

DE LUCA THEATRUM

J.A Cramer & P. Perachon

BIBL. NAZ.
Vin Emanuele III

RACCOLTA
VILLAROSA

D

65(12)

NAPO

Le Bibliothécaire

597516

Race Hill N. 65

D. JO. BAPTISTÆ

DE LUCA

S. R. E. CARDIN. INNOCENTII XI.

P. M. Auditoris & Supplicum Libellorum Secretarii,

THEATRUM

VERITATIS ET JUSTITIÆ,

SIVE

DECISIVI DISCURSUS

per Materias, seu Titulos distincti, & ad Veritatem editi in Forenlibus Controversiis
Canonicis, & Civilibus, in quibus dum in Vrbe Advocatus, pro una Partium scripsit, vel
Consultus respondit.

TOMUS XII.

I. DE BENEFICIIS ECCLESIASTICIS
IN GENERE.

II. DE CANONICIS, ET DIGNITATIBUS.
CAPITULO, ELECTIONE, ET ACTIBUS CAPITULARIBUS.

III. DE PAROCHO ET PAROCHIIS.

ULTIMA EDITIO, CUM NOVISSIMIS ADDITAMENTIS, EX AUTHORIS

Schedis de promptis; necnon Discursibus, antehac in SUPPLEMENTO se junctim editis, suis loco & ordine intertis.

Cum INDICIBUS Argumentorum, Causarum ac Rerum Locupletissimis.

LUGDUNI.

Sumptibus J. A. CRAMER & P. PERACHON.

M. DC. XCVII.

INDEX ARGUMENTORUM

Tituli, de BENEFICIIS ECCLESIASTICIS.

DISC. I. *Romana seu Patavina indultorum, seu iuris conferendi.*

AN indulta Cardinalium conferendi beneficia referantur, capiantur Canonicatus; aliaque beneficia Cathedralium, & Collegiarum, quorum collatio, solum reservationibus Apollolicis, spectet ad Capitulum, vel aliam inferiorem collatorem, non autem ad ipsum Ordinarium habentem indultum.

DISC. II. *Bononiensis indulti.*

An indultum Cardinalibus concedi solum generaliter super collatione beneficiorum reservatorum, etiam ratione Episcopatum, vel Archiepiscopatum quos possideant, vel habere contingat, suffragetur abique alio indulto speciali post Episcopatum, vel Archiepiscopatum dimissum, potissime ubi illud de tempore possit Episcopatus nuncquam effectum habuit, ob superventum alterius Cardinalis infidelitatis, Et de *Constitutione* 60. *U. l. VIII.* indultum moderatiora.

DISC. III. *Bononiensis beneficiorum.*

Quales esse debeant duae reservationes, quae faciant cellis indultum Cardinalium conferendi beneficia reservata; Et an reservatio ratione officiorum sit personalis, vel potius localis; Et an familiaritas Papae, ac Prothonotariatus, quae ab eisdem officiis resultant, multiplicent, ita ut censent dupliciter reservationis ad dictum effectum.

DISC. IV. *Nepolitana Monasterii.*

De eadem materia indulti Cardinalitii conferendi reservata, an & quando cellis ob plures reservationes; Et praesertim, an capiat Monasteria Conciliatoria vel non Conciliatoria descripta in libris Cameræ, seu aliis commendata.

DISC. V. *Romana beneficiatus S. Joannis.*

De eodem indulto, de quo in praecedenti, coincidentem facultatem conferendi beneficia reservata etiam per obitum familiarium Pontificum praedecessorum; vel successorum defunctorum, cum exceptatione beneficiorum vacantium per obitum familiarium ipsius Papae concedentis aliorumque Pontificum viventium; An quoad familiares ipsius Papae, dicta exceptatio procedat, ubi vacatio contingit post ejus mortem; Et aliqua de reservatione resultant in prothonotariatu concessio per Nuncium Apollolicum, an constare debeat de acceptatione & iuramento; Et de executione Brevis de capiendi possessione nomine Cameræ, an constare debeat de claris reservationibus excludentibus indultum; Et quid in dubio dicendum sit; Et an dictum Breve continere debeat mentionem litis.

DISC. VI. *Romana Capellania Innocentiana.*

De eadem materia indulti Cardinalitii, ejusque modificatione per *Constitutionem* 58. *Pauli V.* expicentem vacationem per obitum familiarium Cardinalium, quomodo intelligenda veniat, Et an Regula tertia seu quarta de familiaribus comprehendat Beneficia de Jurepatronatus, etiam Ecclesiastico. Et de probatione, ac requisitis familiaritatis.

DISC. VII. *Jarunen. beneficii.*

An Indultarius, vigore indulti sibi concessi conferendi Beneficia reservata ex unica reservatione, illa nunc possit Seminario, vel aliam facere unionem beneficio pleno antequam vacet; Et quatenus unio fieri possit, An illa impediatur beneficii possessionem, quin illud ad faciem rei gnare valeat.

Acta. De Luca Theatr. Tom. XII.

DISC. VIII. *Viterbien. Canonicatus.*

De reservatione resultant in Regula quarta, hodie quinta ratione subcollectorum, ad effectum inducendi duplicem reservationem facientem cessare indultum Cardinalis collatoris, quomodo de tali subcollectoria constare debeat, Et an praesens necessitas sit ejus justificatio per litteras deputationis.

DISC. IX. *Ferrariensis Canonicatus.*

De eadem reservatione ex Regula quarta, seu quinta ratione subcollectorum, An resultet à collectoria subsidii classis tertium ex deputatione facta per ejusdem subsidii Appaltatorem Ecclesiarum, Et de ejusdem deputationis probatione.

DISC. X. *Menopolitana Canonicatus.*

De eadem Regula quarta hodie quinta super reservatione beneficiorum, quae possessa fuerunt per subcollectores Apollolicos, de quibus subcollectoribus intelligitur. Et an habeat locum in subcollectore decimarum, qui in eadem diecesesi fit diversus ab alio subcollectore spoliaturum.

DISC. XI. *Hyspaliensis. presbiterii.*

De Regula tertia seu quarta super reservatione ob familiaritatem Cardinalis, quando intret, & quomodo familiaritas ad effectum Regulae probetur.

Aliaque de sequestro in vim Bullae Pii Quarti; Et in concursu inter provisorum ab Ordinario, & Apollolicum, quis obtinere debeat in possessorio retinenda.

DISC. XII. *Nullus Provinciae Syonitanae.*

De Regula quarta seu quinta super reservatione primae Dignitatis in Cathedrali vel Collegiata, an & quando cellis ex contraria consuetudine, vel ex indulto Apollolico, Et quando illud in proposito suffragetur.

DISC. XIII. *Hydruntinae Praebendae.*

De eadem Regula quarta, seu quinta super primis Dignitatibus, an cadat sub concordatis Germaniae, Et quatenus non; sed ex indulto Apollolico Capitulum, vel aliter inferior habeat sub conferendi primam Dignitatem sub certa forma, An ob istam male reservatum indultum corruat; Et incidenter quando electio sit valida vel invalida, Et de plurius ad hanc materiam.

DISC. XIV. *Vicentina Praepositi, seu Parochialis.*

De eadem materia Regulae quartae, seu quintae super reservatione primae Dignitatis, Et quando dicatur constare de collegialitate, ad hunc effectum, ut Rescripta dicatur prima Dignitas, cadens sub dicta Regula.

DISC. XV. *Majoricens. beneficii.*

De Regula octava seu nona super reservatione mensium, An intret quando vacatio contingat in media nocte ultimae diei mensis labentis, ita ut incertum sit, an in uno, vel in altero mense illa sequuta sit; Et quid ubi adest discrepantia horologiorum super pulsatione horae.

DISC. XVI. *Theriana Canonici.*

Ad eandem Regulam octavam seu nonam mensium, An attendatur mors naturalis, vel potius civilis per captivitatem; Et aliqua de probatione mortis.

DISC. XVII. *Nusimana Canonici.*

Ad eandem Regulam octavam seu nonam mensium, quando Ordinarius gaudet alternativa, An ista capiat beneficia quae non sunt ad liberam Episcopi collationem, sed ad alterius electionem, vel nominationem, Et quando beneficia

INDEX ARGUMENTORVM

in Ecclesia collegiata sint de una, vel altera specie.
De pluribus ad materiam Brevis de capiendi possessione nomine Cameræ.

Et de ætate necessaria in Canonicis Collegiatis, cui incumbat cura animarum, & an istius mentio facienda sit.

DISC. XVIII. *Tarntinen. Canonicatum.*

De eadem materia alternativa non capientis beneficia, quæ non sint ad liberam collationem, Et quid ubi illa accepta est mense jam cæpto, an fiat ordinarius, si erat Apostolicus, vel e contra fiat Apostolicus si erat ordinarius.

DISC. XIX. *Marianen. seu Accen. beneficii.*

De eadem materia alternative, An scilicet Episcopus duarum Cathedralium æque principaliter unitarum, acceptando alternativam sub intromissione unius Ecclesiæ, illam acceptasse censetur pro utraque, vel solum pro illa, cum qua intromisit, altera remanente sub dispositione juris.

DISC. XX. *Romanæ Capitulum Toletanæ.*

De Curialitate necessaria in possessore beneficiorum Urbis ad effectum, ut dicantur vacare apud Sedem, ac inter reservatio, Et quando illa dicatur adesse.

DISC. XXI. *Romanæ Canonicatum.*

De Regula septima seu octava super facultate Cardinalium præteritis conferendi beneficia suorum Titulorum, eamque denegante Cardinalibus absentibus, An scilicet dicatur præsens vel absens ille Cardinalis, qui habet fixum domicilium in Urbe, de tempore vacationis causâ iter reperiatur extra eam, sed infra destitutum.

DISC. XXII. *Leodiens. Canonicatus.*

De reservatione vel affectione resultant ex appositione manuum Papæ, An interit, quando illa sequuta est eadem die, in qua Ordinarius, sequuta vacatione, contulit idem beneficium, ita ut incertum sit, qualis esset antequam vel posterius; Et an pro dictâ affectione iustificari debeat gratia Apostolica super resignatione.

DISC. XXIII. *Casaraugustana Canonicatum.*

De Concursu Papæ in conferendo cum Ordinario collatore Beneficia libere collationis, quando censetur, vel soleat ista potestate uti, atque Ordinarius prævenire.

An & quæ censuræ adiuvant potestatem conferendi Beneficia; Et an pro latâ censurâ contra maiorem partem Dignitarum & Canonicorum Capituli collatoris, aliquibus exceptis, dicatur in istis residere ius Capituli, quod etiam à minori numero sit irreparabile circa ius conferendi, Vel an istud ius impediatur Capitulo pro censuras, consideretur in Episcopo habente simultaneam, vel aliam participationem in conferendo.

DISC. XXIV. *Gerundens. Canonicatus & Sacrificia.*

An & quando Ordinarius conferre possit beneficia reservata ob non provisionem infra mensem sequuta vacatione Sedis Apostolicæ ad materiam *textus in cap. si apostolica de prebenda in Sexto.*

DISC. XXV. *Vicens. Parochialis.*

De eadem materia *textus in cap. si apostolica de prebenda in Sexto.* An scilicet Ordinarius ob vacationem Sedis Apostolicæ providere possit Ecclesiis parochiales quamvis reservatas, quomodo & quando.

DISC. XXVI. *Abulen. beneficii.*

De facultatibus Nuntii Hispaniarum conferendi beneficia reservata ratione mensis, non excedentia 24, quomodo & quando locum habeant; Et cui incumbat probare valorem, ad effectum videndi, an intrent necne facultates, An scilicet provisio per Nuntium reo & possessori.

DISC. XXVII. *Vasconen. Prioratus.*

De concordatis Gallie, an capiunt beneficia existentia in locis extra Regnum seu iurisdictionem Regis Galliarum, quamvis spectantibus ad Ecclesias Cathedrales, vel majores existentes intra dictum Regnum, seu iurisdictionem; Vel e converso, an capiunt beneficia existentia in locis intra Regnum seu iurisdictionem, spectantibus ad Ecclesias seu Dioceses extra Regnum.

DISC. XXVIII. *Majoricen. Canonicatus Penitentiarum.*

De indulto Gregoriano super modo providendi Canonicatum Penitentiarum in Hispania, An comprehendat Insulam Majoricæ, Et quatenus comprehendat, quomodo Episcopus

pus & Capitulum concurrant in huiusmodi provisione.

Et incidenter, An & quando inter duos habentes simultaneam, detur ius accrescendi, vel non decrescendi, ita ut collatio ad solum Episcopum, vel respectivè ad solum Capitulum pertineat.

DISC. XXIX. *Barchinens. Canonicatus Penitentiarum.*

De eadem materia indulti Gregoriani super provisione Canonicatus Penitentiarum, in caput Principatum Cataloniæ, qui veniat necne sub nomine Regnorum Hispaniarum, pro quibus dicitur indultum concessum fuisse.

DISC. XXX. *Majoricen. Canonicatus.*

De simultanea collatione Episcopi & Capituli, ubi ex consuetudine est univisa seu collegiativa, quanta sit vox Episcopi; Et posito quod Episcopus habeatur tanquam unus ex Capitularibus, an debeat in paritate ejus vox præponderare, ac habere vim datam, Et de istius consuetudinis probatione.

DISC. XXXI. *Novarien. iuris conferendi.*

An vacante Sede Apostolica per mortem Papæ, per quam cessant reservationes, illa præteritis mentium ex Regula octava seu nona, collatio in mensibus aliis sub dictâ Regula cadentibus pertineat ad habentem indultum Cardinalium conferendi reservata, vel potius ad Ordinarium collatorem, aut ad Capitulum, quod habeat ius conferendi.

DISC. XXXII. *Beneventana iura conferendi.*

De eadem materia simultaneæ inter Episcopum & Capitulum in iure conferendi Canonicatus & Beneficia Ecclesiæ Cathedralis; Et de consuetudine, per quam unus acquirit istud ius privativè ad alium; Et incidenter de validitate vel invaliditate concordie desuper initæ.

DISC. XXXIII. *Catalanen. optionis.*

De indulto operandi Dignitates, & Canonicatus in Ecclesia Collegiata concessio in limine electionis ex legi, adjecta per fundatores laicos, quamvis non esset per reservationem, an cesset, vel ei derogari debeat in casu litis.

DISC. XXXIV. *Salisburgen. fratuum.*

An resignatio per Superiorem admissa, quæ tamen per obitum resignantis infra viginti dies per Regulam de viginti habeat per infestata ut vacatio sequi dicatur per ipsius resignantis obitum, abdicet ius à resignante, qui non dicitur mortui beneficiarius, vel e contra.

DISC. XXXV. *Hyspalen. beneficii.*

De eadem materia resignationis ad favorem certæ personæ, An & quando abdicet ius à resignante necne ob resignationis invaliditatem, vel inefficacitatem ad effectum regulandi vacationem ex una, vel altera, resignantis, vel resignatarii persona.

DISC. XXXVI. *Toletana Archiepiscopatus.*

De eadem materia, An scilicet & quando resignatio invalida vel inefficax abdicet necne ius à resignante, ad effectum regulandi vacationem ex ejus persona potius quam resignatarii.

Et quid ubi nullitas vel inefficacitas provenit ex defectu publicationis ad formam Constitutionis Gregorii XIII, vel ex patris simoniaci; Et incidenter aliqua de lapsu vel prorogatione termini præscripti per dictam Constitutionem; Ac etiam quando conventiones inter resignantem & resignatarium dicantur simoniacæ, ac annullent gratiam necne.

DISC. XXXVII. *Neapolitana parochialis.*

De eadem materia resignationis ad favorem, An & quando abdicet ius & possessionem à resignante, Et præteritis ubi resignatio præteritis invalida ex eo, quod resignans non habeat aliud commodè vivere.

Et in controversia possessori inter resignantem & resignatarium lite pendente, quis debeat obtinere & manuteneri.

DISC. XXXVIII. *Toletana beneficii.*

An mandatum datum ad resignandum beneficium ad favorem in manibus Papæ sit revocabile necne, Et an provisio ad favorem resignatarii cum consensu prætoris per mandatum resignantis, corruat ob revocationem mandati sequentem, sed ignotam; Et quid si medio tempore mandans coram Ordinario permortalis, cum alio beneficium, an hæc permortalis teneat necne.

DISC.

DE BENEFICIIS

DISC. XXXIX. *Idem.*

Ad materiam Constitutionis Gregorii XIII. de publicandis resignationibus, An introit ubi resignatio est invalida, seu alia inefficax; Et quatenus introiet, An resignans, qui interim possidet, dici valeat illegitimus possessor, ita & taliter, quod teneatur fructuum restitutionem.

Et an ad formam ejusdem Constitutionis publicari debeat illa impetratio, quæ illius vigore fieret ob vacationem ex non publicatione resultantem.

DISC. XL. *Lunen. Saracenen. beneficii.*

De permutatione facta de beneficiis inæqualibus inter sanguine conjunctos, ac ætate inæquales, An dicatur invalida & fraudulenta, quando, & quomodo. Et quale præjudicium ferri in proposito confideretur pro fraude præsumpta.

DISC. XLII. *Piscen. præpositura.*

De eadem materia invalide permutationis ob non factam mentionem, quod unus ex permutantibus promotus esset ad Ordinem ad titulum beneficii, sive ob falsam narrationem valoris, An abdicet necne jus à permutante, ad effectum regulandi vacationem ex ejusdem persona.

DISC. XLIII. *Casarangustana scholasticia.*

De coadjutoria cum futura successione expedita cum antea post mortem coadjutori, cum consensu præstito in vim mandati jam expirati, sed cum antea, An & quando subsistat in præjudicium Ordinarii, vel alterius interioris collatoris, vel provisi ab eo.

DISC. XLIII. *Sorana beneficii.*

De Regula revocatoria unionum, An & quando capiat uniones, & præbendis Canonialibus Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiæ.

DISC. XLIV. *Taurinen. beneficii.*

De eadem materia unionis simplicium beneficiorum factæ præbendis, seu Canonialibus, vel Mensæ Capitulari, An subsistat necne, vel respectu subiacet Regula revocatoria.

DISC. XLV. *Sabinen. unionis.*

De eadem materia valide vel invalide unionis factæ Capitulo seu mensæ Capitulari, aut etiam singulis Canonialibus absque debita solemnitate vel causis, Et quid ubi unio non fieret ab Ordinario sed à delegato Apolico, An aliquid habeat speciale.

DISC. XLVI. *Rheggen. unionis.*

An dispositio Sac. Conc. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 35. loquens de unione faciendi Canonialibus, seu præbendis Canonialibus, conveniat dignitatibus.

DISC. XLVII. *Mediolanen. beneficiorum.*

De eadem materia unionis beneficiorum factæ per Ordinarium alicui Ecclesiæ vel pio loco, quando subsistat necne; Et in specie Indulgi Apostolice super facultate unionis Beneficia concessa S. Carolo Borromeo Archiepiscopo Mediolanensi, innovari cum aliis Archiepiscopis, quales casus vel Ecclesiæ comprehendant, sed quibus conveniat, Et aliqua ad materiam Regulæ de Annali.

DISC. XLVIII. *Ferrellen. dissimulationis.*

De eadem materia unionis, Et an in concursu duarum unionum, secunda prævalcat primæ tanquam invalidæ, Ac de ejusdem unionis præscriptione.

DISC. XLIX. *Tolotana depopulationis de Vezada.*

De eadem materia unionis, atque pluribus unionibus concurrentibus, quænam prævalere debeat, Et de unionis probatione.

DISC. L. *Segobriæ. Canonicatus.*

De subrogatione gratuita in vim Regulæ de subrogandis danda co. ligamini, altero colligante defuncto, An & quando concedenda, vel respectu de neganda sit, Et de illius requisitis.

Et aliqua ad materiam Regulæ de Annali.

DISC. LI. *Cremoen. Parochialis.*

De eadem materia subrogationis dandæ colliganti in vim Regulæ de subrogandis, An & denegari debeat etiam in casu litis non calumnie, quando ista sopita est per concordiam, quamvis hæc esset adhuc imperfecta, adeo ut admittetur penitentiam.

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

DISC. LII. *Firmana beneficii.*

De eadem materia, Regula de subrogandis, Et quando dicatur adhuc dotare licet, vel potius exincta per mortem colligantis, tam ad effectum hujus Regulæ, quam etiam ad effectum auctoritatum, super his, quæ contra alio iudice vel executoe gesta sunt, licet introductæ de pendente in Roma ad materiam *Clementina Auditor de responsis.*

Et quid ubi Ordinarius collator habet indultum conferendi reservata, an danda sit subrogatio.

Et ad quam justificationem teneatur ille qui habet litteras subrogationis pro illarum executione.

DISC. LIII. *Elboren. subrogationis.*

De eadem materia subrogationis dandæ colliganti in vim Regulæ 18. seu 19. an competat impetranti certo modo.

DISC. LIV. *Avellana Canoniarum.*

De vacatione primi beneficii ob aliequationem secundæ incompatibilis, quando & quomodo sequi dicatur, Et an subsistat in petratio ab alio facta de prior ex causa hujus vacationis, non facta prius dimissione, sive non facta mentione litis, quæ super secundo aderat, Et de clausula *dummodo non sit alteri jam questum*, de quo iure investigatur.

DISC. LV. *Nephten. Cantoria.*

De eadem materia duorum incompatibilium Et quando dispensatio super eorum retentione subsistat necne, Et an talis defectus impediat adquisitionem secundæ.

De invalida impetratione beneficii curati non facta mentione curæ; Et qualis ista esse debeat ad hunc effectum. Et aliqua de materia legitime contracti ditoris, an valis dici possit Capitulum, vel impetrator certo modo, qui possideat.

DISC. LVI. *Affen. Præpositura.*

De eadem materia duorum incompatibilium, actæ de creto quandoque apponi solius in provisione secundæ, de dimittendo primum infra duos menses, à quo tempore, & quomodo iste terminus curat; Et quando dicatur stare per provisorium, quo minus capiat possessionem pro dicti termini curia.

DISC. LVII. *Spoleitana Capellaniam de Venturinis.*

De incompatibili retentione duorum beneficiorum sub eodem rectore, quamvis aliis sub diversis rectoribus existentia non essent incompatibilia; Et quando beneficium dicatur retinendum necne.

DISC. LVIII. *Spoleitana Capellaniam seu residentiam.*

An & quando beneficium vel Cappellania, ob onus servitii in divinis, dicatur habere onus residentie necessarium vel tæctor, vel potius ista sit causa iura, ad effectum ut provisorius teneatur residere, ac personaliter intervenire.

DISC. LIX. *Mensis Casinen. Canonicatus.*

De eadem materia qualitatibus residentialis beneficii, ad effectum incompatibilitatis obtinendi alterum beneficium residentiale, Et quid ubi beneficii habent recipiendam Canoniarum.

DISC. LX. *Ortonen. residentia.*

De eadem materia qualitatibus residentialis, & quando beneficium sit vere residentiale necne; Et de censuris ob non residentiam.

DISC. LXI. *Nucerina Capellaniam.*

An & quando Capellaniam habens oritur celebrationis Missarum dicatur necne sacerdos, ita ut exigat penitentie in possessore ordinis presbyteratus.

DISC. LXII. *Romana Capellaniam.*

De eadem materia qualitatibus sacerdotialis, An præcisè requiratur necne in beneficio, vel Capellaniam; Et de qualitate civica per fundatorem desiderata, quando effectus dicatur.

DISC. LXIII. *Lucana.*

De mutatione status beneficii vel Ecclesiæ, quando scilicet de seculari efficiatur Regularis, vel e contra, Et an per concessionem Ecclesiæ secularis factam Regularibus, beneficia in ea existentia censentur suppressa.

DISC. LXIV. *Coloniæ & Argentini. Canoniarum.*

An Regularis affectus vel retinere possit beneficia secularia, Et quando dispensatio ad id suffragetur, Et de dispensatione, quæ obtineatur ad affectuendum beneficia secularia in statu Regulari, & aliam ad tenendum obtenta in statu Regulari, & aliam ad retinendum obtenta in statu seculari, non obstante supervento statu Regulari.

INDEX ARGVMENTORVM

DISC. LXV. *Monasterium. Canonicatum.*

De Constitutione 57. *Pu. P.* prohibens Ordinatus, aliosque inferioribus collatoribus provisionem beneficiorum vacantium per liberam religionem in personis conanguineorum ipsorum collatorum vel religionem, An & quando inter, iam ad invaliditatem collationis, quam incurritur penatur.

DISC. LXVI. *Tranen. Canonicatum.*

Ad interpositionem *Sac. Conc. Trid. sess. 25. de Reformat. c. 15.* ubi prohibetur, ne filius h. bere possit beneficium in illa Ecclesia, in qua obtinuit vel obtinere patet. Et an procedat in casu converso, quod scilicet pater non possit habere beneficium in Ecclesia, in qua obtinuit, vel obtinere filius, Et de ejusdem decreti intelligentia etiam in filio.

DISC. LXVII. *Calaguritana Beneficii. S. Crucis de Campsey.*

De Constitutione *Clement. P. III.* super nominatione ad beneficia diocesis Calaguritane; Et an debeant eligi digniores, vel sufficiat eligere dignos.

DISC. LXVIII. *Malevitana Beneficiatum.*

De concursu ad Dignitatem Religionis Hierosolymitanam, quod attendi debet benemerentem, & in quo ista consistat.

DISC. LXIX. *Malevitana Prioratus Ecclesia.*

De eadem materia Dignitatum. Religionis Hierosolymitanam debendam ratione maioris benemerentis, ita ut non possit praeligi dignus, omisso digniore magisque merente.

Et an Prioratus Ecclesie veniat sub nomine aliarum Dignitatum Religionis; quia conferri solent milibus iustitiarum, Ac de requisitis necessariis pro huiusmodi Dignitate obtinenda.

DISC. LXX. *Calaguritana Beneficii de bilbas.*

De incapacitate, seu minori bene merentia persone aliis capacis, ac tr. agis maris, ob inquisitionem, vel diffamationem simoniz, seu alterius delicti, quamvis concludens ac perfecta probatio non addit; Et de diff. remissa inter jus quæsitum & querendum, ad effectum inspicendum. An requiratur perfectio probatio, vel si sufficiat sola inquisitio seu diffamatio; Et quando dicatur: *gi de iure quæsitio vel querendo.*

DISC. LXXI. *Novarien. Parochialis.*

De eadem materia exclusionis ab allocatione beneficii ob criminis inquisitionem seu diffamationem. Et quid ubi non agatur de concursu inter plures ad effectum preselectionis, sed de provisione Apostolicæ in forma dignum.

Et incidenter, an & quando Episcopus teneatur invitare conferre sacros ordines ita ut alias ad denegatione appellati possint, vel haberi recursus ad Superiores.

DISC. LXXII. *Trejana Canoniciatum.*

De invaliditate provisionis Apostolicæ ob falsam narrativam valoris, quando inter necesse, Et de ejusdem narrativæ excusationibus.

Et de processu executivo, vel ordinario super impetratione certo modo facta ex dicta causa non veri v. lotis.

DISC. LXXIII. *Menis Alia Parochialis.*

De privatione beneficii per sententiam coniunaticalem ob homicidium; An & quando inter necesse, ita ut sufficiat impetratio, quamvis deinde condemnatus restitutus fuerit.

Et incidenter de materia legitimi contradictonis, Et an & quando ordinari sit procedendum, vel executive in executione provisionis beneficii, ac litterarum Apostolicarum, distinguendo multos casus, istamque materiam generaliter examinando.

DISC. LXXIV. *Aprutina seu nullius beneficiorum.*

De privatione beneficiorum ob excommunicationem, ejusque infirmitatem usque ad annum, sive ob irregularem incursum ratione celebrationis in statu censurarum, An & quando inter necesse.

DISC. LXXV. *Nullius seu &c.*

De privatione beneficiorum ob sacrilegium deflorationem tronialis; Et quomodo ad hunc effectum de tali delicto constare debeat, atque ad privationem procedi.

Et de eadem privatione ex concubinato, sive ex apostasia

aut ex crimine falsitatis; Et de differentia inter privationem beneficio affectu, & inhabilitationem ad illud quendum, cum nullitate provisionis factæ in persona ejus, qui jam erat criminofus.

DISC. LXXVI. *London. Canonicatum.*

De privatione beneficii teulante a Constitutione Innocentii X. contra utentes transumptis litterarum Apostolicarum non habentibus formam ibi præscriptam, An inter in beneficio obtento ante dictam Constitutionem, si possessio post illius editionem capta est in vim transumpti pariter antea expediti.

DISC. LXXVII. *Anglonen. Archiepiscopatum.*

De privatione beneficii ex causa residentie, ac de requisitis necessariis, ut ad eam validè procedi possit; Et an in tali specie vacationis interdicti affecto Apostolice, si possessio non residens moratur in Curia; Et aliqua de possessio reitenda inter priorem possessorem privatum, ac noviter privatum.

DISC. LXXVIII. *Vercellen. Coadjutoria.*

De invaliditate coadjutorie ex defectu narratæ infirmitatis, Et ex defectu liberi consentus præstiti per coadjutum existentem in vinculo, seu alias vim ptenentem, Et generaliter de quocumque alio non libero consensu præstito religioni, vel reservationi pensionis, &c.

DISC. LXXIX. *Portugallien.*

Ad materiam *texti in cap. nisi esset de præbendis.* An scilicet ad componendam litteram super beneficio ex iudicio arbitrorum, vel ex privata conventionem, conveniri possit de annua pensione, sive de alia re temporali citra simoniz vitium.

DISC. LXXX. *Romana juri amovendi.*

De beneficio manuali, ac ad nutum amovibili ad nominationem, vel depositionem laicorum, cum auctoritate Superioris Ecclesiastici; An sine eadem auctoritate per laicos remorio fieri valeat ac sufficiat; Et de distinctione plurium casuum in hac materia manualium.

DISC. LXXXI. *Romanien. fructuum.*

De fructibus beneficii in exactione, vel exactis, & non commixtis cum reliquo beneficiarii patrimonio, ad quem spectent, an ad heredem beneficiarii, vel potius ad Ecclesiam, vel respectivè ad Cameram; Et quid in hoc opere indultum testandi beneficiario competens.

Et quid, ubi non est beneficiarius, sed reservatarius fructuum, An ea, quæ per Apostolicas Constitutiones disponuntur in beneficiariis, locum habeant in huiusmodi reservationibus quæ occasione agitur etiam de spolio super penariis; Et non exactis.

DISC. LXXXII. *Anconitana seu nullius spolis.*

De eadem materia transactionis fructuum in exactionem, seu perceptionem & adhuc existentium in horreis, ad heredes beneficiarii testandi indultum separabilis de bonis Ecclesiasticis; Et quid de animalibus, aliisque instrumentis; ac melioramentis separabilibus, An pertineant ad Ecclesiam & successorem, vel deduci possint per heredes beneficiarii.

DISC. LXXXIII. *Ferrarien. frumenti.*

De eadem materia fructuum beneficii collectorum, ac distractorum de tempore infirmitatis beneficiarii, An licet alienari poruerint, ita ut possessor molestari non debeat, vel potius Camera eos vindicare possit.

DISC. LXXXIV. *Ferrarien. pertinentia fructuum & bonorum.*

De eadem materia divisionis fructuum ac onerum, inter beneficiarium prædecessorem reuocantem, & successorem Acciam, an beneficiarius prædecessor detrahatur melioramenta separabilia, puta animalia, instrumenta, & alia bona, vel potius acquisita censentur Ecclesie seu beneficio; Et de expensis cultus ac seminis.

DISC. LXXXV. *Pistentina transaktionis.*

De eadem materia, Et præsertim an Camera quæ administrat Ecclesiam vel beneficium de tempore vacationis, ac fructus percipit, dici possit creditrix noviter privi profutime citato in cultura agrorum, & segum p. novo recollare.

DISC. LXXXV. *Fransjevica.*

De eadem materia detractionis melioramentorum quæ per

DE BENEFICIIS.

per beneficiarium superviventem dimisso beneficio fiat necne; Et quid ubi agitur de melioramentis inseparabilibus, puta plantando vineas vel arboreta, seu construendo domus in solo Ecclesie.

DISC. LXXXVII. *S. Agathe Gothorum contributionis.*
De Contributione facienda per possessores beneficiorum alicujus Diocesis pro solutione transactionis, seu compositionis cum Camera ratione spoliatorum, An ad eam teneantur ille beneficiarius, qui ob indultum testandi non subiacet spolio.

DISC. LXXXVIII. *Melvitana contributionis.*
De beneficiorum contributione pro seminario sustentatione per Concilium Tridentinum de mandata, donec Seminarium provum esset, An ex eadem ratione provisionis cessare debeat assignatio quæ facta est alicui Collegio Regulari in locum Seminarium subrogato.

DISC. LXXXIX. *Romana seu &c. quinquennium.*
De quinquenni solvendi pro beneficiis perpetuo nuntiis Capitulis, & Collegiis, aliisque Universitatibus, & manibus mortuis, in quo loco solvi debeant, & in qua specie monetæ; Quæ occasione agitur de annatis, ac etiam de hujusmodi quinquenniorum introductione.

DISC. XC.

De valore beneficii, de cuius provisione agitur; Accetiam de valore obtentorum, tam effectum justificationis, & executionis gratia, quam ad effectum nullitatis provisionis, vel pensionis impositionis pro beneficio.

DISC. XCI.

De Regula triennalis, ac aliquibus annotationibus illam concernentibus.

DISC. XCH.

De beneficio legitimo, seu de illo, ejusque effectibus in beneficiis.

DISC. XCIII.

De alternativa, quando de illius acceptatione constat. Et quando suffragatur, vel potius acceptanti effectus præjudicialis causet, cum alia ad materiam.

DISC. XCIV.

De Constitutione *Gregoriæ XIII.* de publicandis revisionibus.

DISC. XCV.

De ætate in Beneficiis ac Dignitatibus requisita.

DISC. XCVI.

An & quando beneficium sit iurisdiciale.

DISC. XCVII.

De manualibus, seu ad vitam amovibilibus.

DISC. XCVIII.

De sequestro beneficii, quando interet, & quales effectus producat.

DISC. XCIX.

De remissionis in beneficiis, seu spiritualibus quomodo & quando concedenda sit, & in quo differat à remissionis concedenda vel denegandi in aliis causis.

DISC. C.

De divisione fructuum beneficii, ac onerum eisdem fructibus incumbendum, inter prædecessorem, & successorem, vel Ecclesiam seu Cameram respectivè; Et de eorumdem fructuum transmissione, &c.

EX SUPPLA. DISC. CI. *Firmana Parochialis.*

An, & quando indultum Cardinalium conferendi reservata, capiat illa beneficia, quorum collatio spectet alteri inferiori ad eandem materiam de qua disc. i. Et in dubio an sit exequendum Breve de capiendi possessione nomine Camere.

DISC. CII. *Napoliensis Beneficii.*

De eadem materia duplicis reservationis facientis cessare indultum, de qua supra disc. 4. an ad id dicatur, nisi Prothonotarius de numero participantium dimisso Prothonotariatus retineat Prelatum.

DISC. CIII. *Ferrariensis Prioratus.*

De eadem materia, de qua supra disc. 4. an Indultum Cardinalium capiat Mensasteria regularia data in Commendam, & an in Commendis irriter affectiones, & reservationes. Et quomodo in eis vacatio sequi debeat.

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

DISC. CIV. *Mediolanensis.*

An, & quando indultum Cardinalium capiat beneficia vacantia per obitum extra Curiam promoti ad Episcopatum, cui tenio illorum ad dispensationem concessa fuit.

DISC. CV. *Romana Beneficium S. Petri.*

De familiaritate Papæ, ad effectum reservationis Apostolicæ; An probetur per assertionem ejusdem Papæ in provisione illius, per cuius obitum beneficium vacat.

DISC. CVI. *Abulen. Scholasticæ.*

De reservatione ex capite Prothonotariatus, quando interet, illeque de eatur bene probatus, necne.

DISC. CVII. *Javacen. Prepositura.*

De reservatione primæ dignitatis in Colligata, an, & quando interet, & præsertim ubi in limite fundationis cautum sit, ut fieri debeat ad electionem Capituli, vel ad provisionem alterius collatoris.

DISC. CVIII. *Barcionensis. Canonici.*

De eadem materia, de qua supra disc. 9. an scilicet subcollectoria Apostolica ad effectum reservationis probetur sine literis, & quomodo.

DISC. CIX. *Augustana seu Nullius Prepositura.*

De eadem materia, de qua in *Melitenensis. disc. 104.* in quibus nempe reservationibus locum habeant Indulgentia Apostolica super collatione reservatorum, & præsertim dispensatio concessa promoti ad Episcopatum, vel aliam dignitatem incompatabilem super retentione incomparabilium, inducet reservationem apud Sedemque non cadat sub indultis.

DISC. CX. *Salibergen. Canonici.*

De interpretatione indulti concernendi reservata concessa Prelato non Cardinali, an sit restitutum ad solam reservationem mensium, vel etiam capiat alias reservationes, & præsertim illam promoti ad Episcopatum, cui incomparabilem retentione ad dispensationem concessa fuit.

DISC. CXI. *Romana Beneficium.*

De concursu Cardinalis Titularis, & Cardinalis Patroni in consensu præstando provisioni beneficii reservati per obitum familiaris Cardinalis faciente per Datarium de Beneficio, cujus provisio alia pertineat ad Cardinalem Titularem.

DISC. CXII. *Patavina præcedente Theologali.*

An ubi collatio Canoniciatum in Cathedrali pertinet ad solum Capitulum sine Episcopo, præbendæ Theologalis collatio, vel electio pertinet ad Episcopum.

DISC. CXIII. *Bononiensis. Canonici.*

An, & quando Capitulum sit legitimus contradicitor, propterea cesset processus executivus, atque exequatur fiat mixtus.

DISC. CXIV. *Melvitana Prioratus.*

An, & quando dimissio beneficii importet ejus vacationem, necne.

DISC. CXV. *Pistoriens. Canonici.*

An Canonici Regulares sint capaces beneficiorum secularium, & qualium.

DISC. CXVI. *Ariminensis. Capellanis.*

An scilicet, & quando Capellania sit incompatibilis cum altero beneficio, & quomodo.

DISC. CXVII. *Alexandrina Commenda.*

An, & quæ commende sint comparabiles, vel respectivè incompatibiles cum prioratibus, & dignitatibus Hierosolymitanæ Religionis.

DISC. CXVIII. *Romana Ecclesiarum.*

De incompatibilitate plurium Ecclesiarum Cathedralium, vel Metropolitanarum, seu Patriarchalium, & similium, an procedat in Ecclesiis Titularibus abque administratione in parvis Indulgentiis; Et incidenter de equitate prædicanda cum fundatore.

DISC. CXIX. *S. Domini beneficii.*

De prohibitionibus pluralium beneficiorum, quomodo intelligatur, an capiat etiam beneficia de jurepatronatus; Et an cesset solum in secundo beneficio, non permittitur tertium, & quatenus illud non permittatur, an potius corruat provisio illius, vel vacet primum; Et

INDEX ARGUMENTORVM

Et per quantum tempus sit prohibita retentio utriusque; Et de beneficiis sub eodem texto.

DISC. CXX. *Nulius beneficii.*

An sublineatur permutatio facta coram Ordinario de primo beneficio per eum qui obtrinit secundum incompatibile, quod postea non curat, vel non potest de facto assequi.

DISC. CXXI. *Melevisana Commenda.*

De justificatione melioramentorum primæ Commendæ et alia obtineri valeat, quando sit necessaria, & quomodo fieri debeat; Et de altero requisito residendi quinque annis, quando illius necessitas cesset.

DISC. CXXII. *Tuscanana fructuum.*

Quinam fructus, & emolumenta pertineant ad coadjutorem & qui ad coadjutum.

DISC. CXXIII. *Tuder, Coadiutoria.*

An sublineatur gratia coadiutorie in vim consensu præstiti per Procuratorem coadjuti, postquam iste mandatum revocaverat.

DISC. CXXIV. *Barchinens, Vicaria.*

An & quando sub mandato generali, quod alicui per absentem datum sit, veniat facultas præsentandi, vel nominandi ad beneficia, ut propterea nominationi iam factæ per Procuratorem non obstat præsentatio diversa facta per mandantem.

DISC. CXXV. *Ulixibonens, Beneficii.*

De regula de viginti, si de infirmis resignantibus, an locum habeat, si resignans de tempore venerationis esset in statu valido, supervenerit autem obitus inopinatè.

DISC. CXXVI. *Lauden, Indultus.*

An Episcopus possessor Ecclesiæ, in qua Cardinalis habeat indultum conferendi beneficia reservata, possit acceptare alternativam in præjudicium indultarii.

DISC. CXXVII. *Camerinens, Canonatus.*

An dicatur simoniaca resignatio beneficii ex eo, quod conjuncti resignatarii provideant resignantem de ejus substitutione, quam alias ex beneficio resignato obtrinit.

DISC. CXXVIII. *Mediolanens, Simonia.*

An & quando per conventiones inter resignantem, & resignatarium commissa dicatur Simonia ad effectus præsertim penales.

DISC. CXXIX. *Messanen, Beneficii.*

De clausula *sive promissi, &c.* an & quando salvet provisionem, non obstante falsa expressione.

DISC. CXXX. *Nolana Annata.*

An & quando imperator excusetur à solutione annatæ ob existentiam intrusi.

DISC. CXXXI. *Melevisana Beneficii.*

An provisus de beneficio per Ordinarium, ubi præsertim sit de Jurepatronatus, indigeat literis eo modo, quo requiritur in provisus Apostolicis, vel etiam sine illis capere valeat possessionem.

DISC. CXXXII. *Tuden, Canonatus.*

De regula Decennali, ejusque operatione ad san-

dem materiam, de qua supra *disc. 97. & 98.* Et in specie an ille, cui obstat ista regula adeo ut sententiam contrariam reportaverit, possit novam facere impetrationem, Et aliqua de regula de triennali.

DISC. CXXXIII. *Calaguritana Beneficii.*

De eadem materia, de qua supra *disc. 97.* An beneficia Diocesis Calaguritane debeantur digniori, ad interpretationem indulti Clem. VI. & quis sit dignior.

DISC. CXXXIV. *Capuanus Canonatus.*

De privatione beneficii ob non residentiam, & an impetrator ex illa specie vacationis immitendus veniar in possessionem in eo processu executivo, qui comperit li eris Apostolicis.

DISC. CXXXV. *Volsana Canonatus.*

De eadem materia de qua supra *disc. 77.* privationis beneficii ob non residentiam; Et an ita privato obstat, necne regula de triennali, quæ allegatur per provisorium, & possessorem.

DISC. CXXXVI. *Nolana Parochialis.*

De unione quando dicatur talis, quod faciat cessare vacationem, necne, cum aliis ad eandem materiam; Et aliqua de subrogatione gratiosa in jus, & locum defuncti, ejusque exequutione.

DISC. CXXXVII. *Romana spolia.*

De eadem materia, de qua supra *disc. 61. & seqq.* supra fructibus pendentibus, & respectu inexactis tam beneficii, quam pensionum inter Cameram, & hæredes beneficiarii, vel pensionarii, & præsertim de intelligentia motus proprii Clementis IX. ad favorem Cardinalium super fructibus maturatis & non exactis.

DISC. CXXXVIII. *Senens, fructuum.*

De eadem materia, de qua supra *disc. 61. & seqq.* super controversiis circa fructus, & alia, quæ verti solent inter successorem in Ecclesia, vel beneficium, & hæredes prædecessoris.

DISC. CXXXIX. *Romana quinquenniorum.*

De usdem quinquennis, de quibus supra *disc. 89.* debitis pro beneficiis unitis manibus mortuis, quando debentur necne.

DISC. CXL. *Parmens, Consortii.*

An & quando Episcopus a stare possit provisus de beneficiis servitorii ad addiscendum id quod est necessarium, cum abbreviatione temporis præscripti à Concilio Tridentino; Et penas imponere contra negligentes addiscere cantum, et quæ applicare beneficiatis bene addisceribus, & interuentibus.

DISC. CXLI. *Fulginatens, Parochialis.*

De reservatione ex capite Conclavistatus, an excludat indultum, v. l. excludat etiam regulam 32. de consensu Cardinalium, Quinam sint Conclavistæ, in quibus idem procedat, Et an dicta regula 32. locum habeat in Parochialibus.

SYNOPSIS SIVE COMPENDIUM eorum quæ in *Formis magis prædictis* continentur in hoc titulo de *Beneficiis Ecclesiasticis*.

INDEX CAVSARVM

*Tituli de BENEFICIIS ECCLESIASTICIS, ordine alphabetico per dioceſes
diſpoſiti.*

A
Bulen. beneficii, diſc. 126.
Scholaſtica, diſc. 106.
Aibanen. Canonici, diſc. 115.
Anconitana ſeu nullius ſpoli, diſc. 81.
Anglonen. Archiprebyteratus, diſc. 77.
Aprutina ſeu nullius beneficiorum, diſc. 74.
Arminen. Cappellaniz, diſc. 116.
Aſten. Præpoſitura, diſc. 56.
Avellina Canonicatus, diſc. 14.
Auguſtana, ſeu nullius Præpoſitura, diſc. 109.

B
Barchionen. Canonicatus, diſc. 29.
Canonicatus diſc. 108.
Vicariz, diſc. 124.
Beneventana juris conferendi, diſc. 32.
Bonon. beneficiorum, diſc. 3.
Canonicatus, diſc. 113.
Fructuum, diſc. 81.
Indulti, diſc. 2.

C
Calaguritana beneficii de Bilbao, diſc. 70.
Beneficii S. Crucis de Campeyo, diſc. 67.
Beneficii de Marquiſſa diſc. 133.
Caſaraguiſtana Canonicatus, diſc. 13.
Scholaſtica, diſc. 42.
Camerinen. Canonicatus, diſc. 127.
Capuana Canonicatus, diſc. 134.
S. Donini Beneficii, diſc. 119.
Caranen. optionis, diſc. 33.
Colonien. & Argentin. Canonicatum, diſc. 82.
Cremonen. parochialis, diſc. 51.

E
Elboren. ſubrogationis, diſc. 53.
Ferrarien. Canonicatus, diſc. 9.
Frumenti, diſc. 13.
Pertineniz fructuum & bonorum, diſc. 84.
Prioratus, diſc. 103.
Firmana beneficii, diſc. 52.
Parochialis, diſc. 101.
Fulginaten. Parochialis, diſc. 141.

G
Gerunden. Canonicatus & Sachſtilitz, diſc. 14.

H
Hyldeſimen. Præpoſitura, diſc. 13.
Hypalen. beneficii, diſc. 35.
Piſtimonii, diſc. 11.

I
Januen. beneficii, diſc. 7.
Illerden. diſc. 39.
Juvenacen. Præpoſitura, diſc. 107.

L
Landen. indulti, diſc. 126.
Leodien. Canonicatus, diſc. 22.
Canonicatus, diſc. 76.
Lucana, diſc. 63.

Lunen. Sarzaenen. beneficii, diſc. 40.

M
Majoricen. beneficii, diſc. 15.
Canonicatus, diſc. 30.
Canonicatus poſentitazii, diſc. 28.
Marianen. ſeu Accien. beneficii, diſc. 19.

Mediolanen. beneficiorum, diſc. 47.

Beneficiorum, diſc. 104.
Simonie, diſc. 128.
Melevitana Bajulivatus, diſc. 68.
Commende, diſc. 117.
Commende, diſc. 121.
Contributionis, diſc. 88.
Prioratus Eccleſie, diſc. 69.
Prioratus diſc. 114.

Melphien. Cantoriz, diſc. 55.
Meſſanen. Beneficii, diſc. 129.
Mileten. Beneficii, diſc. 135.
Monafterien. Canonicatum, diſc. 65.
Monopolitana Canonicatus, diſc. 10.
Montis alii parochialis, diſc. 73.
Montis Caſſinen. Canonicatus, diſc. 59.

N
Neapolitana Beneficii, diſc. 102.

Monafterii, diſc. 4.
Parochialis, diſc. 37.
Nolana Annate, diſc. 130.
Parochialis, diſc. 136.

Novarien. juris conferendi, diſc. 31.
Parochialis, diſc. 71.

Nucerina Cappellaniz, diſc. 61.
Nullius ſeu &c. diſc. 75.

Nullius provincie Synpontinæ Archiprebyteratus, diſc. 12.
Nullius Beneficii, diſc. 120.
Nuſcana Canonicatus, diſc. 17.

O
Ottonen. Reſidentie, diſc. 60.

P
Parmen. Conſortii, diſc. 140.
Patavina Præbende Theologaliſ, diſc. 112.
Piaſtina tranſactionis, diſc. 85.
Piſtorienſis Canonicatus, diſc. 115.
Portugallien. diſc. 79.
Præſectus, diſc. 86.

R
Rhegginen. unionis, diſc. 46.
Romana beneficiarius S. Joannis, diſc. 5.
Beneficiarius S. Petri diſc. 105.
Beneficiarius, diſc. 142.
Beneficiarius, diſc. 111.
Canonicatus, diſc. 21.
Cappellaniz, diſc. 62.
Cappellaniz Innocentiz, diſc. 6.
Cappellaniz Toleranæ, diſc. 20.
Cappellaniz diſc. 144.
Seu Patavina Inductorum, diſc. 1.
Eccleſiarum Titularium, diſc. 118.
Juris amovendi, diſc. 80.
Seu &c. quindenniorum, diſc. 29.
Quindennioſum, diſc. 139.
Spoli, diſc. 127.

S
Sabinen. unionis, diſc. 45.
Salisburgen. fructuum, diſc. 14.
Canonicatus, diſc. 110.

Sandæ Agathe Gothorum contributionis, diſc. 87.
S. Donini Beneficii, diſc. 119.
Segobricen. Canonicatus, diſc. 70.
Senen. fructuum, diſc. 138.

INDEX CAVSARVM.

Sorana beneficii, disc. 43.
 Spoletana Cappellaniæ seu residentiz, disc. 58.
 Cappellaniæ de Venturinis, disc. 57.

T

Taurinen. beneficii, disc. 44.
 Canonicatus, disc. 18.
 Tolerana Archipresbyteratus, disc. 36.
 Beneficii, disc. 18.
 Depopulationis de Vzeda, disc. 49.
 Tiranen. Canonicatus, disc. 66.
 Trojana Canonicatus, disc. 72.
 Tuden. Coadjutoriz, disc. 123.
 Canonicatus, disc. 132.

Turritana Canonicatus, disc. 16.
 Tusculana Fructuum, disc. 122.

V

Vasionen. prioratus, disc. 27.
 Verecellen. coadjutoriz, disc. 78.
 Dismembrationis, disc. 48.
 Vestana Canonicatus, disc. 135.
 Vicen. Parochialis, disc. 25.
 Præposituræ, disc. 41.
 Vicentina Præposituræ, disc. 14.
 Viterbien. Canonicatus, disc. 8.
 Ulixibonen. beneficii, disc. 125.

Tituli, de CANONICIS, & CAPITVLÒ.

An collegium seu congregatio, simplicium presbyterorum alicui Ecclesiæ inservientium, teneatur recipere omne

INDEX ARGVMENTORVM

omnes cives seu partimoniales in confortium seu gremium Ecclesie habentes requisita per ejsdem in confortii statuta desiderata, vel possit receptionem aliquibus denegare: Et quando ad hunc effectum dicatur concurrere qualis civitatis seu naturalitatis per eadem statuta desiderata.

DISC. XXII. *Matheranensis joris amovendi Cappellanos.*
An simplices presbyteri pro Ecclesie consuetudine admitti ad gremium Ecclesie ad participationem massæ, utpote nullum titulum habentes, ac manuales dimitti possint per capitulum ac expellat servitio, & participatione.

DISC. XXIII. *Conchen tertii adiuncti.*
An in causis capitularum decidendis ad præscriptum Sacri Concilii Tridentini *sess. 25. de Reformat. cap. 6.* per Episcopum cum duobus adiunctis, in casu discordie, tertius debeat esse capituli, vel potius depurari valeat quicumque alter quominus non capituli sit, Et in quibus capitulis dicta procedendi forma servanda sit, ac procedat.

DISC. XXIV. *Gallipolitana Vicarii Capitularis.*
An capitulum Sede vacante, in deputatione Vicarii ad formam C. T. existentibus Canonicis Doctoribus in Decretis, vel in sacra Theologia, possit eis neglectis deputare non Doctorem; Et quatenus non possit, ita ut electio sit invalida; Autem annullata intrens facultates Metropolitanis vel potius competat capitulo jus denuo eligendi, seu depurandi.

DISC. XXV. *Narisonensis seu Gallipolitana deputationis Vicarii.*

De eadem materia devolutionis joris deputandi Vicarium Sede vacante ad Episcopum viciniorum Ecclesie exemptæ, eo electionem male factam à capitulo de non Doctore; Et an à gestis per Episcopum viciniorum, qui sit subditus Metropolitanò, detur necne appellatio ad istum si ipsa Ecclesia, in qua fit deputatio vicarii est exempta.

Et an appellatio etiam ad Sedem Apostolicam, vel sacram congregationem, in hac materia operetur effectum suspensionum ac impediatur dictæ deputationis executionem.

DISC. XXVI. *Matheranensis electionis vicarii.*
De eadem materia electionis vicarii sede vacante, quæ forma servari debeat, & an ipsius electi votum computari debeat ad electionem concludendam. Et an electus exerceat possit sine litteris lute deputationis.

Et incidenter aliqua de duobus vicariis capitularibus istarum Ecclesiarum simul unicarum, Matheranensis & Acherontinæ.

DISC. XXVII. *Almaheriensis Coadjutoria.*
De consensu capituli super Coadjutore præstando Episcopo cum futura successiones quando dicatur bene vel male præstitus. Et de materia electionis circa malam intimationem capituli, vel spectum aliquorum capitularum sub prætextu criminum seu inhabilitatis. Et de voto in capitulo non comprehendere non constitutis in Sacris, seu in illis ordinibus, in quibus constitui esse debent.

DISC. XXVIII. *Tridentina Electio.*
De Electione novi Episcopi facta per capitulum; An & quando valeat; Et quæ vota computanda sint, & quæ non ad concludendam majorem partem.

DISC. XXIX. *Oratiliensis Electio.*
An & quando capitula seu leges quæ per Electores ante electionem ordinantur, atque per ipsos capitulares jantur & promittuntur quatenus in eorum aliquo elatio sequeretur, dicantur simoniae, seu aliis reproba vel aliquam eligentium utilitatem, ita ut viciet

electionem; vel potius eis cassatis, aut suspensis, electio in relictis valida & legitima confirmanda sit.

DISC. XXX. *Colten. Præmentiarum.*
De jure explicandi functiones pontificales, ac primarias absente, vel impedito Episcopo; An ex consuetudine vel conventionibus spectare possit ad capitulum, seu canonicum ab eo deputandum in exclusionem primæ Dignitatis; Et an super his transigi possit sine beneficio Apostolico.

DISC. XXXI.
Remissivæ relationes plurimum controversiarum seu Disputationum concernentium hanc materiam capituli, canonicorum & Dignitatum, tam circa præminentias, quam alia, de quibus *hoc tit. actum* non est, sed alibi *sub tit. de Præmentitiis.*

DISC. XXXII. *Camerunensis participationis.*
De eadem materia, de qua supra, *disc. 16.* qui scilicet sint fructus, & quæ distributiones, & quando illæ massæ grossæ, (speciem vel naturam fructuum habeant, ut absentes ex iusta causa de illis participare valeant. Et aliqua de insigniis canonicalibus: An exigant indultum speciale.

DISC. XXXIII. *Majovicensis Vicarii.*
De eadem materia de qua supra *disc. 24.* super necessitate eligendi Doctorem in vicarium sede vacante, Et an attendi debeat contraria consuetudo, & qualis Doctoratus requiratur.

DISC. XXXIV. *Sanen. Præbendarum.*
An valeat, & sublineatur necne communio inter Canonicos super præbendis aliis inæqualibus, cum eorum reductione ad massam communem, ut sit omnium sit conditio equalis.

DISC. XXXV. *Romana Servitiorum.*
De Distributione servitiorum & Officiorum, aliorumque munerum inter Beneficiatos & clericos ejusdem Ecclesie, & ejusdem ordinis Hierarchici.

DISC. XXXVI. *Theatina Canonici sui.*
An erecto novo canonicato de consensu capituli cum assignatione dotis, quæ massæ capitulari incorporetur, adeo ut novi canonic conditio sit equalis cum aliis, diminutionem hæc dote patiente, possit capitulum præterdere suspensionem canonicatus, vel excludere ejus possessorem à cœquali participatione massæ.

DISC. XXXVII. *Peruensis.*
An & quando canonicus supra numerum occupet locum provisionis, aliique gudeat præminentias supra canonicos numerarios postea admissos.

DISC. XXXVIII. *Colanensis Coadjutoria.*
De eadem materia de qua supra *disc. 17.* An scilicet consensus capituli pro coadjutoria debeat esse capitularis & in forma electionis.

DISC. XXXIX. *Abulensis Decanatus.*
An & quando capitulum habeat jus se opponendi concessionis indultis, vel dispensationibus, quæ petatur per primam dignitatem super obligatione assumendi dignitates sacras; Et qualis sit stylus datariæ super hujusmodi dispensationis prorogatione.

DISC. XL. *Acheruntina distributionum.*
An & quando canonicus & Dignitatus non interveni in divinis ob impedimentum censuram, quæ postea injuriæ declarantur, vel ob absentiam ex causa litis, debeantur necne distributiones quotidianæ.

DISC. XLI. *Januensis habitus.*
An canonici iuste se opponere valeant & impedire, quod Beneficiari & Capellani ejusdem Ecclesie uniformem habitum deferre non debeant, sed disformem & inferiorem.

D. JOAN. BAPTISTA
DE LUCA
DE
BENEFICIIS
ECCLESIASTICIS.

ROMANA SEU PATAVINA INDULTORUM
SEU JURIS CONFERENDI

Pro CARDINALIBUS INDULTARIIS,
Cum DATARIA.

Casus disputatus in congregatione particulari non resolutus.

An Indulta Cardinalium conferendi beneficia reſervata, capiant Canonicatus, aliaque beneficia Cathedralium, & Collegiarum, quatum collatio ſeculſis reſervationibus Apollolicis ſpectet ad Capitulum, vel alium inferiorem Collatorem, non autem ad ipſum Ordinarium habentem indultum.

SUMMARIUM.

1. *Aut contraverſe.*
2. *De auctoritate Ferreti, conſ. 17. & num. 18.*
3. *De regula, quod indultum non capiat beneficia ſpectantia ad collationem inferiorem.*
4. *De eadem, ut indultarius non conferat beneficia, quae alias conferri non poſſet.*
5. *Indultum non auctus juri Episcoporum, neque ei aliquid dat de novo, ſed ſolum praſertim quod habet, ac tollit obſtacula contrarium, num. 37.*
6. *Referuntur verba indulti.*
7. *Quod ex jure habituali ad altum deducibili in caſu negligentia, ſeu jure devolutionis indultum capiat etiam beneficia, quarum collatio pertinet ad inferiorem.*
8. *De devolutione ab inferiore ad Ordinarium.*
9. *De eadem materia devolutionis: ſeu tranſſcriptionis poſterioris Ordinarii inferioris negligentia.*
10. *De diſtinctione praelatorum inferiorum, qui poſſint acquirere omnimodum jus conferendi.*
11. *Quod inferior Prelatus habeat jus conferendi ſub Episcoporum tanquam ejus Vicarius.*
12. *Verbum diſponere, ſeu diſpoſitio de beneficiis comprehendit etiam caſum devolutionis.*
13. *Obſervantia eſt optima interpretis, cujus deferendum eſt.*
14. *De abuſo, ſi verba indulti habeantur ad caſum devolutionis in Metropolitano, & Patriarcha.*
15. *Quod obſervantia non addat aliud indultum.*

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

16. *Reſpondetur ad abuſum, de quo num. 14. & de ratione diſtinctionis.*
17. *De obſervantia, & concluſione, de qua n. 15.*
18. *De conſ. 17. Ferreti, de quo n. 2.*
19. *Quod Conſultentium auctoritati diſcrendum non ſit, praſertim exteriorum in Curia Romae, in materia beneficii.*
20. *Reſpondetur Rota deciſionibus, de quibus numer. 3. & 4.*
21. *Archipreſbyteri Baſilicam Urbis in hoc exagrandi non ſunt Episcoporum, & Ordinarii.*
22. *Quod per Conſult. 59. Urban VIII. utrum ſtatutis antiquis ſit immutatus.*
23. *Quod non de facili ſit verificabili caſus conſuetudinis immemorabilis in Capitulo conferendi in omnibus menſibus privative ad Episcopum.*
24. *Praeſcribitur tamen eſt caſus, in quo Capitulum conferat aliquibus menſibus.*
25. *Ad quem ſpectet de jure collatio Canoniciatum Eccleſiae Cathedralis, reſeruntur plures opinionem.*
26. *Verum eſt, ut ſi ſimulanea Episcoporum, & Capituli.*
27. *Attendenda eſt tamen conſuetudo.*
28. *Qualis conſuetudo requiratur in Capitulo contra Episcopum.*
29. *Referuntur varia conſuetudines.*
30. *In caſu ſimulaneae aequalis eſt juri Episcoporum, & Capituli, & quomodo.*
31. *An a Capitulo deſit devolutio ad Episcopum, & quando.*
32. *De diſtinctione turnaria inter Episcopum, & Capitulum, vel alios.*
33. *Jus conferendi eſt indiviſum, ſolumque exercitium dividitur per turnum.*
34. *Fortius hec indiviſibilitas intrat inter Episcopum, & Capitulum, & de ratione.*
35. *De antiqua quaſtione, an indultum Episcoporum ſuffragetur Capitulo, & de deciſione.*
36. *De Conſult. 59. Urbani VIII. contrarium determinante.*
37. *Quod per ſitam Conſtitutionem indultarii effectus ſint delegati.*
38. *Quod ita certum ſit juri indultarii etiam in beneficiis ad collationem inferiorum.*
39. *Quomodo iudicandum, vel concludendum ſit ſuper legem per Doctores alibi non commentata.*
40. *De dicto Pauli de Caſtro adverbis eorum, qui obijciunt de non allegantem auctorem.*

Occasione vacationis in mense reservato cujusdam Canonici Ecclesie Patavinæ, in qua supponitur ex consuetudine, vel alio titulo, collationem, cessantibus regulis Cancellariæ, ac reservationibus Apostolicis, spectare ad illius Ecclesie Capitulum, excutata fuit questio generalis quoad omnes Indultarios. An scilicet indulta Cardinalium capiant Canonici aut Cathedralium aliarque beneficia, quorum collatio ex antiqua immemorabili consuetudine pertinet ad Capitulum, vel alium inferiorem collatorem, solum, ac privativè ad ipsum ordinarium indultarium; Quatè deputata per *Clem. IX.* pro hujus puncti decisione particulari Congregatione quinque Prælatorum, eorum major pars (uno vel duobus in diversam sententiam ambobus; fuit in sensu favorabili indultariis contra Datariam, ex aliquibus tamen causis publicata non fuit resolutio, atque in hoc sita controversia fuit.

Dataria, vel Scribentium pro ea fundamenta consistebant, Primo ac principaliter in punctuali auctoritate *terenti conf. 17.* ubi agendo de vacatione Canonici in Ecclesia Cathedrali Brixien. tunc habente Episcopum Cardinalem indultarium, concluditur, quod cum Episcopus nullam haberet illorum canoniceorum collationem, ex consuetudine spectantem ad Capitulum, nisi Apostolicæ reservationes obstarant, hinc proinde ob istam obstantiam, per quam Capitulum impediatur, collatio non ad indultarium spectare debebat, sed ad Papam, cujus provisio prævaleret, quam auctoritatem in specie refert, ac sequitur *Garf. de benef. par. 5. cap. 5. num. 6.* ubi quod indultum non capit beneficia ad inferiorem collationem spectantia, quod etiam generaliter firmant *German. de indult. 5. Regularia ex num. 94. ad fin. Mas. fol. de indult. 5. quædam habent. concuss. præind. 26. dub. 10 per tot.* (Quæ tamen auctoritates potius annexæ merentur quarto fundamento, de quo infra, dum cum illius ratione, vel generalitate procedunt.)

Secundo tanquam punctualis adducebatur decisio Roæ in *Argumenta canonica 9. Martii 1611. coram Papa Julio*, qui postea fuit *Innocentius X.* ubi etiam firmatur indultarium conferre non posse ea beneficia, quæ alias remotis reservationibus conferre non possit, utpote ad alterius collationem spectantia, quam decisionem refert & sequitur *add. ad decis. 99. Gregor. in fine.*

Tertio adducebatur altera decisio Roæ in *Rom. benefic. S. Petri 28. Aprilis 1595. coram Giffio, confirmata 20. Novembri 1596. coram Corduba*, ubi agendo de Cardinali Archiepiscopo Bythero Basilicæ Vaticanæ, firmatur eadem propositio, quod scilicet indultum comprehendit solum ea beneficia in quorum possessione providendi indultarius esset, si reservationes non obstarant, quas decisiones refert *Garf. d. par. 5. cap. 5. num. 7.*

Et quarto adducebatur regula seu propositio generalis, cui suppositæ allegatæ decisiones, aliarque auctoritates inveniuntur, quod scilicet indultum non augeat potestatem Ordinarii, neque ei tribuit plusquam de jure, secularis reservationibus, sibi competere, sed solum tollit obstaculum reservationum, ac successivè indultarius præservat potestatem sibi alias de jure competentem juxta *cap. 13. Calderin. de præben. Cassiodor. decis. 3. de priv. Albed. decis. 1. ed. ut. Pat. decis. 178. lib. 2. in correct. alias decis. 162. in antiquioribus.* cum aliis apud supra allegatis, ac etiam habetur in *Roman. indultis disc. seg.*

Unde propter indulti operationem Beneficialitate exemplaricè solent in habente naturaliter membra valida, sed ligata, seu alias accidentaliter impedita, quoniam solutus vinculis, vel alias sublatis impedi-

mentis, membra faciunt suam operationem jure primævo, ac proprio, & successivè illam tantum, quam aliàs à natura facere poterant, si vincula nullatenus adjecta essent, non autem eam quam alias facere non possent, cum solutio tollat solum impedimentum, nihil verò de novo tribuat; Et consequenter, cum secularis reservationibus Ordinarius non habet hujusmodi beneficiorum collationem, hinc proinde illam ex indulto acquirere non potuit.

E converso autem pro Cardinalibus indultariis scribentes, in eo principaliter insistebant, quod cum indultum in præfatis verbis concedat facultatem conferendi quæcumque beneficia ad eam, etiam cum alio vel aliis collationem, provisionem, presentationem, institutionem, seu quavis aliam similem, vel dissimilem dispositionem aut alias quomodo libet, ita expresse comprehendatur etiam casus illorum Beneficiorum, quorum collatio vel provisio ad Capitulum, vel alium inferiorem spectaret, cum ista esset de jure ad Ordinarii provisionem spectare dicendum sit jure habituali penes eum, quæcumque possessione, vel consuetudine non obstante, cujus juris vigore dari potest etiam in Ordinario provisio in casu devolutionis, quando scilicet Capitulum, vel alter inferior in tempore, seu alias non legitime conferret, quasi quod dicto jure habituali, utpote impræscriptibili ac non abieciabili, petes Ordinarius committente, apud inferiorem residere tanquam sub ipso Ordinario, ejusque vicarias partes gerendo exercitum, seu jus actuale, quod in eadem materia exercitum dictum jus habitualis ad se attrahat, ac propterea Ordinarius jure devolutionis, vel reassumptionis antiqui juris et negligentiam inferioris conferendi potestatem habeat.

Ad quod probandum adducebant auctoritatem *gl. in cap. irrefragabili verbo Capitulum, de off. ordin. Ruff. in præf. benef. tit. de devol. num. 14. vers. sed si collatio spectet. Barbos. de Episcop. alleg. 166. num. 71. Rot. dec. 186. num. 1. par. 2. rec. ex quibus ac aliis apud eos probatur, à Capitulo collatore dari devolutionem ad Ordinarium.*

Quodque Ordinarius ratione dicti juris habitualis penes eum residens conferre possit etiam Beneficia, quorum collationis exercitum, vel jus actuale residet ex consuetudine petes Capitulum, vel alium inferiorem, quoties hic est negligens, suumque jus non exercet, vel male, cum tunc Ordinarius supplendo negligentiam ejus qui suas vicarias partes exercere dicitur, suam reassumat potestatem, probant *Abb. in cap. cum contingat. n. 18. & seg. de foro comper. Rot. dec. 314. n. 3. par. 1. divers. Barbos. de Episcop. alleg. 127. n. 19.*

Quoties enim non agitur de illo inferiori Prælati, qui legitime præscripsit, ne dum jurisdictionem, sed etiam territorium separatim verum, ac proprium, cum Clero & populo, & ita & taliter quod in eo tanquam in propria diocesi à quæcumque alia independente, ac stante de per se, ille sit Ordinarius, & quasi Episcopus, sed agitur de Prælati inferiori intra diocesis, & sub Episcopo seu Diocetano, juxta distinctionem de qua pluries *sub tit. de iurisd. præfatum in Tolet. disc. 1. & in plur. segg.* tunc implicat dari omnimodam præscriptionem juris conferendi privativè ad Ordinarium, iam in jure actuali quam habituali, quoniam esset dare monitum duorum capium in uno corpore, ideoque per necesse in inferiori dandum est solum jus actuale, ac in solo exercitum, tanquam sub Episcopo, ejus quodammodo vicarias partes agendo cum dicto jure devolutionis, seu verius reassumptionis ejus primæve potestatis, quatenus inferior negligit, juxta traditionem antiquiorum Canonistarum reflatam per *Abb. in d. cap. cum contingat. ex num. 16. cum aliis per Fagnan. in cap. cum te & tuum. 3. ad 7. de auct. & qualis, & bene adducit etiam Letter. de benef. lib. 2. quæst. 12. n. 13.* ubi quod inferior conferat jure Vicario Episcopi.

Et consequenter dici potest, quod ista sint Beneficia spectantia ad dispositionem Ordinarii, quia dispositio potest etiam comprehendere casum, in quo fiat provisio ex iure devolutio, ut bene *Geminus in cap. cum in illis, §. ubi vero, num. 7, circa med. de preben. in 6.*

Deducendo etiam tanquam specialem auctoritatem *Rot. apud Primam, dec. 367, ubi in specie de collatione indulgentiarum de Beneficio vacante in mense Capitulario, quoties collatio spectaret alias ad Capitulum, (sicut illa decisio percutiat casum indulgentiarum particularis qui non erat Episcopus, unde etiam tunc erat iure delegato.)*

¶ Et nihilominus advertebatur, sufficere ex his casum reddi de iure dubium, ut propterea deferendum veniret observantia, quæ in omni materia, tam legum, & iudiciorum, quam etiam ultimarum voluntatum, & contractuum, dicitur optima interpret, eique deferendum est, etiam si verborum proprietati repugnet, ut prævaleat generaliter deductus ad materiam textus, in *l. si de interpretatione, ff. delegatus, per Aret. in cons. 113, cum concord. per Barbo. in l. post ducent, n. 47, & seqq. ff. solut. matrim. Gregor. & add. dec. 184. Et in terminis indulti Apostolici *Rot. dec. 59, num. 12, & seqq. par. 16. recent. Casarano, sana portionum 16, Iunius 1659, Abbergero. Ac in specialibus terminis juris conferendi in *Piscen. iuris conf. dec. 14, Ianuar. 1658, eodem Abbergero, & in terminis indulti, dec. 316, n. 14, & seqq. par. 9, recent.***

Adversus istud vere iuridicum, beneque fundatum motivum, replicabant scientes pro Dataria, ac etiam observabat aliquis ex Prælati Congregationis, qui eidem Datarie adhaerebat, quod verba indulti trahi non possunt, nec debent ad istam speciem provisionis iure devolutio, quoniam si ita esset, sequeretur quod indulgentiarum qui esset Metropolitani ita conferre etiam posset omnia beneficia provincie, idemque dicendum veniret in Legato, vel in Patriarcha, quod est admodum.

Et quoad motivum observantia, negabatur in facto ob aliquas provisiones, quæ prætendebantur in contrarium, ac etiam quia in ista materia indultorum, observantia interpretativa attenditur pro effectu ratione contentorum in indulto, non autem in illis per quæ aliquid divetum vel contrarium induceretur, quoniam non esset interpretari, sed novam facultatem superaddere, ut in specie *Rot. dec. 16, n. 10, par. 1, recent. At etiam quia, ut observantia sussageat, debet esse cum scientia, & patientia Papæ, ut in specie indulti *Spad. conf. 134, n. 6, lib. 1. & conf. 39, n. 10, lib. 2. Buratt. dec. 590, n. 5. Merlin dec. 246, n. 19, ubi late concordantes.**

Mihi post huiusmodi disputationes iam assumptas, prius ex hac parte Cardinalium pro veritate consulo, deindeque ad causam scribentibus, videbatur maiorem probabilitatem huic parti adfuerit, attento etiam dicto solo motivo iam deducto dispositionis resultantis ex iure devolutio ratione juris habitualis, ex auctoritatibus, & rationibus, de quibus supra, quibus observare non videbatur dicta ratio absurda in contrarium ponderata de Metropolitano, vel Patriarcha, ob longinquantiam diversitatem inter unum casum, & alterum; Metropolitani etenim nullum jus habet proprium, & ordinarium conferendi Beneficia alienæ diocesis, sed illud ita accidentaliter acquiritur potius iure dativo, atque quodam iure auxiliario supplendo partes proprii Pastoris negligentis, ut ita consensum sit Ecclesie, ne diuturnam vacationem pati cogantur, cum Papa qui est Ordinarius Ordinatio, ob locorum distantiam, ac negotiorum multipliciter complere commode non possit has partes, quas iuxta limites ab eo præscriptos, Metropolitani, vel Patriarchis committit.

Non sic est in ipsi Episcopis, ac Ordinariis, quoniam ipsi id agunt iure proprio ac nativo, seu primo, & semper habitualiter retento, solumque accidentaliter impeditio eius ex rectio, quod ex consequentia translatum est in inferiorum collatorem, sub implicita tamen conditione illud bene, ac diligenter exercendi; Unde propterea quando contingit casus negligentia, seu nali exercitii inferiori, tunc Episcopus non confert iure novo, ac dativo, tanquam superior ponens factum in mellem alienum, ut ita proprii messoris partes suppleret, sed iure suo ac potius in ratione reassumptionis, ac reversionis ad suam causam tanquam ex cessante causa concessionis dicti exercitii seu juris actualis, quod remanet resolutum, & sic etiam non videntur æquales.

Ponderando in proposito illam differentiam, quæ dignoscitur inter casum Ordinarii reassumens in eadem instantia cognitionem illius causæ, quam Vicarius, vel alteri commiserat sub conditione illam terminandi intra certum tempus, & casum Metropolitani ad quem causa devolvitur ob appellationem a denegata iustitia, vel ob negligentiam, quoniam prius prosequitur cognitionem eisdem instantia iure suo; Alter vero alumnit novam cognitionem in instantia diversa per devolutionem.

Sive inter casum in quo donator reassumit suorum honorum dominium ob pactum, vel conditionem resolutivam non servatas conditiones ubi ipso donatore explicite, vel implicite adjecta, & casum in quo ob contravenientiam, vel non implementum aperiatur ius substitutionis iure huiusmodi penalis importantis abdicationem dominii ab uno, & translationem in alterum, cum primo casu sit reassumptio ius continuatio antiqui dominii proprii, in secundo autem sit dominium novum ex novo titulo, cum similibus.

Quo vero ad observantiam, dicta responsio tunc intraret, quando ageretur de ampliacione, seu extensione indulti ad casus, quos certum alias esset sub eo non comprehendere, & hoc est, quod dicitur in *dec. 136, num. 10, par. 1, recent. secus autem, ubi controversia est comprehensionis, an scilicet illa verba ab eam collationem, vel similem vel dissimilem dispositionem, capiant istam collationem, vel dispositionem speciem, ergo totum est in interpretatione, quam sine dubio inducit observantia.*

Et quoad fundamenta ex parte Datarie adducta; Quatenus pertinet ad *consil. 17, Ferritis*, advertebatur multiplex tolli, seu non applicari ad casum; Primum, quia ibi supponitur concurrere triplicem reservationem, cum tamen duplex sufficiat ad faciendum cessare indultum ex illis quæ habentur *infra disc. 3*. Secundum, quia obitabat regula *Cancellarie Clem. VII.* Tercio, quia Cardinalis indultarius, agnoscendo suum non jus, consensum præstiterat, ut executioni demandaret provisio Apostolica; Et quarto, quod de his agebatur solum incidenter ad effectum possessionis coram iudice laico, ibi ex quodam iure cognoscente de temporalitate.

Et nihilominus dicebatur agi de auctoritate venali seu conductitia Consulenti ad pecuniarum, seu clientis opportunitatem, non magnificentiæ, ut per *Franch. dec. 260, num. 5, & 6. Rot. dec. 458, num. 1, par. 9, recent. & sequi*, potissime extra Romanam Curiam, extra quam ista materia beneficiarum non add bene cognita est, ideoque satis improprie esse advertebatur, ut doctrina venalis Doctoris de paribus, auctoritatem in decidendo facere deberet in Curia Romana quæ in materia beneficiarum est magistra, quoniam ita esse daret, quod inexpertus discipulus doceret peritissimum magistrum.

Quo vero ad *Rotæ decisionem pro secundo*, & tertio fundamento adducta, & clientis in *Rot. benefic. S. Petri coram Giffis & Cordoba a die 18.*

4
tertio fundamento per utrumque terminos divisos devolutionis, quam prætendebat Archiepiscopus byter Basilicæ Vaticanæ, in quo non intrant rationes militantes in Episcopio, cum Archiepiscopus byter sit Prælati, ac superius ex privilegio, & jure dativo accidentali, non autem jure nativo, ut est Episcopus cum Capitulo, vel alio in fitione in Beneficiis suæ Diocesis, ut bene
11 hanc differentiam ponderat *Rota apud Achil. decis. 1. de eff. ordin.* & bene comprobat decisio eorum *Gispio*, ideoque terminus non sunt patet, neque ab uno casu ad alterum arguere licet. Quod etiam ponderabile est circa dictam aliam differentiam juris devoluti inter Episcopum, & Metropolitanum, vel Patriarcham, & quæ differentia clarius tollitur ex aliis ponderationibus, de quibus infra.

Altera vero decisio adducta in secundo fundamento coincidit in quantum, atque utrumque tollitur enim dicto primo hujus partis fundamento, negando scilicet suppositum, vel applicationem, cum ista Beneficia sint de illis, quorum habitalem collationem, vel dispositionem (cessantibus reservationibus) Episcopus habet cum Capitulo, vel altero inferiore, ad quem etiam deducitur, ut supra, ideoque dici non potest, quod finis indultus non haberet.

Ceterum laudando motiva, ut supra deducta, eaque potius cum dictis responsionibus contraponendo; Ex abundantia advertendam, nullam subesse videri necessitatem attendendi dictam altioris inspectionem, quoniam ubi etiam attendit statu antiquo, dictarum decisionum, ac auctoritatum motiva in contrarium deducta subsisterent, adhuc tamen post superventam *Constitutionem 59. Vrbani VIII.* contrarium omnino dicendum est, ac etiam quia non de facili datur casus, in quo cadant dicta motiva in obiectum deducta.

Ad id autem clare dignoscendum, observabam duos casus distinguendos esse. Primo scilicet, in quo, scilicet reservationis Apostolicis, attentisque solis terminis juris communis, collatio seu provisio Canonici aliorumque Beneficiorum, in totum, omnibusque mensibus, ac anni partibus Capitulum conferat privative ad Episcopum; Et secundo, ubi Capitulum habet solum collationem in aliquibus mensibus, vel anni partibus, in aliis autem illam habeat Episcopus.

Quoad primum casum, dicebam nimium difficile, penique impossibile esse, ut ille ad praxin deducatur, ut, ut scilicet probari possit consuetudo immemorabilis super pertinentia hujusmodi collationis ad solum Capitulum in omnibus mensibus privative ad Episcopum, quoniam cum regulæ Cancellariæ, seu Apostolicæ reservationes initium habuerint usque ab anno 1350, circiter, & sic spatio quatuor pene seculorum, in quibus nimis brevia esse consueverunt vacationis Sedis Apostolicæ interstitia, in quibus (cessantibus regulis Cancellariæ,) juris communis dispositio suam realsumit observantiam; Hinc proinde non videtur quomodo unquam justificari possit ista consuetudo immemorabilis cum suis vulgaribus requisitis celebris *glor. in c. 1. de prescrip. in 6.* consequenter quod idalis remaneat questio, ejus casus non de facili in factu esse verificabilis.

In hoc etenim, (ut alibi advertitur) differunt Fœderes à Scholasticis, seu Academicis, quod isti tractant ac disputant questiones idealiter, ac in abstracto, illi vero non nisi in concreto, super casibus individuatis, ac prædictis, ideoque videbatur labor inanis in hoc immorari, nisi prius videretur, an adsit necne Capitulum, in quo ista privativa potestas per immemorabilem consuetudinem vetustetur.

In secundo autem, quem in praxi habemus in Italia, & extra frequentem, ut scio de Ecclesia Salernitana, dum Institutionum, ac primi anni ordinariarum lectionum studijs in ea Civitate vacavit, ac etiam habet-

tur in *Beneventana*, & in *Casertana* *disc. 25. & 32.* cum similibus, quod scilicet Capitulum habeat collationem Canoniceatum vel beneficiorum ejusdem Ecclesiæ in quibusdam anni temporibus, in aliis autem de jure sit Episcopi, per Apostolicas reservationes impediata.

Et tunc omnino certum, ac planum videtur, in tali jure admixtum esse illud Episcopi; Expresse liquidem in jure sit. tunc non est ad quem pertinet collatio Canoniceatum, ac præbendam Ecclesiæ Cathedralis, dum *Fagnan.* diligenter ac elaborate disputata questione in c. cum Ecclesia *Placentina de elect. ex numer. 2.* quatuor refert opiniones; Quorum prima est, ut spectet ad solum Episcopum; Altera ut sit Episcopi de Capituli consensu; Tertia, ut sit Episcopi, sed requiratur Capituli Consilium; Et quarta, ut sit simultanea inter Episcopum & Capitulum; Ista vero hæc posterior opinio est magis communis DD. calculo, ac in *Rota*, & Curia recepta pro regula, ut late omnes ferè expendendo probat *Fagnan ubi supra num. 1. cum segg. juxta decis. 22. Casertana de preben. Achil. decis. 4. cod. tit. Manic. dec. 36. Gregor. decis. 95.* & passim, quia revecta, cessantibus limitationibus, ista opinio non recipit amplius contrarium, ut pluries infra hoc cod. tit.

Ita vero est etiam receptum, quod ubi adest diversitas consuetudinis, huc descendendum sit, ut ex ipso textu probant *Canonice in ed. cap. cum Ecclesia Placentina de elect. & alii quos colligit Fagnan, ibidem num. 2. & segg.* ac adducitur in celebri *Placentina Rota eorum Penia* inter suas *decis. 754. & 993.* ubi solum disputatur, an dicatur consuetudo, quæ habeat juris resistantiam, quando à Capitulo privative ad Episcopum pro omnibus anni partibus id prætenditur, ad effectum inspicuendum, sufficit præcipio ordinaria, vel requiratur immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo putativo, & hæc posterior est recepta, ut in hujus causæ dubio pro absoluto supponebatur.

Talemque de facto videmus diversam consuetudinem, quoniam in Italia frequentius, ac pene in totum (ita ut rari sint casus, in quibus aliis prælis doceat) collatio est solius Episcopi absque aliquo Capituli participatione, in Hispania vero, cum frequentius Episcopi, sit etiam Canonici, collatio fieri solet à Capitulo, in quo ipse Episcopus tantum intervenit tanquam unus ex Capitularibus, in plerisque tamen Ecclesiis cum voto duplicato, vel præponderanti, ut in paritate concludatur, juxta ea quæ habentur infra in *Majorici, Canonice in disc. 30.* Atque in prædicta disputatione supponebatur scribitur nec per Dataria, quod in aliquibus etiam Italice Ecclesiis ex consuetudine eorum jus esset solius Capituli privative ad Episcopum, absque aliqua illius participatione, quod tamen, ut supra dictum est, vix justificabile videtur.

Ubi vero cessante consuetudine, vestimus in terminis juris communis, attendendi juxta dictam receptam opinionem pro simultanea, tunc in illa pariter est receptum quod est æquale vis Episcopi, & Capituli, ita ut tanta sit vox unius, quanta sit alterius, non colligative sed conjunctim, perinde, ac si essent duæ personæ quarum una repræsentatur ab Episcopo; Altera vero à Capitulo, quarum utraque collationis actum in tempore, ac loco diverso explicare potest, ut in dictis *de c. 1. & 993. eorum Penia*, & in decisionibus editis in *della Majorici, Canonice eorum Melio & Cero impressi*, in locis de quibus in eadem causa *disc. 30.*

Istum vero conferendi modum frequentior experientia comprobat raro ad praxin deducibilem, plurimumque inconvenientium productivum, quoniam cum in diversas personas abire soleant, atque ob vocum æqualitatem neutra collatio concludatur, idcirco aperiri solet locus devolutioni ad Papam, cum isto casu non tñter devolutio ad ipsum Episcopum (quæ tamen intrat in casu quo collatio fiat à Capitulo tan-

tum, quamvis in eo interveniat Episcopus tanquam Canonici? Cadente solum questione, quando agitur de Capitulo exempto iuxta decr. 8. *Cassador. de proben.* cum aliis per *Letter. lib. 1. quest. 15. num. 43. & seq.* & in eadem Placentina voti coram *Versipio decr. 193. num. 2. & 3. part. 4. recent.*

Hinc proinde praxi praxi frequentius inducit curiam divisionem per menses, vel hebdomadas, aliaque tempora, ut unus uno, alter alio tempore infolidum, ac pleno jure conferat; Quod etiam in ipsius Capituli inter Canonicos introductum est, cum turno per menses, vel hebdomadas, ut de Basilica Vaticana inter Capitulum, & Archiepiscopatum, vel inter ipsosmet Canonicos habetur in eadem superius allegat. *Romana beneficiatus Sancti Petri 28. Aprilis 1395. coram Giffio, & decr. 600. num. 3. part. 4. decr. & in Romana beneficiatus Sancti Petri 14. Maii 1635. Bevilacqua, & in aliis; Ac etiam habemus inter compactiones laicos, vel Ecclesiasticos, ita per turnum juris presentandi exercitium prudenti, ac iudicabili dividere solitos, ut ex *Lambertino, & aliis per Rot. dec. 216. num. 1. part. 10. recent. Dunozi. decr. 702. num. 1. ac pluries, in sua materia sub tit. de iure patronatus.**

In isto vero casu, cum jus conferendi vel presentandi sit de sui natura individuum, habitualiter competens omnibus infolidum, diviso solum exercitio, ipsa substantia penes omnes individua remanente ex 33 *deduct. per Bellm. iur. de jur. accrescen. cap. 6. quest. 37. 48. & 50. cum seqq.* & occasione feudi individui dignitatis adductus sub tit. de sensu *Murini. d. c. 8. & in dicta sua materia sub tit. de iure patr.* Hinc sequitur, quod quando per unum fit collatio, tunc per omnes fieri dicitur, eorumque mandatarius, seu Vicarius dicitur ille, qui tunc exercitium habet, cum ita substantia ipsius juris sit individua, ideoque communis remaneat.

Quod si indefinite procedit in omni jure conferendi, vel presentandi, quod plurius competat, fortius 34 *ac pro meo iudicio abique dubio recipiendum est illo casu quo agitur de simultanea Episcopi & Capituli collatione Canonici, aliorumque Beneficiorum Ecclesie Cathedralis, quoniam tunc collatio fieri dicitur nomine Ecclesie, que tanquam unum corpus mysticum, seu politicum, ac intellectuale constituitur ab Episcopo tanquam capite, & a Capitulo tanquam reliquo corpore, ut sapienter de hoc ac plures etiam habetur sub tit. de praemuniis. Occasione praeminentiarum Capitulo competentium ejusque primae Dignitatis, vel Canonici, ac etiam quandoque sub tit. de jurisdictione, & infra sub titulo de Canonie. Unde propterea clarius intrat operatio eorumque individuitas, ut ne corpus habeat operationem omnino independentem a capite, vel ne detur monstrum duorum capitulum in uno corpore; & de qua corporis unitate habetur in *Cesar-Augustiana Canonici coram Dunozi. inter suas decr. 86. & habetur in eadem Cesar-Augustiana dicto d. c. 13.**

Recentis vero his terminis, magna fuit questio antiquiori tempore, an contingente reservatione Canonici, cujus collatio alias, reservatione cessante, 35 spectaret ad Capitulum, indultum quo Episcopus gaudet, suffragetur necne ipsi Capitulo, ut reservatione sublata per indultum, ita per obstatum remotionem suum jus saltem remaneat; Et an indultum non suffragante, jus conferendi spectet ad indultarium, vel potius ad Papam; Atque in ista questione illi qui credunt indultum Capitulo non suffragari parant provisionem spectare ad Papam, non autem ad Episcopum ex ratione supra in quarto Datarie fundamentum enunciat, quod scilicet indultum nil tribuit Episcopo plus quam alias de jure competet, unde propterea remoto solum obstatulo, jure suo ordinario confectetur dicitur.

Verum cum sub ista questione actualiter pendere in Rota tres causae, una scilicet *Cremensis coram Coe. & ac duz Ferrarum, coram Pirvano, & Rimboldo*, mandatum fuit, ut omnes tres proponeretur una dies, ut ita natus unica determinatio, tanquam per quandam speciem legis prodiret, ut sequutum fuit sub die 16. Aprilis 1644. atque uniformis in omnibus prodiret resolutio Capituli favorabilis, ut scilicet indultum Episcopi, cessare faceret reservationes indefinite; Et consequenter tanquam ex cessato obstatulo, petende ac si nullum de tempore Sedis Apostolicae vacantis, etiam in mensibus alias reservationis Capituli collatio salva sit, ut patet ex decisionibus desuper editis in quibus dec. 350. & 351. *part. 4. rec. tom. 3. & decr. 144. part. 5.* ex quibus liquet, Datariam non fuisse in secunda, sed principalem questionem fuisse cum Episcopo indultario.

Illar autem decisiones fuerunt causa, quod *Urban. VIII. die 29. Decembris 1625.* Constitutionem ediderit, seu declarationem ecclesie publicatam 10. Septembris 1626. in Bullar. *Cons. 19.* & registratam etiam in *caec. 36 dicta decr. 350. part. 4. rec. tom. 3. & apud Letter. lib. 2. q. 21. num. 126.* per quam assignata proximali ratione, quod hujusmodi indulta Cardinalibus in istorum tantum gratiam, non autem Capitulum, vel aliorum cura eis aliquam participationem habentium, Sedes Apostolica concedat, declaratur, ea nullatenus Capitulis, vel aliis suffragari posse, ita praefatas decisiones citumenscribendo.

Ex ista vero Constitutione apud Rotam, ac benedictualitas, prodiret nova conclusio contraria praecedenti quae in ista indultorum materia tenebatur, prius enim ut supra adductis, procedebatur cum opinione, quod indultariae provisiones de reservatione herent jure proprio, ac ordinatio competente ex jure communis dispositione, tanquam per remotionem obstatuli, per istam vero Constitutionem diversimode dicendum sit, ut scilicet Indultarii confecti dicantur jure 37 re delegato, ac vice & nomine Papae, cum ita eis detur iudicium plus quod antea non competebat, ut patet ex decr. 585. *part. 5. recent.* quod reputatur in materia magistralis tanquam prima, & deinde apud *Duran. decr. 233. apud & unozet. decr. 483. repetit. decr. 10. part. 3. recent. & part. 9. decr. 366. & in aliis, cum sit hodie propositio receptissima, de qua etiam decr. 258. & 319. eadem part. 9. ubi de casu in quo beneficium sit de jure patronatus Capituli.*

Liquet autem ex his evidenter, dictam Constitutionem non emanasse in gratiam Datarie, neque ad sibi concedendum id quod ei alias non competeret, dum ante dictae Constitutionis editionem, iuxta dictas tres decisiones, Capitulum, reservatione non obstatante, confectebat, unde propterea Dataria post dictas decisiones non erat amplius in causa, neque aliquid intercellere habebat, sed emanasse in gratiam indultariorum, quibus ita aliquid plus jure delegato concessum fuit, ita transgrediendo sit eorum iudicium id quod ratione reservationum Capitulis tollitur, atque alias Sedis Apostolicae competere, & consequenter casus 38 ad dicta Constitutionem tunc remanere videtur pro meo iudicio planus, sicutque de facili cessant omnes auctoritates, ut supra in secundo, tertio, & quarto Datarie fundamentis deduxi; ut pote percutientes tempus antiquum, quando jus Indultariorum erat ordinarium, ac minus ob solum remotionem obstatuli, & praeservationem ejus quod alias de jure competebat, ac possidebatur, non autem postquam illud ad auctum est, atque ex ordinato effectu id delegatum cum hoc placuit.

Adversus hanc replicabatur ex parte Datarie, quod essent mentationes sine auctoritate (quam obiecti speciem nimium frequentes ob scitendi solum, ac genium insidendi magis rationibus, ac persequendi re um principia mihi vulgus legale iurum tribuere solet)

DE BENEFICIIS

Quadrupliciter tamen respondebam; Primo, quod cum id proveniret ex dicta lege nova edita de anno 1626, rerum statum ita innovante adduci non poterat auctoritas Innocent. 10. *Andr. Abb. & similia*, minusque illa *Rota antiqua*, vel novæ, aut *Gemes. Cons. ad. Gess.* & aliorum Beneficialitarum (scribentium tempore præcedenti, & cum dicto antiquo diverso præsupposito procedentium, ideoque sufficeret, quod non adesset in contrarium auctoritas, quæ istius novæ legis terminos petere, ut adhibere te- neamur illam methodum, quæ post legem inventionem, vel Canonem editionem adhibuerunt *Iner. Acus. A'o. Dynus. Bar. & alii Civiliste*, ac etiam *Innocent. 10. Andr. Abb. & alii Canoniste*.

Secundo, quia satis adesse dicitur auctoritas Rote in supra allegatis decisionibus firmantibus ob istam Constitutionem rerum statum immutatum esse, atque Episcopis indultariis aliquid plus fuisse tributum, unde ex Ordinariis effecti sunt Delegati Apostolici.

Tertio, quod subsequuta observantia annorum 43. post dictæ Constitutionis editionem remanet optima inceptor, ex iis quæ de viribus, ac operatione observantæ superiis infirmata sunt.

Et quarto denum refertam verba præcisa, quæ respondendo huic objecto dixit magnus *I. C. Paulus de Castro consil. 43. 4. in fin. lib. 2. ibi, Sufficere auctoritas mea qui vides, & consensio prædicta omnia vera esse, & veritate fulciri*. Ex quidem magna insipientia est desiderare auctoritates, ubi (aliis in contrarium non urgentibus) assistunt juris rationes, ac principia, cum quibus processerunt nostri majores, quorum auctoritate nunc utimur, dum auctoritates, non habeamus, atque ista est vera pars Doctoris, ac sapientis, quoniam scire est tem per causam cognoscere.

† Super materia Indulti de qua in hoc & seqq. disc. vide infra disc. 101. 102. 103. 104. 126. & 141.

- de novo, sed solum remouet obstatum.
- 9 De consil. Soccini super duratione indulti dimissa Ecclesia.
- 10 Quod hodie indultum inducat delegationem, & non procedat conclusio, de qua num 8.
- 11 Etiam hodie durat praxi dandi novum ac particulare indultum pro Ecclesia dimissa.
- 12 De motivo observantia.
- 13 Ad regulandam, vel interpretandam gratiam attenduntur circumstantia reddentes versusum voluntatem Pape concedentis.
- 14 Dari non potest retentio ejus, quod non possident.
- 15 Expenditur conclusio, de qua supra numer. 3.
- 16 Declaratur conclusio, de qua n. 16.
- 17 De Constitutione 60. Urbani VIII. ut indultum suffraganeis solum pro ultima Ecclesia.
- 18 Decisio controversie, ac sensus Aulicis.

DISC II.

Resignavit Cardinalis Columna in manibus Papæ Archiepiscopatum Bononiensem, sub reservatione fructuum, & cum concessione specialis indulti conferendi beneficia illius Diocesis in octo mensibus reservatis, ut passim Cardinalibus concedi solet; Atque de dicta Ecclesia ita vacante provilus fuit Cardinalis Ludovicius tunc Praelatus, qui deinde intra breve tempus ad Cardinalatum evectus, concessum fuit consuetum indultum Cardinalium generaliter conferendi omnia beneficia reservata, tam ratione tituli Cardinalitii pro tempore possidentis, quàm ratione dictæ Ecclesie Bononiensis. cui tunc præerat, omniumque aliarum Cathedralium, & Metropolitanarum, vel Abbatialium, ad quas transferti contingerit, seu ei commendarentur, cum præservativa tamen, respectu dictæ Ecclesie Bonon. dicti indulti concessi Cardinali Columnæ, ac si, & postquam illud cessaverit, Cumque dicto Cardinali Columna adhuc vivente, præfatus Cardinalis Ludovicius ad Summi Penitentiarii manus assumptus esset, idem Innocentius Decernitur, sub quo præmissa omnia sequuta fuerunt, in Consistorio habito 11. Decembris 1651. dictam Ecclesiam Bononiensem, quam assensu vacantem per liberam dimissionem in suis manibus factam, contulit Cardinali Boncompagno tunc Praelato, sub sola mentione reservationis fructuum, ac facultatis conferendi ad favorem dicti Cardinalis Columnæ, nulla facta mentione indulti Cardinalis Ludovici, qui neglexit speciale indultum obtinere, fortiterum post dictam cessationem alterius, dictaque negligentia sequuta fuit, eo quia consulendo duos primi ordinis Juris Consultos, & qui reportabant materiam beneficalis perissimam, dixerant aliam concessionem non requiri, atque primum indultum generale sufficere, etiam pro Ecclesia dimissa, innixi *Constitutioni 60. Urbani octavi*, disponenti indultum Cardinalium suffragari debere pro Ecclesia dimissa ultimo loco posita; Ac etiam ex eo quod indultum esset personale concessum Nicolao Cardinali, non autem Archiepiscopo cum illis verbis; *Tibi quoad vixeris*; Dictoque consilio causam præbuit opinio, quoniam idem Juris Consulti habuerant in consimili controversia habita inter Cardinales Carpinæm, & Alterum super collatione beneficiorum Ecclesie Tuderitæ, & super pensione eventuali, sopita per concordiam quoad pensionem ad favorem Cardinalis indultarii, & quoad collationem beneficiorum ad favorem Cardinalis Titularis ut liquet ex deductis in dicta causa *Tuderitæ sub tit. de pensionibus* (dum ego in ea quoque; scripsi). Cumque vivente adhuc Cardinali Columna, per Alexandrum Septimum promotus esset ad Cardinalatum dictus Boncompagnus jam Archiepiscopus, qui idem indultum Cardinalitium obtinuit cum eadem præservativa dicti indulti Cardinalis Columnæ, per

BONON. INDULTI

Inter CARDINALES LUDOVISIUM,
ET BONCOMPAGNUM.

Discursus pro veritate in Congressu.

An indultum Cardinalibus concedi solitum generaliter super collatione beneficiorum reservatorum, etiam ratione Episcopatum, vel Archiepiscopatum quos possideant, vel habere contingat, suffragetur abique alio indulto speciali post Episcopatum, vel Archiepiscopatum dimissum, potissime ubi illud de tempore possessi Episcopatus nunquam effectum habuit ob superventiam alterius Cardinalis indultarii; Et de *Constitutione 60. Urb. VIII.* indultorum moderatoria.

SUMMARIUM.

- 1 Falsi series.
- 2 De consilio aliquorum Juris Consultorum in ista controversia, & eorum fundamentis.
- 3 Pensio reservata ad favorem Cardinalis, ut durat etiam post dimissum Cardinalatum, & num. 15.
- 4 Indultum conferenda beneficia reservata concessum Episcopo duras etiam post dimissum Episcopatum, & num. 16.
- 5 Indultum datum Cardinali ratione Episcopatus durat, donec Episcopatus retineatur.
- 6 De differentia inter indultum ordinarium & solitum quando Ecclesia possidetur & aliud post Ecclesiam dimissam.
- 7 Quod unum dicatur favorabile, alterum vero odiosum.
- 8 Indultum ordinarium, donec Ecclesia possidetur nihil dat

eadem adamussum verba, per quæ illud Ludovici ejus prædecessoris; Hinc sequuta deinde Columnæ morte, orta est dubitatio, eumnam ex dictis Cardinalibus supervenientibus collatio indultaria in mensibus reservatis in dicta Ecclesia Bononiensi competere; Et quoniam hoc medio tempore obierant præfati Consules, ideoque Ludovicum me ac alios desuper pro veritate consulendo, communicatoque dicto consilio.

Aliqui dictis fundamentis acquiescentes, crediderunt ipsum bonum fuisse fovere; Addemes quoad regulas generales in dicto Responsio lorum contentas super indulti personalitate, firmata apud *Bwart. dec. 12. & in Pataviana pensiois 13. Junii 1661. coram Celsissimo. inter suas dec. 355. repetita post Zuff. de legitim. process. dec. 59. ubi de reservatione pensionis ad favorem Cardinalis, ut duraret etiam post dimissionem Cardinalatum; Et magis proxime & ad rem ego deducebam decisionem tunc de recentidiam in *Varmian. Canonicatorum 28. Junii 1666. coram Cero*, ubi de indulto conferendi beneficia reservata concessio cuidam Episcopo, quod suffragaretur etiam post dimissionem Episcopatum, quæ decisio ab aliquibus reputabatur individualis, quodque decideret casum in puncto.*

Ego verò desuper al quam habebam difficultatem, quam etiam, licet puncto non ita mature examinato, habebam in dicta alia consilia *Tudertina*, unde propterea punctum tanquam novum, ac indecisum reputabam honestæ concordie temperamento dignum.

Indulta siquidem concessa Cardinalibus respectu Ecclesiarum, quas obtinent tanquam Episcopi, duntaxat donec retineant Episcopatus, quo dimisso cessant, ut in specie tanquam absolutum supponitur apud *Germaniam de indultis. §. Nec non quoruncunque nom. 19. cum s. quæ. fol. 444. ubi restringitur questio ad totum tempus hujusmodi cessationis, an scilicet resulet illud per dimissionem, vel expectandum sit tempus effectuationis, ac circa varietates intermedias, quasi quod sequuta effluatatione, nulla superest dubitatio, & cum *Germania* pertransiunt *Massib. de concessis prælat. 26. dub. 6. num. 6. & Dian. part. 5. tract. 2. resol. 44.**

Quod etiam, non data particulari reservatione cum particulari indulto, absolutum supponit *Rota apud Achill. dec. 1. de off. ordin. num. 4. ubi num. 1. & seq. ponderat differentiam inter indultum Cardinalis ordinarii collatoris possidentis Ecclesiam, cujus ratione aliis de jure seclusis reservationibus collatio competere, & aliud indultum reservationis post Ecclesiam dimissionem, ut primum dicatur favorabile tanquam prælativum facultatis de jure communi aliis competentis, siue remotivum accidentaliter obstatuli pæ Regulas reservationis superventi; Alterum verò dicatur superindultum ac extraordinarium, tanquam induktivum formalis servitutis; Atque in fine num. 7. supponitur istud indultum post Ecclesiam dimissionem provenire ex gratia nova; Et de eadem distinctione inter indultum ordinatum pro Ecclesia, quæ retineatur, ac extraordinarium post eam dimissionem, ut istud secundum dicatur odiosum, primum verò favorabile *Pat. decif. 93. num. 7. & per tot. lib. 3.**

Quodque indulta Cardinalibus concedi solita quoad Ecclesias, quas administrant, nihil de nova tribuunt, sed tantum removendo obstatulum, præferunt id, quod aliis de jure communi, cessantibus reservationibus, competere, & sic cum præsupposito retentionis ac administrationis Ecclesiæ *Cissad. decif. 1. num. finali de priv. 1. ut. d. cif. 200. num. 1. lib. 1. decif. 783. num. 3. & 4. par. 3. div. lib. 3. Letter. lib. 1. q. 21. num. 103.* inter quæ in proposito hujusmodi indultorum cessantium post dimis-

sam Ecclesiam plene habentur deducta apud *Socin. 9. conf. 260. lib. 2.* quod videtur in materia magistrale.

Et quavis alii ut supra nuper consulti, pro ista difficultate removenda ponderarent, quod hodie ex moderna Ecclesia indultorum ac post *coffis. 59. Urbani VIII.* Cardinales indultarii constant in mensibus reservatis ex jure delegato magis quam ordinario, ut per *Letter. d. q. 21. num. 117. Rota decif. 10. n. 10. par. 8. recent.* & in aliis de quibus *disc. præced.* Attamen id non videbatur tollere difficultatem, quoniam dicta innovata propositio conferendi jure delegato magis quam ordinario, inolevit ad diversos effectus, illum præsertim, ne Indultum suffragetur Capitulo vel alteri, qui ex sola dispositione juris communis simultaneam cum Episcopo haberet, continuatur verò in præsupposito, quod indultum percutit Ecclesias, quæ retineantur, ita ut indultarius cessantibus reservationibus esset collator, ut *d. discurs. præced.*

Id evidenter probari observabam, quoniam etiam post dictam *Constit. i. g. Urbani*, ac postquam inolevit dicta nova propositio de jure delegato, adhuc tamen Dataria prædictæ antiquum styllum concedendi, per viam novæ & particularis gratiæ Cardinali dimittenti Ecclesiam alterum indultum particulare super retentione seu reservatione.

Magisque me stringebat observantia individualis continens discretivam claram, quoniam dimittente Cardinali Columna istam Ecclesiam, in decreto Consistoriali, unâ cum reservatione fructuum, sibi expresse reservata fuit hæc facultas conferendi, ac desuper expeditum fuit indultum particulare; Non obstante quod idem haberet indultum generale, magis etiam amplum, quam generaliter sit illa concedi solita aliis Cardinalibus, ut de hoc individuali indulto habetur actum infra in *bonon. benef. & in Rom. beneficatus 3. Joannis disc. seq. & disc. 5.*

Et quando cadem ira dimissa Ecclesia, collata fuit ipsi Cardinali Ludovico tunc Prælati. Papa memor fuit dicti indulti particularis concessi Cardinali Columnæ, illudque expresse præstavit; E converso autem quando hic noviter provisos Ecclesiam dimisit, idem Papa memor quoque fuit dicti indulti Cardinalis Columnæ, & tamen nullam fecit reservationem ad favorem Ludovici, qui erat in Consistorio præfens & audiebat, minusque de dicto indulto particulari curavit; Unde propterea dicta discretiva evidenter probare videbatur hanc veritatem; Potissime quia dubitari non poterat de ignorantia in Papa, vel de minori benevolentia, dum agebatur de Cardinali creatura; cui ipsemet Ecclesiam ac indultum concesserat, Ac etiam ratione affinitatis quodammodo conjuncti sanguinis benevoli, dum ei contulerat adeo qualificatum officium. Sac. Penitentiariæ, ac prius adeo qualificatam Legationem ad Reginam Hispaniarum secundam Sponsam *Philippi. IV.* dum à Germania versus Hispanias transitum fecit per Civitatem Mediolani; E converso autem Columna non erat creatura, neque aliquam consanguinitatis vel affinitatis attentionem habebat, ideoque nulla suberat ratio, cur jura unius & non alterius reservare voluerit; Atque receptum habemus, ex his, vel similibus circumstantiis Papæ voluntatem desumi vel interpretari *Mantic. dec. 214. Greg. decif. 150. ubi add. & passim; Po. 13. tiffimum cum deficeret utrumque extremum habile, quoniam de tempore indulti, illud de facto operari non poterat hujusmodi collationem, utpote ab eo expresse exceptatam; Atque de tempore dimissionis Ecclesiæ, idem indultum operari neque poterat retentionem, dum iste terminus cadit in iis, quæ jam obtenta sunt, ac possidentur, non autem in iis, quæ nunquam obtenta neque posselta fuerunt, sed futurum sperantur sub spe mere eventuali; Ideoque ex pluribus mihi videbatur casum habere non leves difficultates.*

Motivum autem personalitatis, cui tam primi quam posteriores Consulentes innitebantur ex firmis præsumtis in d. *Patrona-personis coram Celsis* ¹³ *supra*, non videbatur facere ad rem, quoniam ibi ponderatur, quod pensio reservata esset, ac respective facta obligatio ad favorem personæ, non autem tanquam Cardinalis, ac solo Cardinalatus intuitu, unde propter dicitur, quod dimissio Cardinalatu adhuc retineatur, & durat; In præsentem autem diem non poterat indultum concessum esse personæ, tanquam scilicet *Nicolas*, minusque tanquam Archiepiscopo, sed bene tanquam Cardinali, cum præsupposito tamen, quod esset Cardinalis, cui jus conferendi alias competere impediretur à reservationibus, quas Indultum tollit, ideoque illud simile non multum ad rem facere videbatur.

Magis proxima primo aspectu videtur dicta altera decisio in *Varnen. canonicus coram Cero*, ubi in specie de indulto euidam præsupposito post dimissum Episcopatum; Sed patiter non videbatur facere multum ad casum, quoniam illius Indulii tenor, juxta ejusdem decisionis præsuppositum, clare ostendebat illud principaliter concessum fuisse personæ, non autem ratione Episcopatus qui demonstrative solum enunciatus fuit; Quin imò cum præsupposito ejus dimissionis, dum non conceditur facultas ipsi indultatio conferendi jure suo, sed solum nominandi ad collationem faciendam à Nuntio Apostolico.

Quatenus vero pertinet ad *Constit. 60. Urbani Octavi*, sub cujus fundamento dicti primi Consulentes processerant, retinentes episcopatum, quam ut supra me satis dubitante habuerant in dicta alia consensuali controversia *Tudertina* inter Cardinales Carpinæam, ac Alterum; Dicebam in hoc etiam æquivocari, quoniam dicta Constitutio, ut ejus contextus clare probat, non prodiit in gratiam Cardinalium, ac ¹⁷ adeo eorum facultates indultarias ampliandum, sed potius in odium, ac restrictionem, atque cum præsupposito indultum particularium seu extraordinarium super retentione facultatis conferendi etiam post Ecclesiis dimissas; Cum enim casus daret, ut idem Cardinalis plures Ecclesias obtinendo ac successivè dimittendo, pro singulis plura obineret Indulta particularia, unde propterea plurius Ecclesiarum collationem eodem tempore haberet; Hinc providere voluit dicta Constitutio, ita restringendo hujusmodi particularium indultorum usum ad unam tantum Ecclesiam ultimo loco dimissam, retentis tamen terminis habitibus, dicti scilicet indulii particularis, cum dimissione per viam gratiæ concessi, juxta præsuppositum decisionis *Achill.* cum aliis supra allegatis; Ideoque cum hæc essent specialia, contenta vero in dictis Consiliis essent mere generalia super verbis personalitatem denotantibus, exinde aliqua mihi remanebat dubitandi occasio; Fatebar tamen casum, utpote novum, atque adhuc non decisum, rectè dici posse dubium, atque honestæ concordie temperamento dignum; Et hæc diebam in congressu in sola forma discursiva nihil firmando.

Cumque per *Clem. XI.* causa commissa fuisset particulari Congregationi trium Prelatorum; Duo ex eis ¹⁸ fuerunt in Voto pro Boncompagno ex motivo quod dimittendo Ludovisium Ecclesiam simpliciter absque dicti indulii reservatione, omne jus quod ratione dicte Ecclesiæ sibi competere, à se abdicaverat juxta terminos generales dimissionis, ac resignationis Episcopatum, & beneficiorum; Alter vero fuit in voto pro Ludovisio, ex dicto motivo personalitatis stante illo verbo mere personali *tibi* juxta dictum primum Consilium, atque in hoc stante causa fuit; Ego tamen, utpote utriusque Cardinalis Advocatus, ac benevolus in disputatione habita coram dictis Prelatis abstinui à scribendo, ut mos est Romanæ Curie Advocatorum, quando sunt utriusque colligantis Advocatus

ti, unde propter defectum occasio maturum judicium desuper efformandi; Credebam tamen quod iste casus cum dicto temperamento sopiri deberet, pro futuris autem accedere deberet Apostolica determinatio juxta dictas meas dubitationes, ut scilicet, nisi in alio dimittendi novum speciale indultum obtineretur, primum indultum generale, ac ordinarium non deberet fustigari.

BONONIENS. BENEFICIORUM

Pro MARCELLO SEVEROLO

Cum ALEXANDRO CAPRARA.

Causa disputatus in Rota, & in Congregatione particulari, ac variè decisus.

Quales esse debeant duæ reservationes, quæ faciunt cessare Indultum Cardinalitum conferendi beneficia reservata; Et an reservatio ratione officiorum sit personalis, vel potius localis; Et an familiaritas Patris ac protonotariatus, quæ ab lisdem officiis resultant, multiplicent, ita ut causæ dupliciter reservationis ad dictum effectum.

SUMMARIUM.

- 1 *Faci se ies.*
- 2 *Reservationes cause.*
- 3 *Quod quandoque concedatur reductio Constitutionum Apostolicarum in causis particularibus.*
- 4 *Ubi plenius tractetur de ista controversia remissive.*
- 5 *Ad effectum, ut duæ reservationes faciant cessare indultum, quales esse debent.*
- 6 *Etiam in Beneficialibus, venit, & possessor vincit per non per alios.*
- 7 *Familiaritas Cardinalis cessat per familiaritatem Papæ, & non. 15.*
- 8 *Referretur tenor Constitutionis Alexandri VII. super duplici reservatione.*
- 9 *Quod magis placeat opinio Rote, quàm illa Congregationis particularis, juxta cujus votum prodit dicta Constitutio.*
- 10 *Reservatio certa, & fixa resultat in officiis, ex Constitutione Pauli III.*
- 11 *Quod ante dictam Constitutionem ad terminos Extravag. Ad regimen, reservatio esset localis.*
- 12 *Plures reservationes replicantes ex eodem fonte, sunt eadem causa, non multiplicantes.*
- 13 *De augmento resultant ab eodem indulto.*
- 14 *De alio casu controversie similis.*
- 15 *De conclusione, de qua num. 7.*
- † 16 *De Progressu & statu cause.*

DISC. III.

Per obitum Leonardi Landini qui fuerat familiaris Cardinalis Columnæ, ac aliqua etiam possederat officia Cancellariæ, Scripturarum scilicet Apostolicarum, ac duas stilitias *Liti*, & *Pro* nuncupatas, in Civitate Bononiens. sequentibus, vacavit quædam simplicia beneficia in eadem diocesi Bonon. per Cardinalem Columnam in vim indulti, de quo supra, in *Bonon. indulti disc. præced.* collata Marcello Severolo, cum sequuta possessione; Eadem vero impetravit Alexander Caprara à Sede Apostolica, tanquam affecta duplici reservatione, faciente cessare indultum; Expeditoque Brevis de capiendi possessione nomine Cameræ, ac præsentato pro executione coram A. C. cum illæ occasione disputationum in contradictorio motivaret

motivasset contra privilegium Apostolicum actorem super non justificata dicta duplici reservatione, quæ erat fundamentum ejus gratiæ; Hinc proinde per commissionem manu Papæ signatam mandatum fuit eidem A. C. ut procederet de voto Roræ, ubi alluenda disputatio coram Priore super dubio, *An Bigue esset exceptendum*, post aliquas propositiones sub die 24 Januarii 1661. negativè resolutum fuit ad favorem rei conventi privilegii ad indulgentiam, ex eodem fundamento non justificatæ duplicis reservationis, eo modo, quod requiritur ad effectum faciendi cessare indulgentiam; Editaque decisione, post aliquas propositiones oblique resolutione, advocata fuit causa à Roræ, & commissa Congregationi particulari aliorum Prælatorum, à qua diversa proditit resolutio, quod scilicet adesset talis duplex reservatio, quæ faceret cessare indulgentiam, atque ad hujus resolutionis normam sub die 12. Aprilis 1666. emanavit Constitutio Alexandri VII. per quam illi sublata, seu impedita fuit, nisi adversus eam, ejusque clausulas concederetur ois aperiendo, cum reductione ad viam juris, ut adversus alias Constitutiones pro causis particularibus jam introductis, præcari vidimus, præsertim adversus Constitutionem 151. Urbani V. 111. super modestione indulgentiarum transferendi pensiones, in Ferrarien. pensionibus, de qua sub tit. de personibus.

In hujusmodi autem disputationibus Ego, & alii, potius nom n quodammodo accommodavimus, cum causæ pondus supersuuperit ejusdem Mercelli rei conventi pater doctus Jurisconsultus ex hujus Curie senioribus Advocatis, qui cum eo particulari studio, & applicatione, ut in gravi causâ proprii filii decebat, hanc materiam radicavit, ac ab alto examinavit curavit, ut ostenderent ejusdem scribentis labores jam publicæ luci promissi, & qui in dies expectantur, solumque brevibus hic adduntur ea, quæ Ego respondendo, vel etiam scribendo, pro meo sensu deduxi, habita in reliquis remissione ad dictum alium scribentem.

Concordabant siquidem scribentes hinc inde in eo principio, quod ad effectum ut inret conclusio duarum reservationum facientium cessare indulgentiam conferendi reservata, Cardinalibus concedi solum, juxta deducta apud Dunoetium decis. 632. & in aliis, debent esse duæ reservationes principales, & coæquales, seu ejusdem speciei, non autem suff. iant dispares, ac diversæ speciei, juxta votum Veroffi & Vivaldi Rota Auditorum, quod reputatur in materia magistrale, passim receptum, ac relatum per Gratian. discept. 982. num. 24. Tondue. quest. benef. par. 2. cap. 3. §. 3. num. 35. add. ad Gregor. decis. 1291. num. 10 & admittit Rota coram Dunoetio dec. 632. & dec. 150. par. 9. rec. & in aliis, atque explicat eadem Constit. 163. alias 164. Verbi VII.

Quare tota questio erat applicationis, an scilicet adesset necne duæ reservationes hujusmodi naturæ seu qualitatæ, quod onus erat provisi Apostolici, i actoris iustitiam, atque tanquam suæ intentionis fundamentum, cum aliis fundata esset in indulto intentio rei, & possessoris, cui etiam vincere sufficit per non jus actoris, & ex defectu probationum juxta vulgarem regulam text. in l. qui accusare. C. de eden. quam locum quoque habere in beneficiis alibi advertitur apud Alencic. decis. 1278. & 364. Buratt. decis. 380. in principio. ubique adden. & frequenter.

Duplicem autem reservationem deducebant scribentes pro actore, ac pro Dataria illi adherente; Unam scilicet ex officio scriptoris Apostolici, alteram vero ratione protonotariatus qui militis à beneficio possessis inesse dicitur, utriusque, tam officio quam militis inest Papæ familiaritas; Non deducebant autem familiaritatem Cardinalis, ex pariter recepta conclusione, quod sicut luminare majus occupat, 7 luminare minus, ita familiaritas Papæ occupat, ac

suppl. in illi, nullitate Cardinalis in nulla confirmatione proinde habendam, Cassader. dec. 9. de præben. num. 3. Gonzal. ad reg. 8. gloss. 1. n. 65. & seq. Lottier. lib. 2. qu. 32. num. 76. Rot. apud Seraph. dec. 251. n. 3. & 15. & apud Peniam dec. 177. num. 5. cum aliis per adden. ad Greg. d. dec. 251.

Per hunc autem à dicta Constitutione Apostolica Alexand. VII. contra quam doctæ obtinebant moderatio, non licet loqui, & per quam iste punctus nixis clare deciditur per hæc verba præfata, Beneficia Prototonotariarum, Scripturarum & aliorum Officialium emmeratorum in dicta Extravag. ad regimen esse reservata, ubique decedunt etiam extra Romanam Curiam & duas dietas, Itemque reservationem Beneficiorum obtinentium per dictos Officialis intrare etiam ratione sui officii, & insuper protonotariarum ex militis reservatæ, dictumque scripturarum separatum acquisitione consistere duas reservationes personales coæquales, exclusivè indidit.

Mihi, reflectendo etiam ad veritatem, magis placebat opinio quam sequatur est Rota, quod scilicet ista duplex reservatio personalis & coequalis non adesset; Siquidem secularis reservationis causa resultant à familiaritate Cardinalis utpote abscorta, & suffocata à majori familiaritate Papæ ut supra, tenebantur solum tres causæ dictæ reservationis inducivæ; Primum scilicet officium scripturarum. Secundo officium militis Pii. Et tertio aliud officium militis Lili, ideoque singulas examinando.

Quatenus petierat ad primam officii scripturarum, super qua major ac rota inspectio fuit, non dubitabatur, quod hodie ex isto, aliisque similibus officiis resulteret reservatio personalis, ac hinc, juxta ea quæ habentur apud Gonsf. ac alios Beneficialistas moderiores postea scribentes; Dicebatur tamen ex hac parte, atque Rota complexa est dispositionem pro meo sensu probabilem, quod id resulteret ex Constit. Pauli III. ob familiaritatem Papæ, & protonotariatum quæ eidem officiis per dictam Constitutionem annexa fuerant, & sic ex ista qualitate, non autem ratione ipsius officii considerati de per se absque dictis novis adjectis; ac in solis terminis Extravag. Ad regimen. quibus attentis probabilibus videtur reservationem esse potius localem quam personalem, quatenus scilicet tales Officialis morantur in Curia, vel intra duas dietas; quod attento sensu litterali, seu grammaticali clare probare videtur ipsius Extravag. littera, seu contextus; Stante potissimum discreta illorum officiorum ex quibus dicitur reservationem resultere ubique decederet; Ac etiam quia sic firmant omnes illi Doctores qui scripserunt ante prædictam Pauli III. Constitutionem; nempe Geminian. conf. 92. num. 1. & seq. & Rebuff. in Addit. ad regul. 1. Concil. vers. in prima post præfata benefic. Quod etiam bene agnoscit ex modernis Beneficialistis Lotter. lib. 2. q. 32. num. 23. & 61. ubi dicit, necessariam fuisse præfatam Pauli III. Constit. dictas qualitates adjuvientes, ex quibus sublata fuit difficultas, quæ aliis circa hujusmodi reservationem urgebat. Idque melius; mihi probari videbatur per ipsammet Constitutionem ita agnoscendam difficultatem, ad quam removendam ea proditi, cum aliis inanis vel superflua fuisset; Et quamvis Enent de Talamibus, de reserv. qu. 3. sub num. 15. de dicta Gemin. doctrina dubitare videatur, & in qua Antea auctoritate scribentes pro Dataria magnum fundamentum constituiebant; nihilominus non videbatur illi descendendum esse, cum loquatur dubitative, nihil desuper firmando ob eventum debuiam auctoritati Geminian. quam facit esse magnam; Ac etiam quia ultra dictam auctoritatem, ac alteram Rebuff. urgebat familiaritas aliarum rationes, seu consideraciones, illa prædictum deducta ex ipsius Extravagantia littera, clarius comprobata ex antiquiori canonice in cap. 2. de præben. in sexto, ubi etiam habetur reservationem Beneficiorum

beneficiorum possessorum per huiusmodi Officialis, resolute ex eorum obitu in Curia, vel intra duas dietas, & sic etiam esse locum.

Hinc autem possumus, quod scilicet reservatio non proveniat ab officio; seu à familiaritate, ac protonotariatus ipsi officio annexis, ut supra. Hinc resolute dicebimus. Ego, & ceteri, atque Rota admittit, dicta à duo officia non multiplicare reservationes, dum in his reservatio resoluta est eam eadem causa, & sic semper est unica & ex eodem fonte, non autem duplex ex diversa causa; Atque in hoc videbatur consistere acquivoium deducendi ex uno officio familiaritatem, & ex altero protonotariatum, ut ita resolutarent duæ disjunctæ coequalis ac principales reservationes, cum utriusque unica esset causa productiva duorum effectuum connexorum, qui pro unico habendi sunt. quamvis plures concurrerent tituli personales eundem effectum producentes, quoriam hic semper est unus, & idem; Utputa ex Doctoratu in legibus, vel alia scientia resolutante de jure communi vel municipali aliqua privilegia, seu aliqui effectus. Si autem qui lauream Doctoratus assecutus in Universitate Bononiensi, velit eundem gradum assumere in Universitate Parisiensi, ac Salamanticensi, & in aliis, semper tamen erit unus Doctor, neque effectus doctoratus multiplicabuntur; Ita patet de effectibus vel privilegiis in idem tendentibus qui resulant à dignitate Episcopatus, si plures Ecclesias ex Apostolica dispensatione unus obtineat, cum similibus; Multiplicatio siquidem resulat solum circa illos diversos effectus, qui resulant ex diversis causis concurrentibus in una persona materiali, quæ tamen consideranda veniat tanquam diversa & multiplex persona formalis, juxta eam distinctionem quæ frequenter in omnibus re materis considerata habetur, frequentius verò sub tit. de jur. dist. & sub altero de præmonitione. præsertim dist. 1. quod ad rem applicabile non videbatur.

Quodque pluralitas illorum officiorum, seu munerum quæ producant eas plures qualitates seu prærogativas, quæ distinguunt, ac de per se sufficientes ad inducendum duplicem reservationem, non habebatur in consideratione, quando ea est unica, clare comprobari observabam ex ipsomet Indulto, in quo explicitè datur facultas conferendi Beneficia vacantia per obitum huiusmodi Officialium qui sunt familiares, & Protonotarii, & tamen si quis esset familiaris Papæ, ac esset etiam Protonotarius ex diverso titulo, facilis intraret duplicitas reservationis, quoniam punctus est in diversitate causæ, sed duplex qualitas resulans ex eadem causa non attenditur; ista ita summam in brevius, ego, ut aliquid dicerem, insinuaabam, præter etiam necessitatem, dum dictus alter scribens, cum uberiori doctrina, magisque elaboratè, deducebat firè omnia quæ in materia desideranda videntur, ut supra.

Occasione autem alterius disputationis habuit coram Datario in Romana Canoniceus S. Maria in Via lata pro Cardinali Ursino dictæ Ecclesiæ Titulari ob vacationem Canoniceus sequutam per obitum Pauli Jordani, qui fuerat familiaris Cardinalis Borgiæ, ac etiam possessor duorum consimilium officiorum Cancellariæ, Scripturarum scilicet, & Abbreviatoriæ, in qua causa licet, ista Bononiens. adhuc pendere in Rota, atque jam edita esset dicta decisio, Adhuc tamen Datarium eam attendere noluì, sed præsupponendo ita adesse duplicem reservationem, executioni demandata fuit provisio per ipsam Datarianam facta tanquam de reservato.

Cogitabam, occasione hujus alterius causæ aliquam difficultatem desuper cadere posse, non quidem ex præmissis, cum quibus processum fuit, sed ex duplicitate resulante à duplici diversa causa, nempe

à dictis officiis unam tantum reservationem (quamvis plura essent) causantibus, & à familiaritate Cardinalis Borgiæ utpotè omnino diversa, & ex diversa causa; Nil obstantè dicta conclusione quod familiaritas Cardinalis abiotpta, seu suffocata remaneat ab alia majori familiaritate Papæ, juxta superius allegatas auctoritates, id enim inductum videtur in gratiam, ac favorem ipsius Papæ, seu Datarii, & ne Cardinalis præcedere possit intrare ad ejus favorem Regulam 31. cum similibus, ac propterea non videtur retorquendum debere in odium juxta vulgata axiomata, de quibus *hæbent. axiom. 96. num. 1. & axiomat. 34. num. fin.* cum similibus; Non tamen super hoc matu um judicium efformare potui, quoniam cum istud motivum ex parte Datarii deductum non esset, ita defuit occasio illud examinandi; Potissimè dum utraque causa desuit habere ulteriorem disputationis progressum, quoniam prima sopita fuit per dictam Constitutionem Apostolicam, & altera per collationem de facto, ob quam (& forte prudenter) Cardinalis Titularis acquievit, ac abstinuit à consensu, pro tempore autem futuro, stante dicta nova lege id expresse decidente, cessat in radice occasio disputandi.

† Decisio enunciata in d. f. 3. est impress. par. 1. rec. dec. 266. Et postmodum sub die 13. Januarii 1668. coram Bourlemont proposita causa, dilata, fuit resolutio, habitoque deinde recurso ad Signaturam Gratiæ pro aperitione oris, & reductione ad viam juris adversus Constitutionem Alex. VII. habitam per Clem. X. prodiit rescriptum, quod audiretur Officialis Datarie, quibus auditis, reposita causa in Signatura Gratiæ sub eodem Pontifice, rescriptum fuit ad R. p. d. Datarium pro concordia, quæ nunquam effectum sortita est.

Habitoque iterum recurso ad Signaturam Gratiæ habitam per Innoc. XI. causaque proposita, rescriptum fuit nihil; Propositaque deinde causa in Rota super dubio, an & cui esset dandum mandatum de manutenendo, sub die 25. Junii 1677. coram Bourlemont decium fuit dandum esse mandatum de manutenendo R. p. d. Severolo, & in hoc statu causa reperitur.

NEAPOLITANA MONASTERII

AD PETITIONEM

CARDINALIS CARACCIOLI,
Archiepiscopi Neapolitani.

Consilium pro veritate.

De eadem materia Indulti Cardinalitij conferendi reservata, an & quando cesset ob plures reservationes; Et præsertim, An capiat Monasteria Conscriptoria, vel non Conscriptoria descripta in libris Cameræ, seu aliis commendata.

SUMMARIUM.

1. *Pæti series.*
2. *Monasteria Conscriptoria non cadunt sub indulto, à quo sunt exceptuata.*
3. *Monasterium Conscriptoriale dicitur, ubi taxatum est in libro Cameræ in florenis 66; & quare providetur in Conscriptorio.*
4. *Dicitur Conscriptoriale, ubi habet valorem 100. ducatorum, quantum taxatum est in libris in summa muneris florenorum 66;.*
5. *Dicitur etiam Conscriptoriale, si provideri solitum est in Conscriptorio, sed non per hoc debet ibi perneceesse provisio fieri.*

- 6 *Monasteria taxata in libris Camera etiam si non sint
Consistorialia, non cadunt sub indulto.*
7 *De reservatione Beneficiorum que obtinent Nuntii &
alii Officiales per Extravag. ad regimem.*
8 *Beneficium semel affectum vel reservatum semper pro
ea vacatione est tale etiam si per mortem Papae ces-
set regula.*
9 *De reservatione vel affectione quia possessor esset Epis-
copus, & de ratione.*
10 *Quod non intret in Episcopio in paribus infidelium.*
11 *Comenda causat reservationem vel affectionem.*

DISC. IV.

Defuncto de mense Februarii 1670. Sede Papale vacante Augustino Franciotto Archiepisc. Trabislen. exercendo munus Nuntiarum Camerae Germaniae inferioris alius Coloniz, cum sibi commendatum esset quoddam Monasterium situm in insula Procidia, extra esse dabitur, An Archiepiscopus Neapolitanus Ordinarius habens indultum Caracalium conferendi reservata, illud ita vacans conferre posset, meoque desuper expecto consilio pro veritate.

- Respondi plures obstat difficultates negativam suadentes, illam potissimum insuperabilem, quatenus subsisteret dicti Monasterii prælatus valor excedens 200. ducatos Camerae; Posito enim illo valore, non solum intra reservatio contenta in Regula secunda Cancellarie, sed etiam quod ita dicendum esset Monasterium Consistoriale expresse exceptatum in ipso indulto; Quamvis enim Monasteria Consistorialia hodie dicantur illa, quæ in libris Camerae taxata reperiuntur in floribus sexaginta sex cum dimidio, cum id dato augmento aliarum duarum tertiarum partium taxatum dicatur in ducatis biscentum, quo casu ob notabilem redditum annexam habere videatur quandam administrationem, ob quam Monasteria exaquantur Ecclesiis Cathedralibus providendis ut per *Lotter. lib. 1. quæ 26. num. 41. cum seqq. ubi concordantur.*

- Attamen ex declaratione Sacre Congregationis Consistorialis de Anno 1591. quoties re vera adest dictus valor, vel major, adhuc dicitur Consistoriale, quamvis in libris Camerae taxatum reperiatur in summa minori; Adeo ut Regula secunda reservans Monasteria dictum valorem habentia continere videatur quandam declarationem consistorialitatis, ut ex dicta declaratione Sacre Congregationis firmatum fuit per Rotam in *Palentina Abbatis de bene vivere 14. Aprilis 1617. & 14. Decembris 1618. coram Cocino*, quarum prima est impressa *dec. 751. par. 3. retracts*, eaque refert etiam *Lotter. d. quæ 26. num. 51. qui num. 49. ex eisdem decisionibus firmat dici etiam Consistoriale*, quando in Consistorio provideri consuevit, licet id non sit præse necessarium, quoniam etiam Consistorialia provideri possent per Papam extra Consistorium, ut idem *Lotter. num. 47.*

- Hinc adverbium opus non esse agere de aliis exceptionationibus, vel reservationibus, seu affectionibus dictum indultum cessare facientibus, cum esset literalis exceptio Consistorialium, ideoque ista sola qualitas sufficiebat; Verum illa etiam cessante, adhuc plura obstant; Primo scilicet altera exceptio in eodem indulto literaliter concepta de Monasteriis indefinitis descriptis, ac taxatis in libris Camerae; quamvis taxa esse minor illa, quæ facit Consistoriale, quoniam ista exceptio ibi videtur augmentativè, seu discretivè ab altera Consistorialium, ut probare videtur ipse verborum sensus grammaticalis, ac in specie advertit *Germon. de indult. verbo, seu 5. Regulari, num. 82.*

Secundo observabam adesse affectionem personalem, cum possessor esset Utriusque Sigtoræ Refe-

rendarius, ac etiam fuisset Rector seu Gubernator plurium Civitatum & forsan Provincialium Status Ecclesiastici, ac etiam Prolegatus Avenionensis, atque de tempore obitus esset Nuntius Apostolicus, ut supra, ideoque iustabatur clara reservatio contenta in *Extravagan. ad regimem de prebend.* Et super qua dicebam cadere non posse questionem quoad alios Officiales disputatam supra in *Bonom. beneficiorum disc. præced.* an electio alius, vel personalis, & fixa, tum quia etiam in aliis officiis huiusmodi fidelitatem jam fultile Constitutio *Alexandri VII.* edita occasione dictæ causæ Bononiensis. Tum clarius quia in eadem *Extravagan.* ad litteram disponitur, beneficia Nuntiorum, Thesaurariorum, Legatorum, ac Rectorum sic reservata ubicunque decedant, ac ex qua discretiva locutione in dicta *Bonom. inf. roba-* tur, quod circa alios Officiales tunc atio esse localis; Et ulterius etiam quod alios dicta questio cadebat in ordine ad dupliciteram resultantem ab ipsis officiis, ac à familiaritate, & Promonariatu quæ fuerunt istam annexa per Constitutionem *Pauli III.* & ob quam, seculis etiam dicta modum Constitutione *Alexandri*, indubitata est reservatio, vel affectio fixa, & personalis.

Et quamvis hæc unica non obstat, cum in indulto expresse concedatur facultas conferendi etiam beneficiis huiusmodi quatuor majorem Officialium, attamen seclusis etiam dictis exceptionationibus ac inspectione, an eorundem officiorum diversitas dupliciter reservationes, dum possessor fuerat Rector, Prolegatus, ac Nuntius ut supra (quod examinatum non fuit); Adhuc obstat multiplici ac reservationum, dum ultra jam dictam circumstantiam quod fuisset Rector, Prolegatus, ac Nuntius, erat etiam Prælatum utriusque signaturæ Rectorarius, & consequenter familiaris & commensalis Papæ ex Constitutione *Pauli III.* ac ulterius accedebat dicta alia reservatio contenta in *Regula secunda* ratione valoris ducatorum 200. & sic erant multæ inevitabiles.

Nil obstante quod per mortem Papæ cessasset regulæ Cancellariæ, quoniam, ut pluries in aliis advertitur, atque ex clara dispositione *Extravagan. ad Roman. pluribus* firmatur per Rotam præsertim *apud Arles. decis. 192.* quoties non agitur de reservatione discontinua, & contingibili, puta ratione mensis, vel loci, sed de continua, personalis, vel realis, quamvis cesset reservatio, adhuc tamen curat affectio, ex regula, quod beneficium cum affectum semper remanet tale, atque simul impressa qualitas pro illa vacatione non cessat, juxta materiale exemplum, quod antiqui Curiales beneficiis solebant de oleo, quod semel effusum super pannum imprimi maculam non delendum, quamvis esset causa effusionis; Ultra quod isti esset reservatio clausa in corpore juris quæ non pendet solum ex Regulis Cancellariæ.

Tertio considerabam, an obstat posset altera reservatio, vel affectio ex eo, quod possessor esset etiam Episcopus; Verum credebam eam non obstat, quoniam huiusmodi affectio in beneficiis possessis per Episcopos, resultat ab appositione manuum Papæ occasione dispensandi super eorum retentione alias incompatibili cum Episcopatu, per quem alia beneficia non datur dispensatione vacant ex deductis per *Burrat. dec. 464. num. 9. add. num. 11. & dec. 473. n. 1.* ubi quod etiam vacant possessiones.

Hæc autem ratio intrinsece non videtur in huiusmodi Episcopatibus titularibus in partibus infidelium, per quos utpote administrationem actualem non habentes, saltem de recepta consuetudine, beneficia, & pensiones non vacant, *Goss. par. 1. cap. 6. num. 44. Barbo. de Episcopo alleg. 57. num. 74. adden. ad Burrat. dila. decis. 464.* & consequenter necessaria non est dispensatio, ex qua resultat oppositio manuum Papæ inductiva affectionis.

Quare

Quarto demum ponderabam, quod intraret alias reservatio, vel affectio refutans ex sola qualitate Commendæ, ex Beneficialitarum propositione, quod ex Commenda refutatur reservatio donec provideatur in titulum *Pur. dec. 114. lib. 1. Pena dec. 135. repetit. dec. 114. par. 1. recent. Cavalier. dec. 559. num. 5. Baratt. dec. 36. in fine. ubi addit. lit. D. Luter. dicto lib. 1. qu. 16 n. 38.*

Et quamvis id percutere videretur exclusionem electivæ qualitatibus, ut advertunt suppetius allegati, & ne alias Conventu Monachorum præterire possent in casu vacationis sibi eligere Abbatem, vel Ptiorem, eo modo, quo de jure competit in illis Monasteriis, quæ non solent dari in Commendam; Attamen apostolito manuum Papæ causat hunc effectum; Hæc tamen omnia dicebantur ad superabundantiam, quoniam stantibus dictis exceptationibus claris, omnem difficultatem removensibus, ac extra controversiam excludentibus indultum, nulla suppetbat necessitas assumendi hanc inspectionem duplicis reservationis, vel affectionis principalis, & coequalis, ideoque ista solum exuberant, ac discursive insinuabantur; His stantibus Cardinalis indultarius abstinent a conferendo, istaque modestia sibi nimium profuit, quoniam *Clement. X.* in eo Conclavi creatus istud Monasterium eidem Cardinali contulit, seu commendavit.

ROMANA BENEFICIATUS S. JOANNIS

Pro VINCENTIO MARCHESIO

Cum DOMINICO SATO

Causæ variæ decisæ per Rotam.

De eodem indulto, de quo in præcedenti, concedente facultatem conferendi beneficia reservata etiam per obitum familiarium Pontificum prædecessorum, vel successorum defunctorum, cum exceptatione beneficiorum vacantium per obitum familiarium ipsius Papæ concedentis aliorumque Pontificum viventium; An quoad familiares ipsius Papæ, dicta exceptatio procedat, ubi vacatio contingat post ejus mortem; Et aliqua de reservatione resiliante à Protonotariatu concessio per Nuncium Apostolicum, an constare debeat de acceptatione & juramento; Et de executione Brevis de capiendâ possessione nomine Camera, an constare debeat de claris reservationibus excludentibus indultum; Et quid in dubio dicendum sit; Et an dictum Breve continere debeat mentionem litis.

SUMMARIUM:

- 1 *Facti series.*
- 2 *Resolutio causæ, & de contraria resolutione, n. 29.*
- 3 *Utrum casu dubio procedendum sit ad executionem Brevis de capiendâ possessione ad favorem provisi Apostolici.*
- 4 *De pœnitentiis cadentibus sub dispensatione.*
- 5 *Reo & possessori sufficit vincere per non jus Alterius, idque procedit etiam in Beneficialibus.*
- 6 *Provisio ex capite reservationis, ac prætendendi indultum non suffragari incumbens in probandis.*
- 7 *Reo sufficit offuscare probationes alterius.*
- 8 *Declaratur conclusio, de qua num. 3. quando procedat.*
- 9 *Reus est alter in sua exceptatione adversus alium jam probatam.*
- 10 *Quando dubitas sufficit provisio ab inferiore contra provisionem Apostolicam.*
- 11 *Subiens pro se regulam dicitur habere intentionem fundatam.*

- 12 *Constatum contraria conclusionem de quibus num. 5. 6. 8. & 10.*
- 13 *Quid ubi reservatio oritur ex ventre ipsius indulti.*
- 14 *Exceptio oritur ex ventre scripturæ ex qua oritur alio, admittitur in omni iudicio.*
- 15 *In Brevis de capiendâ possessione nomine Camera debet fieri mentio litis, alia est subreptitum.*
- 16 *Declaratur quando id procedat & quando non.*
- 17 *Ut exceptatio familiarium ipsius Pontificis conceditur indultum intelligatur etiam ipso Pontifice mortuo.*
- 18 *Contrarium verius, & respondetur fundamentis de quibus n. præcedenti præsertim circa decem. Durani, & de rationibus differentia.*
- 19 *Pro latiori interpretatione indulti, vel alterius gratia attenditur versimilitudo voluntatis concedentis ex benevolentia erga concessum.*
- 20 *Mortuo Papa & dissoluta familiaritate, Beneficia ejus familiarium, non dicuntur reservata, sed effecta.*
- 21 *De differentia inter reservationem & affectum.*
- 22 *Quod non sit immorandum in verbis, vel regulis grammaticis, sed in substantia veritatis & versimilitudinis voluntatis.*
- 23 *Dedecet quod inferior conferat beneficia vacantia per obitum familiarium ipsius Pontificis viventis.*
- 24 *Ubi agitur de Protonotariatu concessio per Nuncium habentem conditionem præstationis juramenti, ista conditio debet impleri ad effectum reservationis.*
- 25 *Quod sufficit implementum presumptum.*
- 26 *An effectio qua resultat à familiaritate jam cessata causet reservationem pro ipsius duplicitate faciente cessare indultum.*
- 27 *De recessu à prima decisione.*

DISC. V.

VAcato Beneficiatu Basilicæ Lateranensis per obitum Hieronymi Toccarelli, qui fuerat familiaris Urbani VIII. Cardinalis Columna dictæ Basilicæ Archiepiscopus & ordinarius collator, illud contulit Vincentio Marchesio cum subsequuta executione, deinde tanquam reservatum obtinuit à Darasia Dominicus Satus, qui expedito Brevis de capiendâ possessione nomine Camera, ab A. C. in possessionem immixtus fuit expulso Marchesio; qui amen à Signatura Justitiæ ob dictam executionem attentatam pendente revertis ad eam, in possessionem integritatis fuit, commissæ causæ in Rotæ coram Bevilacqua cum clausula, *pario literis arbitrio*, datoque solito dubio ex scriptis ventre resiliante, an intret nec ne arbitrium super partitione, post plures propositiones, demum sub die 11. Februarii 1669. protulit resolutio, *arbitrium non intrare pro retardatione*, Atque in decisione desuper edita m. g. finali assignatur pro resolutionis fundamento, quod quicquid esset de substantia reservationis, & an Cardinalis indultarius haberet nec ne facultatem conferendi controversum Beneficium, super quo vota non erant concordia, in eo tamen concordabant, quod sufficeret id esse ambiguum, ac altioris indaginis, ut in dubio præferendus esset provisorius Apostolicus, neque impedienda sit executio Brevis, quod paratam habet executionem ex deductis apud Baratt. *decis. 805. in fin. Rot. decis. 381. num. 1. part. 1. recent. decis. 31. num. 5. part. 10.* & in aliis, unde propterea motiva respicientia negotium principale indecisa remanserunt.

In his igitur disputationibus quatuor fuerunt puncta: Primo circa surreptionem ejusdem Brevis, executionem propterea non merentis, utpote imperatæ liti jam introductæ, nulla istius factæ mentione. Secundo

4. Secundò, an indultum suffragaretur stante exceptatione in eo contenta Beneficiorum vacantium per obitum familiarium ipsius Urbani VIII. concedentis, in illis verbis: *Non tamen affecta ratione familiaritatis iustorum, seu Romanorum Pontificum pro tempore viventium familiarium*; Tertiò, quatenus dicta exceptatio non oblatret, an adesse altera reservatio relictans ex defuncti Protonotariatu, quæ iuncta cum altera reluctant dicta familiaritate tanquam duplex faceret cessare indultum; Et quartò demum, cuinam contententium suffragaretur dubietas, an scilicet ista sufficeret, ut Brevis executio impedienda non esset, vel è converso tueretur possessorem ab indultatio provifum.

Cum autem iste ultimus fuisset causa resolutionis in eo solùm fundatæ, idcirco videbatur eam non subsistere, cum potius regula esset in oppositum potissimè ubi provifus ab indultatio est possessor; Cum enim huic tanquam reo & possessori sufficit vincere per non jus actoris, cui de jure incumbit onus concludentis, ac perfectè probandi id quod est suæ intentionis fundamentum juxta vulgatam regulam textus in l. alior. Cod. de probat. & cap. ex literis extra eodem, quam regulam receptum est in Beneficialibus quoque procedere Innocent. in cap. ex infirmatione de procur. & in cap. olim de rescriptis, ubi alii præferunt Felin. num. 18. & 21. Rot. decif. 4. de rejudica. num. 1. in nov. & decif. 6. eod. tit. in antiq. Mannic. decif. 278. num. 4. & decif. 364. n. 2. Buratt. decif. 380. in principio, ubi add. & Rot. Jossipus.

Hinc proinde onus videtur actoris petentis executionem Brevis fundati in reservatione exclusiva facultatis indultarii, illam clarè & concludenter probare tanquam fundamentum suæ intentionis, ita ut provifus ab indultario & possessori sufficit dubietas, ubi in specie indulti firmatur per Rotam apud Duran. decif. 14. num. 18. & decif. 340. num. 3. & individuo hujus indulti Cardinalis Columnæ decif. 330. in fine par. 9. recent. & in Vuerbien. Communicatus 26. Junii 1615. coram Vespilio edita in casu de infra dyc. 8. & in aliis.

Ea etiam suffragante patitur in foro quotidiana, & recepta propositio, de qua Surd. conf. 50. n. 5. Merlin. decif. 597. num. 3. 4. Rot. decif. 38. n. 3. p. 1. o. recent. & Jossipus, quod reo suffi. it obfuscare dubiamque cadere probationem suæ intentionem actoris, ut ita ipse per non jus obineat.

Neque præmissis obstat videbantur deducta in fine hujus decisionis, præsertim dicta decif. 31. par. 10. recent. me scribente edita in Nisiana Canonici, de qua infra dyc. 17. ubi concordantes, ob casus diversitatem, cum in casibus, de quibus agunt dictæ decisiones, ageretur in concursu provifus Apostolici, cum provifus ab Ordinario non indultario occasione vacacionis sequebatur in eo mense, qui sine dubio ad normam Regulæ octavæ hodie non est reservatus, unde propterea absque alia probatione vel discussione, clarè fundata erat intentio provifus Apostolici ratione reservationis incontinenti probatæ per ipsam regulam. Excepit autem provifus ab Ordinario ab reservationis moderatione resurgente ab alternativa, ob quam ille mensis efficebatur ordinarius, sed super hoc cadebat dubietas, an scilicet alternativa suffragaretur quoad Beneficia conferenda per simultaneam, live ad alterius electionem, vel presentationem, & in his terminis procedunt dicta decif. 31. par. 10. & decif. 805. Buratt. & decif. Tarracoen. Communicatus post Marchis. sen. p. 1. fol. 343. & turbiditas erat in exceptione, & consequenter intrabat altera pariter vera & recepta propositio, quod quando actor clarè ac benè fundavit suam actionem, quam reus per exceptionem elidere prætendat, tunc ipse reus fungi dicitur persona actoris, cui obstat dictæ aliæ propositiones, quod scilicet sibi incumbat onus perfectè & concludenter

probandi exceptionem tanquam suæ intentionis fundamentum, actori vero sufficit talem probationem obfuscare, dubiamque relinere, ut ita rimetur actio clara, exceptio autem turbida ex cumulata per Gregor. & adden. dec. 218. Rot. dec. 25. num. 2. par. 1. recent. latè in Bononiens. Archiepiscopatus 13. Junii 1649. Corrado & frequentè.

Non sic est ubi provifus Apostolicus agat contra provifum per Cardinalem indultarium, habentem in facultatibus conferendis omnia & quæcumque beneficia in quibuscum mensibus vacantia, seu alias quomodolibet, reservata, ita ut ipse habeat pro se regulam, limitandam solùm in aliquibus casibus exceptatis, quoniam tunc ille qui habet pro se regulam, habere dicitur intentionem fundatam, ac propterea qui intendit eam elidere per limitationem, seu exceptionationem, tenetur istam perfectè & concludenter probare, ut generaliter Mannic. decif. 251. num. 4. decif. 357. num. 24. par. 10. recent. cum aliis per Buratt. actum. 198. idcirco sufficit talem probationem obfuscare, dubiamque reddere ut supra; igitur, habente indultario pro se regulam generalem, atque fundatam provifus Apostolicus suam provifionem in exceptionatione, seu limitatione, utique sibi probationis onus incumbere debet.

Idcirco observandum est combinando auctoritates ac decisiones, quæ hinc inde super hujusmodi propositione circumferri solent, quod illa quæ in hujs causæ decisione adducuntur favore provifus Apostolici, ac pro executione Brevis in dubio faciendæ, & non admittente exceptiones dubias, ac altioris indaginis, procedunt in dicto primo casu provifionis factæ ab Ordinario de vacatione in mente reservato, unde regula assistit Datarie ob reservationem incontinenti probatam, quam regulam Ordinarius elidere prætendat per limitationem alternativè, in qua sit turbiditas, juxta casus decif. 805. Buratt. & dec. 31. par. 10. recent. cum aliis supra allegatis, live ubi non dubietur de reservatione, sed prætendatur excludi cum jurepatronatus laicali, juxta casum de dicta decif. 381. par. 1. recent. cum similibus.

E converso autem in casu indulti admissi dictæ decisiones 14. & 340. coram Durano decif. 310. par. 9. recent. in dicta Vuerbien. coram Vespilio, ac etiam in Bononiens. beneficiorum coram Priolo edita in causa, de qua discif. 3. & aliæ, ex dicta clara differentia trahunt, quod illo casu res est in oppositum, quod scilicet regula generalis assistit indultario, provifus autem Apostolicus se fundat in limitatione.

Repetebant scribentes pro provifus Apostolico, id forte procedere, quando exceptio, quæ allegatur elicit extrinseca, ut est casus duarum reservationum commensuratum cessare sui intentum indultum, in quibus terminis loquuntur dictæ decisiones Vuerbien. & Bononiens. ac similes, secus autem in casu facti specie, in qua exceptatio refulcabat ex ventre ipsius indulti, in quo provifus ab indultario suam intentionem fundabat, dum juxta superius registrata verba, ubi, *familiarium nostrorum*, clarè expressa erant Beneficia familiarium ipsius Pontificis concedentis, ideoque intare dicebant conclusionem pariter veram ac receptam, quod exceptio refulcans ex ventre ejusdem scripturæ, quæ refulsat actio, dicitur incontinenti probata, & admittitur in omni judicio quantumvis executivo & privilegiato omnes exceptiones respicientem, ut generaliter Grass. de excep. cap. 15. Duvovet decif. 914. num. 4. Ex in beneficialibus de exceptione reluctant ex ipso fitevi, seu ipsius litteris Apostolicis latè Buratt. decif. 122. num. 2. & 3. Rot. decif. 124. num. 5. par. 11. recent. Aut autem dicta exceptatio intelligenda esset de ipso Pontifice vivente, non autem eo defuncto juxta nostram replicationem, in hoc dicebant consiliter turbiditatem, quæ proinde non aderat in exceptione jam clarè probata, sed in

replicatione, & sic exceptio clara, replicatio turbida, atque hoc aliquoties me torquebat; Adhuc tamen ponderabam, quod turbiditas, seu dubitatio esset in ipsa exceptioe ob subsequenda verba, & aliorum Pontificum votum, quasi quod illud verbum, *viuentium*, ad universam orationem referretur, ut infra super tertio puncto, in quo istius causæ cardo consistit, & consequenter quod intrent dictæ propositiones generales favore illius, qui de facto est reus & possessor, ne per turbidam actionem tepelli debeat.

Quo verò ad primum punctum respicientem patenter ordinaria, magis quam decisoria, super surreptione scilicet Brevis ob non factam mentionem litis, Regula est pro invaliditate, ut in specie Brevis de captenda possessione nomine Cameræ continere debent mentionem litis, quodque alias sit nullam & inexecutable Reg. de beneficiis part. 6. c. 3. num. 14. & seq. *Grat. ad reg. 8. gloss. 9. in annotat. num. 272. Litter. de Benef. lib. 3. quæst. 11. num. 48. Penia decis. 108. num. 4.*

E contra verò ex parte actoris dicebatur liti mentionem contineri in supplicatione habente clausulam, *litis & causa, &c.* & quæ supplicatio attendi debet, cum in ea recedat substantia gratiæ, litteræ autem vel breve expediantur ad executionem vel probationem, vel advertitur in specie respondendo huic objecto apud *Rota decis. 94. num. 41. & 42.* ubi observatur quod *Garcias* loquitur de gratiæ, *perinde valere*, diversam ac particularem rationem habente, seu quod alias ob omisam mentionem litis ipsa gratia contrahat, ut idem *Garc. num. 19.* Atque mihi pro hac parte possessoris scribenti, licet more Advocati unâ cum aliis huiusmodi surreptionis obiectum deducerem, illud debile videbatur, nemum, ex dicta responsione quam Rota recepit, sed etiam ex iis quæ bene habentur deducta in *Beneventana Canoniarum coram Bichio decis. 14. part. 10. recent. num. 35. & seq.* ac etiam advertitur in *Civitatibus Castellæ Iurisdictionis sub tit. de feudis, diss. 66.* quod scilicet tunc non facta mentio litis indicat inbreptionem, ac vitiat gratiam, quando ex lite ejusque oppositione alteri colliganti aliquid jus quæsitum esset, unde intraret ratio verisimiliter deficientis voluntatis Principis tollendi jus tertio quæsitum, quod in dubio præsumitur nolle tollere, quodque si id natum fuisset, vel non esset concessum, vel difficilissimum, & in quo propriè consistit subreptionis essentia, secus autem ista ratio non intrante, quodque ubi etiam mentio facta esset, Breve sine dubio fuisset concessum, ideoque motivum non videbatur tutum.

Quo verò ad tertium punctum, in quo penè tota fuit disputatio circa meritum, & 2 quo verè pendebat controversiæ exitus, An scilicet dicta exceptio contenta in verbis supra registratis, indigne intelligenda esset quocumque tempore vacatio sequeretur, ut erat prætenso proviso Apostolico, vel potius intelligenda veniret, vivente solum ipso Pontifice, non autem eo defuncto, ut erat hujus potius prætenso, Scribentes pro dicto actore proviso Apostolico, ad probandum quod indigne, & generaliter id intelligendum esset, five ageretur de vacatione post obitum familiaris ipso Papa vivente, five defuncto, duo adducebant fundamenta, Primo nempe specialium auctoritatem *Rota apud Duran. decis. 154. & 167.* ubi in individuo id deducitur, ut exceptio comprehendat etiam istum casum vacationis post ipsius Pontificis mortem; Et secundo cum regulis grammaticalibus docere constabant quod verba dictam exceptionem continentia, aliæque præcedentia, & sequentia istum sensum habere, non autem alium ex hac parte prætensum, ut in decisione etiam prænotatur.

Quatenus igitur pertinet ad primum fundamentum deductum ex dictis decis. 154. & 167. *Duran.* facilius videbatur responso ex defectu applicationis ob multatiplicem differentiam inter unum & alterum indurum militanter; Illud enim, de quo in præfatis decisionibus agitur, erat in forma communi omnibus Cardinalibus concedi solita, istud verò magis amplum, ac in ejus forma speciali, quæ Cardinalibus conjunctis, vel ex alia particulari benevolentia concedi solet, ut occasione iniqui concessi Cardinali nepoti habetur in *Romana Beneficiatus Sancti Petri decis. 14. & 174. p. 12. rec. coram Bevilacqua.* Et generaliter de benigna magisque lata interpretatione gratiæ, vel indulti ad favorem nepotis vel conjuncti ex verisimili voluntate concedentis apud *Barrat. decis. 658. in fine apud Dumeret. decis. 830. decis. 464. num. 13. & sequent. part. 5. recent. & in aliis.*

Secundo, quia dictum indultum, de quo loquuntur decisiones, moderationem recepit ex superius *Constitutione 59. ipsius Urbani VIII.* Illud verò dictæ Constitutioni posterius erat cum amplissima derogatoria omnium Constitutionum & regularum editatum ac edentiarum, aliisque obstantiis, ut ponderatur in specie in dictis decis. 14. & 174. part. 12.

Tertio magis in specie ac stringenter, quod potissima ratio, cui innituntur dictæ decisiones *Duran.* præferim prima, consistere videtur in eo, quod inverisimile sit Papam concedentem cogitare voluisse ad triste eventum ejus mortis, quodque indultum suffragaturum esset pro vacationibus eo defuncto contingere debentibus, ideoque tanquam casus omnis sub indulto non comprehendatur.

Ista ratio cessat in præfati indulto, illud habente speciale in alio non contentum, quod nominatim, ac expresse conceditur facultas conferendi etiam beneficia vacantia per obitum familiarium Pontificum prædecessorum, ac etiam successorum defunctorum; Si tamen concedens cogitavit casum, quod indultarius aliis successoribus Pontificibus supervivere posset, atque eorumdem jam defunctorum familiarium beneficia conferre, utique per necessarium antecedens cogitavit casum ejus mortis, ne aliàs diceretur cogitasse de magis tristi eventu depositionis, sub verisimili cogitatione hinc dubio non cadentis, Minusque de altero semel sequuto in *Celestino V. quem Rusticus in rapinatione l. cum avit lib. 3. cap. 4. num. 29. cum sequent. latè ab impugnantibus tueret, & præsertim num. 34. respondere ad id quod ex Joanne Andree refert apud, in cap. primo de natura feudi.*

Et quarto in idem, quia in dicto primo indulto, de quo loquuntur decisiones, fit mentio, tam de reservatis, quam de aliis ratione dictæ familiaritatis, in præfati autem fit mentio solum de reservatis, signum clarum, quod intellectus de casibus contingentibus Papa vivente; Ista enim est differentia, ubi casus vacationis contingit post mortem familiaris Papæ viventis, vel post ejus mortem, quod primo casu dicitur adesse reservatio, in altero autem, cum familiaritas tanquam species Societatis jam per mortem unius dissoluta sit ac cessaverit, ut advertitur in eadem decis. *Duran. 154. num. 7.* hinc beneficia remanent affecta non autem reservata, ut eadem decis. 154. num. 11. Et de differentia inter affecta & reservata, *Mandef. ad regul. Cancell. quæst. 5. premiss. per totum præsertim ex num. 9. cum sequent. Cozzal. ad reg. 8. gloss. 2. in principio, & alii Beneficialibus communiter.*

Quo verò ad alterum fundamentum deductum ex regulis grammaticalibus super verborum sensu vel orationis constructione, ceteri tamen in facto quam in jure pro hac parte scribentes, satis elaborata ac eruditè ostendebant, quod sensus potius huic parti assignaret, atque super hoc inter scribentes hinc inde, ac forte etiam inter iudices non modicum certamen fuit; Ego verò non improbandum imò laudando ea, quæ

quæ desuper ex hac parte deducebantur, eisque iustificando, autem in sensu etiam veritatis, principaliter insistebam in propositione satis frequenter innuata, *sub ris. de fideicommissis*, ac etiam sub alio de contrahibus & alibi, pro meo sensu in omnibus ambiguis & conjecturalibus, seu interpretativis Principatum obtinente, ut non context & formula verborum, sed substantia verisimilis voluntatis attendi debeat, ex eis quæ in ultimis voluntatibus habentur apud Mantice, de consuet. lib. 3. num. 9. Ostob. d. c. 2. 4. in fine Dunozi. dec. 417. aliis dec. 93. part. 7. recent. & pluries. Et de actibus inter vivos idem Mantice, de sacris, lib. 2. tit. 7. n. 1. cum sequent. Barati. dec. 113. n. 7. in Romana fidei commissis 24. Maii 1660. coram Vespillo & frequenter.

Cum igitur in hoc indulto, Papa expressè concesserit, ut supra dictum est, facultatem conferendi beneficia vacantia per obitum familiarium Pontificum, nedum prædecessorum, sed etiam successorum defunctorum, exceptis verisimiliter ea quæ vacare contingeret per mortem familiarium suorum, vel aliorum Pontificum successorum viventium, claram exinde observabam defuncti voluntatem Pontificis non edentis, ut aliud in animo non haberet nisi exceptuæ casus ipso vivente fore etiam viventibus successoribus contingentes, ex illa congruentia, ac reverentia ratione per Beneficialitates passim assignari solita, quod incongruum est, ut inferior conferat in faciem ipsius Papæ viventis beneficia vacantia per obitum alicujus ex ejus familiaribus, ut advertitur per Gram. ad Simonetti. de reservat. quest. 35. n. 46. & habetur apud Beneficialistas passim receptum.

Cessante autem hac ratione, nulla subesse videtur congrua ratio, cur Pontifex jam cogitando ad dictum casum suæ mortis, ac etiam illam successorum, tam istorum quam prædecessorum defunctorum casum comprehendere voluerit, & non istum, cum eo defuncto, nil penitus referret, an unus vel alter conferret beneficia eorum, qui non erant amplius sui familiares, atque ista substantia veræ seu verisimilis voluntatis attenta mihi videbatur quod quatenus pertinet ad istud motivum, i. h. huic parti assisteret, quodque huiusmodi difficultas cadere posset, illa esset circa quantum & ultimum punctum supra distinctum, quatenus scilicet bene constaret de Protonotariatu, qui in d. sancto supponebatur, ite ut intraret motivum duplicis reservationis, quæ cessare facit indultum juxta deducta disc. præced.

Hi autem puncti duplicem habebat inspectionem, Primò scilicet, an constaret de acceptione Protonotariatus cum præstatione juramenti & professione fidei, ut in litteris ipsius Protonotariatus concessi per Nuncium Apostolicum pro forma præcisè præscribitur, & quæ forma non impleta, reservatio ex Protonotariatu non resultat, ut late contrariis respondendo habetur dec. 206. part. 3. recent. disc. dec. 330. à num. 14. ad. 27. part. 9. & in disc. dec. 174. p. 13. & in aliis, Et secundò, an familiaritas jam cessata de tempore vacationis per mortem Pontificis induceret talem reservationem, quod posita alteri à Protonotariatu, adesse diceretur duæ reservationes personales, ac principales & coæquales ad effectum cessationis indulti requirere.

Prima suspensio super præstatione juramenti tota consistebat in facto, dictarumque conditionum implementum præsumptivè deducebatur ex usu dicti Protonotariatus, tam circa designationem, quam circa insignia & alia, unde propugnatum dum istud juramentum sine scriptura in forma extrajudiciali præstari potest, præsumptum præsumere, idque sufficere advertitur dec. 1. n. 1. Crescen. de iurjur. Duran. dec. 163. & 177. Quodque præsumptum probatum, tam circa acceptionem quam circa forme implementum sufficiens in specie de Protonotariatu concessio per Nuncium habetur de Luca Thesaur. Tom. XII.

beatur apud Dunozi. et. dec. 632. num. 4. & in Varmien. Canonizatur. 23. 3. innuatur ejusdem anni 1669. coram eodem Bevilacqua, cum aliis in hujus causæ decisione.

Et quoad alterum punctum, an qualitas familiaritatis in illata inducus potius, ut supra dictum est, affectionem quam reservationem, sufficeret ad inducendam tam eam dupliciter, quæ necessaria est pro cessatione indulti, probabilior primo à spectu videbatur negativa, cum ad hunc effectum deficerentur duæ reservationes principales & coæquales, ut dicto disc. præced. ideoque non deberet obitare affectio, ob notabilem differentiam, quæ est dicitur inter affectionem & reservationem: Verum super hoc maturum iudicium adhuc efformare non potui, efformandum fortè occasione ulterioris progressus hujus disputationis, cum ego scribendo in ista causa, in agnatis dictæ alterius reservationis resulantem à Protonotariatu, in primis reservationibus ignoto, insisterem solum ac principaliter super dicto tertio puncto exceptionis beneficiorum familiarium ipsius Pontificis concedentis, an intelligenda solum venisset de vacationibus contingentibus ipso Pontifice vivente, ut mihi omnino probabilius videbatur: Post sequens autem hac annotationes repropoita causa sub die Januarii 1670. recessum fuit à decisio, atque dum hæc materia est sub prelo, adhuc non prohiit decisio, unde inspicere valcant fundamenta, cum quibus processum est.

ROMANA CAPELLANIE INNOCENTIANÆ

Pro ADRIANO CECCARINO.

Cum DATARIA.

Casus disputatus coram Datario, & tacite resolutus pro Adriano.

De eadem materia Indulti Cardinalitii, ejusque moderatione per Constitutionem 38. Pauli V. exipientem vacationem per obitum familiarium Cardinalium, quomodo intelligenda veniat, & an regula tertia seu quarta de familiaribus comprehendat Beneficia de Jurepatronatus cum in Ecclesiastico. Et de probatione ac requisitis familiaritatis.

SUMMARIUM.

- 1 Falliseries.
- 2 Indulta Cardinalium non comprehendunt beneficia vacantia per obitum familiarium Cardinalium.
- 3 Ubi vacatio contingit in Curia, derogatur etiam jurepatronatus laicali.
- 4 Familiaritas est plena, & concludenter probanda.
- 5 Quæ requiratur ad familiaritatem.
- 6 An requiratur solum servitium Cardinalis in genere pro familiaritate, vel requiratur certum servitium.
- 7 De alio requisito familiaritatis.
- 8 Quando non contrahatur familiaritas etiam si vivat in domo Cardinalis & vitam habeat.
- 9 De exceptione beneficiorum competentium ratione tituli Cardinalis quomodo intelligatur.
- 10 Etiam in jurepatronatus Ecclesiastico non intrant reservationes si id adjectum est in lege fundationis.
- 11 Quod sub regula quarta de familiaribus non cadunt beneficia de jurepatronatus.
- 12 Regula tertia, seu quarta cessat ex contraria consuetudine.
- 13 Quando jurepatronatus dicatur Ecclesiasticum, vel secularis.

Innoctentius Octavus in extremis constitutus, or-
tenus mandavit Laurentio titulo S. Cæcilie, ac
Antonio tituli S. Praxedis Cardinalibus ejus no-
pitis, ut quædam penuniarum summam eis relictam
erogarent in reflationem mac ornamentum Cappellæ
B. Mariæ existit in Basilicâ Vaticana, quo præ-
cepto etiam superabundè adimpleretur, idem Cardi-
nales quamplurima bona propria præfata Cappellæ
donarunt pro erectione quatuor Cappellarum (quæ
Immaculata nuncupantur) cum Apostolica auctoritate
Alexandri P. etiam, sub ea lege, ut earum colla-
tio in quacunque vacationis casu spectare deberet
ad Cardinales pro tempore titulares S. Marci, & S.
Praxedis conjunctim, si ambo in Romana Curia, vel
extra duas dietas reperirentur, sin minus ad illum, qui
præsens esset, amobus vero absentibus, ad Cardina-
lem Titularem S. Cæcilie, & in omnium respectivè
absentia sua discordia aut negligentia, ita ut collatio
non sequeretur inter quatuor menses, tunc jus præ-
sentandi pro illa vacatione spectare deberet ad Guar-
dianos Hospitalis S. Salvatoris, institutio verò ad
Capitulum ejusdem Basilicæ Vaticanæ, juxta quam
legem semper pacificè servatum fuit: Atque sequuta
vacatione unius ex dictis Cappellanis, de anno 1657.
absentibus ultra duas dietas præfatis Titularibus S.
Marci & S. Praxedis, Cardinalis Rapacciolus Tita-
lari S. Cæcilie illam contulit Francisco Griffio ejus
avunculo, quo defuncto de anno 1663. pariter abica-
tibus dictis Cardinalibus S. Marci & S. Praxedis,
Cardinalis de Aquaviva Titularis dictæ Ecclesiæ S.
Cæcilie illam contulit, cum subsequta possessione
Adriano Ceceatino ejus familiari; Datariz verò Of-
ficiales præterinde cæperunt collationem ad ipsam
spectare, ex eo fundamento, quod aut dictus Cardi-
nalis Collator fundabat ejus intentionem in Indulto
Cardinalitio conferendi etiam reservata, quale istud
supponebatur per Regulam tertiam seu quartam,
de familiaribus, dum dictus Griffius vivens in domo
præfati Cardinalis Rapaccioli munus Præfecti cubi-
culi exercebat, & suffragari non poterat ex *Const. 58. Pauli P.* Indultorum moderatoria, per quam expresse
excipiuntur Beneficia vacantia per obitum familia-
rium Cardinalium, & de ejus constitutionis limi-
tes hujusmodi indulte generaliter conceduntur, ejus
scilicet forma servata quoties, ex gratia speciali aliter
non statuitur, ut sequi solet in Indultis, quæ
nepotibus vel satis benevolis conceduntur: Aut ratio-
ne justipatronatus & ex lege foundationis, & tunc
dicebant quod ob vacationem apud Sedem illud non
esset habendum in consideratione, cum tali casu so-
leat etiam justipatronatus metè laicali derogari ex de-
ductis *decis. 630. p. 4. rec. 10. §. in aliis*, fortius verò
dum agebatur de jurepatronatu Ecclesiastico, quod
non indiget speciali derogatione, sed venit sub regulis
Cancellariæ ac derogationibus, ut habetur infra oc-
casione *regulæ 8. seu 9. de mensuris*.

His non obstantibus, scilicet pro substinenda colla-
tione dicebimus parum probabilem esse Datariz præ-
sentationem, qualis de facto per Datarium agita fuit;
dum ad aliam provisionem processum non est, unde
provisus in ejus pacifica possessione continuavit usque
ad obitum vel resignationem, ex potissimo fundamen-
to facti, deficientis scilicet probationis præsentæ fa-
miliaritatis, quæ probatio quoties agitur ad effectum
reservationis, debet esse plena & conclusiva, cum
tractetur de materia odiosa & tertio prejudiciali.

⁴ *Bereus quest. 33. num. 3. Gemef. § qui in Rota & Curia citari solet sub nomine seu vocabulo 3. Darnen.] ad regulam de impedimentis per obitum familiarium quest. 15. n. 6. Martin. Andr. dec. 3. n. 1. Burat. dec. 775. Adde, ad Gregor. dec. 166. n. 10. & ad Burat. dec. 155. n. 18.*

Ad inducendam verò familiaritatem productivam
reservationis, vulgare Beneficialitatem axioma est,

quod requiruntur copulativè mens & dens, id est,
quod quis acta addictus sit alicui honesto servitio
Cardinali, per quem tanquam per speciem receptici
contractus sit receptus inter ejus famulos, atque in
eorum titulo descriptus cum destinatione ad aliquod
servitium concernens ejus personam. *Litter. lib. 2. quest. 32. num. 8. 11. & 14. Adde, ad Burat. dec. 128. num. 15. & seq. & ad Gregor. dec. 166. num. 10.* Idque adeo rigorose procedit, ut aliqui erederint,
necessarium esse aliquod officium habens suam particu-
larem denominationem, ut sunt Cubiculi Præfectus,
Secretarius, Dapifer, & similes, unde non
venirent famuli assidentes vulgò nuncupati *Gentilium-
mini di spalliera*, licet contrarium sit receptum, ut
alibi infra deductum habetur ad materiam hujus regu-
læ de familiaribus.

Et ulterius, quod vivat expensis Cardinalis, reci-
piendo in ejus domo victum tam in pane & vino,
quàm in ferulis & obsoniis, ac aliis ad vitam necessa-
riis, sive quod habeat in pecunia quantum ad prædicta
opus est, ita ut non sufficiat accipere aliquam partem
panis & vini, quia non in solo pane vivit homo.
Bereus d. 9. §. 3. n. 3. Gemef. d. 9. §. 1. num. 12. Rota dec. 42. n. 4. in fine par. 1. recen. cum aliis supra allegatis.

Quinimò neque sufficit, quod vivat in domo Car-
dinalis, atque ab eo alimenta percipiat, eique ali-
quando obsequium seu etiam servitium præstet, quoties
id refertur potest ad conjunctionem sanguinis, vel ad
amicitiam, seu ad motivum eminentis virtutis, aut ex
motivo charitatis, cum requiratur formalis addictio
servitio actuali, quod concernat cultum personæ
Cardinalis, & per speciem illius specifiçi contractus,
qui inter Dominum & famulum contrahi dicitur:
Penia d. dec. 775. Garz. par. 5. cap. 1. num. 13. Adde, ad Greg. d. dec. 166. Litter. d. quest. 32. num. 14. Adde, & Burat. d. dec. 128. num. 16. Rota in Hospital. Archidiacon. 20. Februarii, & 26. Junii 1606 coram Inste.

In hac verò facti specie dicta requisita non iustifi-
cabantur, sed potius constabat de contrario ex nega-
tiva tolli, in quo dictus Griffius (criptus non erat,
probata etiam expressa ordinatione Cardinalis, quod
non deserviret, utpotè relictus domi potius tan-
quam avunculus quàm tanquam famulus, non obli-
gatus præcise ad servitium ratione familiaritatis, seu victus;
juxta aliorum familiarium obligationem, sed pro li-
brito dictum honorificum & confidendi tunc manus Præ-
fecti cubiculi quandoque exercebat, ut etiam de Cardi-
naliis germanis f. attribus frequens observantia docet,
unde propterea cessabat ex dicto præcipuum fundamen-
tum reservationis per Datarium præsentem.

Et quamvis ad superabundantiam more Advocato-
rum motiva cumulationem dicerent, quod ubi etiam de
familiaritate constaret, adhuc tamen non esset in casu
exceptionis, dum eidem Constitutio 58. *Pauli P.*
ad litteram excipit eas collationes, quæ Cardinalibus
competant ratione Ecclesiarum, quibus in Titulum aut
denominationem sui Cardinalatus præiunt, circa quæ
expresse dicitur nihil de novo statui: Attamen motivum
non erat tutum: Tum quia iidem officiales dicebant in
praxi receptum esse ut dicta exceptio suffragetur
quoad Beneficia in ipso titulo existentia, & quorum
collatio ejusdem tituli ratione tanquam per ordinarium
collatorem competat: Tam etiam propter obstantiam
voti impr. *Sp. apud Amiden. de style Dataria cap. 3. d. n. 8. sive recept.* ut proxima observantia doceatur in du-
bus vacationibus cum Cardinalibus Ginepro & Carpi-
nea, ideoque in hoc motivo nullum constitui potuisset
solidum fundamentum.

Quo verò ad alterum punctum juris considerandi, non
ex indulto Cardinalitio sed ex ratione justipatronatus,
& ex lege foundationis, exclusâ familiaritate, per
quam defunctus dici possit Cuiuslibet, Cum ageretur
de Beneficio in Urbe non intrabar vacatio apud
Sedem, & nihilominus quando etiam intrasset, ita ut
vel

- vel ex generali derogatione, cui subiacent Beneficia de Jurepatronatus Ecclesiastico, vel ex speciali, quæ tali casu fieri potest etiam de Jurepatronatus laicali, adhuc tamen tunc in limine foundationis appositæ erat lex, ut perpetuis futuris temporibus, & quodcumque calus vacationis contingeret, collatio à dictis Cardinalibus fieri deberet, ita lex erat servanda etiam si ageretur de Jurepatronatus Ecclesiastico, ut bene in *Romana Jurispatronatus coram Sacro post Vian. de Jurepatron. lib. 4. cap. 9. num. 56. apud Rois decif. 152. num. 2. cum sequen. Rheggien. beneficis 27. Junii 1653. Brevisque & in alii*; Et de Jurepatronatus Ecclesiastico ad favorem Capituli *Rois dec. 274. cum lex foundationis illa servanda conservari debeat, ut in sua materia sub tit. de Jurepatron.*
1. *De investitura fundi, vel emphyteusis præventiva, seu abusiva.*
 2. *Indultarius per Constitutionem Urbani non possunt facere unio: ein.*
 3. *Quando Ordinarius possit facere unionem de beneficiis reservatis distinguatur.*
 4. *Etiā in casu, quo unio fieri potest, fallit si concurrat suspicio fraudis.*
 5. *Ante Constitutionem Urbani poterat indultarius unio beneficii reservata.*
 6. *Secur. post dictam Constitutionem, & ratione differentie.*

DISC. VII.

Clarius verò, quoniam derogatio Jurispatronatus Ecclesiastici continetur in Regula octava seu nona de mensibus, non autem in Regula quarta de familiaribus, sub qua proinde non cadunt Beneficia de Jurepatronatus ex fundatione & donatione, ut dec. 304. par. 2. *divers. Pnt. decif. 307. lib. 3. Garz. cap. 1. par. 5. num. 571. cum seq. dec. 767. num. 1. par. 2. rec.* Accedente possimum contraria antiquissima & continuata pacifica observantia, hæc ut non adesset memorialis, quod Dataria ex capite reservationis in his capitulis, quos Dataria apposuerit; Atque dictam Regulam tertiam seu quartam cessare, accedente contraria immemorabili, habetur apud *Borat. decif. 570. num. 2.*

Motivabatur etiam hoc non esse Jurepatronatus Ecclesiasticum sed potius laicale, upote fundatum per dictos Cardinales ex bonis patrimonialibus vel acquisitis, quorum liberam dispositionem habebant, & hæc non de bonis Ecclesiæ; Verum motivum non erat totum, cum qualitas Ecclesiastica resisteret non ex parte fundatorum seu ratione bonorum, sed ratione personarum, quibus jus conferendi seu præsentandi respectivè reservatum fuerat. Quamvis enim aliqui ex scribentibus pro hac eadem parte insisterent in eo, quod cum in absentia dictorum trium Cardinalium reservatum esset Jus præsentandi Guardianis Hospitalis, qui sunt seculares, Jurepatronatus dicendum esset laicale, nihilominus id non videbatur habere substantiam: Tum quia questum non erat cum eis, sed cum Cardinalibus sive eorum altero, quos indubitatum est esse Ecclesiasticos: Tum etiam quia dicti Guardiani considerati fuerant non tanquam privati & ratione eorum personalis qualitatis, sed tanquam Officiales loci Ecclesiastici seu pii, unde merito Officiales Datarie istud motivum omnino spernebant; Acqueverant tamen alii supradictis, nempe illi cessantis probationis familiaritatis, ac alteri legis adjectæ in limine foundationis de consensu Papæ, stante possimum ejus antiquissima & immemorabili observantia.

JANUEN. BENEFICII

AD PETITIONEM BABILANI PALLAVICINI.

Responsum pro veritate.

An Indultarius, vigore Indulti sibi concessi conferendi Beneficia reservata ex unica reservatione, illa unire possit Seminario, vel aliam facere unionem beneficio pleno antequam vacet; Et quatenus unio fieri possit, An illa impediat beneficii possessionem, quin illud ad favorem resignate valeat.

SUMMARIUM:

1. *Falli series.*
2. *In resignationibus ad favorem suspenduntur uniones, vel gratia expectativa, etque non obstantibus resignationis admittitur.*

Card. de Luca Theatr. Tom. X. 11.

Posidente Babilano beneficium simplex, ejusque vacatione verisimiliter imminente ob aliquem tractatum matrimonium ad ipso contrahendi, Archiepiscopus Januensis tunc Cardinalis, in vim Indulti Cardinalium conferendi reservata, Beneficium prædictum quamvis adhuc plenum ac reservatum reservationis fixæ, & personalis, resolute ab officio militiæ Lauretanae, quo dictus Cabilanus possidebat, illud univit ejusdem Civitatis Seminario, unde propterea ex parte ejusdem beneficii pro veritate consultus fuit, an dicta unio subsisteret nec ne? & quatenus subsisteret, an ipsum impediret, quin idem beneficium resignaret posset in manu Papæ ad favorem cetere persone.

Quatenus pertinet ad hoc secundum quæsum, Respondi, planam esse affirmativam ex Datarie stylo admittendi resignationes ad favorem, non obstantem unioni, vel gratia expectativa, quibus passim derogatur, seu illarum suspensio conceditur pro illius resignationis expectatione tantum, ex ea ratione, quod non videtur præjudicium considerabile, ob incertitudinem, an Beneficium per obitum resignantis magis quam resignarii, acaturum esset, ex deductis per *Luter. lib. 1. qu. 28. num. 172. Alden ad Gregor. dec. 159. num. 9. Rois decif. 614. par. 4. rec. 103.* atque habemus frequens in materia translationis pensionis, ac etiam in proposito abusivæ seu præventivæ investituræ feudalis vel emphyteuticæ de consensu possessoris de qua habetur *sub tit. de emphyt. dist. 1.* ubi illi termini beneficiales quoque admittuntur, cumque id passim ex dicto stylo receptum sit, Ideo que dixi parum desuper immorandum videtur.

Quo vero ad primum quæsum, pariter dixi, hodie cessare quæsum prius desuper cadentem ob supervenientem Constitutionem 163. *Urbanæ Oâvi*, per quam innovantem seu verius declarantem decretum *Urban. VIII.* expressè illa facultas Indultarius admittendi unionem Beneficiorum reservata que fuit plena, & priusquam casus vacationis contingat, & consequenter per casum clarum legis cessat omnis questio.

Verum quia ille qui ex parte dicti Babilani consilium petiit, cupiebat, ut ad requisitus vel ejus Sapientiam satisfactionem, de questione etiam in puncto juris, dictaque Constitutione seclusa ageretur; Hinc proinde desuper discutendo, duas constituimus inspectiones; Unam generalem in omnibus Ordinariis habentibus solum jus conferendi non reservata, & Alteram in habentibus Indultum conferendi etiam reservata, quales ut plurimum sunt Episcopi, Cardinalium quoque dignitatem habentes, ac etiam (licet nymum rari) sunt aliqui satis qualibet præzules, præsertim Germaniæ, quibus sedes Apostolica ius concedere quandoque solet.

Primo casu, præsuppositis terminis habilibus, quod scilicet unio aliis de jure, vel ex dispositione S. C. T. seculis reservationibus valide fieri possit, (nam alias improprium esset de hoc agere, si unio ex sua intrinsicâ qualitate invalida esset); Atque agendo conclusivè ut commendabilem Cuique solum decet, Respondi hodie planam, receptamque

esse distinctionem, quod, Aut agitur de reservatione vel affectione personali, vel reali, fixa, & continua seu invariabili quocumque mense vacatio sequatur, ut sunt primæ dignitates, vel beneficia Sub-collectorum, Proto-notariorum, Familiarium, Officiorum, cum similibus, & tunc uniendi potestas generaliter, ac indefinite interdicta fit; Aut de reservatione discontinua, incerta & eventuali, qualis est illa ratione mensis, vel altera ratione loci in quo sequatur vacatio, & secus, isth enim secundo casu recte unionem facere potest ratione bonæ fidei, sive ob absentiam illius fraudis, quæ inesse dicitur, quando fiat unio beneficii reservati, dum Ordinarius uniens incertus est, an vacatio in suo vel in Apostolico mense sequi debeat, unde potest ita sibi præjudicare; Ac etiam quia cum factum Concilium Tridentinum *Sessio. 23. de reformat. cap. 18.* agendo, de hac unionem faciendâ Seminatio, expresse disponat etiam de reservatis fieri posse, numquam aliis verificari posset, dum receptum est illud procedere, quando de tempore unionis certum sit illud esse reservatum, vel ob vacationem jam sequutam in mense Apostolico, vel ob reservationem continuam seu fixam, ideoque caput istum casum, in quo ex accidenti deinde fit reservatum, ut ita distinguendo *General. ad regul. 8. gloss. 3. num. 136. Garz. de benef. par. 12. cap. 2. num. 102. & seq. Barbos. in collectan. ad Concil. d. cap. 18. num. 42. cum sequen. Alden. ad Gregor. dec. 419. num. 7. Roa apud Roas dec. 423. edita in Mariae seu Acten. de qua infra disc. 19. & in qua proditi etiam alia decisa eorum Cerrado dec. 208. par. 11. rec. num. 21. & in aliis frequenter.*

Quod tamen recipiendum est, quatenus bona fide ut supra id sequatur, adeo ut nulla subest suspicio fraudis, ob verisimiliter separatam, seu imminentem vacationem in mense reservato, vel in loco, ex quo reservatio resultat, cum similibus ac facti qualitate pro iudiciis prudenti arbitrio pensandis; Ad quod in quodam congressu occasione alterius consimilis unionis in qua ista suspicio cadere poterat, ponderabam consue; ac rectè à simili applicari posse ea quæ habentur *sub tit. de feudis discurs. 1.* super præsumpta fraude in illis subinfestationibus, quæ aliis feudatariis facere potest, ut sufficit fraus re ipsa, quam alii fraudem præjudicium appellant, non curata fraude consilii; Licet enim alii morarentur, expectanda non esse extortæ vel similia, dum habemus peculiatia & individua in hac materia beneficiâ ob Regulam scilicet de infirmis resignantibus, quam alii de viginti appellant; Republicam tamen ex ista Regula resultare actus nullitatem ex sola ratione temporis ita inducentis ex potentia legis præsumptionem fraudis, ideoque continere quid diversum ab illa invaliditate actus, quæ non inducitur ipso jure per legem clatam, sed resultat à fraudis suspitione vel præsumptione resultante ab aliis circumstantiis, ex quibus illa subesse potest, quamvis majus temporis intervallum accedat, ideoque tanquam questio facti potius quam juris; pro ipsius facti particulari qualitate iudicis arbitrio decidenda est.

In altero autem casu, in quo præsupponatur Ordinarium habere indultum consentendi etiam reservata, tenentis patitur terminis habilibus, quod scilicet Indultum iustitatur, quatenus illius Beneficii vacatio sequeretur pro jure consentendi, quia nempe non sit de casibus exceptatis, vel non urgeat duplicitas reservationis quæ illud cessare facit, Et tunc dicendum subsistendum esse inter tempus antiquum ante annum 1626. priusquam prodiret *Constitutio 19. Urbani VIII.* ac tempus posterius à præfata Constitutionis ditione citâ; Primo enim casu, quamvis non desissent contradicentes, probabilius tamen videbatur, facultatem

rem uniendi competere, dum non alteri sed sibi tantum ita præjudicium parabat uniens; Ac etiam quia, ut distinguendo latius haberetur *supra disc. 1.* tunc Indultum nihil dabit, sed solum removebat obstaculum resultans à Regulis Cancellariæ, aliisque reservationibus, unde propterea tanquam per reversionem ad statum antiquum, ac juri communis dispositionem, Ordinarius consecrabit jure suo juxta exemplum eodem *disc. 1.* infinitum illius, qui habendo membra naturaliter valida & operativa, accidentaliter vincula patitur, quoniam si vincula solvantur, ille ambulat ac operatur Jure suo, ex primæ & naturali operatione membrorum, solvens autem vincula non dat novam facultatem ambulandi vel operandi, sed solum tollit obstaculum accidentale; Atque ita in specie unionis factæ per Cardinalem Indultarium, infirmando præcedentem sententiam fundatam in celebri Voto, quod in materia duplicis reservationis habemus, de quo supra *disc. 3.* decilum fuit per *Rotam in Tuderina coram Cancellario* inter suas *dec. 627.* ubi refertur ita fuisse pluries declaratum per Sac. Congregationem Concilii, atque illa videtur illa *Tuderina* relata per *Aldanum* quem refert *Collectio Barbos. ad Concil. d. cap. 18. num. 46.* quamvis ex errore diceatur esse de anno 1618. cum attento illo tempore ob proditam dictam Constitutionem *Urbanam* divitimodè dicendum sit.

Per dictam liquidam Constitutionem, ut latius advertebatur *d. disc. 1.* iterum status immutatus est, atque Indultarius non dicitur amplius consentire jure ordinario & suo, sed potius jure delegato, ex rationibus ac auctoritatibus ibi deductis: Et consequenter cum delegatio sit iusti juris, stricteque intelligenda, neque illius extensio de casu ad casum, vel de persona ad personam admittatur, ad textum in cap. cum *P. & G. de off. deleg. & cap. significavit de refer. cum concord. apud Gregor. dec. 34. & passim.* Hinc proinde cum indultum loquatur de jure seu facultate consentendi, trahendum non videtur ad diversam facultatem uniendi; Quæ tamen, ut supra insinuatum est, ita discutiebatur ad quandam requirentes superabundantem satisfactionem, ac potius more Academicæ disputantis vel discutientis in abstractis, quam more viri forensis, juxta præsertim Curie stylum, non immeritis nili in casu præciso, ac in necessariis pro controversiæ decisione, dum dicta Apostolica Constitutio omnem subtile questionem.

VITERBIEN. CANONICATUS

Pro VALERIO VALERONO

Cum IOANNE BAPTISTA.

Causæ, discussæ per *Rotam pro Valerio.*

De reservatione resultante à Regula quarta, hodie quinta, ratione subcollektoræ ad effectum inducendi duplicem reservationem, facientem cessare Indultum Cardinalis collatoris, quomodo de tali subcollektoræ constare debeat: Et an præcisè necessaria sit ejus justificatio per litteras deputacionis.

SUMMARIUM.

1. *Falsisseries.*
2. *Rescriptio causæ.*
3. *Pro quo in dubio sit respondendum, an pro proviso Apostolico, vel pro proviso ad indultum.*
4. *Recessatur aliquæ probationes subcollektoræ.*
5. *Quod non sit necessaria probatio per litteras, sed possit fieri per testes.*
6. *Quid requiratur, ut subcollektoræ spoliuntur inducat reservationem, ac inter Regula quarta, hodie quinta.*
7. *Quare soleat desiderari probatio per litteras.*

- 8 Non dicitur per se probatio, quæ habeat contrariam possibilitatem.
9 Quomodo testes debeant deponere de subcollectione, vel tenere scriptura.

DISC. VIII.

1 Canonatum Collegiatæ Viterbien. vacantem per Cobium ejusdem Spinellæ, Protonotarii Apostolici, Episcopus ratione Cardinalitæ Dignitatis, habens solum Indultum conferendi reservata, consulit Valerio ejus familiari, cum subsequeuta possessione, Joannes Baptista verò cum præsupposito duplicis reservationis cessare facientis indultum, quatum una extra controversiam resoluta à Protonotariatu, alteram verò prætendebatur resutare à subcollectione per defunctum habitam in diocesi Castren. eundem Canonatum imperavit à Sede Apostolica, expeditoque solito Brevis de capiendi possessione nomine Cameræ, sententiam repotavit ab A. C. super illius executione, sed commissa per Signaturam ca. sa appellationis in Rotam coram Verapio, cum clausula translativa, datoque dubio an Brevis esset exequendum, sub die 26. Junii 1631. ad favorem Valentis rei & possessoris prodit resolutio, cui actor provissus Apostolicus acquievit, unde propterea causa ulteriorem progressum non habuit.

Dictæ resolutionis fundamentum fuit defectus justificationis dictæ subcollectionis, ex qua deducebatur altera species reservationis, quæ cum alia non controversa resiliante à Protonotariatu induceret duplicitem, in qua erat actoris fundamentum, ideoque rectè practicata fuit conclusio, de qua supra disc. 5. (ubi istius causæ decisio allegatur) quod scilicet cum ista duplicitas sit fundamentum intentionis actoris, tantum limitatio regulæ quæ affinit Indultu, seu proviso per eum, plenè & concordenter justificari debeat quoadque aliis rei ac possessori ralem probationem officiare dubiamque reddere sufficiat, ita ut in dubio pro non executione sit respondendum, ut latius distinguendo habetur supra d. disc. 5. super hoc puncto, An scilicet in dubio pro executione vel non executione litterarum Apostolicarum seu Brevis de capiendi possessione responderi debeat.

Deficiat siquidem justificatio, quoniam nullæ exhibebantur litteræ patentes deputationis, sed tantum ejus probatio deducebatur ex testimonio depositionis circa hujusmodi subcollectionis exercitium, comprobatur etiam ex litteris patentibus deputationis super spolio Episcopi ejusdem civitatis Castrensis, nec non ex libro Secretarii Thesaurarii, ubi inter nomina subcollectionum spoliatorum reperitur iste Spinellus descriptus, ac etiam exhibebantur litteræ deputationis alterius subcollectionis hujus Diocesis, enunciantes seu continentes revocationem deputationis dicti Spinelli: ex quibus omnibus simul junctis dicebant satisfientes pro actore, satis clarè & concludentem resutare dictam probationem quamvis non exhiberentur litteræ deputationis, cum nullibi jure cautum sit, illas præcise necessarias esse, ac etiam sine eis id posse probari advertitur apud Loter. lib. 2. qu. 32. num. 138. cum sequent.

His tamen non obstantibus, cum sententia etiam veritatis, qualem agnovit Rota, ac prius agnovit etiam Signatura, ita adversus sententiam latam super executione Brevis referendo de appellatione cum clausula translativa, dicebat dictam probationem non adesse, quoniam dictæ probationes concludebant quidem præfatum Spinellum controversi beneficii possessionem gessisse munus subcollectionis spoliatorum, aliorumque juriarum Cameræ in ista Diocesi de facto, sed hoc non sufficit ad effectum, ut intret reservatio contenta in Regula quarta, boudie quinta.

Licet enim hodie, sublata antiqua questione, extra controversiam sit, Regulam prædictam locum habere etiam in hujusmodi particulatibus si gularum Diocesium subcollectionibus & spoliatorum, à Generali provincie, seu Principatus Collectione deputatis, attamen duplex qualitas copulative seorsum, una scilicet unicuique in ea Diocesi, & altera jurisdictionis universalis, ac omnimodæ circa omnia hujusmodi collectionem concernentia, ideoque non sufficit unica & generalis deputatio ad solam collectionem de facto sine jurisdictione etiam spirituali, minisque sufficit deputatio cum dicta jurisdictione ad unum vel plura negotia particulata, ex deductis per Gonzales ad regulam dictam per gloss. 43. num. 157. & gloss. 51. n. 67. Garz. p. 5. cap. 1. n. 375. B. Hof. de Episcopo alleg. 57. n. 119. cum sequent. Loter. de Benef. lib. 1. dicta 93. num. 158. & sequent. Duran. dec. 233. num. 19. Dunozi. dec. 1. 5. ac cæteris relatis in consimili, ac individua controversia ad effectum faciendi cessare Indultum Ordinari Cardinalis habetur plenè in laudem Canonatum 31. Mai. 1647. coram Gherio, cum aliis in hujus causæ decisione. Hinc proinde advertendam, quod in ista materia necessaria reputatur probatio per scripturam, per ipsas scilicet litteras deputationis non quidem de jure, sed de facto; Admittendam siquidem id de jure præcise necessarium non esse, ut etiam advertitur in Erratum. disc. sequent. sed requiritur de facto ob alias nimium difficili probationem, quæ concluderet dictas qualitates unæ & universalis cum omnimoda jurisdictione, quod penè impossibile videtur deducere ad proximam compositionibus testimonium alitque actibus super exercitio ob contrariam possibilitatem, quod id fuerit super negotiis particulatibus, unde propterea probatio reminet æquivoca, & non bene concludens, qualis non dicitur illa, quæ contrariam habeat possibilitatem. Gregor. dec. 133. num. 2. Cels. dec. 161. num. 3. cum concordant. collectis per Barbof. axiom. 191. num. 2. & sequent.

Ideoque eatenus testes in hoc admittuntur, quatenus deponant eo modo quo requiritur testimonium depositio super tenore alieque instrumenti, vel similiter, quia scilicet præsentis fuerint deputationi, seu viderint litteras deputationis, atque rectè de illarum tenore deponant; juxta etiam formam probandi quam in testibus deponentibus de tenore scripturæ necessariam esse, ex theor. Bar. in ant. si quis in aliquo documento, C. de eden. Aff. dec. 274. & 302. Cavalier. dec. 523. habetur iis sub tit. de jurisdictione disc. 12. sive juxta eam probationem, de qua disc. seq.

FERRARIEN. CANONICATUS

Pro DOMINICO MARIA GATTI,

Cum IOANNE ZAGANONO

Casus decisi per Rotam pro Zaganono, & pendens.

Decadem reservatione ex Regula quarta, seu quinta ratione subcollectionis, An resiliat à collectione subsidii classis titulum ex deputatione ejusdem suscitii Appalariorum secularibus; Et de ejusdem deputationis probatione.

SUMMARIUM:

- 1 Facti series.
- 2 De facultate Capituli Ferrariensis eligendi ad Canoniam vacantem.
- 3 Resolutio causæ.
- 4 Subcollectores debent esse persona in Ecclesiastica dignitate constituta, alios non intrat reservatio.
- 5 Quod subcollectoria ad effectum reservationis debet justificari per litteras, & non sufficit alia probationes.

- 6 *Intrat reservatio etiam in subcollektoribus decimarum Papalium atqueque juxta Camera.*
- 7 *De conclusione, de qua num. 5. super modo probandi subcollektoriam.*
- 8 *Officiali dependenti de respectante ad officium suum creditur.*
- 9 *De alio administris, seu speciebus probationis.*
- 10 *Non solet, sed potest Papa committere Licet jurisdictionem ecclesiasticam in personam, & rei Ecclesiasticam.*
- 11 *In dubio non presumitur, sed si adis probatio, cessat ista contraria presumptio.*
- 12 *Licet in collatione beneficiorum, vel alii ecclesiastici dicuntur nudum organum seu instrumentum, unde alius fieri dicitur a Papa.*
- 13 *Dubitatur de conclusione, de qua num. 4.*

DISC. IX.

1 **I**mpostro per Sixtum V. onere, tanquam per speciem decimæ Papæ duorum pro centenario super redditibus Ecclesiarum & Beneficiorum Status ecclesiastici, quod vulgo nuncupatur *subsidium* pro mantentione classis tituli in adversus incursionem infidelium & peccatorum; Cum dictum subsidium, vel jure Appaltum, vel alias concessum esset per Thesaurarium Generalem cum approbatione Papæ, cuius in Urbe negotiorum ad novum, cum amplissima facultate illud exigendi etiam sub censuris & poenis aliiq; remediis contentis in Apostolica Constitutione ab eodem Sixto desuper edita, & cum facultate eisdem deputandi unicuique pro qualibet Diocesi subcollektorem, qui omnem jurisdictionem, ac potestatem necessariam desuper haberet; Hinc ab eodem Deputato vel Appaltatore per litteras in eadem forma generaliter conceptas, ac impressas, deputatus fuit, cum subsequente exercitio, Matthæus Pasqualis, Canonicus illius Cathedralis, quo defuncto, Episcopus, qui etat Cardinalis, in vim Indulti Cardinalium, Canonicatum ita vacantem contulit Dominico Maiz Gatto; E converso autem ejusdem Ecclesie Capitulum, cui competit ex antiqua consuetudine ad Canonicos vacantes electione, canonizata per eam decisi. 530. & 588. part. 4. recent. tom. 3. elegit Joannem Zaganonem. Unde orta desuper inter hos provisos controversia, & commissa causa in Rota coram Corpina, datoque dubio *An & cui Communicatus esset ad instantiam illoque proposito ad instantiam Zaganoni solum informantis, pro eo die 28. Junii 1669. proditi relatorio, ex eo unico fundamento quod in dicto Pasquali defuncto non concurreret qualitas necessitatis ad effectum, quod intret Regula quarta, seu quinta, quod scilicet sit unicus, cum universa & omnimoda jurisdictione etiam spirituali, juxta deducta in Viterbien. disc. preced.*

Hæc autem jurisdictio communicari non potuit per dictum laicum, qualis in dubio presumendus est, dum mixtura clericis est prohibita; Laici enim Papa jurisdictionem ecclesiasticam ac spirituales, quamvis possint, non solet in personas & res Ecclesiasticas concedere, potissime vero, quia collector vel subcollector non solum debet esse persona ecclesiastica, verum etiam in ecclesiastica dignitate constitutus, cum dicatur Apostolicus delegatus ad terminos textum in cap. statutum 6. *Sancimus de scriptis Bilemum. in tract. de charitativo subsidio q. 108. num. 3. Gonzal. ad rig. 8. gloss. 51. notat. 79. Car. de Benef. part. 5. cap. 1. titulus 365. Castropalao tom. 2. tract. 13. disp. 2. punct. 20 num. 3. Quodque alius facta deputatione non intret in servitio ex Barbof. de Episcopo alleg. 127. num. 126. finitur Rota in Collegiis anni archidiaconatus 4. februarii 1669. in eisdem anni 1669. coram Cora.*

Quamvis autem Rota hinc soli fundamento innitatur in decisione desuper edita, attamen scilicet per

eodem Zaganono, duo alia deducunt fundamenta pro exolutione reservationis; Primum scilicet, quod hujusmodi i subsidii collectio tanquam ejusdem juris particularis non i ducit illam subcollektoriæ generalis, quæ necessaria est ut supra ad effectum, ut intret dicta Regula quarta seu quinta; Et secundo, quod non constaret de dicti Pasquali deputatione cum uni trali ac omnimoda jurisdictione, dum non exhibebantur litteræ patentes deputationis; Aliæ autem species probationis remanere poterat equivocæ, utpote referribiles ad negotia particularia, live exactionem de facto, juxta huiusmodi in Viterbien. Canonici coram Vespasie, de qua disc. preced.

Concella verò nova audientia, scribens ego pro Gatti proviso ab indultario, pro repositione causæ ut nedum decisioni, sed etiam aliis jam deductis objectis satisfactem, res constituendam inspectiones; Primo scilicet super puncto in genere, an retentis aliis terminis habilibus, istius subsidii subcollektoria cadere sub dicta regulâ, & inducere reservationem; Secundo super deputationis sufficienti publicatione cum suis requisitis; Et tertio super dicto fundamento decisionis ob deputationem a laico factam.

Quatenus igitur pertinet ad primum, dicebam, etiam cum sentu veritatis, hodie illam questionem sopitam videri per tot decisiones illi firmantes in similibus terminis collectis decimarum Papalium, quinimo & fortioribus, cum dictæ decimæ impositz essent non ad beneficium Camera, neque essent redditus Camerales, ut sunt spolia, de quibus proprie loquitur Regula, ita ut intret ratio æquiperatorum, sed imposita essent pro subsidio Imperatoris contra hæreticos, & tamen pluries decimæ facti, hujusmodi decimarum subcollektoriam eo ipso quod est unica in Diocesi, cum universalis ac omnimoda jurisdictione, cadere sub Regula, quamvis in eadem Diocesi alii adissent subcollektoria spoliæ aliorumque jurium, cum id non tollat unicuitatem, quia sufficit illam verificari discretivè ac in genere loco juxta decisiones Licet. coram Duvocetio inter suas dec. 100. & 111. & dec. Durani 233. ac etiam decisi. 547. & 551. coram Rois, & 876. coram Duvocetio editas in *Metropolitana Canonici*, de qua disc. proxime sequenti, & decisi. 155 part. 11. rec. ac in aliis; Sufficit enim, ut dictum est, unicuique ac respectivè universitas in genere suo, cum pluralitas officialium vel superiorum in eadem Diocesi vel eodem loco, quoties isti diversis respectibus, non excludat illam unicuitatem, ut plenius adducitur disc. sequen.

Quodque in animo Papæ ac Thesaurarii, qui tanquam Papæ organum ita ejus voluntatem explicat, esset, ut illi quoque censendi essent veri subcollektores ad formam Regulæ, comprobari observant ex litteris deputationis ipsius Collectoris generalis, dum per eas datur quidam facultas deputandi subcollektores, sed unicuique in quolibet respectivè Diocesis; Ac etiam comprobari debet ab observantia, quod deputationes fieri consueverunt de Canonicis Cathedralis, vel aliis in ecclesiastica Dignitate constitutis, unde propterea hic punctus videbatur planus; & in specie de collectione hujus subsidii duorum pro centenario, licet incidenter, ac agendo de collectione decimarum, habetur *disc. decisi. 155. num. 12. part. 11. rec.*

Quo verò ad alteram in peccationem magis facti quam juris, super dictæ deputationis probatione, constituam certum conclusionem, de qua *Liter. lib. 2. quest. 32. num. 158. & sequen. admissim in eadem Viterbien. coram Vespasie*, ac etiam *disc. sequen. super eadem Viterbien.* quod sufficit præcise necessarium non est, ut ista probatio fiat per scripturam seu litteras deputationis, quasi quod istis preceptis, desperatum sit cum aliis fieri posse, sed solum illa videatur quædam necessitas moralis, seu causativa ob nimiam difficultatem aliis militantem, eo quia probatio per testes, vel

vel alias species, ut plurimum esse solet æquivoca & non bene concludens, utpote referibilis ad negotia particularia, vel ad collectionem de facto ab que plena jurisdictione; Sed si dentur testes, qui præcipient fuerint deputati, seu alias concludentes scientie causas reddentes, deponant de forma seu tenore deputatioms cum similibus, id prohibitum non est, ut eodem *disc. præced.* advertitur, cum in hoc attendatur effectus seu finis, non autem forma.

Ista verò concludens probatio recte concurreret, quoniam licet ipsæmet individuales litteræ, ut supponebatur, occupatz, non haberentur, attamen quia omnium, quæ desuper ab isto Collectore generali concedi consueverunt, una & eadem erat formula etiam typis cusa & inalterabilis, idem Collector generalis in dorso consimilium litterarum Imperiarum testabatur se ad illam formam & cum consimilibus litteris deputasse dictum Pasqualem, cujus opera & exercitio mediantibus plures dicti subsidii exactiones obtinebat, unde propterea illi deferendum veniebat tanquam officiali attestanti de rebus ad ejus officium pertinentibus, potissime verò ubi concurrunt qualitas & integritas personæ, & cessat suspicio quæ à proprio commodo, seu alio interesse relutare potest, cum tunc omnino deferendum fit, ut in terminis specialibus *decis. 252. num. 1. & sequen. part. 2. recent. & generaliter decis. 243. n. 8. & 9. par. 6. Buratt. decis. 766. & frequenter.*

Clarius verò concurrentibus aliis adminiculis quæ plura erant, Primò scilicet effectiva subsequuta exactione justificata ex libris ejusdem Collectoris generalis; Secundò depositio testium super ejusdem subcollectore exercitio, abique eo quod alter in hoc munere se ingereret; Et tertio ejusdem Capituli litteræ missivæ præfato Collectori generali directæ, mentionem facientes de dicta deputazione; Omnes etenim istæ probationis in species, quando non adesset attestatio ipsius Collectoris generalis relativa ad præfixam formam litterarum deputatioms, essent æquivocæ & non concludentes, juxta latius deducta *dicto disc. præced.* sed bene in hac facti specie operativæ remanebant utpote deservientes, non pro principali probatione, sed pro adminiculo dictæ alterius probationis univocæ resultantis ab attestazione Collectoris generalis.

Demum quoad tertiam ac ultimam inspectionem, quæ potissima, & principalis erat pro enervando dicto contrarie decisionis fundamento, duo dicebam. Primò quod licet Papa non solet concedere ecclesiasticam & spirituales jurisdictionem laicis supra personas & res ecclesiasticas, attamen sine dubio potest, ut advertunt *Strözz. de Vicario lib. 1. quest. 31. num. 15. Alterius de censuris tom. 1. disp. 7. lib. 3. cap. 6. & alii, & in specie censurarum comminatarum à laicis ob otaculum, seu commissionem Papæ advenitur per Rotam in Romana pecuniaria 22. Junii 1677. coram Cerro edita in casu, de quo sub rit. de dote *disc. 22.**

Est bene verum, quod id tanquam ratum ac infirmum in dubio non est præsumendum; sed ista præsumptio semper cessat ex contraria probatione, quæ in præsentem clare concurrere videbatur, dum agebatur de exactione faciendâ à personis & ex bonis ecclesiasticis, & tamen ei conceditur facultas illam faciendi etiam sub censuris & penis aliique remediis in Sixtina Constitutione contentis, unde propterea dictæ potestatis concessio adesse videbatur.

Et secundò clarius, quia duo præfati Appellatori seu Collectori generali conceduntur. Primò scilicet facultas exigendi, Et secundò facultas pro eadem collectione deputandi unicos collectores in omnibus Diocæsis, unde propterea quando etiam in prima parte dicendum non esset communicatam esse laico jurisdictionem ecclesiasticam, adhuc tamen non implicabat, personam ecclesiasticam ab eo deputatam in

subcollectorem habere hanc jurisdictionem, quam ita habere dicitur, non ab ipso laico nominante, sed ab ipso Papa, vel Thesauro Generali deputatioms tribuente, adeo ut laicus dicatur solum nudum organum, seu instrumentum explicativum voluntatis superioris, talem facultatem habentis juxta terminos textus in *l. unum ex familia ff. de legatis secundo cum ibi notatis*, ut in specie de collatione, vel provisione beneficiorum ecclesiasticorum quam laicus faciat, quod intelligatur fieri per Papam ad id potestatem concedentem cum ministerio laici, qui proinde confideretur tanquam nudum organum seu instrumentum, ut per *Lotter. de Benef. lib. 1. quest. 6. num. 46.* atque advertebam ita docere frequentem præxim in pluribus Beneficiis & Dignitatibus annexam habentibus plenam quasi Episcopalem ac ordinariam jurisdictionem etiam cum territorio separato, ut præcitum est Archiepiscopus Altamura in Regno Neapolitano enunciato *sub rit. de præcipient. disc. 6. & sub rit. de jurisdictione disc. 16.* cum similibus, & tamen talis collatio fit per solum Regem, sed quia illa facultas provenit ex concessione Apostolica, adeo à Papa potius quàm à Regno isti prælati potestatem, ac jurisdictionem habere dicuntur.

Super puncto autem obiter insinuat in hujus causæ decisione, quod hujusmodi subcollectores debeant esse personæ in Ecclesiastica Dignitate constitutæ, quodque aliis non inter reservatio, opus non erat agere, dum tollabatur difficultas ex facto, quoniam ita erat Canonicus Cathedralis; Verum id saltem in Italia ex contrario usu ita generaliter sumpto periculosum videtur, saltem antequam prodiret modernæ declarationis Sæ. Congreg. Concilii de hoc anno 1670. licet etiam illæ contineant modum rationem, ut non debeant præjudicare jurius Datarie pro reservationibus.

MONOPOLIANA CANONICATUS,

Pro JOSEPHO MORANDO,

Cum FRANCISCO PAULO TORRES.

Causa decisus per Rotam pro Morando.

De eadem Regula quarta hodie quinta super reservatione Beneficiorum, quæ posseda fuerant per subcollectores Apostolicos, de quibus subcollectores intelligatur, An ab hac legem in subcollectore decimarum, qui in eadem Diocæsi sit diversus ab alio subcollectore spoliorem.

SUMMARIUM.

1. Falli series.
2. Index appellatioms exequi potest Breve de capiendâ possessione ex integro, etiamsi prima executio sit nulla, & de similibus.
3. Resolutiones causæ.
4. De requisitis, ut quis dicatur subcollector ad effectum reservationis.
5. Quod etiam collector decimarum Papalium cadat sub regula, si est unicus cum universalis jurisdictione, etiamsi adsit alter spoliorem.
6. De ratione id comprobant.
7. De duobus Vicariis in eadem Diocæsi.
8. Si in Cathedrali adsint duo prima dignitates coequaliter, utraque cadit sub regula tertia, vel quarta.
9. De alio casu controverso sub eadem regula de collectoribus.
10. De stylo Datarie circa imperationes certo modo.
11. Subcollectores probant per litteras deputatioms.
12. An debet consistere de acceptatione deputatioms.
13. Quod non requiritur executio.
14. Uncitas præsumitur donec probetur pluralitas.
15. Quid consistat alio adesse in eadem Diocæsi.

- 16 Beneficium semel effectum ratione subcollectoris semper emanat tale, licet subdilectoria cesset.
 17 D' alio casu cadente sub eadem regula quarta, si quinta, ut vocem dixerit in Dilecto, qua alteri nuda esset ubi alter adfuit subcollector.

DISC. X.

Impositis Decimis, (que vulgo Papales dici solent, super Beneficiis Ecclesiasticis per Urbanum VIII. committitur illarum exactione Cardinali Camerario per quem in singulis Diocesis sub illarum subcollector. Etors deputati conseruerunt, in hac Diocesi Monopolitana pro huiusmodi collectione deputatus fuit Joannes Baptista Patricius Canonicus Cathedralis, quo d. fancto in mense Ordinarij, hic de Canonisatu providit Franciscum Paulum Torres, Verum Josephus Morandus eundem Canonisatum impetravit à Sede Apostolica tanquam reservatum in vim Regule quartæ seu quintæ ratione subcollectoris, expeditioque desuper confecto Brevis de capiensis possessione nomine Cameræ, reportavit super illius executione ab A. C. sententiam, à qua commissa per Signatorem eadem in Rota coram Rotæ, cum clausula *Parito interitis arbitrio*, seu cum alia, si quid exequendum, opponente tunc possessor de dicta prima sententia manifeste nullitate ex dicta citationis, prodit sub die 11. Maii 1646, resolutio sibi favorabilis super dicta sententia annullatione, ut liquet ex dec. 191. Rotæ inter eius ingressus, qui tunc Morandus actor agnoscendo nullitatem, atque remittendo dictam sententiam, omnibusque gelis in prima instantia, ex integro obtinuit sub iuribus debium, *An d. cum breve esset exequendum*, quod non dubitatur fieri posse, quamvis commissio dicta esset cum clausula respiciente executionem sententiarum vel decreti iudicis à quo, quamvis ubi tali executioni ex capite nullitatis vel alio def. locus esse non potest, non prohibetur iudex ad quem cognoscere de executione ex integro concedenda: illamque decernere, quamvis etiam ad executionem consummationem de facto processum esset, quoties gelis renunciarum elassque omnia reposita sunt in integrum, us in terminis commissiois cum clausula qui ad legitimam habetur in *Melph. Cameræ apud Ottob. dec. 53.* & in terminis Brevis de capiensis possessione nomine Cameræ quod ejus nova & integro ex quo non impeditur per ejusdem Brevis executionem nulliter præcedentem, cui renunciatum sit, habetur in *Nusculi Canonisatu coram Arguelles dec. 31. part. 10. recet. edita in casu de quovisq. dissent. 17.* quod fere quotidianum in praxi habemus in causis profanis executionibus, in quibus ob aliquam turbiditatem per Signatorem r. sensibiles cum clausula *si quid exequendum*, quousiam si decretum seu mandatum iudicis à quo est nullum & non ex. quibilibet, passim conceditur per Rotam seu a iuribus iudicem ad quem mandatum ex integro.

Assumpta igitur disputatione huius novi debiti, an Breve esset exequendum, sub die 1. Julii 1647, assertiva prodit resolutio confirmata 13. Januarii 1648, ut liquet ex decisionibus ejusdem Rotæ 147. 351. & quamvis ad id progressum sit, quod relaxatis executionibus, quæque intimatis ob non partitionem possessoris magis obediunt volentis Episcopo, qui suam possessionem de facto celsissime voluit, cum bina resolutione decreta essent declaratorie, ut liquet ex dec. 464. & 471. adhuc tamen dicto Rotæ & possessor æque unite Signatorem, per istam satis dubitantem de subsistentia dictorum decisionum canonisatum reservationem, demum commissa fuit causa in eadem Rota coram Morandis, cum clausula *parito interitis arbitrio*, ad cuius respectum normam dato dubio, *An arbitrium intraret sub die 13. Januarii 1651.* canonisati dictis decisionibus *con. ad Rotæ* negativa prodit resolutio, de qua inter decedens *Dumoceri dec. 97. 6.* cui de iure possessor acquiritur, unde prius Apostolicus Canonisatum adeptus fuit.

In disputationibus autem habitis, tam in Signatura, quam in hac ultima instantia in Rota, in quibus solum scripti, duæ erant difficultates, circa huiusmodi reservationem; Primo stante quod Regula quarta seu quinta loquitur de unicis singularum Diocesium subcollectoribus, an sub ea caderet iste collector decimarum, dum in eadem Diocesi aderat alter subcollector Apostolicus Spoliorum deputatus cum universitate jurisdictionis per Nuntium seu Collectorem generalem Neapolis, unde propterea inferebatur illum potius dicendum esse subcollectoris decimarum de consuetudine non caderet sub regula, ex iis, quæ de huiusmodi subcollectoribus vel commissariis an unum ipsum seu nudum factum exactionis absque delegatione ad universitatem causarum habentur deducta in *Viterbien. Canonisatu, dec. 1.* præced. juxta decisiones *Assen. Canonis. 10. Januarii 1617. & 9. Decembris 1618 coram Ceccone.* quæ reputantur in materia magistralis super requisito unitatis ad effectum reservationis, ex convenienti ratione: omni modo supplantationis Ordinarium alias resultantis, quoniam Collector generalis deputandus, modo unum ad unum negativum, & alium ad alterum, ita faceret affecta seu reservata omnia diocesis Beneficia, quæ decisiones fuerunt confirmatæ 13. Junii 1620. & 1. Junii 1621 coram Remboldo, & eodem *Dumoceri dec. 5.* ac etiam latius canonisate in *Tanen. Canonisatu. 21. Maii 1647. Ghislerio, & in d. Viterbien. coram Verochio.* Et altera erat difficultas ex eo quod Capitulum Cathedralis taceatur etiam quod ad huiusmodi decimarum exactionem ab eodem Cardinali Camerario plures fuissent deputati, unde etiam in hoc genere excluderetur unicis omnino ex capite necessaria.

Ista secunda difficultas utpote consistens in facto, sublata fuit per causæ Patrorem distinguendo temporis, seu iustificando altarem deputatum inefficacitatem, & sic nulla eadebat juris inspectio, quæ tota fuit super prima, an scilicet ilante alio subcollectoris Spoliorum deputato per Nuntium, ille alter subcollector decimarum deputatus per Camerarium veniret necne sub regula atque assertive resolutionis præcipuum ac penè totum motum dedit anctorias ejusdem Rotæ ita decidentis in *Licet. Canonis. 19. Januarii. & 16. Mart. 1629. coram eodem Dumoceri* inter suas dec. 100. & 111. repetit. d. c. 155. & 161. part. 5. rec. & in aliis talis in præfatis decisionibus coram Rotæ.

Ultra vero dictas auctoritates, quando articulus esset ex integro tanquam novus decisi debilis, adhuc ratiocinando dicebam idem determinandum fore; Licet enim vera sit conclusio firmata in allegatis *Assen. Canonisatu.* super qualitate unitatis cum delegatione ad universitatem causarum juxta dicta in d. *Viterbien. Canonisatu:* Attamen id præcedit, quando plurium delegatione provenit ab eodem delegante juxta causas, de quibus in d. *Assen. & Viterbien. in Tanen. Canonisatu.* quia nempe idem Collector generalis Spoliorum plures eodem vel diverso tempore ad idem negotium Spoliorum deputaverit; Secus autem ubi deputations proveniunt à diversis fontibus, atque ex omnino diversis causis, quarum singule in suo genere sint universales, & unicæ, quia tunc quilibet dicitur in suo genere unicæ ac universalis subcollector cum jurisdictione ad universitatem causarum illam collectionem respicientium.

Ad quod probandum adhibebam prædictum exemplum Vicarii Generalis Episcopii, in quo ex Statuto vel privilegio aliquid dispositum sit, quoniam juxta ea, quæ habentur pluries *sub tit. de iurisd.* in una diocesi unus tantum datur Vicarius Generalis, cui data fit universa jurisdictio in rota diocesis, ideoque deputatus ad certum genus causarum sui in certa parte diocesis quamvis cum titulo Vicarii Generalis dicuntur foranei sui deputati ad negotia paritatem; Sed si datur casus, quod absque monstruositate duorum capitulum in uno corpore, ex Apostolica provisione dentur

in eadem diocesi duo Episcopi, unus scilicet in ritu Graeco, & alter in Latino, quod quandoque potest esse practicabile & tunc quilibet ex dictis Episcopis deputetur suum Vicarium, & quilibet ex eis erit Generalis & unicuique in diocesi respectiva, & quoad sibi commissam jurisdictionem, atque hunc dicendam causam, cum duo essent diversi Collectores generales, unus spoliatorum, alter decimarum, & quilibet eorum respectiva in singulis diocesis deputetur suis subcollectores, qui prout respectiva dicuntur unius & generales.

Ponderabam quoque, quod dum isti duo subcollectores aequaliter essent unius & generales ministri ejusdem Sedis Apostolicae in suo respectiva genere, sequeretur alia, quod vel ratione incertitudinis nulla adesset reservatio, quod esset absurdum, quoniam ita esset destruita dictam Regulam subcollectorum, vel probabilis quod stante coequali jure, uterque venire deberet sub Regula, ad iurata eorum, quae habemus de regula tertiae boles supra reservatione primae dignitatis Cathedralibus vel Collegiatis, quia si adfuit duo dignitates aequae principales & maiores, tunc singularitas resolvitur in pluralitatem, atque utraque cadit sub regula Garz. p. 5. cap. 1. num. 205. Rot. in Neapolitana similibus 26. Iunij 1647. Bichio, dec. 99. par. 10. rec. sic patet.

In proposito etiam huiusmodi Regulae quartae seu quintae de subcollectoribus in alia Monopolitana Canonici disputata coram Datario, cum Joannes Cofanus peteret providi de Dataria de Canonici quamvis vocato de mense Decembris, ex eo quod defunctus esset unicuique subcollector spoliatorum, petentibus impetrationes ex causa reservationis seu alius certo modo, non curando inquirere, an praetentio impetrantis subsisteret necne, & an antiquo expeditum dictorio; ut expellendi non sint piones de columbaria, nihilominus a moderno tempore per Datarios, pie ac laudabiliter introductum est, saltem aliquoties gustare de praetentia reservatione seu affectione, in iustis suscitarentur adversus possessores Beneficiorum lites ac molestiae, quibus Principis est occurrere.

Difficultas in eo erat, quod praetendebatur non constare de subcollectoria cum qualitate unicuitatis, & quatenus constaret de deputazione, non constaret de acceptione ac exercitio cum necessaria qualitate unicuitatis ac deputacionis ad universitatem causarum, unde propterea defuisset ex parte impetrate volentis requiritus.

Respondi, quod nisi ex parte provisi per Ordinarium doceretur in facto de contrario, probabilis pro reservatione ac successivae pro supplicatione signanda respondendum videretur, siquidem de deputazione cum dicta qualitate ad universitatem spoliatorum in hac diocesi constabat ex litteris Nuntii Apostolici Neapolis, generalis Collectoris spoliatorum in toto eo Regno, pro quas certum est dictam deputacionem probat ad effectum Regulae, atque est melior & tutior species probationis, Gen. al. ad reg. 8. gloss. 51. num. 67. cum sequen. Litter. lib. 2. quass. 32. num. 148. & seq. Duran. dec. 263. num. 2. Rot. dec. 347. num. 4. & 551. num. 3. quae sunt in dicta alia Monopolitana Canonici, in Burgen. beneficiorum 26. Iunij 1635. coram Celfo inter suas dec. 130. & habetur disc. praeced.

In quibus decisionibus coram Rotae & Celfo, ac etiam in altera super allegata decisione edita in eadem Monopolitana coram Dunoletto & firmatur conclusio hodie firma, licet alias de ea dubitatum esset, ut sola litterae ad hunc effectum sufficerent, neque requiratur probatio acceptionis & exercitii, nisi extrinsecus constaret litteras deputacionis expeditas esse absque animo & voluntate deputati, qui sciens acceptare poluerit, ex ea clara ratione, quod huiusmodi deputaciones utpote ipsi deputatis satis favorabiles, tum ob emolumenta exinde resultantia, tum fortius ob exemptionem a jurisdictione Ordinarii, concedi non

solent motu proprio in iuris, sed solum petentibus, qui cum insignis favoribus id procurant, potissime qui in eorum expeditione aliqua requiritur expensa notabilis excedens absque dubio unum scutum, ex cuius excessu resultare solet mandatum praesumptum, & sequenter in materia ordinis iudicarii sub rit. de iudiciis.

Neque ex eo quod non constaret de aliquo exercitio dictae jurisdictionis, inferri posse dicebam ad cessationem reservationis ac exclusionem Regulae, quoniam cum ex illa Diocesi, ut frequentius in toto Regno, sub Sixto V. Capitulum & Clerum cum concupiscit cum Camera super spoliis beneficiariorum motum, reservato solum casu illicitae negotiationis, ita ut excepto casu spoliis Episcoporum moriens, tunc fiat occasiones extorrendi, potissime ubi agitur de personis qualificatis ac probis quae huiusmodi subcollectorias non ad lucrum procurant, sed solum ad evitandam Episcopis subjectionem, unde propterea abstineret solent ab odiosis institutionibus super illicitis negotiationibus, vel aliis extraordinariis causis, in quibus spoliis intrare possit, hinc non exercitium provenire potuit a deficientia occasione.

Quo vero ad unicuitatem, dicebam istam qualitatem praesumi, donec constaret de contrario, ut post Mandos. Garz. & alio Duran. dec. 263. n. 8 dec. 25. n. 15 par. 7. rec. Gradigen. beneficiorum 11. Martii 1644. Melio, dec. 159. p. 9. rec. & supra allegatis Monopolitana, & in alia.

Quinimo posita prohibitione deputacionis per litteras, ex quibus constat de dicto requisito universalitatis, ubi etiam constaret alios subcollectores in eadem Diocesi idem munus exercuisse, adhuc tamen non dicitur bene probata pluralitas Regulae exclusivae, nisi constet deputacionem alterius esse contemporaneam & coequallem: Aut enim praecedat & censetur per secundam revocata, aut subsequitur, & dicitur revocatoria praecedens, in qua prout non cessat affectio quoad Beneficia tunc possessa, licet secus quoad postmodum obtenta ex Regula in beneficiis receptissima, quod Beneficium semel affectum penes eundem remanet semper tale, ac sufficit brevi tempore habitam esse qualitem affectuonis induktivam, Summum. Garz. Barbos. & ceteri de quibus dec. 255. num. 6. par. 5. rec. dec. 25. num. 15. & 14. par. 7. & in allegatis in Monopolitana coram Rotae & Dunoletto, & Burgen. coram Celfo; Idque admissio quod alterius deputatio esset ejusdem speciei, cum jurisdictione scilicet habituali ad universitatem causarum, cum alias recte sit comparibilis plurium deputatio in eadem Diocesi, absque eo quod praesudicaret unicitati subcollectoris ordinarii, quia nempe alii deputati sunt ad nudum factum exactionis absque dicta habituali jurisdictione, sed ad unum spoliolum seu negotium particulare, cum isti non dicantur subcollectores cadentes sub regula, juxta ea quae habentur supra in Visibilibus Canon. disc. 7.

Eisdem conclusionibus obtinui canonizati coram A. C. occasione executionis Brevis de capienda possessione nomine Cameræ; in una Avellina Canonici pro Horatio Facillata, cum Josepho Devivo proviso per Ordinarium de Canonico Ecclesiae Cathedralis Avellinae, juxta facti scilicet, de qua infra in Avellina Canonici disc. 54. in qua causa actum fuit, an unicitati obstaret coequalitas & contemporaneitas deputatio alterius subcollectoris, cum eadem universali jurisdictione, pro dictis tamen frequentia cum dicta Avellinae, unita sub eodem Episcopo, sed fatis fuit obiecti solutio; dum ista uno est absque dubio aequae principaliter, unde propterea reputantur duae omnino diversae dioceses, adeo ut Rota in una Frequentina nullitatis concursus 15. Junii 1635. coram Cocchio dixerit examinatos Sinodales pro una diocesi non esse habiles pro concursu in parochialibus alterius, ut habetur actum occasione quaestionis super alternativa infra in Mariani. & Accen. beneficiorum disc. 19.

HISPALEN. PRÆSTIMONII,

Pro FRANCISCO BORGIA cum AMBROSIO SPINOLA

Discursus in Congressu pro veritate & directione causæ.

De regula tertia seu quarta super reservatione ob familiaritatem Cardinalis, quando intret, & quomodo familiaritas ad effectum Regulæ probetur.

Aligua de sequestro, in vim Bullæ Pii Quartii; Et in concursu inter Provissum ab Ordinario & Apostolicum, quis obtinere debeat in possessorio retinendæ.

SUMMARIUM.

1. *Fallit series.*
2. *De requisitis familiaritatis remissio.*
3. *Conclusio dicuntur familiariter.*
4. *Familiaritatis jam probata continuatio presumitur.*
5. *Retulit an probet familiaritatem.*
6. *De circumstantiis excludentibus familiaritatem.*
7. *Non implicat quem esse familiarem & considerare cum domino, & cum eo tractare aperto capite.*
8. *Assumptio diversis muneris non tollit familiaritatem.*
9. *Possessio capite de beneficio pleno non citato possidere est invalida.*
10. *An & quando decretum irritanti contentum in Regulis Cancellaria inficiat possessionem.*
11. *An & quando intrusus sit excluditur.*
12. *De sequestro in vim Constitutionis Pii IV.*
13. *De familiaritate, quando dicitur non adesse, licet detur pars panis, & vini.*

DISC. XI.

VAcante per obitum Didaci de Sajavedra extra Curiam in mense ordinario Beneficio *Præstimonio*, nuncupato, Ordinarius illud contulit Ambrosio Spinolæ, Franciscus autem Borgia impetravit à Sede Apostolica tanquam reservatum ex Regula tertia seu quarta, cum præsupposito, quod Didacus fuisset Cardinalis Borgiæ familiaris, atque post plures disputationes habitas in partibus, coram eodem Ordinario, & Nuntio, magis in possessorio quam in bono iure: Introducta demum causa in *Rota coram Versipio* ex parte Borgiæ provisi Apostolici habitus fuit congressus pro examinando ejus bonum jus, ex cujus inspectione pendebat determinatio, an cedere, vel contendere deberet, quod pendebat à puncto probatæ vel non probatæ familiaritatis perficite & concludenter probandæ, cum formalibus requisitis mentis & dentis, de quibus supra in *Romana Capella Innocentiana* disc. 6.

Probatum quidem illa ex *Constitut. Urbanæ Octaviæ* edita ad favorem Conclavitarum, in qua Didacus prædictus dicitur Cardinalis Borgiæ Conclavista, quæ qualitas de necessario antecedenti supponit veram familiaritatem, cum ex *Constitut. 64. Pii IV. §. 17.* assumi non possint in Conclavis, nisi veri familiares, & continui commensales ab anno; Ac etiam ulterius, de eo tempore per testes, aliasque justificationes absoluta erat probatio dictæ familiaritatis in munere Secretarii.

Verum id non concludebat ad effectum de quo ageretur, cum periret ante annum 1623. controversium autem beneficium ab eodem Cardinali, Didaco prædicto nulla mentione facta familiaritatis, vigore Indultu Cardinalitii collatum fuerat de anno 1632. dum posterius tempus probatio familiaritatis periret ante ad effectum reservationis.

Satis tamen hanc certam et non æquivocam probationem speciem præstare, ac attendi debere dicebam,

ad constituendum veræ familiaritatis initium, seu præcedentem statum, dum eo posito, declarabantur actus subsequentes ab anno 1632. usque ad 1638. habitatio in domo ac receptionis parvis, quæ de per se dici poterant æquivoci & non bene conclusentes, usque refutabiles ad amicitiam vel alium titulum, stante honorifico munere, quod pro hoc tempore idem Didacus habuerat Agentis Regis Catholici in Curia, ex regula, quod familiaritas cum suis requisitis semel contracta præsumitur continuata, donec illius dissolutio probetur, *Gomes. ad Reg. de familiaribus §. 13. num. 5. Cresc. dec. 16. num. 1. de probat. Martin. Andr. dec. 3. num. 2. alijs § 84. par. 1. recen. dec. 645. num. 4. eadem par. 1. cum alijs per Adden. ad Gregor. dec. 166. & sequi;* Potissime vero quia dicta juris præsumptio adminicula remanebat à rotulo, qui licet solus non sit aptus ad concludentem probationem, attamen magnum præstat adminiculum alijs probationibus, five ex alijs adminiculis probat *Greg. & Add. d. dec. 166. Martin. Andr. ubi supra viam 6. Buratt. dec. 128. n. 1.* apud quos habetur etiam probationem rezultare ex dicta Bulla Conclavitarum.

Verum tunc circumstantiæ irrebant difficultatem super dictæ familiaritatis ex. lutione; Primò scilicet, quod à dicto anno 1632. ac etiam antea, Didacus prædictus ob sibi demandatum dictum munus Agentis Regi, habitaret in propria domo conductæ extra illam Cardinalis; Secundo quod exerceat dictum munus dixerim ab illo Secretarii, cujus ratione dictam familiaritatem contraxerat; Et tertio quia justificabatur in facto quod tractaret cum Cardinali cooperto capite, quod excludere videtur qualitatem famulatus ac familiaritatis ad hunc effectum.

Adhuc tamen credebam, quod nisi aliæ probationes accederent, vel saltem vehementia adminicula cum prædictis conjungerent, ista de per se non sufficerent ab probandum dictam dissolutionem, excludendamque continuationis præsumptionem à rotulo ac receptione parvis comprobantur: Et fortius quia causæ Patronus supponebat per testes etiam in Curia justificari posse eundem Didacum, his non obstantibus, adhuc continuasse in antiquo munere Secretarii, cum aliqua tamen majori honorificentia, habendū scilicet in ejusdem muneris exercitio plures adiutores, ad tractanda solum graviora & occulta negotia, ex qua futura probatione dicebam omnem removeri difficultatem: Dicit vero actus non videbantur incompatibiles; cum frequenter videamus in Curia aliquos qualificados familiares admitti ad standum in præsentia Cardinalis aperto capite; ut in specie de familiari sedente & comedente in eadem mensa, quod non tollit familiaritatem *Buratt. d. dec. 128. num. 10.* qui actus est magis rarus, quam ille tollendi capitis oporturam, potissime ex dicta superveniente honorifica qualitate Agentis Regis.

Habitatio autem extra domum nil facit, cum id in nobilibus præsentia & qualificados familiaribus sit usque frequentissimum, dictumque munus Agentis Regis non videbatur inducere incompatibilitatem, qua cessante, novi muneris assumptio vel exercitum non tollit præcedentem familiaritatem, ut per *Buratt. dicta dec. 128. num. 18. ubi Adden. dec. 173. num. 6. par. 4. recen. & conf. d. dec. 645. n. 4. par. 1.* Quinimo necdum compatibile, sed congruum videbatur utrumque munus in eadem persona, si tunc quod Cardinalis omnia negotia Regis in Curia tractabat, ut quo minus fieri possit, multiplicarentur persone, quibus et innotesceret, ut ideoque nulla aderat implicatio, quinimodò prudens consilium, videbatur, ut isdem esset Agens Regius ac Secretarius ipsius Cardinalis, proindeque discutendo dicebam, huiusmodi circumstantias satis esse considerabiles ad effectum impediendi, ne sequeretur conclusus ac perficte probatio familiaritatis, quando illa non haberetur, reddendo æquivocam perceptionem

perceptionem partis per aliam speciem probationis, ista vero posita, ita ut ageretur de probando dissolutione familiaritatis jam contractæ, credidimus nullatenus posse sufficere, & in quam sententiam etiam ceteri deveniunt.

Actum etiam fuit de convenientibus ordine in circa assumptionem possessori retinenda, super quo diu litigatum fuit in partibus, atque in hoc mihi videbatur opus desperatum pro hac parte, Rante anteriori possessione dicti provisi ab Ordinario, unde post hoc possessioni hujus provisi Apostolici remanebat turbari & clandestina, non manutentibilis, præsertim quia capta erat non citato possessore, ut apud Baratt. & Adlen. decis. 57. num. 4. Beneventana Parochialis 29. Novembris 1649. Cetero dec. 35. par. 10. recent. & sæpius.

Motivabatur per alios, quod per decretum citatis contentum in Regulis Cancellariæ infecta remanebat dicti provisi ab Ordinario possessio habenda pro vacua, ita ut posteriori provisi Apostolico impedimento non præstaretur. Cetero, decis. 57. t. Baratt. dicta decis. 57. num. 3. Valentiana Recloria 24. Maii 1647. Bichio, decis. 57. par. 10. Verum non videbatur id prodesse, quoniam licet conclusio sit vera, ad effectum, ut non faciat possessorem legitimum contradicentem ad impediam executionem litterarum Apostolicarum, non tamen tollit, quin possessor sit citandus ac audiendus, potissimum vero ubi reservatio non est certa incontinenti probata, qualis est resultans ex Regula octava seu nona ratione mensi, in quibus terminis frequentius dicta conclusio procedit ob decretum litigans in dicta Regula magis innoxium, sed agit de reservatione pendente ex qualitate facti per alteram partem negata, & super qua est controversia; Non dubitatur etenim quod decretum irritans inficiat etiam possessionem, quæ proinde utpote infecta non est manutentibilis, quovis certum est decretum prædictum intrare, sed ubi de hoc dubitatur, an scilicet adsit nec ne illa qualitas, cujus ratione decretum prædictum intrat, tunc non denegatur manutentio, quoniam non est tollere vim decreti, sed negatur quod illud inter ex deductis in Gerunden. Capellania 27. Januarii 1645. Bichio post Dianam part. 8. repetit. in recent. decis. 326. par. 9. recent. Bonon. manutentio 26. Iunii 1648. eorum eodem, & in aliis frequenter, unde potest dubitari tali casu possessorem dici quoque posse legitimum contradicentem, quia non est appellare ab executione litterarum seu a reservatione sed à declaratione facti, super existentia scilicet illius dubiæ & controversæ qualitatibus, ex qua reservatio resultat.

Verum quidquid sit ad dictum effectum legiini contradicentis, super quo certa regula tradi non potest, cum adeo varia experientia doceat id redditum esse arbitrarium, adhuc tamen indubitat ac infansibilis remanebat defectus citationis, Licet enim habeatur quod intrusus non est citandus, unde sæpius manutentibilis reparata fuit posterior possessio, capta per provisum Apostolicum existentem in possessione intruso non citato: At tamen id procedit, ubi omnino notorium est illum esse talem, nullamque sibi competere defensionem, ut dec. 254. num. 1. apud Post. de manut. 211. par. 2. & 187. par. 3. recent. utrobique num. 1. Valentiana Recloria 24. Maii 1647. Bichio Monis Cassin. Parochialis 17. Februarii 1648. eodem, & in aliis frequenter, quod in presenti dicti non poterat, dum quæstio erat facti super familiaritatis dissolutione, ac non existentia de tempore provisionis, quæ in causæ progressu melius probari poterat, dum præteritum dicta admittenda concurrebant.

Denique actum fuit, an insistendum esset super sequestro demandato per Constitutionem 17. Pii IV. de qua Gonzal. ad Reg. 8. §. 7. præm. Marescot. lib. 2. variarum cap. 77. num. 44. & f. queri. Et in hoc conclusum fuit affirmativè, dum Rota moderna illud practicaverat in una Nicen. Privatum 5. Decembris 1633. Card. de Luca Theat. Tom. XII.

coram Zarata, nescio tamen qualem eventum ista causa habuerit, dum amplius de illa actum non audiui, vel quia mutaverit defensores, vel quia fuit concordata, ut est probabile propter gravia obstacka prudentia, quæ arg. bart.

In eodem autem proposito dicta Regula tertia seu quarta, seu Regula 5. ratione familiaritatis dispositionem habui etiam A. C. in una Romana Capellania pro Crescenzio Corzido proviso per Canonicum Turnatum Sanctæ Mariæ Majoris de una Capellanea Tolotana vacata per cibum Claudii de Benedictis qui Cardinalis Barberini præcedens habuit familiaris, ex eo quod partem panis & vini ei per plures annos dedisset, unde propterea ad ejus nominationem provissus fuit tanquam de reservata Bonaventura Lotetus petens executionem suæ provisionis: Verum in contrarium pro eo & possessore dicebatur probabilius esse respondendum, ut eredo sequatur, ob non probatam concludenter familiaritatem cum suis requisitis, additionis scilicet servatio in convenientibus cultum ac personam ipsius Cardinalis & suppeditationis victus, ita ut concurrit mens & dens, cum recipi ea conventionem ac voluntate tanquam per speciem societatis, quæ inter dominium & familiaritatem contrahi dicitur ex deductis per Martin. Andr. dicta decis. 57. Baratt. dec. 117. & alios, dum in dicto justificabatur prefato Claudio alias famulo D. Thædo Barberini Principis Præfectorum, ejusdem Cardinalis patris Cardinalis prædicti, tanquam decepto, & continua infirmitate detento, dictam subventionem partis panis & vini dedisset ex munificentia tanquam antiquo famulo emérito & indigenti, & sic deficiebat principale requisitum additionis servatio convenientibus cultum ac personam, atque cessabat etiam incommodus victus, qui in sola parte panis & vini non consistit, juxta quæstionem 35. Verum Rot. decis. 43. num. 4. part. 1. recent. & sæpius supra.

De reservatione ex capite familiaritatis, & quomodo ista probatur, videri poterunt deducta disc. 105. & 111. Et de reservatione ex capite conclavistatus enunciati num. 3. habetur disc. 141.

NULLIUS PROVINC. SYPONTINÆ

ARCHIPRESBYTERATUS,

Pro IOANNE DOMINICO IANNELLO,

Cum BONAVENTURA GISOLFO.

Causa decisus per Rotam pro Ioanne Dominico.

De Regula tertia seu quarta super reservatione primæ Dignitatis in Cathedrali vel Collegiata, an & quando cesset ex contraria consuetudine, vel ex indulto Apostolico: Et quando illud in proposito suffragetur.

SUMMARIUM.

- 1 Facti series.
- 2 De dispositionibus editis super isto beneficio in alia controversia.
- 3 De resolutione hujus controversiæ.
- 4 Ex indulto Apostolico cessat regula tertia, seu quarta.
- 5 Dispositio Sac. Concilii Tridentini super rigore probationis jurisprudentiam non procedit in Curia sita Ecclesiastica.
- 6 Si Papa exceptat reservationem, intelligitur de aliis, quam de fixa incompatibili, ne alias salua si legimus, & num. 16.
- 7 Ad acquirendum sui patronatus requiritur possessio centennaria, vel quadragenaria cum assensu.

- id est, quod vigeat, presentationis, non autem ex alio titulo provisio sequatur.*
- 8 *Enumeratio non probat, ubi sunt ad partis supplicationem, incidenter, potuisse ubi agitur principaliter de enumeratione.*
- 9 *Insuperatus ex privilegio vel consuetudine eadē sub reservationibus apostolicis, etiam si esset in parte non preponderante ex causa onerosa.*
- 10 *Etiā ex dotatione, & fundatione Ecclesiasticum eadē sub reservationibus.*
- 11 *Quando improbabile sit superationem ex fundatione, & dotatione in Capitulis ipsius Collegii.*
- 12 *Grata nominatio non inducit superationem.*
- 13 *In Collegiis collatio sine adlectionem ipsius Collegii.*
- 14 *De rebus irritatis infici quamcumque contrariam possessionem, ideoque impedit consuetudinem.*
- 15 *Ad Regula quarta habet decretum irritans, & solat optandi consuetudinem.*
- 16 *Declaratio conclusio, de qua nova, 6. & non omnis prima dignitas in Collegiis est reservata, sed sicut, que excedit certum colorem.*

DISC. XII.

Cum Archiepiscopus Oppidi Clignolæ Provincie Syonitine ab antiquo tempore Et in statu Prelati, cum ordinaria quasi Episcopali jurisdictione, & cum territorio separato, ac nullius; Hinc prorsusquam Apostolica reservationes prodicunt, seu prout effectum ubique sortirentur eadē antiqua consuetudo concedebat ipsius Ecclesie Collegiatae Capitulo, vel Clero dicti Prelati electionem in casu vacationis; Et quavis postea dictis reservationibus magis ad praxim redactis; illa dignitas tanquam principalis in Collegiata ideoque reservata in vim Regule tertiae hodie quærit, in casu vacationis obtemperare esse ad Sede Apostolicam; Attamen de facto in dicta antiqua possessione vel consuetudine eligendi continuatum fuit, ita & taliter, quod provisio Apostolica sequuta fuit in ea persona, quam ipsum Capitulum elegerat, nulla tamen dictæ electionis in litteris Apostolicis facta mentione, Cum autem de anno 1646. casus dedisset, quod preter electo, dicta Dignitas collata fuisset cuidam Josepho Francilhirio, hinc acriter se opposuit dictum Capitulum ex duplici obiecto: Primo scilicet, quod non esset civis oriundus, ut ex Apostolico privilegio requiri supponitur; Et secundo quod non haberet ipsius Capituli electionem: Et introducta desuper causa in Rota coram Vero pio, varix procedunt resolutiones: Prima enim sub die 14. Martii 1646. fuit contra provisum ex primo obiecto, quod non esset oriundus, sed reposita causa, sub die 23. Junii ejusdem anni, recedendo a dictis, pro executione provisionis Apostolicæ responsum fuit, & hæc posterior resolutio fuit confirmata 28. Novembris sequentis, respondendo ad primum obiectum cum solo facto: Et ad alterum electionis cum dispositione juris resultantem ad dicta Regula tertia seu quarta, per quam exceptis casibus Indult Apostolici, vel iurisdictionis ex fundatione vel dotatione, primæ Dignitates in Cathedralibus & Collegiatis sunt de reservatis reservatione continua, non obstante quocumque iure eligendi vel presentandi; Cumque ex parte capituli deduceretur quoddam Indultum Apostolicum Julii Secundi, de quo infra, processum fuit cum sola resolutione, quod illud loqueretur cum clausula, *essantibus tamen reservationibus Apostolicis*, ut patet ex decisionibus desuper editis, ad quorum notum prodit dictæ Apostolicæ provisionis executio.

Sequitur verò de novo vacatione de anno 1663. Capitulum continuat dictam consuetudinem, elegit Bonaventuram Githolphum, à Datario verò provisum fuit Joannes Dominicus Janellus civis originarius, cujus patet provisionem idem Capitulum se opposuit,

curam lo reassumere dictam causam pendente in Rota coram Vero pio, coram quo datur dubio, An constaret de pertinentia juris nominandi ad capitulum, sub die 6. Junii 1664. negativa proxijs telusio, unde successivè provisus Apostolicus fuit provisionis executionem, à Signatura etiam canonizata, cum subsequito effectu obtinuit.

Le hac autem disputatione habita in Rota. & in plerisque aliis præcedente habitis coram Datario super relaxatione supplicationis ad favorem Joannis Domici signatæ, duo erant Capituli oppositoris fundamenta: Primo indultum Apostolicum Julii Secundi approbativum hujus juris eligendi seu nominandi, quo concurrente non dubitatur illud attendi debere juxta casum, de quo in *Hydesim. Profestur adsc. sequent.* Et alterum erat juripatronatus, super cuius justificatione scribentes pro Capitulo cum longo allegationum apparatu rimum se difundebant in probando, quod rigorosa probationis forma inducitur per Sac. Conc. Tridentinum §. 35. de reform. cap. 9. non percuteret casum præsentis questionis, dum loquiritur de personis petentibus, sub quorum nomine licet veniant etiam Universitates, quamvis jurisdictionem non habentes, attamen dicitur de universitatibus laicis, libus non autem Ecclesiasticis, in quibus non cadit ea mala usurpationis presumptio, cui Conciliaris dispositio inmixta est, ut firmatur per Rotam apud Merlin. decis. 407. num. 17. & 18. decis. 401. num. 7. & sequens. parti. 3. recent. cum aliis per Barboz. ad idem Concil. num. 46. Et consequenter quod sufficeret probatio ordinaria ad limites juris communis per quadragenariam possessionem, ac præsumptiones ambiguas & enunciatives, quorum magnus cumulus fiebat.

Atque præventivè respondendo ad fundamentum dictarum præcedentium decisionum circa Indultum Julii Secundi continens illam clausulam, *essantibus Apostolicis reservationibus*, dicebant periculis id intelligendum esse comparibiliter, de aliis scilicet eventualibus seu accidentalibus reservationibus resulantibus, vel ratione mensis juxta Regulam octavam, vel ratione loci vacationis, puta in Curia, vel ratione qualitatibus personarum professoris, quia scilicet Effectus Protonotarius vel sub-collector Apostolicus seu familiaris Papæ, vel Cardinalis, cum similibus, nullatenus verò dictam clausulam adimpleri posse hanc reservationi resulantem à Regula tertia seu quarta, quoniam cum illa reservatio esset realis & continuata ex cunctisque persona, & quocumque tempore vario sequeretur, idcirco esset fatua loquutio in Papa non admittenda, ut in simili habemus de clausula, *sine præjudicio*, intelligenda comparibiliter in aliis quam in expressis juxta decis. 1445. Serapenti, & passim.

His tamen non obstantibus, cum sensu etiam veritatis, qualem Rota agnovit, scribens pro Joanne Dominico provisio Apostolica, improbabile dicebat dictam oppositionem; Singula etenim ejus fundamenta examinando; quatenus pertinet ad secundum præteritis juripatronatus, non negabam dictam juris thoricam, seu propositionem per scribentes in contrarium deducitas, quod scilicet hujusmodi universitates Ecclesiasticæ sub dicta rigorosa Concilii Tridentini forma non caderent, sed incoheretæ remaneret juris communis dispositio, qua attenta, etiam adminiculativa probatio sufficit, ut pluries in sua materia fuit ut, de *juripatronatus*; Negabam tamen applicationem ad factum, unde præterea inanes remanebant labores, Academicorum potius quam forensium more adhibiti ad probandum conclusiones juris, dum non afflictebat factum ex plurius.

Primo scilicet, quia etiam juris communis dispositione attenta, quones de explicito titulo fundationis vel dotationis, vel privilegii Apostolici non constaret, sed requiritur ad præsumptivam seu adminiculativam probationem, requiritur positio, vel juxta unam opinionem

opinionem magis rigorosam contentam, vel iuxta alteram benigniorem quadragenaria cum fama tituli, cum subsecuto tamē effectū, quod scilicet praesentationes effectum sortite fuerint, eamque vigore rationis, ac univoco, non autem ex alio iure, vel titulo infirmitate seu collatio fuerit, quoniam aliis quilibet posset ita in longissima possessione praesentandi se constituit, praesentando vel nominando eum, quem à Sede Apostolica, vel ab Ordinario videtur fuisse provisorium, seu verisimiliter credit esse providendum, atque cum hoc praesuppositio procedunt dicentes ex possessione resultare hanc probationem ex deductis per *Borait. & add. dec. 422. 172. & 873. dec. 218. par. 6. & dec. 29. par. 7. Dummet. decif. 309. Lotter. lib. 2. qu. 7. & in dicta sua materia.*

Et propterea cum in facto doceretur ex hac parte spatio annorum 110. cititer de continuatis provisionibus Apostolicis in vim reservationis resultantis ex dicta regula tertia seu quarta ratione primae dignitatis, abique eo quod electionis vel nominationis aliqua mentio haberetur, hinc proinde contraebat hanc praesentationem in talia, neglectis omnino aliquibus emunctivis Apostolicis incidenter enullis, cum illis incidenter ac ad alium effectum emanate nullam constituant prohibitionem, potissimum ubi sunt ad partis supplicationem, atque de enunciato p. principaliter agitur, ex deductis apud *Meli. dec. 403. n. 4. Ottob. dec. 169. num. 23. Rota dec. 169. num. 38. p. 9. rec. cum aliis in hujus causae decisione, & passim.*

Secundo clarius, quia ubi etiam de hujusmodi praesuppositio possessione seu consuetudine consistit, etiam à Sede Apostolica tolerata seu approbata, non tamen exinde in aliquo relevaret, cum ad summum id importaret quoddam juspatronatus ex privilegio, vel ex consuetudine, quorum utrumque sufficeret tantum dictam alius Regulus Cancellariae, ac reservationibus Apostolicis, à quibus tantum exemptionem obtinent beneficia de jurapatronatus laicali, ex fundatione vel dotatione, non autem ex consuetudine vel privilegio, adeo ut neque sufficeret, quod non esset ex mera gratia & privilegio, sed partim ex causa onerosa, puta pro augmento dotis, quoniam nisi causa onerosa praeponderet, vel saltem adaequet antiquam Ecclesiae vel beneficii dorem, semper dicitur ex privilegio & gratia, & consequenter cadit sub reservationibus Apostolicis iuxta Magistrorum *decif. in Romana coram Litta dec. 38. & 88. p. 1. rec. scriptis canonizatas p. 2. secim dec. 218. par. 6. & dec. 29. p. 7. rec. cum alijs per add. ad Greg. dec. 297. & d. tit. de jurapatr.* Idque benigne procedendo, atque admittendo, quod non obstat revocatur Concilii Tridentini vel Constitutiones Adriani VI cum suis libris, ex iis, quae habentur in dicta sua materia *sub tit. de jurapatr.* Quia etiam esset juspatronatus ex fundatione vel dotatione, sed Ecclesiasticum adhuc cadere sub reservationibus, nisi in limite fundationis aliter cautum esset ex deductis *supra disc. 5. & consequenter ubi etiam in hac facti specie probatur, quod esset juspatronatus ex fundatione vel dotatione Capituli, idem resultaret effectus, dum esset Ecclesiasticum, ut in specie hujus Regulae quartae super prima dignitate *Rota dec. 285. par. 9. rec. ubi concordantes & et generaliter in d. d. ad reg. 8. glof. 18. num. 6. & 9. Gregor. decif. 43. Cavalieri. dec. 278. & 547. & in Bononi. insinuat. 13. Maii 1668. Cerro, & in dicta sua materia *sub tit. de jurapatr.***

Vere autem, nec quidem sumus hujus tituli datur, neque dari poterat ex clara improbabilitate in contrarium urgente, bene in simili ponderata per *Rotam in dicta Bononiensi, insinuat. 13. Maii 1548. Cerro* de qua in dicta sua materia, quod scilicet cum ista Ecclesia antiquiss, et in prima origine huius Oppidi unica parochialis suum haberet Rectorem, ac consequenter congruam dorem pro istius sustentatione, alioquin veto clericorum allectio iuxta communem usum, ob

fidelium augmentum, introducta fuit in Rectoris adiutorium, pro Satisfactionis alique Divinis ministrandis, unde paulum magis et ceteris nomen, ex consuetudine, vel Apostolica concessione transit in Collegium: Hinc profusum impossibile est, ut ipsum Collegium potuerit fundare ac dotare ipsam Rectorem seu Archiepiscopatum quia pernece esset facti qualitate supponendus esset antiquior, dum non agitur de simplici Collegio existente in loco in quo diversae essent parochiae, sed in Ecclesia quae totius loci est matrix & unica parochialis.

Bene, si non dicta eligendi seu nominandi consuetudo, omni potuit, vel quia antiquius in usu erat ut etiam à populo & parochianis in provisione Rectoris exigeretur quoddam consultius nominatio, ut ita Rectori populo gratius daretur, ex quo tamen infirmitas non potest ad juspatronatus, ut adducitur apud *Cavaler. decif. 143. & pluries in dicta sua materia de jurapatr.* Vel quia cum in Collegio collatio Canonice tantum vel alio modo Beneficiorum fiat nomine ipsius Ecclesiae, ab ipso Collegio, ex deductis per *Garf. de benef. par. 5. cap. 4. n. 38. & f. g. Rota decif. 137. par. 6. & dec. 21. num. 8. par. 10. rec. ita ex hoc iure ipsum Collegium sibi eligere potuit Praebendam ac primam Dignitatem, dum illante tectitorio separato, aliter non aderat Ordinarius Collator.*

Ponderabam quoque ad superabundantiam, quod ubi etiam constaret de dicta praesupposita antiqua possessione, illa esset infesta, & non apta inducere consuetudinem, ob decretum irritans contentum in Regulus Cancellariae, cuius virtus ac optatio est infirmitate quancunque contrariam possessionem, sine qua non datur consuetudo, quae propterea ita impeditur, ut nequam nascatur ex iis, quae generaliter super ista conclusione colliguntur, in *Cajetanensi, seu Satisfactione coram Glinis dec. 400. par. 9. rec. & in eadem coram Abbatate impedit. dec. 199. part. 2. Et in specie hujus Regulae tertia seu quarta cum praesupposito quod contineret decretum irritans, pro abolito habium fuit in calibus *Messanen. Dicantur coram Glinis & Dummetto ut apud istum decif. 678. & decif. 285. par. 9. recit.* in quibus agendo de consuetudine optandi, antea inter in primis Dignitatis propter hujus regulae obstatum, questio fuit, in illa contineret negne dictum decretum irritans, quod in eo specialiter non legitur, eo modo, quo est in Regula octava seu nona, per quam proinde receptissimum est, ac contra contrariam, ut possessio ita semper habeat pro vacua, quae omnia proviso peti fecerunt Ecclesiae apprehensa illius, ut haberet infra in materia executionis litterarum Apostolicarum, ac legimus in contradietoria.*

Quo vero ad alterum fundamentum in ista Apostolica *sub tit. II.* illud revera nullam habet substantiam, quoniam vere non est indolendum per Papam super hoc Principaliter corollum, Siquidem cum inter Capitulum, & Archiepiscopatum aliquae ratione controversiae super per concordiam, in qua enunciative vel praesuppositive dicti electio non spectare ad Capitulum, obstante de super fuit confirmatio Apostolica principaliter emissa super approbatione transactio, non autem super cunctariis: Ac etiam clarius ob dictum clausulam seu exceptionem, *resistanti & tamen Apostolicis reservationibus*: Nil obstante dicto motivo similitudinis seu incompatibilitatis, illud enim recte intrare, quando ageretur de prima Dignitate in Cathedrali, in qua indefinita intrat ista regula; Secus autem in Collegiata, in qua catenus intrat, quatenus ejus valor excedat decem florenas auri, & consequenter remanet compatibilis, dum dicitur pollet casus, quod ob dictum minorum valorum reservationem non intraret, & ex qua possibilibus remanet sine dubio exclusio f. rivas, pro quo tollenda sufficit qualis qualis etiam non lico operatio.

Vide iuxta *disc. 107.*

HYLDESIMEN. PRÆPOSITURÆ

Pro CARDINALI DE THUN,

Cum EPISCOPO ARGENTINO

Casus disputatus in Rota non resolutus.

De eadem Regula quarta, seu quinta super primis Dignitatibus an cadat sub concordatis Germaniæ: Et quatenus non; sed ex indulto Apostolico Capitulum, vel aliter inferior habeat jus conferendi Primam Dignitatem sub certa forma. An ob istam malè servatam indultum corruat; Et incidenter quando electio sit valida: Et de pluribus ad hanc materiam.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *De punctis causæ.*
- 3 *Concordata Germaniæ non capiunt primas dignitates, quæ sunt reservatæ.*
- 4 *Devolutio ob non servatam formam indultus illud non tollit, sed patitur confirmari.*
- 5 *Quando dicatur electio conclusa à majori parte.*
- 6 *De contraria consuetudine Germaniæ.*
- 7 *De conclusione electionis facta à minori parte ob accessum, vel consensum aliorum, & num. 14.*
- 8 *Consuetudo non extenditur de casu ad casum.*
- 9 *Doctrinæ attestantes de consuetudine non est defendendum.*
- 10 *Quod neque deferatur attestantibus de Constitutionibus Apostolicis, vel decretis Sac. Congregationis.*
- 11 *Quare consuetudo habeatur pro lege, atque legem scriptam tollat.*
- 12 *An id procedat in lege Papali.*
- 13 *Decretum irritans impedit contrariam consuetudinem.*
- 14 *Declaratur conclusio de qua num. 7, & quando supervenient consensus non revolvit electionem.*
- 15 *De cautela professionis Dario deneganti provisionem.*
- 16 *Quod impedimentum excuset à devolutione.*

DISC. XIII.

PRæposituram primam Dignitatem Cathedralis Hylde-simen, vacatam de mense Martii, Alexander VII. motu proprio tanquam reservatam per Regulam quartam seu quintam sub concordatis Germaniæ non cadentem, sed ab eis exceptuatam, commendavit Cardinali de Thun, Archiepiscopo Sali-burgensi; Compecto viro istam Dignitatem à dicta Regula exceptatam esse ob speciale Indultum; per Clementem VIII. ejusdem Ecclesiæ Capitulo concessum, eligendi seu nominandi Præpositum sub duplici conditione, primò quod eligendus esset de gremio ipsius Ecclesiæ, qui resistere deberet; Et secundo quod electus infra sex menses teneretur provisionem Apostolicam accipere, vel saltem comparere coram Dario, & protestari sub pœna nullitatis actus ac devolutionis; Compecto etiam quod Capitulum processisset ad Electionem à majori parte non conclusam in persona Episcopi Argentini, qui neque infra sex menses comparuerat pro Apostolica provisione obtinenda: Hinc proinde per novum motum proprium idem Pontifex tandem Præpositum viam præmissis modis vacantem præfato Cardinali commendavit; Cum autem executioni litterarum Apostolicarum se di-facto opponerent, tam Capitulum, quam electus, atque pro coloranda oppositione aliqua edidissent Iuri-consultorum responsa manifestantia, dictam Cardinali in ita violare velle Germaniæ Concordata cum Ecclesiæ Privilegia, di-naque commissâ esse causam in Rota coram Curia; Hinc proinde ex parte dicti Cardinalis, de duobus requisis fuit; Primo scilicet de Responsio pro veritate

adversus dictâ contraria Responsa ad eff. cum probanti, quod citra concordatorum ac indulti violationem, valide ac jussu dicta Præpositura sibi commendata esset; Et secundo, pro directione causæ, unde propterea dato Responso, atque laudando prosecutionem causæ in Rota, disputatione admissa, datoque dubio, *An dicto Cardinali danda esset univ ersio*, eo proposito sub die 30. Januarii 1668. dilata fuit resolutio, neque causa ulteriorem progressum habuit ob subsequutam ejusdem Cardinalis mortem, quæ controversiæ finem dedit.

In hac igitur disputatione, ac in responso ut supra tradito, quinque fuerunt puncti. Primo, an ista provisio Apostolica adversaretur concordatis Germaniæ; Secundo, an adversaretur dicto particulari Indulto hujus Ecclesiæ; Tercio, an electio per Capitulum facta, esset invalida usque à majori parte non conclusa; Quarto ubi et in eadem electio ratione summa valida esset, an adhuc esset invalida ex def. de electi, qui ratione Episcopatus Argentini ad insistentiam eum obligantis, non poterat ad indulti formam continuo recedere in ista Ecclesia; Et quinto demum, an factus esset locus devolutioni ob non obtentam, vel saltem non petitam provisionem Apostolicam infra sex menses.

De primo, & secundo actum solum fuit in dicto Responsio in ea regione publicando, ut satisficeret vulgo suiltant opinionem alias concipienti ex dictis contrariis responsis, ut supra publicatis, atque ad utrumque plana erat responsio: Ad primum scilicet, quod Concordata Germaniæ, non solum non capiunt reservationem Regulæ quartæ seu quintæ circa primas Dignitates, sed eam expresse exceptuant, ut passim cecantibus Indultis particularibus aliquam Ecclesiæ, illæ providentur per Sedem Apostolicam, ita docentibus quotidiana praxi, eorandemque concordatorum contextu.

Et quoad secundum, dicebatur, quod secunda provisio Apostolica sequuta ex capite nullitatis electionis seu devolutionis, ob non servatam Indulti formam, non solum eidem indulto non adversabatur, sed potius illud ita præsuppositivè confirmabat, juxta ea quæ à simili habemus in materia Juris patronatus, quod provisiones Apostolicæ vel Ordinariæ ex capite devolutionis ob non factam præsentationem in tempore, sive ob illam malè factam, non adversantur juris patronatus, sed potius illud comprobant & confirmant, ut præteritum cæteris relatis advenit per Rotam decif. ult. post modernam Viviani, de jurispatr. num. 3. repetit. decif. 63. par. 10. recent. eodem numero 3. Buratt. decif. 172. num. 16. & sæpius ut in sua materia sub tit. de jurispatr.

Major autem inspectio fuit super tertio puncto, an electio conclusa esset à majori parte, & in hoc inspecto tenore ipsius electionis plana erat negativa, dum ex 29. vocalibus 12. tantum concordabant in personam dicti Episcopi Argentini, alius sparsim in diversas personas auctubant. Clarum enim ac absolutum iuris principium est, quod ut electio dicatur conclusa, requiritur ut major pars ultra mediætam congregationum in unam personam concurrat, quoniam major pars non judicatur comparatione minoris, sed computatis omnibus vocalibus congregatis juxta text. expressos in cap. Ecclesia vestra, & cap. in Gens de electione, ubi gloss. Abb. & ceteri collecti per Barbof. in collectan. ad d. cap. Ecclesia vestra, & per Alden. ad Buratt. decif. 809. num. 10. Duran. decif. 251. n. 2. & passim Passerin. de elect. cap. 19. num. 18.

Pro isto objecto evitando, in præfatis Responsis ut supra publicatis autè causæ introductionem in Rota, scitantes de partibus, dicebant istam cum lusionem alioquin de jure veram, limitari ex consuetudine Collegiorum Germaniæ relata per Zuppin in eius novo jure Pontificio tit. 3. de his que sunt à majori parte Capituli, cum.

cum quo simpliciter relato pertinet *Valent. eodem tit. num. 4.* ut scilicet dicatur maior pars computatione alterius non curato computo omnium.

Scriptores vero in Curia, in disputatione habita in Rota omnino negligentes istud fundamentum, utpote nullo pacto sustentabile, infundebant in eo, quod ceteri vocales huic electioni non contradixerint, sed potius adhaeruerint, stante mandato nomine Capituli dato ad petendam confirmationem seu provisionem Apostolicam, juxta doctrinam *gloss. in cap. sicut de electione, in sexto. Abb. in cap. quia propter, extra eodem n. 1.* cum aliis per Rotam dec. 2. n. 27. & sequent. post Tamburinum de jur. Abb. tom. 3.

Prima responsio verè nullius momenti erat, ac potius irritiva quodammodo digna, unde merito Romanæ Curie Professores pro eodem electo scribentes, illam omnino neglexerunt; Tum quia dictus Doctor loquitur de Collegiis, ideoque ejus dictum verificabile remanere potest in Collegiis Scholarium, vel aliis similibus laicalibus ac privatis, in quibus ita ex Statutis vel particulari consuetudine servetur, eo modo quo in plebibus Tribunalibus servari consuevit, præsertim in urbe, in illo Camere Apostolicæ, juxta exemplum, de quo *sub tit. de Regularibus disc. 117.* ideoque ita non potest ad Capitula & Collegia Ecclesiastica vivere: debeat juxta canonica sanctiones; Consuetudinis enim natura nimium stricta est, intelligenda, in suo casu præciso, neque extendenda de loco ad locum, de persona ad personam, vel de casu ad casum, juxta ea quæ in terminis longe fortioribus habentur infra in *Majoricens. canonica disc. 30.*

Secundò clarius, quia DD. attestantibus de consuetudine non defertur, cum illa utpote facti probanda sit, etiam si esset versata in loco juxta *decis. Moind. 2. & 3. de consuetudine, & bene in terminis specialibus electionis Rota in Treverens. Abbatis curam Coccino dec. 3. post Tamburinum de jur. Abb. tom. 3. repetit. dec. 724. par. 4. rec. tom. 3. n. 17. & 18. ubi habetur, quod semper Rota reprobavit opinionem tenentium credendum esse Doctori testanti de consuetudine, eo quia versatus esset in loco vel in foro, Et generaliter *Mauric. dec. 357. num. 6. Ortheb. dec. 149. n. 14. & seq. dec. 101. mun. 14. par. 10. recen.* Quinimo neque defertur DD. attestantibus de Decretis Sacra Congregationis, vel de Constitutionibus Apostolicis, ut fit, utatur in *Salsomoniens. distributionum 20. Junii 1653. & 11. 1. eodembris 1654. coram Buxio, de qua causa habetur infra sub tit. de Canonici & Capitulo disc. 1.**

Et tertio quia ideo consuetudo habet vim legis, atque apta est legem scriptam tollere: Vel quia inter leges requisita illud est principium, ut populi moribus recepta, sit ideoque ex contrario non usu, vel nunquam legis vim habet, vel tolli potest, ex plene collectis per *Farinac. in fragment. verbo lex, & per Alden. ad decis. 20. mun. 28. & seq. p. 3. rec.* ubi de illo consuetudinis requisito, quod eam inducentes talem habeant potestatem.

Hæc autem applicati non possunt sacris Canonibus vel alteri legi Pontificiæ, quoniam Papa non meretur ejus potestatem à populo, sed immediate à Deo, ideoque non pendet à populi usu, vel non usu, ejus legum observantia, sed extensum in legibus Pontificiis admittitur obligatio ex non usu, quatenus usus contrarius ipsi Papæ cognitus esset ac toleratus, ut ita advenit cæteris relatis per Rotam dec. 194. par. 4. recenior. tom. 2. num. 15. & seq. & habetur etiam sub tit. de censibus disc. 1. & alibi in proposito usus vel non usus Constitutionis Pii V. super forma creandi census cum similibus.

Fortius verò ubi ageretur de Canone vel Apostolica Constitutione, consistente decretum irritativum, quod ita inficit quancumque con tantam consuetudinem, imò impedit ne illa nascatur, ut in his specialibus terminis electionis ob non servatam formam cap.

Carà. de Luca Theatr. Tom. XII.

quia propter, per mixturam non Capitulariam bene advertitur d. dec. 23. post Tamburinum alibi 574. per 4. rec. 101. n. 2. num. 26. & seq. & generaliter latè dec. 400. par. 9. & dec. 199. par. 12. recen. & sequenter.

Alteræ responsio data per scribentes in contrarium in Rota super dictæ electionis revalidatione ob aliorum consensum, continebat propositionem de pure veram in casu suo, non tamen applicatam ad istum, præcedit enim quando eodem scrutinio durante i. vocalis non dissolutis, neque adhuc publicato, reliqui Vocales, qui in scrutinio in diversas abierant personas, per viam accessus adherant illi, quæ aliquam notabilem votorum partem habebat, eo modo quo frequentius præcarij videmus in omnium majori Summi Pontificis electione; Sive ad summum quod in ipso pariter acta non dissolutis committitur, & non publicata electione, alii faciunt adus implicitè dictam adhesionem seu approbationem præfereutes; Dissolutis verò committitur, nulla existente publica electione, utpote non conclusa à majori parte, sublequentes actus ex a Capitulo seu actum eligendi eam revalidare, non possunt, ut clare deciditur in d. cap. in Genes. & cap. & ecclesia vestra de electione, Calas. conf. 1. de elect. cum Concordant. per Rotam dec. 184. n. 17. & 18. par. 10. rec.

Quoad quartum punctum invaliditatis electionis ex defectu electi, inspectio erat potius facti quam juris, super intelligentiâ ejusdem dispensationis Apostolicæ ab ipso electo interpretari; Et quoad quintum, calus devolutionis videbatur planus, dum in ipso Indulto expresse disponitur, quod provisio Apostolica sua tres menses obtineri debeat, vel Datario eam negante aut eo dissentiente, protestari coram Notario & testibus juxta cautelam traditam per Rotam apud Caput. dec. 72. par. 2. Et quamvis scribentes in contrarium deduxerunt doctrinam *Hofstiensis in cap. quondam num. 7. de preparat.* illa tamen extante erat à casu, cum contineat solum excommunicationis Capituli ob litem, vel aliud impedimentum à devolutione ob non factam electionem in tempore, quod nil commune habet cum his terminis; Nullum autem maturum iudicium super præmissis efformari potuit, dum causa decisa non fuit, neque ulteriorem progressum habuit.

VICENTINA PRÆPOSITURÆ.

Sive PAROCHIALIS.

Pro EPISCOPO ILLIQUÉ ADHÆRENTE,

Cum DATARIA, ET ADHÆRENTIBUS.

Causa dispensatus coram Dataria.

De eadem materia Regulæ quartæ, seu quintæ, super reservatione primæ Dignitatis; Et quando dicatur constare de collegialitate, ad hunc effectum, ut et ceteris dicatur prima Dignitas, cadens sub dicta regula.

SUMMARIUM.

1. Falli solet.
2. De signis generalibus collegialitatis.
3. De ultimo statu attendendo in beneficiantibus.
4. Per spatium longissimi temporis maras beneplacitum Apostolicum præsumptum.
5. De differentia ubi agitur de collegialitate incidenter, & quando principaliter.
6. De differentia ubi agitur de collegialitate principaliter, vel incidenter.
7. Quod de signis generalibus, de quibus num. 1. non fit habendus ratio, & de ratione.
8. De dec. 140. Ortheb. & illius casu.
9. De nuncupatione Caputuli, & Canonice ura.

C. 3.

- 10 *Sententia iustificanda est ex actu, sine quibus non p. bar.*
 11 *Forus ubi sumitur in p. hibitis, & datur similia.*
 12 *Quid erectio Collegiata fieri non possit ab Episcopo.*
 13 *Quid alia sit sequa univoca collegiata.*
 14 *Statutib. quibus formatur per annos triginta, vel quadraginta ad hunc speciem effectum.*
 15 *Constituto Urbani VIII. tollens beneficium praesumptum non procedit inter Ecclesiam, & personam Ecclesiasticam.*
 16 *Pro beneficio praesumptum non sufficit lapsus temporis sine observantia, & quomodo ista esse debeat.*
 17 *Praesumptio beneficii ex lapsu temporis tollitur ex contraria probatione, & quomodo.*
 18 *Quales sint probationes tollentes hanc praesumptionem.*

DISC. XIV.

Cum ad praescriptum Sac. Concilii Tridentini sess. 24. de refo. mat. cap. 18. vacante Ecclesia parochiali etiam in mense reservato, concursus fieri debeat coram Ordinatione, qui conceditur parochiano, atque cum eius litteris datur provisio Apostolica, ut de hujus concursus forma habetur pluries sub tit. de parochiis & parochiis: Hinc proinde sequitur vacante Rectore Ecclesie Matricis N. cum illa spatio annorum septuaginta, & ultra, tanquam parochialis juxta dictum formam providendi solita esset, Episcopus inducitur concursus praetextu magis idoneum, cui petenti provisionem Apostolicam se opposuerunt ejusdem loci Communias, ac ille, qui petebat provisionem tanquam de prima dignitate in Collegiata, eisque adhaerebant Officiales Datarie, cujus intererat hanc reservationem fixam & continuam, seu realem firmari, Cumque id penderet a puncto, an constaret necne de collegialitate, qua posita, de plano intrabat Regula, cum valor longe excederet decem florenos, idcirco assumpta de super disputatione coram Datario.

Scribentes pro Communitate, & aliis allegantibus collegialitatem, plura deducebant ad eam probandam. Primo scilicet signa generalia, & vaga, quae in infra allegandis decisionibus recensentur, nempe sigillum, arca, sindicus, consuetudo se congregandi, celebratio missae conventuales, & similia ad hunc effectum ponderata per *Malcard.* & alios in iisdem infra allegandis decisionibus deductos.

Secundo plures enunciativas, usque ab anno 1447. cum subsequens super concessionibus emphiteutici: aliorum bonorum, aliisque actibus, in quibus enuntiatur Ecclesia collegiata cum Archiepiscopo byteto, Canonici, & Beneficij, enunciando etiam vocabulum Capituli.

Tertio magis in specie, ac sitingenter adducebatur sententia Episcopi Siellae lata deanno 1634. per quam ista Ecclesia declaratur Collegiata, atque sex antiqui Beneficij declarantur Canonici, & quatenus opus cum Canonicatum erectione, & quo tempore citra supponebatur fuisse semper in statu collegialitatis, ideoque dicebatur sufficere debere hunc ultimum statum de facto, juxta terminos textus in cap. consultationibus de p. patro. ac ea, quae apud Beneficialibus passim habentur super ultimo statum attendendo, ex deductis per *Greg.* & adden. decif. 77. 112. & 414. *Burnati.* & adden. decif. 153. & 776. decif. 2. par. 3. recen. & sequenter.

Eoque magis id procedere dicebant, stante quod post dictam sententiam lapsum fuerat spatium triginta annorum, per quod junctum cum observantia iurata praesumptio beneficii Apostolici, etiam dicta sententia pro nova erectione capienda esset, ut in his terminis individualibus, & super consimili erectione facta per Episcopum firmatur apud *Orthobon* decif. 240. num. 11. & 13 edita in causa *Terdonen.* de qua infra.

His tamen non obstantibus, scribens ego pro Episcopo, ac providendo ex Episcopi praeflectione in concursu, tanquam de parochialis, dicebam in hac materia probandi Collegialitatem, longam esse differentiam inter casum, in quo de illa agatur incidenter ad affectum praeminentiarum, juxta casum, de quo in *Aliphana* sub tit. de praeminentiis disc. 8. ubi de hac materia Collegialitatis incidenter: Et casum, de quo de eadem Collegialitate agatur principaliter, ac pro firmando statum Rectoris five Praepositi ipsius Ecclesiae, an remaneat in terminis parochialis providende per concursum juxta dictam formam Concilii Tridentini, vel tanquam prima dignitas in Collegiata cadat sub Regula quarta seu quinta? Ad primum enim effectum non adeo perfecta, & concludens probatio requiritur, sicuti ad secundum; Potissimè vero, ubi qui allegat collegialitatem est actor, qui agendo veniat, ut infringeret provisionem sequutam, vel ad formam jam sequuti concursus sequendam, tanquam de Parochiali juxta hujus statum beneficium conferre solitum esse: Ut ultra generalia, quae occasione praefertim filiationis, vel descendente ad effectum successionis cum similibus in foro quotidiana habemus super dicta distinctione probationis ejus, de quo principaliter, vel respectively incidenter agatur; In his terminis specialibus ceteris relatis habetur apud *Cavaleri* decif. 266. par. 5. recen. in *Veneta* Archiepiscopi interatus coram *Carillo* inter suas decif. 41. & 60. repetit par. 7. recen. decif. 143. & 216. & latius in *Materiam* Archiepiscopi coram *Corrado*, decif. 147. par. 10. recen. in *Pistorum* coram *Rozis* inter suas decif. 341. in *Piacentina* Archiepiscopi coram *Allegato*, in quibus omnibus ac similibus agitur in specie de probatione Collegialitatis ad hunc effectum, & generaliter de eadem probatione ad alium effectum habetur in *Marsicem* sub tit. de jurisdictione disc. 13.

His igitur ita constitutis, quodque collegialitas, tanquam qualitas accidentaliter, quae in dubio non praesumitur ab allegante concluderetur, ac perficienda probanda sit, ut praefertim (juxta consuetum stylum extensioris) ad nimiam satietatem sumatur dicta decif. 147. par. 10. recen. & in aliis supra allegatis; Punctus erat, an ea quae supra ad hujusmodi probationem deducebantur, sufficerent nec ne, stantibus potissimum aliis, quae urgebant in contrarium, ut infra, ideoque singula dicta fundamenta examinando.

Quatenus pertinet ad primum fundamentum deductum ex signis, illud hodie post toties hujusmodi materiam ita discussam, solum, & de per se inter fabulas quodammodo reponi metetur, quoniam ut praefertim advertitur in dictis decisionibus *Carillo*, & in dicta decif. 147. par. 10. ac discutitur in supra allegata *Marsicem* sub titulo de jurisdictione decif. 13. omnes fere parochiales, ubi praefertim sunt unice mactores, in loco habent clericos, & Capellanos nationales illi adscriptos pro Ecclesiae cultu, ac rectoris adjutorio, quae massam faciant, atque vulgo Capituli denominationem de facto habent, Sindicum constituunt, missam conventualem celebrant, aliaque similia petagant, quae proinde sunt absque dubio signaequivoca attendenda quidem pro adminiculis Collegialitatis habentis alias probationes univocas pro his suppleendis, seu corroborandis, non autem, quod de per se sint aliquos operationis, ut etiam admittitur in dicta *Terdonen.* coram *Orthobono* inter suas dec. 240. ubi firmatur collegialitas ex principali fundamento antiqui instrumenti erectionis usque ab anno 1573. cum subsequente observantia individuali circa ipsam provisionem Praepositorum usque & temporibus Gregorii XIII. & Sixti V. provixit tanquam de prima dignitate, & in qua causa ego scripti pro Rectoris provixit ab Ordinato; Multo magis quia in hac facti specie plura ex dictis signis generalibus deficiebant, unde illud motivum potius poterat retorqueri.

Quo verò ad alterum deductum ex enunciatis, prout illud erat æquivocum, quoniam ex pluribus aliis in facto ostendebatur istos esse Beneficiarios, qui vulgo, & per modum loquendi non cupiebantur Canonici, habendo in loco pro Synonymis istos terminos Canoniconum, & Beneficiorum, & præsertim id significabatur de tempore, quo etiam pars adversa admittebat non adesse hanc statum collegialitatis.

Quare tota difficultas reducebatur ad tertium fundamentum deductum ex dictis sententia Episcopii de anno 1634, quæ magnam faciebat impressionem, & circa quam dicebam, decisionem pendere à puncto, an ista diceret sententia lata in terminis iustitiæ tanquam à iudice super declaratione, seu canonizatione antiqui ac naturalis status Ecclesiæ, vel potius lata esset per viam gratiæ tanquam per speciem novæ erectionis, ut aliqua ejusdem sententia verba inuere videbantur.

Ad hanc autem effectum dicebam necessarium omnino esse, quod ista sententia justificari deberet ex actis: Tum ex regula generali, quam quotidianam habemus, ut sententia debeat justificari ex actis, sine quibus nihil probat, neque statum firmat ex deductis apud Gregor. & adden. decif. 1. Burat. decif. 183. m. 1. decif. 336. post secundum vol. consil. Furinac. decif. 197. m. 3. & segg. part. 5. recent. & sæpius.

Tum clarius, quia sumus in pœtibus, in quibus, ne quod directè heri non potest, indirectè sequatur, atque lex magis verbis quam rebus imposita sit, omnino, & per necessitate iustificatione requiritur, ne aliàs ita sub nomine sententiæ fiat nova erectio, ut in similibus terminis sententiæ latæ super canonizatione fuit pattonatus habetur. decif. 199. num. 5. part. 2. diversif. decif. 235. num. 4. part. 2. recent. decif. 157. num. 50. & segg. part. 5. & sæpius; Et in terminis dismembrationis, ut sententiis, vel alijs assercionibus Ordinationum non sit defendendum ab iis justificatione apud Orsibon. decif. 6. num. 13. latè decif. 224. part. 10. recent. num. 7. & pluries.

Certum autem est istam materiam esse de prohibitis, quoniam advenit in dicta Marfusen. sub tit. de Præsumptionibus disc. 13, quavis antiquiores Canonisti in cap. quoniam de vita, & honestate Clericor. tribuant Episcopos hanc potestatem erigendi Ecclesiam Collegiatam, attamen Curia Romana constanter contrariam sequitur, ac inconvulsè servat, ut scilicet non nisi Apostolica auctoritate id fieri possit, ut post Rebuff. & alios, Linter. de Benefic. lib. 1. quest. 14. num. 49. ubi dicit, ita fuisse decilum per Sacram Congregationem de anno 1626. adden. ad Burat. decif. 912. num. 14. Rota decif. 99. num. 9. part. 10. recent. atque ita docet quod illam, præterea, de qua præsertim in Missionem, erigendis Collegiis sub eodem tit. de præsumptionibus disc. 9.

Multo magis, quia in contrarium urgebant: Primo quod nullum dabitur hujusmodi antiquæ Collegialitatis signum univocum, ut præsertim esse solet illud electionis Prælati, seu provisionis Canoniconum, juxta deducta decif. 51. part. 10. recent. & supra disc. 11. ac alibi; Et secundo fortius, quia conlabat usque ab anno 1773. istam Rectoriam solum esse providi per concursum, tanquam de parochiali ad formam Concilii, ita continuando per actus in temporibus proximis, de annis scilicet 1617. & 1630. & semper quod casus vacationis contigit, unde ad statum annorum septuaginta quinque, cum ad hunc affectionem inducatur præscriptio per annos triginta, vel quadraginta, ut punctualiter advertitur in dicta dec. 41. Carilli alias 143. part. 7. recent. m. 2. & 3. unde propterea

propositio de ultimo statum potius retorqueretur. Quo verò ad beneficium Apostolicum præsumptum deductum ex lapsu triginta annorum post dictam sententiam, juxta punctualiter firmata apud Orsibon. decif. 240. num. 12. advertebam revera istud fundamentum dupliciter non subsistere; primo qui admix-

tendo, quod ista præsumptio testantur ex dispositione juris communis adhuc viget, atque sub lata non sit per Consil. 157. Urban VIII. quoties agitur inter Ecclesias, & Ecclesias hæc juxta decif. 715. Luvorist. sæpius canonizatum, præsertim in Medietatem, permissis 10. Decemb. 1604. Abrogata, adhuc tamen absumtum est ad hunc effectum non sufficere solum lapsum temporis, sed præciue necessaria ut esse ob remanentem continuam, pacificam, & univocam, ac non sufficere æquivocam, vel interruptam, seu discontinuam, ex deductis apud Orsibon. decif. 210. cum aliis in Aceren. sub tit. de reservatione disc. 24. & si quenter in materia alienationis bonorum, vel jurium Ecclesiæ sub tit. de alienationibus & contrariis, cum sit principium indubitatum; ista verò obstantia non adert, sed potius erat in contrarium circa casum præsumptum controversiæ, super provisione soli et Beneficii sui Rectoris, in quo principalis collegialitatis punctus consistere videatur, cum status obstantia, quæ post dictam sententiam deducebatur, referri posset ad honorificentiam, seu præerimentum, quod scilicet in concursu aiarum parochialium, vel simplicium Ecclesiarum, ista in re trentium dictæ sententiæ Episcopii habita esset ita quæ cum colla gloriâ, dum nullus concurrat actus univocus, non nisi veræ Collegialitati competens.

Præterea continet beneficium præsumptum, quod resultat ex longissimo tempore, juxta cum obstantia, simplicem juris præsumptionem de facili dilabilem, ex contraria probatione et ultra tenet, vel ex infectione actus, quem verisimile non est Papam fuisse approbaturum, cum nunquam actio, seu præsumptio intrare possit, ubi constat beneficium expressum ac verum adesse non posse: Vel ubi contrariæ veritas convinci potest ex revolutione registrorum aliorumque actuum, in quibus per necessè beneficium adesse debet registrarum, seu adnotatum, ut bene in Bononiensi dismembratione 22. Martii 1658. coram Versipio in causa de qua sub tit. de Paroch. disc. 33. & sæpius, quoniam ex dicta ratione est principium certum.

Utrumque autem recte applicabatur: Tum quia in istis, quæ sunt temporis recentis, præsertim in hoc sæculo, certum est registra Dataris, & Cancellariæ diligenter teneri, & custodiri: Tum clarius ratione subiectæ materiæ, quoniam non agitur de provisione facta per Episcopum, quæ per Sedem Apostolicam approbati potuit per simplex Breve, sive per scriptum Sacre Congregationis Episcoporum, vel Concilii, quo casu diffinitum est, negatim convincere, quoniam hujusmodi Collegiarum reservationes non conceduntur nisi ex gratia Speciali, prævia solutione satis notabilis componendæ, & cum expeditione litterarum Apostolicarum, quarum relictum fuit debio non negligitur; Ideoque in dicta Tardone, dicebam, verè istud motivum esse fallax, ibique motivum, quod mihi in ferebat difficultatem erat illud statum contrariis, & continuari per ipsum annorum septuaginta circiter, univocum, ac pacificum ad effectum præsentis controversiæ, quod scilicet Præpositura concessio fuit per Sedem Apostolicam, non ratione meritis, vel alterius accidentalibus, seu discontinuæ reservationis, sed ex ista continua, & reali reservatione, tanquam prima dignitas Collegiæ, unde ea, quæ habentur dicta dec. 143. m. 2. & 3. part. 7. dicta dec. 143. part. 10. & in dicta Placent. coram Abrogata, super ultimo statu arendendo, ac istius reservationis, ita in eo casu assilire videbantur Dataris, cuius oppositum erat in præfati.

Et in summa ista est questio potius facti quam juris ex facti qualitate, ac singularum casuum circumstantiis decidenda, ut de Canonizatione Collegialitatis ad hunc effectum patet in Reatina Archiepiscopii reatu, 30. Maii 1670 coram Bivillaga, de qua forte in supplemento, cum in ea causa ego scribam.

MAJORICEN. BENEFICIUM

Pro GREGORIO REAL,

Cum ANTONIO CIL.

Causa disputata coram A.C. & resoluta pro Gregorio.

De Regula octava seu nona super reservatione mensium: An inter, quando vacatio contingit in media nocte ultimum diei mensis labentis, ita ut incertum sit, an in uno, vel in altero mense illa sequuta sit; Et quid ubi adest discrepantia horologii super pulsatione horæ.

SUMMARIUM.

- 1 *Falsi series.*
- 2 *Quod dies terminet in media nocte qua, sequuta incipiat altera dies.*
- 3 *De differentia inter diem, & noctem, & an deus medium remittit.*
- 4 *Cum dicta regula, de qua num. 2. præcedit in materia beneficii ad effectum regulandi vacationem.*
- 5 *De punctualibus decisionibus editis in alio consimili casu.*
- 6 *Quod etiam in beneficiis illi procedant regule generales inter actorem, & reum.*
- 7 *Ubi tempus est de substantia, tunc strictè ac præcisè debet iustificari.*
- 8 *In dubio pro reo, & possessore.*
- 9 *Reservatio Apostolica an sint favorabiles, vel odiosæ, remissivæ.*
- 10 *Forenses non debent assumere superfluas provisiones.*
- 11 *De questione prelatibus data prima provisionis remissivæ.*
- 12 *Plura horologia prevalant minoribus.*
- 13 *Quibus horologiis magis deferendum sit.*
- 14 *De differentia, an mensi, qui exprimit sit Apostolicus vel ordinarius.*
- 15 *Moribus habet pro motus.*
- 16 *De argumento jejuni, an videtur comedendo ante, vel post mediam noctem.*
- 17 *Resolutio causæ.*
- 18 *De alio casu & decantata adhibita.*

DISC. XV.

In ultima die mensis Aprilis 1678. vacavit Beneficium in Parochiali Ecclesia de Soler, quod per Episcopum Majoricensem iure ordinario, cum præsupposito quod vacaverit in dicto mense, qui ratione alternativæ erat suus, colatum fuit Gregorio Real, cum subsequente possessione; Cum autem Antonius Cil, cum præsupposito vacationis demense Maii reservato, illud impetrasset à Sede Apostolica; hinc expedito solito Brevis de capienda possessione nomine Cameræ atque pro ejus executione introducta causa coram A.C. punctis disputationis videbatur potius facti quam juris.

Quamvis enim juxta mores locorum, ac diversarum Nationum, sub questione sit, an, & de quo tempore computandum sit initium novæ diei incipientis, & consequenter finis diei labentis, & ex quo pendat, an in uno, vel in altero mense vacatio sequatur. Plerique volentibus computandum esse à crepusculis vespertinis, Aliis à matutinis, quæ sub nomine auroræ seu ortus Solis explicari solent: Ac aliis à meridie, quod, ut dictum est, pendet à Provincialium, seu Nationum receptis moribus. Atram per jus Romanorum est, terminare, ac respectivè incipere in media nocte, ex cujus excessu etiam in momento resolat expiratio præcedentis diei ac initium sequentis, juxta, *text. in l. vore Romanoff. de feriis, ubi gloss. & Doctores.*

Atque quicquid sit ad effectum actorum jurisdictionaliæ ac alios, ad quod considerari solet differentia inter diem & noctem, & an deus medium iuter unum & alterum ex plene deductis per *Engen. conf. 48. & 63 lib. 1. Ansell. de temp. legal. lib. 1. cap. 3. & alios*; In materia tamen beneficiis, atque ad prædictum effectum, de quo agitur metiendi vacationem, an in uno vel alio mense sequatur, receptum est, procedi cum dicta regula *text. in l. vore Romano, ut per Rebuff. in l. 2. ff. de Verb. signif. & in tract. Nominum. questio. 10. num. 2. & alibi, Gonzales ad reg. 8. gloss. 11. num. 9. cum seq. Garc. de Benef. part. 5. cap. 1. num. 523. Rebuff. de Episcop. allegat. 57. num. 138. cum seq. ubi allegantur *Rip. de Noctur. temp. Castro Palao, & alii*; & hanc sequuta fuit Rota occasione disputandi eandem individuum questionem vacationis sequente in media nocte, in *Abulen. Portensis 17. Decembris 1647. coram Gualtero, 14. Junii 1647. coram Crifo, & 23. Junii 1648. coram Dunozeito*, quæ omnes sunt registratæ, apud Paquidius *questionum Moral. Canon. cent. 4. quest. 193.* ubi de eodem puncto de quo in dictis decisionibus, & quarum secunda coram *Celfo*, est inter suas *dec. 13.* repetita *p. 10. rec. dec. 76. & tertia coram Dunozeito* inter suas *dec. 804*. Unde propterea in hac disputatione scribentes hinc inde concordabant in dicta thetica, sed sola discrepantia, ut dictum est, erat in applicatione, quæ pendebat ex circumstantiis facti, cujus potius quam juris questio erat.*

Scribens igitur pro Gregorio provisio ab Ordinario reo & possessore, duas formabam inspectiones: Unam generalem, & ex regulis generalibus constitutam, quam solam sufficere dicebam ad ipsius possessoris victoriam resultantem ex denegatione executionis aucti Brevis; Et alteram specialem, ob quam etiam disputaretur in bono iure, atque neutro possidente esset de dubio, cuiusnam beneficium adjudicandum esset, adhuc pro eodem provisio ab Ordinario responderi deberet.

Quatenus enim pertinet ad primam, juxta distinctionem latius traditam supra *disc. 5.* nimirum refert in hac materia quicumque gerat partes actoris vel rei, quoniam etiam in Beneficiis, recepta est vulgaris regula, quod actori incumbit onus concludentis, ac perfectè probandi id quod est iuxta actionem, vel intentionis fundamentum; Reo autem sufficit vincere per non jus, atque effuscare, dubiaque reddere actoris probationes, ex auctoritatibus *ad dicta disc. 5.* ac habetur in supra allegatis *dec. coram Gualtero, Celfo, & Dunozeito*, præsertim verò latius in secunda, dum enim actor venit ex provisione Apostolica in vim reservationis resultantis ex tempore, quod propterea dicitur de substantia, atque in eo est sum jus, tunc illud concludentis ac prædicte probandum est, præsertim in *dicta dec. 19. Celfi n. 2. & habetur disc. seq.*

Unde cum concordaretur in facto quod ex tribus horologiis Civitatis, illud solum Collegii Societatis Jesu pulsasset horas vivente possessore, alia vero duo Cathedralis, & Conventus Sancti Dominici pulsassent considerabili tempore post expirationem, hinc proinde illud dubium lussit bene, reo, ut actor deficeret in salutaris, atque non adesset illa concludens probatio, quæ libi unibatur.

In idem etiam ponderabam ea, quæ generaliter habebamus, ut in dubio responderi nem sit pro reo & possessore juxta *text. in corp. si a sede de proband. in 6. cum concordantibus in dicta dec. 804. Dunozeiti num. 16.* Atque ita cessabat necessitas alimeni in questionem de qua apud *Lotter. lib. 2. quest. 16. n. cum seq. & General. ad regul. 8. §. 6. prænot.* An reservationes Apostolicæ sint favorabiles vel odiosæ; Incongruum enim est, atque potius scholasticorum quam fœtuum, cvagari super questionibus ad calum præfixum non necessariis, & quæ ex facto, vel ex aliis magis planis propositionibus civitati pollant.

Et

Et ex eadem ratione sensui incongruum affirmare aliam questionem, super qua mulos cumulat *Pajquale, d. 14 q. 99. num. 11. super dispositione text. in dicta cap. si a ledo & cap. Anulm.* an scilicet quod dicitur de pax. de uti provisione Apostolica praefata, procedat & conversio cum cessaret necessitas.

Quo vero ad alteram infirmitatem, de qua ex iudicis placito, atque ad eius superabundantem satisfactionem actum fuit, dicebamus, etiam cum sensu veritatis, quod ubi cessantibus praemissis, atque venio possidente, qualis esset contentendum conditio, adhuc meliores magisque concludentes essent hujus partis probationes super casu sequuto ante mediam noctem, & sic in mense Ordinario, cujus expiratio imminuebat, idque ex pluribus.

Primo quia ex tribus horologiis duo assistebant huic parti, unde propterea intrabat ponderatio contenta in dictis *d. c. Celsi & Dunoetti* de duobus testibus prevalens unico, ut in *d. c. 80 a. Dupoetti, n. 7.*

Secundo ob horologiorum qualiter, cum huic parti assisteret, ilud Cathedralis, dupliciter attendendum, quia parochia, & quia defunctus erat ejus Canonici; Tercio assistebat depositio plurium infimo assistentium, ac etiam publica vox & fama quod Canonici obissent in mense Aprilis. Quarto quia iustificabatur per testes stylus horologii Collegii Societatis Jesu pullandi cum aliqua amplexatione; Et quinto, quia non d. facili attendendum est mendacium ac delictum Episcopum, ac etiam totius Capituli, quae omnia simul juncta cum regula, ut si quia qua non possunt, & c. etia in clavis potest videbantur.

Et ultimus observabam, longam satisque considerabilem differentiam inter casum disputatum in Rota in dicta *Abulen* & istum, unde propterea intrare dicebam argumentum text. in *Auth.* multa magis *C. de Episc. & Cler.* quod scilicet si in eo casu decilum fuit in favorem provisi ab ordinario, multo magis in praesenti, in quo res erat in oppositum; Ibi enim mors sequuta fuit in media nocte distinguente mensem Augusti reservatum ac labentem, & mense ordinario Septembris incipiente: In praesenti autem casus erat in oppositum, quod scilicet mors sequuta fuit in media nocte distinguente mensem ordinatum Aprilis expirantem, & mense reservato Maii intrantem.

Magna vero differentia est inter numerum casuum & alterum, quoniam cum possessor Beneficii in ipso mense Aprilis ad mortem infirmatus, in eodem sine dubio constitutus esset in agonia, & articulo mortis, ita ipse mensis videbatur quomodo constitutus in possessione hujus mortis, quoniam moribundus atque in articulo mortis constitutus, pro mortuo potius, quam pro vivo habendus est, inique de morte quam de vita participat, ex his quae ceteris rebus habentur per *Pierius, de mortu. temp. c. 6. n. 2. cum seq. Falder, Rip. d. A. in Artic. mor. c. 1. n. 1. & cum seq. & insinuat *sub tit. de dote, d. 129.* Non quod ita mors ficta fuisset ad vacationem Beneficii ejusque tempus regulandum, cum sine dubio attendatur ipsius vacationis momentum, sed ad effectum, ut aliqua major praesumptio in concursu probationis assisteret uni magis quam alteri mensi, ita ut per quemdam modum loquendi, i. mense Aprilis gereret personam rei & possessoris, ille vero Maii qui de novo ingrediebatur, gereret personam actoris, ita novum jus, novaque possessionem a iudice volentis, ad dictum effectum confusis probationem.*

Unde propterea argumentum jejunii deductum in dicta *Abulen*, quod ingeniosum dicitur *Rot.* in dicta *casione Dunoetti* in *fin.* ubi bene huic parti assisterat, & de qua materia violentum jejunii post mediam noctem habebat fuerit *sub tit. in articulo mortis. Eccl. ass.* itaque ex pluribus videbatur iustitiam assistere proviso per Ordinarium, pro quo merito iudicatum fuit cum sententia absolutio, cui credo quod actor acquievit, dum non aucti amplius actum de causa.

In hoc autem proposito, de anno 1628, seu 1629, cum adhuc in pupillari aetate in Civitate Salernitana studii institutionum, contigit ad a humilissimum eam casum Canonici constituti in articulo mortis circa mediam octavam ultimarum diei mensis labentis, unde cum sedes vacaret, Capitulum, quod ibi habet collectionem in quatuor mensibus ordinarias, inchoando munitis per *canon. d. gloss. 1. num. 11.* exhibuit Notarium ac testes, ut moribundus assisteret cum pluribus etiam privatis horologiis ad dignoscendam maiorem concordantiam, quatenus inter duo horologia publica aliqua adisset discrepantia, sed casus subtilis quæstionem, quoniam agonia adeo ultra protracta fuit, ut memoria non fallit, quod extra dubium mors sequuta fuit in mense novo, vel & converso.

TURRITANA CANONICATUS,

Pro GAVINOTOLA,

Cum IOANNE PILO.

Causa pendet in Rota.

Ad causam Regulam octavam huc novam mensium: An attendatur mors naturalis vel potius civilis per captivitatem; Et aliqua de probatione mortis.

SUMMARIUM.

1. Facti seriet.
2. De stylo Rota in materia concessiois remissio.
3. Mortuus in captivitate fingitur mortuus p ambula huius captivitatis.
4. Ubi Episcopus sit captivus, Capitulum succedit in iurisdictione, ut administratio.
5. In materia beneficii attendatur temporariorum naturalis, etiam ipsius momenti rigore attendit.
6. Mors civilis non venit sub nomine mortis naturalis, nisi in casibus a iure expressis.
7. Sub omnes mortis venit civilis, quando exprimitur à lege, scilicet si ab homine.
8. Regiæ Cancellaria dicuntur continere dispositionem hominis, & cessat per mortem Papæ.
9. Dataria, & Cancellaria sunt organa Papæ earumque dispensationa deferendum est.
10. Mors & obitus assignantur, quia subamine obitus venit scilicet mortis naturalis.
11. Declaratio conclusio de qua num 4.
12. Mulier habens virum captivum sine alia inuilem, habetur pro vidua.
13. Quod lex civilis non debeat attendi in materia beneficii, & de legi civilis invectione.
14. Provisus Apostolicus ex capite reservationis ratione mortis tenetur concludere, ac prout probare tempus mortis ejusque momenti.
15. Quando rigorosa & exalta probatio mortis requiritur, & quando non. puta si in captivitate, vel bello.
16. De regula, ut singulari quæ non proliat, attendenda in probatione difficili.
17. De probatione mortis, & praesertim per Episcopos.
18. An ex probatione sepulture reseruit probatio mortis, ad effectum, de quo agitur.

DISC. XVI.

Captus à piratis infidelibus, Leonardus Sequy Canonici Turritanus de mense Junii 1663. ob pectem grassantem in loco captivitatis ad breve tempus obijt sub die 3. Julii sequentis; & Conque dictæ mortis fama ad dictam Turritanam Civitatem pervenit, cum credulitate, quod sequuta esset in ipso mense Junii, Archiepiscopus Canonatum praesentem consulit Joanni Piræ, super ve uti autem interitus aliquæ certificationibus, quod obitus praedictus sequutus fuisset in dicto mense Julii reservato: Hic proinde

Gavinus

Gabinus Tolacensem Canoniam impetravit à Sede Apostolica, præsentatis litteris Apostolicis Præbitero executori in Curia, hic, ex motivo non bene probato mortis in mense reservato, abolitionis de dicta Pinc. possessori Introductæ causa in *Rota coram Beneliqua*, licet ego, etiam in sensu veritatis, et ceterum sufficientem addele probationem, ad omnem tamen difficultatem tollendam, consuli obtineri debere remissionem pro melioribus probatoribus, ut sequentem fuit, unde immineret disputatio dubii; *An litteræ Apostolicæ sint suffraganeæ, ita ut sine ex parte, Verum quia altera parte se opponente remissionis concessioni, stylis notioribus Tribunalis est per viam dubii id formiter disputare, atque decisionem super resolutione edere, ut patet ex tam copioso numero decisionum, quas passim in materia remissionis habemus, præcipueque ac frequentius de petitionibus mortuum tolet esse illas irrelevantes, magis autem ratum est illud calumnie, ut patet ex deducis in sua materia *sub tit. de iusticiis*, hinc de irrelevantia opponebant sententias pro reo, eo quia vacatio regulari iuris deberet ex die captivitatis, quam non dubitatur si quædam fuisse in mense ordinario, & conquiretur quod nil refert, an mors naturalis in alio mense ita quæta esset, sed mortuum tanquam in eorum ac regulari disputatum nec de iure reservatum fuit dispensationi, neque in principalibus, atque non reputatum aptum impedire remissionis concessionem.*

In hisigitur disputationibus habitis, tam totam Præbitero executori, quam in Rota dicta occasione remissionis, ac etiam in Informationibus editis pro imminente dispensatione dicti dubii principalis, ultra justificationem aliorum narratorum in litteris Apostolicis, super quibus utpote in nudo facto constitutibus, frequentius soleant ac debeant esse partes causæ Patroni, non autem Advocatorum, (ex quibus tamen non desunt qui frequentiter super his levitatis certas cum copiosissima irarum allegationum stramine replent): duo erant puncti; Unus prædictus iuris tantum, an scilicet vacatio regulari esset ex die captivitatis, vel potius mortis naturalis; Alter, partim facti, & partim iuris, super sufficienti probatione mortis in mense reservato.

Quatenus pertinet ad primum, scribentes pro altera parte, seu alii id motivantes, fundamentum constituebant: Primum in dispositione juris civilis *in l. in omnibus, & l. sequenti ff. de captivis & postliminio reversis*, ab hostibus iniuste, quod, in patria perisset solvitur, utrobique committitur se ibidem, quod scilicet motiens in captivitate ex fictione legis Cornelie fugitur mortuus ipsa præambula captivitate sua, ad quam mors naturalis licet ex longo intervallo sequatur retrotrahitur.

Et secundo fortius, magisque stringenter in dispositione juris canonici, in *cap. si Episcopus de suppleta negligentia Præbiterum in sexto*, ubi disponitur, ut Episcopus in captivitate redactus, Ecclesia censetur vacare, atque jurisdictione ad Capitulum devolvatur, ut in specie advertit *Reiff. in cap. cum nulla de concessione præbende, columna 2, in fine*.

His tamen non obstantibus, scribens ego pro Tola Provisto Apostolico, etiam in sensu veritatis, abique principio dubitandi, dicebam canoniam esse verius, quodque in quæquaque materia canonica, præsertim vero in ista beneficiæ attendi debet tempus mortis naturalis per veritatem, ipsius etiam momento seu instanti tempore, ut ait nos, iuxta ea quæ habentur *dis. præ. ex. sup. puncto mortis*, sequitur in nocte dividende unum mentem ab altero, ad quod probandum plura adducimus fundamenta.

Primum præcipue conclusionem, quod mors civilis nunquam acquiescit naturali, neque sub eius nomine venit, nisi in casibus, in quibus in reperiatur expressè in iure cautum. *Quirad. conf. 284. in statibus rebus*,

Archian. conf. 171. in principio, Tom. Monac. in cap. Episcopus num. 2. de suppleta negligentia Præbiterum in sexto, Legum. in cap. propria. primo num. 16, & f. g. de Simonia, ubi tractat de clerico simpliciter vel beneficiario ad plures effectus. Alden. ad Buratt. dec. 401. num. 18 bene Rot. 543. num. 1. & sequens. par. 2. rec.

Secundo quia, ut patet ex eisdem auctoritatibus mox allegatis, sub omni mortis veritate solut civilis, quanto illa exprimitur à lege secus autem ubi ab homine, unde in Regulæ Cancellariæ inducentes reservationes non clausas in corpore juris, hominis potius quam legis dispositionem continent, Pape scilicet pro tempore, qui eas edere solet pro solo tempore ejus vite seu Pontificatus duraturas, & quæ per ejus mortem evanescunt, unde Sede Apostolica vacante jurisdictionem revertitur ad primævos terminos juris communis, exceptis reservationibus clausis in corpore juris, seu affectionibus personalibus, ut pluries supra, hinc proinde tanquam in dispositione hominis mortem naturalem solum attendere debemus.

Tertio, Dataria & Cancellaria Apostolica dicitur erga omni Papæ, cujus volentatem exprimit, ideoque eam observantiam deferendum, est ut firmatur præsertim in *Synodina Carolodivinitati 11. Januarii 1659. coram Cæro* & habetur in eadem *Synodina sub tit. de præmuniis disc. 2.* unde cum Dataria & Cancellaria perpetuo vacationem ex tempore mortis naturalis regulari consueverint, equè unquam detur casus providendi Beneficia ex illo capite, hinc proinde dicimus quod ex hoc solo fundamento punctus rimaretur extra dubitationem.

Et quarto demum ponderabam observantiam ejusdem Ordinarii collatis in ipsam cellatione facta ipsi reo & possessori, non per mortem civilem ex captivitate sequutam, sed per mortem naturalem, super cujus probatione per firmam processum formavit. Ponderando etiam, quod in hac materia beneficiæ adhibetur frequentius potius minus seu vocabulum *obitus*, sub quo sola mors naturalis significari videtur ad differentiam alterius vocabuli *moris*, sub quo tanquam laici civilis etiam venit ut bene *d. dec. 343. num. 2. in fine par. 2. rec.*

Respondendo autem ad contraria: Quatenus pertinet ad secundum fundamentum, quod upote juris canonici magis ex illam: idem videretur, advertebam dictam Decretalem in *cap. si Episc. de suppleta negligentia Præbiterum in sexto*, non declarare Ecclesiam per Episcopum captivitatem verè viduatam, quoniam si ita esset, dispensaretur cum de novo pastore vel ipsius providendam esse, ne pati cogitur duntaxat vacationem, quam utpote Ecclesiæ nimis præjudicalem, sacri canones abhorrent, sed solum adhibere remedium provisionale, quod non solum intrat ob impedimentum resultans a captivitate, sed etiam ex quocumque alio accidente, ob quod Capitulum fuscipit Ecclesiæ administrationem, ex iis, quæ habentur pluries *sub tit. de jurisdictione præsertim in monachorum disc. 34.*

Et licet in casu hujus impedimenti adhiberi videatur ac solet terminus viduitatis, tamen id provenit per quendam impropium loquendi modum, à similitudinem, quæ habemus in loquente habente vitum captivum, seu etiam deportatum, vel ad tritremis condemnatum, aut capitaliter damnatum &c. quod repunit vidua, & gaudet privilegiis de jure viduæ competentibus ex ollicitis per *Novar. in tract. de elect. fore. sect. 2. quest. 49. Rudolphi. in praxi par. 1. cap. 4. num. 19. cum sequens*. non tamen sequitur matrimonium esse solitum, illamque verè viduam esse.

Et quoad alterum fundamentum deducum ex fictione legis civilis, dicebam, quod cum versaretur in materia spirituali ac beneficiæ, in qua habemus sacros canones & apostolicas constitutiones, ac regulas particulares, cum illis, non autem cum jure civili procedi

procedit debet, potissimè quia jus canonicum non de facili admittit illas fictiones, quæ continent mendaciam quamvis non preammonio, à jure canonico potius abhorretur videntur, Atque alius materiam assumendo, ponderabam legalem historiam latius ac distinctè recensitam *sub tit. de servitut. dist. l. quod f. jus civile hujusmodi fictionum induktivum de tempore Reipublicæ vel Imperii Romani conditum, quamvis hoc Iustitiam a compilatum sit, attamen in his præsertim partibus Occidentalibus per multa secula oblitum fuit, atque post modernam inventionem potius ex quodam populo ut ait Pontificis decreta in calibus, de quibus canones non providerint, vel eorum dispositioni aut rationi & intentioni non adverteret, pro lege habetur, quæ receptio est longe posterior factis canonicis, ac forte etiam editioni sui origini Regularum Cancellariæ, & consequenter prius improprium est, ut urgente in contrarium inconcussa observantia Datarie & Cancellariæ Apostolicæ, in materia beneficii attendere debeamus istas juris civilis fictiones introductas de tempore, quo servorum usus adeo magis frequens erat.*

Quo vero ad alterum punctum justificationis mortis in mente reservato; non ulla vim receptam conclusionem generalem, cui innixus fuit executor, quod scilicet proviso Apostolico generali partes actoris advertere provisum ab Ordinario reum & possitorem, incumbat onus periculi & concludent probandi reservationem tanquam suæ intentionis fundamentum, quodque ubi vis est in tempore, illudque est de substantia, concludenter ac præcise probandum sit ex deductis d. *disf. præced.* & in ibidem innotatis decisionibus *Abulen. coram Ghileri, Cello, & Danzeto, præsertim in illa coram Cello, inter duas decis. 19. num. 2.* quodque regula de auctoritate non probante etiam in beneficiis procedat, ut ibi & *decis. 5.* ac alibi, & cum quibus generalitatis dictus executor processit.

Dicebam tamen, etiam pro veritate, quod iste rigor probationis congruus est, ubi mors sequeretur inter fideles, ubi fervaret dispositio S.C.T. super libro mortuorum, seu quod alias mors probari posset per testes, qui fuerint præsentis funeribus vel morti in propria domo sequute, cum simulibus: Secus autem ubi agitur de probando mortem in bello, vel in navigatione, sive in captivitate aut tempore pestis cum simulibus casibus accidentalibus, tunc enim receptum est, mortem etiam levioribus, ac adminiculativis probationibus justificari. *Crescen. dec. 4. de exc. pr. num. penult. & fin. bene. Add. ad dec. 666. num. 1. & 2. part. 3. divers. & generaliter Mascard. de probat. concl. 1075. num. 8. & conclus. 1076. num. 5. Sanchez de matrim. lib. 2. disp. 360. num. 12. Farnac. in fr. quæst. verbo mori. num. 340. Lotter. lib. 3. quæst. 10. num. 54. & seq. & probat. ad sensum ipse naturalis discursus.*

Plura verò concurrebant quæ simul juncta cum regula, ut *singula que non præsumuntur*, attendenda in iis quæ sunt difficilissimas probationes, ut apud *Cavaler. dec. 33. num. 10. & dec. 201. num. 1. & passim*, continere videbantur probationem omnino certam; Primum enim aderat epistola scripta per Comitum de Bonarva concaptivum, virum qualificatum, ejus loco, in qua narrando totam historiam captivitatis, ac status in quo reperiebatur, istudè narratur distinctas, mors, & sepultura dicti Canonici, ut de probatione per epistolam in specie d. *dec. 666. par. 3. divers. lib. 3.* huic enim epistolæ omnino defectum esse dicebam; Tum quia viri qualificati informatissimi loquentis de facto proprio, ac in statu mortis imminenti, etiam à peste subsequente; Tum etiam quia nullum nec quæ demerogabile interesse habere poterat, an mors in uno, vel alio mense sequeretur, ideoque cessante causa mentiendi, nullatenus admittenda est mendacii præsumptio, eo modo

quo in simulatione, vel falsitate habemus quotidianum.

Secundò aderat examen testium juxta morem obuentium in captivitate factum coram Consule Christianorum in loco, abique eo quod pariter imaginabilis suspicio mendacii, vel subornationis cadere posset, dum apud Turcas, ac in tali statu nil interesset, an mors uno vel altero mense sequeretur; Et tertio aderat etiam testes formiter examinari in vim remissioris de auditu, ac etiam aliqui à captivitate reverts de viso.

Dicebant scribentes in contrarium in prima instantia coram Exequutore, quod cum ipsis ut supra examinatis coram Consule Christianorum in loco captivitatis loquerentur solum de sepultura sequuta sub die 3. Julii, non concluderent mortem in eo mense sequutam, cum mors sequi poterit mense præcedenti, atque ad alios dies diffusi sepultura, ut firmatur per *Rotam in Summa parochialis 8. Iuris 1586. coram Platone, ejus particula registratur per C. ans. de benef. par. 11. cap. 1. num. 59.* Atque juxta damnabilem, ac perniciosum abutem attendendi doctrinas in sola littera, aliud non inquirendum, id fecit magnam impressionem. Sed revera videbatur motum inquisitione dignum: Tum quia testes declarari remanebant à dicta epistola bene distinguente tempora, etiam cum minus circumstantiis; Tum clarius ubi omnino tam improbabilem, quod in Africa calidissima regione, de mense Julii cadaver miserabile mortientis in captivitate, & ex peste, retinere debuisset insepultum per tres dies absque excoquiabili causa, cui hæc mora non ferri posset; Casus autem dictæ decisionis est diversus: Tum quia aderat attestatio plurium dicentium mortem sequutam esse in die Sancti Silvestri, & sic ultima mensis Decembris; Tum etiam, quia in regione montuosa, & inter Christianos, non adeo improbabile est ut tempore hyemino ad duos dies sepultura diffusi posset; Accedente etiam causa differendi, ut scilicet ita aspirantes ad beneficium diligenter patrare possent; quodque eorum interesset beneficium esse potius reservatum, quæ omnia in præfati cessabant. Verum hæc difficultas omnino sublata fuit in facto cum probationibus in via remissioris.

NUSCANA CANONICATUS

Pro FABIO COGLIA,

Cum HONUPHRIO ZOINA.

Causa decisus per Rotam pro Fabio.

Ad eandem Regulam octavam seu nonam mensium quando Ordinarius gaudet alternativa: An ista capiat beneficia, quæ non sunt ad liberam Episcopi collationem, sed ad alterius electionem, vel nominationem: Et quando beneficia in Ecclesia Collegiata sint de una, vel altera specie.

De pluribus ad materiam Brevis de capiendi possessione nomine Cameræ.

Et de ætate necessaria in Canonicatibus Collegiatis, cui incumbat cura animarum, & an istius mentio faciendi sit.

SUMMARIUM.

1. Falsi series.
2. Resolutio causæ.
3. Ubi causa commissæ est in Rota cessant omnes excoctores, ipsaque Rota excoquitur & instituit, vel confert.
4. Alternativa capit solum Beneficia libera collationis non autem ad alterius electionem vel collationem.
5. Canonicatus in Collegiatis conferuntur ad electionem ipsius Capituli.

- 6 *Declaratur ut id non procedit quando Canonatus sine fondari. Beneficium libera celato.*
 7 *Ista qualitas non praesumitur sed est probanda.*
 8 *Ubi etiam addegetur adne cessu si Papa id sciens concedit hanc facultatem Capitulo.*
 9 *De dispositione S. C. T. quod tollit ius electionis quando procedat.*
 10 *De ratione eam collationis Ordinarii, vel alterius inferioris fore esse rari.*
 11 *Quid in dubio sit respondendum pro executione Brevis, & de ratione.*
 12 *Allegari limitationem qualificantem, debet probari qualitatem.*
 13 *Executio invalida Brevis non tollit quin deus executioni demandari possit.*
 14 *An & quando secunda gratia debeat facere intentionem de prima, & quando id non sit necessarium.*
 15 *An in Brevis de capiendis possessione nomine Camera sit facienda mentio laici.*
 16 *Non est facienda mentio cura animarum in canonicatibus, si cura incumbat Capitulo.*
 17 *Idem de etate qua hoc non obstat in Collegiata si sit cit. 14. annorum.*
 18 *Decretum apponit solum in Brevis de capiendis possessione super expeditione litterarum vs. a) ex mensis, quomodo intelligendum.*

DISC. XVII.

SEquitur vacatione Canonatus Ecclesiae Collegiatae oppidi Montellae per obitum Pompei possessionis de mense Aprilis, qui Episcopo alternativa gaudente, ex Apostolico effectus erat ordinarius, Episcopus illum contulit Honophrio ejus familiari, Capitulum vero habens ex Indulto Apostolico Leonis X. in ipsa Collegiata electione ius eligendi ad Canonicias vacantes, elegit Fabium, qui tamen cumulo titulos, provisionem obtinuit Apostolicam ex vacatione in mense reservato, atque obento solito Brevis de capiendis possessione nomine Camerae, quidam suppositus ipsius absentis procurator in vim dicti Brevis, possessione non citato, neque servatis iis, quae de jure vel stylo servari debent, in possessione de facto se intulit, (ut frequenter in patribus ex ignorantia contingit) unde propterea provisorius ab Ordinario & possessor curavit committi casum in Rota coram Argueller, in quo statu ego in ipso primo initio susceptae Advocacionis, & forsitan antea desuper consultus, agnoscendo omnium gestorum invaliditatem, consensui novi Brevis expeditionem, et eoque praesentato in Rota coram eodem Argueller, atque facta renunciatione dictae possessioni, omnibusque subsequitis, datum fuit dubium; *An Breve esset exequendum, quod sub die 11. Martii 1647. affirmative resolutum fuit, dictaque resolutioni acquievit Honophrius, unde propterea hanc provisionem foris effectum, decisio vero delueta edita est hodie impressa inter recent. par. 10. dec. 31.*

Exhibuit siquidem quid Breve in Rota pro ejus executione, quoniam licet hujusmodi Brevis conclusus executor sit A. C. atamen illud est Rota peculiare, quod quando causae beneficiis in hoc Tribunali commissa seu introducta repetitur, tunc cessant omnes executores, etiam illi, qui specialiter in litteris dati sunt, sed eo non loco succedat Rota, cum eadem facilitate exequendi vel resistive contestandi aut institutiendi, omniaque alia gerendi, quae executor, vel Ordinarius, aut alter collator seu institutor facere possit, juxta dispositionem Clement. Auditor de rescriptis, *Monit. dec. 1. 21. num. 2. dec. 388. num. 1. par. 3. recent. dec. 279. num. 3. & 6. par. 9.* Et de collatione enjus cumque ex tutoris *dec. 142. num. 3. par. 11. recent. & habetur infra in termino de se. 31.*

In hac autem dispositione, ultra justificationem nunciatam, nempe valoris, & clericatus, ac similia,

de quibus, ut alias infirmatum est, utpote in nudo facto consistentibus, ad causae Patronum agere pertinet; Quoad ea, quae juris sunt, duae sunt inspectiones; Una in metris ut goti principalis, an scilicet constaret necne de reservatione, in qua erat actus fundamentum, ac Brevis necessarius praesuppositum; Et altera super objectis, ex quibus sciebatur pro ipsis collatori, polita etiam reservatione, dicebant Breve non metiri executionem.

Quatenus pertinet ad primum, non controvertitur inter sciebentes hinc inde de theotica seu principio in abstracto, quod alternativa, quae ex eadem Regula octava seu nona Episcopi gaudere conceditur, ita ex quatuor mensibus obtinendo sex, suffragatur solum in Beneficiis ad eisdem Episcopi solam ac liberam collationem, vel praesentationem, aut nominationem, seu quancunque aliam dispositionem pertineant, ut litteraliter disponitur in eadem Regula, & acceperunt Gonzal. *ibid. gloss. 44. num. 1. cum sequent. Rota apud Baratt. dec. 303. num. 1. cum sequent. & passim, quoniam, ut dictum est, aliumque procedit de plano, nullumque admittit controversiam, quae propterea tota fuit super applicatione pendente ex hujusmodi Canonatum natura & qualitate, an scilicet essent liberae collationis Episcopi, vel potius ad electionem Capituli ipsius Ecclesiae; Posita enim hac secunda parte, iidem sciebentes dabant manus, quod alternativa non intraret, ideoque mensis Aprilis, in quo sequuta fuit vacatio, remaneret Apostolicus.*

Ad docendum ergo de dicta electiva qualitate, duo sciebentes pro Fabio deducebant, Primò scilicet dispositionem juris communis, quam aliqui deducunt ex dispositione textus in cap. *ix. transmissa. de remiss. & c. p. significatum de prebendis & concord. ut in Ecclesiis Collegiatis, Canoniciatum vel Beneficiorum provisio pertineat ad ipsum Collegium seu Capitulum, Casador. dec. 22. de preben. cum alius per Garz. de benef. par. 5. cap. 4. num. 58. & sequent. Rota dec. 157. num. 22. par. 6. dec. 133. num. 3. par. 7. & in aliis Et secundo ob Indultum Apostolicum Leonis X. concessum de anno 1513. in ipsius Collegii electione, quod esse in usu ex hac parte in facto justificabatur.*

In contrarium quoad dispositionem juris communis, dicebatur illam procedere, quoties militet ratio, cui talis conclusio innixa est, quia nempe Beneficia erecta seu fundata fuerint de bonis ac iuribus ipsius Ecclesiae, cujus nomine ac vice ipsum Capitulum seu Collegium confectis; seu nominate dicitur, & cum quo praesupposito procedunt superiores allegati & alii, secus autem ubi constat, ut in praesenti constabat, quod Canoniciatum erecti fuerint de beneficiis alias libere collationis ipsius Episcopi, cum tunc cesset dicta ratio, atque per novam erectionem hujusmodi, non alteretur jus Episcopo quæritum, neque ipsorum Beneficiorum natura, ut advertitur praeteritum *dec. 609. num. 4. par. 2. rec. & dec. 43. num. 2. & 3. par. 6.* atque motivum erat solidum, dum de ipsa qualitate (quae tamen in dubio non praesumitur, ut in specie advertitur *d. dec. 137. n. 25. par. 7. rec.*) in facto bene docebatur.

Veni replicabam obiectum tolli ex dicto Indulto Apostolico concessio in limine ipsius erectionis, ex quo patet recte hujusmodi qualitatem Papae innovescere, dum ex Beneficiis aliis fundatis ac libere collationis hanc erectione facta est, ideoque dubitandum non esse dicebam de derogatione juris Episcopi juxta allegat. 139. *Lap. num. 7. cum aliis d. dec. 43. num. 4. par. 6. rec. & Rota admittit motivum utpote solidum ac probabile, cum voluntas esset clara de potestate veto Papae nescisse ille dubitare.*

* Replicabant sciebentes in contrarium, dictum Indultum Leonis ad quod in effectu tota istius partis defectio restringebatur, fuisse sublatum per Sacrum Concilium Trident. *sess. 25. de Rescriptis. cap. 9. veri.*

TAURINEN. CANONICATUS,

PRO JOSEPHO MORANDO.

CUM N.

Causa disposita coram A.C. credo resolvent pro Gilio.

De eadem materia alternativæ non capientis beneficium, quæ non sint ad liberam collationem: Et quid ubi illa accepta est mense jam capto, an fiat ordinarius si erat Apostolicus: ve contra fiat Apostolicus si erat ordinarius.

SUMMARIUM.

- 1 *Fasti series.*
- 2 *De conclusione quod alternativæ non capiat nisi beneficium liberæ collationis.*
- 3 *Si alternativæ acceptum mense Apostolico jam capto adhuc mensis continuat Apostolicus, & quid in casu converso.*
- 4 *Alternativa continet contrarium inter Papam, & Ordinarium, & quod exinde resultat.*
- 5 *Contrarium verum in mense ordinario, quod si eo incipio acceptum alternativæ fiat Apostolicus.*
- 6 *De ratione differentie inter unum casum & alterum.*
- 7 *Datur simile circa distantiam inæqualitatem seu claudicationem.*
- 8 *Ille mensis, qui ob non residentiam ratione alternativæ factus est Apostolicus perseverat etiam si ordinarius redeat ad residentiam.*
- 9 *Non residentem privatur beneficio alternativæ cum amissionis iuramentum, etiam si ab eo ex causa iustæ, vel publicæ, vel si occasionaliter sit presens.*
- 10 *De eadem conclusione, de qua n. 2.*
- 11 *Papa potest concurrere cum quolibet ordinario collatore illumque prevalere.*
- 12 *Id autem non solet, neque presumitur, & quomodo id dignoscatur.*
- 13 *Quod Concil. Trident. non capiat ius electionum competentem de jure communi.*

DISC. XVII.

Canoniciatum cujusdam Ecclesiæ Collegiæ Taurinæ, ad electionem Capituli quædam Ecclesiæ provideri solitum vacantem de mense Martii, Ordinarius contulit Gilio. Alter verò illum interpretavit in Sede Apostolica tanquam reservatum ob alternativam de eodem mense acceptatam; Et introducta causa coram A.C. occasione exequutionis Brevis de capiendi possessione nomine Cameræ; Cum ejusdem Gilii defensores, seu Consultores in partibus, ac etiam causæ Patronus, ad evitandam reservationem, nimum ac principaliter insisterent, quod dicta alternativæ superveenerat mense incæpto, cupereque super eo quoque insisteret. Hinc proinde scribens pro eodem, ut requirentibus morem gereret, Advocati more istud motivum quoque deducebant, quod tamen ab initio insinuavi non subsistere; Solidum tamen, etiam in sensu veritatis, credebam altèr, ex quo puto quod pro eodem possessor judicatum fuerit, cum absolutoria, quod scilicet alternativæ capiat solum Beneficia liberæ collationis, non autem ea quæ providenda sunt ad aliter electionem, vel nominationem, &c. juxta deducta *disc. præced.* quæ pariter in hac disputatione deducebant, cum idem esset casus, eademque intrarent rationes ac auctoritates.

Quatenus verò pertinet ad dictum punctum mensis incæpti, deducebam argumentum in hac materia deductum solitum, & de quo pro ratione dubitanti punctu insister in his terminis acceptationis alternativæ f. 12. de mense ordinario Septembris jam incæpto deducta

3 habentur in *Osce. Archidiaconatus coram Peusingerio*

& *Verospro decif. 49. 117. & 199. par. 10. rec.* quod scilicet quemadmodum receptum est, ac extra controversiam apud Beneficialitas, ut sequatur alternativæ acceptatione in mense Apostolico jam capto, ille non destinatur esse Apostolicus, sed perseveret in sua natura usque ad finem, alternativæ non obstantes, ita dici debeat in casu converso, ut mensis ordinarius in eo statu incæptus, perseverare debeat ob æqualitatem servandam inter contrahentes, quales dicuntur Papa & ordinarius in hac materia alternativæ, dum Papa ad allicendum Ordinarium ad residentiam, sub illius conditione illi concedit duos menses ex Apostolicis, adeo ut ex quatuor aliis sibi competentibus sex obtineat, e converso autem in casu non residentie amittat duos ex suis quatuor, sibi remanentibus Junio & Decembri, qui dicuntur menses Ordinarii fixi: Quirimo non desinit volentes, ut istos etiam amittat, ut *infra disc. 93.*

Contrarium tamen est verum in isto casu converso, in quo alternativæ acceptatio sequatur in ipso mense ordinario, qui in instanti efficitur Apostolicus, quamvis ille qui incæpisset in statu Apostolici, in eodem statu usque ad finem perseveraret ex deductis per *Barbosa de Canonibus & Dignitatibus cap. 14. num. 24. & de Episcopis alleg. 35. num. 38. & 41. Rota dec. 349. num. 1. p. 3. rec.* cum aliis cumulatim in dictis *Osce. decif. 49. & 199. p. 10. & disc. 93.* Ex ea differentie ratione ob quam rectè subsistunt claudicationi, quod non est æqualis hujusmodi contrahentium conditio super hujusmodi acceptatione, vel concessione respectivæ, quoniam Papa volente ac declarante alternativam concedere, non tenetur Ordinarius illam acceptare: E converso autem Papa per ipsam Regulam octavam, seu nonam se declarat obligatum ad acceptationem seu concessionem, eo ipso, quod Ordinarius acceptat; Ob hanc igitur inæqualitatem, iuste receptum est, mensim Apostolicum jam captum retinere suam naturam seu qualitatem jam impressam, non autem e contra, rectèque intrare claudicationem, quoniam Ordinatio imputari potest, cum ædum tempore congruo non fecerit, anticipando vel differendo, Ac etiam quia apertius possit via fraudibus, ut imminente vacatione in mense Apostolico, Ordinatus mediante acceptatione alternativæ, illam capere curet, atque hoc jure vivit.

Ad quod à simili ponderabam ea, quæ pluries habemus sub tit. de emptio & venditione, ac etiam sub illo de servitutibus ad materiam retractus, circa inæqualitatem seu circa augmentum mediæ temporis, quamvis intrinsecum, quod competere debet intermedio possessori, non obstante quod ejus titulus ex pacto retrovendendi vel ex retractu legali, sive ex jure offendiendi resolvatur tanquam ab initio, cum vi retroactiva quoad hypothecam medio tempore retractus, alioque effectus, ex dicta ratione in æqualitatis inter ipsas partes, quoniam jam redimendi vel retractandi aut offendiendi, ad instar hujus acceptationis, est voluntarium ex parte ejus, cui illud competit, ille vero, contra quem competit, ad id eum cogere non potest, unde aliis resultat fraus seu inæqualitas, quod habens tale retractandi jus, illud exerceat in casu augmenti, non autem decremendi, atque ita possessor esset in damno absque spe lucri, quod admittendum non est.

Adeoque mensis Apostolicus jam incæptus continuatur esse talis, quod si ob alternativæ acceptationem jam sequatur mensis alius ordinarius ob non residentiam, ut supra efficeretur Apostolicus, ipseque mense jam capto Ordinarius redeat ad residentiam, adhuc mensis continuatur esse Apostolicus *Lazar. lib. 2. § 40. num. 87. Rota apud Martin. A. d. dec. 10. n. 117. & 18. in Caluar. Parochialis 21. Junii 1642. Penting.* Strictè siquidem in hac materia alternativæ proceditur circa residentiam, adeo ut si Ordinarius abijt ex causa quantumvis iusta, etiam si pro ipsius Sedis Apostolicæ, vel Christianæ Reipublicæ servitio, puta in Nuntiatura seu Legatione

Legatione &c. adhuc idem restituit effectus Quinimo etiam de tempore quo sequitur vacatio ipse Ordinarius reperitur in residenda, quæ tamen esset occasionalis non autem fixa, non suffragatur, cum ita etiam dati posset aditus fraudibus, quod imminente vacatione redire posset, post casum sequutum recessurus, ut in *dist. Carven. parochialis coram Penus. & primi decif. 98. n. 9. part. 7. recent. apud Gregor. dec. 7. 163. & 239. & in aliis æ quibus disc. 93.*

Cum autem in ista causa sentientes pro auctoritate Apostolica, de facili cum præmissis responderent ad dictum motivum alternativæ acceptatæ mensæ jam incepto, non possent autem respondere ad alterum solidum ac inevitabile, quod immutatio ratione alternativæ non congrueret huic beneficio, quod non erat ad liberam Ordinarii collationem, seu ad Capituli ejusdem Collegii collationem ex deductis *dist. decif. præced. atque tanquam absolutum supponitur in eisdem supra allegatis dec. 49. & 299. part. 10. recent.*

Hinc stante illa facti circumstantia, quod provisorio Apostolica erat anterior in data, ad aliud recurrebant motivum de jure verum, sed factio non applicabile, quod scilicet Papa tanquam Ordinarius Ordinatio tum concurrens posset cum quocunque Ordinario collator, illumque prævenire etiam in vacationibus aliis ordinariis, atque ad id probandum pariter chartas copiosas allegationibus impleant; Verum quoque frustra & cum inani labore ex defectu applicationis, quoniam Papa potest quidem id facere, sed non solet, nisi raro & ex aliqua causa, atque ubi vult facere, adhibet quædam specialem ac diversam consensum totum, quæ non adhibita, sed adhibita consuetudine in provisionibus reservatorum, talis voluntas exclusa remanet, ut ceteris relatis habentur apud *Buratt. decif. 613. num. 4. & plenius dec. 25. part. 10. recent. ac etiam apud Duno. decif. 856. edita in Cesaravusiana Canonica, de qua habetur actum infra disc. 23. ubi de hoc puncto.*

Controvertebatur etiam jus electivum Capituli ex eisdem objectis insinuat in simili casu *disto discurs. præced. sed pariter objecta sublatæ fuerunt cum eisdem responsionibus magis de plano instantibus in ista causa: Tum quia melius justificabatur quasi possessio juris eligendi; Tum etiam quia non constabat, ut in dicto alio casu, quod Canonici essent erecti ex beneficiis aliis liberæ collationis, quod in dubio non præsumitur, unde propterea jus electivum non restringebatur ad solum privilegium, cum quo iurate posset dubitatio, an caderet sub revocatione Concil. Trid. quod sine dubio non capit illud jus electivum, quod competit ex dispositione juris communis, ut eodem *discurs. præced. & in decisione in eo casu edita part. 10. recent. decif. 31. num. 16. & seq.**

MARIANEN. SEU ACCIEN. BENEFICII

Pro CAPITULO MARIANEN.

Cum CAROLO ANTONIO ORNANO.

Causa decif. per Rotam pro Ornano.

De eadem materia alternativæ, an scilicet Episcopus duarum Cathedralium æque principaliter unitarum, acceptando alternativam sub intitutione unius Ecclesiæ, illam acceptasse censetur pro utraque, vel solum pro illa, cum que se intulavit, altera tamen sub dispositione juris.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 Resolutionis causa.
- 3 Acceptatio alternativæ probatur ex libro Datarie.
- 4 Beneficia reservata, vel affecta uni non possunt, & quando fieri possint uni.

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

Episcopus duarum Ecclesiarum unitarum potest acceptare alternativam pro una diocesi, & non pro altera.

Ecclesiæ æque principaliter unitæ habentur pro duobus omnino distinctis.

Concurrit ad parciales unius diocesis fieri non potest coram Examinatoribus synodaliibus alterius unitæ.

Potest Episcopus duarum Ecclesiarum edere leges diversas pro una, & pro altera diocesi.

De formula acceptationis, an sit pro una, vel pro utraque diocesi.

Una Ecclesiæ unitæ, quoad Episcopum habentur pro unica.

De adminiculis, & præsumptionibus, quod acceptatio esset pro utraque.

An beneficia unius diocesis uniantur Capitulo alterius.

Unio est odiosa, & stricte, ac rigore in ea proceditur.

DISC. XIX.

Cum Ecclesiæ Marianen. & Accien. æque principaliter unitæ essent sub uno Episcopo, ille verò sub sola intitutione Marianen. nulla facta mentione Accien. modo quo infra acceptasset alternativam, eaque durante quoddam beneficium, vacuum de mense Martii univisset mensæ Capituli Marianen. Ornano autem illud tanquam reservatum impetrasset à Sede Apostolica: Hinc introducta causa in *Rota coram Rotæ*, Ornano solum informante, ob sequutam mortem ejus, qui negotia Capituli agebat, dux prodierunt eidem provisorio Apostolico resolutiones favorabiles, quæ sunt inter illas impressas ejusdem *Rotæ dec. 373. & 423. ad quorum decisionum notam expedita sententia, & introducta per appellationem causa in eadem Rota coram Corrado*, utraque parte informante, sub die 13. Januarii 1651. pro dictæ sententiæ confirmatione responsum fuit, ut patet ex decisione desuper edita *impress. part. 11. rec. dec. 1. c. 8. ad cujus normam expedita etiam sententia, prodixit quoque tertia coram Buchio* prævia brevi decisione ipso victore tantum informante, quæ habentur *impressa eadem par. 11. rec. dec. 1. 21. dum Capitulum ultroque prosecutionem in neglectis.*

In hac igitur unica disputatione habita in secunda instantia *coram Corrado*, ex parte Capituli, pro quo scribebam, non dubitabatur de acceptatione alternativæ, dum de illa constabat ex libro Datarie, cui receptum est in hoc dissentendum esse, ut *dec. 349. num. 1. par. 3. rec. dec. 103. n. 2. par. 4. apud Buratt. dec. 888. n. 4. sequi*; Minusque data mensis reservatione ab alternativa resultantem, negabam ego dictæ unionis nullitatem, quoniam, ut advertit supra in *lansen. disc. 6. & alibi*, atque est recepta conclusio, quamvis S. Conc. Trident. in aliquibus casibus concedat Ordinariis facultatem uniendi beneficia etiam reservata, attamen id intelligitur de reservatione discontinua & eventuali, quæ potest contingere & non contingere, ut est illa ratione mensium, priusquam tamen casus contingat vel imminet, secus autem ubi agitur de reservatione continua reali vel personali, seu etiam de ista discontinua, cujus casus evenit vel imminet, ut etiam abunde deducitur in huius causæ decisionibus.

Quare solas punctus erat, an ex eo, quod istæ Ecclesiæ essent æque principaliter unitæ, alternativæ acceptata sub nomine Episcopi Marianen. caperet beneficium alterius diocesis Accien. Iam verò quæsitio in effectu erat magis facti & voluntatis quam juris, qui scilicet ille Episcopus facere voluisset; Ubi enim constaret de voluntate acceptandi alternativam pro una diocesi tantum, & non pro altera, de potestate non erat dubitandum, quoniam expedire potest illam acceptare pro una diocesi & non pro altera, ut obviat *Donal.*

ad res S. gl'f. 38. num. 22. atque tanquam absolutum præpositum in *1. de arantiana coram Plato impress.* apud Garz. de benef. par. 3. cap. 1. num. 106 ac etiam lupmatur in hujus causæ decisionibus.

Ut enim pluri sit hinc in hac materia duarum Cathedralium ut præ principaliter unarum sub uno Episcopo sub iurisdictione præsentis, præsertim in *Ampuriens. & Cretensis. disc. 7.* ubi allegantur celebre *conf. 27. Mondesi. & dec. 1.* eo. *Cavalerii & Gratiani disc. 1. 59.* cum aliis ibi deductis, ac habetur etiam sub tit. de *jurisd. plurim.* unio atque principalis operatur, ut quælibet diocesis remaneat in suo primævo esse, suæque natura distincta; p. unde ac si verè essent duæ dioceses & diocesis, ita ut una persona materialis Episcopi habebatur pro duabus formalibus.

Ique a lea vetum, quod si Episcopus duarum Ecclesiarum ita unitarum consecraret diversas synodos celebrare, con. usus ad parochiales unius diocesis fieri non poterit etiam Examinatoribus deputatis in *Synodo alterius Diocesis, ut in Freguesina un. status conc. sui 13. Intra 1631. coram Crescino cum similibus;* Et in specie, ut idem Episcopus possit duas dioceses ita unitas cum diversis legibus & Constitutionibus gubernare, ita ut leges edictæ pro una non sufficiant alteram, *Alex. consil. 114. n. 19. lib. 4. Socini. conf. 79. n. 24. ubi. 8.* cum aliis in dicta sua materia sub tit. de *præsentibus*, ac etiam sub alio de *uris.*

Quatenus igitur ad dictum punctum voluntatis pertinet, quanto subsistentiam haberet præsuppositum agentium pro Capitulo, quod scilicet in libro Datarie diceretur *Iulius Episcopus acceptavit alternativam pro Ecclesia Marianæ*, tunc icebam probabilis esse, quod constaret de dicta restricta voluntate acceptandi pro una & non pro altera diocesi, dum ita verba videbuntur clara; Verum in disputatione compertum est, factum non assistere: idcirco mihi quamvis succumbenti, iustæ viæ sunt resolutiones, quoniam in sp. to libro Datarie, diversa erant formula, dum præcedebat titulus diocesis, deinde autem subsequēbatur nomen Episcopi, ibi *Marianæ, Iulius Episcopus acceptavit &c.* ita inculcatur Dicitur est posita videbatur potius demonstrativè per Officialium gratia ordinis iuxta stylum, atque ex ijs credulitate solummodo titulum ab illa Ecclesia, à qua fuit tanquam maior seu locotestidentia Episcopus vulgo seu de facto denominationem sumit, eo modo quo adducitur in dicta *Ampuriens. sub tit. de præsentibus disc. 7.* atque docet communis usus; Ideoque cum Episcopus simpliciter absque addito acceptationem fecerit, præsumptio est, quod generaliter, ac indefinite id egerit pro utraque, quoad cum habenda pro unica, ex his quæ occasione convocationis ad Synodum habentur in *d. Ampuriens. disc. 7. de præsentibus* & in aliis sub tit. de *jurisd. et.* atque in hujus causæ decisionibus, præsertim *tertia coram Corrado dec. 108. n. 6. part. 1. recent.*

Accedunt etiam pluribus adminiculis; Primo scilicet præsumptione generali, quod non docet rationes divetstitas obquam pro una, & non pro altera dictam acceptationem facere voluisti, præsumendum potius est, quod pro utraque, ex axiomate, quod una & eadem res diversis jure censeri non debet, dum quoad ipsum Episcopum unica reputatur Ecclesia, atque unicuique est regimin.

Secundo magis specialiter, ac stringenter, quia, ut in f. to iustificabatur, in mensibus Februarii, Aprilis, & Octobris, ita alternatis, beneficia hujus diocesis Accien. Episcopus in vim alternativæ contulit, cum observantia dicatur optima interpret voluntatis ex collectis *d. dec. 108. num. 10. & d. dec. 121. num. 5. par. 11. recent.*

Et tenio, licet scriberet in contrarium id non deducere, neque in decisionibus advertatur) magnam impressionem apud me: facit ipse actus individui unionis istius controversi beneficii unius diocesis Capituli

tulo alterius, quod clarè arguit, Episcopum habuisse istas dioceses pro unica; Si enim illas habuisset pro omnino divetis, eo modo quo in supra lex fingit, incongruum erat ac irrationabile, ut beneficia unius diocesis Capitulo alterius Cathedralis unirentur; Licet enim de facto id quandoque præciteretur ut patet ex *Ampuriens. & Cretensis. Arch. presbyteratus coram Bichio, dec. 433. par. 9. & dec. 351. par. 10.* Attamen id provenit quia ob destructum actuale Capitulatum Civitatem, in reliquis omnibus reputabantur pro una Ecclesia, etiam quoad electionem Vicarii Capitalis, & alia, ut patet ex eadem *Ampuriens. & Cretensis. d. disc. 7. de præsentibus.*

Et quamvis ex hac parte circa observantiam plura deducuntur in contrarium diversam voluntatem denotantia, attamen ea distictè recessita in dicta *tertia dec. coram Corrado dec. 108. par. 11.* videbantur æquivoca & non bene conclusiva, vel saltem præmissis non præponderantia, dum tan specialia, quam generalia magis utgere ac stringere videbantur, potissimum verò quia, ut pluries infra habetur in materia unionis, ista est potius odiosa ac factis strictè intelligenda, ideoque de facili contra eam in dubio datum iudicium, & sic non agitur de simplici concursu inter duos privos contententes solum de pertinentia, seu adjudicatione beneficii. quo casu magis benigne proceditur, dum præjudicium non est perpetuum, ac omnimodum Datarie, vel Sedis Apostolicæ, ut est in casu unionis, quæ proinde ex dictatione odiosa reputatur, atque licet ac rigorose in ea proceditur, ut infra pluries in materia unionis.

ROMANA CAPELLANÆ TOLETANÆ.

PRO ALOYSIO ARNOLPHINO

CUM ELASIO TESTA.

Discursus pro veritate.

De Curialitate necessaria in possessore beneficiorum Urbis ad effectum, ut dicantur vacare apud Sedem, ac interretur: Et quando illa dicatur adesse.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 Beneficia morientium in Curia, vel intra duas dietas sunt reservata.
- 3 Falli in beneficiis Urbis.
- 4 Sed quid si possessores decedant extra Urbem intra districtum.
- 5 Declaratur conclusio de qua n. 2. ubi agitur de Curialibus, & qui sint Curiales.
- 6 Quod familiares Auditoi non Rotæ sint Curiales.
- 7 An Papa narratio, quod quis effectus curialis probet curialitatem.
- 8 An & quando narratio Papa probet, distinguitur.
- 9 De materia offerentis Principis, an ei credatur in præjudicium tertii remissive.

DISC. XX.

Appellariam Toletanam in Basilica S. Martini Majoris vacatam de mense Martii per obitum Francisci Majæ, Capitulum seu Canonicos Turnanos consulit Arnolphino cum subsequenter possessione, Dataria vetò, ex præsupposita relevatione vacationis apud Sedem; de ea providit Testam, qui curavit se intrudere non citato possessore, qui de facto curavit se conservare in possessione, in qua continuavit & continuat, deferente Testa prosecutionem causæ in *Rota curam Abergato*, ubi extenuis iustationem ad instantiam Arnolphini possessoris commisit; ex parte verò tam dicti Arnolphini, quam Capituli seu Canonici Turnarii Collatoris desuper pro veritate consultus fui.

Respondi, quætionem esse potius facti quam juris, ideoque certum ac tutum iudicium dari non posse, cum

cum incertum esset, quatenus ex parte provisi Apostolici fieri possent probationes, ex quibus decisio pendebat super defuncti possessoris prae-supposita curialitate, qua non probata, fundata remanebat ipsius possessoris intentio. Quamvis enim ex dispositione *Extravagan. ad Regimen. & cap. presentis de probat. in sexto*, nulla data distinctione, an possesores sint Curiales necne, minisque data distinctione negotiorum seu occasionum, pro quibus ad Curiam accesserint, atque sive sequatur obitus in accessu sive in recessu, beneficia vacantia per obitum in Curia vel intra duas dietas, etiam in mensibus ordinatis, reservata sint. ut *decis. 150. par. 6. recent. & passim*: Attamen id non procedit in beneficiis Urbis, quoniam aliis nunquam daretur casus, quod jus confectum competens Archiepiscopis & Capitulis Basilicarum & Cardinibus Titularibus, alique collatoribus ad effectum deduci possent, juxta *text. in d. cap. presentis §. save de probat. in sexto*, *Aegid. d. dec. 615. Generali ad regul. altam glo. 15. n. 18. cum sequit. Buratt. & Ad. decis. 540. n. 16. & 21. cum sequen. Rot. decis. 616. par. 4. divers. decis. 9. & 429. par. 3. recent. Romana benefice. S. Petri 14. Maii 1615. & 15. Ad. 16 §. 6. coram Bevilacqua & passim*, cum sit principium absolutum ac extra controversiam, cadentem solum ab aliquo moderno tempore in casu quo contingeret post mortem beneficii Urbis decedere extra eam, sed intra districtum, quo casu attentis regulis ac rationibus generalibus, probabilius idem favore inferiorum collatorum dicendum videbatur, quili quod idem sit decedere in Urbe: ac in districta tanquam Urbis territorio exiis, quae habentur in *Romana Canonica dis. seg. Verum cum casus delicti sub Alexandro VII. quod possessor Beneficiatus S. Petri in transitu per quemdam torrentem propé Centus C. I. las seu Civitatem Vercellam, aquismersus obisset, exorta ista controversia (in qua tamen non scriptis) contentum determinatum fuit per declarationem seu Constitutionem ejusdem Pontificis, per quam tanquam legem iuram, cessat nunc in his occasio disputandi.*

Verum quia dicta conclusio de morientibus in Urbe limitatur, ubi coniungat possessionem beneficii esse Curialem in Urbe morientem occasione Cuius, non autem tanquam in patria originaria vel domiciliaria, & sub quocumque Curiali nomine seu Romano Curiam frequentius venient, necum Cardinalis & Praelati, sed etiam Iustices, Advocati, Procuratores, Solicitatores, Notarii, ac etiam Expeditores negotiorum Datariae & Cancellariae, qui sub vocabulo Solicitatores apud Beneficialistas expleri solent, ex *decis. per Mandos. ad reg. 3. quast. 1. num. 18. & quast. 3. num. finali*, ad quem accit Beneficialistas committere se remittunt, ut per *Gonzalez. glo. 11. §. 1. num. 15. Lotter. lib. 2. quast. 2. num. 43. & in supra allegatis decis. 616. par. 4. divers. decis. 9. & 429. par. 3. Solumque aliis dubitatum fuit, an familiares Auditorum Rotae dicendi essent necne Curiales, quod tamen affirmative decisum fuit in supra allegatis *decis. 9. & 429. par. 3. recent.**

Hinc proinde difficultas restringebatur ad factum, an scilicet dictus Majus hujus Cappellaniae possessor, ex praefato genere seu personarum numero dicendus esset, cumque esset Regnicola ex provincia Hydruntina, multique amicus, idcirco pro mea notitia etiam in eo non cadere talem qualitatem; Licet enim ob ejus conditionem, atque tanquam non inter ultimo sui aevi Poetas, plurimum Cardinalium ac Magnatum gratiam haberet, eorumque quamdam remotam familiaritatem, ita ex eorumdem numeribus vivendo tanquam per speciem illius eleemosynae, ex qua frequentius Poetarum malum fatum est vivere concedit, quoties in ista solum parte eorum professio consistat, secus autem ubi sit ad altaram scientiarum munus commendabilem ornatum, attamen nullatenus dici poterit Advocatus, Procurator, Solicitator, vel actor *Card. de Luca Theat. Tom. XII.*

negotiorum, dum istorum etiam materia prima erat sibi ignota.

Difficultatem solum facere videtur narrativa Papae in litteris Apostolicis seu Brevis, de capienda possessione nomine Cuius, et ad favorem dicti Telle provisi Apollolici, cum in eisdem praefatus Maji vocatur Curialis, ut ponderatur *in d. decis. 429. par. 3. recent.* Verum non videbatur difficultas considerabili, Tum quia ad dicta decisione recessum fuit in dicta altera *decis. 9. par. 5.* Tum etiam, quia talis narrativa ibi ponderata fuit ad effectum decidendi juris atticevolum dubium; Cum enim sub controversia esset supra insinuatus punctus, an familiares Auditorum Rotae caderent necne sub genere Curialium, atque esset purus juris idcirco non mitum, si in iis, quae juris sunt, Papae declarationi deferretur; In iis autem, quae consistunt in puro facto, tunc narrativa Papae in litteris contenta probat, quando agitur de gratia motu proprio, regulariter non indigente justificatione narratorum, atque Papae loquatur de facto seu scientia propria tanquam infirmatus, secus vero in gratia ad patris lationem, atque super sibi alienis, vel iis narratis; Tunc enim ut quotidiana praxis docet, cessaria est litterarum munimque in eis narratorum justificatio, sine qua litterae non mereantur executionem, ut ita distinguunt *Gabr. de probat. concl. 1. Gregor. & addidit. 239. Buratt. & Ad. dec. 175. 611. & 30. & passim*, cum nil in Curia frequentius circa justificationem narratorum, sine qua, ubi, ut dictum est, non agitur de gratia motu proprio, & super iis de quibus ipse Papa dispositive loquitur ex propria scientia, non datur executioni litteris Apostolicis; Et de affectiva Papae, vel alterius Principis circa dicta, vel alia habetur actum *sub tit. de Reg. libus de se. 148. super materia potestatis Principis tollendi jus tertii.*

ROMANA CANONICATUS,

PRO CARDINALI URSINO,

CUM DATARIA

Casus disputatus coram D. nro, de facto resolutus pro Dataria.

De Regula septima seu octava super facultate Cardinalium in praesentium concessi beneficiorum Titulorum tanquam decanum Cardinalibus absentibus; An scilicet dicatur praesens vel absens ille Cardinalis, qui habens fixum domicilium in Urbe, de tempore vacationis casualiter reperitur extra eam, sed intra districtum.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 De Constitutione Alexandri VII. ut Brevis iati Urbis extra ipsam morientes, etiam si in districtu, dicantur non extra.
- 3 Distinguantur casus pro notitia materia ad equivocata tollenda.
- 4 De questione Cardinalis absente ultra duas dietas accidentiter, ac cito reversum consistit.
- 5 De alia ab iura duus dietas ad terminos text. in cap. praetenti de probat. in sexto.
- 6 Curia Romana, dicitur nuncupate Papae resile, etiam si extra Urbem.
- 7 Quod aliud sit agere de duabus dietis propé Curiam, aliud vero de districtu Urbis.
- 8 De casu praefato questionis quod Cardinalis sit extra Urbem sed in districtu.
- 9 Districtus Urbis dicitur ejus territorium.
- 10 De duplicata persone Papae uti Papa & uti Episcopi Urbis.
- 11 Appellatione Civitatis vocari territorium seu districtum.
- 12 An ager Romanus & districtus differant.

- 42
 13 *Episcopus residendo in diocesi dicitur satisfacere residenti.*
 14 *Carmines absentes ex causis iustis non cadunt sub regula absentium.*
 15 *De ratione ob quam privantur Cardinales absentes.*
 16 *Cardinales in communione sunt Ordinarii & tamquam Episcopi.*
 17 *Privatio iuris aliarum questuum & competentiarum importat penam.*
 18 *De ratione ob quam Cardinalibus absentibus adimittitur ea quae aliis competunt.*
 19 *Quod Constitutio Alexandri de qua. mun. 2. non extendatur ad casum.*

DISC. XXI.

VAcato, Canonico Ecclesiae S. Maris in via lata, cujus collatio iure ordinatio, absque controversia pertinet ad Cardinalem Urbinum Titularem, quando ipse de tempore vacationis repetitus esset in Urbe, cum casualiter tunc (& forsan pro servitio Papae ac S. S. Apostolicus) moreretur in oppido Brachiani, orta est difficultas. An ibi obitaret Regula septima seu octava super Cardinalibus absentibus; Cumque Alexander VII. desuper consulisset Datarium, hinc proinde coram isto, in forma tamen extrajudiciali, de hoc puncto actum fuit, de facto dicto pro Datarij, quod consulti Canonici cum eum subscriptione effugerant, ipso Cardinali ex prudentialibus motivis acquiescente.

Autem erant fundamenta Officialium Datariorum, seu scribentium pro ea, Primò scilicet in Constitutione seu declaratione ejusdem Alexandri insinuatam, *disc. praeced.* super morientibus extra Urbem, quamvis intra districtum, unde propterea desinerebatur ita fuisse iam determinatum, ut existentibus intra districtum existere dicantur extra Urbem, & consequenter quod reputantur esse absentes non autem praesentes; Et secundò tractabant materiam cum terminis text. in *cap. praesentis de praebendis in foro*, in proposito duarum dictarum, se assistendo in questionibus tractatis per Beneficialistas, de quibus infra, de Cardinalibus a Curia absentibus gratia vacationis, vel alia accidentaliter, cito ad Curiam reversuris, in ea retinendo palatium habitationis ac familiam.

Scribens ego pro Cardinali Titulari, dicebam ad tollenda aequivoca, quae desuper cadere solent, reflectendum esse ad distinctiorem casuum seu questionum inter se diversitatem; Primus enim casus est, ubi dicta accidentaliter seu occasionaliter absentia esset ultra duas dietas; Secundus ubi intra duas dietas, sed in loco qui dici non possit districtus Civitatis, in qua Papa cum ejus Curia residet; Et tertius, ubi Cardinalis reperitur in districtu Urbis seu alterius in qua sit Papae residentia.

De prima questione in terminis Regulae 32. agit *Gloss. ad eandem Regulam*, ubi argumenta hinc inde deducendo nihil decidit: Melius verò post eum agit *Mendos. in eadem regula 32. qu. 22. ubi num. 6.* concludit, probabilioris esse opinionem, quod Cardinales parum distantes ac cito reversuri, tanquam accidentaliter absentes, praesentium potius quam absentium nomine contineri dicantur, tractando alias dicta: Super hoc autem immotati extaneum erat: Tum quia erat casus controversus; Tum etiam ob moderandas additiones ad dictam Regulam praefatis Auctoribus ignotas, ex quibus hodie ista questio diversimode tractanda est, adhuc tamen advertebam rationes ac fundamenta, quibus *Mendos.* nititur ponderanda esse ad effectum applicandi ad rem.

In secundo intrat pariter questio tractata per eundem *Gloss. ad reg. 32. qu. 17. & Mendos. ad eandem qu. 22. & ad Regulam septimam qu. 3.* tenentis tamen terminis dicti textus in *cap. praesentis*, quatenus agatur

de duabus dietis prope Curiam in genere, non distinguendo, an ista sit in Urbe vel in alia Civitate; Non semper enim Curia Romana praesupponenda est in ipsa Urbe, in qua licet frequentius Papa residere soleat, attamen quandoque in alia Civitate eandem residentiam habere consuevit, contigit in Civitatibus Avinionen. Urberetan. Florentin. Viaticen. Perusin. Pistorien. & similibus, iuxta temporum conditiones vel alias contingentias, Ubiqueque autem Papa residet, dicitur Curia Romana, quamvis extra Urbem, atque ab ea longe: Tum ex vulgari dictorio, quod ubi Papa ibi Roma: Tum etiam quia sub nomine Ecclesiae Romanae venit Ecclesia universalis, cujus Episcopus est Papa tanquam caput visibile totius Ecclesiae, ac Episcopus totius Orbis contradistinctus ab Episcopo Urbis, à qua ipsa, juxta Papae seu Ecclesiae universalis denominationem accepti ob residentiam, quam ibi fixit Beatus Petrus tanquam in Orbis tunc Gentilis capite ac metropoli; Et sic recte dari potest casus mortis in loco existentis intra duas dietas prope Curiam, & tamen non esse in districtu illius Civitatis, in qua Papa cum ejus Curia residet, quia si ille ad locum non proveniat, ut frequentius contingit; Ideoque omnia quae per Beneficialistas tractantur in terminis duarum dictarum ad materiam textus in *cap. praesentis* extranea dicantur in casu & ad effectum, de quibus agatur, quoniam Aliud est agere de loco intra duas dietas: Aliud vero agere de loco intra districtum Urbis seu alterius Civitatis, in qua residet Curia Papae.

Tertius igitur est casus praecisus, quod scilicet Cardinalis repetitur in loco intra districtum Urbis, in qua juxta sequentiorum contingentiam Papa cum ejus Curia residet, & tunc non intrant termini text. in *cap. praesentis* super dicta praesentia, ut scilicet qui est intra duas dietas habeatur ac si esset in Curia, sed dicitur adesse praesentia per viciniam; quoniam districtus Urbis per quadraginta miliaria circum circa dicitur ejus territorium, ut probatur *sub tit. de Regalibus disc. 72. & 94.* ac etiam pluries *sub tit. de jurisdic.* occasione agendi de cumulativa jurisdictione etiam in prima instantia Gubernatoris & Vicarii, ac etiam Senatoris Urbis intra districtum, ac etiam advertitur in *Urbanen. juris metrop. sub tit. de praemin. disc. 1. & alibi*, occasione considerandi in Papa reduplicatorem personae formalis quam ipse gerit, unam scilicet Papae tanquam Papae & Episcopi Ecclesiae Universalis: Alteram vero tanquam Episcopi & Ordinarii Urbis.

Si ergo districtus est territorium, exinde resultat, quod ubi alia expressè cautum non est in contrarium, existens in territorio dicatur esse praesens in Civitate, sub cujus nomine, quoties non constat de praecisa restrictione intra murorum ambitum seu alium circumiectum, venit totum territorium, ut bene in his terminis specialibus advertit *Litter. lib. 2. qu. 3. num. 25. & 25. & generaliter colligit Mendos. de concess. lib. 9. num. 15. Gizzarelli. dec. 14. Rovin. dec. 11.* Apud quos concordantes, quoniam est juris principium certum; Idque comprobatur etiam ipse naturalis discursus, quoniam in eodem genere tentio non datur plus & minus, atque alias sequeretur, quod citissimi Cardinalis de tempore vacationis esset in villa seu vinea prope Urbem, idem resuleretur, quod utique est absurdum.

Et quamvis ex quadam vulgi opinione territorium Urbis reputetur illud, quod explicari solet sub nomine agri Romani, ut advertitur *dicto disc. 94. de Regalibus*, attamen id nullam habet subsistentiam, nisi quando subiecta materia ita exigat juxta casum de quo eodem *tit. de Regalibus disc. 72. ut in eodem disc. 94.*

Unde propterea in fortioribus terminis residentiae Episcopi apud suam Ecclesiam, quae est magis praecisa, utpote de jure divino tanquam Pastoris pascentis oves, habemus, quod licet debeat saltem pro majori parte anni sive aliquibus temporibus residere in Cathedrali

DISCURSUS XXI.

ex deductis in *Avernen*, sub tit. de *iurisd. disc. 24.* attamen ut habetur ibi & in *Tirafson*, *cod. tit. de c. 22.* ac in aliis, passimque apud Beneficialitas occasione residencie necessitate ad effectum alternativæ, residere dicitur Episcopus quovis extra Civitatem vel locum Cathedralis in qualibet parte diocesis, quoniam sufficit non esse extra illam, & quia tota diocesis est territorium spirituale Cathedralis, unumque ac idem corpus individuum.

Clarius vero ex duplici consideratione: Primo quod per eandem Regulam excipiuntur, atque pro presentibus reputantur Cardinales absentes pro servitio Sedis Apostolicæ, vel occasione residendi in proprio Episcopatu, sive aliis de licentia Papæ, ergo non requiritur presentia, & vera, tanquam per speciem interestentis, sed inspicitur an absentia sit licita vel illicita.

Secundò in idem, quia privatio Cardinalium absentium inducitur ex eadem ratione ob quam respectivè Episcopis conceditur alternativæ, vel tolluntur mentes propriæ, ut scilicet alliciamur ad residentiam atque non desistant Curiam Papæ cui assistere debent, ut advertit *Latter. d. lib. 2. qu. 1. num. 8.* ac advertunt communiter Beneficialistæ ad materiam *Regule 32.*

Tertio foriter, quoniam Cardinales Titulares in eorum titulis sunt Ordinarii & tanquam Episcopi ex deductis, *cod. tit. de iurisd. disc. 34.* & latius in duplici descript. Cardinalis de Albici impressa sub eodem tit. de *iurisd. in fine.* & sic habent jus conferendi, non ex gratia & privilegio particulari ita qualificato, sed de iure communi ac ordinario, unde quando Regula septima per octava reservat beneficia aliis pertinentia ad collationem Cardinalium in eorum titulis vel Basilicis ratione absentie, id agere videtur tanquam per speciem pœnæ, quam semper importare dicitur privatio juris aliis quæsitæ, & competens ita distinguendi à iure quærendo ex deductis per *Matric. decis. 300. Gregor. & Add. decis. 285. num. 13. & 20.* cum aliis quæ ita distinguendo habentur pluries sub tit. de *fideicommissis* in *Neapolitana disc. 134.* & consequenter debet esse absentia talis quæ redolcat speciem delicti. Sed quidquid sit de hoc, quoties dici possit vera absentia, illius terminus non cadit quando quis est in termino ut supra; Atque alius advertit, quod si Papa esset (ut quandoque solet) in Arce Candulsi vel Tusculi, aut alio loco, Cardinales in Urbe morantes dicendi essent absentes à Curia Papæ quæ dicitur esse ubi ipse est; Ideoque spectari solum debet finis vel effectus, qualis est ut Cardinales tam in cappellis & Congregationibus, quam in aliis occasionibus sint prompti obsequio ac servitio Papæ, quod recte adimplitur per morantes in districta ita occasionaliter, & in illis diebus & temporibus in quibus functiones non urgeant, & quæ etiam ex improvviso urgentibus adhuc promptè occurrunt, Ideoque iste finis seu effectus attendendus est, neque intrant dicti termini duarum dictarum, cum sint longe diverfi.

Ad argumentum verò deductum ex dicta altera Constitutione seu declaratione *Alexandri VII.* reverenter ut decet deferendo auctoritati summi Pontificis, qui volens potest etiam dictas facultates ordinarias, vel indulgentias presentibus tollere; Respondendam cum vulgari ac recepta propositione, quod in officiis non datur extensio de casu ad casum, quodque si Papa ibi potius, quia sibi placuit, quam quod de iuris censura, voluit ita decernere, non ex inde inferendum est ad istum casum, aliquam etiam diversitatis rationem habentem, cum, ut dictam est, ista sit species pœnæ ac privationis iuris ordinarii, non autem ademptionis vel modificacionis gratiæ ac privilegii, Ideoque reflectendo etiam ad solam veritatem, mihi videbatur quod Cardinali Titulari bonum jus assistet, attentis cum rigorosis iuris regulis; Multo verò

magis attentis illis congruentie, dom dicta reora extra Urbem non erat causa venationis vel recreationis, sed potius pro servitio Sedis Apostolicæ, vale quando etiam fuisset extra districtum, adeo intrare debuisset exceptio absentium de licentia Papæ vel pro servitio Sedis Apostolicæ.

LEODIEN CANONICATUS

Pro IOANNE GERMEA.

Cum ÆGIDIO PASQUOT.

Casus decisus per Rotam pro Ægidio.

De reservatione vel affectuone resultant ex appositione manuum Papæ: An interet, quando illa equivalet eadem die, in qua Otmaris, sequuta vacatione, contulit idem beneficium, ita ut incertum sit, qualis esset anterior vel posterior; Et an pro dicta affectuone iustificari debeat gratia Apostolica super resignatione.

SUMMARY.

- 1 *Facti sunt.*
- 2 *Resolutio causæ.*
- 3 *Quæ quandoque mori ceteri soleat occulta.*
- 4 *Ubi resignatio est invalida non abdicatur ius resignante, ex cuius persona vacatio sequitur.*
- 5 *Materia probationis est iudicii arbitria.*
- 6 *In iis quæ sunt iudicamentum intentionis non admittitur probatio presumptiva.*
- 7 *In concursu privationis Apostolicæ & ordinariæ, si non constat quæ sit anterior, prævalet Apostolica & ac ratione.*
- 8 *Declaratur conclusio, de qua num. precedenti, quomodo procedat.*
- 9 *Eriam in beneficiis procedit regula de altiore non probante.*
- 10 *Adversus, vel vitia probandi debet per allegantem, & non admittitur presumpcio in eorum amorem.*
- 11 *De defectu gratiæ resignationis ob non iustificatam elationem dummodo habet aliunde, non opponitur remissio.*

DISC. XXII.

Matthias post. for. Canonicatus Ecclesiæ Collegiæ Sancti Odde oppidi Anagnini, mandatum dedit ad illum resignandum in manibus Papæ ad favorem Joannis; Cumque casus dedisset, quod sub eadem die 30. Augusti, in qua signata fuit supplicatio resignationis, ac prestitus consensus, Ordinarius ob vacationem per obitum ipsa die sequuntur, eundem Canonicatum contulisset Ægidio; Joannes verò agnovens resolutionem titulum resignationis ob Regulam de viginti, eundem Canonicatum impetrasset à Sede Apostolica tanquam affectum ob appositionem manuum Papæ; Hinc proinde introducta causa in *Rota coram Brulmont*, sub die 11. Junii 1662. pro Ægidio prodit resolutio, neque, quod sciam, causa ulteriorem progressum habuit.

Resolutio prodit magis ex facto quam ex iure, quod scilicet ex facti circumstantiis diversis, atque hinc inde colluctantibus probationibus, Rota censuit probabilius constare obitum dicti Matthiæ sequutum fuisse ex die 29. adeo ut appositionem manuum Papæ sequuta esset re non integra, quod præsertim deducebatur ex eo, quod eadem die 29. de mane prohibitus fuisset accessus utriusque medici, carnalis, & spiritualis, quod verisimiliter sequeretur non esse, nisi infortunatus fuisset de sanctus, ita tamen curando tenente mortem occultam usque ad diem 31. usque pessum.

potuisset actus resignationis, qui sequi debebat cum refectione: et promissioni ad favorem nepotis defuncti, porcionando exemplum Livine occultantis mortem Augusti, & Agrippæ illam Claudii.

Et ultorius decinio desuper edita progreditur, quod scilicet ob non iustificatum gratium resignationis, tam circa valorum, quam circa clausulam *dummodo resignans h. heredi aliusque vivere cessare dicitur voluntas* Papæ, ac propterea habita resignatione pro infecta, ac non extingente beneficium vacare dicatur per obitum resignantis, *Ad. id. in reg. de anal. qu. 8. Rota decif. 1. de rerum permutatione in novis, apud Coccin. decif. 3. s. rahn. 5. Bursi. dec. 840. num. 12. Merlin. dec. 214. num. 1. Outh. decif. 106. num. 8. & 9.* & habetur pluries insinuandum matriciam resignationis.

Cum igitur punctus reducatur ad factum, ac probationes, quarum relevancia seu preponderantia consistit in arbitrio iudicis ad celeberrimam *text. in l. 1. ff. de probat. cum eo. ord.* Hinc porro, cum unica præsertim disputatione super dicto facti fundamento, non de facili iudicium estimari potuit; Quatenus vero pertinet ad ea que juris sunt, mihi licet scribenti pro propositio Apostolice succumbente, videbatur ex alio solidiori fundamento dictam resolutionem ad favorem possessori subscitine posse, non autem ex jam dicto argumento pro subscitine seu præsumptæ mortis sequente de die præcedenti & occultare, quod leve videbatur; Tum ob resistentiam Regulæ, quando delicta in dubio non præsumenda: Tum etiam ex altera, quam retinet Rota & Curia, utinamque sunt fundamentum intentionis actoris, non admittitur probatio præsumptiva ex deductis per Alden. ad Gregor. dec. 51. Rota dec. 201. num. 4. par. 5. rec. & sequenter, porissime dum ponitur erat suspicio quam præsumptio, atque in contrarium efficaciores præsumptiones ac fortiora argumenta argere videbantur, quia nempe cadaveris recognitio per Ordinarii officiales facta non esset nisi sub die 31. ac sepulture traditum die prima Septembris, unde cum non fuisset balsamo conditum, improbable videbatur, attenta temporum conditione, quod ita per tot dies occultam teneri potuisset, quamvis cum glypso id obtrineat valeat; Dicebam enim, quod quicquid esset de prædictis ac aliis argumentis ex hac parte deductis denotantibus mortem sequutam non esse, ut supponebatur, nisi eadem die 31. vel in nocte diei 30. jam decurrit, illa saltem sufficiens ad destruendum dictum contrarium argumentum, ut propterea firma remaneret ac prævalere deberet provisio Apostolica.

Quando enim concurrunt duo actus contemporanei eadem die sequuti cum incertitudine, quis esset prior, & quis posterior, tunc prævalet actus Apostolicus, ex ea ratione, quod in collationibus seu actibus Ordinariorum viget mala præsumptio antedicta, juxta textum in *cap. si a Sede, de præbendis in sexto, Gonzal. ad regul. 8. 3. proamialis num. 10. & num. 11. cum sequen. & num. 147. cum sequen.* Unde propterea conjungendo simul dictam malam præsumptionem juris contra Ordinarium, cum dictis aliis argumentis ac præsumptionibus facti, quibus illud argumentum accedebat, inverisimilis morte provisi ab Ordinario in capiendo possessionem Canonicatus in ipsa die 31. de feto, cujus horæ incongruitas etiam arguebat, quod mora non fuisset ex electione vel negligentia, utique hæc omnia prævalere videbantur præfata levi suspicioni possibilis occultationis mortis, & consequenter resolutio ex hoc fundamento non multum satisfaciebat.

Ea tamen mihi, quamvis scribenti pro succumbente, placuit ex altero fundamento pro meo sensu solidior, quod scilicet dicta conclusio, ut gratia Apostolica in concursu provisionis Ordinarii, quando incertum est, qualis sit anterior vel posterior, prævalere debet, procedat neutro possidente, & quando uterque veniat agendo, secus autem uno eorum possidente,

quamvis tunc prior est conditio rei & possessoris, ut clare disponitur in eodem *cap. si a Sede, & cæteris relatis Gonzal. dicto §. 3. proamialis num. 51. & seg. Duno. zett. dec. 804. num. 16.* Ex ea clara ratione, de qua supra in *Romana Beneficiatus Sancti Iovanni disc. 5. & in Majorien. disc. 15.* quod scilicet etiam in beneficiis procedat regula de reo vincente per non jus actoris, & ex defectu probationum; Ideoque fundamentum intentionis provisi Apostolice actoris consistere in eo, quod de tempore signatur suppositionis, ac prædicti consensus, unde resultat per se etiam actus, per quem intrat appositio manuum Papæ; vivet resignans, neque vacatio adhuc sequatur illis, sibi incumbat onus id probandi.

Ubi enim vita vel respectu mortis per aliquem allegatur tanquam sue intentionis fundamentum, tunc illa debet probari, & non admittitur præsumptio, etiam illa, quæ urget pro vita usque ad centum annos, vel 10 utur pro vita usque ad centum annos, vel utur pro morte post centum nisi lapsum *Cavalier. decif. 144. num. 1. & 2. Gregor. & ad. den. decif. 22. & passim.*

Minus placebat alterum supra insinuatam decisionis fundamentum non justificationis gratiæ resignationis circa expressionem valoris, five ob non justificationis gratiæ resignationis circa explicationem valoris, five ob non justificationem clausulæ, *dummodo habeat aliunde &c.* quoniam de ista non opponit tertius, sed solum ipse resignans, non ad *Rota decif. 31. 3. num. 14. par. 11. recet.* Et quoad malum narrativam valoris, dici posset quod illa nullitas urpote culposa tollit jus a resignante, ex iis quoque circa istam nullitatem in specie habetur infra in *Hissal. Beneficij disc. 35.* Ideoque solum placebat dictum proximè insinuatum fundamentum, ob quod ab initio juxta styllum dixi me sentire non levem difficultatem contra requirentem.

† Decisio hoc in casu emanata, est impressa *part. 15. rec. dec. 480.*

CÆSARAU GUSTAN. CANONICATUS

Pro GREGORIO ALAIETO

Cum DIDAGO HIERONYMO SALA.

Causa decisus per Rotam pro Gregorio.

De concursu Papæ in conferendo cum Ordinario collatore Beneficia libera collationis, quando censetur, vel soleat ista potestate uti, atque Ordinarium prævenire.

An & quæ censuræ alimant potestatem conferendi Beneficia; Et an prolatis censuris contra majorem partem Dignitarum & Canonicorum Capituli collatois, aliquibus exceptis, dicatur in istis residere in Capituli, quod etiam a minori numero sit representabile circa sua conferendi; Vel an istud jus impedito Capitulo per censuras, consolidetur in Episcopo habente simultaneam, vel aliam participationem in conferendo.

SUMMARIUM.

1. Falli series.
2. Resolutiones confæ.
3. Papa tanquam Ordinarius Ordinarium potest committere cum quolibet Ordinario collatore, & conferre beneficia ordinaria collationis.
4. Ista tamen voluntas cessante iusta causa non presumitur.
5. Generaliter de non presumendo voluntatem Principis tollendi jus tertii.
6. Quando dyssensum, an Papa voluerit conferre tanquam de resecato, vel jure ordinario præveniendo inferrentur.

- 7 *Ubi adfert aliqua causa, ad ipsam collatio est referenda, ideoque causa est verificanda.*
- 8 *Licet appositio manuum in Papa casus aff. ditionem cessat, si id fiat ex falsis praesuppositis.*
- 9 *Ius Capituli, vel alterius corporis universalis, aliis impeditur, resoluendo penes paucos non impeditur etiam unum pro iure conferendi.*
- 10 *De aliis a similibus in Civitatibus, aliisque corporibus.*
- 11 *Declaratio consilio de qua supra num. 9. quomodo intelligitur, & procedat.*
- 12 *Etiā innocentes afficiuntur interdictio Civitatis, vel alia censura universalis, & quomodo eorum exceptio intelligenda sit.*
- 13 *De ratione ob quam exceptio innocentium non tollat censuram corporis universalis.*
- 14 *Quando dicatur censuram singularis contra capitulares, licet emittatur nomen Capituli.*
- 15 *Lexia sunt motiva fundata in formalitate verborum.*
- 16 *Ille, qui fecit actum bene potest illum declarare in casu ambiguo voluntatis.*
- 17 *Pro debito pecuniario non possunt relaxari censurae contra corpora universalis.*
- 18 *Qualitas censurarum regulanda est à causa pro qua iussit fuisse.*
- 19 *In Papa non datur ignorantia eorum qua sunt iuris, ideoque sufficit narrativam verificari de facto.*
- 20 *Quando adfert causa, licet de per se non sufficiat ad tollendum ius conferendi, sed movere Papam ad concedendum cum Ordinario.*
- 21 *De eadem conclusione de qua n. 19.*
- 22 *Suspensio tollit ius conferendi beneficia, si quis autem interdictum, & respondetur contrariis.*
- 23 *Fortius in Capitulis & corporibus intellectualibus, & de ratione.*
- 24 *Censurae Capituli, an juxta Episcopii ratione simultanea, vel devolutionis sit considerabile.*

DISC. XXIII.

PER Bullam secularizationis Ecclesiae Caesaraugustanae, divisis mensibus super iure conferendi Canonici & Beneficia, inter Sedem Apostolicam, ac Regem Catholicum Patronum, divisum fuerunt quatuor menses ordinari inter Episcopum, & Capitulum, cuilibet assignando duos menses, ut ita tollatur divisionis oris sollicitudo simulanea, & tanquam per speciem turnarie divisionis; ex duobus autem mensibus Capituli est ille Septembris, in quo de anno 1648. sequuta vacatione Canonici dictae Ecclesiae per obitum Joannis Motilli, cum tunc contra Capitulum ejusque Dignitates & Canonicos, exceptis aliquibus paucis qui se parere prompto obtulerant, Roma relaxasset declaratorias ob non participationem ejus mandatis relaxatis in causa de qua in *Caesaraugustanae Missionum sub tit. de Canonici & Capituli*. Hinc proinde Gregorius Alaietus, cum narrativa, tam indultis praedicti, quam dictae declaratoriae, obtinuit de isto Canonici providendi à Sede Apostolica; Capitulum verò post dictam provisionem illum contulit Dñaco Hieronymo Salz, unde propter commissam ad instantiam provisi Apostolici executione literarum in *Rota coram Ducezeto*, datoque dubio; An litterae illae exequenda, sub die 30. Martii 1650. negativa posuit resolutio, de qua dec. 856. inter alias ejusdem *Ducezeto*, ad cujus amicae decisionis normam expedita sententia, & commissam causa in eadem *Rota coram Albergato*, sub die 16. Junii 1653. contrarium, pro infirmatione scilicet dictae sententiae ac executione literarum responsum fuit, & expedita sententia, commissaeque causa appellations *coram Rechio*, pro hujus secundae sententiae confirmatione ad favorem pro illi Apostolici responsum fuit sub die 4. Februarii 1654. *impress. dec. 14. post Tondus*, de personis expedita quoque pariter sententia, & commissam denuo causa in eadem *Rota coram Bevilas*.

qua, pro illarum levitium confirmatione responsum fuit sub die 26. Junii ejusdem anni 1654. atque prolata tertia sententia, & commissam denuo causa per plenam Signaturam in eadem *Rota coram Cervo*, cum solita clausula, *Consilio de tribus*, pro executione responsum fuit sub diebus 9. Junii & 4. Augusti 1653. *impress. dec. 43. & 88. part. 1. recent.* Verum proviso per Capitulum pullulatore non acquiescente, adia fuit Signatura, quae denuo cum clausula, *ad legem man* commisit causam in eadem *Rota coram Zarita*, coram quo sub die 19. Januarii 1656. responsum fuit favore ejusdem provisi Apostolici pro dictarum sententiarum executione; Inanes tamen remanserunt tot disputationes ac victorie, quoniam in hoc statu dicto Gregorio victore ad patriam redeunte, ex ejus malo fato, incidit in servitutem pyrararum infidelium, atque in statu captivitatis misere obijt, ejusque mors caussavit aliam licentiam, de qua in hac eadem *Caesaraugustana Canonica* sub tit. de iure patronatus *discurs. 1.*

In huiusmodi autem disputationibus diversi fuerunt puncti sive inspectiones; in prima enim habita coram *Ducezeto* contra meum votum assumptus fuit punctus praeventivae collationis, quod scilicet Papa praevenire voluit Capitulum Ordinarium collatorem, atque iure ordinario conferre; Merito autem in hoc succubimus, unde propterea resolutio fuit iuxta meum votum in congressu habito pro directione in quo tanquam junior, atque circa propositis iniuria senioribus cedere oportuit; Licet enim ceitum sit de iure, quod Papa tanquam Ordinarius Ordinariorum conferre possit cum quolibet inferiori collatore, eumque praevenire, etiam in Beneficiis non reservatis ordinariis collationis, adeo ut si gratis Apostolica sit anterior, debeat praevaleat *ad text. in cap. dudum, & cap. si à sede de praebendis in 6. ubi scribentes committunt*, de quibus *Gonzal. ad reg. 8. §. 1. cum tribus sequen. preambial. Liter. lib. 2. quest. 23. in principio. Garz. part. 5. cap. 1. num. 8. A. gel. de iuribus contraditores, quest. 15. att. 5. n. 167. & consequen. Scavini. dec. 1144. num. 1. Gregor. & adden. dec. 221. num. 9. Roma dec. 25. par. 10. recent.* quae sit in materia magistralis.

Attamen admissa potestate tanquam incontestabili, difficulus residet in voluntate, inquit in dubio, cessante iusta causa non praesumitur, eo quia licet possit, non tamen solet Papa ista potestatem uti nisi cum de raro ex magna causa, ut advertitur apud allegatos, praestitum in dicta dec. 25. p. 10. & dicta dec. 856. *Ducezeto*, n. 7. & consuevit quae generaliter habemus de non praesumenda voluntate Principis praedicti tertio, ejusque ius tollendi ex deductis ad marciam potestatis tollendi ius testis *sub tit. de Regibus disc. 148.* & alibi, unde propterea huiusmodi quaestiones dicuntur potius facti & voluntatis quam iuris, an scilicet Papa voluerit necne ista potestatem uti, atque ex hac via consistere.

Ad id autem dignoscendum, ponderari solent aliquae clausulae recentis per Beneficialistas supra allegatos, & plene dicta dec. 15. part. 10. recent. quae ut dictum est in ista materia est magistralis, ibique advertitur istam consuetudinem continere quandam diversam formulam ab ea quae adhibetur quando consuetudinem tanquam de reservato vel affecto, cum isto secundo casu expeditio fiat cum clausula *Dudum*, atque apponi solet clausula *Dummodo ad Nos*, & alia Nulloque de illis praeter Nos, cum similibus, quibus accedentibus, vel respective deficientibus in fuit ad usum, vel alteram voluntatem, casus in effectum ad facti potius quam iuris quaestio esse dignoscitur.

Cumque, ut dictum est, ista voluntas in dubio non praesumatur, ideoque ubi Apostolica proviso aliam causam habere potest, tunc ad eam referenda sit, hinc proinde cum narrata fuisset Capituli censura, ad istam causam potius quam ad praeveniendi voluntatem dicta proviso referenda veniebat; Vel scilicet iure

45
iure devotio, quatenus veteri si censuras tollere, vel impedire ius conferendi; Vel tanquam ex motivo rationabili ad id agendum, iuxta *decisiones* 806. & 870. *coram* Seraphim cum aliis in *dista prima decif.* 6. *Dona*. 111; Et conseqüenter, quatenus istud præsuppositum non subsisteret, quia nempe ius Capituli resideret in Canonicis & Dignitatibus non censuratis vel saltem in Archiepiscopo iure si multatæ, ita tanquam ex illo præsupposito conuectæ: Etus ex def. 6. voluntatis, habendus pro nullo inf. ctio.

Ad eo ut quamvis habeamus receptum beneficiale principium ex dispositione *extorrev. Romanæ*, ut appositio manuum Papæ causet affectionem ex deductis *disc. præd.* & pluries infra in materia resignationis, tamen ubi talis appositio sequatur ex illo præsupposito, affectio non intat, ut in his specialibus terminis adductis *dista decif.* 25. *part. 10. recent. num.* 31. & 32.

Hinc proinde in aliis instantiis, præsertim in prius disputatibus habitis in secunda *coram* *Silbergæ*, de iudicio dicto motivo co. tendi preveniendo Ordinarium ut supra, causa restricta fuit ad punctum veritatis dictæ narrativæ censuratum, qui duas partes habebat; Primo scilicet, an Capitulum dici posset censuratum itante exequatione aliquorum Canoniorum Archiepiscopi ad censuram. Et secundo ubi dici posset tale, an evincere resisteret amissio vel suspensio iuris conferendi.

Quatenus ergo pervenit ad primum, scribentes in contrarium insinuant in conclusionem de iure vera de qua in *dista prima dec.* 856. *Dura* etiam admittunt in omnibus aliis ex doctrina *Innocentii* in *cap. illa. num.* 3. & 4. de electionibus, & Abb. in *cap. finali de procurator.* cum aliis per *Ater. de censuris. part. 1. disp. 5. lib. 2. cap. 2.* quod scilicet cum ius conferendi, eodem modo quo ius presentandi, vel simile, dicatur individuum habitualiter competens omnibus & singulis, inter quos solum divinum est exercitium hinc proinde, aliquibus def. ctis, sive impeditis per censuras, aut captivitate aliæque impedimenta, totum ius, tanquam per non ius decrecentem devolvitur ad superflites, seu verius in eis consolidatur, adeo ut totum Capitulum, vel aliud corpus politicum seu intellectuale, constitutum ex multis personis sit representabile per paucos, imo etiam per unum; Et conseqüenter cum in hac factæ specie adessent tam Archiepiscopus habens vocem in Capitulo ac interveniens in huiusmodi actibus capitularibus, quam lex vel circiter Dignitates & Canonici per censuras non impediti, recte in illis, ob aliorum censurarum impedimentum consolidatum erat ius Capituli, quod proinde dici non poterat censuratum.

Non negabamus ego & ceteri scribentes pro pro-
10 vilo Apollonio veritatem assumpsi, de quo occasione consolatationis jurisdictionis, ac administrationis Ecclesie in Capitulo ob mortem, vel aliud impedimentum Episcopi habetur pluries *sub tit. de jurisdictione* præsertim *disc.* 24 & 54. & sub altero ibidem annexo de præminentia, præsertim *disc.* 19. & 22. ac etiam à simili *sub tit. de feudis. disc.* 8. & *sub tit. de Regalibus. disc.* 12 §. ac alibi pluries, cum principium sive assumpsum fit verum.

Vallacia tamen erat in applicatione, id enim recte procedit, quando censuræ prolata essent contra singulos, quorum inf. ctio non tangeret ipsum corpus, quod sive sit magnum sive sit parvum, semper est idem; Si enim Capitulum iuxta ius consuetum numerum constituitur, e.g. ex 30. Dignitatibus & Canonicis, ex quibus casus præbat 10. plus vel minus per mortem naturalem vel civilem dicere, adhuc idem est Capitulum, cujus corpus politivum si ficit non esse inf. ctum, non curata inf. ctione seu abs. lissione aliquorum membrorum, quorum inf. ctio non præju- licat integritati, ac unitati corporis, ut advertitur præ-

sertim *dista decif.* 125. de *R. galibus* occasione Civitatis, quæ ob revolutiones populares in partes divisa erat.

Secus autem ubi ipsum corpus inf. ctum est, tunc enim talis inf. ctio insit in omnia membra, quæ licet comparative ad alia membra, sint valida, seu non patiantur illam inf. ctionem quam alia patiuntur, non per hoc apta sunt constituere, vel representare corpus validum, si illud in suo genere inf. ctum est, unde propterea & ipsa membra ita comparative, atque ad alios effectus valida, adhuc infecta dicuntur, non obstante innocentia vel exceptionatione, utpote compatibili cum diversitate respectuum sive effectuum.

Habemus id in praxi frequens in materia interdicti, cui subiacitur Civitas, vel Provincia, seu Regnum, aut alia universitas, cujus aliqui cives vel membra ob illud delictum, quod interdictio corporis universalis causam dedit, sint etiam personaliter, ac appellativo nomine excommunicati, quantum prima species censuræ universalis afficit omnes tan delinquentes quam innocentes, eo quia ipsa Universitas, sive ipsum corpus censuratum est, adeo ut si novi cives nascantur vel de novo alliciantur, aut veniant ad habitandum, quamvis innocentes, quin noverim ob dictæ & emeriti, ac expresse excepti seu dispensati ab interdicto, ut representare non possint Civitatem vel Provinciam validam, sed solum tanquam non affecti excommunicatione, vel alius censuris personalibus, quibus affecti sunt delinquentes singuli nomine censurati, non habebunt vinculum annexum, atque ita singuli iure gaudere poterunt aliquibus spiritualibus pabulis & consolationibus compatibilibus cum censura universalis, sub qua habitualiter & ipsi quoque comprehendentur, iuxta distinctionem inter censuras universales & particulares seu speciales, de qua *Aterius de censuris dista part. 1. disp. 5. lib. 2. cap. 2. Snaves de censuris, lib. 5. disp. 28. sect. 4. & disp. 26. sect. 2. Dura part. 2. tract. 10. resolut. 22. & ceteri Morales communiter.*

Et hic erant casus, quoniam cum Capitulum recitasset parere mandatis Rotalibus, illa verò non patio cavere, ut petinacia seu contumacia aliquorum ex Capitularibus, aliqui verò se promptos obedi-
15 rent; Hinc proinde duplex censurarum species prolata fuit; Una suspensionis directæ ad ipsum Capitulum ejusque corpus universale. Altera verò personalis seu specialis excommunicationis vel resp. ctivæ interdicti, directæ ad singulos Capitulares, juxta majorem vel minorem communicationem, idque exceptio innocentium, ac obedientium percutiebat hanc secundam speciem censurarum personalium illatarum ob personale delictum singulorum, non autem primam ipsius corporis universalis, quoniam ut supra insinuavi fuit, impossibile est dari membra corporis infecti, quæ non participant de corporis inf. ctione; Si-
20 ve quod inf. ctio corpore, aliqua membra validè possent continuare corpore validum; Tum ex ratione impossibilitatis, ac implicite dandi duo corpora unius personæ; Tum etiam magis ad hoc, quod ita in huiusmodi corporibus universalibus, quoniam censuræ resp. ctivæ solum effectus inter. ctuales impeditivos jurium præminentialium seu jurisdictionalium, fassus
25 de facili dari posset clausio omnium mandatorum legis vel huiusmodi, quoniam ita majori parte non obediens, ac de facto causante impedimentum executionis ejus quod à Superiore præcipitur, sive parante aliud delictum, aliqua minor pars, verbaliter offendo obedientiam, ita conservaret jurisdictiones, ac præminentias aliaque jura, in quorum privatione consistit principaliter effectus huiusmodi censurarum universalium.

Admittant pariter converso scribentes in contrarium veritatem huius theoriæ, dictantesque obsequium, sed adiungat ejus quod nos sciebamus, obicebant eundem defectum applicationis, quod scilicet censuræ non essent universales contra ipsum corpus Capituli

Capituli, quo casu facebantur præmissa procedere, sed essent solum speciales seu singulares contra Capitulares inobedientes, non obstante quod in declaratoria enunciaretur etiam nomen universale Capituli, quoniam non impleret illud quandoque explicari improprie ad demonstrandum, quod major pars Capitularium in delicto esset; Hoc autem satis stringenter probant ex firmatis per eandem Rotam occasione consilium in declaratoria malis relaxatarum contra istud Capitulum (quod ita videtur quodammodo vivere in hac declaratoriarum possessione, ubi quam forte Deo permittente, quavis pro meo sensu contra omnem probabilitatem passum est ac patitur illa mala & præjudicia, de quibus *subtit. de præventis de se. 3. cum pluribus sequentibus* in alia scilicet *Cesarangustana distributionum coram Cocino decif. 20. par. 7. rec. confirmata 13. februarii & 11. decembris 1641. coram Panzirole*, in quibus ita istæ declaratorie explicantur, atque in hoc præsertim apud Signaturam resistebat difficultas, ob quam cum raro exemplo commissa fuit denudò causa appellationis inter adversum executorialem trium consortium.

Pro isto objecto tollendo, plures ego, ne ceteri pro hac parte scribentes dabamus responsiones; Primo scilicet, quod inter illas ac istas declaratorias aliqua dignoscitur verborum differentia, super qua utpote nudè facti nullæ erant partes Advocatorum, atque pro meo sensu erat responsio levis, cum semper levia & contemptibilia credidit motiva reluctantia ex sola formalitate verborum, quæ per Notarios, uno vel altero modo, juxta diversas eorum formulas conscripi solent, ut præsertim frequenter habetur *sub tit. de fidei commissis*.

Secundò ex contraria magis speciali auctoritate Rotæ in decisione edita in *Cesarangustana distributionum 29. Maii 1651. coram Verosio*, ubi agendo de ista declaratoria, in individuo dicitur censuras esse universales ipsius Capituli; ubi enim in aliquo actu cadit questio voluntatis, nemo melius cum explicare potest quam ille, qui ipsum fecit; Adeo, ut etiam in donationibus inter vivos alique contractibus præcisè obligatoriis & irrevocabilibus, in casibus ambiguis decessat ipsi donator vel constitutus declarationi, ut pluries *sub tit. de donationibus*, ac in aliis respectivè materiis, cum sit principium receptum & frequens.

Tertio, demum pro meo sensu, magis solidè ac stringenter, spectata subiecta materia, ac substantia veritatis negotii, neglectis verborum formulis; In primo siquidem casu, de quo *dilla decif. 20. par. 7. recem.* & in aliis ejus confirmatoriis *coram Panzirole*, questio percutiebat interdictè buriale ob non solutionem quarundam præstationum, unde propterea incongruum erat censuras relaxari contra ipsum Capitulum & corpus universale, atque dictus possibilis intellectus ibi adhibetur ad effectum sustinendi actum illumque salvandi à nullitate resultantè à dispositione *textum in extraneo Provide*, per quam prohibetur pro debito precario censuras generales seu universales profecti; Cum enim pœna regulari debeat à delicto, atque istud revera esset singulorum denegantium solvere quasdam portiones, idcirco, ad evitandam, ut dictam est, præterit nullitatem, adhibetur dictus intellectus conciliativus; Secus autem in ista declaratoria, quæ prodierat ex causa universali seu Capitulari individua, principaliter, ac directè respectivè magis ipsum corpus politicum quam singulas personas, ob quædam Statuta, quorum revocatio seu moderatio per Rotam demandabatur, ideoque cum delictum esset ipsius corporis universalis, ejusdem quod esse debebat pœna, quæ delicto commensurari debet, ut præsertim bene advertitur in secunda decisione edita *coram Verosio 4. Augusti 1651.* in Rotæ memorialium occasione concedendi expeditionem, dum tunc magis stricte de hoc disputatum fuit.

Idque clarè comprobati observabam à directiva inter unam declaratoriam & alteram, quoniam prius non continebat exceptuam ionem innocentium, obediunt unum, quorum plures alearant, signum istum, quod ibi unicam tantum censuram specialem seu personalem in animo fuit preferendi, de jure non assensum nisi continentes ac delinquentes, non autem obediens; In præserti vero fuit in animo eam duplicem preferendi, unde propterea opportunum imò necessarium erat à secunda specie censurarum personalium exceptuare innocentem comprehensum sub prima generali, atque ista videbatur genuina veritas.

Quo verò ad alteram impositionem, an suspensionis censura tolleret necne potestatem conferendi beneficia, & super quo scribentes in contrarium cum copiosis allegationibus, ac magnis ratio, iniis nervosè insistebant in probando negativam; Advertebam istum esse laborem inanem, cum ageretur de nudo puncto juris, cujus ignorantia non erat in Papa, quem ob assensum peritissimorum Datarie Officialium præsumitur recte scire omnia constituta in jure. Unde provenit, quod juris ignorantia in eo non datur, ideoque receptam conclusionem habemus, quod sufficit narrativam verificari de facto, ut etiam relatis *Garz. de benef. par. 6. cap. 2. num. 205. & seq. ad Gregor. dec. 84. num. 6. addn. ad Ben. att. decif. 778. num. 11.*

Et consequenter intabatur dilemma inevitabile; Aut hujusmodi censuræ de jure causant hanc privationem, aut non; Si causant, ergo rectè intabatur per devolutionem ad Papam; Et si non, ausant, ergo Papa id rectè sciens, censuras attendere voluit tanquam causam impulsivam ad prævenendum si fieri non collatorum ita minus dignum ab eo reputatum, quod in eo contumacia, ac censuram ipsam hanc facultatem exerceret juxta *dilla decif. 806. & 870. Seraphim præfector in secunda, num. 3. & 4. Ben. att. decif. 25 & 259. num. 1. Gonzal. ad regu. S. dilla 4. pr. am. num. 43. & seq. Garz. par. 5. c. p. 4. num. 19. & 40* Idcirco ut dictum est, sufficit narrativam verificari de facto, quoniam id quod est de jure præsupponendum est Papa cogit in juxta receptum *cons. 193. Anclan.* & bene præsertim advertitur apud *Gregor. decif. num. 7. cum seq.*

Hinc nulla subiecit necessitas disputandi de dicto articulo, an scilicet censura suspensionis tanquam minor tollat vel impediatur necne jus conferendi, cum sive uno sive altero modo dicatur, illud resulset effectus ut supra; Verùm quando dicatur de hoc agendum esset, adhuc verius videbatur dictam censuram hujusmodi effectum operari, quoniam verior videtur opinio, ut suspensio situm effectum causet *ad text. in cap. cum dilectus de consue. cap. cum inter* in primo de dilect. cap. quia diversitatem de concess. Præben. & cap. unico in princip. ne sed *Vic. in 6. atque post gloss. in dilla cap. cum dilectus verbo à suspensis* firmant Innoc. ibidem *num. 4. & 5. Abb. num. 18. & 20. Ben. num. 20. & ceteri atque ex auctoritate Bonifacii, Clem. 1. §. si quis, num. 10. de Stat. Monach. firmat etiam Rot. decif. 17. num. 4. in fin. par. 2. recem.* Et quoniam apud *Seraph. dilla decif. 860. num. 6.* videatur contrarium insinuari ex doctrina *gloss. in cap. ferro de Senter. Excommuni.* Nihilominus non videtur huic auctoritati deferendum; Tum quia in subsequenti *decif. 870. sub. num. 1.* de hoc dubitatur; Tum etiam quia proceditur cum auctoritate dictæ *gloss.* ejusque sequacium præsertim *Abb. in cap. iana. num. 5. de excess. prælat. & Lovar. in cap. Alma mater*, qui omnes loquuntur de interdicto quod non tollit jurisdictionalem, & sic in cetera diversa, Innoc. vero & Abb. qui ibidem allegantur, potius dicunt contrarium.

Clarius verò ratione subiectæ materię sua qualitate personæ, difficultas enim cadere potest in personis singularibus in quibus ista censura suspensionis remaneat in aliis verificabilis, ut est in Episcopis alique Prelatis, in quibus suspensio impedit exercitum ordinis Episcopalis.

Episcopalis vel Sacerdotalis cum similibus, sed ubi agitur de huiusmodi corporibus politicis seu intellectualibus in quibus vestigiis non est dictus effectus, peruenisse illum referri oportet ad huiusmodi iurisdictionalia seu preeminentialia, ob quorum amissionis timorem & non alias censetur per corpora politica seu universalia timentur ac operativæ sunt, ut etiam supra insinuat.

Denique quoad motivum consolidationis huius juris in Archiepiscopo constituitur corpus omnino distinctum, ac sine dubio neque sub una, neque sub altera censura specie veniente, observabam, quod; Aut considerandum esset in eo ius simultaneæ, & non intrat, quoniam illud per Bullam secularisationis, ut supra per turnum divinum fuit in mensis, & consequenter in mense Capituli nullam habet participationem; Aut consideratur idem Archiepiscopus tanquam unus ex Capitulaibus ac habens vocem in Capitulo, & tunc idem conveniunt omnia quæ superius dicta sunt de Canonici & Dignitatibus non censuratis ac innocentibus adhuc participantibus de censura totius corporis; Aut denique ex eo iure devolutio quoad ad ipsum tanquam superiorem dari advertitur supra disc. 1. & tunc eo etiam posito, cum id consistat in puncto iuris, rectè cognitum fuit Papæ, qui contentus solo impedimento Ordinarii collatoris, ita istud ius preterire voluit, cum ut dictum est, in iis quæ juris sunt, non admittatur subceptio, vel defectus intentionis, ideoque totus punctus erat in eo, an censuræ essent universales, vel singulares.

† Decisio Bi. hii est inter ejus impressa & altera coram decis. 583. Zarata dec. 96.

GERUNDEN. CANONICATUS & SACRISTIAE.

Pro FRANCISCO DE ARLA

Cum FAANCISCO DE VERDIER.

Discursus pro veritate.

An & quando Ordinarius conferre possit Beneficia reservata non provisionem infra mensem sequuta vacatione Sedis Apostolicæ ad materiam text. in cap. si Apostolica de prebendis in sexto.

SUMMARIUM.

- 1 Falsi series.
- 2 Beneficium si mel reservatum, vel affectum semper est tale durante illa vacatione, quamvis Regula Cancellaria cessent.
- 3 De dispositione text. in c. Apostolica de prebendis, in sexto, ut sede Papali vacante Ordinarius conferat Parochiales etiam reservatas ex quacunque reservatione.
- 4 Loquitur in parochialibus, ideo non procedit in aliis beneficiis.
- 5 Contrarium verius, ut dicta Decretalis non procedat nisi ex ea reservatione, qua sequatur ob vacationem in Curia.
- 6 Beneficia quibus accessoriè incumbit cura animarum, non dicuntur curata, tam ad effectum etatis, quam concursus, vel expressio cura cum similibus.

DISC. XXIV.

VAcantibus Canoniatu & Sacristia Cathedralis Gerunden. per obitum possessoris de mense Januarii 1655. adhuc vivente Innocentio X. eodem mense defuncto, Episcopus post mensem à die vacationis Sedis Apostolicæ de illis providit Franciscum de Arla inmixtus dispositioni textus in cap. si Apostolica de prebendis in sexto; Creto autem Alexandro VII. successore, de eisdem Beneficiis tanquam reservatis provideri obtinuit Franciscus de Verdier; Hinc propo-

reæ ex parte dicti provisi ab Ordinario consultus fuit pro veritate, an ejus provisio esset sustentabilis.

Respondi negative, quoniam cum vivente adhuc Pontifice, Regulæ Cancellariæ vigent, atque vacatio sequatur illi in mense reservato, plana erat contra eum regula in beneficiis receptissima, ut Beneficium semel reservatum vel affectum, illa vacatione durante, semper sit tale, neque Ordinarius in ejus provisione se ingere valeat, quamvis per mortem Papæ expiunt Regulæ reservatores. *Andersson, conf. 138. num. 3. Gemman, conf. 93. num. 16 ubi hoc dictum est* ultimum axioma *Res. dec. 12. & 13. de preb. in nov. Gonzal. ad regul. 8. §. 3. proem. num. 85. & seqq. cum aliis per Rotam apud Arelin. decis. 192. num. 8. & sequen. & supradictis*, cum videatur propositio absoluta, potissime vero hodie ob Regulam illa expresse dispositionem, unde propterea stante lege clara, cessat omnis ratio dubitandi, quæ alia cadere possit.

Unica limitatio videtur i. la. quæ resultat ex dispositione textus, in cap. si Apostolica §. 3. de preb. in sexto, qui licet loquatur de parochiali, cujus vacatio sequuta sit in Curia, autem aliqui crediderunt eam Decretalem generaliter ac indistincte intelligendam esse in quibuscunque vacationibus occurrentibus tam in Curia, Sede plena vel vacante, quam etiam extra eam, quocunque modo sequatur vacatio, & ex quacunque reservatione ut præsertim tenent *Zerola in praxi Episcoporum part. 1. verb. beneficium §. 3. dist. 10. Cuscal. ad reg. 8. §. 3. premissis num. 137. & sequen.* & hanc opinionem sequi etiam videtur *Paci Jordan. de benef. lib. 10. tit. 2. de beneficiis affectis. num. 57. cum sequen.* ac etiam sententia vix est *Rota in Abulen. parochialis de Rachalido 19. Novembris 1593. coram Corduba apud Garc. de benef. par. 5. num. 91.*

Verum dicta limitatio suffragari non poterat in casu de quo agitur, dum ea loquitur solum de parochialibus pcculiatibus habentibus rationem non militantem in aliis Beneficiis, ne scilicet cura animarum ob diuturnam vacationem detrimentum patiantur, & consequenter, qualis qualis esset dictæ decretalis intellectus in dicto casu suo, nil ad rem facere videbatur, utpote extra casum, cum ageretur de beneficiis non curatis, ideoque inanis labor videbatur querere de dicto intellectu, ac utra opinio esset verior.

Et nihilominus quando etiam ageretur de parochiali, atque de ipsius Decretalis casu, adhuc verius est magis que communiter receptum, ita dictam Decretalem bene conciliando cum altera in cap. statum, §. eodem tit. de prebendis in sexto, loqui solum de illa reservatione quæ resultaret ob vacationem in Curia, adeo ut si illa sequuta esset extra Curiam, etiam Sede plena Ordinarius potuisset eam conferre, quia nempe alia non obstat reservatio mensis vel personalis, aut aliqua affectio, & sic tollitur solum illa reservatio accidentalit seu localis, quæ resultat ob vacationem in Curia, quoties supervenit vacatione Apostolicæ sequuta non sit provisio, ita removendo istud unicum obstaculum, quod impedit Ordinarium, alias jure consentirem, ut per *Franch. in d. cap. statum num. 6. Galfar de Peruse de reservat. §. 5. Garc. d. par. 5. cap. 5. num. 103. Barbos. in collectan. ad idem cap. si Apostolica in fine*, ubi nominatim rejiciuntur *Zerola & Gonzalez ubi supra*; & tanquam absolutum firmat *Maffior. in praxi habendi concurrens requisit. 7. dubit. 43. num. 13. cum sequen.* atque in eodem sensu loquitur *Pirr Cerrad. in praxi beneficiis, lib. 3. cap. 6. num. 38. & segn. n.* ubi testatur de declaratione facta per Datum Pauli V. ad favorem provisi ab Ordinario, cum dicto scilicet pæsupposito, quod vacatio sequuta esset in mense ordinario, neque alteram reservationem vel affectionem pareretur, nisi illam resultantem à vacatione in Curia; Neque dicta decisio *Abulen.* contrarium firmat, cum solum loquatur incidenter.

Et quamvis ex parte requiritis motivaretur, quod Beneficia dici possent curata, dum eis vel eorum alteri annexa erat, cura animarum, ac propterea ea tenerent sub praefata Decretalis dispositione, nihilominus respondendi, neque id suffragari; Tum quia praesupposito etiam, quod versarentur in Ecclesia vere ac inaudite, tamen parochialis, adhuc non essent in casu Decretalis, dum reservatio non refutabat à vacatione in Curia, sed à vacatione in mense reservato, Tum etiam, quoniam animarum cura non incumbat principaliter, sed solum erat accessorie annexa, quod non facit Beneficium curatum; Ut receptum, atque quotannis habemus ad plures effectus; Primo scilicet ad illum aetatis, quæ in Beneficiis curatis debet esse, quod secum ferat habilitatem ad assequendum infra annum sacerdotium, & tamen in Canonicatibus Collegiatarum, aliisque Beneficiis, in quibus ad præscriptum juris communis, vel Concilii Tridentini sufficit ætas 14. annorum, vel in Cathedralibus, in quibus ob nullum annexum originem sufficit illa inducens habilitatem ad se constituendum in sacris, adhuc ea sufficit, quamvis Canonicatibus annexa esset habitualis cura animarum, nisi ageretur de illo Canonicatu vel Beneficio, cui fixæ annexum sit ejusdem curæ exercitium, ut advertitur supra in *Nisicena canonizatum disc. 16.* & habetur infra disc. 95. ubi in genere agitur de aetate in Beneficiis requisita.

Secundò, idem habemus circa formam concensus ad præscriptum *Sac. Concil. Trid. sess. 24. de Reformat. cap. 18.* servandam in provisionibus Ecclesiarum parochialium, quoniam non requiritur in Dignitatibus vel Canonicatibus aliisque Beneficiis, quibus ita accessorie cura annexa sit, ut habetur pluribus infra *sub tit. de Parochiis & Parochiis* præsertim disc. 37. ubi generaliter agitur de dicta forma concensus; Tertiò, quia in Beneficiis curatis facienda est expressa mentio curæ animarum in quacunque provisione facienda, atque alias illa remanet invalida, ut infra in *Melipien. canonice disc. 55.* & in aliis, & tamen id non desideratur in provisione Dignitatum vel Canonicatuum, ita habitualiter habentium, curam annexam ipsi Ecclesie vel collegio, ut in *eadem Melipien.* ac in decisione in ea causa edita *etiam Ottobono* inter suas dec. 58. num. 8. & cum similibus, quoniam dispositiones loquentes de Ecclesiis parochialibus & curatis, intelligendæ veniunt de illis quæ principaliter sunt tales, non autem ubi accessorie cura immineat, vel scilicet quia ipsa cura habitualiter relictæ penes totum Capitulum seu Collegium, vel quia eidem Dignitate vel alteri Beneficio accessorie unita sit aliqua Ecclesia habens curam animarum, & consequenter ex eadem ratione, ob quam in dictis aliis ac similibus casibus leges loquentes de parochialibus vel Beneficiis curatis non conveniunt hujusmodi Beneficiis, quibus cura non principaliter incumbat, sed solum accessorie, cum nihilominus earundem legum ratio in suis respective casibus quandoque omnino congruere videatur, multo magis ad effectum hujus Decretalis, quam pro certo credendam istum casum non comprehendere; Non tamen opus fuit superfluum multum immorari, atque veritatem maturius inquirere, dum nulla suberat necessitas, illa verò discurreretur ad superabundantiam, quoniam ubi etiam ageretur de vera parochialis, adhuc tamen ex alia ratione ut supra, decretalis non intrabat; Incertum autem est, quid sequatur sit, dum amplius de negotio actum non audivi, probabiliter tamen credo, quod provisus ab Ordinario acquirere, vel quod litis aleam tentare voluerit, mutatis defensoribus, dum sæpe contingit, quod litigantes abhorrent eos, qui candidè ac sincere veritatem insinuant, amant verò Confidentes priores aures.

VICEN. PAROCHIALIS

Pro ANTONIO CAMAMOLA

Cum IOSEPHO ROSEL.

Responsio pro veritate.

De eadem materia textus in *cap. si Apostolica de prebendis in sexto*, An scilicet Ordinatus ob vacationem Sedis Apostolicæ providere possit Ecclesiis parochiales quamvis reservatas, quomodo & quando.

SUMMARIUM.

1. *Facti series.*
2. *In possessorio retinenda, seu maintenance prævalere possessio anterior.*
3. *Potest de hoc ambiri, ubi stare debetare de: etum irritans contentum in K nullo Cavellaria.*
4. *Dispositio rex. in cap. ii Apostolica, de quæ reservatione loquitur.*
5. *Etiam in casu dicta decretalis ex procedit, quatenus provisio Ordinarii sequatur sedem Papali vacante.*
6. *Forma concensus servari debet etiam parochialibus de jure patronatus Ecclesiasticis.*
7. *In eam, quo inter dicta decretalis, an facilius competat Episcopo, vel inferiori Collatori.*

DISC. XXV.

IN diocesi Vicen. assunt 48. parochiales, circa æqualem provisionem, ex præsupposita concordia inter Episcopum & Capitulum, liturum esset contingente casu vacationis, Capitulum infra 30. dies à die notæ vacationis, presentare possit Rectori ab Archidiacono vel antiquiori Canonico institutum, quo termino elapso devolveretur provisio ad Episcopum; Cuius autem casus dedisset vacationem contrariè parochialis sub die 10. Maii 1667. unde propter ea tanquam in mense reservato in vim Regule octavarum hodie non cessabat dictum jus Capituli; Hinc proinde in dicto concursu coram Episcopo ad formam Concilii Tridentini renunciatus fuit magis idoneus Antonio Camamola, ad cuius favorem expediri debebant constructæ litteræ testimonialis, ad effectum obtinendi provisionem Apostolicam; Verum super eorum notitia vacationis Sedis Apostolicæ per mortem *Alexandri VII.* sequutam sub die 28. ejusdem mensis Maii, hinc Episcopus innixus dispositioni textus in *cap. si Apostolica de prebendis in sexto*, dictam partem halem eidem Antonio prædicto contulit sub die 20. Junii, Capitulum verò sub die 21. ad formam dictæ concordie, seu Archidiacono ad Capituli presentationem, eam contulit Josepho Rosel quorum utroque curavit adipisci possessionem, prior tamen per unum vel duos dies fuit illa Antoni provisi ab Episcopo; Quibus sic stantibus, ex parte ejusdem Antoni vel Episcopide tribus pro veritate consultus fui, Primo, quoniam dictorum contentum obtinere deberet in possessorio, retinenda, quod vulgò *maintenance* dicimus; Secundo, ad dictam provisionem facta per Episcopum sustinabilis esset in concursu alterius, qui obtineret provisionem Apostolicam, ita ut prefato Antonio incumbere necne necessitas in vim testimonialium dictum Apostolicam provisionem obtinendi; Et tertio, quatenus non obstante reservatione, locus esset ordinariæ facultati ad præscriptum dictæ decretalis in *cap. si Apostolica* ultra provisionem prævalere deberet, an illa Episcopi, vel illa Capituli.

Ad primum respondi, planam esse resolutionem ad favorem Antoni prius possessoris, cum receptum sit, in hoc judicio præstari possessionem anteriorem maintenancem in concursu posterioris, quæ reputatur clandestina & turbativa, etiam si anterioritas esset per horam vel momentum, non curatis concurrentibus

iustitiam ac merita negotii principalis non attendendis in hoc iudicio, in quo solum quaeritur de nudo facto possessionis, ut in specialibus terminis parochialis habetur per *Rotam decif. 352. par. 10. recent.* & generaliter ad satisfactionem colligit *Pogit. in hoc tract. de manut. observat. 42. num. 88. cum sequen.* & est principium quotidianum & vulgare, quo nil in praxi frequentius in quacunque materia, praeteritum verò in ista beneficiis; Et clarius in aequo habentibus causam ab Ordinario collatoribus, unde propter non interdictas, quæ in casu reservationis clare cadere potest contra provifum ab Ordinario in concursu provifi Apostolici ratione manifestæ intrusionis, ac infractionis possessionis refulantis à decreto irritanti contento in Regulis Cancellariæ, praeteritum clarius in Regula octava seu nona mensium, unde propter à apud Beneficialistas, quotidiana & absoluta propositio est, possessionem censeri vacuum, non obstante intrusione provifi ab Ordinario vel alio inferiori collatore, ut infra in materia legitimæ contradictionis pluris.

Ad secundum respondit, omnino obtinendam esse Apostolicam provisionem per dictum Antonium in concursu iam praedictum, ut credo, sequutum fuisse; Tum quia ob reservationem resultantem ratione mensis, ac aliis quam ratione vacationis in Cuius, non intrabat dispositio dictæ Decretalis in cap. si Apostolica ex eisdem fundamentis & auctoritatibus deductis in *Grunden. disc. praed.* quæ in hoc pariter responso deducebantur; Tum clarius, quia reitens, etiam terminis dictæ Decretalis, quodque illa intaret, adhuc ramen eatenus provifio Ordinarii sustinetur, quatenus illa sequatur; Sede adhuc vacante, ac ante diem creationis novi Pontificis, ut apud *Lotter. lib. 2. quest. 17. num. 74.* & praesuppositivè *Rota apud Chivaler. decif. 184. in principio*, unde propter cum ista provifio sequuta esset sub dicta die 10. Junii, in qua sequuta fuit electio Clementis IX. de consequenti resolutabat, quod ubi etiam versaretur in terminis dictæ Decretalis, neque provifio fuisset sustentabilis.

Hinc proinde magis de plano, atque extra principium dubitandi dixi, nullam penitus rationem habendam esse de dicta provisione facta per Capitulum, utpote sequuta die 13. & sic triduo post assumptionem Pontificis; Alia etiam causa infectione resolutante ob non servatam formam concursus in parochialibus praescriptam à *Sac. Concil. Trident. sess. 14. de reformat. cap. 8.* quam non dubitatur servandam esse etiam in parochialibus de iure patronatus Ecclesiastico, cum solum exemplum fuit illa de iure patronatus laicali ex deductis per *Adden. ad Gregor. decif. 494. adden. ad Borart. decif. 25. Merlin. decif. 198. num. 3. & sequen. & in aliis*, & habetur in propria materia sub tit. de parochiis & parochiis *disc. 37.* ubi de hac materia concursus.

Et his stantibus, in inherendo commendabili Cutiæ stylo, effugiendis inanes evagationes, ac non immorandi in superfluis, neglexi agere de purgato, quem adhuc occasio disputare non dedit, an scilicet in casu quo interrit dicta decretalis in cap. si Apostolica, ut ob vacationem Sedis Apostolicæ, Ordinarius, non obstante reservatione, parochiales providere possit, ista facultas ex quodam jure delegato demandata videatur ipsius locum Ordinarii, quavis aliis cessantibus reservationibus provifio sp. eccl. ret ad alium inferiori collatori, vel potius huic tanquam per remotionem in obstaculo sua facultas restituta esset; Merito autem ista quaestio non reperitur multum tractata, cum minimum raro ac penè nonquam in foro audiantur casus huiusmodi controversiæ.

ABULEN. BENEFICII

Pro GABRIELE DIAZ.

Cum BENEDICTO ALVERO.

Casus decifus per Rotam pro Benedicto.

De facultatibus Nuntii Hispaniarum conferendi Beneficia reservata ratione mensis, non excedentia 24. quomodo & quando locum habent; Et cui incumbat probare valorem esse cum videndi, an intrent necne facultates; An scilicet provifio Apostolica auctori, vel provifio per Nuntium reo & possessori.

SUMMARIUM.

- 1 *Falli series.*
- 2 *Resoluto causa, & de ejus fundamento.*
- 3 *Materia probationum est arbitraria.*
- 4 *In arbitraria non de facili convincitur injustitia.*
- 5 *De facultatibus Nuntii Hispaniarum conferendi beneficia reservata, in quibus casibus & quomodo procedant.*
- 6 *Debet tamen pro forma procedere informatio super valore.*
- 7 *Sufficit quod dicta informatio capiatur per delegatum.*
- 8 *Desertur circa dictam informationem ejus assertioni.*
- 9 *Quod valeat probare per confessionem provifi Apostolici in sua imprecatione.*
- 10 *Impugnatur & contrarium veritas, & de differentia inter narrationem valoris in provisione Apostolica & illam Nuntii.*
- 11 *Provifus Apostolicus, ratione mensis, habet fundatam intensionem in reservatione probata vacatione in mensis, absque alia justificatione.*
- 12 *Possessio Beneficii reservati ob decretum irritans habetur pro vacua.*
- 13 *Provifus à Nuntio licet reus & possessor debet probare, quod facultates intrent.*

DISC. XXVI.

Cum sequuta vacatione controversi Beneficii in mense reservato, Nuntius Hispaniarum vigore suarum facultatum cum praesupposito valoris infra 24. illud commisit Benedicto, Gabriel autem impetrasset tanquam reservatum à Sede Apostolica; Hinc introducta causa in *Rota coram Zarate*, datoque dubio; An dicto provifio Apostolica habenti etiam subrogationem gratiosam in iuribus & possessione defuncti danda esset immixtio, sub die 18. Junii 1655. negativa providit resolutio ex fundamento regulæ generalis de suspensione ex theoria *Bart. in finali. Cod. de edicto Divi Adr. tolen.* quod cum Benedictus possessor habebat titulum etiam à Sede Apostolica, cujus vice & ex iuribus delegatis providet Nuntius. Hinc proinde dicendum est legitimus contradicitor.

In hoc statu, cum non scriberem in causa, ex parte dicti Gabrielis, requisitis de meo sensu super decisione desuper edita, an ea subsisteret necne; Respondi punctum videti magis facti quam iuris, cujus decisio pendet à iudicis arbitrio, cui repositum est, an probationes relevant necne ad text. in l. 3. ff. de testibus cum ibi notatis; Cum enim ex parte rei & possessoris aliqua darentur probationes super valore ante ducatos 24. ex quo pendet, an facultates Nuntii intrent necne, hinc proinde quaestio principaliter reduci videbatur ad hoc factum, an scilicet huiusmodi probatio adestet quæ sufficeret, & sic erat punctus arbitrarius, in quo juxta quotidianam experientiam, ob ingeniorum varietatem, non de facili certum iudicium dari potest, unde habemus propositionem, quod in arbitrariis iudex non de facili testari potest de injustitia ex deductis per *Greg. dec. 106. n. 2. Revit. sup. prag. in rub. de appell. m. 25. & 1699.* Ex

Ex iis autem, quæ facti erant, magis quam ex iis quæ juris, credebam resolutionem aliquam habere probabiliter, ideoque dubitabam de iuribus provisi Apostolici in ipso negotio principali, quoniam ubi etiam probationes iugulantes ab informatione, quam ut infra Nuntius pro forma habere debet valoris antequam ad provisionem procedat. stricta juris censura non omnino perficere & concludendi dici possent, eo quia testes essent examinati nemine citato, ac etiam quia vehementer sumus pro provisu Apostolicum datur in contrarium; Attamen id videbatur sufficiens ad faciendum legitimum contradictorem eo ipso quod constabat servatam esse formam, cum qua Nuntius dictam facultatem exercere potest.

Nuntii enim prædicti facultas est conferendi beneficia reservata non excedentia valorem ducat. 24. in totum, computatis etiam incertis, quoties tamen agatur de sola reservatione ratione mensis, secus autem ex alia reservatione, ac dummodo non agatur de Beneficiis in Metropolitani vel Cathedralibus aut Collegiatis, ut deducit facultatis habeatur apud Gonzalez ad regul. 8. §. 2. proinde num. 55. & sequen. Garz. de benef. par. 1. cap. 3. num. 8. cum sequen. Barbosa de iur. Eccl. lib. 1. cap. 5. num. 39. Rota apud Duran. dec. 114. num. 8. apud Celsum dec. 130. num. 14. & in aliis, de quibus infra.

Ut autem ad huiusmodi facultatis exercitium procedere valeat, requiritur pro forma quod fide dignorum testimonio sibi prius conflet de dicto valore non excedente 24. aliis ob decretum irritum in eisdem facultatibus contentum, proviso contra, adeo ut si deinde iustitetur verè dictum valorem esse talem, id non sufficiat iuxta decisionem in alia Abulen præstimoniarum coram Manzano, cum qua proceditur, atque tantum certum admittitur in Germani. benefici coram Sacro dec. 548 par. 3. rec.

In qua duo affirmantur. Primò quod si Nuntius dictam informationem per seipsum non cøperit, sed per ejus commissarium seu delegatum, cui etiam conferendi facultatem delegaverit, sub dicta tamen forma præcedentis informationis, adhuc sufficiat, ex regula, qui per alium facit, per seipsum facere videtur; Et secundo, quod circa dictam formam reservationem defectu ejus assertioni, neque perf. Acta & concludens probatio desideretur, cum sit circa accidentis, potissimè ubi conflet de veritate substantiatæ circa veritatem valoris, ideoque, ut dictum est, huiusmodi quæstiones sunt potius facti, quam juris.

Quo verò ad ea quæ juris sunt, non placebant diæ generales propositiones in dicta decisione deductæ, generaliter in suis casibus veræ, non bene tamen ad casum applicabiles; Primò scilicet, quod valor per non excellum 24 justiticius diceretur ex ejusdem provisi Apostolice confessione, qua nulla major probatio datur, dum suam impretationem fecerat cum eadem narrativa non excellum 24. ex deductis per Garz. d. par. 5. cap. 3. num. 202. cum sequen. cum aliis in decisione; Et secundo circa dictam propositionem desumptam ex theoria Baraldi, ut provissus per Nuntium ac possessor tanquam habens parentitulum Apostolicum dicatur legitimus contradictor.

Quatenus enim pertinet ad primum, fallacia videbatur clara circa applicationem, ob magnam differentiam inter unam speciem provisionis & alteram; Ubi enim agitur de provisione Apostolica, quamvis juxta Regulam de valore, necessaria sit expressio veri valoris, cujus falsa narrativa vitiat gratiam, plura tamen concurrent, quæ diversificant casum; Primò scilicet quod sub isto valore non computantur incerta, quæ tamen computanda veniunt ad effectum, ut intrent facultates Nuntii; Secundo quod de stylo expressæ sustinetur, quamvis constaret de sexta parte plus; Et tertio, quod admittitur iuxta excusatio, quorum neutrum procedit in provisionibus Nuntii ex iis

Card. de Luca Theor. Tom. XII.

quæ habentur infra disc. 90. ubi generaliter agitur de ista materia valoris, ut eoque calu provisionis Apostolice ac Nuntii; Et ulterius, neque perfectæ valoris probatio sufficit, nisi adimpleatur dicta forma præcedentis informationis; Et consequenter dicta propositio justificationis valoris per confessionem colligantis in ejus impretatione recte procedit in concursu alterius provisionis Apostolice, in qua valent eadem rationes, non autem isto calu ob ad eo longam diversitatem, quidquid indigeste dicat Garz. ubi supra; Solumque si constet de dicta forma præcedentis informationis, atque disputari contingat de ipsarum probationum relevantia, talis conf. colligantis in sua impretatione, taliter qualiter conferte videtur pro aliquo adminiculo supplente aliquas factæ probationis exceptiones pro iudicis arbitrio, nunquam verò quod intrei dicta propositio generalis de confessione, partis perfectam omniumque maiorem probationem inducente, cum ea procedat inter colligantes ex simili provisione, inter quos ita cadet regula, quod quisque pro se, si altera de non obijciendo proprium delictum seu def. etiam, quo ipse obijciens laborat.

Quo verò ad alterum assumptum legitimi contradictoris cessare facientes processum exequi vult, unde propterea habeat procedi in iudicio ordinatio, & per tres conformes, ex iis, quæ in hac materia legitimi contradictoris habentur præterit disc. 73. Adhuc fallacia erat in applicatione, cum inus non esset æqualis & ex eodem fonte, sed recte isto casu intaret distinctio, seu limitatio regule de auctore non probante, de qua supra disc. 5. & in aliis; Cum enim provissus Apostolicus tanquam de reservato ratione mensis, quo est reservatio naturalis & notoria, probata vacatione in mente, non indigeat aliqua extrinseca justificatione, ideoque habeat intensionem fundatam in sua provisione, aique possessori suffragari non valeat possessio ad impediendam executionem litterarum Apostolicarum, eo quia decretum irritans contentum in Regula octava seu nona mensium, insitit quamcumque possessionem, quæ proinde habetur pro vacua, ut habetur pluries infra in materia legitimi contradictoris, & an possessor faciat eum talem necne, & est principium receptissimum.

Hinc proinde reus & possessor, qui prætendit elidere jam fundatam actionem seu intensionem auctoris cum exceptione, seu limitatione qualificata, resistente à facultatibus Nuntii, à quo ipse causam habet, dicitur in sua exceptione actor, gravatus onere concludentis probationis suæ exceptionis, seu limitationis cum sua qualitate, atque nisi incontinenti de hoc doceat, non dicitur actor legitimus contradictor; Ideoque ea quæ habemus, quo teo & possessori sufficit probare per non jus actoris, ac etiam sufficit offuscare dubiasque reddere ejus probationes, rectè procedunt isto casu in oppositum, ut ultra generalia, de quibus d. disc. 5. in his specialibus terminis provisi per Nuntium, ut non sit legitimus contradictor provissus Apostolice, nisi incontinenti doceat de requisitis, sine quibus facultates sui collatoris non intant, cæteris relaxatis habetur apud Ottobon. dec. 172. num. 13. & dec. 221. num. 3. & per hanc auctorem, 337. num. 22. & sequen. par. 10. rec. & tanquam absolutum opponitur d. dec. 549. par. 3. recent. Incertum autem est, quid deinde de causa sequatur sit, cum amplius de illa apud nos actum non sit.

† Decisio coram Zarata est inter ejus impetissus dec. 88.

VASIENEN. PRIORATUS

PIO. PETRO ANTONIO LASCARO

Cum CLAUDIO ANDREA SCOTTO.

Casus varia decisus per Rotam.

De concordatis Galliz, an capiant Beneficia existentia in locis extra Regnum seu jurisdictionem Regis Galliarum, quamvis spectantibus ad Ecclesias Cathedraliales, vel majores existentes intra dictum Regnum seu jurisdictionem; Vel e converso, an capiant Beneficia existentia in locis intra Regnum seu jurisdictionem, spectantibus ad Ecclesias seu Dioeceses extra Regnum.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti scribit.*
- 2 *Resolutiones causæ.*
- 3 *Quod omnia adveniant ad memoriam, & in forma discursiva nihil firmando.*
- 4 *Concordata favorabiliter, ac benigne interpretanda sunt.*
- 5 *De opinione, ut non attendatur locus beneficii, sed qualitas, seu locus collationis.*
- 6 *De alternativa acceptata pro una Ecclesia, quod suffragatur pro altera.*
- 7 *De exceptionem Cardinalium à Regula 8. seu 9.*
- 8 *Concordata sunt magis favorabilia quam indulta.*
- 9 *Beneficia minus diocesani si spectant ad collationem alterius Prælati non dicuntur de diocesi.*
- 10 *Beneficium exemplum non dicitur esse in loco, ubi situm est.*
- 11 *Referuntur tenor Concordatorum, & quid contineant.*
- 12 *Verbum consistere, vel existere denotat localitatem.*
- 13 *De Regula subrogationum.*
- 14 *Concordata capimus beneficia existentia in Regno, licet sint sub Ecclesijs Cathedralibus extra Regnum.*
- 15 *Æquitas est servanda inter concurrentes, ac evitanda vagantia, seu claudens.*
- 16 *De attendenda localitate beneficiorum.*
- 17 *Quod observantia sit optima interpretis, eique deferendum sit.*
- 18 *De materia immutationis, seu alterationis status beneficii.*
- 19 *De opinione Romani ejusque sequacium, ut attendi debeat locus beneficii.*
- 20 *Responditur ad fundamenta, de quibus num. 9. & 10. De Prælati habentes beneficia in alia diocesi.*
- 21 *Beneficia litigiosa cadunt sub concordatis.*
- 22 *Ex concordatis est locus præventionis.*
- 24 *Ad quid sit considerabile mutuum litis.*

DISC. XXVII.

SEquitur vacatione Prioratus S. Romani, quod est situm in diocesi Vasionen. Status Avenionensis per obitum possessoris de mense Januarii 1661. Vice-Legatus Avenionensis vigore suarum facultatum conferendi beneficia vacantia in mensibus reservatis, illum consulit Petro Antonio Lascaro, Abbas autem Insulæ Barbiz. seu Archiepiscopus Lugdunen. dicte Abbacie possessor ad causas provisionem, cellantibus reservationibus, perit enim ejus ordinaria collatio, in vim concordatorum Galliz consulti Ludovico Cameret, unde introducta desuper litæ in Rota coram Albergato, seu coram Legato Avenionensi cum voto Rotæ, ad favorem dicti Ludovici provisi ab Ordinario solum informantis in contumaciam Lascari sub die 4. Maii 1665. proditit resolutio, à qua in repositione sub die 21. Junii 1666. recessum fuit, firmando non intrare concordata, ideoque attendendam esse provisionem Vice-Legati stante, quod beneficium non erat in Regno Galliz licet in eo esset Prælati collator, atque sequuta

postmodum morte dicti Ludovici, ac proviso per eundem Abbatem Claudio Andrea Scotto, cum isto assumpta fuit disputatio coram eodem Albergato; An standum esset in primo vel in secundo loco decisus, & propolita causa, nulla capta resolutione ob difficultates habitas contra secundam decisionem, idcirco fuit, quod iterum proponeretur; quod juxta frequentiores contingentiam est magnum indicium, atque, ut Curiales dicunt, est vigilia recessus, & in hoc statu assumptus fuit ad scribendum ex parte Lascari in alia propositione sub die 18. Junii 1668. in qua contigit id, quod jam timebatur, dum recedendo à secundo, peritum fuit in primo loco decisus, quod scilicet intrarent concordata, & in hoc statu causa pendet; Cumque ego in unica tantum disputatione intervenirem, neque post hanc ultimam resolutionem, vel antea super causæ directioni vel examine habitis fuerint congressus quorum præsertim occasione melius veritas inquiri solet, atque maturum judicium pro veritate in causa efformari, hinc proinde adhuc indeterminatus remansit, qualis resolutio majorem haberet probabilitatem, & consequenter integrum locum relinquendo veritati, atque maturius reservando judicium, quatenus istius, vel alterius causæ occasione de hoc puncto demum disputare occasio præbeatur, adnotantur solum in forma discursiva & ad memoriam, ac propriam institutionem (ad quos effectus omnes meæ annotationes principaliter ordinariæ sunt) ea quæ hinc inde deducebantur.

Ex parte provisi ab Oratorio collatore in vim concordatorum, cui adherent prima, & tertia decisio, dicebatur, quod cum hujusmodi concordata prædiciant in gratiam pacis & unionis Ecclesiæ, ac ad effectum tollendi pragmaticeam sanctionem, idcirco favorabiliter interpretanda sunt ac benigne favore collatorum, juxta decis. m. Cassad. n. 2. de passu Pui. decis. 108. num. 1. lib. 2. Simonetti. de reservat. 9. 99. n. 14. & 27. Gonzal. ad regul. 8. & gloss. 2. 3. n. 9. Cocchier. ibid. gloss. 11. n. 10. Et consequenter quod comprehendere debent cum Beneficia in Regno existentia quam sita extra Regnum, ad collationem Prælatorum Regni, quasi quod non ipsorum beneficiorum localitas juxta opinionem Romani consil. 361. sed ipsorum Collatorum status, vel locus attendi debeat, ut testetur opinio Romani firmavit Rota de anno 1639. in alia Vasionen. Sacrificia coram Tholomeo relata per Mohed. decis. 3. de præbendis, alias dec. 92. & cæteris relatis sequuntur Simonetti. de reservat. quest. 1. n. 1. Gonzal. ad regul. 8. gloss. 11. n. 30. & 31. & gloss. 2. 3. n. 1. Cocchier. ad primarias preces sili. 2. lit. O. Rebuff. ad ista concorda Gallie. tit. de mandat. Apostolici §. 1. verbo dico Adde. ad Dec. consil. 206. lit. A Tondus. in addit. ad quest. 169. par. 3. num. 13. impress. post inuicem suæ altius de personis.

Secundò deducebatur argumentum ab iis quæ firmanantur per Rotam in Maranen. & Accien. Beneficiorum Rota, Corrado, & Bichio juxta deducta supra in eadem Causa, decis. 18. quod scilicet Episcopus quamvis residens in una diocesi gaudere possit privilegio alternatiæ pro beneficiis in alia Diocesi existentibus.

Tertiò ad probandum, quod concordata principaliter concernant personas collatorum, non autem localitatem Beneficiorum consideranda exceptio Cardinalium à Regula octava seu nona, quod scilicet principaliter respiciatur ad personas ipsorum Cardinalium, ideoque capiat quæcumque Beneficia quomodo libet ad eorum provisionem pertinentia, ut advertitur decis. 986. num. 7. coram Seraph. & dec. 635. num. 5. part. 3. recent. Igitur multo magis idem dicendum est super interpretatione hujusmodi concordatorum, quæ favorabiliora dicuntur, magisque benignam interpretationem merentur quam indulta. Pui. dicta decis. 108. n. 3. lib. 2. Rot. dec. 10. num. 3. par. 3. divers. lib. 3. Gonzal. dicta gloss. 2. num. 11. Ricc. collectan. 4072.

Adducendo desuper rationem, quod Beneficia existentia in diocesi unius Episcopi, si spectant ad alterius Prælati

Prælati collationem, non dicuntur esse de illa diœcesi, sed de altera collatoris juxta doctrinam *Ancharani in cap. si propter de scriptis in 6. num. 3.* ubi ponit exemplum de capella fœ Ecclesiæ existente in Civitate Florentiæ sub jurisdictione Episcopi Fesulani, quod non dicatur esse in diœcesi Florentina, sed in Fesulana; Quodque Beneficium exemptum non dicatur esse in loco, in quo materialiter situm est, probatur ex deductis per *Abb. in cap. super eo n. 4. de Parochia, 7. Andr. Sicul. in cap. Abb. sine eodem tit.* quod etiam comprobatur per *text. Clem. 1. de supplenda negligentia Prælatorum*, quod in Beneficiis exemptis Ordinarius non jure proprio & Diœcesano, sed ex delegatione Sedis Apostolicæ supplet negligentiam collatoris, ut advenit per *Rot. dec. 6. 1. n. 2. part. 3. & apud Merlin. dec. 891. n. 3.*

Conversio ex parte provisi per Vice-Legatum concedentis de non cõprehensione sub concordatis istius Beneficii, jãpõd existens in diœcesi Valoniensi extra Regnum, de quo concordata loquuntur, & sic quod non persona collatoris, sed locus Beneficii in hoc proposito attendi debeat, plura deducamus ego & ceteri.

Primò scilicet inspecto tenore litterarum collatorum, probante illa emanasse in gratiam Regis Galliarum ad effectum abrogandi pragmaticam functionem editam pro ejus subditis, & pro Ecclesiis ac Beneficiis existentibus in Regno Franciæ & Delphinatu & in Comitatu Dien, & Valentiniensi, quod etiam reperitur in quinque litteris Apostolicis ejusdem Leonis X. super protogatione termini ad acceptandum eadem concordata, & ex pluribus litteris Regis Francisci Primi comprobantibus, totum tractatum fuisse pro Ecclesiâ Gallicanâ, ac pro Ecclesiis & Beneficiis sub ea existentibus, & ingratiam suorum subditorum, quibus provisio faciendâ erat major quam in gratiam collatorum, ut patet ex omnibus dictis litteris, quæ una cum ipsis concordatis registratæ sunt apud *Rebuff. ad concordata in fine fol. 786. cum seq. in suis impress. Lugd. anni 1586.*

Observando, quod in omnibus dictis litteris Apostolicis Papa loquendo de Ecclesiis & Monasteriis providendis, semper utitur verbo, *consistentibus*, quod denotat materiale ac localem situationem, seu consistentiam & circumscriptionem in loco, ut de hoc verbo existere, vel consistere advertitur in proposito circumscriptionis bonorum à loco per *Rotam dec. 273. num. 13. part. 11. recent.*

Secundò quia in eisdem concordatis expressè dicitur, ac pluries repetitur, ac concedi sive subrogari in locum pragmaticæ Sanctionis, ideoque dicitur intrare vulgarem regulam subrogatorum, de qua apud *Gabr. de reg. jur. conclus. 3. Barbos. axiom. 213. Gre. or. dec. 115. & postum*, ut subrogatum fiat in omnibus jus & naturam ejus in cuius locum facta est subrogatio. neque ultro se extendat, unde cum dicta pragmatica cap. ret. solum Ecclesias & Beneficia in ipsis Regno, Delphinatu, & Comitatu, videbatur, quod ad hos limites illa concordata intelligenda essent.

Tertio, ob effectum argumentum æqualitatis servandæ inter contrahentes, quoniam ubi agitur de Beneficiis existentibus in dictis Regno, Delphinatu, & Comitatu, insinuitur super observantia concordatorum, quamvis ageretur de locis in spiritualibus subiectis Ecclesiis Avenionensi, vel Carpeni, aut aliis existentibus in Sratu Avenionensi, vel Comitatu Venaissino ex deductis per *Tandus. dicta quæst. 169. lib. 3. num. 13.* igitur cum referuntur in contractu correctivo, semper appendens est ille intellectus, per quem inducatur æqualitas, ac evitentur inequalities & claudicatio in iure damnable ex collectis per *Barbos. axiom. 16. Rot. dec. 201. num. 7. part. 11. recent.* & magis proximè *dec. 348. n. 41. & 43. part. 9.* & habemus quotidianum in materia Leoninæ transactionis.

Quartò ad probandum, quod etiam in indultis & gratis benigne interpretandis insinuat in localitate, quodque non attendatur, an loca sint de jurisdictione *Card. de Luca Theatr. Tom. XII.*

spiritual Ecclesiarum existentium in aliis Regni, vel provinciis, deducuntur pluries firmata per *Rotam in Barchonen. Canonatus dile. sequenti circa non comprehensionem Principatus Cataloniæ sub indulto concessio pro Ecclesiis existentibus in Regni Hispaniarum, ac etiam ea quæ habentur in Pamplonæ. decretum de Tassalla de qua sub tit. de Præmentibus, dile. 29.* ut scilicet attendatur litatio locorum in Regno, & non datur extensio ad loca exist. nta in alio Principatu, quamvis subja. cant in spiritualibus Ecclesiis existentibus in Regno.

Quinto nimium ponderabatur observantia deducta ex collationibus 100. & ultra annorum fœtis per *V. e. Legatos*, vel per Ordinarios; Si enim habemus vulgarem propositionem, quia nil in foro frequentius, ut observantia etiam temporis considerabilis, quamvis non apud præscriptionem: at nedeunda sit tanquam optima interpretis casus dubii, distinguendo inter observantiam interpretativam & præscriptivam, quasi quod illa indigeat longissimi temporis cursu, aliisque requiritis præscriptioni, non autem illa ex deductis per *Barbos. vol. post. decem. nro. 47. & sequen. ff. solut. matrim. ac etiam in distinguendo Rota dec. 319. & 331. part. 6. recent.* & in specie interpretationis indulti Apostolicis dec. 59. num. 13. part. 10. recent. *Casaraugustana peritum 16. Junii 1659. coram Arboreo* & scpe in aliis, idcirco cum agatur de observantia centenaria, quæ deduci posset tanquam præscriptiva, multo magis attendenda videtur tanquam interpretativa.

Et licet in ultima decisione respondendo huic fundamento dicatur, provisionem Ordinarii esse unicam ac def. Quosam, vel ineff. Etuam, alias vero fuisse Apostolicas per viam designationis, sive per obitum præveniendi Ordinarii collatorem ex facultatibus, de quibus apud *Rebuff. super concordatis tit. de collationibus 5. si qui vero*, unde propterea inferitur ad conclusionem, quod provisiones Apostolicæ non immutent seu alterent statum Beneficii; Respondimus tamen ego & ceteri pro hac parte scilicet ibi prætere materiam immutacionis, vel alterationis status, quam apud Beneficialistas receptum est testulose ex legitima longissima observantia 40. annorum *ad ext. in cap. cum de beneficio de præben. in 6. ubi scribuntur præsentis franch. n. 6. Gonzal. ad reg. 8. glof. 7. n. 8. & glof. 8. n. 31. Barrot. & add. dec. 636. n. 1.* & sic ad effectum evitandi hanc immutationem de uno certo præcedenti statu Beneficii in alterum, puta de libero in servum, vel de servo in liberum, vel à statu regulari ad secularem, & contra, cum similibus, quod rectè intrat dicti conclusio, unde quicquid de illa esset in suo casu, dicitur, quod veretur in terminis diversis, dum non agebatur de immutatio, vel præscribendo statum Beneficii, sed de interpretando dicta concordata, possimè quia dicta interpretationi assistebat litteralis significatio verborum, ac etiam juris regula super æqualitate servanda, & inæqualitate seu elusidicatione evitanda ut supra; Si enim habemus receptam propositionem, quod interpretatio resulans ab observantia debet attendi, quamvis verborum proprietati repogent, eorumque sensus litteralis videatur diversus, cui prævalet *Dunoyer. dec. 937. num. 27. & seq. dicta dec. 19. num. 12. part. 10. dicta Casaraugustana portionum Arboreo*, & frequenter, multo magis illa assensientia concurrende, ideoque termini videbantur diversi.

Et demum dicebatur majorem DD auctoritatem huic parti assistere, quod scilicet ad effectum collationis attendatur locus Beneficii non autem persona collatoris juxta *cons. 361. Romani* quod sequuntur *Mando. ibid. in add. littera D. Choff. cons. 31. n. 25. Rebuff. in praxi tit. forma Vicar. n. 108. Garz. de benef. part. 5. c. 18. Barbos. Clement. unica de suppl. neglig. Prælat. n. 11. Tirrag. de vet. lignæ. 536. glof. 3. num. 27. Tandus. dicta quæst. 169. part. 3. num. 13. cum seq. late Zipen consil. canon. ad decretal. lib. 3. consil. 6. in principio, & alii apud eos,*

quorum opinio videbatur potius recipienda, non solum ratione numeri, (in quo tamen eo nunquam fundamentum constituitur consuevi.) sed fortius ob majores supra recensitas regulas ac rationes assilentes.

Neque lubriscite dicebamus contraria fundamenta recensita in prima & tertia decisione, praesertim verò in ista; Quatenus enim pertinet ad illud deductum ex auctoritate Roze apud *Mohed. decis. 1. de prae-ben-dia*, quod videbatur esse in ius, facili videbatur respon-sio, ex eo quod à dicta decisione fuisset recessum, ut apud *Capuanaen. decis. 178. par. 1. ubi canonizatur conf. Roman.*

Et quod alia auctoritates advertebatur, nedam majorum numerum, majoresque rationes ut supra alteri opinioni assilister, sed plures ex decentibus con-trarium esse suspectos, eosque non mereri nec quidem nominari, ut est praesertim *addisimatur ad Decim.*

* Alia verò fundamenta nil influere videbantur ad casum, illud praesertim deductum ex decisionibus in *Marianen. & Accien. Beneficiorum Rotae & Corrado*, quoniam ut ex illius causae statu patet, *disc. 18.* ibi non agebatur de puncto, an lex vel indultum loquens de uoa diocesi vel provincia caperet Beneficia existens in diversa diocesi, vel provincia, ex eo quod essent ad collationem Episcopi diversae diocesis, cum de his nec quidem à longè ibi tractetur, sed agebatur de puncto simpliciter voluntatis Episcopi duarum Ecclesiarum aequae principaliter unicarum acceptantis alternativam sub denominatione unius diocesis, an censetur acceptasse pro illa tantum, vel etiam pro altera, quod pendebat ab eo, an denominatio, seu intitu-tio faret demonstrativè vel taxativè, ac etiam quia licet inter se ad alios effectus Ecclesiae aequae principaliter unitae dicantur diversae, attamen quoad Episcopum habentur prout una, ut eodem *disc. 18.* & consequenter retinui videntur nimirum diversae.

Illà verò quae in ultima decisione dicitur, ratio fundametalis opinionis reprobantis illam Romani, quod scilicet beneficia existentia in una diocesi ad provisionem alterius Episcopi vel Praelati, non dicantur de diocesi proprii Ordinarii, sed de illa collatoris, videbatur omnium debilius ac fallacior, & forte continens aliquid æquivocum, si tamen auctoritatis ad id adductis, illa praesertim *Anchoram* loquentis de Ecclesia vel capella exsistente in Civitate Florentiae sub jurisdictione Episcopi Fesulani, quoniam ut de isto casu in specie pluries advertitur *sub tit. de jurisdictione*, praesertim in *Nicarena disc. 10.* & in *Firmana disc. 14.* ob resistantiam Episcopi Fesulani in eo loco cum suo clero & populo vivente inter ejusdem Ecclesiae limites, hia vel ex Apostolica concessione, vel ex antiqua consuetudine ind. & cum dicitur quoddam territorium separatum, seu dismembratum à diocesi Florentina, eff. & tumque de diocesi Fesulana, quod nullam connexionem habere videretur cum isto casu, cui observabam magis congruere ea quae habentur in *Amalpitana jurisdictionis eodem tit. de jurisd. disc. 21.* super uno Episcopo possidente Ecclesiam in alia diocesi, considerando tanquam simpliciter Rectore subiecto legi dicelanae Ordinarii; Hæc dicebantur hinc inde, super quibus nihil statuendo integer locus veritati relinquitur.

Deducabamus etiam in isto casu particulari moti-vum litis juxta terminos *text. in cap. 1. & 2. ut litis pendente in 6.* & consequenter, quod ubi etiam in vim concordatorum collatio spectaret ad dictum Abbatem in vim concordatorum, adhuc tamen intraret affectio Apostolica; Verum istud i motivum mihi videbatur parum tutum, & quodque ubi ad illud restingeretur jus provisi Apostolici, seu Vice-Legati, prima & ultima resolutio probabiles remaneret, quoniam juxta interpretationem concordatorum tributam à consuetudine, illa capiunt etiam litigiosa, & de qua consuetudine post *Rebuff. Tondus. regul. Benef. p. 1.*

cap. 19. num. 4. & seq. & par. 1. disse cap. 169. num. 9. & consequenter cum ad formam eorundem concordatorum detur praeventio inter Sedem Apostolicam, & Ordinarios, ut legitur in eisdem concordatis, & ad-vertit *Gonzal. ad reg. 8. gloss. 25. num. 19. & 20.* atque mortuo primo provisto Ordinarius praeventillet, idcirco gratia Apostolica subrogationis obtempera pro provisto à Vice-Legato, non videbatur suffragari.

Verum quavis in casu quo intrarent clarè concordata, videretur dictam responsonem datam motivo litis esse probabilem, adhuc tamen in isto casu dicebam motivum esse nimium considerabile, cum negari non posset ex hinc inde supra deductis, quod ver-tatem in casu dubio, ac etiam quod ipsa concordata in verbis non loquantur de isto casu litis qui solum deducitur ex quadam observantia, unde propterea est nimium cumulare specialitates ac exorbitantias, & hoc praesertim mihi videbatur satis considerabile.

† Decisio ultima hic infusata est *impress. dec. 191. par. 15.*

MAJORICEN. CANONICATUS

POENITENTIARII

PRO CAPITULO CATHEDRALIS.

Discursus pro veritate.

De Indulto Gregoriano super modo providendi Canonicatum Poenitentiarum in Hispaniis; An comprehendat Insulam Majoricæ; Et quatenus comprehendat, quomodo Episcopus & Capitulum concurrant in hujusmodi provisione.

Et incidenter; An & quando inter duos habentes simultaneam detur jus accrescendi, vel non decre-scendi ita ut collatio, ad solum Episcopum, vel respectivè ad solum Capitulum pertineat.

SUMMARIUM.

- 1 Quomodo providetur in Hispania canonicatus doctoralis, & thedralis.
- 2 De provisione canonicatus poenitentiarum ex Concil. Trident.
- 3 De indulto Gregoriano circa provisionem dicti canonicatus poenitentiarum in Hispania.
- 4 Casus conoverse.
- 5 Resolutiones casu.
- 6 De punctis causae, seu inopellimibut.
- 7 Quod Insula Baleares alias Majorica, & Minorica veniant sub nomine Hispaniarum.
- 8 Insulae pertinent ad provincias adjacentes.
- 9 Quod etiam in indultis Apostolicis immorandum non sit in formula verborum, sed in substantia veritatis.
- 10 Qualis sit substantia hujus indulti, & quomodo Episcopus, & Capitulum concurrant.
- 11 An Constitutiones Sixti & Leonis super Canonicatibus doctoralis, & thedralis in hoc attendi debeant.
- 12 De pluribus argumentis probantibus concursum unitivum Episcopi & Capituli.
- 13 De argumentis in contrarium.
- 14 De reduplicacione persona Episcopi tanquam Episcopi & tanquam Canonici intervenientis in Capitulo.
- 15 Vicarius generalis Episcopi non habet vocem in Capitulo; licet eam habeat Episcopus.
- 16 Quando Episcopus, & Capitulum in beneficiis simultanea collationis provident diversas personas nemo dicitur provisor.
- 17 Declaratur quando procedat, & de conclusione, ut alius non eligentibus, vel male, totum jus consolidetur in alio.
- 18 De alia declaratione conclusionis, de qua num. 16.
- 19 De ratione cui innixa est simultanea inter Episcopum, & Capitulum.

Cum ex Constitutionibus Sixti IV. & Leonis X. cregitur apud Garz. de benef. par. 5. cap. 4. post num. 109. in Cathedralibus & Metropolitanis Hispaniarum, duo qualificati Canonicus, Magistralis, & Doctoralis, prævio concursu, per Ordinarium & Capitulum providentur, atque per Sac. Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 8. statutum esset in omnibus Cathedralibus & Metropolitanis erigi debere Canonicum Penitentiarium, cuius provisi soli Ordinario abque aliqua Capituli participatione competere deberet, & quam Conciliarem dispositionem receptum est, nedum in prima, sed in omnibus successivis Canonicis vacationibus locum habere juxta cons. Navarr. unic. ut Sede vacante, ut per Paris. Concord. Garz. & alios relatos per Barbos. de Canon. cap. 26. num. 4. Manic. dec. 56. num. 1. Molin. dec. 53. in Barchohen. causatus 15. Februarii 1664. coram Verapso edita in causa de qua disce. sequen. Hinc obsevantia dedit, quod iste Canonicatus etiam in Hispaniis, ubi circa istud jus conferendi magnam habent partem Capituli, per solum Ordinarium abque Capituli participatione providi consuevit usque ad tempora Gregorii XV. qui de anno 1621. ad supplicationem Regis Catholici & Capitulorum per ejus Constitutionem registratam post Barbos. de presc. Episcopi. part. 3. fol. 109. juxta impress. Lugdun. anni 1641. statuit in Regnis Hispaniarum hujusmodi Canonicatum non obtinere quacunque reservatione, præterquam illa apud Sedem, providi habere ab Ordinario & Capitulo per concursum habendum, juxta formam ab eadem Constitutione præscriptam.

Sequuta igitur vacatio hujus Canonicatus in Ecclesia Majoritica, in qua juxta ea quæ habentur infra in alia Majoritica, Canonicatus disc. 29. provisi Canonicatum sit per Capitulum eum interventu Episcopi tanquam unus ex Capitularibus abque eo quod habeat illam coequaliter simultaneam, quæ aliis de jure competit, Episcopus fitus dicto Concilii decreto, abque concursu, vel Capituli participatione Canonicatum contulit Gabrieli; Capitulum verò prævia interpellatione Episcopi juxta formam Constitutionis Leonis X. servata forma dicti Indulci Gregoriani, illum contulit Christophoro; Verum Petrus illum tanquam devotum ad Sedem Apostolicam ab ista impetravit, presentatque litteris in Roma coram Emeris, atque dato dubio, an illi essent exequenda, sub die 3. Decembris 1663. negativè responsum fuit, in repositione verò sub die 16. Junii 1664. recedendo à decisio, diversa affirmativa prodit resolutio, confirmata 11. Martii 1665. concellaque victis nova audientia, sub die 12. Februarii 1666. coram eodem, recedendo à secunda & tertia resolutione, prestitutum fuit in prima, & in hoc statu, quod sciam, causa sit, ob sublequatam mortem Honiuphii.

In hoc autem intermedio tempore inter tertiam & quartam resolutionem, ex parte Capituli pro veritate consultus fuit pro ejus indemnitate, ac magis ad effectum occurrenti futuris præjudiciis, quæ sibi ex hujusmodi resolutionibus pro futuris vacationibus causari possent, quam quod uni vel alteri ex colligantibus assisteret; Quare res continuabam inspectiones; Primò scilicet super istarum Insularum comprehensione sub dicto Indulto Gregoriano; Secundò super puncto in genere etiam pro futuris vacationibus; Et tertio in controversia speciali, quicquam ex tribus contententibus potiora jura foret.

Quod primum, nil amplius intrerat de hoc agere stante superventa declaratione Alexandri VII. in per dicta comprehensione, quæ propterea ita hodie remanet extra omnem questionem, ut etiam haberetur disce. seq. Et nihilominus quando de hoc agi debuisset,

nihil omnino probabiliores videbantur intermedia resolutiones super comprehensione, cum ista videatur clara, tam ex Geographorum & Chronillarum testimonio, quam etiam ex dispositione juris descrente Insulas provincias adjacentibus ad text. in l. Insula ff. de judic. & cap. unico. 5. in Apulian extravag. commun. ubi gloss. in verbo Sicilia agit in specie de Insula Majoritica; Ac etiam ex obsevantia super solutione subsidii & exculati, ac justificatione Nuntii Hispaniarum, cum aliis ponderatis in dictis decisionibus, præsertim secunda 16. Junii 1664. non revocatis sed potius in hac parte præfuppositis in quarta eam revocatotia.

Quo verò ad secundum punctum, in quo propriè verlabatur interesse Capituli, & à quo etiam perdebet determinatio dictæ triangulatis controversiæ, particularis decisio pendet ab eo, an illa provisi facienda esset per Episcopum & Capitulum disjunctivè juxta formam simultaneæ de jure competens, adeo ut tanta esset vox solius Episcopi, quanta illa Capituli, abque necessitate simultaneæ seu collegialis concursus, ac propterea quilibet diversis loco & tempore suum jus respectivè exercere valeat; Vel potius & converso fieri deberet unitivè seu collegialiter tanquam ab uno corpore tam ab Episcopo quam à Capitulo constituto, juxta eam formam, cum qua alii Canonicatus hujus Ecclesiæ conferuntur, ut infra disce. 29.

Super hoc autem, scribentes in dicta causa pro tribus respectivè contententibus, ac etiam Rotæ decisiones, nimium insistebant super formula verborum Indulci, eorumque grammaticalis constructionis ac significationis, quod tamen pro meo sensu, in præcedentibus etiam, sæpius verò sub tit. de fideicommi. ac a libi insinuato, videbatur parvi momenti, ex propositione apud me in foro principatum obtinere debente, ut non cortex & figura verborum sed substantia veritatis, seu verisimilis voluntatis attendi deberet, quoniam sicut in contrariis, vel ultimis voluntatibus frequentius verborum formula penderet à diversis Notariorum stylis & formulariis, abque eo quod partes ad id reflectant, ita pariter quando non agitur de Constitutionibus Apostolicis editis per viam legis universalis, sed de hujusmodi Indulci & gratiis particularibus, respicienda substantiam, & quid Pontifex concedere voluerit; Verborum autem formula seu contextura, pro Secretariorum diversitate diveria esse solet, ut supra disce. 5. Ideoque hujusmodi grammaticæ questiones solæ & de per se in foro incongruæ videntur, præterquam ubi ipsi grammaticali significationi alia assistunt, vel non resistunt, & tanquam unum ex administris, quoties tamen verba non sint adeo clara & expressa, quod inter regula textus int. illi ut illi ff. de legat. 3. latè exornata per Rotam dec. 44. num. 14. par. 11. rec.

Speciata igitur substantia veritatis, duo Pontifex per hoc Indulcunt concedere voluit in novativa status in quo ex dicto Concilii decreto iste Canonicatus Penitentiarius singularizatus est; Primò scilicet, ut 10 ejus provisi fieret tam per Ordinarium quam per Capitulum, non autem per Ordinarium solum independentem à Capitulo, ut per Conciliare decretum disponitur; Et secundò, ut provideretur per concursum eo modo quo ad præscriptum dictatum Constitutionum Sixti & Leonis providentur dicti alii duo Canonicatus qualificati, Doctoralis scilicet & Theologalis, & sic in substantia istam Penitentiariam pariter qualificatum, atque habentem eandem rationem, præfatis aliis exquare voluit, ut omnium trium uniformis provisi fieret.

Quod bene comprobati obsevantiam ex firmatis per Rotam apud Carillum dec. 51. repetit. dec. 743. par. 4. rec. tom. 3. num. 11. cum sequen. quod scilicet quavis dicta Indulta Sixti & Leonis non fuerint causa præfata & finalis hujus Gregoriani, ad effectum, ut

illud ad illotum limites præcisè ac taxativè intelligendum esset, adhuc tamen illa fuerunt causa impulsiva sive assimilativa, ut illa pro istius interpretatione attendi debeat, ut ad aliud propositum advertitur *dec. 1. 4. num. 70. par. 9. rec.* ac etiam in decisionibus editis in *Barchinensi, disc. seq.* quod etiam identitas rationis bene comprobatur; Et propterea cum præfati duo alii Canonici qualificati providentur ita per concursum per Episcopum & Capitulum unitivè seu collegiativè, idcirco substantià veritatis ea videbatur, quod Indultum, removendo specialitatem in isto Canoniceau Penitentiario resultantem à Concilio Tridentino, ille sub aliorum regula cadere ac aliis exequere.

Idque exemplari etiam observabam ab eisdem Indulti toto contextu, non autem per partes, seu verborum formulas attendendo; Et primò quia præscribendo formam concursus, disponitur ut concurrentes examini debant mediante concione vel lectione per horam super puncto extrahendo ex libro forte apto per Ordinarium & Capitulum in præsentia oppositarum, & sic præsupponitur actus unusus ac individuis ita contemporaneè faciendus coram Episcopo & Capitulo simul seu collegiativè, dum impossibile est dictam formam verificabilem esse juxta eam simultaneam, quæ de jure competit, per quam Episcopus & Capitulum disjungit, atque in diversis loco & tempore suum respectu jus exercent.

Secundò quia disponitur, ut peracto examine, assumi selegi debeat ille, qui per Ordinarium & Capitulum magis idoneus reputatus fuerit, quod patitur præsupponi actum unitivum seu collegiativum ac individuum eodem tempore explicandum.

Tertiò, quia Pontifex utitur verbo *eligere*, seu termino *electionis* æqualiter directo tam ad Ordinarium quam ad Capitulum, quod pariter est argumentum actus collegialis & unitivi, quoniam ubi agitur de simultanea distributiva, tunc ille terminus adaptari potest Capitulo constituto ex pluribus, sed omninò incongruus est Episcopo, qui solus pro suo jure consistit.

Quartò, quia contingente vacatione in mense reservato, disponitur, ut electus intra sex menses à die electionis litteras testimoniales Ordinarii & Capituli in Dataria præsentare debeat, & sic consideratur actus unusus, qui cadere debeat in unica persona ad formam testimonialium per Datariam providenda, eo modo, quo providetur Parochiales cum litteris testimonialibus Ordinarii super præelectione in concursu ad formam ejusdem Concilii Tridentini, quod omninò incongruit simultaneæ disjunctivæ, ob quam dari potest (ut frequenter contingit) quod Episcopus eligat unum, & Capitulum eligat alterum.

Quintò, quia eisdem Ordinario & Capitulo, pro eorum arbitrio, per verba denotantia unitatem, conceditur facultas ex justa causa dispensandi ætati 40. annorum, ac etiam multòdanti pro eorum arbitrio talem Canonicum male suum munus explentem, quod repugnare videtur simultaneæ disjunctivæ seu distributivæ.

Et sexto denum ducto argumento à simili à præfata Constitutione *Leonis X.* à qua ut supra dictum est, congruit istam recipere interpretationem, quia disponitur Ordinarium monendum esse, ut intra triduum interveniat in Capitulo, sin minus procedatur per solum Capitulum, & sic ad evidentiam supponitur simultaneæ unitivæ per actum unicum collegiativum.

In contrarium urgere videbantur; Primò, quod in eodem Indulto Episcopus seu Ordinarius semper consideratur tanquam Ordinarius, quod incongruit intellectui, de quo supra, quoniam quando Episcopus intervenit, atque dat unicum votum in Capitulo tanquam unus ex Capitalibus, potius consideratur tan-

quam Canonicus quam tanquam Episcopus, attenta enim illa secunda persona, tanta est vox sua, quanta est illa totius Capituli, ut infra in dicta *alia Maricensi, disc. 19.* Verum non videtur argumentum adeo efficax quod præmissis præponderaret, in ista præsertim Ecclesia, in qua Episcopus non habet eam simultaneam disjunctivam quæ de jure communi aliis competit, ita ut in eo concurrat dicta personarum duplicitas, quod scilicet tanquam Episcopus habeat suum jus plenum corquale juri Capituli, ac etiam interveniat in Capitulo tanquam Canonicus, ut est in plerisque Ecclesiis, & præsertim habetur ut in *Cæsarensiana canonica, tit. disc. 1. 21.* ubi Episcopus ratione ita divisè simultaneæ, pro jure suo habet duos menses ad liberam collationem, & tamen intervenit in Capitulo tanquam unus ex Capitalibus, in collationibus, quæ sunt in duobus mensibus ratione ejusdem simultaneæ Capituli assignatis, in ista enim Ecclesia, consideratur etiam tanquam Ordinarius, non nisi unicum votum collegiativum habet & non aliud.

Et secundò in contrarium magis fortiter ponderabatur alternativus intervenus Episcopi vel ejus Vicarii generalis; Vicarius enim non dicitur de Capitulo, neque illi conveniunt rationes, quæ convenire possunt Episcopo in *glos. in clement. ut 11. de etate & qual. ubi Cardin. in §. illis veris, num. 10. Abb. in proem. decretal. 2. par. num. 21. Capita. dec. 153. num. 3. par. 1. cum aliis per Rotam dec. 366 num. 28. par. 9. rec.* Sed responsio etiam videbatur facilis ex eo, quod idem disponitur in dicta Constitutione *Leonis X.* & tamen sive Episcopus sive Vicarius intervenit in Capitulo collegiativè cum unico voto, idcirco ut supra dictum est, ea videbatur substantià verificata, quod per istud Indultum edium super Canoniceau Penitentiario, aliud geri noluisset, nisi tollendo specialitatem resultantem à Concilio Tridentino, istum Canoniceau exequere dictis duobus aliis qualificatis ac rationis identitatem.

Ponderabatur etiam in contrarium *dec. 53. Merlini*, sed illa extranea erat à casu, cum incidenter ibi agatur in genere de simultanea competente ad limites juris communis in omnibus Canoniceauibus vel Beneficiis Cathedralis, non descendendo ad hæc specialia, ad quæ neque descendere poterat, dum tunc istud Indultum non prodierat.

His autem positis, quod scilicet actus debeat esse unitivus seu collegiativus Episcopi & Capituli, hinc de consequenti retulatur determinatio secundæ inspectionis casus particularis ad favorem provisi à Capitulo in exclusionem aliorum duorum contendentium; Postea enim validitate provisionis factæ per Capitulum, pernecece refulsabat invaliditas provisionis factæ per Episcopum, tanquam privatum ac extra Capitulum; Ac etiam constabat provisiò Apostolica ratione devolutionis quæ præsupponit utriusque provisionis invaliditatem seu negativam.

Ex parte provisi Apostolici ponderabatur, ac etiam admittitur in decisionibus ejus favore editis, quod quando Episcopus & Capitulum circa simultaneæ collationis exercitium sunt discordes, tunc neutra provisiò concludit, dum utraque dicitur facta à medicate vocum, quoniam nemo ex eis jus habet ad petendam institutionem, ut in eisdem decisionibus; Atque movitum generaliter ac in abstracto erat verum, sed fallacia erat in applicatione, procedit enim in simultanea disjunctiva ad puros limites juris communis generaliter competente, per quam ut supra dictum est, quilibet ex collatoribus habet jus corquale ac æque principale exercibile diversis loco & tempore juxta supernum exemplum duorum, vel plurium patronorum æquales voces habentium in præsentando jure singulari, & in his terminis procedunt auctoritates desuper collectæ in secundâ & tertiâ decisionem.

Secus autem ubi agitur de simultanea unitiva deducenda ad exercitium per unicum actum individuum & collegiativum tanquam per unicum corpus politicum seu intellectuale constitutum tam ab Episcopo quam à Capitulo, tunc enim Episcopo requisito, & non curante intervenire, totum jus devolvitur ad Capitulum, adinstar illius devolutionis seu verius consolidationis, quæ fit in minori parte capitularium seu collegialium, aliis non tantibus intervenire seu impeditis, aut nullis, eligentibus *ad text. in cap. cum in cunctis cap. dudum. & cap. congregato de electio. cap. gratum de postulatione Prelatorum cum concordantibus per González ad regul. 8. glof. 45. num. 68. & sequen. Luter lib. 2. qu. 21. num. 24. & sequen. Passarin. de elect. cap. 31. qu. 1. Rota apud Coccin. decis. 212. & in par. 9. recent. decis. 566. ac habetur in materia electionis infra sub tit. de Capitulo & Canonici, ac etiam sub tit. de jure patronatus & conferunt deducta supra in Cesarangustana discursus 22.*

Et ulterius etiam in casu simultaneæ disjunctivæ & coequalis, tunc dicta conclusio procedit, ut illis, qui eam habent in diversam ab unitibus sententiam, nequa collatio concludat, sed fiat locus devolutioni ad Superiorem, quando uterque valide ac legitime suum jus exercet, secus autem ubi unus eorum negligit, vel inutiliter agit, tunc enim totum jus devolvitur ad confortem, seu per non jus decrendi in eo consolidatur, ut habemus receptum in jure patronatus, quod si duo habentes coequalem vocem valide præsentant diversas personas, nemini jus quaeritur, sed locus est gratificationi, si vero unus præstare negligit, five inutiliter præsentat, puta non clericum, aut alias incapacem seu indignum, five contra formam à fundatore præscriptam, tunc totum jus consolidatur in confortem, unde propterea debetur institutio præsentato per eum, perinde ac si ab omnibus patronis præsentatus esset, ut in dicta sua materia sub tit. de jure patronatus, ex ea clara ratione, quod jus patronatus vel conferendi dicitur individuum residens penes omnes in solidum, diviso solum exercitio, unde propterea si istud ab uno negligitur, vel male explicatur, tanquam per jus non decrendi totum residet in altero.

Id autem magis de plano procedit in hujusmodi simultanea quamvis disjunctiva competente Episcopo & Capitulo in Canonicatibus præsertim & beneficiis Cathedralis; Siquidem in jure patronatus id provenit ex sola individuitate ipsius juris ac subiectæ materiæ, non autem ratione personarum, quæ sunt dividuæ ac diversæ, cum rectè illud residere possit non solum apud plures personas inter se omnino extraneas ac de diversis locis vel regionibus, sed etiam diversæ qualitatibus, & cum diverso modo præsentandi, quia nempe alii sunt laici, alii vero jure univerfo & collegiatio, & tamen ipsa individuitas juris causat hunc effectum; Malto magis in his terminis, in quibus concutitur etiam individuitas personæ, seu major connexio, collatio enim habitualiter seu mentaliter fieri dicitur per ipsam Ecclesiam, penes quam jus conferendi residet, sed quoniam ipsa est persona inanimata, & non apta id explicare, idcirco ejus vice ac nomine id explicat Episcopus & Capitulum tanquam constituentes, seu repræsentantes ipsam Ecclesiæ corpus, cujus Episcopus est caput, Capitulum vero reliqua membra, ut etiam advertitur supra d. disc. 22. ac pluries sub tit. de jurisd. & ac sub altero de præminentia, unde propterea uno eorum impedito, seu negligente, aut male explicante ipsam partem, totum jus consolidatur in alio ob duplicem individuitatem ita concutentem.

BARCHIONEN. CANONICATUS PENNITENTIARIII

Pro CAPITULO ECCLESIE CATHEDRALIS.

Et IOSEPHO GALLART.

Cum PETRO MARTYRE PHEBER.

Causa decisus per Rotam pro Petro Martire, & pendet.

De eadem materia Indultu Gregoriano super provisione Canonicatus Pennitentiarii in capiat Principatum Cataloniæ, qui veniat necne sub nomine Regnorum Hispaniæ pro quibus dictum Indultum concessum fuit.

SYM MARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 Resolutiones emanata in alia causa antiquali.
- 3 Resolutiones edita in casu presentis controversie.
- 4 De declaratione Alex. VII. super comprehensione Catalonia sub indulto Gregoriano.
- 5 De conclusione, quod i ger edita pro uno Principatu non habent locum in alio aque principaliter unito dominio, ipsam Principi.
- 6 Quod observantia sit optima interpret indulgentiarum, aliarumque dispositionum, & altum.
- 7 Quod Principibus Catalonia, & Comitatus Barchinonæ soleat explicari sub nomine Regis.
- 8 In idem cum responsione ad observantiam, quod esset uniformis.
- 9 Quod ista materia non sit immorandum in figura verborum, sed in substantia veritatis.
- 10 Declaratur conclusio, de qua num. 5. quomodo, & quando procedat & num. 13.
- 11 Quomodo doctrina ac regula generaliter intelligi debeant.
- 12 Quod ista questio sit potius facti, & voluntatis, quam juris, & quomodo decidenda.
- 13 De alia declaratione conclusionis, de qua num. 5. & 10.
- 14 Quod sub privilegio concessi Regi Hispaniarum, vel Galliarum veniant alia dominia, quamvis extra Hispanias, vel Gallias.
- 15 Duntaxat exemplum Ducatus Urbini, & similibus.
- 16 Et aliud de alternativa accet, rata per Episcopum duorum diocesum novum sub denominatione minus.
- 17 Quando universa regio, vel dominatio veniat non curata titulum disjunctio, vel dominium divisi, & sit.
- 18 Quod tota Hispania, vel Gallia de facto reputetur pro uno Regno, licet inter se sint diversa.
- 19 Quod Catalonia sit pars Hispania.
- 20 Ubi lex nova emanat per viam declarationis respicit etiam præterita.
- 21 Una præsumptio aliam præsumptionem tollit ex observantia resultantem.
- 22 Observantia non pacifica non observanda.
- 23 Consuetudo non extenditur de casu ad casum, vel loco ad locum.
- 24 Non usus, vel negligentia aliorum non præjudicat privilegio concessi alicui Universitati.
- 25 De observantia particulari inducente ultimum statum per rem judicatam an obstat, necne.

DISC. XXIX.

Præsupposito tenore Indulti super provisione Canonicatus Pennitentiarii in Ecclesiis Regnorum Hispaniæ juxta seriem de qua disc. præced. annis retro elapsis orta fuit controversia; An Ecclesiæ existentes in Principatu Catalonia, & in Comitatu Barchinonæ, ista præsertim Barchioner, comprehenderentur sub nomine dictorum Regnorum, ita ut venient necne sub dicto indulto; Et introducta causa in Rota inter provisorum

provisum Apostolicum, & provissum à Capitulo ad formam Indulti, tunc prodierunt in tribus diversis instantiis sententiae Rotales, ex rescripto etiam Signaturae executioni demandatae, in prima instantia coram *Versupio* praevius duabus decisionibus 4. Decembris 1644. & 9. Jani 1645, quarum prima est impressa *decis.* 316. par. 9. recit. in secunda coram *Rota* praevius etiam duabus decisionibus inter suas *decis.* 379. & 386. repetit. eadem par. 9. rite, *decis.* 373. & 389. & in tertia coram *Cello* inter suas *decis.* 7. in quibus firmatur sub nomine Regnorum Hispaniae non venire istos Principatum & Comitatus; Sequita vero vacatione ejusdem Canonici per obitum dicti ut supra sententias Rotales obtinentis, eadem controversia excitata fuit, quoniam Episcopus juxta dispositionem Concilii Tridentini à hom. contulit Petro Martyri Phleber Capitu. um verò ad formam dicti Indulti de illo providit Josephum Gallat; Et introducta causa in *Rota* coram *Versupio*, datoque dubio, cui dictus Canonici esset adjudicandus, ad favorem Petri Martyris provisi ab Episcopo, propositi solatio sub die 15. Februarii 1664. confirmata sub die 8. Junii 1668. coram *Viccomite* subrogato, atque ad eam normam expedita sententia, commissa fuit causa appellationis in eadem *Rota* coram *Albergo*, ubi pendet disputatio dubii, in dicta sententia sit confirmanda vel infirmanda.

In hoc statu, ad defensionem provisi à Capitulo evocatus fuit, seu verius tanquam Regis Catholici Advocatus desuper consultus, tam ad effectum sustinendi ac tuendi dictam collationem factam à Capitulo ad formam Indulti, & sic per isto negotio particulari, quam etiam per puncto generali comprehensionis istorum Comitatus & Principatus sub nomine seu vocabulo Regnorum Hispaniae.

Quatenus igitur pertinet ad hunc secundum punctum, inanis videbatur labor de illo agere, dum de tempore quo hæc discurrebantur, jam sequuta erat declaratio *Alexandri VII.* super comprehensione, ut advertitur *disc. praeced.* & consequenter hodie cessat omnis occasio dubitandi; Seclusa vero dicta declaratione, quatenus de eodem puncto agendum esset juxta primum statum; Quamvis in prima decisione coram *Versupio* 316. par. 9. rec. ex num. 7. ad 11. insinuat in ea generalitate, quod illi Ditionis seu domini pars per Regem Catholicum possideratur sub titulo ac nomine Principatus & Comitatus respectivè, non autem sub nomine Regni, quodque sit dominum æque principaliter, non autem accessorie unitum Coronae Aragoniae, quae pariter æque principaliter unita est alteri Coronae Castellae & Legionis, & consequenter quod vivat cum suis legibus, privilegiis, & consiliis, independentem ab aliis Regnis & Principatibus ejusdem Hispaniae, atque non veniat sub legibus & privilegiis loqueribus de aliis Regnis, ex regulis & propositionibus generalibus ibi deductis.

Attamen tam in eadem decisione, quam in omnibus aliis subsequens, non determinando principaliter istum articulum, illumque indecism relinquendo, cum verbo, *quidquid sit*, principaliter insinuat super observantia Ecclesiarum istorum Principatus & Comitatus, quod scilicet iste Canonici providi conseruavit, vel per Sedem Apostolicam in casu reservationis, vel per Ordinarium jure suo ad formam Concilii, nullatenus Indulti praedicti forma servata, & com eodem sensu proceditur in hujus causae decisionibus coram *Versupio* & *Viccomite*, praesertim latius in hac secunda, in qua expresse proficundo suspensam ac indecism relinqueret istum punctum (super quo tamen ostenditur eadem inclinatio in negativam, eodem modo, quo in dictis praecedentibus decisionibus editis in alia causa ostenditur) principaliter insinuat super sola observantia, ex recepto principio, quo nil in *Rota* & Curia frequentius, insinuato supra *discursu* 16. & in aliis pluries, ut observantia praesertim in

Indultis & privilegiis in casu dubio sit optima interpretatio ac interpretationum Regina, quae praevalere debet etiam sensui seu propriorati verborum, ut plenè in praedictis omnibus tam alterius quam istius causae decisionibus probatur, atque est principium hodie melius abique superfluo auctoritatum cumulo licitè praesupponendum.

Econverso ex hac parte deducebantur plures auctoritates, tam Historicorum quam Juristarum ac Geographorum, probantes quod licet istae Ditiones Cataloniae, & Barchinonae per plures diversos ponerentur jure Principatus vel respectivè Comitatus, eo quia sic denominabantur possiditores, quando Hispania divisa erat in plures provincias seu ditiones, de facto à pluribus diversis dominis possessas; Attamen postquam sub Corona nuncupata Aragonia sequuta fuit unio demitionum Aragoniae, Valentiae, Cataloniae, & Barchinonae cum annexis, omnia ista dominia indecism ac promiscuè sub nomine Regnorum explicari consueverunt, quamvis etiam aliquando in actibus particularibus antiqui tituli, continuando antiquos stylum & formulae, vel ad conservandam populorum benevolentiam, adhiberi consueverint ac soleant.

Et quoad observantiam, ut ex eisdem decisionibus patet, occasione respondendi ad objectiones, docebatur illam non fuisse paciam, sed uniformem, cum plures darentur actus in contrarium, deducendo etiam ad probationem aliis firmata per *Rotam Tridentinam*, Canonici coram *Carillo* inter suas *decis.* 51. ubi bene advertitur, quod istae Hispaniarum provinciae diversos istulos prius habentes, ac etiam quandoque retinentes Regnorum titulum seu nomenclaturam quoque habent.

Mihi verò in discussu, etiam pro veritate habito in congressu, ad quem ut supra, non scib. nō prius in causa, evocatus fuit, hujusmodi generalitates hinc inde deducit, principaliter fundatæ in formalitate verborum, pro mea consuetudine non placebant, ex eodem principio, de quo super hoc eodem Indulto ad alium effectum *disc. praeced.* ut non eorum & formula verborum, sed substantia veritatis voluntatis, vel subjectae materia attendi debeat, ad indagandum, quid verè tam per consensum quam per imperantem Indultum in animo seu intentione habitum fuerit; Istæ siquidem regulae generales hinc inde deducit, praesertim cumulatè in dicta prima decisione coram *Versupio* 316. n. 7. cum sequen. par. 9. rec. super continuatione Regnorum seu Principatum & provinciarum in antiqua natura & divisione, non obstante unione sub eodem Principe, quoties ista est aequae principaliter, rectè procedunt in suis casibus, sive ad quoddam effectum non autem ad alios, ita ut fallacia frequentius consistere solat in applicatione ad casum, & consequenter quod manifestus videatur error Juristarum nimium frequens, ex quo in omni materia totae aequivocae resultant, hujusmodi regulas ac propositiones ita generaliter ac indefinite sumere, non distinguendo casus eorumque diversas circumstantias, sive non distinguendo respectus aut effectus, ad quos disputari contingat; Atque hoc est Juristarum malum incurabile quod in dies semper majus redditur ex abusu insinendi simpliciter in doctrinam ac decisionum cumulo & confectione, principale fundamentum continendo in numero arithmetico, non distinguendo effectus seu respectus, minusque reflectendo ad eorum applicationem.

Procedendo igitur ut decet cum debita distinctione casuum five effectuum, hujusmodi quaestiones videntur potius facti & voluntatis quam juris, idque juxta generalem regulam in quaestione voluntatis, de quibus praesertim frequentius *sub tit. de fidei commissis*, certam uniformem regulam, seu decisionem cuiuscumque casui applicabilem illae non recipiant, quoniam singulorum casuum particularis ac diversa est decisio pro illius facti qualitate, ac particularibus circumstantiis, sive pro effectum vel respectum diversitate.

Hinc

Hinc proinde distinguendum est; Aut enim agitur de indolis vel aliis dispositionibus privatis inter ipsa Regna, seu inter ipsos Principatus, ita ut pro morum vel legum diversitate, possit vel debeat indultum vel alia dispositio uni congruere & alteri non, & tunc rectè procedunt regulæ seu propositiones, de quibus in dictis decisionibus, præsertim prima *decis. 316. part. 9.* à qua tanquam magistrali omnes alie regulari videntur, ut leges vel dispositiones editæ pro uno Principatu non capiant alterum, quamvis æque principaliter sub ejusdem Principis regimine unitum, juxta casum disputatum in *Pamplonæ de cimarum d. Tiffilla etiam Albergato de quo sub tit. de Præminentis disc. 29.* ubi latius de hac materia unionis æque principalis Regnorum vel Principatuum sub una Corona, quodque sub nomine aliorum Regnorum alia non veniant, eo quia tractatur de negotio privato, quod uni Regno, vel Principatui congruere potest, alteri verò non, ex ibi laudis deducis.

Alter casus est, ubi indultum vel alia dispositio principaliter continet jus vel interesse ipsius Principis in universum, qui tamen explicatur sub nuncupatione vel intitutione unius ex pluribus Regnis vel Principatibus, quæ possidet, ita ut subiecta materia non patiarur vel suadeat restrictionem, magis ad unum quam ad alterum Principatum, sed ipsi Principi ejusque dominio in universum congruat, & tunc non attenditur intitutio unius magis quam alterius domini, quæ demonstrativè non autem taxative stare dicitur, ideoque dispositio convenit etiam omnibus aliis Regnis vel Principatibus, ut in specie privilegii concessi Regi Hispaniarum, quod comprehendat omnia Regna & domini ad Regis Catholici Monarchiam pertinentia etiam in Italia & Belgio, aliisque mundi partibus habetur apud *Monte, dec. 59. Furfus inter tract. varias de appellat. verbor. verbo Hispania appellat. 115. n. 4. & 5.* & ceteris relatis deducitur in eadem *dec. 316. n. 2. & 3. part. 9. rec.* ex doctrina *Vit aliani in Clem. Archiepiscopo n. 47. & 48. de privilegiis*, ubi quod sub nomine Regui Francie veniant etiam alie provincie unitæ vel subiectæ, quoties ipsi Regi dispositio directæ est.

Quod prædictè in Italia comprobari observabam cum is quæ habemus de aliquibus ejusdem Italie Principibus, quorum Principatus consensum est ex diversis dominiis inter se omnino distinctis, diversas etiam nuncupationes habentibus, æque principaliter unitis, ut erat præsertim Dux Urbini, quoniam juxta scripsum, quæ habetur in *Senegallien. Castrorum sub tit. de Regalib. disc. 1.* ille Principatus constitutus erat ex pluribus diversis dominiis, quorum singula diversas intitutiones, diversasque naturas & mores habebant, nempe Ducatu Urbani, Principatu Pisauri, Comitatu Montisfeltri, Vicariatu Esgubino & Montis Avii cum aliis, quæ omnia per Paulum III. unita fuerunt sub expressa unione quæ principaliter ita ut propria jura & privilegia propriamque respectu naturam retinerent, & tamen non dubitabatur quam plura indulta illi Duci concessa convenire indefinitè pro universo isto Statu, quamvis sub nomine Ducis Urbini tantum explicaretur; Quod etiam congruere videtur M. Duci Florentie pro iis, quæ sibi conceduntur, quamvis ejus dominiis diversos comprehendat Principatus, ut præsertim est ille Senatus omnino diversus ex diverso titulo diversisque regimine ac legibus distinctus ab illo Florentie, cum similibus.

Ad quod rectè congruere videntur firmata *Marian. & Accien. Bosph. 11.* de qua supra *disc. 18.* ut alternatim acceptata per Episcopatum duarum Ecclesiarum sub nomine seu intitutione unius, utramque diocesim capiat, eo quia quoad ipsum Episcopum habentur pro unica, quamvis inter se ad alios effectus vel respectus omnino diversæ seu distinctæ censeri debeat. Tertius denum est casus noster, ubi agitur de indulto vel aliis dispositionibus directæ ad eundem Principi-

pum, seu ad ejus portionem, vel in ejus gratiam edita pro aliqua ejus dominationum parte, ad quam restricta sit, ratio autem, seu causa concessionis universæ illi regioni vel parti æqualiter conveniat; Et tunc quavis ejusdem quoque regionis, vel partis dominatio ex diversis titulis proveniat, illaque, attentata primæ natura, ob plurium diversorum dominationum, distincta esset in diversa dominia sub propriis diversis legibus, ac moribus viventia, diversamque intitutionem habentia, nihilominus si idem Princeps explicatus est sub titulo generali complexivo totius illius regionis, vel etiam ipsam terræ regio ita genericè explicata est, tunc ex eisdem rationibus ac auctoritatibus, de quibus in casu proxime præcedenti, idem dicendum venit, spectata substantia veritatis, sive subiecta materia, aut ratione, ob quam illa dispositio emanavit, non curantur verborum formulæ, si e horum modis dominiis distinctiōibus, attendendis solum inter se, & ne una pars alterius dominationem per viam subiectivæ unionis pretendere valeat, & ad quem effectum propriè considerari solet intellectus continuata distinctio seu diversitas diocesum, vel provinciarum simul unitatum *juxta conf. 27. Mansf. cum aliis in Anaparen. & Civitaten. sub tit. de præminentis disc. 7. & in aliis.*

Applicando igitur ad rem; Spectato communi loquendi usu, hodie de fide Hispania non habens antiquam distinctionem sub diversis Regibus ac Principibus, habetur pro unico Regno, & unica dominatione, ita explicari solita sub nomine plurium Regnorum ad significandum statum antiquum, ac præferenda præjudicia aliis singulis Regnis ac Principatibus resistentia, ne unus alterius subjectionem prætereundere possit, unde apud externos non reflectitur ad hujusmodi magis minutæ, distinctiones; Ac propterea quando deputatur Nuntius Apostolicus apud Regem Hispaniarum, ac pro illis Regnis, non veniunt sub dicti Nuntii jurisdictione alia domini Regis Catholici extra Hispanias, sed bene universa hæc regio venit, non distinguendo, an una pars habeat nuncupationem Regis, altera verò Principatus vel respectivè Comitatus; Idemque patitur in concessionibus subsidii & similibus, quæ per Sedem Apostolicam fiunt, quoniam Secretarii Apostolici, vel alii Officiales litteras discussper expedientes, ad has distinctiones non cogitant neque reflectunt, ut etiam praxis docet in Regno Gallie, in quo pariter eadem distinctiones, attentæ primævo statui inquant.

Cum igitur universa hæc regio ob fecentem infidelium dominationem, ac aliquam mixturam ante expulsionem, indigeret aliqua particulari cura adhibenda per ministros probos, ac litteratos, hinc introductus fuit usus Canoniciatum Theologali & Doctorali, confessorum per concorsum, ac sub diverso usu quam in aliis Mundi partibus fiat; Deinde verò adinstat, atque ex rationis identitate, idem obtineri curatum fuit pro isto Canonicali Pænitentiario, ut advertitur *disc. præced.* Igitur non curata partium vel provinciarum diversæ nuncupatione, attendenda est generalis ratio conveniens universæ regioni, de qua ex concordia Geographorum testimonio in eisdem decisionibus non dubitatur istos Principatum & Comitatum esse, ut etiam docet praxis jurisdictionis Nuntii Hispaniarum, ac solutionis subsidii aliorumque onerum.

Idque clarè comprobari etiam observabam ex dicta subsequta declaratione ad instantiam ejusdem Regis facta per eandem Sedem Apostolicam super istorum dominiis in comprehensione; Ita enim illi concedens & concessio variè clare declaratur, quod respectivè petendi & concedendi ex tunc in animo habuerint, unde propterea ista declaratio capienda non est tanquam nova & discreta lex, attendenda de futuro, & ex qua potius contrarium argumentum resulset, ut ponderatur

- 13 *Referuntur plures opiniones remissive, sed Curia qualiter tenet.*
 16 *Sed si ad id confuetudo attenditur & ista non est contra ius.*
 17 *Quando ista dicatur confuetudo contra ius, & quando congrua & honesta.*
 18 *De pluribus argumentis comprobantibus veritatem consuetudinis super voto duplicato.*
 19 *A mala collatione facta per Capitulum in quo interveniat Episcopus tanquam Canonicus, datur devolutio ad ipsum Capitulum.*
 20 *Quando alius sustinetur hoc iure devolutio & quando non.*

DISC. XXX.

VAcato per mortem Hieronymi de mense Septembris 1652. Canonicum Ecclesie Majoricem cum ex istius Ecclesie consuetudine illa simultanea, quæ de iure communis inter Episcopum & Capitulum est distinctiva, adeo ut tanta sit vox solius Episcopi, quanta illa Capituli, ut insinuat supra disc. 22 & 27. & infra, esset unitiva, quod scilicet Episcopus intervenit in Capitulo, atque suum proferat votum tanquam unus ex Capitularibus; Hinc proinde congregato Capitulo, Thesaurarius & novem Canonici elegerunt Franciscum, Episcopus autem & octo Canonici elegerunt Didacum, sed quia ex primis decem demendum erat unum datum extra Capitulum, idcirco stante præsupposita consuetudine, quod vox Episcopi esset duplicata, sive quod in paritate eius votum præponderaret, unde propter electionem conclusa dicatur ab ea parte, cui ipse adhereret, iudicatum fuisse, electionem fuisse conclusam pro Didaco, cui facta fuit collatio executioni demandata, suam ius non prosequente Francisco utpote paulo post alium Canoniceatum pacifice obtinente; Quare Joannes, cum præsupposito quod Canonicus resideret in dicto Francisco electo à majori parte, sive quod electio ob votorum paritatem pro nemine conclusa esset, eundem Canonicum impetravit à Sede Apostolica, plures vacationis modos narrando; Vel scilicet ob allocationem alterius incompatibilis; Vel ob mortem Hieronymi prioris possessoris iure devolutio, presentatisque litteris in *Rota coram Melio*, atque dato dubio, *an littera essent exequenda*, sub die 27. Martii 1656. affirmativa prodiit resolutio, confirmata 25. Iunii 1657. atque ad eam normam emanata sententia, & commissa per Signatorem Iustitie causa in eadem *Rota coram Cervo*, cum solita clausula, *pario litteris arbitrio*, datoque dubio, an iniret arbitrium, sub die 28. Januarii 1658. negativè resolutum fuit; Cumque deinde Didacus aliam Dignitatem vel Canonicatum obinisset, ita lites finem habuit, dicta provisiōe Apostolica Joannis effectum sortiente, dictæ decisiones habentur impletæ, *decis. 156. 178. & 304. part. 12. recent. repetit. decis. 56. post Tondum. de pensibus, & post Zuffum de legitim. process. dec. 14 & 37.* Licet enim alix in ista causa prodierint *decis. 104. & 207. eadem part. 12.* attamen sunt super remissa vel attentatis.

In his autem disputationibus duo fuerunt puncti; Primò, scilicet super calculo votorum, & an omnia computanda essent necne; Attento siquidem numero arithmetico, cum eligentes Franciscum essent decem, computato uno voto dato extra Capitulum, eligente verò Didacum essent novem, computatis duobus votis datis per procuratorem absentium, hinc proinde ubi etiam admittenda esset duplicitas voti Episcopi, id aliud operari non poterat, nisi inducere paritatem, quæ non concludit, cum ad effectum concludendi requiratur excessus ultra medietatem, *Abbas. c. p. postulationis. 14. de concess. in prob. & in cap. cum omnia ubi Felin. Dec. & c. de conf. Burati. dec. 225. n. 2. & dec. 809. n. 1.* & habetur pluries infra sub tit. de Canonicis, & Capitulo, ubi de materia electionis.

Corr. de Luna Theatr. Tom. XII.

In hoc autem clara iustitia assistebat huic parti, quam scribentes etiam in contrarium agnovērunt, unde propterea de hoc puncto actum solum fuit in prima disputatione, in aliis verò, eo neglecto, totus difficultatis cardo relictus fuit ad unum punctum duplicis voti Episcopi, sive ejusdem voti præponderantiz in casu paritatis, dum certum est de iure, ut votum datum extra Capitulum contra formam *text. in cap. penult. §. finali de elect. in sexto non veniat in calculo Bonati. decis. 125. num. 3. & 351. num. 8. & passim*, ac admittit in dicta *decis. 156. par. 12. num. 1. & 15.* Et quamvis e converso opponeretur de nullitate electionis votorum absentium, quorum procuratores illud dederunt in Capitulo, attamen obiectum verè nullam habebat substantiam, cum in facto iustificatum esset id contigisse ex iusto impedimento infirmitatis, ac propterea constitui potuissent procuratores, qui pro eis proferrent votum in Capitulo juxta dispositionem *text. in cap. quia propter. §. illud autem de electione*, ubi scribentes communiter collecti per *Castellum de electione. cap. 5. num. 90. cum sequen.* & habetur in dicta materia electionis infra sub tit. de Canonicis & Capitulo.

Restrida igitur, ut dictum est, difficultate ad dictum alium punctum, an scilicet subsisteret necne duplicitas vel præponderantia voti Episcopi, dum ea non subsistente, ob votorum paritatem electio non remaneret conclusa, & consequenter locus esset devolutioni; Dicebant scribentes in contrarium, quibus *Rota* ad hæc, dupliciter Episcopum concurrere posse cum Capitulo in Canonicatum collatione; Primò scilicet tanquam Episcopum jure simultanee, quæ de jure viget inter ipsum & Capitulum; Et tunc ipse non intervenit in Capitulo, quoniam consideratur tanquam diversa persona habens coequalle jus cum Capitulo, ita ut tanta sit vox unius, quanta alterius, petendæ ac si Capitulum unum tantum personam Episcopum coequallem repræsentaret, atque quilibet eorum de jure diversis locis & tempore suam collationem facere potest, *Archoll. decis. 42. de prebendis. Gonzal. ad reg. 8. gloss. 45. num. 52. & sequen. cum concordat. decis. 366. par. 9. recent. num. 34.* & supponitur in hujus causæ decisionibus præsertim prima, & habetur dicto *disc. 22. & 27.* & consequenter Episcopus, ubi considerandus veniat juxta hanc personam, ponendus non erat in calculo in acta Capitulari, quoniam etiam intervenire vellet in Capitulo, ubi præsidendo tanquam Episcopus, nullum haberet votum decisivum juxta expressam dispositionem *Sac. Conc. Trident. sess. 25. de reformat. cap. 6.* & simeant communiter scribentes collecti per *Parbes. de Episcopo alleg. 73. num. 17. Patus. decis. 116. lib. 3. dicta dec. 366. num. 28. & 29. par. 9.* & in causæ decisionibus; Unde propterea sublato voto Episcopi de Capitulo, sine dubio major pars votorum Capitularium constituit integram vocem Capituli assistebat Francisco, & successivè data etiam coequali simultanea in Episcopo, nulla collatio legitime conclusa dici poterat, dum ex duobus collatoribus coequalibus, unus in unam, alter verò in aliam personam devenerat.

Et quare aliqui ex nostris dicerent, quod ita votum Episcopi impingitatum remaneret ab octo Capitularibus sibi adherentibus, quodque propterea ejus vox habens adhaerentiam partis alterius vocis remaneret ponderosior, atque concluderet, ut fuit sensus *Heslen. in cap. postulationis de concess. preben. super quo dilucit Genuens. in practiceb. Elect. cap. 643.* Attamen istud motum merito rejectum fuit tanquam omnino improbabile, ut ego ab initio in congressibus insinuaui, quoniam de jure verus est ut in vocibus corporum poliorum seu Universitatum collegiative explicandis, sive agatur de jure conferendi, sive de jure præstandi, vel quocunque alio actu, integra vox constituitur à majori parte congregatorum, quæ absorbet ac suffocat minorem, per-

indè ac si ista non intervenisset in Capitulo seu Collegio, quod ita totum ab ea majori parte conlitoi seu repræsentari dicitur, & consequenter ad hæc minoris partis alteri voci Episcopi in nulla consideratione habetur, ut firmiter loquitur *Andreas, Bui.* *Abb. Imola, & ceteri in d. cap. p'sulasti, de concessione prebende.* Idem *Joannes Andr. in cap. de collatione de appellat. in sexto*, ubi etiam *Gemin. & Franch. latè Prob. ad Adm. nath. in rubr. de jure paron. idem Gemin. d. cap. 64.1. Rota apud Buarat. decif. 125.351. & 380. d. decif. 366. par.9. rec.* & habetur in sua materia *sub tit. de jure paron.* & in hujus causæ decisionibus.

Aut verò Episcopus intervenit Capitulo tanquam Canonicus, ac unus ex Capitularibus potius quam tanquam Episcopus, & tunc de jure suum votum nullum habet privilegium, vel prerogativam, sed tanta est ejus vox, quanta cujuslibet Canonici seu Capitularis. *Abb. in d. cap. postulasti, num. 14. & alii apud Buarat. d. alleg. 75. num. 18. Lotter. de benef. lib. 1. quest. 16. num. 104. & sequen. Merlin. dec. 595. num. 2. & in causæ decisionibus præsertim prima dec. 156. n. 19. part. 12. rec.*

Cumque ex hac parte in vim remissionis Rotalis per plures testes, ac etiam per plures actus capitulares eisdem sortitis probata esset consuetudo, quod votum Episcopi haberetur pro duplicato, si ve præponderanti, ita ut in paritate concluderet; Dicebant scribentes in contrarium, quibus Rota in dictis decisionibus adhæsit, dictam probationem non concludere; Vel quia testes non bene conducerent de quadragenaria, de visu subducto tempore litis ac pupillaris ætatis, ut concludere debent in consuetudine juris contraria. *ad text. in cap. finalis de consuetud. ubi gloss. & D.D. de quibus apud Sperell. decif. 89. num. 25. cum sequen. apud Peniam decif. 1125. num. 3. & 4. & passim.*

Vel quia idem testes d'ponent de diversis actibus Capitularibus, puta deputacionibus syndicorum ac punctionum aliorumque Officialium, non autem deducunt ad speciem aliquam provisionis Canonicatus, unde propterea intrat conclusio, quam in materia consuetudinis receptam ac frequentem habemus, ut illa strictè ad ejus præcios limites attendi debeat, non autem tem extendi de casu ad casum, personam ad personam vel loco ad locum, sed justificari debeat in specie, imò in individuo juxta celebre *conf. 187. Odradi cum concord. apud Gregor. decif. 162. num. 4. Buarat. dec. 129. n. 6. & latè in hujus causæ decisionibus*, quæ in ista conclusione majorem vim continent; Assignando etiam diversitatem rationis inter dictos alios actus Capitulares probatos, & istum collationis Canonicatus, quod scilicet illi sine modici momenti super electione Officialium ac Ministorum manualium, & amovibilium, ideoque ab eis inferre non liceat ad istum actum gravem & perpetuum provisionis Canonicatus.

Mihi in ista causa videbatur verificari id quod frequenter, & fortè usque ad vitium, declamare soleo, quod in judicando & consulendo vis non consistit in conclusionum ac auctoritatum cumulo, sed in earum congrua applicatione ad casum; Siquidem omnes conclusiones in his decisionibus deductæ sunt veræ, illasque ego admittam, sed fallacia videbatur consistere in applicatione, ex cuius defectu dictæ resolutiones, & reflectendo etiam ad ipsam veritatem, non placebant, unde propterea dici poterat, *admixto tantum, sed nego consequentiam.*

Ad id autem probandum, observabam in jure expressè statum non esse modum collationis Canonicatum aliorumque Beneficiorum Ecclesiæ Cathedralis inter Episcopum & Capitulum, ambo si quidem concurrunt ex ea ratione inducenda *d. disc. 27. & alibi*, quod collatio ficti dicitur nomine ipsius Ecclesiæ, quam repræsentant Episcopus tanquam caput, & Capitulum tanquam reliquum corpus, sed quomodo in hoc actus explicando concurrere debeant, id in jure determinatum non est, pluresque desuper habemus

diversas opiniones diligenter collectas & relatas per *Pagan. in cap. cum Eccl. Volater. de elect. ut etiam advenitur supra disc. 1.*

Est bene verum, quod Rota & Curia Romana inter plures opiniones esse recepit hodie pro certa regula statutam, ut iste consensus esset per dictam simultaneam disjunctivam, per quam tanta fit vox Episcopi, quanta Capituli abique necessitate collegialis vel simultaneæ concursus, ut in *dictis discursibus primo, 2. 27. & passim*; Vt eundem procedit non refragante contraria consuetudine, cui omnes concordant deferendum esse *Cassador. dec. 22. de prob. Penia dec. 995. num. 5. Buarat. dec. 309. n. 6. eagn. d. cap. cum Eccl. Volater. n. 25. & seqq. & infra disc. 32.* Ista verò consuetudo non exigit immemorabilem, vel quadragenariam tum titulo putativo, seu ejus famam eo modo, quo requiritur in his quibus jus resistit, & cum quo præsupposito in hujus causæ decisionibus proceditur, quoniam id non est contra fed præter jus, & consequenter sufficit sola decemalis, cum ita dicatur potius observantia interpretativa juris dubii, quam interpretativa juris clari ad communiter notatam *in cap. novum genus de decimis cum concord. apud Buarat. d. decif. 809. num. 6. & pluries d. tit. de decim.*

Atque in hoc mihi videbatur consistere æquivoque seu fallacia; Tunc enim consuetudo dicitur contra jus indigens rigorosa probatione, quando e.g. Episcopus non tanquam Episcopus jure simultaneæ, sed tanquam Canonicus, atque unus ex Capitularibus prætendit votum duplicatum vel præponderans, cum tunc sit contra jus; Sive ubi Episcopus vel respectu Capitulum prætendit ex consuetudine sibi competente jus conferendi in solidum pleno jure privative ad alietum, ut occasione hujusmodi prætensionis, quæ habetur per capitulum, advenit *dicta disc. 1. & disc. prox. sequen.* sed ubi Episcopus intervenit tanquam Episcopus jure dictæ simultaneæ, quæ in genere vel substantia firma remaneat, solumque allegetur consuetudo super modo exercitii, tunc nullo jure, nullaque ratione dicendum venit istam esse consuetudinem contra jus, dum ab isto talis modus præscriptus non habetur.

Ubi verò Episcopus, qui juxta dictam magis communem ac receptam opinionem super hac simultaneæ regulariter habet jus coequalè cum toto Capitulo, atque disjunctivè diversis locis, & tempore conferre potest, contentus fuit majorem potestatem reddere minorem, atque loco integre & coequalis voci quam de jure habebat extra Capitulum, ita coarctare ad intervnum Collegiativum, cum voto simplicis Capitularis, ita tamen magis qualificato, cum sine dubio dicere non potest Capitulum istam esse consuetudinem à jure exorbitantem in ejus præjudicium, cum potius sit sibi proficua, præjudicialis autem Episcopo, atque diminutiva sui potestatis; Et consequenter ea quæ dicuntur circa exorbitantiam consuetudinis super voto duplicato, vel præponderanti Episcopi, extranea sunt ab istis terminis, cum percutiant casum in quo Episcopus interveniat tanquam Canonicus, salvo suo jure Episcopali circum simultaneam disjunctivam, unde in eo verificatur reproductio juris ac personarum, juxta casum de quo *disc. 22.* fecus autem ubi intervenit pro sola persona Episcopi, ita diminutè exercendo illud jus, quod aliàs esset majus, cum tunc potius congrua & honestè videatur dicta prerogativa, tanquam modica compensatio illius longe plurius quod Episcopus dimittit.

Plura etiam comprobant; Primo scilicet dicta observantia circa electionem aliorum Officialium Capituli, unde intrabat argumentum deductum ex *Auth. multo magis C. de Episc. & Clero. quoniam Episcopus*, tanquam Episcopus (ut supra) nullum habet votum decimum in Capitulo, neque in istis Officialibus inter ratio simultaneæ, ergo multo magis in coactu, in quo

SUMMARIUM.

quo ipse habet majus jus, & sic dicta diversitas rationis non intrabat, sed potius retorquebatur.

Secundo, quia dicta voti duplicitas, seu præponderantia principaliter percutit præjudicium; ac interesse ipsius Capituli, quod tamen ingenue admittebat ac favebat illius consuetudinis veritati.

Tertio, quia etiam de jure iuxta sensum aliquorum, præsertim *Hofium*, in dicto cap. postlastii de concess. præbend. Butr. num. 10. Imol. num. 9. & insinuat per *Guimen. del. quest. 643. in princip.* vox Episcopi, vel Prelati in Capitulo debet esse ponderosior, unde quicquid sit de illo assumpto, quando solum & de per se consideretur, adhuc tamen considerabile videbatur pro adminiculo.

Et quarto fortiter stante consuetudine ferè universalis Hispaniæ super hujusmodi voti Episcopi duplicitate, vel præponderantia, ut per *Conrad. ad regul. 8. gl. 45. num. 74. Baraz. dec. 809.* quæ omnia simul juncta cum solita regula *ut singula quæ non prævalent*, nihil in claris hanc veritatem ponere videbantur; Atque non erat extendere de casu ad casum o. i. o. i. am ac exorbitantem consuetudinem alias stricte intelligendam sed potius interpretari congrue consuetudinem præjudicialei ei qui tam allegabat alias de jure plus habuit.

In Congressibus item habitis super causæ directione, ac etiam in primis disputationibus, motivatum fuit, quod data etiam unitate voti Episcopi, iuxta sensum pariter adverfè considerandi tanquam Canonici, adeo ut exinde resultaret votorum paritas, & non conclusa electio, adhuc tamen sustineri d. beret collatio facta Didaco ab ipso Episcopo cum aliqua parte Capituli, jure devoluto, cum stent bene simul, Episcopum interveniente in Capitulo tanquam Canonico, & tamen ob collationem à Capitulo non conclusam, ad eundem dati devolutionem, ut advertitur etiam *supra discurs. 1. ex traditione Imol. & aliorum*

²⁹ in dicto cap. postlastii, de concess. præben. & cap. à collatione de appell. in sexto, *Achill. dec. 4. num. 3. & 4. de præben. Coccin. dec. 312. num. 5.* apud quos habetur, quod ipse actus ab Episcopo gestus traditionis possessionis, cum præcepto, ut ei responderetur de fructibus, habetur pro collatione.

Verum istud motivum non videbatur tutum, quoniam ut advertitur in dicta alia *Majoris. Canonie. Penitentiar. disc. 27.* ac firmatur d. dec. 366. ex num. 21. cum seq. par. 9. recent. tunc id procederet, quando stant invaliditate actus, Episcopum separatim, & tanquam Episcopus exercitio dictam potestatem sibi delatam jure devoluto, novam collationem fecisset discedere ab actu Capitulari, atque per novum ac diversum actum; Secus autem dum fecit unitum cum Capitulo & tanquam per actum Capitulari, qui ita remanet indivisus, ut latius in dicta dec. 366. par. 9. recent. & sic super hoc modica habita fuit disputatio, dum non constabat de voluntate Episcopi conferendi hoc jure, & consequenter extraneum remanebat agere de potestate.

NOVARIEN. JURIS CONFERENDI

Inter CARDINALEM ODESCALCHUM

Indultarium, ac Episcopum

Et CAPITULUM NOVARIÆ.

Responsum pro veritate.

An vacante Sede Apostolica per mortem Papæ, per quam cessant reservationes, illa præsertim mensium ex Regula octava seu nona, collatio in mensibus aliis sub dicta Regula cadentibus pertineat ad habentem indultum Cardinalitum conferendi reservata, vel potius ad Ordinarium collatorem, aut ad Capitulum, quod habeat jus conferendi.

Card. de Luca Theat. Tom. XII.

- 1 Falli series.
- 2 De indultis conferendis extraordinariis, quæ concedi solent illis qui non sunt Episcopi, seu Ordinarii Collatores.
- 3 Ista indulta cessant Sede Papali vacante.
- 4 Per mortem Papæ, ac Sede Papali vacante cessant reservationes.
- 5 Sed in aliquibus remanent effectus.
- 6 In materia cessationis, vel comprehensionis indultis Sede Papali vacante attenditur verisimilis intentio.
- 7 Quod conclusio, de qua num. 3. non procedat in eo indultario, qui fuit Episcopus, & de ratione.
- 8 Id comprobatur ex pluribus.
- 9 Reservatarius solum dicitur eorum Dominus, ac si Ecclesiam non dimississet.
- 10 Renunciatio non capit id, quod verisimiliter credendum non est fuisse renunciatum.
- 11 Ubi non habemus auctoritates speciales, quomodo sit judicandum.
- 12 Quod hodie indulta tribuantur juri delegatum.
- 13 Sed hoc in gratiam & favorem indultariorum, non autem contra, atque indulta ad favorem non debent retorqueri in ordinem.
- 14 Consuetudo per quam Capitulum præstat omnimodam collationem privative ad Episcopum, habet juris resistantiam, ideo debet esse immemorabilis.
- 15 Postea de illo jure conferendi Capitulum venit sub nomine collatoris, & conferit etiam in mensibus reservatis Sede Papali vacante.
- 16 Quod ista consuetudo sit difficultas probationis, & de ratione.
- 17 Quando regula reservatoria inceperit.
- 18 De simultanea inter Episcopum, & Capitulum.

DISC. XXXI.

Postquam per plures annos Cardinalis Odescalchus Ecclesiam Novatiensem satis pie, ac laudabiliter rexit, cum consueto indulto Cardinalitum eo faciendo reservata, admissus fuit ad illius dimissionem, atque per *Alexandrum VII.* in ejusdem Ecclesie provisione in persona Julii ejusdem Cardinalis germani fratris, ad sui favorem sub anno verbo facta fuit reservatio annuæ pensionis scutorum i. m. ac etiam jure conferendi in octo mensibus iuxta formam, ac tenorem indulti sibi alias concessi, eo modo quo omnibus Cardinalibus Ecclesiis dimittentibus eadem indultaria facultas preservari solet, restricta solum dicta facultate ad Ecclesiam ultimum loco dimissam, si plures cum habere contingat juxta *Constitut. 6c. Urbani VIII.* de qua supra disc. 2. expeditio etiam indultum particulari, seu extraordinario in eodem disc. 2. enunciato.

Cum autem Apostolica Sede vacante per obitum *Clementis IX.* de mense Januæ, contigerit vacatio Canonatus Ecclesie Cathedralis, ejusdemque Ecclesie Capitulum præterderet ex consuetudine habere jus conferendi istos Canonatus privative ad Episcopum; Hinc triangularis orta est questio inter dictum Cardinalem indultarium ex ura, Episcopum ex altera, & Capitulum ex altera partibus, cuiusnam competeret jus conferendi dictum Canonatum, aliaque beneficia, quæ in mensibus cadentibus sub Regula 8. hodie 9. vacare contingeret, desuper ex parte tam Cardinalis indultarii, quam aliorum benevole, ac extrajudicialiter contendendum, pro veritate consultus.

Respondi distinguendo questionem in duas inspectiones; Unam scilicet inter Cardinalem indultarium, & Ordinarium collatorem, sive scilicet Episcopum, sive esset Capitulum, sive uterque similis Et alteram, quatenus indultum non intraret, inter Episcopum, & Capitulum.

Quatenus ad primam pertinet, quando prefatus Cardinalis non fuit Episcopus, adeo ut nunquam in eo radicatum fuisset jus ordinarium conferendi competens ex juris communis dispositione, sed esset solum indultarius ex gratia Pontificis juxta casum indultorum extraordinariorum, de quibus apud *Caput. dec. 214. par. 1. Garz. de benef. par. 5. cap. 1. num. 647. & 648. Gonzal. ad regul. 8. §. 5. proem. num. 48. Rot. dec. 1442. par. 1. de vers. apud Penam dec. 1367. & in aliis.*

Et tunc dixi, quod casus videtur planus ad favorem Ordinarii contra Indultarium; Iste enim casus cadere non potest contra Indultarium, de qua in sequenti casu illius indultarii qui fuit Episcopus, unde propterea indultum continere dicitur meram delegationem, per quam indultarius conferat reservata, vice, ac nomine Papæ, eo nudoquod hodie etiam ipsismet Cardinales Episcopi per Constitutionem 59. *Urban VIII.* apud Beneh. illialia, ad alios tamen effectus, est receptum; quod consequenter juxta generalem regulam *text. in l. lex vestigia ff. de pign. cuicunque materiz passim per DD. applicatam*, resolutio jure datoris, resolutum remanet jus acceptoris, ut poncualiter *Caput. dicta dec. 214. par. 1. Garz. de benef. d. par. 5. cap. 1. num. 647. Gonzal. d. §. 2. proem. num. 48. German. de videt. §. per qui sublati num. 99.* ubi de hoc indulto extraordinario, quod Cardinalibus in aliena diocesi concedi solet; Ita enim Papa censetur concessisse quod erat suum, atque beneficia reservata cum hoc præsupposito reservationis.

Abolutum enim est beneficiale principium, quod 4 Sed: Papali vacante cessant Regulæ Cancellariæ, ac reservationes accidentales, seu discontinuæ, ista præsertim mensum resultantia à *Regula octava seu nona*; Quin imo etiam cessant omnes aliz reservationes reales, vel personales, quod non sunt clausæ in corpore juris, sed resultant à Regulis, ita per mortem Papæ cessatis, ut sunt illæ ratione collectoriz vel familiaritatis Papæ, aut ratione primæ dignitatis ac similes, licet exinde quoad Ordinarios nullus resulset cessationis effectus, quo affectionem, quæ adhuc remanet.

Ut in specie cessationis hujus Regulæ 8. & 9. unde propterea, tanquam per remotionem obstaculi integrum sit Ordinarii juri conferre in omnibus mensibus, *Caput. 49. d. dec. 214. Crescent. dec. 3. num. 4. de privileg. Garz. dicto cap. 1. par. 3. num. 645. Gonzal. ad regul. 8. §. 1. proem. num. 46. cum seqq. Rot. coram Arlerin. dec. 192. num. 4. & omnes.*

Ubi verò indultarius fuit Episcopus, ita ut in eo ratione Episcopatus, jam resederit, ac radicalitatem fuerit jus ordinarium; Et tunc, cum præsupposito quod ordinarius collator non esset Capitulum, sed Episcopus, ut infra, non improbabili ter dici posse cenius, quod jus indultarii adhuc duraret.

Ista enim materia regulanda venit ex verisimili mente gerentium actum juxta *dec. in Arctina Canoniz. coram Guidobono* relatum per *Gonzal. d. §. 3. proem. num. 50. & 51. Caput. 49. dec. 18. par. 2.* quod scilicet concessa ex spectatiz de prima præbenda vacatura restricta ad menses ordinarios, non capiat præbendam vacantem in mense Januarii Sede Papali vacante, quamvis ille ob cessationem Regularum ut supra esset ordinarius, ex verisimili intentione Papæ; quod loquendo de mensibus ordinariis, intellexit de mensibus continuis currentibus, non autem de istis accidentalibus, seu extraordinariis.

Ita à simili, cum hujusmodi dimissiones Episcopatum quos Cardinales faciunt cum reservatione fructuum vel pensionis, ac etiam collationis beneficiorum, admittantur in ipsorum Cardinalium gratia, cum illis conditionibus, cum quibus conveniant cum eis, qui de Ecclesiis providendi sunt, adeo ut quamvis Papa dicere solet omnia fere re motu proprio, tamen in effectu totum sequi videatur ex conventionem inita inter resignantem, & resignatarium.

Hinc proinde, ex verisimili intentione tam Papæ admi tens, quàm Cardinalis dimittentis, atque spectata magis substantia veritatis, quàm fictione vel subtilitate legis, jus conferendi in octo mensibus, quod jam Cardinalis indultarius habebat, non dicitur acqui ex novo jure delegationis, & ex eo novo indulto particulari, seu extraordinario, quod desuper expediti solet, sed potius jure retentionis, vel non dimissionis dictæ primæ Episcopalis, sed ordinariæ facultatis, perinde ac si ad hunc effectum adhuc esset Episcopus; Et consequenter quod sibi conveniant ea quæ supra dicta sunt de jure conferendi competente Ordinario etiam in mensibus reservatis Sede Papali vacante.

Quod comprobari videtur; Primo ex ipsa cedula Consistoriali, dum istud jus conferendi rogitur à verbo *reservatus* relative ad formam indulti quod jam Cardinalis jam habebat, dum esset Episcopus, & sic potius per viam preservationis ejus quod habebat, eo modo quod ab eodem verbo regitur etiam reservatio fructuum decursum, & non exactorum, perinde ac si adhuc esset Episcopus; Licet enim ex *dec. d. d. disc. 2. dimisso Episcopatu*, Cardinalis indultarius jus conferendi de iustitia juris censura habere magis dicatur ex nova reservatione, novo indulto particulari quod extraordinarium dicitur, attamen dum Papa ad primum generale indultum relationem habet, ita dicta intentio probari dicitur.

Secundo, quia ubi per Cardinalem fit dimissio Ecclesiæ cum reservatione fructuum, assignata solum novo Episcopo congrua, ut frequenter contingit, tunc Cardinalis dicitur percipere fructus tanquam dominus beneficii, & tanquam per continuationem antiquæ possessionis, vel juris, perinde ac si non resignasset, ut late *Parif. conf. 39. vol. 4. alter Parif. de Resignat. lib. 6. tit. 1. num. 17. & 18. Mandos. in regul. de annal. quest. 30. num. 1. Rot. dec. 1. num. 13. & 14. par. 9. recent. & de quo infra in *Notionem. §. p. disc. 81.**

Et tertio, ut in materia resignationis attendenda sit verisimilis voluntas resignantis, bene confert recepta theoria *Bar. in l. qui Roma §. duo fratres ff. de verb. obligat. num. 24. cum concordant. per Rotam dec. 186. par. 3. recent. num. 2. & 3.* & pluries in sua materia *sub tit. de Renunciat.* quod scilicet licet renunciazione non venit id quod non est verisimile, ut fuerit in animo renunciantis, cum pluribus similibus quæ in hac renunciationis materia habemus.

Et hic videbatur casus, quod scilicet juxta communem usum inter renunciantem, ac renunciatarium conveniatur, ut ipse contentus esse debeat collatione quatuor mensium, reliquis remaneantibus penes renunciantem juri primivo, & continuativo, per non dimissionem.

Ubi verò obijceretur id quod frequenter mihi obijci solet, quod scilicet istud esset rationum abique specialia auctoritate; replicabam, quod neque in contrarium, quantum tunc indagari potuit, aderat auctoritas, quæ percutiat istos terminos, cum *dicta dec. 214. Caput. 49. & 51. allegata*; percutiant terminos diversos puti indultarii ex delegatione juxta primum casum supra exemplificatum non autem illum, ideoque cessante casu legis, vel specialis doctrina, judicare oportet cum regulis, ac propositionibus generalibus, vel similibus; ideoque recte inquit *dictum Pauli de Castr. conf. 434. lib. 2. in fine*, quod ego alias etiam deduxi pro Cardinalibus indultariis contra *Darium supra disc. 1. ibi, sufficiat auctoritas mea, qui video & cognosce prædicta omnia vera & veritate fulciri*; Atque sic inspicantur omnes doctrinæ quas in utroque jure civili, & canonico, ac etiam in ista materia beneficii habemus hodie receptas, quoties non habetur consensus præcisus legis, ita nostros majores processisse consilii, atque ex auctoritatibus cum proxime conferre dixi *dec. 4. Archill. super regul. modificat. indult. Cardin.* ubi de his indultis occasione dimittendi Ecclesiam.

Neque præmissis ob stare dixi, quod hodie indulta Cardinalibus concedi solita non operentur illum effectum, quem antiquitus operabantur, removendi scilicet solum obstatulum reservationum, ita ut Episcopi indultarii etiam in mensibus cadentibus sub Regula nona conferre deberentur jure ordinario, ac proprio, cum nunc conferant jure delegato per *Constitutionem* 38. *Urban. VIII.* quæ hanc diversitatem induxit, ut *dicto discursu* 1. & alibi.

Quoniam id procedit in gratiam indulgentiorum, eorumque favor, ut ita majorem habeant facultatem in vim indulti conferendi beneficia, alias conferenda ad electionem, vel præsentationem, seu collationem Capitulorum, quibus attento dicto statu antiquo indulgentiorum præservantur solum jure ordinario, eadem indulta suffragabantur *juxta dec. 530. & 531. per 4. recent. tom. 3. & dec. 444. per 5. ut eodem discursu* 1. Et sic id quod favore inducitur est in odium retorqueri non debet, vulgata l. quod favore. C. de leg. l. nulla juri ratio ff. eod. cap. quod ob gratiam de regula juri. in sexto.

Hinc proinde cessabat necessitas agendi de altera inspectione percutiente controverſiam pertinentiæ inter Capitulum & Episcopum, quoniam sive ad unum, sive ad alterum ordinaria collatio pertinetet, ex præmissis idem est effectus; Verum ubi cessante jure indultarii de hoc agendum esset. Dixi decisionem pendere ex facto potius, quàm ex jure; An scilicet Capitulum probaret necne præsuppositam immemorabilem consuetudinem super omnimodo jure conferendi in omnibus mensibus privative ad Episcopum, & quam consuetudinem, ubi veshementem juris resistentiã non dubitaret esse debere immemorabilem, ut advertit *Luter. lib. 2. quest. 21. num. 50. & seqq.* atque habitum fuit tanquam absolutum in supra enunciata controverſia inter Datarios, & Cardinales indultarios *discursu* 1. & habetur etiam *discursu* proæced.

Sic enim ista consuetudo legitime justificatur, tunc dicit, quod sub nomine Ordinaris collatoris venit ipsum Capitulum, cui competet ista facultas providendi beneficiis in mensibus aliis reservatis Sede Papali vacante, juxta punctualiter firmata per *Romanam apud Seraph. decis. 980. num. 3. & seqq.* & per totum, ubi in specie, quod sub nomine collatoris in isto casu venit Capitulum, cui ex consuetudine tale jus competit.

Difficilis tamen non levis contra Capitulum erat super nimia difficultate, ac fœdæ impossibilitate dicte probationis, Cum enim inter immemorabilis requisita posita per vulgarem glossam in cap. 1. de præscript. in sexto, duo sint præcipui; Primo scilicet, quod testes deponant de pacifica observantia de visu per annos quadraginta; Et secundo, quod nihil unquam auditum, vel visum, aut præcatum fuerit in contrarium, atque supponeretur in facto Episcopos etiam non indulgentios aliquas fecisse collationes, hinc proinde non videbatur. quomodo secundum requisitum esset justificabile; Mox, quæ piunum, quoniam ut ex *Bursar. conf. 126. num. 301. & 102. advertit Luter. lib. 2. quæ 37. num. 2. anctor* 1447. quem alii Pontifices sequuti sunt, unde propterea habemus spatium intermedium annorum 110. & ultra, in quo rari sunt hujusmodi casus, in quibus cessantibus regulis reservationis, fiat reversio ad jus commune, sive statum antiquum; Ac propterea non videtur, quomodo istud requisitum esset verificabile, ut etiam advertitur *discursu* 1. de sic.

Cessante autem consuetudine, dixi prætendi non posse per Capitulum simultaneam de jure intrantem inter Episcopum & Capitulum, de qua supra *discursu* 22. 27. & 29. dum supponebatur ipsum habere jus conferendi in quatuor mensibus ordinariis, abique aliqua Episcopi participatione insolitum, ac pleno jure, quo posito dictum Capitulum jam habet suam simultaneam portionem, ita per quandam turrim divisam, ut habet

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

tur *discursu* 1. & 22. & *discursu* seq. sed quia necessitas non exigebat hanc inspectionem alluere, cum illa intraret; quando firmatum esset non intrare indultum Cardinalis, quod ex præmissis probabiliter videbatur locum habere, idcirco de hoc agere neglexi, cum non sequuta prius decisione dicti primi puncti cum indultario, esset labor inanis; Atque ita primo aspectu mihi respondere visum fuit, salvo maturiori judicio, quando punctus ultionem dispositionis tutinam habere.

BENEVENTANA JURIS CONFERENDI

Pro CAPITULO ECCLESIE METROPOLITANÆ

Cum ARCHIEPISCOPO.

Casus disputatus coram Datario & deinde in Rota decisus pro Capitulo.

De eadem materia simultaneæ inter Episcopum & Capitulum injure conferendi Canonici & Beneficia Ecclesiæ Cathedralis; Et de consuetudine, per quam unus acquirit istud jus privative ad alium; Et incidenter de validitate vel invaliditate concordie desuper initæ.

SUMMARIUM.

1. Facti sunt.
2. Habens centariam potest allegare quemcumque titulum de Anno meliorem.
3. Ubi super jure conferendi Capituli privative ad Episcopum est immemorabilis, non cadit difficultas.
4. Habens immemorabilem potest allegare quemcumque titulum meliorem.
5. Immemorabilis non probatur per scripturam, & de ratione.
6. Quomodo probetur per testes, & de ejus requisitis.
7. Declaratur conclusio de qua num. 5. & quando scriptura in hac probatione admittatur.
8. Datur distinctio circa consuetudinem super jure conferendi inter Episcopum, & Capitulum.
9. De irritativa divisione temporum, vel mensium.
10. Superveniens casus post divisionem non auditur.
11. Transactio non datur in re clara, & quid requiritur.
12. Requiritur etiam, ut aliquid detur hinc inde ad limitem iustitiae, ita ut in ea etiam inter sit laesio.
13. Etiam in transactione inter Ecclesiasticos super jurisdictione, ac juribus incorporalibus præcedit extraneitatis Ambitio.
14. De circumstantiis redolentibus maiorem fidem.

DISC. XXXII.

Ab antiquissimo tempore, ac super tria secula 1 probationis affirmativæ, abique eo quod constaret, vel memoria haberetur de contrario, Capitulum Ecclesiæ Metropolitane Beneventane in quatuor mensibus ordinariis, Martii, Iunii, Septembris & Decembris; libere ac independentem ab Archiepiscopo, conferre consuevit Canonici alicuius Apostolicæ reservationis vel affectionis obstatulum non habentes; Cumque ob reservationem aliorum mensium resultantem à Regula octava seu nona, ita sequeretur quod Archiepiscopus (quoties indulto conferendi reservata manitus non sit,) nullam in hujusmodi Canoniciatum collatione participationem haberet; Hinc modernus Archiepiscopus, post longam patientiam in hujus juris libero exercitio per Capitulum habito ab anno 1643. usque ad 1657 in quo spatio casus præbuit collationem 14. Canoniciatum, sumpta opportuna occasione, quod Capitulum consilium ex 27. Canonis & Dignitatis, ubi pretem in ea Civitate nimum crastam, redactam esset ad 17. comminatus

lite super dicto jure conferendi, curavit in Capitulo proponi aliquam concordiam, dicensque propositioni dissentientibus quinque ex magis qualificatis à Capitulo discedentibus, ac etiam duobus aliis, quamvis non discedentibus, à reliquis decem, ex quibus plures erant ejus Offi. ialei, vel familiares, conclusa fuit concordia, Apostolica etiam auctoritate munita, super turnaria, seu alternativa inter ipsos Archiepiscopum & Capitulum in vacationibus, quæ in dictis ordinariis mensibus contingeret. Sequuta vero Canonizarum vacatione de mense Septembris 1664. Capitulum habendo dictam concordiam tanquam in via idam; atque continuando ejus possessionem, Canonici contuiv Januario Colle, Archiepiscopum vero in vim dictæ con. ordiæ illum contuli Aloysio Antonio Aiello; Unde propter introducta a super lite coram Prelato depuato, cum ex parte provixi per Archiepiscopum obijceretur de obstantia clausularum contentarum in Brevi Apostolico emanato super dictæ concordie confirmatione, prævis aliis quibus disputacionibus, ex commissione Papæ habitis coram Datario, obitaculum sublatum fuit; Introductaque causa in Rota coram B. urlemensi, sub die 4. Junii 1670. pro Capitulo responsorum fuit.

Ego scripti in disputationibus habitis coram Datario & coram Prelato, ac etiam in preparatione disputationis habendæ in Rota; (licet causæ directores quibus Lunc attributivum congruit, totum desumendo à jam scriptis, me non requisierint) atque in his disputationibus duas effortabam inspectiones, Unam super jure contendendi, præciscendo à concordia, prætende ac si ad istam devenit non esset; Et alteram super ejusdem concordie validitate vel invaliditate, ita ut ejus aliqua ratio habenda esset necne.

Quoad primam, in sensu etiam veitatis, dicebam omnino planum, ac extra controversiam esse bonum jus Capituli, quoniam non solum concludenter per authentica documenta, & continuatam possessionem spatium tritium seculorum & ultra dicebatur de consuetudine contendendi Canonici in his quatuor mensibus; Verum etiam consuetudo prædicta enancitur in antiquis Constitutionibus Capituli editis usque ad ann. 1315 per Archiepiscopos pro tempore probatis, ac obiter variis, unde propterea concurrunt non solum simplex centenaria, sed etiam triplicata & ultra, cum tamen simplex, quoties de infectione non docetur, sufficit etiam in his, quæ sunt contra jus, ejusque resistentiam habent, ob facultatem allegandi privilegium Apostolicum, vel quæcumque alium titulum de mundo meliorem, quem suffi it allegare absque necessitate probationis; ita præsumptive resistentis à possessione centenaria ex deductis per Aderim, decif. 563. num. 28. Meuch, conf. 1023. num. 3. & 4. spe Capilane. in ejus tractatu de Baron. & habetur pluries sub tit. de feud. & sub tit. de Regal.

Et clarius quoniam in scripturis authenticis usque ab anno 1364. ista consuetudo enunciat immemorable, ac successive eadem enunciativa continuat in aliquibus & dictis Archiepiscoporum, & in quibusdam literis Apostolicis de anno 1391. cum ex deductis disced. ac etiam disce. & alibi, quoties consuetudo est immemorabilis, super jure contendendi competente Capitulum privative ad Episcopum, vel e converso, nulla cadat difficultas, ex eadem ratione superius enuntiata, quod habens pro se immemorabilem, allegare potest quæcumque titulum de mundo meliorem ex lite collecti, per Spertili, decif. 37. Burais. & add. decif. 435. & decif. 673. Celf. decif. 150. num. 3. & seqq. decif. 100. num. 31. par. 10. recent. & sapient.

Et quamvis de regulati natura immemorabilis sit excludere probationem per scripturas, quoniam in ipso quod constat de initio, illa exclusio remanet juxta traditionem lo. A. dr. & Alvarum in cap. 1. de præscript. Grigor. & add. decif. 51. in fine decif. 126. num. 20. par. 5.

recent. dicta decif. 101. num. 8. par. 10. & sapient. unde propterea contrarius ejus probatio est per testes qui juxta requisita vulgaris legis, in cap. 1. de præscript. in 6. deponant de visu de pacifica quadragenaria subdubio tempore litis ac pupillaris ætatis, nec non de auditu à majoribus, qui dicent audivisse ab eorum majoribus, ac de publica voce & fama, de qua non in consensu, sed specificè super separatæ ac particulari articulo debent, absque eo quod unquam aliquid in contrarium gestum, dictum, vel auditum fuerit, adeo ut unus actus contrarius, quinimo solus tumor impediat hanc probationem, quæ proinde in praxi nimium rara & difficilis redditur, ut de his, ceteris relatis, habetur late decif. 153. par. 11. recent. decif. 24. & 87. par. 10. Oribon. decif. 159. Grigor. & add. dicta decif. & quotidie.

Licet illud requisitum secundi auditus, quod si licet majores audiantur ab aliis majoribus ad superabundantiam probati solentem sit, vere tamen non sit necessarium, ejusque defectus dictæ probationi non præjudicet, ut advertitur decif. 512. num. 14. par. 5. recent. decif. 50. num. 7. & seq. par. 7. recent. add. ad Burais. decif. 673. num. 9.

Attamen id rectè procedit, quando scripturæ continent initium seu titulum juxta causam de quo in Sabini. exemptionis sub tit. de Regibus dicit. 47. ubi imprudens productio scripturarum delituit possessionem sex seculorum & ultra; Secus autem ubi scripturæ enunciant seu præsupponant inmemorabilem, quoniam tunc dicitur melior probatio, magisque aliena ab illa suspicione, quæ cadere potest in probatione facta per testes, qui juxta regionem seu locorum mores, aut inducentium potentiam, sæpe ducunt totum id, quod inducitur expedit ac placet, vix sciant si veni, ut cæteris plenè collectis, in terminis rigorosæ probationis immemorabilis faciendæ de probatione jurisperitatorum potentium ad formam Concilii Tridentini firmatur per Rotam decif. 168. num. 35. & sequen. par. 10. recent. & est vera ac recepta doctrina.

Dicebantur hæc ad superabundantiam cum neque hujusmodi probationis necessitas adesset; Ut enim advertitur supra disce. 29. & alibi, ista rigorosa probatio desideratur in casu resistentiæ juris, qualis adesse dicitur, quando agitur de præscribendo ipsam juri conferendi substantiam, ac in totum in omnibus mensibus & temporibus, cum ita sublati seu cæstruati remaneat illa simultanea, quæ de jure datur inter Episcopum & Capitulum; Secus autem ubi agitur de præscriptione modi, seu distributionis temporum super ejusdem juri exercitio, tunc enim nulla adesse dicitur juris resistentia, quoniam ipsa substantia salva remanet, juxta communem ac receptam distinctionem, quam præsertim habemus in materia decimarum, quod ubi agitur de præscribendo illarum substantiam & in totum, vel circa exemptionem, vel circa pertinentiam, requiritur immemorabilis, ubi veto circa quædam vel modum solvendi, sufficit præscriptio ordinaria, ut ita distinguendo habetur decif. 23. par. 6. recent. Roias d. cif. 391. num. 6. ex Rebuffi. de decimis quest. 13. & possim.

Et bene in his terminis specialibus præscriptionis Capituli contra Episcopum Rota apud Peniam dec. 993. num. 5. cum sequen. decif. 124. par. 3. recent. decif. 74. num. 12. par. 11. Lotter, lib. 2. quest. 21. num. 44. cum sequen. & in casu converso Episcopi contra Capitulum Cavalier, decif. 238. ex alias infundata ratione, quod nullibi in jure cautum est, quomodo ista simultanea competat ac exerceri debeat, ideoque quando non adest consuetudo, recepta est pro regula opinio ex pluribus quas refert Fagnan, in cap. cum Ecclesia Palatiana de electione, ut collatio simultanea disjunctiva, de qua pluries in præcedentibus, ubi vero consuetudo concurrat, huic defectui debeat juxta dec. 22. Caffad. de præbendis.

Quando enim unus ex his collatoribus suum jus ad aliquot menses tantum vel aliud tempus restingit, ita ut reliquum tempus remaneat alteri collatori seu consorti, tunc ita potius inducitur f. constituta dicitur turnaria divisio mensium vel temporum, quæ in jure commendabili reputatur ad tollenda inconvenientia alias ex hoc promissio usu resistentia, non solum inter Episcopum & Capitulum, vel alios collatores coæque disjunctum conferendi jus habentes, sed etiam inter ipsosmet Canonicos ejusdem Capituli, ita per hebdomadas vel dies faciendum turnum, ut advertitur *decis. 14. & 174. part. 12. recit.* & pluries in præcedentibus, ac etiam *sub tit. de jurepatronatus*, in materia turnarie præsentationis inter patronos; Et quamvis ob supervenas Regulas Cancellariæ, præfettum octavam seu nonam mensium, ita inæqualis reddita sit Episcopico conditio, quoniam excepto tempore vacationis Sedis Papalis, suum jus inutile remanet, dum sui menses cadunt sub reservatione, at tamen ut advertitur *supra disc. 1.* ea quæ pendunt ab eventualitate, non causant lesionem, vel inæqualitatem in jure considerabilem ad communiter notata *in l. Præf. & l. de fidei commissio Cod. de transact.* dum calus ferre poterat, quod reservatio caperet menses Capituli; Ubi enim aliqui pro communis re possidentes, illam dividunt, non curatur, quod in portione uni ex dividendis obventa contingat sterilitas, vel aliud infortunium.

Hinc proinde posito claro jure Capituli, absque eo quod aliqua adesse sit actualis vel comminata, quæ probabiliter induceret timorem dubii eventus, dicendum, quod ubi etiam versaremur inter privatos liberos habentes dispositionem suorum bonorum & jurium, adhuc ista transactio remanebat absque dubio invalida: Tum quia illa non datur in re clara, ideoque ad sui essentiam requirit litem non calumniosam, vel affectatam, seu litis imminentiæ talem quod adesse dicatur ille probabilis timor omnimode succumbentis, ac omniis tortus, unde propterea ita partes dimidiando, seu dividendo jus controversum, majori formidulo malo occurrunt, & non aliàs ad text. in *l. 1. ff. de transact. ubi communiiter scribentes. Surd. decis. 132. & 185. Gregor. & alii. decis. 149. Bonon. nullitatis concordia 12. Junii 1645. Cerno & passim.*

Tum clarius, quoniam pariter essentiale transactionis requisitum est (dato etiam dicto probabilis timore,) ubi habita iusta ratione dubii ac incerti eventus litis, ad limites justitiæ commutative aliquid datur, & aliquid hinc inde remittitur, adeo ut iuxta opinionem quam sequitur Rota & Curia Romana, etiam in transactione inter læsos ad terminos textus in *l. secunda de rescand. vendit.* ut apud *Cels. decis. 270. num. 6. decis. 149. rum 1. & segg. Merlin. decis. 92. num. 3. & segg.* pluries in sua materia *sub tit. de emptione & vendit.* & sub altero de alienationibus & contrahibus; Secus autem ubi colligantur datur totum id, quod ex litis eventu sperare possit, cum tunc dicatur concordia Leonina, ut apud proximè allegatos, præsertim bene in *dilla Bononiensis nullitatis concordia 12. Junii, 1645. Cerno.*

Utroque defectus in præfenti concurrebat, quoniam nulla aderat litis, neque ejus probabilis timor concurrebat ut supra; Et quod magis, ubi etiam dicta consuetudo non justificaret, aliud Archiepiscopus ex omnimoda victoria causæ, ac quantumvis favorabili litis eventu sperare non poterat nisi istud jus coæquale ad limites simultaneæ de jure competentis, sibi quoque remanentibus aliis octo mensibus in casu cessationis Regularum Cancellariæ, ideoque etiam inter privatos liberos contrahendi & disponendi facultatem habentes, major infectio non videbatur desiderabili.

Multò magis & absque dubio, dum agebatur inter prohibitos, inter quos juxta dispositionem Sacrorum

Canonum, & præsertim Extravag. *Ambrosio, de reb. Eccles. non alien.* ultra alias species alienationis bonorum stabilitum, juxta hodie receptam, ac absolutoriam opinionem in specie prohibita est transactio etiam super jurebus, incorporalibus ac jurisdictionalibus, quamvis agatur inter duas Ecclesias, vel duo corpora Ecclesiastica ex deductis apud *Ortobium. decis. 220. edita in casu, de jure in Aeternum. sub tit. de jurisdictione, disc. 24.* & habetur pluries in sua materia *sub tit. de alienationibus*, ubi quod copulativè requiruntur solemnitas consistens in Beneplacito Apostolico, & iusta causa solemnitatis vel evidentis utilitatis, quam Beneplacitum non supplet, cujus causæ defectus in hac facti specie erat manifestus, & concurrebat etiam defectus Beneplaciti, cum istud non adesset in consueta forma, quæ dicitur, *si in ex. dentem*, sed per viam simplicis confirmationis in forma communis, cum clausula, *dammodo sit licita & honesta &c.*

Procederet hæc de plano, etiam si actus de facto sincerè initus esset à toto ac pleno Capitulo; Multò magis, ac pro meo judicio, extra omnem dubitationem, stantibus dictis circumstantiis malum fidem ac affectionem nimiam clare redolentibus, quod scilicet idem Archiepiscopus jam haberet diuturnam 14. annuorum patientiam, quoque in adeo calaristolo tempore, ac malo statu Capituli ita ferè dimidiari, cum tanta contradictione, hujusmodi concordiam affectaverit ab ea parte, quæ neque tertium constituat, eaque etiam in parte infecta, ob mixturam ejus familiarium & ministrorum, ex quibus circumstantiis, Datatus, qui erat doctissimus & integer Justitiusconsultus, nullam habuit difficultatem circa remotionem obstaculi ea dicta Apostolica confirmatione resistentis, atque pleraque alia generalia desuenerunt in decisione desuper edita post hæc adnotationes.

CATANIEN. OPTIONIS

Pro MERCURIO PALAZZOLO,

Cum PUGLESIO ET GENUA.

Casus disputatus coram Dataria, & resolutus pro Mercurio.

De Indulto optanti dignitates, & Canonicatus in Ecclesia Collegiata concessio in limine erectionis ex lege adjecta per fundatores laicos, quamvis non cesset per reservationem, an cesset, vel ei derogari debeat in casu litis.

SUMMARIUM.

- 1 Facti series.
- 2 Optio est favorabilis & commendabilis.
- 3 An optio deat in reservatis.
- 4 Beneficia de jurepatronatus, an, & quæ cadant sub reservationibus.
- 5 Quod optio comprehens ex lege fundationis non cadat sub reservationibus.
- 6 Patroni potest adijcere leges, & condiciones etiam juxta contrarias.
- 7 Ob litem derogatur etiam jurepatronatus laicorum.
- 8 Ex eadem causa debet derogari juri optandi, & de rationibus.
- 9 De regula de subrogandis remissivè.
- 10 De eadem derogatione, de qua n. 8.
- 11 Laudator provisiones quibus mediantibus lites extinguuntur.

DISC. XXXIII.

IN limine erectionis Ecclesiæ Collegiatae Oppidi nuncupati Piazza, ex lege adjecta per eos qui inter vivos, vel per ultimi voluntatem bona dederunt pro Collegii erectione, concessum fuit Indultum Apostolicum super jure optandi inter dignitates; Cum actum

possessor Decanatus, qui est quarta dignitas, obtinuit concedi Coadjutorem N. Genus ejus nepoti cum forma successione, sequuta vero ejus morte antequam gratia Coadjutorie sortiretur effectum, Cardinalis Astallius Episcopus in vicinidoli Cardinalitii dictum Decanatum contulisset Pugnatio, hinc inter illos, provi-
 2. dum, & coadjutorem respectivè, orta est litis prius eorum exequutore deputato in litteris coadjutorie, deinde vero in Tribunali Monarchiae, eaque pendente contigit vacatio Theaurariae, quae est tertia dignitas, in mensis reservatio, Cumque Papa de illa gratificari vellet Mercurio, se opposuerunt ambo litigantes praedicti, pretendentes locum esse dictae optioni, qua mediae litis finem habebat, ut scilicet illi possideret, qui erat provisorius ab Ordinato optante Theaurarium, alter obtineret Decanatum, super quo habebat dictam gratiam Coadjutorie, Vtrum oppositio maturè cognita, rejeta fuit, atque beneficium concessum Mercurio, cum expressa derogatione dicti juris optandi propter litem, perfructuque gratia, ex quibusdam aliis impedimentis, ac prudentialibus motivis, Mercurius suo juri cessit, unde propterea, ex rationabili motivo evinendi dictam litem, oppositioes obviaverunt Intemum.

In disputatione autem desuper habita coram Datario, scribente pro oppositoribus, praeteritum pro possessoris volente optare, nimium se distendebant in eo, quod istud jus optandi dicitur in jure commendabile, ac favorabile ad text. in cap. 12. de consuetud. in sexto, ubi Geminian. Franch. & alii deducit. per Moner. de option. cap. 2. & 4. Buratt. decis. 93. num. 1. Melvian. tan. optionis 5. Martini, & 7. Maii 1640. coram Merlino inter suas Decis. 380. num. 4. & dec. 838. num. fin. ac propterea violati non debet.

Deindeque se distendendo super articulo, an jus optandi caderet nec ne super beneficiis reservatis, super
 3. quo Doctores ac Rota juxta diversas reservationis qualitates variaverunt ex deduct. per Moner. de option. cap. 3. qu. 3. Rot. apud Gregor. & addit. decis. 478. decis. 608. num. 10. par. 5. recent. in Missanen. Decanatu. decis. 385. par. 9. rec. & apud Ducelet. dec. 599. 616. 644. & 678. decis. 149. par. 10. recent. & in aliis: Adhuc tamen admittendo opinionem, ut reservationes tollant jus optandi, dicebant id j. excedere in eo jure, quod competeret ex consuetudine, siue etiam ex gratia, & privilegio, non autem ubi ex lege in lumine foundationis adjecta per laicos fundatores, atque per Papam approbata, id comprobando cum vera, & recepta conclusione, quod Apostolicæ reservationes non capiunt beneficia de jure patronatus laicorum ex fundatio-
 4. ne vel dotatione, quinimo etiam si essent partim ex gratia, & privilegio, partim vero ex casu a onerosa augmenti dotis, quoties ista præponderat, vel saltem adæquat, cum reservationes capiant beneficia liberæ collationis, ac illa etiam de jure patronatus Ecclesiastico, siue etiam laicali ex gratia, & privilegio, quamvis admitta quoque esset causa onerosa, quæ tamen non præponderaret, cum in hac materia attendatur præponderantia ex deductis per Lat. lib. 2. quæst. 8. Add. Gregor. decis. 397. Rot. dec. 58. & 88. par. 1. recent. & in sua materia sub tit. de perpetuatis.

Scribens ego pro Mercurio, quamvis præmissa percurrerent terminos generales reservationis, adhuc tamen adhibebam congruere huic juri optandi adjcto ex lege fundatorum laicorum, quamvis illis non coras-
 5. sent sibi reservare patronatum, ex omni moda rationis identitate, cum enim dicti fundatores sibi reservare potuissent patronatum, ac jus præsentandi, quod est plus, absque eo quod subiacerent reservationibus, rationabile non est, ut eis modestiam exerceantibus, atque relinquuntibus beneficia in eorum libertate, violari deberet ista lex ab eis adjecta, quæ ut supra dicebatur potius est commendabilis.

Si enim patrono, seu fundatori licitum est in limite foundationis, de consensu Ordinarii, vel Papæ, ad-
 6. cere leges, & conditiones quamvis exorbitantes, ac juri contrarias, illæque servandæ sunt ex deduct. per Buratt. & add. dec. 21. 61. & 123. & in dicta sua materia sub tit. de perpetuatis, multo magis, ubi agitur de legem exorbitantem, sed potius commendabili.

Dicendum tamen, eis etiam admissis, adhuc in ista facti specie cessare applicationem, quoniam non agebatur de puro prædicto reservationis, aut tollere necne jus optandi, sed agebatur de altero, an eadem juri (eo in reliquis summo manente) pro hac vacatione derogandum esset stante dicta lite; Atque cum sensu etiam veritatis, jam agnitis, dum ita ut supra derogatum fuit, dicebatur derogari debere reventis eisdem terminis juris patronatus laicalis, cum quibus scribentis in contrarium procedebant, quoniam lis reputatur sufficiens causa concedendi hujusmodi derogationem, quæ provide concedi solet ex dispositione, vel ratione
 7. textus in cap. 2. ut lites pendant, in sexto, Covar. præl. cap. 37. num. 7. & 8. Paris. de Resignat. lib. 1. quæst. 4. n. 42. Cassiodor. decis. 3. ut lites pendant. Lat. lib. 1. quæst. 8. num. 100. & commutatur.

Quod si procedit in casu vacationis ad effectum providendi, multo magis, & absque debito recipiendum di. ctam ad istum effectum optionis, ita incongruæ atque impræstabilis ex pluribus; Primò ratione
 8. incertitudinis, quoniam stante lite, incertum erat quoniam esset verus Decanus, cui opto d. b. ita esset, ideoque nemini infertur injuria ut præsertim observat Lat. ubi supra; Secundo ob inconvenientiam, quod ita resoluere posset, quoniam dando optionem possessori, si eventus litis doceret Decanatum spectare ad alium colligantem, qui non cuteret optate, beneficium optatum ita siue causa expiscatum remaneret per intrusum; Et tertio, quoniam cum vacatio sequuta esset in mensis reservatio, de necessitate dare oportet in Dataria unicam liberam collationem, vel ipsius beneficii vacati vel alterius, quod dimitteretur per optantem, quod ita sequi non poterat, quoniam si possessor dimitteret Decanatum ob accusationem alterius dignioris jure optionis, beneficium non remaneret libere ac
 9. pacifice a provisionis, dum alter colligantem prosequi posset licitum, ideoque esset dare inconveniens multiplicandi colligantes, contra sensum, ac stylum Sedis Apostolicæ explicatum per Regulam de subrogandis, per quam ad extinguendas lites mortuo uno ex colligantibus, concedere solet (quamvis ex arbitrio & benignitate, non autem ex præiusta necessitate) subrogationem colligantem quoties non agatur de litigante, collumioso, juxta ea, quæ habentur in hanc materiam subrogationis infra in Sigheisen. Canonibus dist. 10. ac in aliis ibi proximis, ideoque ex dictis rationibus, & inconvenientibus, magis congruum, ac rationabile est fieri libetam beneficii vacati collationem, cum specialis derogatione dicti juris, cui non præjudicaret, sed potius ita canonizatur & confirmatur, ut à simili
 10. advertitur supra in Hyppoliten. Proprietas dist. 12. minuscule ipsis litigantibus aliqua infertur injuria, dum incertum est, cumque eorum debitum sit beneficium à quo petatur ascensus.

Est bene verum, quod ex eadem ratione dictæ Regulae de subrogandis, laudabile est, quando litigantes
 11. concordant, admittere ut unus obtineat unum, & alter alterum beneficium, quodque illi magis gratificantur pro extinguenda lite, quoties tamen sufficiens non urget litem ad hunc effectum affectatam fuisse, sed exuberet bona fides, ideoque est punctus pro fructu qualitate ex prudenti arbitrio, juxta singulorum casuum diversas circumstantias diversimodè prædicandus.

SALISBURGEN. FRUCTUUM,

Pro CAPITULO ECCLESIAE METROPOLITANAE,

Cum HÆREDIBUS CANONICI DEFUNCTI.

Responsum pro veritate.

An resignatio per Superiorem admissa, quæ tamen per obitum resignantis infra viginti dies per Regulam de viginti habetur pro infecta, ita ut vacatio sequi dicatur per ipsius resignantis obitum, abdicet jus à resignante, qui non dicatur moti beneficiatus, vel è contra.

SYMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Resignatio nulla, vel inefficax, non abdicat jus à resignante, ita ut ex ejus persona sequatur vacatio.*
- 3 *Resignatio pura admissa per Superiorem illico abdicat omne jus à resignante.*
- 4 *Resignanti amittit fructus quos alias moriens transmutaret.*
- 5 *Conclusio de qua num. 2. intelligitur in resignatione ad favorem certæ personæ non anæmpura.*
- 6 *Etiā in casu resignationis ad favorem dictæ conclusio non procedit ubi nullitas, vel inefficax proventus ex culpa.*
- 7 *De Constitutione Pii V. super resignatione ad favorem coram Ordinario, in qua non intrat conclusio, de qua num. 2.*
- 8 *Eadem conclusio neque intrat ubi resignatio inficitur ob non publicationem ex Constitutione Greg. XI II.*
- 9 *De questione, an annullatio alius recusans à Regula de infirmis resignantibus, seu de viginti cum retractione, ut beneficium vacet per mortem resignantis, sit per veritatem, vel per fictionem, & quomodo.*
- 10 *Regula de viginti fundata est in presumpsa fraude; & dicitur favorabilis.*
- 11 *Alius potest esse perfectus quoad numerum & imperfectus quoad alium.*
- 12 *Religiosus, etiam, in odioso est adbucreligiosus, sed in favorabilibus habetur pro laico.*
- 13 *Heretici indigne quoad prejudicialia, & odiosa habetur pro heretice.*
- 14 *Filii famuli ingrati quoad favorabilia amittit favores patriæ potestatis, sed quoad odiosa remanent sub ea.*
- 15 *Ratio retractiva Regule de viginti est ad favorem Collatoris producendo effectum veritatis.*

DISC. XXXIV.

DISPONENTIBUS statuti Capituli Metropolitane Ecclesie Salisburgen. ut moriente Canonico in statu canonicali, fructus illius anni transmittantur ad ejus hæredes, secus satem è converso; Cum quidem Canonicus in gravi ætate constitutus, libere in manibus Archiepiscopi suum Canonicatum resignasset, porrectis eidem precibus, ut pro ejus merita benignitate illum conferre dignaretur ipsius resignantis germano fratri, prout, resignatio admissa, sequutum fuit; Deinde verò ob resignantis mortem infra viginti dies sequutam in mense reservato, idem Archiepiscopus habens Indultum Apostolicum conferendi reservata, stante Infirmitate actus, per Regulam Cancellariæ de infirmis resignantibus, quæ aliā de viginti dicitur, dictum Canonicatum tanquam vacantem per obitum resignantis alteri contulisset: Hinc proinde orta est dubitatio, an dictus resignans ad formam Sixti dicendus esset defunctus Canonicus, ac in possessione canonicatus necne, ad prædictum effectum transmittendi, vel non transmittendi fructus ad ejus hæredes; Cum-

que ex parte illorum exhibitum esset quoddam Responsum, in quo firmabatur locum esse transmissioni, ex eo fundamento, quod stante nullitate dicti actus ex præfata Regula de viginti, abdicatum non esset jus à resignante, qui propterea obicit Canonicus, dum per ejus obitum vacatio sequi dicitur, juxta decis. 157. Putei lib. 3. Paris. designat. lib. 12. quest. 9. num. 7. cum sequen. & num. 11. hinc proinde ex parte Capituli desuper pro veritate consultus fuit.

Respondi, non obstantibus præmissis, ad favorem Capituli pro non transmissione, ex regula, quod resignatio pura & libera admissa per Superiorem habentem potestatem distinuendi, eo ipso abdicat omne jus à resignante, qui illico atque in instanti desinit esse beneficiatus, ac beneficium constituitur in statu vacationis, ad communiter notata per DD. in cap. sollicitudine, & cap. accepta. de resid. spoliatorum, Cassid. dec. 4. eod. tit. Paris. de resignat. lib. 1. qu. 3. num. 5. cum sequen. cum aliis de quibus infra.

Adeoquæ resultat cessatio beneficii per resignationem, quod etiam in casibus, in quibus de jure communi vel speciali, post cessatum beneficium ipse Beneficiatus supervenientis percipere, vel motiens ad hæredem transmittere posset aliquos fructus, adhuc tamen id cessat in casu resignationis, nisi accedat expressa reservatio, eo quia resignando simpliciter beneficium, censetur à se abdicasse omne jus, etiam quoad fructus non perceptos, aliis sibi competentibus, & sic efficiatur est abdicatio per resignationem quam per mortem, ut post antiquiores ab eis relatus habetur apud Letter. lib. 1. quest. 44. num. 32. & seq. Cenc. de cens. quest. 70. num. 19. Covaler. dec. 104. num. 1. & ser. Rot. dec. 178. p. 2. rec. repetit post Cenc. dec. 177. & infra ad hanc materiam divisionis fructuum dñe 100.

Conclusio autem prædicta procedit in resignatione ad favorem certæ personæ, quoniam tunc non est pura sed conditionalis, & consequenter non abdicat jus à resignante, nisi purificata conditione per effectum resignationis in resignatorio; ut habetur decis. sequen. & in aliis ad hanc materiam resignationis.

Et nihilominus etiam isto casu, eatenus dicta conclusio procedit, quatenus invalidius vel inefficax resignatio resultat ex facto tertii, puta Papæ, notis resignationem admittere, vel ex deficiente personæ resignatarii naturaliter vel civiliter, aut ex alio accidenti absque facto & culpa ipsius resignantis, secus autem ubi ex nullitate, cujus ipse sit conscius, ejusque culpa vel factum accedat, ut per Paris. de qu. 3. num. finali, & lib. 9. qu. 21. num. 8. Gratian. dist. 833. num. 10. cum sequen. Garz. par. 11. cap. 3. num. 35. & sequen. Adden. ad Burnet dec. 136. num. 17. Carill. dec. 283. Cels. decis. 17. 2. & sequen. ut d. c. sequen. & in aliis; Unde cum versaremur in resignatione pura, non autem ad favorem ipsius resignantis fratris, in quo effectum sortita fuit, ita mihi videbatur quod versaremur extra difficultatem.

Neque alicujus momenti videbatur consideratio, quod inefficax proventus esset ab accidenti, seu casu mortis resignantis infra 20. dies, & sic magis ex Regula de viginti quam ex aliquo facto culposo, quoniam ut dictum est, consideratio effectuationis intrat in resignatione ad favorem, non autem in simplici ac pura, quæ illico effectua dicitur eo ipso quod est admissa, neque ad resignantem inquirere pertinet, an beneficium provideatur, vel id vacet; Ac propterea adventum intute clarum dilemma; Aut possessor Canonicatus habuit in animo potè ac simpliciter illum resignare, non curando, an uni vel alteri, seu an citò vel serò conferatur, & tunc certum est, quod in ipso instanti admissæ resignationis per Superiorem habentem potestatem distinuendi, resignatio est perfecta, & effectua, cum alium actum post se ad petitionem non desideret; Aut verò habuit in animo ita resignandi ad favorem fratris, ut porrectæ preces, ac libere collatio

collatio denotabant, & tunc pariter in odium ac per-
judicium, tam resignantis, quam resignatarii, effec-
tuata quidem fuit resignatio, cum de facto habuisset
7 effectum, sed etiam non esset sequuta mors infra
viginti dies, adhuc remanebat infra quoad utrum-
que, per *Confl. 18. P. II. de qua infra in Monasterio*,
dis. 63. & sic magis per inhabilitatem ac privationem
resignatarii, abique eo quod resignans praeferre
valeat regium vel non abdicatorem.

Ut etiam habemus in ea vacatione, seu resignatio-
nis inefficacitate ac invaliditate, quae resultat ob
non publicationem ad formam constitutionis Gregorii
8 XIII. quoniam tunc vacatio resultat ab ipsa Consti-
tutione, & ex persona resignatarii resolvendo actum
jam perfectum & effectum. *Letter. lib. 3. qu. 21.*
num. 26. Rota decis. 140. num. 5. cum sequen. par. 10.
recen. apud Celsum d. dec. 127. num. 6. cum sequen. &
habetur infra in *Tolerau Archiepiscopi. dis. 36. cum*
similibus.

Praeterea etiam in casu resignationis ad favorem
certae personae, cujus solutio sequatur ex dicta *Re-*
gula de viginti, habet vim retroractivam cum
omnimoda retractatione actus intermedii, adeo ut
beneficium vacare dicatur ex persona resignantis. p. rin-
de ac si actus resignationis nullatenus esset sequutus,
adhuc intat questio plenè ac doctè examinata per
9 *Letter. lib. 3. quest. 15.* an scilicet illa vacatio per obitu-
m resignationis dicatur per veritatem, vel per fictionem,
atque relatis utriusque sententiae Auditoribus,
ac fundamentis probabilibus concludi videntur, id resul-
tare magis per fictionem, quàm Beneficialitè dicunt
translativam; Et nihilominus illa questio percutit di-
versum effectum, nempe inter Sedem Apostolicam ac
ordinarium Collatorum, cui scilicet eorum competat
jus conferendi, atque in hoc Beneficialitè certant,
stante intermedia appositione manuum Papae, non
autem ad commodum resignantis, quodque ipse post
jam admissam ac effectuatam resignationem dici valeat
Beneficiarius, ac Beneficium verè in eo reledit, &
convenit, id enim procedit in ea conditione, quæ di-
ci potest suspensiva impediens perfectionem actus,
donec illius legitima & perfecta purificatio sequatur,
non autem isto casu, in quo id resultat magis per
resolutionem, quæ supponit actum jam perfectum, ac
per speciem privationis, juxta commune ac receptam
distinctionem, de qua *Neapolitana hereditas sub tit.*
de fidei commissis dis. 154. & alibi frequenter, inter
conditionem, ac modum, & successivè inter non ac-
quisitionem, atque caducitatem.

Et hic est casus, quoniam dicta *Regula de viginti*
fundata est in praesumpta fraude, quæ ita per mortem pro-
ximum fiat collatori tam per resignantem, quàm per
10 resignatarium, ut per *Paris. de resign. d. lib. 12. quest. 1.*
num. 1. & num. 10. cum sequen. & quest. 2. num. 10. cum
sequen. ubi tractando questionem, an illa *Regula* sit
favorabilis vel odiosa, concluditur eam esse favorabi-
lem, utpote obviamem peccatis ac fraudibus, atque
penitentem delictum quod ita praesumitur, vel praesup-
ponitur in resignante volente libi eligere successorem,
ac per speciem ultimæ voluntatis disponere de Bene-
ficio amplius non suo, confutando resignationis effec-
tum in tempus inhabile, juxta ea quæ in simili habemus
de alias licta sub infestatione, quæ fiat per feuda-
rium mortis proximum, seu alias de succellore depu-
tatum ex plenè deductis in *Serapollin. Castrorum sub*
tit. de fensu dis. 1. cum similibus; Igitur si provenit
ex culpa & delicto, intat conclusio superius deducta,
seu limitatio regule, quam habemus circa inefficacitatem
resignationem non abdicantem jus à resignante.

Non enim implicat, ut actus dici possit nullus ab
initio cum vi retroractiva, & tamen quod in odium
ejus qui culpa agit, habetur quoad eum pro pet-
fecto, solumque pro invalido ac imperfecto ad favo-
11 rem tertii, cui stans ita parabat, magis ut dictum est

per penalem resolutionem, quam per deficientem
voluntatem facientis ob non purificatam conditionem
ab eo adjactam, & sine qua non habuerit alias animam
faciendi.

Ad quod à simili deducemus ea quæ habemus in
Religioso professio ob malos mores seu ex delicto
ejecto, quoniam quoad libi favorabilia habetur pro
vere ejecto ac laico, sed quoad odiosa remanet Reli-
12 giosus professus circa observantiam votorum, aliaque
prof. sionis onera & praejudicia, *Cardin. in Clem. 1. 6.*
quia vero in prima quest. de statu Monachorum, Sanchez,
ad precepta decalogi lib. 6. cap. 9. num. 45. Adden. ad
Burati. decis. 756. numer. finali. ubi refertur decisio
Rote.

Ita pariter habet qui ob aliquod delictum reputatur
hereditate indigus, quoniam quoad odiosa & prae-
judicialia habetur pro vero hærede, sed duntaxat talis
in favorabilibus tantum, & ad commodum filii vel
tertii, ad *text. in l. indigus l. cum qui 3. primo, & l.*
heredes ff. de his quibus ut indigus: cum concord. apud
Pereg. de jur. fisci lib. 2. tit. 2. num. 14. cum sequen.

Et habemus etiam in filio familias ingrato, quoniam
amittit jura suavitatis ob patriam potestatem quoad fa-
vorabilia, sed quoad odiosa & praejudicialia remanet
filius familias: Et converso in parte cunctissimo, vel
alias ex delicto amittente jus patriæ potestatis, in favo-
rabilibus non autem in praejudicialibus ex collectis
per *Boss. in tract. de patr. potestatis cap. 2. num. 77. cum*
sequen. pluraque similia cumulatè possunt; Et sic stant
bene simul talem resignationem ex praesumpta fraude
haberi pro infecta, perinde ac si sequa non esset,
cum vi retroractiva, in qua juxta bene deducta per
Letter. ubi supra. consistit fictio, quæ inducit effectum
veritatis super modo vacationis, in gratiam tamen &
favorem collatoris, cui stans parabat, quodque in
odium patantis fraudem actus habeatur pro omnino
perfecto ac effectuat.

† DE materia Resignationis habetur actum infra
dis. 125. in quo agitur de Regula de Viginti, &
dis. 127. & 128.

HISPALEN. BENEFICII.

Pro GASPARE VILLALOBOS.

Cum ANTONIO ALAMANZON.

Casus decisus per Rotam pro Gaspare, pendet revisis.

De eadem materia resignationis ad favorem certæ per-
sonæ, An & quando abdicet jus à resignante, necne,
ob resignationis invaliditatem vel inefficacitatem,
ad effectum regulandi vacationem ex una,
vel altera resignantis, vel resignatarii persona.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 Resolutions causa.
- 3 De regula ubi resignatio ad favorem non abdicet jus à resignante, ubi illa ex defectu nullitatis, vel alio accidenti non sortitur effectum.
- 4 De limitatione ubi nullitas est culpa in ipsomet resignante, qui sciret valorem male curatum.
- 5 Intelligi ubi habet certam scientiam valoris.
- 6 De materia probationis scientia vel ignorantia, & quando mala expressio sit excusabilis, necne.
- 7 Distinguantur casus circa notitiam valoris, ac excusationem à mala expressione.
- 8 An accidentalis non attendatur in valore.
- 9 Ad quem effectum requiratur rigorosa probatio valoris per circumstantias decernendum.
- 10 Distinguantur diversi effectus, ad quos scientia valoris sit magis vel minus concludens probanda.
- 11 Ad effectum pene, vel grati praejudicii scientia debet esse certa, & clara.

- 12 De alio casu, in quo resignatio ad favorem expedita in forma dignum non fuit effectuatā ob mortem resignatarii, an tollatur sua resignatio.
- 13 De conclusione, quod proviso in forma dignum non est proviso, sed mandatum de providendo, quomodo intelligatur.

DISC. XXXV.

FRANCISCUS resignavit in manibus Papæ simplex Beneficium servitiorum, Pontificale nuncupatum in Ecclesia parochiali Oppidi de Marinena ad favorem Gasparis, expeditique litteris sub die 15. Maii 1664. cum antequam illæ præsentarentur: exequutori in partibus pro eorum executione, sequutus esset obitus dicti Francisci resignantis, sub die 8. Junii sequentis, atque Ordinarius tanquam ex vacatione per obitum, Beneficium contulisset Antonio, hinc proinde, tam coram exequutore litterarum. quam coram Nuntio Hispaniarum, inter dictos Gasparem & Antonium litigatum fuit in possessorio, Introductaque per appellationem causa in *Rota coram Priolo*, cum Gasparis defensores advertissent ad suæ gratiæ invaliditatem ob malam expressionem valoris, idcirco obiecta fuit nova gratia revalidatoria, cujus litteris in *Rota præsentatis* coram eodem *Priolo*, *sub die 17. Januarii, 1668.* proiit resolutio eidem Gaspari favorabilis super litterarum executione, sed concessa Antonio, nova audientia, assumpta fuit disputatio diversi dubii super concessione remissionis per eundem Antonium petite ad effectum probandi maiorem hujus Beneficii valorem, etiam attendita narrativa secundæ gratiæ revalidatoris pro istius inscriptione: atque super hoc duæ prodierunt resolutiones sub diebus 15. *Iunij sequenti, & 8. Februarii 1669.* sed Antonio negligente ut remissionis, in ejus contumaciam, solo Gaspare informante, sub die 30. *Novembris* confirmata fuit resolutio in negotio principali.

In hujusmodi autem disputationibus ea quæ concernebant valorem, sive concessionem, vel respectivè denegationem remissionis, consistebant in nudo facto, de quo parum, vel nihil ad Advocatos pertinet; Punctus autem juris erat, An stante nullitate primæ gratiæ ad favorem resignarii, reluctant ex Regula de valore ob istius falsam expressionem, ita ut ea attendita, resignatio ad favorem resignarii effectum sortiri non posset, diceretur necne abdicatum jus à resignante, unde propter ea de tempore obitus non esset amplius beneficiatus, cum resignatio jam admissa fuisset per dies 23. antea; Vel & converso Beneficium non esset ab ipso abdicatum, & consequenter vacatio ex ejus persona & morte regulanda veniret.

Istius autem puncti decisio pariter pendebat magis ex facto quam ex jure, an scilicet mala expressio valoris facta in supplicatione resignationis dici posset etiam ex parte resignantis culpa necne, quod pendebat ab eo, an constaret ipsam esse veri valoris consensum ac informatum, ita ut talis expressio sibi imputanda veniret magis quam resignatorio, atque super hoc erat totum certamen, cum de reliquo super conclusionibus vel illationibus juris scribentes hinc inde concordarem.

Admittebam siquidem Ego scribens pro Gaspare proviso Apostolice auctoritate, regulam in qua scribentes pro Antonio proviso & possessore totum constituebant fundamentum, quo scilicet resignatio ad favorem non abdicat jus à resignante, nisi quatenus valide ac per se debet illa effectum sortiri ut resignatorio ex ratione insinuata *disc. præced.* quod scilicet libi tali conditione admittente aliàs consensum ab acta, illa facta consensatur, adeo ut vacatio resiliat per mortem resignantis non autem resignarii, quoniam apposito innum Papæ, ubi restricta est ad certum effectum, ultra illum non operatur ex deficiente voluntate.

Insistebam verò in limitatione pariter eodem *disc. præced.* insinuata, ut id procedat ubi sine facto & culpa resignantis resignatio effectum non sortitur, secus autem ubi nullitas culpa dicta potest, ut ultra generalia deducta *d. disc. præced.* in terminis specialibus nullitatis gratiæ resignationibus ob malam expressionem valoris, quæ retracti potest culpa ipsius resignantis bene informati, ac malè exprimentis, *Rota coram Carillo decif. 283. num. 5. & 6. repetit. dec. 218. num. 6. & 7. par. 9. rec. in qua allegantur Garz. p. 11. cap. 3. num. 39. & alii.*

Converso autem scribentes in contrarium non controvertent dictam limitationem, utpote in puncto juris veram, negabant autem applicationem ad factum, quod scilicet non constaret quod resignans, qui in mandato procuratoris dato ad resignandum enunciaverat valorem in supplicatione resignationis narratum, fuisset bene consensius ac informatus de valore, qualis erat casus dictæ decisionis *Carilli*, ubi de diuturno possessore annorum 25. bene informato ac inexcusabili, secus autem ubi possessio esset ad modicum tempus, unde cadere posset probabilis error & ignorantia, ut in præsentis supponebatur, dum resignans possederat per biennium, & parum plus, ut advertitur in decisionibus editis super remissionis, in quibus insinuatur, certam valoris noticiam ac probationem non resiliare nisi ex revolutione decem annorum, facta illorum peræquatione juxta ea quæ ad materiam valoris in genere habentur *infra disc. 90.* & pluries *sub tit. de pensionibus*, super quarum materia ista valoris questio est frequentior & quotidiana; Ideoque, ut dictum est, questio erat potius facti quam juris super dicta scientia valoris in resignante, an scilicet omnino certa, indubitata, & bene distincta, addeat diversa narrativa remaneret inexcusabilis, ac redoleret culpam, cum cujus præsupposito procedit dicta limitatio regula.

Super hoc autem puncto scientiæ, dictam ego in repropositione, quod in ista materia scientiæ, vel ignorantie, certa & determinata regula dari non potest, sed decidendæ venit pro judicis orudenti arbitrio regulando ex facti qualitate & circumstantiis, præsertim ex verisimili vel inverisimili, ut in his specialibus terminis nullitatis gratiæ ob malam expressionem ad effectum conieciendi, an ista sit culpa necne, est communis traditio *Hoffsch. Burr. Cardinall. Abt. & aliorum in cap. super litteris de scriptis*, ubi plene *Exgron.* eos referendo multos ponderat casus sane probabiliter ignorantia, aliisque causis excusationis: Et generaliter ad plures effectus, frequentius verò ad illum restrictionis in integrum adversus præscriptionem ex capite ignorantia admittendæ vel, respectivè denegandæ, multa colligunt addentes *Ad decif. 3. par. 3. rec.*

Tribus autem casibus excusabilis videtur Beneficii possessor, tanquam non bene informatus circa malam expressionem, & cum quo præsupposito procedunt omnes auctoritates ac decisiones quas desuper habemus; Primò scilicet ubi ipse beneficiatus nunquam fuit præsens in loco Beneficii, ejus valorem tantum scire contingat ex relatione procuratorum & agnorum, ut contingit in Curialibus simplicia Beneficia possidentibus in diversis diocesis; Secundò, ubi fuit quidem præsens in loco, sed non possedit Beneficium neque administravit per integrum annum, vel solarem & naturalem, vel legalem, regulandum s. ab integra perceptione fructuum, qui inqualiter diversis annis vel temporibus percipiuntur; Et tertio, ubi fuit quidem in loco, atque possedit & administravit per integrum annum prædictum vel etiam per plures, sed in tempore calamitoso & accidentali, puta belli vel pestis &c. juxta ea quæ in hac materia temporis accidentalitatis non attendendi ad regulandum valorem habentur *infra d. disc. 90.* in materia valoris, ac advertitur *dec. 212. par. 11. rec. edita in causa, de qua in Affifsen, obligationum sub tit. de præmuniis disc. 111.*

Ubi verò hæc omnia cessant, quia nempe Beneficiarius fuerit in loco vel diocesi, ut in hac facti specie supponebatur, ac etiam in tempore ordinatio, & non calamitosa, plures fecerit integras collectas, ex quibus annus in hac materia fructuum regulatur, ut in præf. tri supponebatur fecisse tres, tunc nil refert, an possessio fuerit diuturna vel brevior, quoniam eadem notitia habetur cum duabus vel tribus collectis, quæ habeatur cum decem vel viginti, quoties non adfuit sylvarum cadus, vel alia bona fructuum inæqualem cum diuturno intermedio spatio præsentia; Circulus verò seu peræquatio decem annorum procedit in ea rigorosa ac stricta probatione, quæ requiritur ad effectum irritandi provisionem, non autem adaptari videtur his terminis; Potissimè verò, ubi vis non consistat in modica alteratione, quæ expectando dictam longam revolutionem annorum in pluri vel minori sequi potest, sed agitur de magna differentia, ut in præf. tri supponebatur, quod scilicet prima narrativa neque tertiam vel quartam valoris partem continet, cum tunc neque ablenitis executio intente videtur, quoniam etiam administrantes Beneficia per agentes & procuratores, solum quidlibet obtinere aliquem minorem fructum, quam si per seipsos administrarent, nullatenus verò cum tanta alteratione.

Cursi hæc abam prætexit, distinguendos esse effectus, ad quos de huiusmodi mala & culposa narrativa agitur. Autem de illa agitur ad effectum gravis præiudicii ipsiusmodi, qui tam esse super privatione incurrenda, vel simili qualibet graviter præiudiciali effectui, pro quo evitanda ipsiusmodi contentio, vel cum resignatario iuxta calum, de quo infra in *Neapolitana parochialis discar.* 37. vel cum impetrante certo modo alleget exculpationem sine errorum, ita revocando confessionem ac declarando directum animum, & tunc magis strictè procedi debet, qualis esse calum apud *Dunozetti*, decis. 88.1. & apud *Ortob.* dec. 106. & 194. cum similibus, tunc enim agitur de scientia ad effectum privationis, vel amissionis Beneficii, quæ in materia beneficii dicitur importare poenam gravissimam & ordinariam, ideoque pro incurfu poenæ, vel alterius gravis præiudicii requiritur scientia vera, perfracta & concludenter probata, ex latè collectis per *Gregor. & Alden*, decis. 117. & *Adden*, ad decis. 142. part. 4. recent. tom. 2. num. 88. Secus autem in casu, ac ad effectum præf. tri controversiæ, quod resignans non erat in causa, neque de aliquo ejus præiudicio agebatur; Et quod magis, non concurbat revocatio ab ipsomet facta cum contraria animi declaratione, dum motiis in eodem statu seu narrativa persisteret. Et consequenter dicebam non adaptari ea, quæ super magis rigoroſa scientiæ probatione, seu majoris culpæ ponderantur in dictis decisionibus *Dunozetti & Ortoboni* cum similibus.

Occasione autem disputandi de concessione, vel denegatione remissioris, statibus præmissis, ex quibus credendum quod versaremur in casu limitationis potius quam regulæ, & consequenter, quod abdicatum esset jus à resignante, dicebam claram esse irrelevantiã dictæ remissioris petitiæ ad probandum majorem valorem, etiam juxta narrativam in secunda gratia revalidatoria, in qua narratus fuerat in triplo, vel quadruplo pluri, ex quo dicta prætendebat reus depegendam esse executionem gratiæ actoris; Dicebam enim, quod posita etiam veritate dicti longe majoris valoris, attamen id sibi nil proderat, cum ita magis ad evidentiam convinceretur culpa resignantis, primam narrativam adeo in firmam faciens; Et consequenter quod intrante sine dubio dicta limitatione, aique abdicato omni jure à resignante, Beneficium remaneret indubitante effectum ob appositionem manuum Papæ, adeo ut ipse provisorius Ordinarius semper remaneret intrusus & sine aliquo jure, atque motivum videbatur irrelevantissimum, sed quoniam ista remissioris materia est arbi-

traria, & Rota solet esse procliva in ejus concessione, stante præf. tri ubi juxta styum materia beneficiis accedant sequeliter, ac ob igitio standi iurice, juxta ea quæ in hac tenoribus materia habentur infra decis. 99. idcirco processum fuit cum generalitate regulæ de qua supra decis. 3. & in aliis pluries, quod etiam in beneficiis reo & possessori sufficit vincere per non jus actoris, eumque repellere.

Item in hoc proposito non abdicatio juris à resignante, ob nullitatem, vel inefficaciam non gratiæ ad favorem resignatarii, in *una Turritana parochialis*, cum casus dedisset quod facta resignatione ad favorem in manibus Sanctissimi, eaque admilla, expeditisque litteris ad favorem resignatarii in forma *Dignum*, illis non præfentatis nec exequutis, post tamen lapsum 10. dictum, ita ut intrare non posset Regula de viginti, prius obisset resignans in mente Apostolice, deinde verò resignatarius in mente Ordinarii, qui propterea regulando vacationem ex persona resignatarii juxta formam Concilii contulit parochialem, quam aliter, regulando vacationem ex persona resignantis tantquam reservatam impetravit à Sede Apostolica. Hinc delinquit ex parte hujus impetrantis consilium, an & quale jus fovet ad effectum inspicendi, an expediret obtinere litteras, ac litteram suscipere, sui in sensu quod ableniret, quodque malum jus fovet, non obstante assumpto in suo casu vero, in quo se fundabant illi, qui talem impetrationem consulunt, quod scilicet litteræ ad favorem resignatarii essent in forma *Dignum*, quæ donec verificentur, atque executioni de mandentur, nullam jus tribuant, utpote magis impotantes mandatum de providendo conditionale, (quatenus dignus & idoneus reperiantur) quam provisionem, ideoque non attenditur nisi effectus, ut decis. 339. num. 3. & 4. part. 4. recent. tom. 3. & apud *Merlin*, decis. 338. aliis decis. 92. num. 13. & seg. part. 6. recent. cum aliis relatis in dicta decis. 283. *Caril*, num. 2. & dec. 236. num. 2. part. 1. recent. & consequenter, quod non data purificatione ac executione gratiæ ad favorem resignatarii, intraret dicta regula super non abdicacione juris à resignante, ex cujus persona regulanda esset vacatio; Dicebam liquidem, dictam conclusionem esse veram in suo casu, quando scilicet jam dictum sit gratum esse injustificabilem, ob illitratam, vel aliam Provvisi incapaciacionem, secus autem ubi, vel justificata fuit gratia, vel constet eam fuisse justificabilem, nisi accidens contigisset, quoniam tunc gratia dicitur pura & perfracta ab initio, subsequens autem justificatio solum declarat seu aperit quod jam inerat, sed nobis ex humana imbecillitate ignotum erat, ut bene cæteris relatis habetur apud *Caril*, dicta dec. 183. n. 3. aliis dec. 318. p. 3. rec. 1. & in decis. 122. n. 19. & seg. p. 10. r. c. & dicta decis. 236. num. 4. & 5. part. 2. edita in causa, de qua decis. seg. & pluries, cum sit principium in materiis beneficiis receptum, potissimè verò in hac facti specie, in qua resignans præcedit, superfluit resignatario, qui potest non mori, atque gratia effectum fortiori.

TOLETANA ARCHIPRESBITERATUS

Pro FRANCISCO DE ONTIVEROS,
Cum PETRO DE LOSADA.

De eadem materia, An scilicet & quando resignatio invalida vel inefficax abdicet necne jus à resignante, ad effectum regulandæ vacationem ex ejus persona potius quam resignatarii.

Et quid ubi nullitas vel inefficacia provenit ex defectu publicationis ad formam constitutionis Gregorii XIII. vel ex pactis simoniaci. Et incidenter aliqua de lapsu vel protogatione termini prescripti per dictam Constitutionem. Ac etiam quando conventiones inter resignantem & resignatarium dicantur simoniacæ, ac annullent gratiam necne.

SUMMA

SUMMARIUM.

- 1 Falli solet.
- 2 Reservationis causa.
- 3 Quod resignatio nulla, vel inefficua non abdicat jus à resignante, ex cuius persona sequitur vacatio.
- 4 Gratia in forma dignum ante effectuationem est imperfecta.
- 5 De probatione non facta publicationis resignationis.
- 6 De pactis simoniaci annulantiibus gratiam.
- 7 Declaratio conclusio de qua num. 4. super gratia in forma dignum.
- 8 Quid declarat non facit de novo, sed quod jam adfit, aperit, & de illationibus.
- 9 Publicatio facta in termino prorogato habetur, ac si facta esset in primo termino.
- 10 In tali prorogatione obicitur post mortem resignantis faciendum est mentis dicta moris, ac liti.
- 11 Quando oportet facere mentionem liti.
- 12 Et quando oportet facere mentionem mortis resignantis, in gratia scilicet restitutoria elapso iam termino, secus eo durante.
- 13 Terminus prorogatus primo adhuc durante dicitur unus & idem.
- 14 Officium prorogatum an sit idem.
- 15 Quod ubi terminus lapsus terminus, de hoc in prorogatione debet fieri mentio.
- 16 Quanto tempore habeatur accessus ad Hispaniam, vel ex eis.
- 17 Reprobatur conclusio de qua num. 15.
- 18 Non facta publicatione resignationis illa corrui.
- 19 Sed abdicat jus à resignante, atque vacatio resultat ex ipsa causa.
- 20 Expresso uno modo vacationis non subsistit collatio ex altero.
- 21 Quid accedente causa siue premissis praesertim in collatione inferri.
- 22 In specie non caput vacationem ex Constit. Gregor. de publicandis.
- 23 Cessat simonia ob pacta, si illa narrata esse constet in supplicatione, quamvis illa appareant cancellata.
- 24 Pacta simoniaca concepta sub reservatione beneplaciti Apostolici cum clausula, & non alias, an valent à simonia.
- 25 An, & quando simonia debeat concludenter probari, vel sufficiat sola suspicio, vel dissimulatio.

DISC. XXXVI.

Resignatio Archiepiscopatu de Quesada per Gasparem ad favorem Francisci, sub reservatione cuiusdam pensionis, cum pactis de quibus infra, priusquam expediret litterae Apostolicae, post rament 22. dies à die praestiti consensus ac registratae supplicationis, obiit Gaspar, unde Ordinarius, habens etiam indultum Cardinalium concedendi reservata, dictam Archiepiscopatum, tanquam vacantem per obitum, contulit Petro, cum subsequuta possessione, expeditisque litteris per Franciscum, eiusque exequutis, post litem habitam in partibus, introducta causa in Rota coram Albergo, sub die 13. Junii 1677. pro Petro proviso ab Ordinario responsum fuit, ea verò reposita sub die 3. Junii 1678. recedendo à diebus, ad favorem Francisci proditi resolutio, confirmata 10. Martii 1679. neque quod sciam causa ulteriori progressum habuit, forsitan Petrus acquievit, vel concordia litem terminavit; Prima verò & secunda decisio habentur impressae dec. 216. & 257. part. 12. recent. & tertia est impressa post Jussum de legum. processu dec. 149. ubi etiam repetita est secunda dec. 40.

Alius causae punctus pendebat à validitate, seu perfectione, vel respectu nullitate, aut imperfectione dictae resignationis de tempore obitus dicti Gasparis

Car. de Luca Theatr. Tom. XII.

resignantis, ad effectum exinde resultantem vacationis Beneficii per dictum obitum in casu nullitatis vel imperfectionis, secus autem econtra, ex recepto principio beneficiali, de quo in praecedentibus, praesertim in Saltyrgen, disc. 14. quod resignatio ad favorem, ubi est nulla, vel inefficua, non abdicat jus à resignante, per cuius obitum vacat Beneficium.

Plures autem dictae resignationis nullitates, siue imperfectiones deducebantur ex parte Petri, dictae regulae ininitentis ad subsistentiam ejus provisionem per obitum resignantis; Primo scilicet quod gratia resignantii esset in forma Dignum, quae non importat provisionem, sed potius mandatum de providendo conditionale dictum exequutorii, ut si idonei in reperi, cor f. rat, un. e. propterea, donec illa conditio purificetur, non abdicat jus à resignante, iuxta deducta dec. 139. num. 3. & seq. part. 4. rec. tom. 4. Melin. dec. 338. num. 11. & seq. r. petri. dec. 52. par. 6. rec. m. 13. & seq. & admittit apud proximè allegandos.

Secundo ob non factam publicationem, in ad factam Constitutionis Gregorii XIII. de publicandis, cujus negativæ prohibitio, in qua major difficultas consistit, est solita, ex his quae in hac materia habentur infra disc. 94. (ubi generaliter de materia resignationis,) ita r. de probata remanebat ob inspectione tarundem litterarum expeditarum sub die 8. Junii 1677. dum supplicatio data erat, ac postea cum praestatione consensus 5. Septembris 1670. unde constabat de lapsu termini novem mensium ultra ruones praestiti, & computandi à die gratiae, cum impossibile sit fuisse publicatas litteras adhuc non expeditas, ut apud Gregor. dec. 210. num. 4. Lendin. Archid. ac notat prima Julii 1672. Cetero, & alii, de quibus in prima decisione,

Et tertio deducebatur gratia nullitas ob simoniacas conventiones initas inter resignantem & resignatarium, tam super expensis expeditionis à solo resignatario faciendis, quam etiam super cedula bancaria, quinimo super deposito actu litterae pro solutione pensionis, quae pacta esse simoniaca advertit Lotter, lib. 1. cap. 39. num. 58. ac Less. & Swarcz adducti in prima hujus causae disc. 2. par. 12. num. 122. & seq.

Ex istis autem motivis Rota, etiam in prima decisione obijcienti favorabili, r. petri praeterea, amplectendo responsum, inquam quod & exceptio Fencileo sentientes dabamus, in parte veram beneque fundatam, insinuatam etiam disc. praeced. in fine, quod scilicet eatenus gratia in forma dignum dicitur imperfecta, atque non abdicat jus à resignante, quatenus consistit, seu detegatur provisionem, ob defectum clericatus, vel irregularitatis, aut exilis vel illitratissimae, siue ex alio impedimento non esse idoneum, ac successivè dictam conditionem non posse verificari, secus autem ubi consistit cum esse verificabilem, atque intrinsecè, ac verè idoneam, in de tempore gratiae d. esse, quamvis illa occulte seu incerta sit, ita per excoctorem detegenda, siue ab eo canonizanda: Tunc enim gratia dicitur ab initio pura, ac perf. & a, inquit, autem declarationis facta per excoctorem, seu alios, justificata r. otia huius ad suum initium, quia non est facere tunc idoneum, sed declarare quod iam f. esset de tempore gratiae: Et consequenter tanquam ex resignatione jam perf. & a abdicatum dicitur jus à resignante, atque translatum in resignatarium, ex cuius persona vacatio regulari debet, quamvis possessionem adeptus non esset, cum hac necessitas non sit ad hunc effectum Gabr. conf. 186. numer. 3. & 9. lib. 1. Lotter, lib. 3. quest. 110. numer. 51. & sequent. apud Caril. dec. 183. numer. 3. repetit. dec. 118. part. 9. recent. & in iur. causae prima dec. 156. part. 12. num. 5. Atque circa hoc ego ponderabam optimum textum in l. adeo sepe, v. c. cum enim grana digesti, de acquir. rerum domini, ubi in huiusmodi declarante r. m. verè & ac interius sece existente sed ignorant, datur exemplum excoctentis grana à spiciis, qui tunc ipsa grana non

perfecti, sed illa jam existens, occultata vero à paleis, aperit tanquam per remotionem veli, seu oblatuli: Et ob quam rationem receptum habemus de ferili declarationibus donatoris, vel alienis contrahentis super rebus ambiguis, etiam in iis, in quibus licita non est potentia, sed actus remanent obligatorius & irrevocabilis.

Quo vero ad secundum obiectum deductum ex defectu publicationis ad formam Gregorianæ Constitutionis, pro eo removendo ex hac parte ductebatur prorogatio termini obtemperata eodem Pontifice, intra quem terminum publicatio jam sequuta erat, unde habetur, ac si in ipso termino termino sequuta esset *Parisi. de resignat. lib. 11. q. 13. num. 139. Ottob. decif. 154. num. 9. cum aliis in secunda & tertia decisione, & non negatur in prima.*

Dicebant vero scribentes in contrarium, id recte procedere, quando dicta prorogatio obtemperata esset integra, adhuc scilicet vivente resignante, & priusquam alterius quæsum esset, vel autem post obitum resignantis, ac factam provisionem ab Ordinario cum introductione huius, quoniam tunc de utroque oportebat facere mentionem, eo quia Papa aliis habita notitia de obitu resignantis, ac de iure alterius, vel non concussit, vel difficultis iuxta auctoritates & decisiones relatas in prima decisione § 6. *part. 1. a. num. 11. cum seqq.*

Atque me, ac aliis replicantibus, litis mentionem faciendam esse, quando ex illa aliquod jus colligant quæsum esset, secus autem ista circumstantia cessante, iuxta humata in *Benedictiana Canonizatus 8. Februarii 17. Maii. 1647. coram Bichio, quarum prima est impressa decif. 14. part. 10. recent. & de qua distinctione habetur particulariter actum in Civitatis Castellæ iurisdiction. sub tit. de feudis, disc. 66.* Respondebatur in contrarium, atque prima decisio admittit responsum, defectum non resultare ab omissione mentionis litis, sed ab altero non factæ mentionis mortis resignantis, quæ cognita Papa non concessisset dictam prorogationem, præfendendo eam à quocumque iure Ordinarii collatoris, vel provisi ab eo, si ex sola ratione libertatis ita oritur in ipsomet Papa considerendi Beneficium alteri personæ sibi placitæ: Atque ita dicebatur non oblati dictam decisionem 183. *Carilli, quæ ex hac parte deducitur tanquam principalis, quoniam consistat ibi gratiam prorogationis fuisse concessam adhuc vivo resignante.*

Responsio in abstracto est vera; sed fallacia erat in applicatione, unde meritò recessum fuit, id enim procedit quando agitur de gratia restitutoria obtemperata adversus lapsum termini, in quibus terminis loquitur *Parisi. lib. 11. quest. 7. num. 69. & 78. & decisio Alenolani. Canonizatus 17. Iunii 1641. coram Pancirolo, cum aliis in prima decisione ductis: tunc enim ob iam incursum caducitatem, gratia restitutoria est species roræ collationis Beneficii, ideoque meritò faciendi est mentio mortis resignantis, quæ probabiliter Papam retrahere, vel difficultiorem reddere potuisset, & in his terminis recte procedit dicta propositio.*

Verum eius applicatio cessabat ad casum, quoniam prorogatio obtemperata erat primo termino adhuc durante, quo casu dicitur unus & idem terminus, ita de minore factus maior alique distinctione, quoniam tempus prorogatum adhuc durante primo, dicitur unum & idem, petinde ac si ab initio esset tale, iuxta firmata per *Bart. Roman. Collatorem, & alios in l. sed & si manente, ff. de precario, & in l. dies cautionis, ff. de damno infecto, ubi præsertim *Castrenf.* advertit quod si primus terminus erat duorum mensium, equo durante concedatur prorogatio aliorum duorum, tunc dicitur unicus terminus quatuor mensium, petinde ac si ab initio esset talis: Unde producit conclusio, quod officium prorogatum, primo adhuc durante, dicitur unum & idem officium, non autem novum vel diversum. *Apono de**

potestate Prærog. tit. de diversis, provis. Rubr. de potestate substituendis in officio num. 7. M. Strill. de Magistrat. lib. 1. cap. 18. num. 68. late Novogroll. alleg. 11. Selig. in Laly. rim. par. 1. cap. 17. num. 62. & habetur in Firmiana sub tit. de studiis disc. 4. ac etiam in Romana prærogationis officii sub tit. de regularibus, ubi in prorogatio præjudicet turno? ac etiam habetur alibi, atque in hujus causæ posterioribus decisionibus.

Clarius vero ex ea circumstantia, ad quam ego præsertim advertbam, quod de tempore concessæ prorogationis adhuc suspenderet 21. dies, intra quos (Papa illam denegante) litterarum expeditio earumque publicatio sequi potuisset, Atque hinc cessabat ex facto obiectum prorogationis impetratæ de tempore jam labentis termini, unde aliis gratia denegata, publicatio fieri non potuisset, & consequenter, quod de hoc debebatur fieri mentio, ut in specie advertit *Parisi. 15. 49. num. 3. lib. 4. quoniam spatium 21. dierum abindebat, ut cum diligenter litteræ cito expedirentur Hispanias transmissæ publicari potuissent, dum etiam longe brevior terminus sufficit, ut advertitur dec. 313. n. 24. par. 1. recent. ac per *Gomf. alieque Beneficialistæ ad materiam regulæ de vitiis suis notis.**

Et nihilominus dicta conclusio de conjunctione temporum procedit, etiam si primo labente, prorogatio concessa sit, quia sufficit habilitas conjunctionis extremorum iuxta doctrinam Baldi in cap. de causis num. 12. de off. delegati, ut in tertia decif. 43. per *Zuff. num. 5. Attento potissimum stylo Datarie concedendi hujusmodi prorogationes etiam circa finem termini abque necessitate faciendi hanc mentionem, & de quo stylo habetur apud *Mandef.* (qui nominatim reprobat *Parisi.* ubi supra) in *Regula de annali quest. 77. num. 2. & 3. Penia decif. 999. num. 4. cum aliis in dicta decif. 43. per *Zuff.* licet ibi non agatur de hoc stylo.**

Preterea ubi iste defectus adhuc subsisteret, adhuc neque ex eo juvari potuisset dictus Petrus ab ordinario provisos per obitum resignantis, quoniam licet ad præscriptum dictæ Gregorianæ Constitutionis, non facta publicatione in termino præfixito, ac iuxta formam ibi præscriptam, gratia corruat, petinde ac si concessa non esset, atque resignatarius cadat ab omni jure, ex collectis dictis d. c. 126. par. 12. num. 8. atque est absolutum, ut infra disc. 94. ubi de hac materia resignationis, ac publicationis in genere, non per hoc tamen substantia Beneficii residet penes resignantem, quoniam ista nullitas, vel inefficacia non provenit ex defectu conditionis suspensivæ, ob cujus non purificationem intrat dicta conclusio de non abdicando jus à resignante, sed provenit tanquam per conditionem resolutivam, quæ præsupponit actum jam validum, ac petfectum, ita resolutum tanquam per speciem privationis juris jam quæsitæ iuxta distinctionem insinuatam supra in *Salsburgens. disc. 33. & consequenter Beneficii vacatio resultat tanquam per mortem civilem resignatarii, atque ex ejus persona, non autem resignantis, cujus persona ab instanti perfectæ gratiæ exitu de secessa, ut in specie hujus defectus non publicationis *Genzal. ad reg. 8. gloss. 31. num. 56. Rot. decif. 539. n. 15. part. 4. recent. tom. 3. decif. 140 part. 10. recent. num. 3. & seq. apud *Celsam dec. 172. & 191. cum aliis in secunda & tertia decisione hujus causæ.***

Et quamvis Ordinarius collator haberet indultum conferendi reservata, atamen istud suffragari non poterat, dum collatio facta erat ex alia causa vacationis per obitum resignantis; Expressio enim uno modo vacationis, non substituitur proviso ex alio modo diversio ad text. in cap. suscepimus de rescriptis in 6. ubi præsertim *Franch. num. 3. Garz. de benef. p. 11. cap. 1. num. 8. Rot. apud *firmat. decif. 61. num. 3. cum aliis in secunda dec. 317 part. 12. num. 10. & seqq.**

Et licet adici solent clausula, *sive præmissis &c.* non tamen suffragantur: Tum quia in provisionibus inferiorum Collatorum non de facili admitti solet ista clausula

clausula cadens in provisionibus Apostolicis; Tum quia etiam in istis, ut dicta clausula operetur, requiritur iustificatio narrativæ principalis saltem de facto, ut advertitur in *Valeriana Canonizatum* 27. Aprilis 1654. *Albergo* & in aliis; Et clarius magisque in specie, quia ista species vacationis ob non pub. ica-tionem non venit sub collatione facta ex vacatione per obitum, quamvis adesset dicta clausula, quæ ad hunc effectum non operatur, ut *decis* 212. *num.* 11. *par. 3. recent.* Est bene verum quod istud motivum excluderet quidem ius rei & possessionis provisi per Ordinatum, sed non includeret ius provisi Apostolici, quod sufficit: bar reo vincitur per non ius, ut advertitur *disc. preced.* ideoque deducitur ad superabundantiam, sed huic parti non proficietur.

Demum quoad tertium obiectum infectionis gratie resistentis ex pactis simoniaci: Ultra dictam responsionem ponderatam in precedenti nullitate ex dicto publicationis, quod scilicet non exinde sublineretur proviso Ordinaris, quamvis indultum, utpote facta ex diverso vacationis modo per obitum resignantis; Illud de plano cessat ex solo facto, quoniam ob diligenter adhibitas post editam primam decisionem, respecta fuit supplicatio originalis, in qua omnia pacta fideliter narrata fuerunt: Et quævis eadem repeterentur in eadem supplicatione cancellata, nihilominus probatum fuit id provenire ex stylo Officialium Cancellariæ, circa scilicet pactum expensatum, quod tamen admitti solet, rejectum tamen fuit illud depositum, approbatum solum alterum Cedule Bancarie, unde propterea partes habita de his notitia, illico depositum retractarunt, & consequenter constabat de sinceritate intentionis partium, atque exclusa remanebat omnis deceptio, faciendi pacta illicita per Papam non approbata, dum ita aderat approbatio.

Clarius verò stante clausula & non aliam &c. adjecta in reservatione Beneficii Apostolici adimente consensum ab actu, & consequenter faciente cessare labem simoniacam, quæ non datur sine pactione, ut in specie advertitur *decis* 419. *num.* 5. & *seq.* & 420. *num.* 20. *par. 12. recent.* cum aliis in *secu. d. decis.* 357. *num.* 12. & 13. *eadem par. 12.* cum qua proceditur in *tertia decis.* 43. *post Zuff.* *num.* 6.

Adversus hoc motivum replicabatur per scribentes in contrarium, ac admittitur in *prima decis.* 2. 6. *eadem par. 12.* quod id rectè procederet, quando partes persisterent in simplicibus terminis conventionis, secus autem ubi partes procefferunt ad ejusdem conventionis effectuationem, cum tunc dicatur protestatio contraria facto, *Navar. conf.* 17. *num.* 2. de *simonia*, *Paris. de confiden.* *quest.* 40. *num.* 3. 2. *Sanchez. conf. moral.* lib. 2. *cap.* 5. *habitat.* 39. *n. 2.* cum *seq. Scraph.* *dec.* 217. *num.* 3. *Penia decis.* 45. *juxta Liguadonensem num.* 7. aliis *decis.* 430. *juxta Veneram*; Ad quod conserunt ea quæ habemus in alienatione bonorum feudaliū, vel emphiteuticorum contra legis, vel hominis prohibitionem, cum dicta clausula & non aliam, adjecta reservatione Beneficii, præsertim à caducitate aliisque pœnis, nisi ad traditionem procedatur.

Verum difficultas cessabat pariter ex facto, procederet enim quando pecunia, vel alia res temporalis data fuisset resignanti, qui interitum ejus dominium acquisisset, vel saltem commodum ex retentione, vel usu resultans; Secus autem dum pro sola cautela sub conditione future approbationis Pontificis, factum erat depositum penes tertium, cujus dominium ita remanere dicitur penes depositentem, atque non transferri in eum, pro cujus securitate factum est, non liberandum nisi purificata conditione Pontificiæ approbationis: Et consequenter nulla adesse dicitur traditio, quæ simoniacam labem induceret, ut in *secunda & tercia decis.* firmatur.

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

Ponderata etiam fuit in prima decisione conclusio de qua infra, in *Caloguriana beneficii de Bilibio* *Disc.* 70. quod scilicet, ubi non agitur de privatione beneficii jam aliquot, sed de repellendo ab alsequendo opus non est iustificare Simoniam plenè, & concludenter, sed suffi. i. ejus suff. plicio, vel diffamatio; Verum clara erat fallacia in applicatione, rectè deinde agnita in secunda & tercia decisione, quoniam ita esset inducere formalem privationem iuris, per gratiam Apostolicam jam quaesitā, unde propterea versabamur potius in prima parte distinctionis laus explicata dicto *Disc.* 70. ubi explicitam casum, quando agi dicatur de jure quaesito, & quando de quaerendo, atque ex his probabiliores, meliusque fundatæ viæ tunc posteriores resolutiones.

† Ultima decisio emanata in hoc casu est impressa *dec.* 35. *par. 3. recent.*

NEAPOLITANA PAROCHIALIS,

Pro ANTONIO CALIFANO,

• Cum PETRO ANTONIO CALISIO.

Causa decisus per Rotam pro Calisio.

De eadem materia resignationis ad favorem, An & quando abdicet ius & possessionem à resignante t Et præsertim, ubi resignatio præteritum invalida ex eo, quod resignans non habet aliunde commodè vivere. Et in controversia possessionis inter resignantem & resignatarium lite pendente, quis debeat obtinere & manentem.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Resolutiones causæ.*
- 3 *De conclusionibus, quod resignatio ad favorem non abdicat ius à resignante, nisi valide ac perfecte esset.*
- 4 *Quod possessio capta per resignatarium, non citato resignante, & non iustificata narrativæ, quod resignans libet aliunde.*
- 5 *Quod lite pendente inter resignantem, & resignatarium, super nullitate personis manentem debetur resignatario.*
- 6 *Declaratur nisi resignans ab initio se opponat.*
- 7 *Patrimonium, ad cuius titulum quis est ordinatus, presumitur sufficiens.*
- 8 *De eadem conclusione, de qua num. 6.*
- 9 *Quod quilibet possessor boni sibi sit citandus, etiamsi non sit legitimus contradi-tor.*
- 10 *Quomodo attendi debeant conclusiones in decisionibus & Consiliis.*
- 11 *De conclusionibus, de qua num. 2.*
- 12 *An & quando provisos tenentur adire executores, atque ab eo habere possessionem.*
- 13 *Resignatarius habens provisionem in forma gratiosa, potest capere possessionem propria auctoritate, etiam sine executoribus.*
- 14 *An & quando procedere debeat iustificatio, quod resignans libet aliunde vivere distinguatur.*
- 15 *Quod ubi quis non est ordinatus ad titulum beneficii, sed patrimonium dimittit, an gratia curvat, vel inter obligatio ad divitiarum.*

DISC. XXXVII.

Resignavit libere in manibus Sanctissimi, Calisius, Ecclesiam S. Mariæ Rotundæ Neapolis, ad favorem Caliphani, qui examinatus ac approbatus ab Examinatoribus Vicariis Urbis, expediturque literis in forma gratiosa, in quibus oritur ex executoribus deputatus erat Episcopus Acerarum, sciens committitur & contradictionem resignantis, qui jam

oppositio[n]es paraverat coram Notario ac testibus, ip[s]o resignante se opponente ac reclamante, & qui adiens dictam executionem curavit (quamvis nullo juri ordine servato) obtinere ab eo sententiam declarantem litteras suspectissimas, ac etiam mandatum de manutenendo, unde prospera introducta per appellationem causa in *Rota coram Otthobono*, datoque ex integro dubio in possessionis retinendæ: An scilicet, & cui dandum esset mandatum de manutenendo ad favorem resignantis, sub die 15. Martii 1647. prodiit resolutio confirmata 24. Novembris 1649. quæ habentur inter decisiones ejusdem Otthoboni dec. 106. & 194.

Præmissis, quæ latior est, præcipuum fundamentum fuit super conclusionibus pluribus in præcedentibus insinuatæ, plenè comprobata ind. dec. 106. num. 4. quod resignatio ad favorem certæ personæ non abdicat neque possessionem à resignante, nisi beneficium validè ac perf. est acquiratur resignatario, cum hujusmodi conditio in ille censetur, & consequenter, quod in possessionis obtinere debet potius resignans tanquam possessor anterior, non obstante possessione resignatarii tanquam invalida & vitiola, utpote capta ip[s]o resignante possessore non citato, atque non justificatis narratis in litteris coram Exequutore, præsertim circa eam narrativam, quod resignans habet aliunde, ex deductis per Paris. de resignat. lib. 1. quæst. 14. num. 7. & sequen. *Rota dec. 119. num. 12. par. 4. recent. tom. 3. & in Mediolanen. Canonicus 17. Junii 1641. coram Panziolo*, hodie impressa *Decis. 90. par. 9. rec. in qua* fortè totum fundamentum constitutum fuit.

Atque conclusionem, quam ego scribens pro resignatario circa possessionis initia deducebam, quod licet pendente inter resignantem & resignatarium super prætena resignationis invaliditate, potior est resignatarius, cui debetur manutentio, ex ea ratione, quod resignans voluntariè ac factis jure cecidit à possessione, ut apud Gregor. dec. 364. n. 15. Adde, ad eum dec. 138. in fine Adde, ad Boratt. dec. 787. num. 10. cum alijs per poss. de manut. obfer. 57. num. 10.

Respondetur, licet procedere, quando resignans à principio se non opposuit, atque nullitatem non deduxit, ita ut possessio fuerit pacifice, secus autem dic. à oppositione & contraditione concurrente, tunc enim procedendum est causa cognita, ut per Garz. par. 6. cap. 1. par. 2. num. 119. ideoque intem. manutentio debita est resignanti, ut apud Duran. dec. 118. num. 6. dec. 115. num. 9. apud Poss. de manut. cum alijs apud eundem d. obfer. 57. num. 18. & in dicta prima dec. 106. num. 4. finali.

In secunda verò dec. 194. principaliter insinuitur etiam in bono jure super invaliditate resignationis, ex eo quod, ob intermedias probationes factas constaret, resignantem non habere unde viveret, quoniam licet ordinatus esset ad titulum patrimonii, quod regulariter in dubio præsumitur sufficiens, ut firmatur in *Tridem. Parochialis 5. Octobris 1646. Corro*, & in alijs, ac admittitur in eadem secunda decisione: Attamen dicitur istam esse nudam juris præsumptionem absque dubio elidibilem ex contraria probatione quæ prævalere debet.

Resolutiones mihi quamvis scribentis pro succumbente, probabiles vix sunt ex particularibus factis circumstantiis, totaque facti massa inspecta, ex eo potissimum, quod resignans jam prævenerat, atque tam coram Exequutore quam extrajudicialiter opponendo de invaliditate resignationis, declaraverat velle continuare in possessione contradicendo possessioni, quam de facto ac propria auctoritate, resignatarius dicta oppositione non obstante capere voluit, cum revera dicta conclusio super manutentione danda potius resignatario quam resignanti, procedat, quando jam consummatus est actus, quod resignans proprio facto à possessione ceciderat, patiendo resignatarium possessio-

nem adipisci absque contraditione, quæ deinde superveniens non suffragatur, secus autem ubi contraditio præcedit ac se opponit ingreditur, sive principio acquisitionis possessionis, quoniam tunc justum est ac rationabile resignantem non spoliarè de facto, sed audiri in suis exceptionibus seu oppositionibus ad effectum saltem inspicendi: An sint aptæ necne retardare executionem litterarum Apostolicarum.

Siquidem in fortioribus etiam terminis executionis litterarum Apostolicarum super provisione libera ex vacatione per novitum, quoties non agatur de plusquam notorio intruso, possessor proventus ab Ordinario, seu alijs ex titulo invalido, quamvis posita reservatione clara, seu clara infractione tituli possessoris non sit legitimus contr. dictor, ad effectum, ut cessante procedu exequutivo procedendum sit via ordinaria, & per tres conformes, ut in casu legitimi contraditoris est procedendum, adhuc tamen debet citari & audiri, ita summarè & in forma processus executivi, ad effectum videndi, an sint exceptiones legitime contraditoris, ac executoris meri vel mixti, & executionis litterarum Apostolicarum, multo magis in eo qui jam habet legitimum titulum, ac legitimam possessionem anteriorem, quorum resolutio prætenditur ob resignationem, quæ potest esse vel non vera de jure, puta cum mandato falso, vel non vera de jure, puta cum eodem mandato per vim & metum, aut per dolum extorto, five etiam sit invalida ob exceptionem resultantem ex ventte earundem litterarum, seu alijs in continenti justificatam, ideoque audiri debet, ac non spoliarè de facto auctoritate propria.

Capiendo autem singulas conclusiones in dictis decisionibus deductas, distinctè ac per partes, in pluribus ex iis, fallacia clara videbatur in applicatione, ad quod in judicando & consulendo, ut frequenter alibi insinuat, omninò advertendum est, non inhzendo conclusionibus, quæ in aliqua decisione vel conclusio deducantur singulariter & per partes, ut quotidie, pessime tamen, fieri videmus, sed illas attendendo unitim cum facti circumstantiis, & qualitate, quibus consideratis, inspicendum est, an congruant necne.

Siquidem dicta conclusio in suo casu vera per principali fundamento in secunda decisione deducta: quod resignatio ad favorem non abdicet jus à resignante, nisi valida & perf. est. Et ratio sequatur ad favorem resignatarii, incongrua videbatur ad casum, quoniam illa procedit, ubi resignatario non existente in causa, controversia sit inter resignantem & tertium, siue inter duos tertios contentend. s. de questione, an vacatio ex persona resignantis, vel potius ex altera resignatarii regulari debeat, juxta questiones in præcedentibus tractatas, & in his terminis procedunt doctrinæ ac decisiones de hujusmodi regula seu conclusione loquentes.

Decisio autem in *Mediolanen. Canonicus coram Panziolo* impressa dec. 90. p. 9. rec. ubi n. 15. legitur decreti manutentio ad favorem resignatarii, non innititur huic conclusioni verè diversis terminis percutienti ut supra, sed innititur nullitati resignationis incontinenti præbæ ex defectu consensu, quoniam resignans dederat mandatum ad contentendum resignationi sub reservatione ejusdem pensionis ad ejus favorem, quam Papa concedere noluit, & tamen hoc vigore expeditæ fuerunt litteræ, sed malè & cum nullitate notoria, dum procurator exsuperat fines mandati dati sub dicta conditione, qua non adimpleta, clarus erat defectus consensu, ac similis erat casus in d. dec. 115. apud Poss. cum similibus, quæ desuper habeantur.

Cessante

Cessante vero hujusmodi infectione intrinseca ac prompta, periculosam dicebam conclusionem in dicta prima decisione deductam ita generaliter ac simpliciter sumptam, quod possessio capta per resignatorium non citato resignante possidere, neque adito executor deputato in litteris, sit invalida & vitiosa, quoniam necessitas ad eundem executorum procedit in gratia in forma dignum, continentem mandatum de providendo, seu provisionem conditionalem, quatenus executor provisioni idoneum ac dignum repperit, ideoque nulla & intrusiva censenda est possessio, quam sine facto executoris ipsa provisione apprehendat, secus autem ubi agitur de provisione in forma gratiosa, tunc enim licet deputati soleant executores in litteris, attamen id sit in gratiam & favorem ipsius provisioni, cui executor assitit, atque optem & brachium Apostolicae auctoritatis praestet adversus oppositores de facto, non autem quod praefata necessitatem habeat ipsi non ad eundem, quoniam verius est provisionem in forma gratiosa capere posse possessionem propria auctoritate, absque necessitate citandi resignantem, quoties resignatio est pura non autem conditionalis; *Parisi. de resignat. lib. 10. q. 3. n. 53. & sub n. 57. Garz. par. 6. cap. 2. n. 133. Rota dec. 140. par. 10. reus. num. fin. d. & in aliis deductis per Post. d. obiter. 17. n. 11. cum seq.* ubi quod possessio capta per resignarium est manutentibilis non obstante contradictione resignantis, quoties non agatur de resignatione conditionali non verificata conditione, sed pura & simplici, minusque de alia infectione, quae incontinenti reluit, cum semper alias obiter regula cadentis a jure & possessione facto proprio.

Quo vero ad aliam nullitatem vel surreptionem deductam in prima dec. 106. num. 9. latius vero in secunda 194. ob non justificationem, quod resignans haberet aliunde, patet illa de per se non bene faciebatur ad casum, neque applicabatur d. Mediolan. Canonici coram Panzaro dec. 90. n. 10. cum seq. par. 9. In hoc enim distinguendum est: Aut enim agitur de Beneficio, ad cuius titulum quis ordinatus est, & tunc ex decreto, *Sac. Conc. Trid. sess. 21. de reformat. cap. 21.* oportet de eo facere specialem mentionem, unde aut non sit mentio, & tunc resignatio est incontinenti nulla, ob decretum irritans contentum in eodem decreto Concilii; Aut vero sit mentio, & tunc Datarix inconclusus stylus est non admittendi resignationem, nisi cum clausula, *admodum resignant b. beat. alunde de vivere*, quae sine dubio importat conditionem suspensivam, quae non justificata, actus tamen infusus ex deficiente consensu Papae, & in his terminis loquitur *Parisi. lib. 2. q. 6. n. 41. & lib. 5. q. 94. n. 174 & seq.* cum quo ceteri Beneficialiter petrauerunt, & hic est casus, de quo in d. Mediolan. coram Pauzolo dec. 90. par. 9. recent. cum similibus.

Aut beneficiatus ordinatus non sit ad titulum illius Beneficii, sed alterius, aut titulum patrimonii, & tunc non intrat dictum decretum Concilii, neque congrua sustentatio adici solet per viam conditionis cum clausula, *admodum*, sed Officiales Datariae se regulando ex *Constitut. Pii V.* injungente locorum Ordinarii, ne admittant Beneficiotum resignationes, nisi eis consistant resignantes habere aliunde vivere, ex quodam stylo id adjucent per viam assertivae, nempe *Tibi afferenti aliunde de habere comode vivere &c.* quod non importat formalem conditionalem intrinsecam, cujus praecedens justificatio praesit ac pro forma, fieri debeat, minusque id importat irritationem provisionis, cum neque ipsa Constitutio Pii V. neque ipsae litterae provisionis continent aliquod decretum irritans, quod infectionem tant in petitorio, quam in possessorio causat, ut advertebat *Garz. in addit. ad par. 2. cap. ult. num. 228. Seraphin. dec. 120. n. 4.*

Et hic erat casus, quoniam resignans promoveatur fecerat ad sacros ordines ad titulum patrimonii, quod

Card. de Luca Titular. Tom. XII.

adhuc per ipsum possidebatur, solumque ex probationibus factis, ut in secunda decisione habetur, supponebatur ex tempore & similitudine dimittunt in redditu primo, unde non sufficeret ad congruam substantiationem, cum de presenti suorum solum ducatos 15. atque congrua sustentatio alijcta non erat conditionaverunt cum dicta clausula, *admodum*, sed per viam assertivae ut supra, & consequenter extante remanebat applicatio dictarum auctoritatum, cum quibus praetextum fuit, ut potest praetentium dictum alium casum longe diversum, minusque praetendit potest nullitas gratiae, sed solum dicebam quod resignanti competere posset contra resignatorium actio pro supplemento ejus, in quo diminutus fuerat redditus ejus patrimonii, ad cuius titulum ordinatus fuerat, adintra illius obligationis alendi donatorem seu beneficium, quae de jure incumbit donatori vel Beneficio, sive Ecclesiae patronatae, ejusque Rectori alendi Patronum indigentem cum similibus: De suis tamen occasio hae ulterius disputandi ac examinandi, quoniam ex prudentialibus motivis, ob supervenientem accidenti, resignatio quamvis victori expediret parochiam dimittere, ideoque neglexit litteris prosequi, eamque deseruit.

TOLETANA BENEFICII.

Responsio pro veritate suppressi nominibus.

An mandatum datum ad resignandum Beneficium ad favorem in manibus Papae sit revocabile necne; Et an provisio ad favorem resignatarii cum consensu praestito per mandatarium resignantis, contrahat revocationem mandati tunc sequuntur sed & inquiramus, Et quid si medio tempore mandans coram Ordinario permittisset cuius alio Beneficium, an hae permutatio teneat necne.

SUMMARIUM.

- 1 Falsi series.
- 2 Mandatum datum ad resignandum beneficium re integra est revocabile.
- 3 Idem de mandato ad permittendum, quia hoc fraternizant.
- 4 De aliqua diversitate consensuum.
- 5 De stylo moderno praesentis consensuum.
- 6 An post datum mandatum ad resignandum coram Papa possit fieri permutatio coram Ordinario, vel resignatio mandati.
- 7 An & quando revocatio infirmata sit procuratori, vel sufficiat notitia principalis.
- 8 Ubi notitia est serena, tenetur mandans ad damna, est interesse.

DISC. XXXVIII.

Postquam possessor Beneficii dederat mandatum cuidam Curiali ad illud resignandum in manibus Sanctissimi ad favorem alterius, priusquam dicta resignatio sequeretur, praevia dicti mandati revocatione idem Beneficium coram Ordinario permittat, deindeque procurator consensum praestitit resignationi, pro cuius executione litterae Apostolicae expedite fuerunt: Hinc proinde, suppressis nominibus, incertum est, an ex parte resignatarii, vel resignantis, sive ejus qui ex dicta permutatio Beneficium possidebat, pro revocato consensu sui, an dicta permutatio coram Ordinario subsisteret necne, vel potius prevaleat debere provisio Apostolica in vim resignationis.

Respondi, de jure non dubitari mandatum datum ad resignandum Beneficium re integra esse revocabile, ut clare probat textus in *Clement. nunc. a. de renunci. ubi* scribentes & alibi, de quibus *Parisi. de resign. l. 9. q. 15. n. 1. & 2. Litterae de benef. l. 4. q. 16. n. 18. & seq. & per tot. Tunc q. benef. 26. n. 1. & seq. Rota dec. 130. n. 1. par. 6. rec. ubi n. 2.* quod idem sit in mandato dato ad permittendum

quoniam ad hoc propofitum ac pleraque alia, refignatio-
nem facit. Hæc tamen, eod. iure con-
fentur.

Difficultas autem antiquitus credebatur, quando res
diceretur integra necne, ob confenfum pluralitatem,
illum fcilicet, qui nuncupabatur parva data. Innotari
folitum in dorfo fupplicationis, Et alterum formalem
in Cancellaria cum iuramento de forma requifito
præftandum, ex his quæ dictas quæftiones referendo,
habentur apud *Lottor. ubi fuprà*, ex quo etiam totum
deumpfit *Tondus*.

Hodie verò huiusmodi difficultates feu quæftiones
ceffant, atque prudenter fublata fuerunt, ex moder-
niori ftyle non adnotandi confenfum in dorfo fuppli-
cationis, nifi prius ille fomiter præftitus fuerit in
Cancellaria & in libris extenfus, ideoque tunc & non
alias gratia refignationis dicitur perficienda, non attento
an fupplicatio prius fignata vel datata effit, ut adver-
titur apud *Lottor. d. quæft. 16. num. 59. & bene Rota apud
Cefum decif. 172. num. 14. cum fequen. reper. d. c. 121.
num. 21. & fequen. par. 11. recte*. Et confequenter cum
in hac facti fpecie revocatio fequuta effit ante dicti
confenfus præftationem, quinimo etiam ante potestatem
ac fignatam fupplicationem, dubitandum non
erat, revocationem fequutam fuiffe re integra.

Verum difficultas eadebat ex eo, quod revocatio
prædicta intimata non fuerat Datarie Officialibus, vel
ipfi procuratori, ac refignatio, juxta difpofitionem
textum in *d. Clement. unica de renunc. r.* an fcilicet poft
datum illud mandatum, his non fequutis, potuerit
mandata facere permutacionem, vel refignationem
coram Ordinario; Et in hoc affirmativam veriorim
credit *Felin. in cap. ex parte Decani num. 16. de refcrip-
tis*; Verum contrariam opinionem effe communiter
receptam tellatur *Parif. d. lib. 9. q. 25. ex num. 44. cum
fequen. ufque ad finem*, ex auctoritate *Barbafia conf. 45.
lib. 4. & aliorum*, atque num. finali dicit ita fuiffe tenen-
tum per *Rotam in una Caserinen. coram Quiroga*, atque
cum eo petrantur *Tondus. d. quæft. beneficial 26. num. 15.
cum fequen. ex auctoritate Boer. decif. 107. num. 6. &
aliorum*; Quod etiam præfuppofitivè bene probari
videtur per *Rotam d. dec. 130. par. 6. & apud Dunoceat.
dec. 881.* occasione agendi de quæftione, an requiratur
præfentia intimato revocationis mandati facienda
mandatario ac Officialibus Datarie, vel fufficiat fcien-
tia ejus, cujus favore mandatum datum fuerat, quod
fequenter contingere folet, quoniam huiusmodi manda-
ta dantur Curialibus pro explicando actum in Curia
exiftente in remotis partibus, in quibus tam refignans
quam refignatarius funt præfentes, unde propterea ob
longam diftanciam pluries contingit, revocationem
in loco effe notoriam, & tamen id ignotum effe procura-
tori in Curia, qui mandatum exequatur, atque fibi
commiffas expeditiones faciat.

In hoc autem licet variatio fuerit apud fcribentes,
an fcilicet requiratur præfentia intimandi facienda procura-
tori, vel fufficiat intimatio facta principali, five
quod aliàs confiat de iftius certa fcientia; Attamen
quæftio jam per *Rotam decifa fuit* cum diftinctione,
quod aut agitur de puta & fimplici refignatione, &
tunc revocatio mandati notificanda effit vel procura-
tori, vel Pape, mediante ejus difmiffione in Dataria,
ac apud Officiales, qui funt ejus organum; Aut verò
agitur de renunciatione ad favorem certe perfonæ, &
tunc fufficiat notificatio ipfi principali, cujus favore
refignatio facienda erat, feu quod aliàs ejus certa
fcientia concurret juxta *decifionem Patet 418. lib. 1. cum
aliis plene deductis per Parif. d. lib. 1. quæft. 27. per
totum præfcriptum n. 10* atque cum hac diftinctione pro-
ceditur *d. decif. 130. num. 24. & fequen. par. 6. & apud
Dunoceat. d. dec. 881. num. 10.* Et his ftatibus conclu-
dendum, refolutionem pendere magis ex facto quam
ex jure; An fcilicet de tempore quo illa revocatio
fequuta effit, id vel per intimacionem feu aliàs certitu-

dinaliter innoquerit et cui facienda erat refignatio, ut
tunc permutatio fubfifteret, ac prævaleret expediti-
oni factæ in Curia in vim dicti mandati jam revocati,
fecus autem e converfo.

Inftinabam tamen id ad quod bene advertebat *Ton-
dus. d. quæft. 26. num. 27. cum fequen.* quod fi notitia
dicti principalis fuiffet de tempore quo non potuerit
commode certiorari procuratorum, ut à mandati ufu
abftineret, unde propterea procurator ad formam man-
dati feciffet expenfas expeditionis, ut tunc mandans
teneatur erga mandatarium, five erga cum in cujus
gratiam datum effit mandatum, ad quanti intereffit, &
fic ad ref:ctionem expenfarum erogatarum pro exp-
ditionibus, ac etiam pro cambiis, ac transmissione
litterarum, cum aliis quas facere oportuit, idque non
ex aliquo jure fpeciali in Beneficialibus, fed ex regulis
generalibus, quas in jure habemus in adione mandati
vel contraria, ex quibus regulis id advertunt *Gloff. in
d. Clement. Felin. in d. cap. ex parte Decani n. 33.*
cum aliis apud *Tondus. d. quæft. 26. num. 30. & fequen.* atque
videtur nimium ratiocinabile; Adhuc tamen mihi oc-
cafio non præbuit id in foro difputare ac prædicare.

ILLERDEN.

Pro FRANCISCO BOER.

Refponfum pro veritate.

Ad materiam Conftitutionis Gregorii XIII. de publi-
candis refignationibus; An irritet, ubi refignatio
effit invalida, feu aliàs inefficax; Et quatenus
intraret; An refignans, qui interim poffidet, dici
valeat illegitimus poffeffor, ita & taliter, quod
teneatur ad fructuum refitutionem.

Et an ad formam ejufdem Conftitutionis publicari
debeat illa imperatio, quæ illius vigore fieret ob
vacacionem ex non publicatione refultantem.

SYM MARIUM.

1. Falli ferit.
2. De regula quod refignatio nulla, vel non effluata non
abdicat a refignante.
3. De limitationi ubi inefficax provenit a Confuit.
Gregorii XIII. quando procedat.
4. In beneficialibus datur multiplicatio titulorum, atque
unus non præjudicat alteri.
5. Abi dant cautela non vocet.
6. Publicanda etiam fit imperatio ob non publicationem.
7. Ubi hæc imperatio fit per eundem poffefforem non expen-
duntur litteræ.

DISC. XXXIX.

Francifcus Boer poffeffor Beneficii in Cathedrali
Illerden. five in aliqua Collegiata ejufdem diocce-
fis, mandatum dedit ad illud refignandum ad favorem
certæ perfonæ, fub refervatione certæ penfionis ad
ejus favorem, cum cautione tamen cedulæ bancariæ,
five extinctionis facienda cum pluribus annatis inter
partes conventis; Quia verò dictum mandatum juxta
formam in eo præfcriptam explicari non potuit, ex
eo forte quod refignatarius dictam cautionem cedulæ
præftare non poffet, neque Datarie Officiales admi-
tere vellent dictum pactum extinctionis penfionis à
principio inter partes initum, quod frequentius admitti
non folet; Hinc proinde dicta conventione nullum
effitum fortiente, quamvis fignata fuiffet fupplicatio,
Francifcus In Beneficii poffeffione continuavit; Admo-
nitus autem in partibus à quodam, qui materiam bene-
ficialis petitionis fe obtentare aff:ctabat, quod eb huius-
modi refignationis publicationem non factam ad formam
Conftitutionis Gregoriaræ Beneficium vacaret,
atque ab aliis effit imperabile, ipfe cur in cautela abundaret,

daret, hanc impetrationem fecit, quo agnito Capitulum ejusdem Ecclesie excitavit praetensionem, quod interim à die lapsi termini dictae Constitutionis, ipse non fecisset fructus suos. Ac etiam excitata fuit difficultas, quod ob dicta pacta sinuata in alia cum resignatario, incurritur privationem Beneficii tanquam unum ex simoniacis penis, quodque propterea Beneficium esse impetrabile, ac etiam quod obligatus fuisset publicare dictam novam provisionem ad ejusdem Constitutionis praescriptum. Ideoque super his omnibus ex ejus parte pro veritate consultus fui.

Respondi in omnibus vanum esse timorem. Quatenus enim pertinet ad primum circa praetensionem Capituli, quod dictus Beneficiarius tanquam illegitimus Beneficii possessor non fecisset fructus suos, dixi, priusquam vanam videri praetensionem ex regula in praecedentibus pluries deducta, & de qua apud *Orth. dec. 106. Bursi. dec. 4. §. 850. & 867. Dumas. dec. 88. Cels. dec. 173. & passim*, quod resignatio ad favorem certae personae nullatenus abdicat jus vel possessionem à resignante, donec illa valide ac perfectè suum effectum sortiantur in persona resignatarii, cum dictam implicitam sub se contineat conditionem, sub qua & non aliis illa facta censetur.

Et quavis, ut advertitur supra in *Toletana Archiep. presby. disc. 36. & in aliis*, dicta conclusio non procedat in illa inefficacitate, quae resultat ab ista Constitutione Gregoriana ob non publicationem, cum tunc vacatio ex isto capite spectata magis personae resignatarii quam resignantis resultare dicitur ut d. *dec. 173. Celsi*, & in aliis de quibus praecedentibus; attamen id procedit ubi resignatio jam est perfectè ac valida, ita ut ad ejus perfectionem ac executionem alium actum post se non expedit, & consequenter jam dicatur abdicatum jus à resignante, illudque translatum in resignatarium, in cuius punitioem magis, quam resignantis, atque tanquam per speciem novae vacationis personalis, & ob privationem dictae vacationis intrat; Secus autem ubi resignatio invalida, seu inefficax remanet ex defectu consensus resignantis ob non impletas condiciones, sub quibus & non aliis ipse resignationem facere voluit, quoniam tunc actus evanescit in radice, ac habetur perinde ac si nunquam initus esset, & consequenter non intrat necessitas publicationis, cum non entis nullae sint partes, juxta casum praescriptum, de quo in *Mediolanen. Canonatus coram Panzireto dec. 90. par. 9. rec.* in qua patitur evanuerat ex isto capite, quae invalida erat, quia procurator contra fines mandati consensum male dederat, ut advertitur supra in *Neapolitana dec. 37.* atque ita distinguendo habetur in dicta *dec. 172. coram Celsi*, in *Tridentina parochialis 13. Januarii 1648. coram Bichio*, & in aliis.

Hinc probeinde superflua, ac extra propositum fuit dicta cautela novae impetrationis, quam tamen dixi nullum praedictum generare posse, quoniam cum beneficiis datur multiplicatio titularum. hinc per obtentionem unius non dicitur alteri praedictum, juxta *conf. 7. Calderin. de elect. Mantie. dec. 359. n. 8. Bursi. dec. 686. n. 6. & 926. n. 8. & frequenter*; Atque intrat axiomata in omni materia, praetertim verò in ista receptissimum, ut abundans cautela non nocet, *Barthol. axiom. 3. Orlebo. dec. 141. n. 23. & passim*.

Atque pariter de consequenti resultare dicebam nullam requisitam esse hujus novae impetrationis publicationem; Licet enim ea quoque per Constitutionem demandetur, ut advertunt *Parisi. l. 11. q. 7. n. 53. Garz. p. 11. cap. 1. n. 30. Seraphin. dec. 1064. in fine*, & infra *disc. 94.* (quod tamen adhuc non vidi practicum, atque istius Responsi occasione inveni esse novum apud petitisimos, ac primi nominis Beneficialistas,) dupliciter tamen divi hac inspectione non intrare; Primo scilicet, quia dicti impetratio necessaria non erat, neque ex hac impetrans aliquod jus deducit; Et secundo clarius, quoniam dum Consti-

tutio mandat publicationem litterarum, praesupponit istarum expeditionem, & consequenter non percutit casum, in quo idem antiquus possessor ad cautelam hujusmodi impetrationem faciat, cum iste non indigeat illa nova expeditione litterarum, quae necessaria est in tertio impetrante. *Litter. lib. 3. quest. 211. n. 2. Cavalier. dec. 458. n. 5.* Videtur enim ista nova provisio quaedam species remissionis caducitatis, ac remotionis obitaculi seu impedimenti, ut possessor jure suo primario continuaret, adhaerere eorum quae habemus circa eam remissionem seu novam investituram, quae ob incursum caducitatem à fundatario vel emphyteuta petatur, ex iis quae praetertim habentur sub tit. *de studiis praetertim in Orbevetana disc. 5. & alibi*.

Ad tertium dixi planam esse responsum pro non incursum alii-ujus potestati, dum pacta concepta erant sub reservatione Beneficii Apostolici cum clausula, & non aliis removen-tem consensum ab actu & deductis supra dicto *disc. 36.* atque in illius causae decisionibus, potissimè verò nulla data pastorum efficacia, ideoque cessare videbatur principium dubitandi.

LUNEN. SARZANEN. BENEFICII

Pro CHRISANTIO,

Cum JOANNE BAPTISTA.

De permutatione facta de Beneficiis inaequalibus inter sanguine conjunctos, ac inaequales; An dicatur invalida & fraudulenta, quando, & quomodo; Et quale praedictum tertii in proposito consideretur pro fraude praesumpta.

SUMMARIUM.

- 1 Falti series.
- 2 Exequatur datum in litteris impetratis certo modo dictum mixtum, & agitur ordinari.
- 3 De Constit. Pii V. super permutatione beneficiorum inaequalium.
- 4 Quod ex inaequalitate beneficiorum resultet praesumptio fraudis in permutatione.
- 5 De aliis praesumptionibus fraudis.
- 6 De Beneficio de pericula.
- 7 De isto loquitur, seu intelligenda est Constitutio Pii V.
- 8 Privatum suffragium vel motum enunciatum in decisione non habet vim decisionis.
- 9 Constitutio Gregor. XIII. de publicandis locum etiam habet in permutatione.
- 10 De fraude de qua n. 4. & 5. an & quando habeat locum in permutatione coram Papa.
- 11 Narratio valoris per non excessum non conclusit ascensum.
- 12 Permutatio de facili conceditur etiam cum derogatione jurispatronatus, & de ratione.
- 13 Circa corruptionem est deferendum stylo Dataria.
- 14 Quale dicatur praedictum quod irritat permutationem.
- 15 Provisiones de beneficio jurispatronatus sine istius derogatione & consensu patroni sunt invalidae.
- 16 Quando consensu sanguinis inter permanentes vel collatores attendatur.
- 17 De aetate vel infirmitate non est facienda mentio, quia est consuetudo per regulam de virginis.

DISC. XL.

Beneficium inferioris valoris scutorum duorum, à parte Chrisantii junioris de recenti erectum, atque à dicto Chrisantio in vim praesentationis possessum, com Apostolica auctoritate permutatum fuit cum pinguiori Beneficio de iurepatronatus possessio per Chrisantium seniore patrum sententiam, ac mala valitudine consuetum, cum derogatione jurispatronatus, nulla tamen facta expressione dictae notabilis inaequa-

litas valoris vel inaequalitas aetatis, aut conjunctionis sanguinis; Cumque ad novem menses post dictam permutationem esset Quatuoragesima, sequuta esset mors dicti Christiani senioris, hinc Joannes Baptista dictum pinguius Beneficium, de consensu majoris partis Patronorum, vel immediatis cum derogatione alterius medietatis, impetravit à Sede Apostolica ex duplici causa nullitatis scilicet dictae permutationis, vel obitus dicti Christiani, expensisque litteris directis Ordinario, orta ex controversia super illarum executione, quare desuper ex parte Christiani junioris, ac possessoris controversi Beneficii ex causa dictae permutationis consiluit;

R. spondi in ptimis, quod ubi etiam nullitas permutationis subfisteret videretur, ac successively locus esset dictae impetrationi certo modo, adhuc tamen executio dici non posset merito, ita ut procedere posset cum solito processu executivo competente litteris Apostolicis, sed esset mixtus procedere de bene in iudicio ordinario in quo intraret appellatio suspensiva, dum agebatur de impetratione picatoris, seu certo modo de Beneficio viventis, qui dicitur legitimus contradicitor, ex his quae habentur infra *disc. 7. §. sequent.* ad materiam processus executivi, seu legitimi contradicitoris.

Quatenus vero pertinet ad metita tria erant objecta: Primo magna inaequalitas valoris inter Beneficia permixta: Secundo inaequalitas aetatis & valetudinis: Et tertio non facta mentio parentelae.

Quoad primum, ponderabatur pro fraude, ac invaliditate actus, Primo *Constitutio Pii V.* in proposito permutationis juxta numerationem veteris Bullarii, inter Beneficia inaequalia allegata apud Merlin. *decis. 176. num. 7.* Et secundo quod etiam de jure communi in permutatione facta inter duo Beneficia, quorum unum sit pinguius, alterum vero exigui valoris, inesse dicatur praesumpta fraus. *Abb. in cap. quia verisimile num. 1. de praesumpt. & ceteri relati per Tiracellum, in l. si unquam, verbo donatione largius num. 122. Mascard. de probat. conclus. 178. num. 4. & conclus. 170. num. 3. cum sequen. Menoch. lib. 6. praesumpt. 8. num. 8. cum sequen. Paris. de resignat. lib. 1. §. quast. 4. num. 8. lib. 1. quast. 11. num. 28.*

Fortius vero concurrentibus aliis circumstantiis eandem fraudem tedolentibus, ut sunt, inaequalitas aetatis, ac valetudinis, & conjunctio sanguinis, quae apud allegatos considerari solent etiam singulae pro fraudis conjectura seu praesumptione, multo magis illas considerando unitas cum consuetis regula in praesumptivis & conjecturalibus attendenda, ut singula quae non praesunt, &c. Accedente etiam altera notabili conjectura fraudis, quod Beneficium exigui valoris de recenti et ceterum fuerat, & facte affectate ad id praedictatum.

Quamvis autem, vel in sensu naturali, vel etiam in legali in materiis indifferetibus metiendis cum regulis generalibus, affectata praedictatio ita obtinendi pinguis Beneficium patrii senis ac infirmi, cujus vacationis probabiliter erat imminens, videretur clara, ac inexorabilis; Atque in regulis beneficialibus respondendi non per hoc praetendi posse actus invaliditatem.

Siquidem quoad dictam *Constitutionem Pii V.* quoties agitur de permutatione coram Papa, illa percutit casum in quo permixtio fiat de Beneficio vero & pingui cum Beneficio aereo, ac in terminis natura non existente, quod per Beneficialistas dici solet Beneficium de Pericula, ut declaravit Rota coram eodem Merlino *decis. 129.* edita in eadem causa in qua proditit *disc. 176. Merlini*, & quae est repetita *decis. 132. par. 1. rec. n. 8. & 9.* Possibile quidem in dicta praecedenti decisione id non fuerat infirmatum per Rotam, sed solum motivatum ex mente unius, & sic tanquam suffragium, seu votum privatum ibi enunciatum, quod non facit decisionem, ut advertitur apud Pottam. *decis. 5. in fine.*

Et licet dicat posterior *decisio 329.* ut supra repenta *per. 5. rec. dec. 132.* sit constitutoria super puncto nullitatis permutationis dictae alterius praecedentis 176. quae etiam est repetita *disc. par. 1. rec. decis. 460.* attamen id provenit ex alio d. f. Quia non publicationis ad formam *Constitutionis Gregorii XIII. de publicand. resignationibus*, quae locum etiam habet in permutationibus, dictaque secunda decisio in hac materia est notabilis, sed quoad dictum punctum *Constitutionis Pii V.* cum Beneficium quavis exiguum, ac inaequale esset verum & reale, nullum constituit fundamentum.

Quo vero ad dictas praesumptiones fraudis, ac affectionis, dixi eas tunc procedere in permutatione facta coram Ordinario, vel alio inferiori collatore ad id potestatem habente, in quibus terminis loquuntur superius allegati, ac alii; Vel etiam procedere in permutatione facta coram Papa, quando exinde resultaret formale praesudicium tertii, in cuius fraudem actus fieret, ut frequenter contingere solbat antiquitus, quando crant magis in usu gratiae expectativae, in quibus terminis loquitur major pars scriptentium, qui percutiant casum permutationis factae coram Papa; Sive etiam, ubi actus contineret praesudicium patronorum, seu alias jus praesentandi, vel eligendi habuit, nullastus facta mentione, ut in sua materia *sub tit. de jurepatr.* cum similibus.

Secus autem essent dicto praesudicio tertii, ut in praesenti, dum nullus habebat hujus Beneficii expectativam, atque jurisdictionis facta fuit mentio cum eius derogatione pro hac vice, ita utrota difficultas reduceretur ad fraudem ex dictis praesumptionibus resultantem; Tunc enim ob auctoritatem Papae scientis inaequalitatem sibi narratam, & tamen permutationem admittentis, dicta suspicio seu mala praesumptio purgata remanet, ut ex *Decis. conf. 209. fine. 210. num. 5. Lotter. dicto lib. 1. quast. 31. num. 29. & lib. 2. quast. 14. num. 79. & Rota apud Merlin. dicta decis. 129. num. 10. repetit dicta decis. 132. par. 1. rec.*

Obijcebatur dictam inaequalitatem fuisse male narratam, ideoque narrativam non salvere defectum suppositionis, stante quod narrato Beneficio pinguiori in 24. alterum quod erat solum vix unius ducati, narratum fuit in 11. Verum id non videbatur obstaré, quoniam expressio illius non erat per ascensum, sed per non excusum, quae verificari potest etiam in uno & minus, dum de stylo Datae quippe expectitorum etiam in beneficiis, quorum fructus nulli sunt, quia nempe totum consistit in distributionibus quotidianis fieri solet, in 24. per non excusum, ut advertitur *infra disc. 90.* ubi agitur de materia valoris in genere; Sufficit namque ita Papae cognitum fuisse inaequalitatem notabilem, dum attenta actus narrativa, inaequalitas erat in dividio; Attento praesenti stylo in permutationibus, quae de facili admittuntur, etiam cum derogatione jurisdictionis, eo quia non reputatur praesudicium considerabile ob possibilem contingentiam, quod Beneficium possit prius vacare per mortem minus quam alterius, ut advertitur in proposito Coadjutoris in *Cesaranensi Anna Canonici uti. Februarii 1641. Patreireti & dec. 102. num. 48. & sequen. par. 12. rec.* & in sua materia *sub tit. de jure patronatus*; Atque talis est stylus, ex quo regulanda venit materia suppositionis vel obreptionis, seu defectus intentionis ex deductis *per Mantica. decis. 214. Gregor. & Adm. decis. 150. Burat. & Adm. decis. 510. & frequenter.*

Solum enim, ut dictum est, in permutationibus sum coram Papa, constituitur praesudicium patriculari super jure jam alteri quaesito, saltem in spe habente causam de praesentio, ut est illud super enunciationi habentis gratiam expectativam, vel est illud Coadjutori vel Coadjutoris juxta deducta *disc. 161. par. 1. 2. rec. num. 21. cum sequen.* Interdum autem patronum irritat actum, non ex hac ratione praesudicii, sed ex regula

regula generali, de qua dicta decis. 162. part. 12. num. 25. & sequent. & pluries in dicta sua materia sub tit. de jurpatronatu, quod quicumque provisione facte de Beneficii iurispatronatus laicorum absque istius mentione, ac derogatione saltem implicita dicuntur invalidæ ex deficiente voluntate Papæ non præjudicandi sed ex regula generali, de qua dicta decis. 164. part. 12. num. 25. & sequent. & pluries in dicta sua materia sub tit. de jurpatronatu, quod quicumque

provisione facte de Beneficii iurispatronatus laicorum absque istius mentione, ac derogatione saltem implicita dicuntur invalidæ ac deficiente voluntate Papæ non præjudicandi Patronis.

Omissa vero mentione conjunctionis sanguinis inter permittentes causas non poterat surreptionem, ex eadem ratione styli, cum sanguinis conjunctio ex Constitutione 58. Pii P. ponderetur in permutationibus, ac aliis que fiunt coram Ordinariis, sive in collationibus per eisdem Ordinarios, vel alios inferiores faciendis, ut advertitur infra in *Monasterien. Canonisatione* decis. 65. & alibi.

Item gravis ætas vel mala valetudo unus ex permittentibus pariter exprimi non solet, illaque attenditur pro justificatione gratiæ Coadjutoris tanquam illius fundamentum, cum concedi non solet nisi ex causa infirmitatis, vel gravis ætatis, ut incidenter infirmatur infra decis. 41. In reliquis autem provisiis est per Regulam de infirmis resignantibus, alias de viginti nuncupatam, ideoque eo ipso quod resignans vel permittens supervivit per viginti dies, de alio non curatur, quoniam ut occasione facultatum transferendi pensiones frequens est Beneficialitatem didicimus, sepius decedere solent prius agni quam oves, & sic præmorti juvenes ac validi, senibus, seu malam valetudinem habentibus, unde viget incertitudo, quæ salvat præjudicium, ac etiam excludit fraudem quæ per dictam regulam Cancellariæ ad dicendas magnas & continuas lites, quæ desuper orientur, restricta est ad certum terminum ibi præscriptum; Incertum autem est quid sequatur sit.

De materia permutationis beneficiorum habentur aliqua infra decis. 120 occasione agendi de puncto, an subalternus permutationis facta coram Ordinario de primo beneficio per eum qui obtinuit secundum incompatibile, quod postea non curat, vel non potest de facto assequi.

VICEN. PRÆPOSITURÆ,

Pro MICHÆLE SANCTIO

Cum FAUSTOSO TOS.

Responsum pro veritate.

De eadem materia invalidæ permutationis ob non factam mentionem, quod unus ex permittentibus promissus esset ad Ordines ad titulum Beneficii, sive ob falsam narrativam valoris: An abdicet necne jus à permittente, ad effectum regulandi vacationem ex ejusdem persona.

SUMMARIUM.

- 1 Falsi series.
- 2 De regula quod permutatio nulla non abdicat jus à permittente ex cuius persona vacat beneficium.
- 3 Amentia non presumitur, sed est probanda per allegantem.
- 4 De invalida resignatione beneficii, ad cuius titulum est ordinatus.
- 5 Quod procedat etiam in permutatione.
- 6 Limitatio seu declaratio.
- 7 De nullitate ob falsam narrativam valoris.
- 8 Quod ista nullitas non impedit abdicatorem à resignante si est culpata.

9 Non omnis bebendo mentis inducit amentiam, sed adhuc est considerabilis ad excludendam culpam.

DISC. XLI.

LAURENTIUS PERERA possessor Ecclesiæ Parochialis sub nuncupatione Præposituræ loci de Castell Veriol, in octuageesimo ætatis anno constitutus, mandatum dedit ad consentiendum coram Sanctissimo permutationi dictæ Parochialis cum altero Beneficio possessor per Faustolum Tos, atque signata supplicatione, cum actuum perfectione resulante à consensu præstito per utriusque partis mandatarios in forma solita, ac forsan expensis etiam literis, adhuc tamen in partibus non habitis, neque præsentatis, obiit adhuc parochialis seu Præposituræ possessor Laurentius de mense Junii, unde propterea Ordinarius, prævio concursu ad præscriptum Sacri Concilii Tridentini illam consulti Michaeli, præfatus autem Faustulus præsentatis litteris Ordinario Barchinensi. exequutori in eis deputato, sententiam pro executione, vel adjudicatione reportavit, atque in hoc statu ex parte Michaelis pro veritate consultus fuit, ad effectum deliberandi, an vellet cedere vel contendere, præsupponendo invaliditatem dictæ permutationis ex tribus.

Primo scilicet, quod dictus Laurentius esset amentis, sive constitutus in ea expurascencia, quam decepti pati solent. Secundo ob falsam expressionem valoris narrati in ducatis 104 cum supponeretur longe magis excedens illam sextam, in qua de stylo narrativa subtingitur; Et tertio, quod idem Laurentius ad titulum istius Beneficii ad Sacros Ordines promotus fuisset.

Quando dictæ nullitates vel eorum aliquæ, præsertim prima & tertia, substantiam habent, dixi certum videri bonum jus provisi ab Ordinario ac possessoris, ex regula pluries in præcedentibus infirmata, quod actus invalidus non abdicat jus à resignante vel permittente, ex cuius persona Beneficium vacare dicitur, ex decisionibus & auctoritatibus, quæ habentur deductæ in disc. præced. in hoc Responso patet allegatis, quare singulas prædictas nullitates examinando.

Quatenus pertinet ad primum resultantem ab amentia, dixi, punctum esse potius facti quam juris, ideoque iudicium de desuper dari non posse, nisi visis præbationibus, an concluderent necne; Posito enim tali defectu, absolutum est in iure, actum remanere invalidum ex deficiente consensu in eo, qui non sitmentis compos, sed difficultas est in probatione, quæ debet esse perfecta & concludens, cum iuris præsumptio sit in contrarium ex collectis apud *Atenech. lib. 1. præsumpt. 181. Burat. decis. 156. & 763. Cels. decis. 166.* & habetur pluries in sua materia sub tit. de *testamentis & ultimis voluntatibus*, ideoque ubi ista probatio bene fieret, de alio quærendum non erat.

Illavero cessante, considerabilem credebam tertiam nullitatem resultantem ab omnia mentione, quod Beneficiarius promotus esset ac ordines ad titulum Beneficii, ex clero detecto *Sacr. Conc. Trid. sess. 21. de Reform. cap. 1.* convenienter decretum irritas, ut advertitur supra in *Neapolitana Parochiali* decis. 36. & in decisionibus in ea causa editis coram *Ortobono* inter suas decis. 106. & 194. & in aliis.

Et quamvis dictum Conciliare decretum in verbis loquatur de resignatione, attamen ex declarationibus Sac. Congregationis receptum est locum habere etiam in permutatione ex deductis per *Gratian. disc. 159. de Mariner. fol. 37. num. 3. lib. 1. Rot. apud Gregor. dec. 441. num. 2. apud Burat. decis. 330. num. 13. & 366. num. 1. & frequenter.*

Est bene verum, quod tam uno quam altero casu, magis communis sensu subleitur actus, quando verè menti Concilii satisfactorum esset, quia nempe resignans verè, ac de facto obtinisset pacificam possessionem alterius Beneficii æque sufficientis ad congruam substantiationem, (quod in præsentem sequutum non erat) ut dicta dec. 441. *Gregor. n. 3. Burat. dicta dec. 330. n. 14.*

Adhuc

Adhuc tamen mihi remanebat difficultas, postea quod verè dictum alterum Beneficium esset sufficiens, ex iis, quæ in *precedentibus* disc. habentur de gratia in summa dignum, ut censenda sit per se, & abdicativa juris à resignante, non obstante quod exequuta non esset, quoties constat eam esse iustificabilem & exequibilem, ita à pari; Verum oculo adhuc non dedit id formiter dispurare, atque maturum iudicium deferere.

- 7 Circa vero secundam nullitatem ob falsam narrativam valoris, isto iustificato, non dubitavi illam intrare ex clara dispositione Regule de valore, ut *dec.* 419. *part. 1. divers. dec.* 339. *part. 4. tom. 3.* cum aliis supra in *Hispalen. disc.* 34. Verum cum dictus Laurentius supponeretur per multos annos dicti Beneficii possessor, cadere poterat difficultas, qua *dicto disc.* 34. ex punctuali decisione Carilli 283, alias 218. *par. 9. rec.* 1. quod scilicet nullitas culpa abdicaret jus à resignante, atque induceret affectionem ob appositionem narium Papæ. Non quidem ad sustinendam permutationem ad favorem dicti provisi Apostolici actoris, cum ex dicto d. f. & esset invalida, sed quia subiacere non posset proviso Ordinarii.

Pro huiusmodi autem difficultate evitanda ponderabam, satis considerabile esse statum dicti Laurentii, qui octuaginario major supponebatur amens. Posito enim quod non fieret concludens, ac perfecta probatio illius formalis mentis, quæ requiritur ad omnimodam negationem consensus atque ad reddendum aliquem iustificabilem, quoniam possunt stare simul, adesse aliquem mentis libetudinem, quæ tamen disponendi facultatem non adimat, ut in sua materia *sub tit. de Testam.* Attamen adhuc dicta habuerunt sufficere ad excludendam ipsius culpam, circa dictam falsam narrativam valoris: ut propterea non intraret dicta *dec.* 283. *Carilli* quoniam ex dicto *Ciceronis*, primum senectutis vulnus memoria est, ac etiam quia senes prætorum d. crepiti solent. *Tiraquell. de peri. tempor. causa 3. And. ad. controu. 89.* & habetur in *Romana Electionis sub tit. de successibus.*

CÆSARAUGUSTAN. SCHOLASTRIÆ

Pro DOCTORE GALLAN,

Cum MICHAELE DOZZ.

Responsum pro veritate.

De Coadiutoria cum futura successione expedita cum Annata post mortem Coadjuti, cum consensu præfinito in vim mandati jam expirati, sed cum Annata: An & quando subsistet in præiudicium Ordinarii; vel alterius inferioris Collatoris, vel provisi ab eo.

SUMMARIUM.

- 1 Falsi series.
- 2 Datarius non potest cum Annata tollere jus tertio questum.
- 3 De facultate Datarii lacerandi supplicationes signatas quomodo procedat.
- 4 Negligentia registrandi non præiudicat proviso, & nil refert si postea fiat.
- 5 Quod Papa vel aliter Princeps non censetur velle tollere jus tertii.
- 6 De stylo appendendi annatam in Coadiutorii, quomodo & quando procedat.
- 7 Adversus gesta per Datarium non admittuntur articuli & probationes.
- 8 Fortius expeditis iam litteris.
- 9 Consensus potest præstari per procuratorem etiam post mortem mandatum, & retrahitur ad diem data supplicationis.

- 10 An & quando valeat consensus resignationis præstus per procuratorem; post revocatum mandatum, distinguuntur.
- 11 De subieptione evitanda ob genericam cogitationem.
- 12 De decreto suscipiendi Doctoratum, vel o. d. n. s. aus expeditis litteris fra. certum terminum, quando hoc curat.
- 13 De materia Coadiutoria, remissive.

DISC. XLII.

Martinus Dozz possidens Dignitatem Scholasticam inuncupatam Metropolitane Ecclesie Sardi Salvacris, Procuratorem constituit in Curia ad obtinendum Coadiutorium cum futura successione ratione gravis ætatis annorum 70. Michaelen Dozz; Comque postea & signata supplicatione, gratia expediti, seu ass. curari non potuit ob denegatam dispensationem super duplici def. & in dicto Michaelen concurrente; Hinc Martinus novum de mandatum ad petendum in Coadiutorium Hieronymum in etiam D. z. z. ad cuius favorem signata fuit supplicatio, de tempore quo per diem antea dictus Martinus obierat de mense in quo collatio pertinebat ad Capitulum ejusdem Ecclesie, à quo prius fuit Doctor Gallan Canonicus Doctoralis, unde Michaelen supponebatur. post notitiam tam obitus quam provisionis, obtenta dispensatione super def. & ibus, cum data anteriori seu antedacta, atque consensu præfinito per primum procuratorem, curavit expediti litteras, quarum executione adhuc pendente, cum aliquod temporis intervallum decurrisset, de tribus ex parte provisi per Capitulum consultus fuit; Primo scilicet, an dicta coadiutoria concessa cum annata de tempore quo obierat coadjutus, atque Beneficium alteri collatum fuerat, cum consensu præfinito per procuratorem post expiratum mandatum, subsisteret necne? Secundo quatenus subsisteret, an contraret gratia dispensationis super def. & ætatis ob non factam mentionem Statuti Ecclesie super ordine presbyterali huius Dignitati annexo; Et tertio an stante decreto in eadem supplicatione contento, quod dictus coadjutus infra annum in aliqua Universitate Doctoratum in Canonibus, vel Theologia suscipere teneretur, cecidisset à gratia, stante quod à die date lapsum jam erat biennium absque dicti gradus susceptione.

Ad primum dixi, eundem quando dicta præsupposita antedacta esset iustificabilis, tunc data iustificatio, pro nullitate responderendum veniret, quoniam Datario non conceditur illa facultas tollendi jus questum tertio, ut in specie *Mandof. conf.* 16. n. 14.

Licet enim magna sit huius Officialis auctoritas, etiam lacerandi supplicationes manu Papæ signatas; Attamen id intelligitur arte registrationem, quando res adhuc à stylo dicitur integra, neque dicitur questum jus proviso, secus autem in post eandem supplicationem registratam, cum tunc & non prius illa jus considerabile tribuat, ut ex *Paris. Gonzal. & Garz. & aliis Melin. rec.* 281. alias *dec.* 68. *par. 9. recen.* n. 6. Et in specialibus terminis supplicationis super coadiutoria, ut non dicatur perfecta, neque tribuat jus nisi post registrationem, apud *Celsum dec.* 155. *non.* 15. *dec.* 161. in quibus tamen decisionibus sumitur, quod si registratio in libris sequatur x. intervallo, atque de illa non agatur à dictum effectum facultatis Datarii, sed ad alium effectum intermedie provisionis intrat datam & registrationem, id non præiudicat; quoniam non debet negligentia Registratoris tollere jus questum proviso.

Et sic, certum est, quod Datarius tollere non potest jus, quod jam perfecta alteri questum sit, quoniam si idem Papa, qui sine dubio potest quicquidem inferiorum collatorem præire, uti non solet hac potestate, cuius usus in dubio non præsumitur ex deductis supra

supra in alia *Casarrangustiana Canoniciatui* disc. 21. & est generale in omni Principe, quod non censatur velle tollere jus tertii ex plene deductis in materia hujus potestatis *sub tit. de Reg. d. disc. 148.* magis veto in Papa, qui per Regulam Cancellariæ de jure tertii *quæ sit non tollendo* id expressè proficitur; Multo magis dicendum est id non licere Magistratui seu Officiali.

Et quamvis Dataria soleat de stylo in hujusmodi Coadjutoris apponere antedictam, attamen id videtur honestum ac sustentabile in eo solo casu, in quo procuratores tam coadjutoris, quam coadjuti in Curia vivant in bona fide, ac in iusta credulitate, quod res esset integra, opinando quod uterque viveret; sed pro quadam cautela hujusmodi stylus inolevit, ex rationabili motivo reddendi tutum coadjutorem existentem ultra montes, stante magna distantia & notabili impensa, quam pro hujusmodi coadjutoris facere oportet, semper tamen cum dicto præsupposito bonæ fidei ac sinceritatis, ita ut militet dicta ratio quæ hunc stylum iustificet, secus autem post habitem noticiam, ac in statu malæ fidei, quænam tunc est decipere Datarie Officialis, qui cum d. stylo præsupposito bonæ fidei & non aliâ d. stylo ad praxim deducere solent.

Rectè ista procedebant theoreticè seu in abstracto; Dicebam tamen, d. stylum fortè in operabiliem consistere in applicatione ad contrarium, super justificatione (scilicet hujusmodi præsupposito ad dataræ, quæ videtur quodammodo improbabili, quoniam adversus gesta per Datarium, ob Officii excellentiam non admittuntur articuli neque probationes, *Gabr. consil. 193. num. 3. & 4. lib. 2. Gratian. discept. 191. num. 1. Lotter. lib. 2. quest. 23. num. 23. Rota disc. 514. num. 2. par. 3. divers. lib. 3. & d. disc. 68. num. finalis par. 5. rec. aliâ apud Merlin. disc. 181. & in aliis; Fortius verò ubi processum quocumque fuit ad expeditionem litterarum, quoniam tunc esset redarguere, nedum Datarium, verum etiam ipsum Papam, quod admittendum non est, ad *Glossin Clement. 1. de probat. Lotter. d. quest. 23. n. 23. Rota disc. 367. num. 8. par. 3. divers. lib. 3. & consequenter istud motivum, in quo alii desuper consuli magnum ac principale fundamentum constituebant, mihi videbatur fragile ac periculosum.**

Solidius autem credibile alterum rehusans à def. & consensu præstiti per procuratorem coadjutoris dupliciter invalidi: Primo quia post jam expiratum mandatum per mortem mandantis; Et secundo post ejusdem mandati revocationem cum constitutione alterius procuratoris ad petendum alium coadjutorem, ut supra in facti serie advertimus.

Alii desuper consuli, principaliter, ut dictum est, imponentes dicto alio motivo antedictæ, istud minus totum ac debile reputabant, (talis enim est ingeniorum varietas;) Dicebant siquidem, in ordine ad præstationem consensu post mortem mandantis, id rectè fieri posse, quoties ipso mandante vivente ac re integra supplicatio signata ac data esset, cum tunc consensu retrotrahatur ad diem datæ, ob præsumptum seu implicitum consensum resultantem ab ipsa portectione supplicationis, ac diligentia, ut illa jam signata data-
 9 *retur. Paris. de rescript. lib. 9. quest. 24. num. 14. Gabr. consil. 194. in princ. lib. 1. Crescen. disc. 9. de procur. & d. disc. 68. n. 15. par. 5. rec. aliâ apud Merlin. disc. 181. ac pluries; ideoque inferebant totum punctum esse in data supplicationis, æque in hoc agnoscebam quod dicerent bene.*

10 Quo verò ad alterum def. stylo resiliantem à revocatione mandati, advertit bene oblatum elatum textum in *Clement. unica de renunciat.* ubi disponitur, quod non data notificatione talis revocationis ipsi procuratori vel Datarie officialibus, talis revocatio non attendatur; Verum id mihi videbatur non ob stare, quoniam quidquid sit, an pro forma requiratur expressa notificatione faciendi ipsi procuratori, vel sufficienti acquipol-

lens per ejus licentiam, quæ tam ratione intervalli intermedii, quam ex aliis admini ulis sufficiens, iusticienter iustificari videbatur; Diffi ultas celebrata eo, quod pro certo supponebatur id innovari e-b initio revocationis ipsi Michaeli in eodem loco præfati, quo casu cessat difficultas, cum dispositio d. *Clement. verè ac propriè percipiat casum simpliciter ac purè renunciatoris in manibus Papæ, non autem illum ad favorem, quo casu fuit in scientia futuræ signatarii, ut ceteris relatis habetur disc. 130. num. 24. & sequen. par. 6. rec. & apud Duvorett. disc. 881. num. 10. cum aliis supra in Toltana disc. 38.*

Supra secundo quæsitio præfatis def. stylo dispensationis super etate ob non factam mentionem Statuti Ecclesiæ requirentis ordinem præb. tal. in, Respondi contrà requirentem super dictæ præfate militet in subsistentia, quænam ad evitandam surreptionem sufficit rem ita exponi, quod generi a scientia seu cogitatione Papæ datæ valeat ex deductis *apud Buratt. disc. 883. num. 6. disc. 118. num. 17. post Vian. de jurapatron. disc. 107. p. 110. recent. num. 25 & frequenter; Potissimum vero stante stylo Datarie ex quo ut pluries in præcedentibus advenit, regulariter verisimilis vel inverisimilis Papæ voluntas, ac successivo surreptio; Cum enim omnium particularium Statutorum distincta notitia haberi non possit, hinc prouide stylo est narrandi quod Beneficium incumbit aliunde onus missarum, quodque forte prætenderat Beneficium esse sacerdotale, cum genericis Statutorum derogatione.*

Ad tertium super non suscepto Doctorum infra annum à die datæ juxta formam decreti in ipsa supplicatione contenti, Respondi patet contra requirentem, quoniam licet in verbis dicatur terminum currere à die datæ gratiæ, attamen d. stylo receptum est non currere nisi à die jam obtentæ pacificæ possessionis Beneficii, id quæ summa cum ratione, quoniam impensis ac incommodis ad implendū hujusmodi decreta exponendus non est, qui adhuc incertus vivit, an Beneficium sit assequutus necne, ut apud *Concaval. ad regul. 8. gloss. 15. num. 111. & sequen. cum concord. disc. 31. num. 19 par. 10. recent. edita in casu de quo supra in Nufana disc. 16. occasione consimilis decreti, quod adici solet in Brvi de capiendi possessione nomine Camera super expeditione litterarum infra sex menses, quoniam licet dicatur à die datæ gratiæ attamen de dicto stylo intelligitur à die adeptæ pacificæ possessionis seu cessatæ litis, idemque de decretis suscipiendi ordines cum similibus, ad quod consensit ea quæ habentur infra in *Avelina Canoniciatui*, in proposito necessitatis dimittendi primum Beneficium per assequutionem secundæ incompatibilis, quoniam intelligitur post obtentam secundam pacificam possessionem, non autem durante tempore quo de illo vivat incertus, nec aliâ contingat carere utroque, ut ibi cum similibus.*

De reliquo autem, quæstiones super hujusmodi Coadjutoris, frequentius potius facti quam prius esse solent, super justificatione scilicet infirmitatis, vel ætatis aut alterius impedimenti, cum id sit fundamentum gratiæ, quæ alias concedi non solet, ex his quæ in materia habentur per *Rotam disc. 253. & 3 par. 7. recent. disc. 121. par. 10. disc. 48. par. 11. 162. post 12. apud Buratt. disc. 148. & 778 apud Duvorett. disc. 766. apud Celsum d. disc. 155. & 161. & in aliis pluries* ex quibus liquet, super hoc quod magis facti est quam juris, hujusmodi quæstiones frequentius circumferri.

De præzentionis autem ac iuribus Coadjutorum, eorumque antiquitate, necnon possessione capiendâ, vel facti professione emittenda cum similibus, habetur infra *sub tit. de Canoniciis & Capitulis.*

† Videantur deducta infra disc. 122. & 123.

SORANA BENEFICII,

Pro CAPITULO ECL. COLLEGIATÆ OPIDI ALBETI,

Cum IOSEPHO OLIVETO.

Causæ variæ decisis per Rotam.

De Regula revocatoria unionum, an & quando capiat uniones factas præbendis Canonicis Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiatae.

SUMMARIUM.

1. Falli solet.
2. Resolutiones causa.
3. Qualis debeat esse necessitas ad effectum, ut unio non subiacet regula revocatoria.
4. Quod effectus in parte influat in totum, & quando scilicet.
5. Quando regula revocatoria non capiat unionem factam pro nova erectione Canoniciatum, & de ratione.

DISC. XLIII.

Facta per Clementem VIII. unione aliquotum simplicium Beneficiorum; Tum ob erectionem unius Dignitatis ac duorum Canoniciatum; Tum etiam ob reintegrationem Canoniciatum ac præbendarum jam existentium in Ecclesiâ Coll. gl'atæ oppidi Albetti, dictaque unione in dictis Beneficiis, uno excepto, ob celerem vacationem sequutam, effectum sortita, casus dedit longævam vitam possessoribus unius forte pinguioris sub invocatione S. Marie, cuius vacatione sequuta de anno 1636. sub Urbano VIII. Capitulum ejus possessionem accepit, illud autem, tanquam vacans per obitum, ac reservatum à Sede Apostolica impetravit Joseph Olivetus, atque obtentâ ab executore sententia favorabili super litterarum Apostolicarum executione, commissaque per Signaturam causa appellationis in *Rota coram Ottobono* cum solita elanula suspensiva, *parite litteris arbitrio*, atque dato dubio ex ejusdem rescripti venite resultante, an intraret arbitrium, sub die 26. Junii 1651. ad favorem provisi Apostolici negativa prodiiit resolutio, ex fundamento cessionis dictæ unionis per Regulas unionum revocatorias quatuor successorum Pontificum, sub quibus dictum fuit, istam unionem cadere, stante quod non constabat de illa præf. a necessitate, quæ ad mentem ejusdem Sac. Con. requiritur, ut uniones dictæ Regulæ revocatoria non subiacerent, ut patet ex decisione desuper edita inter illas *Ottob. dec. 161.* post cuius editionem factis ex parte Capituli probationibus dictæ præf. a necessitatis, atque reposita causa coram *Pœnigerio* subrogatio in locum *Ottoboni* interm. ad Cardinalatum dignè evedit, sub die 22. Junii 1654. recedendo à decisis, ad favorem Capituli prodiiit resolutio, cui provisi Apostolicus acquievit, unde propterea causa ulteriorum disputationis progressum non habuit.

Quæstio igitur fuit porius facti quam juris, an scilicet constaret necne de tali hujus Ecclesiæ necessitate, quæ hanc unionem eximeret à dictâ Regula revocatoria, cum circa juris conclusiones seu theoremas nulla caderet controversia; Ego siquidem scribens pro Capitulo pro substinenda unione, tanquam veram àmitterem conclusionem, quæ ex parte provisi Apostolici deducebatur, quod causa debet esse necessaria non autem ad majorem durationem vel commoditatem, ita ut percutiat servitium seu necessitatem ipsius Ecclesiæ, cuius cultus alias deferretur, vel quia non adesset qui ob reddituum tenuitatem, Canoniciatus & Beneficia impetrare vellent, vel quia possesores ex eadem causa tenuitatis cogentur Ecclesiæ cultum ac servitium deferre, aliique exercitiis incumbere ad effectum eorum congruæ sustentationis, secus autem

ubi unio percuteret durationem vel majorem exuberantiam commoditatem, juxta *decis. primam Añth. d. 118. de regul. revoc. cum concord. apud Lotter. lib. 1. quest. 29. num. 21. dec. 181. & 337. par. 9. rec. dec. 96. coram Celfo. cum aliis per adden. ad dec. 576. num. 81. & seq. & num. 92. & seq. & in hujus causæ dec. coram Ottobono & frequenter*; Unde cum talis probatio facta esset, quod scilicet provisi de Canonicis non habentes ex eis congruam sustentationem cogentur pro illa deferre Ecclesiæ servitium, illud cum iustitiam fundamento recessum fuit, cum ipsamet prima contraria decisio, postea istos. &c., id admitteret.

Duo alia verò deducebam fundamenta pro eximendo hujusmodi unionem à dictis Regulis revocatoris postmodum superventis, unde aliquam mihi præbuit admirationem, quod ad neutrum reflecteretur, sed ea sub silentio in utraque decisione involverentur.

Primo scilicet, quoniam ista unio fuit unica plurium Beneficiorum sub uni. a expressione valoris, ac unica structura verborum tanquam actus indivisus, qui juxta receptas regulas non potest pro parte valere, & pro parte non, unde propterea quoties actus in parte effectivus est, dicitur effectivus in totum ad effectum, ut non subiacet huius Regulæ revocatoria, ne una & eadem res diversis jure censetur, *Gerz. par. 12. cap. 2. de unione, num. 294. & Caval. dec. 408. num. 6. dec. 449. num. 7. & dec. 500. pariter num. 7. Jurat. dec. 870. num. 4. Ardu. d. 524. num. 3. Adden. ad Greg. dec. 57. num. 9. Rot. dec. 159. num. 2. & sequ. par. 6. dec. 196. num. 10. & sequ. par. 7. & frequenter*; Ac propterea cum utique ab anno 1600. ipso Pontifice Clemente VIII. adhuc viveret, in pluribus Beneficiis, quinimo omnibus aliis, isto excepto, ob subsequutam vacationem, unio effectum sortita esset, ita videbatur, quod ea tanquam effectiva non caderet sub ista regula, cum difficultas cadere solum posse videretur quando adusularetur tenebris continentis plura capitula separata, sive adusularetur ejusdem scripturæ continentis plures gratias distinctas, unio plurium Beneficiorum dici possit distributiva in singulis, cum eorum distinctio valore distinctaque dispositione, adeo ut dici possit esse tot uniones, quot sunt Beneficia, sed quando unio plurium est per modum unius sub unico valore, ac unica ratione omnium æque complexiva tanquam per unicum actum individuum, tunc non videtur, quomodo astrictis juris principiis dari valeat hæc distinctio, potius verò d. m. vis non est solum in principiis generalibus, sed quia in terminis specialibus recepta est dicta propositio ut effectivus in parte influat in totum, neque desuper sciibentes in contrarium dabant responsorem contra scilicet.

Et secundo, quod videtur esse extra causam regulæ percuriendis illas uniones quæ sicut Canoniciatibus vel præbendis jam erectis, atque in retum natura jam existentibus, in quibus juxta superius deducit intraret dicta consideratio, quod cessante præf. a necessitate, unio principaliter non percuteret ipsam Ecclesiâ, ejusque cultum ac servitium, sed potius percuteret majorem durationem seu commoditatem possidentium ipsas præbendas vel Canoniciatus ut supra; ista siquidem unio principaliter fuit pro nova erectione duarum Dignitatum & unius Canoniciatus, & in qua erectione gratia principaliter consistit, unio autem Beneficiorum dicitur accessoria tanquam dos alterius Beneficii de novo erecti, & consequenter attenditur effectivatio gratiæ principalis, quæ secum trahit effectivationem unionis tanquam accessoriæ *Seraph. dec. 982. n. 1. Caval. dec. 449. n. 6.* Et etiam quia non est suppositum vel minuire numerum Beneficiorum, sed potius ita commutare de una specie in aliam, atque illa quæ erant Beneficia simplicia converterentur in dignitates & Canoniciatus, & sic tam in verbis, quam in ratione, casus non videbatur cadere sub regula, Verum cum ista

ista sub silentio in decisionibus involvantur, restricta solum inspectione ad præcisa necessitatem ut supra, ob cuius concludentem probationem in secunda propositione Rota credidit Capitulum posse obtinere intentum, abique necessitate assumendi istas alias inspectiones, hinc non potui desuper, præsertim in hoc secundo motivo, omnino maturum iudicium efformare: Mihi tamen utrumque videbatur probabile.

† De materia Unionis agitur etiam infra *disc. 136.*

TAURINEN. BENEFICII,

Pro IOANNE CALLERIO,

Cum CAPITULO ECCLE. COLLEGIATÆ N.

Causa disputatus coram Prælo executore sub spectu exitus.

De eadem materia unionis simplicium Beneficiorum facta præbendis seu Canonicatibus vel Mensæ Capitulari: An subsistat necne, vel respectivè subjaceat Regulis revocatorii.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 Unio fieri non potest mensæ Capitulari, sed singulis præbendis distributivè.
- 3 Quid si facta sit præbendis, sed absque certa distinctione.
- 4 De rationibus quibus innititur conclusio, de qua n. 2.
- 5 Beneficium annuum annuit nomen ac essentiam beneficii, ac efficitur prædium.
- 6 De unione cadente sub regula revocatoria ob cessantem necessitatem.
- 7 Habenda etiam est ratio distributionum.
- 8 Tempus belli, vel alias calamitosum non est attendendum pro regulando valore, vel redditu.

DISC. XLIV.

Archiepiscopus Taurinen. de An. 1644. univit aliqua Beneficia simplicia præbendis Canonicatibus tenuioribus Ecclesiæ N. quæ in reddito annuo non excedunt summam scutorum 50. monetæ Rom. pro singulo Canonico residente: Cumque circa Annum 1668. sequuta controversi Beneficii vacatione per obitum, de illa provisorie esset Joannes Baptista, cui volenti adipsi possessionem et opposuit Capitulum, quod in vim dictæ unionis illam prævenerat, hinc proinde assumpta disputatione coram Prælo executore, unicam ego habui disputationem, cujus exitus incertus remansit, cum amplius de causa actum non audierit, fortè quia per concordiam sopita fuit, vel defensores mutaverit, ut frequenter contingit, cum in Curia ut plurimum Advocatus sit accessorius causæ Patroni, cujus mutatio illam Advocati causat.

In hac igitur disputatione duo deducebam fundamenta adversus istam unionem, primum scilicet inviolabilitatis contra formam Sac. Concil. Trident. Et secundum revocationis subsequente per superveritas regulas revocatorias Innocentii X. & Alexandri VII.

Quatenus igitur pertinet ad primum, nullitas videbatur clara, quoniam ad præscriptum Sac. Conc. Trid. sess. 24. cap. 15. juxta interpretationem sibi datam per Sac. Congregationem ejus interpretum, fieri non potest mensæ Capitulari in genere, sed facienda est singulis præbendis Canonicatibus, ut per Barboz. in collelian. ad idem Concil. sess. 24. de Reform. cap. 15. num. 18. Pirr. Corrad. in praxi benefic. lib. 2. cap. 8. num. 57. Rota dec. 65. par. 5. rec. Adde. de iis 576. par. 4. rec. tom. 3. num. 91. in fine, ubi registrantur declarationes Sac. Congregationis.

Et quamvis scribentes in contrarium responderent, dictas auctoritates non appiciat, utpote percutientes causam unionis factæ in genere ipsi Capitulo seu mensæ Capitulari, quod in præfati dici non poterat, Theatr. Card. de Luca Tom. XI.

dum unio facta erat singulis præbendis tenuioribus; Replicabam tamen idem dicendum esse, quoniam vis non est in formalitate verborum, sed in ratione, ob quam Sac. Congregatio declaravit unionem faciendam esse singulis præbendis certis, non autem massæ seu præbendis in genere.

Duplex igitur ratio assignari solet, unica scilicet, ut Beneficium quod unitur, suum habeat Rectorem, ut quia sicuti una sponsa non potest habere plures sponsores, ita unum Beneficium non potest habere plures Rectores; Et altera, quia unio fieri debet Beneficio certo, & determinato, ut sciatur quoniam sit illius Rector & Administrator, cum aliis quod commune est, negligi solet.

Ex his autem rationibus, prima, reflectendo ad veritatem, videbatur parùm probabilis, quoniam ubi unio sit accessoria ac subjectivè, amittit nomen ac essentiam Beneficii, sed efficitur prædium alterius, cui talis unio fiat ex deductis per Gonzal. ad regul. 8. Gloss. 5. 5. 7. Add. ad Gregor. dec. 112. atque distinguendo plures species unionum habetur præsertim in Anapuri. & Crutaten. unionis sub tit. de præminent. disc. 7. Ac etiam quia non implicat Capitulum vel aliud corpus universale considerari tanquam unicam personam formalem sive intellectualem in jure habituali quamvis indivisibile, ac in possessione Ecclesiæ curatæ, cum ex deductis supra in N. 5. de iis disc. 16. & infra in Melphien. Curia disc. 55. ac in aliis, multa habeamus Capitula Cathedralium vel Collegiarum, quibus habitualiter incumbat cura animarum ratione alicujus Ecclesiæ parochialis sibi unitæ, quod pluries habetur infra sub tit. de Parochiis, præsertim in Perusina Congreg. & in Murana, occasione congrue debetur Vicario, seu Canonico cui annexum sit exercitium curæ.

Probabilior autem videtur altera ratio, quam congruere dicebam, dum facta unione præbendis tenuioribus, certum redditum non excedentibus, ita patitur ipsa remanebat vaga & incerta eodem modo, quo si facta esset massæ Capitulari; Verum reflectendo ad veritatem dubitabam, an adesset fallacia in applicatione, quoniam licet inspecta ipsa unione in verbis, ea dici possit vaga & incerta, attamen tevera non erat talis, quoniam detecto quales essent præbende tenues, ita singulis in executionem unionis in ipso instanti fieri posset Beneficiorum distributiva applicatio, qua sequuta unio remaneret distributiva, sed quia non docebatur id sequutum esse, idcirco adhuc remanebat in statu imperfectionis.

Solidius credebam alterum motivum, quod unio caderet sub regulis revocatorii, dum in facto non docebatur de illa præcisa necessitate, quæ ad hunc effectum requiritur juxta deducta in Sorana disc. præced. ac infra in Mediolanen. disc. 47. & in decisionibus in utraque causa editis, quinimo ex ipsius unionis tenore observabam dictam necessitatem exclamari remanere; Tum quia atterita magna fertilitate illius Pedemontanæ regionis ac vicualium modico valore, redditus scutorum 50. mon. Rom. quinimo & 40. videtur comparative ad alias regiones magnus & superabundans, adeo ut non urgeret ratio inconvenientium, de quibus disc. præced. quod scilicet vel nulli invenirentur, qui Canonicatus acceptarent, vel quod illorum possessiones cohererent Ecclesiæ servitium decerere, aliisque exercitiis pro victu comparando incumbere.

Tum etiam quia habetur solum ratio redditus præbende, non autem distributionum quotidianarum, quarum ratio etiam sine dubio ex dictæ rationis identitate habenda est, ut per Adde. ad dictam dec. 576. par. 4. rec. tom. 3. num. 82. & in supra allegatis decisionibus; Finis etenim, ob quem à Sac. Conc. Trident. hujusmodi uniones demandantur, respicit ut dictum est principaliter ipsas Ecclesias, ne earum cultus destitatur non autem personas possidentium Canonicatus

vel prabendam, unde propterea nihil est, quod prabendam sit nimium tenuis, quinimo nulla, si adiant distributiones ab congrua sustentationem sufficientes, quamvis istae non obtineant nisi per intervenientes, quoniam istud est principale intentum Concilii, atque de facto videmus in plebique primariis magnae insignibus Ecclesiis, quorum Canonici sunt nimium pingues & conspiciunt, nullam ad se prabendam, nulloque fructus certos, sed totum consistere in distributionibus, ut sunt praeterea Basilicae Urbis, atque est insignis Ecclesia Tolerana cum similibus, ut occasione regulae de valore adveniat etiam infra dist. 92.

Conferendam praeterea incongruitatem temporis in quo facta erat unio ob proxima bella, quae in ea regione fuerant, ex quibus, honorum redditus accidentiter nimium diminuti fuerant, qui tamen cessato acciderent, ad suum primævum statum ractu temporis reduci possunt, ideoque in regulando valore attendendum non est tempus calamitosum, ut advertitur dec. 65. num. 6. & de off. 8. num. 1. & 2. par. 2. direct. cum aliis in Affixis. Oblationum dec. 22. num. 5. par. 11. rec. & in eadem Affixis, sub tit. ac praenotamentis dist. 11. Atque istud motivum cessantis necessitatis, ita ut intraret regulae revocatoriae, nulli videbatur solidum ac probabile, cum nulla daretur diuturnitas probatio, quinimo ex hac parte diligens causae Patronus in facto docebat, quod Canonici nunquam fuerunt vacantes, quodque in singulis vacationibus notabilis fuit concurrentium numerus, dato etiam summo per attestations, quod Canonici in loco cum suis emolumentis Ecclesiae satis commodum viverent, ipsique Canonici in exaltatione ac desiderio essent, quibus positum planum remanere videbatur bonum ius impetrantis, pro quo debet probabiliter credere fuisse resolutum, nisi concordia aliter statuerit.

SABINENS. UNIONIS,

Pro DOMINICO SERISTA,

Cum CAPITULO ECCLESIAE COLLEGIATAE MALLEANI.

Causae disputatae coram A. C. & resolutum
pro Dominico.

De eadem materia valida vel invalide unionis factae Capitulo seu mensae Capitulari, aut etiam singulis Canonicis abque debita solemnitate vel causa; Et quid ubi unio non fieret ab Ordinario sed à delegato Apostolico; An aliquid habet speciale.

SUMMARIUM.

1. Facili series.
2. Unio facta in mensae Capitulari non autem singulis praebeendis distribuitur est invalida.
3. In disimembratione, ac unione requiritur consensus Capituli.
4. Et non sufficit latere eo quia unio facta esset sub ipsi.
5. In disimembratione requiritur consensus interi et externi.
6. Requiritur etiam iusta causa aliunde iustificanda, & non statim assertione Ordinarii.
7. Quod non requiritur probatio necessitatis ubi unio est assertiva.
8. De distinctione inter necessitatem requisitam pro validitate actus, & aliam in unio cadat sub regula revocatoria.
9. Consensus Capituli & alia solemnitates non requirunt ubi agitur de unionem facta per Papam.
10. Beneficiatum non sufficit defectum causa.
11. Tunc valet dictum per actum a delegato Apostolico, quod non est Delegatus Apostolicus non autem generalis.

12. Princeps considerando aliquid contra ius, consensum ita dispensare ac iura derogare sed data suavia.
13. De duplicatae persone Papae tanquam Papae & tanquam Episcopi Urbis, & quod in actibus gestis ex hac secunda persona non inveniatur Imperia potestas Papalis.
14. D. Sac. Congregatione visitationis Apostolicae, quam tenet sacra iuratio habet.

DISC. XLV.

RECTA sub Urbano VIII. Congregatione Visitationis Apostolicae omnium Ecclesiarum Urbis totiusque districtus, pro faciendo illam visitationem, quae de iure incumbit loci Ordinatio, cujus prae in Urbe ac districtu Papa consideratur contra districtus ab alia persona Episcopi Ecclesiae universalis iuxta distinctionem de qua sub tit. ac praenotamentis dist. 11. ac alibi pluries; Cum quidem Praeterea ab eadem Congregatione deputatus esset ad visitandum Episcopatum Sabinensem, qui est unus ex sex Episcopatibus Cathedralibus, iste visitatur disimembrando à quadam alia Ecclesia Collegiata unum ex Canonicis seu Beneficiis Canonicis nuncupatis, illum univ. mense Capitulari Ecclesiae Collegiatae Oppidi Malleani, quae ob residendum Sulliganesi seu Vicarii Episcopi ac disimembracionem tam Civitatis quam Ecclesiae materialis Sabinen. Cathedralis vices supplere, atque figuram de facto gerit; Sequitur vero dicti Canonicus vacatione in mense reservato, illum à Sede Apostolica impetrante Dominicus Serista. Hinc expeditis litteris seu Brevis de capiendi possessione nomine Camerae coram A. C. tanquam exequutorie, assumpta fuit disputatio, quae tota consistebat in praefata unionis validitate vel invaliditate, cum ex hoc penderet, an illa consummeret necne vacationem.

Scitens igitur pro Dominico proviso Apostolico, dicebam usque praedictam ex pluribus invalidam esse, Primo scilicet, quia facta esset mensae Capitulari, non autem praebeendis Canonicis distributivae, & consequenter contra formam Concilii iuxta declarationes Sac. Congregationis ac plures resolutiones Rotaes ex deductis in *Tanquam, dicitur, praeced.* & in individuo consimilis unionis factae ad f. vor. m. in simmet Capituli dec. 865. par. 2. rec.

Secundo, quia tam disimembratio quam unio factae erant sine consensu Capituli ad id necessario, ut expressè disponitur in *Clement. 2. de reb. l. ult. non alienari*, & post antiquiores ab eis relatos habetur apud *L. iter. lib. 1. qu. 8. num. 152. Barlos. ad iur. Eccles. lib. 1. cap. 32. num. 8. cum seq. & de Episcopo alleg. 66. num. 23. Rota dec. 415. par. 3. rec. & in aliis*; Adeo ut non attendatur quod ubi unio fit ad favorem ipsius Capituli, ita sibi tacite autorizasset, quoniam cum ista sit solemnitas, debet esse expressa, *arbores. d. cap. 32. num. 11. de iur. Eccles. & de Episcopo alleg. 66. num. 24. Peccat dec. 1379. num. 3.*

Veniunt respectu illius nullitatis cadebat dubitatio, non excitata neque difficilis, an istud Capitulum esset illud Cathedralis, in quo praemissa procedunt, utpote constitutum unius corporis cum Episcopo representantis Ecclesiam, vel potius sit Capitulum Collegiatum, quod de facto quo ad concurrentiam cultum ac assensum Episcopo in divinis, gerat vices vel suppleat partes Capituli non existentis in rerum natura, super quo proinde ob cessantem bene distinctam facti notitiam iudicium efformare non potui, an motivum applicaretur necne.

Tertio, quia dum actus continebat istius Canonici, vel beneficii disimembracionem ab alia Ecclesia, seu Collegio, istius etiam consensus adhibendus erat, ut habetur *dist. de i. 435. num. 8. par. 2. rec.* & habetur generaliter in proximè infra allegandis decisionibus in materia disimembracionis, quod patet non nullum

multum examinatum fuit, non exigente necessitate, cum primum motivum abundaret.

Et quarto demum, quia nulla dabatur justificatio causæ, quæ ob quam dicta dismembratio ab uno Collegio, ac respectivè unio facta esset, reputatur enim formalis alienatio exigens, ultra solemnitate copulativè etiam iustam causam necessitatis vel utilitatis extintionis justificandam in actis, adeo ut non sufficiat assertio ipsius Episcopi, vel Prælati dismembrationem facientis super extrajudiciali informatione, quoniam in prohibitis non defertur assertioni, quæ confessioni facientis, & deductis per *Letter. disto lib. 1. quæst. 18. num. 142. & sequen. plenè apud Ottob. dec. 6. & plenius dec. 224. par. 10. recent. & decif. 281. p. 9. ac in pluribus decisio- nibus editis in Bonon. dismembratæ parochialis, de qua infra sub tit. de parochia, dis. 35.*

Scribentes in contrario pro Capitulo, præmissa non negabant perfectum primum, ac ultimum objec- tum, quæ videbantur inevitabilia, quæ autem replica- bant, Primò circa deficientem necessitatem, quod ejus inspectio cadet in unione inefficua de tempore; quod supervenisset Regula unionum revocatoria *juxta dec. 261. Ottob. cum aliis supra in Sorina dis. 4. quod non instabat in præsentem, stante effluatone sub eodem Pontifice, cuius auctoritate supponebatur unio- nem factam esse.*

Verum responso continebat æquivocum clarum, quoniam aliud est, an unio cum debitis solemnitati- bus, vel cum Apostolica auctoritate valide facta sub- jaceat regalis revocationis postea supervenientibus; Aliud verò ubi eadem tanquam species alienationis, potissimum si continet etiam dismembrationem, sit valida in radice ob servatam formam *extravag. ambie. de reb. Eccl. non alien. tam scilicet circa duplicem con- sensum Capituli & intercessorum, quam etiam circa justam causam necessitatis vel evidentis utilitatis, quæ omnia copulativè desiderantur, adeo ut unius deficien- tia sufficiat ad invaliditatem actus ipso jure ex deduc- tis in proximè allegatis dec. 281. par. 9. & 24. par. 10. rec. apud Ottob. dec. 6. cum similibus, & sic aliud est unus terminus ac alter, unde propterea æquivocum erat clarum.*

Dicebant secundò, præmissa omnia procedere in unione vel respectivè dismembratione facta per Ordinarium, secus autem ubi facta est pgr Papam, seu ejus nomine per delegatum Apostolicum juxta firmata in specie *decif. 196. par. 7. recent. auctoritas enim Apo- stolica supplet quascunque alias solemnitates, & in specie illam consensus Capituli non requiritur, quin- 9 vis adesse clausula, vocatis vocandis, Letter. lib. 11. quæst. 36. num. 116. Et generaliter in materia alienationis bonorum Ecclesiæ, Scraphin. decif. 338. num. 3. & decif. 443. Rot. dec. 222. par. 7. recent. apud Dmav. decif. 397. num. 4. 559. num. 4. & sequi ac in sua ma- teria sub tit. de alienationibus & contrahibus; Multo magis ubi agitur de acta gesto ad favorem ipsiusmet Capituli, ita implicite consentientis, ut in specie ad- vertitur *disto dis. 396. par. 7. & in his terminis ver- sati dicebant, dum ista unio facta non erat ab Episco- po, sed à Visitatore Apostolico deputato per Sac Congregationem Visitatoris; Atque ad hanc respon- sionem tota difficultas restringebatur.**

Sed cum sensu etiam veritatis dicebam, hoc funda- mentum esse debilius altero, non solum ex conclusione in materia alienationis bonorum vel jurium Ecclesiæ recepta, quod Beneficium Apostolicum supplet so- lemnitates non autem causam ex deductis per Gregor. & Alden. *decif. 113. num. 8. & 11. & passim; S; id clarius ex omnino deficiente dicto præsupposito Apostolicæ delegationis.*

Quoniam ista debet esse specialis ad illum actum, non autem generalis ad visitationem vel administratio- nem Ecclesiæ, ut in proposito cessant necessitates solemnitatum in actibus gæis per delegatum Aposto- licum, distinguendo inter delegatum generalem & spe- cialem.

Touart. Card. de Lega Tom. 2. 11.

cialem *Secin. sen. in cap. sicut mire num. 105. in fine de excessibus Prælatorum, & c. clata palpabilitatis, quod ideo unio facta per Papam vel ejus specialem delega- tum ob servatam solemnitate, ac aliàs contrator- matorum juris substituitur, eo quia cum hæc constent in jure non autem in facto, atque juris ignorantia non detur in Papa, in quo ob assistentiam pæcissimorum Offi. alium intrat vulgare dictum, quod præsumit- ur habere omnia jura in scinio pæctoris.*

Ac propterea faciendo vel demandando actum cum juris dispositione incompatibilem, implicite illi disposi- tione genitur, quod tam sequi non dicitur, nisi possit scientia certa impedimenti, seu incompatibilitatis, ut ultra generalia de quibus *decif. 16. num. 8. par. 11. rec. Gregor. & add. decif. 109. in his specialibus terminis unionis Letter. disto quæst. 18. num. 160. Rota dec. 566. num. finali par. 2. recent. quod verificatur in casu dictæ decisionis 196. par. 7. cum similibus; Ideoque ubi etiam iste visitator, qui fæcit unionem, dici posset delegatus Apostolicus, adhuc dum non erat specialis & generalis, in proposito nullius momen- ti erat.*

Omnis autem difficultas penitus cessare videbatur, quia verè neque talis dici poterat, atque in hoc con- sistebat æquivocum nimium patens, quoniam si scriben- tes in contrario constanter crederent motivum esse reale, & ad revera ita sentient; Ut erim insinuat fur- pra ex pluries deductis sub tit. de jurisdictione prælatum in Terracinen. *dis. 50. ac etiam sub tit. de præmunitis dis. 1. & per Rotam in Romana hereditatis 23. Maii 1669. coram Melio impress. post consultationes Bononiæ decif. 62. edita in casu de quo sub tit. de fideicommissis discuf. 155. duplex persona consideratur in Papa, una Episcopi totius Orbis, & Ecclesiæ universis, quam gerit tanquam Christi Vicarius, atque Ecclesiæ Catho- licæ caput visibile, ex qua persona amplissimum habet potestatem derogandi juri positivo, atque dispensandi omnibus prohibitionibus, ac impedimentis ab eo- dem jure manantibus, præsentem in materia benefi- ciali, in qua juxta receptam sententiam deductam sub tit. de Regul. *dis. 148. reputatur dominus absolutus; Altera verò Episcopi particularis Urbis, cui- 13 jus directus seu territorium potestatem per totum districtum ultra totam personam Regis seu Principis lætalis.**

Quando igitur visitat Ecclesiæ Urbis, ac districtus per seipsum, vel per ejus delegatos, aliaque gerit hu- jusmodi Ecclesiæ particularitate regimen ac admini- strationem concernentia, nisi expresse dicatur, facere non dicitur ex prima persona Papæ, sed ex altera Episcopi seu Ordinarii Urbis, ut in specie, quod per licen- tiam ab eo præstitam erigendi novam Conventum in Urbe, non censetur de regale Constitutionibus Apo- stolicis numerum 12. Religiosorum, vel alia pro novis Constitutionibus præscribentibus, innatur in dicta Romana hereditatis coram Melio *decif. 62. post Bononiam, & habetur actum non solum in eadem causa disto dis. 155. sub tit. de fideicommissis; Sed etiam in ista ma- teria sub tit. de Regular. Ideoque hujusmodi Visitatores deputati soliti per Sac. Congregationem Visitatoris, quinimo & ipsa Congregatio omnia gerere dicuntur vice Papæ tanquam Episcopi seu Ordinarii Urbis juxta secundam personam non autem juxta primam.*

Et quævis dicatur Visitatio Apostolica, quæ ter- minus Apostolicæ verè & propriè non congruit nisi actibus, quæ fiunt per Papam, atamen hic est quidam usus loquendi potius impropius ita adhiberi solitus ad distinguendum illam Visitatorem, quam faceret Cardinalis Vicarius per seipsum, vel solitos Officiales, aut alios ab eo deputatos, ita denotando, quod Congrega- tio habeat auctoritatem immediatam à Papa inde- pendenter à Vicario, sed semper juxta secundam perso- nam Episcopi, seu Ordinarii Urbis, quæ persona etiam

Speciata, neque omnino improprie terminus Apostolicæ auctoritatis attribuitur, quoniam etiam alii Episcopi, seu Ordinarii in actu Visitationis respectu exemptorum, ac aliorum à Sac. Conc. Trid. & Apostolicis Constitutionibus demandatorum, Apostolicam delegatam jurisdictionem & potestatem ab eorum ordinaria discretam exercere dicuntur, non per hoc tamen facultatem habent derogandi seu dispensandi Sacris Canonibus & Conciliis, seu alias decernendi contra dispositionem juris: Et sic reuera istud fundamentum nullius momenti erat, ideoque ista unio tanquam evidenter invalida consumere non potuit vacationem, neque Beneficii statum alterare, & consequenter merito pro executione provisionis judicatum fuit.

RHEGGINEN. UNIONIS

PRO CAPITULO ECCLESIAE METROPOLITANÆ.

Casus disputatus in Sac. Congregatione Concilii & resolutus pro Capitulo.

An dispositio Sac. Conc. Trid. Sess. 24. de reformat. cap. 15 loquens de unione faciunda Canoniciatibus, seu præbendis Canonicalibus, conveniat Dignitatibus.

SUMMARIUM.

- 1 *Fuit series.*
- 2 *Dignitates non sunt de Capitulo, ac ea, quæ disponuntur de Canonici eis non conveniunt.*
- 3 *Primo dicitur ad os, de illius probatione remissio.*
- 4 *Resolutio casus, ut etiam Dignitates veniant sub decreto conciliari.*
- 5 *Declaratur conclusio, de qua n. 2. & quæ sint illæ dignitates quibus ea conveniant.*
- 6 *Prima dignitas in Collegiata dicitur illa quæ est prima inter Canonicos, quævis ad illam alia dignitas major cum jurisdictione.*
- 7 *Illis dignitatibus, vel Canoniciatibus, qui non habent præbendam non potest fieri unio.*
- 8 *De ratione cui innoxium est conciliare decretum super unione.*
- 9 *Quomodo dignitates dicantur de Capitulo ad plures effectus.*
- 10 *De extensione, vel interpretatione Statutorum.*
- 11 *In Concilio Tridentino non intrat ista materia extensionis Statutorum sed tanquam in jure communi.*
- 12 *Concilia generalia non veniunt sub derogationibus generalibus, sed indigent nota speciali.*
- 13 *Quid de Concilio Tridentino.*
- 14 *Quod in terminis juris communis in materia unionis, Canonici, & dignitates equiparantur.*
- 15 *De iuxta unionis suspensione, vel revocatione Apostolica.*
- 16 *De causa revocationis, vel suspensionis, & quomodo dicatur suspecta de fraude.*
- 17 *De præstare absoluta Papa in beneficiis remissio.*

DISC. XLVI.

Cum Archiepiscopus Rhegginen. ob tenuitatem præbendarum, ac reddituum Dignitatum Ecclesiæ Metropolitane, illis distributis, servata, ut supponebatur in reliquis forma Sac. Conc. Trid. Sess. 24. de reformat. cap. 15. aliqua Beneficia pro quando vacaverint, univisset, atque ad majorem dictæ unionis firmitatem curatum fuisset obtineri illius Apostolicam confirmationem, pro cuius concessione consultata fuit Sacra Congregatio ejusdem Conc. Trid. interpretum; Hinc promittit, cum Conciliari decretum in verbis loquatur de Canoniciatibus, ibi non subsistendo decessu Canoniorum gradus pro loci & personarum qualitate, non sufficiens &c. excitata fuit difficultas, an illud conveniret necne Dignitatibus.

Dubitandi autem rationem præbebat regula beneficiæ, quam habemus, quod cessante particulari consuetudine, de jure Dignitates non dicuntur de Capitulo, neque in eo vocem habent, ac propterea conclusio ut possessio Canoniciatibus capite debet capitaliter, neque alias suffragetur, non procedit in Dignitatibus ex deductis infra sub tit. de Canonici & Dignitatibus, præsertim in *Buclen. Archiepiscopatus discurs. 4.* & habetur etiam insinuatim in *Majorien. sub tit. de præminentis disc. 19.* & alibi: Cumque agatur de materia stricta & odiosa, qualis apud Beneficialistas dicitur unio, *Oldr. conf. 261. num. 2. cum aliis per Alesch. lib. 6. præsumpt. S. num. 1. Duno. et. decis. 911. num. 2.* & habetur infra sub tit. de Paroch. ubi occasione agendi de servanda, vel non servanda forma concursus in parochialibus unitis agitur de probatione unionis, idcirco dispositio loquens de Canonici convenire non debeat Dignitatibus, utpote diversam speciem constituentibus.

Quamvis autem, quantum tunc diligentè concedere poterunt, non reperiret iste casus in specie adhuc disputatus, ac decisus, adhuc tamen, præmissis non obstantibus, scribens pro Capitulo, etiam cum consensu veritatis; (qualem agnovit ipsa Sac. Congregatio, juxta petita respondendo de mense Martii 1662.) Dicbam præfatum Conciliare decretum Dignitatibus quoque convenire ex rationis identitate ac majoritate.

Conclusio siquidem, quod sub nomine Canonico-rum non veniant Dignitates, quæ non sunt de Capitulo, procedit magis juxta usum antiquum Sacrorum Canonum, quod dignitates nullam habebant præbendam, neque Ecclesiæ cultui, vel servitio vacabant more aliorum Canonico-rum & Beneficiatorum, sed eorum munus consistebat in jurisdictione spiritali, vel temporali, ut erant Archidiaconus & Archiepiscopus, Vicarii nati Episcopi, unus in spiritualibus, & alter in temporalibus, ex deductis in *Parment. præcedenti sub tit. de præminentis disc. 21.* ac etiam hodie cernitur in illis primis Dignitatibus Collegiarum, quæ ordinarium vel subordinatum jurisdictionem habent quasi Episcopalem, ita ut de facto Episcoporum seu Prælatorum magis quam Dignitatum & Canonico-rum, seu Capitulationum figuram faciant, utpote e. g. Archiepiscopi, Carpii, & Altamura, Præpositus Piscis, Prior S. Nicolai Bari & similes, adeo ut in dicto præsertim Oppido Altamura, quod inter meliores illius regionis Civitates recensendum est, ut insinuat *eadem tit. de Præminentis disc. 6.* Archidiaconus illius Collegiæ reputetur prima Dignitas ad effectum Regule quæritæ seu quintæ, quamvis adhuc Archiepiscopi, quia de facto illæ Dignitates, magis Episcoporum, seu Prælatorum quam Capitularium Ecclesiæ figuram faciunt, nullamque habent præbendam, quæ dicitur subjec-tum, cui unio faciendâ est, ac sine quâ Conciliare decretum non est verificabile, ut pluries declaravit Sac. Congregatio Concilii, ac habetur per *Rotam dec. 137. num. 14. par. 9. recent. Adden. ad decis. 576. par. 4. recent. tom. 3. num. 91.*

Ac etiam quia ut pluries advertitur in proximè præcedentibus, ista unio per Sac. Conc. demandatur non in gratiam possessorum ipsius Canoniciatibus vel Dignitatibus, sed principaliter in gratiam Ecclesiæ; tum ut inveniantur qui acceptent Canoniciatus; ac acceptantes non cogantur Ecclesiæ servitium deferre pro g. victu sibi comparando; tum ut etiam pro ejusdem Ecclesiæ decore juxta verba ejusdem Concilii superius registrata possint Dignitates & Canonici se subsistentiæ juxta gradum pro loci moribus, & cum aliis juxta ea quæ habentur sub tit. de creditu ad materiam cap. *Oswardus de solut. vilis.* & abjecta tractatio Canonico-rum, ac Dignitatum, in Ecclesiæ decore, ac præ-judicium redolens, & sciendū intelligendum venit de his qui ipsius Ecclesiæ servitio & cultui vacant, atque constituant Capitulum seu Collegium ipsius representativum.

Quando

Quando igitur, ut fere generale est in Italia, Dignitates de consuetudine sunt de Capitulo, atque admittunt aliorum Canonicoꝝ in choro interveniunt, aliisque vacante, cultum, de servitium Ecclesiæ concernentibus æque habentes præbendas, sive participationem illius massæ grossæ distributionum, quæ in majori parte Ecclesiarum Italianæ succedit ac ita loco præbendæ, nec non participat etiam de distributionibus quotidianis minutis, adeo ut in substantia sint Canonici sub nomine illarum antiquarum Dignitatum, quæ hodie ab aula recesserunt, sed sunt abusive, ac in sola nuncupatione magis qualificati, cum aliquibus præeminentiis supra alios; Et tunc jure aliorum Canonicoꝝ dicuntur de Capitulo, tam ad effectum vocis, quam ad alium accipiendi possessionem capitulariter cum similibus, ex deductis per *Rota decif. 708. part. recent.* cum aliis per *Bairhof. de Canonica cap. 37. num. 14. & 15. & h. betur infra in dicta Burell. sub tit. de Canonico & Capitulo disc. 4.*

Quo posito, intrat nedom identitas, sed etiam majoritas rationis, quoniam si Concilium providet, ut membra inferiora illius corporis pro decenti gradu sublineantur ac non vilescant, multo magis id sentit de membris primariis ac nobilioribus; Idque non est etiam dictum decretem per viam extensionis; sed potius illud interpretari ac prædicare per viam comprehensionis, quæ admittit etiam in Statutis à jure exhibitantibus, strictam interpretationem recipientibus, ac non admittentibus extensionem ex deductis per *Mascard. de Statutorum interpretatione conclus. 4. n. 56. & 167. & pluries sub tit. de success. ab intestato ubi præsertim de Statutorum materia tractatur; Multo vero magis, quia non versatur in Statuto vel jure municipali, sed in jure magis communi quam seculi illi Canonum, vel legum proveniens à sola potestate Pontificis, vel Imperatoris, aut alterius Principis, cum istud eandem habeat Pontificiam potestatem admixtam cum illa totius Ecclesiæ, adeo ut non desint tenentes tale jus conciliare non subjacere Pontificiæ potestati; Et quamvis rejecta ista sententia, tanquam verior altera recepta sit, attamen hujusmodi jus habet aliquid peculiare super Canones, vel Constitutiones Apostolicas, quod non venit sub generalibus derogatoriis, sed indiget nota seu mentione speciali Cavalier. decif. 101. num. 2. & decif. 129. num. 4. & decif. 601. num. 1. Buratt. decif. 463. & in aliis pluries, & habetur præsertim frequenter sub tit. de decimis ad materiam decreti Concilii Lateranensis registrati in cap. nuper de decimis cum similibus.*

Et licet id non procedat in Concilio Tridentino, quod absque mentione speciali receptum sit venire sub derogatoriis generalibus, attamen id provenit, quia ita statutum est in Apostolica Constitutione *Pis I. V. ejas confirmatoria Gonzal. ad Reg. 8. Gloss. 6. num. 120. Cavalier. dicta decif. 601. n. 3. dec. 160. n. 9. part. 7. recent. add. ad Buratt. dicta decif. 663.* ideoque magna simplicitas est eorum, qui agendo de interpretatione, vel extensione aut comprehensione Concilii Trid. sive Apostolicarum Constitutionum, procedunt cum terminis Statutorum & consuetudinum seu juris municipalis subditorum, non autem ipsius Supremi Principis.

Atque ubi desuper aliquod dubium superesse posset, dicebim recurrendum esse ad disposita per ius commune, ad quod nedom pro nova lege communis interpretanda, sed etiam pro interpretatione Statutorum, vel alterius juris municipalis recurritur; Quando autem DD. de unione loquuntur juxta terminos text. in cap. sicut unire, de excessibus Prelatorum. & in Clement. 2. si una, de reb. Eccles. non alien. indistinctè loquuntur de Dignitatibus & Canonicis, æqualiter ponderata eadem ratione decernit, & congruè substantiationis ex deductis apud *Gabr. conf. 188. num. 3. lib. 2. Garz. de Benef. part. 12. cap. 2. num. 170.* & alios, ac liquet ex *Card. de Luca Titat. Tom. XII.*

pluribus *Rotæ* decisionibus, præsertim *decif. 330. part. 9. recent.* edita in *Barbicanen. Faveb. ad seu Fecaria*, de qua infra sub tit. de *Parochiis dist. 30.* & ex *decif. 337. eadem part. 9.* ubi de unione facta præbendis tium Dignitatum Ecclesiæ Medionalis, & tempore Archidiaconatus, Archiepiscopatus, & Primicerii, & tamen non fuit dubitatum de validi ac utentis, sed bene de illius cessionibus ob lapsam tamen regulam revocatoriam de qua supra in *Seneca disc. 42. & 61.* Atque ut dictum est juxta præmissa producit oraculum Sac. Congregationis de mense Martii 1662.

Hujus tamen patrum proficuum effectus esse videtur, quoniam pinguis Beneficium ut supra unum erat illud quod sub nuncupatione Abbatis possidebat Octavius Sacas Calaber, amicus & probus Curialis, cujus morte sequuta in Curia, *Alexander. VII.* dictum Beneficium contulit Cardinali Pandinello, extrulit suspensa dicta unione, deinde cum eadem suspensione, & quatenus opus esset revocatione per obitum dicti Cardinalis collatum fuit Rudolpho Aquaviva, apud Helverios Nuriarum Apollolicum agentem, dictaque suspensio vel revocatio prodit ex motivo infestationis dictæ unionis de isto Beneficio, utpote in fraudem reservationis, vel assensu ex persona Curialis, qualis erat dictus Octavius, in quo ob domicilium continuum in Vilefrano anatum 50 & ultra, ac etiam ob decrepitam ætatem, in qua de tempore sequitur unionis reputabatur, cessante tunc in qualitate Curialis, ob quam Beneficium jam assensum contraxerat, adhuc verisimiliter certa credebatur reservatum per obitum in Curia; Licet enim illa reservatio localis tanquam accidentalis & non contingibilis, si de eventualis non impedit unendi facultatem, nihilominus stantibus facti circumstantiis, ex quibus inferre videbatur omnino verisimilis ac per certa vacatio in Curia, ut etiam eventus docuit, ita intrate videtur præsumpta sius admittit totum quæ supra habentur ad *Regulam de infirmis resignantibus*, aliis de eorum; Sive eorum, quæ in materia subordinationis habentur in *Senegalen. sub tit. de fund. dist. 1. n. 2. et in sub tit. de testamentis in materia de pendentibus scilicet per clericum si sit unus in bonis Ecclesiasticis in testabilem, cum similibus ponderatis d. *dist. 1. de sentent. ac etiam sub tit. de Regularibus disc. 6.* ubi de terminis ejusdem Regule de eorum in proposito reservationis officiorum, ac etiam advenit sub tit. de *font. de effus. in propolito mutationis periculi vix cum similibus; Atque ubi ista suspensio seu præsumptio de facto jure non sufficeret ad inducendam unionis nullitatem, de m naturaliter ac per possibile, seclusa qualitate, contingere poterit motu extra Curiam, attamen visa est justa & sufficiens causa adhibendi circa istam suspensionem, & quatenus opus, revocationem illam Pontificiam potestatem, de qua utpote absoluta non est dubitandum ex deductis sub tit. de Regularibus disc. 148. ubi de potestate Principis tollendi juris tertii; Adhuc tamen introducta fuit causa ex parte Capituli in *Rota*, ubi pendet eorum *Taja*, ita tamen quod dicta commissio non retardaret præstare Apostolicæ provisionis executionem continentem etiam subrogationem provisi in jus ac possessionem tam Cardinalis, immediati, quam etiam dicti Octavii mediani possessoris, si ante recepto Signaturæ Justitiæ prævis formalis dispositione prodito, quod commissio Rotalis habenda esset, ac si fuisset signata cum clausula, *sine præjudicio executionis litterarum Apostolicarum*.**

MEDIOLANEN. BENEFICIORUM,

PIO CONVENTU BEATÆ MARIE DE CONCESSIA,

Ordinū Sanctæ Theresæ,

Cum JOANNE AMBROSIO TURRIANO.

Casus varīe decisus per Rotam, & postea concordatus.

De eadem materia unionis Beneficiorum facta per Ordinarium alicui Ecclesiæ vel pio loco, quando subistat necesse; Et in specie indulti Apostolici super facultate uniendi Beneficia concessa S. Carolo Borromeo, Archiepiscopo Mediolanensi, innovari cum aliis Archiepiscopis, quales casus vel Ecclesiis compr. hendat, seu quibus conveniat. Et aliqua ad materiam Regule de annali.

SUMMARIVM.

- 1 Falli series.
- 2 Resolutiones causæ.
- 3 De quibus casibus loquatur Concilium Tridentinum circa unionem.
- 4 Quod non extendatur ad alios casus, & n. 8.
- 5 Indultum uniendi habens restrictivum à clausula dummodo sint licita, ut non amplecti facultatem.
- 6 Unio fieri non potest sine necessitate.
- 7 Item fieri non potest cum reservatione iurispatronatus favore uniendi.
- 8 De eadem conclusione, de qua num. 4.
- 9 De altera, de qua num. 5.
- 10 Argumentum superfluitatis est leve.
- 11 Unio, ac dismembratio sunt species alienationis, ac exigunt solemnitates.
- 12 Eæ tamen supplet auctoritas Apostolica.
- 13 Respondetur ad reservationem iurispatronatus, de qua num. 7.
- 14 Beneficia simplicia de consuetudine non exigunt residentiam.
- 15 In qua specie unionis rigore procedi debeat, & in qua non.
- 16 Regula de annali non defendi eum, de cuius non iure clare constat.
- 17 Scante subrogatione gratia provisi unio censetur posterior.
- 18 An iniustus possessor, & intrusus opposuit de Regula de annali, distinguitur.
- 19 Regula de annali non producit in gratiam possessoris, sed ut odium impetrantis, ideoque etiam iniusta possessio sufficit.
- 20 Declaratur conclusio, de qua n. 17.
- 21 Subrogatio gratiosa non operatur continuationem possessionis si hoc de facto est occupata.
- 22 Non potest dici infestio notoria si Rota dubitavit, ac variavit.
- 23 Reprobatur distinctio, de qua num. 18.
- 24 Possessio debet esse pacifica, ut intret Regula de annali.

DISC. XLVII.

DE Acta quadam miraculosa imagine B. Virginis in loco nuncupato de *Concessia* existente in partibus finitimis Status Mediolani cum dominio Veneto, ibique constructa ob populi concursum conspicua Ecclesia, pro istius decretoriocultu, Cardinalis Montius Archiepiscopus Mediolanensis, tam in vim facultatis sibi de jure communi, vel ex Sac. Conc. Trid. competentis, quam etiam in vim Indulti Apostolici per *Urbanum VIII.* sibi concessi, adduxit illius, quod *Gregorius XIII.* concesserat *S. Carolo Borromeo* Archiepiscopo prædecessori, ejusque innovativi, de annis 1619. & 1641. tria simplicia Beneficia uniuit, deinde vero ad aliquos annos, comperto quod ob affluentiam

facinororum hominum in illis finitimis partibus ex loci qualitate, non expedire dictam Ecclesiam in eodem statu seculari perseverare, constructo proprio sumptu satis conspicuo Conventu, etque etiam de proprio decenter dotato, Ecclesiam prædictam concessit PP. Monti, Cameli Disceat, seu Ordinis S. Theresæ, sub reservatione cuiusdam honorifici patronatus ad sui, suæque familiæ favorem, alicuique legibus ad rem non facientibus; Verum sequura morte dicti Cardinalis, Joannes Ambrosius tunc universæ Signaturæ Refectendarius, nunc Episcopus Comensis, ob præsuppositam dictæ unionis invaliditatem, præfata Beneficia impetravit à Sede Apostolica tanquam vacancia per obitum ultimi possessoris, captaque de facto possessione, atque juxta solitam cautelam, ut in eadem possessione se conservaret, obtenta commissione, quæ vulgo dicitur jactationis & jactationum in *Rota coram Cello*, atque dato dubio in possessione retinende, sui mantentionis, pro ipso solum informante proditi resolutio sub die 17. *Novembrii* 1651. fed agnito, quod dicta resolutio sibi suffragari non posset ob manifestum vitium dictæ possessionis adepta non citato Conventu possessore, hinc ad aliquos annos novum obtinuit dari dubium; An ejus gratia esset iustificata, ita ut veniret exequenda? super quo sub die 26. *Januarii* 1654. pro gratiæ executione proditi affirmativa resolutio, à qua tamen recessum fuit sub die 15. *Maii* 1655. sed in repositione sub die 31. *Maii* 1658. recedendo ab hac secunda resolutione, confirmata fuit prima, idemque sequutum sub die 10. *Februarii* 1659. & quæ resolutiones habentur inter *decis. Celsi* 1. 4. 175. 107. 260. & 282. in quarum ultima summi agitur de Regula de annali. expeditaque ad normam dictarum decisionum sententia, & commissi causa apellationis in eadem *Rota coram Albergato*, cum clausula, qui ad legitimam sub die 28. *Martii* 1661. rejecta etiam exceptione dictæ Regule de annali, per dicto proviso Apostolico responsum fuit, sed concessa nova audientia strictè super dicta exceptione Regule de annali tantum sub die 27. *Februarii* 1662. recedendo à decisio pro dicta Regula obstantia proditi resolutionis, quæ causam dedit concordie humilimodi litem terminanti.

In his autem disputationibus, tres fuerunt puncti; Primus in negotio principali circa dictæ unionis validitatem vel invaliditatem; Alter circa dictam exceptionem regule de annali; Et tertius utriusque circa processum ex quantumvis an illis intraret necne, vel potius possessor in vim unionis, dicendus esse proviso legitimus contradicitor.

Quoad primum, ut patet ex decisionibus, dicebatur ex parte provisi, & Rota admisit, quod siue attendatur facultas resurgens ex Sac. Conc. Trid. siue altera ex Indulto Apostolico patriculari, siue demum ea quæ competit de jure communi, in omnibus casibus unio esset invalida.

Suffragari siquidem non poterat facultas locorum Ordinarius concessa per Concilium, quoniam decretum contentum *Sess. 24. de Reformat. cap. 13.* respicit tantummodo Cathedrales ac Parochiales habentes tunc redditus; Alterum verò decretum eadem *Sess. 24. cap. 15.* percutit præbendas in Cathedralibus & Collegiatis insignibus, & consequenter ista Ecclesia sub eis cadere non poterat; Quodque dicta decreta non extendantur ad alios casus, sumat *Garz. part. 12. cap. 2. num. 80.* eoque relato idem dicit *Barb. in collectionem, ad idem Concil. d. cap. 15. num. 13.* & in hujus causæ decisionibus.

Minusque suffragaretur Indultum utpote continens clausulam, dummodo ea quæ petuntur, sint licita, & honesta decretis Sac. Concilii non contraria, unde propterea inferrebat, ac etiam in decisionibus summat *Quid* dum decedatur nihil denuo concedere ultra id quod de jure vel ex Concilio competit.

Et

Et demum quoad facultatem competentem de jure communi, dicitur, quod cum ista dicatur species alienationis, exigit proinde, ultra solemnitates etiam iustam causam necessitatis, vel evidentes utilitatis ad text. in cap. *expensis*, de *probendis*. *Oldrad. conf. 261. num. 1. & seq. Garz. de benef. par. 12. cap. 2. num. 108. Cavalier. dec. 449. num. 1.* cum aliis in causis de rationibus, ac advenit etiam supra in *Sabinum. disc. 44.*

Nulla vera causa diligebatur, non quidem illa utilitatis, cum in hac materia non de facili sit practicabilis, sed solum attendi soleat illa necessitas, quae non aderat, quoniam de tempore unionis jam adebat Ecclesia sufficiens, cujus ampliatio seu reductio ad magis conspicuam structuram concernebat potius luxum ac ornatum, quam necessitatem, neque urgebat necessitas ministrorum pro missis celebrandis aliisque divinis peragendis, dum suppletur poterat cum elemosynis et oblationibus, potissimum vero quia in facto docebatur eo intermedio tempore unionis ac fundationis Conventus nullam sequutam fuisse deputationem Cappellanorum et ministrorum, quorum sustentationi hujusmodi Beneficiorum redditus assignati fuissent.

Eoque magis proclivis fuit Rota ad habendum hujusmodi unionem pro infecta, stante reservatione iurispatronatus sibi suaeque familiae facta per eundem Archiepiscopum, unde propterea dictum fuit obitare dispositionem *Sac. Concil. Trid. sess. 25. de reformat. cap. 9. §. infer.* ac etiam dispositionem juris communis ad text. in cap. *ad audientiam de Eccles. a beneficiis*, ubi *Gloss. Abb. & ceteri*, Rota dec. 239. in fine per 1. recent. cum aliis in causa descensum, in quibus advertitur quod ista dicitur species usurpationis bonorum Ecclesiae.

Scribens pro Conventu reo ac possessore, admittere primum de factum facultatis, quod scilicet dicitur Concilium Tridentinum non comprehenderet casum, cum ut supra loquatur solum de Cathedralibus, Collegiatis, et Parochialibus, stante praesertim diversitate rationis; Dicebam tamen praefata Concilia decreta adhuc consideratione digna esse ad arguendum Concilii mentem à simili, ut ita facilius intraret una vel altera ex duabus facultatibus resultantibus, vel à jure communi, vel ab indulto particulari.

Quo vero ad indultum, dicebam scribendo in causa, omnino incongruum videri adeo rigorosam restrictionem, per quam illud omnino remanebat fatuum non operativum, continens proinde concessionem solis de mense Augusti, quod nullatenus dicendum erat, dum ejusdem Indulti tenor ostendebat ejus concessionem emanasse ex gratia speciali, per quam concederetur id quod alias de jure fieri non possit.

Reflectendo autem ad veritatem, dubitabam; Tum quia ejusdem Indulti tenor, ac etiam ille alterius concessi S. Caroli ostendere videbatur percutere solum Ecclesias jam constructas seu inceptas, quae pestici non poterant vel decenti cultu non providebant; Tum etiam quia superfluitatis argumentum leve in jure judicatur, quoties à iura operatio vel aliquis effectus quamvis modicus exinde resultat, ut apud *Orthob. dec. 244. num. 24. & passim*; Operatio autem ex eo non modica resultare videbatur, ob supplementationem aliarum solemnitatum, quae inspecta sola dispositione juris communis in alienationibus bonorum et jure Ecclesiae desiderantur, sub quibus veniant etiam illae dismembrationes vel uniones, ex iis quae in terminis unionis plene habentur dec. 337. par. 9. rec. & in terminis dismembrationis apud *Orthob. dec. 6. & latius dec. 224. par. 10. recent.* cum aliis supra d. disc. 44. Auctoritas enim Apostolica supplet consensum Capituli aliasque solemnitates, sine quibus Ordinarius etiam accedente causa ad hujusmodi actus procedere non potest, sed non supplet causam, ut eodem disc. 44. advertitur.

Credebam tamen, etiam in sensu veritatis, causam sufficientem adesse, quodque propterea simul praedictae facultates resultantēs à jure communi, & ab hoc Indulto, influerent ad actus validitatem, ut supra solemnitates, ac etiam ex verisimili intentione Patris concedentis, ipsiusque Archiepiscopi imperitatis, in aliquo modificaretur juris rigor; Ex facti etiam circumstantiis, ob magnum populorum concursum, verè necessaria videbatur Ecclesiae ampliatio, cum prius esset parva, & incongrua & cuncta, ac etiam necessarius erat ex eadem ratione congruus numerus Cappellanorum ac ministrantium, qui cum elemosynis ac oblationibus providebant non poterant ob impensam fabricae in Ecclesiae ampliacione, aliasque necessariis pro sacra supplicetia, aliisque ornamentis, adeo ut si forte de stricto jure dici non posset, quod resolutiones essent improbabilis, certum videbatur, quod essent nimium rigorosae.

Illius autem rigoris potissima causa fuit dicta reservatio iurispatronatus, quasi quod ad id praetoridatum esset haec unio; Verum in hoc credebam cum improbabilitate praecedere, quoniam stante magno sumptu scutorum dicitur 20. in proprio esse facto per Archiepiscopum in constitutione dicti Conventus, ac etiam in ejusdem Conventus dotatione, praefata reservatio ejusdem pae honorificentiae, impleta loci qualitate, parum estimabilis dici poterat, atque comparativè, quid minimum, ac fere nihil, ideoque proflus incongruum videbatur, ut applicari posset dictum decretum Conciliae sess. 25. de reformat. cap. 9. siue dispositio text. in d. cap. *ad audientiam de Eccles. a benef. ed. f.* Primo scilicet quod illa unio sequuta fuerat ad plures annos, praeterquam deveniretur ad deliberationem concedendi hanc Ecclesiam dictis Regularibus, quod factum fuit ex piummo, quinimo necessario motivo majoris cultus Ecclesiae ac salutis animarum ob dictam malam qualitatem loci in partibus finitimis, in quibus abundare solent homines facinorosi; Et secundo ob magnum ejusdem Archiepiscopi pietatem, non solum ob notabilem sumptum, ut supra de proprio in constituendo ac dotando illam Conventum, sed etiam ob multa alia pietatis opera, in quae in facto docebatur, nedum omnes Archiepiscopatus redactus, sed etiam patrimoniales cum erogasse, ita ut Praefatus ejus domui potius damnosus fuerit; atque mortuus, id quod de supplicetia aliisque supererat, piummè reliquit celeberrimo Hospitali magno ejusdem Civitatis, & consequenter protius improbabile videbatur, quod Praef. adeo pius ac probus pro quodam solo jure honorifico nullius utilitatis vel consideracionis, in loco adeo ignobili & remoto, per tot annos ante per quamdam speciem callidae praetoridationis hujusmodi unionem facere voluisset, (res quidem satis improbabilis.)

Considerando etiam, quod antiquus rigor Sacrorum Canonum circa Ecclesiarum unionem recte procedebat eo tempore, quando adeo non inoleverat usus simplicium Beneficiorum residentium personalem Rectorem non exigentium, cum id proveniret ex quadam consuetudine paulatim introducta, ex deductis per *Gregor. & add. dec. 8. & 15. Mant. dec. 132. num. 3. & plures*, unde propterea residentium Rectores apud Ecclesias, major exinde resultabat populorum commoditas in divinis, majoreque spiritualium ministrorum numerus, & consequenter praedictalis remanebat unio, quae ratio tantum ludie recte congruit Ecclesiis parochialibus, ac aliis personalem residentium requiruntibus, nullatenus vero Beneficiis simplicibus, quae Deus taxit, ut pro majori parte non possideantur tanquam mere temporalia praedia ad solum redditum ac temporalem commoditatem, unde propterea unio alteri Ecclesiae residentialis seculari, vel regulari, potius utilis ac proficua populo, & cultui videtur, quam praedictis. Atque hic nihil videbatur germanus sensus clausulae superius reg. stat. in Indulto Apostolico

contentæ, ne scilicet contra mentem Sacrorum Canonum & Concilii Tridentini noster Ecclesiæ parochiales, vel alie residentiæ, ex quibus populus in spiritualibus præjudicium paratur.

Quo vero ad secundum punctum Regule de annali, de quo solum actum fuit in ultima, *decis. 12. coram C. 6.* & in prima *28. Martii 1661. coram Albergato*, illa r. 1. ita fuit, ex eo, quod unionis titulus appareret incontinenti invalidus ut supra, & consequenter, quod stante decreto irritanti contento in Concilio Tridentino, live in Constitutione *filii*, ejus confirmatoria, titulus remaneret infectus, ideoque regulam defendere eum de cuius non titulo notorie constat. *Gomes. ad tandem regul. qu. 31. Seraph. decis. 983. num. 4.* cum aliis in dictis decisionibus, & sic dici non poterat adesse possessionem annalem, cujus favore dicta Regula prædiit; Fortius vero stante subrogatione gratuita, quæ proviso concessa fuerat ad jus & possessionem defuncti, quæ operatur ut unio, censetur posterior juxta *decis. 835. num. 1. & 2. par. 4. divers.*

Et his addabant scribentes in contrarium, quod in ea questione, an iustus possessor excipere possit de ista Regula de annali, intatet distinctio *Filius in cap. in nostra. de rescriptis*, n. 2. cui adherere videtur *Gomes. ad tandem regul. quæ. 32.* ac disputat hinc inde *Cassad. decis. 14. ad regul. Cancelli.* quod scilicet, aut agere de reservatione speciali, cujus ignorantia probabiliter allegari valeat, & tunc infringitur Regula, quoniam iustus error acquipollit titulo paravo seu possessioni coloratæ, aut de reservatione generali ac notoria, & secus.

Verum etiam in sensu veritatis, qualem demum eadem Rota agnovit in ultima resolutione *27. Februarii coram Albergato*, dicebam omnino verius esse, quod de Regula obijci posset, quoniam illa non prædiit in gratiam possessoris, arque ut iste ex notabilis possessionis beneficio juretur, ut est Regula de trienniali, circa quam intrat consideratio, an possessio tanquam irrita & vacua, ex decreto irritanti suffragetur neque, sed ut infra in sua materia ad dictam Regulam de trienniali *disc. 91.* sed prædiit in odium impetrantium Beneficia certo modo, ut item incipere ac proficui teneantur, ex his, quæ ad materiam ejusdem Regulæ de annali habentur *infra disc. 50.* unde propterea non attenditur titulus nec persona possidentis, sed solum factum impetrantis, adversus quem formam dictæ Regulæ non levanem sufficit possessio etiam nulla & de facto, atque, ut nostri dicunt, etiam a minima *Gomes. ad tandem regul. quæ. 37. num. 8. & quæ. 64. circa finem.* Et in puncto possidentis ex causa unionis *Gonzal. ad regul. 8. 57. num. 10. in fine. Lotter. lib. 2. quæ. 52. num. 39. 40. & 47. Gerz. par. 11. cap. 2. num. 30. Seraph. decis. 1060. num. 7. cum aliis in dicta ultima decisione coram Albergato.*

Præterea neque intrabat motum infectæ ac vacuæ possessionis ratione decreti irritanti contento in Concilio Tridentino, quoniam si ut supra, decisiones ipsi proviso Apostolico favorabiles super unionis validitate firmant Concilium non comprehendere casum, cum ejus decreta percutiant solum parochiales, & Collegiatas Ecclesias ut supra, ergo casus tanquam omisus in omnibus remanet extra Concilialem dispositionem, & consequenter cadere non potest sub ejus decreto irritanti, sed remanet sub dispositione juris communis.

Et quoad dictum *decis. 835. par. 4. divers.* firmantem quod unio, stante subrogatione, ita censetur posterior, cessabat applicatio ex facto, loquitur enim de unione facta Seminario erigendo, quod de tempore obtinebat subrogationis adhuc etiam non erat, & consequenter non adfuit possessor neque de facto qui obijcere posset de regula; Secus autem ubi

de tempore concessæ subrogationis possessio de facto erat plena, cum tunc dari non possit illa ficta contentio, quæ taliter ex subrogatione *regul. 1. 1. 2. 3. n. 5. & sequ.* c. 1. in ultima decisione coram Albergato.

Et demum quoad dictam distinctionem *Felini*, illa non intrabat nec de facto nec de jure, non quidem de facto, dum ex præmissis nullatenus dici poterat, quod ageretur de nullitate notoria, quæ faceret per illorum injustum ac male fidei, possimè dum eadem Rota in tertia *decis. 197. Celsi* credit, illam unionem esse validam, multo magis eam talem credere potuit Convenerit possessor, ut bene ratiocinatur *Rota dec. 662. num. 7. par. 2. recent.*

Et in jure, quoniam dicta distinctio rejecta fuit per Rotam pluries, præsertim apud *Seraph. decis. 1060. in pro. & 1068. decis. 601. par. 4. divers.* apud *Duno. 1. senior. decis. 192. num. 5.* cum aliis deductis per *Lotter. lib. 2. quæ. 52. num. 39. & sequen.* Franci de intruso *quæ. 83. num. 4. 5. & qu. 84. Tandem. quæ. benef. cap. 85. num. 31. & 32.* cum aliis in ultima decisione coram Albergato, & admittit *decis. 289. num. 789. par. 9. rec.* ubi tamquam evitatur, eo quod possessio annalis non fuisse pacifica, ut requiritur ad effectum ut intret regula, ut ibi *num. 19. & 30. Lotter. d. quæ. 52. n. 27. & sequen.*

De tertio verò puncto agitur *infra disc. 73. & sequen.* ubi de materia legitimi contradictoris, cum ibi dicta, in præsentem etiam deducitur.

† Ad materiam regulæ de annali, de qua habetur hoc *disc. 47. & 50.* vidui poterunt deduci *etiam. d. disc. 1. 2.*

Posterioris decisiones emanat in casu, de quo hoc *disc. 47.* sunt impressæ *par. 13. rec. decis. 107. & 401.*

VERCELLIEN. DISMEMBRATIONIS,

Pro ECCLESIA COLLEGIATA JAVENNI,

Cum EREMO CAMALDULENSIUM PERETTI.

Casus decidit per Rotam pro Collegiata.

De eadem materia unionis; Et an in concursu duarum unionum, secunda prævalcat primæ tanquam invalidæ; Ac de ejusdem unionis prescriptione.

SUMMARIUM.

1. Falsis serier.
2. De antiquis decisionibus causa in possessore.
3. Resolutio causæ in petitorio.
4. De clausulis ex quibus exequuto effectus mixtus, atque videtur conditio prius verificanda.
5. Clausula vocatis vocandis non intelligitur de illis qui jam conferuntur unioni.
6. Refrigit non est citandus in executione gratia resignatari.
7. Prestato consensu gratia principali non desideratur alter consensus in gratia accessoria & conjunctiva.
8. Sine consensu non expediuntur litteræ.
9. Si præstato consensu per procuratorem in litteris non est mandatum consensum, principalis iste est necessarius.
10. Quando mandatum procura expret, vel dicatur consensum.
11. Declaratio consensu de qua n. 7.
12. In nova gratia requiritur novus consensus.
13. Decisiones Rote in uno dubio præsupponuntur in alio dubio.
14. De unione effectum non sortita cessante per Regulam revocationem, necessarii.
15. Vero præscribitur per quatuor generariam.
16. An & quando si seu mala pides obijci dicta prescriptioni.
17. Delicti deservit ob longissimum silentium.
18. Decisiones Rote secundum iustitiam vel injustitiam.

DISC. XLVIII.

ERECTO Eremo in montibus Taurinensibus in loco Peretto Emmanupato, curavit Dux Sabaudus fundator de Anno

Anno 1605. obtinere à Monasterio Declusæ Ordinis S. Benedicti mandatum procuræ in persona *Anastasi Germani* auditoris tractatur de Indultis, ac alterius inetti, cujus nomen positum fuit in albo per *N. & N.* ad consensendum coram Sanctissimo dismembrationi Prioratus de Bagnolo à Mensa Monasterii, ejusque unioni dictæ Egeno; Pontifex vero, præfatio per dictum *Germanium* consensu, denegata dismembratione perpetua, concessit solum applicationem fructuum per octo Annos; Verum de Anno 1608. ad preces dicti Ducis, idem Pontifex dictam dismembrationem ac respectivè unionem concessit per litteras in forma commissaria directas Ordinario, Vercellensi cum clausula *vocatis vocandis*, & cum alia, *dummodo Monachorum ad hoc accedat assensus*, ac alia si per diligentem informationem ita esse reperitur; Atque super supplicatione pro hac secunda gratia portea, in vim dicti mandati de Anno 1605. consensum præstitit quidam Laurentius Rattus, quo consensu licet extante, præfatus exequutor, Monachis non vocatis, ad executionem processit, immittoendæ Camaldulenses in possessionem Prioratus; Quare introducta per appellationem ex parte Monasterii causa in *Rota coram Manzando*, duæ prodierunt resolutiones in possessorio retinendæ ad ejusdem Monasterii favorem sub diebus 5. Decembris 1611. & 1. Aprilis 1612. cum subsequuto effectu mantentionis, & quæ resolutiones habentur imprecæ apud *Poss. de manu. decis. 126. & 128.* Cumque deinde mortuis præfati Monasterii Monachis, illud à Sede Apostolica datum fuisset in commendam Cardinali Sabaudia, illius precibus *Gregorius XV.* de Anno 1621. erexit Ecclesiæ Collegiatam Oppidi Javeni, Nullius Provincie Taurinæ, cui de ejusdem Cardinalis commendatarii consensu dictum Prioratum, prævia dismembratione à Monasterio univir, cum subsequuto effectu de Anno 1623. Post silentium vero Annorum circiter 45. Camaldulenses reassumendo dictam causam coram *Brevilaga* subrogata, datoque dubio; An constaret de unionis causæ suffragaretur, sub die 17. Junii 1689. negativa prodixit resolutio, atque in hoc statu causa pendet.

Dictæ autem resolutionis fundamenta plura fuerunt, & quidem solida, ex quibus mihi pro dicta Collegiata scribenti, restitendo etiam ad veritatem, probabilis visa est.

Primo quidem ac principaliter ex dictæ unionis invaliditate, seu non verificatione conditionis sub qua concessa fuit, in forma scilicet commissaria cum dictis clausulis, *vocatis vocandis*, & *dummodo monachorum accedat assensus*, quæ faciunt exequutorem mixtum, ac inducunt conditionem prius adimplendam, quàm ad executionem procedatur, atque alias gesta per exequutorem remanent invalida, nullumque jus tribuunt juxta firmata in dictis hujus causæ primis decisionibus 126. & 128. apud *Poss. Later. lib. 1. quest. 38. num. 40. Gregor. decis. 57. 69. 91. & 413. Buratt. & Add. decis. 171. & 129. & passim.*

Ad evitandum hoc obiectum, scribentes pro Ercino dicebant, curandum non esse de non vocatione Monasterii, ejusque neglecto consensu, quoniam clausula *vocatis vocandis*, quæ ad formam *Regule 21. Cancellariæ* adjicitur hujusmodi litteris in forma commissaria, percutit eos qui possent habere intercellæ, ac possent contradicere, secus autem quod eos, qui ob consensum jam præstitum unioni, non habent jus contradicendi, *Alonsof. ad eandem reg. 22. questione 8. num. 2. & seq. G. 71. part. 12. cap. 2. num. 134. cum seq. R. biff. in praxi super Regula de unionis gloss. 11.* Cumulando in idem quæ habentur apud *Lorin lib. 3. quest. 14. 16. 17. Gregor. dec. 364. num. 4. & in aliis*, de resignatio non obligato citare resignantem, qui jam consensum præstitit super executione litterarum, seu provisionis, quamvis contineret clausulam *vocatis vocandis*, intelligendam de aliis quàm iis, qui jam consensum præsti-

terunt, ut habetur etiam supra in *Neapolitana parochialis decis. 36.* Quoniam juxta *decis. 211. & 214. Caput. lib. 1.* ubi jam præstitus est consensus super gratia, novus non requiritur in ejusdem gratiæ reformatione, vel executione, aut alio actu accessorio & consequitivo primi; Et consequenter dicebatur quod cum in vini dicti mandati procurator Monasterii consensum jam præstulisset in *Dataria* in dorso supplicationis, idcirco alter consensus requirendus non erat.

Verum illud erat debite fundamentum, quoniam ubi etiam præmissa subsisterent, atque dictum mandatum procuræ adhuc vigeret, adhuc tamen advertendum, Papam per organum ejus Officialium *Datarie* jam consensum de dicto consensu præfatio per procuratorem in *Dataria*, seu *Cancellaria* eadem die *Datarie* supplicationis, & sine qua iidem scribentes dicebant, quod alias expedit non fuisset litteræ juxta *decis. 32. num. 10. poss. To. d. de Pens. 172. Celsi num. 14. & in aliis* in litteris postmodum expeditis adjectis pro conditione consensuum ipsorum Monachorum, juxta verba superius registrata ibi, *dummodo Monachorum accedat assensus*. Ego Papa noluit esse contentus dicto consensu præfatio per procuratorem sibi jam noto; Hujusmodi siquidem questiones intant in dubio, secus autem ubi voluntas, est clara ad vulgarem regulam *text. in l. ille aut ille ff. de leg. 2.*

Præterea omnis cessabat difficultas ob expirationem dicti mandati, quod consensum diobus, per acceptance non minus expiraverat in altero, ac etiam in ipso met qui acceptaverat, jam consumptum fuerat per consensum præstitum primæ gratiæ concessæ de Anno 1605. super applicatione fructuum, ut plene firmatur in dictis primis *decis. 126. & 128. apud Poss.* contra quas nihil revelans deducebatur quod sit ingreter; Dictæ siquidem *decisiones 213. 214. Caput. lib. 1.* quæ videbantur meliores auctoritates, (cum iniqua omnia essent generalia) præcutunt casum in quo consensus valide, ac legitime præstitus esset actui principali perfectio, alium actum ad ejus perfectionem non desideranti, quodque secunda gratia esset super eadem re, ac merè accessoria & consequitiva primæ, qualis non erat casus noster, quoniam secunda gratia erat omnino divera, ac nova omnino independens à primæ, & consequenter exigebat novum consensum ex integro, neque curatur de jam præfatio in prima gratia, ut bene apud eundem *Caput. 19. decis. 211. eadem p. 1.* Id autem recte callentes prædicti Officialis *Datarie* ob probabilem dubitationem, an consensus præstitus per dictum procuratorem in Curia esset legitimus ac sufficiens necne? hinc pro conditione adiecerunt in litteris alium consensum ab ipsis mandantibus coram exequutore præstandum, atque ita re vera omnis difficultas cessare videbatur.

Alterum est fundamentum, etiam solum & de per se sufficiens, quod cum dicta unio adhuc effectum sortita non esset, stante quod dicta effectus ratio utpote invalida habenda erat pro non secuta, juxta dictas primas decisiones coram *Manzando*, quæ juxta receptum ac inconcussum *Rota stylum*, edita super uno dubio, in disputatione alterius dubii veniant præsupponendæ, hinc proinde non consulto quod dicta unio sequuta esset ex præfata necessitate, evanuerat per superius in *Regulam 13. Gregorii XV. successoris* in unum revocatum, juxta deducta supra in *Veronica Benificii decis. 42.*

Ac denum, ubi etiam aliqua subesse difficultas, illam tolli dicebam per præscriptionem stante pacifica possessione Annorum 45. ut in specie unionis præscribentæ per quadragesimam pacificam possessionem absque alia justificatione cæteris relatis, *Seraphin. decis. 1432. num. 4. Buratt. dec. 734. num. 6. Rot. dec. 433. num. 6. & 7. part. 9. recent. & in aliis.*

Et quamvis obijciatur de lre jam introductæ, ac pendente in *Rota* ut supra, quodque de jure Canonico,

nico, juxta opinionem in Curia receptam, ac hodie absolutam, instantia est perpetua & nunquam perit, attamen facile erat responso, dum lis introducta fuit cum personis diversis, ejusque ignatum fuit nostrum Collegium, ejus proinde quadragenaria possessio fuit pacifica & cum bona fide, unde propterea non intrabat dispositio *texti in cap. fin. de prescript. ad cujus effectum requiritur mala fide vera indiciva peccati*, in cujus ratione fundata est dispositio juris Canonici correctiva juris civilis in *l. omnes & l. sicut C. de P. script. quæ in casu malæ fidei præsumptæ incorrecta remanet, ut cæteris relatis advertitur per Rot. decis. 270. num. 10. par. 6. recent.*

Et ulterius, ut habetur infra *disc. 91.* ad materiam Regulæ de trienniali, quamvis de jure Canonico instantia nunquam percat, attamen ubi accedit longissimum silentium, ac etiam malum jus intrat, præsumptio desertionis, quodque lis habita fuit pro derelicta, multo magis ubi malum jus jam ab initio detectum est. 17 per decisiones Royales, per quas receptam propositionem habemus quod derogitur, seu probatur iustitia vel injustitia causæ, ut *dec. 337. num. 8. p. 5. recent. decis. 151. num. 3. & seqq. part. 7. Romana: rari. alt. 12. Maii 1659. Prælo & passim*, deinde vero subsequitur longissimum silentium, unde fortius magisque de plano intrat dictæ desertiæ præsumptio, quam ubi ea deducetur ex solo tempore, cum tunc decisiones confirmare videantur bonam fidem possessoris, atque inducere speciem tituli; Hæc autem dicebantur ex abundantia, cum lis esset cum tertio, ut supra.

TOLETANA DEPOPULATIONIS DE UZEDA,

Pro PORTIONARIIS ECCLESIE TOLETANÆ,

Cum PAROCHO S. JACOBI DE UZEDA.

Causa decisus per Rotam pro Portionariis.

De eadem materia unionis, atque pluribus unionibus concurrentibus, quænam prævalere debeat; Et de unionis probatione.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 Resolutionis causa.
- 3 De compulsoria specialis remissivæ.
- 4 De punctis causæ.
- 5 Quomodo probetur locus depopulatus.
- 6 Limitum decimalium distinctio arguit diversitatem parochiarum.
- 7 De jure, vel causâ universali, quod possessio minus conservet totum.
- 8 Effluviatio minus in parte insinit in totum.
- 9 Unio particularis prævalet universali.
- 10 Titulus administratoris excludit jus proprium.
- 11 De compatibili duorum consensu ad eadem jus, vel idem dominium diversæ respectibus.
- 12 Unio non potest fieri per Ordinarium sine consensu intercessum.
- 13 De probatione unionis, ejusque materia.
- 14 Habens immemorabilem potest allegare quemcumque titulum de rebus meliorum.
- 15 Immemorabilis excusatur, ubi constat de initio, & an cum ea compatitur privilegium.

DISC. XLIX.

NICOLAUS V. de Anno 1448. univit omnes in Ecclesiis parochiales locorum depopulatum vel in futurum depopulandum, seu vetius concessit earundem Ecclesiarum fructus & emolumenta destinata pro earum fabrica, Portionariis Ecclesiæ Toletanæ; Cumque Parochus Ecclesiæ parochialis de Uzeda perciperet fructus, ac emolumenta Ecclesiæ S. Domi-

nici Oppidi depopulati de Inestrosa, remitteret verbi dare Portionariis eam ratam, quæ assignata erat fabricæ, hinc proinde introducta lre in *Rota coram Peressio*, datoque dubio; *An dicti portionarii suffragetur Indultum*, sub die 14. Februarii 1639. prodit affirmativa resolutio, confirmata 6. Februarii 1661. ad quarum noimam expedita sententia, & commissa causa per appellationem in eadem *Rota coram Emuriz*, ex parte dicti parochi petita fuerunt temeraria & compulsoria specialis, illæque cum festinali dispositione concessæ die 22. Junii 1661. ut habetur in hac eadem causâ sub tit. de iudicio, ad marciand præsertim compulsoria specialis, an & quando concedi debeat, atque incertum est an ulteriori progressum habuerit causâ, in qua amplius non scripsi, vel quia concordata, vel quia mutavit defensores.

In dispositionibus autem super negotio principali habitis coram Peressio, quatuor fuerunt puncti; Primo scilicet, an constaret de depopulatione dicti loci; Secundo, an dictum Indultum Nicolai suffragetur pro Ecclesiis tunc depopulatis, vel etiam pro depopulandis; Tercio an dictum Indultum restrictum esset ad Ecclesiâ unitas Ecclesiæ Toletanæ in locis depopulatis existentes, adeo ut Portionariis ad eos ibi incumberet onus probandi hanc qualitate unionis, vel potius illud esset universale, adeo ut data depopulatione haberent intentionem fundam; Et quarto an constaret de hujus Ecclesiæ unione dictæ alteri Ecclesiæ S. Jacobi.

Primus punctus erat nudi facti, in quo recte prior populatio, ac successiva depopulatio etiam cum specificatione temporis bene justificabatur, ex eisdem probationibus in his etiam terminis admissis in consimili *Toletana depopulationis de Villalva 7. Februarii 1656. 20. Aprilis 1657. coram Albergato*, atque ex oculati inspectione constabat de vestigiis antiquorum domorum, necnon Ecclesiæ cum cimiterio, & fonte Baptismali, aliisque signis; Et quod magis, bene justificabatur istam Ecclesiam Sancti Dominici habere limites decimales distinctos à dictâ Ecclesiâ S. Jacobi, quæ limitum distinctio arguit esse duas Ecclesias parochiales, diversas, ex deductis apud Gonzal. ad reg. 8. Gloss. 6. num. 17. Coccin. decis. 434. num. 4. Gregor. decis. 104. num. 2. & 3. ac habetur infra in sua materia sub tit. de parochiis.

Secundus punctus erat pariter facti, utpote pendens à sola iustitia Indulti, quod in verbis loquitur tam de locis acta depopulatis quam de aliis in futurum depopulandis, ac habitatoribus desistentibus, unde licet in dictis aliis decisionibus coram Albergato incidenter motivari videretur contrarium, attamen cum dicta sola lectora probatum fuit in hoc æquivoari.

Tertius pariter videbatur magis facti quam juris, decidendum ex eadem lectura Indulti, non restricti ut supponebatur ad Ecclesiâ Toletanâ, sed indistincti, unde propterea dicebam, portionarios possidere totum genus seu causam universalem, ideoque non teneri docere de possessione singularum specierum, cum tunc sufficere ostendere, ut id quod est in controversia sit, species illius generis, juxta doctrinam Bar. in l. 1. §. 7. si qui hoc interdicto, num. 1. ff. de iure iure privato cum concord. plene collectis per Poss. de manu. observ. 73. num. 136. & est in foro frequens propositio, ut in causâ universali possessio aliquorum specierum vel aliquorum actuum conservet jus in toto, ut præsertim frequenter habetur in proposito decimarum in sua materia sub tit. de decimis, ac etiam de ista conclusione causæ universalis ejusque declarationibus ac intelligentiis habetur in *Toletana restrictivus disc. 1. sub tit. de jurisdictione, & in Casar-Augustana Cathedrali auctor. sub tit. de Præminentis discurs. 5.*

Atque hinc resuabat opus non esse docere de dictæ unionis est Quæstione in singulis Ecclesiis, quoniam ubi

ubi unio est unica, complexiva plurium Beneficiorum vel Ecclesiarum, tunc intrat recepta conclusio, quod effectuario in parte operatur effectuationem in omnibus. *Garz. part. 12. cap. 2. de unione, num. 294. Cavalier. decis. 408. num. 6. Burat. decis. 870. num. 4. Rota decis. 109. num. 3. part. 6. rec. cum aliis per Gregor. & Alden. dec. 557. & supra in *Servana* dec. 42. atque admittitur in dictis aliis decisionibus coram *Albergo*.*

Major igitur, ac pene tota disputatio versabatur super quatuor puncto unionis particularis, quae asserbatur facta dixit Ecclesiae Sancti Jacobi, unde propterea cessare dictam jus universale, juxta firmata in specie ad favorem alterius Ecclesiae parochialis in dicta alia *Toletana depopulatione de Villanova coram Albergo*, atque in his decisionibus constituebatur totum fundamentum per scribentes in contrarium.

Quamvis autem ego, ac ceteri pro hac parte feribentes, dixit praeterea unionis probationem, ut infra impugnarem, sive quod admissa etiam probatione, uno remaneret invalida utpote facta per Ordinarium post dictam aliam unionem generale Apostolica auctoritate factam, ad favorem Portionariorum; Atamen videbatur labor inanis propter utriusque partis compatibilem concursus; In factis enim docebatur de ejusdem parochi confessionibus, ac agnitionibus, quod pars fructuum ac emolumentorum hujus Ecclesiae, juxta Hispaniarum fere generale consuetudinem, assignata Fabricae Ecclesiae, per ipsum administratur, quod inadmittitur excluditur jus proprium in quo non cadit titulus administratoris, ut late colligit *Possius de manut. obseq. 52. num. 13. & seq. Duns. decis. 806. num. 7*. Et consequenter intrabat juris utriusque partis compatibilis concursus; Portionariorum scilicet pro dicta rata assignata Fabricae Ecclesiae, ad quam suam petitionem restringebant, Parochi vero reliquum propter curam saltem habitualement, & quandoque actualiter in rusticis & laboratoribus intra hos limites morantibus; Et sic data etiam praesentia unione ista, non probato omnimodo jure negativo, recte comparari potest cum dicta altera unione universalis.

Plurium enim concursus ad idem dominium, vel jus seu eandem possessionem, in jure prohibitus est, quando ab utroque praetenditur insoludum, quo casu dicitur adesse incompatibilitas, secus autem ubi diversis respectibus, ut advertitur in dicta *Toletana jurisdictionis sub tit. de jurisdictione disc. 1. & in dicta Casarugustana Cathedralis sub tit. de Praeminentia, disc. 5. & in Tyburina Castrorum sub tit. d. fendis disc. 62. & alibi pluries, quoniam respectum diversitatis inducere dicitur dominiorum, ac jurium diversitatem, & successivè cessare facit incompatibilitatem, alias ex plurium simultaneo concursu resultantem, cum intelligatur, quando quilibet praetendat totum privativè ad alterum.*

Verum dicebamus dictam unionem particularem non probati, seu probationes factas clare convincere eas invaliditatem; Aut enim pro illa fundamentum constituebatur in quadam unione facta per Ordinarium, & infectio erat manifesta, quoniam ultra defectum solemnitatum & iustae causae, quae in unione faciendi per Ordinarios concurrere debent, ex pluries deductis in praecedentibus, constabat in factis depopulationem istius loci sequutam esse longe post dictam unionem generale factam per *Nicolaum P.* ideoque non poterat Ordinarius sine consensu jus habentium atque in istorum praesudicium dictam unionem facere,

juxta plene firmata in saepius allegata *dec. 214. part. 10. rec. & apud Ottob. decis. 6. & in hujus causae decisionibus*, ac in aliis frequenter, a 100 ut *Rota* in alia consimili *Toletana apud Martes. de comm. part. 1. fol. 634.* agendo de hoc individuali Indulto, dixerit sufficere, quod non probatur particularem unionem allegatam tanquam limitationem regulae generalis

assistentis Portionariis, factam esse ante dictum Indultum.

Ei merito, quoniam si generaliter habemus, unionem tanquam odiosam in dubio non praesumi, atque per allegantem debere plene & convincenter probari, vel per scripturam, vel per immemorabilem, saltem per pacificam quadragenariam cum fama tituli, ex deductis apud *Ottob. decis. 17. g. num. 20. late in Bacon. parochialis 24. Aprilis 1651. coram Melio*, & habetur pluries infra sub *tit. de parochi occasione agendi*, an scitanda esset necne forma concursus, ubi de materia, multo magis, ubi non solum resistit juris regula generalis, sed etiam ratio juris alteri ex Apostolica provisione quaesiti.

Neque praemissis obstat avertendum firmata in dictis decisionibus editis in alia consimili *Toletana coram Albergo*, quoniam in casu supponitur fuisse bene probatam immemorabilem cum requisitis vulgaris *Gloss. in exp. 1. de praescript. 6. quae probatio* postea, cessant omnes difficultates, quoniam inter immemorabiles virtutes seu operationes, illa est praecipua, in praecedentibus ac alibi pluries infirmata tanquam propositio hodie absoluta, quod ejus vigore allegari potest quicunque titulus de mundo melior privilegii vel contractus, unde propterea data dicta probatione, recte dici poterat in dicto alio casu eam unionem fuisse praecedentem, sive subsisteret cum altero Apostolico Indulto particulari derogativo, dicto Indulto generali, vel ex contractu cum eisdem Portionariis &c. Id autem in praesenti dici non poterat dum constabat, de initio, ac etiam de titulo hujus particularis unionis factae per Ordinarium, quod adversatur immemorabili, ex cujus essentialibus requisitis, illud etiam est praecipuum, quod non doceatur de initio, quoniam eo posito exclusa remanet immemorabilis, ex deductis apud *Barat. & Alden. decis. 551. num. 4. late decis. 101. part. 10. recent. num. 8. & passim*, ac habetur in *Sabinen. exemptis sub tit. de Praeminentiis disc. 47. ubi de hoc articulo, an & quando exhibitio tituli praedicti immemorabili, de quo etiam habetur actum sub tit. de praepensionaturae, super puncto compatibilitatis privilegii Apostolici cum dicta immemorabili, de quo praetertim in *Tanen. Abbatis, decis. 218. part. 6. & decis. 20. part. 7. recent. ac etiam pluries habetur sub tit. de decimis*, & insinuat supra in praecedentibus. Haec tamen omnia deducebantur ad superabundantiam, cum revera dictus compatibilis concursus utriusque partis diversus respectibus omnem difficultatem tolleret; stante restricta petitione Portionariorum ad emolumenta Fabricae, quae sunt omnino distincta ab emolumentis parochiae, ut etiam in his terminis specialibus hujus indolli advertitur apud *Peniam decis. 117. juxta impressionem Lugdunensem*.*

SEGOBRICEN. CANONICATUS.

Pro BONAVENTURA EXERNIT.

Cum POMPEO BRIOSEO.

Causa decisus per Rotam pro Bonaventura.

De subrogatione gratiosa in vim Regulae de subrogandis danda colliganti, altero colligante deo functo; An & quando concedenda, vel respectivè deneganda sit; Et de illius requisitis. Et aliqua ad materiam Regulae de Annali.

SUMMARIUM.

- 1 Falli solet.
- 2 Resolutiones causae.
- 3 Ad effectum Regulae de subrogandis requiritur sit super beneficio tanquam d. bico.
- 4 Quando dicatur sit introducta, distinguitur inter actorem, & rem.

- 5 An requiratur citationis reproductio.
- 6 Ad quod requiratur reproductio, & quando per comparisonem citati purgetur citationis defectus.
- 7 Impedienti citari habetur pro citato.
- 8 Declaratur, ut impedimentum debet esse in tempore legitimum.
- 9 De Regula de annali ejusque dispositione ac operatione.
- 10 Regula de subrogandis non intrat in litem calumniosam, & moris iniusta.
- 11 Denegatur subrogatio impetranti fraudulenti beneficio semel, vel infirmo.
- 12 Litem debet esse calumniosa.
- 13 Quod materia subrogationis danda vel deroganda sit arbitraria.
- 14 De clausula siue premissa & c. quando inreret & suffragetur.

DISC. L.

VAcante Canonica Ecclesie Segobricen. per obitum possessoris de mense Septembris 1651. Capitulum h. bens iurisdictionatus, ac presentandi, de quo habetur adhuc in hac eadem causa in sua materia sub rit. de iurisdictione, presentavit Mattium, Pompeus autem eundem Canonica impetravit à Sede Apostolica tanquam devoluta ob presentationem non factam in tempore, expediturque litteris commisit causam in Rota coram Præiudice, sique obtemperata solita citatione cum inhibitione, p. iuliquam executioni demandaretur, sequutus est obitus Martini, unde Capitulum presentavit Bonaventura, quo petente provisionem in Dataria, Martino autem petente subrogationem debitam colliganti in viti Regula 12. alias 29. de subrogandis, Dataris, ut frequenter praticari solet, petuit votum Rotæ, ubi assumpta disputatione coram Dno Grego, sub die 26. Novembris 1651. prodixit fœsolutio pro dicta subrogationis denegatione, ut patet ex dec. 971. inter illas Dnozetti, ad cujus normam expedito voto, Bonaventura obtinuit provisionem, pro cuius executione etiam disceptatum deinde fuit in Rota super verificatione iurisdictionatus Capituli, ut in hac eadem causa sub rit. de iurisdictione disc. 7.

Dno autem fuerunt dictæ resolutionis fundamenta; Primò scilicet deficientia litis; Et secundò (quatenus adfuerit) ejusdem litis calumnia seu clara iniustitia; Quatenus enim pertinet ad primum, certa est conclusio, quam neque scribentes pro ipso petente subrogationem negabant, litem esse balui ad fundamentum Regulæ, vel subrogationis non concedendæ sine lite, quæ sit super beneficio tanquam debito, non autem tanquam debendo, Gloss. in cap. 2. vers. si autem in lite pendente in 6. Paris. de resignat. lib. 2. quest. 3. num. 5. Garz. part. 11. cap. 3. num. 76. Lotter. lib. 2. quest. 10. num. 114. Rotæ apud eundem Dnozetti, dec. 45. apud Ostob. dec. 140. num. 7. & 8. apud Celsum dec. 179. num. 1. & in hujus causæ decisione, ac scriptis.

Non adesse autem litem dicebam ego scribens pro Bonaventura, non obstante quod causa fuisset introducta in Rota, ac expedita citatio cum inhibitione, quoniam in hac materia in genere, an & quando dicatur introducta lis, distinctio est, quod aut agitur quoad ipsum actorem, qui litem introduxit ac expeditionem super citatione partis obtinuit, & dicitur lis introducta; Aut vero quoad rem, & scus, usquequo sequatur legitima executio citationis. Vitalin. in Clement. 2. ut lite pendente num. 24. & 25. Achill. dec. 10. de respectu Crecin. dec. 431. num. 7. Duraz. dec. 1. §. 280. & 331. cum aliis collectis per Aldem. ad eundem Duraz. dec. 109. dec. 57. num. 11. & seqq. & dec. 94. num. 18. & seqq. part. 7. recent. Et in specie ad effectum hujus Regulæ de subrogandis Mandat. super eadem Regula quest. 11. num. 2. apud Celsum dicta dec. 179. num. 5. Gregor. dec. 27. Ostob. dicta dec. 140. & passim.

Quinimo necessariam esse reproductionem, videtur sensus Lotterii dicta quest. 20. lib. 2. num. 114. ac præsuppositivè habetur apud Gregor. dicta dec. 27. num. 2. & seqq. & Ostob. dicta dec. 140. num. 6. quod tamen adhuc non habui occasionem particulariter disputandi, sed ubi citatio esset legitime exequuta, atque non esset lapsum tempus notabile, quod causaret ejus desertionem, vel circumscriptiorem, probabilis videtur reproductionem non requiri, cum illa per DD. desiderata videatur in ordine ad iudicem, ut ita scilicet reddatur certus de sua jurisdictione, atque ad ulteriorem processum in causa procedere valeat; Actum in ordine ad rem citatum, ut contumax reputari possit, atque contra eum procedi ad ulteriora in consummationem, quod in Urbedicimus per contradias; eo quia citatorum procuratores, donec viderint in actis citationem reproductam, comparere negligunt; Huiusmodi autem effectibus scilicet, in aliis videtur, quod sola legitima executio sufficiat, adeo ut si citatus compareat, etiam sine reproductione, valide procedi ad ulteriora etiam ad sententiam habetur apud Dnozetti dec. 664. num. 6. quoniam citato comparente omnis defectus citationis sanatur, ex late deductis per Gregor. & add. dicta dec. 27. & 94.

Non negabantur, ut dictum est, præmissa per scribentes in contrarium, sed insistebant in limitatione, quoties staret per citandum, quominus citatio executioni demandaretur, cum tunc in odium impedienti, citatio habenda sit pro exequuta, ad text. in cap. quoniam frequentius 5. part. 1. in lite non contestata, Reg. dec. 11. num. 1. de dolo & consummatione in rebus, dec. 324. part. 3. recent. num. 2. Duraz. dec. 416. num. 3. & dec. 519. num. 3. Cels. dec. 130. num. 16. & dec. 177. num. 4. & sequenter; Impedimentum autem allegabatur præstitum cum recuribus ad Concilium Regium, ac Magistratus Sculares, denegantes, seu alias impedientes citationis executionem.

Econverso autem ego non negabam dictæ limitationis veritatem, sed negabam ejus applicationem ad factum super dictis recuribus, cessante legitima justificatione, unde propterea p. actus videbatur potius facti quam juris, an scilicet quibusdam attestatiombus, quæ desuper dabantur, deferendum esset necne? super quo certa juris regula statui non potest, cum sit materia reposita in iudicis arbitrio, regulando ex facti qualitate, ac singulorum casuum particularibus circumstantiis.

Dicebam tamen, quod ubi etiam dictis probationibus deferendum esset circa ipsos recuribus, siue alia impedimenta in genere, id non sufficiebat, nisi ex parte allegantis litem, ejusque vigoris petentis subrogationem, justificetur ejusdem impedimenti tempus præfixum, ex ca. ratione, quod cum ex Regula de annali huiusmodi imperatores certo mō teneantur infra sex menses litem introducte, mediante vocatione partis ad iudicium, deinde intra alios sex menses prosequi, atque alias totum quoad eos habetur pro infecto, hinc proinde justificandum est, quod nisi impedimenta præstia fuissent, sequi potuissent executio citationis in dicto termino sex mensium, ideoque pro obatio impedimenti debet præterire ac specificare tempus, ut in specie Gomf. super Regula de annali questio. 71. & sequen. & est generalis recepta propositio, ut impedimentum non iustificetur, nisi tale, quod eo non sequuto, actus expulsi potuissent, Geminin. cons. 91. m. 12. Tusch. verbo inprimis in canon. 29. num. 17. & consuetum deducta apud Duraz. dec. 743. num. 5.

Atque hinc advertebam resultare, non solum cessationem litis ob non sequutam citationem, sed etiam ob cessatum jus impetrantis ex dicta Regula de annali, recte intrante, cum Martinus esset pacificus possessor controversi beneficii per annum & ultra unde propterea non servata forma ejusdem Regulæ vocandi ad iudicium possessorem infra sex menses à die imperationis, omne

omne jus impetrantis evanescit. *Consef. add. Reg. de annali qu. 80. par. 6. cap. 2. num. 213. Loster lib. 2. qu. 32. num. 69.* ubi plene de ista Regula de anna i, ac de pluribus questionibus sub ea cadentibus *Greg. dec. 332.* cum aliis de quibus supra in *Mediolanen. Beneficiorum. disc. 46.*

Subsistere etiam videbatur alterum fundamentum manifeste injustitiae seu calumniae litis, quae concurrenti, pariter cessat Regula de subrogandis, quae sicuti non prodest odioso impetratori pificatorio Beneficii. invenitis, ita neque prodest debet calumnioso litigatori. *Seraphin. decif. 1165. Cels. decif. 148. Mediolanensis beneficij 25. Junii 1649. Buchio,* cum aliis in hujus causae decisione, ex ea satis probabili ratione, quod alias ita indirecte explicari curantes beneficia, injustas, atque calumniosas lites possessoribus promovere curarent sub ista spe obtinendi subrogationem per eorum mortem.

Haec autem ratio clarius intrabat in hac facti specie, stante quod Martinus, contra quem impetratio facta fuit, erat senex ac valetudinarius, unde probabiliter brevis ejus mors sperari poterat, ut eventus docuit, quo casu dicitur id facti in fraudem & ex dicta malitia, quae ponderata fuit in additione facta ad eandem Regulam sub Paulo III. ideoque in ipsa Regula litteraliter ita disponitur, ac adducitur *decif. 167. & 202. par. 4. recent. tom. 2. & sequens.*

Et quamvis non omnis injustitia in hoc attendatur, sed illa debeat esse evidens ac notoria, adeo ut calumniam redeat, *Gregor. & add. dec. 129. & 426. Buratt. & add. decif. 374. & 927. Duzozzi. dec. 666. n. 8. & sequens;* Attamen quia dicta Regula non inducit in Papa praesentem necessitatem concedendi subrogationem, sed id repositum est in ejus arbitrio pro facti qualitate regulando, ut advertitur infra in Cremonen. *disc. sequen.* Hinc proinde ad hujusmodi calumniam inspicendam, non solum examinanda sunt merita causae in genere seu in abstracto, sed attendendae sunt etiam illae facti circumstantiae bonae vel malae fidei redolentes, & an illa mora esset cum dicta malitia & fraude, necne; Unde propterea tanquam in re arbitraria ex facti circumstantiis regulanda certa determinataque regula dari non potest, sed pro singulorum casuum conjuncturis & circumstantiis situm arbitrium interponi, seu regulari solet, ut frequenter praestitavi scribendo in Dataria, quandoque pro concessione, & quandoque pro denegatione hujusmodi subrogationis.

Applicando autem ad rem, clara ac evidens erat hujus impetrationis injustitia ex solo facto inevitabili, non recipiente illas ambiguitates, quae cadunt, ubi lites penderet a puncto juris, dum impetratio facta erat ex capite devolutionis ob praesentationem non factam in tempore, & tamen in facto ostendebatur ad evidentiam de contrario.

Et licet scribentes in contrarium id recte agnoscentes, impugnantem jussu praetoratus Capituli ex fundamentis, de quibus in hac eadem causa sub d. 112. de jure par. disc. 3. ac propterea inferrent, quo impetratio subfiteri posset ex vacatione per obitum prioris possessoris tanquam de beneficio libero, stante clausula, *sive transmissio &c.* Nihilominus iuste hoc motivum rejectum fuit, quoniam ista clausula non suffragatur, neque alicujus operationis est, quando modus vacationis dispositive expresse, & ex quo principaliter facta est impetratio, est omnino falsus. *Cassad. dec. 5. de praebendis, Cels. de Grass. de 14. num. 8. eod. tit. Loster lib. 3. qu. 8. n. 65. & num. 66. cum sequen. Gsif. par. 11. cap. 1. & adducitur decif. 257. num. fin. par. 12. recent. & in hujus causa de consue. in fine.*

† Aliqua habentur de hac materia infra disc. 132.

CREMONEN. PAROCHIALIS.

Pro IOANNE BAPTISTA TARAGNANO.

Cum IOANNE BAPTISTA URSIO.

Causa disputata coram Dataria, & credo resoluta pro Taragnano.

De eadem materia subrogationis dandae colliganti in vim Regulae de subrogandis; Et an denegari debeat etiam in casu liti non calumniosae, quando ista sopita est per concordiam, quamvis haec sitet adhuc imperfecta, adeo ut admittet penitentiam.

SUMMARIUM.

1. Falli solet.
2. Subrogatio datur colliganti etiam per mortem colligantis.
3. Repositum est in arbitrio Papae cum dare, vel denegare.
4. Transfessio exinguit litem.
5. In rebus quae non sunt in commercio sine assensu, datur penitentia ante assensum.
6. Quod inter ipsas partes non habeatur alius pro perfectio.
7. Etiam ubi concordia est revocabilis adhuc debet esse iusta causa denegandi subrogationem.
8. An in rebus rejectis damnorum, & interesse in beneficiis.
9. Subrogatio non datur impetranti certo modo ob praesentationem, seu impetranti beneficium senis vel infirmi.
10. Sola supplicatio signata etiam ante expeditionem beneficii excludit penitentiam.

DISC. LI.

VACATA in Curia Ecclesia parochiali S. Andreae Cremonae atque ad eam concurrentibus Ursio & Taragnano, primus Datarum gratificatus fuit ob narrativam, quod aliud Beneficium non possideret; Cumque istud praesuppositum esset falsum dum tria simplicia Beneficia possidebat; Hinc proinde Taragnanus impetratioem obtinuit, atque introducta litem coram Ordinario tanquam excurrere in litteris deputato, prodixit sententia ad favorem dicti Taragnani super executione dictarum litterarum suae provisionis, devenit fuit ad concordiam sub reservatione Beneficii Apostolici, per quam Taragnanus juri suo cedebat super parochiali, e converso Ursius dimittebat dicta tria simplicia Beneficia ad favorem Julii Celsatis nepotis dicti Taragnani, Cumque desuper confectam esset instrumentum, atque penderet impetratio beneficii, pro quo portenta fuerat supplicatio, atque Ordinarius providisset dictam Taragnano de alia parochiali hoc medio tempore vacata; Hinc Ursius satagendo habere, tam parochialem, quam Beneficia, dictam concordiam utpote re integrare, & per Papam adhuc non approbatam revocavit, atque pro infecta haberi declaravit, & stante morte civili colligantis peti assignationem alterius Beneficii incompatibilis peti subrogationem in vim Regulae 28. alias 29. de subrogandis, habentis locum, etiam in casu mortis civilis, ut apud *Paratis. dec. 39. Cels. decif. 179. num. 7. Loster. lib. 2. qu. 20. num. 75. & 76.*

Huc autem petitioni se opponente dicto Taragnano; pro isto scribens coram Dataria, pro denegatione respondendum esse dicebam, quoniam Regula praedicta non inducit in Papa praesentem necessitatem, sed solum fundata est in quadam congruentia seu aequalitate ratione ad lites extinguendas, & ne colligantes multiplicarentur Ac propterea ubi etiam

dicte Regulæ requisita concurrant, quia nempe reuera adesse illis, neque illa dici possit notorie iniusta & calumniosa, sed regulariter subrogatione digna, adhuc tamen si alia concurrunt probabilia motiva, talem subrogationem denegandi, id repositum est in Papæ arbitrio pro facti qualitate diversimodè regulari solito, quandoque illam concedendo, & quandoque denegando, ut advertitur apud Coccin. *decis.* 350. n. 3. atque docet frequens praxis, ideoque juxta reultans ex hac Regula dicitur incertum ac eventuale, ut apud Coccin. *ne supra.*

Aplicando autem ad rem, dicebam, quod per concordiam jam inter partes per publicum instrumentum juramento stabilitam, sublata erat de medio lis, quæ ex deductis *disc.* *pra. ed.* dicitur basis ac fundamentum hujus Regulæ, & sine qua non datur subrogatio, quoniam transactio tanquam species rei judicatæ licet permittat ac extinguit, omnique priora jura & acta tollit, atque nihil transigentibus remanet, nisi jus petendi ejusdem transactionis observantiam ac executionem, ut generaliter disponitur in *cap. 1. de transact.* cum concord per Gregor. & add. *dec.* 216. *Buratt.* d. c. 464. *Rot.* *dec.* 86. par. 6. *rec.* & add. *dec.* 216. *Buratt.* d. c. 464. *Rot.* *dec.* 307. *num.* 2.

Et quævis de stricto jure in hujusmodi rebus ac juribus in libero commercio non existentibus absque Papæ vel alterius Principis beneficio, actus remanet imperfectus, atque admittit penitentiam, ut latè colligitur *Surd. consil.* 484. n. 8. & *Salgad.* in *lakyrint.* par. 2. cap. 21. n. 14. & n. 33. cum *seqq.* & par. 1. cap. 33. n. 21. & *seqq.* atque semper tenuit Rota, ut apud *Achil.* *dec.* 2. de *paol.* *Capuani.* n. de *il.* 12. par. 3. *Cevaler.* *dec.* 153. *Rot.* *dec.* 755. par. 1. recent aliis *dec.* 189. par. 4. *Romana* la. di. *loc. utrum montium* 19. *Junii* 1641. *Peregrin.* & in aliis, ac advertitur etiam supra in *Tolosana* *beneficii* 38. & in aliis super facultate revocandi mandatum ad resignandum quamvis juratum, ac etiam habetur in *Aversana* ac in aliis *sub tit. de penitentibus* super penitentia re integra in consensu præstito pro subrogatione pensionis, cum similibus.

Ideoque admittendam quod dicte penitentia de stricto jure locus esset, rejecta opinione volentium imperfectionem actus procedere, quoad Principem vel alium tertium qui alterius debet, non autem quoad ipsas partes, quatum resp. ad actus habet pro perfectio ex deductis per *Gratian* d. *sepe.* 174. quoniam ultra quod etiam in aliis materiis proph. is verior videtur contraria opinio, ex his quæ habentur deducta in *Romana* *in Albanen.* *inca* pro *Nunc.* *sub tit. de donationibus* & alibi; In beneficiis tamen, id est extra controversiam, cum perpetuo Rota tam antiqua, quam media & moderna, hanc tenuerit opinionem, ut patet ex proxime allegatis decisionibus.

Attamen dicebam, etiam cum sensu veritatis, quod ista penitentia, quæ de juris stricta censura competebat, de facto continebat violationem fidei, ac perjurium, nec non malitiam, ita obtinendi tam parochialem quam beneficia, ac etiam fraudem & deceptionem colligandis, qui fidei dictæ jurate fidei aliam parochialem incompatibilem ab Ordinario sibi collatam acceptaverat, cum Ordinariorum provisiones emanare dicantur motu proprio, unde preterea apud Beneficiarios receptum est, eas non indigere justificatione; Adeo ut in materia feudalium vel simili, in qua donec perficiatur actus, admittitur penitentia ex pluries deductis in sua materia *sub tit. de fidei.* non desint volentes competere alteri contrahenti adversus fidei violatorem actionem ad damna & interesse, ut ex *Affiliis* & aliis habetur apud *Hodern.* *concreto* 16. n. 52. cum *sequen.* & insinuat in dicta sua materia de fidei, præsertim in *Camerin* n. d. 46. & in aliis.

Quicquid autem sit de dicto assumpto, ad effectum illud deducendi ad praxim pro damnorum ac interesse

restitutione, quod in materia beneficiis receptum esse non intrare circa illud interesse, quod resultat ex acquisitione, vel non acquisitione beneficii vel pensionis, sed bene resultat quoad verum interesse ab altera parte passum, puta circa expensas factas pro expeditione litterarum in vim mandati, vel alterius conventionis postea revocatæ ex deductis in dicta *Tolosana* *beneficii* *disc.* 38. Attamen semper, ut dictum est, actus remanet de facto turpis ac indignus, aliquam continens malitiam vel fraudem, quæ justam habere debet causam interponendi arbitrium pro subrogationis denegatione, eo modo quo denegatur piscatorio impetranti certo modo ubi privationem Beneficii viventis Gregor. *decis.* 426. n. 9. seu promoventi licem contra sententiam infirmum ut *disc.* *præced.* cum similibus, in quibus eadem vel similis ratio cadat.

Juxta præmissa credo, quod sequutum sit, ut denegata subrogatione, concessum fuerit Beneficium super concordia, quæ esset cum sortita sit; Possimè quia, ut mihi supponebatur, de tempore penitentia signata jam esset supplicatio super concessione Beneficii, ideoque quicquid sit, an in hac materia beneficiis sufficiat ante registrationem ac presentationem consensus, ex quibus gratia perfici dicitur, ac jus formale acquirit, cum prius his non sequitur in arbitrio Datarum resistat supplicationem licet signatam lacere, ut aliis in præcedentibus advertitur, attamen ad eundem finem desumendi justam causam pro dicto arbitrio regulando confesse ponderabam ea, quæ habemus in materia alienationis bonorum Ecclesiæ, quod licet ante obtentum Beneficium Apollonicum ex parte Ecclesiæ, cum ea claudicatione, quæ ejus favore introducta est, detur penitentia, attamen ista cessat post signatam supplicationem, quamvis expeditio adhuc quia non sit, ut in *Romana* *domorum* 14. *Decembris* 1649. & 18. *Februarii* 1650. coram *Vichio*, ubi id declaratur, ac habetur in sua materia *sub tit. de alienat.* & *contra* *libus.*

FIRMANA BENEFICII.

Pro IACOBO LAURENTIO CONTUCCIO,

Cum IOANNE SAPOLINO.

Casus variè *decisus* per Rotam.

De eadem materia Regulæ de subrogandis: Et quando dicatur adhuc durare lis, vel potius extincta per mortem colligatorum, tam ad effectum hujus Regulæ, quam etiam ad effectum actionum, super iis, quæ coram alio iudice vel executore gesta sint licet introducta ac pendente in Rota ad materiam *Clementine* *An tunc*, de *scriptis*.

Et quid ubi Ordinarius collator habet indultum conferendi reservata, an danda sit subrogatio.

Et ad quam justificationem teneatur ille qui habet litteras subrogationis pro illarum executione.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 Resolutiones causæ.
- 3 De penitentia causæ.
- 4 Lis est basis & fundamentum Regulæ de subrogandis.
- 5 Per mortem alterius in Beneficiis eximium sit.
- 6 Intentionem venditionis iactationem ex l. diffamari, an & quando dicatur actor vel reus.
- 7 Declaratur conclusio de qua n. 5. & quando non procedat ubi reus alicuius actum non fecit.
- 8 De alia declaratione ubi actus ad iudicium sit tunc.
- 9 Ubi causa est incredula in Rota, non potest alius executor se ingerere.
- 10 De eadem, & quod aliis sunt assentata gesta coram alio executore.

11 Ubi

vel alterum situationis Ecclesie & loci in ejus Diocesi
juxta deducta in d. d. f. 14. jub. iii. de Jurisdictione.

Ac etiam, quia ubi subrogatio colligantis non est
par, & in formam gratiam, sed in forma committit-
aria, continens potius mandatum de subrogando, tam
in ius colligantis defuncti, quam ad litem & causæ
prosecutionem, cum requiratur factum iudicis, sed
executoris tale mandatum exequi debentis cum cogni-
tione causæ, hinc intrat dispositio dictæ Clementine
Auditor, ut alter iudex assumendus non sit in causa
introducitur in Rota, ut advertitur d. dec. 108. par. 1.
rec. d. dec. 132. num. 3. par. 11. rec. et. & bene in secun-
da hujus causæ decisione 18. Aprilis 1659.

Postea vero duratione ac excellentia iuris, intrabant
de consequenti attentata, quoniam ex dispositione vel
ratione textus in d. Clement. Auditor, ita committitur
intelligitur, quoties causæ beneficiæ reperitur com-
missa, & introducitur in Rota, cessant omnes execu-
tores, atque ad Rotam solum privative pertinet ex-
equi, five etiam in Beneficiis de jure patronatus insti-
tuere, ut etiam conferre, atque alia gesta curam aliis
10 exequutoribus dicantur attentata, & tanquam talia re-
putantur nulla, seu revocanda veniunt juxta d. f. 443.
Coccini dec. 244. & 469. par. 4. rec. tom. 2. & in aliis
supra allegatis, & in prima hujus causæ decisione, ac
passim, cum fit principium receptum.

Non negabatur hæc per scribentes in contrarium,
minime negantur, imo approbantur in secunda revo-
catoria decisione super exclusione attentatorum, sed
fundamentum constituitur in eo quod dicta commissio
causæ in Rota contineret clausulam, sine præjudicio
executoris litterarum Apostolicarum, quæ præservat
jurisdictionem exequutoris, ut commissio non obsta-
tante, ad executionem procedere valeat, unde prop-
terea inhibito regulanda est ad limites commissi-
onis, juxta quam intelligenda venit tanquam effectus regu-
landus à sua causa productiva, ideoque non causat
attentata, ut apud Dumas. dec. 847. num. 1. Gregor.
& adden. dec. 119. Roj. dec. 303. dec. 209. par. 11. par. 11.
rec. cum aliis in dicta secunda decisione.

Ista propositio est vera in casu suo, sed non applica-
batur ad præsentem, unde aliquod æquivalentem alicui
videbatur in applicatione, Quare ad istud æquivalentem
elucidandum, in dicta ultima disputatione, super dubio,
an standum esset in primo, vel in secundo loco
decisis, quando nulla capta resolutione, mandatum
fuit videri de bono jure, dicebam plures casus distin-
guendos esse.

11 Primus verò est, ubi agitur de commissione appel-
lationis interpositæ à sententia vel decreto iudicis infe-
rioris pro executione litterarum Apostolicarum, vel
alterius instrumenti, seu obligationis, & tunc si com-
missio habet in ventre clausulam, sine præjudicio, per-
servata remanet jurisdictionis iudicis à quo, ut circa
vitiis attentatorum, non obstante inhibitione iudicis
ad quem procedere valeat ad executionem, ut in ter-
minis beneficiæ firmatur dicta d. dec. 209. par. 11. rec.
Et generaliter in terminis executionis obligationis
Cameralis, vel alterius processus exequiui, vel man-
dati de manutenendo cum similibus procedunt dictæ
decisiones coram Dumas. Roj. & Gregor. ac aliz in
dicta secunda hujus causæ decisione.

Alter casus est, ubi agitur de commissione in prima
instantia super negotio principali ex dicto remedio 1.
diffiniri, vel simili, in qua Signaturæ stylus est appen-
dendi dictam clausulam sine præjudicio, ad effectum,
ut non alteretur potestas exequutoris jam dati, ut bene
advertebat Lotter, qui omnium latius & melius materiam
tractat lib. 3. quest. 11. num. 31. cum sequent. ita ut sup-
ponatur disputationem exequutoris præcedere com-
missionem in Rota; Et tunc, auterant jam expedire
litteræ Apostolicæ, cum certo ac speciali exequutore,
fortius verò si etiam præsentem coram exequutore,
qui prævenit, & certum est, dictam clausulam esse

operativam, cum per eam censetur Papam voluisse
præservare jurisdictionem exequutoris jam deputati, ne-
que illi tollere jam concessam jurisdictionem, cuius
avocatio in iuriam ipsius iudicis, ac præjudicium pat-
ris continere dicitur, ut per Lotter, ubi jub. in 30. 11.
& 39. Rota in Tulien. Cord. nov. 17. Mart. 1638. coram
Ubaldo & d. e. 143. in fine par. 11. rec. & in aliis.

Aut litteræ expedite alibi præsentatur non erant,
fortius verò si adhuc non essent expedite, & tunc,
quamvis gratia dictam commissionem præcederet, atten-
tamen dicta conclusio non intrat, quoniam in præservativa
trahenda non est ad eas futuras lites, quæ tunc non
erant in rerum natura, neque ad jurisdictionem adhuc
non existentem, ideoque cessant omnes rationes in
præcedenti parte hujus casus consideratæ, cum nulla
injuria fiat ipsi exequutori, dum nil avocatur, neque
præjudicatur patris, dum habet eandem Rotam in ex-
equutorem. Lotter, ibid. in 30. & 37. Rot. apud Marchef.
de commiss. tom. 1. fol. 294. & per argumentum à con-
trario admittitur in dicta Tulien. Cord. coram Ubaldo.

Tertius est, quando de tempore commissionis causæ
in Rota nulla expedire non erant, nec præsentatur
litteræ totam alio exequutore, verum neque concessa
erat gratia upote refulens ac novo contingenti casu
mortis colliganti sequitur post commissionem ac intro-
ductam causam in Rota, & tunc dicebam indubitatum
esse, quod intraret dispositio dictæ Clement. Auditor,
non obstante dicta clausula præservativa contenta in
commissione; Tum quia nulla tunc aderat jurisdic-
tio reservabilis, & sic deficiat extremum habile, in
quo illa verificari posset, cum natura præservationis
sit in alium relinquere id quod invenit ac præexistit,
non autem aliquid dare de novo, tum clarius quia
nunquam aliis verificabilis esset dictæ Clementina dis-
positio; Et consequenter reflectendo etiam ad solam
veritatem, videbatur quod attentata adesset, ac suc-
cessive quod magis probabilis fundataque esset prima,
quam secunda resolutio.

Aliud deducebam fundamentum scribentes in con-
trarium pro evitandis dispositionem dictæ Clementine,
& consequenter attentata, quod scilicet dictus Abbas
Farsen, amplum haberet privilegium Apostolicum
exequendi intra fines Abbacie privative ad quicum-
que omnes litteras Apostolicas, gratiam vel iustitiam
continentes; Verum istud motivum merito neglectum
fuit per Rotam, utpote nulli inivisioni fundamento;
Tum quia erat supponere pro conclusione id quod prin-
cipaliter erat in questione, an liceret ista Ecclesia esse
neque intra fines dictæ Abbacie, cuius contrarium est
probabilius ex deductis d. d. f. 14. de jur.isdictione;
Tum etiam quia dispositio dictæ Clement. continet
decretum Concilii generalis Viennensis, quod exigit
particulari mentionem ac derogationem juxta natu-
ram Conciliorum Generalium, ut advertitur supra d. f. 46.
& alibi, atque de facto dispositio dictæ Clement.
inconcussè servatur, qualescunque sint exequutores,
five particulares, quando juxta dictam distinctionem
casuum intrat ejus dispositio, ut supra.

Quo verò ad secundum punctum, an dicta subroga-
tio in vi Regule de jurejurandi, præsupposita lite ut
suprà concedi debeat; Difficultas residet in eo,
quod Archieviseopus, qui se pretendebat Ordinarium
Collatorum habere indultum Cardinalium confer-
endi reservata, quod capite etiam litigiosa juxta d. e. 1.
Martini & d. e. alibi d. f. 52. par. 2. rec. et. & ha-
betur alibi jura; Et hoc enim, non resulat in
dubium potestatis, quæ in Papa est absoluta in benefi-
cialibus ex deductis d. f. 148. sub tit. de Regularib. Sed
bene illud verisimiliter deficientis voluntatis; Cum
enim lis inducat beneficii affectionem ad text. in cap. 1.
& 2. ut ius per. in 6. Hinc proinde Papa concedendo
superflui colliganti subrogationem, nemini dicitur
inferte injuriam, vel præjudicium; Non quidem col-
liganti defuncto, cujus totum jus per mortem est
resolutum,

resolutum, neque ipsi colligantur suspecti, cui facit gratiam & favorem, minimeque alteri collatori, cuius ius ob dictam affectionem in huiusmodi vacatione remanet impeditum, unde propterea Papa ita ex iusto motivo extinguendi litem solum præjudicat sibi ipsi, atque non cogitat præjudicare alteri, ut sequetur in casu, quo Ordinarius habet Indultum conferendi etiam reservata & affecta: De hoc autem disputatum non fuit: Credebant tamen istam esse questionem potius facti quam juris, cum totum pendat à voluntate Papæ, ideoque determinationem recipere à stylo Datarie, quæ est ejus organum, & ex quo Papæ voluntas regulatur solet; *Manic. dec. 214. Gregor. & adden. dec. 310. & frequenter, neque adhuc occasio præbuit id formiter disputare.*

Denique quoad tertium, ac ultimum punctum, an scilicet habens subrogationem, teneatur justificare omnia narrata in litteris; Scribentes pro subrogato dicebant huic assistere Regulam, quod ad effectum subrogationis, ejusque executionis, sufficit solum justificare litem, & clericatum, ac possessionem ejus, in cuius locum est subrogatus de tempore obitus, *Gregor. dec. 32. 306. & 307. in principio. Duran. dec. 430. num. 1. Orsibon. dec. 140. num. 4. Loiser. lib. 3. cap. 13. num. 57.*

Econverso autem scribentes pro hac parte insistebant in distinctione, an ageretur de subrogatione per gratiam particularem ad partes, vel potius de illa, quæ tanquam accessoria ad gratiam principalem desumpta est ex clausulis generalibus supplicationis, ut primo casu procedat dicta regula, secundo autem in secundo. *Garz. de benefic. p. 6. cap. 4. num. 31. cum seqq. Rot. dec. 109. num. 13. part. 10. recent.*

Ac etiam insistebant in alia distinctione inter subrogationem in forma gratiosa, in qua Papa utitur verbo *subrogamus*, & alteram in forma rigorosa, seu in forma dignum, in qua Papa mandat subrogari, ut hoc secundo casu formalis justificatio desideretur, juxta *dec. 11. Medolan. litem pendente, dec. 378. num. 1. part. 1. recent. dec. 135. num. 7. & seqq. dec. 469. num. 17. & 18. part. 4. nota. & in aliis.*

Prima distinctio non intrabat, cum ea cadat in illa subrogatione, quæ obineatur in vim reservationis, vel affectionis pro privilegio, tanquam de vacanti adversus privilegium ab Ordinario, seu possidentem iure unionis, juxta casum de quo supra in *Mediolanen. Beneficiorum disc. 46.*

Bene tamen credebant intrare dictæ distinctionis rationem, ac ad instar; Quemadmodum enim in dicto casu omnia sunt justificanda, & quando reservatio, seu affectio est dubia, non conceditur exequio, sed requiritur justificatio formalis omnium narratorum causæ cognita, ut bene *dec. 187. num. 1. part. 2. recent. Gregor. dec. 38. Burat. dec. 769. num. 1. & 3. Loiser. lib. 3. quest. 12. num. 69. cum seqq.* Ita à pari, ubi cadit dictum dubium resolutum à narrativa, quod Beneficium non esset in Diocesi Firmana; sed spectaret ad Abbatiam Fassin, *Nullius*, unde Papa non cogitavit præjudicare Archiepiscopo, qui erat Cardinalis indultarius, atque circa verificationem istius narrativæ erat tota causæ vis, dum de hoc dubitabatur principaliter; ut supra.

Et quoad alteram distinctionem, ut pluries advertitur in præcedentibus occasione provisionis in forma dignum, quando degetur gratiam esse justificabilem, illa dicitur perfecta ab initio, cum justificatio non tribuit jura de presenti, sed deget illud quod jam aderat; Ideoque solidum motivum in bono iure videbatur illud impossibilis justificationis dictæ narrativæ, quod iste locus non esset de Diocesi *Nullius*; ista vero narrativa deficiente intrat altera difficultas, an constaret de unione Ecclesiæ dictæ Abbatie de cuius mensa dici posset, ita ut impeditur in Archiepiscopo collationem, seu eximiam concursu juxta formam Con-

cessus, quod formiter disputatum non fuit, & de qua materia habetur pluries actum infra, sub tit. de paroch. præsertim in *Semgalien. paroch. mialis, disc. 12.* ac etiam in *Santi Severini sub tit. de iurisdictione, cap. 15. & in eadem in supplemento, & in aliis.*

† De iustione habentur impressi *par. 3. rec. dec. 56. & 58.*

ELBOREN. SUBROGATIONIS,

PRO DATARIA, seu petente provisionem,

Cum JOANNE BOTTADO.

Casus disputatus coram Datario, & in Rota sub incerto exitu.

De eadem materia subrogationis dandæ colligant in vim Regulæ 18. seu 29. An competat impetranti certo modo.

SUMMARIUM.

1. Falli series.
2. Impetranti certo modo beneficium plenum viventi non datur subrogatio.
3. Qui sine proprio casu in quibus pro Regula de subrogandis denegatur subrogatio.
4. Fisi arbitrium dare, vel negare subrogationem.
5. Quod exempla posita in Regula non dantur inquit.
6. De casibus similibus in quibus iurare debet eadem exceptivam.

DISC. LIII.

Adaper Joannem impetratorem Thesaurariz Ecclesiæ Elboreni, jam plenæ ex causa incompatibilitatis cum Canonatu, quem illius possessor quoque obtinebat, factique in partibus coram Exequatore in litteris deputato, vel ejus sub delegato aliquibus actibus, cum sequa morte dicti possessoris, dictas Joannes petisset subrogationem colligant concedendam ex regula 18 seu 29. de subrogandis, dixitque petitioni se opponeret pretendentes Beneficii provisionem ex vacatione per obitum; Hinc proinde assumpta deluere fuit formalis disputatio coram Datario, qui pluries auditis partibus eorumque defensoribus, id remisit consulendum Rota juxta stylum de quo supra in *Scybric. disc. 49.* unde propterea scripti etiam pro futura disputatione in Rota habenda, incertus tamen remansit de ulteriori progressu, cum vel de defensionum mutationem sæpe in alio præsertim causis Hispanis contingerem, vel ex istis accidenti amplius de causa actum non audierim.

In his igitur disputationibus, ultra punctum facti, an adesse diceretur necne lis legitime introducta, quæ dicitur fundamentum subrogationis ex deductis in præcedentibus, restringebatur causa ad punctum, an dicto Joanni oblatetur conclusio apud Beneficialistas recepta, utpote litteralis contenta in eadem Regula, quod subrogatio non debetur impetranti certo modo Beneficium viventi & quam impetrandi speciem plicatorem Beneficialiste dicunt, ut per *Resolv. in eadem Regula n. 1. Mandat. q. 6. in 1. part. Rota dec. 42. part. 2. divers. dec. 167. n. 26. in fine part. 4. recent. tom. 3. apud Greg. dec. 426. n. 9. in Gerunden. Priaratur. 9. Decemb. 1644. coram Bichio, & admittitur in alia edita in eadem causa dec. 109. n. 36. & seqq. part. 9. rec. & sic an ista impetratio dici possit de illa specie, de qua loquitur Reg.*

Dubitandi rationem præbuit, quod Regula prædicta, juxta ejus antiquam editionem, loquitur de impetrantibus Beneficia viventi ex causa objectiva & criminosa, puta ob delictum vel irregularitatem &c. Sed quia dubitabatur, an caperet fraudulemas ac malitiosas impetitiones, quæ sub prætextu invaliditatis provisionis possessoris fieri solebant de Beneficii possessor per senes vel in firmos, ut ita ob vacationem venialiter imminuentem, sub hoc prætextu obtinebantur

provisio pinguum Beneficiorum, aliis in casu simplicis vacationis non obtinendum, quod est explicari Beneficia, (unde propterea huiusmodi imperatores dici solent piscatores.) Hinc proinde sub Paulo III. facta fuit nova additio, quæ hodie in Regula cernitur super deneganda subrogatione, præsertim impetrantibus Beneficia plena per senes vel infirmos, quamvis non ex causa objectiva, puta ex defectu potestatis conferentis, vel ex falsa narrativa valoris, aut non iustificationis narratorum cum similibus; Ita enim scribentes pro Joanne dicebant, quod cum dicta additio his tantum casibus providerit, in reliquis damnabilis non remaneat neque subrogatione indigna illa impetratio, quæ alias quam ex causa criminosa, vel objecta fieret.

Scribentes autem pro Dataria vel oppositibus, dicebant, quod Regula non inducit præcisiōem necessitatem, quæ solum insinuat quamdam moralem convenientiam ex laudabili motivo rescandendi lites, ac non multiplicandi colligantes, unde propterea dicitur mera gratia pendens à Pape libero arbitrio, in quo repositum est id denegare ex aliquo rationabili motivo, quod juxta facti qualitatē ac circumstantias præponderata credatur dicto altero motivo generali, cui regula innititur, ut advertitur *apud Corcin. decis. 350. num. 3. & in præced.* unde propterea exempla posita in Regula circa impetrationem ex causa objectiva, vel circa fraudem, quam redoler impetrator illorum Beneficiorum, quorum vacatio ratione ætatis, vel infirmæ valetudinis reputatur imminens, non restringant Regulam, ut ultra generalia deducta per *Barbof. decis. 277. num. 4.* In specie hujus Regule *Cast. lib. 2. quest. 20. num. 92. cum sequen.* Ideoque ubi casus esset talis, quod intraret rationis identitas, ideam dicendum veniret.

Si enim ageretur de Beneficio poffesso per juvenem ac validum, in quo ex facti qualitate probabiliter imminens reputaretur status immutatio inductiva vacationis, quia nempe ut sæpe contingit, mortuo fratre primogenito, vel alio conjuncto, sibi alicujus feudi, vel majorem successio aperiretur, unde expediret dimittere clericatum, ac assumere statum laicalem; Vel quod immineret promotio ad majorem Dignitatem incompatibilem, cum similibus, unde propterea affectu fieret impetratio hujus Beneficii, cujus vacatio de recenti sperabatur, ac lis moveretur, utique vanum esset dicere, quod iste impetrator non debeat cadere sub dicta exceptione, cum similibus; Ideoque ut dictum est, ista remanet causa pœi facti, seu arbitrii, ex singulorum casuum qualitate, ac particularibus circumstantiis regulanda, quibus attentis, in hac facti specie juxta præsupposita per oppositos, videbatur contra huiusmodi impetrandum respondendum esse; Non potui tamen desuper maturum judicium informare, cum ignote remaneret responsiones, quæ ad exausandum objectam fraudem ex parte dicti impetrantis deduci possent.

AVELLINA CANONICATUS,

Pro JOSEPHO DE VIVO,

Cum FRANCISCO JANNULO.

Causa decisus per Rotam pro Josepho.

De vacatione primi Beneficii ob assequutionem secundæ incompatibilis: Et an sublineatur impetratio ab alio facta de primo ex causa hujus vacationis, non facta prius dimissione, sive non facta mentione litis, quæ super secundo aderat: Et de clausula, *dummodo non sit alteri juxta quæsitum*, de quo jure intelligatur.

SUMMARIVM.

1. Fuit series.

2. Resolutiones causæ.

3. De jure invalido non oportet facere mentionem, neque

de illo intelligatur clausula, dummodo sit non alteri juxta quæsitum.

4. De stylo Datarie non faciendi mentionem de impetratione certo modo seu piscatoria.

5. Quod per assignationem secundæ litigiosi, vel incerti non vacat primum beneficium, & de ratione.

6. Declaratur quomodo & quando procedat dicta conclusio ad cont. 265. Castren. lib. 2.

7. Qui sit terminus addimittendum primum incompatible, & ad quem effectum dictum terminus est statutus.

8. Expenditur dictum conf. Castren.

9. Quod Dataria illud præstat providendo primum beneficium eo ipso, quod coram sit secundum.

10. Vacatio & non vacatio sunt contradictoria, ideoque dari non possunt beneficium plenum & vacuum.

11. Ad effectum validæ provisionis attendendum illius tempus, & an tunc beneficium vacet.

12. De casu in quo loquatur Castrensis, ac de ratione in suo casu cadente.

13. Imperator certo modo quatenus possessor non est legitimus contradicitor, & non impedit executionem litterarum præmissarum de vacatione.

DISC. LIV.

VAcato per obitum de mense Martii 1648. Canonicatu majori Cathedralis, Ordinarius de illo providit Josephum, Horatius autem illum impetravit à Sede Apostolica tanquam reservatum ex capite subcollectionis, arque me pro illo se habente, prodit sententia A.C. executoris Etevis de capienda possessione nomine Cameræ pro executione; Quia verò probatio innititatis subcollectionis erat aliquantulum turbida, idcirco, ex mea opera acmediatione, devenit est ad concordiam, à Sede Apostolica approbatam, ut Horatio provisio Apostolica remaneret Canonicatus major, Josephus autem privus ab Ordinario oblineret Canonicatum minorem à dicto Horatio dimittendum, ac etiam annuam pensionem scutorum decem super dicto Canonicatu majori.

Ista verò lite pendente, ac priusquam prodiret dicta sententia executoris, Franciscus impetravit dictum Canonicatum minorem tanquam vacantem per assequutionem secundæ incompatibilis, aique expeditis litteris litetis, de facto nemine ciato, possessionem adeptus est, in qua jam reperiebatur de tempore dictæ concordie, deindeque adhibuit solitam cautelam committendi causam in Rotam coram Cero ex remedio l. affirmari seu jactationem. Unde propterea expeditis litteris provisionis Josephi per dimissionem, eique præsentatis in Rota coram eodem Cero, ad formatam Clement. Auditor de rescriptis, datum fuit dubium, An litteræ essent exequendæ, aique affirmativa prodiret resolutio sub die 17. Martii 1651. confirmata 12. Junii sequentis, quarum prima est impressa inter recent. decis. 131. p. 11. atque Franciscus non acquiescente, sed adveniente Signaturæ Justitiæ, bis rescriptum fuit de mense Augusti & Septembris ejusdem anni 1651. cum clausula huic parti favorabili, *pario literis*, unde propterea Franciscus acquievit, atque causa finem habuit.

In istis disputationibus, tam in Rota, quam in Signatura, præsertim verò in hac secunda, in qua illæ aciores fuerunt, principalis punctus respiciens meritam causæ, consistebat in validitate, vel invaliditate dictæ primæ impetrationis factæ per dictum Franciscum; Posita enim validitate, certum erat quod secunda provisio Josephi remanebat invalida, & non crebatur executionem, tum quia Beneficium erat jam plenum, atque modus vacationis non verificabatur; tum etiam quia ob nullam ipsius provisionis mentionem factam, secunda provisio remanebat sine dubio subreptitia, præsertim ob clausulam, *dummodo non sit alterius quæsitum*.

Secus autem si esset invalida, juxta receptam conclusionem (quanti deductam à me in ista causa scribente pro

pro Josepho, contra quem scripseram in alia, non pe-
gabant scribentes in contrarium, utpote in abita-
to veram, ita ut omnes quaestiones consultant in sola appli-
catione,) quod scilicet de iure invalido non oportet
facere mentionem, neque in eorum haberi Regula d*i*
3 *ius tertii quaesito non tollendo*; Ideoque dicta clausula
dummodo non fit alteri qui quaesitum, in literis apponi
solita, intelligitur de iure valido, praeteritum ubi ager-
etur de impetratione certo modo, quam Beneficialiter
piscatoriam dicunt, de qua stylus Datariae est non fa-
cere mentionem iuxta glossam in cap. *insequum* de iure patro-
natus, vers. *quoniam possit*, & in cap. *extenore* de res-
criptis, ubi Felin. & Decini ac ceteri apud Garz. par. 4.
cap. 3. n. 64. *Letter*, lib. 2. quest. 51. num. 16. *Cavaler*.
dec. 280. & 339. utrobique num. 2. cum aliis in huius
specie decisionibus, praeteritum in secunda, in qua enun-
ciatur dicti stylus Datariae non facienti mentionem
de impetratione certo modo seu piscatoria, magisque
respondetur ad dictam clausulam, dummodo; Siquidem
ut dictum est, distinctio inter ius validum ac invalidum
est recepta, & quodiana, solumque disputationes
cadunt super applicatione ad casum, an scilicet agatur
de iure valido vel invalido.

Validitatis autem vel nullitas dictae impetrationis
pendebat ab eo, an de tempore quo illa sequuta est,
dictus Canonicus minor vacaret nec ne; Cumque
in disputationibus huius in Rota, scribentes pro
Francisco impetrante non exalta-^{ne} diffalcitatem re-
sultantem ab infra allegando *Conf. Castrenf.* Hinc
proinde processum fuit cum conclusionem a me deductam,
quod vacatio primi per assequutionem secundi resul-
tat, quando obtentio secundi sequuta sit cum effecta
ac pacifice, & non alias, unde propterea donec utrum-
dum est in lite, non cogitur provisorius primum dimitte-
re, utpote incertus de secundo, & ne alias in casu mali
eiusdem litis careat utroque, sive cogatur novam litem
suscipere cum illo qui primum impetrasset, atque in
eius possessione se iutulerit, ut fuisset casus praesentis
controversiae, si Horatius provisorius de Canonicatu ma-
iori jam possessor per provisorium ab Ordinario, ob non
bene probatam reservationem succubisset, ut clare
disponitur in eodem textu in cap. *de multa, de prebendis*,
ubi est sedes principalis huius materiei duorum incompa-
tibilium, *utque gloss.* verb. *post receptionem* & clarius
in cap. *licet secundo, de prebendis* in sexto, ibi, *Licet Bene-*
ficiarii postquam alius accepit, ac ipsius pacificam posses-
sionem habuisset, possit alteri de iure conferri &c. quod
etiam clare disponitur in *Clement. gratie de rescriptis*.
Clement. si plures de prebendis, & in *Extravag. exera-*
bilis, ac firmant communiter scribentes praeteritum *Abb.*
ind. in cap. de multis, num. 16. & *Franc.* in d. cap. *licet*, n. 1.
Paris. (qui dicit ab omnibus receptum) de *resignat.*
lib. 3. quest. 1. num. 129. *Garz.* par. 1. cap. 1. num. 100.
Baratt. dec. 102. in principio *Adm.* ad dec. 19. &
communiter, dum existentibus iuribus clavis ac littera-
ribus, DD. auctoritatem desiderare non oportet, ac
etiam quia convincens, atque viva est ratio praedicta,
cui conclusio innititur.

Difficultas autem major fuit in disputationibus ha-
bitis in Signatura, quoniam ingeniosissimus vir, ac
doctus Beneficialia *Adolfus* Signaturae Decanus di-
cebat, dictam conclusionem esse veram in ordine ad
6 praedictum ipsius possessoris primi Beneficii obtinen-
tis secundum incompatibilitatem, quod scilicet donec darat
sit vel incertitudo, non debet privari primo, ob dictum
inconveniens, ne careat utroque, sive quod succum-
bente in lite super secundo, novam litem cum primi
impetratore suscipere ac subnitere cogatur; Secus
autem, ubi ista ratio cessat, atque possessor primi jam
obtinet secundum, tunc enim tanquam purificata
conditio sub qua primi vacatio resultabat, ista re-
tractabitur ad initium adeptionis secundi, per quam
vacat primum ipso iure ac in iudicio absque neces-
sitate aliquis terminum.

Iste siquidem terminus qui desideratus videtur per
text. in d. cap. *de multa, de prebendis cum concordia* quem 7
Beneficialiter ex communi intellectu stauerunt duo-
rum mensium, intelligitur ad effectum, ut utriusque
possessor pacifice cum per receptionem fructuum utroque
careat, & sic ista provisio tanquam de vacanti per
assequutionem, ista effectuat, retrotrahitur ac subli-
neatur ab initio, iuxta punctuale *conf. 265. Castrenf.*
lib. 2. num. 2. cum sequen. & per totum canonizatum per
Roman in *Calaguriana Beneficiale Ochon*, 17. *Alariti*
7603. coram *Ostemburgo*, quod etiam canonizati vide-
tur dec. 475. num. 18. par. 1. recent. atque post istas dis-
putationes canonizatum etiam fuit in *Rheginen. Bipe-*
ratus 28. *Man* 1657. coram *Priso* imprell. dec. 241.
par. 1. rec. num. 11.

Possista diffi-^{ultate} superanda, dicebam primò, quod 8
dictum *conf. Castrenf.* in specie reprobatur per *Garz.* in
adit. ad par. 11. cap. 3. ad num. 116. ibique respondetur
etiam ad dictum *dec. Calaguriae*, de *Ochon*, in qua
potius incit lenter hoc deductum fuit, unde propterea
in secunda decisione edita in eadem causa, de qua
dec. 160. pa. 2. rec. num. 1. nulla ratio de hoc motivo
habita fuit, atque in dicta *Drif.* 475. par. 1. num. 18.
id potius incidenter dicitur; Verum ista responsio erat,
parum cura, tum quia non de facili admitendum est,
ut debeat deferri moderno *Garcia*, elaborato quidem
collectori, sed non magno Doctore, reprobanti anti-
quum Jurisconsultum adeo gravem; Tum clarius quia
Dataria illud sequitur, ac praedicat, praeteritum a mo-
derno tempore, quo alio termino non expectato,
neque desiderata dimissione obtinentis secundum, ut
anti iuris praedicari solebat, illico ac superius contem-
poraneè providitur utrumque.

Saxidior autem erat altera responsio, quae admitti
fuit, atque favorabile referendum causavit, quod scilicet
in hac facti specie concurrat principale interesse
possessoris primi Beneficii, ne istius vacatio sequeretur,
donec secundi pacificam ac tutam possessionem obti-
neret ut supra, dum de tempore quo sequuta est dicta
impetratio Canonicatus minoris, Horatius illius pos-
sessor non obtinuerat possessionem secundi majoris,
imò neque sequuta erat sententia exequutoria, quae
neque illum reddebat tutum; Quinimò eventus Signa-
turae reddiderat cum magis timidum, dum in processu
executivo ac adeo privilegiario rescispetur de clausula
translativa, *pario litteris arbitrio*, ob notabilem turbi-
ditatem prohibitionis collectotum cum qualitate iudi-
catis, quae est causa reservatoria, ejusque basis fun-
damentum, ut pluries in praedictis haberet ad ma-
teriam huius reservationis. Unde propterea dicebamus,
quod de tempore impetrationis Beneficii dici non
poterat vacans, utpote jam plenum a dicto primo pos-
sessore, qui deterritus, ut frequenter contingit ab im-
pensis & incommendis litis Rotalis, quoties Beneficia
non sunt plusquam pingua, potuisset, licet deferendo,
contentus esse primo minori Beneficio pacifico, sequen-
do illud prudens dictum, *minus est iudicium cum quere*
&c. Ideoque cum vacatio & non vacatio sint de directo
contraria & incompatibilia, hinc dari non potest casus,
ut Beneficium esset tunc bene plenum a priori posses-
sore, qui deferendo litem super secundo in antiqua
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va-
cans, ut per *Seraph.* dec. 597. num. 1. *Letter*, lib. 3.
quest. 9. men. 16. & sequen. & *Man* 42. & confirmat
deducta apud *Baratt.* d. dec. 102. ubi quod id satis
attendendum est ad effectum sciendi mensem, in quo
possessione primi perseveraret, & quod dici possit va

tionis, non autem quid inde sequitur sit; Et secundo, quod dicta securitas, obtinendi secundum erat causativa seu conditionalis, quatenus scilicet Joseph qui ejus possessor erat, ex ordinaria provisione obtineat Canonatum minorem ac pensionem, nec alius liti ac possessioni Canonicius interjici cessisset, unde concordia effectus non fortissime ad sumum jus redire poterat.

Observabam praeterea *Casus* hunc bene loqui in suo casu, in quo supponitur provisorius de secundo incompatibili, de tempore impetrationis jam obtinuisse illius pacificam possessionem, illi autem excitata poenitentia post jam sequutam impetrationem primi tanquam vacantis per effectuatam aliequationem secundi, quo casu intrinsece potest ratio fraudis & collisionis ponderata per *Casum*, quod scilicet illa posset in fraudem hujusmodi impetrantis de tempore habili asserari, ut ei tolleret jus quæsitum, & sic posita etiam veritate dictæ auctoritatis, tollebat difficultas ex defectu applicationis.

Hic sic stantibus, non solum refutabatur dictus effectus, quod de jure invalido non oportebat fieri mentionem, sed etiam refutabatur alter, quod dictus impetrator, ac possessor dici non posset legitimus contraditor ad impediendam executionem litterarum Apostolicarum hujus provisionis, quoniam ita dictus malus impetrator, dici poterat impetrator certo modo de Beneficio pleno ac vivente, qui propterea quamvis in possessione de facto se intrusisset, dici non potest legitimus contraditor ad impediendam executionem litterarum provisi ex legitimo modo vacationis, ut firmatur in *Melphien Cantoria coram Ottobono Dec. 5. 8.* edita in causa de qua *disce* proxime sequenti, ubi de concordantibus, & ex his causa finem habuit, atque dictus impetrator acquievit.

† De incompatibilitate beneficiorum, eorumque reservatione habetur infra, *disce* 109. 116. & *quæstio* seqq.

MELPHIEN. CANTORIAE,

Pro JOANNE BAPTISTA GALEATIO.

Cum DONATO MAFFEO.

Casus decisus per Rotam pro Joanne Baptista.

De eadem materia duorum incompatibilium: Et quando dispensatio super eorum retentione subsistat necne; Et an talis dictus impediatur aliequationem secundi.

De invalida impetratione Beneficii curati non facta mentione curæ; Et qualis ista esse debeat ad hunc effectum.

Et aliqua de materia legitimi contraditoris, an talis dici possit Capitulum, vel impetrator certo modo, qui possideat.

SUMMARIUM.

1. *Facti series.*
2. *Resolutiones causæ.*
3. *Pu. Illi cadentes sub dispensatione.*
4. *Sententia qua non justificatur ex aliis esse nulla.*
5. *Quid in beneficiis, & de differentia inter executionem merum, & executionem mixtum.*
6. *Executio merum potest se extrajudicialiter informare.*
7. *Capitulum non est legitimus contraditor provisi de Canonicius, & Dignitatibus.*
8. *Quando autem sit talis, ac possit supponere ob qualitates.*
9. *Et de interesse ob servitium Ecclesiæ.*
10. *Non habens interesse non debet audiri.*
11. *Audiendi potest se opponere, ac debere citari, & audiri, aliud vero esse legitimus contraditor, & de effectibus.*
12. *In casibus, in quibus, ut supra num. 5. & 9. Capitulum potest, ac debet audiri, non per hoc esse legitimus contraditor.*
13. *De clausula, qui ad alteriorem executionem, vel*

ad legitimam, ut concedat facultatem procedendi ex integro.

14. *Impetrator certo modo non est legitimus contraditor provisi quæ per vacationem.*
15. *Impetrator certo modo exigit iudicium ordinarium per tres conformes in figura iudicii, & de ratione.*
16. *De errore exequendi de facto impetrationem certo modo.*
17. *In provisionibus de beneficiis curatis debet fieri mentio curæ.*
18. *Declaratur quando dicatur Ecclesia curata ad hunc effectum.*
19. *Non ex eo quod Canonici, & Dignitates audiunt confessiones, ac administrant sacramenta, dicuntur beneficiis curata.*
20. *Incompatibilis impedit retentionem primi, non autem executionem secundi.*
21. *Papa concedendo duo incompatibilia censetur dispensare in uno circa eas, quæ verè sunt incompatibilia.*
22. *An in prima Dignitas dari possit retento Ecclesiæ parochialis.*
23. *Prima Dignitas facit primas functiones absente, vel impedit Episcopum, quatenus velit, ad non constitutur in eam.*

DISC. LVI.

PROVISOR JOANNES BAPTISTA DE CANTORIA prima Dignitate Cathedralis vacante per obitum, cum narrativa, quod huic non incumbet cura animarum, obtinuit etiam dispensationem super retentione Ecclesiæ parochialis S. Nicolai, sub alia narrativa, quod utique sine detrimendo cultus divini & curæ, commode servire poterat, quodque alii possideres dictæ Dignitatis ex consimili Apostolica dispensatione parochiam quoque retinuerint, expeditisque litteris, obtinuit ab executore sententiam super executione, cui de facto se opposuit Capitulum, à quo interposita appellatione, & commissa causa in *Rota coram Ottobono*, cum interim Donatus ob dictæ provisionis præsentiam invaliditatem ex falsa narrativa, quod dictæ Cantoria nulla incumbet cura animarum, stante quod una ex septem Civitatis parochiis Ecclesiæ Cathedralis annexa est, eandem dignitatem certo modo impetrasset, ejusque possessionem de facto ab executore in litteris deputato absque dicti Joannis Baptiste citatione, & assensu ad adherentem Capitulo obtinuerit: Hinc obtemperante per Joannem Baptistam commissione directæ eidem Ottobono cum facultate procedendi ad ulteriorem executionem, daroque dubio ad formam commissionis, An locus esset ulteriori executioni litterarum Apostolicarum, illoque proposito sub die 2. Martii 1646, affirmativa prodixit resolutio, à cuius normam expedita sententia eaque canonizata per Signaturam Justitiæ cum clausula, *sine præjudicio executionis*, ista subsecuta, impetrator acquievit, atque causa finem habuit dictaque resolutio habetur in *disce*, *Ottob. decis.* 5. 8.

In ista igitur disputatione (in qua ego occasionaliter ad Curiam accedens ratione muneris Vicarii Generalis in patria, adhuc in letterminatus, an Advocacionis laborioso munere subijcere deberem, scribere sum nomine pro amico, ac penè concive:) Quatuor fuerunt puncti, Primus scilicet ordinis an locus esset ulteriori executioni, stante præsentia nullitate sententiarum aliorumque actorum exequutoris in litteris deputati ex pluribus defectibus, ut frequentius contingit in hujusmodi causis beneficiis extra Curiam; Secundus pariter ordinis, an tam Capitulum, quam præfatus Donatus Dignitatis impetrator ac possessor, oppositoris partes gerentes, dicendi esset legitimi contraditores ad impediendum processum exequutorum litterarum Apostolicarum; Tertius in meritis, an invalida esset dicta provisio, & consequenter valida impetratio oppositoris ob falsam narrativam, quod dictæ Dignitatis non incumbet cura animarum; Et quartus super invaliditate dispensationis retinendi etiam parochialem ob aliam narrativam, quæ falsa etiam præ-

tendebatur, quod utrique commodè per seipsum sine detrimento cultus Ecclesiæ & curæ servire possit.

Quævis pertinet ad primum, scribentes pro oppositoribus, plures deducebant nullitates dictæ sententiae exequutoris aliorumque actorum, ob deficientem justificationem ex actis; Verùm videbatur levis oppositio, quoniam necessitas compilandi processum ser. ser. parte citata omnia justificandi in actis, sine quorum justificatione receptam, atque quotidianam propositionem habemus, ut sententia, cum inde levis sit nulla, *Gregor. & adden. decis. 1. & 209. Buratt. dec. 81. §. 1. num. 2. decis. 197. par. 5. recent. & passim*, procedit in hac materia beneficii, quando agatur de exequutore mixto, qui in casu legitimi contradicitoris assumere debet formales partes iudicis, secus autem ubi non existente legitimo contradicitore, agatur de exequutore mero, quoniam iste non tenetur compilare processum formalem iudicis iurium, neque litterarum justificatione facienda esse formiter in actis sicuti est in exequutore mixto, sed procedere potest etiam per extrajudicalem informationem, atque si de facto ad executionem processit, presumptio est, quod se informaverit, atque ista est differentia inter exequutorem mero ac exequutorem mixtum ex deducis per *Buratt. & adden. decis. 842. Rota dec. 70. num. 6. par. 6. dec. 51. n. 10. par. 7. recent. in huius causa decisione num. 27. & frequenter*, cum sit conclusio recepta & quotidiana, aliam non admittens questionem nisi illam applicationis, an scilicet ageret de exequutore mero, vel mixto.

Dubitandum autem non esse dicebam, quod dictus exequutor esset mero, quoniam tunc non aderat dictus imperator, unde cadere posset dubitatio, an esset legitimus contradicitor necne, sed oppositoris partes gerebat solum Capitulum, cui de iure pariter receptum est ut in exequutione litterarum super provisione Dignitatis vel Canoniciatus non competat assumendi partes legitimi contradicitoris, *Cavaler. dec. 450. n. 3. & sequ. Gregor. & add. decis. 211. add. ad Buratt. dec. 842. Merlin. decis. 141. in fin. & in huius causa decisione num. 31. ac frequenter*, cum sit conclusio plana.

Et quamvis, ut patet ex celebri *Tolerana Canonizationibus* Pensionariis coram eodem *Ostobono* inter suas *decis. 75. ac plerique alii*; præsertim apud *Carill. decis. 201. num. 9. & in Romana Canonizatu 11. Maii 1644. coram Priolo*, confirmata 27. Iulii 1655. coram eodem, quarum secunda est *dec. 67. par. 12. recent.*, frequentes habeantur Capitulorum oppositiones provisionis de Dignitatibus vel Canoniciatibus, præsertim in Hispania, & Germania, ubi frequentes ac penitus continuae solent esse oppositiones Capitulorum adversus provisiones Apostolicas: Attamen id provenit ob defectum qualitatum, quæ ex ipsorum Capitulorum respectivè privilegiis vel statutis, aut consuetudinibus desiderantur. In obtinentibus Dignitates & Canoniciatus; In Hispania scilicet ob impuritatem sanguinis; In Germania ob defectum nobilitatis vel natalium; Et Italia ob defectum originis seu civitatis qualitatis, cum in plerisque Ecclesiis ex privilegio vel consuetudine prætendatur non nisi cives vel nationales admittendos esse, iuxta casum entitiatum supra in *Nullius Sppan. disc. 11. ac alium de quo d. dec. 67. & 105. par. 12. recent. & in d. dec. 201. Carill.*, cum similibus.

Iste verò opponendi titulus in hac facti specie non cadebat, quoniam cum ista Cathedralis (iuxta fete generalen consuetudinem illarum partium, sit receptitia omnium civium certas qualitates habentium, qui admittuntur ad participationem massæ grossæ, quasi in nihil differentes à Canonice & Dignitatibus, adeo ut jam admissi per Capitulum ad servitium vel iustificationes necessarias qualitates promoveri solent ad sacros ordines ad titulum huius participativis; atque *Joannes Baptista* ante huiusmodi provisionem jam admissus esset ad dictam participationem, consequenter nullus remanebat in Capitulo titulus contradicitoris

vel oppositoris: Licet enim scribentes in contrarium dicerent, Capituli interesse versari in eo, ut non substineretur Apostolica dispensatio super retentione utriusque incompatibilis, ex eo quod vacando cathedrali, cogeretur provixus deferere cultum Cathedralis iuxta quartum & ultimum punctum; attamen dicebam id operari posse, ut Capitulum haberet aliquid interelle ad effectum ut posset opponere ac d. beat. audiri, iuxta casum d. *decis. 105. Carill. super d. f. & ordinis*, cum alias nullum habentes interesse in causa exaudiendi non sint, atque ad hunc effectum sufficiat interesse quale quale, *Gregor. & add. dec. 118. n. 5. & 6. Buratt. dec. 11. n. 7. Ostob. dec. 181. in fin. & quotidie*; Secus autem ad effectum ut dici possit legitimus contradicitor.

Ut enim advertitur fessè in hac materia legitimi contradicitoris, longe distans inter se, ut debeat vel possit audiri, & quod sit legitimus contradicitor, Stant enim bene simul, quoties non agitur de intruso omnino notorio, ac indubitato, ut possessor, seu aliis ex titulo quavis invalido se opponens, debeat citari ac audiri in processu executivo litterarum provisionis Apostolicæ, & tamen non sit legitimus contradicitor, cujus titulus causet cessationem processus executivi, unde procedi debeat in iudicio ordinario ac appellabili, atque immutet personam exequutoris, quod dici non possit metas, sed mixtus gerens personam iudicis formalis cum processu acta judicialia; Atque in hoc versatur frequens exterorum æquivocum, quoniam aliud est posse se opponere, & si getere partes contradicitoris de facto, ut debeat audiri; aliud verò gerere personam contradicitoris legitimi de iure ad præstatos alios effectus. Unde prospecta etiam in dictis casibus, in quibus propter obstantiam statutorum vel privilegiorum circa dictas qualitates, quarum respectu Capitulum dici valeat habere interelle, ac iudicè possit se opponere, id percutit dictum effectum, ut possit ac debeat audiri, neque eo se opponente sperto, de facto procedi ad exequutionem, non autem ut dicatur legitimus contradicitor.

Et nihilominus ubi etiam dici possit gesta coram dicto exequutore aliquo nullitatis defectu laborare, adhuc tamen ex dicto scripto potest Rota, vel alter Iudex appellacionis ex integro procedere ad exequutionem, ut advertitur in eam decisione *num. 10. ac etiam habetur decis. 1. par. 10. rec. num. 21. edita in causa de qua supra disc. 17.* atque in prophanis habemus frequenter circa clausulam si quid exequendum, vel alteram qui ad legitimam, quod data militare vel excessu mandati, vel sententia iudicis à quo, Iudex ad quem recte concedit exequutionem ex integro; Atque hinc satisfactum remanebat secundo puncto legitimi contradicitoris in ordine ad Capitulum.

Quo verò ad dictum imperatorem certo modo, qui etiam possessor erat dicebam pariter, etiam cum sensu veritatis, qualem Rota agnovit, quod cum dictus erat imperator certo modo de Beneficio viventis, ob præsentiam nullitatem provisionis, quam imperatoris speciem Beneficialis præstatorum dicunt, hinc proinde ex ejus prætextu impedire non poterat dictæ provisionis exequutionem, neque pure provisio per oblitum dicendus esset legitimus contradicitor, ut exteris relatis firmatur *decis. 700. num. 8. par. 1. recent. decis. 142. pariter mir. 8. & decis. 641. num. 2. par. 4. & in huius causa decisione num. 33. ac in aliis pluribus*, cum videatur principium certum ac absolutum.

Ex ea clara ratione, quod talis imperatio respicit punctum petitoris, ejusque exequutio tractanda est in forma judiciali coram exequutore mixto, iudicio ordinario & appellabili terminando per rem judicatam, vel per tres conformes, *Ostobono, decis. 186. num. 2. & sequ. decis. 314. par. 10. recent. & sequ.* Et consequenter dici non potest ex parte incontinenti probata, & apta impedire exequutionem gratiæ puræ, sed rejicienda est ad petitionem non curata possessione, quoniam

quoniam cum illa ut supra capi deberet, per manus executoris mixti in forma iudiciali post terminatum iudicium per rem iudicatum, vel res conformis, sine dubio notorie intrusiva remanet post tres capta de facto, neque citato eo, contra quem facta est impetratio, ut in proximo, & in huius causa decisione allegatur.

Alia etiam clara ponderata ratione, magni ac manifesti absurdi alias exinde resultantis, quoniam ut plurimum ego de facto vidi in praxi, pluribus concurrentibus ad Beneficium vacans per obitum, si contingat unum gratificari, alter æmulus exelusus impetrationem facere solet certo modo ob falsam narrativam valoris, sive ob irregularem, aut aliam incapacitatem atque deinde diligentius expeditis litteris, provisorium prævenire in ademptione possessionis de facto, unde maximum esset absurdum quod iste impetrator dicendus esset legitimus contra dictor, adeo ut pure provisorius per obitum seu alia speciem vacationis, et tunc longam ac dispendiosam litem assumere, ac sublinere in iudicio ordinatio per tres conformes, ita impetratore piscatorio interim se conferente in possessione, ita enim pure provisorius, præficeret in Italia, ubi ob Beneficiorum tenuitatem non expedit huiusmodi lites assumere ac sublinere; potius expediret litem deferre, quod nil absurdum. Atque iste est innumus frequens error, Quotiz speciem habens in patribus, quod huiusmodi impetrantes certo modo de facto se intromittunt in possessione, cum magnis ac inanis expensis se depauperantes, legitime proviso ac possessore indebitis molestias, ac sumptus causando, unde magna resulant scandala et inconvenientia, pro quibus tolerandis nimium laudabile esset, quod illi executoris in litteris deputati, qui ita indocte ac tenerè ad huiusmodi executiones procedunt, ad relictendum omnia damna utrique parti coequerent.

Quo vero ad tertium punctum in meritis, super præfensa nullitate gratiæ ob falsam narrativam, quod huic Dignitati non incumbere cura animarum; Scribentes in contrarium longas retereant allegationes ad probandum dictæ gratiæ nullitatem ac subreptionem, non solum ubi accedit narrativa falsa super non existentia curæ, sed etiam ubi defectus consisteret in solo silentio, seu omissione huiusmodi qualitatibus, ex recepto beneficii principio, quod quæcumque provisiones, aut alie dispositiones circa Beneficia habentia annexam curam animarum habere debent mentionem talis qualitatibus, alias remanent invalidæ & subreptitiæ, *Memoir. de Abbat. c. 201. Litter. lib. 1. quæst. 20. num. 163. & seq. Gregor. decif. 450. num. 2. ubi Add. Ror. decif. 684. num. part. 3. recent.*

Non negabam ego veritatem dictæ conclusionis in suo casu vetæ, quando agitur de beneficio vetè curato, quia sibi principaliter acta & habitura cura incumbat; Dicebam tamen secus esse ubi sit accessoria, vel quia agatur de Ecclesia curata annexa alicui Dignitati, vel magis de plano, ubi cura annexa esset Capitulo in universum, quoniam tunc dici non potest illam incumbere singulis Dignitatibus, & Canonicis, tam ad istum effectum faciendi mentionem quam ad alium ætatis, quæ necessaria est in beneficiis curatis, vel similes, juxta *conf. Oldr. 67. Gonz. ad Reg. 8. gl. 6. num. 42. Gregor. decif. 108. cum concordantibus in huius causæ decif. num. 8. & 9. & decif. 31. num. fin. par. 10. recent. edita in causa de qua supra in Nascena decif. 17.*

Et quamvis contrarium diceretur, quod Dignitates, & Canonici huius Ecclesiæ, ex Constitutionibus Synodalibus aliisque decretis Episcoporum, in diebus festis, ac in hebdomade majori, aliisque solemnibus anni temporibus audire solent fidelium confessiones, ac etiam Eucharistiæ Sacramentum administrare; Attamen id provenit pro decenti cultu Ecclesiæ Cathedralis in genere, præcendendo à particulati animatum curæ ratione dictæ parochiæ eidem Ecclesiæ annexæ, eo modo quo nedum in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis, sed etiam in illis Regulatis, ac aliis nullam

curam annexam habentibus, pro decenti cultu practicatur, non inde tamen inferatur ad curam, ut bene advertitur in Causæ c. 3. *num. 17. & 16. ubi allegantur decif. 226. num. 10. & decif. 238. in fin. part. 1. recent.*

Denum quoad quartum & ultimum punctum invalidæ dispensationis super incompatibilitate; In hac disputatione omnis difficultas cessabat, quoniam exceptio incompatibilitatis percurrit retentionem in priori, non autem aliequationem secundæ, ideoque impedire non potest aliequationem secundæ gratiæ. *Canvler. 10. disc. 450. dec. 174. in fine part. 3. recent. & sapim;* Ideoque ubi etiam dispensatio invalida esset, id causasset vacationem parochialis, ac etiam utriusque, si post adeptam pacificam possessionem secundæ, continuasset in possessione utriusque cum perceptione fructuum ex deductis *disc. præced.* sed nunquam impedire poterat aliequationem secundæ.

Præterea cum impedimentum terminando utrumque beneficium, atque utrique eodem tempore inferendum consisteret potius in iure quam in facto, seu etiam in facto notorio, hinc proinde, cum in his non detur ignorantia in Papa, ita concedendo huiusmodi retentionem, concedere censetur exemptionem respectivè ab uno servitio, vel scilicet, ut vacando Cathedrali expleri posset minus in Ecclesia Parochiali per Vicarium. Vel quod eximeretur ab interdictis in Cathedrali, patiendo amissionem distributionum juxta notabilem gloss. in cap. si quis in clero verbo *solennibus 7. quæst. 1. ubi Gemin. & Præposit.* ac advertitur in causæ decisione num. 23. & 24.

Et quamvis exaggeraretur, quod hæc procedere possent in aliis Dignitatibus & Canonicis, non autem in illa, quæ est prima, unde in majoribus solemnitatibus, præsertim Resurrectionis ac Nativitatis Domini, ac in die Cænz, omnino congruit ut Parochus sit in parochia, Prima vero Dignitas in Cathedrali ut assisteret Episcopo, sive eo impedito primarias functiones perageret; Attamen difficultas tollebat ex facto, in quo docebat, prædecessorem ejusdem Dignitatis possessorem, compatibiliter in istis temporibus utrique Ecclesiæ interfuisse, cum functiones Pontificales fieri soleant ultimis horis matutinis post expietas functiones parochiales; Ac etiam quia id rectè potius innotescere Papæ, cujus generalis, seu universalis cogitatio tollit defectum subreptionis; Ea etiam consuetudine accedente, quod ut advertitur *sub tit. de Præmissis*, illa est prærogativa primæ Dignitatis, quæbus velit, non autem, ut invitatus ad id cogi possit, quoniam eo nolente, vel impedito supplet alia Dignitas; Et consequenter obiectum probabilem subsistentiam non habebat.

ASTEN. PRÆOSTITURÆ.

Pro IOANNE PETRO PETITO,

Cum N.

Casus disputatus coram Prælo, postea concordatus.

De eadem materia duorum incompatibilium, ac de decreto quandoque apponi solito in provisione secundæ, de dimittendo primum infra duos menses, à quo tempore, & quomodo iste terminus curat? Et quando dicatur stare per provisorium, quo minus capiat possessionem pro dicti termini cultu.

SUMMARIUM.

1. Facti series.
2. Provisorius de beneficio non potest capere ejus possessionem non expeditis litteris, ac casum vigore.

Impedit

- 3 Impedire debet adhibere diligentiam pro removendo impedimento.
- 4 Fallit, ubi impedimentum provenit a parte.
- 5 Decretum appositum in provisione Beneficii de aliquid faciendo infra certum terminum, intelligitur à die possessionis.
- 6 Dimissio primi ob secundum non est facienda, nisi post pacificam possessionem, atque extrajudicialis molestia sufficiens.
- 7 Terminus ad dimittendum currit à tempore, quo per eum fitur quo minus adipiscatur possessionem.
- 8 Declaratur quando id procedat.
- 9 Amissio juris quaesitis importat penam formalem, idcirco requiritur delictum.
- 10 De causis excusantibus moram expediendi litteras.

DISC. XVI

CUM in supplicatione provisionis de controversia Præpositura ad favorem Jo. Petri Petiti aliud incomparabile beneficium possidentis, adjectum esset decretum, quandoque juxta antiquum Sylva apponi solita, quod deberet dimittere primum beneficium infra duos menses à die adeptæ possessionis, seu à die qua per ipsum stare, quo minus adipiscatur, sin minus gratia sit nulla ipso jure & corrupta, provisos autem per quinque ciciter menses distulisset expedire litteras: Hinc proinde N. præsupponendo factum esse casum decreti, eandem Præposituram impetravit, atque expediendi litteras, juxta absum *disc. præced.* insinuat, de facto in possessionem se intravit, et cumque deinde Jo. Petrus provisos expedire litteras possessionem adipisci vellet, ut de facto adipisci cuavisset, idem Imperator se opposuit, atque cum solita cautela intrusorum commissionis coram Prælo, quæ jactationum dicitur ex remedio l. diffamari ff. de iugen. & manum ff. & l. si contendant ff. de fideiussor. obtemperavit, eum impedivit, de facto in priori possessione continuando; Intruductaque proinde litem coram dicto Prælo, cum causa consisteret in puncto, an factus esset casus dicti decreti dum ex hoc penderet, an dictæ impetrationi certo modo locus esset necne.

Scribens pro Jo. Petro primo pofito contra quem facta erat impetratio, dicebam nullatenus dici posse verificari primam decreti partem super non facta dimissione infra duos menses à die adeptæ possessionis, quoniam ante expeditionem litterarum nullam possessionem adipisci poterat, cum per Constitutionem *lulus III.* id expresse prohibuitur sit, etiam sub gravibus penis, ut habetur *decis. 116. 268. & 281. part. 6. recent in Ferrar. Arcid. dicatum 20. Aprilis 1646. & in aliis pluries.*

A tempore autem expeditionis litterarum, siue de facto adeptæ possessionis, neque dici poterat lapsum esse terminum, stante lite, ut supra, per ipsum Imperatorem introducta, ac impedimentis litis, ex duplici certo principio; Primo scilicet generali, quod impedito non currit tempus in odium ipsius impedientis, non curata distinctione, an impedire adhuc sit necne diligenter pro eo removendo, ad quas diligenter est obligatus, ad nos. in *l. quibus ff. de condit. & demonst. atque ceteris relatis*, firmant *Surd. decis. 189. num. 29. & seq. Burat. dec. 479. num. 14. add. ad eundem dec. 743. Gregor. & add. decis. 501. add. ad decis. 6. num. 30. part. 3. recent. Garz. de benef. part. 11. cap. 5. num. 142.* quoniam id procedit in illis impedimentis, quæ proveniunt à tertio, non autem in illis quæ proveniunt ab eodem allegante lapsum termini ex quo aliquod commodum, vel jus deducere præterit, quoniam iniquum esset, ac naturali & scripto juri contrarium, ut ex impedimentis culposi, ac potius nulliter & intrusive præstitis, commodum reportare debeat, atque impedire obicere, cur non adhiberit diligentiam pro removendis impedimentis ab ipso opponente præstitis, ut *text. in l. si cum ipse ubi Bart. Em. & alii*

ff. de excus. tutor. Affl. dec. 50. add. ad Vester. in præz. libr. 6. cap. ultimo num. 10. part. 7. recent. *decis. 492. num. 6. & 7. p. 9. & sequus.*

Et secundo, quia licet dictum decretum in verbis loquatur à die datæ gratiæ, attamen ex *lylo*, generaliter hujusmodi decreta intelligenda veniunt à die adeptæ pacificæ possessionis, ac cassatæ dubitationis, an obtentus esset necne beneficium: Ut de decreto apponi solito in Br. vi. de capiendi possessione romine Cameræ expediendi litteras infra 6. menses, habetur supra in *Dufcena d. fr. 17.* Et de alio decreto suscipiendi gradum Doctoratus habetur supra in *Casaraugustana Scholastica d. fr. 42.* cum similibus ex deducis per *Lotter. lib. 2. quest. 3. num. 13. cum sequen.* Et in specialibus terminis hujus Decreti de dimittendo *Serapio. dec. 12. 4.* quæ est confirmatoria alterius decisionis in *Trasmon. coram O. aro. Lotter. ubi supra num. 11. Adden. ad Burat. dec. 19. num. 18. cum sequen.* cum aliis de quibus supra in *Avellana d. fr. 54.* ubi quod obligatio dimittere primum non intrat nisi postquam adeptæ est pacifica possessio secundi, de quo certus ac iustus redditus sit, adeo ut etiam extrajudiciali m. l. sit, vel jactationis in proposito sufficiant, ut apud *graph. act. d. c. 115. 4.* cum a iis allegatis, ex ea clara ratione, quod non teneat quis se exponere periculo, ut cateat utroque, siue ut litem cum proviso de primo dimisso suscipere ac subiacere cogatur.

Admittebantur hæc omnia per scribentes in contrarium, per quos tamen insinabatur, non in dicta prima, sed in secunda parte decreti, in qua dicitur, duos menses numerandos esse à die, qua per provi. um stare, quominus adipiscatur, unde cum à die datæ gratiæ usque ad expeditionem litterarum decessissent quinque vel sex menses, ita dicebant cessare omnia præmissa circa molestias ac impedimenta, cum ista non percurrerent ipsam provisionem ab initio, sed provenient ab altera vacatione reluctantia à decreto prædicto, & consequenter tunc nullum aderat, nec adesse poterat impedimentum, deducendo ind. auctoritates *Garz. de benef. part. 11. cap. 5. num. 104. Affl. in præz. habend. concursum requirit. 1. dub. 6. Burat. dec. 235. num. 5.* ex quibus auctoritatibus iudex aliarum rationum vel argumentum non curando, pro dicto in pertrante sententiavit.

Mihi autem, etiam in sensu veritatis, vid. batur id probabile fundamentum non habere, quoniam præmissæ auctoritates præstunt *Rota apud Burat. decis. 2. 3. num. 5.* percutiunt casum in quo culposi provisos non curet possessionem adipisci, eo quia expeditis jam litteris, atque obtento etiam mandato de immitrendo pro eorum executione, absque eo quod aliud obisset impedimentum, per eum vetit ac inexcusabiliter stare dicitur, qualis erat casus dictæ decisionis; ex qua liquet, terminum duorum mensium computatum non esse à die datæ gratiæ, imò neque à die expeditionis litterarum, sed à die inchoari de immitrendo pro executione, cum a iis in præcedenti decisione edita in eadem causa coram eodem Burat. *decis. 17. num. 1. & sequ.* plenè firmatur per impertinentem probationem esse concludentem, quod per provi. um fiteat, quo minus adipiscatur. Decisio autem in *Leodien. Canonici coram Pampulio*, cum qua procedit *Garz.* ubi supra, cuius est relator *Affl. ibi* dicit, sed ad alium effectum quam illam penalem.

Hinc proinde cum ex superius insinuatâ Constitutione *lulus III.* sub gravibus penis prohibetur sit provi. so adipisci possessionem sine litteris, utique illis adhuc non expeditis, ac ius erat impediibilis, & consequenter, negligentia non aderat in adipiscenda possessione, sed solum aderat in expeditione litterarum; ex qua negligentia nullibi causum esse hunc alio præjudiciali effectum fuisse sustineat; Cumque juxta distinctionem de qua sita in *Calogianensi Beneficii de Abb. bas d. fr. 70.* insinuatam etiam supra in *Toletana Arcid. p. 9.*

presbyteratus disc. 36. quando agitur de amissione juris quæsitii, id imponere dicitur poenam formalem, hinc proinde oportet dare delictum, sine quo poena non datur, quod iure cautum non est, committi ex sola mora expediendi litteras per aliquod tempus, sed bene committi dicitur quando litteris expeditis, atque obtento mandato ab excentore, negligit possessio, ut tunc fieri dicitur contra ipsum decretum adjectum in gratia, atque intret propositio generalis, quod adus habetur pro gesto in odium ejus, in cujus facultate ac libito est facere, juxta ea quæ in his speciebus terminis, vel proximis habentur, *sub tit. de pensionibus, præsertim in Bracaren. ad materiam clausulæ, vel non habita possessione &c.*

Positum verò, quia ut frequens & quotidiana praxis docet, ista mora in forensibus, qui sunt in Curia, vel etiam in existentibus in partibus, provenire solet à deficientie pecunie prompta pro litterarum expeditione faciendi, ob difficultatem præsertim in partibus illam inveniendi, ac postquam inventa est, transmittendi; Accedente etiam inverisimilitudine, quod qui cum diligentia & labore pinguius Beneficium obtinet, si suadiv. culpose negligat possessionem adipisci; Ideoque nisi ex facti particularibus circumstantiis desumatur negligentiam esse effectatam, & continere aliquam fraudem; non videtur quomodo ex hujusmodi actu ista gravis poena deducenda sit; Accedente etiam stylo Datariorum, quod quando provisus negligit expellere litteras per tempus notabile, ad id innotuit eum præfinitione termini, præfisa enim necesse est expediendi litteras intra certum tempus procedere solum videtur in provisionibus ex causa resignationis ad effectum, ut fieri possit publicatio ad formam Constitutionis Gregorii XIII. & tamen isto casu est terminus longior sex mensium intra de novem ultra montes, multo magis in hac facti specie, in qua supponebatur in facto aliqua impedimenta infirmitatis.

SPOLETANA CAPPELLANIÆ DE VENTURIS,

Pro FRANCISCO MAZZERIO,
Cum ANTONIO CEDRONIO.

Casus disputatus coram Datario, credo resolutus pro Francisco.

De incompatibili retentione duorum Beneficiorum sub eodem tecto, quamvis alias sub diversis tectis existentia non essent incompatibilia; Et quando Beneficium dicatur residentiale necne.

SUMMARIUM.

1. Falli solet.
2. Distinguendi sunt casus super materia incompatibilitatis beneficiorum sub eodem tecto.
3. Primus est, ubi agitur de duobus beneficiis ejusdem nominis, & ministerii, & tunc adeit incompatibilitas certa.
4. Alter casus est de duobus beneficiis ejusdem nominis tendentibus ad diversos effectus, ut sunt due cappellaniæ in eadem Ecclesia, & tunc non adeit incompatibilitas.
5. Tertius est casus, ubi sunt duo beneficia diversi nominis, sed utrumque est præfise essentialis, & tunc adeit incompatibilitas.
6. Quartus est ubi ex eis unus est præfise residentiale, alterum vero à se residentiale causativè, & tunc non innotuit incompatibilitas.
7. Quando dicatur beneficium residentiale causativè.

DISC. LVII.

LUCRETIA VENTURIA mandavit per hæredem erigi in Ecclesia Collegiata Sancti Emiliani Oppidi Trebit Cappellaniæ de jurepatronatus cum

onere, ut Cappellanus teneretur celebrare, vel celebrari facere quatuor Missas in qualibet hebdomada, necnon omnibus diebus festis assistere in choro cum Canonicis in horis vespertinis, ac etiam intervenire in processionibus; Cum autem de dicta Cappellania provius fuisset Franciscus Mazzerio, qui deinde ad presentationem patronorum, per Ordinarium institutus fuit in ejusdem Ecclesiæ Canonatu, curavit iste ad majorem cautelam obtinere dispensationem Apostolicam super retentione dictæ Cappellaniæ cum Canonicatu, stante quod erant ambo sub eodem tecto, cui petitioni se opponente Antonio Cedronio aliquod interell habente super assequeutione unius, vel alterius Beneficii, hinc proinde assumpta fuit disputatio coram Datario, coram quo aliis dicti Francisci defensoribus insistentibus in eo quod ista Cappellania non esset præfise residentialis, sed solum causativè juxta ea quæ habentur in alia *Spoletana disc. sequenti*, ac in aliis, Replebant Datarii officiales peritissimi, difficultatem non consistere in incompatibilitate resultante ab eo, quod utrumque Beneficium sit residentiale in diversis locis, sed consistere in eo quod utrumque esset sub eodem tecto, quod aliquam specialem magisque strictam prohibitionem habet; Quare in hoc statu assumptus fuit ad satisfaciendum illi & ac particulariter huic difficultati resolutum à consensu sub eodem tecto.

Dicebam igitur, quod licet illa materia incompatibilitatis plurimum Beneficiorum sub eodem tecto, videatur apud Beneficialistas primo aspectu involuta, unde propterea de facili in aliqua æquivoca inciditur, nihilominus, ut frequentius ac sæpe in omnibus juridicis questionibus contingit, æquivoca, ac difficultates resultant à confusione casuum, seu à mala intelligentia auctoritatum, non distinguendo casus, ex quorum distinctione atque congrua auctoritatum applicatione, singula singulis congrue referendo pro majori parte redduntur faciles ac plures, ideoque plures casus distinguendo:

Primus est, ubi tractatur de duobus Beneficiis uniformibus, quia nempe ambo sint ejusdem nominis, ac ejusdem ministerii, puta due dignitates vel duo Canonici ejusdem Ecclesiæ, & in hoc omnes concordant adesse incompatibilitatem, quoniam textus in *cap. de multa de præbendis*, clare atque ad litteram ita disponit, ac firmant concorditer scribentes, ut per *Lapum alleg. 116. & seq.* & alios, de quibus apud *Gonzal. ad regul. gloss. 10. num. 33. Tondut. quasi. benef. 17. rum. 42. par. 2. & par. 2. cap. 3. §. sextum num. 6. & communiter.*

Et quamvis iste casus suas quoque recipiat declarationes ab Ecclesiis vel regionum consuetudine, aliisque parti, uariis facti circumstantiis resistentes, attamen inhærenti commendabili Curie stylo non evagandi in superfluis, negligit quomodo fuit dictas declarationes examinare; utpote extra casum controversiæ; Insinuabatur tamen iste casus, ad effectum offendendi dictas auctoritates supra allegatas, quæ per licitantes in contrarium deducebantur, incongruas esse, utpote extraneas à casu.

Secundus est, ubi agitur quidem de duobus Beneficiis uniformibus ejusdem nominis, quæ tamen ordinata non sunt ad idem ministerium, neque simul concurrent ad efformandum quod constituendum unum ac idem corpus, sed consisterent singulariter ac distincte, puta quia sint diversæ Cappellaniæ ad diversos fines & cum diversis oneribus in Cappellis ejusdem Ecclesiæ erectis; Et tunc *Navarr. conf. 16. de præbendis* venit non adesse incompatibilitatem, quem refert & sequitur *Gonzal. dist. 1. gloss. 10. num. 14. idemque Navarr. refert illud visibile pluries practicum, neque videtur urgere congrua ratio in contrarium; Sed quoniam neque iste erat casus controversiæ, idcirco inhærenti eidem stylo negligendi superfluis, obire ad prædictum effectum distinguendi auctoritates, ac tollendi æquivoca illi insinuabatur, iudicium de super non efformando.*

Tertius

Tertius casus est, ubi sunt duo Beneficia disformia diversum nomen habentia, quorum utrumque sit residentiale ex residentia vera & præfata, ut sunt Dignitas, & Canonicatus in Cathedrali vel Collegiata seu Canonicatus & Beneficiatus, vel Portionaria ex illis quæ hodie post Concil. Trid. veram ac præfata residentiam exigunt, ac annexam habent; Et tunc posita dicta qualitate præfate residentialis, certum est adesse incompatibilitatem, ut facit *Gonzal. d. glof. 10. n. 42. & glof. 15. num. 17. cum seqq.* ubi de vacatione primi per obtentionem secundi, atque talis est inconcussa praxis Datarie, quod scilicet in eadem Ecclesia non obtinentur Dignitas, & Canonicatus, sive Canonicatus, & Beneficiatus, aut Portionaria, nisi vel ex legitima consuetudine, vel ex dispensatione Apostolica.

Quartus demum est casus, ubi beneficia sunt disformia tam in nomine, quam in fine seu instituto, quorum unum sit verè ac præfate residentiale, alterum verò nullam habeat residentiam, sive istam causativam, ut propriè contingit in Canonicatu Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiatae, & in cappellania in eadem Ecclesia erecta; Et tunc quamvis *Hojeda de incompatibilit. par. 1. quest. 20. num. 25.* auctoritate *Mandosi*, quem allegat, indistinctè teneat pro incompatibilitate ob dictam circumstantiam, quod sufficit consistentia sub eodem textu; Contraria tamen est veritas, ut reprobo nominato *Hojeda* ubi supra, communem, ac vetiorem testantur *Parif. de resignat. lib. 3. quest. 1. num. 128. Gonzal. d. glof. 10. n. 43. ubi ex n. 55. ad 41.* testat alios utriusque sententia sequaces *Tondus. quest. benefic. par. 2. cap. 5. §. 6. n. 8. cum seqq.* ac bene & punctualiter *Rota decis. 489. par. 2. recent. decis. 631. par. 3. & apud Merlin. decis. 825.* in quibus præferim dicta *dec. 631. par. 3.* ac etiam *d. dec. 489. par. 2.* agebatur in specie de Canonicatu, & cappellania habente quoddam onus servitii, inducentis tamen residentiam causativam, non autem præfata.

Applicando autem ad rem, versabamur in hoc ultimo casu, quoniam licet ista cappellania haberet onus intervenienti horis vespertinis, ac in processionibus, attamen id non causat residentiam præfata, sed solum causativam, ut in specie advertitur in dictis *decis. 631. par. 3. & 489. par. 2.* & in *Analisa Spoletana disc. 17. idcoque dispensatio petebatur ad quandam exuberantem cautelam, cum re vera pro meo sensu neque necessaria esset, adeo ut si meum consilium ab initio petitiu fuisset, neque huiusmodi disputationes, neque dispensationis impetratæ sequeretur essent.*

SPOLETANA CAPELLANIÆ

Sui RESIDENTIÆ

Pro CAPITULO COLLEGIATÆ HYPSELLI

Cum N.

Responsum pro veritate.

An & quando beneficium vel cappellania, ob onus servitii in divinis, dicatur habere onus residentiaæ necessariae vel præfate, vel potius ista sit causativa, ad effectum ut provisor teneatur residere ac personaliter inservire.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 Cappellania licet habeat onus missarum vel alterius servitii, non dicitur sacerdotalis vel residentialis.
- 3 Qua dicantur beneficia habentia residentiam veram ac præfata.
- 4 Alia beneficia quæ onus habeant onus servitii, dicuntur habere residentiam improprietatem & causativam, non autem veram ac præfata.
- 5 Habens pro se regulam habet intentionem fundatam.

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

6 De differentia inter observantiam interpretantiam & præscriptam.

7 In facultatis non datur præscriptio, & quando secus.

8 Voluntas arguitur ex quantitate pretii, seu emolumentum.

9 Ista materia voluntatis faciendi beneficia residentialis, videtur regulanda ad instar ultimatum voluntatum.

DISC. LVIII.

RECTA fuit in oppido Hypsellæ, ex restatoris pia dispositione cappellania in illa Ecclesia Collegiata, providenda per Episcopum ad præstationem Communitatis, quæ eligere debet unum servientem, qui servire debeat dictæ Ecclesiæ, cum onere celebrandi vel celebrati faciendi missam in cappella Rosarii, sub cuius invocatione facta est erectio, singulis diebus Dominicis, ac in omnibus solemnitatibus B. Mariæ, & aliquorum Sanctorum & in festis secunda cujuslibet mensis; Cum autem de illa provisor (& forsan primus) ad eam tum ad sacros ordines ac sacerdotium promotus, per seipsum missas celebrare, necnon more Canonico, choro ac processionibus, a iisque divinis interesse confluxisset, deinde verò ab huiusmodi servitio abstinere cepisset, implendo per seipsum vel per alium dictum celebrationis nullum onus, hinc proinde Capitulum dictæ Ecclesiæ præterdedit capiti dictum cappellannum ad præfati servitii continuationem cogere, atque pro veritate consultis, an dicta prætentio haberet substantiam nec ne.

Respondi negativè, quoniam quicquid per scribentes in materia variatum fuerit, Hodie statutum est pro regula, ut onus celebrationis missarum adiectum beneficiis vel cappellaniis non inducat qualitatem sacerdotalem, neque aliam qualitatem residentialem, quæ hodie, ut alibi advertitur, de communi recepta consuetudine in beneficiis & cappellaniis simplicibus non censetur incillè, nisi testatoris vel fundatoris voluntas aliter disponat juxta allegat. 35. *Lapsi* communitate receptam ex deductis per *Gonzal. ad regul. 8. glof. 3. n. 4. & sequen. Garz. par. 7. cap. 1. n. 53. & sequen. Aldem. ad decis. 21. n. 26. cum sequen. par. 3. rec. lute Merlin. decis. 825.* quæ reputatur in materia magistralis, scilicet in aliis canonizata præsertim apud *Rota d. 1737. decis. 184. par. 12. rec.* atque admittitur infra *disc. 60. & 61. ubi* firmatur qualitas sacerdotalis.

Idque, non obstante, quod ultra onus celebrationis missarum, aliquod aliud servitium injunctum sit, quod personalem residentiam præfate videatur, quoniam ubi beneficium non est de sui natura præfate residentiale, ut sunt beneficia principaliter curata, necnon Dignitates & Canonicatus in Ecclesiis Cathedralibus vel Collegiatis, ac etiam hodie ex Concilio Tridentino in eisdem Cathedralibus vel Collegiatis sunt illa beneficia, quæ sub nomine Beneficia & clericorum, ut est in Basilicis Urbis, aut sub nomine Portionariorum, ut est in Ecclesiis Hispaniarum, sive sub nomine Heredomariorum vel Mansionariorum, aut Confortialium seu Cappellannorum, ut in plerisque Ecclesiis Italiae sunt principaliter servitoria, id est destinata principaliter ad servitium Ecclesiæ, in quodam prædicto invariabili numero constituto Collegii verè vel abusive, ut de Collegio heredomariorum Ecclesiæ Metropolitanae Neapolis habetur *decis. 99. par. 10. rec. & de Collegio Confortialium Ecclesiæ Cathedralis Patimæ habetur in *Parment. funerum* sub tit. de præmuniensis disc. 21. & de Portionariis Ecclesiæ Casariangustanae habentur tot decisiones in Casariangustana portione, de qua infra sub tit. de Canonici & Capitulo, & de Beneficiis Sancti Petri præterinde nabere vocem in Capitulo seu constituto Capitulum, habetur apud *Cavalier. dec. 57. cum* similibus, de quibus infra d. tit. de Canonici & Capitulo.*

Reliqua omnia beneficia vel capellaniz, ex communi recepta consuetudine annexam non habent residentiam, utam ac præcisa, nisi ex lege fundationis, vel ex particulari consuetudine alias esset statum, 4 quamvis haberent omnes, nedum militum, sed etiam alicujus servitii personalem interessentiam exigentis, quoniam ista dicitur residentia impropria seu causativa inducens amissionem fructuum seu emolumentorum, aut distributionum, non autem propria & præcisa, cuius qualitas in dubio non præsumitur, juxta communem traditionem Innocentii, Joannis Andree, Abbatis Barri & aliorum in cap. finali de clericis non resident. Goz. et. ad regul. 8. §. sub num. 19. & num. 22. ubi de materia incompatibilitatis seu vacationis primi per allocationem in cardis, Rota dec. 483. par. 1. de res. dec. 489. par. 2. r. c. dec. 631. par. 3. dec. 156. par. 4. dec. 182. par. 8. ubi in specie de onere canendi Litaniis ac assistendi aliquibus votis divinis in choro, ut advertitur in alia Spoletana disc. præ. et.

Hinc proinde, ut in proposito alterius qualitatibus sacerdotibus advertitur in l. 2. d. de 60. & 61. ista dicitur hodie questio potius facti quam juris, vel scilicet super probatione consuetudinis inducens qualitatem residentialem, vel super probatione voluntatis fundatoris tanquam per limitationem regulæ certæ in contrarium militantis, pro qua, non bene probata limitatione, 5 respondendum est juxta vulgatem dec. 251. Mantie. num. 4. cum aliis apud Barbos. axiom. 198. & passim.

Neutrum autem in presenti concurrere observabam; Non quidem consuetudinem, in qua præcipuum fundamentum ex parte Capituli constituit videbatur, ob retroactam observantiam ejusdem capellani, quoniam juxta receptam & quotidianam distributionem, de qua per Barbos. in l. post de can. num. 47. ff. solus marimon. Rota dec. 119. & 351. par. 6. rec. & quotidie, tunc observantia alicujus temporis, alique formalibus requisitis præscriptionis vel consuetudinis attenditur, eique tanquam optima & interpreti nimium deferunt, quando verumtamen in casu omnino ambiguo, in quo cadat interpretatio, non autem ubi regula rei clara in contrarium, quoniam tunc observantia dicitur potius præscriptiva, adeoque indiget formalibus requisitis præscriptionis, quæ in præcisi non aderant, dum agebatur de observantia unius tantum capellani, ac per modicum tempus.

Fortius verò ex subiecta materia præscrip. facul. tatem, cui dicta observantia referri poterat, ex motivo s. devotionis, ac etiam alicujus honorificentie interveniendi in choro alique functionibus cum Canonicis; Absolutum autem sacreque notorium juris principium est, in facultatibus non dari præscriptionem, nisi prævia prohibitione seu repressive coactione, ac subsequuta acquiescentia per tempus habile; Possimè verò ubi observantia non est temporis longissimi ac plurius successivè possidendum idem Beneficium cum nimia frequentia actuum, alique circumstantiis, ex quibus, ad necessitatem magis, quam ad facultatem observantia referri valeat; juxta pondera per Rota dec. 186. par. 11. recent. cum similibus.

Quo verò ad voluntatem fundatoris, neque videbatur concurrere illius sufficiens probatio, unicum enim administratum resultabat ex eo, quod restior facultatem dedisset Communitati eligendi unum servientem, qui dictæ Ecclesiæ inservire deberet, sed hoc erat æquivocum non concludens per necessè residentiam veram, utpotè referibile ad servitium celebrationis missarum, vel aliud causativum, ut supra.

Idque fortius, quoniam in contrarium obstat vehementer administratum resultans ex tenuitate reddituum proportionatorum dicto oneri celebrationis missarum statim diebus ac temporibus non autem continuo 8 servitio, ac residentie præscrip. inducenti non solum onus residentie ac inserviendi, sed etiam aliud onus seu incommodum inhabitationis obtinendi alterum be-

neficium residentiale, unde propterea dicebam intrare satis frequentem ac receptam propositionem, de qua apud Gregor. & Adden. dec. 126. & passim, quod ex pretii seu emolumentum quantitate arguitur contrahentium vel disponentium voluntas, Atque huic argumentum accedebat aliud redolens speciem aperte probationis, quod testator dixit se illo solo servitio contentari, & nihilominus dicebat sufficere ista argumenta esse talia, quod consequenter vel debilitarent dictum contrarium argumentum, ut eis invicem conquisitis vel debilitatis firma remaneat regulæ, ut sæpius advertitur sub tit. de fidei commissis, cum quibus terminis potius quam cum beneficialibus ista materia regulanda videtur, utpotè concernens, ut dictum est, solam questionem voluntatis.

MONTIS CASSINENSIS. CANONICATUS

Pro ANTONIO DE ANTONI.

Responsa pro veritate.

De eadem materia qualitatibus residentialis Beneficii, ad effectum incompatibilitatis obtingendi alterum Beneficium residentiale; Et quid ubi Beneficia habent nuncupationem Canoniciatum.

SUMMARIUM.

1. Falli series.
2. Incompatibilitatem non impedit assequutionem secundis sed retentionem primam.
3. De finis Collegialitatis remissio.
4. Servitium non facit beneficium residentiale.
5. Nuncupatio Canonice non facit veros Canonicos, si aliunde non constet eos esse tales.

DISC. LIX.

IN Ecclesia patriarchalis Castellæ S. Joannis in Todice, ultra Rectorem, qui Archiepiscopus nuncupatur, ad sunt duo Beneficia, vulgo Canonici nuncupati, quibus absque eo quod conficit de lege fundacionis, ex antiqua consuetudine incumbit onus celebrandi, vel celebrari faciendi missam quibusdam anni temporibus; Cum autem Antonius ex resignatione ad favorem, possessor unius ex dictis beneficiis, provisorius vel per Sedem Apostolicam de Canonicis Ecclesiæ Collegiæ S. Germani, sub narrativa illius beneficii tanquam simplicis ac non residentialis, ut de obtentis fieri solet, ad effectum obtinendi retentionem, expensisque litis ditatus Vicario albatu Montis Cassini, tanquam loci Ordinarium, hic renueret litteras prædictas executioni demandare ex motivo falsæ narrative dicti beneficii Canoniciatus nuncupati, ex eo quod potius tanquam Canonicius in Collegiæ dictæ residentialis, & consequenter incompatibilis cum dicto alio Canonice ultimo loco obtento; Hinc desuper pro veritate consultus.

Respondi, incongruum parumque fundatam esse dictam excusationem dissidentiam, quoniam ubi etiam probabiliter dici posset dictum beneficium tanquam Canoniciatum in Ecclesia Collegiæ esse verè ac præcise residentiale, adhuc tamen id non erat aptum impedire executionem dictarum litterarum super provisione secundi Canoniciatus, quoniam ut advertitur supra in Meliten. Canonice disc. 55. ex dec. 470. par. 5. rec. & in aliis incompatibilitatis duorum residentialis impedire eorum retentionem, non autem acquisitionem secundum, per quam ipso jure vacat primum ac etiam vacat quoque secundum per speciem præter, quando per tempus notabile (quod ex Dataris stylo reputatur ultra duos menses à die pacifice possessionis computationum.) Beneficiarius teneat ac abque justa excusatione nunquam resineret perceptionem fructuum; Idcirco non est exceptio apta ad retardandam executionem

tionem litterarum secundæ provisionis, atque hoc sufficere dicebam absque ulteriori inspectione.

Verùm claram quoque dixi difficultatis insub-
sistentiam super dicta præsupposita qualitate residen-
tialis, quoniam etenim illa intrare posset, quatenus
ageretur de Canoniciatibus in Collegiata, qualis ista
Ecclesia dici non poterat, dum nulla a legerant collegia-
litas signa, de quibus *decis. 613. par. 4. recent. rom. 3.*
dec. 16. par. 7. alius apud Carill. decis. 41. latè dec. 147.
par. 10. rec. apud Rovis decis. 341. cum aliis supra in
Vincentina decis. 14 sed potius in oppositum concurre-
bat inconcussa observantia in supra allegatis decisio-
nibus ponderata, quod hujus Ecclesiæ Rectoria ex
communi regionis usi Archiepiscopbyteratus nuncupa-
tionem habens, providi consuevit tanquam simplex
parochialis per concursum juxta formam præscriptam
à Sac. Conc. Trid. Et consequenter ista remanebant
beneficia regulariter non residentialia, quamvis ali-
quod onus missarum vel servitii annexum haberent
juxta deducta *disce proxime præcedenti*, quæ in hoc etiam
responso deducebantur, quod scilicet id faceret resi-
dentialiam causativam, non autem veram ac præcisam
indocentem dictum effectum incompatibilitatis.

Neque alioquin momenti videbatur dicta nuncu-
pacio Canonico-rum, quoniam in hac materia in specie
non attenditur cortex vel formalitas verborum, sed
substantia veritatis, ideoque sola Canonico-rum nuncu-
pacio non facit Canonicos veros, ut advenit præ-
teritis *decis. 633. num. 15. par. 4. rec. rom. 3.* ac etiam in
supra allegatis decisionibus in proposito collegialita-
tis, ac in aliis advenit circa vulgarem nuncupatio-
nem Ecclesiæ Collegiatæ vel Capituli, id enim non fa-
cit Capitulum vel Collegium, nisi alia legitima requi-
sita concurrant, quoniam vulgus quamlibet congre-
gationem clericorum appellat Collegium vel Capitu-
lum, ut advenit supra *decis. 14.* ac etiam habetur infra
sub tit. de Canonicis & Capitulis, & *sub tit. de præminen-
tiis* ad materiam collegialitatis, atque juxta hoc res-
ponsum dicta provisio effectum sortita est.

ORTONEN. RESIDENTIÆ

Pro PRÆPOSITO ECCLESIAE S. MARIE IN CAMPO
VALANO.

Cum EPISCOPO.

*Causa disputata in Sac. Congregatione Concilii, & reso-
luta ut infra.*

De eadem materia qualitatibus residentialibus, & quando
beneficium sit verè residentialis necne; Et de censu-
ris ob non residentialiam.

SUMMARYM.

- 1 Falsi seriet.
- 2 Attentatoribus, vel habentibus reconvictum ad laicos
denegatur audientia.
- 3 Qualitas juris patronatus Regii non excusat à residen-
tia, si beneficium de sui natura est residentiale.
- 4 In actualibus Collegiatis non dubitatur, quod Dignitates
& Canoniciatibus sunt residentialiter.
- 5 Atque omnes Dignitates & Canoniciatibus sunt in hoc
eiusdem naturæ.
- 6 Vbi cura incumbit Capitulo, vel Collegio, non per hoc
Canoniciatibus & Dignitates dicuntur beneficia cura-
ta, ad plures effectus.
- 7 Excommunicatio dicitur maxima pena, ideo exigit
citationem personalem.
- 8 De intelligentia Concilii Tridentini, ut contra non resi-
dentem procedatur ad censuras cum citatione per
edictum.
- 9 Quando quis impedit citari, habetur pro citato etiam
ad effectum censurarum.
- 10 Consuetudo etiam mala excusat à pena.
Card. de Luca Theatr. Tom. XI f.

DISC. LX.

Ecclesiam loci Campi Valani pape Civitatem Or-
tonen, subito simpliciter Rectoris, p. s. m. p. t.
quendam, qui nuncupabatur Montis Cechinus, ac
Rector Romanus Auditor erat, curavit ille de anno 1429.
enigi in Collegiatam cum quinque Canoniciatibus, &
Præposito, pro quorum dote seu præbenda, pro majori
Ecclesiæ cultu, consensum præstitit aliquos finibus ab
eius Rectoria dismembrari; Consequenter observantia
currentis ac retroacti sæculi daret, quod isti Canonici
liberæ collationis, non essent de facto residentiales,
quia scilicet provisores residere non consueverunt, ita
provisus de Præposito quæ ad Regiam præsentatio-
nem providi solita est, residere non consuevit, ex-
ercendo curam animarum dictæ Ecclesiæ incumbentem
per Vicarium deputari solitum; Cum autem modernus
Episcopus, negligens residentialiam Canonico-rum, co-
gere præteritis prædictam ad residentialiam, atque
prævia monitione per edictum in dicta Ecclesia, illum
excommunicasset; Hinc promittit habito per dictum
Præpositum recursus ad Sac. Congreg. Conc. atque
assumpta disputatione super censuram validitate ac resi-
dentiali obligatione, nulla delinere capta fuit resolutio
ob quardam attentata à dicto Præposito commissis, quæ
S. Congreg. mandavit ante omnia purgari, dearguendo
interim audientiam quæ denegari licet attentatori bus,
vel spoliatoribus violentis, aut habentibus reconvictis ad
laicos, donec purgatio sequatur, ut apud Bonat. *decis.*
446. r. 2. & in sua materia *sub tit. de iudiciis*, neque
quod fiam, cau. à hucusque ulteriorem processum habu-
it, forte ob aliquod concordie temperamentum.

Duo autem fuerunt huius disputationibus puncti;
Unus super obligatione residentialis, & an istud Benefi-
cium dicendum esset necne præcisè residentialis; Alter
verò super subsistentia vel insubsistentia censuræ.

Quatenus pertinet ad primum, ex parte Episcopi
constitutor fundamētum in quadam speciali de-
claratione dictæ S. Congreg. Conc. de anno 1618. per
quam, præsupponendo istam Præpositivam esse pri-
mam Dignitatem in Collegiata, reprobat præteritis,
quod qualitas Regii patronatus excusaret à residentiali,
declinando abusus & corruptelas quæcumque con-
trariam observantiam, idem quoque determinando in
Ecclesiis curatis, unde propter à dicebatur, quod cum
casus esset in in livo jam decisus, distaque de clari-
tate quamvis generis is prodidit occasione istius indivi-
duæ Præpositivæ, ita cessabat omne principii dubitandi.

Dicebam ego ser. b. n. pro Præposito, quod quando
Episcopus suum munus integrè ac indigne adimple-
ret cum toto Collegio, cogendo etiam quinque Canoni-
cos ad eandem residentialiam, tunc ego datem manus
victas circa obligationem quoque Præpositi residendi,
quoniam data actuali collegialitate, per Concilium
Trident. in hoc subacta fuit omnis difficultas, certa-
que est obligatio residendi, atque cum hoc præsupposito
actualis collegialitatis vel respectu, an beneficium sit
curatum, procedit dicta declaratio anni 1618. cuius
sensu est, quod supposito beneficio de sui natura verè
ac præcisè residentiali, ab huiusmodi onere non excu-
set qualitas Regii patronatus, atque hic est propriè
punctus quem Sac. Congregatio determinare voluit, ad
tollendam forsitan præterissem non residendi, quam
ex ista qualitate aliis habebant Archiepiscopus, Altar-
mus, Prior S. Nicolai Barri, & similes primæ Dignita-
tis, cum iurisdictione ac Prælatu insignium Colle-
giatum, de iure ac de sui natura residentiales.

At punctus erat in eo, quod Episcopus volebat, ut
Canonici (qui cessantibus reservationibus Aposto-
licis sunt ad ejus liberam collationem) haberentur
pro beneficiis simplicibus non residentialibus, ad
edictum providendi familiares, vel alios, quodque
Præpositura prima Dignitas esset residentialis; In hoc
autem considerare dicebam gravamen manifestum ob

dilemma inevitabile; Aut enim Ecclesie dicenda est actualiter Collegiata; Aut non. Si dicenda est talis, ergo omnium, tam primæ Dignitatis quàm Canoniorum æqualis est obligatio; Et contra si non est talis, omnium æqualis debet esse exceptio; Cum enim istud dicatur unum corpus constitutum à Præposito tanquam capite, & à Canonici tanquam membris, hinc proinde dari non potest illa scilicet membrorum à capite, five ejusdem corporis diversa natura, quodque sola Dignitas sit residentialis; Canonatus autem non, & consequenter omnium æqualiter debet esse exceptio vel obligatio; Fortius verò ex ea facti circumstantia, quod dictus possessor Ecclesie non residens, curavit pro Ecclesie cultu erigi Canonatus; Ergo magis debent esse servitiorum ac residentialis Canonatus, quam sit ipsa Dignitas, quæ in dicto statu non residentialiter.

Replebatur, quod in Præposito tanquam Ecclesie Reductæ, diversa & particularis concurreret ratio quæ in Canonici non militabat, ob curam animarum huic Ecclesie incumbentem; Verùm, cum sensu etiam veritatis, dicebam id nil relevare; Tum quia, etiam priusquam Ecclesia fieretur Collegiata ejus Reductio non erat præcisè residentialis, sed cura animarum tanquam accessoria & consecutiva exerceri solebat per Vicarium, ut in facto justificabatur, ex dicta præfectum circumstantia, quod eandem Reductam, tunc ante Canonatum erectionem pinguorum, possidebat dictus Rotæ Auditor, qui sine dubio in Cuius continuam residentiam habebat; Tum etiam quia cum Ecclesia materialiter statum, atque effecta esset Collegiata, & sic representata per unum corpus politicum seu intellectuale constitutum ex Præposito prima Dignitate tanquam capite, & Canonici tanquam membris, hinc proinde resultat, curam habitualiter residere penes ipsum Collegium in universum, cujus nomine illam exerceat Vicarius juxta plures casus, de quibus infra in sua materia sub iii. de Parochiis, non tamen exinde inferatur, quod singuli Canonici, & Dignitates dicebantur beneficia curata, ut occasione ætatis requiritur in beneficiis curatis, non desiderandæ in Canoniciatibus Ecclesie Cathedralis vel Collegiata, cui incumbat cura animarum; Sive cessantis necessitatis faciendi curæ mentionem, habetur supra in *Nuſiana Canonici cap. disc. 17. & in dec. 31. par. 10. rec. num. 31. & seq.* edita in ea causa, atque occasione incompatibilitatis cum altera parochia habetur supra in *Alephensis, Cantoria disc. 51. & in dec. 38. Orthoboni* in ea causa edita, cum similibus, Ideoque cura, vel omnibus pariformiter incumbit, vel omnes æqualiter ab ea sunt exempti, dum longissima ac immemorabilis observantia præbet ejusdem curæ exercitum semper fuisse, ac esse penes Vicarium perpetuum.

Quo verò ad alterum punctum censurarum, ex duobus fundamentis dicebam illas non sustineri; Primo scilicet, quod excommunicatio dicitur pœna gravissima, atque in spiritualibus plusquam ordinaria, quoniam magis est aliquem spiritualiter excommunicare, quàm temporaliter capite plectere, *cap. corripiantur. 24. q. 3. cap. nihil. 31. q. 3. cum concord. bene deductis per Roman. conf. 369. n. 10.* Et consequenter, quod omnino necessaria esset citatio personalis, *cap. sacro de sentent. excomm. Buratt. dec. 176. n. 1.* ac habetur in sua materia sub iii. de censuris, & sic altero de iudiciis, ac supponitur in proximè infra allegandis decisionibus.

Neque obstat quod *Sac. Conc. Trid. sess. 23. de reformation. cap. 1.* præsupponat cum citatione per edictum deveniri posse ad censuras aliasque pœnas, quoniam perneccesse id intelligendum est cum terminis habilibus Vel scilicet quando citandus dolose latitat, seu aliis impedimentum præstat, ne citetur, quo casu citatio per proclama, vel per edictum, illum reddit verum contumacem, perinde ac si personaliter citatus esset, juxta

ea quæ ad materiam censurarum ac declarationis habentur, *dec. 165. n. 9. & 10. p. 1. de cen. d. ubi. Canev. 9. Seraph. dec. 1296. n. 4. Rot. in L. de h. A. v. 1118. 8. Aprilis & 20. Junii 1644. Græterio. Roman. seu Alephensis, bonorum, 1. Junii 1648. Cerro & apia; Vel inreligendum est de censuris minoribus quæ pœnam adeo gravem non important, neque animam illaquant, ut sunt Interdictum, vel suspensio cadentes etiam in innocentibus, ut advertitur supra in *Cajarian. n. 1. Canoniciat. disc. 21.* & habetur infra disc. 77. ad materiam privationis Beneficii, aliarumque pœnarum ob non residentiam.*

Et secundò quod observantia prædecessorum non residendi de facto, ubi etiam tanquam damnata per dictam declarationem Sac. Congregat. anni 1618. per quam declaratur corruptela, non firmaret statum, neque induceret excusationem ab onere residendi in futurum, acramen justam præbet excusationem contumacia & incursum pœnarum de præterito ex deductis per *Rurin. q. 95. n. 1. & sequen. ubi ceteri*, quod scilicet mala consuetudo non excusat ab aliis effectibus civilibus, sed bene à pœna.

NUCERINA CAPELLANIÆ

Pro BENEDICTO

Cum N. DE FELICIANIS.

Causa disputata coram A. C. sub incerto exitu.

An & quando capellania habens onus celebrationis Missarum dicatur necne Sacerdotalis, ita ut exigat perneccesse in possessore ordinem Presbyteratus.

SUMMARIUM.

1. Facti series.
2. De jure patronatus passivo debito certo generi personarum, ut non possit alter presentari.
3. Capellania regulariter non est Sacerdotalis etiam si habeat annexum onus Missarum.
4. Fallit ex contraria voluntate fundatoris.
5. Quando procedendum sit in ista voluntate desumenda.
6. Beneficia erecta sine auctoritate Ordinarii regulantur jure privilegii non autem non regulis beneficiarum.
7. Ex quibus excluditur qualitas Sacerdotalis.
8. An sub nomine Sacerdotis, vel Presbyteri, veniant clerici in minoribus, vel contra a vocabulum Clerici non conveniat nisi Sacerdoti.
9. Tunc cadit hæc inspectio, ubi expressum est utrumque vocabulum tanquam discrevum.
10. De illi reguli quis alius afficit.
11. De distinctione, an nomen Presbyteri expressum sit Latino, vel Italico idiomate.
12. Qualitas restat, an sit litteratus necne, satis attendenda est pro interpretatione ejus verborum.
13. De argumentis qualitas Sacerdotalis.

DISC. LXI.

EReda per N. Felicianum Episcopum Fulginatensem Capellania in Ecclesia Oppidi Gualdi ejus paritæ, cum onere missarum, de jure patronatus activo ac passivo ad favorem illorum de familia, assignata ratione, ut ita successores de eadem familia ad presbyteratum allicerentur, quodque eis non existentibus, redditus dictæ capellaniz assignati erogari deberent in subsidia dotalia puellarum ejusdem familiz; Cum possessor, qui erat primo nominatus ab ipsorum fundatore, à quo facultatem habebat nominandi successorem, nominasset clericum in minoribus; Hinc proinde Beneficius de eadem familia constitutus in ordine presbyterali præteritionem excitavit, quod cum capellania esset sacerdotalis, perneccesse confensum constituto in ordine presbyterali de familia, in qua ipse

ipse tantum reperiebatur, constitutus in dicto ordine, sibi debita esset, neglecta praefata nominatione utpote de persona incapaci, ideoque habenda pro infecta.

Et introducta causa coram A. C. non controvertatur conclusio, quam ego scribens pro Benedicto ad hoc deducebam, de qua pluries in sua materia *sub tit. de jurpatronatus*, quod ubi agitur de jurpatronatus passivo debito certo generi personarum, seu personis certam qualitatem habentibus, non potest habens jus patronatus activum, seu jus presentandi alios presentare, talem qualitatem non habentes, atque aliis presentatio habetur pro infecta & institutio debetur habenti talem qualitatem tanquam nominato, seu presentato per ipsum fundatorem, seu eum qui dictam legem adjecit, ut significatur *apud Buratt. dec. 680.* cum aliis *per Rot. d. 122. p. 11. rec. n. 1* & 2. edita in *Arianen.* de qua dicto *tit. de jurpatronatus disc. 18.* & in aliis proximis, quoniam est concessio non admittens controversiam; Pro ut scribentes in contrarium eam admittere negabant, negant vero applicationem ad casum, quod scilicet necessaria non esset qualitas Sacerdotalis, quia seculus nominatus erat capax, dum erat clericus, ac de familia; Ideoque controversia restringebatur ad punctum, an ista cappellania esse necne sacerdotalis.

In hoc autem, scribentes pro nominato dicebant regulam sibi assilire, quod scilicet istae simplices cappellaniae non essent sacerdotales quamvis annexum haberent onus celebrationis missarum, quoniam istud recte impleri potest per sacerdotem ad id cum solita elemosyna allatum, ut advertitur supra in *Spolemana disc. 57.* ac praesertim late significatur, *apud Martin. dec. 815.* quae in Curia passim circumferebatur tanquam magistralis saepius canonizata.

Non negabam Ego scribens pro actore dictam regulam, inintelligam autem in paucis recepta, & absolute limitatione resistentia ad contraria etiam conjectura testatoris voluntate, ut *dec. 496. par. 1. rec. q. ad Buratt. decif. 680. Dumozet. decif. 9. 6. n. 10. de il. 403. par. 12. num. 1.* edita in causa de qua *disc. sequenti*, & pluries, cum ut dictum est generaliter, ac in abstracto, tam regula, quam limitatio in puncto juris non habebant difficultatem, cadentem solum circa applicationem, an in una, vel altera, versentur, ex circumstantiis facti, coisus potius, quam juris est questio, decidenda proinde, ut aliis insinuatum est, cum regulis generalibus ultimarum voluntatum, de quibus pluries *sub tit. de fideicommissis cum regule beneficiarum* in hoc non intrent, nihilque inducant peculiare.

Unde propterea juxta significatur *apud Dumozet. decif. 101.* repetita *apud Martin. resol. 56. lib. 1. & decif. 238. par. 5. recent.* saepius canonizata, receptum habemus, quod in hujusmodi cappellaniis ex piis privatis dispositionibus originem habentes proceditur cum terminis priorum legatorum, quorum jure magis, quam beneficiorum legentur.

Applicando igitur ad rem, inspecto tenore verborum, pro regula magis, quam pro limitatione ad favorem clerici nominati rei conventi respondendum videbatur; Tum quia onus celebrationis missarum praecise ipsi cappellano adjectum non est, dum in fundatione dicitur cum onere celebrandi, vel celebrari faciendi; Tum fortius quia in quadam fundationis parte, exprimens nominandum, seu presentandum utitur vocabulo sacerdotis, & elevat cum alternativa, ibi *Presbyter, vel Clericus*, unde videbatur, quod intrare regulam *xxi. in ille, aut ille ff. de leg. 3.* quod in clavis ac expressis non intrent praesumptiones & argumenta.

Et quod magis mihi inferebat difficultatem, considerabat in discreta, ob quam cadere non poterat consideratio, quod sicuti subalta significatione sacerdotis, ubi *Presbyter* venit possunt etiam clerici in minoribus ex deductis *apud Martin. dicta disc. 815. num. 12. & seqq.* ita non implicet vocabulum clerici, quamvis latum, atque aptum convenire etiam clericis in mi-

Card. de Luca Theatr. Tom. X 11.

noribus restitendo ad illos in presbyteratus ordine verè constitutos quando conjecturae aliquae facti circumstantiae id suadeant, quoniam hujusmodi considerationes super vocabulorum significatione cessant, quando accedit discreta, ex qua constat testatorem, seu alium disponentem aliquid vocabulum non habuisse pro synonymo; Ut habuimus praesertim in ea questione, an sub nomine filiorum veniant nepotes, alique descendentes, quoniam licet juxta opinionem, quam sequitur Rota, & Curia, recepta sit pro regula pars regativa, ut ex vocabuli significatione, ac proprietate non veniant nisi filii primi gradus, autem de facili ab ea receditur ex conjecturis, ex quibus veniunt nepotes, ac alii descendentes; Verum haec limitatio cessat, ubi testator haec vocabula omnia expressit, tanquam discreta, ut pluries in sua materia *sub tit. de fideicommissis*; Ideoque licet scribens pro actore ponderarem, quod substantia verisimilis voluntatis fundatoris esset in contrarium, ut infra, quodque saltem dicta alternativa posita inter presbyterum, & clericum induceret praedilectionem, juxta ea, quae in dicta materia fideicommissaria habemus etiam alternativa positam inter masculos, & feminas cum similibus; Attamen ab initio, quod requisitus fui ad scribendum, dubitavi de malo exitu causae, ut credo si quidem esse; Tum quia praedicta nimium obstat videntur; Tum etiam quia, ut frequenter advertitur in dicta materia fideicommissaria, tunc dicitur notabilis effectus regulae, quod pro illa absque alio fomento extrinseco iudicandum est, quoties non docetur de limitatione, quae non praesumitur, sed per allegantem est probanda; Quoties autem non ad id probatio expressa, sed confugere oportet ad conjecturalem, seu praesumptivam, nimium difficile, ac ratum est illam bene concludere, quando praesumptiones, & conjecturae obstatulum habent alium praesumptionem, & conjecturam regulae assensum, cum ita sufficit contra eas invicem conassari, vel debilitari, ut illis quae pro limitatione urgent efficacem operationem non facientibus si in rem maneat regula.

Econverso pro dicta limitatione ponderabam verbi, quod fundator per decem circiter vices adhibet vocabulum *Presbyteri* in lingua Latina, sub quo verè, ac proprie non venit, nisi constitutus in ordine presbyteriali cum generalitas hujus vocabuli apti etiam convertere clericis in minoribus, verè ac proprie procedat in idiomate Italico, in quo vulgo dicimus per byteros omnes, qui non sint laici, ut distinguendo, an Latino, vel Italico, seu materno sermone dispositio concepta sit, advertitur per Rotam in his terminis specialibus *dec. 216. n. 3. par. 1. rec. & dec. 496. par. 1. & infra disc. 96.*

Fortius verò ex qualitate testatoris, qui erat Juris consultus, ac Episcopus rectè callens hujusmodi terminorum, seu vocabulorum distinctionem; Ut de qualitate testatoris, seu fundatoris, an sit litteratus, vel illiteratus nimium attendenda pro interpretatione saepe voluntatis, ac significatione verborum, seu vocabulorum advertitur pluries in dictis *de fideicommissis praesertim in Romana fideicommissi de Glorieris disc. 41.* & in decisionibus in ea causa editis *per An. xxix.*

Secundo ponderabam observantiam ipsius fundatoris in prima nominatione per eum facta, quoniam nominavit actualem sacerdotem; Tertiò in idem, quoniam primo nominato dedit facultatem sibi nominandi successorem, adhibendo verbum *alium presbyterum*, quod de sui natura denotat similitudinem ex collectis *per Barboz. d. 11. ad. Quarto ob rationem ab ipso adjectam, allici nō illos de familia ad presbyteratum; Et quinq. fortiter, quod mihi magnam vim faciebat, quoniam in casu non existentis presbyterorum, mandavit redditus erogari in subsidia dotaria puellellum de familia, qui casus non erat de facili contingibilis, quando dispositio conveniret clericis in minoribus, qui etiam in tenera aetate, in hujusmodi statu constitui possunt; Ac etiam quia ita non obstat principalis*

finis à fundatore desideratus, allicienai scilicet successores de familia ad statum presbytericalem, dum iuxta communem ac frequentem experientiam, adolescentes habentes solam tonituram, quæ ad hunc effectum sufficit, filiam frequentius suscipiendo ex parentum magis, quam propria voluntate, regulata à clericis temporalibus emolumentis potius, quam à fervore devotionis, ac Dei spiritus, laicorum vitam ducunt ac figuram faciunt. (Aque unanimitas in aliquibus partibus ob exemptionem à loco laicali non longe pejorem, & cum majori vivendi licentia;.) Verum quamvis præmissa naturaliter urgent, attamen ebullientia equitatis, ac obstantibus verbis s. ut supra eandem regulam eo favorentibus, durum est in foro contrarium obtinere cum hæc reputari soleant Advocatorum ingenuas consideraciones, v. l. subtilitates, ac rancinias.

ROMANA CAPPELLANIE

Pro N. PAULINO, & ARCHIEPISCOPATU SANCTISSIMAE TRINITATIS

Cum FAUSTO SINIBALDO.

Causa decisa per Romanum pro Paulino.

De eadem materia qualitatibus Sacerdotis; An prædicti requiratur necne in beneficio, vel capellaniam; Et de qualitate civica per fundatorem desiderata, quando adesse dicatur.

SUMMARIUM.

1. Fasti series.
2. Resolutiones causæ.
3. Leges à fundatore adimpleri sunt servandæ, præsertim ut non vicecipi admittantur.
4. Natura occasus alter extra patriam dicitur versus civem.
5. Existit, si testatur de veritate civibus & viculis de facto se finiri.
6. Attendenda est substantia voluntatis non sonus verborum, vel jussio legis.
7. De circumstantiis probantibus testamentum voluisse facere capellaniam per cardotalem.
8. De significatione vocabuli Presbyter vel Sacerdos, & quomodo procedi deum sit.

DISC. LXII.

Augustinus F. scolaris de Oppido Leonis Urbis incolæ, in statuta hæretice insigni, ac celebri Archiepiscopatu Sanctissimæ Trinitatis peregrinorum, & convalescentium, mandavit in ea Ecclesiæ erigi tres capellanas, in quarum prima nominavit Marium Sinibaldum ejus cum patrum Urbis civem, vel incolam, in duabus vero aliis duos Sacerdotes de patria ejus patria, ex qua in futurum sacerdotes dicte Archiepiscopatus Officialis eligenti N. Paulinum sacerdotem de dicto Oppido, se opposuit Faustus dicti Martii germanus frater patris ejus sibi dicitur esse prælationem, atque per Cardinalem Prælatorem edito respectu per cognitionem causæ de voto Romæ. Hinc assumpta d. super propositione s. in præmissis, super debito, cum am capellaniam divina, & adjudicanda esset, post hanc resolutionem, *sub die 11 Decembris 1648.* ad f. v. in Paulino producit resolutionem, cui Faustus acquiescit, indeque motus à causa finem habet, dictaque actio est impleta, *decis. 4. c. 3. part. 12. recent.*

Resolutionis duo factus fundamenta super Faustii exclusionem; unum brevius, & quasi ad supertabun-

dantiam in fine decisionis ductum, quod Faustus non haberet civiam qualitatem à fundatore desideratam, attento quod natus erat in Urbe; Et alterum magis principale, eod. fundamentum in dicto Faustio, ratione minoris ætatis, tam adu, quam habitu sacerdotalem qualitatem à testatore desideratam, & sic duo fuerunt hujusmodi dispositionum puncti, unus scilicet super dicta qualitate civica, alter vero super qualitate sacerdotali.

Quatenus igitur pertinet ad primam, scribentes pro dicto Faustio non impugnabant testatoris potestatem adficiendi dictam qualitatem, quoniam, ut pluris habetur in sua materia *sub tit. de jure patronatus*, etiam in veris beneficiis formiter, erectis licetum est fundatori adjungere leges, & conditiones in ipso sui dationis limine de Ordinarium consensu, licet juri eo contrariis, multo magis istam, quæ potius iusta, & rationalis reperitur, ut supra *disc. 12.* cum aliis in hujus causæ decisionem in fine.

Et fortius, dum non agebatur de beneficio formiter cum Ordinarium auctoritate et. c. a, sed de simpliciter capellaniam ex privata pii dispositione fundata quæ jure legati pii magis, quam beneficii censenda est, atque cum regulis generalibus legatorum magis, quam cum regulis generalibus legatorum magis, quam cum regulis benehæralibus metienda, ut *disc. præced.* & *sub tit. de jure patronatus* pluribus.

Instituit vero in concursu dicte qualitatibus civice non ebantem natiuitate in Urbe, cum i. la fuisse accidentaliter, ob ad id tale meritum patris de dicto Oppido insigni. Metendi, occasione exercendi ejus professionem, quod non tollit verum civilitatem, quoniam natus extra patriam ex causa accedendi tali abstergetur parentum ratione ubi. n. vel professionis, aut mercaturæ, dicitur verus civis, pectinde ac si vere, & propriè in patria natus esset. *Fin. in cap. Radulphus. ann. 14. de rescript. ubi legitur de teipso. M. no. lib. 6. præsumpt. 30. cum 16. & 17. late Gratia obfer. 6. ubi ceteri.*

Quoniam autem dicta propositio in puncto juris vera est, ut plures advenit ad hanc materiam civilitatis *sub tit. de præsentatione, præteritum disc. 37.* ac etiam *in f. a sub tit. de Canon. & Capitulo in Rhegion. consensu. disc. 21.* Unde propterea ego scribis pro Paulino, ac dicta Archiepiscopatu Trinitatis illi adhaerente, cam admittit. Atamen in hac facti species, volumus cum sensu veritatis, dicimus, quod ex voluntate testatoris, atque prædicta substantia suæ voluntatis, seu fine per ipsum habito requisita est civitas vera, & naturalis. Illorum scilicet qui in eo Oppido nati, ac domicilium habuerunt, occasione istarum capellaniarum Urbem colere, atque inserviendo dicte Ecclesiæ, in qua more in signis Collegiæ divina celebrantur, ac sacramenta ministrantur, ita bene edicere, possent ad patriam & decoret illi populo proficere, ac alios clericos, & presbyteros edocere, ac instruere, atque ista videbatur voluntatis, ad quam precipue est intendendum, non curatis formalibus verbis, ac juris fictionibus, vel subtilitatibus juxta fuerat apud *Immo. decis. 457. repetit. decis. 93. 6 part. 7. recent.* & habetur pluribus *sub tit. de fideicommissis, præsertim in Romanis fideicommissis de Baldissini disc. 45.*

Illa etiam circumstantia accedente, quod testator in casu vacationis, ipsiusque capellaniam providendi non debere nisi illis civibus, qui bonum habent testimonium in luo Communis, super natalibus, vita, & moribus, und. clara desumitur videbatur voluntas, sensu de illis civibus per veritate ac de facto.

Quo verò ad alterum punctum super qualitate sacerdotali, teteri recepta ibi canonica, de qua supra d. f. *proxime præcedenti, & disc. 46.* tam super regulam, ut hujusmodi capellaniam non cessantur prædicare sacerdotales, sed etiam clericis in minoribus conventibus, quam super limitatione ex contrariis etiam consuetudinibus

rata fundatoris voluntate; Ex facti qualitate omnino probabilius videbatur talem voluntatem pro limitatione potius, quam pro regula assistere; Tum ex ea circumstantia, quod solum causa decisio innititur n. 4. & 4. quod scilicet fundator ipsius appellans facultatem attribuit subrogandi alium sacerdotem pro missarum celebratione limitando in solo casu absentiae, vel infirmitatis aut applicationis servitio alicujus Cardinalis; Tum etiam, quia voluit concurrentem super idoneitate examinari debere, quod in idem confertur videtur; Ac etiam ob dictam considerationem occasione civilitatis, ut ita scilicet partem hoc beneficium conferret; Et demum quia disponendo materno Italico idiomate, pluries adhibuit verbum *Sacerdotii*, quod non nisi constitutis in ordine presbytericali convenire videtur.

Super hujus autem vocabuli significatione multum inter scribentes certatum fuit, dum in contrarium deducebantur auctoritates firmantes vocabulum *Sacerdotii*, vel illud presbytericam clericis in minoribus convenire posse ex deductis apud *Mertin* decif. 85. num. 12. & seqq. decif. 95. num. 22. part. 7. recent. *Fab. de Anna* conf. 22. n. 15. *Rot. in Peseurum*, primogenitura 26. Januarii 1671. Certe; Econverso autem pro hac parte adhibebatur distinctio de qua dec. 216. part. 2. recent. an Latina, vel materna lingua dispositum esset, decif. 456. num. 8. part. 1. recent. decif. 680. apud *Burratt* num. 5. *Duno* recent. decif. 956. num. 10. Verum reflectendo ad veteritatem istius verborum formalium non placebant, atque eroneum videbatur in eis constitutere principale fundamentum, quod verè constituendum est in substantia voluntatis, ex facto magis ejusque circumstantiis, ac tota facti serie defumenda; Dicta autem verba iunim operativè remanent, ac attendenda veniunt, quando voluntas est ambigua, ita ut ex facto non possit desumi sufficiens probatio, vel argumentum, unde propterea nimis operantur verba, cum revera, ut dictum est, ista materia regulanda sit cum illa fidei commissorum aliarumque ultimarum voluntatum; Atque ex praemissis, probabilis, beneque fundata est resolutio, cui altera pars acquievit.

- 11 *Membra presumuntur ejusdem naturae capitis.*
- 12 *Ex quibus constat Ecclesiam esse saecularem possessam per Regulares.*
- 13 *Non implicat collationem esse Regularem, & tamen Beneficium esse saeculare eo quod in saeculari.*

DISC. LXIII.

Ecclēsiā S. Matīz extra Portam vulgò *Ediporta* nuncupatam Civitatis Lucanæ, cum esset Collegiata saecularis habens Priorem & sex Canonicos, inter quos redditus de anno 1422. per Episcopum divisifuerant, assignando ex quinque portionibus, duas Priori, duas Canonicis, & unam Ecclesiae pro ejus fabrica & indigentis, de anno 1511. *Julius 11.* eam tunc vacantem per liberam resignationem in manibus Papæ, concessit ac univit Congregationi Canonico Regularium Sancti Salvatoris, cum subsecuta esset Quæstione, nulla mentione facta dictorum Canonico Regularium, & cum expressione, ut in divinis deserviri, ac animarum cura exerceri deberet per ipsos Canonicos Regulares, seu etiam per presbvtos saeculares per eos deputandos; Observantia vero de facto dedit, ut supponebatur, initium sumens ab anno 1420. quod dicti Canonici saeculares intermedio tempore prohibiti fuerant functiones aliquas in dicta Ecclesia præagere jure suo, sed per eandem Priorem & Canonicos Regulares vocati fuerant ad processiones, ac exequias mortuorum, nec non majores solemnitates, dādo eis quandam recognitionem, atque subrogando novos in locum deficientium; Exortis autem controversiis inter eandem Canonicos saeculares in titulum modernò tempore à Dataria de Canoniciis provisos, discolosque Canonicos Regulares, introducta causa ex compemisso in Sac. Congregatione Concilii, per istum responsum fuit ex deductis, Canonici saeculares non fuisse suppressos, quo telecripto edito, obtinente nova audientia, hoc statu ex parte dictorum Regularium, requisitus fuit ad sustinendam suppressionem.

Quare scribens dictum, certam esse juris conclusionem, quod status Ecclesiae immutatur, ac firmatur per annos 40. atque de saeculari esset Regularis, quoniam constat de antecessoribus istam saeculari ad text. in cap. cum de beneficio de preben. in sexto ubi sciabentes, de quibus *Gonzal.* ad regul. 8. §. 7. num. 8. *Burratt* decif. 636. num. 1. *Duran* decif. 144. num. 7. *Mertin* decif. 128. etiam num. 1. *Valentina* *Reburratt* 22. num. 1650. *Bichio*, decif. 65. num. 20. & seqq. part. 1. rec.

Et propterea cum ex concessione Apostolica effectu sortita spatio annorum circiter 150. ista Ecclesia possessa esset per Priorem & Canonicos Regulares dictae Congregationis, de plano resolutab eam esse eam esse Collegiatam & Regularem, cum in Ecclesiis possessis per Regulares ibi viuentes cum proprio Prelato seu Priore, collegialitas insit de natura, quæ eo ipso insit dicitur in Ecclesia actualis Monasterii regularis *Hofien* in cap. nobis de jurepatr. ubi *Abb.* num. 8. *Cardinal.* num. 3. & ceteri, de quibus dec. 140. n. 9. part. 7. rec.

Et quamvis non implicet ut in Ecclesiis saeculari ad sint beneficia Regularia, vel econverso, in regulari ad sint saecularia, quoniam aliud est Ecclesia, aliud sunt beneficia in ea existentia, ut in cap. fin. 5. precipimus de statu monachorum, *Aucheran*, ibidem num. 15. & 16. *Lotter* lib. 1. quæst. 34. num. 71. cum sequen. Attamen dicebam id procedere diversis respectibus, quod scilicet Ecclesia esset Collegiata Regularis, beneficia vero in eo existentia essent simplicia, & saecularia, seu alias ipsius Ecclesiae Collegium non constituerent, cum implicare videretur, ut eadem Ecclesia esset Collegiata saecularis & Regularis, quia non potest unum & idem Collegium ex personis disparis professionis, vel status constitui, compaginando unum corpus ex partibus sui membris diversæ auctoritatis naturæ *Abb.* quæst. 6. num. 2. *Lotter* lib. 1. quæst. 14. num. 6. faciunt deducta per *Barbof.* de Episcopali 2. 37. num. 170.

LUCANA

Pro CANONICIS REGULARIBUS S. SALVATORIS.

Cum Quibusdam Presbyteris eorundem Canonico Regularium Ecclesiarum interviuentibus.

Causa disputatur in Sac. Congregatione Concilii sub incerto exitu.

De mutatione status Beneficii vel Ecclesiae, quando scilicet de saeculari efficiatur Regularis, vel econtrario; Et an per concessionem Ecclesiae saecularis factam Regularibus, Beneficia in ea existentia censentur suppressa.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti serie.*
- 2 *Per quadragenariam status Beneficii immutatur, atque de saeculari efficiatur Regularis.*
- 3 *Ecclesia Monasterii Regularis dicitur per necessitatem Collegiata.*
- 4 *Aliud est Ecclesia, aliud sunt Beneficia in ea existentia.*
- 5 *Declaratur, & quod unum corpus non potest esse diversæ naturæ saecularis & regularis.*
- 6 *Nuncupatio Canonico Regularium non facit Canonicos.*
- 7 *Quod in una Ecclesia possint esse duo Collegia, unum saeculare, alterum regulare.*
- 8 *De argumento quod Papa voluerit immutare statum Ecclesiae ad supponere antiquum Collegium.*
- 9 *Argumentum est quod Beneficia non fuerint cellata in titulum.*
- 10 *De alia facti specie.*

Ac propterea cum ex dicta concessione Apostolica, & subiequuta obferantia constaret, istam Ecclesiam esse Collegiatam Regularem, necesse sequebatur mutatio status ac suppressio Collegii antiqui ita ut isti non essent amplius Canonici, quamvis tales nuncuparentur, cum sola nuncupatio non faciat Canonicos, sed rarius et nomen abusive competere solet etiam simplicibus beneficiis vel presbyteris Ecclesiarum servitio adscriptis, ut *dec. 633. num. 14. & sequen. par. 4. recen. tom 3. Placentina Archiepiscopalis* 27. Junii 1636. *coram Panzioso. & supra disc. 19.*

Verum recte ducendo ad veritatem, istud motivum non videbatur tutum, quoniam ex iis, quae deducta habentur in *Casarangulana Cathedralis subit. de praemissis disc. 4.* non implicat in una eademque Ecclesia adesse duo Collegia diversae naturae, unum seculare, alterum Regulare, cum implicancia solum videretur in mixtura ejusdem corporis seu Collegii ex dictis prioribus diversae naturae, quod tamen adhuc monstruose creditur admissum in *d. Casarangulana*, Ideoque stant simul, & Ecclesiam esse eam esse Collegiatam Regularem, cujus sponsus & caput sit ipse Prae-latus Regularis, & ibi omnis, quod in eadem adit alius Collegium seculare, eodem modo, quo in *d. Casarangulana* dicitur Ecclesiam S. Mariae del Pilar esse posse Cathedrali habentem in summo sponsum & caput Episcopum unum cum Capitulo seculari unum & idem corpus cum Episcopo constituit, & tamen in eadem adesse Collegium Regulare juxta exemplum Ecclesiae S. Ambrosii Mediolani cum aliis ibi deductis, esse etiam in *Romana jurisdictionis sui iuris Cardinalis subit. de iudic. disc. 14.* ubi de Ecclesia tituli Cardinalitiae, ut sit secularis habens in caput & sponsum ipsum Cardinalem, in qua tamen adit Collegium Regulare, ita converso, unde propterea istud fundamentum incompatibilitatis, ex quo tanquam per consequens necessarium inferbatur ad suppressionem, videbatur minus tutum.

Solidius videbatur alterum motivum voluntatis Pontificis unicuique istam Ecclesiam dictae Congregationi regulari, illam esse concedendo, quod habens Pontifex novissimum Status Ecclesiae, mandavit in futurum, tam quod cultum ac divitiae, quam quod exercitium curae animarum, id fieri per ipsos Priorem & Canonicos Regulares, seu etiam per clericos seculares ab eis assumptos, ita enim sicbam implicare Papam praefatum licet nolle dictum Collegium seculare suppressum, cum aliis de dictis Canonici in eadem Ecclesia cessante suppressione existere deberentibus, aliquam mentionem fecisset tam circa cultum, quam circa exercitium curae.

Atque ubi hoc solum argumentum resultans ab acta negativo non videtur sufficiens ad talis voluntatis concludentem probationem inducendam omnem tamen difficultatem cessare dicitur ex subiequuta obferantia, dum spatio unius saeculi & ultia, dicti Canonici Capitulum sacre non consecraverunt, minus quae signum & arcum communem habuerunt, & quod magis est, nullam habebant praebendam vel fructum massam communem distributionum succedentem loco praebendae, sine qua non datur canonica, unde resultat praesumptio, quod potius sint beneficia non numerata ex deductis per *Lotter. lib. 1. quest. 14. num. 17. cum seq.*

Et quod magis est, quod nunquam fuerant in titulum collati Sede Apostolica, quando eorum vacatio contingit in mensibus reservatis, sed semper in locum deficientiam subrogati fuerant alii per Abbatem seu Priorem tanquam capellani conducti & servitantes, quod bene in simili ponderat iuxta *Ancill. dec. 10. de praeb. num. 1. in fine*, atque istud argumentum mihi videbarit fortissimum, considerata potissimum qualitate Civitatis, quae semper in Curia abundat viis literariis, atque in eo sunt nimium diligentes, non de facili negligentes ea, cum quibus eorum conditionem

meliorum facere possunt, congruas provisiones obtinendo, unde propterea sumendo obsequantiam tanquam interpretativam eius, quod etiam sine illa implicite ex dicta Apostolica concessione seu unione deduci poterat, mihi videbatur probabiliter per suppressionem potius respondendum esse; Non potuit tamen maturum iudicium de super formari, cum innectum sit, an ex concordia, vel quia alia causa disputatio prosequuta non fuerit, neque communicatae sint informationes scribentium in contrarium, ex qua communicatione, occasione respondendi objectis, tale iudicium frequentius formari solet.

In proposito autem ejusdem materiae, an scilicet dati possint ut Ecclesiae possit per Regulares sit secularis, & an huiusmodi status immutari valeat; In una *Veroven.* pro Monasterio S. Mariae in organo Congregationis Olivetanae, cum illud inter alias Ecclesias possideret patochiale cum invocatione S. Margaritae, quae ab anno 1507 ex collatione Abbatis possidebat per clericos seculares, defuncto autem ultimo possidente Abbas intendebat illius servitio & administrationi praeficere unum ex Morachis Monachis, applicando huic ejusdem Ecclesiae redditus ac emolumenta, atque pro veritate deluper interrogatus; Respondi, quod licet praesumptum sit per regularitatem, quoniam talia praesumuntur membra, quale est caput ex deductis per *Gregor. dec. 370. num. 30.* Nihilominus difficultatem habebat ex dicto contrario statu unius saeculi & ultra, dum constabat dicto anno 1507, dictam Ecclesiam collatam esse in ritum clericis seculari, atque talis erat etiam ultimus status, dum per clericos pariter secularis ita provisi obitum vacatione contingerat, postis enim extremis media praesumuntur, attento praesertim ultimo statu, ut in his terminis *dec. 388. n. 1. par. 1. rec.* atque ultimus status in proposito satis attendendus est, ut in specie Ecclesiae praesertim parochialis, ut sit secularis, non autem regularis, in *Valentina Reorda 22. Junii 1650. Bistia, Bonon. Parochialis 24. Aprilis 1651. Metis, & cap. sub tit. de Parochis.*

Nisi obstante, quod collatio facta esset per Abbatem Regularem, quoniam statim bene simul, ut colatur sit Regularis, & tamen beneficium sit seculare, ac de necessitate conferendum clericis seculari, ita ut non possit Superior hunc statum immutare. *Felin. in cap. in nostra sub num. 44. de rescript. Gonzal. ad regu. 8. gloss. 8. num. 8. Lotter. de benef. lib. 1. quest. 34. num. 7. & 8. Kosa d. dec. 5. 8. num. 2. par. 1. recen. in Montis Cassini, Parochialis 17. Februarii 1648. coram Bistia, dec. 156. par. 10. recen. in d. Valentina Reorda 22. Junii 1650. coram eodem, dec. 65. par. 11. num. 15. & seq. ubi num. 20. & seq. firmatur, quod stantibus collationibus factis secularibus, illae probant statum secularem; Neque proinde intrat inspectio super mutatione status de regulari in seculare, quia punctus non est in mutatione de uno statu ad alium, sed in probatione, quod status semper fuerit idem; Unde propterea consilium, quod adducitur Sac. Congregatio, atque deluper obtineretur opportuna facultas, stante Monasterii indigentia, ut pato sequutum.*

COLONIEN & ARGENTIN. CANONICATUM

Pro GUSTAVO COADIUTORE FULDEN.

Responsum pro veritate.

An Regularis affeque vel retinere possit Beneficia secularia; Et quando dispensatio ad id suffragetur; Et de differentia inter dispensationem, quae obtinetur ad affequentum Beneficia secularia in statu Regulari, & aliam ad retinendum obienta in statu seculari, non obstante supervento statu Regulari.

SUMMARIUM.

- 1 *Pncti series.*
- 2 *Status secularis ac Regularis sunt omnino diversi.*
- 3 *Beneficia secularia conferri non debent Regularibus & contra.*
- 4 *Per professionem in Religionem vacanti Beneficia secularia.*
- 5 *Ac etiam pensione Ecclesiastica super eis.*
- 6 *Papa habet absolutam potestatem in Beneficialibus, atque dare possit regularia secularibus, & contra.*
- 7 *Beneficiorum Regularium natura non immutatur, si dantur in Commendam secularibus.*
- 8 *Ad quid prosit in dispensationibus ad esse Statuta, vel consuetudines particulares ultra dispositiones juris communis.*
- 9 *Gratia nimium praedilectio tertio, sunt revocanda.*
- 10 *De Indultis praefatis ad vacationem per assumptionem diversis statuta, quod non inaneant novum onus, vel continent novum titulum, & dantur exemplis.*
- 11 *Qui dispensatus est ad retinendum beneficium incompatible cum novo statu regulari, habeat ad hunc effectum pro seculari.*

DISC. LXIV.

1 **C**Um Princeps, Gustavus Adolphus legitimus possessor spatio plurium annorum Canoniciatum in Metropolitana Colonia. & in Cathedrali Argentin. vota Regularia emitte re intenderet in Monasterio Fulden, (cujus deinde professionem emissa, coadjutoriam obtinuit) antequam dictam professionem emitteret, reportavit à Sede Apostolica indultum dispensativum retinendi praefatos Canonicos Ecclesiarum secularium etiam in statu regulari; Cumque id praefatarum Ecclesiarum Capitulis exorbitans ac praesudiciale videretur, stantibus eorum statutis, sive immemorabili & inconculsa consuetudine non admittendi mixturam Regularium, ac propterea renectent cum amplius recognoscere in Canonico, atque ad jurum ac emolumentum canonically participationem admittet; Hinc desuper ex parte dicti Gustavi consultus.

Respondi, quod quando ageretur de nova provisione hujusmodi Canoniciatum secularium in dicta persona jam constituta in statu Regulari, probabiliter, beneque fundata dicenda esset Capitoliorum oppositio, quoniam cum in Ecclesia illi duo ordines seu hierarchiae, secularis ac regularis, statum omnino diversum constituent, ut occasione praecedentis ac ordinis tenendi in possessionibus aliisque Ecclesiasticis functionibus habetur in Romana praedilectio sub tit. de praeminentiis disc. 24. ac etiam in Casar. iust. in Cathedrali tit. de praeminentiis, disc. 4. & 4. Hinc proinde in jure statutum est, beneficia secularia conferri non debere Regularibus, & converso Regularibus secularibus, cap. cum singula de praebendis in sexto Clement. prima de elect. Clement. prima de supplic. a neq. Praetoriorum ubi scribentes, atque ex Rebus. Mand. f. Paris. aliique antiquioribus Beneficialibus, habetur apud Gonzales ad regul. 8. glof. 8. num. 8. Garz. par. 7. cap. 10. n. 3. sequen. Rot. apud Cels. disc. 161. num. 17. ubi quod ea quae habentur de capacitate Canonicoorum Regularium procedunt solum in parochialibus.

Adco ut beneficia in statu seculari obrenta, per assumptionem status regularis incompatibilis vacare dicantur ad text. in cap. Beneficiorum, de Regular. in sexto, ubi communiter scribentes, de quibus Gonzales glof. 15. n. 45. Garz. par. 11. cap. 9. n. 9. Sinebr. ad praecipua Decalogi lib. 7. cap. 4. & 29. Buratt. & Adm. dec. 39. & passim; Quod etiam extenditur ad pensiones Ecclesiasticas reservatas super beneficiis secularibus tanquam clerico seculari, ut habetur in sua materia sub tit. de pension. praefatum in Casar. iust. de qua infra.

Et quamvis, obstante solum dicta juris dispositione, illius obstatulum cesset ex Apostolica dispensatione,

com in hac materia proveniente à jure mere positivo non dubitetur de potestate Papae quae praesertim in beneficialibus est omni moda & absoluta. *Fin. Dec. & alii in cap. quae in Ecclesiis non de cons. Ginec. ad regul. de jure quasi, non toll. qu. 1. M. bedan dec. 4. d. res. spol. add. ad dec. 1. par. 3. r. c. n. 215. & sequ. cum aliis quae ad materiam potestatis tollendi quae tunc habentur sub tit. de Regularibus disc. 148. atque ita debeat continua praesentia tot Monasteriorum Regularium, quae dantur in commendam Cardinalibus & Praelatis, aliisque clericis secularibus, ipsorum Monasteriorum regulari statu ac natura non immutatur, sed continuantibus, perinde ac si ipse Commendatarius esset Abbas vel Prior, ex iis quae ceteris talis habentur deducta in Romana iurisd. thonis seu tituli Cardinalitici sub tit. de iurisd. disc. 34. & in duplici discept. Cardinalis de Abicis impressi. in calce v. n. d. tituli de iurisdictione.*

Attamen in hoc nimium attendi debet obsequium circumstantiam statutorum, vel immemorabilis inconculsa consuetudinis istarum Ecclesiarum, nunquam admittendi hanc mixturam, cum id considerabile sit; Vel in ordine ad subreptionem dispensationis ubi non factam mentionem hujusmodi statutorum, vel particularis consuetudinis tenaciter ac inconculsa semper observata, quasi quod Papa crediderit solum tollere obstatulum à juris communis dispositione proveniens vel quod illic iustum movit replicandi, atque se opponendo executioni adei de eundem Papam pro moderatione hujusmodi dispensationis reputare adeo praesudiciale tam insignibus Capitulis, atque inductive adeo abhorritae mixturae, ex qua causa deest Principem gratias concessas revocare vel moderari, ex deductis d. disc. 48. sub tit. de Regular.

Hae autem omnia cessare dicebam in hac facti specie, ac propterea eis non obstantibus, improbabilem, paucumque fundatam dixi hujusmodi oppositionem, quoniam hujusmodi dispensationes retinendi beneficia secularia vel pensiones non obstante transitu ad diversum statum incompatibilem, nec importat novam provisionem, seu novum titulum, sed solum praeservationem, ne superveniens diversus status incompatibilis inducat vacationem, atque cessare faciat jus in diverso statu comparibus iam quatuor, ita se opponendo principio obstatuli alias resistentis, atque fingendo, quod novus status incompatibilis assumptus non sit, sed continet in primo statu, praeservatque jure, tanquam primus ac idem possessor; Ut in terminis Indultorum quae dantur promotis ad Episcopatum retinendi incompatibilia, vel quae dantur profertibus in Religione retinendi beneficia vel pensiones habetur apud Millin. dec. 45. n. 3. & sequen. latè & bene in Casar. iust. a pensionis coram Pentingero & Richio quarum prima est impressi, post Tondus. de pension. de. 17. & altera disc. 121 par. 12. rec. ubi quod licet pensiones sub poena nullitatis gratiae exigi non possint litteris non expeditis, ac aliis quam eorum vigore, ut pluries in sua materia sub tit. de pensionibus, atamen si possidens jam legitime pensionem in vim litterarum transiit faciendo ad statum Regularium obineat dispensationem super retentione, quamvis obligationem habeat expediendi litteras; non tamen inter dictus rigor, quoniam non dicitur nova pensio, novumque Ecclesiasticum gravamen, sed est eadem, ita per quandam speciem remedium praeservativi occurrente vacationi, quae aliis per immutationem status refulcrat, ut d. d. tit. de pension. disc. 44.

Quod etiam habetur sub eadem materia de pensionibus in Rationem. disc. 1. ac in decisione in ea causa edita 5. Julii 1660. coram Albergo, impressi, post Zoff. de legum. process. dec. 155. & post collationis Bonademi d. c. 31. in proposito Indulti concessi Cardinali, vel clerico retinendi pensiones non obstante transitu ad statum secularium ac matrimonialem etiam cum bigamia, an scilicet requirerentur derogationes vel consensu

senſus qui alijs in reſervationibus penſiorum ſuper Eccleſiis præſertim Cathedralibus & Metropolitanis requiruntur, atque deciſi ſunt negative ex dicta ratione, quod iſta non dicitur nova gratia importans novum onus vel novum titulum, ſed eſt præſervatio gratiæ antiquæ effectum fortitæ, ne ceſſet per illud obſtaculum, per quod alijs de jure ceſſare deberet, ſe opponendo principio, perinde ac ſi ſtatus diverſus incompatibilis non ſequeretur, ſed continuaretur primævus.

Unde præſcripti in terminis ejuſdem indulti, de quo in dicta cæſſatione, firmatur in *ſtatuta penſionis canonici Cilio* inter ſinas *diſc. 55. §. 393.* quod durent eadem obligationes vel aſſecutiones ac cedulæ bancaræ pro ſolutione penſionis ſicutæ ad favorem penſionarii tunc Cardinalis, quamvis deinde uxorati ac bigami, quoniam ſtante indulto præſervativo, habetur ac ſi dicta ſtatus immutatio ſequuta non eſſet, ſed continueretur idem ſtatus antiquus, eademque non autem nova eſſet penſio, cum ſimilibus.

Quare applicando ad rem, dicebam, non reſultare formidatum præjudicium, ut Canonici ſæculares conſiderentur Regularibus, quoniam iſte ita diſpenſatus continuare dicitur in eodem ſtatu ſeculari, poſſidendo Cononiciatus ex primævo jure ac titulo, perinde ac ſi dicta immutatio ſtatus ſequuta non eſſet, ita ſimulandum cum non Regularem, ſed ſecularem ad hunc ſtatum cum Principis poteſtate in iis que pendunt à jure poſitivo, ſiſtentionem veteri æquare valeat omniaque incompatibilia tollere, adaptando, ut noſtri dicunt, quæſtrata rondand; Et ſtante hoc reſponſio benevolæ dictis Capitulis communicato audio, quod acceperunt.

† AN Regularis aſſequi, vel retinere valeat beneficia ſæcularia, habetur *infra diſc. 11* occasione agendi de puncto, an Canonici Regulares ſint capaces beneficiorum ſæcularium, & qualiter, de quo etiam habetur actum *juxta tit. de Regular. diſc. 36.*

MONASTERIEN. CANONICATUUM

Pro JOAN. SIGISMUNDO & ARNOLDO & CONSORTIBUS,

Cum HERMANNO ARRECH & CONSORTIBUS.

Cauſa diſputans in Rota, & reſoluitur inſra.

De Conſtitutione 58. Pii V. prohibente Ordinariis aliſque inferioribus collatoribus providentes Beneficiorum vacantium per liberam reſignationem in perſonis conſanguinorum ipſorum collatorum vel reſignantium; An & quando inter, tam ad effectum invaliditatis collationis quam incurſus penarum.

SUMMARYM.

- 1 Falli ſerius.
- 2 *Mat. in nro actu prieri poſſeſſori etiam adverſus cauſam judicis nul. un. vel inſiſtiam.*
- 3 *Peſſiſſo attendat. vel vacat. ſi ſequeſtranda, & de materia ſequiſtrationis miſſioſe.*
- 4 Etiam in poſſeſſorio ſolet incidenter deduci bonum ius.
- 5 *Aliud iſt inſiſtere, aliud vero deſiſtere, & ex poſtulat. ſiſtendi non inſeritur ad illam deſiſtendi.*
- 6 Laici quandoque ex privilegio Apoſtolico inſtituunt, ſed non deſiſtuunt.
- 7 *De reſignatio ſit perfectæ, & abdicæ ius à reſignante, acceptari debet ab habente poteſtatem deſiſtendi.*
- 8 *Capitulum quam legem habet deſiſtendi deſiſtendi.*
- 9 *Pe. inter Conſtitutio 58. Pii V. requiritur ſcientia iuridionis.*
- 10 *Aliiſtiam poſtea, vel gravis præjudicium requiritur ſcientia certa.*
- 11 *Scientia præſumpta non ſufficit, ubi eſt fundamentum intentionis.*
- 12 *Quid in Hispania dicta Conſtitutio Pii V. non ſit in uſu.*

13 *An poſſit dari de non uſu Conſtitutionis Papalis.*

14 *An & quando conſuetudo licet maiora exerceat.*

15 *Quid dicta Conſtitutio ſit in uſu in Germania.*

16 *In materia conſuetudinis affirmatiæ, vel negatiæ non datur extenſio de loco ad locum, vel cauſa ad cauſam.*

17 *Dicta Conſtitutio Pii V. non intrat in collationibus ad aliorum præſentationem vel nominationem.*

18 *Concluſendo abrogatiua non datur adverſus Conſtitutiones Apoſtolicas ob decretum irritas.*

19 *Decretum non obſtat, ubi eſt dubium ſuper comprehenſione, & an intret necne.*

20 *De eadem Conſtitutione Pii V. quando intret necne.*

DISC. LXV.

Cum poſſeſſores Canoniceatuum Eccleſiæ Cathedralis Monafterien. liberè illos reſignallent in manibus Canonici reſpectivè pro tempore turnarii, qui de illis providit ſeu ad eos nominavit conſanguineos reſpectivè ſuos vel reſignantium, Hinc Hermannus & alii, prætendenti ita contraventum eſſe Conſtit. 58. Pii V. ſub poena nullitatis actus, aliſque poenis prohibentib; inferioribus collatoribus providendi de beneficiis vacantibus per reſignationem, conjunctos vel aſſines reſignantium, vel ipſorum collatorum, obſtinuerunt de eildem Canoniceatibus ita vacantibus in vim dictæ Conſtitutionis providendi à Sede Apoſtolica, atque poſſeſſoribus non factis, cum eo abuſu, qui inſinuatur ſupra *diſc. 51.* de ſuſt. per exequutorum in literis deputatum immiſſi fuerunt in poſſeſſionem inhibitionibus non obſtantibus; Quare introducta cauſa in *Rota coram Otalava*, datoque dubio, an conſtet da attentatis, unde propterea prioribus poſſeſſoribus danda eſſet manutentio, ſeu apponendum ſequiſtrum, illoque propoſitio ſub die 26. Maii 1669. reſcriptum fuit videre de bono jure apoſſito ſequiſtro, deindeque ſub die 2. Decem. ſequens prodiit reſolutio affirmatiua ſuper attentatis, atque ſub die 16. Junii 1670. coram Albergueso ſubrogato, pro antiquorum poſſeſſorum manutentione reſponſum fuit.

In his vero diſputationibus principaliter actum fuit de dicto poſſeſſorio retinendæ, cui ego (quamvis non in omnibus ſcribens) ac cæteri pro antiquis poſſeſſoribus ſcribentes, dicebamus de plano locum eſſe ad prædictorum favorem ex vulgari, atque quotidiana propoſitione qua nihil forte in Curia frequentius, quod antiquior poſſeſſio eſt manutentenda, cum poſterior præſumatur turbativa & clandestina, non obſtante, quod à manu iudicis ſeu executoris Apoſtolici obtemperaret, quoniam ubi conſtat iſtum nulliter vel attentatè proceſſiſſe, ejus actus potius prædonicus ac privatus quam iudicis reputatur, ideoque non impedit, quin antiquior poſſeſſor ex poſſeſſione civili animo retenta manutentendi debeat, ut ultra generalia uſque ad nauſeam cumulata per *Peſſ. in traſſ. de manu. c. 12.* & per Rotam quotidie, in ſpecialibus terminis beneficiorum adverſus poſſeſſionem captam de mandato executoris Apoſtolici cæteris relatis habetur, apud *ſummat. dec. 85. §. 375. apud Celfum. dec. 2. 314. & 352. par. 10. & ſapim.*

Quodque in omnem eventum incontrovertibilis eſſet apoſſito ſequiſtri, quæ ex aliis reſpectibus tunc vigentibus occasione alterius controverſiæ, de qua inſra in *Monafterien. Condiſtorio ſub tit. de Canonici & Capituli ſu electione* ſufficiebat ex dilemmate plene deducto *d. c. 94. n. 2. & dec. 135. n. 10. & 11. rec. ac* habetur etiã inſra *diſc. 98* ubi generaliter agitur de hac materia ſequiſtri, quod ſcilicet, Aut dicti noviter proviſi dicebant, poſſeſſione eſſe per eos plenã, & tunc atque tunc erant indubitati, ſtantiſque inhibitionibus, ac etiã quia ſine illis ſpecialibus, aderat in bicio legis, tum in huiusmodi imperationibus certo modo de beneficio pleno executor dictitur mixtus aſſumere debens partes formales iudicis in iudicio ordinario, ac appellabili terminand; per rem iudicatam vel tres cõformes, aliã omnia geſta ſunt attentata, ut

dicto *disc. 53.* ac pluries in aliis, de quibus supra & infra, & consequenter possessio attentata est sequestranda; Aut vero id negantes dicebant possessionem adhuc esse vacuum, & tunc pariter de plano intrabat sequestrum, quoniam possessio vacua est sequestranda, sicuti sequestranda est possessio attentata, ut quotidiana praxis docet, cum sint principia in iure nullam admittentia controversiam, cadentia solum in facto, an scilicet ad sit necne qualitas attentatorum, seu aliis victio possessionis, quae illam pro vacua haberi faciat.

Quia verò stylus est, etiam in his disputationibus agere de meritis negotii principalis, licet enim regula sit, quod in iudicio mantentionis, vel attentatorum non quaeritur de iustitia vel iniustitia, sed attenditur nudum factum, adhuc tamen nimium confert ita Includeret, ac pro gustu insinuare iustitiam negotii principalis ad facilitandum possessorum.

Hinc proinde, quatenus ad merita pertinet, dicebam, opus non esse agere de usu, vel intelligentia dicte Constitutionis procedentis in casu, quo per resignationem validam, ac perfectam sequatur vacatio, ob quam provisio sequatur in persona consanguinei vel affinis, quod in presenti dici non poterat, cum dicta resignatio facta esset in manibus Canonici turnatij, qui est inferior collator, habens quidem nomine Capituli potestatem instituendi, seu verius nominandi à Capitulo, à quo fiat institutio, non habenti autem potestatem destituendi, quae est quid plus, neque ab una potestate ad alteram inferri potest *Grav. conf. 167. lib. 1. ex communis traditione DD. in c. fin. de renunciat. & in cap. quod in dubio sol. cum aliis per Paris. de resignat. lib. 7. c. 23. num. 1. & seqq. & num. 30. ac per tot. Litter. lib. 1. quasi. 6. n. 39. & seqq.* ubi advertitur dari casum juris instituendi in laicis, in quibus non datur jus destituendi, cum longa differentia fiat inter unum casum & alterum, ut advertitur etiam infra in *Romana iuris amovendi disc. 80.*

Et consequenter dici non potest sequuta vacatio, neque abdicatum jus à resignante, cum ad hunc effectum requiratur resignatio valida & perfecta ex pluries deductis supra *disc. 55. & sequen.* Ad effectum enim ut resignatio sit valida & perfecta, opus est quod fiat contra legitimum Superiorem habentem potestatem absolventi à vinculo, seu resolvendi illum quasi contractum, qui initii dicitur inter Beneficiarium & Ecclesiam, quodque sequatur admissio; Et sic requiruntur copulative potestas & voluntas, pro huius dictae perfectione, *Adm. dec. 68. num. 5. Penia dec. 155. num. 5. Duran. dec. 237. num. 20 late Rota dec. 184. num. 10. & 11. part. 10. recent. dec. 177. num. 17. part. 11. & frequenter, cum conclusio in puncto juris sit vera; Prout vera est altera superius dicta, quod à potestate instituendi, vel conferendi quam habet inferior collator, qui non sit Ordinarius, vel Praeaus cum generali iurisdictione, non infertur ad potestatem destituendi; Unde propterea, reflectendo ad veritatem, circa istud motivum, sola dubitanti ratio consistit in facto seu applicatione, an scilicet ex privilegio, vel legitima consuetudine, Capitulum vel ejus nomine Canonici turnarii, destituendi quoque potestatem habet, super quo iudicium efformari non potuit in hac unica disputatione, in qua incidenter actum est de puncto, cum etiam in Capitulo dicta potestas quandoque detur ex deductis per *Paris. d. lib. 7. quasi. 25. & alios apud eum.**

Secundo dicebam, quod ubi etiam versatemur in casu dicte Constitutionis, quod scilicet inducitur esse vota vacatio, quodque super dictae Constitutionis usu nulla caderet dubitatio; Adhuc tamen ad effectum poenarum ex parte actoris id deducendis per viam obiecti, sive venientis ex tali vacatione à praefata Constitutione resultante, constare debet de certa scientia conjunctionis sanguinis, ut in specie advertitur apud *Burrat. dec. 162. num. 6. & dec. 467. num. 4. part. 5. rec.* atque est recepta propositio generalis, super qua multa colligunt *Adm. dec. 542. part. 4. rom. 3. rec. n. 92.*

& *Adden. ad Gregor. dec. 127.* ut ad effectum poenae seu alterius gravis praedicti requiratur vera & certa scientia; cuius concludens probatio fiderda est per eum, qui eam allegat tanquam fundamentum suae intentionis, quoniam in Curia patitur recepta est altera propositio, de qua *Adden. ad Gregor. dec. 53. num. 5. dec. 202. mon. 4. part. 3. recent.* & frequenter ut probatio praesumptiva non admittatur in iis, quae sunt fundamentum intentionis; Reflectendo autem ad veritatem, pariter istud motivum erat magis facti & applicationis quam iuris, an scilicet darentur necne sufficientes dictae scientiae probationes.

Tertium erat fundamentum dicte Constitutionis exclusivum, patitur magis facti quam iuris, quod scilicet dicta Constitutio in ista diecesi non esset us recepta, dum ex hac parte docebatur de pluribus continuatis provisionibus factis per Canonicos turnarios pro tempore in personis consanguineorum resignantium, vel collatorum; Neque dicebamus ego & ceteri novum esse, ut dicta Constitutio non esset us recepta, & consequenter non obstat, quoniam in Hispania recepta non est, ut testatur *Grav. par. 11. cap. 3. num. 270.* Licet enim, ut alibi prius advertitur, praesertim *sub tit. de censibus, disc. 1.* leges & Constitutiones Papales, quae fiant super istis praesertim materiis ecclesiasticis, vel a iis spiritualibus; per Papam vel Christi Vicarium, ac Episcopum Ecclesiae universalis, non intrent ea quae in iure habemus de usu, vel non usu & acceptatione populum ad legum validitatem, cum Papa non habeat potestatem à populo, ut habent alii Principes, sed habeat à Deo immediata, ac independentur ab omnibus, adhuc tamen in ejus legibus datur non usus earum abrogativus ob impliciam ejusdem Papae scientiam & patientiam, ex non usu, vel contrario usu resultantem, ut advertitur *dec. 194. part. 4. recent. tom. 2. n. 14. & seqq. in aliis.*

Ultra quod, iuxta distinctionem apud criminalistas receptam, in ea questione, an abusus vel mala consuetudo excuset necne; Aliud est agere, an debeat excusare in futurum, postquam declaratum est esse abusum & corruptelam, sive ad effectum subsistendi actum; Aliud verò ad effectum poenarum & praesertim poenae ordinariae & gravis, qualis in beneficiis dicitur ista privationis, quoniam ad istum secundum effectum qualis qualis sit, excusatur ex deductis per *Farin. qu. 95. num. 1. cum sequen.*

Super hoc autem nimium per scribentes in contrarium insistebatur, quod scilicet in Germania non procederet id quod procedit in Hispania, cum in dicta *dec. 467. part. 3. recent.* edita in una Colonia, usus dicte Constitutionis praesupponatur absolutus, idemque in *Leodien. Archiepiscopatu 2. Julii 1652. eorum Cero & in aliis*, atque illam praesupponit passim *Cochier. & alii DD. Getmanii, praesertim Branden. super Concordat. qu. 12. & Nicholaz. tit. 1. dub. 9.*

Ista responsio non videbatur considerabilis, quatenus ex hac parte, ut pro certo supponebatur, doceretur de contrario usu continuato à tempore editionis dicte Constitutionis usque ad praesens, abique eo quod de hoc unquam dubitatum fuerit; Tum quia id fuisse actum exculandum à poenis, ut supra; Tum etiam quia ut advertitur supra in *Aliphan. Canonica disc. 30.* ac in decisionibus in ea causa editis, in materia consuetudinis argui non potest ab una diecesi ad alteram, cum dicta extensio neque detur in eadem diecesi, quimino neque in eodem Capitulo de uno actu ad alterum; Et consequenter stat bene simul quod dicta Constitutio us recepta sit in plurius Germaniae diocesis, & non in aliis.

Praeterea advertebam, quod cum dicta Constitutio loquatur de Praeatis ac aliis collatoribus, non improbabilius dici potest quod Canonici turnarii non sit talis, cum ejus partes potius videantur in iure praesentandi, vel nominandi Capitulo à quo ita implicite per

- 17 per actum admissionis fiat collatio, & sic quod Capitulum non autem Canonici conjunctus esse collator, ideo dicta Constitutio non videtur intrare, ut advertebat apud *Garc. dicta pars. 11. cap. 3. num. 268.* ubi de Beneficiis quae providentur ad alios provisionem, vel collationem.

- Et nihilominus advertebam sufficere ut illi admittere possit probabilem dubitationem, ut projecta dictis usus capiendus esset non in terminis consuetudinis abrogativae juris clari, quo casu tanquam in consuetudine praescripta rigorose proceditur, cumque difficile est illam inducere adversus Constitutiones Apostolicas ob decretum irritans in eis contentum, quod inhibet quancunque contrariam possessionem, & consequenter tollit consuetudinem, quum imo impedit, ne illa usquam oriatur, ex his quae late exerts relatis in his terminis non usus Constitutionis Apostolicae ratione dicti decreti irritantis habetur *dec. 400 pars 9. recent. & dec. 199 pars. 12.* quatum secunda est etiam respectu post *culantini Bononi dec. 35.* & in aliis; S id ita versari dicimus in observantia interpretativa, cui dictum decretum irritans non obstat, cum tam ad hunc effectum, quam ad illam possessionem, ac similes, illud suas ratificationes, quando certum est intrare, 19 secus autem ubi questio est super comprehensione, & an intret necne *Cavalier. dec. 522. Buratt. & add. dec. 131. 619. & 720. Rot. dec. 247. num. 7. & 299. num. 27. pars. 11. recent. & sapim.*

- Motivabatur etiam ex hac parte, quod cum Constitutione praedicta loquatur de resignationibus factis ex causis ibi expressis intrare non debeat in aliis, quae extra eas causas fient, cum tunc saltem ad effectum pecuniarum solum intretur resignatio. *Paris. de resignat. lib. 5. quest. 6. num. 225. & sequen. Valenz. de benef. lib. 3. tit. 19. num. 20. tenuisse Garz. dicta pars. 11. cap. 3. num. 269.* Verum de hoc in illa disputatione formiter actum non fuit, ideoque non potuit iudicium desuper efformari; Credebam tamen, etiam in sensu veritatis, in hoc possessorio iudicio praenitum nimum abundare, cum sufficeret reddi dubium, an nostri priores possessores Canoniarum incursissent dictam poenam necne, atque ita responderi debuissent, responsumque tunc fuisset, nisi aliqua prudentialia motiva resistentia à dicta alia *Monasterii. Coadjutoria. de qua dicto disc. 27. sub tit. de Canon. & Capitulis* diversimodè non exegissent, ita consulendo cum sequestro, deinde vero ita responsum fuit, ut supra.

† DE materia Resignationis actum supra *disc. 54. cum sig.*

TRANEN. CANONICATUS

Pro CAROLO DEGINI

Cum OPPOSITORIBUS.

Causa disputatur coram Datario, & resolutum pro Carolo.

Ad interpretationem *Sac. Conc. Trid. Sess. 25. de Reformation. cap. 15.* ubi prohibetur, ne filius habeat possit Beneficium in illa Ecclesia, in qua obtinet vel obtinuit pater; Et an procedat in casu converso, quod scilicet pater non possit habere Beneficium in Ecclesia, in qua obtinuit vel obtinet filius; Et de ejusdem decreti intelligentia filius in filio.

SUMMARIUM.

- 1 Facti series.
- 2 Datarium potest consilio lacerare supplicationes signatas ante registrationem.
- 3 Concilium prohibens, ne filius habeat beneficium, ubi habet pater, non procedit in simpliciter servitio clericali.
- 4 Concilium loquitur de illegitimis, non autem de legitimis.
- 5 Quia canones loquuntur de una vel alia specie filiorum.

- 6 De diversis rationibus à sponseribus in materia filiorum clericorum non obtineri beneficia.
- 7 In suis legibus procedit prohibitio in successione immediate in eodem beneficio.
- 8 An disposita per Canones & Concilium in exclusionem filii procedant e converso contra patrem.
- 9 Quando existentia patris & filii in eadem Ecclesia sit considerabilis, etiam ubi canonum vel Concilii Tridentini prohibitio verè non obstat.

DISC. LXVI.

VACANTE Canonatu Ecclesiae Metropolitanae Tranen. per obitum in mense reservato de anno 1646. pluribusque in Dataria pro ejus allocatione concurrentibus, gratificatus fuit Carolus Degini; Cumque signata supplicatio, ante registrationem, alii praesentatores opposuissent de ejus incapacitate, ex eo quod haberet filium in constantia matrimonii procreatum, qui tanquam clericus eidem Ecclesiae Cathedrali insisteret sponte dispositione *Sac. Conc. Trid. Sess. 25. de reformation. cap. 15.* Hinc Datarius, qui ut aliis in praecedentibus dictum est, habet in facultatibus laicis supplicationes etiam signatas & datatas, donec sequatur illarum registratio, per quam provisorius quærit dicitur, habebat in animo illam lacerandi; Quare desuper consultus.

Respondi in puncto juris hujusmodi obiectam incapacitatem omni procul fundamento eaeque ex solo facto absque alia juris inspectione, cum dictum decretum Conciliare disponat, ne filius illegitimus habeat possit simile, vel dissimile beneficium in ea Ecclesia, in qua obtinet pater, quod in praesenti nullatenus applicari poterat, dum filius nullum habebat beneficium, sed erat simplex clericus in minoribus, praefatae Ecclesiae servitio tantum adscriptus; Vel ad satisfaciendum decreto ejusdem Concilii Tridentini *Sess. 23. de Reformation. cap. 6.* pro competita fori; Vel ex fere generaliter consuetudine illarum partium, ut cives suscipientes clericatum, quibus non obstat Statuta Ecclesiae Cathedralis vel Matris loci, ad servitium admittantur pro capacitate participationis massae communis, aliorumque emolumentorum, ex his quoque pluries habentur infra *sub tit. de Canonici & Capitulis* Et consequenter ubi etiam cultum in casu quo obstat dicta dispositio Conciliaris, vel alia factorum Canonum de qua infer, neque interbat, dum filius nullum habebat beneficium.

Et quavis ab eodem Datario replicaretur, cadere eandem rationem inconvenientem ponderati à Concilio super scandaloso testimonio patris incontinentiae, sive super inconvenienti, quod cerneretur filium Patris in divinis ministrare, adhuc tamen replicabam dupliciter; Primo id procedere in filii illegitimi non autem in filii, qui ante clericatum legitime suscepti sunt, cum de filii legitimis Concilium non disponat, sed solum de illegitimis, inherendo dispositioni factorum Canonum in *cap. praesentum, cap. conquerere, cap. quoniam, cap. cum decem, & cap. ad abolendam de filii presbyterorum*, in quibus agitur de incapacitate illegitimarum; Quo vero ad legitimis Concilium nihil disposuit, unde casus remanet omnis sub dispositione factorum Canonum, qui solum prohibent immediatam successionem filii in eodem beneficio per partem obtento ex ea ratione, ut tollatur in beneficiis hereditaria successio ad text. in *cap. ad hoc, & cap. ex transmissa* *cod. de r. de filiis presbyterorum*; Alii enim canones in *cap. Apostolica 8. in 1. cap. ad exordium & cap. Michae* *convenit, ac filii presbyterorum* *concordant*, praesupponunt filios illegitimos, quos simpliciter ad beneficium obtinenda inhabilitant, quomodo pater nullum beneficium obtineret, & sic diversa est ratio extinguendi memoriam incontinentiae patris, quam ponderat Concilium, & qui imitantur alii Canones supra recensiti, ac deo aliae rationes quibus innituntur alii Canones proximè allegati, in illegitimis scilicet ratione inhabi

inhabilitatis generaliter à defectu natalium resultantis, in legitimis vetò ratione prohibite successione, procedens idcirco in eodem beneficio immediato, adeo ut successio mediata non prohibeatur, ut advertitur apud Seraph. decis. 1442. num. 6.

Et secundò, quod etiam in casu dictæ immediate successione disputant Canonistæ in dicto cap. ex *transmissa*, an prohibitio quæ militat in filio, ne obtineat beneficium patris, procedat in casu converso, ne pater obtineat beneficium filii; Et quamvis Hostiensis, idem credat oblationis identitatem, atque hanc opinionem sequantur plures relati apud Seraph. dicta decis. 1442. n. 5. & per Lotter. lib. 2. quæst. 48. n. 184. qui hanc veteriorem credit, minus veram opinando contrariam opinionem antiquorum Canonistarum, quam sequuta est Rota apud Seraph. dict. dec. 1442. n. 181. ubi credit æquivoco laborare aliam Rota decisionem 1951. parti. 3. divers. lib. 3. in qua firmatur, quod illa dispensatio quæ necessaria est in filio, ut obtineat possit beneficium patris, non requiritur in patre ad obtinendum beneficium filii; Attamen cum Rota consulta per Datarium, maturè disputato articulo, reprobata dicta opinione Hostiensis. contrariam dixerit magis communem ac veteriorem, huic auctoritati potius deferri debere dicebam, ob probabilem rationem ibi deductam, quod in pœnalibus admittenda non est extensio de casu ad casum, quamvis rationis identitas urgeat.

Hæc autem questio inter antiquos Canonistæ agitata super ea prohibitione, quæ oritur à sola ratione prohibitz successione, & ne beneficia ecclesiastica jure hæreditario deferantur, in dicta dec. 1442. Seraph. deducitur incidenter, ac tanquam à simili super alia questione resultantè à præfato decreto Conciliari super illegitimis, quorum respectu prohibitio procedit tam super eodem quam super diverso beneficio in eadem Ecclesia, an scilicet inhabilitatio de mœdatis quoad ipsum filium procedat in patre, ac deciditur negativè; Atque in hac parte Lotter. concurrere videtur cum eodem sensu, cum ejus impugnatio in qua nimium se diffundit etiam iusta, occasione agendi de adoptivis, percurat casum ejusdem beneficii cum qualitate immediata, ita ut cadere valeat dicta ratio hæreditariæ successione.

Atque hanc opinionem, ut in diverso beneficio prohibitio non procedat in casu converso, ita ut inhabilitatio percutiat solum filium non autem patrem, sequuntur Ribuff. Garz. Caspanil. Salsmann. & alii relati per Barbosin collectione, ad idem Concil. Trid. dicto cap. 15. sess. 25. de reformat. n. 7. Et consequenter ita in hac facti specie omnem difficultatem cassare dicebam, quamvis servitium filii sub titulo clericatus esset in titulum beneficii, ut esse solet in pœrisque Ecclesiis, in quibus beneficiorum tres ordines constituuntur, Canonicorum scilicet; Beneficiatorum & Clericorum, ut est præsertim in Basilicis Patriarchalibus Urbis, multo magis, dum agatur de simplicis servitio, sine aliquo titulo beneficii.

Replicabat, & quidem bene doctus, ac zelo plenus Datarius omnia hæc rectè procedere circa formalem inhabilitationem, de qua videndum esset, ad effectum privandi patrem, vel filium beneficium jam assequuto, sive unum ex eis cogendi ad dimittendum, juxta præfati Conciliarii decreti dispositionem, quo casu cum agatur de inducendo quandam speciem pœnz quam semper importare dicitur privato juris questui, immorandum est in stricto juris rigore, atque inspiciendū est an illius dispositio inter necne, secus autē, ubi agitur de plurium concursu ad beneficium assequendum, absque quo quod aliquis concurrendum aliquod jus, quamvis remotum habeat juxta illius juris species, quæ ponderantur infra in Calaguritana Beneficii de Buisio, & in Novarien. decis. 70. & 71. cum in hujusmodi vacationibus, in quibus non servatur forma concursus, ut in parochialibus, neque inter ea necessitas, quæ in bene-

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

ficiis curatis juxta unam opinionem casu, conf. rendi digniori, provisio sit ex meta gratia, metoque ab initio, unum vel alterum gratificetur; Et consequenter, si in dictis casibus fortioribus de quibus in recessibus, & a. aguriana, & Novarien. quodis agitur de jure querendo, sola diffinatio vel inquisitio, quæ aliquod scandalum præbere valeat, apta est repellere, multo magis in pœntis, an uni, vel alteri ex pluribus supplicantes ex meta gratia gratificandum esset, quasi quod inconveniens videretur saltem de facto apud Ignarum vulgus, ut filius, quamvis in minoribus, Patris in divinis ministraret; Id autem ego laudabam ac verum admittere, quando agitur de filio illegitimo, in quo saltem remotè intrare videretur dicta ratio per Concilium considerata, super memoria, seu r. flimonio paternæ incontinentiæ; Secus autem quoad legitime procreatos in constantia matrimonii, post quod dissolutionem Patet statum clericalem elegerit, quo casu facti canones, ac DD. alia non considerant inconveniens, nisi illud inducendi speciem hæreditariæ successione; Adhuc tamen ad tollendum omne scapulum, me consulente, filius dicitur clericatus, atque de levis fuit à matricula, seu abo clericorum, ideoque dimissa fuit supplicatio, atque provisio summo fuit effectum; Verè tamen erat nimis scapulositas absque fundamento.

† Vide deducta in Auct. ad id. in S. Conc. decis. 49.

CALAGURITANA BENEFICII S. CRUCIS DE CAMPEYO

Pro LAURENTIO MEDRANO

Cum IOANNE DEBARUNCAZEGAME.

Causa disputata in Rota, incertus est exitus.

De Constitutione Clement. VIII. super nominatione ad beneficia diocesis Calaguritana; Et an debeant eligi digniores, vel sufficiens eligere dignos.

SUMMARIUM.

- 1 De tenore Indultus Clementini in beneficiis Calaguritana.
- 2 De decisione generali Rota super ejus intelligentia & praxi, & ratione dictæ decisionis, & num. 10.
- 3 An beneficium conferenda sint digniori, vel sufficiens conferre digno.
- 4 Ubi adeest lex particularis, conferenda sunt digniori.
- 5 Quod in specie id statuat dicta Clementina.
- 6 Observantia est optima interpretis.
- 7 Per binam iudicaturam videtur Sylus iudicandi.
- 8 Contrarium circa id, de quo num. 5.
- 9 Observantia proxima debet attendi, & prævalere tenet.
- 10 Locus tenet decisio generalis, de qua num. 3. & de rationibus.

DISC. LXXVII.

Ad extinguendas acres ac antiquas lites inter Episcopum, & Clerum Calaguritana, & Calciatensem, super modo confendi Beneficia vel Portiones in Ecclesiis, tam numeratis, quam non numeratis, Clement. VIII. prævio voto Rotæ, de quo apud Salsmann. decis. 94. per ejus Constitutionem statuit modum providendi, hoc est quod vacantibus beneficiis vel portionibus, sive ageretur de Ecclesiis numeratis sive non numeratis, Patrimoniales reciderant ac admittantur, prævio examine totam examinatoribus synodalibus, coram quibus se opposuerunt Patrimoniales & naturales per publicum edictum vocati, & illi quod idonei repeteri facient, præferant Beneficiatis ejusdem Ecclesiæ, in qua vacatio contigit, ex quibus præsentetur Episcopo intelluctus ille quem dicit Beneficiatus, vel eorum major pars elegerit; Hæc autem Constitutio insinuat produci hies, ut dicit præ-n. millenarius numerus decisionum, quas habemus hujus diocesis ab ejus tempore usque ad anno 1657.

quo rationabiliter Rota cum resolutione capta sub die 12. Iunii coram *Melzio* sub intituitione *Calaguriana* *observantis* *monis* *propiis*, illas extinxit, & super qua resolutione confirmatio Apostolica quoque forsan accessit; Cum enim Rota ab anno 1629. explicitè dictam Constitutionem interpretata esset, quæ electio Beneficiatis concessa, restituta esset ad eum, quem ex pluribus in examine approbatis idoneis digniorem reputarent, quasi quod ad examinatos pertinetet solum referret idoneitatem seu sufficientiam circa litteraturam, ipsi vero Beneficiatis incumbere onus inquirendi de aliis qualitatibus ætatis, gradus natalium, vitæ & morum, prudentiæ, servitii Ecclesiæ & similium circumstantiarum qualificantium, idcirco casus dabat, quod nulla foret provisio remanebat pacifica, dum ceteri oppositores appellabant, atque introducendo causam in Rota, fitebantur iidem appellantes ad Curiam venientes obtinebant beneficiorum adjudicationem tanquam digniores, ut liquet ex tot decisionibus, quæ habent impressas inter volumina, ultra alias in longe majori numero non impressas, ita ut hæc diocesis esset nimium secunda mater litium, atque impletur Rotam causis beneficiabilibus, quibus hodie ob istam materiam satis explanatum, est penè deficiente. Ista verò occasione summam integritatem huius Tribunalis sum expertus, quoniam licet huiusmodi controversiæ illud causidicarent; Attamen igitur inconvenientibus exinde resultantibus, integritatem, ac postposito quocunque interesse, extinxit etiam radicem, declarando non subsistere dictam restrictionem ad digniorem, dummodo iudicium Beneficiatorum super præelectione non esset omnino irrationabile, a dinitit eorum, quæ habemus de appellatione ab irrationabili iudicio Episcopi super præelectione in concursibus ad parochiales ad formam Concilii, ut infra sub tit. de Parochiis.

Imminente autem dicta resolutione, occasione istius causæ pendens coram *Dumozero*, inter *Lautentium* & *Joannem*, casus dedit, quod ego requisitus essem ex parte *Laurentii* appellantis à iudicio B. beneficiatorum, ac prætendens dictam Clementinam Constitutionem intelligendam esse de digniori præeligendo; Quare scribendo hunc Advocatus, dicebam, de iure communi controversam esse questionem, an beneficia dignioribus perneceesse conferenda sint vel sufficiat conferre dignis ac habilibus, neglectis dignioribus, ut liquet ex deductis pro utraque sententia per *Gutier. l. 2. quæst. Canon. arum cap. 33. G. r. par. 7. cap. 16. n. 16. cum seq. Barbos. de ur. Eccl. lib. 1. cap. 19. n. 33. Auden. ad Gregor. dec. 11. Rot. dec. 162. part. 10. rec. apud quos magis communiter procedi videtur cum distinctione inter simplicia & curata, ut in prima specie, saltem de consuetudine, quæ hanc opinionem recipit, sufficiat conferre digno absque restrictiva dignioris, secus autem in secunda; Intelligendo tamen discretæ, ac dummodo arbitrium Episcopi vel collatoris non sit irrationabile, cum sæpius aliquæ qualitates primo aspectu unum digniorem facientes, ut præsertim sunt ætas, gradus, litteratura & natales, suffocata remaneant à prudentia, moribus vel aliis circumstantiis, ex quibus alter minus dignus, magis aptus Ecclesiæ levitio ac administrationi reputetur, ut pluries occasione prælectionis ad parochiales habetur in sua materia sub d. tit. de Parochiis.*

Ubi verò, ultra iuris dispositionem, sic ambigam, accedit lex particularis delictans beneficia conferri magis dignis, tunc casus remanet extra controversiam ut indistinctè dignior præeligi debeat, ut ex *Barbo. ubi supra* & *Sigismundo de electione dubitat. 33.* ac aliis firmatur in pluribus decisionibus *Calaguriana* præsertim d. dec. 162. part. 10. rec. quæ est alia *Calaguriana* 27. Novembris 1648. *Richio*.

His autem sic stantibus, dicebam dictam Constitutionem, vel in verbis id statueret, vel saltem esse dubium, an ita disponant nec ne atque hoc sufficere,

quoniam cum Rota ab ejus penè editione, clarè verò ac positivè ab anno 1629. usque ad 1657. in quo dicta generalis determinatio sequuta fuit, ita continuo interpretata sit cum sublequata effectuione, hinc p. o. n. d. ab huiusmodi interpretatione recedendum non esset, cum improbo ac abhorrito Iuristarum labore colligendo multas decisiones medio tempore editas, præsertim à dicto anno 1629. citra, ac deducendo præcipue testimonium ejusdem Rotæ in proximè allegata *decisione* 27. Novembris 1649. coram *Bichio*, dec. 162. part. 10. rec. quod ita semper interpretatum ac receptum esset.

Si enim receptam habemus conclusionem, quod simplex observantia, quamvis temporis non confidebilis, in casibus dubiis est optima interpretatio, atque attendenda venit, quamvis de iure sensus verborum, ac circumscripta, & contrariis probabilibus fuisset, diversumque recipere intellectum, *Barbos. in l. qua doctis. num. 47. ff. solut. matrim. bene Aponte. conf. 41. lib. 1. Mauric. dec. 320. n. 5. Cavalier. dec. 80. n. 5. Castalgustana portionum 16. Iulii 1659. Albergato & passim*; Multo magis accedente observantia, ac interpretatione tanti Tribunalis, atque cum tot iudicaturis, cum tamen per solam binam iudicaturam alioquin supremi Tribunalis inducitur consuetudo ac stylus iudicandi *Franch. dec. 91. num. 16. dec. 238. nu. 3. & dec. 72. n. 11. Capellan. de Baron. pragmat. l. n. 90. & sequen. Barbos. in p. princip. Iuris lib. 1. num. 37.* Quodque intellectus per observantiam amplexus prævalere debeat alteri, qui iuxta sensum litteralem videretur probabilior. *Franch. d. dec. 238. n. 3. bene Rota dec. 6. 8. n. 5. & 6. par. 2. rec. Auden. ad Greg. dec. 384. n. 8. & sequen.*

Scribentes in contrarium insistent in eo, quod hic intellectus esset modernus à dicto anno 1629. in una *Calaguriana* beneficii de *Grinis prima* *Lautentii* coram *Dumozero* inter suas dec. 118 coram quo pariter ista controversia agebatur, allegando plures decisiones antiquiores, ac etiam auctoritates præfate Constitutionis editioni proximas, præsertim dec. 172. part. 1. rec. dec. 488. part. 3. & in *Calaguriana* & *Villoria* 28. Iunii 1613 coram *Innocentio X.* ac etiam allegando *Gonzal.* circa ea tempora scribentem super regula 8. glof. 9. §. 1. n. 23 quæ decisiones ac auctoritates allegantur in dicta decisione generali coram *Melzio*. (sed absque hac discussione, cum dicta decisio prodierit informatibus solum Beneficiatis.)

Hinc proinde dicebant, quod in consensu observantiarum seu interpretationum præponderati deberet, atque attendi proxima, non autem remota, ut apud *Oraldon. dec. 26. & sequenter*, ex ea clara ratione, quod cum agatur de interpretatione voluntatis legislatoris, attendenda est observantia proxima eorum, qui verisimiliter talis voluntatis consensu esse possunt, non autem remota eorum, in quibus talis notitia est impossibilis, potissimè quia idem Clemens legislator, antequam dictam Constitutionem faceret, Rotæ votum petiit, ut patet apud *Seraph. dec. 942.* unde propterea idem Tribunal tunc congruentius talem legem interpretari potuit.

Motivum fuisse convincentissimum, quando factum assisteret, unde propter admittendo veritatem dictæ conclusionis in suo casu verè ac rationabilis, ne præponderantia scilicet observantia proxima, negabam tamen applicationem ad factum, quod scilicet deducto hoc puncto ad dispositionis rutinam, ille fuerit ita decisus; Siqui item *Gonzal.* est simplex relator dictæ Constitutionis, non tamen descendit ad hos terminos, unde propter dicebam in tali auctoritate nullum constituerendum esse fundamentum; Minusque in allegatis decisionibus, in quibus incidenter canonizatur præelectio facta per Beneficiarios, pro qua in dubio ita præsumptio, donec constet de irrationabilitate, nulla tamen prodit discussio formiter articulo

articulo inter dignum prælectum, & digniorem negatum, in qua id firmatur, adeoque deducabam quodnam propositionem, quod Rotæ decisiones dicuntur tales in eo, quod principaliter decidunt super articulo in disputationem deducto, non autem in iis, quæ obiter non in discussa materia in eis, Et hæc dicebam sciendo magis am A. vocatus.

A. hæc tamen, his non obstantibus, placuit dicta resolutio; Tum ex dicto præfati, plique motivo tollendi tot huiusmodi servitium, plitum inconvenientiam prod. dicitur, ita ut Ecclesiæ servitio longè magis expedit alioquin dignos ac idoneos dignioribus præfati, quam ut ita beneficiis occasione litium penè continuam vacationem paterentur, atque continua odia inter ejusdem Ecclesiæ seu loci naturales enutritur, Tum etiam, quia tam ex d. *voce Seraph.* quàm ex proximis decisionibus, quævis incidenter ac præsuppositivè loquentibus, seu ex ipsiusmet actibus negativis, quod scilicet istæ quæstiones illis proximis temporibus agitaræ non sint, istæ videbatur probabilior intellectus, magis etiam approximans juris dispositioni iusta magis communem opinionem à consuetudine quoque probatam; Ac demum quia ubi etiam in verbis præcipiorum patris seu alius vis præfati vel eligendi habentibus ut ad digniorem reflectere debeant taliter ag. nō laudabilius esset, non indè tamen inferendum est ad nullam aeternam actus, quoties non præfatur vel eligeretur positivè malus, ne aliis Mandis iustis involvatur, ita ut cessante positiva irrationabilitate actus sustineatur, ut in *Ravennat. paroch. coram Aragonio* p. *Marcello* par. 2. fol. 289. & habemus frequenter in dicta materia provisionis patochialium d. *tit. de Paroch.*

Idque rationabiliter; Tum ex dicto motivo, ne Mandis iustis involvatur, ac etiam repleatur odiis & inimiciis, quod scandalis de consequenti resultantibus, quoties ad forum de iure oportet per ornatum qualitates ac defectus, utpote in materia iurium odibilis Tum etiam quia frequenter datur casus, quod ille, qui apparenter ratione ac auctoritate litteraturæ, vel natalium, videtur dignior, revera sit in dignus, minusque idoneus ad Ecclesiæ servitium ac animarum curam, ob vitam & mores, aliosque defectus, qui per extrajudiciales informationes eligeantur innotescant. in iudicio tamen per formales probationes non iustifiabiles, atque hæc est potissima & convincens ratio, ob quam satis prudens ac laudabile fuit huiusmodi quæstiones resicare, juxta ita quæ proximè habentur in *fr. sub tit. de Canonici & Capitulo in Reggim. consuet. disc. 21.* ac etiam in *Foralibus. sub tit. de præfatiis. disc. 31.* Innotescit autem, quid sequutum sit in illa causa, & an alium disputationis progreßum habuerit.

† Vide disc. 133.

MELEVITANA BAJULIVATUS

Pro HIERONYMO BRANCHORTE
Cum FRANCISCO MAZZUGO.

Causa decisus per Rotam pro Hieronymo.

De concursu ad Dignitates Religionis Hierosolymitanæ, quod attendi debeat beneficentia, & in quo illa consistat;
Et de aliis requisitis necessariis ad obtinendas has Dignitates.

SUMMARIUM.

1. *Esti series.*
2. *Resolutio causa.*
3. *Quæ requirantur pro habilitate ab obtinendis dignitatibus.*
4. *In eis attendantur beneficentia quæ vincit antianitatem.*
5. *Ex quibus deducatur beneficentia.*
6. *De iustis de se ipso militat.*

Card. de Luca Theat. Tom. XII.

7. *Sola diffamatio delicti sufficit ad repellendum à beneficio, & in concursu.*
8. *Fortius ubi beneficium in collatum est alteri contra ventum, quia præfatio est pro electione seu collatione.*
9. *Laudatur in militia passus Ducis gratificandi meritis magis merenti.*
10. *Absens causa Republica dicitur esse residens ad præfati.*
11. *Declaratur quando & ad quæ effluat id procedit in hac Religione ad effectum residentia.*
12. *Dispensatio ad munus spirituum non suffragatur quoad alteram.*
13. *De eadem materia residentia necessaria ad dignitates.*

DISC. LXVIII.

AD Bajulivatum vacantem SS. Trinitatis Venosinæ Civitatis, se opposuerunt Hieronymus, & Franciscus, æque antiqui, qui primas vacationis expectabant; Cumque Consilium ordinarium indeque completum ipsius Religionis, illum ad iudicaret Hieronymo, hinc appellavit Franciscus, introductaque causa in *Rota coram Albergo* sub die 15. Iunii 1663. producit resolutio conformis iudicio M. Magistri, ac Religionis ad favorem Hieronymi; Atque ad normam decisionis desuper editæ prolata sententia, & commissā causa appellatio in eadem *Rota coram Rourleant.* proposita coram isto causa sub die 22. Iunii 1663. super dubio, an dicta sententia Rotalis sit confirmanda vel infirmanda, nulla epta fuit resolutio ob difficultatem habiendam ex capite non bene iustificatæ per Hieronymum residentia decennalis in Conventu, quæ ex stabilis mentis Religionis est unum ex necessariis requisitis ad huiusmodi primarias dignitates obtinendas; Cessavit autem ulterius disputationis occasio, ob meliorem vacationem superventam, unde ita lites finem habuit, atque Hieronymus Bajulivatus poss. sionem, quam jam habebat, exinde per se ipse continuavit, incumbens vtrò alteri proficua fuit.

Unica igitur dubitandi occasio in ista causa, residens in dicto decennali residentia decennalis, quo circumscripto, quatenus, ut infra, superabilis esset, in reliquis, reflectendo etiam ad veritatem, positum ac probabile videbatur iudicium Religionis in decem: non hanc Dignitatem, potius Hieronymo, quàm Franciscus, ac etiam illud Rotæ in canonizando dictum prælectionem.

Ut enim dicebam scribens in causa, in allegatione huiusmodi Dignitatum, duo requiruntur; Primo scilicet habilitas consistens in quinque annis residentia in commendata, seu commendis habitis, ejusque vel earum meliorationibus, ac in decennali residentia in Conventu; Et secundò beneficentia, quæ principaliter attenditur, non curata majori vel minori antianitate, epi, dato æquali concursu habilitatis, beneficentia prævalet, ut fuit dictum *Meliten. Prioratus Campaniæ* 18. Maii 1618. *coram Dunozeo* seniore. alias sub nuncupatione Archiepiscopi *Selenitan.* allegari solito, quæ inter suas non est impressa, & in *Melevitana Dignitatis* 4. Aprilis 1642. *coram Dunozeo* juniore inter suas decis. 662. *Inter. lib. 2. qu. 15. num. 48.*

Et ideo cum in hac facti specie, antianitas esset æqualis, ac etiam æqualis præsupponeretur habilitas circa residentiam ac meliorationes precise necessitatis, hinc proinde, iuste ac rationabiliter dicebam Hieronymum prælectum fuisse ratione majoris beneficentia erga Religionem; nedum quia meliorationes factæ in pluribus communis per ipsum possessis erant valde notabiles, ac in de. uplo majores illis, quas ad præfatos limites necessitatis solum faceret alter oppositor; Resultantibus quoque dictis meliorationibus nedum ab expensâ burſali circa stabiliis melioramenta, sed etiam ab exactissimis diligentibus, ac industria in recuperandis jurisdictionibus, & iuribus honorificis ex prædecessorum negligentia præ-

L 2

amissis; Sed fortius major beneficentia resu'tabat ex sustentatione porius sumpta annis triemnis, cujus Præfæctura per aliquos annos h'uerat.

Econverso autem, ex parte colligantis deducebatur solum beneficentia ratione mortis residentis in Conventu, ac exercitii Consilarii seu Auditoris super revisione computorum, quæ servitia nollam proportionem habere videbatur cum illis Hieronymi, eo præfentim Præfæctura triemnis; Tum ratio ne periculi ac incommodi propriæ personæ. Tum etiam ratione notabilis impense, quæ occasione huiusmodi Præfecturæ in sustentatione triemnis facere oportet, & in quo munere versatur naps servitium, quod huic Religioni præstari valeat, cum veretur propriè circa ejus institutum; Ac etiam quia si æqualis esset conditio ejus, qui extra omne periculum ac incommodum, civilem & commodam ducit vitam in portis delicis Insula Melvitarum, ac ejus, qui cum tum magis periculis, incommodis, ac sumptibus, unius triemnis Præfecturam habet, actum esset de ista Religione, ac de sustentatione triemniæ, cum quibus insi'les, ac pyratæ coërentur cum tam magno Christianæ Reipublicæ beneficio, cum aliis non posset Religio ex solo publico arario illas sustentare; Potissime quia econverso, munera Rationatorum & Consiliariorum videntur extra ipsius Religionis militare institutum ac potius aliquorum emolumentorum & utilitatis occasionem præbent, unde propriè quoad beneficentiam, nulla videbatur adesse proportio.

Et fortius quia pretendebatur in factis, quod in oppositioris porius aliqua concurreret demerentia, quæ sua servitia & beneficentias tollere vel offuscaret, aut redderet minores, cum supponeretur inquisitus, ac pro aliquo tempore carceratus ob defectionem triemniæ, quod reputatur in milite maximum delictum gravissimis pænis etiam ordinariæ mortis puniendum, live illa privatio in munera, quæ habentur cum incapacitate ad obtinenda ad text. in l. 4. §. non omnes, & l. omnes crimines, §. in ac. ff. de re milit. l. de honorum Cod. deod. tit. lib. 12. l. infantes 6, q. 1. Farin. q. 113, n. 7. & in *Frign. crimin.* verbo *miles*, n. 205, quia dicitur crimen læzæ Maj. status.

Et quavis econverso deceteris de sententia abso-lutoria, atque constanter affirmaretur, quod fuisset indubita imputatio; Attamen cum ex inquisitione & cæteratione resultat, talis qualis diffamatio saltem de fæcto, hinc ita sufficiens videbatur, non quidem ad inhabilitandum ad aliquando, se: solum ad obsequiandum alia merita, & ne in concursu dignior censendus veniret, cum aliud sit considerare delictum in ordine ad formalem privationem ab aliquo, alios v'ro in ordine ad inhabilitandum ad a'sequenda, ac aliud in concursu cum altero juxta disti. *Admunda*, de qua infra in *Calaguriana beneficii de Bibeo*, & in *Nogarien. disc.* 70. & 71.

Et multo magis quia non agebatur de æquali concursu ad beneficium allequendum, ita ut existente ne fieri, ageretur de questione, cui potius ex concurrentibus deberetur, & quis esset prælegendus, sed de his disputabatur ad effectum resurgendi prælectionem jam factam ac impugnandi iudicium M. Magistri ac Religionis super prælectione quæ eis in æquali concursu competit, cum in dubio non docto de irrationabilitate iudicii, præsumptio'ster pro eligente, ut in terminis electionis disti. 289, n. 25. & sequen. par. 6. rec. & in terminis prælectionis ad parochiales, in quibus prælegendus est dignior, ut præsumptio'ster pro iudicio Prælati prælegentis. *Barbo. de Parocho par. 1. cap. 2. n. 141. non sequen. Rota apud Cist. dec. 5, & 24. & infra sub tit. de Paroch.*

Actum enim esset de hae Religione, ejusque servitio, si simpliciter residentia, & servitium caravannarum ejusdem ponderis essent; Eodem modo quo magna reculerent inconvenientia in militia, si exercitui Impera-

ratori, vel Generali Præfecto adimeretur potestas gratificandi, inter duos milites in eadem Regione ac quæ militantes in municipibus æquales, quorum unus alteri ad hunc effectum magis meriti studeat. Possimè autem ubi unus est miles stipendiarius Principis sumptus vivens, & qui per quantum industria speciem pro se sustentando militat; Alter v'ro mi'itar proprio sumptu, & tanquam, ut vulgo dicitur, *Itinante*, cum tunc ab'que dubio magis sit istius quam alterius meritum; Et hic erat casus, quoniam colligatis ab'que sumptu & periculo, vel incommodo vixit in Conventu cum expensis Religionis, vel cum emolumentis, quæ munera pro ipsum exercitia suppeditabant. Econverso autem iste, cum peiculo, incommodo, & notabili sumptu majora servitia Religioni præstiterat.

Obijcebatur econverso in Hieronymo demerentia, ex eo quod in oblatione Insule non paravit literis M. Magistri non ac cedendo ad comp'ensationem, sed nimis de facili sublatum fuit e'jectum ex solo fæcto, itante iustitico impedimento æqualis infinitatis.

Quare ut ita difficultas resurgat de ad dictum effectum non bene iustificat residentie decennalis in Conventu, cum de illa solum constaret per annos circiter 120; Respondendam tamen, atque R'ga in prima disputatione coram *Albergo* admittit respon-sionem, quod scilicet tempus dictis sumptuum non maneret cum bienniali residentia in municipibus, & cum unius earum præfectura ut supra, quoniam abiens causa Reipublicæ habetur pro præsentem, ac resi-dende, etiam quoad officia & munera solis residentibus conferenda, ut in specie de absente ex causa belli, l. art. in l. ultima, n. 3 ff. de re iust. reg. resti. At. noch. conf. 182. n. 9. Et in specie huius Religionis, ut abiens pro ejus servitio habetur pro residente, habetur in *Melchitana commendat.* §. lura 16. 46. Riccio; Et est generale in Canonico absente pro servitio Ecclesiæ, ut in sua materia, sub tit. de i. o. o. cum quibus terminis ad effectum residentie istius mi'nu proceditur de 243. in fin. par. 6. rec. & in *Ordin. de iurim.* & *Ordin. ad. d. Comm. ad. & in ordinatione ap'ariari annis 1608.*

Atque tamen disti. 113 non cessat, quoniam servitium in triemniæ, juxta ordinationem Capitularum anni 1597. concordantem cum *ord. d. d. d. quinquies de iurimibus*, facit habere pro præsentem & interres-sive ad effectum, ut etiam abiens possit eligi ad huiusmodi Dignitates, ubi v'ro disti. non super decennali residentia in Conventu, potissime quia per ordinationem Capituli generalis anni 1641. id expresse declaratur ut scilicet si quiritum triemniæ suffragatur eorum Præfæctis sen Ducibus pro absentia & caravanis, non autem pro residentia decennali in Conventu, & quinquenniali in commendis; & quavis in decisione prima instantiæ coram *Albergo* responderetur de dicta ordinatione non esse habendam rationem iuxta Apostolicam auctoritatem non confirmata; stante quod adversatur Statutis generalibus à Pontifice confirmatis, ut advenerit de 156. sub n. 4. art. 7. rec. Nihilominus responsio non videbatur satisfacere, atque in alia instantia h'ebatur difficultas, cum dicta ordinatio non adversetur à iuri Statuto expresse, sed potius declararet, quam præsentiam tale servitium supplere; Potissime quia ex ordinatione quarta de triemniæ non potest eligi in Dacem triemniæ, nisi qui compleverit residendum decennalem ergo dici non possit, quod huiusmodi servitium sui Præfæctura supplet hanc residentiam, quæ supponenda est tanquam antecedens necessarium, completa prius; quam huiusmodi munera exhibentur, ita ut illorum usus ad effectum obtinendi triemniæ Præfæctum omnino sit de iustificationem Apostolicam super dicta ordinatione ad effectum residentie.

Considerandum, an stante dicta ordinatione, vide-retur ita decennium habitum in eo completo, atque ad omnes effectus remotum ab haculum; V'ro non confideratio non erat r'uta, ex recepta propositione, de qua

apud Cels. dec. 69. quod dispensationes tanquam odiose sunt stricte intelligendæ, neque extendendæ de casu ad casum atque concessæ quoad unum impedimentum, seu effectum non suffragantur quoad alterum, & de qua conelusione habetur in *Ben. veniana* sub tit. de personis, ac alibi.

Melior responso videbatur alia insinuatæ etiam in decisione *coram Abergio* quod, in eadem ordinatione anni 1631 dicta residentia decennialis possit terminari, tam in conventu, quam extra pro servitio Religionis, ibi, *quale per se potest fornire tanto in Conventu, quanto fuori di esso*, quod bene comprobatur videri de declaratione facta à Consilio de anno 1608. ubi habetur, quod Dux tritremium si post expectativam de licentia M. Magistri discesserit à Conventu, & ubilibet residerit, etiam extra commendam, gaudere debeat residentia conventuali, unde propterea in similibus expectativis concessis post dictum annum 1631. fieri consuevit mentio dicte declarationis anni 1608. ut ita Duces tritremium certi redderentur, quod extra Conventum residentiam perficere possent; Et quidem merito, ut illi, qui adeo magnum & conspicuum servitium Religioni præstiterunt, impediri non remaneant ad assumendas primarias Dignitates, ob quem finem hoc servitium Præfecturæ tritremium cum tot periculis incommodis, & sumptibus præstatum, aliis absque dubio non præstandum, cum gravissimo Religionis præiudicio, ut supra, Et idcirco cum in facto doceretur, Hieronymum post dictam Præfecturam resedisse per decem circiter annos ultra quinquaginta obligatorios in commendam Ciceriani, illam adeo nobiliter cum ejus præsentia meliorando, hæc residentia abundè supplebat dictum defectum biennii.

Replicabatur per scribentes in contrarium, quod dicta declaratio anni 1608. intelligenda esset, quatenus commorantes extra Conventum essent in servitio Religionis, ac ejus occasione absint; Verum replicatio non videtur subsistens, cum id in dicta declaratione non contineretur; Et nihilominus dictam difficultatem tollit ex facto, quoniam dicta residentia in commendam, ob istius adeo notabilem meliorationem, dici potest redandæ in servitium; Et elatius quia commorando in hoc tempore si intervallo in eodem loco commoraretur satis proximo Civitati Neapolim, vel quandoque in ipsam Civitatem, assistentiam præstare libuit in illis Tribunalibus agitari pro recuperandis jurisdictionibus, aliis que iuribus, ex prælectionum negotiorum penè annis, quæ illius fecit eventus: ubique dubio, sine præsentia, assistentia, & summa diligentia nulli in quibus dicti Hieronymi sequutus non esset, unde propterea magis Religionis interfuit, ipsum in istis locis esse, quam in Conventu residere; Atque ex hoc probabiliter confirmatio sententiæ sperabatur, quando disputatio ulteriorem habuisset progressum.

† De Commendis & Dignitatibus Religionis Hierosolymitanæ habet alibi actum ad diversos effectus, & signanter, ubi, de *Præsentia* disc. 32. & 33. de *Pens. disc. 42. & disc. 89. & 92. in Ann. al. S.C.T. disc. 13. & 117. & 121.*

Prima decisio emanata in eadem, de quo hoc *disc. 68. et in præf. par. 14. rec. dec. 183.*

MELEVITANA PRIORATUS ECCLESIAE

Pro HIERONYMO MAMO
Capi PETRO VIANO.

Discursus sua congressu.

De eadem materia Dignitatum Religionis Hierosolymitanæ debendarum ratione majoris beneficentiae, ita ut non possit præingi dignus, omisso digniore magis que meretur.

Et an Prioratus Ecclesiæ veniat sub nomine aliorum Dignitatum Religionis, quæ consecrati soli sunt militibus instituti; Ac de requisitis necessariis pro huiusmodi Dignitate obtinenda.

Card. Luca Theaur. Tom. XII.

SUMMARIUM.

- 1 Ex quibus ordinibus constituitur Religio Hierosolymitana.
- 2 De Prioratu Ecclesiæ ejusdem Religionis.
- 3 Casus controversæ.
- 4 Causa Religionis Hierosolymitanæ committitur per Signaturam Gratiæ.
- 5 De requisitis necessariis pro habitatione ad assequendum dignitates.
- 6 Prioratus Ecclesiæ est dignitas etiam suæ et aliarum.
- 7 Quod spirituales in maiorem M. Magistrum.
- 8 In Commendis actum de iur. sola antiquitas, sed in Dignitatibus attenditur beneficentia.
- 9 An beneficia conferri debeant digniori, vel sufficiat conferre digno.
- 10 Antiquitas imperat beneficentiam.
- 11 De qualitatibus inducentibus beneficentiam.
- 12 An beneficia à seculis potius credantur, quam exteris.
- 13 Quod aliqua immunitas non censetur beneficentiam, si sunt effectus.
- 14 Quomodo procedendum sit in materia beneficentia.

DISC. LXIX.

Constituta est Sac. Religio Hierosolymitana ex tribus prout nunc Ordinibus, quorum primus est militum Iustitie, non nisi in qualitate generosæ nobilitatis admitterdorum; Alter vero Fratrum Cappellanonum Conventualium, qui in Ecclesiâ Hospitalis Melvitanis, sive Conventus quondam Canonicorum servitiorum, etiam cum honorificis insigniis faciunt; Et tertius Fratrum de obedientia, qui vulgo nuncupantur *servientes*, subdividuntur in duas species, quarum una est clericorum, qui Cappellaneorum inferiorum seu habentium beneficia servitorie speciem præferre videntur; Et alteri est militum non nobilium, qui servientes armorum dicuntur, ultra alios, qui formale votum non emittentes, non sunt veteris Religiosi, sed potius species oblatorum, ut sunt præficti milites obedientie magistralis, qui vulgo dicuntur de media Cruce, juxta distinctionem, de qua præfictum in *Fulginate*, *coram Venerabili* impress. dec. 15. par. 11. rec. & post *Dian*, par. 10. & par. 11. ac etiam habetur actum in *Persing* successum, sub tit. de *testamentis*, & infirmatur sub tit. de *Præsentationibus* disc. 32. & 33. ad materiam publicitatis requirite pro habito militum iustitie.

Dicti tertio secundi ordinis Cappellanonum Conventualium, ita ut dictum est, facierium figuram Canonieorum, atque constituentium Collegium Ecclesiæ dicti Hospitalis, & Conventus, Caput seu Prælatum, primaque Dignitas est Prior Ecclesiæ, cui incumbit universalis cura parochialis, ac spiritualis omnium militum, aliorumque servitiorum ac subditorum Religionis non subjectioni jurisdictioni, & curæ etiam sacramentali Episcopi Melvitanis, aliorumque Ordinariorum, & sic est quasi Episcopus, seu Prælatum spiritualis Religionis, obtinens etiam preeminentiam magnæ Crucis, ac sessionem in Consilio supra aliis Dignitates Religionis post M. Magistrum.

Vacante igitur hoc Prioratu pro obitum possessoris, atque concurrentibus Hieronymo, & Petro, pro majori parte votorum Consilii sequuta fuit electio in persona Petri, quare Hieronymo ab hoc irroratione iudicio appellante, assumpta fuit disputatio in Signatura Gratiæ pro obtinenda commissione appellationis in Rota, stante stylo insinuato in *Melvitanæ*, *suæ Aquilanae* habuit sub tit. de *Præsentationibus*, disc. 34. ut causæ istius Religionis non nisi per viam Signaturæ Gratiæ committantur, atque commissio obtemperavit in Rota *coram* (erro, sed ulteriore progressum causa non habuit ob Hieronymi mortem.

In hac igitur disputatione habita in Signatura Gratiæ, ac etiam in preparatione disputationis habende in Rota, dux erat inspectio; Unde super habilitate dicti

L 3

5 Petri ex ep., quod non habet requisita necessaria ad assumendam hanc Dignitatem, quorum præ ipsum est ut, habeat annos quinddecim habitus, & professionis iuxta statum. tit. 13. de elect. cap. 9. Et altera super dictorum concurrentium majori beneficentia quæ in Dignitatibus hujus Religionis principaliter attendenda est.

Prima inspectio utpote nudi facti, ad causæ Patronos magis quam Advocatos pertinebat super facti scilicet qualitate, ex qua resolutio penderet; Quatenus verò pertinet ad aliam inspectionem beneficentia; Dicbam scribens per Hieronymum appellante, certum esse istum Prioratum dicendum esse Dignitatem sicuti sunt alii Prioratus, ac Bajulvatus Religionis; Quin imò esse aliis Dignitatibus majorem, non solum ob præfumentiam loci dignioris in Consilio aliisque functionibus, sed etiam quia est Dignitas cum jurisdictione & administratione, ut in specie Rota apud P. Innoc. de iur. 104. lib. 3. n. 3. & per totum. Adeo ut antiquitus controversiam habuerit cum ipsomet M. Magistro, atque Capisaguen. deci. 219. par. 1. dicitur eam ratione justificationis spiritualis & curæ animatum dici posse majorem, ducto argumento à dispositione text. in cap. solita de majoritate & obedientia cum ubi notatis, ac aliis quæ à simili habentur deducta in Baren. throni. sub tit. de Præfumentis, disc. 16.

Quo posito restat certum principium, de quo apud Innocent. juniorem deci. 166. n. 5. & per totum, apud Innocent. senior. deci. 662. cum aliis disc. proximè 8 præced. quod in ista Religione, licet in commendis (præsupposita habilitate resistente à requisitis per stabilimenta præscriptis) attendatur solum ordo antianitatis, in Dignitatibus tamen attenditur major beneficentia, ut ita milites, alique ejus Religionis professores per hujusmodi Dignitatum spiritum alliciantur ad bene servendum, & sic quod in concursu confertur debeant dignioribus, neque in hoc Religio habeat liberum arbitrium, sed ita restringatur.

Fortius verò in ista Dignitate, non solum ob rationem generalem, seu communem aliis Dignitatibus, sed etiam quia admittam habet curam animarum, ac administrationem spirituales; Ut enim insinuat supra in Calaguritanis disc. 67. non levis quæstio est inter scribentes, an beneficia & dignitates per necesse confertur debeant dignioribus, vel sufficiat confertæ dignis 9 absque hac necessitate confertendis dignioribus; Et licet in Canonicatibus, aliisque beneficiis annexam non habentibus curam animarum ac administrationem spirituales, magis communis, atque ex usu recepta opinio sit, ut sufficiat confertæ dignis, in beneficiis tamen curatis, probabilior videtur altera, ex deductis per adl. ad Gr. cor. deci. 11. Baren. & add. adl. 635. Cels. deci. 24. num. 9. deci. 362. par. 10. rec.

Unde propterea videmus, quod in parochialibus, per Sac. Conc. Trid. restringatur illa facultas, quæ aliis locorum Ordinariis seu aliis collatoribus competit, atque restricta ad eos, qui in concursu per examinatos renunciant idonei, data solum Ordinatio facultate prælegendi inter candidatos, quæ neque est libera, dum ab hujusmodi prælectione, quoties præceditur irratiabilis, datur appellatio, ut pluries infra in sua materia sub tit. de Parochiis, ubi de hac provisione parochialium per consensum; Et consequenter in ista Dignitate magis restrictum, ac restringatur videtur arbitrium Religionis ad limites beneficentia, quam in aliis Dignitatibus.

Applicando igitur ad rem, utraque circumstantia in Hieronymo concurrat in gradu longè excedente, antianitatis scilicet, ac servitorum & beneficentia, dum supponebatur in facto illum habere antianitatem annorum 51. cum residentia annorum 43. E converso Petrus supponebatur juvenis ætatis annorum 27, atque ut supra, erat in controversia, an haberet nec ne annos quinddecim habitus ac professionis, ipsa

enim antianitas de per se inducit neque beneficentiam ut generaliter probant gloss. & Dicitur in cap. cum in causis de electione per illum text. & dixit sapiens Rota, præterea deci. 232. n. 10. par. 11. rec.

Conspicebat quoque magna beneficentia, dum in facto justificabatur, quod Hieronymus, ultra caravanas, ac melioramenta commenda per cum possederat per spatium 12. annorum laudabiliter exercebat laboriosum officium Subprioris ipsius Ecclesiæ Conventualis, atque per quadriduum cum summa commendatione administraverat Collegium divi Pauli in scripta, & per aliud quadriennium Hospitalis S. Spiritus in Robato, quodque in obsequio Turcarum de anno 1644. Religio ejus curæ & gubernio commendavit sexcentum circiter cleros inutiles qui pro meliori defensione transmissi fuerunt ad Regnum Siciliæ.

Et his addabatur etiam qualitas, quod esset civis, seu Insulanus, ac de familia nobili facilius Religionis beneficentia; Licet enim in beneficiis ex regula, quod apud Deum non est exceptio personarum, ista 11 qualitas civilitatis non reputetur necessaria; Attamen data æquali idoneitate, atque in concursu, dicitur considerabilis, ac species etiam beneficentia; ob quam exteris paribus prælatio saltem de congruo debeatur ex collectis apud Carill. deci. 66. aliis deci. 232. par. 7. rec. & pluries in præcedentibus.

E converso autem, Petrus tam in ætate naturali, quam in tempore habitus ac professionis erat adeo notabiliter infirmior, ut supra; Et quamvis exerceat penè omnia munera, quæ exerceat Hieronymus, & quæ esse solent hujus Dignitatis præparatoria, nempe, vice Prioris, ac Administratoris dicti Collegii divi Pauli, Elencosynarii, nec non confessorii M. Magistri; Attamen ultra quod in pluribus considerabatur in facto incompatibilis, totum sequutum erat intra breve tempus triennii circiter; Et quod magis, ita 13 assistat jam imminente hujus Dignitatis vacatione ob nominationem prædecessoris Prioris ad Episcopatum quidem Insulæ, cuius assidue ob aliquo impedimento ita per hoc spatium dilata fuit; Ideoque dicbam, quod beneficentia regulari debet inspecto tempore, quo de facto certificata fuit Dignitatis vacatio, per nominationem postulatorem ad dictam aliam majorem Dignitatem incompatibilem.

Et quamvis restet etiam de ea quæ egomet deducenda in dicta alia de Melitana disc. præced. quod in hac beneficentia materia procedendum non est cum rigoroſa libtā in manibus, sed in aliquo descendendo venit arbitrio Religionis propter bonam, ac respectivè malas consequentias aliàs exinde resultantis. Ac etiam quia non semper illæ circumstantiæ ex quibus beneficentia, vel qualitas dignior resultat, concludunt accutendi debent, quoniam ut advenit infra sub die 14 tit. de Parochiis in proposito prælectionis per Episcopum faciendæ in concursu eorum, qui per examinatos synodales habiles ac idonei reputati sunt, licet qualitas Doctoratus, vel majoris scientiæ, sive ætatis, cum similibus, regulariter faciat aliquem digniorem, ex iis quæ nimium frequenter fixata habemus per Rotam in tot decisionibus editis super beneficiis diocesis Calaguritanæ, quando procedebatur cum opinione, quod indultum Clementinum injungeret necessitatem eligendi digniorem ex deductis in dicta Calaguritanis disc. 67. Attamen non semper id concludit, quoniamstant bene simul, aliquem esse magis doctum & graduum aliisque majores qualitates habere, & tamen ob viram & mores, seu ratione majoris pruden- 14 tiæ & gratitudinis populi digniorem reputari alterum juniorem minusque litteratum, habentem tamen ætatem ac litteraturam sufficientem, ut sub dicto tit. de P. parochiis.

Verùm hæc admittenda tanquam vera, credendam dari non posse hujus theoricæ applicationem ad præxin, ob satis notabilem differentiam, tam circa ætatem, quam circa

circa habitum, ac servitia, aliasque circumstantias, ut supra, unde propterea irrationabilitas iudicii ex hac tenus deductis videbatur clara; Licet enim vera & rationabilis sit dicta theoria, attamen intelligenda est discretè, ac fano modo arbitrio boni viri, ad effectum tollendè necessitatem regulandi benemerentiam cum rigorosa libra per uncias, non autem quando adeo notabilis dignoscitur differentia, seu inaequalitas, quæ irrationabilitatem iudicii clare præferat, quoniam aliàs nunquam daretur casus appellationis ab irrationabili iudicio, neque istius retractatio; Non potuit autem super his certum ac maturum iudicium per veritatem efformari, cum solum incidenter actum sit in Signatura Gratiae, unde ignotum est, quid per alteram partem in disputatione causæ principalis deduci posset, dum moti litem terminavit.

CALAGURITANA BENEFICII DE BILBAO

Pro IGNATIO ABOLANCA

Cum ANTONIO.

Causa decisus per Rotam pro Ignatio.

De incapacitate, seu minori benemerentia personæ aliàs capax, ac magis meritis, ob inquisitionem, vel diffamationem simoniarum, seu aliorum delictorum, quamvis concludens ac perfecta probatio non adfit; Et de differentia inter jus quæsitum & quærendum, ad effectum inspicendi; An requiratur perfecta probatio, vel sufficiat sola inquisitio seu diffamatio; Et quando dicatur agi de jure quæsitio vel quærendo.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 Resolutiones causæ.
- 3 Admittendi non sunt ad beneficia diffamati de crimine, quatenus istud non sit concludenter probatum.
- 4 De conclusione, quod simonia, vel aliud delictum est perfectè, & concludenter probandum.
- 5 Datur distinctio, quando procedat conclusio, de qua n. 3. & quando altera, de qua num. 4.
- 6 Conclusio de qua num. 3. procedit etiamsi adsit sententia absolutoria cum declaratione.
- 7 Qualis debeat esse diffamatio, ut dictum officium contempnatur.
- 8 De diversa specie sententia absolutoria.
- 9 Simonia inficit actum etiam ubi non est culpa.
- 10 De consilio Menocii quod liceat aliquid dare, ut dignior non possit ponatur minus digno.
- 11 De specialitate circa concursum in beneficiis curatis.
- 12 De distinctione Abbatis circa conclusionem, de qua num. 10.
- 13 Oppositio debet in certo genere personarum tribui juri considerabile.
- 14 Intellige quoad clausulam, dummodo alteri non sit jus quæsitum.
- 15 De distinctio etiam in materia beneficii de jure in re, & de jure ad rem, & de jure ad beneficium uti debetur, & uti debendum.
- 16 Quid ubi agitur de beneficii debitis certo genere personarum, vel ex præsentatione, vel electione.
- 17 De differentia quando unus tantum est præsentator, vel oppositor, vel si uterque concurrentes habentes eandem qualitatem, vel quando est unus majoris juri habens.

DISC. LXX.

Concurrentibus ad patrimoniale beneficium ad formam Clementini indulti seu Constitutionis, Antonio, & Ignatio, illo prælector, hic juxta tunc vigentem usum in omnibus ferè casibus, appellationem interpositam ab irrationabili eligentium iudicio; Et com-

missa causa in Rota coram Bichio, sub d. h. bus 1. Julii 1655. & 15. Maii 1656. ad favorem Ignatii appellantis produciunt resolutiones, quæ habentur impresse dec. 78. & 172. part. 12. recent. ac receptæ dec. 25. & 25. post Zuff. de legitim. process. & dec. 11. & 12. post Tondus. de pensum. Ad quatuor decisionum normam expedita sententia, illa confirmata fuit in secunda instantia coram Albergate prævia decisione 18 Junii 1657. impressæ dec. part. 12. recent. dec. 167. ac etiam confirmata in tertia instantia coram Priore prævisis tribus decisionibus, duabus scilicet super meritis negotii principalis, sub diebus 14. Januarii, & 17. Junii 1658. & altera sub die 25. Januarii eusdem anni super denegatione remissionis per Antonium petitæ, quæ decisiones habentur etiam impressæ in dicta part. 12. recent. dec. 301. 305. & 366. unde propterea, stantibus tribus conformibus executioni demandatis, causa finem habuit.

Istorum resolutionum fundamentum fuit, præfati Antonii, aliàs ratione ætatis, sacerdotii, ac experientiarum in cura animarum dignioris, inhabilitas seu demerentia resutans à diffamatione ac inquisitione de simonia commissa cum examinatore pro hujusmodi prælectione obtinenda, quoniam ad beneficium assumendum non est ille qui de aliquo crimine diffamatus, scandalum populo præbere potest, ad text. in cap. secundo, & cap. penult. ac finali delegatione Canonica cap. tantis Datus 21. distinct. cap. omnino potest de accusat. Abb. incap. 1. n. d. de elect. Calderin. cons. 9. de probat. cum concord. per Lotter. lib. 2. q. 31. n. 146. cum sequentibus ad rem Rota apud Comitum dec. 119. n. 3. dec. 77. & 216. post secundum voluimus, cons. Farin. in Sabinen. concursus coram Sacro apud Marches. de commiss. par. 1. folio 191. cum aliis in dictis hujus causæ decisionibus præfatis in primis coram Bichio, cum quibus aliz procedunt.

Insistebatur per scribentes pro Antonio in regula, quod cum delicta non presumantur, ille qui de crimine objicit, atque in obsequio ejus intentionem fundat, tenetur illud plenè & concludenter probare; Ut ultra generalia, in his specialibus terminis simoniarum, quod ejus omnino concludens ac perfecta probatio requiratur cum suis requisitis, illo præfatis essentiali pactiois præcedentis, cæteris rebus fiantur Paris. de confidentia. quest. 72. num. 3. Put. dec. 197. lib. 21. Straph. dec. 1029. Comitum dec. 114. Mantie dec. 211. Cavalier. dec. 352. Burati. & Alden. dec. 445. dec. 338. par. 4. rec. tom. 3. & ibi alii.

Dicebam tamen scribens pro Ignatio, atque Rota admisit, utratque conclusionem esse in suis respectivè casibus veram, ideoque purum esse in applicatione; Ista enim posterior super concludenti ac perfecta simonia v. alterius criminis probatione procedit, quando agitur ad effectum poenæ formalis privationis beneficii jam obtenti, ac juris valde & perfectè quæsitum, atque in his terminis loquuntur præfate ac aliz auctoritates; Secus autem ad repellendum à jure quærendo, & sic à beneficii acquisitione, quoniam tunc omnino verius est, solam diffamationem de facto sufficere, ex qua resultat superius insinuatorio vel effectus, quod scandalum populo præbitorum esset, sive resulset quædam diminutio existimationis ac benemerentiarum, ut propterea in beneficiis, quæ digniori vel magis benemerito danda sunt, alteri concurrens præferri debeat, ut advertitur supra in Melviana Bujalvacensi disc. 68. & alibi in præcedentibus.

Idque adeo verum, quod etiam in inquisitione absolutiorum reportasset, quoties ista non provenit ex capite innocentiarum, adeo ut omnino diluat maculam ac diffamationem, adhuc intret idem oblatum, ut advertitur in d. dec. 119. Comitum, & in allegata Sabinen. consensu coram Sacro apud Marches. coram aliis in hujus causæ decisionibus, quoniam purus non est in delicto, ejusque punitionis, sed est in dicta ratione diffamatoris de facto, quoties tamen ista habet ali-

7 quod fundamentum, atque viget apud graves & probos, secus autem ubi efficit diffamatio calumniosa & affectata apud leves malevolos *juxta conf. 6. Navarr. lib. 3. de accusat.*

Unde cum in hac & specie, ex ejus circumstantiis gravius reflectatur administrata, quod constaret diffamationem esse in toto populo, etiam apud viros graves & qualificados, sententia vero absolutoria sequita est, non ex capite innocentia, sed ex altero non conclusis probationibus; Et quam absolutoria speciem juxta diversos Tribunalium, vel regionum stilos criminaliter concipere solent, vel cum clausula, ex hac tenus *reductus* vel cum altera, *novis non superveniens* &c. hinc resultat, ut absolutus remaneat adhuc sub eodem judice ac sub specie inquisitionis, & consequenter potius quod ageretur de pure querendo, ita ut versaretur in secunda parte dictae distinctionis, certum remanebat conclusionem intrare.

Clarius verò, quoniam non agebatur de crimine extraneo, accidentaliter influente ad materiam, ob solam inhabilitationem personae juxta ea us, de quibus *d. dist. 68. & dist. sequent.* ad dicta Sabini, *eo casu coram Sacramento*, & aliis allegatis, sed agebatur de diffamatione criminis principaliter ac directe & immediate percutientis ipsum actum electionis seu collationis beneficii, unde videtur concurrere aliquid magis speciale in crimine simoniae quam in aliis, quoniam ubi simonia contrahitur per tertium ignorante provisorio, non resultant poenae simoniacis inflictae, illa praesentum privationis aiorum beneficiorum, sed bene resultat nullitas ipsius provisionis, in qua simonia etiam sine culpa provisi interveniat, *Cassidor. decis. 4. de sequent. decis. 191. num. 3. par. divers. Pac. Jordan. 2. car. elucidat. tom. 1. lib. 10. tit. 11. num. 9.* Et fortius ubi agitur de simonia, quae resultet in beneficiis providendis per concursum, ac per viam iustitiae magis quam gratiae, quod quae illa non est ad obtinendam ab Ordinatione electionum inter plures approbatos, sed est cum ipsis examinaturis, cum tunc magis rigorose procedendum sit, ex nullo iure mixto decreto *Concilio Trident. sess. 14. de reformat. cap. 18. & hic etiam casus.*

Dicebant scribentes pro Antonio, p. xmissa recte procedere, ubi diffamata praestatur pecunia, vel aliter rei temporales easdem simoniam, quando vere intervenit, sicut aut in ubi, data etiam vera probantur, tale crimen non adhibet atque hunc dicebant casum, facti auctoritate *Abbench. sent. 67. m. 13.* ubi firmatur conclusio, ut non committatur simonia ob pecuniam, quam dignior dedisset ad effectum, ut minus digno non postponeretur, quoniam cum ita beneficium de iustis sibi debitum esset, ita pecunia vel res temporales potius dari dicitur pro removendis indebitis molestis de facto, quam pro assuetione beneficii, vel rei spiritualis; Admissa praesentis pecuniae bannitis ac latronibus, seu hostibus, pro redemptione ejus per se aut bonorum, sive pro evitandis majoribus damnis & molestiis.

Respondens tamen, atque Rota amplexa est resolutionem, istam doctissimum auctorem, (in prophanis versatissimum, non tamen addo in spiritualibus) in hac parte aliquo æquivoque laborare; (nisi dicamus esse de illis æquivocis voluntariis, in quae etiam doctissimi viri incidunt, quando scribunt conducti ad causae opportunitatem); Id enim procedi; Vel ad effectum, ut ista dicta posset probabiliter excusatio in criminalibus ab incensu gravium poenarum; Vel quod etiam civiliter ad excusandum à poena privationis aliorum beneficiorum, nullatenus verò ad effectum nullitatis ipsius actus, & multo magis ad istum effectum praecedentis, quoniam in Concilio Tridentino haec examinata fuerunt, eaque illis P. P. recte et legitime, hac quoniam hujusmodi declarationes seu limitationes praebere solent larum admodum fraudibus, quodque sub hoc pretextu simonia licite committatur, idcirco, quo-

ties praesentem agitur de hujusmodi beneficiis providendis per concursum, atque de corruptela cum examinaturis, Concilium per verba generalia & stricta id omnino prohibuit, ut advertitur *Massob. Riccio, & ceteri late collecti per Lumbos. ad idem cap. 18. sess. 14. de reformat. num. 100.*

Practice *Mench. procedit cum auctoritate Abbatis in cap. nobis num. 5. de electione*, bene loquens, sed male applicati; Distinguit enim Abbas, quod aut aliquid temporale datur electoribus pro electione facienda, & tunc, sive ab ipso eligendo, sive à tertio datur, semper intrat simonia; Aut datur conjunctis eligere debentium per tertium, puta per conjunctos eligendi, absque scientia tam electorum, quam electi vel eligendi, ita ut agatur de puro facto inter tertios, & tunc non intrat simonia; Aut per ipsum eligendum, seu per tertium de ejus scientia & voluntate, dignior verò qualitas consistit in facto certo proveniente à qualitate naturali, ob quam absque examine virtutis ac animi dotium, de iustitia illi debitum sit beneficium seu praesentio, alias cum in iustitia non obtinenda, puta quia debitis beneficiis ex Statuto vel consuetudine civibus, aut personis de certo genere, ille qui est certo civis vel de illo genere, tunc est in ista concessione postponi extra vel extraneo, & tunc dicitur vetè redemptio indebitis molestiis, quae tamen ad tollendam delinquendi occasionem, stante dicto decreto Concilii Tridentini, quoties ejus forma achibetur, neque ad attendenda est ut supra; Aut demum qualitas dignioris seu benemerentiae non pendet à dicto facto certo inalterabili per naturam, sed pendet à virtutibus, ac animi dotibus libandis per illos, seu examinatos, & tunc id nullatenus recipiendum est, quoniam ut bene advertitur *Abbench. supra*, saltem adesse dicitur aliud crimen ambitionis & superbiae, quae intell. dicitur opinando se ex virtutibus ac animi dotibus digniores esse.

Et ulterius cum pendat ab electoribus ac examinaturis tenere libram in manibus, ac judicare de majori vel minori virtute, seu majori vel minori benemerentia, nunquam in ista libra admittenda est mixtura pecuniae vel alterius rei temporalis, quae falsandam libram intellectum, sequenter causare ratione injustam proportionantiam, convertente etiam satione scandalis; Unde propterea quicquid sit ad effectum aliarum personarum, ad illum tamen nullatenus ipsius actus, sive illum de quo in praesenti, nullo pacto ista propositio admittenda est.

Major igitur ac per tota hujus controversia inspectio versabatur circa applicationem, an scilicet ageretur de jure quæsito, vel de jure quærendo, & sic an versarentur in prima vel in secunda parte dictae distinctionis; Dicebant enim scribentes pro Antonio, quod tunc intraret secunda pars distinctionis super jure quærendo, quando ageretur de beneficio libere collationis, secus autem ubi de illo, quod pernecece debitum est ex privilegio vel Statuto certo generi personarum, ut in praesenti, dum huc beneficia ex dicta Constitutione debentur primogenitis, qui proinde dicuntur habere jus, ex particulari iuramento per *Mandof. conf. 3.* in qua auctoritate magnam constituebatur fundamentum, quodque per oppositionem hujusmodi primogenialium in beneficio vacato, acquiritur dicitur jus considerabile, ut habetur apud *Letter. lib. 2. q. 5. m. 8. & seq. Jurat. dec. 5. n. 4. in allegantia S. Nuncios de Molinar coram Cero, dec. 193. n. 9. & 10 par. 1. rec. & la alia.*

Verum inspecta etiam veritate, neque ipsud fundamentum subsistebat; Dicta enim propositio, quod in hujusmodi beneficiis debitis certo generi personarum, ex sola oppositione, acquiritur jus considerabile, recte procedit ad effectum clausulae, *admodum non sit alteri jus quæsitum*, in quibus tenuis loquuntur *Mandof. d. conf. 1.* diciturque illi auctoritates & decisiones, vel alium similem, non autem ad istum effectum,

NOVARIEN. PAROCHIALIS

Pro EPISCOPO.

Cum GEORGIO.

Causa disputatus in S. Congregatione Concilii, & resolutus pro Episcopo.

De eadem materia exclusionis ab assumptione beneficii ob criminis inquisitionem seu diffamationem; Et quid ubi non agatur de concilio inter plures ad effectum prælectionis, sed de provisto Apostolico in forma dignum.

Et incidenter, in & quando Episcopus teneatur invitus conferre sacros ordines, ita ut alia de denegatione appellati possit, vel haberi recursus ad Superiores.

SUMMARIUM.

1. Falli series.
2. Resolutio Sac. Congregationis.
3. An Episcopus teneatur conferre Ordines, ita ut aliis debeat appellatio, vel recursus distinguatur.
4. Quod Episcopi debent esse pares in collatione ordinum.
5. Quomodo procedendum sit in casu appellacionis vel recursus.
6. De distinctione inter jam constitutum in sacris, & inter existentem in statu liberitatis.
7. Quomodo dicatur excessus in electionis improprie, five contraria ea qua habetur de electione.
8. A. C. in Beneficialibus non habet jurisdictionem.
9. Quod non sit admittendus ad beneficium per alium curatum diffamatus de delicto.
10. Quando in hoc proposito provisto in forma dignum dicatur habere jus quæsum necne.

DISC. LXXI.

Inquisit Georgius de homicidio voluntario ex causa ludi, atque inditatus ad totum, ista sustentare portavit abolutoriam, non quidem ex capite innocentie, sed ex def. 2a probationum cum clausula ex hactenus deductis, seu noni non supervenientibus &c. Deindeque ex capite resignationis ad favorem dimisit provisionem Apostolicam de parochiali loci contrigui ejus patriæ, ubi dictum homicidium patrum fuit, expressitque litteris dicti Ordinarii in forma dignum, hic ex causa dicta diffamationis excommunicationem denegavit, unde interposita appellatione, reportavit ab A. C. sententiam (neminis opponente) super dicta excommunicatione de facto sequuta; Cumque ad præscriptum Canonum & Concilii Tridentini, ac etiam ob decretum contentum in eadem provisione, arctatus esset suscipere sacros ordines, qui per dictum Ordinarium ex eadem causa sibi denegabatur; Hinc proinde habito recurso ad Sac. Congregationem Concilii, assumpsi que formali disputatione; An Episcopus, posito concursu aliorum requisitorum, non obstante dicta diffamatione, que erat unica denegandi causa, teneatur dictos ordines conferre, pro Episcopo resolutio prodixit, que proinde causavit etiam amissionem beneficii.

In hac igitur disputatione Scribentes pro dicto Georgio principaliter insistebant in articulo; An & quando in Episcopi libertate possumus sit denegare collationem clericatus, vel aliorum ordinum, vel potius ad id quamvis invitus de iustitia teneatur; Atque in hoc deducebant distinctionem in meo etiam sensu veram, quod, Aut agitur de volente ex devotione seu alio voluntario motivo suscipere clericatum, vel alios ordines, & tunc quæ est mera gratia, exinde resultat, quod in libera Episcopi facultate repossum est concedere vel denegare, atque negando, nulla fieri dicitur injuria vel inferri gravamen, & consequenter non

factum, ad quem tunc dicitur agi de pœna formali, ob quam necessaria est perfecta & concludens probatio delicti punibilis, quando agitur de privatione beneficii jam assequuti & possessi, vel etiam non possessi, de quo non possessor contendat, potius tanquam sibi debito quam sibi debendo, & sic de jure inter potius quam ad rem, ut de hac distinctione juris in re & ad rem etiam in Beneficialibus Gonzal. ad regul. 8. gloss. 9. num. 88. *Gonz. par. 4. cap. 2. & 3.* cum aliis in hujus causæ decisionibus; Et consistit distinctio in hac Beneficiali materia passim recepta in proposito beneficii litigiosi ad effectum subrogationis ac alios circa actionem vel licentiam super beneficio tanquam debito, vel tanquam debendo, ut advertitur in præcedentibus ad materiam subrogationis dandæ colligenti ac alibi.

In hoc autem differunt beneficia liberæ collationis, ac alia debita certo generi personarum, quod in prima specie, per oppositionem, seu petitionem, nullum jus quaeritur, nec in re, nec ad rem, in secunda verò specie acquiritur jus, sed ad rem, non autem in re, ut per Gonzal. d. gloss. 9. num. 88. *Litter. lib. 2. quest. 31. n. 34. Adden. ad Bivar. d. decis. 55. num. 9. d. dec. 193. par. 9. rec.* cum aliis in hujus causæ decisionibus, præsertim in primis coram Bivio, quoniam etiam patrimonialis, qui se opposuit, ex illitteratura vel alio impedimento, reputari potest incapax, vel minus dignus.

Quin inò etiam habens presentantem patronorum ad Beneficium de jure patronatus, cui de iustitia debita est institutio, sive habens electionem, adhuc à Superiore non confirmatam, non dicitur habere jus in re, sed potius ad rem, quoniam dari potest iusta causa, ob quam Superior denegare valeat confirmationem vel institutionem; Atque in fortioribus criminis habetur de habente provisionem Apostolicam in forma dignum, quod neque dici potest habere jus in re, antequam illud per exequutorem decernatur, ut generaliter de hujusmodi provisione in forma dignum habetur pluries in præcedentibus, & in specie advertitur in *Novariensi disc. sequen.* Et de jam approbato per examinatores synodales in concursu ad parochialem habetur in d. *Sabini. concursus coram sacro.* & tamen juxta magistralem decis. 18. *Cassad. de præbendis*, majus absque dubio est jus habentis præsentationem patronorem, vel electionem, sive approbationem examinatorum, quam habent hujusmodi ex sola qualitate naturali se opponentes.

Fortius verò, ac extra omnem difficultatem, quando talis oppositor non est solus, (sed alios habet concurrentes pariter patrimonialis, seu ejusdem generis, unde inter habentes eandem qualiteratem naturalem agatur solum de prælectione ratione dignioris qualitatis seu majoris benemerentie, tunc enim dictam jus dicendum videtur magis considerabile, quando oppositor vel concurrentes est solus, cum data capacitate perne esse debet institutio vel collatio, qua denegata pretendat Superior ob presentantem vel nominationem iudicij habere liberam collationem extra genus, cum tunc videatur species pœna formalis ac positive declaratio insignitatis sui incapacitatis, & tamen etiam isto casu concordant Beneficialistæ, quod ante actum auctoritabilem institutionis vel collationis, aut confirmationis, haberi dicitur solum jus ad rem, non autem in re; Bene verum, quod isto casu magis circumspecte procedendum est, atque si non omnino concludens ac perfecta probatio, longe tamen vehementior suspicio ad diffamatio pro Superioris prudenti arbitrio desulteranda videtur; Unde propterea ista videtur materia potius facti, quam juris, ex singulorum casuum qualitate, ac circumstantiis regulanda, cum prudenti beneque regulato arbitrio.

† Ad materiam hinc inde videri poterunt deducta *disc. 127. & 128.*

non intrat appellatio vel recursus, cum potius commendabile sit in hac materia, nedum parce, sed rimum
 4. *avate procedere ex deducis per Cardinalem Bel. armat-*
narium in ejus opusculo super impositione manuum, alias
nuncupato adinotio ad Episcopum nepotem, quod
utnam Episcopi haberent prae manibus ac servarent,
non exerceo in hac parte (Deus scit ex quo sine vel
motivo) rartam prodigalitatem quae tot scandala &
inconvenientia in Ecclesia producit, adeo ut frequen-
ter sacra Congregatio Episcoporum negotiis prae-
posita cogatur eis demanare, ne ipsa in consulta, ad
collationem ordinum, praesertim vero primae tonsura,
procedatur.

Aut verò agitur de arctato suscipere ordines sacros
 ratione beneficii jam obtentis, & tunc non concurrente
 iusta causa denegandi, Episcopus gravare dicitur,
 quoniam ita est iuducere pecuniæ formalem privationis
 beneficii, quod sine orsinibus retineri non potest,
 ideoque intrat recursus vel appellatio, ut ita distin-

guedo firmavit *Rota in Elbore ordinum 24. Jan. 1618.*
et 18. Februarii 1619. coram Remboldo, quas decisiones
refert & sequitur Barbos. de Episc. all. §. 4. num. 66.

Non negabam ego scribens pro Episcopo dictæ
 distinctionis veritatem, cum ea tamen moderatione,
 quæ resultat ex pluribus declarationibus sac. Concilii,
 5. *praesertim in duplici Vercellen. & in nota Bononiæ, quod*
scilicet stante decreto Concilio Trid. sess. 14. de reformat.
cap. 1. non teneatur Episcopus subito ordinando ex
primere causas denegat. onis ordinum, neque desuper
formare processum, cum non solum ad hujusmodi de-
negationem, sed etiam ad suspensionem ordinum jam
collatorum ex dicto decreto procedere valeat, etiam
per notitias extrajudiciales, ideoque admittenda non
est appellatio in forma judiciali, inquam in causa
contentiosa, sed est recurrendum ad ipsam sac. Congre-
gationem, vel illum Episcoporum, quæ audita Episcopi
informatione in forma extrajudiciali, per litteras
juxta stylium, atque cognitio, in causæ per Episcopum
allegatae substantiam neque, aciem an in promovendo
urget necessitas vel iusta causa decernere solet
concessionem vel denegationem, ut in praesenti, non ob-
stante arctatione, sequitur fuit.

Considerando praesertim, an agatur de jam consti-
 tuto in factis, ac in statu irrita & libili petente ulterio-
 res ordines, vel e converso agatur de constituto in mi-
 6. *notibus, & sic in statu libertatis eligendi aliud vivendi*
institutum; Iste enim secundo casu, ob dictam liber-
tatem, per denegationem ordinum non dicitur inter-
gravamen ut in altero ad nostra in proposito respon-
dendi in dubio pro irregularitate, vel ejus exclusione
per Canonistam in cap. ad audiendum de homicidio, de qua-
buz Sperell. decis. 77. num. 31. & 32. Atque cum hac
distinctione procedit sacra Penitentiaria, unde prop-
terea ista questio non recipit certam ac uniformem
regulam generalem, sed decidenda est pro singulorum
calum particulari qualitate & circumstantiis.

Hinc alias dicebam in una *Neapolitana* pro Janua-
 rio Alterio, quod d. & c. secunda pars distinctionis circa
 jam constitutum in statu clericali ac arctatum susci-
 7. *pere ordines sacros ratione beneficii, quod obinet, ob*
grave praejudicium alias ab ordinum denegatione
resultant, ad probabilis quoque fide, saltem per assumptionem,
ad casum, in quo quis fide constituitur in statu
laicali, sed intendat assumere clericatum, ne alias am-
itteret beneficium de jurpatronatus activo vel passivo,
sive utroque simul, quod jam vacat, atque sibi de-
bitum est, quatenus esset in statu capaci, quoniam ista
videtur species arctationis, atque denegatio importa-
ret grave praejudicium, quoniam qualitas personæ, ac
temperitas beneficii, seu aliae circumstantiae diversimodè
non suaderent.

Admissa igitur praemissa; Dicebam punctum non
 consistere in veritate dictæ distinctionis in abstracto,
 sed in cessatione ejus applicationis ad casum, seu cessā-

dione praesuppositæ arctationis deductæ ex possessione
 beneficii, quæ potius intrusiva dicenda erat, ac de facto
 in vim cujusdam sententiae A.C. in gratia appellatio-
 nis à denegatione executionis litterarum Apostolicarum
 quæ, contentis in nulla consideratione habenda erat;
 Tum quia prolata sine defensore in contumaciā,
 atque in Curia dicitur per *contradictu*. Tum etiam ex
 defectu jurisdictionis, quam A.C. non habet in bene-
 ficialibus, *Grigor. & add. decis. 118. Cæcen. dec. 169. n. 1.*
Cavalier. dec. 32. & 124. decis. 99. num. 20 par 107. ceter.
Civitate pibis Cappellana 9. Decembris 1665. Carpena,
& sapient. sub tit. de iudicis.

Et clarius ratione iustitiæ, quam assistere dicebam
 gestis per Episcopum super dicta denegata executione,
 unde de consequenti relatabat in iustitia gestorum per
 iudicem appellationis, quoniam cum provisorius adeo
 publice diffamatus esset de homicidio voluntario, pro
 quo sustinuerat torturam, quæ saltem de facto infert
 aliquam notam, atque adhuc fortis fama vigeret,
 confirmata etiam ab aliquibus ipsius provisi consilio-
 nibus extrajudicialibus, quod verò & reatiter homici-
 dium commisisset, ac de consequenti esset irregularis,
 reportata solum sententia absolutoria ex defectu pro-
 bationum ob istarum evacuationem à tortura; Hinc
 proinde dicebam, de plano intrare summam in *Calagari-*
tana disc. precedent. ac in decisionibus in ea causa jam
 editis, quas in ista disputatione deducebam.

Et quamvis per scribentes in contrarium replicaretur
 de eadem distinctione, de qua *d. disc. precedent.* inter
 jus questum & querendum, ut hoc secundo casu
 sufficere diffamatio, in primo autem requiritur vera
 & perfecta probatio, cum tunc agatur de formali pec-
 10. *na privationis juris questus, quodque versatetur in*
hac secunda parte, dum non agebatur de simplici pre-
sentato, sive se opponente in vim statuti Ecclesiæ aut
approbati in concursu, juxta casus, de quibus agunt
decisiones ac auctoritates d. precedent. disc. precedent. sed
 de collatione Apostolica jam perfecta cum expeditione
 litterarum.

Dicebam tamen, etiam cum sensu veritatis, (qualem
 Congregatio agnovit ac probavit,) in hoc proposito
 recte intrare frequentem Beneficialium conclusio-
 nem pluri in praecedentibus deductam ac declaratam,
 quod gratia in forma *Dignum* qualis erat praesens, non
 impositat provisionem, sed solum mandatum de pro-
 videndo sub certa conditione, quæ non purificata eva-
 nescit ac habetur pro non provisione; Sicuti e converso,
 data purificatione vel ejus certa potentia postmo-
 dum certificata, quamvis ex accidenti impediatur actu
 retrahitur ac dicitur ab initio valida & perfecta, ex
 pluribus supra deductis; ac consequenter dum ita con-
 cludebat dictum iustum motivum exequendi hoc man-
 datum de providendo, ita ille qui obviavit, egere dicitur
 potius de jure querendo, atque intrant omnia quæ
 in non habente jus formale inire, & sed solum ad rem
 habentur eodem fide *proced.* quoniam Papa non pro-
 videt, sed Ordinario mandat, ut provideat, quatenus
 idoneum ac dignum reperietur, illoque istud est iustum
 motivum non admittendi ad provisionem, quia di-
 gnus non est.

† Vide dicta in *Miscel. Eccl. disc. 25.* Et conferunt
 deducta infra disc. 140.

TROJANA CANONICATUS

Pro ALEXANDRO CALVANEIO

Cum BLASIO DE URSO.

Casus decisus per Rotam ut infra.

De invaliditate provisionis Apostolicæ ob falsam nar-
 rativam valoris, quodam interet necne; Et de ejus-
 dem narrativæ exculationibus.

Et de processu executivo, vel ordinario super impe-
 tratione

tratione certo modo facta ex dicta causa non veri
valoris.

SUMMARYM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Resolutionis causa.*
- 3 *De distinctione inter attentata dolosa, & non dolosa, & de effectibus.*
- 4 *Gesta post appellationem, vel infra, tempus ad appellandum dicuntur attentata in causa appellabili, non autem in exequutiva.*
- 5 *Quando littera Apostolica super provisione beneficii sine executione, & quando non.*
- 6 *De clausulis, quae faciunt executores mixtum.*
- 7 *In impetratione certo modo de beneficio viventi executor est mixtus, & proceditur in iudicio ordinario.*
- 8 *De conclusionibus, quod ubi attentata pendunt a negotio principali, de isto prius est agendum.*
- 9 *De nullitate gratia ob malam expressionem valoris.*
- 10 *De stylo Dataria suslinetur in sexta parte.*
- 11 *Quid accedente clausula cum facultate agendi.*
- 12 *Quod ista suffragetur inter tertiam partem.*
- 13 *Qua excuset malam expressionem valoris.*
- 14 *De mutatione status beneficii, & an id causas excusationem.*

DISC. LXXII.

Canonice Ecclesiae Collegiatæ Foggie, ab Anno circiter ex Apostolica provisione possessionem per Blasium, Alexandri impetravit tanquam vacante, ex Regula de valore, ob istius fallam expressionem factam per non accessum 14. stante quod ascenderet ad 75. directisque litteris Apostolicis Ordinatio, hic prævia justificatione valoris in dicta maiori summa, protulit sententiam pro dictæ impetrationis executione, infra decem dies effluat; Quia introducta causa per appellationem in Rota coram Emeris, datoque dobio; An constaret de attentatis, sub die 17. Julii 1667. affirmativa prodit resolutio, ad cuius normam expeditio sequestro, seu mandato de manutendo, in hoc statu causa pendet.

Quamvis autem attentata, mihi scribenti pro Alexandro, viderentur clara & inexcusabilia, ut ab initio libere juxta stylum pro eo agentibus insinuavi; Quia tamen, ubi non agitur de attentatis facti verè dolosis, qualia reputantur illa quæ committuntur in spreum positivum inhibitionis, in quibus rigore proceditur, ac non de facili attenduntur excusationes, neque suspenduntur ob iustitiam negotii principalis, sed agitur de attentatis iuris, qualia sunt hæc circa executionem factam in causis appellabilibus intra tempus datum ad appellandum, & quæ non dicuntur dolosa, cum frequentius provenire soleant ab ignorantia, tam iudicum, quam partium, eorumque defensorum, qui scientes regulam generalem viæ executivæ competentis litteris Apostolicis, ac etiam frecti clausulæ *appellatione possessa*, in ipsismet litteris impetrationis contenta, non de facili callent hæc distinctiones inter executores merum, ac executores mixtum, seu materiam legitimam contradicitoris etiam in ipsa Curia involuturi, ut disc. seq. & in aliis, ideoque attentata utpotè sine dolo reputari solent excusabilia, atque quandoque super huiusmodi dubiis rescribi, quod videatur de bono iure, ut de dicta differentia inter attentata facti & iuris ad istos, ac similes effectus habetur apud Gregor. dec. 463. num. 3. Buratt. dec. 17. num. 1. & 2. dec. 76. num. 6. & 7. part. 11. recent. & frequenter in sua materia sub tit. de iudic.

Hinc proinde, quamvis dubium datum esset super attentatis tantum; Attamen ego principaliter insistebam super meritis negotii principalis, ad dictum effectum; Ideoque duo fuerunt huius disputationis puncti; Unus ordinis circa attentata; Alter verò iustitiæ circa

merita negotii principalis; In utroque tamen, etiam ante disputationem timebam, unde propterea resolutio fuit juxta votum, illaque mihi, quamvis in contrarium scribenti, probabilis visa est, ex eo quod etiam ipsum bonum jus esset saltem turbidum, ita ut non de facili intraret illa æquitas, quæ in casu boni iuris omnino clari, in hac materia dictam suspensionem suadet solet.

Quatenus igitur pertinet ad primum punctum attentatorum; Scribens more Advocati ad causæ opportunitatem, dicebam quod cum in litteris Apostolicis contineretur clausula *appellatione remota*, idcirco potuit executor, etiam intra tempus datum ad appellandum, quin imò etiam post appellationem expresse interpositam, ad executionem procedere citra vitium attentatorum, quoniam inhibitiio legis, quæ intra dictum terminum adesse dicitur, procedit in causis ordinatis, ac de sui natura appellabilibus, non autem in executivis, ut ita declarando dispositionem textus in cap. non solum de appellat. in sexto firmant Lancellos. de assent. par. 2. cap. 2. limit. 25. n. 1. & seq. Rolan. cons. 77. num. 20. lib. 2. Surd. dec. 169. num. 14. & alii apud Buratt. & Alden. dec. 63. num. 1. & 12. & sæpius, in dicta materia sub tit. de iudicio, cum nil in Rota & Curia frequentius videatur.

Verùm testificando ad veritatem, motivum continebat fallaciam, cum processus exequutivus competens ex privilegio seu natura litterarum Apostolicarum, vel ob dictam clausulam, *appellatione remota*, rectè procedat in casu quo agatur de provisione Apostolica beneficii vacui, seu etiam pleni per intuitum, quia scilicet de beneficio reservato potius fuit per Ordinarium, seu alium inferiorem collatorem, quoniam tunc ob decretum irritas contentum in Regulis Cancellariæ, frequentius autem in octava, seu nona mensium, receptissima & quotidiana propositio est, possessionem haberi pro vacua, ideoque non facite legitimum contradicitoris; Vel quia sit provisus Apostolicis, qui tamen se de facto intrusecit, nulliter ac attentate in viæ alicujus impetrationis certo modo, aliis piscatoriæ, juxta calum insinuatam supra in Melpheim. Cantoria disc. 55. & alibi, cum tunc possit etiam habetur pro vacua, & non impedit processum exequutivum litterarum provisionis puræ tanquam de vacanti, ut disc. disc. 55. & in aliis supra & infra.

Secus autem ubi agitur de impetratione beneficii pleni seu viventi; Vel ex causa obiectiva privationis; Vel ex causa nullitatis ob falsam, paritatem cum similibus, tunc enim exequutor dicitur sine dubio mixtus, nedum ob clausulas; *Consistit, amato, & vocatus vocandi*, quæ faciunt exequutorem mixtum ex deductis dec. 701. part. 2. recent. Buratt. & Alden. dec. 171. 185. 519. & 746. Gregor. & add. dec. 169. & dec. 91. & quotidie, sed fortius ex ipsa natura, seu qualitate impetrationis ex causa accidentaliter inducente privationem juris per possessorem jam quæsitam, quæ causa justificanda est in forma iudicii prædictæ, audita, & consequenter exequutor dici non potest merus, sed perneccesse est mixtus, cum desuper iudicare debeat, atque in hoc iudicio circa ea quæ facti sunt se decipere & gravare possit, unde de consequenti intrat appellatio, non quidem à gratia Papæ ipsique litteris, sed à iudicio, seu malis declarationibus ipsius exequutoris; Ideoque receptam habemus conclusionem, quod in huiusmodi impetrationibus certo modo, semper exequutor dicitur mixtus, atque procedendum est ordinariè Seraph. dec. 1471. num. 2. & seq. Buratt. dec. 529. num. 6. dec. 791. part. 2. recent. dec. 114. part. 10. recent. num. 8. & frequenter, ut magis distinctè disc. seq.

Deducebam quoque more Advocati aliam conclusionem, quod quando attentata pendunt à negotio principali, tunc de isto prius est videndum, atque punctus attentatorum suspenditur, ut dec. 174. part. 3. divers. lib. 1. Lancellos. de attentatis p. 3. cap. 2. q. 19. atque pluries prædictæ; Verùm adhuc fallacia erat in appli-

applicatione, quoniam id recte procedit, quando attentata non desunt clare ex juris dispositione ob ipsum actum ita gestum, sed pendente ab ipso negotio principali, à quo pendat comprehensio vel non comprehensio juxta eam de quo praefertim in *Taletana de Vales*, sub tit. de *Regularibus*, in qua id disputatum fuit, atque ita fuit per et eorum; Hoc autem in presenti non cadbat, quoniam quomodocumque negotium principale habet et posita quatuor ex quibus mixti procedere debent in iudicio ordinario, semper gesta post interpositam appellationem, vel durante termino ad appellandam, sunt inextensibiliter attentata.

Quo vero ad merita negotii principalis, non dubitatur quod invalida sit gratia ob falsam narrativam valoris stante expressa, ac littera in dispositione *Reg. 55. de valore*, cum qua sine contradicente omnes procedunt; Solumque in ista materia cadunt quaestiones, vel in facto super ipsius valoris probatione, quae ad hunc effectum. & quanto agitur per viam obiecti pro nullitate provisionis. est rigorosa, & difficilis, juxta ea quae generaliter ad hanc materiam valoris habentur infra *disc. 90.* Vel posita etiam probatione, sunt circa legitimam hujusmodi falsae narrativae excusationem.

Certa enim videbatur in hac facti specie probatio, quod fructus hujusmodi Canoniarum excederet ducatos 70. ac propterea, cum narrativa valoris facta esset per non exellum 24. hinc ubi iusta excusationis causa non accideret, nullitas remaneret inevitabilis, cum excessus esset magnus, ideoque sustineri non poterat ex stylo Datarum excusante hujusmodi narrativam in sexta parte, de quo stylo *Cavaler. dec. 363. n. 3. Extrat. dec. 826. num. 4.* & frequenter.

Quin imò etiam in supplicatione addit clausula, quae ad cautelam frequenter adici solit, cum facultate augendi, adhuc tamen non se extendit ultra tertiam partem. *Seraph. dec. 412. num. 2. & dec. 1393. num. 4.* Tum etiam quia talis facultas suffragaretur re integra ante expeditas litteras, per quas talis facultas contumitur, vel ubi secundae expediuntur etiam re integra ante impetrationem & cum expressione erroris facti in primis litteris. *Lotter. lib. 3. qu. 11. 20. num. 45. & 65. Puteus dec. 49. lib. 3. & aliis deducti dec. 108. num. 11. & 12. part. 10. recent.*

Quare punctus restinebatur solum ad excusationem resistentem à consuetudine, quod scilicet retroactis temporibus semper per hujus Ecclesiae Canoniarum provisiones sub dicta narrativa fieri consueverint, quod recte excusationem inducit, qualem etiam inducunt locationes, ac publica vox & fama ex deductis *dec. 185. part. 3. divers. lib. 3. repetit. dec. 184. eadem part. 3. lib. 2. Adden. ad Gregor. dec. 490. in fine Lotter. lib. 3. qu. 20. num. 101. cum sequen.* ubi proinde advertit raris esse casus, in quibus hujusmodi plicitoriae impetrationes effectum fortiantur.

Et quamvis reuera ob immutatum rerum statum dicta retroacta obfervantia verè attendi non debeat, eo quia juxta sententiam, de qua in *Troiana sub tit. de Canonici & Capituli. disc. 8.* rerum status immutatus fuit, attamen cum ista fuerit recens innovatio, excusabilis videbatur actus, dum principales ad hac reficere non solent, sed procedunt in fide expeditorum, qui non conscii de hujusmodi innovatione, jussu processerunt cum antiquo stylo.

Et licet ego dicerem, quod postquam ipse provisos obtinuit possessionem, atque pernotabile temporis spatium plurimum mensum rectè scire potuit valorem esse longe majorem, praefertim quia tanquam civis sciebat etiam dictam status immutationem, ideoque potuit ac debuit corrigere errorem; Attamen videbatur nimis rigor, non de facili admittendus in hac materia, in qua principaliter spectatur dolus & malitia; Ac etiam quia cum adhuc lapsus non esset integer annus, non potuit possessor bene certificari de valore, ac de

oneribus & contingentibus illam novitibus; Quin imò neque anni lapsus sufficit, cum in hac materia, quoniam agitur ad effectum obiectivum, plurimum annorum deductus desideretur, ex quo valoris certificatio resisteret, facta per aequationem anni scilicet annu diminutionem, ut latius infra *disc. 90.* ideoque merito *Lotter. ubi supra* advertit raris esse casus, in quibus hujusmodi impetrationes effectum fortiantur.

DE materia valoris beneficii habetur plene actum infra *disc. generale 90.* ac etiam *sub tit. de Pens. disc. 6. & seq. & disc. 91. & 93. & sub tit. de jurapat. disc. 10.*

Decisio coram Emerix est impressa, *decis. 18. part. 15. recent.*

MONTIS ALTI PAROCHIALIS

Pro BLASIO BLANCHETTO

Cum FRANCISCO GENNARIO.

Casu decisio per Rotam pro Francisco, postea concordatus.

De privatione Beneficii per sententiam contumaciam ob homicidium; An & quando intret necne, ita ut subsistat impetratio, quamvis deinde condemnatus restitutus fuerit.

Et incidenter de materia legitimi contradicitoris, & an & quando ordinariè sit procedendum, vel executivè in executione provisionis beneficii, ac litterarum Apostolicarum, distinguendo multos casus, istamque materiam generaliter examinando.

SUMMARIVM.

- 1 Falsi series.
- 2 Resolutiones causa.
- 3 An beneficium vacet per homicidium, distinguitur, an exprimat in sententia, necne.
- 4 Littera Cardinalis Nepotii, vel Sacra Consulta dicuntur hactenus Papa.
- 5 Rota non se ingerit in revocatione sententiae criminali, sed perinet ad suos iudices.
- 6 Clausula sine praedictis contenta in restitutione in integrum non tollit jus tertii.
- 7 Post annum contumacia restitutus non recuperat bona, nec beneficia.
- 8 Iudex laicus est incompetent in causis Ecclesiasticorum, & beneficiorum.
- 9 Delegatus debet in prima citatione inferre nomen delegationis.
- 10 Fallit praesente delegante.
- 11 Contumacia est delictum praeteriudicii.
- 12 Clericus non tenetur, uno non debet comparere coram iudice laico cum citante.
- 13 Data etiam potestate subdelegandi intelligitur in persona habili.
- 14 Episcopus non potest deputare laicum in Vicarium, vel ei causas Ecclesiasticas delegare.
- 15 An veram contumaciam praeteriudicium in beneficiis requirit citatio personalis.
- 16 Quid statibus de rebus Sacra Consulta, seu Constitutione nuncupata Barbaitina.
- 17 Declarantur conclusiones, de quibus num. 6. & 7. ubi adest contumacia.
- 18 De motivo praesentis scandalum, ob quod praedicti resolutio.
- 19 Quod in magnis Tribunalibus praecedunt resolutiones ex motivo ignotis.
- 20 Decisiones tamen licet postea pro aliis causis non semper sunt intactae.
- 21 Littera Apostolica habent paratam executionem.
- 22 Secus inter duas provisiones Apostolicas, vel eodem titulo venientes, quia procedunt ordinariè, ac unus est alteri legitimus contradicitor.

- 23 Qualis dicatur executor merus, & qualis mixtus, & quomodo unus vel alter procedat.
- 24 De clauis in facientibus executorum trinitatem, sed quando id procedat, & num. 42.
- 25 Stant similes aliquae esse contradicte ad effectum, ut debeat citari, & audiri, & tamen non esse contradicte legitimus, qui faciat cessare processum executionum.
- 26 An iuratus sit citandus, & quod etiam si sit citandus, non sit contradicte.
- 27 Provisio in forma dignum an faciat legitimum contradicte.
- 28 Quando provisus ab Ordinario sit legitimus contradicte provisio Apostolice in vim reservationis.
- 29 An possidens in vim unionis dicatur legitimus contradicte.
- 30 Exceptiones consistentes in solo pacto iuris dicuntur incontinenti probate, & non sunt altioris indaginis.
- 31 Falsis in exceptione iurisdubii, quae assimilantur exceptioni facti.
- 32 Decretum irritans tunc inficit possessionem, quando certum est illud irritare.
- 33 In imperationibus certo modo semper executor est mixtus, ac proceditur ordinarie.
- 34 Quod imperator certo modo etiam possideat, non sit contradicte provisio puri.
- 35 Talis imperator non potest apprehendere possessionem de facto.
- 36 Possessor in vim presentationis est contradicte provisio Apostolice cunctum de libro.
- 37 Declaratur quomodo id procedat.
- 38 Quod ubi contentio est inter provisum de libero, & presentationem nullo existens in possessione, & de materia ultimi status remissio.
- 39 Habens subrogationem gratiosam dicitur continuare possessionem predecessoris.
- 40 Inter duos presentatos proceditur ordinarie, ac unus est alteri legitimus contradicte.
- 41 Hinc resultant frequentia attentata.
- 42 De conclusionibus, de qua supra num. 24.
- 43 De differentia in hac materia inter beneficia libera, & illa de iure patronatus.
- 44 Derogatio pro medicatore non suffragatur, si non verificatur haberi medicamentum.
- 45 Sufficit obire voces etiam pro gratiam.
- 46 Deratione ob quam in beneficio de iurisdictione, executor est mixtus.
- 47 An resignans sit resignans legitimus contradicte, vel e contra.
- 48 Reversus iuxta formam antiquam exigit tres conformes.
- 49 De consensu duorum aequo habentium provisionem Apostolicam, an & quando unus sit alio legitimus contradicte.
- 50 Quod unus non sit contradicte, si ejus ritulus est infusus, & de ratione.
- 51 Declaratur, quomodo dicta limitatio debeat intelligi.
- 52 Sententia absolutionis vulnerat vim executionem.
- 53 Lata super litteris gratia principalis non vulnerat alias litteras subrogationis, & num. 37.
- 54 Littere subrogationis sunt diversae a litteris gratia principalis etiam si in vim clauisularum supplicationis.
- 55 Quod in eadem supplicatione non possint contineri plures gratiae.
- 56 Declaratur, quomodo id procedat.
- 57 De conclusionibus, de qua num. 33, & ad quid expediat habere subrogationem gratiosam.
- 58 Pro subrogatione gratiosa quid sit iustificandum.
- 59 De conclusionibus quod requiratur, & qualis ritus subrogationis, ita ut cum non habens non sit contradicte illam habens.
- 60 Laudatur, ut recedatur a rigore iuris in hac materia.

Card. de Luca Theat. Tom. X II.

PATRATO homicidio in oppido Montis Monaci, cum supponeretur id sequutum esse de mandato Blasii possessoris contumace patrichialis de Calistichio, Gubernatori certiorum de hoc rediens sacram Coniuram, reportavit per litteras iuxta stylum, etiam de oraculo Pape, facultatem procedendi ad condemnationem in contumaciam dicti Januarii ad trinitatem imperpetuum ac privationem beneficii; Quare locum tenens laicus dicti Gubernatoris qui erat Praelatus, transmissio monitorio domi exequuto, procedit ad dictam sententiam contumaciam trinitatem & privationis beneficiorum, deinceps trinitatem praeo conculu coram Ordinatione idoneus renunciatus, ob narrativam vacationis dictae paro. hialis per sententiam diffinitivam fer. ser. latam, ac in iudicium transactam per iudicem competentem, il an impetavit à Sede Apostolica in forma gratiofa, ac possessionem adeptus est, in qua per biennium circiter dicto banno durante continuavit; Obtinens autem Blasio commissionem restitutionis in integrum, seu admissionis ad novas defensiones coram Gubernatore Urbis, atque constitutus in carceribus, habitatus fore cum cautione de se representando; Quare subaro impedimento ad partem reversus, dictae parochialis antiquam possessionem reamplius, atque in ea per biennium circiter continuavit, non contradicte dicto Francisco, qui deinde iudicium instruit coram Praelato iudice commissario, e quo sententiam super redintegratione reportavit; Verum habita notitia commissionis hujus causae in Rota ad instantiam Blasii, ex temelio, quod in Curia dicitur jactationem coram Albergato, ibi reamplum disputacionem super dubio; An dicto Francisco danda esset redintegratio, nulla capta resolutione, dictum fuit, quod videretur de bono iure, etiam ad effectum redintegrationis, coque proposito sub die 7. Maii 1668. prodit resolutio, constare de bono iure Francisci habentis provisionem Apostolicam executioni demandatam, deinceps eventum fuit ad concordiam, per quam parochialis remansit Francis. o reservata quadam pensione ad favorem Blasii, atque ita causa finem habuit.

In disputationibus autem habitatis in prima instantia coram Praelato, quum in Rota, duo fuerint puncti; Primo scilicet de quo actum fuit solum coram Praelato, in materia legitime contradicte, ac super modo, cum quo hujus imperationis litterae ex quo debebant, ad effectum videndi, an impetrantis possessio esset necesse notorie infusa; Et ego scribens pro Blasio antiquo possessore dicebam; Et secundo, de quo solum actum fuit in Rota, super bono iure, an scilicet dicta vacatio ac successiva impetratio lubiliteret.

Quatenus autem pertinet ad hanc secundum punctum, decisio desuper edita procedit cum praesupposito dictae sententiae contumacialis expresse continentis privationem beneficiorum, quia posita dicitur intrare vacationem; In hac enim materia, an beneficium vacet per homicidium, distinctio est, quod aut non expellitur in sententia & non vacat, secus autem e contra ad text. in cap. cum secundum de hereticis in sexto cum concordant, per Garz. per 31. cap. 3. n. 98. Litter. lib. 3. q. 33. n. 48. & segg. ita distinguendo habetur in Personis postum 19 Januarii 1663. coram Cerra, ubi firmando regulam, quod per homicidium, quoties non habet qualitatem assassini, vel aliam ob quam in iure ista per a expresse statuta non sit, illa non intrat, sed e contra, quoniam tunc amissio Beneficii non resultat à delicto, sed à sententia, & habetur sub tit. de person. di. c. 29.

Cumque ego scribens pro Blasio, ultra alios dictae sententiae defectus, deducere nullitatem resoluam tunc ex defectu iurisdictionis, cum sententia laica esset à iudice laico, doct. dantur in decisionibus resposiones, cum quibus proceditur; Primo, quod index potest

siilex ex delegatione Sac. Consultae, cum oraculo Papae, cuius tribunalis litte vi habent litteratum ipsius Pontificis *Cef. de Grass. dec. 1. de prebendu*, ubi de litteris Cardinalis Nepotis superintendit; Et de litteris Sac. Consultae apud *Gratian discip. 819. n. 10.*

Et secundo quod Rota se non ingerit in revocatione rei revisione sententiarum criminalium, sed illa petenda est coram Iudice, etque obtemperanda, agendum est in Rota pro recuperatione beneficii iuxta firmata per *Spadum conf. 70. per totum praetium num. 4. lib. 1. Rota coram Seraph. dec. 965. & apud Farin. qu. 11. num. 42. in fine, dec. 8. num. 19. & 23. par. 11. rec. in Sequenti a seu Criben. beneficium 22. Maii 1657. coram Priolo.*

Omni nemque discutatur in eadem decisione dicitur cessare ex eo, quod in dicta commissione restitutionis in integrum per contumaciam obtemperanda, continetur

clausula sine praedictis *beneficiis*, per quam praefertur etiam collatio beneficiorum alteri facta *Luter. lib. 1. q. 18. num. 10. 4. Seraph. dec. 64. n. 16. & 18. in alia sequenti seu Concil. coram Priolo*, quod etiam generaliter advenit *sub re. de Regal. disc. 60. ubi de materia constitutionis*; Possit ubi restitutio obtemperare post annum, quando in Statu Ecclesiastico ob Constitutiones Apostolicas, restitutio non recuperat bona vel beneficia, quavis innocens deieceretur

juxta *decis. in Romana beneficium S. Petri coram Ordine impetr. dec. 3. post primum volum. conf. Farin. ac habetur dec. 8. num. 10. & dec. 177. a num. 7. ad 13. par. 11. rec. & admittit in dicta Perusina pensionum coram Cero*, de cuius casu habetur actum *sub re. de pension. d. disc. 49.* Multo magis dum, non obstantibus novis probationibus ac defensionibus, neque sequuta fuit absolutoria, sed solum simplex relaxatio cum cautione.

Resolutio mihi, resedenti etiam ad visitationem, patium tunc visa est, ideoque credebam, quod in revisione probabiliter debuisset inspectari recessus ob dictam inevitabilem nullitatem resultantem a defectu jurisdictionis, qui omnimodo concutit in iudice laico contra clericum, praeterquam in Sacris; Et quod magis in materia spirituali privationis beneficiorum, ideoque duplex concurrebat omnimoda incompetencia, primo scilicet ratione personae, & secundo ratione rei, non obstante dicta delegatione facta Consultae ex oraculo Papae, in quo non negatur potestas committi iudici laico cognitionem causae, vel personae, aut rei Ecclesiasticae, quoniam adhuc duo concurrebant clari ac inevitabiles defectus, quos decisio sub silentio involvit.

Primo nempe ob non servatam formam, quam iudex delegatus in prima citatione servare tenetur; Et secundo, quia litterae continentes delegationem erant directae gubernatori clerico ac Praefato, qui proinde subdelegare non potuit causam laicam.

Quo enim ad primum, etiam in casu quo in iudice delegato adfit competencia habitualis, sed solum deficiat actualis, adhuc receptum est, quod ad effectum ut citatus per iudicem delegatum alias incompetentem reputari possit contumacia, requiritur, ut in prima citatione inferatur tenor defensionis, ut ita citatus agnoscat competentem illum iudicem, quam alias recte fecit esse incompetentem, ideoque spernere potest. *Achill. dec. 10. de dolo & contumacia. Greg. & Add. dec. 127. num. 1. & 9. Rota dec. 53. num. 4. par. 10. rec. apud Cef. dec. 76. num. 4. & admittit etiam committere DD. id limitantes, quando ageretur de delegato procedente in loco in quo sit praesens Princeps vel alter delegans, quo casu sufficit se asserere talem. *Gramat. conf. civ. 24. & conf. crimin. 54. num. 17. & dec. 36. num. 26. & seq. Ludovic. dec. Perusina. 126. num. 2. & segg.**

Atque ultra dictas auctoritates, id convinciva ratio, quoniam non est illud contumacia, nisi delictum quod committitur spreto ac inobedientia proprii iudicis citationis. *Agid. dec. 179. circa med. Burat. dec. 845. num. 3. Seraph. dec. 957. num. 8. Martin. Andr. dec. 87. num. 10. cum aliis de quibus supra;*

igitur ad effectum, ut quis repari possit contumacia, scire debet, quod ille iudex qui eum citat, sit ejus competens, cum alias cum spernere valeat; Possit vero ac extra principium dubitandi, quando non agitur de simplici incompetencia actuali, ita ut adfit competencia habitualis, sed agitur de omnimoda etiam habituali. Unde propterea clericus citatus per laicum, licite cum spernere potest, quin imò debet, atque male ageret, si compareret, cum neque volens possit se submitti foro laicali ad vulgar. text. in cap. cum contingat de foro competenti, ideoque magis certificari debebat de delegatione non de facili cognabili, cum non dubitetur Papam posse delegare laico causas contra personas Ecclesiasticas, ac in rebus Ecclesiasticis seu spiritualibus, sed non solum, nisi ex magna causa, maxime utraque circumstantia simul concurrente.

Et quoad alterum defectum, ille patitur erat substantialis, quoniam cum delegatio directae esset ipsi Gubernatori, habitualiter capax, dum clericus ac Praefatus, ipse non poterat causam subdelegare ejus Locumtenenti puro laico, quavis etiam admitteretur usus receptum esse, ut Gubernatoris Status Ecclesiastici possint delegare eorum Locumtenentibus etiam causas, quae ex speciali commissione delegationis Sac. Consultae vel alterius Superioris sibi committi solent, quoniam id intelligendum venit terminis habitibus, ac dummodo subdelegatio fiat personae habili & capaci; cum solus Papa possit facere laicum capax hujusmodi causarum, quod tamen ut dictum est, non solet, nisi raro & ex magna causa, unde quando Papa approbando sententiam Consultae oraculum praestitit super dicta delegatione Gubernatoris, ut procederet etiam contra clericum, ac ad privationem beneficiorum, non credidit praeterire debitum ordinem, neque facere hujusmodi insolitam ac exorbitantem delegationem in persona laici, dum recte se habebat ipsum Gubernatorem tanquam clericum ac Praefatum ille capax; Ad quod à simili deducitur etiam, quod habemus in Episcopo ex mente sacrorum Canonum ac recepto usu habente facultatem cognoscendi per ejus Vicarium, vel etiam per delegatum particularem, quoniam intelligitur de persona capaci, ideoque deputare non potest laicum nisi solum in asseveratione ex deductis per *Babos. de Episcopo alleg. 30. num. 4. cum sequen. & Pellegri. de P. cario in principio mentione generalis ad Episcopum num. 4.*

His nullitatibus accedebat altera etiam substantialis ex defectu citationis personalis, quae saltem unica omnino necessaria est ad reddendum alicuius contumacem verum, cum alia contumacia resultans ex citatione facta domi, seu per edictum dicuntur ficta, *Clement. unic. de dolo & contumacia, ubi sic veniens Seraph. dec. 972. n. 4. & 12. Burat. dec. 17. n. 3. dec. 8. num. 2. par. 11. rec. dec. 314. num. 11. & 12. par. 10. & sequen. Vestr. in praxi lib. 3. cap. 3. num. 12. ubi Adden. num. 53.*

Et quavis in decisione responderetur, quod per formam praescriptam à decretis generalibus Consultae alias Constitutione nuncupata *Babarina*, de qua apud *Zuffi. de legitimi process. fol. 318. & sequen.* procedi possit etiam domi; Attamen ista sunt decreta generalia Sac. Consultae Tribunalis laicalis, unde propterea nimiam exorbitantiam esse dicebam eam trahere ad istum casum dupliciter specialem, quia in persona ecclesiastica, & quia in materia beneficii, in qua specialiter statutum habemus requiri citationem personalem ut supra.

Hinc de consequenti corruunt omnia fundamenta decisionis procedentia cum praesupposito contumacia, quae postea intrat consideratio super lapsu anni post illam contractam, ac super restitutione in integrum cum clausula praeservativa, cum ita cessaret praesuppositum in radice. Unde propterea hae resolutiones, neglectis dictis fundamentis jam deductis, aliquam mihi inferebat admittentem, deinde tamen cessata

cessant exsuperante notoria prudentis ac laudabilis
considerationis præpositæ notorie diffamationis
dicti Blasii de dicto homicidio ac successivè de irregu-
laritate in parvo loco, ut ita illum inducendo ad con-
cordiam, per quam sibi in parte consilium remanebat
cum pensione, tolleretur occasio scandalii in hac benefi-
ciali materia satis considerabilis, etiam ob solam
diffamationem sine concludenti probatione ex deductis
supra in *Calaguriana*, & in *Novarien. decis. 70. & 71.*
Unde frequenter contingit, quod in magnis præsertim
Tribunalibus, ut advertit *Revit. decis. 49. n. 13.* contingunt
resoluciones ex motivis quæ neque ab ipsis parti-
bus obtinentibus, earumque Advocatis ac defensoribus
cogitata sunt, ideoque idem *Revit.* advertit, & bene,
non semper esse rationabiles decisionum censuras,
adhuc tamen debet aliquoties saltem subobscure
insinuari: Sacculus enim hoc prudenti & commendabili
motivo mihi videbatur, quod resolutio in puncto
juri abque dubio fuisse non posset.

Hinc proinde eodemque, ut frequenter est mea con-
suetudo dicendi, caute procedendum esse defendendi in
judicando vel consulendo cum solita cæca fide deci-
sionibus, tam istius quam aliorum Tribunalium, non
indagando omnes circumstantias illius casus, in
quo prodierunt, cum ex illis iuste ac fundatè pro-
dicere poterint, male tamen alii casibus applicentur.

Quo verò ad alterum punctum ordinis seu legitimi
contradictoris disputatum coram Prelato; Cum per
scribentes in contrarium plura desuper involverentur,
ipseque studiosus iudex desiderasset, hujus causæ occa-
sione, hanc materiam legitimi contradictoris, quo
magis fieri posset, distinguere, ac declarari, ut dignosce-
retur, quando in causis beneficiis intererat judi-
cium executivum vel respectivè ordinatum, cum ob
tot decisiones primo aspectu invicem pugnantes
materiam videatur involuta; Hinc proinde, partim ad
causæ opportunitatem, ac partim ad satisfaciendum
desiderantibus, istam materiam compendiosè reallu-
mendo.

Dicebam in dicta materia duplicem haberi certam
juri theoreticam, seu regulam generalem; Primò scilicet,
quod litteræ Apostolicæ super aliquos provisionis
beneficii acquisitione, sunt executivæ, atque in
judicio summario & executivo debent executioni de-
mandari ad text. in cap. si Capitulum, ubi gloss. verbo
exequuntur de concess. præbenda in sexto, *Gregor. dec. 221.*
num. 2. Baratt. decis. 390. num. 1. cum concordant per
Rotam decis. 31. num. 1. par. 10. recent. & passim, cum
sit propositio frequens & quotidiana; Et secundo in
dictæ regulæ limitationem, ut secus dicendum sit,
quando contentio sit cum altero, qui sive agendo sive
excipiendo veniat ex pari titulo provisionis Apostoli-
cæ, vel tali qui cum de jure faciat legitimum contra-
dictorem, quoniam tunc cessat processus executivus,
atque procedendum est in judicio ordinario ac appel-
labili, terminando per tres conformes, juxta regulam
desumptam ex traditione *Barr. in l. finali Cod. de edit.*

Div. Adrian. tollen. num. 2. ut apud Coccin. decis. 347.
dec. 46. num. 6. Baratt. decis. 212. & 342. cum
aliis per Argel. del. girimo contradictore, quest. 15. art. 1.
num. 2. cum segg. & patet ex eisdem decisionibus, de
quibus infra.

Atque hinc resultat distinctio inter duas executoris
species; Unam scilicet executoris meri, qualis dicitur
in eo casu in quo non existente legitimo contradic-
tore, summariè ac executivè procedi potest, etiam per
extrajudiciales informationes ex deductis per *Baratt.*
& add. decis. 622. & 342. decis. 71. par. 6. rec. & passim;
Et alteram exequitoris mixti, qualis dicitur in altero
casu legitimi contradictoris, in quo procedendum sit
in judicio ordinario appellabili in figura judicii & cum
formali processu, cum hic exequitor formales partes
jadicis assumere debeat ex proximè allegatis, *Ottobon.*
dec. 58. & aliis quoties, cum sunt principia notoria.

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

Constitutam igitur ista theoria generali, certa & ab-
soluta; Quæritio solum eadit super applicatione ad fac-
tum, an scilicet in una vel altera ejus parte versari di-
camur; Ad quod dignoscendum sibi distinguendum,
solvant aliqui ex nostris recurrere ad clausulas conten-
tas in litteris Apostolicis provisionis, quasi quod con-
tinendo aliquas clausulas, executor sit mixtus, illis au-
tem non extantibus sit merus, ut respectivè ac juxta
provisionum diversam qualitatem sunt clausulæ, *anno,*
contradictores, cogniti, vocati, vocandi, & similes; Ve-
rum error est ita simpliciter ac indeterminate hujus-
modi operationem dictis clausulis tribuere, quoniam
operativæ sunt juxta subjectam materiam ac provisio-
nis qualitatem, quatenus scilicet addit talis oppositor
vel interesse habens, qui legitimus contradictor dici
valeat & non alias, ut per *Garf. par. 6. cap. 2. num. 106.*
& segg. Rot. dec. 331. num. 2. & segg. par. 4. recent. num. 2.
in Vismillen Capellana 30. Maii 1633. Altmanno,
apud Rojæ decis. 346. decis. 34. in fin. par. 10. recent.
Cavalier. dec. 278. num. 3. & segg. infra.

Plures enim dantur casus, in quibus beneficio ab
alio pleno, seu alio oppositore, vel interposito existente,
oportet eum vocare, vel respectivè amovere, aut eo
citato verificare clausulam, dummodo, & tamen judicio
citato remaneat executivum, & abque eo quod vocan-
dus vel oppositor, sive possideat, sive non, dici me-
reatur legitimus contradictor, nisi ad effectum, ut
debeat citari ac audiri, ut apud allegatos, ac apud
Ottob. decis. 122. in fin. & latius decis. 154. cum a iis
de quibus infra.

His ita generaliter constitutis, ac descendendo ad
specialia, ad tollendam eam involuentionem, quæ ob-
tor decisionum diversitatem, primo aspectu repugnanti-
um præferentium, in hac materia inducitur videtur,
plures casus distinguendi sunt; Quorum primus est,
ubi agatur de provisione Apostolica puta tanquam de
beneficio vacante per obitum ex capite reservationis
vel affectationis, qua per Ordinatum vel alium ius. rior-
em collatorem negata, facta sit de eodem beneficio
provisio in persona alii, qui in possessione præve-
nerit; Vel etiam data reservatione aut affectatione, facta
sit per Indultarium, Dataria vero alterum providerit
ratione duplicis reservationis, vel talis, quæ cessare
faciat indultum; Et tunc quamvis provisus ab Ordina-
rio, vel inferiori collatore possideat, non per hoc
dicitur legitimus contradictor, nisi ad dictam effectum,
ut ut debeat citari, atque non possit de facto non
auditus expelli, cum etiam intrusus citari debeat, quoties
non agatur de intrusione omnino notoria, ut ita
distinguendo, *decis. 211. par. 2. & decis. 187. par. 3. rec.*
utroque num. 1. decis. 57. num. 39 par. 10. Lotter. lib. 2.
qu. 10. num. 199. & segg. latè Frances de intrus. qu. 87.
Non per hoc tamen est legitimus contradictor ad effectum
executionis litterarum, ex ea ratione, quod ob
decretum irritans contentum in Regulis Cancellariæ,
possessio habetur pro vacua, atque provisio infecta &
nulla non facit legitimum contradictorem, multo magis
si non possideat, quoniam ut patet ex allegatis ac
omnibus, absque principio dubitandi, possessio ob de-
cretum irritans habetur pro vacua.

Et quamvis aliqui, terminos confundentes, distin-
xerint, an agatur de provisione in forma gratiosa, vel
de altera in forma dignum, quasi quod hoc secundo
casu exequitor dicatur mixtus, & successivè procedi
debeat ordinariè, ut de provisione in forma dignum, fac-
iente exequutore mixtum, *decis. 701. num. 2. rec. Baratt.*
dec. 529. n. 4. & dec. 746. num. 6. Add. ad eum dec. 171.
lit. A. Attamen hic est pariter error fraternitatis
cum jam dicto clausulam; Procedit enim juxta sub-
jectam materiam, & quatenus addit talis oppositor,
qui legitimus contradictor dici mereatur, cum alias
provisio in forma dignum petentis solum habilitatem
provisi, eo ipso quod ista detecta est, dicatur pura
& perfecta ab initio ad instar gratiosæ, ut pluries in

precedentibus, ac patet ex eisdem pro allegatis per-
cipientibus eadem imputationes certo modo & cum
supposito legitimi contradicitoris.

Procedunt hanc ubi agatur de contentione inter duos
ex ead. m. vacatione venientes, cum sola diversitate
provisionis Apostolicæ ac ordinariæ respectivè affectio
autem vel reservatio sit clara, vel saltem habeat pro se
assistentiam regulam; Secus autem ubi illa sit turbida ac
deducatur magis per viam limitationis quam per viam
regulam, unde sit talis turbiditas, quæ inducat necessi-
tatem assumendi partes formales iudicis, aliquid de-
clarandum seu pronunciandum super re ambigua, in qua
decipi valeat, unde intrat ratio inductiva appellatio-
nis, iuxta distinctionem inter reservationem claram &
turbidam, de qua agatur inter duos ira diversimodè
provisos, traditam supra *discuss.* 5. cum aliis ibi proxi-
mis, quoniam data turbiditate reservationis, etiam pro-
visus ab Ordinario est legitimus contradicitor, *Pactus*
dec. 120. lib. 1. dec. 71. par. 1. rec. dec. 8. §. 5. n. 3. &
§. 9. & dec. 123. n. 20. & §. 9. par. 7. quoties tamen
exhibet titulum talem, quod si non possideret, posset
pertransire immisionem.

Sive ubi possessor non venit ex eadem vacatione,
sed illam neget, utpote consumptam seu impeditam
à precedenti unione effectum sortita, cuius vigore
possideat, iuxta casum, de quo supra in *Mediolanen.*
beneficiorum. disc. 47. Tunc enim ex deductis in deci-
sionibus in ea causa editis, ubi constat incontinenti
de nullitate unionis, adeo ut refusetur operatio decreti
irritantis contenti in Regulis Cancellariæ, vel in Con-
cilio Tridentino, seu in Constitutione Pii IV. ejus con-
firmatoria, talis possessor non dicitur legitimus contra-
dicitor; Secus autem ubi id sit probabiliter dubium,
adeo ut egeat formalis iudicis declaratione, & multo
magis si hæc præcedere debet, canonizando vel im-
probando probationes facti, iuxta generalem regulam
quam in omnibus materiis executivis habemus, quan-
do exceptiones dicantur altioris indaginis nec ne, ut
ita distinguendo habetur *Capitulum. Beneficium 23.*
Marxii 1609. coram Arcimontio, quæ reputatur in
materia magistralis, cum aliis apud *Angelum de legiti-
mo contradicitoris q. 15. art. 1. n. 144 & §. 1. n. 163.*
& non negatur in decisionibus editis in *dicta Medio-
lanen.* in quibus tamen dicitur invaliditatem esse in-
continenti probatam, utpote consistentem in puncto
juris; Atque in hoc bene dicitur in abstracto, quoniam
exceptiones quæ consistunt in solo puncto juris, utpote
de facili ac incontinenti decidende cum sola aperta
librorum non dicuntur altioris indaginis, quales dicuntur
illæ, quæ consistunt in facto, ut ita distinguendo
*Tapia dec. 1. n. 33. Cap. 7. Litr. consuli. 77. n. 25. Gra-
tiani discipulat. 740. n. 148.*

Advertebam tamen in ea causa, fallaciam consistere
videti in applicatione ad factum, quoniam ex ibi de-
ductis, plures cadebant inspectiones facti super unio-
nis causa necessaria, vel utili, ac etiam inspectiones
juris super interpretatione indulgi particularis concessi
per *Urbanum VIII.* Archiepiscopo, qui unionem fecerat,
& ac alterius concessi per *Gregorium XIII.* sancto
Carolo Archiepiscopo prædecessori, à quo primo in-
dulto, alteram interpretationem recipiebat ac ponder-
ando punctum esse adeo dubium, quod deciperet eandem
Rotam diversimodè respondente, quandoque
pro validitate, & quandoque pro invaliditate unionis,
ut *dicto disc.* 47. Et consequenter dicebam intrare pro-
positionem, quod exceptio juris dubii assimilatur ex-
ceptioni facti, ac re dicitur altioris indaginis. *Pere-
gr. de fidei. art. 46. n. 33. Cap. 7. Litr. consuli. 78. n. 33.*
Rot. dec. 160. n. fin. par. 10. rec.

Hinc proinde certa & determinata regula desuper
trahi non potest, cum ex præmissis, patet totum
pendere ex facti qualitate, quoniam virtus decreti irri-
tantis reddendi possessionem vacuum, locum habet,
quando certum est illud intrare; Secus autem ubi de

hoc est quæstio, ut in specie possidentis ex causa unio-
nis, *dec. 433. n. 39. par. 9. rec.* & tamen etiam in casu
dubio neque id est tutum, iuxta casum, de quo infra
in allegandis *decisionibus in Gerunden. parochialis, &c.*

Alter est casus de directo oppositis, ubi scilicet li-
teræ Apostolicæ certum exequutorum deputantes, sint
super provisione de beneficio pleno per impetrationem
certo modo, (quam *piscatoriam* vulgo dicimus) ex
causa criminosa, seu aliâ obiectiva, puta ob privatio-
nem ex delicto refulentem, vel etiam fine crimine ob
incapacitatem prius provisi, five ob malam narrativam
valoris, aut aliam subreptionem, five ob non factam
publicationem ad formam Constitutionis *Gregor. XIII.*
iuxta casus, de quibus in præfenti, ac præcedenti dis-
cursu ac in *Melphien. Canonici. disc.* 55. & in aliis de
quibus supra; Et tunc ex ibi deductis, abolutum est,
exequutorum esse mixtum, ac procedere debere in iu-
dicio ordinario, nedum quando prior provilus possi-
deret, sed etiam si à piscatorio impetrante de facto in
possessione præventus fuerit; Id enim non impedit
processum exequutorum litterarum primæ provisionis
puræ, quam ipsa impetratio certo modo jam præsup-
ponit, dum privatio supponit habitum, ut in *dicta*
Melphien. disc. 55.

Atque hinc in ista causa *Montis Alti* dicebam, no-
torie infestam ac intrusivam fuisse possessionem Fran-
cisci impetrantis beneficium viventis ex capite priva-
tionis, unde propterea Blasius primus possessor, cessato
obstaculo, quod de facto cum reddebatur exulem, ejus
possessionem animo recentem reassumere & continuare
potuerat, cum talis impetrator obligatus iustificare
litteras eorum exequutorum mixto in forma iudicii ordi-
narii ac appellabilis, ita de facto, & absque citatione,
quæ in his præfatis terminis debet esse personalis, se
intrulit iuxta firmam in *Callen. in Militen. &*
Cusentina decisi. 314. par. 10. recent. decisi. 85. & 97.
post contrari. Contriti & in aliis frequenter, & in *dicta*
Melphien. disc. 55. Et licet non solum concurrebat defectus
citationis personalis in processu contumacialis super
per delicto non bene pro meo iudicio suppleto cum
decretis generalibus fac. Consolæ explicari solitis sub
nemine *Christianissimi Barbarici.* ut supra, cum iste
videatur casus mixtus sub illis non comprehensus;
Tum ratione personæ; Tum ratione privationis benefi-
cii, cuius materia dicto Tribunali omnino incongrua
est, unde videtur casus sine dubio non cogitatus; Sed
etiam ob defectum alterius citationis, quæ in illo pro-
cessu super executione huiusmodi impetrationis omni-
no requirebatur, illaque debet esse personalis, ut
præsertim advertitur *dicta dec. 14. par. 10. rec.* cum
aliis supra deductis.

Tertius casus, est quando agitur inter duos æque
provisos à Sede Apostolica, vel etiam ab eodem inferi-
ori collatore, five unus ab uno, & alter ab altero, in-
ter quos controversia sit ratione diversæ naturæ, seu
qualitatis beneficii, quia nempe unus habeat illius
provisionem tanquam de libro; Alter vero habeat
tanquam de jure patronatus ad præsentationem pa-
tronorum, quo casu frequenter dari etiam solet provi-
sio Apostolica; Vel quia patronis placeat magis præ-
sentationem facere in Dataria quam coram Ordinario,
ut pluries vidi prædicari; Vel quia oporteat obtinere
derogationem mediatis vocum.

Et tunc, Ant provisos ac præsentationem est pos-
sessor cum possessione legitima & non vitiosa, obtem-
perat scilicet à manu excuratoris Apostolici, quatenus per
hanc viam institutionem obtinuerit, vel ab Ordinario
concedente institutionem; atque ita canonizante
patronatum, & tali casu provisos Apostolicos tan-
quam de libro, quoniam etiam habet subrogatio-
nem gratiam in jus, ac possessionem de fundi, præ-
tendere non poterit processum exequivum, sed talis
possessor erit est legitimus contradicitor, cum pun-
tus libertatis seu modi vacationis egeat formalis iuri-
dico

dicio ac determinatione, ut in specie firmatur apud *Boratti, de dec. 842*. ubi concordantes, cujus decisionis veritas non negatur in decisionibus, de quibus infra in sexto casu, in quibus illa sæpe enunciat.

Si vero præcedens beneficium de jure patronatus, atque ex ista causa provisorius Apostolicus de facto possideat, mediante possessione adepta propria auctoritate, ac alias quam a manu executoris, & tunc habendus est pro non possessore ob evidentem talis possessionis infirmitatem, cum hujusmodi provisiones ultra iustitiam rationem aliorum narratorum, semper contineant clausulam, *verificata primo jure patronatus coram loci Ordinaria*, ut clare supponitur in eadem *decis. 842. Boratti*. Et consequenter dari non potest valida possessio propria auctoritate, ac alias quam a manu executoris prævia litterarum justificatione; Ideoque eo habito pro non possessore, sed solum pro oppositore non possidente, inspicendum videtur ultimus status, quatenus addit non vitiosus esse, cum ad hoc in intentu ea quæ in materia alimendi attendendi habemus; Si enim ille assit qualitas patronali, tunc non videtur impetrantem beneficium tanquam liberam, dicendum esse legitimam contradictionem habentem institutionem in vim presentationis, quoniam esse ita de facto private patronatus eorum possessionem qua existit.

Porro autem in casu converso, quando ultimus status assitret provisioni tanquam de libero, ut ita provisorio non sit legitimus contradicitor veniens jure presentationis, tanquam de jure patronatus, cum adhuc esset cum, stante præsumptione assitente libertati beneficiorum juxta eorum primæviæ naturam, cum enim servitus in dubio præsumenda non sit, hinc sufficit statum patronalem esse turbidum, ut in dubio pro executione litterarum Apostolicarum seu brevis de capienda possessione nomine Camere, ad favorem provisi tanquam de libero responderi debeat, absque eo quod habeat provisionem ad presentationem deca- tur legitimus contradicitor, dummodo dictus ultimus status tanquam de libero dicti valeat talis per actus ultimos, non autem æquivocos, puta per provisiones Apostolicas in vim reprobationis, vel permutationis, cum illæ non alterent statum patronalem, quatenus de illo antecedenti constet juxta ea quæ super his sæpe distincte, ac mature habentur in sua materia *sub titulo de jure patronatus*.

Et quoniam ex deductis *eadem tit.* de jure patronatus attendi non solet ultimus status, quoties constat clare de statu contrario patronali, possit ubi non agitur de expellendo jam provisorium ac possessorem in statu bonæ fidei, sed re-integra sit contentus ad beneficium vacuum, ita distinguendo regulam deductæ solitam ex *vulgata capitulatione* *in dicta decis. 842. Boratti*. Attamen rati sunt hujusmodi casus, ut sit in ultimo statu tanquam de libero, bonum jure patronatus sit adeo clarum, ut aptum sit reddere presentationem legitimam contradicitorum ad impedendum processum exequutivum litterarum Apostolicarum, ac fortius brevem de capienda possessione nomine Camere; Multo magis si provisorius Apostolicus tanquam de libero obineat suspensionem gratiosam ad jus ac possessionem definitam, cum tunc singulari successore eadem persona prioris possessoris, ex deductis apud *Barbosa, in dicta decis. 842. Boratti*, cum ea sola differentia, quod prius competere possit interdictum retinendum, seu remedium manutentionis, quo denegatur surrogato, cui solum competit illud adipiscendi, potius ex quodam typo quam de jure, cuius dispositione attendi debet etiam competere manutentioni, cum ita singulari continuatio eisdem possessoribus, ac si illa etiam quæ habemus in Statutis continuatio eisdem possessionem si fidei in hæcmodi, cum etiam interdum in retinenda conceditur, ex *litteris deductis per Annet, rel. 539. Poss. de immut. vel. 13. & sub tit. de iudicio, ac sub titulo de iur. de. & consequenter nimium dist. de ea ad eam deductam*.

Card. Luca Theur. Tom. XII.

ut veniens in vim presentationis provisorio tanquam de libero ex vacatione alterius possessoris pariter tanquam de libero dicti valeat legitimus contradicitor.

Quartus est casus inter duos venientes ex eodem jure, non controuertentes genus seu naturam beneficii, sed solum agentes de pertinentia quæ scilicet ad beneficium, quod non dubitet esse de jure patronatus, veniant prius ex eodem iure provisionis invicem contententes, an a maiori parte patronum fuerint presentati, sive ab existentibus vel non existentibus in quali possessione presentandi; Et tunc nimium rari ac pro meo sensu nullus videtur casus, in quo sit practicabilis processus exequutivus, unde statuenda videtur regula, quod unusquisque alius legitimus contradicitor, quoque eaque quæ sit potius mixtus quam mixtus, dum ambo veniunt ex eodem iure juxta *conf. Calderini, ut interpretantur, decis. 6. num. 1. & 3. part. 2. directi. Boratti, decis. 842. & 651. ut videtur n. 1. Bittonia, in jure patronatus 7. Maii 1546. coram A. quælibet & frequenter*; Unde propterea in illa materia quædam habemus attentam, quod scilicet unus ex presentatis alicuius presentis in executione provisionis Apostolicæ cum derogatione mediatis, sive obiectis institutionem ab Ordinario, sub pretextu, quod habeat maiorem partem vocum, sive jure gratificationis, quando voces essent æquales, se intus in possessione post appellationem, vel ipsi termino pendente, cum tanquam in causa appellabilis actus ita dicatur attentatus, ut apud proxime allegatos.

Et quoniam in *Lucana Canonice coram Rege* inter *suas decis. 346*, agatur de beneficio de jure patronatus, & tamen admittatur processus exequutivus provisionis Apostolicæ concessæ occasione derogationis pro mediatis, firmando regulam in suis causis veram, de qua supra, quod non possessor non sit legitimus contradicitor, quoties non habeat gratiam æquam ac iustitiam, non obstantibus clausulis, quæ facere solent executionem mixtam, cum id intelligatur positum in casu legitimi contradicitoris, & non alias juxta firmam in *dicta decis. 333. part. 4. recent. tom. 2. & in Vintimille, Cappellane 6. Maii 1635. coram Motmano* cum similibus, de quibus supra, adeo ut illa decisio *Lucana* celebret in hac materia legitimi contradicitoris, ut ita videatur, plures canonizata in aliis de eadem materia agentibus.

Attamen admittit veritate conclusionem in ea deductam in suis terminis, de quibus loquuntur *dictæ decis. 333. part. 4. item 1. & 2. in dicta Vintimille, cum alii de quibus supra*, æquorum pie in iudicio claram consilium daret in applicatione ob diversam rationem, quoniam in aliis controuersis inter æque priores Apostolicos, & ex diverso vacationis modo, sive inter provisorium Apostolicum, & ab Ordinario, cum similibus, punctus consistere videtur magis in iure quam in facto, ita in promptu cum apertura librorum decidentis, & consequenter quæstio non dicatur prioris, ac alioris indaginis; Sed etiam in illo casu, quoniam provisorio Apostolica ad favorem presentati a medietate, sive ab aliqua parte patronorum, cum derogatione alterius mediatis, seu alterius patris, eatenus sustentatur, quatenus ita provisorius habeat in electa illam partem, quæ Papa supponitur, ac alias gratia habetur pro concessa, & deinde ac si non esset in eam natura, ut *decis. 148. num. 14. & decis. 142. in fin. post Proviant. Capuana Altitas. 5. Maii 1659. Priolo, & in dicta materia*; Illud quoque solum de recepto sivo relectur, ut necessitas non sit veritatis talis præsuppositi de tempore ubi gratia, sed ad eam venerationem, ut agat possit vocem etiam postea superveire. *Synaphon. de iur. non. 1. de 129. in 9. part. 1. rec. & in aliis, & in dicta sua materia de jure patronatus*.

Et hoc in eo consistit in facto, tam pro jure presentationis, quam presentationum, quibus agitur, cum tota

M 3

46 mali discussione iudiciaria, videndum est, an & quale jus, vel possessioem habeant illi presentantes, quorum vota numerantur ad constituendam medietatem vel aliam partem per Papam praesuppositam; legimus impossibile est in hoc practicare proculum exequi-
vum, ac tamen executoris nemi, cum hic decernendo executionem gratis implicitur declarat ea, quae facti sunt circa jus presentantium, in quo gerit partes iudicis, atque princeps concurret mixtura seu complicancia penitenti, quia posita, in quibuscunque iudicis quantumvis possessoris & privilegiaris intrat appellatio suspensiva, ac forma iudicii ordinarii.

Quintus considerari potest casus controversiae inter resignantem & resignatarium, super executione scilicet litterarum Apostolicarum in vim resignationis ad favorem resignarii iuxta calum de quo supra in *Nra politica Patrocinia* disc. 37. Vel de converso super executione immissionis obvenit per resignantem contra resignatarium possessorum in vim regressus telerati iuxta modum formulam tanquam per vim conditionis iuxta distinctionem, de qua in sua materia, *sub tit. de personis*, & tunc unus alter videtur contraditor impropius, eo modo, quo ut supra, est quilibet possessor, ut scilicet citari ac audiri debeat, non autem vetus, ac propius ad effectum faciendi processum ordinarium & causam appellabilem, cum ita cesserit concursus parit tituli, atque adaptari non videatur illarationes, ex quibus unus alteri dici debeat legitimus contraditor, excepto casu regressus penalis iuxta formam antiquam fundati in pertinacia resignarii non solventis pensionem, vel alia non adimplentis, cum ille regressus exigit formalem canonizationem in iudicio ordinario & appellabili, per tres conformes, vel sem iudicatam, *Gigaf. de pension. quasi. 78. cum aliis per add. ad Buratt. decif. 328. & dicitur de person.*

Sextus denum est casus magis frequens (& in quo vere materia involuta dici potest, abique eo quod de facili extra uniformis regula generalis statui valeat,) ubi scilicet contentio sit inter duos a quo provisos Apostolicos ex diverso vacationis modo, & sic venientes ex eodem fonte, sed non ex eodem titulo, quia nempe (e.g.) vacante parochiali per obitum in mense reservato, unus habet provisionem Apostolicam in vim concursus, ad formam Concilii habiti coram Ordinario, cum illius testimonialibus super praedictione; Alter vero habet aliam provisionem Apostolicam ob dicti concursus formam male servatam, atque, ut vulgo dici solet, in vim *Constitutionis Pii P.* cum similibus; Et tunc non dubitatur, quod ob paritatem tituli & a quo Apostolici, & sic ex eodem fonte, unus alteri dici debeat legitimus contraditor iuxta dictam *theor. Bar. & Zuccardi in l. finali. Cod. de coll. div. Andr. rollen.* de qua in concursu plurium haeredum, vel fideicommissariorum, seu ex investitura feudali, aut emphyteutica venientium habetur plures *sub tit. de iudicis, & sub alio de pntemissis*, potissime, ubi oppositor possidet, unde concurrant titulus, ac possessio, quo casu clarius intrat dicta regula, ut *dec. 64. num. 1. par. 4. recent. dec. 14. num. 23. par. 30. & in aliis.*

Attamen magna, & forte inextinguibilis involutio pendet a limitatione huius regulae tradi solita, ut cesset, quando titulus oppositoris assumeret volentis partes legitimis contraditoris appareat incontinenti nullus ac infectus, infectaque etiam esset ejus possessio, quoniam tunc habendus quidem erit per contraditorem, ad ejus citari, ut debeat citari ac audiri, non autem ut censendus veniat legitimus contraditor in modo procedendi, ut ceteris *scilicet Litter. lib. 3. quest. 13. num. 75. apud Ortolan. decif. 122. & l'etius decif. 134. quod videtur in hac materia magistralis, & in Gerunden. Patrocinia 3. Decembris 1660. coram Irevlamia, & 4. Maii 1661. coram Vercellensi, ac etiam advenit in decisionibus editis in *Mediolanen. Beneficium*, de quo supra disc. 46.*

Limitatio ita generaliter ac in abstrao sumpta, est vera, quoniam cum in f. d. o. resultare solcat a Concilio Tridentino, vel a dicta *Constitutione Pii P.* seu ab aliis Constitutionibus Apostolicis, aut a Regulis Cathedralium continentibus decretum iustitiae, illius virtus vel operatio in efficiendi titulum ac possessionem, ita ut haberi debeat, ac si non essent, unde propterea receptam & quotidianam habemus beneficiale provisionem, ut tali casu possessio habetur per vacua.

Verum puius est in applicatione, seu verificatione dictae limitationis, quoniam frequenter huiusmodi quaestiones contingunt in casu nimis dubietatis, an intrat necne Concilium vel *Constitutio Pii P.* sive alia species vacationis, cui alter provisos innitatur, ac propterea non ex eo quod in articulo dubio, iudex credit probabiliorum unam partem potius quam alteram, id supponendum est ita clarum & certum, quod exinde inferatur ad inscriptionem tituli, ac possessionis ex decreto iustitiae, ut praedictum ceterum in dicta *Mediolanen. Beneficium*, & in dicta *Gerunden. ac illis*; In hoc enim consistere videtur aequivoquum, per quod ita materia legitimis contraditoris ita involuta est, quod reddita videatur mense arbitria, abique eo quod apte sit traspere certam regulam; Siquidem virtus dicti decreti recte intrat, quando clarum est certum est, quod versum in ejus casu, secus autem ubi de hoc probabiliter dubitatur, quoniam tunc est perire principium, atque ita inanem reddere regulam puramque verificabilem, cum a declaratione seu determinatione casus dubii intrare debeat appellari suspensiva, eo quia exequutor partes formales iudicis explicare dicitur, & sic illas executoris mixti potius quam meri, ut est in casu, de quo in dicta *Mediolanen.* in quo eadem Rota variavit, modo discutit unionem validam, & modo invalidam ob articuli perpetuitatem; Et fortius in dicta *Gerunden. coram Berlinghio & Vercellensi*, in qua nullitas concursus, ac successu vacatio in vim *Bulle Pii P.* erat adeo dubia, quod ante disputationem in Rota, ego & ceteri per veritate consulti respondimus in contrarium, eandemque sensum habuit iudex primae instantiae, cum nullitas reducere ad punctum nimium subtilem ac peregrinum, ut patet ex deductis in eadem *Gerunden. infra sub tit. de Parochia, disc. 4.* Et consequenter improbabile videtur, ut quatenus in articulo nimium dubio, ac altissima indagis, una magis, quam altera opinio placeat, exinde resultare debeat adeo notoria in f. d. o. ut reddat exequutorum metum, ac non faciat alterum provisos legitimum contraditorem.

Aliusque tigor concurrere videtur in casu dictae *Gerunden.* quod cum per iudicem, primae instantiae prodidisset sententia possessio isabolutoria, cum declaratione quod litterae alterius provisos non metantur executionem, & quod sententia vulnerare dicitur viam executionis alias competentem, eodem modo quo exceptum habemus in obligatione Camerali aliusque iudicis executivis, ut in specie vulnerationis litterarum Apostolicarum, ut apud *Marchesan. par. 1. fol. 37. 4. Cap. dec. 11. dec. 13. & 99. par. 11. vic. Capius* Adhuc tamen dicitur, quod tale vulnus non in f. d. o. in subrogationem gratiosam, non desumptam ex ipsi litteris vulneratis, sed expeditam ad partes, in vim tamen ejusdem supplicationis, ad ejus normam expedita sunt primae litterae vulneratae, quasi quod ista expeditiones dicantur diversae, quodque nulla sit distinctio inter litteras desumptas ex clausulis generalibus supplicationis, ac alias in vim supplicationis particularis ex deductis per *Litter. lib. 3. quest. 13. num. 78. cum seq. & per Rot. dec. 302. par. 4. rec. tom. 2. num. 5. cum plio seq.*

Super quo etiam mihi videbatur processum esse cum aliquo aequivoquo, quoniam principalis quaestio in proposito cadit, ob regulam quod super eadem supplicatione plures gratiae expediti non possunt, iuxta *cons. Paris. 77. lib. 4. canonizarum etiam per Rota ex relatis*

relatus dicta decif. 302. num. 5. atque ad hunc effectum confiderat ut compatibilis vel incompatibilis, eo quia regula procedit in gratiis contrariis & incompatilibus, non autem in diverfis, atque hoc est, de quo ibi principaliter agitur.

Et licet in eadem decif. 302. par. 4. tom. 2. quæ in hac materia circumferretur tanquam magiftralis, fumetur etiam quod denegata prius per Rotam executione litterarum fuper provisione, expeditis deinde litteris furtogationis, pro illis in proceffu executivo, data fuerit immiffio, ut advertitur dicta decif. 302. num. 10. & feq. Attamen id recte compatibile eft quando denegatio executionis procefferit ex defectu iufificationis omnium narratorum in gratia, ut eft cafus ibi relatus coram Lancellato. Tunc enim ifta denegatio vete ac proprie non inducit vulnus, cum iftud refultere dicatur quando preterit fubftantiam gratiæ non autem fimplicem defectum iufificationis, ut patet ex eodem fupra allegatis decifionibus, fuper puncto vulnerationis, ac propterea expedit habere fubrogationem, pro cujus executione non urget neceffitas iufificare omnia narrata omnesque partes gratiæ, fed fufficit iufificare clericatum, & refervationem, ac obitum in poffeffione, Gregor. decif. 12. 103. 306. & 394. decif. 608. par. 4. recent. decif. 257. num. 1. par. 12. & poffim. Sed quando fententia abfolutoria prodit ex motivo concernente fubftantiam gratiæ ipfamque fupplicationem, ex quantquam matrice feu primitiva veniunt tam primæ litteræ, quam fecundæ, tanquam ab eodem fonte eademque radice, ob defectum falicet refervationis, feu cafus vacationis, quæ eft fundamentum gratiæ, tunc nulla videtur fubefle ratio quæ fudeat, ut dictam vulnus non injiciat quoque ad has fecundas litteras, ideoque confulio videtur vera in fuo cafu, fed non bene applicata.

Item ob hujusmodi caftellam furtogationis gratiofæ, quæ ex claufulis generalibus ejufdem fupplicationis expediti folet, deducitur altera limitatio dictæ regulæ penitus deftrudiva, quod falicet non fufficiat, quod utroque contendens habeat patrem titulum Apoftolicum, nifi etiam uterque illum habeat, cum pari qualitate, fecus autem fi unus habeat fubrogationem, alter non, juxta decif. 31. Manu. cum alius per Loter. lib. 2. qu. 20. num. 216. Argel. de legit. contrah. qu. 15. art. 3. num. 34. cum feq. Orfobon. d. dec. 12. mem. penult. & fo. & dec. 154. num. 12. cum plur. feq. Vetum & in hoc circumfpecte procedendum eft diftinguendo an opusculum poffideat necne, Si enim non poffidet, ita ut ambo veniant agendo ac petendo immiffionem, tunc admittenda videtur propofitio, ut in concufu, potior fit conditio fubrogati, tanquam poffefforis neli ita in locum prioris poffefforis fuccedentis, & in terminis loquuntur Argel. & Loter. ac alii. Secus autem fi poffideat, quoniam ipfe habens quoque provisionem Apoftolicam, habere videtur habitualiter eandem fubrogationem in claufulis generalibus fux fupplicationis, qui habitus non fufficit quidem agendo & pro executione, fed fufficere videtur excipiendo, juxta eam differentiam quam habemus in poffeffore non indigine celfione ejus, in cujus locum, & jura fuccedere prætendit, quando non eft poffeffor ac ad effectum agendi, fecus autem fi eft poffeffor ad effectum retinendi fux excipiendo, cum fimilibus; Quin imò ubi turbiditas eft circa refervationem, vel fpeciem vacationis quæ eft fundamentum gratiæ, talique turbiditas eft talis quod dici poffit a prioris indagine, tunc probabilius videtur, ut etiam non poffeffor dicendus veniat legitimus contradidtor. Et licet ita pland fummis labiis in ea temporis anguftia, quam Curia Profeffores patiuntur, in hac vere involuta materia inftnuabam.

Quamvis autem de ftricta juris cenfura, præmiſſa ita procedere videantur in hoc ultimo cafu, A tamen laudabile potius videtur, ut Rota ſibi aliam in hac

matéria, quo magis hiri poffit arbitrium procedendi executive, ac amplectendi potius limitationem, quam regulam; Cum enim hujusmodi caufæ beneficiæ impotentius vitalitatem, quamque effectus non tranſmittatur ad hæredes, hinc proinde judicium ordinatum per tres conformes in magnis Tribunalibus vitam hominis tranſcendere folet, idque potiffimum fante ſtylo hujus Tribunalis, non decetendi executionem, nifi prævia formali difputatione frequentius bina, & quandoque trina, cum editione decifionum, & in quibus difputationibus agitur etiam de meritis, unde propterea appellatio ut plorimum continere videtur inavem circumum, ſecus autem in inferioribus exequutoribus in quibus hæc ratio non viget.

† De materia legitimi contradidtoris in materia beneficiæ videti poterunt deductæ ſub tit. de lud. c. dif. 43.

Decifio prodita in ifto cafu eft impreſſa. decif. 236. par. 15. rre.

APRUTINA SEU NULLIUS BENEFICIORUM

Inter CRESCENTIUM MUTIANUM

Et ANTONELLUM FRANCIACURTA.

Reſponſum pro veritate.

De privatione Beneficiorum ob excommunicationem, cuſque inſordelentiam ultra annum, ſive ob irregularitatem incurſam ratione celebrationis in ſtatu cenfuratum; An & quando interire necne.

SUMMARY M.

- 1 Fallit ſerius.
- 2 Excommunication non cauſat privationem beneficii aſſecti, ſed inhabilitatem ad aſſequendum.
- 3 In cauſis inſordelentium ultra annum non ſe ingerit, niſi inſuſcit, quod declaratur.
- 4 De cauſis fidei non cognoſcunt Prælati inferiores.
- 5 An ob inſordelentiam in excommunicatione in ſtatu ob debitum peccatorum auctori privatio beneficiorum.
- 6 Non proceditur ad cenſuram niſi in ſubſtantiis.
- 7 Inſordelentia cauſat poenam privationis, ubi eſt doſoſa.
- 8 Irregularitas incurritur celebrando in ſtatu excommunicationis etiam ſi debito pœnitentia.
- 9 Sed debet excommunicatione eſſe rite, & reſſe lata.
- 10 Quod etiam requiritur doſum vel contemptum, ſecus iſto ceſſante.
- 11 Irregularitas non inducit privationem ipſo jure, niſi ſequatur ſententia.

DISC. LXXIV.

Pro debito pœnitentia Camerali, ſubcollector Nunciaturæ Neapolis excommunicationem declaravit Creſcentium, qui proinde ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ, ubi ſupponitur Miſſum celebrare, quare clapo anno, inferior Prælati loci Cerepoſe, qui eſt in poſſeſſione Ordinarii cum tertio ſeparato, juxta calum de quo in Aprutina inſuſcitator ſub tit. de iuriſdict. dif. 11. poſt plures reiteratas citationes per elictum, proceſſit ad ſententiam privatam Beneficiorum juriſprælationis laicorum, in quibus ad præſentationem patrimonii inſtitutus fuit Antonellus; Interpoſita verò per Creſcentium appellatio ad A. C. in criminalibus, prodit ita poſtchus à patria exulavit, accedendo Venetiæ,

Cum autem tria essent capita, ex quibus supponebatur ad privationem processum esse; Primo scilicet ob excommunicationem; Secundo, ob inordinatam ultera aetatem; Et tertio, ratione irregularitatis incuspe celebrando in divinis in statu censurato; Hinc propterea singula examinando.

Quatenus pertinet ad primum; certum esse dici, solam excommunicationem, quamvis a lege, vel ab homine ex iusta causa ematam non inducere privationem beneficiorum jam obtentorum, sed solum inhabilitatem ad assequendum, adeo ut si excommunicatus non facta mentione hujus impedimenti, à Sede Apostolica vel ab Ordinario collatore beneficium obtineat, privatio remanet invalida, ac beneficium impetrari potest, cum aliud hic inhabilitati ad assequendum, aliud vero privari allegatur, ut ita distinguendo advertit Garz. de benef. tom. 2. par. 7. cap. 3. num. 3. & seq. ex cap. postquam de Cler. excom. ministrante, multo magis in ordine ad privationem, ubi agitur de excommunicatione in dicta pro debito pecuniario, cum ista neque ad hunc effectum sufficiat data inordinatam ut infra, ideoque quoad fides primum caput res videbatur plana ad favorem prioris possessoris.

Quoad secundum circa inordinatam, obstat aham duos esse punctos; Unum ordinis seu jurisdictionis, an scilicet dictus inferior Prælati de suppet manus apponere potuerit; Et secundo in metis negotii principalis; Circa primum pro defectu jurisdictionis obstat videbatur firmata per Rotam apud Seraph. de off. 1287. Recus. de jur. personarum lib. 4. cap. 8. num. finali, ut scilicet in hujusmodi causis non procedat nisi Inquisitor privative ad omnes; Considerat tamen istam propositionem procedere in Hispania, aliisque locis in quibus erectum est formale Tribunal Inquisitionis, cum cognitione causarum fidei privative, non autem in Regno Neapolitano, in quo ob dicti Tribunalis formalis non introductionem, omnes Episcopi dicuntur Inquisitores, atque ad limites juris communis in hujusmodi causis procedere possunt, ut de facto ex inconcussa observantia procedunt; Ac etiam quia aliud est ad effectum puniendi in persona, aliud vero ad illum effectum consequendum.

Major autem difficultas resultare videbatur, ex eo quod juxta dictam dist. 1. sub tit. de her. dist. 1. iste inferior Prælati dici non posset verus Ordinarius, cum ea jurisdictione, quæ per Sac. Conc. Trid. & Apostolicas Constitutiones delegata est solum Episcopis etiam in locis exemptis, ac sub ordinaria jurisdictione inferiorum Prælatorum, in quibus potius non competit cognitio hujusmodi causarum, quod tamen solum obicit inhabilitatem, cum stantibus majoribus difficultatibus in ipso negotio principali, non adeo sublevis necessitas fuisse ac formiter examinandi ea quæ sunt ordinis.

Quo vero ad respectum iustitiam seu metis; adhuc ad favorem prioris possessoris, ac pro invalida privatione respondendum censui; Licit enim Mench. de arbit. cau. 416. credat, ut ob inordinatam in excommunicatione quamvis inflicta pro debito pecuniario sit locus privationi beneficiorum, atque Mench. ab impugnationibus Gonzal. tuci conetur. Litter. lib. 3. quæst. 31. num. 35. & sequen. Contrarium tamen est magis communiter receptum, ut inordinatam in excommunicatione pro debito pecuniario talem privationem non adlocat juxta d. de off. 1287. Seraph. ut per Gonzal. ad regul. 8. glo. 15. num. 107. cum sequen. Gratian. dist. 19. num. 1. & sequen. Rubi. tom. 2. singular. par. 3. sub verbo Mench. in, cum quibus perantur Recus. de jur. personarum lib. 4. cap. 7. n. 14. Tostius. quæst. bene. ficial. par. 2. cap. 3. 5. 3. num. finali. Barbo. collat. ad Conc. Trid. sess. 25. de reformat. cap. 3. num. 16. ac agnoscit idem Litter. loc. supra citato.

Clarius vero in hac facie specie ex duplici inconcussantia; Primo scilicet, quia dicta questio supponit

censuras validas, in quibus censuratus inordinat, quod in præsentia cellat; dum nulla firmitate etiam forma præscripta per d. Conc. Trid. dist. 1. de reformat. cap. 3. ad effectum ut pro debito pecuniario ad censuras præteritis majores, qualis est excommunicatio, tanquam ad ultimum subsidium remedium proceat possit, ex deductis in sua materia Juris, de censuris, dum juxta hujusmodi subcol. eorum inferiorum frequentem, nimium vero damnamibilem abulum, de facto processum fuerat ad executionem nullo ordine servato.

Et secundo, quia data etiam validitate, ad hunc effectum privationis beneficiorum importantis in beneficiis posita ordinariam & gravem, requiritur inordinatam cum animi pertinacia, quæ redolent dolum & contemptum clavium; Secus autem si ob necessitatem, quia nempe non haberet modum solvendi debitum, five quod infestetur pro abolitione, aut alias consistat de exclusionis doli & pertinacia, ut firmatur per Rotam de off. 106. post secundum volum. cons. Farin. & dec. 132. par. 1. recet. 8. ubi, ad Concil. ubi supra num. 33. Recus. d. lib. 4. cap. 3. num. 3. cum sequen. Litter. dist. lib. 3. q. 33. num. 115. Rec. dec. 75. n. 3. p. 7. res. Et hic erat casus, quorum constabat id non provenisse ex inordinatam pertinacia, sed ex pura necessitate, quodque censuratus continuas adhuc diligenter pro aliqua honesta dilacione ad solvendum debitum cum censuratum suspensione.

Aliquod probabile fundamentum dictæ privationis consistere videbatur in tertio capite irregularitatis, ob celebrationem Missæ in statu censurato, quo casu non distinguitur, an excommunicatio inflicta sit pro debito pecuniario vel ex alia causa cum pena non proveniat ab ipsa excommunicatione ac inordinatam in ea, sed ex novo defectu dictæ irregularitatis redolentis dolum & contemptum clavium, ut advertitur per Recus. d. par. 4. cap. 1. num. 2.

Verum adhuc dubitabatur contra noviter propositum ex duplici motivo; Primo notorie invaliditatis dictæ excommunicationis quæ nullo ordine servato ex abrupto inflicta erat, cum id hunc effectum constare debeat excommunicationem esse rite & recte latam; ut in specie advertitur per Litter. d. q. 33. n. 10. in fine, & quando desuper non habereque auctoritates, id exita omne dubium probante juris principia generalia, ipsaque ratio naturalis, quoniam non entis nullæ sunt partes; Quamvis tamen ille qui censuratus à superiore celebrat, non sit immensus à tenentem, quæ aliqua positio digna est, quoniam admissa eorumque habemus in materia acteriarum, in specie in inhibitionis, non debet esse in libito subditi facere se iudicem in causa propria ac iudicare de nullitate, nec in iustitia gestorum ab eius superiore, illaque spernere, quortes non agatur de re omnino notoria ex clara notorietate facti, sine qua ista licet nullatenus admittenda est; At tamen non videtur id sufficere ad istam gravem penam ordinariam verè de censuratum invaliditatem consistere.

Ac etiam quia observabam intrare tandem excusationem superius consideratam occasione inordinatam pro exclusionem pertinaciam, seu doli vel culpæ contemptus clavium, ex eisdem auctoritatibus ibi allegatis, seu ex ratione, cum constaret dictum Crescentium patris exilium, eodem fuisse celebrare Missam pro necessaria sustentatione cum elemosyna, quam ex celebratione obtinebat, dum et ejus paupertatem alium vivendi modum circa distantiam medicamentis decori ordinis clericali in congruum non habebat; Et ex his, quatenus constituto pœnitenti fuisse ex parte noviter prævisi, consulti quod ab ulteriori processuque litis abstinere, interdictum stramen, quid sequendum sit.

Item, quia irregularitas non addit privationem beneficiorum, sed a processu potest, ut iudex ad eam procedat loco penæ; ut ex his relatis, Rot. de off. 123. par. 7. rec. & apud Buratt. de off. 396. n. 7. & habet

tur

tur sub tit. de pensio. d. sc. 49. atque ista declaratio non aderat, dum sententia se restituebat ad infirmitatem.

NULLIUS seu &c.

Pro N.

Consilium pro veritate.

De privatione Beneficiorum ob sacrilegam deflorationem Monialis; Et quomodo ad hunc effectum de tali delicto constare debeat, atque ad privationem procedi.

Et de eadem privatione ex concubinato, sive ex apostasia, aut ex crimine falsitatis; Et de differentia Inter-privationem beneficio assequuto, & inhabilitationem assequendum, cum nullitate provisionis factæ in persona ejus, qui jam erat criminofus.

SUMMARIUM.

- 1 Falsitas.
- 2 Sententia sine citatione specialis ad sententiam esse nulla.
- 3 Defloratio Monialis privatur beneficiis.
- 4 Sed requiritur, ut sit convinctus vel confessus.
- 5 Qualia dicantur indiciæ indubitata.
- 6 Quid neque sufficiant ad hanc pœnam privationis beneficiorum.
- 7 Sed quomodo ista pœna etiam ex indiciis non purgatis sequi possit.
- 8 Quid referat remanere diffamatus vel indicatus.
- 9 De materia privationis beneficiorum ob concubinatum.
- 10 Quare sententia ac processus de partibus sint nulli.
- 11 De ordine qui tenendus est in hac materia, priusquam ad privationem procedatur.
- 12 De alio casu impetrationis beneficiorum ob apostasiam, & ob falsitatis crimen.
- 13 Pro crimine falsificationis litterarum Apostolicarum incurritur pœna privationis beneficiorum, non autem pro alia falsitate.
- 14 Pro inhabilitate beneficii assequendi qualesvis impetratio de falsitate sufficit.
- 15 Provisio Papa declarat, quod pro eo crimine ad falsitatem.
- 16 Sufficit iustitiae vacationem de facto prout narrata sunt.
- 17 De inhabilitate ob apostasiam.
- 18 Exempti a Religione ex Apostolica provisione male excepti ad hanc remanent religiosi.
- 19 Beneficia regularia non possunt conferri secularibus.
- 20 Et contra Regulari sunt incapaces beneficiorum secularium ac beneficiorum vacantium per professionem, & ubi in Canonicis Regularibus.
- 21 Professus in Religione ubi adduxit tanquam obiectum, est plenè & conclusè probanda.
- 22 Quomodo probetur professio in Religione per librum Monasterii, & quomodo per testes & alias species probationis.

DISC. LXXV.

Cum in quadam Civitate graviter indicatus esset quidam possessor Canonicatus & Dignitatis in Ecclesia Cathedrali de sacrilega defloratione & ingravatione Monialis, Episcopus contra eum absentem in contumaciam protulit sententiam condemnatoriam ad plures pœnas, illam præsertim privationis dictorum beneficiorum, quæ alteri collata fuerant, à qua sententia interposita appellatione & introducta causa coram A. C. in criminalibus, desuper consultus fui, an dicta sententia Episcopoi subisteret nec ne, ad omnes effectus, præsertim vetò illam privationis beneficiorum.

Dixi generaliter ad omnes effectus, sententiam esse nullam ex defectu legitimæ citationis ad sententiam, quæ nullitas esse solet fore continua & connaturalis sententiis de partibus ex pluries deductis in sua materia sub tit. de iur. lictis, & in criminalibus advertit *Vernigiol. conf. 112.*

Verum quoad hæc, & alia concernentia iudicium criminale in aliis pœnis, me remittendo defensoribus criminalistis; Quatenus pertinet ad materiam beneficiale, super dicta scilicet privatione beneficiorum; Respondi, quod licet inter alias pœnas inflicta contra hujusmodi sacrilegos supratrores Monialium, videatur ista privationis beneficiorum vel ipso jure, vel quod per sententiam ad eam procedi possit, ut in cap. si qua *Monachorum 27. quæst. 1. cum concordant. 3* plene collectis per *Farin. de delictis carnis. quæst. 146. num. 26. ubi ex num. 1. de aliis pœnis temporalibus, ac* supponitur apud *Vernigiol. con. 113. num. 1.* Attamen cum in hac beneficiæ materia (ut alibi etiam advertitur) ista dicatur pœna major, quam in jure ordinariam dicitur, assimilata pœne mortis in temporalibus, cum sit mors civilis; Hinc proinde intrat criminalistarum propositio, quod ad pœnam ordinariam procedi non potest, nisi contra legitimè confisum, vel contra convictum, ut in specie probat *Vernigiol. d. conf. 113. num. 1.*

Et quamvis supponeretur adesse indicia indubitata, quibus dicta sententia innitebatur, non videbatur tamen ad id sufficere; Tum quia juxta notulam, seu facti præsupposita (juxta stylum data per causæ patronum, cum Advocati non viderent processum, & acta) non videbantur talia, cum ad hunc effectum non dicantur nisi ea, quæ ponunt tem ante oculos, ad id, ut tollant contrariam credulitatem, ut latè colligit idem *Vernigiol. d. conf. 113. num. 2.* Tum etiam quia sufficient quidem ad pœnam extraordinariam, non autem ad istam ordinariam, ex deductis in his terminis individualibus per *Vernigiol. d. conf. 113. num. 3. & 4. ubi de consimili sententia ex isto delicto.*

Advertebam tamen, præmissa sufficere in criminalibus, ad effectum tollendi sententiam de medio (ut credo sequatur fuisse,) non autem ad effectum tollendi delictum, atque vetò indiciorum, ex quibus præmissa quodammodo inania remanere videntur, nisi inquisitus se constituendo, cum processu ex integro pergit indicia, atque ita abfolutionem reportet; Aliud enim est infirmari sententiam tanquam nullam ex capite ordinis judiciarii non bene servati, seu ex capite injustitiæ ratione excessus; Aliud vero tolli, vel non tolli inquisitionem ac indicia; Ubi enim ista urgent, etiamsi sententia nulla perinde ac si non prodidisset, ita ut remaneret processus in puris terminis informativi, adhuc tamen aut inquisitus, vigore dicti processus legitime citatus comparet, aut non; Si comparet, atque cum defensoribus, vel cum substitutione tormento purgat indicia, & tunc reportabit absolutionem; aut non comparet, & tunc tanquam contumax habendus pro sicte convicto & confesso, quemadmodum capitaliter banniri potest, & sic ad pœnam ordinariam & corporalem condemnari, ita patet ad istam pœnam ordinariam spiritalem, ut data validitate processus, tanquam absolutum supponitur, supra in *Monis alii parochialis d. sc. 73. ac in decisionibus in ea causis allegatis in Callien. Prioratus coram Bichio & in aliis.*

Ideoque concludebam, rem pendere à dicto futuro eventu quoad ipsum inquisitum, qui quid sit quoad eorum tunc beneficiorum provisionem jam sequatur, cum attento presenti tempore, vacatio non esset justificabilis, id enim percutere videbatur juris impetrantis, vel alterius, qui deinde novam fieret impetrationem, non autem ipsi ipsius beneficiarii.

Eoque

Eoque magis infirmam cimenam esse, quoniam, licet de iusto iure, quocumque agitur de privatione beneficii jam assequuti, requiratur plena & conclusiva probatio, atque non sufficiat aliquem esse indicium seu diffamatum, cum id solum attendatur circa inhabilitatem vel possessionem ad assequendum, juxta distinctionem, de qua supra in *Calaguriana beneficii de iustis disc. 70*. Attamen ut advertitur supra in *dicta Montis Alti disc. 73*. vel mens diffamatio, ob quam apud populum tale delictum habeatur pro certo, (ut contingit quando ad sunt indicia indubitata), de facili operatur ut iudices, praesertim vero magna Tribunalia non improbabiliter dilatent arbitrium, atque rigurosos juris cancellos transcendant, potissime ubi agitur de huiusmodi delictis adeo scandalosis, ac mali exempli. Sive ubi intrent alia motiva prudentialia, juxta calum de quo in *Leodens. Canonisatus discurs. sequent.*

In proposito item privationis beneficiorum ex delicto in quadam alia causa disputata coram A. C. cum Ordinarius per sententiam privaret possessorem beneficii de iure patronatus laicorum ratione concubinae, fretus auctoritate *Sac. Conc. Trid. sess. 25. de reformat. cap. 14*. ac etiam factorum Canonum in cap. si autem de concubini, cler. & mulier. & de utraque dispositione in hac materia privationis beneficiorum ob concubinae ceteris relatis tractat *Luter. lib. 3. quest. 33. ex num. 18 cum seq.* Interposita appellatio ad A. C. me scribente pro privato, facile fuit obtinere mantentionem contra eum qui ad praesentationem patronorum institutus fuerat. atque attentate per eundem Ordinarium immisus in possessionem post interpositam, appellationem, ejusque etiam termino pendente, quorum unum sufficit.

Ac etiam quia ultra processum nullitates, (quae ut supra dictum est, sententias ac processibus de partibus sunt connaturales, praesertim vero in Regno Neapolitano ex illo abusu, quod Curiae Ecclesiasticae, nolentes addiscere praxim ecclesiasticam Romanae Curiae, procedunt cum praxi Curiarum laicalium desumpta ex ritibus vel aliis iuribus laicalibus, ut in sua materia *sub d. tit. de iudiciis*), aderat etiam clarus defectus formae ab eodem *Sac. Conc. Trid. praescriptae*, ad effectum, ut ex dicta causa concubinae ad privationem procedi valeat, quod scilicet tali trina monito cum triplici graduali punitione. Primo in privatione tertiae partis fructuum, Secundo in omni re ad privationem fructuum, ac administratione: Et tertio in privatione ipsorum beneficiorum.

Et in alia causa pendente in Rota super quadam prima Dignitate Cathedralis; Cum per eum pro quo scribebam adversus dictam Dignitatis possessorem, facta fuisset impetratio certo modo ob suae provisionis invaliditatem, dupliciter resultantem, Primo scilicet, quod de tempore dictae provisionis esset inquisitus de falsificatione litterarum Apostolicarum; Et secundo quod laboraret crimine apostasiae ob illegitimum egressum in Religionem in qua professionem emisisset; Hinc proinde antequam assumetur dispositio, quae adhuc pendet, in congestu habito pro directione: dicebam causae exitum pendere magis ex facto quam ex iure, ex probationibus scilicet super utroque crimine faciendis, ante quas iudicium desuper formari non poterat; Quatenus vero pertinet ad ea quae juris sunt, posito facto, ejusque legitima justificatione, planum esse dicebam bonum jus impetrantis, distinguendos quidem dictae impetrationis capita.

Quoad illud falsitatis litterarum Apostolicarum, dicebam, quod licet de iure crimen falsitatis generaliter non inducat poenam privationis beneficiorum, quae, ubi expresse inducitur non est, non intrat, ut

13 de homicidio habetur supra in *dicta Montis Alti disc. 71. & sub tit. de pensis. disc. 49*. attamen in specie falsitatis litterarum Apostolicarum, contrarium dicen-

dum est, ut ceteris relatis, tam de dicta regula generali negativa, quam de ista limitatione habetur apud *Luter. lib. 3. quest. 30. n. 90. cum sequen. Garz. p. 11. cap. 2. §. 2. n. 170. Barboz. de Episcopo alleg. 37. n. 234. apud quos concordantes.*

Clarius vero, quoniam huiusmodi questio cadit ubi agitur de isto crimine commissio per jam perficissimam, seu provisum de beneficio, ad effectum incurrendi ejus privationem, secus autem ubi inquisitio jam ad eam de tempore provisionis, tunc enim quilibet falsitas sufficit, quoniam cum istud crimen indagare videatur infamiam, exinde resultat inhabilitatio ad assequendum juxta traditionem *Abb. aliorumque Canonistarum in cap. querelam de elect.*

Atque in hoc cessare advertebam omnem difficultatem ob expressam determinationem ipsius Papae, qui praesupposito crimine de tempore provisionis, ita in litteris ad favorem impetrantis praesupposuit dictum primo provisum inhabilem seu incapacem; Cum enim id consistat in iure, cujus ignorantia, (ut alias advertitur,) ob assentientem perficissimum Officialium non datur, hinc proinde justificatio facto, puritas juris remanet per ipsum Papam ita declaratus, iure deciusus, ut advertitur *decis. 69. numer. 15. & 16. part. 12. recent.*

Ac propterea provisionem habemus in hac materia beneficii receptam, quod sufficit justificare vacationem de facto, eo modo quo in litteris narratur, ut ceteris relatis plene *dicta dec. 69. num. 27. part. 12. recent.* edita in casu de quo *disc. seq.* ac habetur alibi *hoc cod. tit. praesertim in Casaraugustana Canonisatus disc. 33.*

Quo vero ad aliud vacationis caput ratione apostasiae, illa posita: Dicebam, dubitandum non esse de invaliditate provisionis, non solum ob ipsum apostasiae crimen, quod sine dubio ad assequendum beneficia inhabilitat, ut tanquam absolutum supponitur *per Rot. decis. 195. part. 4. recent. tom. 2.* ac etiam determinationem dicitur per ipsum Papam in hac nova provisione, juxta superius ponderata; Sed etiam quia posita concludenti probatione valida, ac legitime profissionis in Religione, ubi etiam egressus esset coloratus, ac excusabilis, unde dici posset bonae fidei, ut si quentur contingit in Religiosis obtinentibus Apostolicas delegationes, vel recepta super invaliditate professionis, male tamen exequuta, qui propterea habentur adhuc pro professis, atque per Superiores ad claustra revocari possunt, ut in sua materia *sub tit. de Regularibus: Attamen id suffragari possit ad effectum excusanti ab apostasiae crimine, aliisque peccatis pro illo in iudiciis, non autem ad illum effectum sufficiens provisionem de beneficio seculari, ad quem effectum sufficit solus status Religionis absque alio crimine, quoniam cum huiusmodi status in Ecclesia sint distincti, atque non solum diversi sed etiam contrarii, ex deductis *sub tit. de Praeminentiis disc. 24.* Hinc proinde receptum habemus, quod sine speciali Apostolica dispensatione beneficia Regularia obtineri non possunt per seculares in statu seculari continuantes, sed solum per Regulares professos, vel non professos, profite i volentes, ac sub tali conditione, *GenZal ad reg. 8. gl. 8. num. 78. Garz. part. 7. cap. 10. num. 10. Rot. apud Buratt. dec. 350. c. 4. & 19. Buratt. & add. decis. 19. & passim*; Solumque in hoc pretendunt se privilegiatos Canonici Regulares, sed verè privilegium restitutum est ad sola Beneficia curata, ut in *Panorm. Vicaria 15. Martii 1664. Persio*, & advertitur *sub tit. de donat. decis. 24. nbi concordantes.**

Difficul

Difficultas igitur pariter erat facti super status regularis, ac legitimæ professionis probatione, quæ requiritur concludenda, ac perfecta, utpote deducta contra existentem in statu seculari tanquam obiectum, ut in specie firmatur per *Rotam dicta decis. 195. par. 4. recent. tom. 2.*

Ubi autem haberetur liber Religionis, vel Monasterii, in quo, ut decet ac solet, distinctè adnotantur susceptio habitus cum admessione ad novitatum, ac successivè solemnium professio, ex quo libro ita refutatio probatio intermedii spatii necessarii ad annum probationis, tunc professio dicitur sufficienter probata, ut in *Placensia multis professionis 30. Martii 1636. Bevilacqua & in dicta sua materia sub 112. de Regulari. Vbi verò dictus libet deficeret, ut in hac facti specie supponebatur ob ejus amissionem, tunc probatio remanet difficilior, cum possit quidem professio probari per testes *decis. 3. num. 2. post Tanbwin. de jur. Abbat. tom. 3. decis. 19. num. 3. par. 11. recent. & dicto 111. de Regulari. ac etiam in Persuina sub 111. de testamentis. Sed testes bene deponere debent non solum de emissione publicæ, ac solemnium professionis coram legitimo Superiore in forma consueta, ac etiam de præcedenti anno probationis in novitiata formalis, aliisque requisitis, ut in dicta Persuina sub 111. de testamentis. & dicta decis. 13. par. 11. rec.**

Advertebam tamen ad suppleendum omnes defectus, qui in hujusmodi probatione concurrere possent, minimum conferre, an dictas professus ultra continuationem in statu religioso & cum habitu regulari ultra quinquennium, suscepisset ordines sacros ad titulum paupertatis ac Religionis, cum exinde quædam species tacite professionis refulat, dicatur, juxta plures declarationes Sacre Congregationis, de quibus habetur in dicta sua materia sub 111. de Regularibus, ideoque concludendo causa erat, ut dictum est, potius facti, quo posito juris dispositio remanebat clara.

LEODIEN. CANONICATUS,

Pro HIERONYMO MORSIO,

Cum PETRO DE MEAN.

Casus varie decisus per Rotam.

De privatione beneficii resultantis à Constitutione Innocentii X. contra utentes transumptis litterarum Apostolicarum non habentibus formam ibi præscriptam: An inter in beneficio obento ante dictam Constitutionem, si possessio post illius editionem capta est in vim transumpti pariter antea expediti.

SUMMARIUM.

- 1 Falsities.
- 2 De Constitutione Innocentii X. super forma transumptorum litterarum Apostolicarum.
- 3 Resolutiones causæ.
- 4 Ubi pena ad iuratum ipso iure ipsoque facto, intrat vacatio beneficii, ac fieri possit impetratio non citato possessore, neque expellat sententia declaratoria.
- 5 Quod lex nova respiciat futuram non autem præteritam.
- 6 Declarant ubi alius præteritus est imperfectus, ac expectat perfectionem ab alio futuro.
- 7 Lex Posteriora eo ipso, quod est publicata in Urbe, ligat etiam ignorantes, & de differentia inter legem Papalem, & aliam legem.
- 8 Paria sunt scire ac scire debere.
- 9 In iis qua iuris sunt non datur ignorantia in Papa.
- 10 Narrativa vacationis sufficit, ut iustificetur de facto.
- 11 Quod ex terminis prædictis libet licet quandoque pro bono publico credi ordinem iuris, ac rigore procedere.

- 12 In provisionibus certo modo de beneficio vacantis ex causa obiectiva exequitur est mixtus, ac proceditur ordinariè.
- 13 Declaratur conclusio, de qua num. 6.
- 14 Ubi alius est imperfectus seu invalidus, ac perfectio nem, seu validatio obit ubi est alio noto, attenditur, ut nunc, non ut tunc.
- 15 Quod dicta Constitutio Innocentii contineat duas partes, & quæ sint.
- 16 Ignorantia iuris aucti assimilatur ignorantia facti, ac excusatur.
- 17 Declarantur partes dictæ Constitutionis de quibus supra num. 15, ut sint inter se connexæ, seu una alterius consequens.
- 18 De eadem conclusione, de qua num. 9. & 10.
- 19 Declarantur conclusiones de quibus num. 7. & 8. circa legem obligantem scientes vel scire debentes.
- 20 Ad effectum penæ, vel gratiæ prædictæ requiritur scientia vera, & certa, & non admittitur præsumptio.
- 21 De distinctione inter ea, quæ sunt naturaliter mala, & ea quæ sunt mala per accidens, per novam legem ad effectum excusandi ignorantes.
- 22 De differentia privationis beneficii ex Constitutionibus Apostolicis jam editis de scempere gratia & beneficiis, obentis, antequam nova Constitutio ediceretur.
- 23 Censio resolutoria resolvit actum ab initio, ac si factum non esset.
- 24 Ad effectum, ut procedi possit ad penam, præcessit constare de delicto de corpore & delicto.
- 25 Quod scriptura informis probet ex administratæ, vel ex eo, quod circa eam nihil oppositum fuerit.
- 26 An sumptum de sumpto probi venisset.
- 27 Quod conclusio de qua num. 25, procedat ad effectum civilem non autem ad penales.
- 28 Si dari non debeat præsumptio præsumptionis, seu presumptionum civilium præsertim in casualibus, ac graviter prejudicialibus.

DISC. LXXIV.

Sequitur provisio Canonicius Ecclesiæ Collegiæ Tongren. in forma gratiola, expeditæ litteris, ac eorum transumpto juxta formam tunc usitatam, ad favorem Guglielmi adolescentis adhuc scholasticus, edita quæ paulò postea sub die 13. Februarii 1651. Constitutione Innocentii X. sub gravibus penis, illa præscriptam privationis beneficiorum, prohibente utrum transumptorum litterarum Apostolicarum non habentium subscriptionem, ac sigillum Datati, aliamque formam ibi præscriptam; Cum provisos in vim dicti transumpti, Canonicius provisionem adeptus esset, hinc Petrus eundem Canonatatum tanquam vacantem in vim dictæ Constitutionis impetavit, expeditæ litteris, ac præsentatis in *Rota coram Verofio*, sub 28. Iunii 1655. & 7. Februarii 1656. prodierunt resolutiones super eorum executione, quæ habentur impressæ *par. 12. recent. decis. 69. & 125. repetit. post Tondus. de pension. decis. 49. & 11.* in quibus tamen recessum fuit coram eodem Verofio sub *dictis num. & 13. Januarii 1661.* unde impetrator acquievit, atque Hieronymus continuavit in possessione Canoniciatus.

Priorum resolutionum pro impetrante fundamentum fuit contravento dictæ Constitutionis inducens privationem beneficii ipso iure ipsoque facto, unde propterea dato usui, cessat vacatio, obique necessitate expectandi sententiam declaratoriam, vel citandi possessorem pro impetratione faciendâ, adinstar eorum, quæ habemus in terminis consilium vacationis resultantis à Constitutione *Inii III.* adificiendo poss. hunc litteris non expeditis, & ab altera Gregorii XIII. de publicandis, ut præsertim in *dis. 69. par. 11. num. 2.*

Cumque

loquitur de actibus futuris, ut denotat illud vĕtbum, *de futuro*.

Aliquam tamen difficultatem faciebat dicta responsio pro meo sensu vera, quod cum Pape narratum
18 esset agi de usu transumpti concessi ante Constitutionis conditionem, juxta antiquam usitatum formam, ita ipse legis conditor, qui omnium melius eam declarare poterat, declaravit casum sub ea comprehendi, & consequenter, quod patres judicis essent defendendi declarationi, adversus quam pars cum præjudicium resulat, eundem Principem adire debat; Verum ista difficultas pariter sublata fuit ex facto, quoniam observatum fuit hanc narrativam non adesse, ut supponebatur, sed solum deducebatur per argumentum omnino æquivocum, quod non concludebat in Papa scientiam dictæ circumstantiæ de facto.

Probabile quoque nimium videbatur alterum moti-
vum justæ executionis resultantis ab ignorantia, quæ satis verisimilis erat in proviso, utpote adolescenti adhuc scholari, non obstantibus decisionum responsionibus: Vel scilicet quod lex postquam ex publicata in urbe, omnino efficit etiam ignorantes: Vel quod paria sint scire ac scire debere, ideoque culpofus diceretur ille, qui talem scientiam neglexit, quoniam hujusmodi propositiones quavis rigorosæ, tolerabiles videntur ad effectum nullitatis actus, sive ad alterum exclusionis à jure assequendo, aliumque non adeo gravem, ac præjudiciale effectum, secus verò ad istum formalem privationis beneficii jam obtenti ac juris quæriti, ad quem effectum exigitur perfecta & conclusus probatio, & non sufficit præsumpta, juxta ea quæ distinguendo inter jus quæsitum & querendum habentur pluries in præcedentibus, præsertim in *Calaguriana Beneficii*, de *Subbo*, d. c. 70. ac etiam *discurs. proximi præced.* ubi quod neque indicia indubitata sufficiunt.

Et generaliter quod ad effectum penarum, seu aliteris gravis præjudicii requiratur scientia cetera & vera, & non sufficit præsumpta, vel sic et *gloss. communiter recepta in cap. concertationi, verba sicut, de appellat. in sexto Mohed. decis. 4. de probat. Seraph. d. c. 1293. cum aliis collectis per Aadam. ad Gregor. decis. 27. & per Aadam. ad decis. 54. 1. part. 4. recent. cum 3. num. 95. & seq.* Potissimum verò ubi non agitur de nova lege aggravante penam in iis, quæ sunt de genere malorum, ac naturaliter mala seu pœcatalia, sed agitur de his, quæ per novam legem ejusque prohibitionem efficiuntur mala, naturaliter autem non sunt talia, ut primo casu ignorantia non excuset, secus autem secundo; Et nihilominus etiam in primo, data ignorantia probabili ob facti circumstantias, eam justè excusante, adhuc juxta unam opinionem, si non omnino cessat pœna saltem temperanda est, ex iis quæ post *Rivar. in l. cunctis populos, ac Tiraquell. in epis tractatu de pœnis temperandis*, & alios habentur plene deducta per *Barin. in fragmentis, verb. banimentis ex num. 1. cum sequent.* Unde cum veritatem in secunda parte actus, qui ita effectus erat accidentaliter malus: ac etiam ageretur de adolescente adhuc scholis vacante, per cuius directores vel conjunctos potius dictus actus sequutus fuit, nullatenus videbatur dictæ pœnæ locum esse.

Fortius verò ac pro meo judicio extra omnem difficultatem, cum ageretur de beneficio de tempore editæ hujus novæ legis jam perfectæ assequuto, stante provisione ac expeditione litterarum in forma gratiosa, aliam perfectionem non expectantem, juxta distinctionem pluries in præcedentibus institutam, inter provisionem in forma gratiosa, ac alteram in forma dignum.

Hinc etenim resultare observabam non congruere, nempe bene applicari alios similes vacationis modos
21 resultantis à supra innuatis *Constitutionibus* huiusmodi III. & *Gregorii XIII.* percutientibus novas provisiones, *Card. Luca Theaur.* Tom. XII.

quæ ita implicitam conditionem, vel suspensivam, vel resolutivam continere videntur super concessione ipsius gratiæ, perfectam effectum non sortitur, vel resolutibilis, nisi adimpleantur ea quæ adimplenda sunt, adeo ut privatio quæ à contraventione resultat, juris præ se ferre videatur quoddam impedimentum juris querendi, seu resolutionem juris quæ huiusmodi sub tali conditione resolutiva, quæ publicata actus habet tantquam infectus ab initio ex deductis apud *Burrat. decis. 110. num. 11. Ottobon. decis. 159. num. fin. & passim*; Ideoque rectè intrare videntur ea, quæ juxta superius instituatam distinctionem habemus in jure querendo, facilius excludendo, ut, contingeret in provisione, quæ fieret post istam Constitutionem, habente sub se implicitam conditionem, quod ipsius gratiæ seu provisionis executio non nisi ad ejus formam fieret, & sic magna differentia est inter unum casum & alterum.

Et his addebatur aliud solidum fundamentum resultantis ex deficienti corpore delicti omnino necessario, ex latè deductis per *Farinac. quest. 2. num. 1. cum sequent.* ac magis proxime ad rem *quest. 191. & sequent.* ubi de materia abractionis, vel falsi actionis litterarum Apostolicarum, dum ex parte impetrantis exhibitum fuerat sumptum de lumpo, ac scriptura omnino infotmis; Et quamvis in secunda *decisione 121. part. 12. recent. num. 14. & segg. alias decis. 51. post Tordus. num. 9. cum sequent.* adversus illud motum dedicantur generales propositiones, quas in civilibus habemus circa fidem dandam scripturæ infotmi adminiculatæ, sive ex eo quod nihil contra eam in termino obiectum fuerit; Actamen ista videbatur nimis impropria responsio, quoniam quicquid sit de dictis conclusionibus quoad effectus civiles, super quibus etiam suas habent difficultates, ex iis, quæ in materia scripturarum habentium formam probantem necne, habentur in sua sede
16 sub tit. de *judiciis*, ac etiam circa sumptum de lumpo aliquid insinuat *sub tit. de dote disc. 14. ac alibi*; Longa differentia est inter dictos effectus civiles modici vel non adeo gravis præjudicii, ac istum effectum formæ pœnæ gravissimæ, ac ordinariæ privationis beneficium, quæ in beneficiabilibus assimilatur pœnæ capituli in temporalibus; Alia etiam notabilia circumstantia accedente, quod neque iustificabatur conclusionem, ac possessio capta esset in vim dicti transumpti, vel potius in vim ipsarum litterarum originalium, dum etiam id adminiculative seu præsumptivè in decisionibus deducitur, unde si in civilibus prohibetur cumulus præsumptionum ac specialitatum, multo magis in pœnalibus & pro pœna gravissima ordi astra
27 Et consequenter aliud non remanebat motivum considerabile, nisi jam dictum prudentiale, ob quod privatio præjudicium quandoque publico bono postponendum est suoque malo fato imputent illi, cum quibus pro novæ legis exemplari observantia hujusmodi rigores adhibere oportet in primis casibus contingentibus; Verum ex facti qualitate maturius ponderata, consideratum fuit, (& bene) quod verè omnis malitia & culpa aberat, ideoque fuisse rigor omnino inordinatus, parumque rationabilis.

† *D* Ecclio cotam Vetoſp. est impressa *decis. 10. par. 1. s. rec.*

ANGLONEN. ARCHIPRESBYTERATUS.

Inter JOANNEM ANTONIUM N.

Et LEONARDUM ANTONIUM ZOTTAM.

Discursus pro veritate in casu variè d. ciso per Rotam.

De privatione beneficii ex causa resistentiæ, ac de requisitis necessariis, ut ad eam valitè procedi possit; Et an in tali specie vacationis intrat effectus Apostolica, si possessor non resistens morabatur

N

in Curia; Et aliqua de possessorio retinenda inter priorem possessorem privatum, ac noviter provisum.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series alterius controversia in eodem beneficio.*
- 2 *Resolutiones in dicta altera controversia.*
- 3 *Resignatio dicitur imperfecta ac invalida, donec per Superiorem acceptetur, & interjuncta.*
- 4 *Clauſula live paxmillo &c. non suffragatur ubi vacatio principaliter expressa non verificatur de facto.*
- 5 *Ad materiam Regule de trienniali, & quando cessat.*
- 6 *De casu controversia circa residentiam.*
- 7 *Resolutionis causa in illa controversia.*
- 8 *Ad effectum privationis beneficiorum in contumaciam praesentem ob residentiam requiritur citatio personalis.*
- 9 *Ex his ex dispositione S. C. Te qua actenta sufficit citatio per eisdem.*
- 10 *Conciliare de re iura procedit etiam ad effectum privationis.*
- 11 *Citatio per eisdem procedit ubi ignoratur, ubi clerici recipiuntur.*
- 12 *Conciliare de re iura procedit in parochialibus non autem in Dignitatibus & Canoniciis.*
- 13 *Etiam si Dignitas accessorie annexa sit cura summarum.*
- 14 *De excusatione resultante ab aetate, vel infirmitate valitudine.*
- 15 *Quando dicta excusatio vel sententia non sit admittenda.*
- 16 *Quando non veniat desensus citationis.*
- 17 *Lis non excusat a residentia.*
- 18 *An ista vacatio ob non residentiam sit de reservatis Sed. Apostolica, renouisset.*

DISC. LXXVII.

Dereſcripta per Leonardum Antonium residentia sibi incumbente ratione Archiepiscopatibus secundae dignitatis Ecclesiae Cathedralis Anglonum. Cum illius temporis Episcopus de anno 1734. cum monuisset ad residendum sub paxmillo S. C. T. praescriptis, ipseque in dorſo ejusdem monitionis respondisset, quod renunciabat libere Archiepiscopatibus. Hinc proinde de anno 1637. illum a Sede Apostolica, ex vacatione per liberam resignationem in manibus Ordinarii, impetravit Annibal Paſqua, contra quem Leonardus Antonius de anno 1638. iudicium instituit pro dictae dignitatis reintegritate, atque introducta de super lre in *Rota coram Coccone*, illius prosecutionem neglexit usque ad ann. 1650. in quo illa reſumpta *coram Corrado* subrogato, datoque dubio in possessorio an scilicet eidem Leonar. lo. Antonio danda esset manutentio, sub die 11. Martii 1660. negativa prodixit resoluto. ex eo quod ceciderit a possessione facto proprio per dimissionem beneficii, comprobata a diuturna observantia, reſcriptis dictae dimissionis obſectis nullitatibus, ac aliis de quibus proximè infra, ex recepta vulgari conclusione, quod in hoc iudicio possessorio non quaeritur de iustitia, neque attenduntur concertentia negotiorum principale utpotè remittenda ad iudicium ordinarium petitorii.

Assumptaque deinde Disputatione petitorii *coram Albergato* subrogato super dubio cui Archiepiscopatibus sit ad iudicandus, sub die 17. Maii 1651. pro Annibale secundo proviso responsum fuit, sed reposita causa sub die 24. Aprilis 1654. recedendo a decisio, prodixit resoluto Leonard Antonio favorabilis confirmata 28. Iunii sequentis, ad quatum decisionum normam expedita sententia & commissa causa appellationis per Signaturam Sanctissimi, sublata ulteriori appellatione *coram Melio*, sub die 1. Iulii 1555. pro dictae sententiae confirmatione responsum fuit, atque ad normam decisionis emanata secunda sententia, illar

dox conformes ex dicto reſcripto Signaturae Sanctissimi habentes vim trium, executioni demandatae fuerunt, unde Leonardus Antonius licem prosecutionis esset super fructibus, super quibus sub die 30. Maii coram eodem Melio, alia prodixit resoluto, quae habetur impetita par. 12. recent. de iſa 242.

Dictae decisiones editae in negotio principali sunt notabiles, in pſerique aliis deinde canonizatae super pluribus conclusionibus; Primo scilicet ac principaliter in eo, quod cum hac dimissio facta esset in dorſo monitionis transmissi super residentia, abique eo quod constaret Episcopum in diverso loco existentem eam acceptasse, hinc proinde actus remanisset imperfectus, ideoque integrum fuit dimittenti ponere; Cum enim inter Beneficiatum & Ecclesiam, cum acceptatione beneficii, iniri dicatur quasi contractus, hinc ad istius dissolutionem non sufficit solus consensus Beneficiati, nisi etiam accedat ille Ecclesiae cuius vice, ac nomine illum explicet Episcopus, vel alter superior ad id habens potestatem, cum ita distictus exigat illum simultaneum consensum utriusque, sicuti exigat contractus, quod etiam supra ad materiam resignationis pluries habetur; Et quamvis adſse videretur Episcopi consensus, seu acceptatio implicita per actum executionis litterarum provisionis Annibalis, quod in eisdem decisionibus supponitur sufficere; At tamen res non erat integra, dum tunc dictum Leonardum Antonium jam perituerat, unde cessabat concordio consensus, ex qua perſectio actus vel distictus resultat.

Secundo firmatur conclusio, alias in praecedentibus insinuata, ut expressio vacationis modo, non veniat alter, non obstante clauſula, *ſeu paxmillo*, &c. quoties ille qui expressus est de facto non verſificatur, nec subsistit. Et fortius si alter de tempore provisionis neque adest, sed potius deinde supervenit; Cum etenim ex parte Annibalis possessoris diceretur, quod in omnem eventum actor à quocumque iure ceciderit ab non residentiam spatio annorum 16 citaretur de iurſorum ante reſumptam licem *coram Corrado*; Replacatur quod cum proviſio aſſer ex capite resignationis, subsistit non potest ex altero non residentia, quatenus primum de facto non adest; Ac etiam quod à tempore impettationis citari impari non possit, cur non reſederit, dum beneficium de facto ab alio possidebatur.

Et tertio circa Regulam de trienniali ex parte rei & possessoris oppositam, dicitur non intrare flarte licet mota, ne dum in fra annum, sed etiam antequam impetrator possessionem adipisceretur; Nili obstante quod dicta lis de anno 1638. *coram Coccone* introducta esset in solo possessorio retinenda, unde propterea dici non posset, quod fecisset beneficium lisiolum, ad quem effectum, receptum est ut lis esse debeat super substantia seu proprietate beneficii; Respondetur enim (& bene) quod aliud est agere ad dictum effectum reddendi beneficium lisiolum; aliud verò ad effectum impediendi cursum Regulæ de trienniali, ad quem effectum sufficit possessionem non esse pacificam, ideoque quatenus lis, vel molestia etiam extrajudicialis ac de facto id impedit, cum ea differentia inter actus judiciales ac extrajudiciales, quod ubi agitur solum de molestiis extrajudicialibus, nisi internum punctum quidem precedentem possessionem, sed eis cessatis, denud dari potest iuramentum pacificum; Secus autem ubi lis mota est, quoniam tunc oportet ut ea terminetur per rem iudicatam, cum alias semper durare debeat, atque colligantem in male fide constitutur cum de iure canonico instantia non pereat fed sit perpetua; Solimque intrat descriptio lis, copulativè exigens longævum silentium, & milium sui, unde propterea nimium raro ad praxim deducitur, ut ad materiam huius Regulæ de trienniali advertitur infra disc. 91. Illar autem conclusionis ista solum relative, seu com

compendiose insinuantur ad notitiam hujusmodi decisionum, cum ego in causa non ferserim.

Sopita ista lite, auctor Leonardus Antonius introduxit contra capitulum super pertinentia curæ animarum; ac successivè emolumentorum ratione ejusdem curæ perceptorum; & quæ habetur enunciata infra *sub tit. de Parochiis*, atque sub hoc prætextu plurimum annorum spatium effugere curavit residentiam ad quam demum instante novo Episcopo, per Sacram Congregationem Concilii, post plures dilationes accedere coactus, quamvis in civitate moram traxisset spatio quatuor circiter mensium, nunquam tamen in Cathedrali intervenit, neque divinis in lux Dignitatis ministerio interfuit, nullam etiam privatam in aliis Ecclesiis celebrando; deinde denuò urbem petiit; Quare Episcopus seu ejus Vicarius cum citationibus per edictum, servatis terminis à Concilio Tridentino præscriptis, eum privavit Archipresbyteratu, quem contulit Joanni Antonio cum sublequente possessione; Hisque peractis atque per Leonardum Antonium introducta lite in *Rota coram Taja*, pro veritate consultu fuit ex parte dicti noviter provis, seu verius ex parte Episcopi mei dilectissimi qui erat idem de quo habetur *sub tit. de Iurisdic. dist. 20*.

Respondi quod ubi Rota procedere vellet cum rigorosis conclusionibus generalibus, potius per dictum provisum timendum esset, præsertim verò in possessione ob defectum citationis, ac alia, de quibus infra; Secus autem ubi ob particulares facti circumstantias, (neglecto dicto rigore,) cum qua tam lege prudentiali procedendum esset, ut pro meo sensu procedi debuisset, Talique fuit causæ eventus, quoniam assumpta dispositione in possessione retinendæ, seu mantenentionis, *sub die 29. Novembris 1666*, pro Joanne Antonio noviter provisio responsum fuit: Verum reposita causa *sub die prima Julii 1667*, recedendo à decisis, concessa fuit mantenentio dicto Leonardo Antonio antiquo possessori, atque ad normam hujus secundæ decisionis concessa expeditione mandati de mantenendo, commissaque per Signaturam causa appellationis cum clausula translativa *coram Otalaya*, *sub die 25. Junii 1668*, pro ejusdem antiqui possessoris mantenentione responsum fuit, cumque noviter provisus aliam ejusdem Ecclesiæ Dignitatem adeptus esset, ita litem deferuit, quam de facto quoque deferuit aliter per mortem sequentem in urbe, continuando in contumacia non residendi.

Ego ex prudentialibus motivis dolui scribere in causa tanquam Advocatus, omnia tamen, quæ hinc inde in hujusmodi dispositionibus deducta fuerunt, ad seorsum insinua veram in dicto Responso desuper edito pro veritate; Ad hanc autem reflectendo; Attento rigore conclusionum generalium quas in hac materia habemus, probabiliores dicebam ultimas resolutiones ad favorem antiqui possessoris, quæ principaliter editæ sunt ratione ob defectum citationis personalis, quæ generaliter in omni materia, (cessante dolosa litatione; seu alias culpofa & affectato impedimento) necessaria est ad inducendum contumaciam veram, ob quam ad hujusmodi poenam ordinari procedi valeat, ex iis quæ occasione privationis beneficiorum ex aliis delictis habentur pluries in præcedentibus; E in huiusmodi privationis ob non residentiam habetur in *cap. ex parte vestra cum duob. sequent. de clericis non residentibus*, ubi scribentes, *Abb. cons. 67. num. 2. lib. 1. cum concordat. per Barbo. de Canonici. cap. 10. num. 2. & 19. per eadem verba* (ut frequens est usus idem repetendi) *de parochiis cap. 8. num. 75. Lott. lib. 3. quest. 27. num. 83. cum sequent. & 89. & in hujus causæ decisionibus, & per. Fagnan. in cap. ex tunc. de clericis non residentibus n. 4. & 9. cum sequent.*

Non negabatur hæc (cessante, ut dictum est, culpa litatione, seu alias injusto & affectato impedi-

Card. de Luca Theatr. Tom XII.

mento) autem a dispositione juris canonici; Dicebatur tamen id correctum sive innovatum esse per Sacrum Concilium Tridentinum *sess. 23. de reformat. cap. 1. ubi expresse deciditur*, ut etiam cum sola citatione per edictum contra absentem ad penas ibi in hactenus procedi possit, ut latè prosequitur *Fagnan. in d. cap. ex tunc*.

Et quamvis alias dubitatum fuerit, an cum hujusmodi citatione procedi possit solum ad penas minores privationis fructuum, ac alias ibi contentas, non autem ad istam graviorem ac ordinariam privationis; attamen Sacra congregatio ejusdem Concilii interpretum declaravit, ad istam quoque poenam inclusive cum dicta citatione procedi posse, ut restatur *Fagnan. in d. cap. ex tunc. num. 31. in fin.* atque dictum fuit per *Rotam in una Calaguritana Canoniciatus coram Canticcio*.

Verum difficultas erat in hujus Conciliaris decreti applicatione ad casum; Tum quia, cum Concilium tanquam nova lex interpretationem recipiat à jure communi, illa intelligendum videtur ad istius limites, quatenus scilicet absentia esset omnino culpofa & injusta, atque inceptum esset ubi clericus moraretur, cum cogi non debeat Episcopus perquire locum clericis vagabundi, secus autem ubi sibi innotescit locus, in quo moratur, ac residentia non est omnino culpofa, sed ex aliquo motivo saltem colorata, cum tunc etiam in solo primo casu scilicet debeat personaliter citari, ut per *Fagnan. in d. cap. ex tunc. num. 4. & Lott. ubi sup. n. 3* Mulò magis dum utrumque in præfenti concurrebat, quoniam in facto per ejusdem Episcopi litteras familiares responsivas, ac alias species probationis justificabatur quod sibi rectè innotesceret, continua mora dicti Leonardi Antonii in Urbe, ac etiam innotesceret ejusdem moræ causa, dictæ scilicet litis cum Capitulo super iuribus ac emolumentis parochialibus, & consequenter quod tanquam in casu omnino per Concilium, intraret dispositio Canonum super citatione personali, ac etiam trina.

Et secundò quod dictum Conciliare decretum procedat in Ecclesiis parochialibus, non autem in Dignitatibus, Canoniciatibus & beneficiis Ecclesiarum Cathedralium, & Collegatarum, in quibus idem Concilium alibi diversimode providit, nempe *Sess. 24. de reformat. cap. 12. §. præfatus* ubi disponitur, quod procedatur cum diversâ forma, & literaliter patet ex textu Concilii, & advertitur per *Fagnan. in d. cap. ex tunc. num. 14. & 15. ubi advertitur* mensuram esse declarationem Sac. Congregationis enunciatam per *Munic. dist. 67. num. 6*.

Et propterea cum ageretur de secunda Dignitate Cathedralis, dictum fuit, (& bene) non intrare dictum decretum Conciliare cum citatione per edictum, ac non servata forma dicti alterius decreti, in causæ decisionibus deducti; Nil obstante quod huic Dignitati per eundem possitorem pretendetur incumbere curam animarum, quæ causa erat litis inter ipsum & Capitulum, quoniam ut pluries advertitur infra *sub tit. de parochiis*, ac etiam habetur supra in *Nuflata canonici. & in Melphim. Canonici*, & in aliis, alius regulatur à principali seu prædominante, non autem ab accessorio seu consecutivo, & consequenter cura accessorie annexa Dignitati, non alterat ipsius Dignitatis naturam seu qualitatem, neque reddit beneficium verè curatum, tam ad effectum formæ consensuum quam ad istum aequalis, ideoque istud beneficium cadere debet sub Conciliari decreto loquente de Dignitatibus, non autem sub altero de Parochialibus.

Magnum etiam fundamentum constitutum fuit in eo, quod idem Leonardus Antonius excusabilis censendus esset, cur ad residentiam non accesserit, tam ob aliquas licentias ex dicta causa litis h. bias à Sac. Congreg. Consequenter etiam ob infirmam valetudinem,

ac magis, ob decrepitam ætatem, five utramque simul, ex quibus cum medicorum attestatione probabat adeo
 14 longævum iter sibi esse impossibile, illaque commiseratio (quæ verè ex inspectione persone resultabat, fuit potissima causa resolutionis sibi favorabilis, in quibus etiam ponderatæ fuerunt aliquæ nullitates, resistentes scilicet d. f. d. jurisdisiinctionis Vi. arii, non habentis ab Episcopo specialis mandatum procedendi ad huiusmodi privationem, ac etiam à defectu citationis per edictum male exequatur per quendam simplicem clericum, qui non erat Curie officialis, cum aliis, in secunda & tertia decisione deductis, ac etiam in prima morivatis.

Ponderabam verò hæc rectè procedere attento rigore dictarum conclusionum, generalitæ ac in abstracto, quando particulares facti circumstantias aliud non exigent, dum præsertim decrepita ætas ac infirmitas de tempore istarum disputationum probabant impedimentum nototium per solam persone inspectionem, absque aliâ medicorum attestatione; Credidissim tamen quod ex f. d. i. qualitate, ejusquæ rota serie seu massa attenta, nimiam contumaciam ac pertinaciam non residendi comprobante, debuisset potius procedi
 15 cum regulis prudentialibus insinuatiss supra in *Montis Alti Parochialis disc. 71.* Sive etiam, (satis proximè) eum iis quæ habentur in *fra. sub titulo de Canonis &c. in Salmonen. distributionum disc. 12.* super non admittenda accusatione infirmitatis aliis per sacros Canones absque dubio probata, quando si firmus seu alias iussu impeditus, de tempore valido, vel non impedito, solutus erat non residere seu non interesse Ecclesiæ servitio, cum ita intret contra eum mala præsumptio, quod si non esset infirmus seu aliâ impeditus, neque residere vel interset; Et hic videbatur casus, quoniam in substantia & de facto continuato spatio annorum 30. numquam recesserat: Et quod magis, cum coactus ad residendum accessisset, non solum, cum aliquo scandalo, propriæ Ecclesiæ servitium abhorret, sed non obstantibus eisdem gravis ætatis ac infirmæ valetudinis impedimentis, quæ constabat tunc quoque vigere, novum aggressus est longævum iter ad Vibem sub solo minus iusto prætextu assistendi liti, non super ipso beneficio, quod pacifice possidebat, sed super quadam levi ac accidentalit prætensione emolumentorum parochialium, idcirco constabat de malo animo ac indurata contumacia, ob quam insulam credidissim servare axiomata, quod quandoque pro aliorum exemplo, ordo sit ordinem non servare, ita etiam non curando dictum
 16 d. f. d. cum citationis de juris rigore inevitabilem, ut ad aliud propositum adverteret *Lozer. d. lib. 3. quæst. 27. num. 70.* ubi sufficere factum voluntatis residendi est liquidum.

Quodque ab'entia ex causa liti non dicatur iusta neque excuset à residentia, rationabiliter est receptum: cum lites etiam ab'ab'entibus per Advocatos & Procuratores explicari possint, potissimè ubi sunt leves,
 17 ut habetur infra *sub tit. de Canonis*, ad materiam fructuum ac distributionum percipiendarum necne per ab'sentem.

In istis disputationibus actum etiam fuit de puncto (de quo tamen Ego in dicto discursu non egi,) super invaliditate scilicet provisionis factæ per Episcopum, quamvis iustè, ac valide ad dictam sententiam privatoriam processum fuisset, stante quod possessor beneficii morabatur in urbe, & ob quam moram, beneficii vacatio sequuta erat, nedum ex dispositione Canonum & Sac. Conc. Trid. sed etiam ex edicto Cardinalis Vicarii singulari annis publicati solito contra non residentes cum pena privationis ipso iure ipsoque facto incurrendis, elapso termino, in eodem edicto præfixo, ad discedendum ab urbe, An scilicet ita vacatio dici possit sequuta in Curia, & consequenter, quod intreat reservatio Apostolica in hinc provisionem Ordinarii, super quo in utraque decisione coram T. a. plura

hinc inde deducuntur, distinguendo inter vacationem ex actu negativo, & alteram ex positivo seu affirmativo, absque eo quod de super aliquid per Rotam firmaretur, sed totum in forma discursiva, ac magis ex mente unius ex Dominis; Super quo tamen Ego, attente non scribens in causa, maturum iudicium efformare non potui, neque adhuc occasio præbuit id formiter disputandi, cum stante rigore dictarum conclusionum, rarissimè casus in quibus huiusmodi vacatio resisteret, ut ego in pluribus causis consimilibus sum expertus, præsertim in una *Sarven. Prætoriatu per Abb. Querolo, & in una Oslunen. Canoniciatus, & in aliis.*

† Vide infra *disc. 134. & 135.*

VERCELLEN. COADJUTORIÆ,

Pro BULGARO

Cum CRAVERIO.

Responsus pro veritate.

De invaliditate Coadjutorie ex defectu narratæ infirmitatis, & ex defectu liberi consensu præstiti per coadjutum existentem in vinculis, seu alias viam patientem: Et generaliter de quocumque alio non libero consensu præstito resignationi, vel reservationi pensionis, &c.

SUMMARIUM.

- 1 *Falsi series.*
- 2 *De Coadjutoria concessa ex sola causa infirmitatis, vel cum clausula seu certis de causis.*
- 3 *Ubi adest dicta clausula, subsistit gratia, etiamsi non verificetur infirmitas, sive verificetur alia causa.*
- 4 *Ubi vero adest, qualis debeat esse infirmitas.*
- 5 *Ubi adest senectus non est opus justificare infirmitatem, & an exercitium alterius minoris obstat.*
- 6 *Resignatio facta per vim & metum est nulla.*
- 7 *Etiam si metus sit indirectus.*
- 8 *Quando altius factus in carcere dicatur nullus.*
- 9 *An suffragetur cautela, quod altius sit extra carceres.*

DISC. LXXVIII.

Cum Craverius in Anticis Vercellen. occasione belli detentus in arce Principis inimici ejus Principis naturalis, ex motivo si infirmitatis, mandatum dedisset ad consentiendum coadjutorie cum futura successione in ejus Canonatu ad favorem Bulgari, qui expeditis litteris Apostolicis, plurius annorum spatio in possessione continuavit; Atque adhuc durante Coadjuti impedimento, exorta esset fama, quod ille intendere, ut alteri de Canonatu per resignationem gratificaretur, dictam Coadjutorium impugnare ex duplici capite; Primo scilicet ex non subsistente causa infirmitatis, ob quam Coadjutoria concessa fuit; Et secundò ob defectum liberi consensu præstiti in vinculis, juxta dispositionem textus in l. qui in carcerem ff. de eo quod metus causa; Hinc desuper ex parte Bulgari consultus.

Respondi, distinguendo prædictæ iactatæ impugnationis capita; Quatenus enim pertinet ad primum infirmitatis, dixi inspicendum esse tenorem supplicationis, ac litterarum, an scilicet gratia concessa cesset ex sola infirmitate, quæ narrata esset tanquam unica, ad quam Coadjutus ac Papa se ardentem, vel potius concepta esset per alterativam concipi solitam cum illis verbis, *siu certis de causis animam meam veli.* ut.

Isto enim secundo casu, cum de facto adesset alia iusta causa dicti impedimenti, quod ex facti circumstantiis verisimiliter perpetuum, seu diu duraturum erat, dixi quod, cessante etiam justificatione infirmitatis, non per hoc gratia corrumpat, cum neque Papa, neque
 Coad

Coadjutus ad illam causam se ardeat, etque subsisteret altera æque habilis, & sufficiens, quæ etiam cum jurata auctoritate iustificari potest, ut *decis. 48. num. par. 11. recens.* quævis ex prudentialibus motivis ad speciem redacta non esset, sed implicite contenta sub dicta generalitate, quam tamen sufficit verificari, ut est necessarium juxta *dec. 63. Puti lib. 1. enunciatam d. decis. 48. num. 9. par. 11. recens.*

In primo autem casu restrictionis gratiæ ad dictam 4 solam causam infirmitatis, quatenus ista non bene iustificaretur, dixi, probabiliter rimandum esse, cum ad hunc effectum, infirmitas debeat esse talis, ut perpetuum redoleat impedimentum, absque probabili spe futuræ prosperitatis *Gonzal. ad regul. 8. gloss. 5. §. 9. num. 89. Caputaquæ, decis. 91. par. 2. Burati, decis. 545. num. 2. & 3. d. decis. 48. num. 13. par. 11. recens. & in alia.*

Nisi admixta etiam sit gravis ætas quæ senectutem importet, quoniam tunc ipsa senectus morbus dicitur perpetuus ac incurabilis, ut habetur *d. decis. 48. par. 11. rec.* ubi advertitur non obstat, quod Coadjutus in alio munere, ac sub diverso aere, ex istius beneficii, seu ex muneris diverso labore se exercere possit.

Quo verò ad alterum defectum consensu ratione iusti metus vel coactionis verum seu interpretativæ, dixi, resolutionem pendere ex facto, ac probationibus, quæ metum, vel coactionem concludant necne; Possit enim probatione, resultat de consequenti nullus actus; Ut ultra generalia de quibus *rot. tit. de eo quod metus causa*, in specialibus terminis resignationis beneficii, cæteris relatis *Parisi. de resignat. lib. 13. quest. 1. num. 120. Rota in alia Percellen. Præpositura 11. Decemb. 1647. & 5. Julii 1649. coram Bichio, decis. 132. & 341. par. 10. recens. & apud Cels. decis. num. 8.* Idque adeo verum, ut etiam metus non sit inculus directè ipsi possessori beneficii, sed ejus fratri vel alteri conjuncto in iustè carcerato alias consensu, adhuc ad istum effectum sufficiat, ut de carceratione fratris habetur in *d. dec. 132. & 341. p. 10. rec.*

Quatenus verò ab quæ alia extrinseca speciali probatione prætenderetur, vim, & merum deduci ex sola 8 qualitate carcerationis, juxta terminos textus in *d. l. qui in carcerem ff. de eo quod metus causa*, respondi, probabiliter etiam: num non esse, quoniam ad effectum ut actus gestas in carcere dicatur per vim & metum, duo copulativè requiruntur, Primo scilicet carceratio iniusta; Et secundo quod ordinata sit ad illum actum faciendum, sive quod actus tendat ad commodum carcerantis, vel ejus, qui procuravit injustam carcerationem, seu ejus conjunctum, ex iis quæ plene cæteris relatis habentur apud *Farin. quest. 35. numer. 32. cum seq. Rota apud Merlin dec. 108. alias dec. 16. p. 6. rec. apud Carril. decis. 121. apud Ottobon. decis. 205. decis. 448. par. 9. rec. & pluries sub tit. de credito, ac altero de contrah. & in specialibus terminis beneficii in dicta Percell. coram Bichio, decis. 132. & 341. par. 10.*

Applicando autem rem, dicebam, quod quidquid sit de primo requisito, pro quo in dubio videbatur urgere præsumptio ob detentionem clerici in arce seculari, & cum seculari auctoritate, donec constaret cum auctoritate Superioris Ecclesiastici id gestum esse; certum erat non adesse alterum, cum carceratio ad plures annos præcederet sequita esset ex publica seu politica causa belli, absque eo quod iste Coadjutor, vel sui, nec remotè in hoc aliquam participationem habuissent, ideoque revera istud motivum nullo pacto subsistere videbatur.

In aliquibus autem Responsis de partibus, non descendendo ad hæc specialia, magnum ac penè totum fundamentum constitui videbatur in eo, quod in mandato procurato pro coadjutorum ad præstandum consensum in Dataria, adhibita esset illa cautela, quæ 9 frequentius in partibus adhiberi solet, educendi Carce-

Card. de Luca Teatr. Tom. XII.

ratum & catere formali ad aulam Cancellarij seu altius Officialis, intra eandem arcam seu eandem domum, in qua sunt carceres, idque exprimiendi in instrumento, dicendo *extra carceres ac in libertate existens.*

Verùm respondi in hoc nullum penitus fundamentum constituendum esse, istamque insipientiam affectatam cautela, posita iniusta carceratione ac alio requisito, quod actus tenderet ad commodum carcerantis, vel alterius ab eo dependentis, semper per Rotam & Curiam neglectam ac irritam fuisse, ut præsertim patet apud *Card. d. decis. 172. & in dicta dec. 348. p. 9. rec. & habetur in sua materia sub tit. de credito, ac sub altero de contrahibus, ex ea convincenti ratione, quod lex imposita est rebus non autem verbis, atque substantia veritatis, non autem verborum formalitas attendi debet, ideoque nihil refert, an factus actum sit in formalibus vinculis, vel in alia aula seu loco ejusdem arcis vel domus, quoties idem resultat effectus impedite libertatis, quam contrahens non habet pro libito discedendi, sive faciat actum, sive non; Quinimò etiam extrahatur a tota arce seu tota domo, atque actus fiat in platea vel via publica, vel in domo propria ipsius, si tamen est sub custodia militum, aut sub aliqua gravi cautione de redeundo in carceres, quos denuo pati cogatur, nisi actum faciat, idem dicendum est, quoniam ut dictum est, spectatur effectus ac substantia veritatis, non autem formalitas verborum seu loci; Et tamen ut sapientissimus expertus in plerisque causis, præsertim in nullis *Baren. & qua d. dec. 348. par. 9. rec.* ubi scribitur pro Continuo, Consentes de partibus hinc inde, in hoc motivo principaliter insistebant circa qualitatem loci materialis, an scilicet esset intra vel extra carceres formales, quasi quod in hoc totum causæ pondus consisteret.*

† Notatum est supra ad *dis. 42.*

PORTUGALLIEN.

Pro PETRO DE TAVORA.

Responsum pro veritate.

Ad materiam text. in cap. nisi esset, de præbendis, An scilicet ad componendum situm super beneficio ex iudicio arbitrorum, vel ex privata conventionione, conveniri possit de annua pensione, si vi de alia re temporalis dicta simonia vitium.

SUMMARIUM.

- 1 Facti serie.
- 2 Ad materiam text. in cap. nisi esset de præbendis, quomodo scilicet pro componenda iste aliquid dari possit.
- 3 Declaratur, ut non per hoc ipsum beneficium gravari possit.
- 4 In conventionibus super beneficiis ante revocationem Apostolicam locus est penitentiæ.
- 5 Sed in casu penitentiæ, & nullus sit regressus ad priorem iura.
- 6 Conventio non est simonia si habeat reservationem benedicti Apostolici.
- 7 Intelligi nisi sit consummata.
- 8 In beneficiis datur multiplicatio titulorum, absque eo quod unus alteri præjudicet.
- 9 De alio casu concordia super lite beneficii, absque eo quod intree simonia.

DISC. LXXIX.

Integritas Petro & Ludovico, æque presentatis, La diversis patronis al Canonici cum ejusdem Ecclesiæ Cathedralis Portugallie, de præparatione laicorum, in iroque commissio, Arbitri laudantur Petrum alicui debere Canoniciatum, cum onere annuo

N 3

penſionis ſcutorum 100. ad favorem Ludovici colligantis ſub reſervatione beneplaciti Apoſtolici, ita tamen quod ex tunc illico tam poſſeſſio Canonici, quam ſolutio penſionis eſſet cum ſortiri deberent; Perſus verò qui alius Canonici poſſeſſionem in vim inſtitutionis de facto adeptus fuerat, plurius annorum ſpatio penſionem ſolvere tenuit. Quare Ludovico valente vel ſe faciente ad id cum cogere, ac forſan coram Juſtice de partibus cum moleſtante; Aliquibus etiam vociferantibus Canoniciſmum ob ſimoniam ita contrarium, eſſe impetabilem, hinc deſuper ex parte dicti Petri pro veritate ſuper utroque puncto conſultus fui.

Ad primum circa moleſtias, quæ pro ſolutione penſionis ab initio, quo ut ſupra per arbitros reſervata, inferbantur, ſeu comminabantur, reſpondi, planum eſſe, quod de dictis moleſtiis timeri non deberet, ob evidentem dictæ reſervationis nullitatem; Quamvis enim per *text. in d. c. p. reſſent, de præbendis*, permitti videatur ex juſdicio Arbitrorum, ſeu alias per tranſactionem bona fide, ac ſincere citra fraudem aliquam irrita, pro componenda lite, poſſe per eum cui remanet beneficium, dari vel promitti aliquid temporale alteri à lite recedenti, ſiveque jure cedenti; Attamen juxta veram ac receptam dicti canonis interpretationem, intelligitur, ubi daretur, vel promitteretur aliquid temporale, puta pecunia vel alia res, ſeu etiam annua præſtatio ſalutis recompenſativa commodi, quod dimittens, ſcilicet in parte, cum juxta æſtimatione incerti eventus itis obtinere poſſet, cum obligatione colligantis, ſeu alterius pro eo ſe obliganti necè temporalis in perſona & bonis propriis, abique ramen aliquo ipſius beneficii gravamine; Et conſequenter penſio ſuper ipſo beneficio impoſita non accedente Apoſtolica auctoritate, omnino invalida eſt; Taleque laudum ſeu conventio neque ipſum beneficiatum contrahentem aſſicit, ut ita diſtinguendo firmant *Lambertin, de jur. patr. lib. 3. q. 9. art. 9. Reller, diſquiſit. cler. tit. de cler. debitor §. 6. num. 7. & ſeqq. & alii relati in infra alleg. deciſ. Dmocerit.* ac firmatum fuit per *Rotam apud Penam deciſ. 453. juxta Lugdunum, aliàs dec. 352. juxta Penam, & apud Dmocerit. deciſ. 983. num. 9. cum ſeqq.* ubi in ſpecie ita diſtinguendo reſponditur ad dictum *text. in cap. niſi*.

Cumque in hac materia receptum ſit, ut quæcumque conventio re integra ſit revocabilis, ac accipiat penitentiam, ut de mandato dato ad reſignandum habetur ſupra in *Tolteana* ſc. 38. Et de mandato dato, vel altera conventione ſuper reſervatione penſionis habetur in *Averſana* & in aliis ſub tit. de perſonabus; Hinc proinde dicebam, quod poſſiſſor beneficii, ſive ex laudo, ſive ex tranſactione, ſuper ejus emolugatione re integra & ante Apoſtolicam revalidationem in vitius cogi non poſſit, liberque locis remaneat penitentiz, quodque ſolum ſtante invaliditate actus, perinde ac ſi geſtus non eſſet, per colligantem præſentem poſſit reſgreſſus ad ejus jura in vim præſentationis competentia, licet in ſtatu & terminis reſuſcitando, ut advertebat *apud Penam nbi ſupra*.

Quo verò ad alterum punctum ſimoniz, pariter dixi timendum non eſſe, cum ad eſſet expreſſa reſervatio beneplaciti Apoſtolici, qua concurrente, quoties ad conventionis conſummationem ante beneplaciti imperationem non præcedit, conventio ſimoniz dici non poſſet, ex iis quæ habentur ſuperius deducta in *Tolteana Archiepiscoporum diſc. 36.* ac in deciſionibus in ea cauſa editis coram *Abergara* ibi reſcenſitis.

Et quamvis in facto ſupponeretur, quod Antonius in vim dicti laudi, beneficium poſſeſſionem deſuo adeptus eſſet, ſeu tam pacificam obtinuiſſet, alias non obtenturus, ideo data conſummatione, dicta reſervatio non ſuffragatur, ut in *diſc. 36.* Dicebam tamen, quod cum ipſe legitimum haberet titulum præſentationis ac inſtitutionis, cujus vigore jam poſſeſſionem adeptus fuerat, ita impeditam vel contradiſtam; hinc

rectè poſſit, ad removendam moleſtias, utriuſque titulo cumulative ad ſuperabundantiam, cum in beneficiis b. i. detur hæc multiplicatio, nullum inducens præjudicium juxta *conf. 7. Calderin, de elect. Atantic. di. 159. num. 8. Hurat. & Adden, dec. 686. & 526. & poſſim;* Sufficit ergo quod conventio non ſit cauſa unita, ac præciſa & immediata, per quam beneficiatus obtineat beneficium, quodque ſimoniz præmiſſio facta præſertim ſub dicta reſervatione conſummata non fuerit, cum vitium conſiſtat in conſummatione, & ex deductis per *Verum glid. conf. 162.* cum aliis in dicta *Tolteana Archiepiscoporum diſc. 36.* Ideoque concludebam de alio timendum non videri, niſi de reſgreſſu ad primæva jura & de litis reſuſumptione.

Hinc in quodam alio caſu, cum vacante ſimplici beneficio de jurepatronatus laicorum, ex duobus, qui à patronis inter ſe diſcordantibus præſentati fuerant, unus altero diligenter, in vim provisionis Apoſtolice cum derogatione medietatis vocum, poſſeſſionem adeptus eſſet, alter verò præteritis habere majorum partem vocum, de conſequenti præterderet dictæ derogationis invaliditatem, libique inſtitutionem debitam eſſe, ac de ſuper pendente, litis ad ſtam componendam, utrinſque litigantis parentes, abſentibus ipſis litigantibus, ſi de bene ſcientibus, contractum interitum cuſdam modice vitalitæ præſtationis longè ſufficientibus beneficii, ac proportionatæ altimæ cord dicti incerti eventus litis, alio ut poſſeſſori beneficii, vel ejus parenti foret magis expediret dictæ temporali præſtationi, quam ipſius litis ſumpſibus & inconmodis ſubjaceret; Cumque præterderetur ita commiſſum eſſe ſimoniam, ob quam reſultaret beneficii amiſſio, quodque de illius impetratione timendum eſſet; reſpondi, parum probabilem videri timorem, dum ex facti qualitate conſtabat quod actus eſſet inſitus cum optima ſinceraque fide ad componendam licet ſatis dubiam, ac diſpendioſam, aliorumque ſcandalorum & inconvenientium veniuſſimè productivam, atque conventio non importabat onus beneficii juxta dictam diſpoſitionem *text. in cap. niſi eſſent, de præbendis*; Poſſimè verò, dum neque actus inter eodem litigantes, & in hanc cauſam inſitus erat, ſed inter parentes, unde ceſſabat etiam ocaſio ſcandali de facto apud vulgus; Ac etiam qui poſſiſſor beneficii jam illud ante conventionem habebat in vim dicti legitimi tituli provisionis Apoſtolice obtente ab executeore in litteris deputato, i neque libere dicere poterat, ſe poſſeſſiſſe, ac poſſidere jure proprii tituli, non autem jure dictæ conventionis ita initæ ad ſuperabundantem multiplicationem juris, ſeu vetius ad pacem terminandum, ac lites & moleſtias evitandas, & ſic pro iſta mita temporalitate, non aut. in pro beneficio obtinendo, † Notatum eſt ſupra ad *diſc. 70. & 71.*

ROMANA JURIS AMOVENDI.

PRO VINCENTIO DE BENEDICTIS
Cum SOCIETATE COŒLORUM.

Caſus diſputatus coram Jvdice diſputato per Veneriſſim. & iſa Signatorem, & reſolutus pro Societate.

De beneficio manuali, ac ad notum amovibili ad nominationem, vel deputationem laicorum, cum auctoritate Superiortis Eccleſiaſtiz; An ſine eadem auctoritate per laicos remotio fieri valeat ac ſubſtituat; Et de diſtinctione plurium caſuum in hac materia manualium.

SUMMARIVM.

1. F. H. ſeries.
2. In iudicio mentionis, quando inter appellatio ſuſpenſa & quando non.
3. Quod reſcripta ſignature multas terminat cauſas.

- 4 *Ad Regulam text. in l. si quis conductioni C. locati de non fructuanda questione proprii auctori.*
- 5 *In manualibus fieri potest amovetio etiam sine causa.*
- 6 *De decisione speciali in ista causa.*
- 7 *Quod cum mala applicatione resultent iniustitia resolutionum.*
- 8 *In hac materia manualium & facultatis amovendi, distinguendo sunt casus, ac erroneum est capere doctrinam in genere.*
- 9 *Beneficia Regularia sunt manualia, & ad nutum amovibilia.*
- 10 *Cappellaniae seculares sunt de sui natura perpetuae & regulariter sunt manuales.*
- 11 *De Officiis servitorum in Ecclesia, ut sine amovibilia ad nutum.*
- 12 *Idem de cappellani conditio sub mensura, vel annua mercede.*
- 13 *De Cappellani, qui admittuntur ad massam, vel servitium Ecclesiae tanquam naturales ex Statuto, vel consuetudine.*
- 14 *An promissio ad ordinem ad titulum cappellani impedit manualitatem.*
- 15 *De differentia inter cappellanos de quibus num. 12. & alios num. 13.*
- 16 *De cappellano, vel Vicario in Ecclesiis annexis Episcopo, vel Capitulo, aut dignitati, ut sunt manuales.*
- 17 *Cappellaniae feudales sine auctoritate Episcopi non sunt beneficia sed legata pia, id est manuales.*
- 18 *Et eorum sunt capaces laici, infantes ac feminula.*
- 19 *Quando non sunt manuales.*
- 20 *De casu praefato controversiae Vicarii, vel Cappellani in Ecclesia curati ad nominationem laicorum.*
- 21 *Difficilius conceditur potestas destituendi, quam instituendi, atque ab una ad aliam non infertur.*
- 22 *In quo verificetur ius laicorum in isto casu.*
- 23 *Respondetur ad decisiones in Hispanen. juris amovendi curatos.*
- 24 *Quod vicaria Ecclesiarum parochialium unitarum Capitulares in urbe sint perpetuae.*

DISC. LXXX.

Ecclēsiā parochialem SS. Vincentii & Anastasii in Regula, nulla mentione habita parochialitatis, Paulus III. de anno 1537. de consensu Rectoris concessit societati coquorum, cum facultate nominandi idoneum presbyterum ad nutum amovibilem, approbandum tamen à Cardinali Titulari Ecclesiae Sancti Laurentii in Damasco, cujus ista Ecclesia membrum praesupponitur, à quo tempore consuevit dicta Societas huiusmodi presbyterum, seu Rectorem nominare, absque eo quod constaret de aliqua amovitione; Cumque ea vacante de anno 1661. nominatus esset Vincentius, à dicto Cardinali Titulari, praevio examine approbatus ac institutus, postquam per plures annos in munere laudabiliter se gesserat, ob discordias exortas cum aliquibus dictae Societatis officialibus, initium fuit decretum ab eadem societate super ejus amovitione, unde introducta de super iure in Tribunali Vicarii coram Praelato particulariter deputato in locum ordinarii Locum tenentis regulari suspecti, post plures disputationes, ab isto prodierunt (juxta stylum.) decretum interlocutorium super manutentione & manutenendo dictae Societatis in quasi possessione juris deputandi Rectorem amovibilem, ac etiam sententia diffinitiva declarationis ejusdem juris nominandi, ac non amovendi competentia; Cumque juxta opinionem quam firmiter tenet Curia, in summariissimo possessorio retinenda, quoties non conceditur per sententiam diffinitivam, sed per decretum interlocutorium, non intret appellatio suspensiva, ut ita distinguendo inter sententiam & decretum habetur decis. 10. part. 10. rec. & passim.

Hinc proinde ad effectum impediendi processum executivum, adita fuit Signatura Iustitiae, quae post binam, vel tertiam accertatam disputationem non abs-

que votorum discrepancia, rescijcendo appellationem suspensivam, rescripsit cum solita clausula, sine praedictio legitima executionis quod liti finem dedit, dum Vincentio non expediebat pro ea huius Rectoriae mercede, quam alia occasione pacifice obtinere poterat in alia Ecclesia, litem in iudicio ordinatio per tres conformes sublinere, unde praevia docet, quod, exceptis causis gravioribus, magna pars aliarum, ex huiusmodi rescribendi modo finem recipit.

In istis autem disputationibus habitis eorum Iudice ac in Signatura, dicebant scribentes pro Societate, istius intentionem super hac facultate amovendi, tria habere fundamenta: Unum magis genericum: Alterum magis proximum & specificum, & Tertium praecum ac individuale.

Genericum consistebat in dispositione, vel ratione textus in l. si quis conductionis C. locati, ut habens aliquam causam, non possit proprio auctori dominii, vel potestati, quæstionem efficere; Et quoniam textus praedictus ita disponat in conductione non rescribere dominii quæstionem locatori; Attamen ex illi ratione, ubique, praesertim vetò in Rota & Curia, receptum est hanc regulam procedere, tam in concessionibus feudilibus, vel emphyteuticis, quam in quibuscumque aliis casibus, in quibus unus item possidet ac concessione altius, quàm in ejus auctoritate apposcat, ut ad nimiam satietatem auctoritates, ac decisiones de super colligunt Adhuc ad decis. 420. part. 4. recent. tom. 2. ex num. 42. cum sequent. & est recte praepositio, quam dicebant fortius in hac facti specie intrare, dum ultra dictam juris Regulam, ac facultatem ex dicta Apostolica concessione resultantem, a deat etiam expressa conventio, quod scilicet dicta Rectoria vacante, in suppel libello per Vincentium Societati porteduo pro nominatione, id expresse continetur.

Alterum magis proximum, ac specificum fundamentum constituebatur in regula, seu propositione apud Beneficialistas recepta, quod in huiusmodi vicariis, vel cappellanis, quæ in utrumque non providentur, sed ad aliquem nutum, ad istum quoque fieri potest remotio ex sola voluntate etiam sine causa, adductis illius libertate remotionis seu dimissionis. quæ sit de famulis, quorum loco reputantur ex doctrina Cardinalis, in Clementin. 1. §. praemissa. rec. de suppl. neglig. praelat. ut aliis praecatis Gonsal. ad reg. 8. gloss. 1. §. 6. n. 46. Lotter. lib. 1. qu. 20. num. 117. cum sequent. Barbo de jur. Eccles. lib. 3. cap. 6. num. 16. cum sequent. Fagnan. in cap. cum ad Monasterium de statu Mona. votum cum. 31. cum sequent. ac perpetuo tenuit Rota, ut decis. 778. part. 2. divers. decis. 325. part. 2. recent. apud Buratt. decis. 346. & 382. apud Carill. dec. 96. plene in Hispanen. juris amovendi curatos 20. Aprilis 1640. 29. Iulii 1641. & 23. Iunii 1642. coram Penningero, quarum ultima impressa est decis. 16. part. 9. rec. in Pampilonen. vicarie 28. Martii 1659. coram Albertato, in Salomonen. juris amovendi Cappellanos 10. Januarii 1659. coram Priolo, & in aliis relatis per add. ad Buratt. decis. 346. & add. ad decis. 22. num. 222. & 216. part. 3. recent.

Et demum, tertium fundamentum individuum consistebat in decisione Rotæ in Romana domorum & juris nominandi 11. Decembris 1613. coram Dorotheo seniori impressa. inter suas decis. 18. ubi in consimili controversia huic Societati decrevit mandatum de manutenendo in quasi possessione nominandi Rectorem amovibilem; Istaque decisio, ac dicta circumstantia de super deducta in primo fundamento, quod sub hac expressa lege Vincentius Rectoriam perisset ac obtrinxisset, fuerunt potissima fundamenta, quibus tam iude, quam Signatura, pro majori parte innixi sunt.

Mihi scribenti pro Vincentio, rescribendo ad solam veritatem, huiusmodi resolutiones non placuerunt, quamvis admittit item tanquam veras in suis respective casibus, tam primam regulam generalem deductam ex dispositione, vel ratione dicti textus in l. si quis conduc-

110m. *Cod. locati*, quàm etiam alteram beneficiale m super facultate dimittendi ad nutum annualem ex sola voluntate etiam hinc causa; & Credebam enim fallaciam consistere in modo, & consequenter in dictarum conclusionum mala applicatione, ex qua frequentius penè omnes injustitiae resultant.

Ad hanc autem malam applicationem ostendendam, tollendaeque æquivocæ, præsertim circa dictam beneficiale regulam super facultate amovendi manuales, dictarumque decisionum intelligentiam, advertebam in errorum ille, decisiones, ac auctoritates prædictas ita in idem confaricare, ac in simul confundere, dictamque regulam indefinite attendere, sed plures diversos casus distingui debere.

Quorum primus est, in beneficiis, vel officiis ac Prælatibus regularibus, in quibus ratione obediencie, quam isti vovet ac proficiunt, non datur titulus perpetuus, sed omnia sunt ad simplicem Superioris nutum amovibilia, ex d. & a ratione obediencie, ob quam religiosi licentia non tribuitur propterea superiori replicandi, & in his terminis procedunt deducta per *Fagnan. in d. d. cap. cum ad Monasterium de statu Monachorum & Rot. d. d. d. c. 778. part. 2. divers.* quæ propterea non bene deductur in questione, quæ habetur super ceppellaniis secularibus, quæ regulariter diversam, imò oppositam naturam habent, quoniam sicuti regulares sunt de sui natura amovibiles, ita seculares sunt de sui natura perpetui, *Cassan. d. d. c. 4. ut præben. Caval. d. d. c. 72. num. 5.* & tanquam absolutum admittitur in omnibus supra allegatis decisionibus, ideoque dictæ vel similes auctoritates loquentes de Regularibus, extraneæ sunt à questione, in quibus agatur de secularibus, atque hic est unus de intolerabilibus collectorum erroribus, ita committendis titulum cum hordeo, vel palem cum ferreo.

Alter casus est, in quo agatur de officiis merè servitutiis ad Ecclesie servitium magis temporale quam spirituale, ut sunt Odiarii & campanarii, organiste, aliique cantores, ac similes. sub annua vel mensua mercede, verè jure famulorum conducti, absque aliqua mixtura juris, vel ministerii ecclesiastici, & de illis agitur in dicta d. c. 96. *Carilli*, quod scilicet etiam per Ecclesiatum Oeconomus, vel administratores laicos ad nutum deputantur ac amoveantur sine causa: Verum pariter iste casus extraneus est à materia beneficii, cum in eis nulla concurrat mixtura ministerii ecclesiastici, & consequenter dicta d. c. 96. *Carilli*, quæ magnificabatur tanquam punctualis, extranea etiam à questione.

Tertius est casus præcedenti proximus (aliquam tamen majorem recipiens dubitationem ratione ministerii spiritualis) in illis presbyteris vel clericis, qui per Ecclesiam administratores pariter, sub annua vel mensua mercede ex eodem titulo conductio deputantur pro missis celebrandis, aliique peragendis, Ecclesie cultum, ac servitium concernentibus, ut c. g. in urbe sunt Ecclesie nationales Hispanorum, Gallorum, Germanorum & similes, quod notabilem habent hujusmodi sacerdotum & clericorum numerum Ecclesie in servitium cum solemnibus celebratione divinarum, ac missarum conventuum, adinstar cujuscunque qualitate Cathedralis, vel insignis Collegiate, sed tamen omnes sunt conductitii nullum jus vel titulum habentes, ideoque funt ad nutum jure famulorum amovibiles absque causa, vel auctoritate superioris, quoties ipsas Ecclesie vel nationis leges particulares aliter non disponant, atque de illis agitur in dicta *Salmen. juris amovendi Cappellanos* 10. Januarii 1659. coram Priolo.

Quartus est casus eorumdem Cappellanorum & clericorum, qui sine aliquo titulo collativo assumuntur ad servitium Ecclesie per illius Rectorem, vel per Capitulum Cathedralis seu Collegiate, aut per congregationem aliorum Cappellanorum, ita quandam

Capituli speciem constituentium, admissio tamen non est merè voluntaria & facultativa in sola ratione famulatus, juxta casum proxime præcedentem, sed est quodammodo necessaria, quia nempe naturales loci admitti debent ad Ecclesie servitium, ut suppositatis aliis omnibus, atque concurrentibus in eis requisitis desideratis per Ecclesie statuta vel consuetudines, admittantur ad participationem massæ communis, juxta casus frequentius enunciatis infra sub tit. de Canonici & Capituli, præsertim in *Regim. consuet.* & in *Nervitoni. Statuti* d. c. 19. & 21. cum similibus; Et tunc verus est dictam regulam non intrare, quoniam licet isti non habeant verum titulum collativum, attamen habent quendam titulum, qui refertur à Statuto vel consuetudine Ecclesie ob nationalitatem, unde, ut adversetur supra in *Melphien. Cantuari. d. c. 55.* ac in dictis locis sub tit. de capitulo, in plenique Ecclesiis, rationales admissi promoventur ad sacros ordines, ad titulum hujusmodi massæ seu participationis.

Non quod ista promotio alteret naturam manovalium, atque adimat facultatem dimittendi, quoniam factum Episcopi promoventis præjudicare non potest tertio in ejus jure, ideoque potius dicendum est quod nunc gessit, ut in specie *Garz. de benef. part. 1. cap. 2. num. 91. in addit.* & neglectum fuit in dicta *Salmen.* Sed tanquam argumentum, quod ista admissio ad servitium seu aggregatio ad mallam, utpote canonizativa requisitorum, sine quibus pollet quis non admitti, titubet jus & quoddam speciem tituli, ut in dicta *Regim. consuet.* & in dicta *Nervitoni.* in quibus aliz causæ enunciantur; Atque de ista specie congregationum figuram Capituli seu Collegii facientium ex prærogativa civilitatis seu naturalitatis occasione agendi de collegialitate Ecclesie pro reservatione primæ dignitatis habetur in *Penultima apud Carillum d. c. 41. & 60.* quatum prima est repetita *decis. 143. par. 7. rec. & in Alatheranen. coram Corrado d. c. 147. par. 10. rec.* & habetur etiam pluries supra in hac materia primæ dignitatis in Collegiata; Unde propterea quamvis presbyteri & Cappellani jure conductio assumpti sub mensura, vel annua mercede ad servitium Ecclesie per ejus administratores, juxta exempla superioris infirmata ac similia, de facto facere videantur eandem figuram, quam faciunt presbyteri & cappellani naturales & consuetudine admissi ad participationem massæ, cum omnes pariformiter dicantur manuales, ac non habentes titulum collativum; Attamen magna differentia est inter unam & alteram speciem, ratione diversis tituli seu juris, cum quo ad Ecclesie servitium admittuntur, hinc proinde error est, ac quæ circa manualitatem conductio in jure habentur, applicare aliis admissis ex dicta prærogativa per quandam speciem necessariam; Verum pariter ille casus extraneus est à præsentis questione, & consequenter extraneæ remaneant auctoritates dictam alium casum percutientes.

Quintus casus est illarum Ecclesiarum etiam parochialium, quæ unitæ seu annexæ sunt alicui Capitulo vel Dignitati, seu prælatu, veliam Episcopatu, ut frequentius contingit in Hispania, quod cum parochie non sint distinctæ, neque conferantur in titulum, universæ avimantur cura esse penes Episcopum, omnesque Ecclesie parochiales diocesis annexæ dicuntur Episcopatu, unde Episcopus vel respectivè Capitulum, seu Monasterium, aut Dignitas, cui talis cura seu Ecclesia annexa est, deputat vicarios aliosque ministros ad exercitium curæ, vel ad Ecclesie servitium; Et tunc nisi agatur de vicariis perpetuis & collatis, ut sunt in urbe ex infra dicendis, hujusmodi vicarii habentur tanquam nudi simili conductitii ad nutum amovibiles, cum Rector ac sponsus Ecclesie dicatur ipse Episcopus, vel Capitulum seu Dignitas &c. Et hic est casus, de quo agunt *Lotter. & Emb. ubi supra*, & dictæ decisiones in *Cassalen. juris amovendis curato*

coram Peningero, & in Pampilonen. coram Albergato & similes, quæ pater utpote precipientes casum diversum, extraneæ erant ab illo præsentis controversiæ & tamen cum eis processum fuit, ac si deciderent casum in individuo.

Sextus est casus Cappellaniarum manualium, seu ad nominationem laicorum, aut etiam huiusmodi piam societatem & congregationem, aliarumque universitatum; sed Cappellaniæ nullam habebant formalem fundationem cum auctoritate superioris, neque in istius provisione talis auctoritas præcise necessaria sit, ut contingit in illis Cappellanis, quos piz societates vel congregationes conductos retinent pro cultu Ecclesiæ vel Oratorii, sive sunt illæ Cappellaniæ, quæ ex piis mortuorum dispositionibus cum sua dote, ad instanti beneficiorum simplicium ordinantur, absque tamen formalerectione in beneficium cum auctoritate Ordinarii; Et tunc in effectu non sunt beneficia ecclesiastica, neque sub regulis beneficiis cadunt, sed dicuntur legata pia cum onere ministerii, juxta firmatam apud Dunogeti, dec. 101. repetit. apud Marin. resol. 36. lib. 1. dec. 138. par. 5. rec. & in Civitate plebis Cappellaniæ sub tit. de jurapat. disc. 37. unde propterea huiusmodi Cappellaniarum iura capaces etiam laici, quinimo infantes ac milites Buratt. dec. 1. num. 17. & seq. & habetur infra disc. 97. ad materiam manualium in genere; Et consequenter ubi ex eadem pia dispositione sunt manuales, de plano intrat eadem facultas amovendi ad nunc ex mera voluntate & sine causa, cum patitur jure famulorum censentur, nisi admixta sit etiam qualitas passiva, quia nempe agatur de Cappellania seu legato pro Clericis de familia vel genere, juxta casum de quo in Licen. eam Ottobono dec. 170. & in eadem coram Cello dec. 19. & 183. quoniam tunc licet expresse demandata sit manualitas, sive quod nulla accedat formalis erectio cum auctoritate superioris, attamen illa est prudens cautela ad tollendam formalitatem beneficii, atque occurrendum illis provisionibus quæ fieri solent etiam de beneficiis jurisprætorum laicorum, cum istius derogatione, (ad quæ effectum inolevit usus ordinandi privata auctoritate ac pro speciem legari pii huiusmodi Cappellaniæ manuales,) sed si restator voluit de se fieri personæ certam qualitatem habenti, inesse videtur illa necessitas seu irrevocabilitas, quæ generaliter etiam in prophanis habetur in legatis & fideicommissis, etiam si aliter periturior vel prædictæ superius juxta ea quæ ad doctrinam Lamberti de Ramponini frequenter habentur sub tit. de fideicommissis.

Septimus denique est proprius ac præcisus casus hujus controversiæ, ubi scilicet agitur de Ecclesiæ parochiali, vel aliam administrationem habente, alias confecti solita in titulum, ac habente proprium Rectorem, quæ deinde concedatur laicis privatis, vel etiam huiusmodi piis laicorum societatibus aliisque universitatibus incapacibus tituli ac rectoris Ecclesiæ, ita ut penes concessionarios recte lecte non possit cura habimilis vel rectoria, ut contingit in Capitulis & Monasteriis, aliisque corporibus ecclesiasticis; Et tunc aliud id non importat, nisi quoddam juxtapositionis cum facultate extraordinaria præstanti Rectorem vel Cappellanum amovibilem, instituendum tamen cum auctoritate ordinarii, vel alterius legitimæ superioris ecclesiastici ut est casus noster, quod ex eadem Apostolica concessionem societas nominare seu præsentare debet Cappellanum Cardinali Titulari Ecclesiæ S. Laurentii in Damaso, à quo prævia approbatione, tam circa litteraturam, quam circa mores, est instituendus.

Quo posito, cum sensu etiam veritatis, dicebam impossibile, ac in jure prorsus contradictorium esse, ut laicis jus competere deberet propria auctoritate constituendi illum Cappellanum, quem cum sua auctoritate instituere ac deputare non poterant, nec deputarent, non solum ex regula generali, quod unum quod-

que solvendum est cum eo vinculo, cum quo ligatum est; Sed fortius quia difficultus conceditur facultas constituendi quædam instituendi, neque ab una ad alteram inferri licet, ut advertant Lamberti. de jurapat. lib. 2. p. 71. 3. quest. 1. art. 10. & 14. & lib. 3. quest. 6. art. 9. & 10. Vician. eod. tract. par. 1. lib. 1. cap. 1. num. 13. Quinimo, ut advertitur in præcedentibus ad materiam resignationis, habemus in jure, quod si prior collatæ potest quidem conferre beneficium, vel in eo ad aliorum præsentationem instituere, & tamen non potest institutum, vel provisum admittere ad ejusdem beneficii resignationem quæ admittenda est per Ordinarium vel alterum, penes quem residet jurisdictionis ordinaria vel quasi, ob quam nomine Ecclesiæ distictum facere possit.

Et consequenter dicebam, competere quidem huiusmodi sociatæ, juxta dictam decisionem Dunogeti, facultatem amovendi huiusmodi curam seu Cappellanum, qui pretendit non potest titulum vel continuationem jure proprio, ipsa Ecclesiæ invita, sed cum debitis terminis, ac per eam viam per quam deputatio seu institutio facta fuit, instantio licet apud eundem Cardinalem Titularem, vel alium legitimum superiorem, ut amoveat, atque amotione sequitur ipsa societas alium nominare possit, qui prævio examine ac servatis servandis institui debeat; Atque in hoc consistit manifestum gravamen, unde meus intellectus percipere non poterat, cum quo fundamento ita per signatam rescriberetur; Ellet enim ita dire, quod in facultate laicorum repositum esset amovere pro libro Rectorem seu Cappellanum deputatum ac curam animarum, atque ita relinquere oves sine pastore infcio Superiore, quo nil absurdus.

Neque ad rem faciebant dictæ decisiones Hispanen. cum quibus sub conflictu cæca fide deferendi decisionibus auctoritatibus, non distinguendo casum à casu, processum fuit, quoniam in eo casu Episcopus est proprius Rector, cui commissæ sunt oves pascendæ, mediis ministriis ab eo deputandis, ideoque merito sibi decernitur libertas facultas amovendi, cum penes eum residet eadem libertas facultas alios sublegandi, ita ut cura detrimentum non patiantur, neque oves teamaneant temporis momento sine pastore; Verum non videbatur quo modo id congruere posset huic societati eorumque, non habent facultatem alium præficiendi & subrogandi, adeo ut si id contingeret in aliquo parvo loco, adhuc admirationem promoveret deberet, & tamen vidimus prædicari in urbe, & canonicari à magnis Tribunalibus ex sola ratione ad id demonstribilis abusus deferendi, ut dictum est, cum cæca fide doctrinis, ac decisionibus, non distinguendo casus, neque reflectendo ad congruam applicationem, à cujus defectu omnia forensia mala resulant.

Dicebam etenim curam habitalem ac rectoriam hujus Ecclesiæ ita verè & propriè reside penes dictum Cardinalem Titularem S. Laurentii, ejusque ista Ecclesiæ esset gratia seu membrum, unde concessio Apostolica id operaretur, quod ea facultas, quam alias de jure haberet dictus Cardinalis Titularis, vel ejusdem Ecclesiæ Capitulum à putandi vicarium ad curæ exercitium & Ecclesiæ servitium, ita moderata esset, quod exerceri deberet in persona nominanda per dictam societatem, cujus jus in hoc instanti residet, quodque ipsa volente, ut amoveretur curatus seu Cappellanus alius ad ejus nominationem legitimè deputatus, prædictum non esse dicti Cardinalis Titularis jus, vel arbitrium indagandi causam, ob quam remotione peteretur, eaque non subsisteret, ita ut deputatus bene se gereret, id denegate, cum isto casu non congruat dicta ratio, est libertas amovendi facultas innixa est, quod scilicet deputatus habeatur tanquam nudus famulus deputantis.

Item stante quod hodie Cappellani incumbit exercitium curæ animarum, adeo ut de facto illæ Cappellaniæ

dultum testandi non suffragaretur quoad fructus inextinctos, ita ut istorum respectu nulla sit differentia inter beneficiorum indultarium, & non indultarium, & sic procedendo cum terminis generalibus secus indulto cuiusque beneficiario convenientibus, licet *Clementi I. X.* id moderatus fuerit quoad fructus à solo separatos; illud imprimis observandum esse dicebam, Constitutionem *Iulii III.* quæ in his materiis est Cameralium fundamentum, juris communis dispositionem in nihilo alterasse, nisi in eo, quod ubi fructus inextincti, vel alia bona, pertinent ad Ecclesiam, in locis, in quibus adsunt Collectores Apostolici, percipiantur per Cameram, ut liquet præsertim ex *dec. 476. Coccini*, quæ videtur in materia magistratibus, ubi reallumendo *consil. i. Calderin. de pegul. clericorum*, id supponitur, retenta etiam dicta Constitutione, cum *d. consil. Calderin.* ejusque distinctionibus procedendo, ut etiam habetur in *decis. 139. et 722. par. 4. rec. tom. 3.* Et sic quoad beneficii hæredem nil referte videtur, adesse, vel non adesse, sive locum habere necne dictam *Iulii* Constitutionem, quoniam iam percuit differentiam inter Ecclesiam, & Cameram, circa pertinentiam eorum, quæ ad hæredem non transmittuntur, minusque dicta Constitutio Urbani aliquid desuper innovavit, nisi quoad faciendum cessare indultum testandi, quatenus prextendi posset, illud etiam hujusmodi fructus comprehendere.

Quare discurrendo articulum in puncto juris communis, quicquid plerique varaverint, plures adhibendo distinctiones, illam præsertim inter beneficium habentem, vel non habentem administrationem, ex deductis per *Carf. par. 2. cap. 1. num. 94. cum sequent. Nodal. de trasmiss. cap. 79. num. 6. & sequent. Vermiglioli consil. 491.* ac insinuat in supra allegatis decisionibus, in Rota & Curia, dictis distinctionibus rejectis, receptissima est distinctio tradita per *Calderin. d. consil. 2. de pegul. clericorum* super quinque casibus, reallumptis etiam per *Coccin. d. dec. 476.* & qui casus, utendo verbis præcisissimis *Calderini* sunt; Primò quando moritur fructibus separatis, sed in area seu canonicis; Secundo, quando in aedem, sed nondum ibi traditis; Tertiò, in assignatis ipsi Canonico, sed nondum consignatis; Quarto, quando certi fructus vel pretium debentur Canonico post separationem per annum, duos, vel tres menses; & interim Canonici moritur; Quintò, quando Canonici moritur post dictum terminum, tamen nondum dicta species vel pecunia erat soluta.

In tertio igitur casu concludit, etiam ipsos fructus perceptos, quavis extantes & non consumptos, quosque penes ipsum beneficiatum sunt, ad liberam ejus dispositionem esse, atque ad hæredes transmitti; Atque iste, respectu istarum pecuniarum, videbatur casus, etiam illas considerando in puris terminis, in quibus reperiebantur in banco Montis pietatis ad creditum Cardinalis, utpote solutas per assignarios, qui fructus jam perciperant.

Præterebant Camerales, dictam Bullam *Iulii III.* utpote utentem duplici termino, exactionis, & commitionis, seu incorporationis cum aliis bonis beneficiati, id de novo induxisse, ut utraque qualitas copulative desiderata videatur, exactionis scilicet, atque commitionis, & incorporationis cum aliis bonis, & cum quo sensu processum videretur per Rotam apud *Pennam decis. 300. juxta Penam*, alias *190. juxta Ludovicum*, & in eadem causa coram *Blanchetto* apud *Marsobes. par. 1. fol. 424.* Ideoque cum ea tem pecunia soluta per assignarios mensis Archiepiscopalis, esset in ipso banco abique alia mixtura, seu confusione bonorum patrimonialium Cardinalis, exinde inferebant spectare ad Cameram, quasi quod necessaria esset commixtio, seu confusio materialis, & de facto.

Et ex qua ratione, ut practici vidimus in spolio *Cardinalis Romæ*, ac aliorum Cardinalium, & habe-

tur etiam in *Anconitana* seu multis die sequenti, solent Camerales apponere manus super frumento, aliisque fructibus jam in horreis ad liberam beneficiati dispositionem existentibus, quosque constat de eorum identitate, quod scilicet proveniant à bonis beneficii abique actuali mixtura, seu confusione cum aliis ejus bonis, quod indultum *Clem. I. X.* subulit.

Verum, cum sensu etiam veritatis dicebam istam Cameralium præsentationem parum probabilem videri, eamque continere æquivocum clarum, capiendū dictum terminum commitionis, seu confusiois materialiter ac de facto, cum revera capiendus esset formaliter ac de jure, pro eo actu, per quem dicti fructus desierint esse ecclesiastici seu de dominio Ecclesiæ, atque effecti profani, & de privato dominio beneficiati, cujus domini ratione dicantur proinde committi seu confusi cum religio patrimonio, tanquam illius partes admembra, dum *Calderin.* clare præsupponit, ipsos fructus esse extantes ac repositos, nedum in horreo proprio beneficiati, sed etiam in alieno, in quo per alium, ipsius tamen beneficiati nomine repositi sint, ibi *Et intelligo horreo suo, vel alieno suo nomine*, quæ verba regitūtur etiam apud *Coccin. d. dec. 476. num. 3.* unde sumitur, quod etiam ab alio ipsi fructus nomine beneficiati percipiuntur, atque à solo separati sint, ac in alio loco tanquam ejus proprio repositi, etiam ageretur de ipsius fructibus identitatis & in specie; Multo magis in præsentem, ubi non agitur de ipsis fructibus perceptis per assignarios, etiam abque dubio de facto confusis cum eorum bonis, sed de pecuniis, quas pro pensione ipsæ solvant dicto banco tanquam adjecto seu mandatorio Cardinalis, ad ejus proprium ac privatum nomen idem bancum, duplicem representando personam, eandem pecuniam deposuerat.

Ad id autem præbandum, dignoscendumque errorem credendum, necessariū esse mixturam, seu incorporationem materiale ac de facto cum aliis bonis, advertendum reflectendum esse ad quæstionem inter *gloss. & Azonem* super intellectu textus in *l. si usufructuarius messes, ff. quibus modis usufructus administratur*; Si quidem *Azonibus*, ejus opinio majorem habet sequelam legitimam, credit indistinctæ, tam in usufructuario, quam in possessore bonæ fidei, ut ad faciendam fructus suos, illosque transmittendum ad hæredes, sufficit quod sint à solo separati, quavis in horreo non reconditi, quasi quod differentia inter possessorem bonæ fidei, & usufructuarium constituta, consistat in eo, quod primus faciat suos fructus à solo separatos, sive proprio sive alieno nomine percipiantur, alter vero suos non faciat nisi à seipso, vel altero ejus nomine collecti, sed à solo separati sint.

Verum *gloss. in l. si usufructuarius* verbo percipiantur, & in *l. ex diversis ff. de rei vindicatione*, & in *g. his verbis Insistit de rerum divisi. verbo percipit*, opinatur in usufructuario non sufficere solam separationem à solo, alias sufficientem in possessore bonæ fidei, sed requiri etiam repositionem in horreo, ut de utraque opinione, cæteris relatis, habetur apud *Apon. consil. 100. lib. 1. Castill. de usufructu quest. 79. num. 10. & sequent. bene ac elaboratè Hodierne, contro. 4. num. 14. cum sequent.* Atque ista quæstio occasione dedit *Redondo de spoliis cap. 3. num. 22.* se involvendi in eo, an Clericus potius possessori bonæ fidei, quam usufructuario comparandus veniat, dum *gloss. in cap. si propter verb. primi anni de re script. in jectis*, & *Calderin.* ubi supra, ac ceteri sequuntur opinionem *gloss.* atque regulantes beneficiarium ad ipsam usufructuarii non contentantur sola separatione à solo, sed ex eunt perceptionem à seipso, vel altero ejus nomine, mediante repositione in horreo consummatam.

Ex ea ratione, quod cum usufructuarius non sit dominus, neque pro domino possideat, non facit fructus suos ex sola possessione, sed ratione juris percipiendi,

ciplendi, quod operativum non est, nisi ab ipso vel altero ejus nomine ad exercitum deducatur, & siue quo exercitio non dicitur sequi translatio domini, pro qua necessaria est traditio ex deductis per *Hodierm. d. controu. 4. num. 19. & sequent. & num. 28.* Ideoque punctus non est in commutatione, vel incorporatione cum aliis bonis propriis materialiter ac de facto, sed est in illa perceptione seu repositione nominis proprio in horreo, vel alio loco, per quam fructus imputentur dominum, atque adiacentia a priori dominio Ecclesie, vel respective proprietarii, transiunt in novum dominum privatum beneficiarii seu usufructuarii, unde bene *Calderin.* tali casu dicit eos transmitti ad heredem.

Quod in verbis bene probat eadem Constitutio *Julii III. §. 1.* dom ponderatur, quod quanto fructus non sunt percepti, dicuntur bona Ecclesiastica, utpote continuantia in eodem Ecclesia domino, in quo sunt ipsa bona fructuum productiva, tanquam effectus adhuc non separatus a sua causa, ideoque econverso ubi sunt separati a solo, ac repositi in horreo, vel alio loco pro nomine beneficiarii, desinunt esse Ecclesiastica utpote separata a dicta causa productiva, & effecta prophana de dominio privato; Et sic totus punctus est, an sequatur ille perceptio actus, per quem refertur dicta separatio effectus a sua causa, & per quem actum, dominium fructuum, ab uno abdicatur, & in alterum transferatur.

Et hinc dicebam, quod ubi etiam existerent ipsimet fructus in horreo, ut sublinebam in causa *Ferrarien. pro Iosepho de Vita*, ut in *his disc. §. 3.* adhuc non posset Ecclesia, vel ejus loco Camera pretendere eos esse suos, ut in terminis frumenti reperti in horreo *Verniglot. d. conf. 49. §. 1.* Idemque in isto casu, quando pecunia per usufructuos soluta reperitur identica deposita in banco per viam depositi civitatis & regularis in sacculo obliata, quoniam etiam tunc, ob descriptionem ad proprium nomen Cardinalis, diceretur dictus actus translativus domini; glarius verò ac extra difficultatem, dum pecunia commixta erat cum illa banchi, seu depositarii, utpote depositata per speciem depositi irregularis, per quod vera commixtio, atque legalis contumptio sequi dicitur, ex deductis in proposito avocationis non sequende de pecunia consumpta per *Fontane. l. de pact. claus. §. off. 8. par. 7. num. 1. cum sequent.*

Ita enim fingitur quod bancherius duplicem repræsentet personam, unam ad se seu mandatarii exigentis ab usufructu nomine Cardinalis pecuniam ab eis debitam, & alteram depositarii, per quem eandem pecuniam tanquam propriam mandatarii deposuit, ut in specialibus terminis ejusdem bancherii dictas duas personas diversas formaliter repræsentantis, habetur in *Romana Cambiorum 14. Junii 1660. & 10. Martii 1661. coram Ursilio*, de qua causa habetur actum sub *tit. de Cambii disc. 1. & 2.* Et conferunt, quæ de eadem personarum reduplicatione habentur in *Romana fructuum locorum, mentionibus sub tit. de regularibus ad materiam officiorum, disc. 13.*

Difficultas circa præmissa cadere posset, quando non accederet ejusdem beneficiarii animus, sine quo dari non potest acquisitio domini; Verum ea in hac facti specie cessabat, cum Cardini hoc mandando usufructuarii, quod solverent dicto banco, ita liberationem reportando, dicitur ita construisse dictum bancherium ejus mandatariarum ad exigendum suo nomine, atque decessisse animum efficiendi summi id quod nunc exarum ad ejus nomen & credendum in eodem banco deferretur; Et ex his et debet, quod de iustitia pro hac parte quoad istas pecunias responderi debet.

Quo vero ad alteram impositionem, super fructibus seu vere inextinctis sive super illis, qui per usufructuos jam percepti essent, non soluta tamen per eos pensionem, qui ante dictum Indulgentiam *Clem. XI.* abique

dubio sub nomine non perceptum, seu inextinctum venebant, licetbanus Ego & ceteri pro parte M. Conestabiles scribentes, Constitutionem *Julii III.* utpote loquentem de beneficiis ac rectoribus, non comprehendere istum casum, in quo agebatur de reservatario fructuum, unde propterea remanebat casus omisus ac extra dictam Constitutionem, ut in puncto firmat *Spada conf. 151. lib. 1.* ubi plura deducit fundamenta, ideoque dicebamus istam auctoritatem tanquam punctualem non habentem contradictonem attendendam esse ex deductis *decis. 122. num. finalis par. 5. rec. cum aliis per adden. ad decis. 120. num. 42. par. 3.* Possibile cum ageretur de Doctore gravi, utpote ex hujus Curie sua tempestate primarius Advocatus, qui deinde ad munus Advocati Cameræ & fisci assumptus fuit, ut ejus consilia docent.

Et quamvis antequam fieret casus hujus controversie, deducendo hanc causam auctoritatem in scriptura edita pro consimili controversia pendente in Tribunali Nuntiatuæ Neapolis in *nona Sarnen.* pro Sigifredo mundo Spada possessore Abbatis, quam Cardinalis patrus sibi resignaverat cum reservatione fructuum, per illos Camerales replicaretur quod dictum consilium edictum esset in una causa Status Mediolani, in qua dicta *Constitutio Julii III.* non intret: attamen hoc erat æquivocum, quoniam a dhibitis diligentis, comperit esse in una *Faventina*; Et ulterius citam fuit in dicto Stam, nihil ad rem, cum cessante dicta *Constitutione Julii*, intret jus commune ad favorem Ecclesie, cujus dispositio ibi incoacta remanet, ut plene probat idem *Spada conf. 152. eodem lib. 1.* tibi plures adducuntur decisiones, unde propterea nil restat.

Verum discurrendo etiam punctum per rationes, ac principia, (ut de hinc inde auctoritatibus faciendum est,) adhuc scribendo tanquam Advocatus, dicebam ita respondendum esse, quoniam ideo fructus inextincti per beneficiarium pertinent ad Ecclesiam, cujus vice ubi sunt Collectores ex dicta *Constitutione Julii III.* per Capitulum, quia beneficiarius dicitur Ecclesie administrator non faciens fructus suos, nisi postquam ipse vel alter ejus nomine percipiat, ita & taliter, quod illi desinunt esse de dominio Ecclesie, ac transiunt in privatum dominium beneficiarii, ita ut donec id sequatur, dici non valeat de ejus bonis, & consequenter neque cadant sub altera specie spoli bonorum ipsius detentis, *Seraph. decis. 592. in fine & 594. num. 15. Rot. dec. 329. num. 3. part. 4. recen. num. 3.*

Ista verò ratio cessat in reservatario fructuum, quoniam hic non est rector & successore non est administrator Ecclesie, ita ut dici valeat quod fructus colligantur administrationi nomine Ecclesie, donec ab istius dominio exeuntes efficiantur de privato dominio beneficiarii, quoniam reservatarius eisdem fructibus obtinet directe ac immediate jure proprio tanquam Papæ donatarius, non autem titulo administrationis capiens fructus jure servituti per Ecclesiam debite ipsius reservatarii persone, ut ex *Mandaf. Paris. & aliis advertitur decis. 1. num. 14. par. 9. recen.* & habetur *supra disc. 30.* ideoque magna differentia videtur inter unum casum & alterum, quoniam beneficiarius dicitur obtinere fructus beneficii, non principaliter, & directe ex persona propria, sed acceperit & consensit ad administrationem completam, id est, post supportata Ecclesie onera, quibus principaliter debent, (quod ante aliquos de facto soleverat, Deus scit.)

Dabam in hoc exemplum fieri rationem differentie, inter fideicommissarium, & inter legatarium alicujus quoniam fructum ad eum, quoniam primus decedens in quibundam casibus per DD. distinctis non transmittitur ad ejus heredem, fructus vero ad eum bonorum fideicommissarii, ex deductis per *Franch. de sig. Grajan. disc. 292. num. 41. & sequent. & alios collectos per Gimb. v. v. 292. n. 9. & habetur in Cat. recen.*

in sua materia *subdit. de fideicommissis dist. 1. 7.* Hæc autem difficultas cadere non videtur in dicto legato fructuum, ex iis, quæ habentur ad materiam textus in *l. 1. d. de i. ff. de usufructu, & l. si usufructuarius mortuus sit quævis modis ad usufructum amittitur*, ex dicta ratione, quod primis dicitur percipere fructus quodam jure administrativo, alteri vero jure suo.

Itum magis proxime, adducebam alterum simile, inter beneficium, & pensionarium; Certum enim est quod beneficium minus jus habet in Ecclesia, ejusque bonus, quam pensionarius, cum ille tanquam Ecclesiæ sponsus, jure mariti & quodammodo domini utrius possidere dicatur, quod non est in pensionario, qui nullum jus habet in Ecclesia, ejusque administratione vel sub æterno dominio ejus bonorum, cum pensio sit quid merè temporale, nullum jus super Ecclesia habens, ut p. offes in sua materia *sub titulo de pensionibus* Maj. autem jus habet reservatarius fructuum, cum pensio pensionarius, cum primis capiat manu l. 1. 2. alteri vero renatur accipere à manu Titularis. *Lo. v. lib. 1. quest. 33. num. 50.* & supponitur dicta de *ist. par. 9. recitat. & apud Ro. d. 1. 318.* Et tamen scilicet *Nota in V.* à qua, per quod iam arguuntur à contrario sensu; Camerale introduxit etiam in pensionibus inexactis, idem quod in fructibus, certum est, quod pensionarius de jure transmittit ad heredes etiam pensionis inexactam *Garr. conf. 19. lib. 2. Gign. de pe. fidei quest. 1. 2. & conf. 145. Re. 1044. de Spolis quest. 1. num. 27. Naval. de transmiss. cap. 71. num. 1. Bar. de. l. 1. 2. 8. num. 3. 670. & 841. num. 1.* Quod aliam non habet differentiam rationem illi prædictam, quod beneficiarius caput fructus est jure a cetero & administratio, pensionarius autem obtinet quandam quotam jure donatarii particularis. Quæ ista videbantur probabiliora fundamenta, quam illa deducta per *Spad. dict. 24. l. 11.* quæ minus turba putabam, cum ipse pro claretur terminis usufructuati, se fundando in dispositione textus in *l. de usufructu ff. de usufructu*, sed maius, cum hic procedit solum in pensione dubitata per consensum pro fructibus jam perceptis, atque de ipsius consensu privato domino effectus; De reliquo autem obstat quæ supra habentur ad materiam textus in *d. l. si usufructuarius mortuus sit*; Ideoque licet ille Doctor sit alias gravis, nimisque judiciosus, nihilominus usque ad consensum videtur parum tutum circa probationem assumpti quod potius subtile videretur cum dicta alia ratione, sive cum ea casus omitti non comprehendendi sub exorbitantibus dispositionibus.

Quamvis autem scribendo tanquam Advocatus hæc ledacerem, tamen in ab initio in congressu habito pro directione causæ, cum consuetudine innotuit infirmam, sentiebam magnam difficultatem, quoniam licet reservatarius fructuum non dicatur administrator Ecclesiæ, cum illud jus residat penes Episcopum seu Rectorem, qui dicitur ejus sponsus, ac jure in rituali administrat respectu ipsius Ecclesiæ ac jure Ecclesiasticorum, arcam, quoad bona temporalia, ipse reservatarius est magis administrator quam Titularis, quoniam soluta congrua tanquam uno ex oneribus administrationi incumbendis, ad eundem reservatarium pertinet ipsi bona administrare, onera supportare, ac alia agere, quæ ad patrimonium domini, seu generale administratorem pertinent, retinendo pro se ipso id, quod, necessitatibus oneribus supportatis, superest, ergo etiam ejus titulus circa fructuum perceptionem est accessarius & consecutivus, eodem modo, quo ille beneficiarius, quamvis causa seu ratio tituli sit diversa, cum in beneficio militet illa juris maritalis, seu administrationis ipsius Ecclesiæ tanquam ejus sponsus, in reservatario autem illa donationis seu præfæctæ temporalium tantum per Papam sibi concessæ.

Potissimè dum etiam in donatario particulari alii. *Card. de Luca Testat. Tom. XII.*

cujus quotæ vel quantitatis fructuum, (qualls est pensionarius) quamvis certum sit, quod in parte juris non inter spolum, nihilominus contrarium abique dubio de facto servatur, & consequenter per argumentum à fortiori, clariù idem dicendum est in usufructu reservatarii; Nihil obstat superius infirmata responsione, quam ego & ceteri Advocati dabamus circa casum omnium, seu circa extensionem non dandam in odiosis, etiam ex identitate, vel majoritate rationis, quoniam id stare non videtur in ratione extensiva sed interpretativa, cum *Constitutio Inlu III.* nullum continere videatur odium vel gravamen hæc di, dum solum exorbitat à jure in præjudicium Ecclesiæ vel successoris, atque, ut supra dictum est, in alio non imitat juris communis dispositionem, nisi in eo, quod id, quod alia Ecclesiæ de jure deberetur, in locis, ubi adsum collectores Apostolici, applicatur Camera.

Atque majorem per habilitatem contra Camera habere videbatur dictus alter casus supra infirmatus in *Sarum* pro Spada, in quo fructus, vel naturæ, & non exacti, vel non maturi, pro rata temporis, qui per Nuntiatum præcedebant, pertinere dicebantur ad Titularem tanquam Dominum, ac Rectorem, magis jure proprio per invocationem obituli seu cessationem servitus, quam inter transmissionis ex persona beneficiarii defuncti, quasi quod, Constitutiones, ac decisiones, & jura loquentia de hac materia, percutiunt casum, in quo per mortem beneficiarii sequatur beneficii vacatio, quæ per mortem reservatarii sequi non dicitur, cum solum lequatur cessatio servitus, & nihilominus etiam in eo casu contrarium judicatum fuit, atque oportuit se componere.

† De materia hujus & seq. dist. agitur infra 137. & 138.

ANCONITANA, seu NULLIUS SPOLII,

Pro CAMERA.

Com HÆREDITATE CARDINALIS DE MEDICIS.

Disquisitio præveritate, in consuetudinem sequi cum temperamento.

De eadem materia transmissionis fructuum inexactorum, seu perceptorum, & adhuc existentium in horreis, ad heredes beneficiarii, habentis indultum testandi etiam de bonis Ecclesiasticis; Et quid de animalibus aliisque instrumentis, ac melioramentis separabilibus: An pertineant ad Ecclesiam & successorum, vel deduci possint per heredes beneficiarii.

SUMMARIUM.

- 1 *Falsi serici.*
- 2 *In casu quo non adit indultum testandi, distinguuntur persona consentientes de perennia fructuum & animalium.*
- 3 *De alia distinctione bonorum super quibus cadat censura.*
- 4 *De mobilibus grossis pertinentibus ad Ecclesiam juxta Constitutionem Pii V. & quoniam fini.*
- 5 *Quid de animalibus, & melioramentis, distinguuntur inter clericum habentem, ac non habentem indultum.*
- 6 *Etiam in indultario datur alia distinctio.*
- 7 *De detractione melioramentorum competente secularibus, vel emphiteutis, & similibus remissive.*
- 8 *Quomodo dignetur, an animalia & melioramenta donata sint Ecclesiæ.*
- 9 *Melioramenta inseparabilia detrachuntur.*
- 10 *De ratione ob quam animalia transmittuntur, seu detrachuntur.*
- 11 *Respondetur contrariis, in quibus terminis procedant.*

12. *De nominibus debitorum, & de Constitutione Urbani VIII. super excessibus.*
 13. *Quid de fundamentis atque fructibus reconditis in heredo.*
 14. *De contraria observatione.*
 15. *An & quando compositio redeat speciem condemnationis.*
 16. *Obveniens rem ex transactione, dicitur obli. ere jure suo antiquo.*

DISC. LXXXII.

1. **P**ROVISUS Cardinalis Carolus de Medicis usque ab anno 1623. de insigni Abbazia Clarevallens. Anconitanæ seu Nullius diocesis; ad effectum melioris cultus bonorum, majorisque perceptionis fructuum, diversis temporibus, per ejus ministros, notabilem emit quantitatem bonum aratorum, ac etiam vaccarum, eorumque, & pecudum; quæ animalia tradita fuerunt laboratoribus 21. prædiorum ejusdem Abbatæ ad fociationem, atque ut vulgo in regione dicitur *a cutime*, cum pacto præstandi certam annuam præstationem frumenti; Sequito autem obitum dicti Cardinalis circa initium anni 1660. instituit hæredem in vim indulti Apostolici etiam in bonis Ecclesiasticis filio primo, vel secundo genito M. Datis Etruriæ; inter istum & Cameram octa est controversia, tam super dictis animalibus, quam etiam super aliis mobilibus & instrumentis, ac super nominibus debitorum, & frumento, cum proximæ recollitur, quam etiam alterius anni præcedentis adhuc in portu existente, unde de super ex parte Cameralium hoc veritate consultus.

Respondi, quod ad æquivoca tollenda, congruamque applicationem auctoritatum, quæ de super circumferri solent, duo casus constituendi sunt, Unus scilicet in putis terminis juris, præcedendo ab indulto testandi, quo clericus decedens porritur, etiam de bonis ecclesiasticis seu Ecclesiæ ac beneficiorum causæ quævis; Et alterum accedente dicto indulto, in quo secundo casu in hac facti specie versabamur.

Primo casu, in locis, in quibus adsunt Collectores Apostolici, & consequenter est in quo spoliom Cameræ; tres personæ dicuntur esse scens; Una est hæredis prophani seu pagani, quem clericus moriens ex testamento, vel ab intestato habet in bonis indifferenteribus; Altera est ipsiusmet Ecclesiæ, cujus nomine agat successor, non jure spoli vel successorio in bonis jam existentibus, ac effectus de clerici dominio, (in quibus aliis ipsa Ecclesiæ utpote ab ea provenientibus esset legitima hæres;) Et tertia est Camera Apostolica.

Quia personarum distinctione sic stante, descendit ad distinctionem bonorum in quatuor species; Unam scilicet mobilium; Alteram animalium aliorumque melioramentorum; Terciam nominum debitorum; Et quartam fructuum jam recollectorum, ac in herede existentium.

Quatenus pertinet ad primam speciem mobilium, modica, vel nulla adesse videbatur difficultas, quoniam cum omnia essent mobilia vulgò *g. effa* nuncupata, ut sunt, vini dolia, tabulæ, scamna, & similia, intrat clara *constitutio 42. p. 1. r.* repetit. *post Redan. d. Spolia*, ut pertinet ad ipsam Ecclesiæ, ita neque hæredes ratione successionis, neque Camera ratione spoli aliquid præterire valeant; dictaque Constitutio videtur potius juris communis declarativa, quam novi juris inductiva, cum hæc videantur instrumenta fundi, ac tunc de illis bonis, quæ fieri solent, ut perpetuo factis vel do vni addita sunt, venientia sub obligatione administationis.

Quo verò ad secundam speciem animalium, ac melioramentorum; *Abb. in c. p. finalis n. 1. de priv. cler. in v. m.* loquendo de melioramentis, distinguit, an facta essent ex bonis partitionibus, seu alias, quam

ex illis. Eccl. fidei five beneficii, vel è contra, ut primo casu detrahatur per hæredem, secundum autem teneantur penes Ecclesiæ, & de qua distinctione *Redan. qu. 31. 3. 4. sed in contrarium, nam. 33. & sequent.* Verum advertebam hujusmodi distinctionem in proposito non intrare, cum procedat attento primo casu supra distincto, quod scilicet, cessante in dolo testandi, procedendum sit cum solis terminis juris, ac succedere cum concursu dictarum trium personarum, quo casu dicta melioramenta, quamvis de dominio beneficiati, ac alias de jure detrahabilia per hæredem, spectant ad Ecclesiæ, non jure proprii domini, sed jure successorio tanquam bona acquisita ex ejusdem Ecclesiæ fructibus & emolumentis, in quibus ipsa est clerici hæres, atque Ecclesiæ vices, in locis ubi sunt Collectores, hodie occupat Camera, ut supra; Vbi verò concurret indultum, hæc inspectio cessat, cum pertineat ad hæredem beneficiati, ut bene advertitur *per Ketam decr. 761. part. 1. divers.*

Quare dicebam, partem esse in eo, an hæc animalia, aliæque melioramenta de communatura separabilia, facta essentur animo donandi, ac perpetuo addicendi fundis, ac præditi tanquam eorum instrumenta, ita ut eorum dominium illico quæritur facti Ecclesiæ, etiam ipso beneficii iure vivente, qui neque volens, retro, vel dimisso beneficio, ea detrahere posset; vel è converso, juxta ea, quæ habemus in materia detractionis melioramentorum competentium fideicommissario, ac emphyteutæ, vel feudatario, five usufructuario, & finalibus possidentibus bona resolutibilibus, ex deductis in sua respectiva materia præsertim *sub tit. de feudis disc. 27.* ac etiam *sub tit. de emphyteusi*, & sub altero de *detractionibus*, ut in terminis advertitur *dist. dec. 761. part. 1. divers.* unde propterea est quæritio potius facti, ac voluntatis quam juris, quoties non habeatur voluntas certa, qua concurrens, cessat omnis dubitatio.

In dubio autem, pro indaganda ambigua voluntate beneficiati, an esset juxta unam vel alteram speciem, considerabam, quod si de tempore quo beneficiatus provissus fuit, invenisset in præditi beneficii boves, aliæque animalia tanquam instrumenta fundi, tunc certum esset, quod extantia spectarent ad Ecclesiæ jure domini, tanquam subrogata in locum demortuorum, ex ea obligatione, qua beneficiatus, adinstar usufructuarii, ac similium supra exemplificatorum, de jure premittitur; Ubi verò non invenisset, fore bona non essent talis qualitates, cujus eadem animalia esse deberent, ibi fixa ac perpetua ad dicta tanquam instrumenta necessaria, ita ut eorum introductio fuisset solum economica, & gratia indultæ, ac majoris perceptionis fructuum, & tunc, cum essent separabilia, regula est exclusiva donationis, nisi de ista saltem conjugaliter constet, ac succedere per detractione ac transmissione ad suum hæredem, ex deductis per *Borhop. in l. divortia 5. finalis par. 1. ff. solut. matrim. ex n. 58. ad finem Blott. conclus. f. final 63. & Oberth. l. de feud. c. 10. conclus. 43. De Marin. resol. 1. c. lib. 2. cum aliis in d. l. c. 27. de feudis.*

Improbabile siquidem videtur, ut provissus de Episcopatu, vel beneficio, qui ad proprios vel descendentes libere omnia bona transmittere non potest, voluerit notabilem impensam de proprio facere in hujusmodi animalibus, ita & taliter quod ad dies, vel menses decedens impingueret sibi ignotum, ac potius exolum successorum; Et quod magis est, privaret seipsum etiam viventem, ne de hujusmodi bonis disponente posset, fore dimisso beneficio ea detrahere stante præsertim consuetudine in Italia, qua regulariter hujusmodi animalium introductiones, si non non solent per beneficiatos, utpotè solitos percipere fructus mediantibus colonis, atque pauci sunt, qui hujusmodi diligencias, ac industrias adhibent; Ideoque exceptis, ut dictum est, illis animalibus, quæ instrumenta fundi dici possent, concludebam pro hærede beneficiati potius respondendum videri. Et

Et quamvis ex parte Cameralium constitueretur fundamentum in deductis per *Surd. conf. 35 g. num. 50. & seq.* super præsumpta donatione expensatum, ac melioramentorum, ac etiam in auctoritate *Rota dicta dec. 76. part. 1. divers.* Dicebam tamen istas auctoritates non facere ad rem dicta enim *Rota* decisio potius retorqueri videbatur, cum admittit competentiam detractionum hæredit, sed quia hic representatur per eandem Ecclesiam, hinc jure confusionis eam non patitur, considerando tamen eam tanquam succedentem beneficiati, non autem tanquam dominam, possit quia loquitur de expensis, seu melioramentis inseparabilibus deducendis per viam retentionis, seu solutionis estimationis jure crediti potius quam jure domini, in quibus etiam terminis loquitur *Surd. ubi supra*, idcirco quicquid fin de isto casu, (de cujus veritate opus non fuit agere, utpote extra facti speciem) quoties tamen agitur de separabilibus vendicandis non interfectionis, sed jure detractionis, ac domini, esset dissoluta, quoties ex præsumpta donatione non datur ab initio dominium, & incorporatio in Ecclesia.

Circatertiam speciem nominum debitorum, distinguam quod, aut agbatur de illis, quæ immediate proveniunt à fructibus, ac eff. & ibi ipsius beneficii, ut sunt census, vel alii fructus civiles maturati in vita beneficiati, & non ex actis, seu etiam sunt pensiones debite per colonos, ac affectuarios qui fructus jam percipiunt, atque suos fecerunt, & tunc cessat omnis difficultas, quoniam quicquid accedente indulto testandi de jure dici posset, omnis questio sublata est per *Constitutionem Urbanam VIII.* quæ eam contra beneficiatum, vel ejus hæredem decidit ad favorem Camere, ut habetur etiam *dec. præced.* Licet post hæc scripta supervenerit favore Cardinalium moderatio *Clem. IX.* Aut de illis nominibus debitorum, quæ proveniunt ex impræstantis fumentorum ab ejusdem beneficii præstis perceptione, quæ factæ sunt colonis, ac laboribus, pro eorum auxilio, sive ad effectum renovandi fumentum, ut fieri solet, & tunc concludebam contra Ecclesiam consideratam tanquam dominam, cum abque dubio fructus sit ita jam collecti essent, atque nedom esset. Trans de dominio beneficiati, sed etiam per novationem transfusi in aliud creditum; Solumque (circumscripto indulto) prændi potuisset spectate ad eandem Ecclesiam, vel respectivè ad Cameram jure successionis, ac spoli, dum constabat esse jura provenientia ex ipsius beneficii fructibus, & sic bona Ecclesiastica; Et quamvis prætenderetur per Camerale, istum quoque casum venire sub dicta *Constitutione Urbanæ* considerante solum actum inextinctionis, quamvis ipsi fructus, quoniam ratione pensio non exacta debita est per colonos vel affectuarios de facto percepti & confusi, vel consumpti essent, nihilominus ego habebam difficultatem, quoniam cum dicta Constitutio loquatur de fructibus inextinctis, nullo modo congruere videbatur hujusmodi impræstantis, cum quibus dicebatur, juxta naturam novationis, beneficiatum jam percipisse & consumpsisse fructus, atque tanquam diversam personam jure proprio nomina debitorum acquisivisse.

Demum quoad quartam & ultimam speciem fumentorum, jam per menses recollectorum, ac existentium in horreis, in quibus per beneficiati procuratores, ac ministros ejus nomine recondita erant, ad economiam ac majorem industriam gratia conservandi, atque meliori tempore vendendi; Stante dicto indulto, pariter respondendi, magnam difficultatem habere contra Cameram, ac respectivè contra Ecclesiam, ex punctualiter deductis per *Formiglion. conf. 491.* cum aliis, quæ ex *conf. 21. Caderini de pæcul. Clericorum*, in hac materia habentur deducta in *Bonn. disc. præcedenti.*

Et quamvis Camerale, tam in ista causa, quam *Card. Luca Theatr. Tom. X. li.*

in dicta *hæron.* magnum constituerent fundamentum in contraria observantia, & præsertim occasione ubi *Cardinalis Romæ Episcopi Tiburtini*, & *Cardinalis Sabelli*, reservatarii fructuum Ecclesiæ Salernitanæ cum similibus; At tamen non videbatur tutum fundamentum; Tum quia, cum ex præmissis contrarium videatur de jure clatum, requiritur potius esset observantia præscriptiva cum suis requisitis consuetudinibus contra jura, ut in his terminis in specie observat *Noai. de transmiss. cap. 71. in præcepto*; Tum etiam quia neque de facto aderat dicta observantia univoca & pacifica, ut requiritur, ad effectum ut suos consuetos etiam interpretationis effectus operetur, ut *supra discurs. 28.* dum constabat omnes in omnibus casibus controversias sopitas esse per concordiam seu compositionem cum hæreditibus, qui id verisimiliter fecerunt, potius ad reddendas vexationes, ac molestias, quæ de facto per Camerale & Collectores præstari solent, ut quotidiana praxis docet.

Unde dicto Cameræ Advocato exstante conclusionem Criminalistam, quod compositio vicem condemnationis habeat, ejusque effectus operetur, replicabant id procedere in ea compositione, quæ fieri per iudicem tanquam per speciem potest, live per reum jam condemnatum ad aliam poenam, pro istius retentione, seu commutatione; Sicut autem in ea compositione, quæ fieri ad fugiendas molestias, ac se ponendum in tuto ab eo damno, quod malus causæ eventus parire posset, ut ita distinguendo firmant communiter scribentes, de quibus *Capit. de Baron. prag. 6. num. 37 & 168. Roui. super prag. in rubr. de compos. num. 1.* concivis meus *Robertus Maranta conf. 6. num. 25. & sequent. Farinac. quest. 21. num. 21.*

Alia etiam vera, & recepta conclusione in idem concurrente, quod transiens non dicitur id quod ex transactione obtinet, ex novo jure vel titulo obtinere ab alio contrahente, quem in ejus auctorem agnoscit, sed obtinere dicitur jure proprio antiquo, ita confirmato per remotionem obstaculi ad text. in *l. profundo C. de transact. ubi Bart. num. 3. Castr. num. 7. & ceteri per. Novogel. alleg. 37. num. 4. Molin. de primogen. lib. 4. cap. 9. num. 21. in fine. Rota in Romana Casalis 18. Junii 1660. Corro & dec. 306. num. 6. part. 1. recent.* Controversia tamen, non expectata judiciali discussione, fuit habuit cum quodam temperamento.

FERRARIEN. FRUMENTI,

Pro JOSEPHO VITA DE VITA,

Cum CAMERA.

Casus disputatus in Congregatione Camerali, credo resolutus pro Josepho.

De eadem materia fructuum beneficii collectorum, ac distractorum de tempore infirmis beneficiati: An licet alienari poverint, ita ut possessor molestari non debeat, vel potius Camera eos vindicare possit.

SUMMARIUM.

- 1 Facti series.
- 2 Indultum ostendendum non suffragatur pro fructibus inextinctis.
- 3 Ubi agitur de exaltis, ac effectibus de domo beneficiati si exstant, Camera eos precipit potius jure spoli, quam fructuum inextinctorum, ideoque suffragatur indultum.
- 4 Quoad etiam fructus exstantes dicantur consumpti ob debita contracta pro illis usibus, pro quibus alia decisi fructus consumere oportuisset.
- 5 Quod ex fructibus perceptis per prædecessorem suppeditari debeant alimentaria, & alia successori.

- 6 Quod id non sit in usu, & de participatione prædictæ foris, vel Camera etiam de fructibus pendensibus, qui percipiuntur per successorem.
- 7 Succ. sive vel Camera tenetur ad debita contracta per prædecessorem pro expensis cultus, ac aliis pro futura collecta.
- 8 Idem de debitis generalibus pro sustentatione beneficiati, & de ratione.

DISC. LXXXIII.

¶ Vm Cardinalis Machiavellus, Episcopus Ferrariensis, frumentum collectum de mensibus Julii & Augusti illius anni in quo decessit, in horreis repositum fuisse, gratia illud opportunitate tempore pro majori pretio vendendi, ipse pro proxijs personæ ac familiaris sustentatione, aliisque Ecclesiæ oneribus supportandis, motus pecunias habuisset à Josepho in Civitate campore, incidens de mense Novembris in gravem morbum, ex quo post aliquos dies obiit, bonam fidem agnoscendo erga dictum creditorem, illi consignari mandavit in satisfactionem sui crediti proportionatam frumenti quantitatem; Sequuta vero dicti Cardinalis morte, cum stante *Constitutione* Ro. Urbani VIII. indultum testanti, quod Cardinales obint non, non suffragatur pro fructibus inexactis, ut adveniret etiam *duobus disc. præced.* Hinc proinde ministri Camerales dictum frumentum fræquerant, unde introducta causa in Congregatione Cameraali pro dicti sequi remotione.

Scribens pro Josepho, deductam eisdem distinctiones ac auctoritates quæ habentur in *d. duobus disc. præced.* illisque præsuppositis, ne idem repetatur; dicebam etiam in sensu veritatis, quod cum frumentum jam recollectum, atque à solo separatim per menses repositum fuisset in horreo gratia expectandi tempus magis congruum pro illius venditione, absque dubio dici non poterat, quod esset fructus inexactus, solumque prædicti posset, quod tanquam bona provenientia occasione Ecclesiæ, caderent sub spolio jure successorio, quod non obstat stante indulto in parte operativo, dum *d. Confis. Ro. Urbani VIII.* percutit solum ea quæ veniunt sub nomine fructuum inexactorum, sub quorum nomine, certum videbatur istud frumentum non venire, ex eisdem auctoritatibus, de quibus *d. disc. præced.*

¶ Clarius verò quoniam isti fructus non solum erant percepti ac effecti de dominio dicti Episcopi, sed etiam dici poterant consumpti æquipollenter, dum debitum in cuius causam dati fuerunt, contractum erat pro sustentatione Episcopi ejusque familia, aliisque Ecclesiæ oneribus, pro quibus alias oportuisset eos vendere pro minore pretio, & consequenter con majori eorum consumptione; Atque hoc stante dicebam, quod ad favorem hujus creditoris interbat æquativa actio, fortius verò exceptio utilis negotiorum gestorum, nam alias Camera ex his fructibus mini habuisset; Ac etiam in idem bene conf. te ponderabam ea, quæ habemus circa distinctionem ad plures effectus, inter alimenta præterita & futura, quod futurorum nomine veniunt etiam præterita, si pro illis contracta sunt debita, quæ remaneant dissolvenda; Et ea quæ habemus de locupletatione, quod locupletior factus dicitur ex consumptione in eos usus, pro quibus alias oportuisset distringere bona propria, quæ superflua alias non supererant.

¶ Ponderabam item, quod cum beneficiatus debeat vivere ex fructibus beneficii, adeo ut plurimum sententia sit, quod si quando obtruit beneficium, non inveniat fructus cum quibus se sustentare valeat, teneatur prædecessor, qui fructus collegit, subministrare omnes expensis usque ad novos fructus, ex deductis apud *Roggen. dec. 37. num. 48. cum pluribus sequ. par. 2. Bell. disquis. clerici al. par. 1. § 15. n. 1. de bonis clericorum* conferant deducta per *Spadam curs. 32. n. 4.*

& *§ lib. 3. & per modernum de Pannimollis in prax. Confis. l. 1. num. 10. & 11.*

¶ Quamvis hoc de facto non sit in usu, quicquid allegati dicant, ne discursum fuit in alia *Ferrariensis disc. præced.* sequenti, in qua tam per partes hinc inde, quam per Cardinales arbitros adhibita fuerunt exacte diligentie, an id reperiretur unquam ad praxim deductum, & inveniri non potuit, seu potius competum fuit, certum ac notoriam esse contrariam oblationem, tam Tribunalis Theſaurarii, quam Nunciaturæ Neapolis, aliorumque locorum, quod non solum non dimittunt aliquid de fructibus collectis vel maturis noviter provilo, sed volunt partem fructuum pendendum pro rata temporis juxta computationem, quæ in proposito solvendi pensionem habuit pluries in sua materia *sub tit. de personis*, præsertim in *Noritonem. & in Arglen. disc. 14. & 15.* Attamen exinde deduci posse dicebam argumentum, quod multo magis ex istis fructibus pendentibus ac maturis de tempore possessionis ipsius beneficiati debet ipse vivere cum hujusmodi anticipata indirecta præceptione, sine qua alias vivere non posset, contrahendo scilicet debita solvenda cum fructibus, postquam percepti erunt.

¶ Et quemadmodum si possessor Episcopatus, vel beneficii, non valens proprio sumpto colere prædicia, aliasque expensas facere pro futura recollectione fructuum, ad hunc effectum contrahat debita, non videtur dubitandum, quod ipsometente, fructibus adhuc pendentibus, vel in tali statu existentibus, ut pendentes dici debeat, teneatur Ecclesiæ vel successor, aut Camera, (quæ ubi adest spoliū in jure Ecclesiæ succedit) solvere hujusmodi debita ex fructibus quos percipit, dum isti dicuntur illi qui superant deductis expensis; Et ad quod conferant ea quæ de potioritate pro alimentis possessoris majoratus, vel pro expensis in conservationem bonorum seu fructuum recollectionem, ac cultum bonorum habentur plene deducta per *Salgad. in labyrinth. part. 1. cap. 24. ubi concordantes.*

¶ Ita dicendum veniat teneri debere ad hujusmodi debita contracta pro sustentatione Episcopi, vel beneficiati, aliisque Ecclesiæ oneribus, vel quia istæ dicuntur expensæ pro colono, vel quia mutator sequi videtur fidem ipsorum fructuum percipientium, ac etiam ob magnum inconveniens, quod quando provisi de Episcopatu, aliisque beneficiis accedunt ad Ecclesias post fructus jam recollectos pro prædecessorem vel per Cameram, unde expectare debent futuram recollectam, interim, stante dicto usu non suppediendi ex recollecta jam facta ea quæ necessaria sunt usque quo nova sequatur, coegerunt fame perire, ac bonorum culturam deserre, aliaque negligere, Ecclesiæ cultum & ornatum concernentia, dum juvenile non possunt mutatores, nisi isti affecurati viverent ex fructibus proximè recollectis; Ponderando etiam, quod ut patet ex *discursu proxime præcedentibus*, hujusmodi quæstiones esse solent circa transmissionem, vel alienationem in hæredes, vel alios donatarios fontes causam lucrativam, ac ubi vigere potest suspicio fraudis, atque ita credo resolutum pro dicta remotione sequistri.

FERRARIENS. PERTINENTIAE FRUCTUUM ET BONORUM,

Pro CARDINALI PICO
Cum CARDINALI PONCO.

Casus disputatus coram Arbitris & resolutus in infra.

De eadem materia divisionis fructuum ac onerum inter beneficiatum prædecessorem renunciantem, & successorum; Ac etiam, An beneficiatus prædecessor detrahatur melioramenta separabilia, pura

puta animalia, instrumenta, & alia bona, vel potius acquisita censentur Ecclesie seu beneficio; Et de expensis culture ac seminis.

SUMMARIUM.

- 1 Falli solet.
- 2 De punctis disputatis.
- 3 De contrariis prædecessoris & successoris in beneficio pro solutione pensionum.
- 4 Fructus civiles dicuntur percipi singulis diebus, ideo dividuntur pro rata temporis.
- 5 Fallit, ubi prædecessor desit esse beneficiarius ex resignatione, & de ratione differentie inter istum casum & illum a mortis.
- 6 Secus in Episcopatu videlicet beneficio curato.
- 7 De usufructuario cum onere & sine.
- 8 Et etiam in Episcopatu vel beneficio curato inter conclusos, de qua non 6.
- 9 Quid ubi quis transferatur de uno Episcopatu ad alium.
- 10 Expense pro cultura fundorum non repetuntur per beneficiarium.
- 11 Reprobatur opinio volentium, ut prædecessor teneatur de fructibus collecta præcedentis suppeditare expensas successoris.
- 12 Quomodo inestigi debeat dicta opinio.
- 13 An & qua animalia per prædecessorem immixta in fundis Ecclesie possint vel non possint dari.
- 14 Signata seu mer. non probant de nullo animalium.
- 15 Donatio in dubio non præsumitur.
- 16 An & quando administrator vendere possit habita fide de preno.

DISC. LXXXIV.

Cum Cardinalis Pius expetens illud Cælum, quamvis nativum parum salubre, coactus esset Ecclesiam Ferrariensem, octo annorum circiter spatio satis laudabiliter administratam, dimittere in manibus Papæ, hic verò ante formatam admissionem sequutam in Consistorio penultima die Februarii 1665, destinasset eandem Ecclesiam transferre ab illi immolessi Cardinale Donghna, qui de facto transiit fuit, adepta possessione *facile 13 M. n. sequenti*; Hoc intermedio tempore, d. scientia, & consensu ejusdem Papæ, ac principaliter in gratiam & majorem commoditatem novi Episcopi, idem prædecessor, occasione sibi incumbenti administrationis amplissimi parochiani, exortis fructibus communis, temporalem dictæ Ecclesie administrationem suscipere seu continuare promissit per quamdam speciem implicitæ conductionis, accollendo scilicet in se onus solvendi pensionibus, quibus dicta Ecclesia gravata erat, & cum obligatione solvendi dicto successori annua scut. 2500. Cumque ad aliquos annos Episcopus successor cecideret hujusmodi conventionem sibi præjudicalem esse, dictus verò Cardinalis Pius ex consuetudine generositate, nedum libere dictæ conventioni recederet, sed etiam declarasset eam resolutam ab initio, perinde ac si nunquam sequuta esset, ita se habendo pro simplici administratore, ac se exhibendo promptum reiditioni rationum; Hinc dictatum rationum occasione, inter ministros dictorum Cardinalium, (omnem majorem benevolentiam adhuc continuantium,) exortis pluribus differentiis, istæ compromise fuerunt in forma extrajudiciali in duos utriusque partis satis benevolos, doctos ac versatos Cardinales, Borromæum & Gualterium, per quos post plures congressus ac dispositiones, tanquam arbitros, ac arbitratores & compositores, tam ex regulis juris scriptis, quam ex prudentialibus, dictæ differentie terminatæ fuerunt, utraque parte, quod sciam, acquiescente.

In disputationibus igitur habitis coram dictis Arbitris, ultra pleraque differentias in nudo facto conclusas, de Luca Tuscor. Tom. X. l.

litentes, sex erant puncti juris mixturam habentes; Primò scilicet super dictorum prædecessoris ac successoris concursu, seu contributo in solutione pensionum dicti anni 1664, in quo dimissio ac respective translatio sequuta est; Secundo super divisione fructuum civilium ejusdem anni; Tertiò circa detractionem à prædecessore præsentiam seminis, aliarumque expensarum pro cultura agrorum ac prædiorum dum dimissio sequuta fuerat in fine Februarii, quando prædicia culta & sata sunt; Quartò circa præsentionem, quam è convento succellor habebat, quod prædecessor ex fructibus anno præcedenti recollectis teneatur successori subministrare necessaria pro ejus sublimitatione, ac pro Ecclesie onibus usque ad novam recollectam; Quintò circa detractionem animalium, quæ prædecessor retinere consuevit in prædii Ecclesie; Et sexto demum, cujus periculo cedere deberet decotio mercatoris, cui durante dicta administratione, prædecessor quamdam notabilem fumentum quantitatem, habita fide de pretio, vendiderat.

De primo puncto habetur actum in ejus propria fide *sub tit. de pensionibus*, ubi de eodem puncto frequenter contrariis pluries agitur nedum in ista Ferrariensi sed etiam in *Narbonensi*, & in *Anglonensi*, ac in aliis.

Quatenus verò pertinet ad secundum; Scribens Ego pro prædecessore, dicebam, quod cum isti fructus civiles juris ministerio maturare ac percipi dicantur singulis diebus, quinimo horis ac momentis, hinc proinde, inter prædecessorem & successorum, non curato actu exactioris, intrat divisio in regulis arithmetice & pro rata temporis, adinstar eorum quæ jure disposita sunt, ac firmantur circa divisionem faciendam inter virum, ac uxorem, vel respective heredes in utroque anno solvi vel separati matrimonii, de quibus in sua materia *sub tit. de dote dist. 160.* ut in his specialibus terminis translationis Cardinalis de uno titulo ad alium firmatur *apud Durandum dec. 20.* & in terminis translationis Episcopi *Spota con. 34 lib. 3.*

Rel. Anno autem ad veritatem, de facto jure in hoc tenentem ejusque difficultatem, (quæ tamen ob aliquam æquitatem seu episcopalem ex facto circumstantiis resolutam procedere non debbat;) Quidquid enim sit de hoc puncto, quoties agitur de hujusmodi fructuum civilium inexactorum, vel etiam naturalium seu industriae transmissione ad hæredem beneficiarii morientis, de quo habetur *infra dist. 100.* ubi de hac materia divisionis inter prædecessorem & successorum, vel respective hæredes in genere.

Quoties tamen beneficii vacatio sequitur per resignationem, seu dimissionem, tunc regula videtur contra resurgantem, quoties expressa reservatio non accedat, quantum ita simpliciter limitando, abdicare dicitur a se omne jus, dictosque fructus successoris remittere seu concedere, dum dimissio sequitur per actum voluntarium, sibi que imputate dicitur, cur non reservaverit; Hoc autem dici non potest de vacatione resultantem ob mortem, utpote involuntaria ac inopinata, ut exortis relatis *L. iter. lib. 1. quest. 44. in fine, 32. cum sequent. Ceter. de cens. quest. 70. in v. 19. Casteller. decis. 104. in v. 1. & seq. Rota decis. 178. in v. 6. & seq. par. & rector. repetit. dist. 8. et c.*

Observabam tamen, usque supra infirmum æquitatis seu convenientie motivum, quod scilicet prædecessor ideo hujusmodi fructus pro ejus rata exigere, sive diuturno Ecclesiam eos sibi reservare negligit, eo, quia, stante dictæ conventionis præordinatione, cum scientia & consensu Papæ, certus erat, quod omnes fructus, etiam in futurum, pro commodo ac incommodo eedere deberent, & consequenter quod intrare non deberet dictus strictus juris rigor; Duo alia ad favorem dicti prædecessoris ponderabam fundamenta; Primò scilicet, quod dicta conclusio

recipiendi videtur in possessore simplicis beneficii
 forent causam lucrativam, non autem ubi agitur de
 6 *Conuarr. lib. 1. var. cap. 15. num. 12.* cujus opinionem
 veriorum esse in beneficiis curatis, seu alias adminis-
 trationem ac servitium requiritibus dicit *Paris. de*
resignat. lib. 1. quæst. 6. in fine, ex ea ratione, quod tunc
 fructus dicuntur potius compensatio onerum, seu
 merx laboris, ac propterea ex identitate rationis intrare
 debeant ea, quæ habentur in viro participante de
 7 fructibus quamvis inæstatis pro rata temporis, utpote
 cum recompensativis onerum matrimonialium. Et de
 dicta distinctione in usufructuario cum onere, vel
 sine, habetur cæteris relatis apud *Hodurn. controu. 4.*
num. 52. ac insinuat supra in *Bononiens. disc. 81.*

Verum istud motivum, quamvis ratiocinando in
 puncto juris nimium probabile videretur, attamen in
 praxi videtur parum tutum, dum communis opinio
 8 est in contrarium, ut supra, sequendo indefinite opi-
 nionem *Alberici in l. de iorio num. 12 ff. de iur. matrim.*
 ac etiam ob contrariam praxim etiam in Episcopati-
 bus ac beneficiis curatis, stante potissimum *Constitutio-*
ne Bo. Urbani VIII. pluries in præcedentibus insinua-
 ta, ob quam cessat responsio, quæ alias dari posset,
 quod scilicet dicta contraria praxis fieri possit magis
 ad spoliū, vel successionem, quam ad non partici-
 pationem, cum id non procedat in Cardinalibus
 habentibus indultum testandi, & tamen non transmi-
 tunt, ut transmittere deberent, si vera esset dicta opi-
 9 *Conuarr.* Multo minus in isto casu resignationis, in
 quo ob superius insinuatam differentiam inter calum
 mortis, & illum voluntarie dimissionis, facilius in-
 trat transmissio, quam retentio ad beneficium di-
 mittens.

Secundo, ponderabam, quod dicta ratio, ob quam
 resignans, nulla facta reservatione, nullum jus com-
 petit inhuiusmodi fructibus inæstatis, rectè procedit
 in simplici resignatione merè voluntaria, cum tunc
 intrate videatur ratio præsumptæ condonationis, ac
 voluntarie abdicatiois omnis iuris, vel altera, quod
 sibi impugnet, cur de hoc sollicitus non fuit; Secus
 9 autem in casu translationis, cum hæc fieri dicatur per
 Papam motu proprio, unde propterea si a iustis facere
 non dicitur actum voluntarium, sed potius necessa-
 rium; Licet enim in translatione quoque interveniat
 consensus mandati, attamen non est consensus habens
 originem à causa merè voluntaria, ut est resignatio,
 sed est quidam consensus secundarius, qui præstatur,
 ut liberentur obediatur Papæ, cui etiam per invitum obe-
 diendum esset, ex deductis per *Later. lib. 1. quæst. 12.*
num. 10. cum seqq. ideoque videtur species mortis, in
 cuius etiam calum prædictes consensus accommodan-
 dant, ut ita se conformes reddant voluntati Dei, sed
 non per hoc dicitur merè voluntaria, ut inspicie pon-
 derat *Spada de cons. 4. lib. 1. num. 1.* Et ob quam ratio-
 nem forte sublineri possit dicta *dec. 10. Durani*, cuius
 doctrina ostendit quod materia non multum disculsa
 fuerit. Verum adhuc cessabat applicatio ad factum,
 cum in successore verifi-aretur translatio ab Ecclesia
 Imolensi ad istam Ferrariensem, secus autem in præde-
 cessore, cuius respectu dimissio fuit libera, ac merè
 voluntaria, ideoque aliud non fuit agabatur motivum,
 nisi iam dictum æquitatis & convenientiæ ob dictam
 particularem circumstantiam, & de quo alia ratio
 habita fuit.

Quoad tertium punctum de actione feminis,
 aliarumque expensarum cultura. Egomet scribens pro
 prædecessore, admittebam quod de stricto iure huius-
 modi de actione non competere, cum id gestum sit ex
 10 necessitate, ex his quæ habentur in *Pientina disc. sequent.*
 solamque insinuat ibidem congruentiam motivum, de
 quo in puncto præcedenti.

Et converso, in sensu etiam veritatis planum esse
 dicebam ad favorem ejusdem prædecessoris quantum

punctum super prætensione successoris, ut omnes ex-
 pensæ ac onera usque ad novam recollam fieri de-
 bent de fructibus recollectæ præcedentis; Quidquid
 enim incidenter, ac aliud agendo, cum aliqua confusio-
 ne (forsan non insolita) dicat *Caval. dec. 37. n. 48.*
cum seq. p. 2. juxta unam impressam, alias *dec. 81.* cum
 quo petrantur *Celler. & alii moderni Collectores*; ut
 advertitur *disc. præced.* notoria, & inconcussa obser-
 vantia est in contrarium, non solum in illis Ecclesiis,
 in quibus ex *Constitut. Julii III.* Camera succedendo in
 locum Ecclesiæ percipit fructus pendentes, seu alias
 non recollectos de tempore vacationis, sed etiam in
 illis in quibus viget dispositio iuris communis, ut est
 in Statu Mediolani, ac etiam in illis Ecclesiis Regni
 Neapolitani, quæ sunt ad Regiam præsentationem, ac
 similibus.

Idque dicebam clare probari practicè, non solum
 ob dictam generalem observantiam, sed etiam ob par-
 ticularem ac individuum casus controversiam, quo-
 niam quando de anno 1665. prædecessor obtinuit Ec-
 clesiam, nullum habuit subsidium à prædecessore, vel
 à Camera ex fructibus recollectæ præcedentis, ideo-
 que intrate dicebam theoreticam, de qua *sub tit. ac de*
disc. 160. super modo participationis fructuum bono-
 rum dotalium viro competens propter onera, quod
 si de tempore matrimonii invenit fundos vacuos, non
 per hoc petiit mulctare, vel primo viro subventionem
 expensarum pro cultura, vel pro oneribus ex fructibus
 præcedentis recol. cæ.

Id autem, quod dicitur apud *Cavalcan. ubi supra*,
 cum ibi deductis, verè ac propriè percute, substantia-
 12 tionem successoris, aliaque onera pro residuo illiusmet
 anni, in quo prædecessor integram collectionem fecit
 set; Ut puta, consistentibus fructibus beneficii in
 sum meo, hordæ, leguminibus, aliisque frugibus,
 atque juxta ea, quæ habentur in *Neurionen. sub tit. de*
personis, calculando annum à prima die Septembris,
 usque ad ultimum Augusti, si prædecessor dimittat
 Ecclesiam in fine mensis Junii, quando juxta plurimum
 Regionum qualitates, integra dictorum fructuum
 recollecta jam per eum facta sit, tenebitur supplere
 dicta onera pro restantibus mensibus Julii, & Augusti,
 & sic proportionabiliter juxta fructuum qualitates,
 procedendo cum eadem regula, de qua in *d. cit. de*
personis, nempe quot recollecta, tot anni integri
 onerum.

Circa quintum punctum animalium, quæ dici po-
 terant instrumenta fundi, ut sunt boves aratori, ac
 etiam in plerisque patibus, sunt oves pro fudi ster-
 coratione, sive pro perceptione fructuum herbar, &
 13 paucorum, qui percipi non solent, nisi mandantibus
 animalibus propriis ibi dependentibus, ita ut vi-
 deantur dos fixa, & ordinaria fundi instrumenti; Et tunc
 admittebam obligationem beneficiati, eodem modo,
 quo viger in viro, & in usufructuario, seu fideicom-
 missario, ac similibus, subrogandi nova capita in lo-
 cum defunctorum, ac relinquendi fundos in structos
 in eo statu, in quo invenit, quare super his nulla fuit
 questio juris, sed tota f. cti, & applicatio, Idemque
 respectu illorum animalium, quæ necessaria fuissent ex
 fundi qualitate pro illo instruendo, quamvis ex culpa
 prædecessoris, vel ex alio casu, succesor non invenisset
 tot animalia, cum suppletio fieri debeat ex fructibus
 tanquam per speciem oneris intestici, & realis,
 eodem modo, quo negligente prædecessore reficere,
 ædificia, vel subrogare arbores, vel vites in locum de-
 mortuorum, pariter suppleendum est à successore.

Disputatio igitur erat solum circa ea animalia, quæ
 industria causa cum colonis, seu ad meliorem percep-
 tionem fructuum consistentem in pascuis, immissa ces-
 sent, atque de tempore dimissionis Ecclesiæ non ex-
 14 teret; In his autem dicebam, prosum insubstantem
 esse prætensionem successoris, cum illa ad alium titu-
 lum referri non valeat nisi ad illum præsumptæ, seu
 impli

implicitæ donationis, quam beneficiatus cum immiffione animalium facere voluerit Ecclefiz. & cum quo præfupposito procedunt aliqui id fupponentes; Hæc autem fimplex, ac levis præfumptio, (quidquid de illa efficit generaliter ac in abstracto, sine dubio in hac facti fpecie non intrabat ex pluribus contrariis præfumptionibus, imò etiam demonstrationibus dictam præfumptionem fufficiantibus. Primum feilicet, quod animalia adhuc retinebant fignata vulgo *merita* familie Pix, quod merum imprimis conueit etiam illis animalibus, quæ in ipfiusmet fundis nata erant; Stigmata enim probant dominiũ, fivè ex eadem ratione probant animum, quo fivè jure vel titulo poffideantur animalia per eum, qui duplicem gerat petitionem, juxta celebrem doctrinam Bart. in l. fignata C. de fubris cenf. lib. 11. ubi alii præfertim Luca de Pen. Menoch. lib. 6. præfump. §. 1. num. 12. add. ad Buratt. dec. 317. in fine.

Secundo autem generale præfumptionem militentem pro excludendæ donationis in dubio non præfumi debet, quoties ad illam caufam, vel titulum actus refertur potest, ex deductis per Traquell. in l. si unquam, verbo *donatione largitus*, num. 206. & seq. Cavalier. dec. 603. num. 5. & 6. decif. 41. num. 2. & seq. par. 9. rec. & pluries fub tit. de donat. & fub altero de Regal. ad materiam officiorum.

Tercio fortius ad comprobationem dictæ regulæ, quoniam animalia originaliter erant patrimonialia, & confequenter alia ftrictius communia, ideoque non de facili admittenda erat præfumptio donandi alienum; Quæto magis in fpecie, quia iuftificabatur in factis, hujusmodi animalium à administratione, in fructu, ac expenfis continuaffe in libris domesticis, ac patrimonialibus fub iisdem calculis aliorum animalium patrimonialium, abfque diffinitione. Quinto, quia aderat probabilis caufa clarè exclufiva contrariæ præfumptionis, in qua totum fundamentum conftituebatur, non extrahendi animalia à fundis de tempore dimiffionis Ecclefiz, ftante dicta præordinata conventionione fuper continuatione adminiftrationis temporalis. Et fexto demum, quia hujusmodi quæftiones calere folent inter Ecclefiam, vel beneficiatum fuccelforem, ac hæredes prædecefforis jam defuncti, qui non potest fuam voluntatem declarare, & in quo moriente admittitur potest pia præfumptio donandi, feu relinquendi hujusmodi animalia Ecclefiz non factam in contrarium declarationem, vel difpofitionem; Ultra quod plerique moderni, potius collectores, feu tranfcriptores, quam doctores non difcurrentes, neque conclusiones investigantes ex rationibus, vel principiis, in hoc involvunt terminos diverfos, præfupponendo quod ifta animalia tanquam bona beneficiati remanere debeant penes Ecclefiam, tanquam clerici hæredem, vel præfumptionem, quod acquifita fint ex bonis Ecclefiz, juxta traditionem DD. in auct. tenentium C. de Epifcop. & cler. Ricard. de fol. quaft. 9. §. quid dicendum, num. 42. & §. 3. Rot. dec. 169. num. 5. & 6. par. 4. rec. tom. 3. dum ifte auctoritates allegantur; Hinc autem titulus longe diverfus eft ab altero præfumptæ donationis refultante ab ipfa immiffione animalium in fundos.

Hæc autem applicati non poterant ad cafum prædecefforis fupervenientis, contrariam voluntatem declarantis, juxta ea, quæ à fimili circa præfumptionem remiffionis fructuum bonorum paraphernalium ponderantur fub tit. de dote difc. 163. cum fimilibus fub tit. de donation. ubi de declaratione donatoris attendenda.

Et nihilominus etiam mortuo beneficiario, advertebam contrarium comprobare obervantiam Cameræ Apoftolicæ, ubi funt folia, quoniam relinquuntur folum in fundis Ecclefiz illa animalia, quæ juxta morem regionis ac fundorum qualitatem dici poffunt eorum inftrumenta, non autem ea, quæ beneficii, vel Ecclefiz poffeffores immitunt ad induftriam, feu

meliozem fuam perceptionem, quæ tanquam propria beneficiati veniunt fub folio.

Demum quoad fextum, & ultimum punctum de collectionis debitoris, cui frumentum venditum fu. 187. habita fide de pretio; Cum fctibentes in contra. m. iudiffent in eo, quod adminiftratori fpecie fpeciali mandato vendere non pot. ft pecunia eredita; Ego non negando regulam de jure vram, dicebam illam mutati, quando ita exigentibus bonorum quali are & comunitati ufu, ita facere expediat pro meliori venditione, quæ alias in notabili quantitate ft qui non pot. ft, unde ita præfctum vbi faga es, ac diligentes p. res fami ias, ut advertit Neron. lib. 8. controv. cap. 38. num. 6.

Præterea omnis difficultas efflabat, quoniam in quando dicta venditio facta fuit, prædeceffor non creditur id agere jure fimplici adminiftratoris tci alienæ, fed potius getendo proprium negotium in vim dictæ conventionis, adent et ejus tiliet commodum, & incommodum, ideoque dum à benevolentia à dicta conventionione recellum fuerat, cum iura ratione ad initium, ita fingendo intum fctile à adminiftratore, di. c. eret intelligendum effi, abfque eo quod intet p. rigores, qui habentur contra eam, qui fctit adminiftratorio nomine alienum negotium gerere non a tein proprium, ex ifi que in confimilibus terminis A. pal. tatoris g. bullæ, vel alterius juris, qui refolutio concordet appa. tu remanet adminiftrator, habetur in Romanæ v. d. titionis rationis fub titulo de Regal. di. 36. ibique deducti, in ifta etiam difpofitione deducebantur. atque ita fuper hoc puncto ad favorem prædecefforis determinatum fuit.

PIENTINA TRANSACTIONIS,

Pro FABIO ET FRATRIBUS DE CHECCONIS,

Cum CAMERA.

De eadem materia; Et præfctum, an Camera, quæ adminiftrat Ecclefiam vel beneficium de tempore vacationis, ac fructus percipit, dici poffit creditrix noviter provifi pro fimine crogato in cultura agrorum & fegetum, pro nova recollecta.

SUMMARIUM.

- 1 Falli feriet.
- 2 Expetia pro cultura agrorum & fimine faciendæ fuit cum fructibus jam recollectis.
- 3 Quæ ex dictis fructibus prædeceffor cenfetur alere fuccelforem, fed non fervat.
- 4 Materiam difpofitionis fructuum beneficii difumpta effi ex materia dote.
- 5 Creditore fuccedente debitori, inducitur confufio actionum.
- 6 Cefionarius hereditatis dicitur bares ab initio, & cedens exercet ejus priores jura.
- 7 Ex pretio difpofuit voluntas.
- 8 De claufula appofita in cefione, ut non afficiat cedentem, quomodo intelligenda veniit.

DISC. LXXXV.

VAcante Ecclefia Pientina de Anno 1665, miniftri Cameræ Nuntiatæ Florentiz, facta recollecta omnium fructuum illius Anni, ex eifdem fructibus dederunt colonis titicium, aliaque fuges neceffarias pro fimine ad præparationem futuræ recollectæ; Cumque de dicta Ecclefia provifus effet N. Checconus, qui adeptus fuit poffeffionem in fine menfis Novembris ejufdem Anni 1665. & fic poft factam collectam, & facta pix diti, obitit veli de mense Martii 1665. hinc inter dictos miniftrios Camerales ac præfcti Epifcopi & fcti fratres alique exortæ fcti contraverfie occasione fpolii, fopitæ per concordiam,

per quam omnia bona dicti Episcopi sub spolio cadentia, ac etiam nomina debitorum, exceptis bonis per Cameram distractis, vel nominibus exactis, dictis fratribus cessa fuerunt, soluta per eos quadam summa, eoq; ponendo in universum jus & locum Camere juxta frquentem styllum hujusmodi compositionum, quæ fieri solent inter Cameram & hæredes Episcopi vel beneficii defuncti; Cumque dicti transfactarii assumpserint in se juxta eundem styllum onus solvendi omnia debita & vel hæreditati seu spolio dicti Episcopi incumbentia, hinc proinde dicti ministri Camerales coram Nuntio Apostolico Florentiæ eos pulsantur pro credito, quod Cameram habere dicebant cum dicti Episcopi hæreditate ex causa dicti seminis, dum ipsi integrum preceperat recollectam Anni 1666, pro qua sibi incumbebat dictam seminis impensam facere; Quare desuper requisitus ad causæ opportunitatem pro dictis fratribus reis, convenitis, duas constitucbam inspektiones; Unam scilicet, an Camera dicta possit creditrix dicti Episcopi, ejusque hæreditatis ex causa dicti seminis; Et alteram, posito quod esset talis, an istud debitum esset de accollatis per transfactarios; Atque super utroque puncto, cum sensu etiam veritatis, credebam justitiam assilire ipsi reis convenitis, pro quibus scribebam, præsertim verò in primo, quod posito, ita ut cessaret creditum in radice, opus non erat diutius immorari in altero; Incertum vero est quid sequutum sit.

Quatenus igitur pertinet ad dictum primum punctum, an scilicet Camera, quæ nomine Ecclesiæ vacantis, illam admittitur, vel prædecessor, repetat à successor noviter proviso expensas etrogatas pro cultura & sementatione prædiorum, ut advetur *disc. proxime præced.* (in ejus casu ita sine aliqua difficultate decium fuit,) omnino verior est negativa, quoniam possessor vel administrator beneficii, vel Ecclesiæ, ex fructibus quos percipit suppediatur tenetur illam partem, quæ necessaria est pro semine & cultura prædiorum, sibi applicandam id quod superest, ut littoraliter probat textus in *cap. finali de off. ordinar. in exte.*, & est communis sensus DD. de quibus *Borgn. dec. 37. par. 2. ex num. 48. cum pluribus sequen.* juxta unam impressionem, & juxta alteram *dec. 81. Belle. disp. cl. ritual. par. 1. §. 15. num. 13.*

Imò ut advetur supra in *duplici Ferrarien. disc. 83. & 84.* & apud allegatos, id ampliatur, ut prædecessor ex hujusmodi fructibus ab eo percipitis teneatur etiam suppediare necessaria pro substitutione successoris, & Ecclesiæ usque ad novam recollectam, ne interim ille fame perire cogatur, atque Ecclesiæ cultum aliaque onera deferat; Et quamvis quoad victum aliaque expensas de futuro facientias ista propositio, quæ in puncto juris absolute vera est, non sit in usu, ut *dicta disc. p. 4.* aitamen quoad expensas jam factas absolutum est hujusmodi repetitionem non dari, cum gestus esse dicatur actus necessarius; Et clarius, quia verè non dicitur expensum de proprio, sed de bonis ipsius Ecclesiæ, illaque rata fructuum, quam prædecessor beneficiarius, vel Camera administrans, sibi applicare non poterat, sed ad hunc effectum dimittere tenebatur penes ipsos colonos.

Ponderabam item, ex duplici alia circumstantia improbabilem remanere dictam prentensionem; Primo scilicet ex duplici observantia, quæ in omnibus dicitur optima interpretis, dum isti Cameræ hujusmodi prentensionem non excitant super ea prima recollecta facta ex hoc semine, super qua eorum prentensio aliquam majorem apparetur probabilitatem habere potuisset, & tamen de tempore transactionis hujusmodi prentensionem ad speciem non deduxerunt.

Et secundo, quod ipsa Camera preceperat integrum recollectam Anni 1668. defuncto Episcopo de mense Martii, quando pariter prædia erant culta & sata, unde ita Camera se reintegravit de dicto semine,

quod per Episcopum habitum in primo anno erogatum fuit in ultimo, juxta ea quæ circa hujusmodi controversias inter virum & uxorem habentur deducit *sub tit. de dote disc. 160.* ex qua sede Beneficij totum in hac materia desumpserunt, ut advetur etiam infra *disc. 100.* de hac materia divisionis fructuum in genere.

Hinc cessabat necessitas agendi de altero puncto confusionis actionum ipsius Camere, eo ipso quod factus fuit casus successione, vel spolio, cujus ratione habetur loco hæreditis, ideoque ratione incompatibilitatis, ne idem sit debitor & creditor, eo ipso quod creditor succedit debitori, inducta dicitur actionum confusio juxta unam opinionem, ac juxta alteram, præsumpta solutio, ex iis quæ antiquioribus relatis habentur apud *Apen. conf. 8. French. dec. 80. Marcian. jun. disp. 95. Morlin. de rig. lib. 3. quest. 14. & 15.* cum aliis in sua materia *sub tit. de Credit.* præsertim in *Senen. consensu.*

Verum extensus istud motivum intrare observabam, quatenus ista cessio esset particularis de certis rebus, ut probabilis esse videbatur; Secus autem si fuisset universalis de tota hæreditate, omnibusque jurebus activis & passivis, tunc enim juxta dispositionem *text. in l. 1. §. 2. & tit. tit. ff. C. de heredit. vel ali. vend. et mortuus dicitur hæres ab initio*, perinde ac si ipse successisset, & consequenter, si ille qui cessit hæreditatem, erat ejusdem hæreditatis creditor, ita consideratur tanquam tertius, ejusque creditum petere potest, nisi facti circumstantiæ aliud suadeam; Porro sumum verò attenta quantitate pretii pro hujusmodi cessione soluti, ex recepta, frequenterque propositione, quod pretium est magnum argumentum voluntatis patrum, & quid in contractu deducere voluerint, *Alex. conf. 16. l. 4. Mantie. de tac. lib. 4. tit. 9. num. 8. Menoch. lib. 3. præsumpt. 73. Gregor. dec. 126. num. 9. Buratt. dec. 471. n. 4. & 657. num. 5.* & in aliis frequentes; Ideoque attenta quantitate pretii soluti, ac respective quantitate & qualitate bonorum & jurium, quæ cessa fuerunt, probabile videbatur, quod Camera hujusmodi prentensionem neglexisset, siue quod de illa habuisset rationem, ita pretium augendo; Et quamvis ex parte Cameralium magnum fundamentum constitueretur in dictæ concordie clausulis nimium amplis, quod scilicet nec dicitur nec indirecè contra ipsam Cameram aliquis regressus haberi posset, neque exinde conferretur sibi in aliquo præjudicatum; Attamen advertebam id intelligendum esse de molestiis, quæ ab aliis infiri possent, non autem de illis ipsiusmodi cedentis, ac pro jurebus tunc competentibus, ex plene deductis apud *Morlin. dec. 874. n. 4. & seq. repetit. dec. 237. post Zach. de obl. Camer. secus autem, ubi ageretur de jure postea supervento, vel alias competentem tanquam ex diversa persona verisimiliter in conventionem non deducto, ut *dec. 49. num. 30. & 31. p. 1. rec. ubi concordantes.**

PRÆNESTINA

Pro ANGELO MATHIOLO.

Responsum pro veritate.

De eadem materia destractionis melioramentorum, quæ per beneficiatum supervenientem, dimisso beneficiis fiat necne; Et quid ubi agitur de melioramentis inseparabilibus, puta plantando vineas vel arborea, seu constituendo domus in solo Ecclesiæ.

SUMMARIUM.

1. Facti fuerit.
2. Beneficiarius non dectalis melioramenta facta in bonis Ecclesiæ.
3. De differentia, quando melioramentorum dectalis non

petitur per heredem beneficii defuncti, vel per ipsum superdecedentem.

4. De deratione melioramentorum per feudatarium simpliciterium, & fidei commissarium remissive.

5. In quo beneficiatus diffinitur a praelatis.

6. De ratione, ob quam beneficiatus vivens deratatur.

7. Voluntas declaratur magis factis, quam verbis.

8. De pluralitate personarum concurrentem in beneficio, ut acquirere possit bona Ecclesia.

9. De inclusu & exclusu contentarum in Extravaganti Ambitiosa.

DISC. LXXXVI.

CUM Angelus esset Rector Ecclesie parochialis Palliani, plantavit vineam in quadam pecia terre ejusdem Ecclesie, qua dimissa, vineam prædictam aliquo tempore retinuit, deindeque volens à loco discedere, alteri vendidit, unde successit in beneficio prædicte. Redit dimissam vineam, abique aliqua melioramentorum refectione vindicare, dissimulando etiam prædecessorem de incurfu censuratum aliarumque penarum contentarum in Extravag. Ambitiosa, d. reb. Eccles. non alienari. Quare desuper ex parte dicti Angeli pro veritate consultus.

Præsupposita consuetudine, tam hujus, quam aliarum Ecclesiarum loci, abique alia solemnitate passim concedendi privatis terras ad plantandum vineas, cum obligatione respondendi de quinta parte fructuum, quod supponebatur tendere in evidentem Ecclesie utilitatem.

Respondi, quod licet regula ipsi Angelo resistet, quod scilicet beneficiatus dimisso beneficio non detrahat melioramenta facta in fundis ac bonis beneficii, cum ex debito officii scilicet censetur, magis ex fructibus ejusdem beneficii quam de proprio, juxta deducta in pluribus discursibus præcedentibus, & magis in specie per Garz. de expens. & notioramentis cap. 11. nam. 71. & per Roman. diff. 767. part. 1. divers.

Attamen in hac facti specie ex ejus qualitate & circumstantiis contrarium verius videretur, dictæ scilicet auctoritates ac alie apud eas, seu earum rationes, vere, ac proprie percussant casum, in quo hæres beneficii defuncti intendat detrahere hujusmodi melioramenta inseparabilia, tunc enim regulatiter non conceditur in hærede beneficii id quod concedi hæredi feudatarii, vel emphyteutæ, sive possessoris fideicommissi, vel majoratus in casu non culposæ devolutionis, vel alterius non culposæ expirationis proprii juris, habetur in suis respectivè sedibus vel materiis, ut de possessoris fideicommissi sub iii. de derationibus, de emphyteuta sub iii. de emphyteusi, & de feudatario, sub iii. de feudis, præsertim in Nullius, Baren. melioramentorum diff. 27.

Duplex enim ratio differentie viget in beneficio quia prædictis aliis, vel similibus diversificat; Primo scilicet, quod in dubio, non confitit de contrario, inter præsumptio donationis, seu incorporationis ad beneficium Ecclesie; Et secundo, in quo potissimum fundamentum constituitur in allegatis auctoritatibus, ac in aliis deductis dictis discursibus præcedentibus, quod præsumptio est ut hujusmodi melioramenta facta sint de ejusdem Ecclesie, seu beneficii fructibus, & consequenter, ubi etiam ipsi beneficiarii acquiruntur, adhuc tamen in eis succedit Ecclesia tanquam beneficiarii hæres in bonis quæ Ecclesie occasione quæsitæ sunt.

Utraque ratio in præsentī cessabat, potissimum verò secunda, cum ageretur de beneficio adhuc vivente, cujus hæreditas non datur, mikusque prima, quoniam ut advertitur supra in Ferrarien. dictæ simplex ac nuda juris præsumptio tollitur sine dubio ex contraria probatione, vel exterioribus præsumptionibus diversæ voluntatis, quæ in hac facti specie videbatur nimium clara, utpote comprobata magis factis quam verbis

ex recepta propositione, quod voluntas factis potius quam in verbis comprobatur seu declaratur, ex d. ductis per Gregor. & Adien. de i. 1. 239. & 247. & passim. Siquidem dimittendo Ecclesiam, non dimittit hære vineam; sed notabili tempore in statu non beneficiarii eam retinuit ac fructus petiit, deindeque vendidit, quotum utrumque facere non potuisset, id oque intrat vulgate axioma meliendi voluntatem à potestate; Ac etiam quia adhuc superveniens eandem voluntatem clare declarabat, ut advertitur in dicta Ferrarien.

Clarius verò itante dicta consuetudine concedendi abique alia scriptura, vel solemnitate, ad majorem Ecclesie utilitatem, hujusmodi pecias terre nude ac inculæ ad plantandum vineas per quandam speciem emphyteusis seu livelli, cum responsione in certa parte fructuum; Ut enim cæteris relatis advertitur per Salgad. in Labyrint. part. 2. cap. 28. & alibi pluries de possessoris majoratus, vel fideicommissi, ac etiam pluries in feudatario in dicta sua materia sub iii. de feudis, præsertim in Roman. donationis servitium 30. mil. diff. 23. in hujusmodi possessoribus jurum resolutivum quandam administratorum speciem redolentibus, duplex formalis persona in una materiali representari dicitur cum omnimoda diversitate: una scilicet propria & privata, altera verò possessoris feudii fideicommissi, quæ distinctio sine dubio cadit etiam in Praelato seu Rectore beneficii, quin-mo hodie stante beneficio inventarii ex novissimo jure inducitur, eadem distinctio datur in hærede, adeo ut citra incompatibilitatem possit unus & idem esse debitor & creditor, emptor & venditor, seu concedens & concessarius; Et consequenter id quod ipse Rector cuilibet privato concedere poterat, prohibendus non videtur concedere sibi ipsi privato iure, tanquam diversæ personæ, quoties tamen actus citra fraudem aliquam, publicè & palam, ac bona fide fiat, juxta eam distinctionem quam receptam habemus in tutore prohibito emere bona pupilli, creditore prohibito emere pignus, officiali prohibito emere bona subditorum cum similibus, de quibus sub iii. de tutor. & administratoribus.

Atque hinc de plano resultabat resolutio alterius quæsitæ super non incurfu penarum contentarum in Extravag. Ambitiosa; dum hujusmodi vineæ venditio facta non erat à dicto Angelo tanquam beneficiario, sed post dimissum beneficium, tanquam persona privata; Ac ultorius facta non erat de solo seu bonis Ecclesie, sed de suis melioramentis, quæ non veniunt sub prohibitione alienandi, ex deductis præsertim in Tullulana Salviani sub iii. de emphyteusi, diff. 44. ac alibi pluries; Et nihilominus, ut habetur expressè ad hanc materiam alienationis bonorum Ecclesie sub iii. de alienationibus & contrahibus, frequenter datur nullitas alienationis, adeo ut nedum successoris, sed etiam ipsius Praelati seu Rectoris alienandi detur facultas revocandi, & tamen non inter incurfus penarum, qui dolum ac remeritatem exigat.

SAGATHÆ. GOTHORUM CONTRIBUTIO

Pro CAPITULO CATHEDRALIS.

Cum IOANNE DOMINICO de RUBEIS.

Casus disputatus in Signatura iustitiæ, credo sapienter per concordiam.

De contributione faciendâ per possessores beneficiorum alicujus diocesis pro solutione transactionis, seu compositionis cum Camera ratione spoliatorum; An ad eam teneatur ille beneficiarius, qui ob indultum testandi non subiacet spolio.

SUMMARIUM.

1. Facti series.

2. De obligatione causatoria cessante si cessât causa.

3. Clerus.

- 3 *Clerici possunt collectare ecclesiasticos pro causa publica, sed non istos qui nolunt nisi commundo dicta can. 2.*
- 4 *Quod possidentes beneficia in diocesi concessa super spoliis teneantur contribuere, quatenus non subiacent spolio, vel non eurent privilegium.*
- 5 *An per exemptionem alicui beneficio concessam minuat summa in huiusmodi compositionibus contenta, & Camera teneatur hanc ratam distingere.*

DISC. LXXXVII.

1 **C**um pleraque Italiae Capitula sub diversis Pontificibus, frequentius vero Sixto V. nomine totius respectu diocesis composuerint cum Camera super spolio beneficiorum, ut scilicet soluta quadam summa, à cuiuslibet respectu diocesis beneficiis regulata, singulis annis Camera, beneficiorum posseditores exempti sint à spolio, prout etiam ex causa illicitæ negotiationis; In ista vero diocesi ita composita Joannes Dominicus, alias Innocentius X. familiaris, possideret beneficium S. Angeli de Palombaria, cujus ratione plurimum Annorum spatio passus fuerat contributionem seu collectam singulis Annis ex dicta causa Camerae solvendam, post longam patientiam excitavit præteritionem contra Capitulum pro repetitione exacti spatio Annorum 15, circiter, ac exemptionem in futurum; Et introducta causa coram A. C. super utroque in continuaciam, quod in Cuius dicitur *(per contradiem)* sententiam repetitavi, clapoque termino ad appellandum, ac servatis consuetis terminis, exequutoriales quoque obtinuit, quarum occasione Capitulum adit Signaturam Iustitiæ ad effectum obtinendi, prout obtinuit, commissionem restitutionis in integrum cum clausula suspensiva, seu translativa executionis, quod causæ finem dedit, cum amplius de illa actum non audierim, vel quia actor occasione hujus disputationis in Signatura, agnoscendo ejus malum, jus acquireret, vel quia concordia desuper sequuta sit.

In hac igitur disputatione habita in Signatura, ubi ex laudabili stylo, non solum deducuntur concernentia ordinem iudicii, sed etiam summarie gestatur de meritis; Scribentes pro dicto beneficiario dicebant, quod dicta contributio respiciebat certum est, quin, ut scilicet beneficiorum posseditores ita non subiacerent spolio, ideoque erat beneficium, quod conferendum non esset in invitum, sive in eum, in quo nullus esset dicti beneficii effectus, ut in præsentem, dum stante indulto restandi etiam de bonis Ecclesiæ intuitu quæstio, nullus quoad eum ex dicta concordia effectus resultabat.

Ad quod probandum, ultra generalia deducta ex regula textus in cap. cum cessante, de regulis iuris in 6, late exornata per Tiraqueum ut cessante causa cesset effectus; Ac ea que habentur pluries sub tit. de Regalibus ad materiam officiorum præsertim discurs. 8. & 9. & sub tit. de emptione & venditione, ac sub altero de credito, de obligatione causativa cessante, ubi citra propriam culpam cesset causa seu occasio; Magis in specie deducebant firmata per Rom. decis. 67. part. 4. recent. 1011. 3. & decis. 148. part. 7. quod scilicet quamvis clerico alicuius diocesis competat facultas imponendi collectas seu contributiones pro sublinendis libris, vel aliis faciendis, quæ omnium beneficiatorum & clericorum utilitatem concernant, attamen id intelligitur à sponte contribuere volentibus pro majori eorum utilitate, non autem ab invitis, quibus aliud onus non infertur, nisi privationis commodi, ac utilitatis ex dicto acta resultantis.

Clarior verò, quia in eisdem litteris Apostolicis super dicta compositione solvenda, mediante collecta, seu contributione disponitur, ut nolentes contribuere, subiacent spolio ad beneficium ejusdem Capituli.

Hic tamen non obstantibus, etiam cum sensu veritatis, contrarium præbabiliter dicebam, ex edoctis à praxi, ob consimilem disputationem circa professionis initia habitam in Camera in una Capuana pro Fabricio Carafa, Episcopo Bituntino, possessore consueudæ Abbatiæ de jurepatronatus Principis Otiliani, tenente pati dictam contributionem, ex eo quod tanquam Episcopus jam subiaceret spolio generali non patrimonialium, & consequenter quod nil sua interesse obtinere exemptionem ratione istius beneficii; Verum contrarium resolutum fuit, ob receptam praxim, seu observantiam contrariam, illi rationi innixam, quod alias impossibilis redderetur observantia hujusmodi compositionum, ac solutio annuæ præstationis constitutis certum redditum, super quo tanquam dote Camera montes crexit, seu alia onera adjecta, esset enim alias omnia involvere, cum quilibet ita eximi posset, vel negligendo spoliū, quia totum vivens consumeret vel quia, si frequentius contingit in beneficiis simplicibus, illa possiderant per Curiales, qui ex Constitutione Pauli 1^æ spolio non subiacent, quoties eorum obitus in Urbe acquiritur, vel infra ejus ambitum decem miliarium; Taliq; (si inconcussa praxis, ad o. ut desinere dicto Episcopo Bituntino, atque ad Patroni præsentationem de dicta Albaria proviso Octaviano Carafa Prælatu habente indulum testandi, ac citam continuam residerent in Urbe, ideoque non timere spoliū, acerrima huiusmodi eodem Tribunali Camerae habita fuit inter ipsum, & præfatum Capitulum Capuanum, me pro dicto Octaviano scribente, non super dictæ contributionis substantia, de qua non fuit amplius dubitatum, sed ea præsupposita tanquam absoluta, super excessu taxæ, quam ipse dicebat non proportionatam fueratibus ipsius beneficii, & quantitati aliorum beneficiorum diocesis, unde quæstio fuit potius facti quam juris.

Et quamvis hujusmodi debitum erga Cameraam non minuat ob exemptionem, quam Papa concedat possessori alicujus beneficii, alias contribuere debenti, cum per exemptionem civis non desinat debitor Civitatis, seu Universitatis, ex deductis per Bellem. in de charitativo subsidio quest. 19. Gigan. ac pensum. quest. 59. num. 6. Momet. de decim. cap. 9. quest. 3. in a. 130. & consensum plene deducit Surd. decis. 178. num. 6. cum seqq. Attamen quidquid sit de veritate articuli in hoc formiter non disputari, punctus non erat in exemptione à contributione, dum hæc in facto non aderat.

MELEVITANA CONTRIBUTIO, NIS,

Pro COLLEGIO SOCIETATIS IESU.

Cum CLERO.

De beneficiorum contributione pro seminarii sustentatione per Concilium Tridentinum demandata, donec Seminarius provisorum esset; An ex eadem ratione provisionis cessare debeat assignatio, quæ facta esset alicui Collegio Regulari in locum Seminarii sub. ogato

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Resolutiones causæ.*
- 3 *Mutatio facti re editur à resolutionis.*
- 4 *Fructus dicuntur deducti expensis, & oneribus.*
- 5 *Quæ sunt istæ expensæ.*
- 6 *Confirmatio non extendit confirmatum.*
- 7 *Quod non sit attendenda formalitas verborum, sed substantia veritatis.*
- 8 *Regula derogationum non procedit accedente diversitate ratione.*
- 9 *De differentia inter Seminarium, & Collegium Regularium.*

io De quasi contractu in nova erectione conventus, & quod dimissus r. datus non essent onera.

DISC. LXXXVIII.

Destinata ex Constitutionibus Synodalibus ad præscriptum Sac. Conc. Trid. Sess. 23. de reformat. cap. 18. erectione Seminarii in Insula Melitana, subalternandi cum contributione beneficiorum; Ubi tenet. V. III. Episcopo & Capitulo petentibus, loco dicti Seminarii, mandavit erigi Collegium Societatis Jesu, per quod, stante illius Societatis instituto retinendi scholæ, ac majori facilitate habendi Religiosos omnium nationum, melius haberi posset finis, ob quem Seminarii erectio demandata est, assignata eidem Collegio dicta contributione beneficiorum; Cum autem tractu temporis clerus pretendere, quod Collegium præ istam, ex ipsi legis aliique obventionibus esset congruus provisorum; Hinc proinde excitata præteritio, ut ad normam dicti decreti Concilii hæc assignatio taxæ, seu contributionis expiaverit; Et introducta causa in *Rota coram Curia* sub die 21. Aprilis 1660. ad favorem Cleri pro expiatione proditi resolutione, ex generali regula *subrogationis*, sive ex altera textus in cap. cum cessante &c. Quia vero difficilior esset sperare recessum à decisio ex motivis juris, facilius vero ex illis facti, quo immutato, vel cessante, iudicium quoque immutandum est, ut advertitur per *Rotam* dec. 372. num. 1. part. 11. recent. Hinc proinde ego, & cæteri pro Collegio scribentes, finem consilium judicavimus recurrere ad motivum facti, negando scilicet dictam præsuppositam congruam provisionem, cum quia notabiles redditus, qui dabantur in calculo, detractis oneribus, aliisque detrahendis, insufficientes remanebant; ideoque petita facti remissio, quæ prævia formali disputatione super proba particulari juxta stylum sub die 10. Martii 1664. concessa fuit, neque quod sciam causæ ultiorum progressum habuit.

In his igitur disputationibus super utroque dubio, duæ erant inspectiones, una facti super dicta præsupposita provisione Collegii aliunde, altera vero juris, an scilicet, admissa esset dicta provisione, dicta assignatio cessare deberet, necne.

Quatenus pertinet ad primam, cum tota esset facti, nulla in ea erant pactes à Vocatore, nisi super certo juris principio, quod fructus, seu redditus dicuntur illi qui supersunt deductis oneribus & expensis aliisque deducendis, l. fructus ff. de ac. inter. l. hoc ff. de fruct. & super. lit. cum concordant, ad similitudinem satisfactionem collectis per *Add. ad dec. 444. par. 4. recent. tom. 2. num. 3. cum sequen. & habentur infra disc. 90. ad materiam valoris.*

Aliæ vero deductiones in hac facti specie non consistebant solum in iis quæ requiruntur pro cultura prædiorum, & collectione fructuum, regulando id quod supersit juxta taxam generalem ac uniformem aliorum Collegiorum seu Conventuum, ad rationem tot fecutorum pro qualibet persona, ut scribentes pro clero calculabant, & cum quo præsupposito processum fuit per *Rotam* in prima disputatione, (istud enim videbatur facti æquivoquum;) cum enim ob remissionem in hac Insula Sacre Religionis Hierosolymitanæ, ex pluribus linguis seu nationibus totius Catholici Orbis constituta sit, hinc sequitur, quod intentio Sedis Apostolicæ fuit ex hoc motivo potius demandare erectionem illius Collegii, quam illam Seminarii, ut ita adessent Religiosi omnium linguarum seu nationum, nempe Itali, Hispani, Galli, Germani, Poloni &c. quod dupliciter magnam fastidie notabilem sumptum ac redituum diminutionem causat; Primo scilicet pro expensis itineris in accessu & recessu hujusmodi Religiosorum à tot remotis regionibus; Et secundo magis, quia hujusmodi expensæ itineris, ac

etiam aliæ, vestium aliarumque rerum, quæ in ipsa Insula non habentur, necnon pro taxis & contributionibus Religionis, fieri non possunt cum moneta regionis, in qua fructus ac redditus exiguntur, stante illius mala qualitate, ex iis quæ de illa moneta Melitana habetur in *Meletitana quinque Canoniarum sub vicio de Regalibus ad materiam monetarum disc. 1. 6 & consequenter* non bene procedebat calculus introitus & exitus, qui fiebat ex parte elati in eadem specie monete.

Quo vero ad alteram inspectionem juris; Alii pro Collegio scribentes, (quibus Ego quoque Advocati more adhaerebam) magnum fundamentum constituebant in verbis ac dictionibus contentis in literis Apostolicis, perpetuitatem denotantibus, atque super hoc magis insinuat decisio de super edita, ad probandum scilicet, quod licet Apostolicæ non continent novam dispositionem, sed solum confirmationem ejus. quod in Synodo pro erectione Seminarii statutum fuerat, & consequenter quod intraret conclusio deducta ex *text. in cap. 1. & 2. de confirm. nisl. vel nisl. de qua dec. 58. par. 6. rec. num. 28. & frequenter*, (cum occasione Agidiane aliorumque Statutorum confirmationem Apostolicam habentium, sit recepta & quousitanda,) quod confirmatio tribuit quidem tunc confirmatum, non autem illud extendit, seu alias alterat.

Verum istud motivum pro meo sensu in congressibus de more libere insinuato videbatur nimis leve, ex eo vero, ac recepto principio, quod in quibuscumque actibus, tam inter vivos quam per ultimum voluntatem, perpetuo præ oculis judicantium habendum est, ut scilicet non cortex vel formalitas verborum, sed substantia verisimilis voluntatis attendi debeat, spectato principaliter fine, ob quem proditi dispositio, ut in omnibus scilicet materiis frequenter advertitur, frequentius vero in illa ultimorum voluntatum sub *tit. de fidei commissis*; Eatenus autem Concilium Tridentinum mandavit hujusmodi contributionem beneficiorum pro sustentatione Seminarii, quatenus non possent aliunde consilium esse, & tanquam per remedium subsidium, quod de jure tempore dicitur illud collectum seu gabellarum etiam quoad Principem & Republicam, ideoque iste finis vel effectus spectari d. b. c. non curata formalitate verborum.

Solius motivum mihi videbatur alterum, cui decisio parum satisfactum, quod scilicet regula *subrogationum*, in qua potissimum esset dictæ resolutionis fundamentum, non procedit data rationis diversitate inter subrogationem, & eum, in cuius locum fit subrogatio, ex deductis per *Menech. d. arbitrar. casu 54. num. 31. 8. cu. a. i. uen. Barbof. axiom. 219. numer. 3. Gratian. disc. 1. 8. num. 18. Rota d. c. 248. num. 4. & dec. 249. num. 8. post Z. u. c. d. c. b. g. a. Camer. dec. 55. num. 5. par. 8. recentior. & frequenter.*

Duplicem autem notabilem differentiam ponderabam, inter Seminarii, & hujusmodi Collegium; Primo scilicet, quod in erectione Seminarii ab initio statuitur quidam numerus alumnorum, quæ ex dicentis qualitate congruus reputatur, absque necessitate illum alterandi; Non sic autem est in erectionibus Conventuum Regularium, quoniam in ipsa erectione inspicitur solum præcisa necessitas illius Religiosorum numeri, qui ad præscriptum Constitutionum Apostolicarum esse necessarii pro fundatione, ex iis quæ habentur in sua materia sub *tit. de Regul. ar. non autem taxative*, sed cum spe augmenti ac majoris progressus, cum fructu omnium hodie insignium ac primæ classis Monasteriorum & Collegiorum principia debilia fuerint.

Et secundò magis proxime, ac stringenter, quoniam in Seminarii erectione ac respective sustentatione, nullus intercedit quasi contractus utriusque contrahentis obligatorius, sed est erectio sub economica admi

administratione Episcopi & Capituli, quatenus assignati redditus duntaxat sufficiant, & non alias, ut ad aliud propositum avertitur in *Bojanen. sub tit. de lit. 1. & canon. dis. 2.*

Non sic est in erectionibus Conventuum vel Collegiorum, dum in illis iniiri dicitur quasi contractus inter Civitatem vel Clerum invitante Religionem ad ibi fundandum Conventum vel Collegium, ipsamque Religionem, cujus damno cedit diminitio assignamentorum, neque sub ejus pretextu excusatur à suscepris oneribus, ac observantia contractus, ut in proximis terminis *Mantic. dec. 124. 2. remia decif. 136. juxta Lugdunen. alias 146. juxta Venciam, & consuetum quæ habentur infra sub tit. de Pæochis in Persina Congrua dis. 19. ac ea quæ habentur sub tit. de donat. circa onera suscepra per donatium ad favorem donatoris, non minuenda ex casuali superveniente diminutione bonorum donatorum cum similibus; Super his ramen in unica disputatione maturum judicium efformari non potuit ad veritatem; Possibile ex eo quod præsupposita probatione materiæ articulata, tollebat omnis difficultas ex facto, cujus minima longe rutilior ac solidiora reputantur, atque ubi illa habentur, inanis labor est, quinimo etroncum, immutari in articulis juris.*

† Vide deducta in Annot. ad S.C.T. dis. 25.

ROMANA seu &c. QUINDENNORUM,
AD PETITIONEM
SAC. COLLEGII CARDINALIUM.

Responsum juxta pro veritate.

De quindennis solvendis pro beneficiis perpetuo unitis Capitalis, & Collegiis, aliisque Universitatibus, & manibus mortuis, in quo loco solvi debeant, & in qua specie monetæ; Qua occasione agitur de annatis, ac etiam de hujusmodi quindenniorum introductione.

SUMMARY.

- 1 Falli series, seu casus controversæ.
- 2 De introductione annatarum & servitiorum, & de eorum ratione.
- 3 De introductione quindenniorum.
- 4 De distinctione inter hoc quindennia debita Camera loco annatarum, & de aliis de iure privato.
- 5 De feudaneis, quod solutio quindenniorum non fieri debeat in Urbe.
- 6 Quod quindennia & annata non differant.
- 7 Quod subrogatum sit ejusdem naturæ ejus in cuius locum facta est subrogatio.
- 8 Solutiones tributorum, vel aliarum prestationum Domino in signum domini, fieri debent in loco ubi est ipse Dominus.
- 9 De quindennis introductis in materia emphyteutica localandem, quando emphyteusis transiit ad manus mortuas.
- 10 De relevio seu laudemio solvendo Domino directo per motum feudarii pro renovatione, ut fiat in loco Domini.
- 11 De eadem conclusione de qua num. 8. ut quod solvitur in recognitionem domini, solvi debeat in domo Domini.
- 12 Feudalis terminus beneficiis, & contra Beneficialitatem terminus feudalibus.
- 13 Quando in hac materia deferendum sit necne observantia; Et de differentia inter observantiam præscriptam & interpretativam.
- 14 Quod in specie istorum quindenniorum deferendum non sit observantia.
- 15 Quod illa solvenda sine in ducatis auri de Camera, vel in æquivalenti, eo modo quo solvantur annata aliæque expeditiones Datarie & Cancellarie.

nota aliæque expeditiones Datarie & Cancellarie.

16 De theoria in materia monetarum sarinque alternationis, & quale tempore alterandi debeat, & an augmentum vel decrementum cedat damno vel commodo creditoris.

17 Quod in hac materia non deferatur observantia tantum in re clara, multo minus si est procuratoris vel administratoris.

18 De ducatu auri de Camera, unde dicitur, & quibus sit eorum valor, & in quo differant a reliquis scitis auri.

DISC. LXXXIX.

CUM ob rerum status immutationem nostro sæculo sequantur in quibusdam partibus, accidentali impedimento durante, Sedes Apostolica ex prudentialibus motivis abstinere ibi solitum minitulum tenere, atque Ecclesias Cathedralis, ac Metropolitanas, fuerim Moy adituales providere; Hinc proinde de facto plurius Annotum spatio negl. fuit consueti exactio quindenniorum pro beneficiis, quæ illis Ecclesiis perpetuo unitæ sunt; Cessato autem impedimento, cum de hujusmodi quindenniorum exactioe ageretur, de duobus dubiis contigit; Primo scilicet de loco, in quo talis solutio fieri debeat, stante præsupposito, quod solitus minister Sedis Apostolicæ hujusmodi exactioem ibi facere consueverit; Et secundo super qua rate monetæ, stante notabili alteratione monetæ propriæ regionis, majore longe quantitas necessaria est ad æquivalentiam locutorum anni, seu ducatorum Cameræ, quam prius requiretur; Quare desuper ex parte dicti Sac. Collegii, de tempore quo ob vacationem Sedis ob mortem Clementis XI. reperiebatur in Conclavi pro futuro Pontifice eligendo, pro veritate consultus, respondit, ut sequitur.

Ut clarius hujusmodi quindenniorum causa, nec non natura, & qualitas dignoscatur, ex quibus pendet cognitio modi, ac loci eorum solutionis; illud præcognoscendum venit, quod ex antiquissimo, ac immemoriali Ecclesiæ Catholice, Sedisque Apostolicæ usu, introducta fuit in beneficiis ecclesiasticis exactio communium servitiorum, ac annatarum, in recognitionem universalis de iure, quod Pontifex, & Ecclesia Romana habet omnium Ecclesiarum, & Monasteriorum, ac beneficiorum, ideoque etiam ante tempora Conciliorum, Viennensis, & Constantiensis, hic annatarum usus habuit.

Probatum hæc non solum ex testimonio Antonii Masse alias Gallesii nuncupati, in ejus sermone de Annatis, directo Sancto Carolo Borromeo, in quo recenset Iohann. Andreæ alioque antiquos Canonistas, qui hujusmodi annatarum, ac servitiorum mentionem faciunt, respondendo iis quæ per Ioh. Gesonem a iohanne scriptores adversus hanc exactioem, parum fundate dicuntur.

Sed melius, ac solidius, ex maxima, & necessaria auctoritate Pontificia in Constitut. 17. Pauli I. §. 1. cuius hæc sunt verba præcisa: *Nuper accepimus, quod licet communium servitiorum, & annatarum exactio in recognitionem universalis domini introducta, sit antiquissima, ita ut etiam præscriptum, & præbissimum jure interpretetur, qui tempore Concilii Viennensis jam 240. & ultra annis celebratus &c.*

Hinc proinde apud Catholicos in gremio S. R. E. viventes, quærendum non est, quid exeri, vel ex malignitate, vel ex ignorantia, cum privata auctoritate desuper scripturum, dum habetur ad hoc expressum, ac litteralem Apostolicam determinationem, quod hæc servitiorum, ac annatarum introductio, sequuta fuerit in recognitionem deminutionis universalis Ecclesiæ Romanæ.

Quia verò pariter antiquissimus inolevit usus Apostolicæ Sedis, faciendo Ecclesiarum, & Monasteriorum,

ac beneficiorum uniones, ita impediens vacationes, ac personales, seu vitalitias provisiones, præjudicantes Papæ, ac Sac. Collegio Cardinalium, aliisque officialibus circa solutionem dictorum servitorum, & annatarum, quæ occasione novarum provisionum faciendæ esset; Hinc pro hujusmodi damni, ac præjudicii refectione, inolevit etiam antiquus usus solvendi dicta onera, & annatas, pro Ecclesiis, ac beneficiis unitis, singulis quibuscumque temporibus, cum aliqua varietate, juxta regionum, vel beneficiorum, & Ecclesiarum usum.

Cum autem ex hac varietate plura resulerent litigia, & inconvenientia, idcirco ut his consulere, prudenter *Papae* I. I. per ejus *Constitut.* 6. juxta ordinem Bullarum novarum, uniformem regulam desuper statuit, atque cum regula forte desumpta ex dispositione *rexi. in l. hereditarium ff. ad l. falcidiam*, ita quandam mediam viam eligendo præscripsit uniforme tempus 15. Annorum; Atque ex hoc prodiit istud quindenniorum vocabulum, ut per *d. Massiam alias Gallesiam dicto sermone seu opusculo de annatis §. finali*, & ex eo *Lotter. de benef. lib. 1. qu. 29. à num. 1. ad num. 1. ubi* recentior alias Apostolicas Constitutiones *Pii V. & Sixti V.* super his quindennis prodiit; Et ex *Lotter. Amayden de stylo Datar. cap. 18. §. 4. num. 1. cum seq. Barbof. in Sum. Apost. decis. verbo Quindennia, collect. 616. Tondur. de Pœnf. cap. 10. num. 10. Vermigliol. conf. 476. & sequen.* ubi agitur quando hæc obligatio non intret.

Ac dixit etiam perpetuo *Rota Romana* antiqua, media, & moderna, ut apud *Scrapp. decis. 1401. n. 2. & decis. 1410. n. 10. & seq. & n. 28.* super quibus habemus *conf. 94. & 95. Spad. lib. 2. decis. 474. n. 19. ac in aliis.*

Atque in dictis decisionibus *Siraph. præsertim secundum*, & in dictis *conf. 94. & 95. Spad.* distinguendo ista quindennia ab aliis quæ per privatos prætenduntur, concorditer firmatur, ut in ista quindennia debeantur ex causa onerosa.

His igitur ita constitutis, de consequenti sequitur, planum esse, ut solutio dictorum quindenniorum fieri debeat in Urbe, ex tribus fundamentis quorum unum sufficeret, multo magis eis simul junctis.

Primo ex dispositione dictæ Constitutionis Apostolicæ *Pauli II.* renovatæ ac ampliata per plures alias Constitutiones Pontificum successorum, ut supra, quoniam in §. 4. & 5. clare supponitur hujusmodi solutionem, ac respectivè obligationem, faciendam esse Camerario, & in Camera.

Secundo ex inconcussu usu generali totius Orbis Catholici, ac etiam speciali provincie vel regionis de qua agebatur, quod occasione provisionum, quæ sunt de Ecclesiis Metropolitanis, & Cathedralibus, sive de Monasteriis, & Hospitalibus, aut Dignitatibus & Canoniciatibus, aliisque beneficiis unitis, solvantur annatæ, & servitia in Curia, non autem in partibus.

Quindennia enim debita Cameræ Apostolicæ sunt idem, ac annatæ, & servitia, in nihilo differentia, sive in tempore solvendi, quod scilicet annatæ & servitia varie solvantur juxta contingentias vacationum, quæ longiores ac breviores esse solent, ut potè pendentes à vite hominum, quindennia vero habent tempus uniforme, ut advertit *Massia alias Gallesius dicto opusculo de Annatis §. fin. incip. Est aliud quoque &c.* & ex eo *Lotter. d. lib. 1. qu. 19. n. 6.* Ergo si est unum & idem, intrat axiomata, quod una & eadem res non debet diverso jure censi, ad vulgat. *tex. in l. qui decit ff. de usucap. Barbof. axiom. 74. n. 4.*

Et quando etiam constituerent diversam speciem subrogatam loco annatarum seu servitorum, adhuc idem dicendum esset, ex altero pariter vulgati, ac recepto axiomate, ut subrogatum sit ejusdem naturæ cuius est res in cujus locum facta est subrogatio, ex plenè collectis per *Gabr. de reg. jur. concl. 2. Barbof. axiom. 2. 3. Gregor. decis. 1523. & Roten Casaragustana portionem 16. Junii 1699 curam dictatam, & passim.*

Card. de Luca Titular. Tom. X. II.

Et tertio clarius, attentis etiam terminis generalibus juris communis, quoniam si hujusmodi exactiones sunt in recognitionem domini universalis Ecclesiæ, ut clare disponitur in dicta *Constitut. 17. Pauli I. V.* juxta verba superioris registrata, ita dicenda sunt species tributi, quod in signum domini, ac subjectionis potius, non consistit in aliqua portione fructuum, sed in pecunia præstari debet Domino, in loco ubi ipse est, non autem in loco rei pro qua tributum solvitur, sive ubi residet vassallus, aut tributarius, ut docet inconcussa praxis totius Orbis, tam recensendo tempora antiqua Romæ Reipublicæ, aliorumque Regnorum, & Dominiorum, quarum etiam moderna, ut videmus præsertim de tributo, quod per Regem Catholicum solvitur Cameræ, vel Sedi Apostolicæ singulis Annis pro Regno Neapolitano, cum simili.

Clarius vero, quoniam neque sumus in tributo, vel annua præstatione, sed magis adaptate, ac proprie in tantum termini laudemii, quod per re emphyteutica solvitur Domino dicto, in casu alienationis, quod per vassillum ostendendum est Domino occasione petendi consensum, seu novam investituram, ex deductis per *Nigr. de laudem. qu. 6. tom. 2. & in sua materia sub tit. de emphyteut.*

Unde propterea, quando bona emphyteutica transierunt ad majores mortuos, adintra illorum quindenniorum beneficium, loco laudemii introducita sunt etiam quindennia, ut apud *Leon. de 77. Tondur. quest. benef. 46. num. 5. Fontanell. de pati. claus. 4. §. 12. num. 23. plene Rot. decis. 474. & 494. par. 9. rec. & post Marin. resol. quotid. 23 §. lib. 1. & in sua materia sub tit. de emphyt. decis. 50.*

Ac etiam (magis ad rem, & proximè) hujusmodi annatæ, ac servitia præstantur Papæ per beneficiatos, tanquam domino universali, adintra illius partis fructuum, quæ per feudatarium domino debetur in eo Anno, quo succedit vacatio feudi, & successive renovatio, quoniam vassallus tenetur solvere æstimationem fructuum, seu laudemium in recognitionem domini, in ipsius domini domo, non autem in domicilio ipsius vassalli, *Bald. in l. fin. num. 8. C. de condit. inst. & Rudolphi communiter, de quibus plene Capan. in tract. de Revenio par. 1. qu. 3. & 4. cum seq. ubi de solutione relevii Regni utriusque Siciliæ subrogati loco dicti laudemii, seu recognitionis debet domino pro renovatione, & de quo relevio plene agitur etiam apud *Præf. observ. 8. & 9. & sub tit. de feud. d. c. 18.* Et de dicta obligatione vassalli ad eundem dominum, quæ solvendi in propria domo juxta dictam doctrinam *Bald. Suid. de alim. tit. 4. quest. 16. num. 6* & ceteri communiter, talique est notoria & inconcussa praxis totius Orbis.*

Et hic videtur casus noster præcisus, quod scilicet, quemadmodum mortuo feudatario, in renovatione, seu provisione novi feudatarii dominus pro recognitione exigit fructus illius Anni, vel aliam præstationem, ita à pari, quoniam feudum quoque beneficium dicitur, atque Beneficialitæ utantur terminis feudaliibus, vel Feudaliæ terminis beneficiis, ut apud *Rosenthal. cap. 6. cancel. 76. num. 4. Billon. jun. de jur. ascer. cap. 6. qu. 17. num. 68. & seq. & num. 76. Rot. pragmat. de titul. abusu num. 80. cum seq. & advertitur pluries sub tit. de feud. præsertim *dis. 7. & 8.* Ita etiam comprobante communi observantia, tam in laudemii seu in recognitionibus domini dicti pro feudo, vel emphyteuticam etiam in beneficiis, occasione novarum provisionum ut supra; Igitur jungendo simul Constitutiones Apostolicas, illam præsertim *Pauli II.* nec non generalem dispositionem in juri, generalemque observantiam, ac etiam observantiam particularem omnium quindenniorum, quæ Cameræ solvantur, ex omnibus Mundi partibus, ita videmus esse in casu indubitabili.*

Neque alicuius momenti videbatur præmissa observantia contraria, quod scilicet quandoque Sac. Colleg.

conmiserit licui Ministro Apostolico hujusmodi executionem; Istud enim obiectum satis de plano cessat; Tum quia de tali observantia non constat; Tum etiam quia cum ex præmissis versetur in casu claro, ac indubitabili, ut solutio fieri debeat in Urbe, non intrat observantia interpretativa, sed præscriptiva, quæ indiget formalibus requisitis præscriptionis, ut ita distinguendo bene habetur apud *Barb. in l. post d. m. post. num. 47. & seq. ff. sol. mar.* Et de eadem distinctione inter observantiam interpretativam, & præscriptivam, quandoque in claris non intret prima, sed altera, quæ indiget requisitis formalis præscriptionis, bene apud *Rot. d. e. 319. num. 2. cum seq. & num. 19. cum seq. & d. e. 351. num. 7. & 8. par. 6. rec.* & in aliis frequenter, ac satis bene ad rem, & in terminis *Rot. in Capuana personis coram Vropro, d. e. 430. num. 3. par. 4. rec.* & pluribus *sub tit. de person.*

Absolutum autem esse, verificari non posse formalis præscriptionis requisita; Tum quia vestimur in actu facultativo, in quo juxta facti vulgaria principia, non datur præscriptio nisi prævia prohibitione ac subsequente acquiescentia, ex collect. per *Gabr. de præscript. concl. 10 & communiter*, cum sit principium satis vulgare; Tum etiam quia, si forte aliqua deputatio adfuit gratia indulgentiæ, ac majoris commoditatis, illa fuit Cardinalis Camerarii Sac. Collegii, vel alterius officialis, non autem totius dicti Sac. Collegii, cum factum officialis vel administratoris præjudicare non potuit, ut satis bene ad rem, *d. e. 430. n. fin. par. 4. rec.*

Et nihilominus, quando iam fuisset facta deputatio ab ipso Sac. Collegio, neque fuisset, quoniam in supra dictum est, ista ex actio debetur Papæ in recognitionem domini, istam verò partem hujusmodi emolumentorum applicavit Sac. Collegio Cardinalium, aliisque officialibus, demandata ipsi Collegio, tanquam inter officiales digniori, simplicis administrationis, & consequenter intrat eadem ratio, quod gesta per administratorem præjudicare non possunt domino absque ejus scientia, & consensu.

Quinimò quod neque positive gesta per ipsosmet prædecessores Pontifices attendi debeant, ac præjudicare possint in hac materia quædam denarium, in individuo decidit in *d. Corfini. Pauli IV. §. 8. in princip. ibi, Nos considerantes prælatum Eugenium prædecessorem per ejus litteras successoribus suis Romanis Pontificibus, cum per in parum non habet imperium, & per consequens Collegium Cardinalium & Officialium Romana Curia causam ab ipsis Romanis Pontificibus habentibus, præjudicare non possit, & propterea ius nostrum, & Collegii ac Officialium prædictorum illud remansisse, ac litteras Leonis, & Clementis prædecessorum hujusmodi cum contrariationibus, statuta, decreta, & declarationes Pauli, & Nisi I. prædecessorum hujusmodi, ac causa non cognita, & non vocatis, nec auditis quorum intererat, emanaverint & perent ius tertii contra renovem Confusionem per eos edictum manifestè tollatur effectum fortiori non debere.*

Hinc proinde de plano etiam resultat, solutionem faciendam esse in scutis auri currentibus in ipsa Urbe, & in quibus hujusmodi annatarum, ac servitorum, omniumque emolumentorum Cameralium solutiones fieri solent etiam pro expeditionibus provisionum, quæ sunt pro Ecclesiis, monasteriis, & beneficiis istius provincie seu regionis, absque principio dubitandi, potissime ob assentiam scutorum auri, qui promptè, ac satis commode habentur, unde propterea non intrat illa difficultas, quæ cadere solet in pensionibus ecclesiasticis solvendis in loco beneficii, ubi non habeatur copia scutorum auri, vel alterius monete in qua facta sit pensionis reservatio, quo casu de æquitate admittitur debitor ad solvendum in moneta regionis, in ea tamen quantitate, quæ æquet ipsos scutos auri, seu alium speciem monete in qua constituta est obligatio, ex plene deducta per *Larream decif. 23. cum seq. Rot.*

dec. 688. par. 4. d. v. ff. cum aliis de quibus infra; Sed hæc difficultas (ut dictum est) in Urbe non cadit.

Et consequenter, omnino extranea pariter remanet quæstio resolute solita ex alteratione valoris monete, quæ sequatur inter tempus obligationis, ac illud solutionis, quoniam scuti auri statuparum, in quibus ista solutio faciendæ est, pro toto tempore, de quo est controversia, nullam alterationem receperunt, vel idem est valor nunc, ut erat de tempore quo solutiones quinquendiarum fieri debebant.

Ceterum quatenus pertinet ad præfatum articulum, ad intelligentiam doctrinæ *Barb. in l. Paulus num. 4. ff. de solusum*. Quamvis apud antiquiores ista reputata esset quæstio involuta, attamen hodie reddita est nimis plana, ita ut in foro non videatur amplius mereri disputationem, cum vulgari distinctione deducta ex eadem doctrina *Bar. quod. 1* Aut agitur de moneta imaginaria, & attendatur tempus obligationis; Aut de moneta vera, & quæ licet etiam cum difficultate haberi potest, ejusque augmentum, vel decrementum non provenit ab aliqua qualitate extrinseca, melioris, vel deterioris ligæ, sed intrinsecum ratione temporis, & ob auditum, vel diminutum valorem auri, seu argenti, & tunc ipsa moneta, qualis qualis sit, solvenda est, atque ad summum, aliud debitorum non indulgetur, nisi concurrente difficultate habendi ipsam speciem, ac solvendi æquivalentiam in alia moneta magis currenti, ut ceteris relatis *Affili. dec. 194. bene Gamma decif. Luffian. 374. num. 1. Lar. decif. 21. cum seq. Rit. d. e. 686. & 688. par. 4. divers. Pen. decif. 5. Gregor. decif. 42. Buratt. d. e. 626. & 790. Dumeret. senior. decif. 139. & in aliis plene congestis per *Add. ad decif. 67. num. 21. & seq. & num. 71. & seq. par. 9. recent.* Et in terminis notabilis alterationis monete sequitur in Insula Melvitana habetor in *Melvitana quinque Canonicorum 4 Aprilis 1661. coram Albergari Decano, de qua sub tit. de Regul. discif. 126. ubi, & in duobus discif. ibi proximi sequen. de materia, ac etiam sub titulo de person. & sub tit. de credit.**

Adeoquæ ita procedit, quod etiam si exprimeretur valor scutorum auri ad rationem tot Juliorum; vel Carolenorum pro scuto, adhuc tamen id censetur stare demonstrative, ac non tollit obligationem solvendi in ipsis scutis auri, vel eorum quævalentia, habita etiam ratione augmenti, ut bene in *d. d. Capuana personis coram Vropro decif. 430. num. 2. par. 4. rec.*

Neque prætenfa observantia (quatenus adesset) obstat posset; Tum quia illa est procuratoris, vel ministri, qui non potest præferre principali, ut *17 in puncto d. decif. 430. num. fin. par. 4. recent.* Tum quia agitur de præjudicio ipsius Sedis Apostolicæ ut supra dictum est, occasione prætenfæ observantia super loco.

Ac demum quia, cum certum, & clarum sit, debitum esse in scutis auri, hinc observantia tanquam in re clara non attenditur, ut punctualiter apud *Dumeret. sen. d. decif. 139. num. fin. & d. decif. 430. num. etiam fin. par. 4. recent.*

Atque ita fassissime judicatum fuit, non solum per Rotam, sed etiam per Sac. Congregationem S. Officii universalis Inquisitionis de Anno 1656. in una *Melvitana* super pensione solvenda per illum Episcopum illi Inquisitori, in scutis auri, non obstante longissima observantia solvendi in moneta illius Insule & deinde in una *Imolen.* super alia perpetua pensione solvenda per illum Episcopum illi Inquisitori, non obstante, quod ferè per Annos 70. & ultra soluta esset ad rationem librarum, ac monete Regionis in longe minori summa, & sæpissime, quia est hodie principium sblolutum, ut quo *discif. 126. cum duabus seqq. sub tit. de Regal. & tit. de person.*

Solutiones enim annatarum, omnesque expeditiones Dataria, & Cancellaria Apostolicæ sunt in dictis scutis auri de Camera, qui antiquitus constituebantur ex quadam

quasdam moneta aurea, quæ nuncupabatur *ducatus*, ex eo quia introduci cepit de tempore quo, f. i. i. in his partibus Romano Imperio, dominatio Urbis cum ejus districti, seu adjacentibus sub Longobardis vel Gothis nuncupari solebat sub nomine *Ducatus Romanus*, ut advertunt *Gomf. ad reg. de valor. quest. 9. Renc. ad Stat. cap. 197. in n. 646. & seq.* Ista verò species scutorum ob introductionem aliorum scutorum auri breviorum, seu minoris valoris, nuncupari cepit scutus largus, ut in specie de isto scuto largo ad differentiam aliorum scutorum minoris valoris, illius præferentiam qui dicebatur *navarille*, habetur *decis. 149. n. 2. & sequen. par. 2. recent.* Verum & ista species scutorum largorum alias ducatorum auri, qui in Urbe antiquitus cudebantur, adhuc in rerum natura existit, quamvis nimium rari sint, conservati per antiquarios proficentes habere monetas antiquas, vel antiqua numismata ægea seu aurea, & argentea, ut in disputatione habita in Tribunali Vicarii in una *Romana census*, p. 8 *Monasterio*

Sancta Maria Nova di Urbe, occasione agendi in qua specie monetæ, seu in qua summa monetæ currentis faciendæ esset extinctio census impositi in istis scutis auri largis, plures ex eis reperti fuerunt, factaque eorum periquatione cum scutis currentibus, quos dicimus *Itamparum*, detectum est eorum valorem esse majorem istis moderatis ac usualibus in uno Julio, ac etiam plus; Ideoque ex hoc inolevit usus, quod ducati Camere constituantur ex uno scuto auro *Itamparum*, & uno Julio monetæ pro supplementatione scutis dicti antiqui ducati; Ideoque monetæ quæ est in obligatione, non est imaginaria, sed vera in rerum natura existens, & consequenter de plano intrat dicta theoria, ut solutio fieri debeat, vel in ipsa monetæ, vel ubi cum difficultate haberi potest, in æquivalenti, habita etiam ratione augmenti intrinseci, ut etiam de hac materia locis citatis.

† V. lde disc. 139.

A P P E N D I X

ANNOTATIONUM GENERALIUM

Editarum in otio pestis, juxta insinuata in alia Appendice ad titulum de Dote, disc. 142. non ad formalem tractationem, sed pro annotatione rerum magis practicabilium ad propriam instructionem & memoriam.

DISC. XC.

De valore Beneficii, de cujus provisione agitur; Ac etiam de valore obtentorum tam ad effectum justificationis, & executionis gratiæ quam ad effectum nullitatis provisionis, vel pensionis impositæ super beneficio.

SUMMARIUM.

- 1 De dispositione Regulæ 55. de valore.
- 2 Distinguntur diversæ provisiones cadentes in materia.
- 3 Valor obtentorum non est narrandus, & justificandus, quando provisio non vult retinere.
- 4 Quod valor obtentorum non sit exprimendus in gratia motu proprio, & de ratione.
- 5 In principali provisione etiam motu proprio requiritur expressio valoris obtentorum.
- 6 Valor in gratia ad supplicationem probatur per probationes, tales quæ.
- 7 In gratia provisionis omnino necessaria est expressio valoris.
- 8 Etiam si agatur de beneficiis non excedentibus 24. de ratione.
- 9 Ac etiam si agatur de provisione motu proprio.
- 10 In istis motu proprio non est necessaria justificatio.
- 11 Quid in provisionibus Legatum, & Nuntiorum.
- 12 Non requiritur expressio, vel justificatio valoris in provisionibus Ordinariorum, & de ratione.
- 13 Debet exprimi, & probari valor fructuum certorum non autem incertorum, & distributionum.
- 14 Distinguntur fructus incerti, & distributiones ad certos effectus.
- 15 De stylo, seu Concordatis non exprimi de valore nisi in 24.
- 16 Declaratur ad quem effectum precedant styli, vel Concordata.
- 17 Ne stylo datariæ substandi valorem pro sexta parte.
- 18 De probatione imperfecta, & adnunciativa sufficiente pro literarum executione, & de speciebus probationum.
- 19 Probationes debent percurrere tempus gratia.
- 20 Non est opus, ut in probatione per non excessum testes deducant orem.
- 21 Qui ubi colligitur eandem expressionem fecerit.

Card. de Luca Theatr. Tom. X 11.

1. Probatio per ascensum non concludit non excessum, & quomodo concludat, & contra probatio per non excessum non concludit ascensum.
2. De justificatione non excessus valoris in provisionibus Nuntiorum Hispana, vel aliorum quibus incumbat.
3. De rigorosa probatione decenniali, ubi agitur de desin. valoris per obiectum.
4. Quid admittatur vel non admittatur consilio probationum imperfectarum.
5. Quid in criminalibus etiam ad effectus civiles probationes debeant esse clare, & concludentes.
6. De causis excusantibus malam expressionem valoris.
7. Taxa librorum Camere non excusat.
8. Quid de clausula cum facultate augendi &c.
9. De regula 63. circa dictam clausulam.
10. De stylo substandi pro sexta parte.
11. Quando frequentius de valore agatur.
12. De multis diversis speciebus pensionum.
13. Distinguntur plures species pensionis reservata in quantitate sub expressione valoris etiam in quantitate.
14. Reservatio pensionis motu proprio non indiget justificatione valoris.
15. Acceptans beneficium gravatum pensionem non excusatur ob tenuitatem fructuum.
16. Reservatio pensionis cum narrativa valoris per ascensum ad supplicationem eget justificatione valoris.
17. De differentia inter pensionem voluntariam beneficio pleno, & alteram ex causa reservationis, & de conclusione, quo falsitas in parte vitiet consensum.
18. Relevat ab onere probandi consensus titularis.
19. Non tamen contra successorem.
20. Quid ubi successor in sua impetratione narravit valorem, vel pensionem.
21. Pro pensionarius est in possessione exigendi, ista in eadem possessione relevat ab onere probandi.
22. Etiam contra successorem.
23. Sed possessio non suffragatur in priorio.
24. Nisi agatur de possessione 30. annorum.
25. Quid de pensione reservata cum clausula admodum mille, seu centum que faciat conditionem.
26. Si in opere consensus titularis, ubi agatur de pensione reservata cum dicta clausula admodum.

- 48 De moderna camelis, quod titularis afferat se informatum.
- 49 De reservatione cum clausula dummodo super certa quora.
- 50 Quando etiam accedens cum clausula dummodo reservatio sit pura, & non requiratur justificatio.
- 51 Quomodo dignificatur, an clausula dummodo facias conditionem necne.
- 52 An existentia aliarum pensionum probetur per narrationem litterarum.
- 53 Quomodo debet esse probatio valoris pro justificatione reservationis pensionis.
- 54 Valor est difficultas probationis.
- 55 Distinguntur casus, & primo de justificatione facienda per pensionarium pro executione gratie pure.
- 56 De altero casu justificationis faciendi etiam per pensionarium pro subsecunda reservatione.
- 57 De distinctione inter pensionem voluntariam beneficio pleno, & alias reservationes.
- 58 De probatione valoris per titularem ad effectum congrue.
- 59 De probatione facienda per titularem ad impediendam translationem litterarum medietatem fructuum, ut requiratur probatio per decennium.
- 60 Contrarium, quod non agitur de probatione obiectiva, & quid disponat Constitutio Urbani VIII.
- 61 De rigoro probationis obiectiva faciendi per titularem pro annullatione pensionis.
- 62 Quo modo debet fieri probatio, & quid debeat concludere, distinguuntur requisi.
- 63 Testes debent esse bene informati de bonis.
- 64 Debet reddere bonam causam scientie non autem de proprio iudicio, vel credulitate.
- 65 Ubi sunt facti informati, non tenentur allegare causam scientie.
- 66 Minusque ad certificationem negativam alias necessarium.
- 67 Debet deponere de dñis oneribus, & expensis, quod declaratur.
- 68 De aliis speciebus probationis, vel de adminiculis puta, de libris capituli, de locationibus &c.
- 69 Distributiones quotidianas aliquae incerta non veniunt sub valore.
- 70 Quando emolumenta incerta obveniunt ex obligationibus repetentur tanquam certa, & num. 3.
- 71 Anniversaria non veniunt sub valore.
- 72 Declaratur, & in specie de quarta funerali, aliisque iuribus parochialibus.
- 73 De eodem de quo num. 70.
- 74 De emolumentis jurisdictionis, distinguuntur.
- 75 An domus Rectoris, vel domus Canonici veniat in valore.
- 76 Quid de domibus Canonicalibus.
- 77 De muneribus, an veniant in valore, distinguuntur.
- 78 De Cappellanis, & de Legatis prius in ipsa Ecclesia, an veniant in valore.
- 79 De oneribus & expensis deducendis, necne à valore.
- 80 Distinguntur onera, que sint necessaria, & qua voluntaria deducenda necne.

DISC. XC.

Disponeat Regula 55. *Concellaria*, ut in quibuscumque gratiis, & provisionibus de beneficiis quomodocumque vacantibus, verus annuus valor, secundum communem estimationem, exprimi debeat, sub decreto annullativo gratiæ; Hinc proinde de hac materia valoris frequenter in foro dubitari contingit, tam super illius justificatione ad effectum impetrationis, quæ ex isto capite male expressio fieri solent; Ac etiam frequentius, ad effectum pensionum, quibus beneficia gravari solent; Ideoque pro clariori materia notitia, tres constituentur veniunt inspectiones; Primo scilicet in ordine ad justificationem pro executione gratiæ. Secundo in ordine ad ejuſdem gratiæ validitatem, vel invaliditatem, vel ob dictum

potestatis collationis restrictæ ad eorum valorem; Vel occasione impetrationum, quæ ex falsa expressione valoris fieri solent; Et tertio in ordine ad postiores, cum supposito certis valoris reservationibus.

Prima inspectio sub distinguenda est inter valorem obtinentorum, ac illum ipsiusmet beneficii, de cuius provisione agitur.

Obtinentorum valor neque exprimendus est, neque justificandus, quamvis expressus fuerit, quoties proviſus esse offert paratum illa dimittit, cum utraque necessitas percutiat illos in retentionem, qua non curata, cessat omnis questio, ut clare disponitur in eadem Regula 55. in fin. *Rot. dec. 20. de Prebendis in not. Seraph. dec. 1395. & 1470. utrobique num. 2. Gregor. & Ad. dec. 84. num. 4. & 9. dec. 168. num. 11. part. 10. recent. bene in (Luzia benef. 29. Aprilis 1690 coram Biebio 5. fin. & in alijs frequentis Lotter. l. 3. quæst. 10. num. 75.*

Ubi vero vult retinere, tunc iste valor est exprimendus, ac justificandus, quoties agitur de gratiis ad partis supplicationem; non autem de illis motu proprio. Quamvis enim Regula moderna, juxta additionem factam a tempore Gregorii XIII. citrà, disponat de valore etiam in gratiis motu proprio, quod non continebatur in Regulis antiquis; Atamen id intelligitur in ipsa gratia principali super provisione beneficii, non autem super obtinentis, ut bene fit manifestum apud Seraph. dec. 911. ubi num. 3. bona assignatur ratio, quod dum Papa motu proprio coram se beneficium, quod non tenetur divinare, an ille cui confert alia obtineat necne, cui rationi aliam addo, quod proviſus motu proprio, dici non potest in culpa, dum est ignarus, quid Papa motu proprio facere velit.

Et quamvis ista ratio congruat etiam ipsi principali provisioni, atamen ut in eadem dec. Seraph. advertitur, contrarium recipiendum est, ex eo quod Regula ita expresse disponit, attendenda verò est in solo casu, de quo loquitur, ad alterum non extendenda, aliqua etiam differentia ratione militante, quod de ipso beneficio vacante Papa notitiam habere potest à ipsis Datarariis officialibus, vel similiter informati, à quibus vult si potest informati, sed hanc informationem habere non valet de obtinentis, quia ipsi etiam officialibus ignota sunt, & cum dicta dec. Seraph. proceditur apud Duran. dec. 167. num. 2. cum seq.

Ubi vero agitur ad partis supplicationem, tunc licet, tam expressio, quam justificatio, requirantur, atamen sufficit justificatio talis qualis, etiam per seminales ac minores probationes, vel per unicum testem, aut simplex adminiculum, quod sit in genere suo perfectum Lotter. d. q. x. lib. 3. n. 67. Grog. & Ad. dec. 78. n. 4. & dec. 89. n. 6. dec. 236. n. 6. part. 7. rec. dec. 377. n. 8. part. 10. & in alijs, adeo ut rari sint casus, in quibus defectus probationis valoris obtinentorum, impedit executionem, vel causet nullitatem gratiæ, ita ut aperiat locum impetrationi, ut sæpe contingit circa valorem ipsius beneficii, de cuius provisione agitur.

Quo vero ad dictum valorem beneficii quod confertur, & sic in ordine ad justificationem ipsius gratiæ principalis, indubiatum est, necessariam esse expressionem veri valoris, sub pena annullationis gratiæ, ob litteralem dictæ Regule 55. dispositionem, istaque conclusio sine regula plures recipit ampliationes.

Primo scilicet, ut expressio veri valoris ad præscriptum Regulæ fieri debeat, etiam in beneficiis non excedentibus summam ducentorum 24. auri de Camera pro quibus non solvitur annata; Licet enim aliqui considerent Regulam prædictam inducendam esse pro pure ac inter esse annatarum, quod licet obiter dicatur in dicta dec. 167. Duran. num. 6. quæ est reperta dec. 212. num. 7. part. 5. recent. & colligunt et tanquam ex infante ratione non videntur necessarii, cum pro hujusmodi

justimodi beneficiis non solvatur annata; Contrarium tamen est verius, ac in praxi receptum, quoniam talis expressio non desideratur solum ex dicta causa, sed etiam ex altera, ut Papa notitiam habeat qualitate beneficii, ut bene *Rot. decif. 184. part. 3. divers. lib. 2. replicata decif. 185. eadem part. 3. lib. 3.* Talique est inconcussa praxis, ob alias deficientem voluntatem Papæ, qui beneficia infra duodecim, vel decem de facili concedit clericis, vel curialibus petentibus, non autem ea, quæ sunt ultra 12. magis vero si ascendunt, vel approximant ad 24. quæ referri solent pro familiaribus, imo hodie ob beneficiorum diminutiones, reservantur etiam Cardinalibus, vel qualificatis Prelatis.

Amplius secundo, etiam in gratiis & provisionibus motu proprio, in quibus de jure talis expressio non requiritur, inducta per modernas Regulas à temporibus Gregorij XIII. citata, ex deductis per *Seraph. dec. 9. 11.* & advertitur supra occasione obtentorum.

Cum ea tamen differentia, inter provisiones motu proprio, ac illas à supplicatione, quod in prima specie sufficit sola expressio absque necessitate justificationis, quæ necessaria est in altera specie provisionis, seu gratiæ à supplicatione, ut ita distinguendo *Seraph. d. decif. 911. Duran. d. c. 54. & charius decif. 161. repetita decif. 112. part. 5. dec. 191. eadem part. 5. apud Danovici, decif. 179. num. 2. & frequenter.*

Tertio amplius etiam in gratia Legati *Buratt. d. c. 62. num. 9. & 190. num. 9.* Et quia vis aliqui non tenent pro ampliatione necessitatem narrativæ, ac justificationis in provisionibus Nunciatorum, attamen male id considerat per viam ampliationis hujus Regule de valore, quoniam hæc necessitas non provenit à Regula, sed à restrictiva, seu conditione contenta in facultatibus Nunciatorum, ex his quæ occasione facultatis Nuncios Hispaniarum habentur in præcedentibus.

Eadem Regula limitatur primo in provisionibus Ordinariarum, quæ neque dictam expressionem exigunt, neque justificationem tam circa valorem quam circa alia, ex triplici ratione; Primo scilicet, quia Regula de illis non loquitur, neque in eis viget ratio iurium Annatistarum; Secundo quia provisiones Ordinariarum sunt motu proprio; Et tertio, quia cum Ordinarii tenentur, ac soleant singulis annis visitare, ac peragere diocesim, præsumitur informati de statu & qualitate beneficiorum, ut *decif. 184. & 167. part. 5. recent. Buratt. & adden. decif. 434. ubi concordantes.*

Limitatur secundo, ut solum exprimi debeat, ac successive justificari valor certus fructuum, non autem distributionum quotidianarum aliorumque incertorum, ex deductis per *Gregor. & Ald. decif. 540. Buratt. & Ald. decif. 355. Ald. ad decif. 576. part. 4. recent. 100. 1. Rot. in recent. decif. 79. n. 2. part. 4.* Unde propterea resultat, quod nimium pingues, ac insignes Canonice Ecclesiæ Toleranæ, ac etiam Basilicarum Urbis, ac plurium Ecclesiarum Germaniæ, impetrantur cum sola narrativa valoris per non excessum, ut *decif. 296. num. 5. part. 2. decif. 14. num. 30. part. 12. recent. & frequenter* absque difficultate, quæ nulla cadit ad hunc effectum expressio valoris pro satisfaciendo huic Regule, quamvis distributiones proveniant ab anniversariis & oblationibus, aliique omnino incertis fructibus ac redditibus ipsa pro majori servitio & cultus laudabiliter ad formam distributionum redactis, quoniam hæc distinctio percutit alios diversos eff. & illam præsertim concessionis jurisprætorum ex causa augmenti dotis ad regulandam naturam concessionis, an dici debeat ex iustitia & causa correctiva vel potius ex gratia & privilegio, ex quo pendet, an casus necne sub derogationibus, ac reservationibus Apostolicis, ex iis, quæ habentur pluries in sua materia *per r. d. jurisprætorum præsertim in Licitana Prioratus decif. 10.*

Tertio limitatur, ubi de stylo, vel ex concordatis Germaniæ, seu aliis beneficiis aliquæ regionis vel provincie, de Luca Titular. Tom. XL

vinciæ narrati solent non formiter per non excessum 4. tunc enim alia expressio vel justificatio valoris non requiritur, quamvis revera ille est major, unde propterea omnia beneficia in Gallia, quoties non sunt consistorialia, exprimiuntur per dictum non excessum 24. *Buratt. d. dec. 2. 5. num. 14. & dec. 303. n. 4.* Et de beneficiis Germaniæ *dec. 182. n. 8. part. 4. rec. & dec. 57. 6. n. 6. eadem part. 4. tom. 3. dec. 69. n. 4. & 4. part. 12. ubi allegatur concordat.*

Quod tamen intelligitur ad effectum sublinendi impetrationem Apostolicam, ac etiam non subjicendi oneri solutionis annatæ, secus autem à lios effectus, ad illum præsertim facultatum, quæ dantur Academicis, vel Universalibus, & aliis inferioribus, nominandi ad beneficia certum valorem non excedentia, cum tunc dicta necessitas intret, non ex dicta Regula, sed potius ex eadem ratione, quæ ponderatur in facultatibus Nunciatorum, ut advertitur *d. decif. 576. num. 7. & seq. part. 4. recent. 100. 3.*

Posita regula super dicta necessitate narrandi, ac justificandi respectu, & quatenus premit ad dictum narrativæ, ex Datarie stylo sublinetur in sexta parte *Cavaler. dec. 36. 5. num. 1. Buratt. decif. 386. num. 4. decif. 44. num. 1. part. 2. recent. apud Cels. decif. 37. 5. num. 3. ubi allegantur decif. 182. num. 4. & 317. num. 7. apud Mamie, cum aliis per Loster. lib. 3. quest. 10. n. 6. 7. Aquilana jurisprætorum 1. in ut 1650. 5. justificatio in fine coram Al. l. 10.*

Ad istum autem effectum simplicis justificationis narrativæ pro executione gratiæ, ac litterarum, sufficit, (ubi agitur de expressione per non excessum) etiam imperfecta, & qualis probatio, puta per testes de publica voce & fama *Gregor. decif. 35. Duran. decif. 18. Buratt. & Ald. decif. 49. 3. Rot. decif. 37. n. 2. Ostrob. decif. 17. 2. num. 7. in recent. decif. 155. num. 3. part. 12. & decif. 6. 1. num. 8. part. 10. & frequenter.*

Item per testes de credulitate *Duran. decif. 38. num. 4. Vel per unicum testem cum adminiculis Mamie, dec. 193. Duran. decif. 172. num. 4. Gregor. decif. 143. n. 2. Ald. ad Buratt. dec. 493. Cavaler. d. c. 33. num. 1. & decif. 517. num. 15. in recent. decif. 137. num. 14. part. 10. Aut per similes imperit. & si seu adminiculis probationum species, adeo ut etiam extrajudicialis notitia executoris quandoque sufficiat.*

Quoties autem probatio fit per testes, seu etiam per alios modos, debet petente tempus gratiæ ex deductis per *Loster. lib. 3. quest. 20. num. 6.* Ita tamen quod tempus intelligatur moraliter per non excessum physicæ, ac præxiæ, quod scilicet non deponant de tempore diverso, vel temore ex quo alteratio sequi poterit, ut advertitur per *Loster. ubi supra num. 57. & seq.*

Neque in hac specie requiritur, quod testes deponant deductis oneribus, quoniam si his non deductis valor non excedit, malto minus excederet facti eorum deductione *Loster. d. lib. 3. quest. 10. num. 88. Mamie, dec. 138. num. 2. Rot. dec. 337. num. 4. in recent. dec. 63. num. 12. & seq. part. 10. & frequenter.*

Probatum etiam, si alter colligitis eamdem valoris expressionem fecerit *Gregor. decif. 143. num. 1. Buratt. decif. 91. 1. & quotidie, ac etiam ut supra per alias similes species, super quibus certa & determinata regula dari non potest, cum materia probationum dicatur arbitraria, ex facti qualitate regulanda, Potissimum vero ad hunc effectum justificationis litterarum, in quo satis leviter, ac benigne proceditur, cum non intret ille rigor probationis per decemium, de quo infra, ubi scilicet agitur de probatione objectiva, ad effectum impagnandi gratiam, vel pensionem, ut *dec. 62. part. 10. recent. num. 13. & quotidie, cum omnia hæc sint principia hostile recepta, & plana.**

Probatio autem per ascensum non concludit non excessum; Non enim ex eo quod dicitur beneficium fructuæ centum, exinde refutat probatio, quod dictam summam non excedat *Gregor. & Alden. decif. 13. num. 5. & decif. 353. num. 4. & 16. Ostrob. decif. 221.*

num. 4. *Davan. & A. d. decif. 769. num. 7. & 941. n. 4.* nisi afcenfus effet limitatus, quia nempe dicatur, tanti solum fuiffus impetrate, cum tunc ifta affirmativa ita limitata, feu corcdata, implicitam negativam continere dicatur; Et contra, probatio per non exceffum non concludit afcenfum *Danzes. d. c. 88. num. 7.*

Quo vero ad fecundam infpectionem, fuper defectu valoris, qui fit in quifione tanquam obiectum pro nullitate provisionis, illa pariter fubfiftit in inter provisiones Nuntiorum aliorumque inferiorum collatorum, qui limitatam poteflatem habenti conferendi beneficia certum valorem non excedentis, ut eft facultas Nuntii Hifpaniarum conferendi non excedentia 24. feu eft etiam illa aliquarum univerfitatum, & Academiarum Germanicarum, ex indultis Apoftolicis nominandi ad non excedentia centum, cum fimilibus; Et provisiones Apoftolicas, in quibus valor narratus fuerit diminutus, unde inter nullas refultant ex *Reg. 55.*

Primo cafu, quamvis valor fpecificato effectus deducatur tanquam obiectum, atque ejus exceffus fit functio damnum gratis impetrantis beneficium à Sede Apoftolica, tanquam non cadens fub facultatibus dicti inferioris collatoris, at tamen non eft omnis impetrantis Apoftolice iufiticate valor per exceffum, fed eft omnis provifus ab inferiore illum probare per non exceffum, tanquam fundamentum poteflatis fui auctoris, dictaque probatio debet effe concludens, & perfecta, ut in fpecie collationis Nuntii Hifpaniarum *Octob. n. dec. 172. & 221. d. c. 112. par. 3. rev. d. c. 357. par. 10. decif. 238. par. 12.* Et de provisione facta per inferiorem h. beneficium indultum in non excedentibus 100. ducatis in fuperius allegata *decif. 576. par. 4. rev. num. 3.* atque occasione agendi de collatione facta per Nuntium Hifpaniarum habetur fupra *diff. 26.* ubi latius de hac materia.

In altero vero cafu, in quo agatur de nullitate provisionis Apoftolice in vim *Regule de valore* ob illius falfam expreffionem, quæ propterea fit caufa vacationis, ac fundamentum intentionis impetrantis, tunc valor exigit plenam, & concludentem probationem, quæ percutiat integrum decennium, nempe per quinque annos antea, & quinque poftea, juxta rigorofam praxim, quæ vulgo tribuitur *Sarnensis*, quam legitur *Rota*, ut apud *Arch. d. decif. 14. de probat. d. c. 189. num. 4. par. 1. d. c. 1. d. c. 485. num. 1.* cum aliis per *Loiter. d. quæft. 10. lib. 3. r. n. 59. Add. ad Hurat. decif. 538. num. 12. in fin.* Non per hoc enim quod in uno, vel duobus annis beneficium plus vel minus fructuaverit, exinde refultat quod tanti fructus; Neque ex eo, quod de tempore impetrationis f. d. ex capiet illius nullitas appareat effe majoris valoris, interiti potefit ad invaliditatem provisionis, feu falfam narrativam, cum id proveniret potuerit ex augmento extrinfecco, ut ex *O. drad. Felin* & aliis advertitur in *d. c. 24. Achill. d. Probat. in fine.* & propterea exigitur probatio, per quinquennium antecedens; Atque circa iftam rigorofam fpeciem probationis Beneficialiter concordant, quoties agitur ad iftum effectum nullitatis ipfius principalis provisionis, cum difcordantia fit. quando etiam valor deducatur per viam obiecti ad effectum impugnandi penfionem, ut infra infpectione fequenti.

Item licet fine dubio ad effectum iufificationis gratiæ, juxta præcedentem infpectionem, vel etiam, non improbabiliiter ad effectum fubfiftendi penfionem, admittatur conjunctio plurimum imperfectarum probationum, quæ tamen in fuo genere funt perfectæ, ut fupra, & infra, ad dictos alios eff. d. n. s. At tamen ad iftum id non admittitur, quoniam cum agatur de materia formaliter obiectiva, tanquam de delicto inductivo gravis penæ formalis amiffionis beneficii, requiruntur probationes omnino perfectæ & concludentes, quæ refolcant fraudem in delictis requiritur *Loiter.* ubi fupra *num. 90. M. antic. dec. 220. num. 1. Caput. 9. decif. 280. & 381. par. 2.* Quodque probatio debeat

effe luce meridiana clarior, & non derur ifta conjunctionio, in fpecie *Loi. d. quæft. 20. num. 96.* ex regula generali, quæ conftituitur in criminalibus apud *Cap. 129. decif. 8. par. 1.* ubi quo id procedat, etiam fi de crimine agatur in civilibus, quod etiam ad aliud propofitum fequentis infpectionis advertitur per eundem *Loiter. lib. 1. quæft. 43. num. 21.*

Debet præterea cessare omnis caufa, quæ excuset culpam feu dolum, quæque caufæ funt; Primò locationes; Secundo publica vox & fama; Et tertio familiaris expreffio prædecefforis. *Roi. dec. 84. par. 3. d. c. 1. lib. 2. repetita decif. 183. eadem par. 3. lib. 3. Add. ad Gregor. decif. 490. in fin. Loiter. d. lib. 3. quæft. 20. num. 101. cum feq.* qui bene advertit, quod propterea rari funt cafus quod impetrantes certo modo ex ifto capite beneficium obineant, & habetur fupra in *Trojana diff. 72.*

Taxa vero in libris Cameræ fola & de per fe non excufat *Gregor. diff. decif. 450.* Prout neque excufat claufula in fupplicatione apponi foita *cum facultate augendi &c.* quia cum fit facultativa nihil operatur, nili facultas deducatur ad exercitium re integra, poft fine verò ubi litteræ funt expeditæ, cum tunc facultas dicatur confumpta. *Manic. d. c. 250. num. 5. d. c. 108. num. 11. & 12. Pant. 10. rev. n. ex P. decif. 94. lib. 3. Loiter. d. quæft. 10. lib. 3. num. 64. Grunden beneficii 14. M. 1029. 5. fin. coram Pirvamo, cum aliis deductis, & in d. Trojana diff. 72.*

Ubi etiam advertitur, quod in cafu in quo dicta claufula, utpote re integra, & non confumpta, cum expeditione litterarum ut fupra, operativa fit, (quod raro in praxi verificatur ex *Regula 65. de qua decif. 108. num. 11. par. 10. rev. n.*) Adhuc illa non fe extendit ultra tertiam. *Seraph. decif. 1395. num. 4. & dec. 422. num. 2.* Bene tamen excufat ftylus *Darariz* de quo fupra fubfiftendi sextam partem; Rari autem, ut dictum eft, funt cafus in quibus de ifta infpectione agatur principaliter, ac agendo, pro canonizatione impetrationis factæ certo modo ex ifta vacatione, cum frequentius in caufis beneficialibus, vel fuper executione litterarum Apoftolicarum de hoc agi folet incidenter, five excipiendo ad effectum impediendi executionem litterarum ex defectu iufificationis, cum ex pluries deductis in præcedentibus, etiam in beneficialibus recepta fit regula, quod reo & poffeffori fufficit vincere per non jus actoris.

Major igitur ac frequentior difputatio in hac materia valoris contingere folet circa penfiones, quæ fupè beneficiis, vel Ecclefiis refervantur, ex iis quæ pluries habentur in fua materia *ub. tit. de penfion.* ubi patet raros effe cafus in quibus agatur de infingendo penfiones ex aliis caufis, puta ob non factam mentionem antiquarum penfionum, vel ob exactionem litteris non expeditis, aut propter matrimonium, vel matrimonium, feu non inceffum in habitu, cum fimilibus, frequentiores autem effe illas ex caufa valoris & incapacitatis beneficii.

Multipliciter autem penfiones refervari folent; Primo fcilicet, & fequentius in quantitate certa fupè narrativa valoris etiam in certa quantitate per afcenfum, puta quia refervetur penfio fcutorum centum fupè beneficio, quia afcendat valoris fcutorum bis centum; Secundo refervatur penfio pariter in certa quantitate, fupè conditione non exceffus alicujus quotæ fructuum, nullo illorum valore, feu quantitate fpecificata, puta quia refervetur penfio fcutorum centum, dummodo tertiam partem fructuum, feu aliam quotam non excedat; Tertio, ubi refervatur etiam penfio in quantitate, abque narrativa, vel expreffione valoris, fed cum præfervativa certæ quantitatis remanere debentis ad favorem Titularis, puta in Cathedralibus, vel Metropolitaniis, dummodo remaneant mille pro Epifcopo, vel in parochialibus, dummodo remaneant centum pro rectoribus, &c. Quarto, ubi fiat refervatio

vatio etiam in certa quantitate absque aliqua expressione valoris, vel fructuum Ecclesie, seu beneficii: & Quinto demum, ubi reservatio pensionis fiat in quota absque alia valoris expressione, puta in certa parte fructuum, &c.

Quaterus igitur pertinet ad primam speciem pensionis reservatæ in certa quantitate, sub narrativa etiam certe quantitate fructuum, seu valoris Ecclesie, vel beneficii gravati absque aliqua clausula dummodo, &c. cum in hoc propter casuum varietatem, diversas habeamus propositiones, ac decisiones, quatum consensio æquivaque pluries patere solet; hinc proinde tres constituendi veniunt casus diversam rationem habentes.

- 34 Primus est, ubi agatur de reservatione pensionis facta per Papam, motu proprio, super beneficio, vel Ecclesia vacante antequam provideatur, vel in ipso actu providendi; Alter est in reservatione, quæ patitur fiat per Papam occasione resignationis beneficii ad favorem resignantis; Et tertius in reservatione pensionis voluntariæ, quæ fiat super beneficio pleno de consensu possessoris.

- 35 Primo casu nulla requiritur justificatio valoris pro executione gratiæ, quoniam Papa providendo motu proprio præsumitur informatus, ut in his terminis pensionis ceteris relatis *Tondut de pens. cap. 14. num. 32. Rot. apud Burat. dec. 263. num. 7. & ibi Add. num. 15. & 16. in Feretrana post March. sen. par. 1. fol. 535. Anopolitana pensionis 2. l. num. 1645. coram Bichio*, & frequenter in sua materia *sub tit. de pens. Et consuetud. quæ habentur supra de cessante necessitate justificandi valorem expellum in provisione ipsius beneficii facta motu proprio, quamvis ad præscriptum regulæ necessaria sit expressio*, ut supra.

- 36 Solumque in huiusmodi reservationibus inspicitur solet de valore illorum beneficiorum, vel Ecclesiarum, in quibus ratione curæ animarum subintelligitur reservata congrua debita Episcopo, vel Rectori ad præscriptum S. C. T. ac etiam sacrorum Canonum decernentium saltem alimenta; In aliis vero beneficiis, in quibus ista ratio non cadit, tenuitas fructuum non vitiat reservationem neque excusat à solutione ex vulgari dictorio Beneficialiarum, quod possessor beneficii gravati, vel solvat, vel dimittat, nisi qualitas beneficii esset talis, quod ratione administrationis illi incumbens, sive ex aliis facti circumstantiis intret eadem ratio congruæ subventionis possessoris, quæ cadit in curatis; Sive quod non subsistente valore per Papam præsupposito, cujus reliquam partem ita pro subventionatione Titularis congruam censuerit, intrare dicatur ratio falsi præsuppositi, seu alias deficientis voluntatis, ut ex dictis rationibus, quandoque vidi præciter in Canonicis, ac beneficiis Basilicarum Urbis & in aliis, ac advertitur in dicta sua materia.

- 37 Secundo autem casu reservationis pensionis occasione resignationis ad favorem resignantis, vel alterius in ejus gratiam ejusque supplicationem, in qua valor fuerit expressus per ascensum & cum clausula, ut *affertur*, planum est, valorem, ita affirmativè narratum, tanquam causam, ac fundamentum reservationis, esse concludenter probandum ex deductis per *Lotter. d. lib. 1. quest. 43. n. 1. cum sequ. Garz. de ben. sic. part. 5. cap. 5. num. 442. cum sequ. Add. ad Gregor. dec. 57. Rot. dec. 444. part. 2. recent. dec. 147. part. 4. tom. 2. & in aliis in dicta sua materia.*

Adeoque id verum est, quod non solum, cessantibus limitationibus, de quibus proxime infra, gratia non mereatur executionem, sed etiam confitio de falsa narrativa, reservatio corruat in rotum; Super hoc autem aliqui Beneficialiæ æquivocant, huiusmodi assumptum ita generaliter, ac inchoatè capiendū, quoniam ubi non agitur de pensione voluntaria magis odiosa juxta tertium sequentem casum, sed de illa reservata occasione resignationis ad favorem resi-

gnantis, dicta propositio ita rigorosè attendenda venit contra resignatarium, ne patenter valeat teneti solum pro rata, atque a beneficio, ut resignanti, ratione regressus juxta formulam modernam, vel etiam juxta formulam antiquam, datur facultas dicendi beneficiato, quod vel solvat, vel dimittat, ex his quæ habentur in dicta sua materia *sub tit. de pers. dis. 10. & segg.* ubi etiam habetur de æquitate, quæ, cessante quoque regressu, inter favorem pensionarii non dolosi, pro sublinenda pensione proportionabiliter pro rata.

In tertio autem casu pensionis merè voluntariæ super beneficio pleno reservatæ de consensu possessoris, cum reputetur in Jure odibilis, hinc ultra rigorem circa probationem concludentem veræ, ac effectivæ solutionis in singulis terminis factæ per Titularem; rigorosè etiam proceditur in hac materia valoris, non solum ut ille ita affirmativè narratus per ascensum, perfectè, & concludenter probati debeat, sed etiam confitio de minus vera expressione, pensio corruat in rotum, ut ceteris relatis in his terminis pensionis voluntariæ super beneficio pleno apud *Dumozet. dec. 880. repetit. post Tondut. de pers. dec. 43. dec. 306. par. 10. rec. dec. 187. part. 1. & in aliis frequenter.*

Dicta vero regula super necessitate justificandi valorem expellum per ascensum pro executione reservationis pensionis, ultra jam dictam limitationem in casu quo reservatio esset motu proprio; limitatur ubi Titularis consensit illius reservationis, quæ sit pura, non autem conditionalis, vel qualificata per clausulam dummodo, &c. quoniam consensus indicit præsumptionem justificationis, atque transfert onus probandi contrarium in ipsum Titularem consentientem, *Lotter. lib. 1. quest. 41. num. 5. cum seg. Seraph. dec. 1017. num. 3. cum aliis per Burat. & Add. dec. 582. & 409. Adden. ad Gregor. dec. 57. Quod tamen declaratur procedere respectu ipsius consentientis, non autem successoris, quem talis consensus non afficit, ex clara ratione, quod successor non mittitur jus à prædecessore, sed directè ac immediate à Papa, vel à eo collatore, *Lotter. ubi supra, Burat. dec. 437. & 676. dec. 144. part. 4. rec. tom. 2. d. dec. 306. num. 6. part. 10. rec.**

Et quavis ista limitatio sublimationem recipere solet, quando successor in sua impetratione eundem valorem narrasset, seu fecisset mentionem pensionis, quæ beneficium gravatum erat, quasi quod non obset propria confitio, ut per *Merin. dec. 213. num. 2. Martin. Andr. dec. 57. in fin. Alden. ad Gregor. d. d. 57. etiam in fine*, tamen non de facili huiusmodi declaratio ad proximè deducibilis, quod scilicet confitio ita serio ad hunc univocum effectum facta sit, cum alias dicenda veniat æquivoca, utpote referribilis ad motivum evitandi solutionem annatæ, sive ad facilitandum impetrationem propter onus quo beneficium gravatum est, ut advertitur in *d. dec. 306. num. 8. part. 10. rec.* Vel quia sine scientia facta sit narrativa, ut frequenter contingit per expeditores le regulare soliros cum proxima provisione, ejusque narrativa, cum ad hunc effectum præjudicii requiratur scientia certa, ut advertitur *d. dec. 306. num. 11. & sequent. par. 10. ubi num. 14. & sequent. ad num. 8. sigillatim responderet auctoritatibus, ac decisionibus fundamentum constitutis in dicta materia.*

Fallit item, ubi pensionarius reperitur in quasi possessione exigendi, atque suspensio petitorio, in agni solo possessorio, ad cujus effectum necessaria non est justificatio valoris, cujus præsumptio à possessione resultat, *Lotter. lib. 1. quest. 38. num. 715. Mant. dec. 196. dec. 547. num. 4. part. 1. rec. cum aliis per Add. ad Greg. d. dec. 57. & ad Burat. dec. 261. Atque in fortioribus terminis magis odibilis pensionis voluntariæ beneficio pleno, adducitur apud *Dumozet. dec. 819. & supponitur d. dec. 306. part. 10. & in ejus confirmatoria coram Bichio, dec. 11. part. 11. ac in aliis recensitis in sua materia sub tit. de pens. occasione invali-**

dandi hujusmodi pensiones, ob malam expressionem valoris in petitorio.

- Idque procedit etiam contra successorem in beneficio, quamvis ipse nunquam solverit, sed possessio quaesita sit à praedecessore, quoniam in hac materia 43
iuris metitur ex persona actoris seu possessoris pensionis, non autem ex illa rei seu possessoris beneficii, ut d. decif. 547 par. 3. Add. ad Gregor. d. dec. 57. num. 16. cum aliis ad nautam cumulari per Poss. de manus. obfero. 42. num. 41. cum seq. & num. 10.

- In petitorio autem sufficit Titulari intentanti actionem negatoriam dicere, valorem narratum non esse 44
verum, ut pensionarius illum iustificare teneatur, abluque eo, quod possessio relevet, Mant. d. decif. 196. d. dec. 144. par. 1. q. rec. 100. 2. & decif. 187. num. 1. & seq. par. 5. Lotter. d. qu. 38. num. 71. Add. ad Gregor. d. dec. 57. & ad Buratt. decif. 269. d. decif. 306. par. 10. & frequenter.

- Nisi ageretur de longissima possessione 30 annorum continua, & observata, cum tunc resulset etiam praesumptio iustificationis in petitorio, non data contra 45
aria probatione ex delictis per All. ad Greg. d. dec. 57. & 431. Buratt. & All. d. dec. 236. & 464. in Crotone. personis 24. annuarius. 646. Verespio, Lotter. d. qu. 38. lib. 1. num. 122. ubi quod sufficit probare extrema ut media praesumatur, dum ille rigor ex actae probationis verae & est obvia omnium terminorum percutit casum dictae obliis pensionis voluntariae beneficio pleno, ut in sua materia.

- Ubi verò reservatio est in quantitate cum expressione valoris etiam in quantitate, non purè, sed conditionaliter, seu qualitate, cum clausula scilicet, 46
dummodo remaneant mille pro Episcopo vel centum pro Rectore, ut in Cathedralibus, seu parochialibus adici solet, & tunc, aut dicta clausula dummodo est ita concepta, quod faciat gratiam conditionalem, seu modalem, & iustificatio valoris facienda est per eum, qui petit gratiae executionem, non solum de tempore data gratiae, sed etiam de tempore quo exequitur petitur, quoniam cum ista conditio respiciat certum effectum, hinc proinde non intrat regula generalis, ut in conditionibus sufficit existentia seu verificatio momento temporis, sed requiritur vultus successivus, sp. 1. eto, ut dictum est, effectus, ad id ut si fructus de tempore reservationis sint sufficientes, deinde verò minuantur, tunc supplendum est, ut conditio temper suum sortitur effectum, ut per Lot. d. qu. 38. n. 70. Add. ad Greg. decif. 245. num. 3. Cavalier. decif. 404. num. 1. late Ducorum. dec. 632. num. 1. d. c. 306. par. 10. rec. presertim ex num. 12. & num. 21. cum seq. & decif. 3. par. 10. & d. c. 187. num. 9. & seqq. & 288. num. 4. & duob. seqq. par. 11. Monopolitana personis 2. Junii 1645. coram Bichio, & in aliis frequenter.

- Cum eadem tamen differentia de qua supra, circa casum in quo gratia coepit sit jam exequi, & illum in quo agatur de exequenda, ubi enim pensionarius est in possessione exigendi, cum in petitorio non impedit defectus iustificationis, ac propterea debeat manereri, secus autem in petitorio, nisi concurrat observantia trigenera ex supra allegatis, & praesertim d. dec. 306. par. 19. rec. num. 1. Add. ad Gregor. decif. 57. & ad Buratt. d. dec. 261. & pluries in sua materia sub 12. de pensio.

- Consensus autem Titularis non operatur eundem 47
effectum, quem ut supra operatur in casu reservationis purae, quoniam consensus praedictus etiam munitur cum obligatione Camerali, arctius quidem ligat, sed non tollit dictam conditionem, qua firma remanente praeritius censetur. Lotter. d. qu. 38. num. 47. & 48. cum aliis per Add. ad Gregor. d. decif. 57. & ad Buratt. decif. 26 d. d. c. 135. Ducorum. num. 4. ubi plenè concordantes d. d. c. 288. num. 3. & seq. & decif. 18. n. 9. & duob. seqq. par. 11. Monopolitana personis 2. Junii 1645. quae conclusio coram Bichio, & in aliis pluries,

Nisi adhibeatur cautela ab aliquo moderno tempore practici solita, praesertim in Episcopatibus qui in Italia providentur ad Regum vel Principum nominationem, super quibus pensio reservari non solet nisi cum clausula praeservativa certae quotae. (dummodo scilicet pensio, vel pensiones tertiam partem fructuum non excedant,) quoniam cum experientia doceret, ut ob difficultates quae per ipsos Episcopos parabantur, difficilis redderetur haec iustificatio de sui natura difficilis, hinc pensionum reservationes remanebant inanes, ut patet ex decif. 3. par. 10. & decif. 288. par. 11. rec. & d. Monopolitana personis 2. Junii 1645. Bichio, & ex aliis; Ac propterea curatur ut provisi non solum praesentem consensum, sed faciant etiam narrativam valoris cum jurata assertionem, quod sunt benè informati, & cum assumptione in se oneris probandi contrarium, tunc etenim relevatur pensionarius ab alio onere iustificationis, atque transfunditur in Titularem onus probandi contrarium, non impedita interim executione. Lotter. d. qu. 38. num. 49. & seq. & est in praxi quotidianum.

Itemque in omnibus procedit etiam, ubi dicta clausula dummodo, percutit ut supra, certam quotam, 49
juxta d. decif. Monopolitana coram Bichio, ac d. dec. 3. par. 10. rec. & 288. par. 11. & in aliis, cum nulla dignoscatur differentia.

Cum praesupposito tamen, quod dicta clausula dummodo, importet conditionem, vel modum, ita ut faciat reservationem conditionalem; Secus autem ubi non faciat reservationem conditionatam, ita ut & potius censenda sit pura, cum tunc talis iustificatio non sit necessaria, Lotter. d. qu. 38. n. 64. cum seq. benè Cavalier. d. decif. 251. & 262. Buratt. d. c. 883. num. 2. & dec. 671. num. 4. Add. ad eum decif. 261. & in dicta Monopolitana coram Bichio.

Ideoque difficultas cadere solet in applicatione ad factum, an scilicet & quando dicta clausula causet conditionem, necne, super quo distinguatur, quod, aut illa appositae sit substantiae reservationis; & ante verbum reservamus, quod illam perficit, purè quia dicitur, pensionem tot ducatorum dummodo remaneant centum, vel mille, seu dummodo tertiam partem fructuum non excedant, reservamus &c. & tunc facit conditionem; Secus autem si reservatio sit pura, clausula verò dummodo, sit consequutiva alterius clausulae, quia nempe dicatur, pensionem tot ducatorum reservamus etiam, si alia ad sint pensiones, dummodo omnes tertiam partem fructuum non excedant &c. ut per Lor. Buratt. & Cavalier. ubi supra, & in d. Monopolitana personis coram Bichio. Ubi tamen firmatur, quod etiam in isto casu, si constat de existentia aliarum pensionum certae summae, vel constet de existentia aliarum pensionum certae summae, ac effluat, intrat eadem necessitas iustificationis, cum data dicta existentia, dicta clausula dummodo ita faciat conditionem.

Benè verum, quod periculosa videtur propositio contenta in d. Monopolitana ut existentia aliarum pensionum probetur per solam narrativam Papae in ipsis litteris, quoniam potest quidem dicta narrativa sufficere ad iustificationem existentiae de facto, non autem ad illam de jure ex causa Papae ignota; Vel quia aliae pensiones reservatae essent ad favorem incapacis; Aut alteri nullitati subiacerent; Sive quia ob militiam, vel non incesum in habitu, aut exactionem ante expeditionem litterarum, vel ex alia causa cessaverint; Ideoque si Titularis de facto non sentit onus aliarum pensionum, nimis rigor videtur obligare pensionarium ad hujusmodi iustificationem, dum possunt aliae pensiones, praedicto effectum non existere.

Major autem difficultas productiva frequentium questionum in ista materia valoris, esse videtur circa modum illum probandi, sive ad Titularem, sive ad pensionarium onus probationis pertineat. Ad hunc enim effectum receptum est, non sufficere illum iustificatum, seu minorem probationem, quae ut supra sufficit

cit pro justificatione valoris ad effectum exequendi litteras Apostolicas ipsius provisionis beneficii, vel pro justificatione obtentorum, ut supra, sed requirit probationem concludentem ac perfectam, ut dicitur, 444.

par. 2. recent. decis. 144. par. 4. tom. 2. A. d. ad Gregor. d. decis. 57. & 245. *Danzon*, d. decis. 633. *Lotter*, d. lib. 1. qu. 43. num. 1. & seq. & quass. 38. & communiter; Diversitas vero casuum consistere videtur in majori vel minori rigore pro iudicis prudenti arbitrio, in quo tota ista materia probationum reposita est, iuxta celebrem textum in l. 3. ff. de test. cum notis concordantibus, quod arbitrium pro facti qualitate interponendum venit, potissimum quia sumus in materia de sui natura difficilis probationis ex deductis per *Lotter*, d. lib. 3. qu. 43. num. 19. & 20. apud Gregor. & Adl. d. decis. 245. & 277. & alias quotidie, ideoque plures casus distinguendi sunt.

Primus casus est, ubi agitur de reservatione non odibili, neque de fraude suspecta, ut (e. g.) illa quae fiat occasione resignationis ad favorem resignantis, vel motu proprio, seu ad nominationem cum clausula *dimisso* &c. atque pensionaria agat de justificatione gratiae pro illius executione, & tunc benigne procedendum est, ac admittit probatio administrativa cum regula, ut *singula quae non proficiunt* &c. ut in proximè allegatis auctoritatibus, & in *Coronen. pensionis* 24. *Januarii* 1646. coram *Versipio* in fin. & in aliis, adeo ut iste casus fraternitate videatur cum illo justificationis valoris faciendae per provisionem de beneficio per liberam vacationem ad solum effectum executionis.

Alter casus justificationis faciendae per pensionarium est, ubi Titulari intente negotiorum, aique principaliter expiciente de gratiae invaliditate ob non verum valorem, istius justificationis per pensionarium fiat, & tunc cum non agatur de materia objectiva ad inferendam gratiam, sed pro illa sublimenda, tollendo quae obiecto, pariter ita benigne proceditur, tam circa probationes administrativas, quam circa non necessariam longum tempus decenniae usque perquisitionem; cum ea tamen differentia inter pensionem non odiosam nec suspectam, iuxta casus supra exemplificatos, ac odiosam & suspectam, (qualis dicitur voluntaria quae de consensu Titularis, ac frequentius in eius gratiam reservatur beneficio pleno,) ut illo casu probatio debeat esse magis concludens, ac non ita de facili interponendum sit arbitrium; Atque ita, si bene advertatur, conciliantur omnes auctoritates, & decisiones quae diversae seu contrariae videantur.

Tertius casus est, ubi agitur de probatione faciendae per Titularem, non quidem per viam obiecti pro annullatione gratiae, sed solum per viam moderationis ad verificationem clausulae *dimisso*, ac defalcationem pro supplementatione congruae, & tunc videtur dicendum idem, cum eadem sit ratio.

Quartus est ubi agitur de probatione faciendae per Titularem ad effectum impugnandi pensionis translationem in toto vel in parte, non tamen ut per viam obiecti pro eius invaliditate, sed ex beneficio resultante a dispositione iuris, praesupposita etiam validitate reservationis, ut est (e. g.) impugnatio translationis in parte excedente medietatem fructuum ad praescriptum *Constitut. 20. Urb. VIII.* & tunc istum casum regulandum esse tanquam obiectivum, de quo supra ad materiam nullitatis provisionis ipsius beneficii, & consequenter requirit concludentem rigorosam probationem decennalem, ut *Lotter*, lib. 1. quass. 36. num. 127. & sequatur est *Rota*, pluries praesertim apud *Rota* dec. 169. & 184. d. decis. 443. num. 7. & seq. par. 9. rec. & dec. 101. num. 1. par. 12. & in aliis, quia quod id sapere videatur speciem obiecti; Hoc autem mihi non satisfacit, quoniam id non importat nullitatem gratiae, vel translationis, ut in d. A. de iessione suspensum, sed potius quandam reservationem congruae Titularis, ut ei salva

remaneat medietas fructuum libera, eo modo quo in casu reservationis quavis putae, in Cathedralibus, vel Parochialibus remanere debent centum, vel mille, ad praescriptum Concilii Tridentini, siue in provisionibus Cathedralium ad Regiam nominationem, remanere debent duae tertiae partes &c. ideoque non videtur quale probabile fundamentum ista opinio habeat, cum decis. 550. par. 1. & 263. par. 7. recent. quibus *Lotter*, innuitur, id non dicant, diversoque terminos percutiant.

Quintus denum est casus probationis à Titulari faciendae principaliter per viam obiecti pro annullatione gratiae, & tunc recte intrat dicta species rigorosae probationis decennalis, iuxta decis. in *Aquino. pensionis* 19. *Novembri* 1608. coram *Lu. Melloro*, decis. 159. num. 7. & seq. par. 5. recent. *Lotter*, lib. 2. qu. 20. num. 39. & seq. & lib. 1. qu. 43. num. 22. & seq. cum aliis istam rigorosam speciem percutientibus, cum vetè ille casus percutiat probationem obiectivam.

Quia verò probatio, faciendae praesertim per Titularem super non a censu, siue super non veritate valoris, duo debet considerari, Primo scilicet fructus certos, cum de incertis non habeatur ratio; Et secundò deductionem onerum, & expensarum, cum fructus dicantur illi, qui super sunt his deductis, hinc proinde materia reputatur nimium difficilis, ob coactionem utriusque negativae, fructuum scilicet, ac onerum, & consequenter triplex cadere solet questio, una circa dicta testium, quando bene concludant necne; Altera super qualitate fructuum, qui dicantur certi & qui incerti; Et tertia super qualitate onerum, quae scilicet deducenda veniant, & quae non.

Quatenus igitur pertinet ad testes, eorumque dicta, plura in eis desiderantur; Primò scilicet, ut sint informati de omnibus corporibus, ac bonis, & iuribus beneficii, eorumque qualitate, quoniam si id ignoras, deponere non possunt de valore, iuxta *conf. 54. Alex. lib. 6. in Rota* passim receptum. *Lotter*, d. lib. 1. qu. 43. num. 12. *Gregor.* & *Adl.* d. 570. n. 4. *Cavalier*, dec. 383. num. 3. decis. 544. num. 6. par. 5. rec. d. dec. 188. num. 8. & 10. par. 11. rec. & frequentur.

Secundò, ne rediant, quavis non interrogati, bonam & concludentem causam scientia, puta quia fuerint longo tempore ex onomi, ex doctores, afficiantur, vel a ministris &c. ideoque non sufficit, quod deponent de eorum iudicio & peritia quavis essent petiti, dec. 272. num. 20. & seq. par. 5. rec. *Gregor.* dec. 379. num. 3. *Lotter*, d. qu. 43. num. 27. deponendo etiam certitudinaliter ac affirmativè, non autem per possibile, *Buras*, decis. 618. num. 2. decis. 269. num. 5. par. 7. rec. nisi essent adeo bene informati & practici, quod non possent decipi, quia tunc neque expressio causae scientiae necessaria videtur, *Lotter*, d. num. 27. *Adl.* ad *Gregor.* decis. 325. n. 27.

Apud quos habetur ira procedere aliud requisitum coactionis negativae, removendo contrarium possibilitatem, de qua decis. 550. par. 1. rec. decis. 544. num. 2. par. 5. decis. 167. num. 1. par. 7. ut scilicet non procedat quando sunt bene informati, quoniam tunc sufficit deponere simpliciter de negativa.

Tertio ut deponent deductis oneribus ac expensis, alias non probant verum valorem, *Cavalier*, dec. 183. num. 2. & decis. 62. dec. 444. num. 5. par. 2. rec. *Cavalier*, per *Adl.* ad *Gregor.* d. 245. num. 12. & dec. 273. in fine, *Lotter*, d. qu. 43. num. 14. & seq. Si vero testes deponent simpliciter bona tanti fructuare, intrat praesumptio, quod deduxerint ordinarias & confectas impensas cultus & recolectionis, ut apud *Gregor.* d. decis. 174. num. 3. decis. 62. num. 11. par. 10. sed non iustificatur ad alia onera, aliasque expensas, quae beneficio incumbunt, *Lotter*, d. qu. 43. num. 15. *Adl.* ad *Gregor.* d. dec. 273. in fine. d. 444. n. 5. par. 2. rec. ubi n. 4. quod ubi agitur de probatione a Titulari per viam obiecti, debent etiam testes coactione negativam onerum.

Ubi

Ubi verò testes non bene concludant, siue aliquas patiantur exceptiones, aut quod sint inter se contrarii vel diverſi &c. tunc requiritur ad alias species probationis ac adimnicula, puta ad librum Capituli, in quo omnes fructus, omnia que emolumenta notati solent. *Loiter. dicta quæst. 43. num. 9. Corren. d. deci. 201. num. 10. par. 12. recent.* & habetur in sua materia *lib. tit. 10. de pensionibus*. Secundò per estimationes fieri solitas à Communitate, siue propalationibus apud officiales Annonæ, *Loiter. d. quæst. 43. num. 29. & 30.* Tertio per locationes & arrendamenta, ut d. *dec. 344. num. 12. par. 2. rec. dec. 186. n. 8 & seq. par. 6. in d. Corren. personis 24. Januarii 1646. Versipio, Add. ad Gregor. dec. 101.* Quartò processus consistorialis, qui licet de per se non probet, facit adimniculum ut in d. *Corren. coram Versipio*. Quintò libri Cameræ qui pariter ut supra non probant, sed faciunt adimniculum; Sextò fama publica *Gregor. d. deci. 245. & 273.* Septimò quod beneficium notabì tempore tale onus subintrinverit, vel è converso quod non subintrinverit, *Gregor. & Add. in d. deci. 245. Baratt. & Add. deci. 263. num. 7. d. dec. 186. num. 16. par. 6. rec. in d. Corren. coram Versipio*, cum aliis similibus, pro fidei qualitate prudentis iudicis arbitrio pensandis.

Quo verò ad qualitatè reddituum ac emolumentorum, de quibus tanquam certis ad regulandum valorem habenda sit ratio necne; cum certum sit, distributiones quotidianas, aliæque incerta non venire sub valore, cum ad eff. *Reg. Mulæ de valore ut supra*, quàm etiam ad effectum pensionis imposuit super fructibus, quoties expresse non dicatur etiam super distributionibus vel incertis, ex deductis per *Add. ad Gregor. d. c. 40. Baratt. & Add. deci. 253.* cum aliis plenè collectis per *Add. ad deci. 576. par. 4. rec. som. 3.* & in sua materia *sub tit. de person.*

Solumque circa incerta cadit dubitatio, quando sint talia que per longum annorum, & cum longissimi temporis obſervantia comprobentur quodammodo certa, cum aliqua modica variatione, adeò ut inventient emptorem, seu conductorem, & arrendatarium, juxta doctrinam *Anchar. in Clem. unica num. 4. de concess. preben. cum concordam. per Loiter. lib. 1. qm. 42. num. 64. Rot. in Marianen. personis 13. Junii 1623. coram Pirruano*, quæ in Curia reputatur magistratis, & ad aliud propositum d. *c. 222. num. 7. par. 11. rec. edita in causa de qua in Aſſi n. oblationum sub tit. de preb. minen. dist. 11.*

Hinc proinde, descendendo ad speciem, quæti solet de quarta funeralium, seu anniversariorum cum similibus; Et licet pro negativa faciant firmata apud *Baratt. dec. 314. n. in Romana personis 26. Maii 1646. coram Bilibio, & dec. 187. num. 17. par. 11. rec. ut anniversaria non computentur in valore; Attamen ut advertitur in d. *Marianen. personis coram Pirruano*, ac habetur pluries in dicta sua materia *sub tit. de person. & in Lucana Prioratus sub tit. de iurisdictione, dist. 10.* id rectè procedit in illis anniversariis, aliisque obventionibus, quæ veniant ex mera devotione, seu libera voluntate fideiſſimum, non autem in quarta parochiali, seu portione canonica, aliisque emolumentis solvi solitis pro necessaria administratione sacramentorum, seu pro aliis iuribus parochialibus.*

Quinimo etiam, ibi emolumenta non proveniant ratione iuris necessarij, sed ex mera devotione, quoties tamen non concurrat altera circumstantia, quod emolumentum debeat tanquam nudum præmium laboris in illo ministerio, juxta regulatè naturam exequiuntum, ac anniversariorum, adhuc pro certis haberi debent, si longa obſervantia quandam certitudinem inducit, adeò ut inveniantur emptores vel conductores, dum *Aſchabaz.* exemplificat in oblationibus fieri solitis in Ecclesia S. Antonij Venetiarum, & in illa S. Mariæ de Bononia, & in Urbe comprobat prædictum exemplum Ecclesiæ S. Antonij Abbatis, quod in die commemo-

rationis dicti Sancti ducuntur ad dictam Ecclesiam fere omnes equi, ac muli, & asini pro quibus offertur certis & pecuniæ; Idemque videt prædictum in Civitate Neapolis, in ea Ecclesia Sancti Antonij Abbatis in Borgo, ibique, dum scholis, ac præxi Tribunalium adolſcens vacabant, aliam prædictam vidi speciem emolumentorum ex causa devotionis, (abulum forte potius redolentis) circa quosdam porcos, quibus aures truncantur, in signum, quantam totum provenit à devotione, ac voluntaria oblatione, & tamen constituit redditum certum annuæ pensionis, quæ à conductori-
74 dus invenitur.

Circa verò proventus jurisdictionis procedi solet cum aliquo æquivoco, Alii siquidem sunt proventus resultantés à multis & penis, seu compositionibus, & istos certum est non venire sub valore, cum applicari debeant pijs usibus, eosque non possit Episcopus, vel Prælati sibi applicare: Alij verò in emolumentis Cancellariæ ratione ætatem iudicialium in causis civilibus & criminalibus, & tunc licet videatur idem dicendum, stantibus aliquibus resolutionibus Sacræ Congregationis, prohibentibus Episcopis locatè cancellariam, ac etiam quia aliqui Morales confundentes casum præcedentem nullum, & compositionem, cum illis emolumentis Cancellariæ, indistinctè videantur negare Episcopis, seu Prælati facultatem sibi applicandi, credentes intare eandem obſigationem convertendi in pios usus; Contrarium tamen in specie firmatum fuit in dicta *Marianen. personis coram Pirruano*, cum qua pertransit *Loiter. dicta quæst. 43. num. 64. cum seqq.* quoniam hujusmodi emolumenta principaliter introducta fuerunt pro subſtellatione Vicarij generalis, ac Notarij, aliorumque servientium, ac ministrorum Tribunalis pro administratione justitiæ, ideoque si ob amplitudinem dictæ causæ, vel multiplicitatem casuum, casus præbeat, quod superpositis dictis oneribus, eisque deductis, aliquid superest, non videtur subesse ratio, cur id quod superest non possint Episcopi, vel Prælati sibi applicare pro suo, & Ecclesiæ subſtellationi, eodem modo quoque applicari portionem canonicam, aliisque emolumenta; Ita etiam docente communè obſervantia, non solum Episcoporum & Prælatorum, sed etiam ministrorum Cameræ Apostolicæ sede vacante, quoniam inter fructus, ac emolumenta Ecclesiæ, exigunt, & incamerant etiam ista jurisdictionis & cancellariæ, illa quoque concedendo in appallum pro rata spectatè solita ad Episcopum, vel Prælatum, juxta Ecclesiasticam consuetudinem, quæ varia esse solet, in aliquibus enim dicitur fructus omnia emolumenta percipiuntur per Episcopum, qui solvit salarium Vicario, & Notario, aliisque ministris, unde fructus jurisdictionis dicitur ille, qui superest deductis expensis & oneribus, in aliis verò Episcopus percipit certam quotam, puta tertiam, vel quartam, seu dimidiam reliquum verò cedit loco mercedis Vicarij, & Notarij, aliorumque ministrorum tanquam per speciem divisionis fructuum fundi in portionem dominicalem & colonicam; Decreta verò prohibentia locari, fuerunt localia ex prædentialibus motibus pro fidei qualitate, ne ita daretur anſa conductori, seu arrendatori facienda extorsiones, ac alterandi taxas; vel quod sub dicto arrendamento includerentur etiam mulctæ & compositiones, ideoque in plerisque decretis subſtitutus usus dandi in appallum Cancellarium; In illis autem emolumentis, quæ obtinentur ratione Baronie, seu jurisdictionis temporalis, istæ difficultates non cadunt, sed extra omne dubium veniunt in valore, cum inter laicos etiam mulctæ & compositiones computentur inter fructus fundi.

Supet domo destinata pro habitatione Episcopi, vel Rectoris dubitari consuevit, an veniat in valore, sed quoties de facto deſervit ad usum destinatum habitationis, recipium est non venire, quoniam in eadem domo inhabitant seculares conjuncti Titularis, ut
75 ceteris

ceteris relatis *Burrat. decif. 334. dec. 267. num. 2. & decif. 368. num. 1. part. 7. recent. dec. 75. num. 1. part. 8. recent.* ubi in specie, quod non computetur in congrua & de domibus deftinatis ad ufum colonorum & ministrorum, quod neque veniant, habetur *dilla dec. 268. part. 7. recent. numer. 1.*

De domibus autem canonicalibus locari folitis, non dubitatur venire sub valore, quando pertinent ad Canonatum fixè, ac invariabiliter. Difficultas verò est in illis domibus, quæ optantur ratione antinuitatis, unde dicuntur membra temporalia, & separabilia juxta distinctionem de qua ceteris relatis *Add. ad Gregor. decif. 378. Cavalier. decif. 116. Romana pensiois 19. Januarii 1646. coram Cero* de quo habetur particulariter actum *sub tit. de pensio* ubi videndum.

Quo verò ad munera, quæ quibusdam anni temporibus pro colonis in rebus comellilibus, vel aliis fieri solent Episcopo, vel Prelato, quod non veniant in valore, firmatur in specie *dilla decif. 267. num. 1. n. part. 7. recent.* Verum & id non videtur ita simpliciter recipiendum, quoniam si munera sint talia, quod ex antiqua consuetudine tranferant in obligationem, ut in plerisque Italiae partibus, præsertim in Regno Neapolitano, docet usus in illis muneribus, quæ in die Nativitatis Domini, vel in alia solemnitate per Capitulum, vel Communitates in summa certa & invariabiliter dari solent Episcopis, vel Baronibus, quæ vulgo sub *Sirena* vocabulo ibi explicantur, de ejus vocabuli significatione *Revis. Pragmat. 1. de Portibus, seu Olystariis num. 5.* adeo ut etiam ab invito exigantur, atque in libris mensæ dicta emolumenta descripta sint inter alios redditus, tunc non videtur subesse ratio dubitandi, ut veniant; Secus autem in illis muneribus, quæ per singulos subsidios in quibusdam annis temporibus præstari solent, quoniam licet de facto juxta supra insinuatæ exempla posita per *Anchar.* videantur quodammodo certa, atamen utpote pendentia à mera voluntate, & benevolentia personali, non debent hoc jure regulari, dum sed vacante Collectores Apostolici illa non exigunt, atque ab hujusmodi exactione, & observantia pendere videtur determinatio, ut proposito observatur in *Peretrana servitorum sub tit. de feudis discif. 51.*

Hinc proinde in quadam facti contingencia, cum ageretur de erectione ejusdem loci *Nullius* in Episcopatum, atque inter redditus pro Ecclesiæ dote computarentur hæc munera præstari solita illi Prelato habenti ordinariam quasi Episcopalem jurisdictionem, Ego procedebam cum dicta distinctione inter munera antiqua uniformia, quæ præstentur per Capitula vel Communitates, adeo ut etiam ab invito exigi valeant, & munera, quæ præstantur à privatis.

Item dubitari solet de Cappellaniis, seu piis legatis factis ipsi Ecclesiæ, unde Rector aliquod percipiat emolumentum, & de hoc agit in specie in dicta *decif. 77. num. 2. & 3. part. 8. recent.* ubi proceditur cum distinctione, an emolumentum sit annexum ipsi Rectori invariabiliter, vel potius à Rectoris accidentaliter, vel ex alio titulo percipiat, & de qua distinctione habetur particulariter actum *sub tit. de Decimis, præsertim in Valentina decimatum.*

Denique quoad tertium requisitum deductionis onerum & expensarum; Quoad expensas cultura, & recollectæ etiam seminus juxta locorum qualitatem, certum est, quod deductio faciendi venit, ita ut fructus dicatur ille, qui remanet eis deductis, ut in his terminis *dec. 266. num. 2. cum seq. & num. fin. part. 7. recent.* atque supponitur in pluribus aliis decisionibus, ibi proxime sequentibus, editis in eadem *Cremonens. pensiois*, in quibus agitur de hæc materia valoris.

Prout deducenda sunt onera certa, & necessaria, non autem incerta & voluntaria, five quæ sunt ob ea munera, quæ per se ipsum exhiberi possunt, ex deductis ita distinguendo per *Burrat. & Add. decif. 354.*

& 418 *Add. ad Gregor. decif. 245. Merlin. decif. 387. num. 8.*

Inter necessaria reputantur, restrictio Ecclesiæ ac domus Episcopi, seu Rectoris, oleum pro lampadibus, hostiæ, cerei, paramenta, cathedratum, expensæ visitationis, salarium unius vel plurium clericorum pro qualitate Ecclesiæ & servitii, quatenus præstari sit solitum, nec non contributiones pro Seminario, vel fabrica Ecclesiæ, ac onus seu expensæ cambiorum, si pensio est in moneta Romani, cum similibus.

Voluntaria verò dicuntur ea quæ sunt pro majori ornamento & decore, seu pro majori ipsius Titularis commoditate, ejusque labore levando, seu minuendo, inter quæ computari solet impensa coadjutoris, quando iste pro qualitate Ecclesiæ, ac servitii non sit præcisè necessarius, ut per *Add. ad Gregor. dilla d. c. 245.*

De plurius autem aliis ad hanc materiam habetur *sub tit. de pensio.* ita hæc insinuando potius pro quadam summaria cognitione ad propriam instructionem ac memoriam, quam pro absoluta & formali tractatione.

† Annotatum est supra ad *disc. 71.*

De regula de trienniali, ac aliquibus adnotationibus illam concernentibus.

SUMMARIUM.

1. De dispositione Regula de trienniali, & quod raro denatur ad praxim.
2. Procedit tam in petitorio, quam in possessorio.
3. Talis jurisdictionis, & alia sunt nulla.
4. Inducit justificationem tituli.
5. Procedit etiam contra provisos Apostolicum aliam quam ex reservatione clausam in corpore juris.
6. Non procedit favore habentis titulum infectum à simonia, vel confidencia commissi per ipsum, secus si per patrem, vel aliam.
7. Suffragatur etiam possessio prædecessoris.
8. Suffragatur etiam post rem judicatam provenientem ex sententia unica lata extra Rotam in contumaciam, vel ex culpa procuratoris non appellantis.
9. Possessio probari debet per eum, qui secundum in Regula.
10. Sed probatio initio præsumitur continuatio.
11. Regula non ligat superiorem volentem inquirere de titulo possessoris.
12. Sed qua moderatio in hoc dari debet.
13. Quod requiritur titulus coloratus super ejus præsumpta justificatione operatur Regula.
14. Præsumptio solemnitatis exigit titulum verum cui innitatur.
15. Declaratur conclusio de qua num. 4.
16. Possessio pacifica decennialis supplet titulum coloratum.
17. Regula inducit præsumptionem, quæ tollitur ex contraria præsumptione, præsertim ex revoluzione registrorum Dataria.
18. Quando etiam cesset præsumptio ex infectione tituli.
19. Quod casus deferendum sit discretionibus edictis unica tantum &c.
20. Quod Regula non præbeat titulum, & quid operetur.
21. Cessat Regula si possessio desit esse pacifica per licentiam.
22. Omnis licentia sufficiens non est molestia extra-judicialiter.
23. Quando dicatur sequi interruptio per licentiam, & de differentia inter morientem, & eum cui morietur licentia.
24. Quando dicatur cessare, vel extingui licentiam ad effectum Regula.
25. Per rationes ob quas raro Regula habet effectum.
26. An sit nulliter molestia obesse Regula.

DISC. XCI

Disponente Regula 36. Cancellaria, ut triennialis pacificus beneficii possessio, ab omni molestia tutus remaneat, quodque talis possessio sanet quemcumque

que defectum, quem ejus titulus pari posset; Hinc proinde utilis forte in hac beneficiis materia magis frequenter per ora vulgi volitat, quam istud remedium, seu cautela, & tamen quantum diuturne vite forensis experientia me docuit, vel nulli, vel nimirum rari sunt casus, in quibus hujus Regulæ effectus ad praxim deducatur, ob tot restrictiones, ac declarationes, unde propterea defuit huic loco occasio particularis in foro agendi principaliter de istius Regulæ præfidio.

Constituta igitur dicta Regula, illa ampliatur, ut procedat, tam in possessorio quam in petitorio, dum in utroque impeditur ne possit illi excitari. *Cassad. decis. 5. de restit. spoliatorum, cum concordat. apud Buratt. dec. 280. num. 1. apud Celsum dec. 392. num. fin. & dec. 408. num. 5. in Alerien. Vicaria 24. Aprilis 1654. coram Buchio, dec. 64. n. 6. & dec. 238. n. 1. part. 12. rec. dec. 264. n. 1. part. 9.*

Ampliatur secundo, ut non solum impediatur litem excitari, sed etiam tollatur jurisdictionem, adeo ut dicatur nulla quæcumque acta, & sententia, cum ita dicatur ligare os, ac manus iudici, & patet. *Mantic. decis. 2. 11. num. 3. Lotter. lib. 2. q. 53. num. 7.*

Ampliatur tertio, ut inducat præsumptivam justificationem tituli. *Lap. alleg. 89. decis. 4. num. 10. part. 11. & dicta decis. 64. num. 7. part. 12. recent. dec. 51. n. 12. & dec. 80. num. 9. part. 7. in Angelen. Archiepiscopatus 11. Maii 1652. Albergate.*

Ampliatur quarto, ut prosit etiam contra provisum Apostolicum, tanquam de reservato, præterquam ex reservatione clausa in corpore juris, *Cels. dicta dec. 392. num. 11. & dec. 408. num. fin. ubi concordantes dicta dec. 264. num. 2. & 3. part. 9.*

Ampliatur quinto, ut licet non prosit possidenti ex titulo infestatione simoniae, vel confidentia, quoties crimen commissum sit per ipsum possidentem beneficii, ut in corpore ejusdem Regulæ disponitur; attamen secus dicendum sit, ubi commissum est per partem, vel conjunctum, eo non consentiente, neque cooperante, *Mantic. dicta dec. 211. num. 3.*

Ampliatur sexto, ut prosit etiam successori, qui ad hunc effectum juvari potest possessione sui prædecessoris, quoties sua provisionis validitas pendeat ab illa prædecessoris, *dicta decis. 51. num. 13. part. 7. recent. dec. Mohed. 1. d. Caus. poss. & propr. Achil. dec. 14. de probat. cum alibi deducit.*

Ampliatur septimo, ut sit locus Regulæ, etiam post tem judicatum proveniente ex sententia unica lata extra Rotam, maxime in contumaciam, seu, ut in Curia dicitur, per contradiclas, *dec. 585. num. 7. dec. 80. n. 14. part. 7. rec.*

Sive ubi res iudicata est ex culpa procuratoris non appellantis, cum tunc res non videatur catere fraude. *Buratt. dicta decis. 585. num. 8. & seqq.*

Econverso, eadem Regula declaratur, seu limitatur, Primo, ut ad effectum quod suffragetur, ex parte illam allegantis probari debeat possessio tanquam suæ intentionis fundamentum integre usque ad ultimum momentum, ut apud *Cels. decis. 130. num. 9.* Bene verum quod docto de initio possessionis adepte cum effectu, ita ut non sit solum instrumentalis & infestata, tunc continuatio præsumatur, si adeo cursus temporis ad id necessarii non docto de contrario, ut generaliter ad alium effectum de præsumpta continuatione, *Gregor. decis. 166. num. 9. add. ad eundem decis. 307. num. 24. & in specie in Beneventana Communicatus coram Bichio dec. 14. part. 10. recent. num. 12.*

Limitatur secundo, ut Regula suffragetur contra privatam agentem ex alia impetratione, & contentendem de beneficio, secus autem quoad Ordinarium, vel alium Superiorem in visitatione, seu alias inquirentem de titulo possessoris, hic enim non ligatur à Regula, *Mantic. dicta decis. 211. poss. num. 3.* Meteretur autem illa limitatio aliquam moderationem per Superiores, circa illa titulorum inquisitiones, quas facere affectant Auditores, & Commissarii spoliatorum pro in-

teresse Cameræ in fructibus beneficiorum vacantium, quatenus possit flores beneficiorum non essent legitimi, sed intrusi, quoniam frequentius abique minima Cameræ utilitate ille remanet prætextus faciendi extorsiones penè incredibiles, unde euperem, quod perquisit. Cameræ libris, videretur quantum sit utilitas effective exinde resultans, quoniam comperto illam esse nullam, vel nimirum modicam, prohiberi deberet usus hujusmodi visitatorum, vulgo Auditorum cavalcantium, quibus forte crassiorum titulus melius conveniret; Idemque quod sequitur in visitationibus titularum, ex quibus notorie bene provisi de Canonicatibus & parochiis, &c. possideant, prædicatur in visitationibus, seu inquisitionibus illicitæ negotiationis, quoniam totum deducitur ad prætextum extorsionum abique Cameræ utilitate.

Limitatur tertio, ut non solum requiratur pacifica possessio triennalis, sed etiam sit necessarius titulus solum coloratus, ut ceteris relatis apud *Celsum dec. 130. n. 10. dec. 228. n. 8. part. 1. rec. & in aliis, quare effectus Regulæ solum consistere videtur in præsumptione justificationis hujus tituli, non autem in ipsius etiam præsumptione, & hoc est quod importat dicta tertia ampliatio, ne alibi detur multiplicatio præsumptionum ac specialitatum, adinstar eorum quæ habemus in materia præsumptionis beneplaciti Apostolici, vel alterius solemniter resultantis a lapsu longi vel longissimi temporis juncti cum obsevantia, quoniam requiritur titulus verus, cui hæc fictio seu præsumptio imminuitur, ne alias detur cumulus fictionum & specialiarum ex deducit *decis. 57. n. 15. & seqq. & dec. 191. n. 14. par. 7. rec. & frequenter.**

Docto autem de titulo colorato, ut intret dicta tertia ampliatio, doceri debet, quod ejus vigore possessum fuerit, ideoque non suffragetur ille, quem possessor forsan habeat, sed ejus vigore possessum non est, ut *d. dec. 80. num. 11. par. 7. rec.*

Ubi autem de titulo colorato non docetur, sed concurrat pacifica possessio decennalis ultra triennalem, ista inducit præsumptionem tituli *Cassad. decis. 8. n. 3. & 4. super. regulis Cancellariæ, & dec. 4. q. 9. de causa possessionis & proprietatis, Penia dec. 100. 4. n. 4. & 5. Coccen. dec. 475. Lotter. lib. 2. q. 53. num. 31. Vercellen. propositura 5. Julii 1649. coram Bichio, decis. 341. num. 11. part. 10. rec. & apud Celsum d. dec. 130. n. 11 & in aliis.*

Verum quia omnia hæc continent simplicem præsumptionem juris, hinc proinde ista erant ex contraria probatione, quæ plurius modis sequi potest, vel scilicet, ubi beneficium est reservatum vel affirmatum, ita ut provisio fieri non posset nisi per Sedem Apostolicam, ex diligentis adhibitis in registris Datarie & Cancellariæ, ex quibus resultat probatio negativa, quæ prævalet dictæ præsumptioni, ut in specie apud *Celsum d. dec. 130. n. 12. Gregor. dec. 242. n. 6. & 7.*

Vel quia de infestatione tituli constat incontinenti, adeo ut dici non valeat coloratus, ut est (e.g.) quando resultaret à provisione inferioris coloratoris de beneficio reservato per reservationem clausam in corpore juris, vel per Regulam Cancellariæ habentes decretum irritans, unde resultat duplex infestatio, una tituli, & altera possessionis, quæ juxta receptam latique vulgarem Beneficialitarum propositionem tanquam à dicto decreto infesta haberetur pro omnino vacua; Sive ubi ex eodem titulo Apostolico resultaret infestatio, quia nempe litteræ continenter in ventre aliquod implementum, vel requisitum sub eodem decreto irritante seu annullativo; Aut quia, ut frequenter contingit, agatur de provisione facta per Nuntium Hispaniarum de beneficiis excedentibus 24. qualis est casus, de quo in specie *d. decis. 238. par. 12. rec.* in qua receditur ab alia decisione registrata in eadem par. 12. dec. 64. edita ad fivorem provisi per Nuntium, sed in contumaciam alterius partis, quæ vulgo dicitur *per co. traditum*, absque alia oppositione, quo casu excusabiles sunt iudices deve

devenientes in minus probabiles resolutiones, cum divinare non possint alterius partis fundamenta, quibus ab eis cognitum, sapienter videmus emanare resolutiones contra solum informante. Bene verum, quod ut alias advertitur, per Judicantes vel Consultantes, quando pro aliorum casuum resolutione decisiones allegantur, particulariter reflectendum est ad hanc circumstantiam, an prodierint utraque parte informante necne, ac perquireat statum causæ, an fuerint revocate, ut frequenter contingit, non autem sub cæca fide eis deferre, petinde ac si esset casus legis generalis.

Atque hinc præsertim resultat ut nimum rari sint casus, in quibus beneficii possessor triennalis ex hujus Regule præsidio tantum molestias evitet, quoniam vel infectio resultans ab ipsius tituli facie, vel diligentie ahibitz in Dataria & Cancellaria, etiam sine lite vel molestiis cessare faciunt Regule, quæ in effectu nullum dat titulum, sed solum inducit quasdam præsumptionem ita privilegiam, quam ego assimilare solo præscriptioni statutariz, in hoc differentia à formalis præscriptione longissima de jure communi legitime inducitur, quod ista perimit actionem alterius partis, ac firmat jus possessoris tanquam per speciem tituli, illa vero inducit solum præsumptionem solutionis, contraria probatione, quinimo contrariis præsumptionibus & adimiculis elidibilem, ut frequenter in sua materia sub tit. de credito.

Limitatur quattuor, ubi possit non sit pacifica, sed interrupta per litem, ut ceteris relatis *Cels. d. dec. 130. num. 17. & seqq. dec. 253. par. 11. rec. d. dec. 258 par. 12. in Anglon. Arch. presbyteratus 25. Aprilis. 18. Junii 1654. Albergato, & passim cum sit principium absolutum.* Et quamvis in materia beneficii, ad alios effectus non sufficiat quolibet lis, sed illa debeat esse super titulo, seu substantia beneficii, ut habetur *disc. sequen. atque ad litem legitime inducendam requiritur citatio bene exequuta, cum aliis de quibus eodem *disc. sequen. ad materiam litis in beneficiis lris: Atamen omnia hæc cessant in proposito hujus Regule, pro qua impedienda non solum sufficit quæcumque lis talis qualis, sed etiam sufficiens molestia extrajudicialis ac de facto, ita ut cesset qualitas possessoris pacifici. *Lotter. d. qu. 3. n. 20. Buratt. dec. 699. Rois dec. 294. n. 1. Cels. d. dec. 10. in fin. ind. Anglon. Archipresb. raris coram Albergato, d. dec. 238. par. 12. rec. & dec. 264. num. 10. par. 9. & passim.***

Bene verum, quod interruptio non currit à die impetrationis factæ per alterum colligantem, sive à commissione causæ, ac obtentione expeditionum pro lris introductione, sed à die mortis lris per citationem, quoties possessor sit fuerit in statu bonæ fidei, nullaque habita notitia citationis contra eum demoratur, non latitaverit, vel alias impedimenta non præstiterit, cum tunc habeatur per citato, ex deductis *apud Luratt. dec. 280. & 389. Cels. d. dec. 130. in d. Alterien. Vicaria 26. Junii 1654. coram Bichio & in aliis, atque d. dec. 280. Buratti, bene ceteris relatis habetur, quod scientia commissionis, vel decretæ citationis, absque executione non sufficit.*

Respectu vero ipsius impetrantis, lis introducta dicitur ab ipso initio impetrationis seu commissionis, ut apud *Buratt. dec. 280. num. 9. quoniam sufficit cessare qualitatem pacificæ possessionis quomodocumque id sequatur; Regula enim suffragatur ei contra quem ab alio moveatur lis, vel detur molestia, cum tunc illa requiritur de facto, & non sufficiat sola scientia de jure inductiva malæ fidei, ut apud *Buratt. d. dec. 280. num. 8. & advertitur *disc. seq. Secus autem ei qui mover litem etiam post completam triennalem, Cels. & Grass. dec. 1. super Reg. de triennal. Dunc. dec. 812 n. fin. Est bene verum, quod introducta etiam lite, adhuc dari po test casus Regule per ejusdem lris extinctionem seu cessationem, quæ dupliciter sequi potest: Primo scilicet per sententiam legitime tractatam in judicio. *de Luca Theatr. Tom. X. 11.****

dicatum, unde ex tempore legitime et per judicem incipit quis esse denuo pacificus possessor, vel per defectum ejusdem lris, ut a mittitur apud *Rois dec. 294. & d. dec. 253. par. 11. ac in aliis. At quæ consequuntur quæ à simili habemus in superius exemplificatis præscriptione statutaria, quod licet interruptatur, atamen prohibitum non est novum terminum denuo incipere, juxta *decis. 124. Alterien.**

Rari autem sunt casus, in quibus ista lris cessatio suffragetur ad effectum hujus Regule, quoniam si deducitur ex re judicata & tunc stante nimum ampliata propositione, quod sententia inposita iniquoq; transit in judicatum, ut quotidie experimur, qualibet iniustitia qualis qualis, revolvendo tanquam ex integro merita causæ, illam negligere facit, ut probat casus de quo in *Nolana sub hac eadem materia in supplemento; Et si deducitur ex longævo silentio, & tunc vel nulli, vel nimum rari sunt casus, in quibus hæc defectio deducatur ad praxim, quoniam vel requiritur formalis sententia super defectione parte adita, vel lapsus longissimi temporis, qui solos non sufficit, nisi etiam concurrat malum jus defectoris, ex iis quæ habentur *disc. sequenti ad materiam lris in beneficiis lris ad alios effectus, ubi etiam de paciter nimum rari prædictabili cessatione lris ob motum colligantis, ex quibus omnibus, ut dictum est, experientia docet, nimum ratos ac penè nullos esse casus, in quibus ista Regula de triennali sola & de per se possit in beneficii tutum reddat. De plurique autem aliis ad materiam pertinentibus, utpotè in foro parum contingibilibus videri possunt ejusdem Regule commentatores, aliquæ Beneficialiter, cum propodium non sit assumere absolutam ac solam tractationem, sed solum adnotare ea quæ magis in foro contingibilia sunt.**

Illud autem notabile notatur in *in d. decis. 264. par. 9. rec. quod licet lis etiam nulliter mota ex quacunque nullitate obstat Regule, secus tamen ubi nullas proveniret ex d. f. ius jurisdictionis qui concurrere dicitur in A. C. in beneficiis lris, ut *num. 12. cum seq. quoniam ista lis solvi dicitur in molestiam extrajudicalem, & de facto, quæ licet sufficiat, ut supra, atamen notabilis est effectus, seu tatio differentie, quoniam data lite tanquam acta judiciali durat ejus effectus. Ubi vero agitur de molestiis extrajudicialibus, illatum prosecutione de facto cessante, incipit novum triennium, quod si est pacificum, aperit locum Regule, ut *dec. 264. num. fin. nisi concordant.***

† Vide *disc. 323.*

De Beneficio litigioso, seu de lite, ejusque effectibus in beneficiis lris.

SUMMARIUM.

- 1 De pluribus effectibus ad quos queritur de lite.
- 2 Quod Auditor Camera non habeat jurisdictionem in beneficiis lris.
- 3 Neque ejus jurisdictionis sit prerogativa.
- 4 Atque lis coram eo indulta non impedit Regulam de triennali.
- 5 Intelligi in causis verò beneficiis lris, & quales sint.
- 6 Est executor litterarum Apostolicarum super provisione beneficii, etiam in forma dignum.
- 7 Non dicitur causa beneficii si non est verum beneficium.
- 8 Nullas sententia A. C. in beneficiis lris in fine etiam in sententia Rotales.

que defectum, quem ejus titulus pati posset; Hinc proinde nihil forte in hac beneficii materia magis frequenter per ora vulgi volitat, quam istud remedium, seu cautela, & tamen quantum diuturnæ vitæ forensis experientia ne docuit, vel nulli, vel nimium rari sunt casus, in quibus hujus Regular effectus ad præxim deducatur, ob tot restrictiones, & declarationes, unde propterea defuit huicque occasio particularis in foro agendi principaliter de istius Regular præsidio.

Constitutio igitur dictæ Regula, illa ampliatur, ut procedat, tam in possessorio quam in petitorio, dum in utroque impeditur non possit excutari. *Cassad. decif. 5. de resq. spoliatorum, cum concor. dat. apud Buratt. dec. 280. num. 1. apud Celsum dec. 392. num. fin. & dec. 408. num. 5. in Alerien Vicariis 24. Aprilis 1654. coram Bichio, dec. 64. n. 6. & dec. 238. n. 1. part. 12. rec. dec. 264. n. 1. part. 9.*

Ampliatur secundo, ut non solum impediatur litem excutari, sed etiam tollatur jurisdictionem, adeo ut dicatur nulla quæcumque acta, & sententia, cum ita dicatur ligare os, ac manus iudici, & patet. *Mantic. decif. 211. num. 3. Lotter. lib. 2. qu. 53. num. 7.*

Ampliatur tertio, ut inducat præsumptivam justificationem tituli. *Lap. alleg. 89. decif. 14. num. 10. part. 11. & dicta decif. 64. num. 7. part. 12. recent. dec. 51. n. 12. & dec. 80. num. 9. part. 7. in Anglen. Archiepiscopatus 17. Maii 1652. Albergoto.*

Ampliatur quarto, ut prosit etiam contra provisum Apostolicum, inquam de reservato, præterquam ex reservatione clausa in corpore juris, *Conf. dicta dec. 392. num. 11. & dec. 408. num. fin. ubi concordantes dicta dec. 264. num. 2. & 3. part. 9.*

Ampliatur quinto, ut licet non prosit possidenti ex titulo infecto ratione simoniæ, vel confidentiæ, quoties crimen commissum sit per ipsum possessorem beneficii, ut in corpore ejusdem Regular disponitur; attamen secus dicendum sit, ubi commissum est per partem, vel conjunctum, eo non consentiente, neque cooperante. *Mantic. dicta dec. 211. num. 3.*

Ampliatur sexto, ut prosit etiam successori, qui ad hunc effectum juxta potest possessione sui prædecessoris, quoties suæ provisionis validitas pendat ab illa prædecessoris, *dicta decif. 51. num. 13. part. 7. recent. dec. 51. Mohed. 15. d. Caus. poss. & propr. Archid. dec. 14. de probat. cum alibi deducitis.*

Ampliatur septimo, ut sit locus Regular, etiam post rem judicatam proventient ex sententia unica lata extra Rotam, maxime in contumaciam, seu, ut in Curia dicitur, per contradiclas, *dec. 585. num. 7. dec. 80. n. 14. part. 7. rec.*

Sive ubi res judicata est ex culpa procuratoris non appellantis, cum tunc res non videatur catere fraude. *Buratt. dicta decif. 85. num. 8. & seqq.*

Econversò, eadem Regular declaratur, seu limitatur, Primo, ut ad effectum quod suffragetur, ex parte illam allegantis probari debeat possessio tanquam suæ intentionis fundamentum integre usque ad ultimum momentum, ut apud *Cels. decif. 130. num. 9.* Verè verum quod docto de initio possessionis adeptæ cum effectu, ita ut non sit solum instrumentalis & infecta, tunc continuatio præsumatur, si adeo cursus temporis ad id necessarii non docto de contrario, ut generaliter ad alium effectum de præsumpta continuatione, *Gregor. decif. 166. num. 9. add. ad eundem decif. 307. num. 24. & in specie in Beneventana Communitas coram Bichio dec. 14. part. 7. recent. num. 12.*

Limitatur secundo, ut Regular suffragetur contra privatam agentem ex alia impetratione, & contententem de beneficio, secus autem quoad Ordinatum, vel alium Superiorem in visitatione, seu alias inquirentem de titulo possessoris, hic enim non ligatur à Regula. *Mantic. dicta decif. 211. post num. 3.* Meteretur autem ista limitatio aliquam moderationem per Superiores, circa illa titulorum inquisitiones, quas facere assistant Auditores, & Commissarii spoliatorum pro in-

teresse Cameræ in fructibus beneficiorum vacantium, quatenus possibiles beneficiorum non essent legitimi, sed intrusi, quoniam frequentius absque minima Cameræ utilitate iste remanet prætextus faciendi extor-
siones penè incredibiles, unde cuperem, quod perquisi-
siri Cameræ libris, videretur quænam sit utilitas effective exinde resultans, quoniam competito illam esse nullam, vel nimium modicam, prohiberi deberet usus hujusmodi visitatorum, vulgo Auditorum cavalcantium, quibus dictæ Regular titulus melius conveniret; Idemque quod sequitur in visitationibus titulo-
rum, ex quibus notoriè benè provisi de Canonicis & parochiis, &c. possideant, prædicatur in visitationibus, ne inquisitionibus illicitæ negotiationis, quoniam totum deducitur ad prætextum extorsionum absque Cameræ utilitate.

Limitatur tertio, ut non solum requiratur pacifica possessio triennalis, sed etiam sit necessarius titulus solum coloratus, ut cæteris relatis apud *Celsum dec. 130. n. 10. dec. 128. n. 8. part. 1. rec. & in aliis, quare effectus Regular solum consistere videtur in præsumptione justificationis hujus tituli, non autem in ipsius etiam præsumptione, & hoc est quod importat dicta triennali ampliato, ne alia detur multiplicatio præsumptionum ac specialiarum, adinstar eorum quæ habemus in materia præsumptionis beneplaciti Apostolici, vel alterius solemnitatis resistentis à lapsu longi vel longissimi temporis juncti cum observantia, quoniam requiritur titulus verus, cui hæc fictio seu præsumptio innititur, ne alias detur curulus fictionum & specialiarum ex deductis *decif. 57. n. 15. & seqq. & dec. 191. n. 14. part. 7. rec. & frequenter.**

Docto autem de titulo colorato, ut intret dicta triennali ampliato, doceri debet, quod ejus vigore possessum fuerit, ideoque non suffragatur ille, quem possessor forsan habeat, sed ejus vigore possessum non est, ut *d. dec. 80. num. 11. part. 7. rec.*

Ubi autem de titulo colorato non doceatur, sed concurret pacifica possessio decennalis ultra triennalem, ista inducit præsumptionem tituli *Cassad. decif. 8. n. 3. & 4. sup. regulis Cancellariæ, & dec. 4. p. 9. de caus. possessionis & proprietatis, Pema dec. 1004. n. 4. & 5. Ciceron. dec. 475. Lotter. lib. 2. qu. 53. num. 31. Facellen. præpositura 5. Julii 1649. coram Bichio, decif. 341. num. 1. part. 10. rec. & apud Celsum d. dec. 130. n. 11 & in aliis.*

Verum quia omnia hæc continent simplicem præsumptionem juris, hinc proinde ista cessat ex contraria probatione, quæ pluribus modis sequi potest, vel scilicet, ubi beneficium est reservatum vel affectum, ita ut provisio fieri non posset nisi per Sedem Apostolicam, ex diligentis adhibitis in registris Datarie & Cancellariæ, ex quibus resultat probatio negativæ, quæ prævalet dictæ præsumptioni, ut in specie apud *Celsum d. dec. 110. n. 12. Gregor. dec. 242. n. 6. & 7.*

Vel quia de infectione tituli constat incontinenti, adeo ut dici non valeat coloratus, ut est (e.g.) quando resultat à provisione inferioris coloratoris de beneficio reservato per reservationem clausam in corpore juris, vel per Regulas Cancellariæ habentes decretum irritans, unde resultat duplex infectio, una tituli, & altera possessionis, quæ juxta receptam fatisque vulgarem Beneficialium propositionem tanquam à dicto decreto infecta habetur pro omnino vacua; Sive ubi ex eodem titulo Apostolico resultat infectio, quia nempe litteræ continent in ventre aliquod implementum, vel requisitum sub eodem decreto irritante seu annullativo; Aut quia, ut frequenter contingit, agatur de provisione facta per Nonium Hispaniarum de beneficiis excedentibus 24. qualis est casus, de quo in specie *d. decif. 238. part. 12. rec. in qua receditur ab alia decisione registrata in eadem part. 12. dec. 64. edita ad fivorem provisi per Nuntium, sed in contumaciam alterius parisi, quæ vulgo dicitur per contradiclas, absque alia oppositione, quo casu excusabiles sunt iudices deve*

devenientes in minus probabiles resolutiones, cum divinare non possint alterius partis fundamenta, quibus ab eis cognitis, sapienter videmus emanare resolutiones contra solum informantem. Bene verum, quod et alias advertitur, per Judicantes vel Consultantes, quando pro aliorum casuum resolutione decisiones allegantur, particulariter reflectendum est ad hanc circumstantiam, an prodierint utraque parte informante necne, ac perquirere statum causæ, an fuerint revocata, ut frequenter contingit, non autem sub cæca fide eis deferre, petinde ac si esset casus legis generalis.

Atque hinc præfatum resultat ut nimum rari sint casus, in quibus beneficii possessor triennalis ex hujus Regulæ præsidio tantum molestias evitet, quoniam vel infirmitas refutans ab ipsius tituli facie, vel diligentiae a iuribus in Dataria & Cancellaria, etiam sine lite vel molestiis cessare faciunt Regulæ, quæ in effectu nul-
10 lum dat titulum, sed solum inducit quædam præsumptionem ipsi privilegiam, quam ego assimilate solum præscriptioni statutariæ, in hoc differentia formalis præscriptione longissima de jure communi legitime inducitur, quod ita permittit actionem alterius partis, ac firmat jus possessoris tanquam per speciem tituli, ita vero inducit solum præsumptionem solutionis, contra probationem, quinimo contrariis præsumptionibus & adminiculis edibilem, ut frequenter in sua materia
sub tit. de credito.

Limitatur quatio, ubi possessio non sit pacifica, sed interrupta per litem, ut exterius telatis *Cels. d. dec. 130. num. 17. & seqq. dec. 255. par. 11. rec. d. dec. 238 par. 12. in Anglon. Arch. presbyteratus 25. Aprilis, & 28. Junii 1554. Albergato, & passim.* cum sit principium absolutum. Et quamvis in materia beneficii, ad alios effectus non sufficiat quilibet lis, sed illa debeat esse super titulo, seu substantia beneficii, ut habetur *disc. sequen.* atque ad litem legitime inducendam requiritur citatio bene executata, cum aliis de quibus eodem *disc. sequen.* ad materiam litis in beneficiis: Atamen omnia hæc cessant in proposito hujus Regulæ, pro qua impedienda non solum sufficit quæcumque lis talis qualis, sed etiam sufficiens molestia extrajudicialis ac de facto, ita ut cesset qualitas possessoris pacifici. *1. Loter. d. qu. 3. §. 2.20. Buratt. dec. 699. Rois dec. 294. r. 1. Cels. d. dec. 130. in su. ind. Anglon. Archipresb. raris coram Albergato, d. dec. 238. par. 12. rec. & dec. 164. num. 10. par. 9. & passim.*

Bene verum, quod interruptio non currit à die impetrationis factæ per alterum colligantem, sive à commissione causæ, ac obtentione expeditionum pro litis introductione, sed à die mortis litis per citationem, quoties possessor prius fuerit in statu bonæ fidei, nullaque habita notitia citationis contra eum demandatæ, non latitaverit, seu alias impedimenta non præfuerint, cum tunc habeatur pro citato, & deducitur. *apud Lurati. dec. 280. & 385. Cels. d. dec. 130. in d. Alterien. Vicaria 26. Junii 1654. coram Bichio & in aliis, atque d. dec. 280. Buratti.* bene ceteris telatis habetur, quod scientia commissionis, vel decretæ citationis, absque executione non sufficit.

Respectu vero ipsius impetrantis, lis introducta dicitur ab ipso initio impetrationis seu commissionis, ut apud *Buratt. dec. 280. num. 9.* quoniam sufficit cessare qualiterque pacifice possessionis quomodocumque id sequatur; Regula enim suffragatur ei contra quem ab alio moveatur lis, vel detur molestia, cum tunc illæ requiratur de facto, & non sufficiat sola scientia de jure inductiva malæ fidei, ut apud *Buratt. d. dec. 280. num. 8.* & advertitur *disc. seq.* Secus autem ei qui movet litem etiam post completam triennem, *Cels. & Grass. dec. 1. super Reg. de triennal. Dunoz. dec. 812. n. fin.* Est bene verum, quod introducta etiam lite, adhuc dari potest casus Regulæ per ejusdem litis extinctionem vel cessationem, quæ dupliciter sequi potest: Primo scilicet per sententiam legitimè transactam in ju-
Card. de Luca Tituar. Tom. X11.

dicatum, unde ex tempore legitime et re judicata incipit quis esse denotatus pacificus possessor, vel per defectum ejusdem litis, ut advertitur apud *Rois. dec. 294. & d. dec. 255. par. 11. ac in aliis.* At quæ consequuntur à simili habemus in superius exemplificatis præscriptione statutaria, quod licet interruptatur, tamen prohibetur non esse novum iterum denotus incipere, juxta *dec. 124. Altona.*

Rari autem sunt casus, in quibus ista lites cessatio suffragetur ad effectum hujus Regulæ, quoniam si deducitur ex re judicata & tunc stante nimum ampliata propositione, quod sententia injusta nunquam transit in judicatum, ut quosidie expectitur, quælibet injustitia qualis qualis, revolvendo tanquam ex integro merita causæ, illam negligere facit, ut probat casus de quo in *Nelana sub hac eadem materia in supplemento;* Et si deducitur ex longævo silentio, & tunc vel nulli, vel nimum rari sunt casus, in quibus hæc defectio deducatur ad praxim, quoniam vel requiritur formalis sententia super defectore parte acta, vel lapsus longissimi temporis, qui solus non sufficit, nisi etiam concurrat malum jus deferentis, ex his quæ habentur *disc. sequenti* ad materiam litis in beneficiis ad alios effectus, ubi etiam de paucis nimum et rari practicebilibus cessationibus obtruncat colligantibus, ex quibus omnibus, ut dictum est, experientia docet, nimum rarus ac penè nullus esse casus, in quibus ista Regula de triennali sola & de per se possit item beneficii totum reddere. De præfatis autem aliis ad materiam pertinentibus, utpote in foro paucum contingibilibus videti possunt ejusdem Regulæ commentatores, & aliquæ Beneficialiter, cum propositum non sit assumere absolutam ac formalem tractionem, sed solum adnotare ea quæ magis in foro contingibilia sunt.

Illud autem notabile notatur in *in d. dec. 164. par. 9. rec.* quod licet lis etiam nulliter mota ex quacunque nullitate obstat Regulæ, secus tamen ubi nullitas proveniret ex d. d. jurisdictionis qui concurrere dicitur in A. C. in beneficiis, ut *ex m. 12. cum seq.* quoniam ista lites resolvitur dicitur in molestiam extrajudicalem, & de facto, quæ licet sufficiat, ut supra, atamen notabilis est effectus, seu ratio differentie, quoniam data lite tanquam acta judiciali contra ejus effectus Regulæ impeditivus, non obstante quocumque colligantibus silentio, eo quia de jure Canonico instantia est perpetua, solumque inducit defectum rari practicebilibus, tum exigit, vel sententiam declaratoriam, vel longissimum silentium jurisdictionis cum malo jure, ex decessis apud *Rois d. dec. 256. cum aliis disc. seq.* Ubi vero agitur de molestiis extrajudicialibus, illarum prosecutione de facto cessante, incipit novum triennium, quod si est pacificum, aperit locum Regulæ, ut *dec. 264. num. fin. ubi concordant.*

† Vide *disc. 132.*

De Beneficio litigioso, seu de lite, ejusque effectibus in beneficiis.

SUMMARIUM.

- 1 De pluribus effectibus ad quos queritur de lite.
- 2 Quod Auditor Camera non habeat jurisdictionem in beneficiis.
- 3 Neque ejus jurisdictionis sit prorogabilis.
- 4 Atque lis coram eo indulta non impedit Regulam de triennali.
- 5 Intelligi in causis verè beneficiis, & quales sint.
- 6 Est executor litterarum Apostolicarum super provisione beneficii, etiam in forma dignum.
- 7 Non dicitur causa beneficii si non est verum beneficium.
- 8 Nullitas sententia A. C. in beneficiis in istis etiam in sententias Reales.

- 9 *Procedit A. C. in nudo possessorio.*
- 10 *Neque nec tunc causa beneficii si est principaliter super jure presentandi, vel conferendi.*
- 11 *De lite ad effectum Regula de triennali.*
- 12 *An et quando mala fides obstat dicta Regula.*
- 13 *Quod requiratur facium positivum, & non sufficiat scientia pro hac mala fide.*
- 14 *De lite ad effectum Regula de subrogandis.*
- 15 *De lite beneficii ad effectum remissoria.*
- 16 *De nullitate ob non faciam mentionem litis.*
- 17 *De attentis coram alio iudice lite pendente in Rota.*
- 18 *De Regula text. in cap. 1. & 2. ut lite pendente, in sexto, ut non tunc colligant non fiat collatio.*
- 19 *Procedit etiam in beneficiis electivis.*
- 20 *Etiam in illis de iurapatronatus.*
- 21 *De ratione ob quam frequentius illa materia cadit in beneficii de iurapatronatus.*
- 22 *De materia remissiva, & qualis casus hunc effectum.*
- 23 *Distinguuntur plures casus in materia.*
- 24 *De Regula de qua num. 18. ex cap. 1. ut lite pendente in sexto, etiam si per motum evitem, aut alias vacatissimatur.*
- 25 *An dicta Regula procedat ubi sit esset inter provisorum ab Ordinario & presentatum, & de ratione dubitandi.*
- 26 *Dispositio d. cap. 1. insit etiam possessionem.*
- 27 *Etiam si viciato sequatur ultra ipsum primum quodmestre.*
- 28 *Etiam si patronus sit in possessione presentandi.*
- 29 *Fallit si sit principaliter esset super jure presentandi, vel conferendi, & num. 41.*
- 30 *Vel ubi sit esset super solo possessione etiam si incidenter agatur de titulo.*
- 31 *Vel ubi sit esset cum simplici oppositore non habente titulum.*
- 32 *Sive ubi sit calumnia & in ipsa.*
- 33 *Attenditur statum vel consuetudo.*
- 34 *Si unus tantum colligant superest, potest ipse presentari.*
- 35 *Sed an Ordinarius possit illi facere collationem.*
- 36 *Cessat item Regula cessante lite.*
- 37 *Ex ressa esset si pura non autem ad futurum facit illam esset.*
- 38 *Vel impletur per affectionem incompatibiles.*
- 39 *Quando sit ducatur & stare per desertionem.*
- 40 *De aliis limitationibus r. m. f. v. c.*
- 41 *Quando ducatur inducitur ad effectum litigiosum, vel alios effectum.*
- 42 *Ex lite inter Patronos vel Collatores super jure conferendi, vel presentandi, non resultat hoc vicium litigiosum.*

DISC. XCII.

AD plures effectus quoniam solent de lite super beneficiis, Primò si cadit ad illum jurisdictionis, seu competentie iudicis; Secundò ad illam Regulam de triennali; Tertiò ad effectum Regulae de subrogandis colligentibus; Quarto ad effectum remissionis diffinitivum in spiritualibus concedendis; Quintò ad effectum nullitatis gratia ob non factam mentionem litis; Sextò ad effectum attentatorum coram alio iudice; Et septimò ad effectum affectionis, vel impedimenti inferioris co-latoris in confrendo, seu patronorum in presentando.

Ad primum effectum, de hoc frequenter contingit in Curia dabatur ob causas introduci & agitari solitas in Tribunali Auditoris Camere, cum iste non habeat jurisdictionem in causis beneficiis, in quibus nulliter procedit, ut pluribus relatis Gregor. dec. 118. num. 4. ubi Adden. Cavaler. d. cis. 32. & 169. num. 1. de. 24. num. 13. par. 9. dec. 48. num. 2. par. 10. vic. Civitatis plebis Cappellania 3. Februarii 1664. T. 4. A. 4. & 9. Decembris 1665. Carpiena, & frequenter.

Adeoque id verum est, ut neque partium consensus in hoc attenditur, ut videatur, eo quia preiudicari potest iurisdictioni, quæ habitualiter addit, quamvis re-

cusabilis, non autem illa quæ omnino abest, ut generaliter deducit Rovin. super pragm. 2. de iurisd. in vicinis turbant. num. 12. & num. 29. cum seqq. Et in litteris Aiden. ad Greg. d. dec. 118. num. 7. ubi concordanter.

Ac etiam quod lis mota super beneficio in isto Tribunali non consideratur tanquam lis ad effectum Regulae de triennali, sed consideratur tanquam molestia extrajudicialis, ut advertitur disc. preced. ex firmatis d. dec. 164. par. 9. rec.

Procedunt autem hæc in causis merè beneficiis, quales propriè dicuntur illæ, quæ sunt super titulo, seu substantia beneficii inter duos provisos de pertinentia, seu adjudicatione contendentes, ista enim dicitur propriè causa beneficiis, ut ad alios effectus, præsertim ultimam advertitur infra, & apud Coccin. dec. 160. Scus autem si agatur de simplici executione litterarum Apostolicarum, vel brevis de capienda possessione nomine Camere, quoniam Auditor Camere ex specialibus concessis pius per Clementem VII. de quibus apud Coccin. dec. 169. num. 3. & deinde per Urbanum VIII. ut per Ad. ad Baratt. dec. 909. num. 6. dicitur legitimus executor, quamvis ipse nominatus non esset in litteris, in quibus certi executores deputati essent.

Et quamvis dubitatum fuerit, an id procedat solum in brevibus de capienda possessione nomine Camere, ac etiam in litteris provisionis in forma gratiosa, non autem in illis in forma dignum, ex ta dubitandi ratione, quod ista non dicitur provisorio, sed mandatum de providendo, quod frequentius Ordinario dirigi solet tanquam melius informato, an provisorius sit dignus necne; contrarium tamen etiam in hac specie litterarum decisum fuit apud Rovin. dec. 35. num. 4. & 5.

Prout si lis esset super beneficio vel Cappellania, quæ de stricto jure dici non possit beneficium ecclesiasticum, quia nempe ex sola privata pia dispositione, absque Ordinarii auctoritate, erectio sui fundationis sequuta sit, tunc non dicitur causa beneficiis, sed potius prophana, utpote super legato pro, quod magis quam beneficium ista Cappellaniam, species importare dicitur juxta d. ision. Dumozzi repetit. dec. 138. par. 5. re. & post Marin. respo. 36. lib. 1. passim receptam, ut in his specialibus terminis tanquam certum admittitur in d. Civitatis plebis Cappellania 9. Decembris 1665. coram Carpiena, ubi solum negatur applicatio ad effectum, ex cuius circumstantiis creditur illam Cappellaniam habendam esse jure beneficii. Unde propterea tam in dicta decisione, quam in aliis coram T. 4. non solum declaratur nulla sententia Auditoris Camere sed firmatur, quod adeo nullitas inhiat etiam in sententiis Rotales in gradu appellationis tam confirmantes.

Sive quod agatur inter plures provisos de puro & nudo possessorio tanquam nudi facti, absque aliqua mixtura negotii principalis, quo casu pludium opinio est (licet parum probabilis) etiam iudicium laicum de super posse se ingerere; Verum quod neque in possessione habeat jurisdictionem ex declaratione Signaturæ advertitur, et Ad. ad Gregor. dicta dec. 118. num. 7. in fine. Vel quod lis esset principaliter inter alios, puta inter patronos super jure presentandi, quamvis presentanti pro eorum interesse essent in causa, atque consequenter ab hujusmodi causæ determinatione pendere beneficii pertinentia, quoniam non per hoc dicitur causa beneficiis, ex his quoque ad materiam text. in cap. 1. & 2. ut lite pendente in sexto, habentur infra in septimò & ultimo eff. A. 1. & sub tit. de iure par. d. c. 67.

Alter ut supra dist. eff. A. 1. & c. interruptionem pacificæ possessionis, ad impediendum Regulam de triennali, & ad hunc effectum non requiritur illa formalis causa beneficiis super titulo seu substantia beneficii, quæ ad alios eff. A. 1. est necessaria etiam, quoniam ut ad materiam dictæ Regulae advertitur disc. preced. spectatur

ſpectator ſolus effectus contradictionis tollentis qualitarum poſſibilitatem pacifice, ideoque ſi velis ſit ſuper titulo, ſive ſuper poſſeſſione, ac ſive valide, ſive nullo modo, ſufficit, cum ſufficiant etiam moleſtie extrajudiciales inducentes malam fidem ex ibi deductis.

Quamvis enim Rota ſequatur opinionem, quod ſola mala fides in propoſito dictæ Regulæ non ſufficiat, juxta decif. *Crefcenti* 1. de præſcript. quam pluries ſequitur eſt, præſcriptum a *jud. Buratt.* dec. 280. num. 7. & 8. & in aliis atque *Novar.* in prædiciis concl. novi jurs. *Ponſif. concluf.* 111. alias concl. 2. de Regula de oriſinali fol. 249. juxta inapreſſionem *Neap.* 1628. diſputata iſta quæſtione, quamvis probabilia deducat argumenta ad probandum, quod mala fides obſtare debeat, concludit tamen recedendum non eſſe ab opinione quam ſequitur Rota; Nihilominus id procedit in ea mala fide, quæ reſultat ex ſola ſcientia juris alieni, quæ non ſufficit ſine facto poſitivo interruptionis reſultantis à lite cum citatione legitime exequuta, ſeu habenda pro exequuta in odium latitantis, vel alias impediens, vel à moleſtiis extrajudicialibus de facto atque in hoc ſenſu, & cum hoc præſuppoſito loquuntur, ac intelligendæ ſunt plures decliſiones ſimpliciter dicentes, quod ſola mala fides in hoc propoſito ſufficit, ut præſcriptum apud *Ceſium* dec. 130. num. 17. & ſequen. & in aliis. decif. 264. num. 10. par. 9. recent. & in aliis.

De tertio effecta Regulæ de ſubrogandis colligantibus, quod ea, quæ frequentius in foro contingunt, videntur ſufficienter actum ſupra ad materiam ſubrogandis colligantibus.

Prour de quæſto ſuper conſeſſione remiſſioræ, & quando ad hunc effectum cauſa dicatur ſpiritualis necne habetur infra diſc. 99. ubi particulariter de iſta materia remiſſioræ in beneficiis ſeu ſpiritualibus, & in quo diſſertat à materia generali remiſſioræ in cauſis prophanis, ſub quarum nomine in hoc propoſito veniunt omnes cauſæ, quæ non ſunt beneficiales, quamvis ſuper materiis eccleſiaſticis ac ſpiritualibus, ex ibi deductis.

De quinto ad effectum faciendi mentionem litis habetur in præcedentibus, ac etiam ſub tit. de feud. diſc. 66. Atque de ſexto ad effectum attentatorum, quod ſcilicet lite pendente in Rota ceſſant omnes alii exequutores, quamvis expreſſa ac ſpecialiter in litteris deputati, qui citra vitium attentatorum non poſſunt in hujusmodi cauſis ſe ingerere, habetur etiam actum in præcedentibus.

Quare major ac penes tota hujus materiæ inſpectio percutere videtur diſpoſitionem textus in cap. 1. ut lite pendente in ſexto, juxta ſeptimam ac ultimam effectum ſupra diſtinctum, quod ſcilicet pendente lite ſuper beneficio, ſi contingat mors naturalis vel civilis unius ex colligantibus, non poſſit de ſuper manus opponere Ordinarius, vel alter inferior collator, quoniam alias nulla urgente reſervatione vel aſſeſſione proviſio ad eum ſpectaret, quoniam ipſa ſit aſſeſſionem cauſas, idque non ſolum in beneficiis liberæ collationis, ſed etiam in electivis, de quibus proprie loquitur textus in d. cap. 1.

Quinimò ex communi Beneficialiſtæ ſenſu paſſim per Rotam canonizato, etiam in beneficiis de jure patronatus laicorum, etiam ex fundatione vel dotatione, non per viam extenſionis, ut aliqui cteſtunt de uno caſu ad alium, ſed per viam comprehensionis, ſeu inclusionis ſub ratione expreſſa, ut probare videtur textus in cap. 2. eodem tit. *Calder. conſ. 11. ut lite pendente*, (quod reputatur in materia magiſtrale,) *Lapus alleg.* 22. num. 3. ubi *Aliden.* verbo *enunciante*, *Caſſad.* dec. 3. num. 5. eodem tit. ut lite pendente, *Coccon* dec. 426. *Cavalier.* dec. 126. & 280. *Buratt.* decif. 927. omnes num. 1. Rota decif. 599. num. 13. non ſequen. par. 4. recent. num. 3. decif. 607. num. 3. & ſequen. par. 5. dec. 205. num. 7. & 8. par. 6. & frequenter, (cum ſit propoſito, de qua hodie non videtur amplius dubitandum, ideoque

Card. de Luca Tuſtar. Tom. XII.

data lite, ſuper ejus qualitate ſeu exiſtentia omnia circumſtantiæ videntur quæſtiones, an ſcilicet illa inducitur videatur eo modo, quo ad hunc effectum requiritur necne, & quantum inducitur ſit, ac ceſſante vel extincta fuerit; ideoque beneficia libera, ac illa de jure patronatus in hoc propoſito exequantur, ſequentes vero hujusmodi quæſtiones in foro habentur in beneficiis de jure patronatus potius quam in illis liberæ collationis, ob frequentiores controverſias, quæ cadere ſolent inter ipſos patronos ſuper iure patronatus & præſentandi, vel eo in omnibus poſito, ſuper modo compendiandi voces, ac regulandi maiorem partem; E converſo aut tate videntur controverſiæ inter plures collatores inferiores, frequentes enim controverſiæ in beneficiis liberæ collationis ſunt inter proviſos, ac proviſos per Ordinarios vel inferiores in quibus præcipuum punctus pendet magis à reſervatione vel aſſeſſione, quamvis etiam beneficia liberæ collationis ſub iſta materia quoque cadant.

Super hoc autem, quæ ſcilicet lis hujusmodi effectum cauſet, nimium ſe diſtundunt *Ro. et. de Cur. ac Lamberſin* in notis tractatu de jure pat. quos citat & capit *Lam. eſſet.* de attentatis par. 22. q. 4. in reſolutione à num. 616. ad 710. quod nimium evagati fuerint ac ſe involverint, & tamen non immerito aſſeſſus ſibi quoque obijci poſſit, excuſabiliter tamen, cum revera materia ſit involuta, non ob aliquam juris antiſoniam ſeu perplexitatem, ſed ob plurimum caſuum varietatem; Quare negligendo, (ut in illis dictum eſt) formaliter ac abſolutam totius materiæ tractationem, ſed adnotando ſolum aliquam notabiliorem, habita in reliquis relatione ad ipſos *Ro. h. Lamberſin & Lancellet.* ad quos in caſus occurrentia recurrit, poſſet, pro aliquali notitia tres caſus conſtituere videntur.

Primus igitur caſus eſt, ubi agatur de lite ſuper beneficio inter plures proviſos ab eodem vel diverſis collatoribus, ſive inter plures præſentatos contendentes de inſtitutione, & reſpectivè de adjudicatione ac pertinenſia beneficii; Alter vero eſt, ubi agatur de lite inter plures inferiores collatores contendentes de jure conſeſſendi beneficium, quod non dubitet eſſe liberæ collationis, vel è converſo gatur de lite inter patronos contendentes de jure patronatus ac præſentandi ad beneficium, quod non dubitet eſſe de jure patronatus, ita ut nulla cadente quæſtione ſuper natura ſeu qualitate beneficii, illa ſolum ſit ſuper jure conſeſſendi vel præſentandi; Et tertius, ubi controverſia caſat ſuper natura, ſeu qualitate beneficii, inter Ordinarium collatorem contendentem illud eſſe de libera collatione, & patronos contendentes de ſervitute ſeu qualitate patronali, ſeu aliis contendentes beneficium eſſe ad nominationem vel electionem.

Quatenus pertinet ad primum caſum, in quo ſcilicet contendatur inter duos vel plures de pertinenſia beneficii, tunc nulla facta diſtinctione, ut dictum eſt, an beneficium ſit collativum vel electivum, ſive an liberum vel de jure patronatus tam eccleſiaſtico, quam temporali ex fundatione & dotatione, ac ſive contendentes jus habent ex eadem vel diverſa cauſa; potè quia ambo proviſi Apoſtolicis, ſeu ambo præſentati aut unus proviſus tanquam de libito, alter vero præſentatus; Sive unus proviſus ab Ordinario, alter à Papa, in diſtinctione procedit Regula deducta d. cap. 1. ut uno tam naturaliter, quam civiliter moriente, puta per renunciationem, privationem, ingreſſum in Religionem, aſſeſſionem beneficii incompatibilis cum ſimilibus, non poſſet fieri alia præſentatio vel proviſio, præterquam per Sedem Apoſtolicam, cum expreſſa mentione litis epuſque derogatione. *Lapus d. al. et. 2.1. & ceteri collecti per Lancellet.* ubi *notat* num. 682. & par. 1. cap. 5. à num. 109. cum ſequen. *Cavalier.* dec. 126. & 599. num. 1. *Buratt.* dec. 59. num.

ubi ad effectum Regulæ de subrogandis. Coccin. d. d. c. 426. cum aliis supra allegatis.

Et quamvis in casu quo lis esset inter præsentatum, & provisorum ab Ordinario tanquam de libero, cadere posset difficultas, an illi recipiendum sit, ex duplici dubitanda ratione; Primo scilicet, quod ita esset in potestate Ordinarii impedire effectum iurispatronatus, seu præsentandi providendo alium tanquam de libero, ita dando colligantem Ricc. resol. 59. n. 5. quem refert ac sequitur Barbos. de Episcopo alleg. 72. num. 162. vel. item Ricc. Et secundo quia provisor ab Ordinario tanquam de libero dicendus videtur potius oppositor præsentato, quam concurrens seu colligans, & in quo oppositor non intrat ista regula, ut infra in secunda limitatione; Atamen Regula indistincte capienda videtur, quoniam, aut provisor tanquam de libero habet aliquod beneficium fundamentum, addo ut lis dici possit super beneficii alligacione & substantia, Aut sine aliquo fundamento ad dictum malitiam, seu fraudem referri possit. Primo casu Regula procedit de plano, cum agatur de lite probabiliter dubia super pertinentia beneficii, nullaque dignosci videatur differentia ratio, cur illa ita casu intrare non debeat; In altero autem, in quo videtur ita provisor ab Ordinario, simpliciter oppositoris titulum mereatur, duplex intrat limitatio, ob quam huius malitiæ occurritur; Primo scilicet post dictam de simplici oppositore, & secundo de lite iniusta, ac minus calumniosa, de qua etiam infra in tertia limitatione.

Constat igitur dicta Regula, ampliatur primo, ut quicumque actus in contrarium gestus tanquam attentatus dicatur infectus etiam in possessione ejus vigore adepta habenda pro vacata, ob decretum irritans in eodem canone contentum, cujus virtus & operatio est inficere, in eodem titulum, sed etiam possessionem, ut infra generalia, quæ passim in ista beneficii materia habentur super hujus decreti operatione in reservationibus contentis in Regulis Cancellariæ habentibus hoc decretum; In his specialibus terminis Cavalier. dicta d. c. 126. num. 3. ac supponitur apud alios supra allegatos.

Ampliatur secundo, quatenus agatur de beneficio inter præsentatos, etiam si mors naturalis, vel civilis colligantibus contingat intra quatuor menses, in quo ipsi colligantes præsentati fuerint, quoniam licet infra talem terminum patronus laicus concedatur variatio accumulativa, ex deductis in sua materia sub tit. de jure patronatus præsertim in Compellens parochialis, d. c. 43. atamen id non procedit data hic Garz. part. 5. num. 217. Lancellotti. ubi supra num. 688. cum sequen. plenè Barbos. de Episcopo dicta alleg. 72. num. 162. Lor. lib. 2. quest. 20. num. 2. Alden. ad Buratt. dec. 942. num. 7. Quod extenditur etiam ad accumulativam præsentationem, quæ fiet de uno ex colligantibus si sunt plures, ita ut non superest unus tantum, Lancellotti. ubi supra num. 684. cum aliis in dicta Compellens coram Celso inter luss. dec. 364. & 369. super quo tamen videnda sunt, quæ habentur in dicta causa sub tit. de jure patronatus d. c. 43. & infra in limitationibus.

Ampliatur tertio, quatenus lis esset inter præsentatum ac provisorum tanquam de libero, etiam si patronus, qui præsentavit, esset in quasi possessione præsentandi, quoniam lis est talis, quod ut supra inter regula, talis quasi possessio non suffragatur, ut ceteris relatis habetur dicta dec. 599. n. 19. part. 4. rec. tom. 3. ac supponitur in aliis de quibus supra, quoties non agatur de casu, in quo inter potius aliqua ex limitationibus. E converso Regula limitatur; Primo ut procedat, quoties lis est principaliter inter ipsos præsentatos, vel provisos contendentes de beneficio. Secus autem, ubi principaliter esset inter contendentes de jure præsentandi, vel de jure conferendi, quamvis accessorie pro eorum intere, et si assisterent ipsi præsentati, vel

respective provisi, quoniam ad regulandum causæ naturam, attendendum est id quod principaliter est in lite, non autem id quod ventum in consequentiam, seu incidenter. S. raph. dec. 990. n. 3. & 4. Lor. dicto lib. 2. q. 20. n. 7. Lancellotti. de attent. par. 1. cap. 3. n. 127. Buratt. dec. 59. n. 12. Lor. d. c. 599. n. 17. par. 4. rec. tom. 3. Ex ea clara ratione, quod ad effectum, ut intraret ista Regula, debet esse lis talis, quæ faciat beneficium litigiosum, quod sequi non dicitur, nisi ubi illa esset principaliter inter duos contendentes super titulo, ac pertinentia beneficii, ut pluries habetur supra ad materiam Regulæ de subrogandis, ac etiam apud allegatos.

Hinc propterea, ut ex eisdem allegatis patet, ubi lis esset in possessorio tantum vel super impedimento executionis litterarum Apostolicarum, seu brevis de capiendi possessione nomine Cameræ, non per hoc beneficium, tam ad illos, quam ad alios effectus etiam illum jurisdictionis & competentis Auditoris Cameræ, dici possit lis super beneficio ex supra deductis. Idque verum, etiam si occasione possessorii contingat tractari quoque de titulo seu bono jure, incidenter tamen, & ad dictam solum effectum possessorii, ut in his specialibus terminis pro absoluto habet videtur apud Cavalier. d. c. 100. Et generaliter ad aliud propostum bene apud Gregor. dec. 335. (Quamvis dubium possit, an ista limitatio procedat necne in beneficiis de jure patronatus juxta motivata dec. 607. n. 10. part. 1. rec. super quo in casus occurrentia cogitandum).

Limitatur secundo illative, ubi lis esset cum simplici oppositore, qui intrusus in possessione beneficii, seu alias titulum irrelevantem habens, illum non deducat, neque de ejus canonizatione contendat, sed sibi sit regula, ut in beneficiis sufficiat vincere per non jus actus; Sive etiam non possidendo, putet sibi expedire, quod institutio ad præsentationem, vel provisorio in persona alterius effectum non sortiatur, ac propterea gerat solum partes oppositoris, dando de non jure, vel de non justificatione, &c. cum tunc dici non possit colligans, neque beneficium effici litigiosum, Lancellotti. dicta par. 2. cap. 4. in præf. num. 685. & sequen. Garz. part. 1. cap. 3. num. 74. Lor. dec. 167. par. 4. rec. tom. 2. n. 13. Et faciunt ad rem deducta per Alden. ad Greg. dec. 305. ac etiam ea quæ habentur supra de lite in solo possessorio, vel super sola executione litterarum.

Tertio limitatur, ubi lis esset notorie iniusta & calumniosa, seu quod alias constaret illam moram esse in fraudem. Coss. d. c. 7. de dolo & comminatione num. 1. ad aliud propostum. Lancellotti. dicta par. 1. cap. 3. num. 115. cum sequen. Greg. & Alden. dec. 23. & in his terminis specialibus. Cavalier. dec. 126. num. 4. Buratt. de 527. num. 10. ubi Alden. num. 15. & consueti quæ habentur supra ad materiam Regulæ de subrogandis circa litem calumniosam vel notorie injustam; ubi habetur, quando sit talis necne, ex deductis apud Gregor. & Alden. d. c. 27. n. 125. & 126. Buratt. & Alden. dec. 374. & in his terminis item Buratt. dicta dec. 927. Cavalier. dicta dec. 129. d. c. 607. num. 17. part. 5. recent. & in aliis, quod scilicet quælibet causa probabilis, & colorata excludit calumniam.

Tribuitur etiam quarta limitatio, ubi Statutum, seu legitima consuetudo accederet ex deductis per Lancellotti. dicta cap. 4. part. 2. num. 695. cum sequen. sed minimum rarum videtur ac difficile, hujusmodi limitationem ad praxin deducere.

Quinto in beneficiis de jure patronatus, seu alias ad nominationem, vel electionem conferendis, limitatur, quando lis esset inter duos tantum, quorum uno naturaliter vel civiliter mortuo, fieret præsentatio vel nominatio de superfluo, cum tunc esset ratio prohibitionis, atque resoulet facilius modus extinguerendi litem, qui est huius principis desideratus per text. in dicto cap. 2. ut lit. p. ad. in sexto, ut ceteris relatis. Lancellotti. dicta cap. 1. n. 688. Lor. apud Asterin. d. c. 443. n. 1. reperit apud Barbos. de Episcopo alleg. 2. n. 162. Ad iter.

ad *Burrat. dec. 94.2. num. 8.* atque admitti videtur in decisionibus, ac auctoritatibus agencibus de supra deducta ampliatione procedente, ubi sunt plures colligantes, unde præterit aliam, esse illorum numerum augere.

Dubiratio autem cadit, an id quod dicitur de patronis circa jus præsentandi colligantem superstitem, procedat in Ordinario seu alio inferiori collatore, ut superlitem colligantem de beneficio providere possit, super quo tribuitur variant; Aliquibus volentibus idem dicendum esse ex rationis identitate; Aliis vero negantibus, quasi quod per Regulam de subrogandis id sit de referatis Papæ ex deductis per *Gonz. ad regul. 8. glof. 31. num. 113. Garz. de beneficiis, part. 3. cap. 9. n. 120. & sequens*, ac forte in praxi hæc secunda opinio recepta videtur.

Sexto limitatur, ubi lis jam cessasset ac extincta esset, in hac propositione in genere nulla cadit questio, præcunctis solum applicationem, quando scilicet talis cessatio vel extinctio sequi dicatur necne.

In hoc autem, Aut accedit expressa renunciatio seu cessio, & tunc intert videtur regula text. in *1. ille aut ille ff. de legatis tertio*, quod in ciatis & expressis non intrant argumenta, dummodo agatur de cessione pura & libera, non autem ad favorem alterius, ex deductis per *Burrat. & Adden, dec. 307. dicta de c. 599. n. 20. 23. & 27. part. 4. rec. 100.3.*

Sive quod cessio implicita resultet per assequutionem pacificam ac perfectam alterius beneficii incompatibilis ex deductis per *Ald. ad Burrat. dicta dec. 307. n. 9. & 927 num. 3. dicta dec. 599. n. 23.* ubi quod etiam tacita, vel implicita cessio sufficit.

Major autem difficultas circa huiusmodi limitationem (quod etiam inlit ad materiam Regulæ de triennali, de qua *disc. præced.*) versatur circa eam litem celsationem, quæ resultat præteritatur ex desertione per longum, vel longissimum tempus, seu quod ex aliis circumstantiis constet eam habitam esse pro derelicta juxta *disc. 5. Cassid. ut lit. penden. Pri. dec. finali, lib. 2. cum aliis per Lancelletti dicta part. 1. cap. 3. num. 118. Burrat. & Adden, dicta de c. 307. & in aliis, de quibus infra; Nimium vero difficile ac rarum videtur id ad praxin deducere; Primo quia, ubi etiam adminiculatæ constet de animo prosequendi litem etiam per actus extrajudiciales, seu alias invalidos, tunc lapsus longi, vel longissimi temporis non attenditur, ex deductis aliud propositum per *Rotam dec. 94. n. 35. & seq. part. 7. rec.* Et secundo, quia ex iis quæ habemus firmata pluries per Rotam in proposito Regulæ de triennali, præsertim cæteris relatis apud *Rois dict. 294. & dec. 255. par. 11. rec. in Verellen. præpositura 5. Junii 1649 coram Bickio, in Anglonen. Archiepiscop. hyerant.* ac in aliis, de quibus *disc. præced.* non sufficit solus lapsus temporis, nisi concurrant alia indicia vel malum jus deferentis, ideoque nimium difficile, ac rarum est hanc limitationem ad praxin deducere.*

Plures alias limitationes seu casus colligit *Lancelletti, dict. cap. 3. part. 1.* quando Ordinarius non obstant litem conferte possit, quos tamen de facili fortis non audie, ideoque ibi videndum, atque in casus occurrentia cogitandum.

Hinc resultat ut congruum sit, quod ob litem de facili derogetur juripatronatus, sive privilegio optandi, vel similibus, juxta ea quæ super derogatione juris optandi habentur supra in *Catanen. disc. 33.*

Ad alios autem effectus ex lite generaliter resultant, illum præsertim Regulæ de triennali, agendo de introductione litis quartæ solæ, quando adesse dicatur, atque distinguendo inter actorem & reum, quando requiratur legitima citatio, illiusque prosequutio necne, ex deductis apud *Burrat. dec. 280. Luit. lib. 2. 952.* cum aliis de quibus *disc. præc.* & generaliter sub tit. de iudiciis, ubi tam ad effectum præventionis, quam ad alterum attentatorum queritur, quando lis introducta dicatur.

Card. de Luca Tocar. Tom. X. 11.

Ad istum verò effectum requiritur, nemini legitima executio citationis, sed etiam reproductio habens quandam speciem contestationis litis, vel ubi non facta reproductio citationis comparuerit, ita ut lites contestatio resultasse dicatur, sive qua vitium litigiosi non contrahitur, juxta *dec. Gregorii 94. dec. 187. n. 2.1. part. 6. rec. Burrat. dec. 937.* cum aliis per *Lancelletti, dicta part. 2. cap. 4. num. 128. cum sequens. Loier lib. 2. qu. 20. nu. 174. cum sequens.* Ideoque magna difficultas est agere de inductione litis ad istum effectum, ac ad alium Regulæ de triennali, pro quo, ne dum qualis qualis introductio, sed etiam extrajudiciales molestæ sufficiunt; Sive etiam ad effectum præventionis, vel attentatorum &c. cum in actore sufficiat sola commissio seu oblatio libelli, aut obtentio citationis, cum similibus, quæ ad tem applicari non possunt, cum agatur de imprimendo vitium litigiosi.

Quo verò ad secundum casum litis inter duos, vel plures contententes de juripatronatus, vel præsentandi, sive inter duos inferiores collatores contententes de jure conferendi, non immutata natura beneficii, quod non controversatur esse de juripatronatus, vel respectivè liberæ collationis, unde sola lis esset super pertinentia juris conferendi, vel præsentandi respectivè; & Etiam quoad tertium casum litis super natura beneficii, an sit liberum, vel de juripatronatus; Quamvis *Lancelletti, dicto cap. 4. in præf. n. 634. cum sequens. & n. 679.* ex rationibus, ac auctoritatibus ibi videvatis, eandem regulam statui videtur in præcedenti casu constitutum; Contrarium tamen ut verius magisque receptum in utroque casu promiscue per DD. tractari solito, absque notabili differentia inter unum & alterum, quod scilicet lis esset super natura seu qualitate beneficii, puta inter patronos contententes de servitute, ac jure præsentandi, & Ordinarius contentens de libertate, quoniam utroque casu, juxta sensum *R. J. t. x.* verius magisque receptum videtur, ut non exinde in beneficio contrahatur vitium litigiosi, neque intret dicta Regula textus in *cap. 1. ut lit. edente in sexto*, quoniam cum præsertim post Concil. Tridentinum, in dies exierint lites, quæ non omnino in justis & calumniosis dici possunt, inter Ordinarios & patronos, præsertim potentes, rigorose formæ per Concilium inductæ subactos, frequentius verò & quoad inter contententes de juripatronatus, hinc proinde esse eludere omnes istas lites eorumque effectus, ideoque sive illa sit in petitorio five etiam in solo possessorio, verius est eam non inducere istud vitium litigiosi, neque hunc effectum parere juxta *allegationem 136. Cap. cum concord bene deductis per Loier, dicta qu. 20. lib. 2. Rota dicta dec. 599. num. 17. part. 4. 100.3. rec. & dec. 427. part. 1. Burrat. dec. 55. num. 12. & frequenter; Idque etiam si presentati, vel provisi assisterent causæ pro eorum jure vel interesse, quoniam, ut advertitur supra in casu converso, in quo lis principaliter esset inter provisos & præsentatos super pertinentia, vel adjudicatione beneficii, cui assisterent patroni, vel collatores, attenditur id quod principaliter est in lite, non quod accessorie vel in consequentiam.*

De aliis autem ad materiam videri potest apud *Lancelletti & Loier. ubi supra.* & in allegatis decisionibus, ita hæc solum addotando, ut potius in foro magis contingibilia, non autem ad omnimodam tractationem.

† Vide etiam sub tit. de iudic. disc. 40.

De Alternativa, quando de illius acceptance constet; Et quando suffragetur, vel potius acceptatio effectus præjudicialis caulet, cum aliis ad materiam.

SUMMARIUM.

1. Quid d. sponat Regula citata circa alternativam.

2. Acceptatio probatur ex libro *Daravia.*

Q 3

- 3 *Ceminet tunc flum permutationis cum Papa, ideoque cum solo consensu Episcopi non dissolvitur.*
- 4 *Suffragatur pro solis beneficiis libera collationis.*
- 5 *Dicuntur ad hunc effectum libera collationis, etiamsi conferri debeant certo generi personarum.*
- 6 *Id non veniunt eo, in quibus cadit optio.*
- 7 *Non requiritur scientia Episcopi, quod fuerit acceptata in Dataria & de ratione.*
- 8 *Quomodo perfectiatur contractus, & conjungatur consensus inter absentes.*
- 9 *Mensis Apostolicus semper Apostolicus, etiamsi eo incepto acceptetur alternativa.*
- 10 *Secum contraria quia mensis ordinarius etiam inceptus silico sit Apostolicus.*
- 11 *De ratione differentia, & quando intret claudicatio, seu inaequalitas.*
- 12 *Conceditur solum Episcopo, & Archiepiscopo, non autem Capitulis, & Prelatis inferioribus.*
- 13 *Si Episcopus, qui gaudet alternativa non refidet, quot menses amittit de suis oneribus, & de materia.*
- 14 *Si Papa confert etiam in illis mensibus, qui remanent Episcopo, bene confert.*
- 15 *Etiamsi non refideas ex causa licita, adhuc amittis.*
- 16 *Imo etiamsi ex causa publica, & pro servitio Sedis Apostolicae.*
- 17 *Qualis residentia requiratur ad hunc effectum.*
- 18 *Ob non residentiam mensis efficitur Apostolicus, non definit esse talis, si Episcopus eo inceptor redeat ad residentiam.*
- 19 *Cum incumbat omni probandi affirmativam, vel negativam residentiam.*
- 20 *Episcopus daturam Cathedralium acceptando alternativam an censetur acceptare pro utraque.*
- 21 *Cessat alternativa per mortem Episcopi, vel Papa.*
- 22 *Definit per translationem Episcopi ad aliam Ecclesiam.*
- 23 *Amittitur, etiamsi Episcopus se ingerat in providendo in mensibus Papa.*

DISC. XCIII.

UT Papae, Episcopos ad residentiam alliceret, per eandem Regulam octavam seu nonam, per quam sibi reservat provisionem beneficiorum vacantium in octo mensibus, quatuor solum Ordinariatum provisiones reservavit, eis per eandem Regulam concedit alternativam, ob quam Ordinarius sex menses alsequitur, illaque nemini denegatur, unde propterea ad illius effectum sufficit sola acceptatio adnotata in libro Datariae, quae sola probatio aliis neglectis attenditur, dum dicta descriptio fieri non solet nisi post exhibitionem litterarum Episcopi in forma consueta super dicta acceptance, ut ceteris relatis apud *Buratt.* dec. 888. *Rojas* dec. 373. & 423. & de. 1. 108. part. 11. rec. quae sunt editae in *Marianen.* & *Accien.* beneficii, de qua supra disc. 19.

Licet enim iste dicatur quidam permutationis contractus initus ex simultaneo Papae ac Ordinarii consensu, unde propterea resultat, quod sola declaratio Ordinarii, nolle amplius utri alternativam jam acceptatam, non sufficit sine scientia & consensu Papae, cum distractus exigit eundem simultaneum consensum, qui in contractu requiritur, *Mandof.* conf. 13. num. 8. *Par.* dec. 88. lib. 3. *Conzel.* ad reg. 8. gloss. 38. num. 14. cum alijs de quibus infra super puncto cessationis ob non residentiam, & in specie advertitur in *Sulmonen.* alternativae 14. *Maii* 1610. coram *Lanceller.* & dicta dec. 108. n. 15. & seq. p. 11. rec. Attamen eo ipso quod Ordinarius praesentante alternativam in Dataria, sit ejus descriptio in libro, resultare dicitur Papae consensus per fictionem contractum, ita explicatur per Datarium, qui dicitur Papae organum, sive ad hunc effectum legitimus procurator.

Suffragatur autem alternativa pro solis beneficiis liberae collationis, non autem pro iis in quibus alterius mixtura concurrit, puta quia essent ad aliorum pra-

sentationem, electionem, vel nominatim mem, sive essent simultaneae collationis inter Episcopum & Capitulum, aut alias omnimoda libertas cessaret *Conzel.* ad reg. 8. gloss. 44. *Gregor.* & *Add. n. c. 95.* & 314. dec. 51. part. 10. rec. edita in casu de quo supra in *Nisica* Canonici disc. 17. & passim.

Non tollit autem libertatem conferendi ad hunc effectum alternativae, qualitas seu natura beneficiorum, quod debita essent certo generi personarum, puta civibus seu patrimonialibus, &c. ut in specie ceteris relatis advertitur dec. 299. n. 18. par. 10. *recomior.* ubi concordantes.

Econverso autem quamvis per Regulas Cancellariae, praesertim hanc octavam seu nonam, sublati sit consuetudo optandi, adhuc tamen illa attenditur ad hunc effectum alternativae, & ne beneficium dici valeat liberae collationis, ut advertitur in *Urgellen.* *Dacrisia* 3. lun. 1624. coram *Manzaneda.*

Neque ad effectum, quod illa intret, necessaria est scientia ipsius Ordinarii, quod per Papam acceptata fuerit, quoniam eo ipso quod ipse transmissit ad Curiam litteras seu fidem acceptationis, illaque praesentatur in Dataria ac describitur in libro, statim currit ab ipso momento; Et rationabiliter quidem, quoniam ubi abs. ns dat mandatum ad contrahendum cum altero in diverso loco existente, eo ipso quod alterius consensus sequitur, ita fieri dicitur consensum conjunctio perficiens contractum, & ne praesertim advertitur dec. 395 par. 3. rec. ubi de transmissis litteris cambi non consensuali absenti, qui eas accepit, quoniam in ipso actu acceptationis resultare dicitur conjunctio consensus ac perfectio contractus in loco acceptationis, in quo dicta conjunctio sequatur, & de quo habetur actum sub tit. de *iurisdic. disc. 71.*

Iste autem effectus instantaneae operationis potius damnosus est quam proficiuus Ordinariis, quoniam procuratores vel agentes in hoc debent esse cauti, adeo ut quaedam claudicatio ad favorem Papae dignosci videatur; Si enim acceptatio fiat in mense Apostolico jam incepto, quicquid alijs apud seniores dubitatum fuerit, hodie receptum est, quod ille durat in eo statu jam impresso in sui initio seu ingressu, & sic quod semel Apostolicus semper Apostolicus; Aut vero sequitur in mense ordinario jam incepto, & non procedit argumentum a contrario, sed ille statim efficitur Apostolicus, ex ea differentia ratione, quod actus ex parte Ordinarii non est necessarius, sed merè voluntarius ac facultativus, & sic adest claudicatio inter ipsum & Papam, ideoque non incongruit, ut circa effectum exinde resultantem addit quod claudicatio, dum Episcopo repicari potest, quod sibi imparet, cur acceptationem non fecerit tempore magis congruo, ut acceptatio relatis firmatur dec. 49. 117. & 299. par. 10. rec.

Ex dicta enim inaequalitate inter partes, quod scilicet in una actus sit necessarius, in altera vero merè facultativus & voluntarius, plura ex quodam aequitate recepta sunt, quae alijs de fidei & iuris, ejusque generalibus principis attentis repugnare videntur; Ut praesertim habemus in materia retractus legis, vel conventionalis, seu juris offerendi, cum similibus, quod augmentum intrinsicum mediis temporis cedit commodum possessoris, quamvis de iure retractus resolvatur actum ab initio, atque possessor praetendere non possit, nisi pretium tunc taxatum seu conventum, idque ex ista aequitativa ratione, quod habens jus retrahendi, ad id cogi non potest, sed actus ex sui parte est merè voluntarius ac facultativus; Econverso autem possessor cogi potest, sed non cogere, unde alias resultaret absurdum, quod ille in cuius facultate est exercere actum non exerceat, semper esset in lucro, nunquam autem in damno, dum exerceat in casu augmenti, non autem in casu decrementi, ut in sua materia sub tit. de *servit. ad materiam revocatur.* ac etiam sub tit. de *emptione & vendit. c. alibi*; Sic à pari, quoniam ita de facili

fruas

fraus fieri posset Sedi Apostolicæ, acceptando alternativam in mense Apostolico jam incepto, in quo ex facti qualitate dignoscatur probabiliter aliquas pingues vacationes contingere posse, atque ut vulgo in foro dicti solet, in materia Societatis Officiorum vel similibus, stare a cavallo al follo.

Conceditur hæc alternativa solum Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, non autem Prelatis inferioribus, vel aliis ordinariis collatoribus, etiam si Capitulis Cathedralibus, ut advertunt Garf. par. 3. cap. 5. n. 83. & segg. Ricc. in prax. par. 3. refol. 4 & 5. Coccin. dec. 51. & passim, non solum quia littera Regulæ de dictis tantum loquitur, sed etiam ex ratione, quæ fuit ejus causa, invitandi scilicet Episcopos ad residendum, quæ ratio non adeo in Prelatis inferioribus desideratur, neque Capitulis congruit.

Ex hac autem ratione resultat, quod ea cessante, quia scilicet non residet, non solum alternativæ jam acceptatæ beneficio non gaudet, sed, vel in penam juxta unam opinionem, vel ex qua iam implicita conventionem super hac futura alea, juxta alteram, amittunt omnes menses proprios; Sive, & verius, amittunt solum duos ex eorum quatuor, nempe Martium & Septembrem, unde voluit per ora Beneficiatissimum, illud dictum, quod Junius & December sunt menses ordinarii fixi nunquam alterabiles; Apud antiquos enim Beneficialitas non levis questio fuit, an Episcopus qui citra fraudem ac malitiam non residet amittendo alternativam, redeat ad suum primum statum recuperando suos menses, vel potius omnes amittat ob ambigua verba Regulæ capacia utriusque intellectus, atque in hoc res habentur opiniones. Una, quod in penam totum amittat, stante quod in Regula simpliciter dicitur illis mensibus gaudere debere quandiu resideret; Altera, quod illud sit beneficium, quod solum non residendo aufertur, non inde tamen aliqua irrogatur pena, sed tanquam ex cessante causa privilegii, res reductur ad suum primum statum, & consequenter suos habeat quatuor menses ordinarios, atque ita opinio de facto magis usu recepta videbatur, ut advertitur in dec. 608 p. 2. rec. Et tertia, quod cum alternativa continet contrarium permutationis inter Papam & Episcopum, per quem Papa dat Episcopo duos ex ejus mensibus, ita e converso Episcopus in casu quo non residet, dat duos ex suis ita faciendo lucrum duorum mensium ratione periculi, cui se exponit amittendi totidem, quatenus non residet; Hanc tamen ultimam opinionem, formiter disputato articulo, firmavit Rot. in d. Sulmonen. alternativa 14. Maii 1610. coram Lancellato quæ decisio reputatur in materia magistralis, passimque recepta est, atque hocjute hodie vivitur, quod scilicet in casu residentie sibi remanent solum Junius & December tanquam ordinarii fixi, ut admittitur etiam d. arch. 608. par. 2. rec. Ubi late quoque discutendo de hoc puncto, sufficit provisio facta per Episcopum citra fraudem non residendum de mense Septembris, ex eo fundamento, quod tempore provisionis adhuc edita non esset dicta decisio quæ articulum determinat, atque communis consuetudo vel usus potius Episcopis assisteret; Hodie vero, ut dictum est, hic punctus remanet videtur extra controversiam, ut remaneant Episcopo dicti duo fixi menses Junii & Decembris.

Verum, si contingente vacatione in his mensibus Junii & Decembris de tempore quo Episcopus, qui alternativam gaudet, non residet, esset quis diligens in impetrando beneficium à Sede Apostolica, si id concedatur, dicebam in quadam casu occurrentia, quod dubitandum non esset de hujusmodi provisionis validitate, quamvis illa facta esset in forma ordinaria, non autem in ea, quæ adhiberi solet, quando Papa uti vult ejus supremæ, sed insolita potestate concurrendi cum ordinario collatore, eumque prævenienti juxta distinctionem, de qua supra in Casarav. in d. Canonicius

disf. 23. Cum enim expresse cautum non sit in jure, an isti duo menses per Episcopum non residentem amittantur necne, idque nullam habeat questionem facti, quod Papæ ignotum esse possit, sed sit solum juris; Hinc de consequenti sequitur, quod eo ipso quod natus vacatio in hujusmodi mensibus, atque Papa concedit, unum de duobus resultat; Vel quod ita clare probetur ejus voluntas prævenienti; Vel quod ita declaratur, Episcopum istos quoque menses non residendo amisisse; Ideoque in dicta facti contingencia consultus, dicebam punctum seu difficultatem esse in voluntate, ut scilicet Papa concedere velit provisionem, quæ sequatur non dubitarem de validitate, sed negata fuit, quia stylus est in contrarium.

Adcoque, strictè ac rigorose desideratur residentia, quod etiam Episcopus non residet ex causa licita & honesta, puta in tribus mensibus à Concilio Tridentino concessis, sive cum licentia Papæ & sacre Congregationis, neque gaudet. Gonzal. ad regul. 8. §. 43. num. 41. Rot. dec. 58. num. 3. par. 7. recen. & in aliis de quibus proxime.

Quinimò, (quod magis) ut etiam si ab sit per servitio Sedis Apostolicæ, puta in aliqua Nunciatura, seu Legatione, aut occasione alterius pubi muneris, adhuc idem resultat effectus, ut apud Gregor. d. c. 70. 163. & 239. ubi habetur, quod residentia requiritur, nedum corpore, & prout facti est, quod solum attenditur, non curata causa ob quam non sequatur ut supra, sed etiam requiritur in animo quod scilicet de tenore quo va. tio contingit, Episcopus residet attendendi, atque ut suum munus impleat, secus autem si solitus non residet, (quamvis ex iusta causa publici muneris ut supra) casualiter in propria diocesi reperitur, citò recessurus.

Fontius verò, ubi residentia esset affectata, quia nempe Episcopus de eo tempore residere non solitus, sed in alia Civitate moram trahens, videns vacationis imminentiā, ad diocesin accedat, ut cæteris relatis firmatur in Calven. parochialis 13 Junii 1642. coram Pusingero, in cujus casu de tempore ingressus in diocesin jam vacatio sequuta erat, unde res erat magis plana; Verum si non esset sequuta, ex facti ramen qualitate, ac probabilibus argumentis constaret id affectatè sequutum esse, idem dicendum esset, ad quod bene confert dec. 23. Manica; Reducendo enim eam ad praxin (e.g.) Ille Episcopus Calven. cum esset Neapolitanus, germanus frater Cardinalis Filamarini tunc Archiepiscopi Neapolitani, in patria pro majori parte anni morari solbat, potissimum verò in tempore activo, ac autumnali ob aliquam formidatam acris insalubritatem, ac loci insalubritatem, sed ob viciniam, quando aliquid contingeret, facile erat cum brevi temporis intervallo in diocesin perire; At clarum erat id sequi affectatè ob vacationis imminentiā; Unde propterea illi Episcopi, qui vel ob insalubritatem loci, vel ob aliam circumstantiam non solent continuo residere, abstinere solent ab acceptance alternativa, sine qua retinent suos quatuor menses, quamvis eis extra residentiam existentibus vacationes contingant.

Atque si acceptata alternativa contingat, quod non residet initio mensis alias Apostolici, qui proinde ad suam naturam pro eo tempore revertitur, illam retinet, donec durat, quamvis Episcopus non afficiat, sed sincerè ad residendum redeat animo residendi, ex eadem propositione de qua supra, quod mensis semel Apostolicus semper est talis; Lottor. lib. 2. qu. 40. num. 87. Rot. apud Martin. Andr. dec. 110. num. 1. 27. & 18. ubi late materia discutitur, & in d. Calven. parochialis coram Pusingero.

Dubitatur etiam consuevit, an dicta residentia presumatur necne, & cui respective incumbat onus probandi, an scilicet provisio Apostolica probandi negativam, vel provisio ab Ordinario probandi affirmativam residentiam; Atque in hoc habentur opiniones hinc inde

ex deductis per Addeu. ad Gregor. dec. 94. Probabilis autem videtur omnis esse probabilis ab Ordinario in mense qui alias esset Apolliticus, atque per alternativam effectus est Ordinarius, probare affirmativum, ex ea probabilis ratione, quod provilus Apolliticus ratione vacationis in mense de sui regulari natura Apollitico habet intentionem fundatam in regula, quam aligere sufficit. provilus autem ab Ordinario instituit limitationi, quae in dubio non praesumitur, sed est probanda, & quoties limitatio reluitur ex aliqua qualitate seu conditione, ista quoque probanda est, ut ceteris relatis Fontanell. de passis claus. 5. gloss. i. par. 2. n. 3. 9. & seqq. Rota dec. 357. num. 24. par. 10. rec. Non enim sola acceptatio alternativae facit, ut mensis Apolliticus efficiatur Ordinarius, sed requiritur qualitas seu conditio residentiae; Igitur ista quoque probanda est per eum, qui se fundat in limitatione ita qualificata.

Ubi verò contingat aliquem esse Episcopum duarum Cathedralium aequè principaliter unitarum, sunt alias me scribente dispositum, an se incutendo sub nomine unius tantum diocesis, alternativa deserviat pro utraque, vel potius pro ea tantum, & de hoc habetur particulariter actum supra in Marianen. & Accen. d. sc. 19.

Cessat item alternativa non solum per mortem ipsius Episcopi vel respectivè Papae, ita ut non transeat ad successorem; Sed etiam per translationem ad aliam Ecclesiam pro qua sibi non suffragatur, quoniam copulativè intelligitur in ea persona, & pro ea Ecclesia, pro qua acceptata est. Gonz. ad reg. 8. gloss. 58. num. 18. Garz. par. 1. cap. 5. n. 484. Prout etiam annuitur cum avisione suorum mensium, quoties se ingerat in provisione beneficiorum vacantium in aliis sex mensibus, qui remanent Apollitici, ut in eadem Regula disponitur, ac advertunt Gonzal. ad eandem gloss. 56. & omnes.

† Annotatum est supra ad disc. 34. cum seqq.

De Constitutione Gregorii XIII. de publicandis resignationibus.

SUMMARIVM.

- 1 De Constitutione Gregorii XIII. d. publicandis, & qui de illa agant.
- 2 Procedit etiam in beneficiis regularibus.
- 3 Publicanda etiam est imperativè, quae fiat ad formam Constitutionis ob non publicationem.
- 4 Vacatio regulatur ex persona resignantii, non resignantis.
- 5 Est vacatio habens reservationem, seu affectionem Apolliticam.
- 6 Penit tamen sub indulto conferendi reservata.
- 7 Constitutio continet decretum irritans, idè incipit etiam possessionem.
- 8 Quod imperantia data sit manutentio, de quo dubitatur.
- 9 Infirmum impedimentum excusat à publicatione, & n. 15.
- 10 Pendente discussione, an decretum irritans intret, datur manutentio possessori.
- 11 Cuiusmodi incumbit probare negativam, vel affirmativam publicationis, distinguatur.
- 12 De modo probandi negativam, vel affirmativam.
- 13 Quando producens scripturam censetur ad eam referre ejus titulum.
- 14 Non potest fieri publicatio sine litteris, sed an eam tenet se inferendus.
- 15 Impedimentum quando non excuset.
- 16 De materia gratia restitutiva, vel prorogatoria termini remissive.

DISC. XCIV.

- 1 Disponente Constitutione 85. Gregorii XIII. registrata etiam apud Paris. de resignatione, lib. 11. in

primi, 10, ut quaecunque beneficiorum resignationes publicari debeant, juxta formam ibi praescriptam, infra sex menses intra mortem, & intra novam ultiam, computandos à die datae gratiae, sub poena vacationis beneficii; Hinc proinde frequentes resultare solent impetrationes ob non publicationem, pluresque cadunt in materia quætionis, de quibus Paris. d. lib. 11. per totum, & Garz. par. 11. cap. 3. §. 4. c. x. num. 373. cum sequen. ac in decisionibus infra allegandis, & habetur etiam supra in Tolertana Archiepiscoporum d. sc. 36. & alibi; Dictata Constitutio procedit non solum in beneficiis secularibus, sed etiam in Regularibus. Mant. dec. 68. num. 7.

Quinimo non solum publicanda est ipsa gratia resignationis, sed etiam eodem modo, vel sub eadem poena, altera gratia impetrationis beneficii ad formam hujus Constitutionis ob non factam publicationem, & disponitur in eadem Constitutione, vers. *Item non verè*, ac advertunt Paris. d. lib. 11. q. 7. num. 53. & Garz. d. cap. 3. par. 11. n. 30. Ser. 4. b. dec. 164. in fine. Quod tamen in praxi raro servari videtur, adeo ut cum desuper cretenus consultus essem ex parte primi provili ex causa resignationis, an ad repellendum plicatorem impetratorem sui beneficii ex ista causa, opportunitum ellet facere novam impetrationem contra dictum impetrantem ex eodem defectu, id primo aspectu visum fuit novum, non solum mihi circa initia professionis, sed etiam pluribus antiquis Curialibus in beneficiis in materia versatis praesertim in his beneficiis Andofilla, sed visa Constitutione, ac perquisitis dictis auctoritatibus, motivum iudicatum fuit relevans, ac facta fuit impetratio, quæ de facto impeditur effectum dictae alterius impetrationis, & sic fuit, ut vulgo dici solet, curte malum veneni cum eodem veneno.

Stante autem propositione beneficii, de qua pluries in precedentibus ad materiam resignationis, quod resignatio ad favorem non abdicat, neque possit nonem à resignante, nisi illa esset etiam fortitior in resignatario, eo quia dicitur conditionalis, & concepta sub conditione adimentae alias consensum ab actu, hinc proinde apud antiquiores dubitari etiam consuevit; An annullata gratia ad favorem resignantii ex isto defectu publicationis, beneficium residet in resignante, ex cujus persona regulari debeat vacatio, sed hoc patitur hodie remanet extra quætionem, quoniam ista non est nullitas impeditiva perfectionis ac executionis gratiae, ita ut inficiat actum in radice, in quibus terminis procedit dicta propositio limitanda, quoties nullitas esset culpa ex parte resignantis, ex ista quæ habetur in Hispanen. beneficii & in aliis ibi proximis ad hanc resignationis materiam, sed gratia jam perfecta & executà id praecipitur per viam modi, seu implementi à parte postea sub poena adjectae resignatario, absque aliqua mixtura resignantis, cujus jus ob perfectionem gratiae jam evanuit, & sic non impedit jus quærendum, sed resolvit vis quæritum, ac tanquam per privationem ex delicto, Leter. lib. 3. q. 21. n. 28. Rota dec. 339. n. 15. & ar. 4. rec. tom. 3. apud Celsum dec. 172. & 191. d. 4. 85. & 140. par. 10. rec. dec. 256. par. 12. & frequenter, ac etiam habetur supra in d. Tolertana Archiepiscoporum, & consert diffidit inter dispositionem conditionalis & modalem, de qua sub vi. de fidei canon. d. c. 14. & in quibus decisionibus firmatur, hanc speciem vacationis inducere reservationem, seu affectionem ob appositionem manuum Papae, & consequenter quod ordinarii collatores non possint in ea se ingerere, ut est hodie patitur extra controversiam.

Nisi Ordinarius habeat indultum conservandi etiam tervata, cum ista species vacationis veniat etiam sub indulto, ut firmatur in d. dec. 339. par. 4. rec. tom. 3. in fine, ac admittitur in dec. 266. & 357. par. 12. editis in Tolertana Archiepiscoporum, in quibus declaratur id procedere, dummodo Indultarius ex ista specie vacationis confectus, secus autem si ex alia, non obstante clausula,

clausula, *scilicet premissis*, ut latius advertitur in eadem *Tolerana* disc. 36.

Cumque dicta Constitutio contineat decretum irritans, hinc promitte intrat eadem recepta beneficialis propositio quam habemus in reservationibus resultantibus à Regula octava mentium aliusque Regulis Cancellariarum, ne dum per dictum decretum infectus remaneat quicumque contrarius titulus, sed etiam infecta sit possessio, quæ haberi debeat per vacua, ut advertitur d. d. c. 14. par. 10. rec. & in d. dec. 172. 191. coram Celsis, ubi concessa fuit manutentio impetranti, seu novitur proviso ex ista specie vacationis, quod mihi durum visum fuit, quoniam danti potest casus iusti impedimenti, quod excuset ab huiusmodi pœnæ incurfu, ut advertitur in *Legionensibus* beneficiis 14. Martii & 4. Julii 1640. coram Gislelio, dec. 252. & 300. par. 8. rec. Sive quod possessor in progressu causæ habere valeat meliores justificationes publicationis, quas tunc promptas non habeat, & consequenter videtur, quod exequatur tanquam in provisione certo modo dicatur potius mixtus quam metus, assensum debens partes iudicis in iudicio ordinario, ex iis quæ ad materiam legitimam contradicitori habentur supra in *Montis Alti* disc. 73. & in aliis.

Ac etiam quia, ut in his specialibus terminis advertitur in d. d. dec. 152. & 300. par. 8. rec. coram Gislelio, atque ad aliud propositum habetur pluries in præcedentibus, quamvis decretum irritans dictam operationem faciat, id intelligitur, quando certum est illud intrare, secus autem, ubi id probabiliter sit dubium, quoniam tunc huiusmodi discussione pendente possessor est manutendus, dum non est impugnare virtutem seu operationem dicti decreti, sed allegare non comprehensionem casus sub eo, quod non importat impugnationem, quoniam negare vel impugnare non dicitur per contravenire qui non comprehensionem allegat, seu præterire.

Major autem questio in hac materia esse solet potius facti quam juris, super probatione scilicet huiusmodi negativæ, vel affirmativæ respectivæ, cuinam incumbat, an scilicet proviso ex causâ resignationis probare publicationem, vel impetranti ad formam hujus Constitutionis probare non publicationem; Recepta vero distinctio est, quod, Aut agitur de executione novæ impetrationis, & tunc negativæ concludenter probanda est per impetrantem, per quem allegatur tanquam fundamentum suæ intentionis. Gregor. dec. 13. num. 9. dec. 210. num. 1. ubi Adm. & de 183. pariter num. 1. cum aliis de quibus proxime infra.

Aur vero quis se fundat in resignatione, ex qua suum jus deducit, & tunc ipse probare tenetur affirmativam ex ea ratione, quod deducens resignationem tanquam fundamentum sui iuris, illam probare tenetur, nedum veram, sed etiam validam. Carvaler. dec. 214. Buratt. dec. 830. d. dec. 339. par. 24. rec. tom. 3. & d. dec. 83. & 140. par. 10. ac in aliis, quoniam est distinctio vera ac recepta.

Item super modo probandi huiusmodi negativam, patet cadere solet difficultas, non enim ex eo quod per instrumentum, vel aliam speciem probationis doceatur per impetrantem, quod publicatio facta sit extra tempus vel modum in Constitutione præfixum, exinde resultat concludens probatio, ob contrariam possibilitatem alterius publicationis factæ in termino, ut advertitur apud Gregor. d. dec. 210. num. 3. Buratt. dec. 948. num. 5. & 6. Cadente in idem recepto axiomate, quod non datur pœnæ d. probatio, quoties adeest contraria possibilitas; Nisi ipsemet resignatarius huiusmodi instrumentum non bene factæ publicationis produxerit pro justificatione sui tituli, cum tunc ita se restituente videatur ad illam tanquam meliorem, ut in specie advertitur in *Tridentina* parochialis 5. Decembris 1646. coram Cerro; Quod tamen recipiendum venit, quoties productio est talis, quod huiusmodi effectum causet, secus autem ubi incidenter, ac ad alium

finem facta sit, seu alix accedant circumstantiæ istam effectum excludentes, ex iis quæ super ista conclusionem ejusque declaratione generaliter habentur in *S. ven. exemptionis* sub tit. de Regal. disc. 47. ac pluries sub tit. de iudiciis.

Rectè autem negativa concludenter probata esset, si juxta casum, de quo supra in d. *Tolerana* Archi. vssy teram, disc. 36. doceretur de non expeditione lute ratum infra terminum, quoniam tunc impossibile est publicationem fieri potuisset, dum illa facienda est cum litteris, adeo ut in aliquorum sensu eorum tenor in instrumento publicationis registrari debeat, quod tamen non est receptum, quoniam sufficit, quod in instrumento dicatur, illam factam esse juxta formam Constitutionis Gregorii. Buratt. dec. 594. n. 7. d. dec. 140. num. 11. par. 10. rec.

Quamvis autem, ut supra dictum est, legitima impedimenta excusent, ex regula, quod legitime impedito non corrit tempus; Attamen id intelligitur, quatenus impedimentum superveniat de tali tempore, quod nisi supervenisset, publicatio fieri potuisset, secus autem si in fine, ut advertitur in d. *Tridentina* parochialis 5. Decembris 1646. coram Cerro, & apud Celsum d. dec. 172. & 191. ac advertitur supra in d. *Tolerana* Archi. presbyteratus disc. 36. ubi de hoc dubitatum fuit occasione prorogationis dicti termini ad publiandum.

De ejusdem verò prorogationis materia, & quando illa suffragetur necne, habetur actum in d. *Tolerana* Archi. presbyteratus disc. 36. ubi præsertim an suffragetur post mortem resignantis; Et an in huiusmodi gratia prorogatoria, vel in restitutoria faciendi sit mentio litis; Et de differentia inter gratiam restitutoriam post lapsum terminum, vel prorogatoriam ejusdem termini ipso durante habetur in eadem *Tolerana*, ac bene actum per Rotam d. dec. 14. par. 10. rec. Et de aliis ad materiam consuli possent Paris. & Garz. supra initio allegata, ita solum adnotando hæc utpote notabiliora, & foro magis adaptata.

† Actum est supra ad disc. 34. cum seqq.

De ætate in Beneficiis ac Dignitatibus requisita.

SUMMARYUM.

- 1 In cappellanis non fundatis cum auctoritate superioris non cadit necessitas ætatis, nam ætas infantibus conferri possunt.
- 2 Quando in eis ætas requiritur atas.
- 3 Quid in pensionibus.
- 4 De Episcopatu, vel Cardinalatu.
- 5 In beneficiis non qualificatis de jure communi sufficit ætas septem annorum.
- 6 Attento Concilio Tridentino requiritur atas annorum quatuordecim qui sufficiens incipit.
- 7 De dispensatione cum clausula dummodo sit habilis ad vacatorem officii.
- 8 Procedit dicta Conciliaris dispositio etiam in beneficiis de jure patronatus nisi obset voluntas fundatoris, quæ attendi debet.
- 9 Quid ubi voluntas non est expressa, sed dicitur debere presentari clericum primæ consensu.
- 10 Declaratur, dummodo voluntas sit in limine foundationis.
- 11 Distinguntur species beneficiorum qualificatorum.
- 12 In beneficiis curatis requiritur atas viginti quinque annorum.
- 13 Declaratur ubi cura est annexa principaliter, secum si accessorie.
- 14 Quando dicatur esse annexa, uno, vel altero modo.
- 15 Quid in Canonicibus Cathedralibus, distinguitur.
- 16 Et quid in dignitatibus in Cathedralibus.
- 17 De dignitate principalis in Collegiata.
- 18 De aliis dignitatibus & Canonicatibus in Collegiata.
- 19 Quid de Abbatis, distinguitur.

20. *Qua sint vere Abbatis.*21. *De Canoniciis in Cathedralibus vel Collegiatis de jure patronatus.*22. *Incommendatio procedit idem, quod in beneficiis.*

DISC. XCV.

Procedit hæc inspectio cum præsupposito, quod agatur de veri beneficii cadentibus sub regulis benificialibus. ideoque non cadit in illis cappellanis, aliisque dispositionibus, etiam sub beneficiorum nomine, sui datus vel nuncupatis, quæ Ordinarii vel alterius Superioris potestatem non habeant, cum potius jure legatorum priorum censenda sint; Et consequenter etiam laici, mulieres, ac infantes sunt capaces, ex deductis per Gonzal. ad regul. S. glof. 3. ubi in specie num. 17. refert circa ætatem ita per Sac. Congregationem declaratum fuisse. *Re. dec. 48. in fine par. 1. divers. Ventrigl. in annis. rerum Ecclesiasticarum annuat. 6. de ætate beneficiorum. 9.* Et generaliter quod etiam mulieres ac laici quantumvis infantes, sicut capaces *brass. dec. 1. §. 12. q.* Quodque non cadant sub regula beneficiabilibus apud *Unio. dec. 1. reperi. dec. 238. par. 5. reperi. & post Mar. in res. 6. lib. 1. & in aliis, ac generaliter infra disc. 97. ubi de manualibus.*

Et nus autem ætas in illis quandoque requiritur, quatenus ad hujusmodi legatum etiam nuda dicitur talis qualitas, quæ sine certa ætate obtineri non potest, quoniam tunc necesse videtur ætas, non tantum prin ipie requiritur ipsius capellani, vel improprii beneficii, sed tanquam antecedens ad aliam qualitatem, sine qua neque ætas sufficeret, puta quia testator ad hujusmodi cappellanum seu legatum vocat clericos de agnatione, vel descendente juxta casum, *dec. 170. coram Otob. & dec. 139. & 183. coram Celfo,* quoniam tunc requiritur etiam ætas, sine qua clericatus non obtinetur, sed id est per accidens, seu tanquam dictæ alterius qualitatis requisitum, & ita pariter ex dispositionis judicio qualitas sacerdosialis requisita esset.

Minusque pertinet pensiones, quoniam licet pensio, ubi est Ecclesiastica, reservari ad favorem clerici, & cum necessario requisito clericatus, ad plerisque effectibus jure beneficii censeatur, ut in sua materia *sub res. de pensionibus*, atamen ut ibi pluries advertitur, substantialiter ac de per se id quid meretur temporale, quibus etiam laici, imo infantes capaces esse possunt, ex deductis apud *Barat. d. dec. 133. num. 5 ubi Aden. l. i. C.* sed quia de consuetudine Romanæ Curie confecti non solent nisi clericis, atque clericatus non obtinetur ante ætatem septem annorum, idcirco solent ostendi dicentiam ætatem sufficere, ex deductis per *Gigan. de pension. qu. 13. Gratian. discip. 397. num. 17. cum seq. Lott. lib. 1. c. 4. num. 146. & sequen. & alii relati per Ventrigl. ubi supra num. 3. sed hoc non provenit, eo quia ætas ad pensionem necessaria sit, sed ratione clericatus, qui dictam ætatem supponit, ideoque recipienda non videtur contraria opinio *Cinquantis & aliorum relata per Ventrigl. d. num. 3. & per Barat. qui Campanis adherere videtur de Episcopo alleg. 60. num. 69.**

Prout, sub beneficiorum vel dignitatum nomine non veniant in hoc proposito majores dignitates, vel officia, ut respective sunt Cardinalatus & Episcopatus, in quibus hodie præter omnem questionem statuta est ætas sex annorum, exceptis Diaconis Cardinalitibus, in quibus ex Constitutione Sixti V. sufficit ætas apta ad suscipiendos sacros ordines, ex collectis per *Ventrigl. ubi supra num. 26. & 28.*

Quatenus igitur pertinet ad beneficia simplicia non habentia certam qualitatem particularem, cujus ratione certa ætas, vel principaliter, vel consequentive necessaria sit, atenta dispositione juris commentis, certum est, quod ætas de re iur. annorum, in qua obtineri potest clericatus pro beneficio necessarius, sufficit, *de iur. in*

cap. si eo tempore de rescriptis in sexto, ubi glof. & alii, Abb. in cap. praxera, n. 6. & 7. de ætate & qualitate. Barbos. d. alleg. 60. num. 72. Ventrigl. ubi supra num. 4. Barat. dec. 605. num. 4. Duran. dec. 228. Rota dec. 403. par. 4. rec. 100. 2. cum aliis de quibus infra.

Ex dispositione autem Sac. Conc. Trid. sess. 23. de reformat. cap. 6. id correctum est, atque omnis ætas ante annum 14. illegitima est ad beneficia assequenda, adeo ut Episcopus non possit desuper dispensare, ut apud allegatos, concorditer tamen firmantes annum 14. sufficere inceptum, ideoque praxis docet, excepta limitatione, de qua infra, beneficia non obtineri ante dictam ætatem sine Apostolica dispensatione, super qua cadere solent questiones, quoties continetur clausulam, *modo officium aratum recitare valeat*, an scilicet requiratur formalis justificatio hujusmodi habilitatis, vel sufficiat solo informatio extrajudicialis exequutoris, cui licet directæ sunt, ex deductis in *Aquilana jurispraxi* num. 12. ubi 163. coram Melio, in spec. dec. 62. n. 1. par. 1. rec. ubi quod sufficit informatio.

Dictæ Concilii de pœssio indefinitè procedit in omnibus beneficiis etiam jurisdictionis laicorum ex relatis per supra allegatos, & ita pariter extra controverfiam, quoties ex lege fundationis dispositum non sit beneficium confecti posse etiam consuetudine in minor ætate, cum tunc etiam post dictum Conciliare decretum attendi debeat intentio fundatoris, ex relatis per *Barbos. d. alleg. 60. n. 77. Rota apud L. u. ran. dec. 228. num. 7. dec. 482. par. 1. divers. in fine, dec. 194. par. 2. rec. d. dec. 403. par. 4. tom. 2. Aden. ad Barat. dec. 755. in fine.*

Unde cum ista sit questio potius facti & voluntatis quam juris, difficultates desuper cadere solent circa hujusmodi voluntatem, quoties illa non est expressa, sed præteritum implicita seu consuetudinalis, quam non dubitatur sufficere, puta quia fundator dicat simpliciter præsentari clericum primæ consue, quoniam cum ad hujusmodi clericatum obtinendum, etiam hodie attentio Concilio Tridentino sufficiat dicta ætas 7. annorum, exinde inferri videtur, fundatorem dictam ætatem contentum fuisse, ex deductis *d. dec. 403. par. 4. rec. 100. 2.* Distinguitur autem in hoc recepta videtur, an agatur de fundatione ante Concilium, vel postea, ut primo casu id rectè procedat, secus autem in secundo, ut colligi videtur ex *eidem dec. 403. & clarius fit ut apud Duranum d. d. 228. num. 8. & 9. cum aliis per Aden. ad Barat. d. dec. 755. per Barbos. d. alleg. 60. num. 77. Ventrigl. ubi supra num. 6. ubi adducit, & bene in fundationibus post Concil. voluntatem fundatoris attendendam esse, quoties adjecta est in ipso limine fundationis, in ut innoteat Superiori ipsam fundationem auctorizantem regulam generali quæ habetur in beneficio de jure patronatus super facultate patroni, seu fundatoris adijcendi leges & conditiones etiam juri contrarias, in ipso limine, non autem ex intervallo.*

Procedunt hæc in simplicibus beneficiis, non autem in qualificatis, quæ in plures species distingui solent; 1. in qualificatis in beneficiis curatis; 2. in Canoniciis & Dignitatibus in Cathedralibus; 3. in Dignitatibus principalibus in Collegiatis; 4. in Canoniciis, aliisque Dignitatibus præter principalem in Collegiatis, vel portionibus, vel cappellanis & beneficiis etiam in Cathedralibus; Et quinto in Abbatibus.

Quatenus pertinet ad primam speciem beneficii curati, extra questionem est, requiri ætatem 25. annorum, etiam de jure communis ad *1. c. in cap. cum in c. 1. §. interiora de electione, ubi committitur DD. de quibus Barbos. ubi supra num. 81. cum aliis de quibus proxime infra, clarius verò attentata dispositione Sac. Conc. Trid. sess. 24. de reformat. cap. 12.*

Quod tamen procedit in beneficiis verè ac principaliter curatis, secus autem in iis, in quibus cura ar-

13 marum est accessorie annexa, quoniam tunc sufficit illa aetas, quæ pro ipso beneficio necessaria est, eodem modo quo receptum quoque est circa necessitatem concursus ad præscriptum Conc. Trid. requisitum in parochialibus, ac etiam circa necessitatem residentiar, vel illam or linum, cum similibus, ex deductis per supra allegatos, & per eundem Burhof. de parcho. cap. 2. n. 7. & in Summa A. glossarum decisionum verbo aetas, n. 17. Ventrigl. ubi supra num. 25. plenè Fagnan. in cap. 1. de Capellis Monasteriorum, Rota dic. 21. part. 10. rec. & habetur pluries in præcedentibus occasione ætatis vel residentiar.

14 Unde propterea quæstiones in hac materia esse solent potius facti & applicationis, quando scilicet cura animarum beneficio incumbere dicatur principaliter vel accessorie, quod pendet ex facti qualitate & circumstantiis, ubi habetur titulus annexionis, qui principaliter attendendus est, qui sit clarus, eo autem cessante, vel dubio existente, recurritur ad conjecturas, illam præsertim deducam ab observantia, an scilicet beneficium conferri consueverit per concursum, vel sine, & an consueverit esse residentiale, cum similibus de quibus Fagnan. in dicto cap. 1. de Capellis Monasteriorum, ubi concordantes.

In secunda verò specie beneficiorum qualificatorum, restricta ad Canonicatus in Cathedrali, inspicendum principaliter est, an in eis concurrat aliqua peculiaris qualitas, quæ ab aliis beneficiis hujusmodi differenciat faciat, quia nempe illi principaliter incumbat cura animarum, vel actus & habitus, vel etiam actus tantum, sed in titulum, ut in plebsque Ecclesiis solet esse ille Canonicus, qui nuncupatur curatus, quia nempe illi Canonicatus hæc, ac perpetuo in titulum annexa sit vicaria, seu exercitium curæ habitualiter incumbens titulus Capitulo, & tunc non substat requirit illam ætatem, quæ necessaria est in beneficiis curatis Ventrigl. ubi supra num. 21. & sequen. Sive quia agatur de Canonicatu Perpetuo, si in quo statuta est ætas annorum 40. cum similibus.

Ista verò peculiaris qualitate seclusa, Aut in ea Ecclesia facta est distributio ordinum demandata per Sac. Conc. Trid. sess. 24. de reformat. cap. 12. & tunc extra controversiam est requirit ætatem necessariam ad ordinem Canonicatus annexum, vel saltem quod infra annum ad illum promovendi possit, ut expresse disponitur in dicto Concilio de reformat. Sed ubi nulla ordinum distributio facta est, tunc licet de stricte jure, sustentabile videatur quod Conc. Trid. nihil desuper innovaverit, seu particulariter statuerit, & consequenter, quod hujusmodi Canonicatus veniant sub genere beneficiorum, pro quibus sufficit ætas 14. annorum, ut discitur Rota in Monasterio, Canonicatus 28. Novembris 1646. coram Gualtero, Attamen ex pluribus declarationibus sacre Congregationis & ex observantia Datarum, receptum est, in Canonicatibus Cathedralis, quamvis nulla ordinis annexio facta sit, requirit saltem ætatem, quod infra annum promovendi possit priorius ad primum ordinem sacrum, ut maturius examinata materia declarando primam resolutionem, locè habetur in dicta Monasterio, Canonicatus 6. Junii 1648. coram eodem Gualtero de 205. part. 10. rec. quæ videtur in materia magistralis, & ibique advertitur, quod licet in Germania, etiam sine dispensatione, vel derogatione Concilii hujusmodi Canonicatus conferri soleant constitutis in ætate 14. annorum, attamen id provenit ex quadam particulari consuetudine, quæ ita Concilium in hac parte in ea regione interpretata est, ex voluntate Patris deducta ex stylo Datarum, quæ dicitur ejus organum.

In dignitatibus verò Cathedralis, res est extra controversiam ob Conciliare decretum dicti sess. 24. de reformat. cap. 12. ut ad minus requiratur ætas 22. annorum, sed quo intrat difficultas exierit per Garz. par. 7. cap. 4. n. 73. an id procedat in Præpositura, seu Decanatu cum præsupposito, quod sit prima Dignitas.

In tertia specie primæ Dignitatis in Collegiata, distinguendum videtur; Aut habet curam animarum in foro interiori, vel exteriori saltem habitualiter, seu jurisdictionaliter, ut est de regulari natura hujusmodi Dignitatum, & tunc requiritur ætas 25. annorum, eodem modo, quo in beneficiis curatis, ex deductis per supra allegatos præsertim per Burhof. dicta alleg. 60. n. 64. & per Garz. dicta cap. 4. part. 3. num. 65. Fortius verò, ubi sint de illis Dignitatibus, quæ habent ordinariam jurisdictionem quasi Episcopalem cum territorio separato, ita ut exceptis iis quæ sunt Ordinis Episcopalis, in reliquis omnibus Ordinationum, seu Episcoporum partes getere, seu explicate videantur, juxta ea quæ de hujusmodi Prælati inferioribus habentur pluries sub tit. de jurisdictione, cum tunc ob administrationem tali dignitati incumbentem id videatur extra omne dubium, imò foret non incongruum esset, ut etiam ætas requisita in Episcopatu, præscribi deberet, cum aliis requisitis, dum in eff. d. Episcoporum partes implent quibusdam paucis exceptis, quæ Episcopis vicinioribus delegati sunt, ut advertitur sub dicto tit. de jurisdictione, præsertim in Mutinen. seu Carpen. collationis Ordinum c. 16.

In quarta specie Canonicationum aliarumque Dignitatum in Collegiatis, cessante Statuto Ecclesiæ, seu legitima consuetudine, aut lege simulationis, pariter extra controversiam est in eis procedere regulam generalem, ut supra in beneficiis quamvis non qualificatis constitutam, ut sufficit ætas 14. annorum, idque verum, etiam si in Collegio annexa sit cura animarum, quoniam hæc tunc non dicitur pene singulis Canonicos, ut per Burhof. Garz. Ventrigl. & alios supra allegatos, & firmatur per Rotam de c. 31. part. 10. recedente in Nalscan. Canonici, de qua supra d. c. 17. nisi, ut supra dictum est, agatur de illo Canonico, qui fixæ ac perpetuo in titulum annexa est vicaria pro exercitio curæ animarum, incumbens Ecclesiæ ita Collegio.

Dum quoad quintam & ultimam speciem Abbatiam, quicquid deducantur foran cum aliqua confessione. Garz. d. llo cap. 4. num. 74. campanit. in Aquis. juris Canonici, rubr. 7. cap. 6. num. 87. 90. & 101. Mart. de irregularitate, cap. 30. c. 11. & similes, de his pendere videtur à qualitate Abbatis, scilicet illa sit vetæ ac propriæ talis, cum signis ac requisitis ad id necessariis, vel potius dicantur talis abusive & impropiè, primo enim casu ratione sibi incumbens administrationis requiritur matura ætas 25. annorum juxta doctrinam Abbatis in cap. fuerit irregularis, num. 7. de prebendi; In altero autem tales Abbates actuali Conventu & administratione carentes dicuntur impropiè & abusive in sola congregatione, seu quamdam veniosam dignitatem recitantes, id quoque ab aliis beneficiis non differt, ex deductis per Fagnan. in cap. cum in causis, de electione, num. 108. cum sequen.

Signa verò seu requisita vetæ Abbatis sunt, prærogativa tamen in Choro quàm in Capitulo, administratio cum jurisdictione, & quod de consuetudine Ecclesiæ habatur pro dignitate, & sine quibus ut dictum est, remanet dignitas abusiva, & ventiosa, ut bene Rota apud Penam, de c. 97. & 603.

In Canonicatibus verò Cathedralis, vel Collegiatis de juratoribus laicalis, an necessaria sit dicta ætas habilis ad sacros Ordines, ubi lex foundationis alias statuerit videtur, vel in plus vel in minus, & quæ dispensatio suffragatur, habetur actum in Luccana Canonici infra sub tit. de Canonici, &c.

In commendis procedit idem, quod dictum est de beneficiis, eorumque qualitate respectivè, cum in hac materia ætatis receptum sit Commendas regulari eodem jure beneficiis, quovis agatur de Commendis Ecclesiasticis, & aliqua lex particularis non obstat, ut habetur in Pisana Commenda sub tit. de juratoribus.

et in Romana commendae, sub tit. de fideicommissis.
dis. 8 ubi concordantes.
† Vide Annor ad S. C. T. dis. 24.

An & quando beneficium sit sacerdotale.

SUMMARIUM.

- 1 Beneficium curatum est sacerdotale.
- 2 De impedimentis excusantibus à suspensione Ordinum remissivè.
- 3 Sunt sacerdotales canonicatus, quibus est annexus ordo presbyteralis.
- 4 Beneficia generaliter non sunt sacerdotalia, etiamsi habeant omni missarum.
- 5 Falsè ex contraria voluntate fundatoris, & quomodo in hac voluntate procedendum sit.
- 6 Ubi voluntas est clara, an attendatur observantia contraria.
- 7 Ordinarii vel patroni non possunt aliter legem fundationis.
- 8 Quod observantia interpretativa in dubio sit deferendum.
- 9 Observantia contra concilium Tridentinum non attenditur ob defectum irritans.
- 10 In casu voluntatis ambiguae deducenda ex verbis, vel consuetudine quomodo sit procedendum.
- 11 Expendantur plura verba, prescriptum, quod dignetur idoneum, an faciant beneficium sacerdotale.
- 12 De verbo presbyter et latine adducuntur.
- 13 De distinctione, an in Latino vel vulgari sermone.
- 14 Quomodo in his verbis, o, oratorie sit procedendum.
- 15 Improbatur usus, quod Notarii extendant testamenta Latino sermone.
- 16 De vocabulo sacerdotis, an conveniat necne clericis in minoribus.
- 17 Non ex eo, quod primo beneficium vocatus sit sacerdos, inferatur ad alios in futurum.
- 18 Ubi qualitas requiritur à lege, sufficit, quod ad se habilitatur.
- 19 Quid, ubi requiritur ab homine, distinguantur tempora & alius.

DISC. XCVI.

IN ista materia nullæ videmur cadere quæstiones juris, sed omnes esse potius facti & applicationis, cum juris theoreticè in suis respectivè casibus videantur planæ; Siquidem de jure non dubitatur beneficia curata esse sacerdotalia, & non posse obtineri nisi per Sacerdotem adualem, vel saltem, qui à Sacerdotium possit intra annum promoveri, ac de facto promoveri ad text. in cap. cum in ecclesiis §. inferiora de electione, Lap. alleg. 35. & ceteris collatis per Garz. par. 7. cap. 4. num. 41. Fabos. de Episcopo alleg. 60. num. 81. cum sequen. & de offi. p. paroch. cap. 5. cum aliis de quibus disc. præced. occasione ætatis; Bene tam. n. cadunt quæstiones facti super qualitate beneficii curati, an scilicet & quando illud, & ad hunc, ac similes effectus dicatur tale necne, non enim ex eo quod Ecclesiæ incumbat seu annexa sit cura animarum, exinde resultat, quod beneficium sit curatum, dum illa potest esse annexa accessorie, quod hujusmodi effectum non operatur, ut ead. m. disc. præced. & in aliis pluries.

Ac etiam non dubitatur de jure, iusta impedimenta excusate privum de beneficio curato à suspensione sacerdotis infra annum, ex collectis per Barbos. de pacto, dist. cap. 5. eo modo quo habemus de impedimentis excusantibus à suspensione gradus Doctoratus, vel ab expeditione litterarum cum similibus, sed pariter punctus est in factis, an impedimentum sit iustum, beneque probatum necne.

Prout non dubitatur, quod ubi Canonizantibus in Cathedrali, vel etiam in Collegiata annexus est ordo sacerdotalis, seu etiam cura actualis fixa & in titulum,

requiritur sacerdotium actu, vel habitu eodem modo, quo supra de curatis dictum est, juxta claram dispositionem Sac. Conc. Trid. Sess. 24. de reformat. cap. 22. & habetur etiam disc. præced. occasione ætatis, sed pariter quæstio est facti & applicationis, an consistat de hujusmodi annexione necne.

Ex e converso generaliter in aliis beneficiis simplicibus, vel non qualificatis ut eodem disc. præced. habetur, de jure communi sufficit ætas septem annorum, ex dispositione verbis Sac. Concil. Trid. necellaria est illa annorum 14. atque hinc resultat regula, quod non sint sacerdotalia, quamvis annexum habeant omni celebrationis Missarum, cum illi etiam facti fieri valeat per alium, juxta dictam allegat. Lapi 31. num. 3. & 4. communiter receptam ex deductis per Generales ad reg. 8. gloss. 5. num. 7. 4. cum sequen. Garz. par. 7. cap. 1. num. 85. cum sequen. & hanc tenet sine dubio Rota, ut ceteris relatis. Gregor. dec. 168. num. 3. latè Merlin. d. 183. quæ reputatur in materia magistralis, & frequenter in aliis collectis per Adden. ad dec. 21. par. 3. rec. ex n. 26. d. 184 & 345. par. 12. rec. & habetur pluries in præcedentibus occasione r. fidentis, vel in incompatibilitatis, item in omnibus decisionibus, in quibus ex facti qualitate firmatur beneficium esse sacerdotale, vel respectivè r. fidentiale, & incomparabile, supponitur dicta regula tanquam absoluta, sed constituitur fundamentum in limitatione resultante à fundatoris voluntate, vel à consuetudine, &c.

Igitur est etiam quæstio facti, an scilicet consistat necne de hujusmodi voluntate inducente limitationem hujus regulæ seu theoreticè juris, adeo ut materia potius regulanda videatur cum terminis generalibus, morientium, vel contrahentium ambiguis voluntatis, quam cum terminis seu regulis beneficialibus, dum etiam illæ cappellanæ, quæ nullam habent formalem fundationem, cum auctoritate superioris, & consequenter non dicantur verè beneficia, sed potius censentur legata pia, non cum regulis beneficialibus, sed cum terminis generalibus ultimarum voluntatum consistenda, adhuc tamen si de fundatoris voluntate consistat, quod sint sacerdotales, illa attendenda sunt, atque sacerdotium requiritur, quamvis voluntas non sit expressa & clara, sed etiam tacita & conjecturalis.

Quando autem est expressa, nulla cadit quæstio ex vulgari regula textus in l. ille aut ille §. de legat. 3. quod in claris & expressis non intrant præsumptiones & argumenta, nisi concurrerent talis observantia, quæ dici valeat legiimè præscriptiva, & apta immutare statum beneficii, ut in specie advertit Vesian. de iure paroch. p. 2. lib. 6. cap. 6. n. 61. Munier. de 129. Quod tam. n. in casu dispositionis clare, nimium rari, ac difficile est ad praxin deducere, quoniam ex dispositione Sac. Conc. Trid. Sess. 24. de reformat. cap. 5. non possunt patroni, nec Ordinarii alterare legem fundationis, ut ex originali decisione in Alexandrina Declarationis 11. Junii 1578. coram Orano Garz. dista par. 7. cap. 1. num. 111. cum sequen. Rota dec. 496. num. 9. par. 1. rec. dec. 216. num. 4. par. 2. apud Berruti. dec. 680. num. 1. & in aliis.

Observantia siquidem in hac materia nimium deferuntur in casu voluntatis ambiguae, quæ sit capax interpretationis, unde observantia attendatur tanquam interpretativa, quæ longè differt à præscriptiva; Atque in eodem sensu capiendam esse dec. 129. Mantica averti videtur per Garz. und. lib. cap. 1. num. 69. & 70. Et de observantia in hac materia Garz. dista par. 7. Campanis. divers. variis Canonice. rubr. 7. cap. 5. num. 11. Rota dec. 14. par. 7. rec. & dist. dec. 184. n. 1. par. 12. Et de dicta distinctione observantia interpretativæ, vel præscriptivæ super lege fundationis, seu voluntate fundatoris habetur pluries in sua materia sub tit. de iure patronatus.

Stante siquidem dicto Conciliari decreto prohibente Ordinatio, ac patronis alterare legem fundationis, cum

cum Concilio, vel Constitutione Pii IV. ejus confirmatoria contineat decretum irritans, cujus virtus & operatio est inficere quancunque contrariam pelfessione, hinc resultat infectum remanere talem observantiam prescriptivam, seu verius impedit, ac illa unquam incipiat seu adit, ex plene deductis *dec. 400. par. 9. rec. & dec. 199. p. 12.* ac pluries in precedentibus ad aliud propositum, & infra *sub tit. de parochiis*, in proposito concursus adhibendi, vel respective non adhibendi in parochialibus & Vicariis, ob idem decretum irritans contentum in Concilio, vel in Constitutione Pii IV. cum similibus.

Omnes ergo quæstiones cadere videntur in casu voluntatis ambigux super interpretatione verborum, quæ dici valeant æquivoca, & non conclusiva per necesse; Aut super efficacia conjecturarum & adminiculorum, atque super his aliqua varietas inter scribentes, ac etiam in Rota decisionibus dignosci videtur; Verum in hoc pro meo sensu certa & determinata regula dari non potest, sed procedendum est cum illis principiis, quæ frequenter in materia conjecturarum & adminiculorum habentur *sub tit. de fidei commis.* ut scilicet singulorum casuum decisio ex eorum qualitate, ac particularibus circumstantiis pendeat, pro judicis prudenti arbitrio. Non enim ex eo quod aliqua conjectura, seu aliquod verbum, ad unam, vel alteram qualitatem inducendum, efficax, vel respective inefficax reputatum est ergo per necesse resultat, quod in omni casu idem dicendum sit, juxta frequentiores pragmaticorum errores ac æquivoca, attendendo auctoritates, ac decisiones in verbis, aliud non inquiring, quoniam stant bene similes, aliquas conjecturas in uno casu approbati, ac efficaces reputati, in altero autem eadem, ac etiam majores esse insufficientes, vel e contra, ut pluries in dicta materia fidei commissaria advertitur; Ideoque auctoritates ac decisiones, quæ invicem pugnant videntur, ita potius diverse, quam contrarie censende sunt, juxta diversas casuum qualitates, ac circumstantias, inspectæ scilicet qualitate personarum, an sint literate, vel idiotæ, inspectoque usu loquendi regionis, cum similibus.

Ac propterea, ex quæ habemus, vel super significatione verborum, vel super aliis adminiculis, attendi debent pro quadam norma, seu pro illuminatione intellectus, non autem quod præcisè ita judicandum sit in omni casu, ad quod principaliter judicantes & consulentes advertere debent; Advertentes etiam ad aliud verum, ac omnino præ oculis habendum principium, de quo pluries dicto *tit. de fidei commissis*, & alibi, ut non cortex & figura verborum, sed substantia voluntatis attendi debeat.

His itaque prænotatis, quæ solet, an disponente fundatore, quod eligatur cappellanus, qui celebrare debeat Missas, ita ut ad ipsum celebratio directè sit, exinde inferatur ad qualitatem sacerdotalem, & nisi alia appareant adminicula, adhuc firma remanet regula, ut per *Conz. & Garz. ubi supra*, qui referunt aliquas declarationes Sæ. Congregationis Alden. ad *Greg. dicta dec. 108. apud Merlin. d. dec. 825.* & in aliis.

Idemque si dicatur quod eligatur idoneus, nam non inde inferatur ad sacerdotium, ut in specie, cæteris relatis *dec. 635. num. 3. & dec. 199. num. 2. par. 2. rec.* nisi subiungatur, quod eligatur idoneus ad celebrandum, ut advertitur apud *Barrat. dec. 680. n. 2.*

Super verbo autem, *presbyteri*, vel super alio sacerdoti, non leve esse solet controversia, quia nempe fundator dixerit eligi debere presbyterum, vel sacerdotem, istaque vocabula distinguendo, Quatenus pertinet ad illud *presbyteri*, magis communiter dicitur, id non importare qualitatem sacerdotalem, quoniam *presbyteri* appellatione venit etiam clericus in minoribus. *Conz. ubi supra num. 86. Manic. dicta dec. 129. num. 2. Rota dicta dec. 4. par. 7. rec. & coram Rojas dec. 1. Merlin. dicta dec. 825. num. 12. & 13. & in aliis, Card. de Luca Theatr. Tom. X II.*

eo quia nomen *presbyteri* adjecti solet potius ad distinguendum à laicis, quam quod importet qualitatem sacerdotalem; Quod quoniam nomen *presbyteri* conveniat etiam clerico in minoribus ad aliud propositum firmatur in *Pisan. principientia 26. Jan. 1611. coram Cerro.*

Alii verò distinguunt, an dictum vocabulum explicatum sit Latino, vel potius vulgari, seu materno sermone, ut hoc secundo casu bene procedat, id quod supra dicitur, presbyteros scilicet dici omnes, qui non sunt seculares, secus autem in primo, quoniam ordo presbyteratus distinguitur ab aliis ordinibus, solumque sacerdotium significat, ut in specie advertitur *dec. 216. num. 3. par. 2. recent.* Et quavis in dicta *dec. 3. coram Rojas & in dicta dec. 14. par. 7. recent.* istud vocabulum Latino sermone explicatum esset, & tamen illi hæc operatio non tribuitur, attamen id provenit ratione observantia, in qua magnum fundamentum constituitur eodem modo, quo apud *Manic. dicta dec. 129.*

Mihi verò videtur, quod ubi deficit observantia, (qua concurrente, de alio querendum non est,) spectari debeat qualitas testatoris, an sit literatus, bene callens hujusmodi vocabulorum significationes ac distinctiones necne, & an dispositio per ipsum ordinata sit, vel potius, ut frequentius contingit, five literatus five idiota, per Notarium, cujus stylus sit, sibi communicatam testatoris quamvis idiotæ voluntatem extendere Latino sermone, ut est stylus Notarii Urbis, ac Sæ. Ecclesiæ; Quod tamen pro sensu nedum meo, sed plurimum ac forte majoris partis literatorum, continet errorem, ac abusu manifestum, cum ex diversa phrase, seu modo loquendi Notariorum, disponentis voluntas notabilem alterationem recipere solet, vel detur ansa Consensum & Advocatum subtilitatis ex verborum grammaticalibus significationibus ad plura inferendi, quæ testatoris neque somniantur.

Quo verò ad vocabulum *Sacerdotis*, illud regulariter includit qualitatem sacerdotalem, ut apud *Barrat. dicta dec. 680. num. 5. & dec. 496. par. 1. rec.* Verum & hoc neque est extra dubium, quoniam *sacerdotis* nomen, clericis quoque in minoribus convenire posset ex *rex. & glis. in cap. si quisquam de cohabitatione clericorum*, advertitur per *Tab. de Ann. cons. 21. n. 3. & Rot. dec. 59. n. 12. par. 7. rec. apud Merlin. d. dec. 683. n. 2. & segg. & dicta dec. 184. n. 14. p. 12. rec.* unde propterea in dicta *dec. 496.* adhibetur eadem distinctio sermonis, an esset Latinus, vel vulgaris seu maternus, ut primo casu vocabulum aptum sit convenire etiam clericis, secus autem in secundo, stante communi usu loquendi, ut etiam advertitur *dec. 719. par. 2. num. 3. ubi tamen num. 4. advertitur, quod tunc distendum est, an tale vocabulum directum sit ad omnes præsentandos, seu eligendos pro regula generali, vel potius ad primum ex aliqua peculiari ratione, vel circumstantia, quoniam exinde ad alios inferri non potest.*

Et in summa, ut dictum est, omnia præmissa, non singulariter ac distinctè consideranda sunt, sed cum aliis juncta, & cum regula, ut singula, quæ non præstata &c. ad instar eorum, quæ in generali materia ultimorum voluntatum habemus, abique eo quod certa & determinata Regula generalis cuicunque casui applicabitur desuper statui valeat.

Posita verò qualitate sacerdotali; Alia casus difficultas, an illa requiratur actualis, vel sufficit habitualis, super quo intrat distinctio, an ea requisita sit à lege, vel ab homine; Ubi enim est à lege, tunc sufficit qualitas habitualis, dummodo reducatur ad actum statuto tempore, ut in specie de ordine annexo alicui beneficio, *Conz. ad reg. 8. gloss. 5. num. 77. Garz. ubi supra dicta dec. 496. p. 1. rec. apud Barrat. dec. 463. n. 3. & in aliis de quibus infra.*

Ubi vero requiritur ab homine, tunc distinguuntur tria tempora; Unum vacationis; Alterum præsentationis seu electionis; Et tertium institutionis seu

collationis; In hoc ultimo tempore regulariter non concurrentibus consuetudinibus, vel facti circumstantiis diversimodè suaderibus, requiritur qualitas actus, & non sufficit habitus; In aliis vero aliqua discrepantia adesse videtur, probabilior tamen est, quod habilitas requiratur de tempore praesentationis, vel electionis, quamvis non adit de tempore vacationis, ex deduct. per Garz. d. cap. 1. par. 7. num. 38. dist. dec. 226. par. 1. recent. & 496. par. 1. Buratt. dec. 680. Cavalier. decif. 131. & faciunt ad rem deducta apud Buratt. dec. 681. & subtr. de fidicomm. ad materiam proximitatis in dispositionibus conceptis ad favorem proximorum; Ac etiam sub tit. de iure patr. in proposito iurispatronatus passivi debiti certo generi personarum. Concludendo idem, quod supra circa ipsam qualitatem dictum est, ut quæstio sit potius facti, quam iuris pro facti qualitate decidenda, absque eo quod certa regula, cuicumque casui applicabilis dari valeat.

† Vide supra dist. 61. & seqq.

De manualibus, seu ad nulum amovibilibus.

SUMMARY.

- 1 Sub hac inspectione non cadunt cappellania, crella privata auctoritate, quia sunt potius legata pia.
- 2 Minusque de cappellanis, vel officiis servitoriiis.
- 3 Beneficia secularia praesumuntur perpetua.
- 4 Et contra Regularia praesumuntur manualia.
- 5 Intelligentur in dubio, si potest dari diversa natura.
- 6 De regula ut in manualibus detur amotio ad nulum etiam sine causa.
- 7 Ejecto non competunt remedia possessoria.
- 8 Quod quoque detur mansuetudo, & de ratione.
- 9 Quare sit magis in nullo possessio retinenda quam redintegranda.
- 10 Quando facilius inter conclusionem, de qua num. 7.
- 11 Regula de qua num. 6. fallit, si fiat ex odio.
- 12 Item, si reuslet dedecus, vel grave praedictum.
- 13 Proinde regula de qua num. 6. etiam si non esset solutio amovendi.
- 14 Quid inter recursus, vel querela ad Superiorem.
- 15 De differentia inter non admittere & eicere admittitur.
- 16 Novitum an possit expelli sine causa.
- 17 Quod etiam in Regularibus amotis detur recursus.
- 18 In manualibus non datur vacatio neque collatio.
- 19 Datur vacatio impropria.
- 20 Quid in eis non intervenit Regula Cancellaria praesertim Regula de annali.
- 21 In resignationibus & unionibus manualium requiritur intentio specialis.
- 22 Quid de beneficiis Religionis Hierosolymitanae.
- 23 De manualibus ne dari possint in perpetuum.
- 24 De potestate Pa. a tollendis beneficiis remissive.
- 25 Non cessat sanctitas amovendi ob promotionem ad ordines, ad illam titulum.

DISC. XCVII.

Agitur de illis manualibusque beneficiorum ecclesiasticorum naturam, & qualiter habeant, quia nempe cum Superioris auctoritate fundantur, seu alias in hoc statu constituta sunt; Ubi n. agitur de illis cappellanis manualibus, quæ absque dicta formali creatione cum auctoritate superioris proveniunt ex privata pietate dispensatione ordinatione, tunc non intrant regulæ beneficiorum, cum iure priorum legatorum habeantur, ut habetur dist. praeced. occasione ætatis, & aliter in praecedentibus, & consequenter in praesenti de eis non agitur.

Minusque de illis cappellanis servitoriiis, quæ satis frequentem usum habentur etiam in Cathedralibus, & Collegiis, frequentius autem in parochialibus matricibus seu receptis, in quibus ex statuto vel consue-

tudine admittuntur sacerdotes & clerici naturales, seu patrimoniales ad servandum, ac participandum de massa, de quibus infra sub tit. de Canonici & Capitulo, ac etiam in praeced. praesertim in Romana iuris annotatione, dist. 80. quoniam, & istæ beneficiorum naturæ non habent, neque eorum iure censentur, sed diversam habent rationem ac iuris dispositionem, ut in locis supra indicatis praesertim dist. 80.

Praesupposito igitur, quod agatur de beneficiis ecclesiasticis, in quibus de illa manualium seu amovibilium natura contendatur, seu ea posita, quomodo amovendi facultas extiteri debeat, Generalis distinctio est, inter secularia & Regularia; Prima enim species secularium habet pro se praesumptionem perpetuitatis in exclusionem manualitatis, Lap. alleg. 9. num. 3. Cassad. dec. 4. de proben. Cavalier. dec. 72. n. 3. dist. 137. 10. & fin. par. 6. 1. et. Et contra secunda species Regularium habet praesumptionem manualitatis propter votum obedientiae, quod Regulares proficiuntur erga superiorem, Gregor. & addit. dec. 108. Buratt. & addit. d. c. 346. 381. & 919. Cavalier. dec. 389.

Utraque autem regula, utpote iuris praesumptioni innixa cessat ex diversis particularibus qualitate inducente limitationem, quoniam sicuti in beneficiis Regularibus non implicat esse perpetua, praesertim vero ubi sunt curata, si alia ita dispositum est, ut plene colliguntur A. d. ad l. unat. d. de 346. & non negatur ad Cavalier. d. dec. 389. & patet ex dec. 473. par. 12. rec. ac habetur infra, ita non implicat beneficia secularia esse manualia & ad nulum amovibilia, & contra.

His ita generaliter constitutis, atque sive in una, sive in altera specie, posita manualitate; Regula est illa, posse aufertur possessoribus per Superiorem ad eius naturam & arbitrium etiam sine causa, iuxta opinioem Cardinalis in Clementina 1. 5. promissa de Supplenda negligentia Praelatorum num. 4. quæ (resecta contraria sententia) est magis communiter recepta, praesertim in Rota iuxta dec. 1. de restitutione spoliatorum in antiquis, dec. 778. par. 1. divers. cum aliis per Gonzal. ad regul. 8. glof. 5. num. 46. P. d. de manut. obf. 3. 1. num. 24. A. d. ad dec. 2. num. 222 & sequen. par. 322. Buratt. dec. 346. & plene sumatur in Hispania. iuris amovendi curatos, 20. Aprilis 1640. 21. Iunii 1641. & 22. Iunii 1642. coram Peningero, quæ circumferebat in materia magistralis, sapius recepit praesertim in Pisaven. beneficiis, 11. Octobris 1647. Melito, d. c. 35. par. 1. o. rec. Pampalonen. Vicaria 28. Martii 1659. A. Vergato & in aliis, ac habetur supra in d. Romana iuris amovendi, dist. 80.

Ideoque ita ejectis denegantur remedia possessoria redintegranda vel retinenda contra amoventem iuxta d. dec. 1. de restitutione spoliatorum in antiquis, ut fitumam superius allegari, praesertim P. d. de manut. Quod tamen, ubi agitur de beneficiis, seu de illis cappellanis, in quibus admittitur habere aliquid ius ut supra, non de facili est practicabile, quoniam cum dicta regula plures pariat limitationes, ut infra, hinc proinde, ubi adest aliquod dubium, an versetur in casu regulæ vel limitationis, intrat redintegratio seu mansuetudo, ejus remedium hodie magis practicitur; Illud etenim redintegrationis videtur quasi recessisse ab aula, & merito, quoniam tendunt ad eundem finem, sed unum est magis proficuum quam alterum; Siquidem receptum est, attenta dispositione juris canonici, possessoris, sive adipiscendæ, sive redintegrandæ, quinimo etiam retinendæ plenarium concessum per sententiam definitivam, esse appellabile ad utrumque est. Cum, ac requirere tres conformes, ita ut à iudicio petitorii quodammodo nihil differere videatur; Econverso autem istud remedium manu tenentem, quores tanquam summarij decernitur per decretum interlocutorij, à quo iudex reponere potest, non admittit appellationem suspensivam, sed est executivum iuxta distinctionem, de qua d. c. 10. par. 102. et. passim, cum nil in Curia frequentius, ideoque expedit istud exercere.

Et

† Vide supra *disf. 80. & sub tit. de Regul. disf. 15 & 36.*

De Sequestro beneficii, quando intrat, & quales effectus producat.

SUMMARIUM.

- 1 Distinguntur species sequestri.
- 2 Regulariter est prohibitum sequestri.
- 3 Etiam in beneficiis.
- 4 Fallit, ubi possessio est attentata.
- 5 Vel ubi possessio est vacua.
- 6 Vel ubi duo contendunt de possessione.
- 7 Vel si possessio est nulla.
- 8 De Dilemmate in hac materia.
- 9 Intrat sequester ob recursum ad laicos.
- 10 Item ubi petitur remissoria.
- 11 Vel ubi adest periculum aut iusta causa.
- 12 De sequestro ratione reservationis.
- 13 Istud sequester non privatur possessione.
- 14 Solet demandari pendente inspectione super bono iure.
- 15 Quod non possit dari in hac materia regula certa.
- 16 De sequestro in vim Clementinae ratione sententiae.
- 17 Sive sit sententia in petitorio, sive in possessorio.
- 18 Declaratur, de quo possessorio intelligatur.
- 19 Procedit in quocunque beneficio, ac etiam in commendis & dignitatibus Religiosis Hierosolymitane.
- 20 In vim sententiae in petitorio intrat sequester, etiam si possessor obtinuerit sententiam in possessorio.
- 21 Etiam si absentia fuerit appellatur, & iudex appellationis potest apponere.
- 22 Quid ubi dictum sit de nullitate sententiae.
- 23 Istud sequester non apponitur sine sententia, secus autem aliterum provisionale.
- 24 Sequester in vim Clementinae non apponitur nisi in Rota.
- 25 An & quando in una vel altera specie admittatur cautio.
- 26 Quomodo unum vel alterum sequester tollatur seu cesset.
- 27 Quid ubi iniuste sit appositum.
- 28 Istud sequester in vim Clementinae tollit possessionem, & alios effectus operatur.
- 29 De penis violationis unius, vel alterius sequestri.
- 30 Sola decretatio sequestri sine effusatione non tollit possessionem.
- 31 Quando tollatur sequester de consensu partium.
- 32 Apponitur in vim unicae sententiae, tunc autem ubi dualata esset, & quando dicatur unica, vel dicantur duae.
- 33 Denegatur, ubi possessor prius obtinuerit sententiam favorabilem, quoad declaratur.
- 34 Denegatur etiam contra triennale possessorem cum suis declarationibus.
- 35 In causis in quibus non intrat sequester in vim Clementinae, sed inter alios sequesterum provisionale, an sit decretatio pars fructuum pro alimentis & sumptibus suis.
- 36 Etiam in vim sententiae iudicis inferioris apponi solet sequester provisionale.
- 37 Quis debeat esse sequester, & an deputari possit unus ex ipsius colligantibus.

DISC. XCVIII.

Duplicem habemus speciem sequestri beneficii, unam ante sententiam ex dispositione, vel ratione generalis iuris communis; Alteram vero post sententiam ex particulari dispositione Clementinae unicae de sequestratione possessionis & fructuum; Nimiumque inter se huiusmodi sequestra differunt, tam circa ordinem super appositione, quam circa effectus ex una, vel altera sequestri specie resultantes; Quare de illis distincte agendo.

Quatenus pertinet ad primam speciem magis generaliter, sub qua cadit omnis calus sequestri, extra

dictum particularem in vim Clementinae; Regula est, quod illud est prohibitum, quoniam incipiendum non est a sequestro ad rem. in cap. 1. de sequestratione possessionis & fructuum, & l. unica, Cod. de prohib. sequestrationis &c. idque ex regula generali; de qua in aliis materiis indistinctibus, ejusque limitationibus habetur pluries actum sub tit. de iudiciis, atque cadunt etiam beneficia, quoniam cum in hac materia non reperiantur in jure excepta, idcirco prohibitum non est stare sub regula, ut in specie *Lozer. lib. 3. qu. 11. n. 162. & sequen.*

Limitatur autem regula praedicta; Primum, ubi possessio esset attentata; *Lozer. dist. 9. 11. num. 17. & sequen. Gonzal. ad reg. 8. §. 7. proemialis. num. 37. Greg. decis. 10. & 91. Casaler. decis. §. 92. & sequen.* cum sit receptum & quotidianum.

Limitatur secundum, ubi possessio beneficii sit vacua, cum tunc nemini praedictum inferri dicatur, cap. cum vii. de off. Ordinarii cum conced. per Gonzal. disto §. 7. proemialis. num. 24. Baratt. dec. 90. & 91. t. decis. 185. num. 1. & 86. num. 2. par. 2. r. cum aliis suprà occasione possessionis attentatae.

Itaque limitatio extenditur etiam ad casum, in quo possessio verè ac de facto non sit vacua, sed plures contendant possidere, atque utriusque possessio sit turbida, ita ut incertum sit, quis verè sit possessor, nam tunc apponitur sequester tanquam in possessione vacua. *Scraph. dec. 73. n. 5. de c. 701. par. 2. rec. Burat. dec. 57. num. finalis. Duran. dec. 243. num. 1.*

Pro ut si possessio non esset attentata, sed nulla, quoniam tunc habetur etiam pro vacua, cum non entis nullae sint partes, ut advertitur apud Gregor. dec. 351. in fine.

Idcirco ubi petitur sequester contra eum, qui nulliter vel attentate de facto se intrusit in possessionem, quam ipse neget, proceditur cum Dilemmate; Aut possessio est vacua; Aut plena; Si est plena, consequenter nulla vel attentata, ideo sequestranda; Et si est vacua, multo magis, ut de hoc Dilemmate in specie habetur *dec. 94. num. 1. & 2. p. 10. rec.* atque ita cum eo evitantur omnes disputationes.

Limitatur tertio dicta regula, contra recurrentes ad iudices laicos, atque ita impedimenta praestantes executioni luctarum Apostolicarum seu prosecutioni causae beneficialis, quoniam inter alias penae statutas contra recurrentes videtur ista appositionis sequestri. *Gonzal. disto §. 7. proemialis. num. 36.*

Quarto limitatur, ubi ex parte possessoris petitur remissoria, vel compulsoria specialis, per quam impediatur cursus causae, & ne procedatur ad sententiam seu expeditionem, tunc enim ob praesumptam malitiam occasione concedendi remissoria, beneficium ponitur sub sequestro juxta *disf. 132. Capusaguen. par. 3. num. 2. Gonzal. disto §. 7. proem. n. 35. Lozer. disto 9. 11. n. 174. decis. 45. 475. & 485. par. 5. rec.* & habetur *disf. sequen.* in materia remissoria in beneficiis.

Quinto limitatur, ubi generaliter concurrat iusta causa, ob quam intrat iudicis arbitrium, puta ob periculum animarum, vel utilitatem Ecclesiae, sive ubi adest timor dissipationis, & ne iudicium reddatur elusorium cum similibus iudicis prudenti arbitrio pensandis. *Gonzal. disto §. 7. proem. num. 27. Loze. disto 9. 11. n. 175. dec. 469. par. 3. divers. lib. 3. decis. 215. num. 5. par. 4. rec. tom. 2. & sub tit. de iudiciis.*

Sexto limitatur, ubi summarie confert de reservatione juxta *Constitutionem 7. Pii V. Gonzal. disto §. 7. Marefotti. lib. 3. var. cap. 77. num. 44. & sequen. Lott. lib. 3. qu. 11. num. 168. Rota in Nicini Prioratus 5. Decembris 1633. coram Zverata.*

Ista verò species sequestri, tanquam provisionalis, & ex iudicis officio, magis percurritur dicitur fructus seu nudam detentionem, quam substantiam seu possessionem beneficii; Et consequenter quicquid dicatur, per *Abben. ad Burat. dec. 186. n. 17. verus ac receptum est.*

est, quod non privat possessione, ut dec. 569. num. 10. & sequen. par. 6. rec. plenè in *Messanen. Decanatus. 6. Novemb. 1645. coram Gbisterio, in Perentina parochialis. 4. Julii 1663. coram Nino*, de qua causa habetur actum infra, ubi titulus de parochiis; Unde propter illud quando plures contendunt possidere, stylus est apponendi sequestrum, ac mandandi videri de bono jure cui unius effectum mantentionis pro illa concedenda ei, cui dignoscitur bonum juxta assistere. Cumque materia istius sequestri provisionalis sit merè arbitraria, hinc proinde certam ac determinatam regulam

14 generalem non recipit, sed determinatio pendet à singulorum casuum particulari qualitate & circumstantiis. Quo vetò ad alteram speciem sequestri resulantis à d. Clementina unica de sequestratione possessionis & fructuum, Regula est, quod lata sententia ad favorem petitoris contra possessorem, apponitur sequestrum super beneficio juxta claram dispositionem dictæ Clementinae, ibique Bonifacii & Cardinalis ac alii, de quibus Vestr. in praxi lib. 7. cap. 2. Gonzales d. 5. 7. proemiali. & ceteri, de quibus infra

Amplius primò dicta Regula, siue sententia sit in petitorio, siue in possessorio, ut litteraliter probat *idem text.* ac advertunt allegati, & habetur per *Rutan in Cassanen. parochialis 26. Junii 1651. Bichio, in press. post Tondus. de pensum. decis. 50.* Quod tamen intelligitur ubi sententia lata sit in possessorio principia iter & de pete intentato, quod ordinarium iuxta plenarium dicitur, unde propterea attentata juris canonici dispositione fit appellabile, ac terminandum per tres conformes; Secus autem in illo possessorio summario & executivo ad ipsendæ, quod intentatum esset pro executione litterarum Apostolicarum vel brevis de capiendi possessione nomine Camere, aut de illo summario retinendæ, quod suspensio petitorio; vulgo mantentionis dicitur, juxta *decis. 1. Cassid. de sequestr. Vestr. ubi supra num. 7. Lotter. d. lib. 3. q. 11. num. 168. & sequen.*

Amplius secundò, ut procedat in quocunque beneficio tam curato, quam non curato, ac etiam si agatur de Dignitate vel Prelatu, siue de commendis Religionum militarium cum similibus, & quomodoque illis pendat, siue ratione reservationis, siue non, ex deductis per Gonzal. ubi supra num. 43. & 69. in dicta *Cassanen. parochialis. 26. Junii coram Bichio*, de in specie de Commendis & Prioratibus Religionis Hierosolymitanæ, *decis. 473. num. 8. par. 3. r. c.*

Amplius tertio, quavis possessor per tem judicatum vel per tres conformes prius obtinuit in possessorio, quoniam hæc dicuntur judicia separata, atque unum nihil commune habet cum altero & consequenter lata unica sententia in petitorio, intrat sequestrum, *Cassid. d. 4. dec. 2. de sequestr. Puz. d. c. 305. num. 3. lib. 1. & dec. 347. num. 1. lib. 3. Vestr. ubi supra num. 6.*

Amplius quarto, licet sententia fuisse appellatum, quoniam appellatio non impedit sequestri appositionem, quinimò illa fuit causa ejus introductionis, *Cassid. dec. 5. eodem tit. de sequestr. Vestr. 10. o. citato, num. 5. Gonzal. ubi supra n. 82. in dicta Cassanen. parochialis coram Bichio*, ubi quod si iudex appellationis inhibuit, idem apponit sequestrum.

Quinimò etiam si fuerit dictum de nollitate sententia, ut expresse disponitur in eadem Clementina, ubi Reperitur, *Vestr. d. n. n. 5. Caputagum. dec. 136. n. 2. par. 3. Gonzal. num. 77.* Nisi nullitas proveniat ex defectu jurisdictionis, quoties tamen iste defectus est clarus, secus autem li dubius ac altioris indaginis, *Caputagum. d. dec. 136. n. 3. Vestr. d. n. 5. & 6. in fine.* Vel nullitas proveniet ex defectu actum, quia lata non esset cum actis judicialibus. *Gonzal. num. 55.*

In pluribus autem, istud sequestrum in vim Clementinae dicitur ab alio generali, de quo supra; Primò scilicet, quod pro illius appositione non oportet expectare aliquam sententiam, pro isto autem ea omnino

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

necessaria est in forma diffinitiva in petitorio, vel possessorio ordinario ut supra, ac sine sententia non apponitur *Gonzal. num. 31. qui alios refert.*

Secundò, quoniam primum sequestrum generale apponere potest in suis casibus quicunque iudex, coram quo causa pendet, illud verò vel de stylis, vel ex ipsius Clementina dispositione non apponitur nisi per Rotam, ejusque sententia lata, *Gonzal. num. 31. & 38. cum seq. Vestr. num. 1. Rota dec. 293. num. 3. finali par. 1. rec. ac docet quotidiana praxis.*

Tertio, quod aliud sequestrum tollitur per cautionem, quæ dicitur ejus medicina, (licet istud remedium recessisse ab aula advertat *Lotter. d. q. 11. num. 178.*) Istud verò non tollitur per cautionem, ut post Cardinalem ead. Clement. num. 29. *Vestr. ubi supra num. 9. Gonzal. num. 95.*

Quarto, quia primum sequestrum provisionale tollitur, cessante causa ejus appositionis in quocunque patre iudicii, vel in quacunque instantia, pro eodem arbitrio, pro quo appositum fuit. *Duran. dec. 243. num. finali*, istud verò non tollitur nisi in finelitis, ac durat usque ad totam causæ exitum, quamvis possessor deinde unam vel plures sententias favorabiles reportaret, *Puz. dec. 77. lib. 1. & 236. lib. 2. Seraph. dec. 1335. num. 4. dec. 136. par. 1. rec.*

Quod intelligitur, ubi sequestrum iuste ac ritè appositum est, secus si iniuste, ut in eadem *decis. Seraph. num. 5. dec. 1335. num. 2. par. 4. rec. tom. 1.* nisi possessor appositioni sequestri consenserit, quoniam tunc petendi non potest revocatio sub pretextu, quod iniuste appositum sit, ut *dec. 40. num. 23. par. 4. rec. tom. 2.*

Quinto differt, quoniam primum sequestrum provisionale non percutit substantiam beneficii, neque tollit possessionem, unde appositum solum videtur super fructibus, atque tollit nudam decimationem de facto ut supra; Istud verò privat possessione, ac percutit ipsius beneficii substantiam, adeo ut, non solum possessor non possit se intromittere in perceptione fructuum, aliisque temporaliis, sed neque in administratione Sacramentorum, in prædicatione, ac aliis, etiam honorificis & præeminentialibus, *Vestr. num. 2. Gonzal. num. 41. Adlen. ad Gregor. dec. 9. n. 13. Duran. d. c. 48. num. 1. dec. 111. num. 2. par. 3. rec.*

Sextò, ut istud sequestrum speciale in vim Clementinae contineat penas majores in casu violationis, illam præteritum, quod percipiendos fructus, privatur beneficio, sed istæ penæ non trahuntur ad dictam aliam speciem sequestri, *Gonzal. ubi supra num. 46. Seraph. d. dec. 1335. in fine*, plenè *Rota in Messanen. Decanatus. 6. Novemb. 1645. coram Gbisterio.*

Precedunt autem hæc, tam circa privationem possessionis, ac inhibitionem percipiendi fructus, & se ingerendi in aliis beneficii juribus sub penis in eadem Clementina contentis, postquam sequestrum jam effectuum est, secus autem, ubi simpliciter decretum ut exteris relatis in dicta *Messanen. Decanatus*, & est regula generalis, quod sententia sine executione non privat possessione, neque alios effectus operatur.

Tollit potest etiam istud sequestrum in vim Clementinae de consensu partium, nisi tamen medio tempore tertius veniat ad causam, quoniam iste non potest impedire sequestrum, *Gonzal. ubi supra num. 100.* & econverso illud jam appositum in ejus postmodum ad causam admissi præjudicium per consensum colligantis tolli non potest, *Gonzal. num. 101. & sequen. Caputagum. dec. 101. & 100. par. 3. dicta decis. 136. num. 3. par. 2. rec.*

Cum autem Clementina loquatur in casu sententia lata per petitor contra possessorem, & sic supponat unam sententiam Rotalem, ad quam saltem ex recepto stylis ut supra, Clementina se dispositor testetur: ita est, hinc proinde si lata prima, petitor negligat petere appositionem sequestri, atque proclatut ad securam, tunc sequestrum non intrat, *Puz. dicta decis. 116. lib. 1.*

ubi tamen, quod si post duas sententias de facto apponatur, erit quidem injustum, sed non nullum.

Id autem intelligitur de duabus sententiis Rotalibus, unde si post duas unam vel plures sententias, vel per alios iudices in secunda vel ulteriori instantia, proferatur sententia Rotalis, ista ad hunc effectum dicitur unica, quamvis ad alios effectus esset secunda vel tertia, ut per *Vesfr. ubi supra num. 6.*

Denegatur item sequestrium contra illum possessorem, qui prius obtinisset sententiam favorem in petitorio, vel in possessorio ordinario, deinde vero, ea revocata succubisset, quoniam in vim istius secundae sententiae, quae unica est favore petitoris, non apponitur sequestrium in vim Clementinae *Pur. dec. 146. num. 1. & 469. num. 10. lib. 2. Cassad. dec. 13. de sequestratione Vesfr. ubi supra num. 7. Rosa dec. 583. num. 12. par. 3. rec.* ubi firmari videtur ut procedere, quando etiam prima sententia favore possessoris esset Rotalis; Secus autem si alterius iudicis inferioris, ex eadem ratione de qua supra, quod ad effectum, in sententia sit unica vel bina, attenduntur solum sententiae Rotaes.

Proinde denegatur quoque contra triennalem possessorem in hoc privilegium, ut clare disponitur in eadem Clementina, ubi scribitur, de quibus *Vesfr. n. 8. Gonzal. num. 7. 2. Cassad. d. c. 4. de sequestratione Pur. dec. 347. lib. 3. Rosa in Gerwiden. Prioratus, 9. decembris 1644. coram Bichio.*

Quod ampliatur etiam si possessor non curasset opponere de sua possessione ante sententiam, & quamvis petitor praetendat, quod ex iusto impedimento, vel ex aliis causis regula de etrenali non faceret suam operationem circa negotium principale, quoniam excepto casu triennalis possessus simoniaci, vel non habentis neque titulum coloratum, in quibus ista restrictio non suffragatur, ut per *Cassad. d. c. 4. de resist. spoliationum*, in reliquis procedit, sive sit possessor triennalis immediatus, sive mediatas, ut per *Caputaquon. dec. 314. par. 2. & dec. 159. par. 3.*

In praedictis autem casibus vel aliis, in quibus non interit istud sequestrium speciale in vim Clementinae, non per hoc praecclusum est iudicis arbitrium pro appositione dicti alterius sequestri provisionalis ex causis, de quibus supra; Bene verum, quod isto casu, ultra alias differentias suspectis consideratas, dimitti solet possessori tanta fructuum quantitas, quae sufficiat pro alimentis, ac fructibus litis *Laur. d. 129. 11. n. 178. Gratian. d. sept. 114. num. 1.* Quod tamen regere videtur ita generaliter statuisse, sed pro facti qualitate, ac possessoris indigentia, bonique vel mali iuris gustu, ex eodem iudicis arbitrio, in quo totum repositum est.

Hinc proinde in pluribus casibus beneficialibus non Rotilibus ob fructuum exigentiam obventa sententia ad favorem petitoris a Praetato, vel alio iudice, ubi praeteritum agit contra possidentem cum manifesto vitio attentatum ut frequenter contingit in imperantibus certo modo beneficium plenum, sive in illis, qui in concursu a terius praesentati obvenit sententiam super institutione, atque post appellationem, vel pendente ejus termino de facto se intendant, cum similibus, obtinui, per plenam Signaturam demandari appositionem sequestri, quod solet esse optima medicina ad remediandas huiusmodi exiguis lites ac rescandas calumnias non tanquam per sequestrium Clementinae, sed tanquam provisionale, attendendo dispositionem vel rationem Clementinae pro iusto motivo, non autem quod ita obiter praedictur sequestrium Clementinae, quod requirit causae cognitionem ut supra.

Sequestrarius debet esse de gremio Ecclesiae, in qua est beneficium, ut firmatur in *Narnien. Castellaniae, 8. Februarii 1649. coram Bichio, dec. 286. par. 10. rec. in fine*, ubi habetur, post in sequestratario deputari etiam unum ex colligantibus, quod quandoque ego obtinui praedictum ad favorem illius, cui constabat bonum jus facti assistere; Non potest tamen desuper

statui regula, cum agatur de materia merè arbitraria pro facti qualitate, ac singulorum casuum particularibus circumstantiis deciderenda.

† Vide *disc. 3. de iudic.*

De remissoria in beneficialibus, seu spiritualibus, quomodo & quando concedenda sit, & in quo differat à remissoria concedenda vel deneganda in aliis causis.

SUMMARIUM.

- 1 Quae dicantur causae spirituales in genere ad alios effectus.
- 2 Ad effectum remissoriae causae spirituales dicuntur solum beneficialiter, & omnes aliae sunt prophanae.
- 3 Et debent esse verè beneficialiter super iure beneficio principaliter.
- 4 Quando etiam in beneficialibus causa non sit beneficiaria.
- 5 Causae decimales, vel matrimoniales, & similes sunt prophanae.
- 6 Dicitur beneficiarius, si agitur de commendae regulari.
- 7 Vel de regressu ad beneficium.
- 8 De ratione, ob quam non mixta disputari solet in Rosa super concessione, vel denegatione remissoriae.
- 9 In spiritualibus remissoria non datur sine summo.
- 10 Item, non datur nisi in tertia instantia.
- 11 Datur in prima, quando causa est appellatione remota, vel petens se obligat stare unica.
- 12 Item, appositae sequestro, & quando non.
- 13 Compulsoria specialis, & remissoria procedunt à pari.
- 14 Vbi remissoria denegari debet in prophana, multo magis deneganda est in spiritualibus.
- 15 De aliquibus inconvenerentibus rescriptis ab huiusmodi dispositionibus super remissoria.

DISC. XCIX.

Quamvis sub nomine causarum spiritualium, ad alios effectus, veniant omnes causae Ecclesiasticae forum spiritualem concernentes, ut sunt causae matrimoniales, decimariae, ac similes, venientes praeteritum sub dispositione Sacri. Conc. Trid. sess. 24. de reformat. cap. 20. ad effectum integritatis transportatoris à eorum etiam interlevationem de forma, ad differentiam causarum prophatarum iuxta distinctionem de qua praeteritum dec. 35. par. 10. rec. sive ad effectum jurisdictionis, & incompetentiae iudicis laici, cum similibus.

Attamen ad istum effectum remissoriae, sub nomine causarum spiritualium, non veniunt nisi causae verè beneficialiter, omnes verò aliae etiam matrimoniales, & similes sunt prophanae, imò debent esse verè beneficialiter, in quibus agitur de titulo beneficii, iuxta ea quae habentur supra disc. 92. in proposito beneficii litigiosi, ex deductis per *Gonzal. ad regul. 8. 6. 2. promissum n. 65. Add. n. ad Gregor. dec. 174. num. 7.* Unde propterea si agatur de solo possessorio, non dicitur talis, *Gonzal. ubi supra.* Sive agatur de unione beneficiorum, aut de iure conferendi, seu praesentandi, sive de pensione vel alio onere beneficii, quoties de his agitatur principaliter, quamvis praetendentes ius in beneficio pro eorum interelle assisterent in causa ex deductis per *Add. n. ad Gregor. dicta dec. 174. idem Gregor. dec. 562. num. 1.* cum aliis in dicto disc. 92. cum omnia ibi deducta in proposito beneficii litigiosi, ad rem adaptantur; Ideoque, ut dictum est, causae decimariae vel matrimonii, & similes, dicuntur in hoc proposito prophanae, ut plene dec. 101. num. 1. par. 10. rec. ubi de decimis, de quibus etiam apud *Cisf. dec. 32. num. 1. & seqq. & de matrimoniali, d. c. 233. par. 10. rec.*

Si verò agatur, non de Beneficio, sed de commendae vel praeterea Regulari, dicitur ad hunc effectum causa spiritualis, ut d. c. 173. par. 3. recent. *nener. 4. & f. nener. dec. 137. in fine par. 4. & in aliis.*

Ac etiam talis dicitur, si agatur de regreffu ad beneficium; Vel jure conditionis refolutivæ juxta formam modernam; Vel ratione contumaciæ, & proteftivæ, tanquam in pernam, juxta formam antiquam, *Adm. decif. 6. de donationibus, Dmoezt. decif. 852.*

Hic ita pænotatis, quando fcilicet agi dicatur de caufa fpirituali vel prophanâ; In hac fecunda fpecie nimium frequentes, & quotidiana funt in Rota difputationes fuper concessione vel denegatione remiffionis cum dubio particulari, ac edictione decifionis, cujus revifio etiam quandoque concedi folet, ob notabile præjudicium dilationis, quod præfertim in caufis ultra montes actioibus refultat, dum interim pendente executione remiffio (exceptis caufis executivis, in quibus licet refcribi folet, cum retardatione vel fine arbitrio, adhuc frequentius de facto idem effeetus) interim caufa ficit, ut habetur pluries in fua materia *sub tit. de judic. 1.*

Cumque iftud præjudicium magis grave & confiderabile fit in caufis beneficialibus, in quibus dilatio caufæ damnum irreparabile, dum agitur de jure merè personali feu vitalitio; Hinc proinde hujusmodi caufæ fpirituales fen beneficiales in hac materia remiffionis ab omnibus aliis contra diftinguuntur, atque cum aliquo majiori rigore diverfoque ftyle regulantur.

Siquidem in aliis caufis prophanis, ubi non urget fufpicio calumniz in data relevantia non decidatur fumus, qui tamen fpiritualibus eft omnino neceffarius, & huc eo, ex inconfulfo Rotæ ftyle, remifforia non datur *Beratt. decif. 23. n. 4. Coccin. decif. 165. n. 6. dec. 491. & 503. utrobique n. 3. par. 2. rec. apud Dmoezt. diff. dec. 852. & quotidie.*

Item in prophanis non fit diftinctio instantiarum, quantum, tam in prima, quam in fecunda vel tertia, quoties obftacula generalia non concurrunt, data relevantia, non negatur; In fpiritualibus verò non datur in prima nec in fecunda, fed tantum in tertia instantia, in qua non negatur, *Beratt. diff. dec. 28. Coccin. dec. 246. n. 3. dec. 43. n. 4. & 58. n. 5. par. 5. rec.*

Nifi ageretur de caufa communi appellacione remota, five quod petens remifforiam fe conftituat in caufa unica, quia nempe faciat obligationem de ftando unico, cum tunc habeatur, ac fi efferet tertia instantia, per unicam fententiam terminanda, *Cavalier d. 156. n. 1. & dec. 271. dec. 26. n. 4. par. 4. rec. diff. decif. 473. n. 6. par. 1. Alden. ad Greg. dec. 582. in fine, dec. 207. n. 10. p. 12. rec. & quotidie.*

Tertiò, quod in prophanis non intrat fequeftum, in fpiritualibus autem fi petens remifforiam poffidet, debet confentire fequeftro, alias illa non conceditur, *Penia dec. 342. juxta Lugdunen. aliis d. 265. juxta Venetam. Seraph. dec. 555. bene Rota dec. 873. par. 3. diverf. lib. 1. diff. dec. 473. n. 4. & 585. n. 9. par. 1. rec. & pluries; Si verò non poffidet, requiritur quod tennat futuro fequeftro, quoties datur cum retardacione, vel etiam cum dicta claufula, cum retardacione, vel fine arbitrio, fecus autem fi detur fimpliciter fine retardacione, ut diff. dec. 43. n. 7. & diff. dec. 585. n. 8. & 10. par. 1. rec. & in aliis.*

Omnia verò quæ dicuntur de remifforia, procedunt etiam in compulforia fpeciali, quantum commiffa caufæ tandem dilationem, eademque præjudicia, idcirco in omnibus regulantur cum terminis remiffionis, ut in fpecie compulfioris in fpiritualibus apud *Dmoezt. d. dec. 852. in Eltnr. Cammaticus, 17. Febr. 1631. coram Pbaldo, & habetur dicto tit. de judic. 1.*

In reliquis autem omnibus, procedit generaliter argumentum negativum tanquam a fortiori fuper denegacione remiffionis in prophanis, multo magis denegandæ in fpiritualibus; Pura ratione fufpicatæ calumniæ, Aut ratione irrelevantiz (fuper qua frequentiores effe folent difputationes) Aut ratione improbabilitatis, Seu facilitatis probandi per fcripturas; Vel quia remifforia alias concessa fuerit, Sive quod didicita fue-

tint teftificata, cum fimilibus, de quibus habetur actomin dicta fua materia *sub tit. de judic. 1.* acque plena funt decifionum Rotalium volumina, dum ut dictum eft, in Rota hujusmodi difputationes funt quotidiana; atque in caufis præfertim ultra montes actioibus habentur difputationes ob grave præjudicium immixtionis; Et quia ratione cellante, pro meo fenfu, imprudens confilium femper cenfui ex parte actorum fe opponere, talesque difputationes affumere fuper dubio formali fecumferente per neceffe decifionis editionem, fed magis expedit dare manus concessioni, eo quia occasione agendi de relevantia, vel irrelevantia materie articulatz, frequentius in decifionibus (hæc parum laudabile) canotizari folent ita incidenter remittita negotii principalis, in cujus deinde difputatione tales decifiones maximum præftant obftaculum; Cumque receptum fit iftum effe materiam merè arbitriariam non recipientem certam ac determinatam regulam, fed pro fucti qualitate judicis arbitrio regulandam; Hinc proinde decidatur, ut laudabi is quidem ftyle edicendi decifiones fuper determinatione negotii principalis, ut ita victus videt rationes, quibus judices moventur, aboleretur in ifta materia remifforia vel compulforia; Sive quod incontinenti brevis egeret decifio, in qua folum enunciatur, quod Dominus ex deductis vifum eft materiam effe relevantem, vel tepetivè irrelevantem, ftante recepta propofitione, quod de relevantia ad hanc effectum, non oportet, ut conflictet clarè & concludenter, fed taliter qualiter, ejusque fola poffibilitas fufficit, ideoque non videtur, ad quid occasione concessionis remiffionis edendæ funt plenæ decifiones, adeo fe diffundens fuper meritis, illaque ita incidenter decidendo, ut præfertim patet ex d. decif. 101. par. 10. rec. & ex tot aliis, cum non oporteat, ut dictum eft, relevantiam concludenter iustificare, fed fufficiat irrelevantiam non effe omninò claram, poffit illud ubi non urgant vehementer ad minucula calumniz, ut plerum in dicta fua peculiari materia *sub tit. de judic. 1.* ubi de aliis ad hanc materiam, cujus ibi eft propria fedes.

† Vide tit. de Judic. difc. 31.

De Divisione fuctuum beneficii, ac onerum eifdem fiti & bus incumbenibus, inter prædecelforem, & fuccelforem, vel Eccléfiam feu Cameram refpectivè; Et de extendendæ fuctuum transmissione &c.

SUMMARIUM.

- 1 Diffringuntur casus cadentes sub iſtelleſione.
- 2 Ut diſpoſitione oneris perſonarum inter prædeceſſorem, & ſuccelforem, vel Cameram remiffivè.
- 3 Conſil. Cal. tini, & diſtinctio caſuum ſuper fruſtibus recollati.
- 4 Recollati remanent pones prædeceſſorem.
- 5 Sed quare cadant ſub ſpolio.
- 6 Diffringuntur plures ſpecies fruſtuum.
- 7 Ut perſone pro officio bonorum Eccleſie quomodo rigentur, diſting. notur.
- 8 Quare perſone iurialla cadant ſub ſpolio.
- 9 In Hispania de conſuetudine fruſtus inextalli tranſmittantur ad videri.
- 10 Vbi beneficium vacat per diſmiſſionem, ſeu alias beneficiato vivente, ad ipſam pertinent perſones iurialla.
- 11 Fruſtus naturales, qui ſunt, & qui pertinent ad prædeceſſorem ſi ſunt collecti.
- 12 Quia de pendentibus, vel non ſeparatis, diſtinguiantur inter curatam, & non curatam, & an dicta diſtinctio aiter datur.
- 13 Diſtinctiones quotidiana tranſmiſſionum.
- 14 Quod non ſequitur diſtinctio, de qua n. 12. & de ſubdiſtinctione.
- 15 An annui fruſtus merè indiſtributiles, & qui ſunt.

- 16 *An licet negotiationis dicatur fructus.*
 17 *Qua in anima sit licita clerici.*
 18 *An in ista indultum super repetitis.*
 19 *Quid ex fructibus partium naturalibus, & partium induitibus.*
 20 *An clericus detrahat expensas pro istis fructibus.*
 21 *Quid de fructibus civilibus.*
 22 *Illos fructus, qui spectant ad Ecclesiam, an successores faciant sui.*
 23 *In quo differant casus successus Ecclesie, & ille successus Camera.*
 24 *De repartitione inter Cameram pro tempore vacationis & successorem.*

DISC. C.

AD plures effectus de huiusmodi questionibus agi solet, pluresque sunt diversi casus, diversae habentes determinationes; Ideoque pro aliquali materiae gustu, potius quam pro formali ac absoluta tractatione, plures casus distinguendi veniunt, quorum Primus est, ubi questio sit inter prædecessorem, & successorem, seu prædecessorem & Cameram, vel Ecclesiam super contributione pensionum aliorumque onerum, quia nempe, Beneficiario seu Episcopo infra annum mortuo naturaliter vel civiliter, sive translatio, illius anni recollecta, partim ab ipso percepta fuerit, partim vero à Camera durante vacatione, ac etiam partim à successore, ita ut quandoque triangularem disputaverim questionem, quomodo scilicet contribuere debeant ad onera pensionum, ac expensas cultus, cum similibus.

Alter casus est, ubi possessor beneficii, vel Ecclesie, vel ejus hæres post beneficii vacationem, habeat solam controversiam cum successore, vel cum Ecclesia interlem vacationis æconomica, super repartitione fructuum penduntium illius anni, abique eo quod Camera Apostolica sit in causa, nullumque habeat interesse, tam in fructibus per prædecessorem recollectis, quia non addit spoliū; vel ille habeat indultum, quā in fructibus pendentibus durante vacatione, quia nempe non inter Constitutio *Iulii III.* sed ad limites juris communis pertineant ad Ecclesiam; Tertius est, ubi contentio sit inter ipsum prædecessorem, vel ejus hæredem & Cameram; Et quartus, inter Cameram & successorem noviter provivum infra annum, ita ut ambo concurrant in participatione novæ recollectæ illius anni.

2 De primo casu habetor actum *sub tit. de pensionibus in N. rionen. in Ferranen. & in Siglunen. dist. 24. cum seqq.* idcoque ibi videntum.

Quatenus igitur pertinet ad secundum, in quo (scilicet) quocunque jure Camere contentio sit cum Ecclesia, vel successore, præcedendum est de p. ano, cum *conf. Calderin. de pecul. clerici. omni.* ubi distinguuntur plures casus, qui bene resolvuntur *per Rotam apud Coccinum decis. 476.* quando scilicet fructus extantes dicantur potius pendente, quā collecti, vel e contra, & sic effectus de dominio temporalis ipsius Beneficii, vel potius continent in eodem dominio Ecclesie, tanquam pars fundorum, sui effectus à sua causa non separati.

Ubi enim veniunt sub nomine collectorum, ac separatorum, receptum est non esse remanere prius prædecessorem, atque ad ejus hæredes transmitti, ut in *dicto conf. Calderin.* canonizati *per Rotam ad Coccin. dicta dec. 476.* cum aliis ad sufficientiam deductis supra in *Beronav. dist. 81.* Remanente solū alia questione quo ad eos qui non habeant indultum testandi, super jure Ecclesie, potius successorio hæreditario, quā super concessu in participatione, dum Ecclesiæ est de jure hæres, ac legitima successoris clerici in bonis ipsius Ecclesie intra quinquaginta, & ejus loco succedit Camera, ut infra *conf. sequenti.* Verum rari sunt isti casus in foro, præsertim in Italia, quoniam; Vel intrat

spoliū ad favorem Camere, ubi adsunt collectores Apostolici juxta Constitutionem *Iulii III.* Vel si Camera non participat de fructibus vacationibus, adhuc intrat spoliū in bonis clerici, ut docet praxis Ecclesiarum, quæ in Regno Neapolitano sunt ad Regiam præsentationem; Vel neque habetur usus spoliū, ut de consuetudine supponitur in Statu Mediolani, cum similibus; Sed isti termini sunt diversi, nam, Aliud est agere de jure successorio, seu hæreditario Ecclesie in bonis jam effectis de dominio clerici, utpote quæ sitis ipsius Ecclesie intuitu; Aliud vero agere de participatione fructuum adhuc penduntium, & non collectorum jure proprio, ac ratione dominii, quod proprie cadit sub themate.

Super hoc igitur secundo puncto, concursus, seu participatio fructuum penduntium, vel qui pro penduntibus habendi veniant, utpote quævis maturi & collecti, non tamen à solo separati, ita ut inter ratio de *qua dicta dist. 81. cum seqq.* super non sequuta abdicatione dominii ab Ecclesia, & translatione, in privatum, ac temporale dominium beneficii, plures species distinguende debent, vel debende per conductores, seu attendatarios bonorum Ecclesie; Altera fructuum tunc naturalium; Tertia tunc indultualium; Quarta mixtorum, id est partim naturalium, & partim indultualium; Et quinta civilium.

Quo ad primam speciem pensionis debent per conductores, seu attendatarios bonorum Ecclesie, inspicendum non est, an illa ex dicta sit nec ne per prædecessorem, sive an cessarit, vel non cessarit dies solutionis, sed attenditur, an per conductorem percepti fuerint fructus, cum omnimoda separatione à solo, ita ut venisset dictam requisitum abdicationis dominii ab Ecclesia, & translationis in privatum dominium ipsius conductoris de tempore prædecessoris, tunc enim eidem debent dicta pensio, quævis dies solutionis cessarit tempore successoris; Et e converso nil esset, quod dies solutionis cessarit tempore prædecessoris, qui de facto pensionem anticipatam exegerit, si fructus de ejus tempore collecti non sunt, sed tempore successoris, vel beneficio vacante, quoniam pensio regularit à fructibus, ut ita distinguere veterem relictam contraria late probatur *Honard. conf. 85. lib. 2. n. 13. & 21. Paris. de salviano inspect. 4. cap. 1. n. 212. Later. lib. 2. cap. 44. n. 24. cum seq. nota apud Cuvellier. decis. 104. n. 6. decis. 278. part. 2. recent. repetit. post Cinc. de cens. decis. 177. & post Paris. dec. 213. apud Burrat. dec. 14. n. 1. & seqq. ubi statuitur n. 4. quod in dubio præsumptio est, quod fructus à perceptio præcesserit diei maturitate solutionis pensionis, cujus anticipatio non præsumitur. Et consentit, quæ circa pensiones debitas per conductores bonorum dotalium habetur *sub tit. de dot. decis. 160.* cum ab illis terminis, vel in toto, vel in magna parte, per Beneficialitatis id relictur.*

Et quævis aliqui credant pensiones inexas spectare ad successorem, vel Ecclesiam, quævis fructus, ut supra collecti, ac separati sint, ex auctoritate *cardinal. conf. 110. & gloss. in cap. penulti de off. Ordinarii in sexto.* Attamen id continere videtur supra dictam consuetudinem casuum, seu terminorum, illum scilicet pertinentie fructuum, & alterum successionis Ecclesie in bonis & juribus per beneficiarium ejus intuitu quæ sitis, & quam successionem vulgo *(spolium)* dicimus; In dicta enim pensione inexas succedit quidem Ecclesia, quæ nomine Beneficii succedit dicto jure hæreditario, quatenus ille non habeat indultum testandi, seu alias ex consuetudine non transmittat ad hæredes, ut in Italia supponitur esse in Statu Mediolani, & esse in Hispania extensivè talis statuitur *per Rotam in Barchoven. fructuum penita. 14. Feb. mart. 1648. coram cerrado decis. 113. num. 5. & seqq. d. 10. rec. ubi declarat.* quando & quomodo procedat; Sive ubi Clericus ite composuit cum Camera, juxta deducta supra *dist.*

disf. 87. Ideoque si contento sit cum prædecessore
adhuc vivente, qui per dimissionem, vel translationem
deficiat et sic pollator, tunc secus dicendum est, quo-
niam ad ipsum pertinet, cum non interit diſus aier-
titu ſuſſeſſorius, ut iſſe ſeſſo diſſo conſ. 110. Cardinal.
Loser. lib. 1. queſt. 12. num. 25. cum ſequen. Rota ſpud
deſſ. 114. num. 9. aſud Buratt. deſſ. 445. num. 1. apud
concordantes.

In scilicet vero specie fructuum merè naturalium, 11
quæ per naturam producantur, atque aliqua indus-
tria vel fido hominis, ut sunt (c) herbe silves-
tres at vium pascuorum, glandes, calthaneæ, nuxes, po-
mum cum similibus; Et tunc si concurrat idem requisi-
tum oblationis eorum dominis ab Ecclesia, cum omni-
moda separatione à sua causa productiva & transla-
tione in privatum dominium beneficiati, juxta distinc-
tionem de qua supra ex dicto conf. Calderini de p.c.l.
clericorum, nulla causa diffinita, ut pertineant ad ip-
sum præleceatorem, qui percipit, quamvis de tempore
vacationis beneficii extenit, quoties agitur de vacatione
per mortem civilem, ipso beneficiato supervivente,
juxta proximè supra allegatas auctoritates, cum solum
difficultas cadat in casu vacationis per mortem natu-
ralem, non jure participationis, vel pertinencie fruc-
tum sed jure successione, vel spoli, ut supra.

Ubi vero tales fructus adhuc dici possunt pendentes, vel quia adhuc non maturati, vel quia maius tunc, non tantum separati à solo, & tunc concurre. lib. i. var. cap. i. num. 3. quem sequitur Paris. de regimine lib. i. quest. 6. in fine, distingo inter beneficium simplicia omnis cultus animarum, vel altius adimplorationis non habente, & illa quæ tales omnes habent ut primo casu beneficium, post vacatum beneficium, vel eius hæres nihil pretendere valeat; Secus autem secundo, quasi quod illi secundo casu fructus dicantur merx onerosæ & laboris, ideoque non bene procedatur cum terminis usufructuarii, sed potius procedendum videatur cum terminis mariti, quoniam in rationem illi disjunctio fructus pendentes hic & deductis *sub dicto iur. de dato dist. 160.* Et quam distinctionem etiam usufructuario, cum onere vel sine, cæteris relatis comprobatur plane *Hodier. controvers. 4.*

Ad quod etiam confiteri videmur ea. quæ habemus de transiſſione ad Hæreticos, diſtributionem quotidianam malſſe groſſe, quæ in fine anni, vel ſtatutis temporibus diſtribuit ſolebat, quoniam in eſſe illi non ſunt fructus, neque ſolumenta beneficii, ſed purum ſalutium, ſeu merx laboris, quoniam ſunt de illis quæ debentur ratione ſervitii, ac interitencia per punctaturas; Secus autem ubi ſola ratione canonizet, & præſentat, ut pote ſuitorget loco præbendæ, ut a nimiam ſatietatem colligit additiorat ad decif. 176. par. 4. recent. tom. 3. num. 22. & ſeqq. Rot. decif. 117. n. 2. & ſeqq. & decif. 918. num. 12. par. 9. recent. decif. 135. par. 10. & ſupius, ideoque diſta diſtinctio in puncto juris magnam probabilitatem habere videtur. Verum de facto praxis docet, eam non eſſe receptam, præſertim in Eccleſiis Cathedralibus, ac Metropolitaniſ, in quibus certum eſt quod Epifcopus habet onus reſidentie & curæ paſtoralis, & tamen Camera, vel reſpectiue Eccleſia percipit fructus pendentes, ſeu marior; & non collectos juxta ſuperius deductas decif. 81. & ſeqq. Niſi dicamus dictam praxim reſ. tri. poſſe ad utrumque iurium, in Conſuet. vel Eccleſia conſolidatum, ſuſceſſionis ſcilicet, ac pertinentie fructuum, quod neque di. i. poſſet, dum etiam in caſu facultatis reſtandi in ſuſ. per Conſtitutionem ſc. Urbani VIII. declaratum eſt huiſmodi fructus non tranſmitti, ex deductis diſto. decif. 61. & ſeqq.

Occasione autem congreſſus habiti in quadam caſus
conſiſtente ſuper huiusmodi quaſtione ad forum
non dedecit, ut pote per compoſitionem ſcripta (juxta
frequenter ſinem huiusmodi controverſiarum) Ego
in Episcopatus, vel beneficiis curatis, in quibus

dicta distinctio cadat, reflectam ad quandam sub-
distributionem, inter congruam juxta taxam 1000, vel
respective 100- quam hodie ex Concilio Tridentino
habemus, & inter reliquos fructus exherentes, ut
quod congruam omnino verior videatur dicta opinio
Cervar. & Parisi, quodque viderentur ad rem
mariti seu alii distributionum quotidianarum; Secus
autem in aliis; Adhuc tamen o. calio non dedit id for-
miter in foro disputare

Tertia species fructuum merè industrialium non videtur ad praxin debilis quoniam à ditingen-
tis fructum species advertunt *quæ præterea dicitur* 168.
occasione fructum bonorum exatotalia n. Alii
adhibent istum terminum fructum merè industrialium
in pensionibus domorum, ac fructibus centuum, seu
locorum montium, in quibus nihil natura cooperatur,
sed totum provenit ab hominè industria, ita negando
alium terminum fructuum civilium, sub quo isti fruc-
tus sicut frequentius explicat solent, unde retento illi
magis communi iure loquendi in foro, non videtur
ad casus huiusmodi fructum merè industrialium.

Quoniam enim aliqui credunt, solum terminum adaptari posse negotiationum, ac industrialium lucris, atque ut advenit eodem die, i. 68 de decretis, dicitur, *die, i. 90, jubet de fluctuantibus*. Et ubi, id continetur sequitur, quomodo lucra negotiationis dici non debent finctus, (qualis est ille, qui percipit statim temporibus, salva rei libantia) sed potius dicuntur pars sortis ita audax et beneficio incepti alae, ex cuius malificio minus, vel in totam defuturi poterat, juxta exemplum ibi deductum augmen- tum relucens praedio adjacenti fluvio ex beneficio alluvionis, dum ex ejusdem fluminis impetu malchicum devastacionis, vel diminutionis pati poterat.

Unde propter a huiusmodi lucra percipit magis dic-
tuntur per Cameram, non tantquam subrogatum loco
Ecclesie, sed tantquam per aliquem capientem illicitas
acquisitiones ob mercatum clericis prohibuitur;
Nisi dicatur quod iste terminus fructuum meræ indu-
strialium, (sub quo impropiè tamen, ac abusive
quendam usum loquendi explicari solent dicta lucra
negotiorum, ac industrialium), circa delictum in clericis
beneficiis verificari possit in illis industrialibus, quæ sunt
declinationes Sac. Congregationis registratas apud
Barbif. de iur. Eccles. lib. i. cap. 40. n. 127. licet hec
pollantur etiam per clericos beneficiatos pro meliori cul-
tura prætorum Ecclesiarum, vel pa. rimonialium, seu pro
faciliori, ac meliori perceptione fructuum ex eis; Puta-
tando lucra aliquæ animalia, ut sumant pascua, et
signata curia vendantur; Vel introducendo ovem
tam pro pascuis, quam pro stercoratoris agri; Aut
faciendo induriam bombyum. vel serici, ut ita per-
cipiantur meliores fructus ex foliis arborum, cum famili-
bus; Ista enim dicitur meræ industrialium, sed licita et
honnella, ideoque per Ecclesiam, vel successorem nisi
libi pretendi posse videtur iure participationis, nisi pro
ea tate temporis, quod ad industriam perticiendam
someretur pascua, vel folia arborum, postquam auc-
tor industrialium desinit esse possessor Ecclesie; Industri-
vero periclitata tempore suo adhuc exstante, Ecclesia ve
ejus iure illor pretendere possit illam ratam, quæ di-
citur possit quæstus per clericum bonorum Ecclesie indu-
tu, sed iure successioris, non autem iure dominii, ac
participationis fructuum, quatenus dictum jus suc-
cessiorum interit, ut supra.

In qua specie fructuum mixtorum, quæ sub indigialis nomine, ad differentiam, purè naturalium, magis communitè explicari solent, videntur triticum aliæque fruges, nec non vinum, oleum & similia, procedere videri idem, quod supra de purè naturalibus dictum est, cum in hoc DD. inter unam & alteram speciem notabilem differentiam confluere non videntur. Et quævis in hac specie Beneficiatus erogare dicatur de proprio expensæ necessariæ pro semine culturaque.

tivus, quod attendendo auctoritates in littera, nullatenus advertitur ad hujusmodi consideraciones, distinguendo scilicet tempora aliasque circumstantias, ex quibus pendet dectinarum, & conclusionum applicatio, seu cognitio an faciant ad propositum necne.

Recurrant demum Scribentes pro auctore ad motivum unionis istius Ecclesie Capitulo, ac propterea inferebant quod ad præscriptum Constitutionis Pianæ non intraret forma concursus juxta decisiones in *Responso parochialis coram Cerro*, quæ in hac materia circumferuntur tanquam magistrales, & sæpius in aliis, de quibus in dicta sua sede *sub tit. de paroch.* sed pariter cum eodem sensu veritatis dicebam, quod id nullatenus obstat; Tum quia de unionis eff. Quarta non docebat quinimo excludebatur ex eadem superius insinuat de *res. 137. par. 3. rec.* jam per eisdem de ducta pro fundamento præcipuo, dum in illa conceditur mandatum de manutendo in quasi possessione contentendi, quod excludit unionem, dum unita non vacant, neque datur verus collator. Tum etiam quoniam advertebam intrare dilemma, quod aut ista dicenda erat Vicaria manualis, & non collativa in titulum, quod utique dici non poterat, dum antiquissimus, & continuatus status certus erat in contrarium. Et tunc neque intrant reservationes, & per consequens actor venebat repellendus ex non jure, atque nullatenus prætendi poterat executio Brevis, quod præsupponebat beneficium perpetuum, & collativum. Aut verò dicendum erat, quod esset Vicaria perpetua solita confecti in titulum, adeo ut intraret reservationes, & allocationes Apostolicæ juxta casus, de quibus in duplici *Barchinensi. sub tit. de paroch. disc. 10. & 35.* cum similibus, adeo ut alia non dignoscatur differentia, nisi quod non intraret forma concursus, sed provisio faciendi esset ad nominationem Prælati, vel Rectoris Ecclesie, vel corporis, cui facta est unio; Et tunc pariter intrat eadem mixtura, & participatio juris ordinarii, sine quo fieri non potest collatio, quinimo ista ubi ex fieri dicitur, cum alter cui facta est unio, ad præscriptum ejusdem Pianæ Constitutionis, habeat solum nominationem.

Et nihilominus quando etiam non intrante forma concursus haberet quoque in fætor Prælati collationem, vel depurationem directæ, & immediatæ, adhuc hodie post Concilium, & eandem Pianam Constitutionem intrat eadem mixtura, & participatio Ordinarii in hujusmodi beneficiis, & Vicariis annexam habentibus curam animarum, dum adhuc præcedere debet approbatio Ordinarii prævio examine habendo eorundem eisdem examinatoribus synodalibus, coram quibus fieri debet concursus, adeo ut ab ejusdem ordinarii arbitrio pendere admittente, & non admittente, dum aliquando etiam ubi examinatores personam nominaram denuntiant unionem circa literaturam, potest Ordinarius illam respicere, & non admittente ob alios defectus circa vitam, & mores, vel prudentiam dum sola literaturam non sufficit, ut in dicta sua sede advertitur; Quamvis etenim istud arbitrium non sit liberum, & essentialium, sed regulatum esse debeat à justa causa, atque alias ab eo appellari possit; Attamen certum est, quod ita ipse est iudex, & per consequens particeps in perfectione, & executione provisionis, ut etiam habetur *sub tit. de juris. disc. 14. & 15.* Et sic alio non dignoscitur differentia inter casum, in quo intrat concursus, & alterum, in quo non intrat, nisi quod in primo datur liber aditus quibuscumque concurrentibus, ut qui magis idoneus competeretur, etiam invito collatore obtineat beneficium; in altero autem casu sufficit quod nominetur dignus, & idoneus ad placitum ejus, cui competit jus nominandi, vel præcandi excludendo dictum liberum aditum aliorum, ac propterea quomodoque diceretur, semper firmiter remanebat mixtura & participatio, quæ concurrente per eisdem officiales Datarie in

questione, de qua *disc. 1.* non dubitabatur quin intraret indultum.

NEAPOLITANA BENEFICII,

Pro CARDINALI CARACCIOLO ARCHIEPISCOPO NEAPOLITANO.

Cum DATARIA.

Casus dispositus coram Datario, resolutus per Cardinalem.

De eadem materia duplici reservationis faciemis cessare indultum de qua *supra disc. 3.* an adesse dicatur, si Prothonotarius de numero participantium dimisso prothonotariatu retineat Prælatum.

SUMMARIUM.

- 1 *Falsi series.*
- 2 *De reservatione orientis exprothonotariatu, & de reservatione inter Prothonotarios de numero participantium, & alios inferiores.*
- 3 *Qualis sit illa familiaritas Papæ quæ excipitur in indulto.*
- 4 *De Constitutione Alexandri VII. super duplici reservatione orientis ex duobus officiis possit per eandem personam.*
- 5 *De ineptia excludendi allegationem in iis quæ sunt certa, & recepta.*
- 6 *De eodem de quo num. 4. & quomodo hac dupliciter præcedat.*
- 7 *De prælatum annexa prothonotariatu & numero.*
- 8 *Per cessationem prothonotariatu non cessat prælatum tanquam character, vel reliqua officii.*
- 9 *Retentio non importat novum titulum, & novam acquisitionem.*
- 10 *De argumento excludente duplicitem resultantem ab eodem officio.*

DISC. CII.

EXtra Curiam in Civitate Neapolitana patria defuncto Josepho Pepe, alias Prothonotario Apostolico de numero participantium, qui vendito jam Prothonotariatu, Prælatum illi annexam Reservationem utriusque Signaturæ retinuerat, cum Cardinalis Caracciolo Archiepiscopus beneficium S. Annæ ab eo possessum in vim indulti contulisset Metello Talpæ ejus Vicario Generali, & antiquo familiari auctorum penè triginta, in munere prius ejus Auditoris in Curia dum esset Cameræ Clericus deinde Auditor; Oportere autem. Stante beneficii valore, ex ejusdem indulti præscripto Apostolicam capere provisionem à Dataria; Istius officialis prævisionem excitantur duplici reservationis cessare faciemis indultum. potissimè ob jam eam sitam Constitutionem Alexandri VII. de decedente questionem, de qua *supra disc. 3.* Unam deducendo reservationem à Prothonotariatu ad terminos *extraneitatis ad regimen* non obstante dimissione, cum illo durante beneficium possederit; Et alteram ex prælatum continente familiaritatem Papæ ad præscriptum Constitutionis Pauli III. juxta *deducta ead. disc. 3. & 4. & alibi*; Quare desuper ex parte Cardinalis indultarii consulti ad formam recepti pro veritate editi etiam pro informatione Datarie, qui veritate agnita provisionem concessi cum subsequuto effectu, dicebam improbabilem esse hanc prævisionem officialem, & illis adherentis, qui beneficium à Dataria sperabat.

Non negabam etenim, quod Prothonotariatus indigne reservationem contentam in *dicta extraneitatis ad regimen*; quæ vetè, & proprie loquitur de Prothonotariis de numero participantium Prælatum constituentibus Collegium cum antiqua, & qualificata prælatum, ob eorum introductionem usque à primis temporibus nascentis Ecclesie per S. Clementem ad scribendum

scribendum a² Martyrum, juxta serien, de qua *disc. 44. in relat. Cur.* cum ali Prothonotarii extra illud Collegium, qui per litteras Papæ in forma Brevis, vel per Legatos, & Nuncios Apostolicos creati solent, pluries in præcedentibus enunciati, improprie, ac abusive in sola nuncupatione, & pro aliquibus honorificis prærogativis tales dicantur, adeo ut apud antiquos beneficiâles sub questione fuerit, an eorum beneficia cadant, necne sub dictâ Extravag. ad regimen, & quamvis hodie extra controversiam recepta sit opinio affirmativa, ex insinuationibus *hoc eod. titulo.* Id provenire dicitur potius ex interpretatione, magisque recepto sensu eorundem beneficiâliarum, & Curiarum, quam ex litera dictæ Extravagantis, quæ enumerando Curias officiales, inter quos istos Notarios collocat, verè & propriè de istis de Collegio loqui videtur.

Prout etiam negebam, quod prælatûra etiam simplicium Referendariorum ob sibi annexam Papæ familiaritatem per Constitutionem Pauli III. inducat reservationem: Dicebam tamen, quod non esset illa verè, & propriè familiaritas quæ in indultis excipitur, & de qua agitur *supra disc. 5.* cum exceptio intelligatur de familiaritate verâ, & actuali in Papæ domestico servitio, dum in indultis expresse conceditur facultas conferendi beneficia vacantia per obitum Auditorum Rotæ, & Abbreviatorum, aliorumque in eis expellendorum officialium, qui sunt absque dubio Prælati, ac familiares, accipientes etiam à Palatio partem panis, ac respectivè vini, sed non sunt de verâ, & actuali familia Papæ, quæ in eisdem indultis excipitur, quoniam alias id continenter implicantiâ manifestam.

Ac etiam stante dictâ Constitutione Alexandri decedente questione, de qua *disc. 3.* atque tollente rationes dubitanti ibidem enunciatas, admittitur verificationem duplicis reservationis ex duobus officiis, vel muneribus habentibus annexum Prothonotariatum, seu familiaritatem Papæ, deducendo ex uno reservationem ratione officii, vel Prothonotariatus, & ex altero aliam reservationem ratione familiaritatis, quia sic Papæ placuit decernere, quamvis alias in dicursiva ratione contrarium videretur probabilit.

His autem omnibus non negatis, sed admissis, ac præsuppositis, ac propterea pro consuetudine, oportuna quidem, forteque necessaria inculcando solitam inæptiam aliquotum Scribentium pro Dataria super magno superfluo cumulo allegationum, & evagationum in præmissorum comprobatione, multas desuper chartas inutiliter implendo, Negabam applicationem, in qua pro consuetudine, adeoque frequenti stylo moderorum, consistebat fallacia.

Prædicta etenim duplicitas cononizata per Constitutionem Alexandri procedit, ubi deducatur ex duobus officiis ejusdem vel similis naturæ, quæ ab eadem persona ex diversis titulis obtineantur, uno unam, & altero alteram faciente operationem, & sic quando verè & naturaliter adiunt duæ species distinctæ juxta causam, de quo *eod. disc. 3.* adeo ut ille officialis quamvis materialiter sit unus, formaliter tamen, seu intellectus qualiter, consideretur duplex, vel multiplex homo, juxta illam personarum formalium multipliciter in una, eademque persona materiali, quæ consideratur nimium frequenter sub diversis materiis, & prædictum *disc. 2. in relat. Cur. & disc. 90. de juris. & alibi.* Sed etiam in hac facti specie, quoniam Prælatûra Referendariorum utriusque Signaturæ non habebatur, per hunc beneficiatum de per se tanquam contradistincta à Prothonotariatu cum titulis, & concessionibus diversis, adeo ut intraret dictâ fideio duarum diversarum personarum, sed illa est effectus, annexus, & consequentivus ipsius Prothonotariatus de numero participantium, qui annexam habet hanc prælatûram, ut *de consue. 44. in relat. Curia, & disc. 2. de Regal.* Unde quamvis vendito prothonotariatu, illam adhuc retineantur, attamen

Card. de Luca Titular. Tom. X. 11.

id provenit ratione effectus jam constamati, qui non cessat per cessationem causæ productivæ, sive tanquam per speciem characteris jam impressi, quod certinetur quamvis cesset illud munus, quod fuit ejus causâ productiva, ut docet praxis quotidiana in promotis ad Episcopatum, qui ratione Episcopatus obtinent etiam in Curia statum Prælatûræ cum jure deferendi habitum Prælatûræ, & interveniendi in Capella Pontificia, aliisque Prælatorum tractamentis, & dimisso Episcopatu adhuc retinent prælatûram cum dictis, aliisque similibus juribus, & tractamentis, Ex habetur etiam in Barombus, & feudatariis, aliisque Magistratibus, & officialibus, qui vendito, vel resutato, seu aliâ amissio feudo, vel alio officio, & Magistratu, adhuc retinent illas prærogativas illi annexas, tanquam per speciem characteris jam impressi ex deductis *disc. 84. de feud. ubi* concordantes, cum similibus, quibus eadem congruat ratio.

In idem faciente propositione insinuat *disc. 44. de presac.* etiam pluribus *ut, & alibi* super retentione, vel continuatione aliquis beneficii, vel pensionis, aut alterius juris, non obstante mutatione status, ob quem id obtentum sit, ut non importet novum, ac diversum titulum, sed continuationem ejusdem tituli, antiqui.

Atque ad evidentiâ id comprobati observabam ex indulto concessio huic Cardinali, per eundem Alexandrum ejus promotorem circa finem Pontificatus, & post quam jam ediderat dictam Constitutionem, quoniam expresse conceditur facultas conferendi beneficia vacantia per obitum Prothonotariarum, & Abbreviatorum, ac Auditorum Rotæ, aliorumque similium officialium, quibus annexa est dicta Prælatûra Referendariorum Signaturæ, Si etenim ista duplicaretur, atque importaret titulum diversum, utique indultum contineret favitatem, & implicantiâ manifestam, quod non est dicendum, si considerari quis deberet tanquam duplex homo, nempe tanquam Prothonotarius, & tanquam Prælatûs, ideoque manifesta refutatio probatio, quod per ejus Constitutionem non intellexit de ista duplicitate resultant ex uno, eodemque titulo, sed ubi concurrant duo tituli penitus distincti, in quibus verificetur dicta duplicitas personarum, quodque unus unum, & alter alterum producat effectum.

PERRARIEN. PRIORATUS.

Ad PETITIONEM CARDINALIS CERRI
EPISCOPI FERRARIENSIS.

Responsum pro veritate.

De eadem materia, de qua *supra disc. 4.* an Indultum Cardinalium capiat Monasteria regularia data in Commendam, & an in Commendis intrent affectiones, & reservationes. Et quomodo in eis vacatio sequi dicatur.

SUMMARIUM.

- 1 Falsi series.
- 2 An in commendis intrent reservationes, & affectiones.
- 3 quando Monasteria dicantur consistoriale.
- 4 De reservationibus, & affectionibus eademibus in casu.
- 5 quod nullum indultum salvet reservationem ob vacationem in Curia.
- 6 Quod in commendis intrent reservationes, & affectiones.
- 7 Declaratur propositio, de qua *sum. 2.* quod commendæ vacant ut antea ad quem effectum procedas.
- 8 conclusio cum consilio dato.

DISC. CIII.

Prioratum, seu Monasterium regulare nuncupatum de Castello, in Diocesi Ferrariensi. Convenit

actuali destinatione, ab antiquo tempore in perpetuum Commendam Cardinalibus, vel aliis Clericis secularibus concessi solitam, valoris doctorum Cameræ septingentum, per Cardinalem Barbarinum obitum, atque dimissum in mariis Urbani VIII. iste commendavit Cardinali Virginio Ursino, quo defuncto in Curia de mense Augusti 1676. Sede Papali vacante per obitum Clementis Decimi, orta dubitatione an Cardinalis Cerru Episcopus Ferrariae, in vim Indulci Cardinalitii, expresse loquentis etiam de beneficiis regulatibus illum conferre possit; alij erant in sensu affirmativo, non obitante vacatione in Curia, & per obitum Cardinalis, ac propterea plures resolute reservationes clausæ in corpore juris, quæ per mortem Papæ non cessant, illi innixi fundamento, quod in Commendis non datur vacatio de jure, & de facto, ut nunc ac propterea intrent reservationes, vel affectiones, sed dicuntur vacare ex tunc, sive ut prius juxta dec. 4. *Mohed. & Prob. & decis. 23. Putei lib. 1. in correctis alias 21. Caputag. dec. 144. par. 1.* cum aliis copiose deductis per *Gonz. II. ad reg. 8. gloss. 5. 8. num. 48. & seqq.* ubi firmat, quod in hujusmodi commendis non intreat regula mensium, cumque idem Cardinalis, qui per triginta, & ultra annos sedecit in Rotæ, cujus etiam, per notabile tempus Decanus fuit, reclusus esset in Conclavi, ac propterea, per se ipsum materiam videre non posset, atque dubitaret, hinc meum expetiit votum pro veritate, eodem admissum modo, quo in consimili casu fecit Cardinalis Caraccioli Archiepiscopus Neapolitanus, de quo *supra* disc. 4.

Diversa itaque fuit mea sententia, reputando opus desperatum ex pluribus motivis, de quibus infra, etiam ubi singulariter, & de per se consideranda venient, multo igitur magis eis omnibus simul junctis.

Primo nempe, & principaliter, quod stante dicto valore doctorum 700. istud dicendum veniet Monasterium Conistoriale, quoniam non esset taxatum in libris Cameræ, quodque solitum esset provideri extra Conistorium juxta auctoritates deductas eodem disc. 4. *num. 4. & seqq.* ubi allegantur *decis. in Palentina Abbatia coram Cocino, que non personam impressa inter fuit de sc. 1023. & 1039.* Quamvis enim per habentes dictum diversum sensum motivaretur, quod non esset de scriptum in libris Cameræ, neque provideri solitum esset in Conistorio, attamen advertebam idem quod ibi, quod scilicet qualitas Monasterialis juncta cum reddito ad id notabili, ex quo resultat præsumptio, quod illud habeat annexam aliquam administrationem, causare dicitur ad hunc effectum consistorialitatem; Observando, quod indultum, in quo continetur exceptio de scriptorum in libris Cameræ, & Conistorialium, loquitur disjunctivè, non autem conjunctivè, ut una istarum qualitarum sufficiat, & per consequens a tertia inane laborum esse quæret de reservationibus, vel affectibus, quoties intret casus expresse exceptuatus, in quo propterea dicitur non adesse indultum, perinde ac si illud non esset in rerum natura.

Verum ubi etiam istud motivum cessaret, adhuc in eodem persistebam sensu pro exclusione indulti ob plures reservationes, vel respectu affectiones, non cadentes sub indulto in eodem disc. 4. contentas, nam nempe, quod ageretur de vacatione per obitum Cardinalis, unde fortius advertebam intreat *Constitutionem 38. Pauli P. moderatorem indultorum*, etiam ubi agatur de familiaribus Cardinalium; Tum etiam propter appositionem manuum Papæ in concessione Commendæ, quibus observabam ad id duas alias in dicto casu non concurrentes, Ac propterea iste casus videbatur longe magis planus pro exclusione indulti, dum aderant duæ alie affectiones, una nempe appositionis manuum Papæ per dictam resignationem in ejus manibus factam per Cardinalem Barberinum; Et altera major, quod agebat de vacatione in Curia, in cujus

casu etiam indulta extraordinaria, & ampliora, qualia esse solent illa nepotum Pontificum non suffragantur præsertim in beneficiis extra Urbem, ut in specie indulti amplissimi prælati Cardinalis Barberini Nepotis ejusdem Urbani VIII. habetur *disc. 14. & 174 par. 12. recent. & in aliis*, adeo ut si ageretur de beneficio seculari collativo, nulla caderet ratio dubitandi, quod solum restringi videbatur ad præfatum motivum sententiam contrarium ob naturam Commendæ.

Verum dicebam motivum non intreat; Tum quia etiam in terminis minoris reservationis regulæ mensium, quæ in præfati nullatenus intrabat, rejecto nominatione *Gonz. ubi supra* ex auctoritate *Rota in decisionibus inferius allegandis habetur apud Lotter. lib. 3. q. 8. num. 125. & meritò*, quoniam ubi præsertim agitur de hujusmodi Monasteriis absque capitulo, vel Conventu actuali, adeo ut intreat non valeat jus electivum, revera, & de facto, nulla dignosci videtur differentia inter vacationem beneficiorum, quæ conferuntur in titulum, & hujusmodi Commendas, ac propterea citra requisitum ætatis, & alia exequantur ut *supra* disc. 59. & alibi.

Tum clarius, quoniam istud assumptum potius retorquetur, & facit in contrarium, ideoque fortius intreat affectio, atque excluditur indulta, & sic in gratiam Papæ contra indultarios, & ad quem effectum loquuntur *dec. 1. Cossador. de Privilegiis. & d. dec. 23. Putei in correctis cum aliis per Lotter. dist. 3. q. 8. n. 133. & seqq. & in decis. 1321. & 145. 1. Pema, quæ reputantur in materia magistralis, quatum prima est 141. par. 1. rec. allegat. per Lotter. ubi supra, & in dist. disc. 4.* Et quæ plures sunt canonizate apud *Burrat. & Aud. & Cavour. de quibus eodem disc. 4. n. 11. & latius apud Cocin. dec. 1064. & 1061.* & in aliis, quod scilicet Papa videtur ponere hujusmodi Monasteria in ejus manibus, à quibus non tolluntur, neque Papa dicitur dimittere, quando alicui Cardinali, vel alteri Clerico seculari commendat, sed adhuc retinere, ut propterea ad instar Commendæ date ad tempus juxta vulgum antiquum sequuto cessu, vel decessu Commendatarii, non dicatur sequi nova vacatio, sed continuare dicta retentio in manibus Papæ, quo posito longè magis exclusum remanet indultum; Et licet in *Salisburgen. 1. Aprilis 1672. coram Emeris* dicta conclusio confideretur favore indultarii; Attamen incidenter id dicitur non gustata difficultate, & de quo indulto agitur in alia *Salisburgen. hoc eod. tit. disc. 110.*

Porissimè quia in casu, de quo in dicta *Salisburgen.* agebatur de quadam Commenda accidentali, & personalis ac insolita, quia nempe agebatur de Præpositura seculari solita provideri in titulum, quam obtinebat ille, qui promotus fuit ad Ecclesiam Cathedrali, ideoque eidem data fuit retentio, cum hoc titulo commendationis personalis, quæ cessante beneficium redit ad suam naturam, quam realitatem ut tunc; Secus autem in hujusmodi Monasteriis, quæ ab antiquo ad instar beneficiorum semper commendantur tanquam per speciem provisionis in titulum, adeo ut sit differentia inter veritatis.

Hinc concludendo, consulebam, ut potius recurret ad motivum prudentiali eodem modo quo eventus docuit in casu, de quo *eodem disc. 4.* ut ita à novo Pontifice pro se ipso, vel pro persona libi grata obtineretur, dum petitio ita nimium honesta videtur tanquam per reductionem rei ad antiquum statum, quando adhuc hujusmodi reservationum, & affectionum usus non invaluerat.

MEDIOLANEN. BENEFICIORUM. Pro CARDINALI LITTA ARCHIEPISCOPO MEDIOLANI.

Com DATARIA.

Causa decisa per Rotam per Cardinales.

An

An, & quando indultum Cardinalitum capiat beneficium vacante per obitum extra Curiam promoti ad Episcopatum, cui retentio illorum ex dispensatione concessa fuit.

SUMMARIUM.

1. Felli series cum resolutione.
2. De certa reservatione resultante ab Episcopatu possessoris, & qualis esset punctus controversia.
3. De errore immemorantia super iis qua non sunt in questione, ac desuper facientium allegacionum cumulis.
4. Quod reservatio alicui ab Extravag. ad regimen edat sub indulto.
5. Examinantur auctoritates agentes de hac specie vacationis.
6. De ratione ex qua resultat vacatio beneficiorum per Episcopatum.
7. Quod non sequatur per Episcopatum in partibus infidelium.
8. De effectu quem operatur dispensatio super retentione non obtinente diverso statu incompatibili.
9. Quando non sit dispensatio preferentia, sed nova provisio.
10. Quod observantia Datarie sit deferendum, & qualis illa esse in casu.

DISC. CIV.

EXtra Curiam defuncto N. Vicecomite Episcopi omnium Vigileantium possessore controversorum beneficiorum, quorum retentio in promotione ad Episcopatum cum decreto reservationis ex Apostolica dispensatione sibi concessa fuerat, atque volente Cardinali Litta Archiepiscopo Mediolanensi in ejus Diocesi sua erant, in vim indulti Cardinali quolibet tollentis obstaculum reservationum illa concessit, cum id sequi non possit dicere, & cum sola propria auctoritate ob necessitatem ad ejusdem indulti præscriptum ratione illorum valoris incumbenter obtinendi provisionem Apostolicam, istaque per Datarium denegata sub pretextu, quod hæc species vacationis in Curia, vel apud Sedem censenda esset, ideoque non caderet sub indulto; Hinc juxta stylum remisso puncto examinando in *Rota coram Albertago Decano* post plures acerrimas dispositiones, *sub die 13. Martii 1673.* prædixit resolutio Archiepiscopo indultario favorabilis, neque quod sciam ulterior dispositionis progreßus hucvale sequutus est.

In dispositionibus itaque desuper habitis nullum cadebat dubium super reservatione in genere; Tum ob decretum in ipsa dispensatione retentionis contentum; Tum etiam quia ob qualiter Episcopalem intrat generaliter reservatio contentam in *Extravag. ad regimen* advenit *supra disc. 4.* Adeo ut nisi adesset indultum, extra controversiam esset, quod Ordinarius non possit se ingerere, quamvis in ejus mensis Otlinario vacatio sequuta esset, ut etiam agendo de hac individuo specie reservationis advenit in *Aquislana disc. 109.* & in *Saliburgensi disc. 110.* ubi quod superfluum laborum, inanemque repletionem exartatum continetur dicatur magnus apparatus in decisione in eo casu edita super hujusmodi reservationis probatione, dum secluso indulto, admittebatur tanquam certa, ideoque nulla videtur excogitabilis ratio ob quam in iis, super quibus nulla est inter partes questio, sed tanquam certa admittuntur, & præsupponuntur, hujusmodi inepii, ac superflui allegacionum cumuli fieri debent.

Prout & converso per Scriventes pro Dataria non negabatur, sed præsupponebatur, quod ubi illa species vacationis verè & propriè dicenda non esset in Curia, vel apud Sedem, non autem improprie, ac remote adeo ut reservatio oriretur solum à dicta *Extravag. ad regimen*, ob dignitatem possessoris, vel ob applicationem in manu Papæ, illa caderet sub indulto Cardinalitio quod literaliter, ac in verbis hanc speciem exprimit; Ideoque restabat tunc questio ad punctum

tum; An de una vel de altera specie vacationis ista censenda esset; Ac propterea illa remanebat potius applicationis ad factum, quam super theoria juris in abstracto, quæ juxta dictam distinctionem hodie præsupponi maxime.

In hoc autem puncto; Quamvis Scriventes pro Dataria præcipuum vim faceret in auctoritate *Sinonetta de referat. qu. 27. n. 3.* cum qua petierant *Rota apud Dunozeri. dec. 119.* & apud *Manzoni. dec. 773.* & 809. & alia quæ desuper cumulabantur; Nihilominus dicebam illas auctoritates non præterire punctum questionis, cum solum *Sinonetta, & sequaces* firmarent reservationem, vel affectionem in genere, ac propterea secluso indulto, an possit ordinarius Collator se ingerere, sed non descendunt ad hanc distinctionem, an reservatio sit de una, vel de altera specie.

Prout extra punctum questionis altera plerique alia auctoritates, quæ deducebantur, & præsertim *Garzia par. 11. cap. 6. n. 32. & Jeq. & Barbos. not. 43. num. 4.* ubi de morte est relator verborum *Garzia*, quoniam loquitur de vacatione resultante ab ipsa allegatione Episcopatus, cum præsupposito quod non esset concessa retentio, cum isto casu ego, & alii pro indultario scrībentes admittimus, quod vacatio verè sequi diceretur in Curia, ac propterea non intaret indultum, cum tunc in ipsa Curia, ipsoque Papæ Consistorio sequi dicitur vacatio per mortem civilem resultantem à promotione ad Episcopatum, & sic extra punctum præ istum questionis, qui erat quando provisio concessa fuerit dispensatio super retentione incompatibilium, quæ propterea retineretur usque ad obitum sequutum extra Curiam, an exinde dici valeat, quod fiat retroactio ad tempus, vel actum promotionis, ut propterea isto casu congruat idem quod habetur in præcedenti, in quo denegata retentione sequitur vacatio per ipsam promotionem.

Atque restat cædendo ad solam veritatem, de qua etiam responderam ante hujusmodi dispositiones ab eodem Cardinali indultario consultus, cum teneva nulla haberetur decisio, & auctoritates, quæ præterirent istum casum prædictum, mihi videbatur quod præterito officialium Datarie probabili destituta esset fundamentum, quoties agatur de pura, & simpliciter dispensatione super retentione, & adeo ut non intaret illa ratio dobandi, de qua in *Aquislana disc. 109.* Siquidem nisi lex Canonica *ca. de multa de preben. cum concordantia* introduxisset istam incompatibilitatem Episcopatus actualis, cum aliis beneficiis etiam simplicibus, quinimo & cum pensionibus, eodem modo, quo de Cardinalitatu dignitate habetur *disc. 74. de pensio n. & alibi*, utique per promotionem possessoris ad Episcopalem dignitatem, nulla sequatur effe vacatio, quæ sequi diceretur per ejus obitum, ideoque solum supervenit dignitas de per se considerata induceret reservationem resultantem à dicta *Extravag. ad regimen*, eodem modo quod resultat per allocationem aliam dignitatem, vel officiorum, & prout etiam in ipsamet Episcopali dignitate sequitur, quando illa non sit cum actuali administratione, sed solum in titulo honorifico alicujus Ecclesie in partibus infidelium, quod ex recepto Curie stylo per hujusmodi Episcopatus non vacant beneficia, neque cessant pensiones, ut advenit *disc. 45. de pensio. & alibi pluries.*

Concessio itaque dispensationis super hac retentione nullum tribuit novum titulum, sed solum tanquam per speciem præferativæ potius, quam curativæ occurrat futuræ vacationi, quæ alias ratione dictæ incompatibilitatis sequeretur, impediendo ne illa sequatur; Et per consequens possessor beneficiorum videtur in illorum possessione continuare jure proprio, ac primo tantum per remotionem obstaculi, ut in his terminis specialibus bene advenit per *Rotam apud Pen. de. 1177.* & generaliter occasione frequentiori dispensationis super retentione pensionum Ecclesiasticarum.

actuali destitutum, ab antiquo tempore in perpetuum Commendam Cardinalibus, vel aliis Clericis facultatis concessi solitam, valoris ducatorum Cameræ septingentum, per Cardinalem Barbirinum obitum, atque dimissum in manibus Urbani VIII. ille commendavit Cardinali Virginio Ursino, quo defuncto in Curia de mense Augusti 1676. Sede Papali vacante per obitum Clementis Decimi, orta dubitatione an Cardinalis Cerru Episcopus Fertetianus, in vim Indultu Cardinaliis, expresse loquentis etiam de beneficiis regularibus illum consistere possit; aliqui erant in sensu affirmativo, non obitante vacatione in Curia, & per obitum Cardinalis, ac propterea plures resisterent reservationes clausæ in corpore juris, quæ per mortem Papæ non cessant, illi inuixi fundamentum, quod in Commendis non datur vacatio de jure, & de facto, ut nunc ac propterea intrent reservationes, vel affectiones, sed dicuntur vacare ex tunc, sive ut prius juxta dec. 4. *Mobed. de Prob. & dec. 13. Puci lib. 1. in correctis alias 21. Caput. dec. 144. par. 1. cum aliis copiose deductis per Gonz. et. ad reg. 8. gl. f. 5. 8. num. 48. & seqq. ubi sumat, quod in hujusmodi commendis non intrat regula mensium, eumque idem Cardinalis, qui per triginta, & ultra annos federat in Rota, cujus etiam, per notabile tempus Decanus fuit, reclusus esset in Conclavi, ac propterea, per se ipsum materiam videre non possit, atque dubitaret, hinc meum expetiit votum pro veritate, eodem admissum modo, quo in consimili casu fecit Cardinalis Caracciolo Archiepiscopus Neapolitanus, de quo supra disc. 4.*

Diversa ita que fuit mea sententia, reputando opus despectum ex pluribus motivis, de quibus infra, etiam ubi singulariter, & de per se consideranda veniunt, multo igitur magis eis omnibus simul junctis.

Primo nempe, & principaliter, quod stante dicto valore ducatorum 700. istud dicendum veniret Monasterium Conventuale, quamvis non esset taxatum in libris Cameræ, quodque solitum esset provideri extra Consistorium juxta auctoritates deducas eodem disc. 4. num. 4. & seqq. ubi allegantur de cons. in *Palatina Abbatia coram Coccone, qua postmodum impressa insertus de sf. 1023. & 1039. Quamvis enim per habentes dictum diversum finem motivaretur, quod non esset descriptum in libris Cameræ, neque provideri solitum esset in Consistorio, attamen advertendam idem quod ibi, quod scilicet qualitas Monasterialis juncta cum redditu ad hoc torabili, ex quo resultat præsumptio, quod illud habeat annexam aliquam administrationem, causare dicitur ad hunc effectum consistorialitatem; Observando, quod indultum, in quo continetur exceptio descriptum in libris Cameræ, & Consistorialium, legitur disjunctivè, non autem conjunctivè, ut una istarum qualitarum sufficeret, & per consequens avertendam inanem laborem esse querere de reservationibus, vel affectionibus, quoties intret casus expresse exceptus, in quo propterea dicitur non adesse indultum, petendè ac si illud non esset in rerum natura.*

Verum ubi etiam istud motivum cessaret, adhuc in eodem persistebam sensu pro exclusione indulti ob plures reservationes, vel respectivè affectiones, non eadentes sub indulto in eodem disc. 4. contentas, unam nempe, quod ageretur de vacatione per obitum Cardinalis, unde fuit advertendam intrare *Constitutionem* 8. *Pauli P. moderatorem indultorum*, etiam ubi agatur de familiaribus Cardinalium; Tum etiam propter appositionem manuum Papæ in concessione Commendæ, quibus observandum addi duas alias in dicto casu non concurrentes, Ac propterea iste casus videbatur longè magis planus pro exclusione indulti, dum aderant duæ aliæ affectiones, una nempe appositionis manuum Papæ per dictam resignationem in ejus manibus factam per Cardinalem Biberinum; Et altera major, quod ageretur de vacatione in Curia, in cujus

casu etiam indulta extraordinaria, & ampliora, qualia esse solent illa neporum Pontificum non suffragantur præsertim in beneficiis extra Urbem, ut in specie indulti amplissimi præfati Cardinalis Barbirini Nepotis ejusdem Urbani VIII. habetur disc. 14. & 174. par. 12. recent. & in aliis, adeo ut si ageretur de beneficio sacculari collativo, nulla caderet ratio dubitandi, quæ solum restringi videbatur ad præfatum motivum sententium contrarium ob naturam Commendæ.

Verum dicebam motivum non intrare; Tum quia etiam in terminis minoris reservationis regulæ mensium, quæ in præfati nullatenus intrabat, rejecto nominatim *Gonz. ubi supra* ex auctoritate *Rota in decisionibus inferius allegandis habetur apud Lotter. lib. 3. q. 8. num. 125.* & metito, quoniam ubi præsertim agitur de hujusmodi Monasteriis absque capitulo, vel Conventu actuali, adeo ut intrare non valeat jus electivum, revera, & de facto, nulla dignoscitur differentia inter vacationem beneficiorum, quæ consueverunt in titulum, & hujusmodi Commendas, ac propterea circa requisitum ætatis, & aliæ exequantur ut supra disc. 95. & alibi.

Tum elarius, quoniam istud assumptum potius retorquetur, & facit in contrarium, ideoque fortius intrat affectio, atque excluduntur indulta, & sic in gratiam Papæ contra indulgarios, & ad quem effectum loquuntur dec. 3. *Cassador. de Privile. & d. dec. 13. In rei in corre. cum aliis per Lot. dict. 3. q. 8. n. 125. & seqq. & in dec. 1321. & 1451. Penitusque reputantur in materia magistralis, quarum prima est 141. par. 1. rec. allegat. per Lotter. ubi supra, & in dict. disc. 4. Et quæ plures sunt canonizantur apud *Burrat. & Aard. & Cavalet. de quibus eodem disc. 4. n. 11. & latius q. ad Coccon. dec. 1004. & 1061. & in aliis, quod scilicet Papa videtur ponere hujusmodi Monasteria in ejus manibus, in quibus non tolluntur, neque Papa dicitur dimittere, quando alicui Cardinali, vel alicui Clerico seculari commendat, sed adhuc retinere, ut propterea ad instar Commendæ date ad tempus juxta usum antiquum sequuto cello, vel decessu Commendatarii, non dicatur sequi nova vacatio, sed continuare dicta retentio in manibus Papæ, quo posito longè magis exclusum remanet indultum; Et licet in *Salsburgens. 1 Aprilis 1672. coram Emerx* dicta conclusio consideretur favere indultarii; Attamen incidenter id dicitur non gustata difficultate, & de quo indulto agitur in alia *Salsburger. hoc eod. sit. disc. 110.***

Possimè quia in casu, de quo in dicta *Salsburgens.* agebatur de quadam Commenda accidentali, & personalis ac insolita, quia nempe agebatur de Præpositura seculari solita providi in titulum, quam obtinebat ille, qui promotus fuit ad Ecclesiam Cathedrali, ideoque eidem data fuit retentio, cum hoc titulo commendationis personalis, qua cessante beneficium redit ad suam naturam, quam reassumit ut tunc; Secus autem in hujusmodi Monasteriis, quæ ab antiquo ad instar beneficiorum semper commendantur tanquam per speciem provisionis in titulum, adeo ut sit differentia merè verbalis.

Hinc concludendo, consulebam, ut potius recurreret ad motivum prudentiale eodem modo quo eventus docuit in casu, de quo eodem disc. 4. ut ita à novo Pontifice pro se ipso, vel pro persona libi grata obtineretur, dum petito ita nimium honesta videtur tanquam per reductionem rei ad antiquum statum, quando adhuc hujusmodi reservationum, & affectionum usus non invaluerat.

MEDIOLANEN. BENEFICIORUM,

Pro CARDINALI LITTA ARCHIEPISCOPO
MEDIOLANI.

Cum DATARIA.

Casus decisus per Rotam per Cardinales.

An

An, & quando indultum Cardinalium capiatur beneficiis vacantia per obitum extra Curiam promoti ad Episcopatum, cuius retentione illorum ex dispensatione concessa fuit.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series cum resolutione.
- 2 De certa reservatione resiliante ab Episcopatu possessoris, & qualis esset punctus controversia.
- 3 De erroris, nomenclaturarum super iis qua non sunt in questionibus, ac de super facientium allegationum cumulis.
- 4 Quod reservatio ariens ab Extravag. ad regimen stat dat sub indulto.
- 5 Examinantur auctoritates agentes de hac specie vacationis.
- 6 De ratione ex qua resultat vacatio beneficiorum per Episcopatum.
- 7 Quod non sequatur per Episcopatum in partibus infidelium.
- 8 De effectu quem operatur dispensatio super retentione non obitante diverso statu incompatibilis.
- 9 Quando non sit dispensatio preservativa, sed nova provisio.
- 10 Quod observantia Dataria sit deferendum, & qualis illa esset in casu.

DISC. CIV.

Extra Curiam defuncto N. Vicecomite Episcopi omnium Vigileantem possessorum controversarum beneficiorum, quorum retentione in promotione ad Episcopatum cum decreto reservationis ex Apostolica dispensatione sibi concessa fuerat, atque volente Cardinali Litta Archiepiscopo Mediolanen. in cuius Diocesi sua erant, in vim indulti Cardinalitii tollentis obstaculum reservationum illa conferre, cum id sequi non posset directè, & cum sola propria auctoritate ob necessitatem ad ejusdem indulti præscriptum ratione illorum valorum incumbenter obtinendi provisionem Apostolicam, istaque per Datarium denegata sub prætextu, quod hæc species vacationis in Curia vel apud Sedem censenda esset, ideoque non caderet sub indulto; Hinc juxta stylium remisso puncto examinando in *Rota coram Albergato Decano* post plures acriteras dispositiones sub die 13. Martii 1673. prædicti resolutio Archiepiscopo indultario favorabilis, neque quod sciam ulterius dispositionis progreffus huculque sequatur esset.

In dispositionibus itaque desuper habitis nullum cadebat dubium super reservatione in genere; Tum ob decretum in ipsa dispensatione retentionis contentum; Tum etiam quia ob qualitatem Episcopalem intiat generaliter reservatio contenta in Extravag. ad regimen, ut advertitur supra disc. 4. Adeo ut nisi adesset indultum, extra controversiam esset, quod Ordinarius non posset se ingerere, quamvis in ejus mensis Ordinatio vacatio sequuta esset, ut etiam agendo de hac indivisibili specie reservationis advertitur in *Augustina disc. 109.* & in *Saliburgens. disc. 110.* ubi quod superfluum laborem, inanemque repletionem exartatum continere dicatur magnus apparatus in decisione in eo casu edita super hujusmodi reservationis probatione, dum secluso indulto, admittebatur tanquam certa, ideoque nulla videtur excogitabilis ratio ob quam in iis, super quibus nulla est inter partes questio, sed tanquam certa admittuntur, & præsupponuntur, hujusmodi inepti, ac superflui allegationum cumuli fieri debeant.

Prout è converso per Scribentes per Dataria non negabatur, sed præsupponebatur, quod ubi illa species vacationis verè & propriè dicenda non esset in Curia, vel apud Sedem, non autem impropiè, ac remorè, adeo ut reservatio omitteret solvendi dicta Extravag. ad regimen, ob dignitatem possessoris, vel ob appositionem manuum Papæ, illa caderet sub indulto Cardinalitii quod literaliter, ac in verbis hanc speciem exprimat; Ideoque testificabatur questio ad punctum

tum; An de utra vel de altera specie vacationis ista censenda esset; Ac propterea illa remanebat potius applicationis ad factum, quam super theoria juris in abstracto, quæ juxta dictam distinctionem hodie præsupponi necesse est.

In hoc autem puncto; Quamvis Scribentes pro Dataria præcipuam vim facerent in auctoritate Simonetta de reservat. qu. 27. n. 5. cum qua pertransit *Rota apud Dunozer. dec. 119.* & apud *Manzoni dec. 775.* & 809. & alie quæ desuper cumulabantur; Nihilominus dicebam illas auctoritates non percutere punctum questionis, cum solum Simonetta, & sequaces firmarent reservationem, vel affectionem in genere, ac propterea secluso indulto, an possit ordinatus Collator se ingerere, sed non descendunt ad hanc distinctionem, an reservatio sit de una, vel de altera specie.

Prout extra punctum questionis erant pleræque alie auctoritates, quæ deducebantur, & præsertim *Garcia par. 11. cap. 6. n. 32.* & seq. & *Barbof. not. 43. num. 4.* ubi de more est relator verborum *Garcia*, quoniam loquitur de vacatione resiliante ab ipsa affectione Episcopatus, cum præsupposito quod non esset concessa retentio, cum isto casu Ego, & alii pro indultario subibentes admittimus, quod vacatio verè sequi diceretur in Curia, ac propterea non intraret indultum, cum tunc in ipsa Curia, ipsoque Papæ Consistorio sequi dicitur vacatio per mortem civilem resiliantem à promotione ad Episcopatum, & sic extra punctum prædictum questionis, qui erat quando provisio concessa fuerit dispensatio super retentione incompatibilium, quæ propterea retineatur usque ad obitum sequentum extra Curiam, an exinde dici valeat, quod fiat retrotractio ad tempus, vel actum promotionis, ut propterea isto casu congruat idem quod habetur in præcedenti, in quo denegata retentione sequitur vacatio per ipsam promotionem.

Atque etiam attendo ad solam veritatem, de qua etiam responderam ante hujusmodi dispositiones ab eodem Cardinali indultario consultis, cum revera nulla haberentur decisiones, & auctoritates, quæ percuterent istum casum prædictum, mihi videbatur quod præteritis officialium Datarie probabili destituta esset fundamentum, quoties agitur de pura, & simpliciter dispensatione super retentione; ad id ut non intraret illa ratio dubitandi, de qua in *Augustina dicta disc. 109.* Siquidem rursus lex Canonica c. de multis de preben. cum concordantibus incedit illis etiam incompatibilitatem Episcopatus actualis, cum aliis beneficiis etiam simplicibus, quinimo & cum pensionibus, eodem modo, quo de Cardinalitii dignitate habetur disc. 76. de pensionibus & aliis, utique per promotionem possessoris ad Episcopalem dignitatem, nulla sequatur esset vacatio, quæ sequi diceretur per ejus obitum, ideoque solum superventura dignitas de per se considerata induceret reservationem resiliantem à dicta Extravag. ad regimen, eodem modo quo resultat per affectionem aliarum dignitatum, vel officiorum, & prout etiam in ipsam Episcopali dignitate sequitur, quando illa non sit cum actuali administratione, sed solum in titulo honorifico alicujus Ecclesie in partibus infidelium, quod ex recepto Curie stylo per hujusmodi Episcopatum non vacant beneficia, neque cessant pensiones, ut advertitur disc. 43. de pensionibus, & aliis pluribus.

Concessio itaque dispensationis super hac retentione nullum tribuit novum titulum, sed solum tanquam per speciem preservativæ potius, quam curativæ occurrat futuræ vacationi, quæ alias ratione dictæ incompatibilitatis sequitur, impediendo ne illa sequatur; Et per consequens possessor beneficii cum vicere in illorum possessione continuare jure proprio, ac primo tanquam per remotionem obstructi, ut in his terminis specialibus bene advertitur per *Rotam apud Pen. de 1177.* & generaliter occasione frequentioris dispensationis super retentione pensionum Ecclesiasticarum.

carum, non obstante statu conjugali, & bigamia, seu militia, latè apud *Ulf. de off. 355. & 395. & de off. 355. post Zuff. de legum. proc.* & advenit frequenter in dicto ut de pension. occasione agendi de indultis super pensione non obstante statu incompatibili conjugali, vel militari, aut regulari, cum sit punctus ibidem frequenter peractus; Si etenim ille, qui alias ex vi morbi naturaliter moriturus, à Deo per intercessionem aliquis Sancti, vel ad preces aliquis Servi Dei gratiosam obineat restitutionem sanitatis, vel quod ab aliquo excellenti Medico cum iuguro, ac singulari antidoto curetur; Aut quod condemnato ad poenam capitis Princeps concedat gratiam, ac propterea liberetur ab imminente periculo mortis, non tamen dici potest, quod ille censendus veniat novus homo obtinens novam vitam à priori diversam, sed dicitur continuare in priori vita cum impedimento mortis, ne illa sequatur.

Tunc etenim intrat quæstio potius idealis per Feudistas præsertim disputari solita, an Lazarus resuscitatus recuperet secundum, magis vtrò disputari solita per Theologos, qui quandoque nimis immorari solent pro exercendo ingenio in huiusmodi quæstionibus idealibus, quarum nulla sit praxis, an mortuus resuscitatus retineat, vel reassumat antiquos caractères, necne, quam lo vorè, ac naturaliter sequuta esset mors, deinde quæ miraculo è concessa esset vita juxta casum Lazari, ut in hoc puncto sequi diceretur, quando denegata dispensatione preventiva super retentione per promotionem ad Episcopatum, verè sequuta, & consumpta esset vacatio, postmodum vero tanquam per speciem novæ provisionis ex integro eidem jam constituto in statu Episcopali, denovo Papa beneficium conferat; Secus autem ubi id sequatur per viam preventivæ dispensationis, per quam occurratur futuræ vacationi ne sequatur perinde ac si non adesset lex Canonica induciva istius incompatibilitatis, vel quod ageretur de Episcopatu in partibus.

Magna quoque altercatio, potius inter feudistas, quam inter Juristas, utpote in puncto potius facti, quam juris facti circa observantiam Datariz, cui nimirum deferendum venit, cum illa dicatur organum Papæ; ut frequenter sub diversis materiis adveniat occasione agendi de viis subreptionis, vel obreptionis, vel defectus intentionis, ac etiam *dist. 9. in relat. Cur.* Siquidem Scribentes pro Dataria deducebant quam plures provisiones Apostolicas beneficiorum possessorum per Episcopos in illis Diocesis, in quibus adessent Cardinales indultarii; bconverso autem Scribentes pro hac parte dicebant, quod exempla non concluderent, utpote per cententia primum casum vacationis sequente per ipsam promotionem ad Episcopatum sine retentione, presupponendo, quod nullum daretur exemplum in casu præciso vacationis per obitum extra Curiam illius Episcopi, cui concessa fuerit retentio; Quinimo retorquebant argumentum ratione discretivæ, seu diversæ formæ providendi in una, ac altera specie, idque mihi videbatur magnum, nimirum convincens argumentum huic parti favorabile, quod scilicet quando Papa denegat retentionem, ad id ut provisio fiat per promotionem, tunc adhibet diversa forma provisionis, quam per vacationem in Curia, & apud Sedem, quando vero sequitur vacatio per obitum extra Curiam illius Episcopi, cui concessa fuit retentio, fit provisio sub diversa forma tanquam de reservato; Ista namque discretiva subsistente, dicendum, etiam cum sensu veritatis, quod casus remanere videbatur planus pro hac parte.

ROMANA BENEFICIATUS S. PETRI,
PRO CAPITULO SEU CANONICO HEBDO-
MADARIO.

Responsum pro veritate.

De familiaritate Papæ ad effectum reservationis Apostolicæ; An probetur per assertionem ejusdem Papæ in provisione illius, per cujus obitum beneficium vacat.

SUMMARIUM.

- 1 Facti series.
- 2 Familiaritas facta, & in verbis tantum non inducit reservationem.
- 3 De differentia inter præjudicium officialium Dataria pro expeditione gratis, & præjudicium Ordinarii collatoris.
- 4 Quid referat provisionem cum narrativa familiaritatis esse motu proprio, vel ad supplicationem.
- 5 An totum probet familiaritatem, & quid operetur.
- 6 Quid ista sint quæstiones facti potius, quam juris, & de erroribus pragmaticorum in huiusmodi quæstionibus.

DISC. CV.

PRæsuppositio in facto, quod ille, per cujus obitum de mense Martii 16. vacaverat Beneficium Basilica Vaticanæ, ante illius assignationem sub Alexandro VII. dum esset Secretarius S. aus Cardinalis Julius Rospigliuosi, fuisset verus ex ejusdem Secretariæ operarii, nuncupatus *Minutari*, sub eodem tamen Pontifice à servitio dimissus, quodque idem Cardinalis ad Pontificatum immediatè evedtus fuisset nomine Clementis IX. noluisse quidem ad munus illum redintegrare, sed cum providisset de dicto Beneficio, in cujus provisione enunciaretur ejus familiaris, & continuis commensalis; Hinc prætendens Dataria, quod collatio ad se spectaret ob reservationem à familiaritate Apostolica resultantem; Ex parte Canonici Balleani, hebdomadarii, ad quem ratione pluries enunciati, & commendati Turni, collatio pertinebat, desuper consultus fui; An dicta assertio contenta in Apostolica provisione defuncti facta motu proprio, probaret familiaritatem, quamvis de illa, neque ex titulo, neque aliunde post adeptum Beneficium constaret, communicatis aliorum responsis, in quorum aliquibus ad favorem Capituli, & Canonici simpliciter fundamentum constituebatur in *dec. 69. par. 4. divers. in fin.* ubi quod familiaritas facta, vel privilegiativa non sufficit utpote assenti solita ad diversum effectum obtinendi expeditionem gratis; Alii verò dubitarent ex eo, quod in dicta decisione fundamentum præcipuum constituitur in eo, quod provisio esset ad Patris supplicationem; Scus autem ubi motu proprio, cum tunc non requiritur justificatio aliunde.

Respondi quod bene motivaretur difficultas super incognita dictæ decisionis applicatione, sed non per hoc cessaret jus Ordinarii collatoris, quatenus in prædicta veritate, ut supponebatur, vera familiaritas non adesset, cum suis pluries superius recensitis notoriis requisitis mentis, & dentis, ut præsertim *de dec. 6. & 11. & alibi*, quoniam ad effectum reservationis ex isto capite vel alio simili non attenduntur verba, vel fictiones, sed attenduntur facta cum mente, & dente, ideoque si la narrativa Papæ, vel alterius non sufficit juxta *conf. Gemiani* 128. n. 1. quoniam huiusmodi narrativa ficti solent, motum gerendo provisum ad prædictum favorabilem effectum obtinendi literarum expeditionem gratis; Quoniam licet etiam iste adus dicatur præjudicialis officialibus Cancellariæ Apostolicæ, atamen eorum magnum numerum, præjudicium respectu singulorum dicitur exiguum, & non vultum considerabile comparatione favoris provisi, cui talis gratia fiat; Secus autem ad alium effectum considerabilis præjudicii directi, quod ita fiat Ordinarius Collator.

Assertionem autem facti motu proprio, non autem ad supplicationem Patris, illum operatur effectum, &

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 Quod etiam prothonotarius inferior indicat reservationem.
- 3 De differentia inter illos, qui sunt directi, ac indirecti, ut creati a Papa, & illo, qui ab aliis in cri-ribus.
- 4 Quomodo dicatur consensu de implemento conditionum contentarum in literis de maiori.

DISC. CVI.

CREATUS Prothonotarius Dominicus Valdes per Collegium Prothonotariorum participantium juxta indultum Sixti V. enumeratum *disc. 44. in rel. Cur.* pro eundem licentiam obsequantibus obtinuit Dominicus monitorium ab A. C. earum tenore inferito, atque decedens declaravit esse in dicto gradu constitutum, indicando ubi iam propriæ domi præfatum monitorium, cum inscriptione literarum retineret; Hisque sic stantibus consultus fui pro veritate, forsitan ex parte illius, qui scholiæ iam. alique beneficia per dicti Dominici obitum in mense ordinatio vacante, atque ab Ordinario provisa, obtinuerat à Dataria, vel ab intereunte debet tanquam reservata.

Respondi planam videre affirmativam pro reservatione, dicto facto præsupposito, quoniam licet apud antiquioris subdubio foret. An dispositio *veritas* *gaus* ad *re. unca*, quæ loquitur de notariis, intelligenda veniat solum de illis, qui sunt de numero participantium in ista qualitate Prælatum consensu, utpote ab antiquo in ipsa primitiva Ecclesiæ deputati ad conscribenda acta Martyrum, juxta deducta *in d. disc. 44. in rel. Cur.* vel conveniat etiam hujusmodi inf. i. aibus Prothonotariis potius honorariis, Et quatenus sic, an solum illis, qui in mediâte per Papam creati sunt, vel etiam illis, qui mediâte per istud Collegium, sive per Cardinales Legatos, aut Nuncios Apostolicos, & alios, qui in eorum facultatibus talem habent potestatem; Attamen hodie receptum est, adeo ut amplius non eadem questio inter istos dicitur tales, eorumque beneficia sint reservata, & deductis *supra d. c. s. num. 24. & 25. & in junctis ad in. 64. ad 47. cum ibi relatis*; ac propterea alia dignosci non videtur differentia inter hujusmodi inf. i. oes Prothonotarios, qui directi, & immediate creati sunt à Papa per solitas literas in forma Brevis, & illos, qui mediâte per d. inferiores, quod priori casu stante notabili impensa pro literarum expeditione, alia non videatur necessaria probatio ejus consensus, & acceptationis, minisque implementi forme, quorum utrumque requiritur in altera specie; Ideoque facti potius, quam juris dicebam remanere questionem in hujusmodi mediâris super dicta justificatione acceptationis, & implementi.

Applicando autem ad rem, quatenus pertinet ad prædictum requisitum acceptationis, videbatur esse indubitable, tum quia etiam ista creatio, quæ fiat per dictum Collegium aliqua exigit sumptum considerabilem, tum etiam ab alium sumptum erogatum in expeditione monitorii Auditoris Cameræ, necnon ob ejusdem monitorii retentionem propriæ domi, dictamque declarationem ab eodem moriente factam in re, in qua nullum habebat interesse, cum ul. ejus interesset, an beneficia per ejus obitum vacatura providenda essent per Sedem Apostolicam, vel per Ordinationem; Idemque dicebam de alio requisito implementi conditionum contentarum in literis, quoniam in eisdem disponebatur quod Auditor Cameræ deberet et assistere pro observantia privilegiorum, & presentium, postquam juramentum præstiterit, atque soli professionem emisit, ideoque ne admitti debeat delictum in Curia Officiali primatio, & adeo qualificato præsumptio est, quod

quæ sem confiterabilem, quod proviso tanquam de reservato non incumbit onus justificandi narrativam, quæ sola sufficit, donec probetur contrarium, utpote provisum ab Ordinatione Collatore, in quem onus probandi veritatem transfunditur ob solitam virtutem, vel operationem præsumptionis, sed non tollit substantiam veritatis, ubi ista sit in contrarium, ex iis, quæ generaliter de gratiis, & provisionibus motu proprio habentur late collecta apud Galv. de *clausulis*, *oel. 2. num. 21. & Gonz. il. ad re. 8. glof. 2. num. 5. add. ad Baratt. d. c. 202. & passim*; Et in terminis specialibus bene *disc. 32. par. 3. d. c. 202. dec. 202. num. fin. par. 4. r. c. add. ad Greg. d. c. 239. lit. 8. Amayd. de stylo Dat. v. l. 1. 633. n. 35. & 47.* Atque ubi auctoritates non habentur, ad id sufficere dicebam prædictam solam regulam generalem, de qua *Lostrinus lib. 2. quest. 32. n. 138 & passim*; quod solita familiaritas non est res, quæ inducatur, vel timentur cum veris, & cum privilegiatiis fictionibus, nisi quando ita expresse dispensatur, ut est in illa familiaritate, quæ annexa est aliquibus officiis; & Prælatibus ex infinuatis *supra disc. 3. & alibi*, sed exigit veritatem facti in mente, & dente.

Quinimo ubi etiam talis narrativa comprobata quoque esset à descriptione in rotulo familiarum, adhuc tamen angustius quidem, ac fortior efficitur dicta præsumptio, quæ ex narrativa Papæ refutatur; Ac propterea majori probationis conclusionis onere prematur ille, qui negativam allegat, ut bene illam coarctare teneatur, quod videtur difficile, sed non tollit illius potentiam, ac propterea quando bene consideratur, tunc veritas attendenda venit, quoniam sola descriptio in rotulo apta est inducere unum ex duobus substantialibus requisitis, illud nempe mentis, sed non supplet alterum deficiens.

Poss. datum vero responsum cum dicto præsupposito, audivi, quod ex parte officialium Datariæ præcederet illius insufficiens stante, quod defunctus relictus esset descriptus in rotulo, & quod supponeretur, quod habuisset quoque partem dari solitam, ac propterea dicebam, quod hujusmodi questionem consensu non veniant juris, sed facti ex istius qualitate, & circumstantiis decidenda, cum theoria, de qua supra, & sit vera, punctus autem consistat in applicatione regulanda ex singulorum casuum circumstantiis, & justificationibus, adeo ut intraret quoque consuetus pragmaticorum error in omni materia frequenter damnatus, & incultus, præsertim in illa ultimarum voluntatum facienda desuper tam in responsis Consulentiis, quam in decisionibus iustitias, ac superfluis cumulos conclusionum, & allegationum, cum præsupposita theoria, indicando solum breviter unam, vel modicas auctoritates, in quibus concordantes cumulentur, insistendum sit in bona, & congrua applicatione ex circumstantiis facti accurate, & judiciose ad propositum consideratis, sed malum hujusmodi pragmaticorum, qui ut plurimum sunt testes de auditu, atque non sciunt res per causas, in hoc consistere solet, quod nimium abundant in prima parte, deficient vero, vel nimium pauci sunt in secunda, adeo ut eis congruat id, quod de prodigiis dicti solet, quod abundant in superfluis, deficient autem in necessariis, dum sapientia magnum, ac improbum adhibendo laborem in dicto cumulo decisionum, & allegationum, ignorant factum atque ad illud nullatenus reficiuntur.

ABULEN. SCHOLASTRIÆ.

Responsum pro veritate suppressi nominibus.

De reservatione ex capite Prothonotariatus, quando intrat, illeque dicatur bene probatus, necne.

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

† Vide supra disc. 80. & sub tit. de Regul. disc. 15. & 36.

De Sequestro beneficii, quando intret, & quales effectus producer.

SUMMARY.

- 1 *Distinguitur species sequestrorum.*
- 2 *Regulariter est prohibitum sequestrum.*
- 3 *Etiā in beneficiālibus.*
- 4 *Fallit, ubi possessio est attenuata.*
- 5 *Vel ubi possessio est vacua.*
- 6 *Vel ubi duo continentur de possessione.*
- 7 *Vel si possessio est nulla.*
- 8 *De Dilemmate in la materia.*
- 9 *Inrat sequestrum ob recursum ad laicos.*
- 10 *Item ubi petatur remissoria.*
- 11 *Vel ubi adest periculum aut iusta causa.*
- 12 *De sequestro ratione reservationis.*
- 13 *Istud sequestrum non privat possessione.*
- 14 *Solet demandari pendente inspectione super bono iure.*
- 15 *Quod non possit dari in hac materia regula certa.*
- 16 *De sequestro in vim Clementine ratione sententia.*
- 17 *Sive sit sententia in petitorio, sive in possessorio.*
- 18 *Declaratur, de quo possessorio intelligitur.*
- 19 *Procedat in quocunque beneficio, ac etiam in commendis & dignitatibus Religiosis etiam alijmystica.*
- 20 *In vim sententia in petitorio inrat sequestrum, etiam si possessor obtinuisse sententiam in possessorio.*
- 21 *Etiā si absentia fuerit appellatur, & iudex appellacionis potest apponer.*
- 22 *Quid ubi dictum sit de nullitate sententia.*
- 23 *Istud sequestrum non apponitur sine sententia, secus autem alterum provisionale.*
- 24 *Sequestrum in vim clementina non apponitur nisi in rota.*
- 25 *An & quando in una vel altera specie admittatur causio.*
- 26 *Quomodo unum vel alterum sequestrum tollatur seu cesset.*
- 27 *Quid ubi iniussu sit appositum.*
- 28 *Unde sequestrum in vim Clementine tollit possessionem, & alio efficitur operator.*
- 29 *De pœni violationis unius, vel alterius sequestri.*
- 30 *Sola decretatio sequestri sine efficiatione non tollit possessionem.*
- 31 *Quando tollatur sequestrum de consensu partiu.*
- 32 *Apponitur in vim iusta sententia, tunc autem ubi dualata essent, & quando dicitur unica, vel duarum tunc.*
- 33 *Denegatur, ubi possessor prius obtinuisse sententiam favorabilem, quod declarat.*
- 34 *Denegatur etiam contra triennale possessorem cum suis declarationibus.*
- 35 *In causis in quibus non intrat sequestrum in vim clementina, sed intrat alterum sequestrum provisionale, an sit decrendum pars fructuum pro alimentis & sumptibus suis.*
- 36 *Etiā in vim sententia iudicis inferioris apponi solet sequestrum provisionale.*
- 37 *Qui debeat esse sequester, & an deputari possit unus ex ipsissimis colligantibus.*

DISC. XCVIII.

Duplicem habemus speciem fequeſtri beneficio-
rum, unam ante ſententiam ex diſpoſitione, vel
ratione generali juris communis: Alteram vero poſt
ſententiam ex particulari diſpoſitione *Clementina uni-*
ca de fequeſtratione poſſeſſionis & ſententium; Nimirum
quod inter ſe huiusmodi fequeſtra diffi-
runt, tam circa ordinem ſuper appoſitione, quam circa effe-
ctus ex una, vel altera fequeſtri ſpecie reſultantes: Quare de illis
diſtinctè agendo.

Quatenus pertinet ad primam speciem magis generalem, sub qua cadit omnis casus sequestri, extra

dictum particularem in vim *Clementine*; Regula est, quod si lud est prohibitum, quoniam incipiendum non est ei sequendo ad rem. in cap. de *fraternitatis piffessionis*; & *fructuum*, & l. *nunca*, Cod. d. *prohibet sequi* *fratratione* &c. idque est regula generalis, de qua in aliis materiis indistinctibus, quique limitationibus habetur pluries actum *sub tit. de uicis*, atque cadunt etiam beneficia, quoniam cum in hac materia non reperiuntur in jure exceptum, idcirco prohibitum non est stare *lib. regula*, ut in specie *Lotter. lib. 3. qu. 1. n. 162. & sequen.*

Limatur autem regula prædicta; Primò, ubi pos-
sibile esset attentata; *Letter. dista. q. 11. num. 17. &*
sequen. Gonzal. ad reg. 8. §. 7. præm. ali. num. 57. Greg.
decis. 10. & 91. Cavalier. decis. §. 92. & frequenter. cum
sit receptum & quotidianum.

• Limitatur secundò, ubi possessio beneficii sit vacua, cum tunc nemini præjudicium inferri dicatur, cap. *non* *vis*, de *off. Ordinarii* cum concedi, per *Gonza.* dicto 67. præmissi, *num.* 24. *Baratt.* dec. 900. *num.* 1. decif. 185. *num.* 1. & 186. *num.* 2. par. 2. r. 6. cum aliis suprà occasione possessionis orientata.

Illaque limitatio extenditur etiam ad casum, in quo possessio verè ac de facto non sit vacua, sed plures contendunt possidere, atque utriusque possessio sit turbida, ita ut incertum sit, quis verè sit possessor, nam tunc apponitur sequestrium tanquam in possessione vacua. *Seraph. dec. 732 n. 5. dec. 701. par. 2. rec. Burat. dec. 127 num. finali. Duran. dec. 143 num. 3.*

Pro ut si possessio non esset attentata, sed nulla, quoniam tunc habetur etiam pro vacua, cum non 7
entis nulla sunt partes, ut advenit apud Greger. dec. 251.
in fine.

Ideoque ubi petitur sequestum contra eum, qui nulliter vel attentate de facto se intrusit in possessione, quam ipse nreget, proceditur cum Dilemmate; Aut possessio est vacua; Aut plena; Si est plena, consequenter nulla vel attentata, ideo sequestranda; Et si est vacua, multo magis, ut de hoc Dilemmate in specie habetur *dec. 94. num. 1. & 2. p. 10. rec.* atque ita cum eo evirantur omnes disputationes.

Limittatur tertiò dicta regula, contra recurrentes ad
judices laicos, atque ita impedimenta præstantes exe-
cutioni litterarum Apostolicarum seu prosecutioni
causæ beneficiæ, quoniam inter alias pœnas statutas
contra recurrentes videtur ista appositionis effectui.
conz. al. dicto 6.7. pœnamali. p. 1118. 36.

Quarto limitatur, ubi ex parte possessoris peratur remissio, vel compulsio specialis, per quam impediatur cursus causæ, & ne procedatur ad sententiam sine expeditionem, tunc enim ob præsumptam malitiam occasione concedendi remissionem, beneficium ponitur sub sequestro juxta *de iis. l. 13. Capitularem. par. 3. in in. 2. Gonz. dicto 6. 7. præqum. n. 35. Litter. dicta q. 11. n. 7. dicta q. 475. & 485. par. 5. rec. & habetur *de iis. l. 17. in materia remissionis in beneficiis.**

Quinto limitatur, ubi generaliter concurrat iusta causa, ob quam interet iudicis arbitrium, puta ob periculum animarum, vel utilitatem Ecclesie, sive ubi adest timor disparitionis, & ne iudicium reddatur elusorium cum similibus iudicis prudenti arbitrio pensandis. *conz. al. dicto §. 7. proem. num. 27. Lott. dist. q. 1. n. 175. de de. 469. par. 3. divers. lib. 3. dec. 215. num. 5. par. 4. rec. tunc §. 2. sub tit. de iudicis.*

Sexto limitatur, ubi summarie constat de reserva-
tione juxta Constitutionem 7. Pii V. Gonzal. dicto §. 7.
Marscott. lib. 2. var. cap. 77. num. 44. & sequen. Lott.
lib. 3. qu. 11. num. 168. Rota in Nicen. Prioratus §. de
cenobio 1612. coram Gratia.

Ita verò species sequenti, tanquam provisionalis, & ex iudicio officio, magis percutere dicitur fructus seu nudam detractionem, quam substantiam seu possessionem beneficii; Et consequenter quidquid dicatur, *per Adrien. ad Bursat dec. 156. n. 17.* verus ac receptum est.

est, quod non privat possessione, ut dec. 369. num. 10. & sequen. par. 6. rec. plenè in *Assanen. Decanatus*, 6. Novembris 1645. coram *Ghislerio*, in *Evangelina parochialis*, 4. Julii 1661. coram *Ninot*, de qua causa habetur actum infra sub titulo de parochiis; Unde propter

quando plures contendunt possidere, stylus est apponendi sequestrum, ac mandandi videri de bono iure in eadem ecclesiam manentibus pro ista concedenda ei, cui dignoscitur bonum ius assistere, Cumque materia istius sequestri provisionalis sit merè arbitraria, hinc proinde certam ac determinatam regulam

generalem non recipit, sed determinatio pendet à singulorum casuum particulari qualitate & circumstantiis, Quo veto ad alteram speciem sequestri resistentis

ad d. Clementina unica de sequestratione possessionis & fructuum, Regula est, quod lata sententia ad favorem petitoris contra possidentem, apponitur sequesterum super beneficio iuxta eandem dispositionem dictæ Clementina, ibique Bonifacius & Cardinalis ac alii, de quibus *Vstr.* in præxi lib. 7. cap. 2. Gonzales d. 5. 7. promissis. & ceteri, de quibus infra

Ampliat primum dicta Regula, five sententia sit in petitorio, five in possessorio, ut literaliter probat idem

text. ac advertunt allegari, & habetur per *Rotam* in *Cassanen. parochialis* 26. Junii 1662. *Bichio*, impressi. post *Tondus*, de pension. decis. 50. Quod tamen intelligitur, ubi sententia lata sit in possessorio principia iter & de per se inrenato, quod ordinarius seu plenarius dicitur, unde propter attentam iuris canonici dispositionem sit appellabile, ac terminandum per tres conformes; Secus autem in illo possessorio summario & executivo adipiscende, quod inrenatum esset pro executione litterarum Apostolicarum vel brevis de capiendi possessione nomine Cameræ, aut de illo summario retinende, quod suspensio petitorio; vulgo

manutentionis dicitur, juxta decis. 2. *Cassid.* de sequestro. *Vstr.* ubi supra num. 7. *Lotter.* d. lib. 3. q. 11. num. 168. & sequen.

Ampliat secundò, ut procedat in quocunque beneficio tam curato, quam non curato, ac etiam si agatur de Dignitate vel Presbiteratu, five de commendis Religionum militarium cum similibus, & quomodocunque lis pendat, five ratione reservationis, five non, ex deductis per Gonzal. ubi supra num. 42. & 69. in dicta *Cassanen. parochialis*, 26. Junii coram *Bichio*, & in specie de Commendis & Prioratibus Religionis Hierosolymitanæ, decis. 473. num. 8. par. 5. r. c.

Ampliat tertio, quamvis possessor per tem judicatum vel per tres conformes prius obtinuerit in possessorio, quoniam hæc dicuntur iudicia separata, atque unum nihil commune habere cum altero & consequenter lata unica sententia in petitorio intrat sequesterum, *Cassid.* d. dec. 2. de sequestro. *Pus.* d. dec. 305. num. 5. lib. 1. & dec. 347. num. 1. lib. 3. *Vstr.* ubi supra num. 6.

Ampliat quarto, licet sententia fuisse appellatum, quoniam appellatio non impedit sequestri appositionem, quinimo illa fuit causa ejus introductionis, *Cassid.* dec. 1. eadem tit. de sequestro. *Vstr.* lo. o. citato, num. 5. Gonzal. ubi supra n. 82. in dicta *Cassanen. parochialis* coram *Bichio*, ubi quod si iudex appellacionis inhibuit, idem apponit sequesterum.

Quinimo etiam fecit dictum de nullitate sententiarum, ut expresse disponitur in eadem Clementina, ubi *Repetenter*, *Vstr.* d. num. 5. Capuaque, dec. 156. n. 2. par. 3. Gonzal. num. 77. Nisi nullitas proveniat ex defectu jurisdictionis, quibus tamen iste defectus est clausus, secus autem si doctus ab aliorum indignis, Capuaque, d. dec. 156. n. 3. *Vstr.* d. n. 5. & 6. in fine, Vel nullitas proveniat ex defectu actorum, quia lata non esset tum actus iudicialibus. Gonzal. num. 55.

In pluribus autem, istud sequesterum in vim Clementina differt ab alio generali, de quo supra; Primum scilicet, quod pro illius appositione non oportet expectare aliquam sententiam, pro isto autem, etiam omnino

Card. de Luca Theaur. Tom. X. 11.

necessaria est in forma diffinitiva in petitorio, vel possessorio ordinario ut supra, ac sine sententia non apponitur Gonzal. num. 31. qui alios refert.

Secundò, quoniam primum sequesterum generale apponere potest in suis casibus quicunque iudex, eorum quo causa pendeat, istud vero vel de stylo, vel ex ipsius Clementina dispositione non apponitur nisi per Rotam, ejusque sententia lata, Gonzal. num. 31. & 38. cum seq. *Vstr.* num. 1. *Rota* dec. 293. num. finali par. 1. rec. ac docet quotidiana praxis.

Tertio, quod aliud sequesterum tollitur per cautionem, quæ dicitur ejus medicina, (licet istud remedium recessit ab aula advenit *Lotter.* d. q. 11. num. 178.) istud vero non tollitur per cautionem, ut post Cardinalem ead. Clement. num. 29. *Vstr.* ubi supra num. 9. Gonzal. num. 95.

Quarto, quia primum sequesterum provisionale tollitur, cessante causa ejus appositionis in quocunque parte iudicii, vel in quocunque instantia, pro eodem arbitrio, pro quo appositum fuit. *Duran.* dec. 243. num. finali, istud vero non tollitur nisi in fine litis, ac durat usque ad totam causæ exitum, quamvis possessor deinde unum vel plures sententias favorabiles reportaret, *Pus.* dec. 77. lib. 1. & 23. 6. lib. 2. *Seraph.* dec. 1335. num. 4. dec. 136. par. 2. rec.

Quod intelligitur, ubi sequesterum iuste ac rite appositum est, secus si injuste, ut in eadem decis. *Seraph.* num. 5. dec. 333. num. 21. par. 4. rec. 1002. nisi possessor appositioni sequestri conferat, quoniam tunc prætendi non potest revocatio sub prætextu, quod injuste appositum sit, ut dec. 40. num. 23. par. 4. rec. 1002.

Quinto differt, quoniam primum sequesterum provisionale non percipit fructus instantiam beneficii, neque tollit possessionem, unde appositum solum videtur super fructibus, atque tollit nudam detentionem de facto ut supra; istud vero privat possessionem, ac percipit ipsius beneficii substantiam, adeo ut, non solum possessor non possit e intronizare in percipiendi fructuum, aliisque temporalibus, sed neque in administratione Sacramentorum, in prædicatione, ac aliis, etiam honorificis & præeminentialibus. *Vstr.* num. 2. Gonzal. num. 41. *Adlen.* ad Gregor. dec. 9. n. 3. *Duran.* dec. 428. num. 1. dec. 511. num. 2. par. 3. rec.

Sextò, ut istud sequesterum speciale in vim Clementina continet penas majores in casu violationis, illam præteritum, quod percipiendi fructus, privat beneficii, sed istæ penæ non trahuntur ad dictam aliam speciem sequestri, Gonzal. ubi supra num. 46. *Seraph.* d. dec. 1335. in fine, plenè *Rota* in *Assanen. Decanatus*, 6. Novembris 1645. coram *Ghislerio*.

Procedunt autem hæc, tam circa privationem possessionis, ac in hibitionem percipiendi fructus, & se ingerendi in aliis beneficii juriis sub penis in eadem Clementina contentis, postquam sequesterum jam effectuatum est, secus autem, ubi simpliciter decretum ut cæteri relatis in dicta *Assanen. Decanatus*, & est regula generalis, quod sententia sine executione non privat possessionem, neque alios effectus operatur.

Tollit potest etiam istud sequesterum in vim Clementina de consensu partium, nisi tamen medio tempore tertius veniat ad causam, quoniam ille non potest impedire sequesterum, Gonzal. ubi supra num. 120. & converso illud jam appositum in ejus postmodum ad causam admitti præjudicium per consensum colligantis tolli non potest. Gonzal. num. 101. & sequen. Capuaque, dec. 101. & 160. par. 3. dicta decis. 136. num. 3. par. 2. rec.

Cum autem Clementina loquatur in casu sententiarum late pro petitore contra possidentem, & sic supponat unicam sententiam Rotalem, ad quam saltem ex recepto stylo ut supra, *Clementina* ut dispositio restituta est, hinc proinde si lata prima, petitor negligat petere appositionem sequestri, atque procedat ad secur dam, tunc sequesterum non intrat. *Pus.* dicta decis. 156. lib. 1.

ubi tamen, quod si post duas sententias de facto apponatur, erit quidem iniustum, sed non nullum.

Id autem intelligitur de duabus sententiis Rotalibus, unde si post lras unam vel plures sententias, vel per alios iudices in secunda vel ulteriori instantia, proferatur sententia Rotalis, ista ad hunc effectum dicitur unica, quamvis ad alios effectus esset secunda vel tertia, ut per *Vestr. ubi supra num. 6.*

Denegatur item sequestrum contra illum possessorem, qui prius obtinisset sententiam favorabilem in petitorio, vel in possessorio ordinario, deinde verò, ea revocata succubisset, quoniam in vim illius secundæ sententiæ, quæ unica est favore petitoris, non apponitur sequestrum in vim Clementinæ *Pus. dec. 146. num. 1. & 469. num. 10. lib. 2. Cassad. dec. 13. de sequestratione Vestr. ubi supra num. 7. Rota dec. 385. num. 12. par. 5. rec.* ubi firmati videtur id procedere, quando etiam prima sententia favore possessoris esset Rotalis; Secus autem si alterius iudicis inferioris, ex eadem ratione de qua supra, quod ad effectum, an sententia sit unica vel bina, attenditur solum sententiæ Rotalis.

Prius denegatur quoque contra triennalem possessorem in hoc privilegium, ut elatè disponitur in eadem Clementina, ubi scribentes, de quibus *Vestr. n. 8. Gonzal. num. 72. Cassad. dec. 4. de sequestratione Vestr. lib. 3. Rota in Gerundin. Prioratus, 9. decembris 1644. coram Bichio.*

Quod ampliatur etiam possessorem non curasset opponere de sua possessione ante sententiam, & quamvis petitor præterderet, quod ex iusto impedimento, vel ex aliis causis regula de triennali non faceret suam operationem circa negotium principale, quoniam excepto casu triennalis possessoris sumoniaci, vel non habentis neque titulum coloratum, quibus ista restrictio non suit agatur, ut per *Cassad. dec. 3. & 4. de restit. spoliatorum*, in reliquis procedat, sive sit possessor triennalis immediatus, sive mediatas, ut per *Caputaquens. dec. 314. par. 2. & dec. 159. par. 3.*

In prædictis autem casibus vel aliis, in quibus non interit illud sequestrum speciale in vim Clementinæ, non per hoc præclusum est iudicis arbitrium pro appositione, sed dicti alterius sequenti provisionalis ex causis, de quibus supra; B. ne verum, quod isto casu, ultra alias differentias superius consideratas, dimitti solet possessor tanta fructuum quantitas, quæ sufficiat pro alimentis, ac sumptibus litis. *Loter. dict. 9. n. 178. Gratian. discip. 114. num. 1.* Quod tamen neque videtur ita generaliter statuendum, sed pro facti qualitate, ac possessoris indigentia, bonique vel mali iuris gustu, ex eodem iudicis arbitrio, in quo totum reposcitur est.

Hinc proinde in pluribus causis beneficialibus non Rotalibus ob fructuum exigentiam obtemperata sententia ad favorem petitoris à Prælato, vel alio iudice, ubi præsertim agitur contra possidentem cum manifesto vitio attentatorum, ut frequenter contingit in impenitentibus certo modo beneficium plenum, sive in illis, qui in consensu a terius præsentati obtemperant sententiam super institutione, atque post appellationem, vel pendente ejus termino de facto se intrudunt, cum similibus, obtinui, per plenam Signaturam demandari appositionem sequestri, quod solet esse optima medicina ad terminandas huiusmodi exiguas lites ac rescandandas calumnias non tantum per sequestrum Clementinæ, sed tanquam provisionalem, attendendo dispositionem vel rationem Clementine pro iusto motivo, non autem quod ita obitet prædictorum sequestrum Clementinæ, quod requirit causæ cognitionem ut supra.

Sequestrarius debet esse de gremio Ecclesiæ, in qua est beneficium, ut firmatur in *Narnien. Castellana, 8. Februarii 1649. coram Bichio, dec. 286. par. 10. rec. in fine*, ubi habetur, posse in sequestrationem deputari etiam unum ex colligantibus, quod quandoque ego obtinui prædicti: si ad favorem illius, cui constabat bonum jus satis assistere; Non potest tamen desuper

statui regula, cum agatur de materia merè arbitraria pro facti qualitate, ac singulorum casuum particulatibus circumstantiis decidenda.

† Vide *disc. 13. de iudic.*

De remissoria in beneficialibus, seu spiritualibus, quomodo & quando concedenda sit, & in quo differat à remissoria concedenda vel deneganda in aliis causis.

SUMMARIUM.

1. Quæ dicantur causæ spirituales in genere ad alios effectus.
2. Ad effectum remissoria causæ spirituales dicuntur solum beneficialles, & omnes aliæ sunt prophanæ.
3. Et debent esse verè beneficialles super titulo beneficii principaliter.
4. Quando etiam in beneficialibus causæ non sit beneficialles.
5. Causæ decimales, vel matrimoniales, & similes sunt prophanæ.
6. Dicitur beneficialis, si agitur de commendæ regulari.
7. Vel de regressu ad beneficium.
8. De ratione, ob quam formiter disputari solet in Rota super concessione, vel denegatione remissoria.
9. In spiritualibus remissoria non datur sine summo.
10. Item, non datur nisi in tertia instantia.
11. Datur in prima, quando causæ est appellations remota, vel petens se obligat stare unica.
12. Item, apposto sequestro, & quando non.
13. Compulsoria specialis, & remissoria procedunt à pari.
14. Pro remissoria denegari debet in prophanis, multo magis deneganda est in spiritualibus.
15. De aliquibus inconvenientibus resultantibus ad huiusmodi dispositionibus super remissoria.

DISC. XCIX.

Quamvis sub nomine causarum spiritualium, ad alios effectus, veniant omnes causæ Ecclesiasticæ forum spirituale concernentes, ut sunt causæ matrimoniales, decimatum, ac similes, venientes præsertim sub dispositione Sacr. Conc. Trid. sess. 24. de reformat. cap. 10. ad effectum integræ transportationis ad alium etiam irrelevantium de forma, ad differentiam causarum prophanarum iuxta distinctionem de qua præsertim *dec. 35. par. 10. rec.* sive ad effectum jurisdictionis, & incompetentiæ iudicis laici, cum similibus.

Attamen ad istum effectum remissoria, sub nomine causarum spiritualium, non veniunt nisi causæ verè beneficialles, omnes verò aliæ etiam matrimoniales, & similes sunt prophanæ, imò debent esse verè beneficialles, in quibus agatur de titulo beneficii, iuxta ea quæ habentur supra *disc. 92.* in proposito beneficii litigiosi, ex deductis per *Gonzal. ad regul. 8. 2. promissalis n. 65. Add. n. ad Gregor. dec. 174. num. 7.* Unde propterea si agatur de solo possessore, non dicitur talis, *Gonzal. ubi supra.* Sive agatur de unione beneficiorum, aut de iure conferendi, seu præsentandi, sive de pensione vel alio onere beneficii, quoties de his agitur principaliter, quamvis prætendentes jus in beneficio pro eorum interesse assisterent in causa ex deductis per *Adden. ad Gregor. dicta dec. 174. item Gregor. dec. 562. numm.* cum aliis in *dicto disc. 92.* cum omnia ibi deducta in proposito beneficii litigiosi, ad rem adaptentur; Ideoque, ut dictum est, causæ decimatum vel matrimoniales, & similes, dicuntur in hoc proposito prophanæ, ut plene *dec. 101. num. 1. par. 10. rec.* ubi de decimis, de quibus etiam apud *Cels. dec. 32. num. 1. & seqq. & de matrimoniali, de. 233. par. 10. rec.*

Si verò agatur, non de Beneficio, sed de commendæ vel præceptoria Regulari, dicitur ad hunc effectum causæ spiritualis, ut *disc. 473. par. 5. recent. numer. 4. & f. quæ. dec. 137. in fine par. 4. & in aliis.*

Ac etiam talis dicitur, si agatur de regressu ad beneficium; Vel jure conditionis resolutionis juxta formulam modernam; Vel ratione contumaciae, & proterviae, tanquam in pernam, juxta formulam antiquam, *Adult. decif. 6. de donationibus, Duzett. decif. 852.*

His ita praenotatis, quando scilicet agi dicatur de causa spirituali vel probana; In hac secunda specie minium frequentes, & quotidiane sunt in Rota disputationes super concessione vel denegatione remissionis cum dubio pariculi, ac editione decisionis, cuius revisio etiam quandoque concedi solet, ob notabile praedictum dilatoris, quod praesertim in causis ultra montes auctoribus resultat, dum interim pendente executione remissionis (exceptis causis executivis, in quibus licet rescindi solet, cum retardatione vel sine arbitrio, adhuc frequentius de facto idem effectus) interim causa sit, ut habetur pluries in sua materia *sub tit. de iudiciis.*

Cumque istud praedictum magis grave & considerabile sit in causis beneficiabilibus, in quibus dilatio causae damnum irreparabile, dum agitur de jure mercedis personali seu vitalitatis; Hinc proinde hujusmodi causae spirituales seu beneficiabiles in hac materia remissionis ab omnibus aliis contra distinguuntur, atque cum aliquo maiori rigore diversoque stylo regulantur.

Si quidem in aliis causis prophanis, ubi non urget suspicio calumniae in data relevantia non delibetur sumus, qui tamen spiritualibus est omnino necessarius, & sine eo, ex inconstituto Rota stylo, remissionis non datur *Borati. decif. 23. n. 4. Coccan. decif. 165. n. 6. dec. 491. & 505, utrobique n. 3. par. 2. rec. apud Duzett. dila. dec. 852. & quotidie.*

Item in prophanis non fit distinctio instantiarum, quoniam, tam in prima, quam in secunda vel tertia, quoties obstat generalia non concurrunt, data relevantia, non negatur; In spiritualibus vero non datur in prima nec in secunda, sed tantum in tertia instantia, in qua non negatur, *Borati dila. dec. 28. Coccan. dec. 246. n. 3. dec. 43. n. 4. & 581. n. 5. par. 5. rec.*

Nisi ageretur de causa commissa appellatione remota, sive quod petens remissionem se constituat in causa unica, quia nempe faciat obligationem de stando unico, cum tunc habetur, ac si esset tertia instantia, per unicam sententiam terminanda, *Cavalieri d. 156. n. 3. & dec. 271. dec. 36. n. 4. par. 4. rec. dila. decif. 4. n. 6. par. 1. Aiden. ad Greg. dec. 562. in fine, dec. 227. n. 10. p. 12. rec. & quotidie.*

Tertio, quod in prophanis non intrat sequestrum, in spiritualibus autem si petens remissionem possidet, debet consentire sequestro, alias illa non conceditur, *Penia dec. 342. juxta Lugdunum, alius d. 265. juxta Vennetam. Seraph. dec. 555. bene Rota dec. 873. par. 1. divers. lib. 1. dila. dec. 475. n. 4. & 585. n. 9. par. 5. rec. & pluries; Si vero non possidet, requiritur quod renunciet futuro sequestro, quoties datur cum retardatione, vel etiam cum dicta clausula, *cum retardatione, vel sine arbitrio, secus autem si datur simpliciter sine retardatione, ut dila. dec. 43. n. 7. & dila. dec. 585. n. 8. & 101. par. 1. rec. & in aliis.**

Omnia vero quae dicuntur de remissionis, procedunt etiam in compulsoia specialia, quoniam commissa causae eandem dilationem, eademque praedicta, idcirco in omnibus regulatur cum terminis remissionis, ut in specie compulsoiae in spiritualibus apud *Umozetti. d. dec. 852. in Elen. Canonizatus, 17. Febr. 1631. coram Phaldo, & habetur dila. tit. de iudiciis.*

In reliquis autem omnibus, procedit generaliter argumentum negativum tanquam a fortiori super denegatione remissionis in prophanis, multo magis denegande in spiritualibus; Pata ratione suspicuae calumniae, Aut ratione irrelevantiae (super qua sequentes esse solent disputationes) Aut ratione improbabilitatis, Seu facilitatis probandi per seipsum; Vel quia remissionis alias concessa fuerit; Sive quod didicita fue-

runt testificata, cum similibus, de quibus habetur actum in dicta sua materia *sub tit. de iudiciis*, atque plena sunt decisionum Rotalium volumina, dum ut dictum est, in Rota hujusmodi disputationes sunt quotidianae, atque in causis praesertim ultra montes accrivae habentur disputationes ob grave praedictum vitiis dilatoris; Et quia ratione cessante, pro meo sensu, imprudens consilium semper consui ex parte actorum se opponere, talesque disputationes assument per dubio formali secumferente per necesse decisionis editionem, sed magis expedire dare manus concessionem, id quia occasione agendi de relevantia, vel irrelevantia materiae articulae, frequentius in decisionibus (licet parum laudabiliter) canonizari solent ita incidenter in materia negotii principalis, in cujus deinde disputatione tales decisiones maximam praestant obstatum; Cumque receptum sit istum esse materiam merè arbitrarium non recipientem etiam ac de terminant regulam, sed pro facti qualitate iudicis arbitrio regulam; Hinc proinde desiderarem, ut laudabili is quidem stylus editionis decisionis super determinatione negotii principalis, ut ita victus videtur rationes, quibus iudices moventur, aboleretur in ista materia remissionis vel compulsoiae; Sive quod in contentum brevis teneatur deductio, in qua solum enunciaret, quod Dominus ex deductis visum esse materiam esse relevantem, vel respectu irrelevantem, stante recepta propositione, quod de relevantia ad hunc effectum, non oportet, ut constet clare & concludenter, sed taliter qualiter, ejusque sola possibilitas sufficit, ideoque non videtur, ad quid occasione concessionis remissionis edendae sint plene decisiones, adeo se diffundentes super meritis, illaque ita incidenter decidendo, ut praesertim patet ex *d. decif. 101. par. 10. rec. & ex tot aliis, cum non oporteat, ut dictum est, relevantiam concludenter justificare, sed sufficere irrelevantiam non esse omnino claram, potissimum ubi non urgetur vehementia administracula calumniae, ut plerum in dicta sua peculiaris materia *sub tit. de iudiciis*, ubi de aliis ad hanc materiam, cuius ibi est propria sedes.*

† Vide tit. de Indic. disc. 31.

De Divisione fructuum beneficii, ac onerum eiusdem seu et basancumbentium, inter praedecessorem, & successorem, vel Ecclesiam seu Cameram respectivam; Et de extendendo fructuum transmissione &c.

SUMMARIUM.

- 1 Distinguntur casus cadentes sub institutione.
- 2 De divisione oneris pensionum inter praedecessorem, & successorem, vel Cameram remissam.
- 3 Consilium Calidum, & distinctio casuum super fructibus recedens.
- 4 Recedens remanens per praedecessorem.
- 5 Sed quare cadant sub spolio.
- 6 Distinguntur plures species fructuum.
- 7 De pensione pro officio bonorum Ecclesiae quomodo reguletur, distinctio.
- 8 Quare pensiones in xalla cadunt sub spolio.
- 9 Hispania de consuetudine fructuum in xalla transmittuntur ad iudicem.
- 10 Vbi beneficium vacant per dimissionem, seu alias beneficiato vivente, ad ipsum pertinent pensiones in xalla.
- 11 Fructus naturales, qui sunt, & qui pertineant ad praedecessorem si sunt collecti.
- 12 Quid de pendentiis, vel non separatis, distinguitur inter curatam, & non curatam, & an dicta distinctio alteretur.
- 13 Distinctiones quotidiana transmittuntur.
- 14 Quid non servetur distinctio, de qua n. 12. & de sub-distinctione.
- 15 An censur fructus meri industriales, & qui sunt.

disc. 87. Ideoque si contentio fit cum prædecessore adhuc vivente, qui per dimissionem, vel translationem defunctus esse possit, tunc secus dicendum est; quoniam ad ipsum pertinet, dum non intrat dictus alter titulus successio, ut *1. p. c. de d. c. conf. 110. Cardinal. Lasser. lib. 1. quæst. 12. num. 25. cum sequen. Rota apud decis. 164. num. 9. apud Baras. decis. 445. num. 1. apud quos concordantes.*

In f. cuncta vero specie fructuum merè naturalium, qui per naturam producantur, absque aliqua industria, vel f. c. hominis, ut sunt (e. g.) herbarum silvestrium ad vimum piscium, glandes, castaneæ, nuges, pomæ cum similibus; Et tunc si concurrat idem requisitum ab litationis eorum domini ab Ecclesia, cum omnimoda separatione à sua causa productiva & translatione in privatum dominium beneficii, juxta distinctionem de qua supra ex *disc. conf. 1. Calderini de p. c. clericali. num. 11. nulla cadit diffinitio, ut pertineant ad ipsum prædecessorem, qui precepit, quamvis de tempore vacationis beneficii extiterit, quoties agitur de vacatione per mortem civilem, ipso beneficiato supervivente, juxta proximè supra allegatas auctoritates, cum solum difficultas cadat in casu vacationis per mortem naturalem, non jure participationis, vel pertinentiæ fructuum sed jure successiois, vel spoliis, ut supra.*

Ubi vero tales fructus adhuc dicti possunt pendentes, vel quia adhuc non maturati, vel quia maturati, non tamen separati à solo, & tunc *covarr. lib. 3. var. cap. 1. num. 12. quem sequitur Paris. de regimine lib. 1. quæst. 6. in fine, distinguunt inter beneficii simplicia, quos curæ animarum, vel alterius administrationis non habentia, & illa quæ tale onus habent ut primo casu beneficiarius, post vacuum beneficium, vel ejus hæres nihil pretendere valeat; Secus autem secundo, quasi quod illo secundo casu fructus dicantur merè oneris & laboris, ideoque non bene procedatur cum terminis usufructuarii, sed potius procedendum videatur cum terminis mariti, quoties matrimonii dissolutio sequatur fructus pendentes ex deductis *sub disc. tit. de d. c. disc. 160.* Et quam distinctionem etiam usufructuario, cum onere vel sine, cæteris relatis comprobatur plene *Hodien. contr. 4.**

Ad quod etiam confertur ea, quæ habemus de transiissione ad hæredes, distributionum quotidianarum massæ grossæ, quæ in fine anni, vel statibus temporibus distribui solent, quoniam in eis, cum non sunt fructus, neque emolumenta beneficii, sed purum salarii, seu merx laboris, quoties sint de illis quæ debentur ratione servitii, ac interestentia per puncturatas; Secus autem ubi sola ratione canonice, & presentia, utpote futuro loco præbendæ, ut à nimiam satisfactionem colligit additior ad *decis. 176. par. 4. recent. tom. 3. num. 22. & segg. Rot. decis. 117. n. 2. & segg. & decis. 418. num. 12. par. 9. recent. decis. 135. par. 10. & sequis, ideoque dicta distinctio in puncto juris magnam probabilitatem habere videatur. Verum de facto praxis docet, eam non esse receptam, præsertim in Ecclesiis Cathedralibus, ac Metropolitanis, in quibus certum est quod Episcopus habet onus residentie & curæ pastoralis, & tamen Camera, vel respectiva Ecclesia percipit fructus pendentes, seu maturos & non collectos juxta superius deductas *disc. 81. & segg.* Nisi dictus dictam praxim ref. rei posse ad nramque titulum, in Camera vel Ecclesia consolidatum, successiois scilicet, ac pertinentiæ fructuum, quod neque dici potest, dum etiam in casu facultatis testandi ex in Julio p. c. *Constitutione 80. Urbani VIII.* declaratum est hujusmodi fructus non transmitti, ex deductis *disc. 111. & segg.**

Occasione autem congressus habiti in quadam casu contingente super hujusmodi questione ad forum non deducta, utpote per compositionem sopita (juxta frequentem finem hujusmodi controversiarum) Ego in Episcopatibus, vel beneficiis curatis, in quibus

dicta distinctio cadat, restituebam ad quandam sub-distinctionem, inter congruam juxta taxam 1000. vel respective 200. quoniam hodie ex Concilio Tridentino habemus, & inter reliquos fructus exuberant, ut quoad congruam omnino verior videtur dicta opinio *Covarr. & Parisi.* quodque vere intrent dicti termini mariti seu alii distributionum quotidianarum; Secus autem in aliis; Adhuc tamen o. casu non dedit id formam in foro disputare.

Tertia species fructuum merè industrialium non videtur ad praxim deducibilis, quoniam, ut distinguendo istas fructuum species advertitur *sub tit. de d. c. disc. 168. occasione fructuum bonorum extradotalium; Aliqui* adhibent istum terminum fructuum merè industrialium in pensionibus domorum, ac fructibus censuum, seu locorum montium, in quibus si nihil natura cooperatur, sed totum provenit ab hominis industria, ita negando alium terminum fructuum civilium, sub quo illi fructus fidei frequentius explicari solent, unde retento isto magis communi usu loquendi in foro, non videtur duci casus hujusmodi fructuum merè industrialium.

Quamvis enim aliqui credant, istum terminum adaptari posse negotiationum, ac industrialium lucris, attamen, ut advertitur eodem *disc. 168. de d. c. ac etiam disc. 191. sub tit. de fideicommissis, & a ibi, id continet æquivocum, quoniam lucra negotiationis dici non debent fructus, (qualis est ille, qui percipitur statutis temporibus, salva rei utilitate) sed potius dicitur pars fortis iuxta adactæ ex beneficio interitus alix, ex cujus maleficio minus, vel in totum defuiti poterat, juxta exemplum ibi deductum augmenti reluctantis prædio adjacenti flumini ex beneficio alluvionis, dum ex ejusdem fluminis impetu maleficio devastationis, vel diminutionis pari poterat.*

Unde propter hujusmodi lucra percipi magis dicuntur per Cameram, non tanquam lubricatam loco Ecclesie, sed tanquam per fideum capientem illicitas acquisitiones ob mercaturam clericis prohibitam; Nisi dicatur, quod iste terminus fructuum merè industrialium, (sub quo improprie tamen, ac abusive per quandam usum loquendi explicari solent dicta lucra negotiationis, ac industrialis) cura delictum in clerico beneficiato verificari possit in illis industriis, quæ juxta declarationes Sac. Congregationis registratas apud *Barb. de jur. Eccles. lib. 1. cap. 40. n. 127.* licite fieri possunt, etiam per clericos beneficiarios pro meliori cultura prætorum Ecclesiarum, vel pauperum, seu pro faciliiori, ac meliori perceptione fructuum ex eis; Puta emendo fues aliæque animalia, ut fumant pascua, & signata carius vendantur; Vel introducendo oves, tam pro pascuis, quam pro stercoreatione agri; Aut faciendo industriam bombycum, vel ferici, ut ita percipitur melior fructus ex foliis arborum, cum similibus; Ista enim dicitur mera industria, sed licita & honesta, ideoque per Ecclesias, vel successores nihil præsumi posse videtur jure participationis, nisi pro ea rata temporis, quod ad industriam persiciendam sumerentur pascua, vel folia arborum, postquam auctor industrialis defuit esse possit Ecclesie; Industria vero peracta tempore suo adhuc exstante, Ecclesia vel ejus successor prætereire possit illam ratam, quam dicti possit qualitas per clericum bonorum Ecclesie indultu, sed jure successiois, non autem jure domini, ac participationis fructuum, quatenus dictum jus successiois intret, ut supra.

In quarta specie fructuum mixtorum, quæ sub industrialium nomine, ad differentiam, purè naturalium, magis communiter explicari solent, ut sunt triticum, alix, fruges, nec non vinum, oleum & similia, procedere videtur idem, quod supra de purè naturalibus dictum est, cum in hoc DD. inter unum & alteram speciem notabilem differentiam consistere non videantur; Et quamvis in hac specie Beneficiarius eroga- re dicatur de proprio expensas necessarias pro semine, cultura,

cultura, custodia, aliis, adeo ut juxta distinctionem de qua *Artio. dispens. 168. sub tit. de dote*, domino fundi referenda non videatur nisi sola portio dominicalis, vel respectu ex loci qualitate vel consuetudine competere solita, reliquum autem vere non dicitur fructus, sed portio colonica, quae sumptibus ac laboribus coloni retenta est, adeo ut fundi dominus nullum jus habeat hujusmodi fructuum sciendi suos.

Attamen in clerico beneficiario diversimode diendum venit, eo quia tales sumptus facillime censetur de fructibus anni praecedentis, ita sumptus implendo, suae quoque obligationis satisfaciendo, ex deductis supra in *Ferrariensis. disc. 84.* Nisi essemus in casu expensarum primi anni, ita ut non iniret dicta consideratio, quod semen, aliaque expensae factae fuerint ex fructibus reo lectis praecedentis, unde cessante alia ratione praesumptae donationis occasione animalium immisissorum in fundos Ecclesiae, de qua in mox allegata *Ferrariensis.* non videatur subesse congrua ratio, cur hujusmodi impensam de bonis patrimonialibus factam, superviens praecipere non debeat, atque motiens ad haereditatem non transmittere.

Demum circa quintam speciem fructuum civilium, sub istorum vocabulo, ut supra, juxta magis receptum forensium loquendi ulum, veniunt pensiones domorum, aliorumque praediorum urbanorum, ac fructus censuum, vel locorum Montium, aliaque similia emolumenta, quibus fructuum sctorum magis vocabulum convenit, cum singulis diebus, imo horis & momentis percipi deantur, atque in his receptum videtur ut pro rata temporis transmittantur per morientem, sola quae difficultas cadit in casu vacationis per dimissionem vel translationem, ex iis, quae habentur in *disc. Ferrariensis. disc. 84.* ad quem in hoc proposito relatio sufficere videtur.

Retentis autem istis terminis participationis, vel respectu successione Ecclesiae absque mixtura Camerae; Cum DD. materiam tractando praesupponant hujusmodi fructuum pertinentiam ad successorem; Hinc frequentior opinio est, non solum ignari, ac inferioris vulgi, sed etiam forte litteratorum, ac viro- rum superioris ordinis, quod hujusmodi fructus, uno vel altero modo ad Ecclesiam, vel successorem perti- nent, sint ipsius loci sctorum, cuius fructus referri so- let inverte notabilem cumulum fructuum decurso- rum tempore vacationis; (Quod tamen raro, exceptis
12 quibusdum nimium divitibus Ecclesiae praxis docet, dum salarium economi, ac mala administratio pen- ditum absorbere solent.)

Verum quatenus casus id praestat, videtur aequivo- cum clarum, praeterquam in fructibus, pendentibus illis relictis; Siquidem quoad alios annorum praecedentium, exigere quidem poterit successor, & ad- ministrare, sed ad commodum Ecclesiae in augmen- tum ejus dotis, ac bonorum, cum ita speciem sortis principalis habere videantur, eodem modo, quo ha- ereditatem, vel fideicommissum agent fructus, qui decurrunt intermedio tempore, quo successio ob non existentiam personae vocatae, seu ob non puritatem conditionem vacat, sive eandem haereditatem augent fructus maturari de tempore mortis testatoris, cum similibus; Atque tamen occasio non dedit in foro dis- putare hunc punctum.

Quoad tertium casum contentione inter praedece- sores, vel ejus haereditatem & Camerae succedentem loco Ecclesiae, videtur diendum idem, quod in casu
13 praecedenti respectu dictum est, cum ca sola diffe- rentia de jure quod ubi agitur, cum Ecclesia, quae ob indultum et standi non habet jus successorium Benefi- ciiarius transmittit fructus extantes, a solo tamen se- paratos, ac de suo dominio est, eos, quod non sequi- tur, ubi intrat spoliem ad commodum Camerae, sicut
d. Constitutione Bo. 16. VIII. declarante indulta etiam Cardinalia in hoc non suffragari, ut supra in *Bo-*

nien. & Senogallien. disc. 81. & 82. Et secundo differunt circa effectus facti, quod alio modo res se habeant, ubi contentio est cum Ecclesia, vel successore, & alio modo, cum Camera libus.

Dum quoad quintum & ultimum casum repa- rationis fructuum inter Camerae pro tempore vacatio- nis illius anni, ac successorem noviter provism; Quidquid scribentes desuper variaverint, in praxi res
24 videtur extra controversiam, quod scilicet desumendo regulam, quae habetur inter virum & uxorem juxta deducta *d. tit. de dote d. 160.* ac etiam *sub tit. de pen- sion. in Neritonem. & in Anglonem. disc. 24. & in seq.* ac in aliis, regulator annus ab initio, quo facta recol- lecta incipit terra concipere, seu praeparare fructus an- ni venturi, seu novae recollectae, atque ita sit repartitio inter Camerae, & successorem pro rata temporis & mensium ex ibi deductis praesertim in *Neritonem. disc. 24.* ubi enunciat quomodo regulatur tempore, sive initia annorum juxta diversas fructuum qualitates; De aliis veto ad hanc materiam pertinentibus habetur su- pra in *dd. disc. 81. & sequentibus.*

† Annotatum ut supra ad *disc. 81. & seqq.*

FIRMANA PAROCHIALIS.

Pro PETRO ANTONIO AGLIATA.

Cum CAROLO CRISIO.

Casus disputatus in Tribunali Auditoris Camerae, resolutus per Petrum Antonium.

An, & quando indultum Cardinalitium conferendi reservata capiat illa beneficia, quorum collatio spectet alteri inferiori ad eandem materiam de qua *disc. 1.* Et in dubio an sit exequendum Breve de capi- enda possessione nomine Camerae.

SUMMARYUM.

- 1 Falli series.
- 2 An in dubio sit exequendum Breve de capienda pos- sessione nomine Camerae.
- 3 An indultum capiat beneficia ad alterius collationem.
- 4 De differentia in hoc proposito inter Ecclesiam parochia- lem, & alia beneficia.
- 5 An indultarius conferat reservata jure ordinario vel de- legato.
- 6 De erroribus circa applicationem doctrinarum, & con- clusionum.
- 7 Quale jus habeat Ordinarius in provisione Vicaria Ec- clesiae parochialis unius, & quid referat intrare con- cursum necne.

DISC. CI.

Parochialem Montis Georgii sub invocatione S. Michaelis vacatam de mense Augusti, Cardinalis Gualterius indultarius contulit Dominico Bonuccio, quo alteram parochiam obtinente, Petrus Antonius obtinuit à Sede Apostolica in ejus loco subrogari, eandem vero Ecclesiam tanquam reservatam à dicta Sede impetravit Carolus, qui expedito solito Brevi de capiendi possessione nomine Camerae coram ex Locum tenentibus Auditoris Camerae, cui illud de more est directum, judicium instituit pro exequutio- ne, quae tamen denegata fuit concedendo Petro pos- sessori absolutarium, & à qua pendet causa appellatio- nis in Rota.

In disputationibus autem desuper habitis, cum punctus resideret in justificatione reservationis, quae erat fundamentum gratiae, quae tamen sola non suffi- ciebat ob indultum Cardinalis collatoris, nisi etiam doceretur quod ista species vacationis non caderet sub indulto, scribentes pro auctore ad excludendam dictam comprehensionem, deducebant ea de quibus infra, & tamen

rius, quod attendendo auctoritates in litera, nullatenus advertitur ad huiusmodi considerationes, distinguendo scilicet tempora aliasque circumstantias, ex quibus pendet doctrinarum, & conclusionum applicatio, seu cognitio an faciant ad propositum necne.

Recurrant demum Scribentes pro auctore ad motum unionis istius Ecclesie Capitulo, ac propterea increbant quod ad prescriptum Constitutionis Pianæ non intraret forma concursus iuxta declarationem in *Rescripta parochialis coram Cerro*, quæ in hac materia circumferuntur coram magistratibus, & sæpius in aliis, de quibus in dicta sua sede *sub tit. de paroch.* sed pariter cum eodem sensu veritatis dicebam, quod id nullatenus obstat; Tum quia de unionis effectibus non docebatur quinimo excludebatur ex eadem superius iussuata *disc. 13. per 3. rec.* jam per eisdem deducta pro fundamento præcipuo, dum in illa conceditur mandatum de manutentione in quasi possessione conferendi, quod excludit unionem, dum uncta non vacant, neque datur verus collator. Tum etiam quoniam advertebatur intrare dilemma, quod ut ista dicenda erat Vicaria manualis, & non collativa in titulum, quod utique dici non poterat, dum antiquissimus, & continuus status certus erat in contrarium. Et tunc neque intrant reservationes, & per consequens actor venebat repellendus ex non iure, atque nullatenus præterditi poterat exequutio Brevis, quod præsupponat beneficium perpetuum, & collativum. Aut verò dicendum erat, quod esset Vicaria perpetua solita conferri in titulum, adeo ut intraret reservationes, & affectiones Apostolicæ iuxta casus, de quibus in duplici *Archienim. sub tit. de paroch. disc. 10. & 15.* cum similibus, adeo ut alia non dignosceret differentia, nisi quod non intraret forma concursus, sed provisio faciendæ esset ad nominationem Prælati, vel Rectoris Ecclesie, vel corporis, cui facta est unio; Et tunc pariter intrat eadem mixtura, & participatio iuris ordinarii, sine quo fieri non potest collatio, quinimo ista ubi eo fieri dicitur, cum alter cui facta est unio, ad prescriptum ejusdem Pianæ Constitutionis, habet solum nominationem.

Et nihilominus quando etiam non intrante forma concursus haberet quique inferiori Prælati collationem, vel deputatorem directæ, & immediate, adhuc hodie post Concilium, & eandem Pianam Constitutionem intrat eadem mixtura, & participatio Ordinarii in huiusmodi beneficiis, & Vicariis annexam habentibus curam animarum, dum adhuc præcedere debet approbatio Ordinarii prævio examine habendo coram eisdem examinatoribus synodalibus, coram quibus fieri debet concursus, adeo ut ab ejusdem ordinarii arbitrio pendeat admittere, & non admittere, dum aliquando etiam ubi examinatores personam nominatam denuntiant idoneam circa literatam, potest Ordinarius illam respuere, & non admittere ob alios defectus circa vitam, & mores, vel prudentiam dum sola literaturæ non sufficit, ut in dicta sua sede advertitur; Quamvis etenim illud arbitrium non sit liberum, & efficientium, sed regulatum esse debeat à justa causa, atque alias ab eo appellari possit; Attamen certum est, quod ita ipse est iudex, & per consequens particeps in perfectione, & exequutione provisionis, ut etiam habetur *sub tit. de jurisd. disc. 14. & 15.* Et sic alia non dignoscitur differentia inter casum, in quo intrat concursus, & alterum, in quo non intrat, nisi quod in primo datur liber aditus quibuscumque concurrenti, ut qui magis idoneus competitur, etiam invito collatore obtineat beneficium; in altero autem casu sufficit quod nominetur dignus, & idoneus ad placitum ejus, cui competit jus nominandi, vel præterditi excludendo dictum liberum auditum aliorum, ac propterea quomodoque diceretur, semper sit remanens mixtura & participatio, qua concurrente per eisdem officiales Datarie in

questione, de qua *disc. 1.* non dubitabatur quin intraret indultum.

NEAPOLITANA BENEFICII,

Pro CARDINALI CARACCIOLLO ARCHIEPISCOPO NEAPOLITANO.

Cum DATARIA.

Casus dispensatus coram Dataria, resolutus pro Cardinali.

De eadem materia duplici reservationis facientis cessare indultum de qua *supra disc. 3.* an addele dicatur, si Prothonotarius de numero participationis dimisso prothonotariatu retineat Prælatum.

SUMMARIUM.

- 1 *Falsi series.*
- 2 *De reservatione orientis exprothonotariatu, & de dispensatione inter prothonotarios de numero participationis, & alios inferiori.*
- 3 *Qualis sit illa familiaritas Papa que exipitur in indultu.*
- 4 *De Constitutione Alexandri VII. super duplici reservatione orientis ex duobus officiis possitis per eandem personam.*
- 5 *De ineptia causalandi allegationem in iis quas sunt certa, & recepta.*
- 6 *De eodem de quo num. 4. & quomodo hac dupliciter procedat.*
- 7 *De prælatura annexa prothonotariatu & numero.*
- 8 *Per cessationem prothonotariatu non cessat prælatura tanquam character, vel reliqua officii.*
- 9 *Retentio non importat novum titulum, & novam affectionem.*
- 10 *De argumento excludente duplicitem resultantem ab eodem officio.*

DISC. CII

Extra Curiam in Civitate Neapolitana patria defuncto Josepho Pepe, alias Prothonotario Apostolico de numero participationis, qui vendito jam Prothonotariatu, Præ autem illi annexam Referendarii utriusque Signaturæ retinuerat, cum Cardinalis Caracciolus Archiepiscopus beneficium S. Annæ ab eo possessum in vim indulti contulisset Merello Talpe ejus Vicario Generali, & antiquo familiari auctorum penè triginta, in munere prius ejus Auditoris in Curia dum esset Cameræ Clericus deindeque Auditor; Oportet autem, stante beneficii valore, ex ejusdem indultu præterpro Apostolicam capere provisionem à Dataria; Istius officiales præteritionem excitant duplicis reservationis cessare facientis indultum. potissime ob jam eam itam Constitutionem Alexandri VII. decidentem questionem, de qua *supra disc. 3.* Unum deducendo reservationem à Prothonotariatu ad terminos *extravagantis ad regimen* non obstante dimissione, cum illo durante beneficium possederit; Et alteram ex prælatura continente familiaritatem Papæ ad prescriptum Constitutionis Pauli III. juxta deducta *ead. disc. 3. & 4. & alibi*; Quare desuper ex parte Cardinalis indultarii consultus ad formam responsi pro veritate editi etiam pro informatione Datarie, qui veritate agnita provisionem concessit cum subsequendo effectu, dicebam improbabilem esse hanc præteritionem officium, & illis adherentis, qui beneficium à Dataria spectabat.

Non negabam etenim, quod Prothonotariatus inducat reservationem contentam in *disla extravaganti ad regimen*; quæ verè, & propriè loquimur de Prothonotariis de numero participationis Prælatum constitutionibus Collegium cum antiqua, & qualificata prælatura, ob eorum introductionem usque à primis temporibus nascentis Ecclesie per S. Clementem ad scribendum

scribendum acta Martyrum, juxta seriem, de qua *disc. 44. in relat. Cur.* cum alii Prothonotarii extra illud Collegium, qui per litteras Papæ in forma Brevis, vel per Legatos, & Nuncios Apostolicos creati solent, plures in præcedentibus enunciati, improprie, ac abusive in sola nuncupatione, & pro aliquibus honorificis prærogatiuis tales dicantur, adeo ut apud antiquos beneficialibus sub questione fuerit, an eorum beneficia cadant, necne sub dicta Extravag. ad regimen, & quamvis hodie extra controversiam recepta sit opinio affirmativa, ex infinitis pluries *hoc eod. titulo*, id provenire dicitur potius ex interpretatione, magisque recepto sensu eorumdem beneficialistarum, & Curiarum, quam ex litera dictæ Extravagantis, quæ enumerando Curias officiales, inter quos istos Notarios collocat, vetè & propriè de istis de Collegio loqui videtur.

Prout etiam non negebam, quod prælatura etiam simplicium Referendariorum ob sibi annexam Papæ familiaritatem per Constitutionem Pauli III. inducat reservationem: Dicebam tamen, quod non esset illa verè, & propriè familiaritas quæ in indultis excipitur, & de qua agitur *supra disc. 5.* cum exceptio intelligatur de familiaritate verà, & actuali in Papæ domestico servitio, dum in indultis expresse conceditur facultas conferendi beneficia vacantia per obitum Auditorum Rotæ, & Abbréviorum, aliorumque in eis expressiorum officialium, qui sunt abique dubio Prælati, ac familiares, accipientes etiam à Palatio partem panis, ac respectivè vini, sed non sunt de verà, & actuali familia Papæ, quæ in eisdem indultis excipitur, quoniam alias id continerent implicantiam manifestam.

Ac etiam stante dicta Constitutione Alexandri decedente quæstionem, de qua *disc. 3.* atque tollente rationes dubitantes ibidem enunciatas, admittebam verificationem duplicis reservationis ex duobus officiis, vel muneribus habentibus annexum Prothonotarium, seu familiaritatem Papæ, deducendo ex uno reservationem ratione officii, vel Prothonotariatus, & ex altero aliam reservationem ratione familiaritatis, quia sic Papæ placuit decernere, quamvis alias in dicturna ratione contrarium videretur probabilius.

His autem omnibus non negatis, sed admittis, ac præsuppositis, ac propterea pro consuetudine, oportuna quidem, forteque necessaria inculcando solitam ineptiam aliquotum Scribentium pro Dataria super magno superfluo cumulo allegationum, & evagationum in præmissorum comprobatione, multas de super charas inutiliter implendo, Negabam applicationem, in qua pro consuetudine, adeoque frequenti stylo moderorum, consistebat fallacia.

Prædicta etenim dupliciter cononizata per Constitutionem Alexandri procedit, ubi deducatur ex duobus officiis ejusdem vel similis nature, quæ ab eadem persona ex diversis titulis obineantur, uno nam, & altero alteram faciente operationem, & sic quando verè & naturaliter adfunt duæ species distinctæ juxta causam, de quo *eod. disc. 3.* adeo ut ille officialis quamvis materialiter sit unus, formaliter tamen, seu intellectus qualiter, consideretur duplex, vel multiplex homo, juxta illam personarum formalium multiplicitatem in una, eademque persona materiali, quæ consideratur nimium frequenter sub diversis materiis, & præsertim *disc. 2. in rel. Cur. & disc. 90. de juris. & alibi*; Sed etiam in hac facti specie, quoniam Prælatura Referendariorum utriusque Signaturæ non habebatur, per hunc beneficiatum de per se tanquam contradistincta à Prothonotariatu cum titulis, & concessionibus diversis, adeo ut intraret dicta fictio duarum diversarum personarum, sed illa est effectus, annexus, & consequitivus ipsius Prothonotariatus de numero participantium, qui annexam habet hanc prælaturam, ut *id. c. 44. in rel. Cur. & disc. 2. de Regal.* Unde quamvis vendito prothonotariatu, illam adhuc retineantur, attamen *Card. de Luca Theaur. Tom. X. 11.*

id provenit ratione effectus jam consummati, qui non cessat per cessationem causæ productivæ, five tanquam per speciem characteris jam impressi, quod retinetur quamvis cesset illud munus, quod fuit ejus causa productiva, ut docet praxis quotidiana in promotis ad Episcopatum, qui ratione Episcopatus obtinent etiam in Curia statum Prælaturæ cum jure descendendi habitum Prælatium, & interveniendi in Capella Pontificia, aliisque Prælatorum tractamentis, & dimisso Episcopatu adhuc retinent prælaturam cum dictis, aliisque similibus juribus, & tractamentis; Et habetur etiam in Baronibus, & feudatariis, aliisque Magistratibus, & officialibus, qui vendito, vel resutato, seu aliis amisso feudo, vel alio officio, & Magistratu, adhuc retinent aliquas prærogativas illi annexas, tanquam per speciem characteris jam impressi ex deductis *disc. 84. de feud.* ubi concordantes, cum similibus, quibus eadem congruat ratio.

In idem faciente propositione infirmata *d. 1. & 44. de pensac.* etiam pluries *in. & alibi* super retentione, vel continuatione aliquis beneficii, vel pensionis, ut alterius juris, non obstante mutatione status, ob quem id obtentum sit, ut non imponitur novum, ac diversum titulum, sed continuationem ejusdem tituli, antiqui.

Atque ad evidentiam id comprobari observabam ex indulto concessio huic Cardinali, per eundem Alexandrum ejus promotores circa finem Pontificatus, & postquam jam ediderat dictam Constitutionem, quoniam expresse conceditur facultas conferendi beneficia vacantia per obitum Prothonotariorum, & Abbréviorum, ac Auditorum Rotæ, aliorumque similium officialium, quibus annexa est dicta Prælatura Referendariorum Signaturæ; Si etenim ista duplicaret, atque importaret titulum diversum, utique indultum contineret fatuitatem, & implicantiæ manifestam, quod non est dicendum, si considerari quis debet tanquam duplex homo, nempe tanquam Prothonotarius, & tanquam Prælat, ideoque manifesta refutat probatio, quod per ejus Constitutionem non intelligitur de ista duplicitate resultant ex uno, eodemque titulo, sed ubi concurrant duo tituli penitus distincti, in quibus verificetur dicta dupliciter personarum, quodque unus unum, & alter alterum producat effectum.

PERRARIEN. PRIORATUS.

AD PETITIONEM CARDINALIS CERRI
EPISCOPI FERRARIENSIS.

Reponsum pro veritate.

De eadem materia, de qua *supra disc. 4.* an Indultum Cardinalium capiat Monasteria regularia data in Commendam, & an in Commendis inrent affectiones, & reservationes. Et quomodo in eis vacatio sequi dicatur.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 An in commendis inrent reservationes, & affectiones, quando Monasterium dicitur conventuale.
- 3 De reservationibus, & affectionibus cadentibus in casu.
- 4 quod nullum indultum facit reservationem ob vacationem in Curia.
- 5 Quod in commendis inrent reservationes, & affectiones.
- 6 Declaratur propositio, de qua *num. 2.* quod commenda vacent ut antea ad quem effectum procedas.
- 7 Conclusio cum consilio dato.

DISC. CIII.

Prioratum, seu Monasterium regulare nuncupatum de Castaro, in Diocesi Ferrariensi. Conventus

actuali destitutum, ab antiquo tempore in perpetuum Commendandis Cardinalibus, vel aliis Clericis secularibus concessi solitam, valoris ducatorum Cameræ septingentum, per Cardinalem Barbirium obitum, atque dimissum in maribus Urbani VIII. iste commendavit Cardinali Virgino Ursino, quo defuncto in Curia de mense Augusti 1676. Sede Papali vacante per obitum Clementis Decimi, orta dubitatione an Cardinalis Cetrus Episcopus Ferrarien. in vim Indulti Cardinalitii, expresse loquens etiam de beneficiis regularibus illum conferre possit; alii erant in sensu affirmativo, non obstante vacatione in Curia, & per obitum Cardinalis, ac propterea plures resisterent reservationes clausæ in corpore juris, quæ per mortem Papæ non cessant, illi innixi fundamento, quod in Commendis non datur vacatio de jure, & de facto, ut nunc ac propterea intrent reservationes, vel affectiones, sed dicuntur vacare ex tunc, sive ut prius juxta *dec. 4. Mobed. d. Prob. & dec. 13. Pucel lib. 1. in corrig. alias 11. Caput. dec. 14. par. 1. cum aliis co. piole d. c. d. c. per Gonz. il. ad reg. 8. gl. 5. §. 8. num. 48. & seqq. ubi sumat, quod in huiusmodi commendis non intrat regula mensium, cumque idem Cardinalis, qui per triginta, & ultra annos sederat in Rota, ejus etiam, per notabile tempus Oceanus fuit, reclusus esset in Conclavi, ac propterea, per se ipsum materiam videre non posset, atque dubitaret, hinc meum expetitvum pro veritate, eodem admissum modo, quo in consimili casu fecit Cardinalis Caracciolo Archiepiscopus Neapolitanus, de quo supra disc. 4.*

Diversa ita hæc fuit mea sententia, reputando opus desperatum ex pluribus motivis, de quibus infra, etiam ubi singulariter, & de per se consideranda venient, multo igitur magis eis omnibus simul junctis.

Primo nempe, & principaliter, quod stante dicto valore ducatorum 700. istud dicendum venisset Monasterium Conscriptorium, quamvis non esset taxatum in libris Cameræ, quodque solitum esset provideri extra Conscriptorium juxta auctoritates deducitas eodem disc. 4. num. 4. & seqq. ubi allegatur *dec. 1. in Palatina Abbatia coram Cocino, qua. jun. postmodum impressa inter fass. de f. 1033. & 1039.* Quamvis enim per habentes dictum diversum sensum motivaretur, quod non esset d. scriptum in libris Cameræ, neque provideri solitum esset in Conscriptorio, aramen advertebam idem quod ubi, quod scilicet qualitas Monasterialis juncta cum redditu ad d. stabili, ex quo resultat præsumptio, quod illud habeat annexam aliquam administrationem, causare dicitur ad hunc effectum consistorialitatem; Observando, quod indultum, in quo continetur exceptio descriptorum in libris Cameræ, & Conscriptorium, loquitur disjunctivè, non autem conjunctivè, ut una istarum qualitatium sufficiat, & per consequens avertit ban inanem laborem esse querere de reservationibus, vel affectionibus, quoties intret casus expresse exceptuatus, in quo propterea dicitur non adesse indultum, petinde ac si illud non esset in rerum natura.

Verum ubi etiam istud motivum cessaret, adhuc in eodem persistebam sensu pro exclusione indulti ob plures reservationes, vel respectivè affectiones, non cadentes sub indulto in eodem disc. 4. contentas, unam nempe, quod ageretur de vacatione per obitum Cardinalis, unde fortius advertebam intrare *Constitutionem 38. Pauli V.* moderatiorum indultorum, etiam ubi agatur de familiaribus Cardinalium; Tum etiam propter appositionem manuum Papæ in concessione Commendæ, quibus observabam ad duas alias in dicto casu non concurrentes, Ac propterea iste casus videbatur longè magis planus pro exclusione indulti, dum aderant duæ aliæ affectiones, una nempe appositionis manuum Papæ per dictam resignationem in ejus manibus factam per Cardinalem Barbirium; Et altera major, quod agebatur de vacatione in Curia, in cujus

casu etiam indulgia extraordinatis, & ampliora, qualia esse solent illa nepotum Pontificum, non suffragantur præsertim in beneficiis extra Urbem, ut in specie indulti amplissimi præfati Cardinalis Barberini Nepotis ejusdem Urbani VIII. habetur disc. 14. & 174 par. 12. recent. & in aliis, adeo ut si ageretur de beneficio seculari collativo, nulla cadere ratio dubitandi, quæ solum restringi videbatur ad præfatum motivum sententium contrarium ob naturam Commendæ.

Verum dicebam motivum non intrare; Tum quia etiam in terminis minoris reservationis regulæ mentionem, quæ in præfati nullatenus intrabat, rejecto nominatim *Gonzal. ubi supra* ex auctoritate *Rota in decisionibus* inferius allegandis habetur apud *Lotter. lib. 3. q. 8. num. 125.* & metibus, quoniam ubi præfatum agitur de hujusmodi Monasteriis absque capitulo, vel Conventu actuali, adeo ut intrare non valeat jus electivum, revera, & de facto, nulla dignosci videtur differentia inter vacationem beneficiorum, quæ conferuntur in titulum, & hujusmodi Commendas, ac propterea citæ requisitum ætatis, & alia exquantur ut supra disc. 95. & alibi.

Tum clarius, quoniam istud assumptum potius retorquetur, & facit in contrarium, ideoque fortius intrat affectio, atque excluduntur indulgia, & sic in gratiam Papæ contra indultarios, & ad quem effectum loquuntur *dec. 1. Cassador. de Privileg. & d. dec. 13. Pucel in correc. cum aliis per Lot. d. c. 1. §. 9. num. 123. & seqq. & in dec. 1321. & 1451. Penultima* reputantur in materia magistralis, quarum prima est 141. par. 1. rec. allegat. per *Lotter. ubi supra, & in d. c. disc. 4.* Et quæ plures sunt canonizata apud *Burrat. & Aud. & Caxaler. de quibus eodem disc. 4. n. 11.* & latius apud *Cocin. dec. 1004. & 1061.* & in aliis, quod scilicet Papa videtur ponere hujusmodi Monasteria in ejus manibus, à quibus non tolluntur, neque Papa dicitur dimittere, quando alicui Cardinali, vel alteri Clerico seculari commendat, sed adhuc retinere, ut propterea ad instar Commendæ datur ad tempus juxta vulgum antiquum sequi cessit, vel decessu Commendatarii, non dicitur sequi nova vacatio, sed continuare dicta retentio in manibus Papæ, quo posito longè magis exclusum remanet indultum; Et licet in *Salisburgen. Aprilis 1672. eorum Emerix* dicta conclusio consideretur favore indultorii; Attamen incidenter id dicitur non gustata difficultate, & de quo indulto agitur in alia *Salisburgen. hoc cod. n. disc. 110.*

Possimè quia in casu, de quo in dicta *Salisburgen.* agebatur de quadam Commenda accidentali, & personalis ac insolita, quia nempe agebatur de Perpositione seculari solita providi in titulum, quam obtinebat ille, qui promotus fuit ad Ecclesiam Cathedralē, ideoque eidem data fuit retentio, cum hoc titulo commendationis personalis, quæ cessante beneficio redit ad suam naturam, quam reassumit ut tunc; Secus autem in hujusmodi Monasteriis, quæ ab antiquo ad instar beneficiorum semper commendantur tanquam per speciem provisionis in titulum, adeo ut sit differentia merè verbalis.

Hinc concludendo, consulebam, ut potius recurret ad motivum prudentialē eodem modo quo eventus docuit in casu, de quo eodem disc. 4. ut ita à novo Pontifice pro se ipso, vel pro persona sibi grata obtineretur, dum petitio ita nimium honesta videtur tanquam per reductionem rei ad antiquum statum, quando adhuc hujusmodi reservationum, & affectionum usus non invaluerat.

MEDIOLANEN. BENEFICIORUM, Pro CARDINALI LITTA ARCHIEPISCOPO MEDIOLANI.

Cum DATARIA.

Casus decisus per Rotam per Cardinales.

An

An, & quando indultum Cardinalitium capiat beneficium vacans per obitum extra Curiam promoti ad Episcopatum, cui retentio illorum ex dispensatione concessa fuit.

SUMMARIUM.

- 1 Felli series cum resolutione.
- 2 De certa reservatione resultante ab Episcopatu possessori, & qualis esset punctus controversia.
- 3 De errore innotentium super iis qua non sunt in questione, ac desuper facientium allegationum cumulat.
- 4 Quod reservatio ariens ab Extravag. ad regimen s. ad dat sub indulto.
- 5 Examinantur auctoritates agentes de hac specie vacationis.
- 6 De ratione ex qua resultat vacatio beneficiorum per Episcopatum.
- 7 Quod non sequatur per Episcopatum in partibus infidelium.
- 8 De effectu quem operatur dispensatio super retentione non obstante diverſo statu incompatibili.
- 9 Quando non fit dispensatio preferentia, sed nota provisio.
- 10 Quod observantia Dataria sit deferendum, & qualis illa esset in casu.

DISC. CIV.

EXtra Curiam defuncto N. Vicecomite Episcopo Viglavanenſi, pollebat controversum beneficium, quorum retentio in promotione ad Episcopatum cum decreto reservationis ex Apostolica dispensatione sibi concessa fuerat, atque volente Cardinali Litta Archiepiscopo Mediolanenſi, in cujus Diocesi sua erant, in vim indulti Cardinalitii tollentis obstaculum reservationum illa conferre, cum id sequi non posset directè, & cum sola propria auctoritate ob necessitatem ad ejusdem indulti præscriptum ratione illorum valoris incumbentem obtinendi provisionem Apostolicam, illaque per Datarium delegata sub pretextu, quod hæc species vacationis in Curia, vel apud Sedem censenda esset, idcirco non caderet sub indulto; Hinc juxta stylum remisso post plures acriteras disputationes, sub die 13. Martii 1673. prodit resolutio Archiepiscopo indultario favorabilis, neque quod sciam ulterius disputationis progressus hucalque sequutus est.

In disputationibus itaque desuper habitis nullum cadebat dubium super reservatione in genere; Tum ob decretum in ipsa dispensatione retentionis contentum; Tum etiam quia ob qualitatem Episcopalem intrat generaliter reservatio contentam in Extravag. ad regimen, advertebat supra disc. 4. Adeo ut nisi adisset indultum, extra controversiam esset, quod Ordinarius non posset se ingerere, quamvis in ejus mensis Ordinatio vacatio se ingerere, ut etiam agendo de hac Individuali specie reservationis advertebat in Augustina disc. 109. & in Salisburgenſi. disc. 110. ubi quod superfluum laborum, inanemque repetitionem exartatum continere dicitur magnus apparatus in decisione in eo casu edita super hujusmodi reservationis probatione, dum seculo indulto, admittatur tanquam certa, idcirco nulla videtur excogitabilis ratio ob quam in iis, super quibus nulla est inter partes questio, sed tanquam certa admittuntur, & præsupponuntur, hujusmodi inepti, ac superflui allegationum cumuli fieri debeant.

Propterea & converso per Scribentes per Dataria non negabant, sed præsupponebant, quod ubi illa species vacationis verè & propriè dicenda non esset in Curia, vel apud Sedem, non autem impropiè, ac temerè adeo ut reservatio oriretur solvenda dicta Extravag. ad regimen. ob dignitatem possessoris, vel ob applicationem manuum Papæ, illa caderet sub indulto Cardinalitio quod literaliter, ac in verbis hanc speciem exprimat; Ideoque restituitur questio ad punctum.

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

tum; An de urbe vel de altera specie vacationis ista censenda esset; Ac propterea illa remanebat potius applicationis ad factum, quam super theoria juris in abstracto, quæ juxta dictam distinctionem hodie præsupponi necesse est.

In hoc autem puncto; Quamvis Scribentes pro Dataria præcipuum vim faceret in auctoritate Simonetta de reservat. qu. 27. n. 5. cum qua pertransiit Rota apud Dimezzet. dec. 119. & apud Alantied. dec. 775. & 809. & alia quæ desuper cumulabantur; Nihilominus dicebam illas auctoritates non petere punctum questionis, cum solum Simonetta, & sequaces firmarent reservationem, vel affectionem in genere, ac propterea seculo indulto, an possit ordinarius Collator se ingerere, sed non descendunt ad hanc distinctionem, an reservatio sit de una, vel de altera specie.

Propterea punctum questionis erant præterque alia auctoritates, quæ deducebantur, & præsertim Garzia par. 11. cap. 6. n. 32. & seg. & Barbos. not. 43. unum. 4. ubi de morte et relator verborum Garzia, quoniam loquitur de vacatione resultante ab ipsa allocatione Episcopatus, cum præsupposito quod non esset concessa retentio, cum isto casu Ego, & alii pro indultario scribentes admitteremus, quod vacatio verè sequi diceretur in Curia, ac propterea non intraret indultum, cum tunc in ipsa Curia, ipsoque Papæ Consistorio sequi dicitur vacatio per moriem civilem resultantem a promotione ad Episcopatum, & sic extra punctum præmissi questionis, qui erat quando provisio concessa fuerit dispensatio super retentione incompatibilium, quæ propterea retineatur usque ad obitum sequutum extra Curiam, an exinde dici valeat, quod fiat retractatio ad tempus, vel actum promotionis, ut propterea isto casu congruat idem quod habetur in precedenti, in quo denegata retentione sequitur vacatio per ipsam promotionem.

Atque etiam agendo ad solam veritatem, de qua etiam responderam ante hujusmodi disputationes ab eodem Cardinali indultario consultus, cum revera nulla haberentur decisiones, & auctoritates, quæ preterirent istum casum præmissi, mihi videbatur quod præsens officialium Datarie probabili defectu esset fundamentum, quoties agitur de pura, & simplici dispensatione super retentione; adeo ut non intraret illa ratio dubitandi, de qua in Augustina disc. 109. Siquidem tunc lex Canonica, & de multa de preben. cum concordantibus introduxit istam incompatibilitatem Episcopatus actualis, cum aliis beneficiis etiam simplicibus, quinimo & cum pensionibus, eodem modo, quo de Cardinalitii dignitate habetur disc. 74. de pensionibus & aliis, utique per promotionem possessoris ad Episcopalem dignitatem, nulla sequatur etiam vacatio, quæ sequi diceretur per ejus obitum, idcirco solum superveniens dignitas de per se considerata induceret reservationem resultantem a dicta Extravag. ad regimen, eodem modo quo resultat per allocationem aliam dignitatem, vel officiorum, & propterea etiam in ipsamet Episcopali dignitate sequitur, quando illa non sit cum actuali administratione, sed solum in titulo honorifico aliquis Ecclesie in partibus infidelium, quod ex recepto Curie stylo per hujusmodi Episcopatus non vacant beneficia, neque cessant pensiones, ut advertebat disc. 43. de pensionibus, & aliis pluribus.

Concessio itaque dispensationis super hac retentione nullum tribuit novum titulum, sed solum tanquam per speciem preferentiam potius, quam curativè occurrit futuræ vacationi, quæ alias ratione dictæ incompatibilitatis sequenter impediendo non illa sequatur. Et per consequens possessor beneficiorum sicut in illorum possessione continuare jure proprio, ac primario tanquam per promotionem obstaculi, ut in his terminis specialibus bene advertebat per Rotam apud Pen. dec. 1177. & generaliter occasione frequentioris dispensationis super retentione pensionum Ecclesiasticarum.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Quod etiam prothonotarius inferior inducat reservationem.*
- 3 *De differentia inter illos, qui sint directi, ac immixti creati a Papa, & illo, qui ab aliis innotant.*
- 4 *Quomodo dicatur constare de impleto conditionum contentarum in literis de nominatione.*

DISC. CVI.

CREATUS Prothonotarius Dominicus Valdes per Collegium Prothonotariorum participantium iuxta indultum Sixti V. enunciatum *dist. 44. in rel. Cur.* pro eandem literarum observantia obtinuit Dominicus monitorium ab A. C. earum tenore inserto, atque decedens declaravit esse in dicto gradu constitutum, indicando ubi iam propriis domi præfatum monitorium, cum infectione literarum retineret; Hisque sic stantibus consultus fui pro veritate, forsitan ex parte illius, qui scholasticam, aliaque beneficia per dicti Dominici obitum in mense ordinario vacante, atque ab Ordinario provisum, obtinuerat à Dataria, vel ab interintendebat tanquam servata.

Respondi planam videtur affirmativam pro reservatione, dicto facto præsupposito, quoniam licet apud antiquiores sub dubio fuerit. An dispositio *ex reservatione ad regimen*, quæ loquitur de notariis, intelligenda veniat solum de illis, qui sunt de numero Participantium in statu qualificata Prælatum constituti, utpote ab antiquo in ipsa primitiva Ecclesia deputati ad conscribenda acta Martyrum, juxta deducta *in d. dist. 44. in rel. Cur.* vel conveniat etiam hujusmodi infectionibus Prothonotariorum potius honorariis, Et quatenus sic, an solum illis, qui inmediate per Papam creati sunt, vel etiam illis, qui mediante per illud Collegium, sive per Cardinales Legatos, aut Nuncios Apostolicos, & alios, qui in eorum facultatibus talem habebant potestatem; Atamen hodie receptum est, adeo ut amplius non cadat questio, ut etiam isti dicantur tales, eorumque beneficia sint reservata, ex deductis *supra dist. c. 1. num. 24. & 25. & in jura. à num. 64. ad 77. cum ibi relatis*; ac propterea alia dignosci non videtur differentia inter hujusmodi infectiones Prothonotariorum, qui directæ, & immediate creati sint à Papa per solitas literas in forma Brevis, & illas, qui mediate per d. inferiores, quod priori casu stante notabili impensa pro literarum expeditione, alia non videatur necessaria probatio ejus consensus, & acceptationis, minime implementi formæ, quorum utrumque requiritur in altera specie; Ideoque facti potius, quam juris dicebam remanere questionem in hujusmodi mediatis super dicta justificatione acceptationis, & implementi.

Applicando autem ad rem, quatenus pertinet ad prædictum requiritum acceptationis, videbatur esse indubitabile, tum quia etiam ista creatio, quæ fiat per dictum Collegium aliquam exigit sumptum considerabilem, tum etiam ob alium sumptum erogatum in expeditione monitorii Auditoris Camere, necnon ob ejusdem monitorii retentionem propria domi, dictamque declarationem ab eodem moriente factam in te, in qua nullum habuit interesse, cum nil ejus interesset, an beneficia per ejus obitum vacatura providenda essent per Sedem Apostolicam, vel per Ordinarium; Idemque dicebam de alio requisito implementi conditionum contentarum in literis, quoniam in eisdem disponebatur quod Auditor Camere deberet ei assistere pro observantia privilegiorum, & prævenientiarum, postquam jurejuramentum præstiterit, atque facti professionem emisit, ideoque ne admitti debeat delictum in Curie Officiali primario, & adeo qualificato præsupposito est, quod

qualem considerabilem, quod proviso tanquam de reservato non incumbit onus justificandi narrativam, quæ sola sufficit, donec probetur contrarium, utpote provium ab Ordinario Collatore, in quem onus probandi veritatem transfunditur ob solam victimam, vel operationem præsumptionis, sed non tollit substantiam veritatis, ubi ista sit in contrarium, ex iis, quæ generaliter de gratiis, & provisionibus motu proprio habentur late collecta apud *Gabr. de causis, c. 12. num. 22. & Gonz. l. ad re. 3. gl. 32. num. 3. ad. ad Berrati, d. c. 102. & passim*; Et in terminis specialibus bene *dec. 832. par. 3. divers. dec. 202. num. fin. par. 4. rec. add. ad Greg. dec. 239. lit. B. Amayd. de stylo D. d. v. l. 1. c. 33. n. 35. & 27.* Atque ubi auctoritates non habentur, ad id sufficere dicebam prædictam solam regulam generalem, de qua *Lotterius lib. 2. quest. 32. n. 138 & passim*; quod scilicet familiaritas non est res, quæ inducat, vel firmetur cum verbis, & cum privilegiiatibus fictionibus, nisi quando ita expresse disponatur, ut est in illa familiaritate, quæ annexa est aliquibus officiis, & Prælaturis ex infinitis *supra dist. 3. & alibi*, sed exigit veritatem facti in mente, & dente.

Quinimo ubi etiam talis narrativa comprobata quoque esset à descriptione in rotulo familiarium, atque tamen augetur quidem, ac fortior efficitur dicta præsumptio, quæ ex narrativa Papæ resultat; Ac propterea majori probationis concludentia onere premitur ille, qui negativam allegat, ut bene illam coarctare teneatur, quod videtur difficile, sed non tollit illius potentiam, ac propterea quando bene concludatur, tunc veritas attendenda venit, quoniam sola descriptio in rotulo apta est inducere unum ex duobus substantialibus requisitis, illud nempe mentis, sed non supplet alterum dantis.

Post datum verò responsum cum dicto præsupposito, auidi, quod ex parte officialium Datarie prætenderetur illius insubsistentia stante, quod defunctus repertus esset descriptus in rotulo, & quod supponeretur, quod habuisset quoque partem dari soliam, ac propterea dicebam, quod hujusmodi questiones censendæ non veniant juris, sed facti ex istius qualitate, & circumstantiis decidenda, cum theoria, de qua supra, sit vera, punctus autem consistat in applicatione regulanda ex singulorum casuum circumstantiis, & justificationibus. adeo ut inter quoque consultus pragmaticorum eror in omni materia frequenter damniatur, & inculcatus, præsertim in illa ultimorum voluntatum facienda desuper tam in responsis Consulentiis, quam in decisionibus innotis, ac superfluos cumulos conclusionum, & allegationum, cum præsupposita theoria, indicando solum breviter unam, vel modicas auctoritates, in quibus concordantes cumalantur, insistentium sit in bona, & congrua applicatione ex circumstantiis facti accuratæ, & judiciose ad propositum consideratis, sed malum hujusmodi pragmaticorum, qui ut plurimum sunt testes de auditu, atque non sciunt res per causas in hoc consistere solet, quod nimium abundant in prima parte, deficient verò, vel nimium pauci sunt in secunda, adeo ut eis congruat id, quod de prodigis dici solet, quod abundant in superfluis, deficient autem in necessariis, dum sæpius magnam, ac improbum adhibendo laborem in dicto cumulo conclusionum, & allegationum, ignorant factum atque ad illud nullatenus reficunt.

ABULEN. SCHOLASTRIÆ,

R. Iponsum pro veritate suppressis nominibus.

De reservatione ex capite Prothonotariatus, quando inter, illaque dicatur bene probatus, necne.

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

in nitotum pro obsecratione non dederit, nisi prius huc adimpletis; Et etiam adminiculo verisimilitudinis ac edente, quod scilicet nimium verisimile est, quod ille, qui cupidus huiusmodi praeinventioniarum, magis veto in vulgo opinatur exemptionis à potestate Ordinarii, adeo sollicitus fuit cum aliquo sumptu obtinere literas à dicto Collegio; deindeque monitorium pro obsecratione, dum erat in Coria ante discessum adimplevit praemissa, quae absque sumptu, & incommodo ab epi facto pendebant.

IUVENACEN. PRÆPOSITURÆ,

Pro CAROLO DE CICCO

Cum MICHAEL ANGELO DE ANGELIS.

Discursus pro directione.

De reservatione primæ dignitatis in Collegiata, an, & quando intret, & praestitum ubi in limine foundationis cautum sit, ut fieri debeat ad electionem Capituli, vel ad provisionem alterius collatoris.

SUMMARYM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Quid de prima dignitate in Collegiata cadit sub reservatione.*
- 3 *Quamvis importent decem ducati de Camera in moneta Regni Neapolitani.*
- 4 *Venerunt se non fructus certi.*
- 5 *Vacante Sede Papali, quæ reservationes cessent, & quæ non.*
- 6 *An reservationes cessent ex indulto, vel ex lege foundationis.*

DISC. CVII.

PAVO Episcopus Tropiensis familiaris Bonifacii IX. de anno 1397. proprio sumptu fundavit in Civitate Juvenacen. ejus patria Ecclesiam Collegiatam sex Canonico, & unus Praepositi sub invocatione sancti Spiritus, exempta à jurisdictione Ordinarii, & subjecta eidem Praeposito, cum facultate ordinandi statuta super electione, vel provisione tam Praepositi, quam Canonico, & ac propterea idem Pavo in fundatione statuit, quod Canonici eligerentur ab ipso Collegio absque aliqua institutione, Praepositus autem ad ejusdem Collegii electionem, vel nominationem Apostolica auctoritate providendi deberet per Archiepiscopum Barensem, istaque capitula, vel statuta ab eodem Pontifice confirmata fuerunt in forma specifica inserto tenore. Vacante itaque Praepositura per obitum in mense ordinatio Ferdinandi Saxi, ad Collegii negotiationem à praefato Ar. hiepsico provisorius fuit Carolus de Cicco possessione subsequuta, sed Michael Angelus illam imperavit itaque reservationem, ex eo quod esset prima dignitas, unde obtenta per Catolum possessionem commissionem, quae dicitur iactationis, & iactationem in *Rota contra Calatrin.* ab eodem consultus fuit tam pro directione causæ, quam etiam de meo sensu pro veritate in meritis ad effectum deliberandi, an licet substantia debet, necne; Consilio autem habito, decessit, unde Capitulum elegit Hieronymum Satacenum pariter provisorius à dicto Archiepiscopo, sed Michael Angelus provisorius Apostolicus in vim regulæ Cancellariæ petit subrogationem in ius dicti Catoli colligantis de sancti, illique se opponentibus tam Capitulo, quam Hieronymo purus remissus fuit Rota cum solita clausula *arbitrio*, datoque dubio, cum scriptum pro delegacione subrogacionis ex capite calumniæ. deducendo eadem, quæ in hac materia habentur *supra disc. 10.* non aucti amplius actum de causa. adeo ut incertum sit, an proposita fuerit, vel alium uctiorem habuerit progressum.

In discursu itaque ad petitionem Caroli tam pro directione, quam pro consilio, ut supra edio, cum vacatio cortigisset in mense ordinatio. adeo ut non cadet sub regula octava, sen nona mentium, restringeretur autem difficultas ad punctum, an intraret reservatio in vim Constitutionis Pauli II. & *regula 4. vel 5.* ratione primæ dignitatis; Diccbam duplicem desuper cadere inspectionem, unam scilicet facti super valore, quoniam in Cathedrali prima dignitas indefinitè absque distinctione valoris est reservata, in Collegiata verò non, nisi excedat valorem decem florenorum, seu ducatorum Cameræ; An scilicet adesset, necne iste valor. Et secundo quatenus valor adesset, adeo ut cadret sub reservatione, an suffragaretur dictum indultum Apostolicum concessum in limine foundationis.

Prima inspectio erat, ut praemissum est, potius facti, quam iuris, an scilicet adesset, necne valor, qui excederet dictam summam ducatorum decem de Camera, qui valoris minori valore intinseco moneret illarum partium, ac etiam factis aliis deductionibus cambii de loco ad locum, & aggrii de moneta area ut plurimum curante, in argenteam, vel auream, valutat possent in ducatis citaret moneta Regni; solumque advertendam, quoad ea, quæ juris sunt, quod in hoc valore non venirent distributiones quotidianæ, minime emolumenta provenientia à legatis, aliisque piis dispositionibus cum oneribus nullarum, & anniversariorum juxta frequentiotem illarum regionum proximam, sed solum fructus certi, qui explicari solent sub nomine praebendæ ad differentiam distributionum juxta ea, quæ habentur *supra discursu 50.* Ubi de hac materia valoris, ac etiam *discursu 10. de jurpatronatus* & alibi pluries.

Et quamvis aliqui proficiscere de partibus ab eodem Carolo consulti motivarent, quod vacatio sequuta esset de tempore, quo sedes papalis vacabat, ideoque non aderant regulæ Cancellariæ; Attamen dicebam, quod ubi adesset dictus valor, cujus ratione ista dignitas caderet sub dicta reservatione, id nil relevabat, quoniam cessario regulatum prodest ad effectum evitandi vacationem eventuale, seu discontingentem ratione mensis, non autem tealem, vel personalem, & continuam, quæ semel imposita semper durat, ut in specie de prima dignitate *apud Martin dec. 192. & alibi hoc ed. tit.* advertitur, potissimè, quia hæc species reservationis est etiam in corpore iuris per *extravag. Pauli 11.*

Quo verò ad alium punctum, an scilicet lex adjecta in limine foundationis faciat cessare hanc reservationem, non multum me diffundi ex eo, quod videtur labor inanis, quatenus non adesset dictus valor, ut non adesse pro certo praesupponbatur, atque mihi videbatur nimium verisimile; Diccbam tamen quod quando istud indultum esset posterius dictæ reservationi, vel respectivè fundario esset posterior, tunc dici posset, quod censetur derogatum dictæ *extravag. Pauli 11. & regula*, ut de indulto posteriori circa primam dignitatem *supra disc. 13.* & supponitur *disc. 12.* ac etiam in *Augustana praepositura disc. 109.* Et de fundatione etiam ubi sit jurpatronatus Ecclesiasticum *apud Rois dec. 274.* Verum difficultatem apud me faciebat consideratio quod fundatio cum dicto indulto præcedebat, utpote sub Bonifacio IX. adhuc durante schismate terminato in Concilio Constantensi; Paulus verò secundus auctor istius reservationis fuit Pontifex per annos septuaginta circiter post Bonifacium, ac propterea dici non posse videtur quod fundator habuerit in animo, ut hæc Dignitas, & Canonatus non subiaceret reservationibus ad huc non existentibus in retum natura, sed solum illis quæ tunc jam inteperant juxta enatata *disc. 9. in Relatione Curia*, sed quod institutio, vel collatio commissa fuerit Archiepiscopo Barea, ad exclusionem Ordinarii loci, ac propterea reservatio

reservatio istius dignitatis ratione mensis præsupponitur apud *Pbald. decif. 58.* ideoque dubitabam, sed ut præmissum est, maturum iudicium de super non efformavi, neque occasio adhuc dedit id formiter, & ex professo disputare.

BARCHIONEN. CANONICATUS,

Pro RAPHAELE MONTAVTO.

Cum NICOLAO REITS.

Causa disputata in Tribunali A. C. Credo resolutur pro Raphaële.

De eadem materia de qua supra *disc. 9.* an scilicet subcollectoria Apostolica ad effectum reservationis probetur sine literis, & quomodo.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Reservatio intrat etiam in subcolletores inferiores, quando sint unici, & universales.*
- 3 *Quomodo subcolleteria iustificatur.*
- 4 *De eodem, & an litera deputacionis sint præcise necessariae.*
- 5 *An et quando officiali credatur post finitum officium.*
- 6 *Probata deputacione subcolleitoris non est necessaria probatio exercitii.*

DISC. CVIII.

VAcato canonicatu Cathedralis per obitum Jo. Baptistæ Vizzæ de mensis ordinatio Capitulum seu Canonicus turnarius illum contulit Nicolao, Raphaeli autem eum impetravit à Sede Apostolica tanquam reservatam ob subcollectoriam Apostolicam defuncti, expedito solito Brevide capiendi possessione nomine Cameræ, directo A. C. in ejus Tribunali coram uno Locumtenentibus assumpta dispensatione super exequutione, restitgebatur de more difficultas ad justificationem reservationis, quæ est gravæ, vel provisionis fundamentum nulla cadente dubitatione super articulo juris. An huiusmodi particulares subcolletores singularum diocesium subordinate collectorum generali Provincie, inducant necne reservationem, de qua in regula quarta, quoniam licet apud antiquiores id fuerit sub questione, attamen hodie remanet sopitum, ac extra omnem controversiam, ut supra in præcedentibus pluries advertitur, & per consequens quæstiones de super cadentes hodie sunt potius facti, quam iuris, super justificatione scilicet huiusmodi subcollectorie, cum suis requisitis necessariis, de quibus supra *disc. 8. & seq.* unicuique scilicet in Diocesi cum universitate jurisdictionis, ideoque his præsuppositis hinc inde atque utraque parte allegante præfatos jam editos *disc. 8. & 9.* & decisiones ibi recensitas, & præsertim scribentibus ex parte provincialis Capituli, & possessoris constituentibus, fundamentum in *Viterbien. Canonicatus coram Vrospio*, edita me scribente in casu, de quo dicto *disc. 8.* super necessitate literarum deputacionis, ex quibus pateat de prædictis requisitis. eo quia probationes per testes, & ipsamet acta gesta super exercitio huiusmodi muneris tanquam æquivoca non concludunt, utpote refectibilia ad deputacionem ad negotia particularia, ut ibi; Ideo ex parte provincialis actoris, pro quo jam scripta, ultra causæ patronum, a liti Advocati in iure scripserunt, evocatus fui, arque munus suscepi, ut potius explicarem meos sensus pro veritate, dum super deductis à me quæstio circumferri videbatur.

Dicebam itaque, dicto sensu retento, quod quando non adesset attestatio collectoris generalis huius Provincie præsentis in Curia, qualis erat ille, qui recensetur *disc. 85. de iurisd.* tunc quavis ex parte acto-

ris multi testes induci essent, multaque exhibita acta super exercitio subcollectorie, adhuc tamen magis fundata esset intentio rei conventi, ex dicta ratione, & juxta firmata dicto *disc. 8.* Contrarium verò concludebam in facti specie ob dictam attestacionem officialis deponentis de facto proprio, nullumque habentis interesse, & qui ratione Episcopalis dignitatis, in qua constitutus erat, ac etiam notæ integritatis, videbatur sibi dignus, cum ita talis attestatio, æquipollere videretur literis ad tollendum præfatum æquivocum, seu contrariam possibilitatem, dum ex deductis *disc. 9.* literæ non sunt præcise necessarie, sed moraliter, & secundum quid, eo quia sine illis est difficile bene consulere præfatas qualitates unicuique, & universaliter, alias etenim si literæ essent præcise necessarie, esset dare inconveniens, quod in libro, & facultate Ordinarii collatoris in partibus repellimur esse hanc reservationem eludere procurando occupare literas existentes penes defunctum, ut advertitur in *decif. 232. par. 2. rec.* cum aliis dicto *disc. 9.*

Replicabatur in contrarium de iis, quæ habentur apud *Buratt. decif. 835.* si per denegata fide illius, qui fuerat Darius post finitum officium, quando confidatur tanquam privatus potius, quam tanquam officialis, ut etiam à me advertitur *disc. 14. de regal.* impugnando decisionem in qua delatum fuerat attestacioni cuiusdam fiscalis Capitulini post finitum officium, ita curando de more me convincere cum proprio dicto. Verum id non obstat dicebam, quavis retineretur idem sensus super deductis dicto *disc. 14. de regal.* quæ dicebam esse in suo casu vera, male tamen a stem applicata; Illa siquidem videtur differentia inter attestacionem Officialis durante officio in rebus ad idem officium pertinentibus, & alteram factam ob eodem post expleto officium quod prius casu illi soli attestacioni absque aliarum probationum, vel administratorum fomento deferretur, ex regula, quod deferendum est officiali attestanti de rebus ad ejus officium pertinentibus, dum ita dicitur attestatio publicæ finitio verò officio non consideratur amplius tanquam officialis, sed tanquam testis privatus, cui tamen, ubi sit aliunde administratus, utpote deponenti de facto proprio, in quo nullum habet interesse, nimium est defendendum; præsertim ubi sit persona qualificata, & probata fidei, juxta ea, quæ de teste mediore habentur *disc. 27. de test.* & generaliter *disc. 32. de iudic.* Porrius quia talis attestatio non percutiebat substantiam subcollectorie jam per testes alique acta in genere sufficienter iustificatam, sed percutiebat qualitatem, de qua nemo melius loqui poterat, quam ille qui eum deputaverat, & per consequens videbatur quod adesset sufficiens iustificatio; Ac propterea credo, quod juxta præmissa resolutio prodierit pro exequutione brevis; Quamvis etenim objiceretur quoque de non bene iustificato exercitio, attamen erat leve obiectum, quod removebatur tam in facto, quam in iure; in facto scilicet quod plerique actibus, ac etiam cum depositione aliquorum testium; Et in iure, quia ejus probatio non est necessaria, juxta superius deducta *disc. 10. num. 12. & 13.*

AUGUSTANA seu NULLIUS PRÆPOSITURÆ.

Pro CAPITULO ELVACENSI.

Responsum pro veritate.

Deca tem materia, de qua in *Mediolanen. disc. 104.* in quibus nempe reservationibus locum habent indulta Apostolica super collatione reservatorum, & præsertim An dispensatio concessa promoti ad Episcopatum, vel aliam dignitatem incompatibilem super retentione incompatibilium, inducat reservationem a apud sedem, que non casat sub indultis.

SUMMARIUM.

1. *Filiis.*
2. *Quales species reservationum cadant sub indultis.*
3. *De qualis specie sit illa beneficiorum, qua a promoto obtineatur in quinque dispensatione retentionis incompatibilium.*
4. *De applicatione ad casum, circa retentionem ad tempus, & quando etiam retentio ad vitam non tollat vacationem promotionis.*
5. *Quid amplitudo verborum operetur, etiam quoad ea qua indigent nota specialis.*
6. *Concordantia difficultas derogari solet.*
7. *Quod non sit immorandum in verbis sed in factis, ex quibus desumenda est substantia voluntatis.*
8. *Qualis natura est indultum de quo agitur ut regulandum non sit jure aliorum indultorum.*

DISC. CIX.

Monasterium Ordinis S. Benedi dicti de anno 1459. Pius II. secularizavit, & illamque Ecclesiam in Collegiatam seculari erigendo, loco Capituli Regularis Abbatie monachorum, alterum secularium Praepositi, & Canoniorum creavit, ita Praepositum in locum, & jura quaecumque Abbatis in omnibus subrogando, Canonicos autem in loco Monachorum, cum ea praefatum lege, ut quemadmodum Abbas a Monachis eligebatur, ita Praepositus eligendus esset a Canonicis, atque ita semper continuatum fuit. Sede Apostolica electionem semper confirmante, & approbante; Cum autem ultimus Praepositus promotus esset ad Ecclesiam Cathedrali Augustanam, obtinuit hujus Praepositurae retentionem ab Alexan. VII. Capituli consensu accedente, ad annos octo, quibus adhuc durantibus, in sexto circiter, orta est dubitatio in Capitulo, An dicto termino expirante, si vero ipso etiam durante, contra gente morte dicti Episcopi, collatio Praepositurae ad Datariam ratione promotionis pertineret, ac propterea desuper pro veritate consultus fuit.

Respondi, quod primo aspectu mihi videbatur subesse aliquam dubitandi rationem contra Capitulum ad favorem Datariae, ex theoria, de qua in *Mediolanen. Beneficiorum disc. 64.* & fuit alibi, quod scilicet hujusmodi indulta conferendi reservata non obstantibus regulis Cancellariae, aliisque literis Apostolicis. Sufficienter solum pro illis reservantibus, quae pendente a regulis Cancellariae, vel ab aliis Constitutionibus, inter quas connumerari solent illae, quae continentur in *Extravaganti ad regimen*, locus autem ubi agitur de aliqua reservatione clausa in corpore Juris, ut hia distinguendo habetur apud *Ortiob. de disc. 197. per totum & praefertim ex num. 24.* cum aliis, de quibus *cod. disc. 104.* cum videatur theoria recepta, & in Curia quotidiana, occasione indultorum Cardinalium, de quibus *supra d. l. c. cum pluribus seqq.*

Ita etenim theoria praesupponit; Quatenus pertinet ad applicationem, super qua solent esse quaestiones, illa ad rem cadit. *cod. disc. 104.* peracta. An scilicet vacatio per promotionem possessoris ad Episcopatum, vel aliam dignitatem incompatibilem, importet illam reservationem, quae continetur in dicta *extravaganti ad regimen*, ut propterea cadat sub indulto, vel potius converso dicatur clausa in corpore Juris, qualis est illa apud Sedem, ut propterea non cadat; Cumque tunc pendere indecisa dicta causa *Adiudicatum*. dicebam quod non poterat dari certum iudicium, utpote ab illius causae decisione regulandum, cum esset articulus novus adhuc non formis decisis; Et nihilominus in hac tali specie major dignoscere oratio timendi, quoniam ubi etiam canonizaretur distinctio in ea causa tradita, prout postmodum canonizata fuit, quod scilicet, Aut denegata promotio retentionis incompatibilium, istorum vacatio sequa-

tur par ipsam promotionem; Et tunc vacatio sequi dicatur apud Sedem, & per consequens tanquam clausa in corpore Juris non cadat sub indulto; Aut conceditur retentio, ac propterea sequatur vacatio per mortem Episcopi, extra Curiam, & tunc secus, ut non intret dicta vacatio apud sedem, sed potius intret solum illa reservatio, quae refertur ad dicta *Extravaganti ad regimen*.

Adhuc tamen in casu, de quo agitur, advertendam dubitari posse de applicatione ad diversitatem casus, cum ista dispensativa retentio non esset pure, & simpliciter, ut per cessum, vel decessum ejusdem promotori, sequatur vacatio, sed solum ad tempus, & sub diversa natura, seu qualitate ob injunctum onus erogandi tertiam partem fructuum in certos usus; Notabile etenim diebim dignoscit differentiam inter unam speciem retentionis, & alteram; Prima namque novum Jus, vel titulum praestat, neque antiquum immutat, sed solum tanquam per speciem medicinae praeservativae, se opponit illi vacationi, quae alias per imminentem promotionem sequutura esset, impediendo ne sequatur; Ac propterea dispensatio continuat jure suo antiquo, & primo, petunde ac si aliud beneficium incompatible non obtinisset, ut advertitur *cod. disc. 6.* in aliis, ac etiam *sub r. de person.* & alibi, quod non videbatur in presenti dici posse, cum dicta retentio sub diversa natura, & qualitate ad certum tempus, ut supra concessa esset; Ac propterea dici posse videbatur, quod revera sequuta esset vacatio, quodque tanquam de vacanti concessa esset solum quidam species econoniz, & administrationis ad tempus determinatum, cum onere erogandi fructus pro quadam quota in sibi demandatos usus, & pro alia quota applicandi sibi, adeo ut dici non posset, quod versaretur in eodem casu, de quo in dicta *Mediolanen.* & per consequens quando ageretur de indulto in forma ordinaria, & consueta, cum qua illud conceditur Cardinalibus, & aliquibus qualificatis Praelatis intuitu personae, tunc esset nimium dubitandum; Si etenim in casu quo etiam ad vitam conceditur retentionis gratia post tamen decretum vacationis quod jam praestiterit, gratia posterior retentionis non tollit vacationem praecedentem indultam, sed solum suspendit illius effectum usque ad obitum, quo sequuto fit provisorio tanquam de vacanti per promotionem ut prius ut per *Mandol. in reg. 3. cancell. quest. 15. dec. 48. numer. 3. post Privan. de jure, atr. & firmatur in dicta Mediolanen. beneficiorum 13. Martii 1673. coram Alberгато*; Multo magis in presenti.

His tamen non obstantibus contrarium dixi mihi videri verius, non quidem ex eo quod dicta dubitandi ratio non subsisteret, sed ob qualitatem indulti, ex eo quod non se restringat ad regulas Cancellariae, & literas Apostolicas simpliciter, sed in ampliori forma loqueretur de quibusvis constitutionibus cum verbis adeo generalibus, & effectivis, ut apta essent comprehendere etiam illas reservationes, quae sunt clausae in corpore Juris, & quae de sui natura exigant mentionem specialem; Potissimum verò, & fortius ex eo, quod ferebatur etiam concordatorum, quibus difficultas derogari debet, ac solet, unde claram desumi advertebam voluntatem derogandi quibuscumque aliis obstantibus, juxta ponderationes, de quibus a finitimi plenè apud *Ortiob. dec. 257.* occasione agendi de exemptione Cardinalium ab oneribus, & contributionibus, illorum mentione speciali non facta, ut ob amplitudinem verborum etiam absque tali mentione comprehenderebatur.

Sed quoniam meus stylus perpetuo fuit hollam, vel modicum constituit fundamentum in formulis verborum, & clausularum, vel dictionum, siue in grammaticalibus significationibus, sed principaliter attendendi substantiarum veritatis desumendam ex facti qualitate

qualitate, & circumstantiis, ita attendendo magis facta, quam verba, ut in omnibus fieri deberet; Hinc prout adverbis magnam esse differentiam intet speciem iudicii, & illam, quæ conceditur Cardinalibus, & aliis personis conferendi reservata, potissime hodie, quod non procedit amplius regula antiqua, quod indultum removeret solum oblatulum, ideoque indularius conferretur iure suo ordinario, & primævo; sed impartit ius delegatum, cum isto casu præsupponatur certa reservatio, ac propterea per indultum fiat certum præjudicium Datarie, sibi adimendo illam collationem, quam alias haberet, ideoque magis stricte proceditur juxta solitam, ac regulatam naturam privilegiorum exorbitantium, ac inducentium quamdam limitationem regulæ. Id autem non videbatur ad rem adaptabile, quoniam nisi ipsius Ecclesiæ, ejusque Prælatuæ antiqua natura regularis immutata non esset, Dataria nullum haberet ius collationis, cum Abbatia non esset collativa, sed electiva sub sola obligatione obtinendi confirmationem juxta generale naturam electivorum cum distinctione inter Monasteria exempta, & non exempta, de qua *disc. 18. de jurisdictione*, & alibi, ut priori casu confirmatio obediens esset à Sede Apostolica, in posteriori autem ab Ordinario; Et per consequens istud indultum aliud in substantia non contineret nisi legem adjactam in ipso limine secularizationis, ac mutationis status de regulari in secularem, ut per hanc immutationem non censeretur in hac parte immutatus antiquus, & solitus status electivus, eo modo, quod *disc. 80. de jurisd. & disc. 2. de donat.* & alibi dicitur à simili, de Ducatibus Ferrariz, & Urbini, ut non obstante devolutione ob indulta concessa in limine devolutionis, censerentur ad quoddam effectus continuare in priori statu feudali, perinde ac si essent sub propriis Ducibus, cum similibus. Accedente potissimum adeo diuturna observantia continuata duorum seculorum, quæ dicitur optima interpretes ex deductis *disc. 21. de iudic.* Potissimè verò quia de anno 1613. cum contigisset casus præcisus vacationis per promotionem. Præpositura ad formam indulti provisâ fuit ad electionem.

SALISBURGEN. CANONICATUS,

Pro MAXIMILIANO ERNESTO DE LODRON,
COMITE DE SCHERFENBERGH.

Cum CARDINALI LANTGRAVIO DE HASSIA.

*Discursus pro variis super casu deciso per Rotam
pro Cardinali.*

De interpretatione indulti conferendi reservata concessi Prælo non Cardinali, an sit restrictum ad solam reservationem mensium, vel etiam capiat alias reservationes, & præsertim illam promori ad Episcopatum, cui incompatibilium retentio ex dispensatione concessa fuit.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series cum reservatione*
- 2 *De reservatione obventionem ex Apostolica dispensatione in promotum ad Episcopatum.*
- 3 *Qualis sit summus jurisdictio.*
- 4 *De fundamentis hinc inde.*
- 5 *De decisionibus quæ circumferuntur super his indultis.*
- 6 *Quomodo istæ quæstiones examinari, & decidi debeant.*
- 7 *De voto, seu iudicio Auctoritatis.*
- 8 *De argumentis verisimilitudinis, & inverisimilitudinis.*
- 9 *In dubio pro restrictione privilegiorum.*
- 10 *De observantia minimam attendenda, & quando id procedat.*
- 11 *An hoc indultum differat ab illis aliorum Prælatorum.*

- 12 *De præsententis singularibus aliquorum Prælatorum Germaniæ.*
- 13 *De qualitate illius reservationis magis considerabilis.*
- 14 *Conclusio discursus.*
- 15 *De aliquibus ratiombus dubitandi de reservatione.*

DISC. CX.

Victeaslaus de Thum Canonicus Ecclesiæ Metro- politanæ Salisburgen. assumptus ex electione Capituli per Sedem Apostolicam confirmata ad Ecclesiâ Cathedralen Passaviensem, obtinuit Apostolicam dispensationem super retentione canonicatus incompatibilis, eademque dispensatio sibi concessa fuit quando à dicta Ecclesiâ transiit fecit ad illam Gurgem. ad provisionem hujus Archiepiscopi Salisburgen. eo autem defuncto de mense Januarii 1673 idem Archiepiscopus vigore indulti sibi concessi per Clem. IX. conferendi reservata, canonicatum consulti Comiti Maximiliano de Lodron; sed Cardinalis Lantgravius de Hassia eundem tanquam reservatum, & non comprehensum sub indulto obtinuit à Sede Apostolica, directusque litteris Rondinino Rotæ Auditori, sub die 16. Martii 1676. pro eorum executione prodit resolutio, aique decisione pro stylo edita, in causa non scribens pro veritate ex parte provisi Archiepiscopo, & possessoris consultus fuit ad effectum deliberandi, ac expedire causam prosequi, vel potius se concordare.

Præsupposita itaque tanquam certa, & incontrovertibili reservatione resultant ex isto capite, adeo ut cessante indulto, ac etiam cessante regula mensium clarum esset quod jure ordinario Archiepiscopus istum canonicatum providere non possit juxta deducta *supra disc. 4. & in Mediolanen. disc. 104.* quodque illa species reservationis non cadat sub concordatis Germaniæ; & ac propterea superfluum laborem, superfluumque charitatum repletionem redolere videatur magnus apparatus decisionis desuper editæ ad probandum reservationem; Atque restricta difficultate ad indultum, Cum in isto diceretur concedi facultatem conferendi beneficia ratione mensium tantum specialiter, vel alias generaliter reservata extra Romanam Curiam vacantia; Hinc decisio pendebat à puncto, an illa verba magis ampla vel alias generaliter reservata starent dependentes, & consequentive ad dictam restrictionem mensium, vel potius starent de se, & independentes, adeo ut ampliative omnes alias species vacationis complecterentur.

In hoc autem Scribentes hinc inde pro currenti inepto stylo, cum magno, ac superfluo allegationum cumulo, gtrendo potius munus vel partes Grammaticorum, principaliter immorabantur super verborum, & clausularum, vel dictionum significatione, vel operatione, aut super orationis constitutione, multa deducendo ex iis, quæ per *Barb.* & alios hujusmodi collectores congruunt in eorum tractatibus de clausulis, & dictionibus, & de verborum significationibus; ponderando etiam An aliqua verba starent otiosa, quoties hunc non operarentur effectum extensionis indulti ad alias species reservationum; vel e converso, quod retento intellectu restrictivo ad eandem speciem mensium, essent in aliquo operativa, adeo ut tolleretur otiositas, & præsertim ad effectum tollendi quæstionem alias apud antiquos Beneficialistas vertentem. An hujusmodi indulta restricta ad reservationem mensium, suffragarentur necne in reservationem generali, vel potius intelligenda venient de reservationibus specialibus; Ac etiam cum merè prognostico stylo immorando in eo, quod super isto individuali indulto concessi solito Archiepiscopo Salisburgensi, & super aliis consimilibus concedi solitis tribus Ecclesiis Ecclesiasticis, aliisque qualificatis Germaniæ Præsulibus, aliis decisum veniet præsertim in *Moguntina Canonici* 28. Januarii 1665.

rii 1665. 17. Martii, & 23. Junii 1666. coram Cero, quorum prima est impressa, dec. 146. par. 14. rec. & in Salisburgen. Decretum prima Aprilis 1672. coram Emerix, ut legenti facile patet ex copiose deductis in hujus causæ decisione.

Inhærendo itaque stylo adeo frequenter in materia ultimarum voluntatum, & peneque in omnibus aliis materiis infatuato negligendi hujusmodi formalitates verborum more grammaticorum, sed prius cipaliter insistendo, ut decet more Jurisconsultorum, in substantia veritatis ac verisimilitudinis voluntatis, cujus, ac facti potius, quam juris censenda est præfens questio, quid scilicet Papa in animo habuerit concedendi, inspecto toto contextu, totaque massa sermonis, aliisque circumstantiis facti; Ex istis potius, quam ex generalitatibus deductis per Scribentes pro Actore proviso Apostolico, & in decisione, pro eodem Actore, & consequenter pro resolutionis probabilitate visum est respondere, consensum requirenti, ut honeste concordare potius, quam causæ judiciali persequutioni studeret; Tum quia in prædicto toto contextu indulti, omnibusque ejus paribus, una parte alteram declarant, elatum pro meo judicio videtur, ut verior esset sensus restrictivus ad dictam solam speciem reservationis ratione mensurum, de quibus solum pluries in toto contextu agitatur cum restrictiva inter illa beneficia, quæ essent ad liberam collationem ipsius Archiepiscopi in omnibus mensibus, & illa, quæ essent ad collationem inferiorum cum eorum mixtura, ut esset in illis mensibus, in quibus inferioribus oblatæ reservatio, & ad illas etiam, quæ ad præscriptum constitutionis 68. Urbani VIII. statuta sunt in Indultis Cardinalium, non suffragaretur statutum inferioribus ex deductis *supra disc. cum pluribus aliis.*

Tum clarius, atque pro meo judicio convincenter ac verisimilitudine, vel respective inverisimilitudine ex eo resultante, quod in isto indulto, prout in aliis similibus ut supra Germaniæ Prælati concedi solitis, quamvis Cardinalia dignitate non pollentibus, non continerentur illæ exceptiones, quæ etiam juxta antiquam ampliorum forum regulatam per Germaniam de indultis continentur in indultis Cardinalium primarum sicut dignitatum Cathedralium, & Collegiarum, necnon Monasteriorum, Conventualium, vel descriptorum in libris Cameræ, & electorum, ac etiam vacantium in Curia, sive apud Sedem, aut vacantium pro obitu familiarium Papæ juxta questionem, de qua *supra disc. 105.* edita in modernioribus indultis ad præscriptum Constitutionis 58. Pauli V. alia restrictione beneficiorum vacantium pro obitu Cardinalium cum similibus; Ac etiam reputando necessariam expressionem aliquarum reservationum, ratione scilicet Prioratatus vel collationis, aliorumque expressiorum officiorum. Vel etenim verus est intellectus ex parte provisi ab Ordinatione præfens, quod dicta verba vel alias generaliter &c. in grammaticali significatione sumpta, omnes, & quascunque reservationes generaliter complectentur, ita esset dare rem omnino inverisimilem, ut longè ampliora essent hujusmodi indulta Prælatorum, quam sint illa Cardinalium, cum tamen ex eorumdem Prælatorum indultorum tenore constet, quod illa sint longè magis restricta, ut potè ad breve tempus quinquennium cum necessitate reservationis, Cardinalibus autem existentibus perpetuis ad vitam, ac etiam cum restrictione ad solam Ecclesiam Metropolitancam, cum tamen Cardinalitas sine generalia pro omnibus Ecclesiis tam Metropolitans, & Cathedralibus, quam Abbatialibus, & aliis quibuscunque, & quomodocunque per eos possit; Ac propterea eum in hujusmodi questionibus ambigere voluntatis, & incipitum obtinere verisimilitudo, vel respectiva inverisimilitudo ita ad evidentiam convin-

ci observabam veritatem intellectus restrictivi ad præfatam solam speciem reservationis ratione mensurum, cum alias omnino verisimiliter, aliarum specierum expressa mentio facta sit, eo modo quo in indultis Cardinalium, quodque fortius contineretur, quæ in eisdem indultis continentur; in idem suffragante axiomate generali, quod in hac materia privilegiorum, & indultorum habemus ut suadet, & rigorose intelligi debeat, quodque in subis pro restrictione potius, ut minus laxatur regula generalis contrariis, quam pro ampliatione interpretatio facienda veniat, juxta facis vulgaria, & præsupponenda axiomata, super quibus ineptia, vel puerilitas est auctoritatis circulare.

Magni quoque faciendum esse dicebam motivum observari in fine decisionis ponderatum, ex altero patitur nimium vulgato, & recepto, ideoque præsupponendo axiomate, quod obviatissima sit optima interpretatio, & quæ prævalere debet cuicumque grammaticali, seu legali verborum sensui; Et quamvis Scribentes pro hac parte provisi ab Indultario insisterent in propositione, quæ in suis casibus vera est, quod observantia debet esse præcisa in casu, de quo agitur, quodque non sufficit in aliis casibus licet similibus, & per consequens, quod attendi non debet quid sequitur sit in aliis indultariis, præsertim in tribus, Electoribus, Colonien. Treviren. & Meguntin. & possibilium, quod istorum, & similibus Prælatorum indulta, vel ratione verborum vel ratione styli majorem præterirent restrictionem; Advertendum tamen quod nisi in facto constaret de aliqua peculiari ratione, ob quam istius Prælati indultum amplius formam haberet, vel amplius recipere interpretationem prædictæ observantia nimium deferri deberet ob identitatem rationis concessionis hujusmodi indultorum Prælati non Cardinalibus Germaniæ, aliarumque partium septentrionalium, quam Prælati licet nimium qualificatae Italiæ, & Hispaniæ, aliarumque regionum, quodque licet iste Archiepiscopus Salisburgensis ob quamdam primatalem prærogativam sibi competentem, vel ab eo præsentiam, magnam in hac regione figuram faciat, atque aliquibus prærogativis Cardinalitatis in habitu potiarur; Attamen magnam, forteque majorem partem videntur figuram dicti tres Archiepiscopi Hierosolymitanæ Religionis, singulariter, ac privative ad quoscunque alios Prælatos per Constitutionem Urbani VIII. decorantur Cardinalis titulo Eminentiæ, ideoque improbable est, quod per Sedem Apostolicam in hac specie prærogativæ minus non tractentur.

Difficultatem quoque non modicam mihi inferebat qualitas, vel species reservationis, in qua non improbabili dubitandi ratio cadit, an suffragetur, necne indultum Cardinalitium juxta deducta in *dis. Mediolanen. eodem tit. disc. 104.* argumentum ducto ab auctoribus, multo magis &c. Ideoque ex his & aliis, quæ in decisione præterantur, illa famulativè, seu corroborativè potius, quam de per se ponderando respondendi, quod probabilis videbatur resolutio; Quamvis non omnino placerent rationes fundatæ in solis generalitatibus, vel in significationibus grammaticalibus verborum, cum potius in hoc proposito substantia veritatis, ac verisimilitudinis voluntatis, ut supra attendenda videatur.

Motivabant Scribentes pro hac parte adversus reservationem ex eo, quod possessor Canonice promotus non esset ad dictos Episcopatus per Sedem Apostolicam, cum grimm obinvenit ex electione Capituli; & alterum ex provisione ejusdem Archiepiscopi Salisburgensis. Vtrum neglectum fuit motivum, & merito; Tum quia Capitulum, ac respective inferior Prælati sunt organum, seu medium provisionis, quæ

quæ potius fieri dicitur per Sedem Apostolicam; Tum clarius, quoniam punctus non est in assignatione Episcopatus, sed in retentione Canonicius incompatibilis, quæ ex Apostolica dispensatione obtenta fuit, ideoque adest appositio manuum Papæ, & per consequens motum videbatur omni probabili fundamento destitutum.

ROMANA BENEFICIATUS.

Inter CARDINALES OTTHOBONUM,
ET CARPINEAM.

Discursus pro veritate post resolutionem.

De concursu Cardinalis Titularis, & Cardinalis Patroni in consensu prestando provisioni beneficii reſervati per obitum familiaris Cardinalis faciendæ per Datariam de Beneficio, cuius provisio alias pertineat ad Cardinalem Titularem.

SUMMARIUM.

- 1 *Falsi series.*
- 2 *Quod in hac materia procedi debeat cum distinctione casuum, & quales sint.*
- 3 *In Ecclesiis Cathedralibus, vel Abbatialibus, quæ obtinentur alias, quæ ratione tituli Cardinalis, quomodo Cardinalis considerentur.*
- 4 *Quid operetur indulta conferendi reservata.*
- 5 *Quare Cardinalis Patronus vincat Collatorem in casu, de quo num. 3.*
- 6 *De ratione differentie inter dictum casum, & alterum, in quo conservatur ratio tituli Cardinalitatis.*
- 7 *Declaratur quid disponant Constitutiones Gregor. XIV. & Pauli V. super moderatione indulgentiarum.*
- 8 *An regula 32. favore Cardinalis Patroni per dictas Constitutiones effecta sit perpetua, necne.*

DISC. CXI.

¹ VAcato beneficio sub invocatione sancti Andreæ in Ecclesia S. Marci, per obitum familiaris Cardinalis Carpincæ senioris Episcopi Portuensis, orta quæ proinde controversia de cuius consensu ad præscriptam regulæ 32. & 33. illud per Datariam providendum esset, an Cardinalis Carpincæ Patroni, vel Cardinalis Otthoboni Titularis, ideoque Ordinarii Collatoris; Atque depurata desuper particulari aliquorum Prælatorum Congregatione, proditit resolutio ad favorem Cardinalis Patroni, & eaque prodita, Cardinalis Collator, non quidem animo prosequendi causam, sed resolutioni acquiescendo, cum parum sua interesset, ad quandam ejus satisfactionem, meum pro veritate expetit sensum, eo quia ipſius intellectus resolutioni non acquiescebat, cum præsupposito, quod resolutio prodidisset insequendo votum Lancelotti, & Cocci, cum quo etiam deinde processum fuit in Ferrarier, Canonici apud eundem Coccin. decis. 1632. repetita decis. 654 par. 4. rec. tom. 1. ob Constitutiones 19. Greg. XIV. & 38. Pauli V. An scilicet, & in quo istæ moderentur regulam 33. editam favore Cardinalis Collatoris, & an aliquod de novo tribuant Cardinali Patrono, ultra id quod ei tribuit regula 32.

Cumque in aliquibus scripturis desuper pendente disputatione editis, pro modo dæmonstrabili quidem stylo plura cumulantur inter se diversa, ideoque in suis respectivè casibus vera, sed malè aliis diversis casibus applicata, hinc pro stylo advertebam reflectendum esse ad diversorum casuum distinctionem, tanquam ad pluries enunciata sacram anchoram; Ideoque plures casus distinguendo advertebam, quod.

Primus casus est, ubi cessante Apostolica reservatione, vel affectione, collatio Beneficii vacati per obitum familiaris alterius Cardinalis perlineret ad Cardinalem Titularem collatorem dictæ, ac jure suo absque mix-

tura Datarie, puta ob latitudinem indulti, quod capiatur istam speciem vacationis. Secundo ubi beneficium tanquam reservatum ratione dictæ familiaritatis Cardinalis sit ad provisionem Papæ, vel Datarie absque mixtura Cardinalis collatoris, quia nempe sit sub Prælato nullum habente indulgum, vivat aut. m. atque sit præſens Cardinalis Patronus. Tertius est casus ubi agatur de beneficio, quod regulatè de sui natura sit ad collationem Cardinalis Titularis, provisio autem pertineat ad Datariam ratione dictæ reservationis, sed Cardinalis Patronus sit mortuus, vel absens. Quartus est ubi vivat, atque sit præſens Cardinalis Patronus, beneficium autem de sui natura, & seculum dicta reservatione, pertineat ad Cardinalem aliam quam ratione Tituli Cardinalitatis, puta ratione Ecclesie Cathedralis, vel Abbatialis, quam ipse possideat, vel quod in ea habeat indulgum; Et demum quintus, ubi idem sit casus, ac præcedens, quia nempe Cardinalis Patronus vivat, & sit præſens, beneficium autem de sui natura, & seculum ista reservatione pertineat ad alterum Cardinalem ratione Tituli Cardinalitatis, qualis erat casus præſens controversiæ.

In primo casu, in quo præsupponitur non intrare hanc reservationem ratione familiaritatis Cardinalis, eaque non obſtante beneficium esse ad liberam collationem Cardinalis Titularis, absque aliqua mixtura Datarie, qui casus licet rarus, at tamen est possibilis; Dicebam certum videt, quod nullum quis desuper haberet Cardinalis Patronus, dum regula 32. quæ sibi assiluit, istam causam nulla teres percutit, quod considerandum est ad effectum, de quo infra in quinto, & ultimo casu; In secundo autem advertebam non cadere questionem ad rem; Quoniam cum nullum alterius Cardinalis consideretur præjudicium, sed illud sit solum ipsius Papæ, cui per dictam regulam 32. placet sibi manus ligare, atque per quandam gratificationem desiderare consensum Cardinali Patroni, quando aliquæ ejusdem regulæ 32. limitatio non intret, idcirco omnia quæ istum casum percutiunt, quia nempe non adest concursus alterius Cardinalis, advertebam esse extraneam ad casum questionis.

Idemque advertebam dicendum esse in tertio ob cessantem eandem rationem concursus duorum Cardinalium, dum Patronus non est in scena; Unde contentio est solum inter Datariam, & Cardinalem Collatorem; Istumque casum propriè percutiunt dictum votum Lancelotti, & Cocci, ac etiam d. d. f. 612 Cocci repetita decis. 1634 par. 4. rec. tom. 3. quod scilicet Patronus esset mortuus, vel absens; Ac propterea, tam votum, quam decisio fundantur in eo, quod ita disponant dictæ Constitutiones Gregor. & Pauli. vel quia sit casus omisus, & non consideratus per regulam 33. edita favore Cardinalis Collatoris, dum ea præsupponit concursum utriusque Cardinalis, & per consequens advertebam dici non posse, quod dictum votum, & decisio percuterent casum questionis.

De quarto autem vetè, ac propriè agunt dd. Constitutiones moderatoz, de quibus pluries agitur supra dise. 1. & seq. quod scilicet concurrente Cardinali Patrono adesset concursus alterius Cardinalis Collatoris indultarii, non tamen ratione tituli Cardinalitatis, sed accidentaliter, atque jure extraordinario, & diverso à Cardinalitatis dignitate, ratione scilicet Ecclesie Cathedralis, vel Metropolitanæ, seu Abbatialis, vel similis sibi commendatæ, vel aliter ab eo possessæ; Ac propterea quidquid sit de isto casu, in quo advertebam ob dictis Constitutionibus, probabiliore esse partem Cardinalis Patroni, atque istius potius, quam Cardinalis Collatoris consensum attendi debere, non erat iste casus questionis.

In hujusmodi enim Ecclesiis, ex frequentiori usu, eorumque natura attente possideri solitis in titulum per Episcopos, aliosque Prælatos, quando contingit, quod ex Apostolica dispensatione illæ obtineantur per Cardinales

Cardinales in Commendam, vel in administrationem, sive etiam, quod, ipsis possessis per Praelatos, Cardinales habeant indulgentiam conferendi omnia eorum beneficia, vel saltem reservata, & affecta juxta casus, de quibus *supra* disc. 1. cum pluribus seqq. Tunc dignitas Cardinalitica consideratur accidentaliter, tanquam occasio, ob quam competeat etiam in reservatis, & affectis ius conferendi ex indulto, quod etiam aliquibus Praelatis concedi solet, sed facilius, ac frequentius conceduntur Cardinalibus, ac propterea actus collationis non fit ratione ipsius Cardinalitatis dignitatis, sed potius fieri dicitur tanquam ab Episcopo, vel Archiepiscopo, vel Abbate, seu Administratore illius Ecclesiae, penes quam habituale ius conferendi residet, eo modo quo sequebatur antiquiori tempore, antequam introduceretur usus reservationum, ac affectionum, qui non est malum antiquus, juxta seriem, de qua *disc. 9. in relatione Curiae, & alibi*; Adeo ut sit tollere solum obstaculum.

Quamvis etenim hodie procedatur cum opinione, quod huiusmodi indulta non tollant solum obstaculum, sed concedunt aliquid plus, adeo ut Indultarii non dicantur amplius consecrari iure ordinario, & primario, juxta opinionem antiquam, aut quam emanaret Constitutio 68. Vbi in VIII. led potius iure delegato, ex dictis *supra* disc. 1. cum pluribus seqq. Attamen id sequitur ad certos effectus ibidem explicatos, illum praetium ne in iusta sustentatione Capitalis, & aliis ius nobis aliam participationem in collatione habentibus, sed in reliquis spectata rei substantia, & naturali veritate, est restitue statum primum; E converso autem praerogativa, quae per regulam 32. conceditur Cardinali Patrono, est substantialiter annexa Cardinalitatis dignitati, atque competit, quia est Cardinalis, non quia est Administrator, vel possessor aliquis Ecclesiae; Illeque merito in consensu iuris principalis ac essentialis, & iuris accidentalis, primum potentius reputari debet, atque alteri praevalere.

In quinto autem, & ultimo casu praefixo controversae res est in oppositum; Quoniam ubi agitur de beneficiis, quorum collatio pertineat ratione tituli Cardinalitatis, tunc dicitur ius essentialiter competens Cardinalitatis dignitati iure proprio, & nativo competente de iure communi, & antiquam introducerent reservationes, & affectiones Apostolicas, & consequenter per mille saecula antequam emanarent dictae regulae 32. & 33. eodem modo quo in Episcopis, & Archiepiscopis, aliisque Praelatis, quorum figuram gerunt Cardinales in titulis Cardinalitatis relictis quondam (sic improprie) speciebus Ecclesiarum Cathedralium vel Diocesanarum, juxta ea, quae habentur *sub tit. de iur. dist. disc. 1. & latius in ibidem recensitis, ac registratis dispositionibus Cardinalis de Albiis* super huiusmodi titulis Cardinalitatis.

Ius autem Cardinalis Patroni, quamvis comparative ad ius Cardinalis Episcopi, Abbatis, juxta casum praecedentem, dicatur essentialiter competere Cardinalitatis dignitati; Attamen comparative ad hoc aliud ius ratione tituli Cardinalitatis, dicitur novum, & accidentale, postquam inolevit dictus usus reservationum, & affectionum; Et per consequens retorquetur argumentum, de quo in casu praecedenti, atque omnino improbabile videtur, ut illud ius novum, ac datum, & accidentale tollere debeat ius nativum, ac proprium antiquum, & essentialiter.

Ad istum itaque esse etiam praemittendum, vel supponendum censum primum casum, de quo supra, quamvis hoc sit quodammodo idealum, ut scilicet ita comprobatur, ut non hanc hoc argumentum; Exindeque convinci advertebam aequivo in procedentium cum voto, & decisione, de quibus supra, aliisque similibus decisionibus, & auctoritatibus, utpote praetentibus dictos de istis casus, atque se fundantibus in dictis Constitutionibus Gregorii, & Pauli, quae non

solum in sensu, sed in littera clare probant, quod moderatio regulae 33. percutit in Cardinalibus Collatoribus dictam ius accidentale, de quo in casu praecedenti; Et quod regula 32. favore Cardinalis Patroni in eisdem Constitutionibus procedit per viam praeservativam, seu conservationis illius iuris, quod iam competeat ex ipsa regula, eaque praesupposita in suis casibus, & terminis, non autem, ut aliquid tribuat de novo, ultra id quod iam competeat; Illeque mihi videbatur verus, ac germanus dictarum Constitutionum sensus, vel intellectus, quamvis abique formalis dispositionis truci iudicium omnino maturum desuper non efformaverim, ita praemissa insinuando in simplici discursu, dum alia occasio non dedit id formiter, & maturius disputare, vel examinare.

Praesupponebatur etiam quod resolutio praedicta pro ingeniorum connaturali varietate, partim prodierit ex dicto motivo Constitutionem moderatoriam, procedendo cum adeo dominante inepto stylo pragmatice in caetera fide decisionum vel doctrinarum, & partim ex eo quo sequuta vacatione Sede Pauli vacante cessasset regula 31. favore Cardinalis Collatoris; Et quamvis idem procederet in regula 32. attamen praesupponebatur consilium aliquam diffidentiam ex eo quod illa esse sit perpetua per dictas Constitutiones Gregorii, & Pauli, quas receptum est esse perpetuas, & non cessasse per mortem Pontificum legislatorum; ut in *d. decr. 16. 32. Coccini repetita dist. decr. 65. 4. par. 4. rec. 10. 3. num. 64. & seqq.*

Verum & id mihi videbatur continere aequivo cum clarum, quoniam perpetuitas consistit in eo, quod ipse Constitutiones principaliter continent, & disponunt circa moderationem indulgentiarum, & ne illa capiant beneficia vacantia per mortem familiarium Cardinalium, in reliquis autem regula 32. stat solum relative, seu praeservative, retentis suis terminis habilibus, & cum praesupposito, quod illa intret, ideoque non agnoscebam huius motivi probabile fundamentum; Potissime quia dicta inspectio cessationis regularum Cancellariae per mortem Papae ac durante vacatione Sedis, percutit effectum, ut ille qui aliud de iure communi, seculis reservationibus, & affectionibus, haberet ius conferendi, posset illud excedere tanquam per remotionem obstaculi, faciendo collationem perfectam, cum subsecuto effectu, juxta deducta *supra* disc. 1. & 4. & in aliis; Sed nullatenus adaptabile erat ad rem, dum reservatio semel impressa ratione familiaritatis per mortem Papae non cessat, quia saltem resolvitur in affectionem, ut pluries in praecedentibus advertitur, atque de facto in controversum erat, quod collatio facienda esset per Datariam, solumque controversetur, cui Cardinali potius gratificandum esset in dicto consensu, qui in antiquo ordinario Collatore habere videatur quondam speciem iustitiae potius, quam gratiae, seu reversionem ad ius commune proprium; respectu autem Cardinalis Patroni continet meram gratiam, atque novum, ac datum ius accidentale Illeque ex his resolutio non placuit.

PATAVINA PRÆBENDÆ THEOLOGICALIS.

Pro EPISCOPO

Cum CAPITULO.

Responsum pro veritate.

An ubi collatio Canoniciatum in Cathedrali pertineat ad solum Capitulum sine Episcopo, praebendæ Theologalis collatio, vel electio pertineat ad Episcopum.

SUMMARIVM.

1. Feriet series.
2. Quare ista questio parum trailetur per DD.

- 3 De distinctione cum qua in ea procedatur.
- 4 De ratione, ob quam electio datur Episcopo, etiam si collectio ad alium pertineat.
- 5 An eadem electio competat, ubi a sua reservatio Apostolica.
- 6 De electione Canonici pariterarii.
- 7 De Canonici theologi, & doctorali in Hispania.
- 8 De distinctione inter praebendam Theologalem etiam ante Concilium Tridentinum vel postea.
- 9 Conclusio questionis.
- 10 De devolutione ob male factam provisionem.

DISC. CXII.

R Etentio praesupposito, de quo supra disc. i. quod Capitulum hujus Ecclesiae Paravinae, cessantibus Apostolicis reservationibus, vel affectibus habeat collationem Canoniceum absque simul tanea, vel alia participatione Episcopi; Cum de mense ordinario quacunque reservatione, vel affectione cessante, vacasset Canonatus Theologalis, atque Cardinalis Barbarigius Episcopus ex decreto S. C. T. scilicet de reformatione, cap. i. elegisset personam idoneam, quae se praesentavit Capitulo cum literis testimonialibus electionis pro collatione obtinenda, Capitulum autem eo rejecto, consulisset Canoniceum alteri, possessione quoque de facto ei tradita; Hinc ex parte Episcopi desuper consultus.

Respondi quod questio non de facili haberetur apud modernos, qui post Concilium scripserunt formiter, & ex profecto more Doctorum potius, quam Collectorum peracta, ex ratione infirmata disc. 2. n. 17. in annot. ad Conc. Trid. quod scilicet in Italia nimium rari sunt istius casus, quod jus conferendi Canoniceum Cathedralis pertineat ad solum Capitulum, ut etiam advertitur dicto disc. i. Et in Hispaniis, aliisque adjacentibus Provinciis, in quibus receptum est Concilium Tridentinum, atque frequentiores, quam alibi sunt causae benedictales, proceditur cum specialibus Constitutionibus Sixti IV. & Leonis X. enunciatis supra disc. 28. in princ. In Gallia vero non est receptum Concilium, neque videtur quod illius Regni causae multum conneant cum communi commercio Curiae Romanae: unde si quis facilius contingere potest casus, et in illis Germaniae partibus, in quibus etiam Concilium est receptum; neque habetur illud lumen, quod & quidem magnum haberi solet in ambiguis ex observatione, cum in hac facti specie supponatur, quod per saeculum continuum ista praebenda transita fecerit de uno in alium possessorem per resignationem.

Pro eo tamen lumine, quod haberi potest à decisionibus Rota, & declarationibus S. Congregationis collectis per Garz. de benef. par. 5. cap. 4. num. 162. & seqq. Gonzal. ad reg. 8. §. 9. §. 2. num. 82. & seqq. Barbosa de Episc. alleg. §. 6. num. 4. & in annot. ad Concil. Trid. cap. i. §. 6. num. 23. & seqq. procedendum videtur cum distinctione, quod aut agitur de collatione, & sic de expeditione litterarum, quae praestant titulum, cujus vigore provisos obtinere dicatur, & pro conservatione juris collatoris; Aut verò agitur de electione personae, cui collatio facienda sit, ad effectum dignoscendi, an illa sit ad munus apta, & idonea, necne, ut eam collator provideat; Ad primum effectum respondendum esse dixi pro Capitulo, dum agitur de praebenda antiqua ante Concilium juxta distinctionem, de qua apud allegatos, qui referunt declarationes S. Congregationis, dum in hoc Concilium nihil innovare videtur, sed solum iungitur Episcopi, ut cogant eos, qui talem praebendam tunc obtinent, ut per se ipsos compellantur ad suum munus exercendam, sin minus per substitutum idoneum ab ipsis eligendum, & quod in postremum non conferatur nisi personis idoneis, quae per se ipsos id agere valeant, sub decreto annullativo collationis, circa quam nihil statui, vel innovari videtur.

Card. de Luca Titular. Tom. X. 11.

Aur verò agitur de electione personae, cui collatio facienda sit, & tunc probabilis pro Episcopo juxta disc. relata per Barbosa ubi supra num. 24. in Averina 31. Junii 1627. non distinguendo, an sit decisio Congregationis, vel Rota, quod scilicet electio personae pertinet ad Episcopum, collatio verò ad eum, ad quem alias de jure competat.

Et merito quidem quoniam cum in illis, quae concernant reformationem praecipuum intentum Concilii fuerit providere abutibus, qui irreperant in provisionibus beneficium habentium annexum munus actuale, quod in finem ad curam animarum, ita noluit praedecare infirmitatibus collatoribus, sed injungere voluit Episcopis, & Archiepiscopis, aliisque Ordinariis electionem personae idoneae.

Ac propterea Zola in pravi Episcopi par. 1. Verbo Beneficium §. 1. dub. 4. & Verbo Praebenda Theologica §. 4. relatu per Garz. & alios & praesertim per Barbosa de Episc. alleg. §. 6. n. 4. ita credit, & quidem non sine probabilitate, ad instar eorum, quae habemus in parochialibus, quod etiam quando collatio spectet ad Sedem Apostolicam ratione reservationis, vel affectionis ad huc electio personae spectare debeat ad Episcopum, quamvis collatio spectet ad Datariam: Quidquid enim sit an ista doctrina in casu, de quo loquitur subsistat, necne, & an sit in usu, cum negativa potius magis recte videatur; at tamen in casu, de quo agitur magnificenda videtur ob diversitatem rationis de qua supra, quoniam ex mente, in expressa dispositione Concilii stant bene simul, quod Collator inferior lumen jus retineat, atque ad ipsum pertineat facere collationem, & tamen, quod Episcopus juxta formam ab eodem Concilio praescriptam eligat, ex relatis pluries sub tit. de Paroch. disc. 12. & disc. 37. num. 51. & 54. & tit. de iuris, d. sc. 14. & 15.

Clare dicendum id quoque comprobari ex altero Decreto ejusdem Concilii super Canonico Penitentiali, cujus electio demandata est Episcopo cum eadem distinctione inter electionem, & collationem, juxta dec. 12. 8. Seraph. in princ. cum aliis relatis per Barbosa de Episc. d. alleg. §. 5. n. 11. & 12. & in annot. ad idem cap. 8. Concilium num. 15. Matric. dec. §. 6. n. 1. cum aliis, per Garz. dec. §. 140. num. 1. & 2. par. 14. rec.

Nimium quoque in idem conferre observabam superius infirmatas Constitutiones Apostolicas Sixti IV. & Leonis X. ante Concilium, non tamen multum remotae proditas super provisionibus Canonice Magistralis, quod vult dicere idem, ac Theologalis, & doctrinalis, quod quamvis ibi frequentius provisiones cessantibus reservationibus, & affectionibus Apostolicis, pertineant ad solum Capitulum, at tamen demandatur, quod provideantur per consensum habendum coram Episcopo, & cum interventu etiam Capitali; Ac propterea istae Constitutiones, quae jam aderant pro ea Provincia, nimium probabilis est, quod magnum impellum dederint ad ista generaliter providendum ubique, conservando scilicet jus collatorum, quibus non praedecaretur in jure, ac jurisdictione conferendi, sed providendo, quod electiones bene fierent de personis idoneis ab Episcopis eodem modo, quo postmodum in parochialibus quoque provium fuit, istumque dixi, quod nihili videretur verus, ac germanus sensus Decreti Conciliaris: Quodque distinctionem electionis sit ante, vel post Concilium percutat collationem, ut in illis, quae sunt postea in vim istius Decreti pro ipsum Episcopum, ad illum omnimoda collatio pertinet. In aliis autem anterioribus, salvum sit jus collatorum, sed in personis idoneis ab Episcopo eligendis.

Hinc descendendo ad praxim, tenendo praesuppositio rotulae datur collationis etiam factae ab Episcopo, concludebam, quod ambo male essent, atque uterque actus invalidus confensus est; quoniam Episcopus solum debebat eligere, sed ad eum non spectabat conferre, & e converso Capitulum non poterat eli-

gite, sed solum ad rumpendūbat consistere in persona electa ab Episcopo; sed quoniam per modum defectum est, quod notum erat male concepta, relinquebat habet iuxta premissam f. 81. scilicet, idcirco concludebam, quod collatio f. 82. per capitulum esset invalida, si f. 81. & valida remanente electione Episcopi, qui propterea iure illas devolutionis, de qua ad terminos generales iuris communis habetur *cod. de elec.* possit collationem facere eidem personæ electæ, dum ita in ipso utrumque jus consolidatur, non obstante quod lapsum non esset tempus sex mensium à jure concessum ad conferendum, & post quod, & non alias sit locus devolutioni, quoniam id rectè procedere dicebamus in casu negligentis, adeo ut nullus fieret collatio in casu, vel si f. 82. esset invalidus, esset tamen invaliditas excusabilis; Secus autem ubi invalida fiat scienter, sive sit scientia vera, ut est illa facti; sive sit illa scientia, quæ præsupponenda sit, adeo ut ignorantia non excuset, ut est illa juris; quoniam tunc illico consumitur dicta facultas, & per consequens locus est devolutioni, ut plurimum *in casu de irregulari. c. sub altero de Canon. & Capit. in præposito electionis, vel presentationis advertitur, & capta forte bene cum sit principium exitum, ac præsupponendum, sed quoniam cadere possit dubium in istis, quoniam quoque dicto f. 81. An scilicet illa consumitudo quæ subest illi Episcopo si natiuitatem, substat etiam hoc: Jus in casu devolutionis; Hinc dicitur, quod ius electi f. 81. et interpretatur omni Apostolicam cum litteris r. sumo. talibus dictæ electionis, eo modo, quo in provincialibus frequenter praxis docet in Italia, in qua, ut præmissum est, minimum tamen penes multos sunt isti casus, qui tamen in Canonicis & Cathedralium doctrinalibus, & Theologicalibus, ac penitentialibus Hispaniarum, & annexorum audiantur, quando non servetur forma dictarum litterarum Sixti I. & Leonis X. ut supra disc. 28. & 29.*

BONONIEN. CANONICATUS,

PRO CAPITULO ECCLESIE METROPOLITANÆ.

Responsum pro veritate.

An, & quando Capitulum sit legitimus contradicitor, ut propterea esset processus exequutivus, atque exequutor huius iuxta.

SUMMARIUM.

1. *Falsi series.*
2. *An, & quomodo Capitulum sit legitimus Contradictor.*
3. *Posito quod sit Contradictor, an impediatur processus exequutivus, ut ut procedi debeat in iudicio ordinario.*
4. *Clauſula translativa executionis in commissione appellationis non tollit naturam iudicii exequutivis.*

DISC. CXIII.

Inter quam plura privilegia, quæ Julius II. concessit Civitati Bononiæ, quando expulso Joanne Benvolo, rediit ad obedientiam Sedis Apostolicæ, fuit illud, ut illa beneficia non nisi civibus constitui possent, idcirco privilegium confirmatum fuit per duos Pontifices Bononienses Gregor. XI. & Gregor. XV. quorum ultimus addidit ut civitas ex privilegio non suffragaretur; Cumque de Canonicatu Ecclesiæ Metropolitanæ provisorius esset Joannes Baptista cum nativitate, quod esset nobilis Bononiensis, à Capitulo autem prætenderetur, quod non esset civis; Hinc ex ejusdem Capituli parte consultus fuit, an ipsum dici deberet legitimus contradicitor executioni litterarum Apostolicarum desuper expeditarum, ut propterea Ordinarius, qui in eisdem litteris exequutor deputatus erat, assumere deberet partes iudicis, ac censendus esset exequutor natus, necne.

Pro Capitulo respondendum censui, quoniam licet regula sit in contrarium, ut Capitulum non dicatur legitimus contradicitor provisorio de Canonatu; Attamen id procedit in iis, quæ respiciunt validitatem, vel invaliditatem gratiarum in particulari, an scilicet constaret necne de modo narrato vacationis, vel de narrato valore, & aliis similibus defectibus, ex quibus alter provisorius de eodem beneficio prætendat illius gratiarum nullitatem, vel non justificationem, ut propterea non esset exequenda, ex ea ratione, quod Capituli nil interest an ad unum, vel alterum spectare debeat Canonatus, qui per necesse ab uno est obtinendus, illeque locus occupandus est, atque in his terminis procedunt ea, quæ habentur *supra disc. 55. & in decis. 58. Ostendit in eo casu edia;* Solumque, etiam ubi non addit contradicitor, videtur, quod Capitulum facere valeat partes simplicis oppositoris, potius quam veri, ac formalis contradicitoris, quando nempe infectio gratiarum, quæ exequuto petatur, sit patens, adeo ut exequuto roderet injustam intensionem, quoniam tunc etiam Capitulum videtur, quod possit de hoc opponere eorum exequutore, ne in eius gremio, & corpore admittatur intrusus, & injustus occupator illius Canonatus, etiam ubi aliquod licet modicum, & indirectum aliorum Canonatorum interesse ratione juris accrescendi, vel non de crescendi distributionum, aliorumque emolumentorum, quod tamen non facit legitimum contradicitorum.

Secus autem, quando provisorius esset prejudicialis directe Capitulo, ejusque juribus, & privilegiis ob deficientem aliquam qualitatem ab ejus statutis, vel privilegiis desideratam puta civilitatis, vel notabilitatis, aut poritatis sanguinis cum similibus, ut ita distinguendo habetur *apud Dumetz. decis. 102. circa fin. Merlin. dec. 141. in fin. Caroll. dec. 101. n. 9. & habetur supra eod. disc. 55. n. 8. & seqq.* atque exemplificari potest in casu, de quo in *Invenacen. Præpositus hoc ed. sit. disc. 107. ac etiam supra disc. 11. quod scilicet Capitulum prætendat habere jus conferendi, vel eligendi, & hic erat casus.*

Cum itaque isto casu exequutor cognoscere, ac judicare debeat, an qualitas necessaria in provisorio adesset necne, & an illa bene justificetur juxta casus, de quibus in supra allegatis de iuribus, & frequenter in aliis præsertim in Hispania juris peritatis sanguinis, & in Germania super nobilitate generosa, & in Italia super civilitate; Hinc sequi dicebam, quod exequutor assumere debeat partes exequutoris mixti, quod sonat in idem, ac partes iudicis, qui formatur, atque in figura iudicii debeat desuper pronuciare.

Credebam autem, ut credo, quod hæc ita procederent ad effectum, ut exequutor non possit, nec debeat procedere more exequutoris meri etiam per extrajudiciales informationes, repellendo de facto Capituli oppositiones, quæ respiciunt gratiam in particulari absque ejus directo ac proximo interesse, ut supra, ut frequens praxis docet, quod in huiusmodi beneficiis Collegialibus, in quibus possessio capiendi est capitulariter, ut *disc. 4. de Canon. si Capitulum interpellatum non curat se congregare, conceditur possessio, & datur exequutio gratiarum in forma exequutoris meri, quod non procedit, quando habeat legitimum titulum se opponendi, & contradicendi, cum tunc debeat audiri tenquam habens interesse, atque procedi iudicialiter servatis servandis. Difficultas vero est, An in ista specie contradicitoris procedat idem effectus, qui procedit in legitimo contradicitorum particularium contentente de pertinentia beneficii, ut scilicet procedi debeat in iudicio ordinario petitoris, terminando per rem judicatam, vel tres conformes, vel potius competat processus exequutivus, qui est compatibilis cum processu iudiciali, & sic ut Capitulum dicatur contradicitor ad effectum, ut audiatur, non autem ad prædictum alium effectum, juxta distinctionem, de qua *disc. 43. de iudic. & hoc in iur. iur.**

De

De hoc autem puncto non dedit occasio formiter, & ex profecto disputare, quantum tamen docuit praxis, vel modus de factis tentis, huiusmodi casus non procedunt pari passu, quoniam quando adest contradictor particularis, qui ex eoz quali jure contentat de pertinentia beneficii, tunc dari solet dubium iudicio ordinario petitori propositionum super beneficii adjudicatione, an scilicet, & cui beneficium sit adjudicandum, ut patet ex tot decisionibus Roræ, quas in hac materia habemus super hujus dubii disputatione, cum progressu trium instantiarum, & præsertim *supra in Cetera in iustitia Canonice adf. 23.* & in aliis, quando veto cessante oppositor patet proviso, adest solum oppositio Capitali, tunc proceditur sub dubio an licet sit exequenda, atque ubi oppositio sit considerabilis, adeo ut adit formale iudicium super articulo dubio de jure, vel de facto, id causare solet, ut Signatura transfundendo executionem rescribat de appellatione cum clausula *parvo litero ad irritum*, quæ non immutat naturam iudicii executivi, neque illud reddit ordinarium, sed solum suspendit executionem, donec iudex appellationis cognoscatur, an id, quod gestit exequitor iudex primæ instantiæ mereatur executionem necne, eodem modo, quo in processu executivo obligationis Cameralis, vel fiscali, rescribi solet cum clausula: *Si quid exequatur, vel alteri, qui ad legitimam, cum similibus, de quibus disc. 37. & 42. de jure. & disc. 31. in rel. cur. & alibi.*

Et quamvis ex plicite declarationis pateat, quod Capitulum se opponente, & existente in causa, quinimo principaliter litem sustinente, processum sit in iudicio ordinario adjudicationis beneficii, ut præsertim patet ex *decis. editis in celebri Tolentana Canonice penitentiarii, quarum aliquæ habentur par. 9. ric. dec. 14. 210. & 279. & apud Ordo. dec. 19. & 37.* cum plerisque similibus, Attamen id provenit ex eo, quod adisset etiam alter provisor contradictor particularis, qui contenderet de pertinentia, & quæ Capitulum a tharetur pro conservatione sui iuris, & ne effectum fortiter provisor aliterius, quem habet iustum motivum respondendi; Præsertim vero ubi punctus, in quo consistat disputatio sit valde dubius, & altioris indaginis, adeo ut exigit formalem discussionem, & decisionem in petitorio, ut sequebatur in *dicta Tolentana Canonice penitentiarii*, quoniam non solum ad rat oppositio imputatur sanguinis contra Capitulum statuta, & privilegia, sed principaliter disputatio cadebat super validitate, ac pfectu electionis, ut ex eisdem decisionibus patet, sed ubi oppositio sit ex sola ratione alicujus qualitatibus deficientis, tunc sufficere videretur Capitulum, ut in ejus oppositione judicialiter, atque servatis servandis audiatur, adeo ut exequitor non procedat tanquam omnino inerus, sed aliquantulum assumat partes mixti; Durum autem videtur, ut debeat reputari talis contradictor, quod oportet procedere per tres conformes, quæ consensum solent vitam provisi, ac etiam ejus patrimonium dissipare, adeo ut beneficium converteretur in maleficium; Ideoque sufficere videtur Capitulum, quando ejus oppositio aliquam habeat probabilitatis imaginem, quod audiatur in duabus instantiis modo, quo supra.

MELEVITANA PRIORATUS.

Responsum pro veritate.

An, & quando dimissio beneficii importet ejus vacationem, necne.

SUMMARIUM.

1. Falsi series.
2. Quod aliud sit beneficium, & aliud sine fructibus, & emolumentis beneficii.
3. De argumentis, ut non censetur dimissum beneficium.
4. De reservatione cum reservatione fructuum, quid observetur.

Cad. de Luca Theatr. T. 2. n. 111.

1. *Resignatio non attenditur nisi per superiorem admissum.*

6. *De Constitutione Apostolica super admissione resignationum in Religione Hiero. & ynnitana.*

DISC. CXV.

A Legitimus possessor prioratus ex motivo male valetudinis, ob quam negotiis, & administrationi prioratus vacare non posset, preces porrexit M. Magistro, ejusque Consilio, ut admitteret dimissionem pensam Religionem gubernii, jurisdictionis & omnium fructuum prioratus, sibi reservando titulum, ac dignitatem magnæ Crucis, & votum activum, & passivum, ac stallum in choro, omnique a io loco, & tribunali, necnon annuam pensionem scutorum 1200. Sed M. Magister cum Consilio precibus, annuit sub tamen lege per ipsum scilicet acceptata, quod si de tractis oneribus, & impensis fructus non alacerent ad dictam summam scutorum 1200. teneatur solum Religio præstare id quod superesset, ne remaneret de proprio damnificata; Ad aliquos vero menses subsistentes alias preces porrexit, in quibus declarat velle divinitate, & acquirere etiam titulum particularem dicti prioratus, retentis tamen titulis seu participatione prioratus in genere, necnon magna Crucis, voto activo, & passivo, ac stallum in Consilio, aliisque tribunalibus, & locis, dictaque annua pensionis, sed huic supplicationi nulla accessit decretatio.

Cum autem C. antequam sequeretur obtinisset à Magistro Magistro, & consilio juxta stylum literarum antientiaris, & expectativæ ad primam dignitatem vacaturam, quod pro eodem stylo dicitur sui questum; Hinc ex parte ejusdem C. pro veritate de pluribus quitur.

Primo nempe, an per dictam dimissionem jam admissam apertus esset locus admittendi, & obtinendi dictum prioratum tanquam vacantem; Secundò quid operetur secunda dimissio, quamvis non admissa; Tertiò an alia fieri possit dimissio censuimilis posteriori, quæ sit compatibilis quarto quarum in comparabilis dignoscatur; Et quinto an obiter Constitutio S. M. Alexandri VII. ut in admissione huiusmodi resignationum accedere debeant quatuor ex quinque partibus eorum, qui in Consilio interveniant, adeo ut dicta Constitutio comprehendat hinc dimissionem, necne.

Ad primum negativè respondendum videtur, quamvis etenim non dubitetur de potestate M. Magistri ejusque consilii admittendi huiusmodi resignationes, ac etiam non dubitetur, quod dicta expectativa, vel declarata antientias proleat etiam in casu vacationis per resignationem, tanquam per mortem civilem, cum in literis expresse dicatur per cessum, vel decessum; Attamen difficultas est in d. f. cuipius resignationis, quæ percutiat titulum, & substantiam prioratus, cum ista non adit ob restrictionem ad solum regimen, jurisdictionem, & perceptionem fructuum, quæ sunt, quid diversum ab ipso titulo, vel jure illorum productivo in substantia, cum aliud sit ipsum beneficium, aliud verò sint fructus, commoditas, & administratio beneficii, dum hæc rescento beneficii licite cedantur, cum pro eis jus in titulo, vel substantia beneficii non transferatur, quod etiam habemus in f. uois, & similibus, quod aliud est cedere, vel alienare fructum, aliud vero cedere fructus, jurisdictionem, administrationem, regimen, & emolumenta ex lic. quæ habentur apud Roræ *decis. 111. & 364. cum conc. d. n. b. sub tit. de alien. & contrait. prohib. disc. 1. num. 141. sub tit. de feud. disc. 61. & 62.* & frequenter.

Clavis verò dum non solum obstant verba dimissionis restricta ad solum gubernium, jurisdictionem, & fructus, sed obstant plures & diæ circumstantiæ ad oculum convincentes, quod intellectum non sit de dimissione tituli.

Primo nempe ob incapacitatem ejus, ad cujus favorem facta est dimissio, ipsius scilicet Religionis, quoniam licet ista sit dominia habitus omnium Prioratum, commendarum, & beneficiorum, attamen ea actu non retinet in exercitio, & cum titulo particulari, sed distribuit ejus militibus beneficiis, ac propterea regulando voluntatem à potestate, dicendum est actum gestum esse eo modo, quo validus, & compatibilis esse poterat.

Secundo ob legem à M. Magistro, & consilio inejusdem dimissionis admissione acta, quod si detractis oneribus expensis, & casibus fructus non ascenderet ad quantitatem reservatam, teneretur Religio dare solum id, quod super esset absque supplementatione de proprio igitur ad evitanciam patet quod totum fuit in ratione simplicis administrationis, & infiltratoris, quam Religio ex jussu motivo charitatis, & proventibus suscepit ob infirmitatem possessoris prioratus, & ne alias crescerent illa prajudicia, & inconvenientia perpetua, quæ in Prioratibus & commendis à possessore neglectis otiosi erant.

Et tertiò ob reservationem voti activi, & passivi, & juris sedendi in Consilio & in aliis tribunalibus, & Consellis ratione dignitatis; Quamvis enim nuncupatio Prioratus, ac etiam gestatio magnæ Crucis, ut pote jus honoris, unde redolentes retineri videantur etiam post dimissionem prioratus ad instar eorum, quæ in Episcopis, vel in Regibus, & Baronibus dimittentibus Episcopatum, vel Regnum seu baroniam habemus ex relatis à me disc. 84. de feud. Attamen non retinentur dicte alie prerogative sedendi in consilio, & Tribunalibus, atque in eis habendi votum dicendum, cum illæ sint prerogative dignitatis possit, & per consequens patet quod vel Prior noluit dimittere titulum, vel quod id gestum sit in eadem dimittendo verbis, & retinendo factis juxta illas pondationes, quas facere solent feudales in materia resutationis feudis ex relatis à me disc. 76. de feud.

Quando etenim resignatur beneficium cum reservatione fructuum juxta frequentem Romanæ Curie præxim attestatam per Paris. & alios allegatos in voto sine scriptura lit. B. tunc resignatio est perfecta, atque resignans nullum jus retinet in beneficio, vel in Ecclesia, sed solum habet quandam speciem sui fructus bonorum Ecclesiæ vel beneficii, præciscendo ab ejus titulo, ad id nullum jus spiritualitatis retineat, nullasque exerceat præminentias, & jurisdictiones, dum hæc omnia pertinet ad propter provisum ut disc. 76. §. par. 2. rec. dec. 1. par. 9. & in aliis, pluries, in quibus agitur de ista materia reservationis fructuum, de qua præsertim à me agitur disc. 61. d. præs. & aliis, sed hoc in præfenti ex præmissis sequutum non fuit.

Secundum quæsitum est omnino planum, ut sola supplicatio possessoris prioratus in nulla penitus consideratione habenda sit, dum per Religionem vel M. Magistrum, & Consilium admissa non fuit, quoniam etiam in clericis sæcularibus beneficiis non potest resignare beneficium sine auctoritate superioris, à quo resignatio admittitur ob quasi contractum, qui acceptando beneficium initur dicitur ex pluries à me relatis sub tit. de resign. cum sit in jure absolutum, & notorium. Multo magis in regularibus, qui sunt merè obediunt, eorumque voluntas pendet à motu, & voluntate superiorum.

Ad tertium spectandum non est quid facere velit possessor prioratus, sed quid facere velit Religio seu Consilium, & an veli admittere dimissionem; Verum ubi possessor istam facere veli similem secundæ, illa nullatenus suffragari videtur ob incompatibilitatem retinendi votum activum, & passivum, ac stando in consilio & aliis Tribunalibus, & Consellis, dom id competit solum Prioribus actualibus ratione dignitatis, quam possessor act. non autem illis qui non sunt aliquos tales, ideoque magna differentia est inter func-

tiones merè honoris, æquales sunt nuncupatio prioralis, & gestatio magnæ crucis, & habere votum activum, & passivum, ac sedere in Tribunalibus, dum in istis compatibilis videtur clara, quod id fuit in quantum quæsitum.

Ad quintum demum pro obstantia constitutionis respondendum videtur, cum illa sit expressa, & literalis, ideoque non intrent interpretationes, & argumenta ad vulgarem regulam textum in l. ille aut ille ff. de legat. 3. de qua late Kosa dec. 44. n. 14. par. 11. rec. Nil obstante quod ista dimissio dici non valeat merè voluntaria, cui proinde adaptentur rationes in eadem Apostolica constitutione considerate ob necessitatem infirmitatis, quoniam huic impedimento jam remanet consultum cum prima dimissione administrationis, & gubernii penes religionem, ideoque ista nova dimissio remanet evidenter voluntaria, & ideo rectè congruunt rationes, & considerationes ejusdem constitutionis.

PISTORIEN. CANONICATUS,

PRO CAPITULO CATHEDRALIS.

Cum N.

Casus disputatus in S. Congregatione Episcoporum, & regularium, credo resolutum pro Capitulo.

An Canonici Regulares sint capaces beneficiorum secularium, & qualium.

SUMMARIUM.

1. Falli series.
2. De agentibus de ista questione.
3. Quod Canonici regulares censentur de clero seculari, & ad quem essent.
4. De statu modernorum Canonorum regularium diverso à Canonici antiquis.
5. De differentia inter beneficia Curata, & Canonici in Cathedralibus vel Collegiatis.
6. De ratione ob quam unus & idem corpus non debet consistere ex secularibus, & regularibus.

DISC. CXV.

Cum quidam Canonici Regularis, nescio an Congregationis Lateranensis, vel S. Salvatoris, impetravit Canonicatum in Ecclesia Cathedrali, sive quod ad illum de jurepatronatus laicorum fuerit præsentatus, dum facti notulam non habeo, se opponeret autem Capitulo, atque forte per Papam remissum esset negotium consultationi Sac. Congregationis Episcoporum, & Regularium, scribens pro Capitulo, dicebam quod licet iuper hoc puncto capacitatis Canonorum regularium assequendi beneficia secularia dignoscatur non modica opinio discordantia ex relatis per Pignatelli consulti. 4. ad lib. 1. & Capon. contr. 1. §. & innuatur supras disc. 64. n. 3. & disc. 75. num. 20. & disc. 25. de donat. num. 6. ac etiam disc. 36. de Regular. Nihilominus probabilius est, ut indefinitè obisset incapacitas ex regula, quod tam de jure communi, quam clarius de jure moderno Concilii Tridentini regulares sint incapaces beneficiorum secularium, ideoque apud Beneficialistas recepta est propositio, quod secularia secularibus, regularia regularibus congruunt, adeo ut non solum regulares sint incapaces novæ acquisitionis beneficiorum secularium, vel pensionum super eis, quando jam in hoc statu constituti sunt; sed etiam retinendi jam obtenta in statu seculari ut per professionem regularem vacent, vel respectu amitterantur, Apostolica dispensatione non accedente, ut habetur d. c. 44. de renson. & aliis pluries.

Et quamvis isti Canonici inter Clerum secularium potius quam regularem recensendi viscantur ex iis, quæ habentur d. c. 24. de præsum. Nihilominus id procedit ad effectus canonicales seu præmentiales in pro-

processionibus, aliisque functionibus Ecclesiasticis, in quibus servari debet ordo symmetricus, & hierarchicus, ex ea ratione, quod istorum habitus ecclesiasticus cum bierito, & rochetto retiolet speciem potius clericorum, quam monachorum, ac propterea ad prædictam effectum id decisum fuit in Lateranensibus, & in illis S. Salvatoris, quamvis etiam sint quæ Canonici regulares idem non procedit, quia cessat ratio habitus, *ut exim disc. 24.* In reliquis autem ubique dubio recensentur sub Clero regulari, utpote adstricti iuribus essentialibus votis regularibus, & quod magis est more aliorum regularium viventes in Claustro, & sub clausura, ac se gubernantes ad instar aliarum religionum, juxta modernam introductionem in forma Universitatis, vel Reipublicæ, ut ab aliis regularibus in nihilo differant, ex iis quæ habentur *disc. 28. de iurisdic. & alibi.*

Atque ob hanc ultimam præsertim circumstantiam reductionis hujusmodi Canonorum ad Congregationem, seu religionem claustralem, quod sequitur est moderno tempore juxta seriem recensitam in opere Italici sermonis nuncupato *il Dottor Volgare lib. 14. sub titulo de regularibus* convincitur equivocum eo, qui desuper fundamentum constituit in antiquis canonibus, & pontificiis constitutionibus, loquentibus de hujusmodi canonicis regularibus, & recensitis apud Pignatell. & Capon, ubi supra, quoniam de eo tempore faciendum de facto figuram Clericorum secularium, utpote adscripti singulariter, & independentem servitio aliquorum Ecclesiarum cathedralium, vel Collegiarum, & Parochialium, eo modo quo etiam hodierna praxis docet in plenisque regionibus ultra montes, & præsertim antequam de anno 1676. sequeretur prudens provisio in me recensita *disc. 5. de præmin.* docebat praxis in canonicis regularibus Ecclesiæ sanctæ Mariæ del Pilar, Cæsaraugustanæ Civitatis cum similibus, quoniam cum viverent more secularium in propriis domibus, atque deferrent habitum uniformem cum clericis secularibus, hinc sequebatur quod nullo exinde resularet inconveniens, neque conciperetur scandalum apud populum, nulla se sequeretur confusio hujusmodi ordinum, seu hierarchiarum; Secus autem hodie in Italia, quod hujusmodi canonicis regulares antiquam nuncupationem solum retinentes, tam de facto, quam de jure, in omnibus, præterquam in dictis functionibus, sunt de ordine hierarchico regulari, non solum vivendo in claustris sub obedientia superiorum Religionis, & cum mutationibus domiciliis de uno monasterio in alterum ad instar aliorum regularium, sed etiam in habitu extrinseco, qui juxta modernam usum omnino diversus est ab illo Clericorum secularium, quoniam isti adhibent usum antiquæ togæ nigri coloris, juxta ea quæ habentur *disc. 91. de iurisdic.* hujusmodi vero canonici regulares adhibent vestem albam, & super eam etiam in viis, & plateis, vel propriæ domi adhibent rochetum, vel coram quod in Clericis secularibus non praticatur, nisi in functionibus Ecclesiasticis, vel prælatis, adeo ut Constitutio Gregorii XIII. enunciata *supra disc. 64. & 75. & alibi*, & per hoc correctio juris antiqui, vel antiquorum privilegiorum, sed potius declarativa, ut id quod præsupponitur de antiquis canonicis regularibus non congruat istis modernis redactis ad formam formalis religionis, & adhibentibus habitum de facto potius monasticum, & regularem, quam clericalem, & per consequens etiam in Ecclesiis parochialibus eadem incapacitas, quæ dignoscitur in aliis regularibus, in illis quoque procedere debet, dum vivunt in claustris, & sub clausura, unde scandalosum esset, quod more clericorum secularium viverent in privatis domibus intra parochiarum fines, eo modo quo parochi vivere debent, & solent. Verum ubi etiam hujusmodi canonici gratificati sunt, & quodque admittenda venit dicitur *Card. de Luca Theatr. Tom. XII.*

sa opinio, quam ipsi de facto habent, & quandoque praticant, occurrendo dicto inconvenienti vivendi cum habitu regulari extra claustra in proprio habitu, cum istius dimissione, & cum assumptione habitus clericorum secularium juxta casum, in quo *disc. 36. de regularibus.* Adhuc tamen id solum procedet pro capacitate assuequendi beneficia curata ad quæ constitutiones, vel auctoritates, quibus hæc opinio innititur recensita per Capon. & Pignatell. ubi supra restringi videntur, ut advertitur *supra in disc. disc. 64. & 75.* & in aliis locis ibi relatis; Non tamen inferri posse dicendum ad capacitatem obtinendi canonicatus, vel dignitates in Cathedrali, vel Collegiata, ob diversitatem rationis, quoniam ubi agitur de unica rectoria Ecclesiæ, nullum dignoscitur inconveniens ut regularis presbiter, cujus præcipuum munus est prædicationis verbi Dei, & administrationis divinarum, illam Ecclesiam solus administret; Secus autem ubi agitur de hujusmodi beneficiis Collegiatis consistentibus unum, & idem corpus ejusdem nature, quoniam tunc ex divino oculo prohibente arare in bove, & asino, quodque idem jugum per boves tantum, vel asinos tantum completi debeat, clare implicat in alio, ut unum, & idem corpus unius nature secularis, vel regularis respectivè, constituatur ex diversis membris, imò contrariis, quoniam ita esset dare illud hiteocervum, quem dialectici fingunt.

Ideoque metito in casu relato per Pignatell. *disc. 44. de effectum* ut quidam ex istis Canonicis de valde nobili, & primaria familia obtinere possent Canonicatum in valde exigua & miserabili Cathedrali Capitana, ubi utpote in Insula parum prædicata dictum inconveniens ad id non elicit, adhuc necessitas fuit Apostolica dispensatio, ipsaque Sedis Apostolicæ Curia demum idem inconveniens agnovit à me exaggeratum in casu; de quo *disc. 5. de præmin.* quod unum & idem Capitulum Ecclesiæ Cæsaraugustanæ efformandum esset à secularibus & regularibus, & tamen in eo casu dux accedebat circumstantia, eorum quæ inconvenientis de facto, & in aspectu, seu apparentia non aderat; Primum nempe quod Canonici sanctæ Mariæ del Pilar, quamvis essent regulares ob professionem, quam emittebant cum votis regularibus, attamen utebantur eodem habitu extrinseco Canoniorum, & Clericorum secularium alterius Ecclesiæ sancti Salvatoris; Et secundum quod licet ex fictione juris vel ex quadam formalitate intellecuali, istæ duæ ecclesiæ materiales constituerent unam Cathedrali formalem, ac duo Capitula unum, & idem tantum constituerent Capitulum formale, attamen materialiter, & de facto erant duo Capitula omnino diversa, imò emula, & contraria constituenta duo corpora omnino distincta; Multo igitur magis in hac facti specie quod agebatur de uno eodemque corpore, ac una eademque Ecclesia tam formaliter, quam materialiter, seu naturaliter; Et per consequens casus videbatur omnino planus dubitandi ratione indignus: quatenus non accederet dispensatio Apostolica, quæ omnia hujusmodi impedimenta, utpote à jure Ecclesiastico positivo provenientia dirimit, atque ut nostri dicere solent, æquat quadrata rotundis.

ARIMINEN. CAPPELLANIE,

Pro JO. BAPTISTA PALMERINO,

Cum CONSTANTIO.

Causa disputata in Tribunali A. C. interitus est exitus.

An scilicet, & quando Cappellania sit incompatibilis cum altero beneficio; & quomodo.

T 3

1 F B series.

2 *Distiguantur species incompatibilitatis, quod alia est qua oritur a jure, & alia qua a voluntate fundatoris.*

3 *An & quando sufficiat conditioem vel qualitatem seneel existisse absque perseverantia, vel potius ista requiratur.*

DISC. CXVI.

FUndatis Cappellanis sub lege per fundatorem adjecta, ut eorum possessores alias Cappellas, vel Cappellanas nullatenus habeant cum enixo, & effrenato verbo *abjuncte*, incertum est, quomodo inter dictas partes orta est controversia, an Constantius, qui unam ex eis obtinuerat, possit eam retinere stans, quod postmodum aliud beneficium servitorium, & residentiale obtinuerat; Atque Scribentes pro Constantio fundamentum constituebant in nro jam edito, quinimo per ore uterentur eis infirmato *de se. 57.* Quare ex parte Palmerini evocatus dicebani in hoc proposito distinguendum esse, quod scilicet aliud est agere de illa incompatibilitate, quæ ex dispositione juris resultat à natura, vel qualitate beneficii ad terminos *sex. in cap. de multa de prebe.* & aliud agere de incompatibilitate resultante à judicio, & voluntate fundatoris; Ad primum itaque eff. cum recte procedunt ea quæ habentur *de se. 57. & sequ.* etiam ubi fundator desideravit servitium per se ipsum, cum tunc dicatur esse quidem residentiale, sed ex residentia causativa, & securitum quid, ut locis citatis; Secus verò ad alterum, quoniam cum quilibet possit sibi lux adjicere sibi bene visam legem, quæ non adverteat bonis moribus, neque sit à jure reprobata juxta distinctiones, de quibus *disc. 73. de r. s. m.* & alibi; Hinc proinde nulla cadit questio juris, sed ea est nudi facti, & voluntaria, cum non queratur cur, sed quid testator, vel aliter disponens voluerit, ut *disc. 30. de fideicommissi.* & alibi, & per consequens cum voluntas illi expressa, & literalis non esset de alio querendum, ad vulgarem regulam *sex. in l. vlt. aut ille ff. de leg. 3.*

Dicebatur per scribentes in contrarium quod de tempore adeptæ Cappellaniz non haberet aliud beneficium, ideoque impleta esset conditio, quam sufficit momento temporis existisse, quavis postea non perseveraret, alligando *de r. s. 717. par. 4. r. c. 100. 3.* ubi concordantes; Vnum istud videbatur debile fundamentum; Id etenim consideratione dignum esse advertebam, quando esset lex adjecta solum atque questioni, pro qualitate necessarij in electo, vel nominato ad effectum annuali electionem, vel nominationem, secus autem quando agitur de re quæ habeat tractum successivum, quodque conditio respiciat potius progressum quam ingressum spectato sine vel effectu per fundatorem desiderato juxta deducta *de se. 7. & 13. & 44. m. 14. & 16. de fideicommissi.* & alibi pluries, ita enim patere dicebam, quod fundator voluit providere illos presbyteros qui non essent provisi, & qui absque alia diversione toti essent addicti huic servitio, Et per consequens non videbatur quod conclusio adaptaretur ad factum, juxta frequentiori penque continuationem contingentiam dum in eadem *dec. 717.* admittitur distinctio an conditio adjecta sit, ut nostri majores dixerunt per modum fiendi, vel per modum essendi.

MELEVITANA COMMENDÆ.

Responsum pro veritate suppressi nominibus.

A) & quæ commendæ sint incompatibiles, vel respectivè incompatibiles cum prioratibus, & dignitatibus Hierosolymitanæ Religionis.

1 F B series.

2 *De incompatibilitate commendarum cum prioratibus.*

3 *Quod aliud sit provisiu ex capite privationis & provisiu ex capite resignationis.*

4 *Quare à dispositu in casu privationis inferri possit ad casum resignationis in hac fidei specie.*

5 *De rigore intellectus hujusmodi statutorum.*

DISC. CXVII.

Cum A. possessor commendæ Casalensis per septennium circiter defecisset à solutione onerum Religionis, ideoque ad præscriptum statuti 19 & 20. de thesauro privationem incurrisset, & per consequens locus esset ejus tanquam vacans institutioni. Adhuc tamen M. Magister, & Consilium benigne agendo, ut consuleretur tam sanæ, & honoris dicti Commendatarii, quam ejus honestæ sublestationi, illum adit isit ad resignandam eandem commendam ad favorem B. cui ad formam statuti 27. de commendis collatus fuit ad titulum gratiæ, ipseque resignatus ad formam statuti tui 6. & 29. *red. sit. de commend.* in se assumpsit onera erga Religionem, & thesaurum, nec non onus subministrandi resignanti ad viram inestruos secutos decem; Quia verò dictus resignatarius ita exigentibus amantissime, ac benemerentia speraret quam primum dignitatem prioralem atque per statutum 4. *de commendis* provillum sit ut priori ad prioralem dignitatem dimittere teneantur commendas, exceptis illis, quæ essent recuperatæ à manibus secularium, vel obtentæ ex causa privationis, nec non Cameris magistralibus; Hinc ex parte dicti B. resignatarii consules fui, an per aliectionem dictæ dignitatis ista commenda dimittenda esset, vel vacaret, necne.

Respondi, quod procedendo cum litera, five cum formalitate verborum, pro incompatibilitate respondendum videretur, non obstante, quod statutum exciperet casum privationis, in quo supponebatur in facti notula, quod versaretur, quoniam aliud est id quod fieri poterat, aliud verò id quod factum sit, non enim ex eo, quod quis privati potuisset beneficio, si Papa illum admittat ad resignandum, atque ex illo capite resignationis alterum providet, dicitur ille obtinere ex capite privationis, cum potius dicenda veniat provisiu ex capite resignationis. ad eff. cum Constitutionis Gregorii XIII. *de publicis audis*, alioque similes eff. eas; Porro quia ad eff. cum privationis prececedere debuerit formalis cognitio causæ in judicio Ordinario terminando per tres conformes, quo pendente multa contingere potuissent, privationem, ejusque effectum impediencia, & per consequens cum non essemus in casu limitato, dicebam obstat regulam generalem firmatam per verbum universale *omnes*, ac etiam per exceptionem aliquorum casuum, per quos dicitur statui regula generalis in contrarium juxta tamen nota axiomata præsupponenda, super quibus tamen ineptum vulgus pragmaticorum magnas allegationum congeries facere solet.

Converso autem attento spiritui, five attenta ratione, vel sine legis, contrarium videbatur dicendum, quoniam ratio, eb quam dicta differentia inter Commendas recuperatas à manibus secularium, vel obtentas per viam hujusmodi privationis, & alias Commendas, consuevit, alia fuisse non videtur, nisi quia in his casibus exceptionationis, recuperationis, vel privationis, ille, qui Commendam chiviet, eam obtinere dicitur ex causa onerosa, & ex iustitia commutativa potius, quam distributiva, quoniam in casu recuperationis magnas impensas facere, magnoque labores

labores & diligentiam cum incommodis, & periculis subire oportet; Et in casu huiusmodi privationis assumitur onus satisfaciendi avario de eo, in quo ille, qui privatur, defecerit.

Ista ratio ad amovendum, ac in omnibus verificabitur in hac specie obtentionis, quoniam soli, quoniam in casu privationis incumbit solum onus solvendi thesauro decursus praestationes, in quibus deficit ille, qui propter privationem fuit, in praesenti autem ultra istud onus provisorius assumptum alterum suppeditandi praedecessoris praedictam mensuram pensionem, ideoque magis intrat dicta ratio.

Pro mox itaque sensu perpetuo habito ac adeo frequenter insinuato, negligendi licetiam, seu formalitatem verborum, eorumque grammaticales significantiones, atque attendendi substantiam verisimilis voluntatis statuendum, seu rationem, ac finem ab eis consideratum, probabilis videbatur, quod intraret exceptio; Ideoque Commenda esset comparabilis cum dignitate; Insinuabam tamen, quod me anticipem tenebare praxi in plerisque causis tanta per Romam super intelligentia statutorum istius Religionis in litera potius, quam in spiritu, nimium immorando in formalitate verborum, ut praeterit patet ex casu de quo super intelligentia statuti 27. & 29. *ead. tit. de Commend. apud Duno. dec. 997. & d. c. 1293. par. 12. rec. & super intelligentia statuti 21. ead. tit. de Commend. in altera Meletiana Commenda, de qua loc. eodem tit. d. c. 11. cum similibus; Ideoque consilium, quod cum res erat in fieri deberet Commendatarios occurrere futuris difficultatibus, obviando desuper declarationem, vel ab eodem Consilio juxta stylos Religionis, vel à Papà; Incertum verò est quid sequatur sit.*

ROMANA ECCLESiarUM TITULARIUM.

Disensus pro veritate sive pro consilio.

De incompatibilitate plurium Ecclesiarum Cathedralium, vel Metropolitanarum; seu Patriarchalium, & similium, an procedat in Ecclesiis Titularibus absque administratione in partibus Infidelium; Et incidenter de equitate practicanda cum fundatore.

SUMMARIUM

1. *Falsities.*
2. *Dignitas Episcopalis causat incompatibilitatem cum aliis beneficiis & dignitatibus.*
3. *Non procedit in Ecclesiis titularibus in partibus.*
4. *Consuetudo attenditur in casu praesentis, & non extenditur.*
5. *Qualis in proposito sit observantia.*
6. *Quid in casu praesentis sit, & de gratitudine erga fundatorem.*

DISC. CXVIII.

Professus in Congregatione Cassinensi Egidius filius secundogenitus Philippi Comestabilis Columnae, alias in saeculo Dux Marlorum, atque in Belgis Militarum copiarum Praefectus, cupiens & claustris egredi, atque ad saeculum occasione dignitatis Episcopalis regredi, ut Episcopatum titularium sine administratione obtineret, & gratiam faciliaret, propulso Archiepiscopatu Amasien. dotavit cum tot locis Montium, quae redderent fructum scutorum bis centum quinquaginta circiter sub Pontificatu Urbani VIII. itque sub Pontificatu Clementis X. obtinuit providi de Patriarchatu Hierosolymitano; Ac propterea de praefata Ecclesia Amasien. provisorius fuit alter Praefatus, quod postmodum adfuerunt alteram consimilem Ecclesiam titulari in partibus aliquis majoris redditus; Cumque demum vacaverit, hinc initio

Pontificatus Innocentii Undecimi, praefatus Egidius praerogationem excitavit, quod per allocationem dignitatis Patriarchalis nullatenus sequatur vacatio dictae prioris Ecclesiae, adeo ut utramque retinere posset, sicuti quampluribus exemplis recentis saeculi contentis, & praesertim Archiepiscopi Januensis, de Martinis, qui cum esset Governor Urbis creatus fuit Patriarcha tenente Archiepiscopatu; Et Archiepiscopi Beneventani de Sangro ac Archiepiscopi Constanti Leonilla, qui in munere Nuntiorum Apostolicorum creati fuerunt Patriarcha dictis Archiepiscopatus tenentes, cum plerisque similibus, quare desuper ab eodem Pontifice consultus.

Respondi, quod de rigore juris indebita esset praetentio, ideoque rejicienda, ex regula, de qua d. sc. 43. de Pension. & alibi, quod scilicet dignitas Episcopalis unius Ecclesiae de sui natura secum fert incompatibilitatem, cum quacunque alia dignitate, vel Praelatura aliarum Ecclesiarum, & generaliter de plurium etiam inferiorum dignitatum, & Praelaturarum incompatibilitate habetur supra hoc eod. tit. d. sc. 15. & alibi; Et quamvis eodem d. sc. 43. de Pension. & alibi, firmetur quod huiusmodi Episcopatus titulares in partibus Infidelium sine administratione, non causant incompatibilitatem cum aliis beneficiis, & dignitatibus, vel pensionibus; Attamen ut ibidem advertitur, id non provenit ex dispositione juris, sed quodam stylo Curiae, qui juxta regularem naturam consuetudinis deductam supra hoc eod. tit. d. sc. 30. & d. sc. 21. de Indic. & alibi frequenter, non extenditur de casu ad casum, vel de re ad rem, sive de persona ad personam, sed attenditur solum in casu praesentis, & individuo, in quo vigeat, quamvis rationis identitatis accedat; Ideoque cum iste stylus vigeat solum respectu dignitatum inferiorum & beneficiorum, ac pensionum, non autem respectu Ecclesiarum Cathedralium, vel Metropolitanarum, seu Patriarchalium, regulariter autem non praedicatur hac retentione absque speciali dispensatione, idcirco trahi non debet; Quinimo advertebam, quod stylus non est contrarium, quod scilicet illi, qui obtinent aliquam Ecclesiam titulari in partibus, assumendo aliam Ecclesiam Cathedrali, vel Metropolitanam actuali administrationis, priorem amittunt, retentis solum titulo, & praecedentia alique honoris praerogativa, eodem modo quo retinent illi, qui abque allocatione a tercio Ecclesiae jam adepti sunt sive actuali, sive titulari dimittunt, quod praesertim inter quamplura exempla de recentis praxis docet in Archiepiscopo Laodiceo, Pignatellio, qui occasione Nuntiatoris Apostolicae dictum titulum obtinuit, nam ille cessavit, atque alteri concessus fuit per allocationem Ecclesiae Licienfis; Et in Archiepiscopo Hadrianopolitano Brancaccio pariter ex eadem occasione Nuntiatoris dictum titulum obtinente, quod ille cessavit per allocationem Episcopatus Vuerbientis, cum plerisque similibus; Et magis in specie duorum titularum in partibus praxis docuit in Archiepiscopo Corinthi Bandinello postmodum effecto Patriarcha, deinde quae ad purpuram eveho, quod per allocationem Patriarchatus praeterea cessavit dictus Archiepiscopus, idemque in ipsomet Archiepiscopo Corinthi sequentem est in Patriarcha Ugentino, ac etiam in Cardinali Federico Bortomeo, qui prius Archiepiscopus in partibus occasione Nuntiatoris creatus, postmodum Patriarcha priorem titulum non retinuit cum aliis multis similibus casibus; Clariusque docere advertebam observantiam praesentem, ac in individuali, quod nempe ipsomet Egidio sciente, & per annos patiente, iste Archiepiscopus collatus fuit alteri, qui redditus pacifice percepit, donec illum retinuit; Neque praefata exempla contraria aliquos considerationis esse dicebam, quinimo quod potius reio querebantur, atque pro-

barent contrarium, dum expressa accedit dispensatio super retentione, dum dispensatio præsupponit, ac probat prohibitionem, tali quæ dispensatio probabilem habet rationem, quod scilicet habenti juxta dicta exempla Ecclesiam a qualis administrationis notabilis redditus confertur sicut aliquis Patriarchatus honoris gratiæ tantum & tantum præmium licet frequentius parum gratum (servitorium ac meritum juxta recensita exempla, idcirco causare non debet vacationem melioris Ecclesiæ, quæ jam obtineatur, ne aliàs beneficium resoluatur in malefium, & jacturam ejus, quod jam obtineatur.

Consului tamen, quod de equitate, & ex gratia eidem Agidius asserenti, quod ob aliqua accidentaliter infortunia non esset ita provisos, ut sibi concederetur fruitio dictorum reddituum ad vitam tantum per speciem pensionis ex motivo gratitudinis, quod esset fundator, quem Canones disponent debere alimentari ex fructibus Ecclesiæ per ipsum fundatæ & dotatæ possimè, dum in hac specie Ecclesiæ non urget ratio, quæ militat in Ecclesiâ a qualis administrationis, ut prius ex fructibus detrahi deberet id, quod necessarium est pro congrua sustentatione Rectoris, v. l. Prælati, & pro aliis expensis necessariis ejusdem Ecclesiæ ponderando etiam gravitatem ejusdem fundatoris jam septuagenarij, & ultra, ac propterea modicum esset præjudicium Ecclesiæ ac illius, qui de ea provisos esset, atque ita sequutum fuit.

S. DONINI BENEFICIUM,

Pro N. BLANCO.

Responsum ad causam cum sensu veritatis.

De prohibitione pluralitatis beneficiorum, quomodo intelligatur, an capiat etiam beneficia de iurapatronatus; Et an cesserit solum in secundo beneficio, ut non permittatur tertium, & quatenus istud non permittatur, an potius contrarius provisos istius vel vacet primum; Et per quantum tempus sit prohibita retentio utriusque; Et de beneficiis sub eodem recto.

SUMMARIUM.

- 1 Facti series.
- 2 An possit obtineri tertium beneficium si alia sint retenta.
- 3 An Episcopus diffuset retentioni duorum beneficiorum sub eodem recto.
- 4 An prohibitio pluralitatis comprehendat beneficia de iurapatre laicorum.
- 5 Prohibita pluralitas percipit retentionem, non autem assensionem.
- 6 An Ordinarius possit conferre tertium illi, qui jam obtinet duo.
- 7 Ad effectum penalis amissionis utriusque requiritur temeritas & malitia.
- 8 Aliud est agere ad effectum nullitatis, & aliud ad effectum pænæ.
- 9 Quilibet causa etiam opinata excusatur a delicto & pœna.
- 10 Iura quantum tempus fieri debeant dimisso primi incompatibili.
- 11 Non teneat quis dimittere primum, si secundum est dubium.
- 12 Ad effectum pœnalis requiritur perceptio fructuum ex utroque.
- 13 De eisdem questionibus, de quibus supra num. 2. & 4.

DISC. CXIX.

Obtinens Blancus duo simplicia beneficia, quorum unum sub invocatione SS. Conceptionis erat liberum alterum vero sub invocatione S. Lucie de iurapatre laicorum, provisos fuit de Parochiali S. Agathæ,

post cuius assensionem monitus, an etiam beneficia retinere possit ad quoniam nenses, dimisit illud S. Lucie, sed quidam imperavit alterum Conceptionis tanquam vacans ratione incompatibilitatis, & in debita retentionis ad terminos tunc incipit de multa de præben. & decreti Concilii Tridentini sess. 24. de reform. cap. 17. innotu. Quæ causa coram Oratorio, vel ejus Vicario Generali, atque ex parte Bianchi requisitis ad scribendum more Advocati ad ejus opportunitatem, innotuendo tamen stylo scribendi extra Curiam, ad illam veritatem, quæ mihi videbatur; Dicebam improbabilem esse actoris præsentationem stante dimissione primi, dum questio cadit in casu retentionis omnium; Ad satisfaciendum tamen quibusdam motuivis desuper editis, & transmissis, cum aliqua evagatione contra styllum, advertebam quod tres desuper cadunt questiones; Una nempe ubi duo beneficia non sufficiant ad honestam sustentationem, an possit Episcopus conferre tertium cum præsupposito, quod omnia sint compatibilia, adeo ut esset solum dictum decretum Concilii Tridentini sess. 24. de reform. cap. 17. super prohibita pluralitate. Altera est, postquam solum duo conferri possint, an illa possint esse in eadem Ecclesia, & sub eodem recto, ut Episcopus desuper dispenset; Et tertia an prohibitio Concilialis in dict. cap. 17. sess. 24. procedat in beneficiis de iurapatronatus laicorum.

Quoad primam dicebam, quod verius, magisque receptum est, ut tam ex sensu illorum, qui scripserunt post Concilium, quam ex declarationibus S. Congregationis, non possit Episcopus dispensare super tertio dum Concilium in verbis mandat, ut unum tantum obtineri valeat, & quando istud non sufficit ad congruam sustentationem liceat aliquid conferre, ideoque videtur, quod expressè, atque in litera duo tantum permittantur, & cum hoc sensu procedunt Barboz. ad idem cap. 17. num. 3. & 4. vol. 101. num. 28. Garz. de Benef. par. 11. cap. 1. num. 310. & 311. Fagn. in cap. cum jam dudum de Præben. numer. 45. & 70. & 71. ubi testatur de declaratione S. Congregationis, & in cap. literas de concess. p. 4. num. 3.

Et licet aliqui in contrarium allegent Paris. de Resign. lib. 3. quest. 1. num. 142. & Barboz. de Episcopo alleg. 62. num. 10. ubi alii referuntur; Attamen istud est æquivocum quoniam Paris. cum quo pertransit Barboz. loquitur de stylo Curie, & sic de provisionibus, quæ fiunt per Papam, non autem de illis, quæ fiunt per Episcopum, quoniam licet in tertio, quoniam, & aliis ulterioribus inter eadem ratio, quæ in secundo quod scilicet quemadmodum, ubi unum non sufficit, confertur potest secundum, ita ubi non sufficiant duo, confertur possit tertium, quinimo & quartum, si omnia sint modica, & necessaria sint ad congruam sustentationem; Attamen cum obstant verba clara Concilii, non videntur intrare glæssæ, & interpretationes ad vulgarem regulam tex. in l. ille, aut ille ff. de leg. 3. Potissimè stantibus declarationibus S. Congregationis relatis per Garz. & Fagnan. ubi supra.

Quoad secundam questionem de illa plenè agit idem Fagnan. in dict. cap. literas de concess. Præben. num. 38. cum plur. seqq. ad finem, ubi distinguit, quod aut sunt beneficia conformia, puta duo Canoniciatus, vel duæ porciones, aut Hebdomadarie, vel aliàs ejusdem speciei, & tunc certum est non posse, quoniam ita esset diminueretur numerum taxatum, & consuetum; aut verò sunt dissimilia, & diversæ speciei, adeo ut possit utrique pro servitiorum, ac officiorum diversitate congruè satisfieri; & tunc possit, nisi ambo sint præcise redditualia, & essentialiter servitoria, quoniam tunc non posset una persona materialiter occupare duo huiusmodi beneficia, ut latius apud cum, ubi referendo diversas opiniones antiquorum Canonistarum, ita curat conciliare.

Verùm

Verum id procedit, quando ambo beneficia sint, ut, primum est de sui natura, & præcise residenti-
talia, & servitoria, ut E. G. sunt Canonici, & Dignitas, vel Canonici Hebdomadariæ, vel Por-
tionariæ in Cathedrali, vel Collegiata: Secus autem
ubi unum beneficium sit residentiale, & servitorium,
alterum verò sit in substantia simplex, residentiale
autem, & servitorium pro accedens, & secundum
quid, ad effectum scilicet lucrandi aliqua emolumentum
cum servitio personali, quatenus velit, non autem
ut cogi possit, quoniam tunc istud beneficium nullam
causam incompatibilitatem excludit. *disc. 57. & disc.
58. de Beneficiis*, ubi concordantes, ibique exem-
plificatur, qualis sit ista residentia cautiva, vel se-
cundum quid.

Quoad tertium, an prohibitio decreti Conciliaris
capiat beneficia de Jurepatronatus laicali; Quamvis
Vivian. de Jurepatr. lib. 6. c. 10. n. 25. & seqq. insequendo
Lambertum dicentem se fuisse institutum in 37. benefi-
cia, dicit quod hæc beneficia non comprehenduntur
sub dicto decreto, ex eo quod cum illud loquatur de
collatione, non comprehendat institutionem, idem
que dicat *Magistr. in praxi habent. consensum requis. 7.
dub. 18. nu. 1. & seqq.* plenè per eadem verba, adeo ut
unus ab altero mutasse videatur: Nihilominus con-
trarium videtur verius, magisque receptum juxta
opinionem *Garr. par. 11. cap. 5. §. 3. nu. 280. Barbos.
eodem cap. 17. nu. 8. & de Iur. Eccl. lib. 3. cap. 11. nu. 180.
& seqq. & alleg. 62. nu. 10 & infirmum disc. 13. nu. 9. in
fine*, ac supponitur in decisionibus eorum, in eo
casu, quoniam ista qualitas non tollit essentiam be-
neficij, neque cessare facit rationem, cui innixa est
prohibitio tam juris communis, quam Conc. Trid.
quoties lex fundationis aliter non sindeat ex vera &
recepta conclusione, quod in limine fundationis, ubi
accedat consensus Ordinarii adjei possunt leges &
conditiones quamvis juri contrariæ; ideoque licet
aliqui debitaverint, an xtas 14. annorum à Conc.
Trid. præfixita pro beneficiis etiam simpliciter pro-
cedat in iis, quæ sint de Jurepatronatus, nihilomi-
nus recepta est affirmativa ex relatis *disc. 95. de Benef.
nu. 8.* ubi concordantes, idemque *rex. in cap. 2. ut lites
pendente ex relatis disc. 92. nu. 20. eod. tit. de Benef. &
alibi pluries*, cum eadem sit ratio, quoties ut præmis-
sum est lex fundationis aliter non statuat.

Æquivocant autem *Vivian. & Magistr.* jurando in
fide Magistr. Lambertum non reflectit res, quod ipse
de anno 1523. scripsit ante publicationem Concilij,
circa cujus ultima tempora prodit hoc decretum,
dum *rex. in cap. de multa agendo de personatibus*, non
percutit hæc simplicia beneficia, nullam habent an-
nexam formalem administrationem; Ac etiam quod
ipse esset oriundus de Provincia Baton, ubi sunt valde
in usu illa legata pia ad nominationem, quæ non sunt
vera beneficia enuciata *supra disc. 15. num. 4. & lapsus,
in quibus istud decretum non intrat.*

Discurrebam autem hæc, ut præmissum est ad
exuberantiam stante dicta dimissione unius, quoniam
questiones cadunt, quando quis velit retinere dum
incompatibilitas non obstat allequutioni posterioris,
sed retentioni prioris, dummodo posterior habeatur
pacificè, & certe ex deductis *supra disc. 54. & 55.*

Ista verò certitudo, neque aderat stante præten-
sione, quam habent officiales Datarie, ut Ordinarius
Collator ex hoc decreto Conciliaris non possit con-
ferre tertium beneficium illi, qui jam possideat duo,
rankam inhabili & incapaci, ut *apud Amayd de
Stylo Datarie cap. 16. §. 3. & in praxi pluries hanc præ-
tensionem audivi*, cujus contrarium tamen habetur
*apud Barbos. ad alleg. 62. numer. 7. Fagnan. in disc. cap. cum
jam dudum numer. 71. & in disc. cap. literis de concej. preb.
posterior opinio omnino probabilior videtur ex
infirmitate ratione, quod incompatibilitas non in-
ducit inhabilitationem ad allequendum secundum,*

sed solum ad retinendum primum, ut *dicto disc. 55.
de Benef. & alibi*, ideoque non videtur, cui proba-
bili fundamento ista prætensio officialium Datarie
innitatur.

Et quamvis in contrarium replicaretur, quod stan-
te retentione omnium trium per tempus notabile
quinque mensium, & sic per tres ultra dies permittis,
utrumque amiserit, juxta dispositionem *rex. in cap.
de multa de preb.* Nihilominus cum eodem sensu
veritatis dicebam, quod ista esset prætensio omnino
vana, quoniam aliud est agere de prædictis quæstio-
nibus ad effectum civilem commodi, & emolumentum,
pro retentione, vel vacatione respectivè, aliud verò
ad effectum penalem amittendi non solum primum,
quod retinere non potest, sed etiam secundum; Quo-
niam ad hunc posteriorem effectum, cum dari non de-
beat pœna sine delicto positivo, requiritur dolus, &
malitia, ut probare videtur idem *rex. in cap. de multa,
ubi adhibetur illud verbum contemptoris*. & in fine
adhibetur illud verbum *presens* juxta distinctionem
ex celebri ac recepta doctrina. *Zabarell. in Clem. prima
num. 21. de privileg.* Et habent in materia alienationis
bonorum Eccl. sic, quod aliud est agere de nullitate
actus, & aliud de incursum censuram, aliarumque
penarum contentum in *extravag. ambitiosa*, ex de-
ducto per *1. et m. l. conf. 181. & 185.* argue advenit *sub
titulo de alienatione & contractibus prohibitis, disc. 1. & disc.
curs. 51 & habetur quoque sub titulo de fidei. dis-
curs. 154. cum seqq. præteritur disc. 157.* in materia alie-
nationis bonorum prohibitum, cum similibus; Ac
propterea receptam habemus propositionem sub di-
versis materiis pluries infirmatam, quod quando
agitur ad effectum penalem, qualibet causa, quam-
vis de stricto jure non vera, nec relevans, sed
opinata excusatur, quoties non constat de ignorantia
verè affectata, quæ potius malitiam, & delictum au-
gere videtur.

Applicando autem ad rem, plura concurrere vide-
bantur in hac facti specie malitiam, & dolum om-
nino excusantia, Primò nempe quod non est expres-
sè in jure determinatum intra quantum tempus di-
missio prioris fieri debeat post allequutionem posteriorem
incompatibile, cum opinio quæ circumfertur super
duobus mensibus, proveniat ex opinione rægis com-
muni ad effectum vacationis primi, ut illud possit pro-
videri, non autem ex jure certo deducto, *dicto disc. 54.*
ideoque ad hunc alium effectum dici non potest ad-
esse temeritatem, dum non adest positiva contraven-
tio expressæ prohibitionis legis.

Secundò, quia ut patet ex *cod. disc. 54.* obligatio
dimittendi primum intrat, quando omnino certa, &
pacificæ sit allequutio secundæ, cum subsequento effec-
tu, scilicet ubi adhuc probabile dubium, vel timor vi-
geat, ut ad rem adaptari advertetbam, stante dicta
præensione, vel opinione, quam habent officiales
Datarie super invalida collatione tertij beneficii; Ac
propterea omnino certa, & pacifica dici non poterat
allequutio parochialis.

Tertio, quia ad hunc effectum penalem requiri-
tur etiam percipio fructuum ex utroque ex relatis per
*Frances. de trans. quest. 6. nu. 24. Fagnan. in cap.
dudum num. 24. de elect. & in cap. quidam de prebend.
Rois. de incompatib. par. 1. cap. 7. numer. 2.* quod in hac
facti specie non verificabatur, sed potius constabat de
sinceritate exclusiva temeritatis, & delicti cum præ-
fata spontanea dimissione re integra, & prius quam ista
præsentio excitaretur.

Et quodò demum, quoniam ut patet ex supra deduc-
tis duplex in proposito cadebat questio discutibilis
cum opinionum varietate; Una nempe an licita esset
allequutio, & retentio tertij, quando alia duo ad con-
gruam sustentationem non sufficienter; Et altera an hæc
prohibitio capiat simplicia beneficia de Jurepatronatus
laicorum; Quicquid enim sit de veteritate istius, quæ tam
pæ-

pro stylo non immeritandi in superfluis in hoc responso formae examinae negligi; Ubi etiam admittenda sit utraque opinio magis rigorosa, quae magis recepta videtur ut supra, adhuc dicebam negari non posse, quod dum punctus est in questione formae non defecta, ita & taliter quod dici valeat omnino sopita, quodque contrarium esset omnino clarum, & certum in iure, id sufficere deberet ad excusationem.

NULLIUS BENEFICIUM.

Responsum pro veritate suppressis nominibus.

An sustineatur permutatio facta coram Ordinario de primo beneficio per eum, qui obtinuit secundum incompatibile, quod postea non curat, vel non potest de facto aliquid.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Non potest coram ordinario dimitti, vel permutare beneficium vacaturum ob assequutionem alterius reservati.*
- 3 *Secuti si provisio secundi fiat ab Ordinario nisi libere.*
- 4 *Quando inter vacatio primi per assequutionem secundi.*
- 5 *De fraudibus quae desuper fieri solent, ob quas alias dignior requiritur debet digni.*

DISC. CXX.

Titius possessor Parochialis minoris, atque in concursu ad aliam meliorem Parochiam vacantem in Regno Neapolitano praedictus, cum expeditis literis Apostolicis earum executionis se opponeret tam Regis Officialis ex eo, quod praeferretur de iure patronatus Regio, quam institutus ad Regiam praesentationem iam possessor, ac propterea decrevit hanc licentiam non allumere, atque opus desistere, idcirco primam Parochialem coram Ordinario permutavit cum alio beneficio, quare Caius eandem impetravit à Sede Apostolica, atque incertum est ex cuius parte desuper consultus, contra impetrantem pro validitate permutationis respondendum censui, quoniam dispositio *regula tertia. c. melioris*, ac etiam Constitutiones *Pauli V. apud Pauli decis. 151.* super invalida permutatione, vel dimissione coram Ordinario, illum percurrit finem, vel effectum ne fraudis fiat Datariae, illam privando collatione primi incompatibilis, quod per assequutionem secundi ab eadem collati vacare debet juxta ea quae habentur *supra disc. 54.* & in aliis, ac propterea quando collatio secundi incompatibilis fiat per Ordinarium, qui primum ita vacaturum conferre possit, ista prohibitio non intrat, quoniam cessat ejus ratio, ut apud *Burrat. decis. 242. & apud Orthob. decis. 197.* & praesupponitur in *disc. decis. 251.* *Pauli*, ideoque cum in hac facti specie dicta ratio cessaret quoniam vacatio primi incompatibilis eatenus intrat, quatenus secundum obtineatur pacifice, & cum effectus ex *deductis eodem disc. 54.* & per consequens cum provisor de secundo ex jure impedimento illud negligenter, atque jure, quod competet, prosequi non curaret, ita ob cessantem rationem prohibitionis censui, quod casus haberet de indubitabili.

Potissimum quia, neque cadere poterat altera ratio, quae cessante praesidio, vel fraude Datariae considerari potest, & solet ejusdem turpis meretur, quae desuper fiat, ita obtinendo commodum utriusque, adeo ut in concursu ad Parochias, aliaque beneficia, illi qui aliis magis digni ob qualitates personales censendi essent, minus digni reputari debent ob istam meretur, quod scilicet alia obvenientes beneficia incompatibilia, ita dimittunt cum passione, vel permuta vacant cum alio incompatibili, ut alibi advertitur.

MELEVITANA COMMENDAE.

Pro COM. DE HERBESTAYN.

Cum COM. DE VALDESTAYN.

Casus decisus per Rotam pro Valdestayn.

De justificatione melioramentorum, primae Commendae, ut alia obtineri valeat, quando sit necessaria, & quomodo fieri debeat. Et de altero requisito residentiae quinquennalis, quando illius necessitas cessat.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Antianus... est à die solutionis passagii.*
- 3 *In Commenda eas dicitur antianitas, in dignitatibus autem benemerentia.*
- 4 *Decebat illi induci eum in incapacitatem.*
- 5 *De residentia quinquennali, & quod evincat causa ex casu.*
- 6 *De justificatione melioramentorum, de quo tempore ad se debet.*
- 7 *Quomodo in causis huius Religionis procedi debeat.*
- 8 *Declarantur decisiones & auctoritates requirentes justificationem habitantis de tempore concursus.*
- 9 *De casu mixto, in quo non intraret obligatio meliorandi.*

DISC. CXXI.

Vacata Commenda de Giebenix ob promotionem possessoris ad priorem Bohemiae atque atque ad eam concurrentibus dictis Comitibus de Herbetsayn, & de Valdestayn, quavis prior esset extra controversiam magis Antianus, at tamen Consilium Ordinarium Melitae ad favorem alterius pronuntiavit, idcirco, fecit in altera instantia Consilium completum, commissaque per Signaturam gratiae causa in Rota coram Abergato praedictis sententiam conformem prodierunt resolutiones sub diebus 12. Junii 1671. inde credo quod succumbent acquieverit, ita me ejus Agentibus consulente, dum amplius de causa actum non audivi. Quamvis etenim abstrahendo à praefatis sententiis Religionis. atque considerando solum decisiones Rotaes, earumque rationes, & fundamenta, resolutiones viderentur vel minus probabiles, vel nimium rigorose infirmes in abhorrenta formalitate verborum grammaticali vel iudaico more; At tamen dictae sententiae mihi difficultatem inferebant, ut infra.

Non controvertatur itaque in facto major antianitas Comitibus de Herbetsayn, usque per annum circiter facti computatione à die receptionis post solutionem passagii, ex quo tempore ad solutum est antianitatem regulari debere, ut apud *Gregor. dec. 348. & 499. Duran. dec. 386. & 439. & Duran. et. dec. 540. & sapini.* Prout non controvertatur, quod in concursu ad commendas posita concurrentium habitante in aliis requisitis procedatur cum solo ordine antianitatis, id in benemerentia attenditur in dignitatibus, non autem in Commendis, ut apud *Unger. et. sen. dec. 166. & apud alterum Duran. et. jun. decis. 666. & 997. & habetur supra disc. 63. & 69.* & in decisionibus editis in casu, de quo *ead. disc. 86. in Personis habentibus.* Quare dubitanti rariè consistebat in habilitatione habentis maiorem antianitatem ex duplici capite, primo nempe ob defectum residentiae qui quinquennis in prima Commenda, quam possidebat & secundo, quod non bene justificasset in Lingua de tempore concursus vel institutionis melioramenta primae Commendae, ut requiritur ad effectum capacis ex statuto *sub lit. de canon. nov.* & infirmatur etiam *alio disc. 68.*

Primum

Primum obiectum in consideratione habitum non fuit, quoniam, & merito, processum est cum conclusione pariter dicto *disf. 68. infirmata*, quod iura absentia ex causa Reipublice Christianae, & fidei, qualis justificabatur cum maxima benemerentia, eam superet, dum aliud est adesse iustam causam, ad effectum exculandi a residentia pro praesentia fidei, & aliud est ubi agatur de vera, & personali intelligentia pro perceptione distributionum, & itaque similibus effectibus, ut habetur *sub tit. de Canonicis, ac etiam hoc, tit. & alibi*.

Prodierunt itaque resolutiones ex dicto alterius requisit super justificatione melioremorum, non obitante quod ante factum casum concursus ipse instrueretur deputari Commissarius pro illorum recognitione iam sequuta, quodque revera illa adessent postmodum ex relationibus Commissariorum, aliisque legitimis probationibus bene justificata ex eo, quod ad litteram statutorum requireretur eorum justificatio, & approbatio de tempore concursus, & non sufficeret id, quod postea subsequeretur sit juxta *decisiones 293. & 103. par. 7. rec. & apud Dunoceit. dec. 3. 6. & in aliis similibus*, quae deducuntur in decisionibus desuper editis, & praesertim habetur apud *Letisher. de benef. lib. 2. qu. 11. §. 1. n. 2. & segg. super conclusione*, ut capacitas requiratur de tempore institutionis, & non sufficiat illa, quae postea superveniat, allegando etiam in *dem decif. 422. §. 3. 2. Duran. super puncto*, quod non sufficiat justificationes eorum Commissarii, nisi illae sint examinatae, & approbatae per Linguam, vel per alios, ad quos ex stabilimento, & styli Religionis pertinet.

Difficultatem autem mihi non faciebant istae, ac aliae similes auctoritates, sed ut praemissum est mihi eam inferebat iudicium Religionis declaratum cum sententia utriusque Consilii ordinarii, & compluri, ex eo, quod ista Religio hanc tribuerit ejus statuti interpretationem, sive hanc habeat consuetudinem, vel opinionem, idque potius in Religionibus, & praesertim in ista attendendum videtur, quia id quod de rigoris juris communis, vel pro iustitiam subtilitatibus procedat; quoniam si in omnibus Religionibus receptum est, ut in causis Religiosorum procedi debet cum religiosa simplicitate, & prout ipsi Religiosi intelligunt ex deductis in sua sede *sub tit. de re. war. & alibi*, multo magis id dicendum est in ista Religione militari, in qua ejus possessores militiam & arma sequuntur potius, quam litteras colant, ideoque involvendi non sunt cum legalibus subtilitatibus & superfluitatibus ita insequendo vestigia juris civilis circa ea, quae deponit super militibus illorum temporum diversimode ab iis, quae disponuntur in paganis, ex ista ratione militaris simplicitatis. Ac etiam in idem conferre videntur ea, quae habentur *sub tit. de camb. & sub tit. de cred. & alibi pluries sub modo procedendi in causis mercatorum, & negotiorum super litteris cambii, aliisque negotiis mercantilibus*, ut tractari debeant, ut mercatores intelligunt, non autem ut intelligunt Juristi, vel Morales, qui ut plurimum negotia non callent, neque sciunt quid dicant.

Potissimè verò, quia iste intellectus quamvis rigorosus, & merè literalis, probabilem habere videtur rationem resultantem ex eadem militari simplicitate ut scilicet de ipso tempore concursus, & quando institutio summariè, ac more militari facta est tunc habeantur promissae, & jam admixtae justificationes requisitorum, & non attendatur illa possibilis justificatio, quae offeratur, quamvis revera adit.

Seculatis autem hujusmodi considerationibus, atque examinando rem in puncto juris tam sententia, quam resolutiones potius probabilis censendae veniunt, quod per praedictas decisiones, & auctoritates, ac aliae in decisionibus deductae essent quidam verè in suis casibus, male autem ad rem applicatae. Distinguento si

quidem casus, de quibus dd. decisiones, & auctoritates loquuntur, Unus casus est quando agitur de probationibus inobitatis, aliorumque requisitorum pro admissione ad habitum justitiae, juxta deducta *disf. 32. & segg. de praesent. & de quo loquuntur dictae decif. Duran. & tunc bene dicitur, quod non sufficit deputatio Commissariorum ad probationes recipiendas, minusque suffiunt earundem Commissariorum relationes, aliave acta, nisi causa cognita per Linguam, vel alios, ad quos pertinet, examinentur, ac declarentur sufficere, ideoque merito dicitur actus, qui debet precedere concessionem habitus tanquam requisitum essentiale, sine quo ille, qui petit habitum, non habet ius petendi, nisi praecedat de natura actus, & per consequens videbatur, quod istae auctoritates, utpote diversim rationem habentes non facerent ad rem.*

Alter est casus, de quo loquuntur *decisiones 376. Dunoceit. 293. & 303. par. 7. rec. 315. par. 3. & aliae*, quando concurrens tunc intrinsecè, ac verè esset incapax quia nempe esset debitor aratri dismetret autem esse debitor postea, quia solvere debuit, vel aliquam gratiosam dilationem haberet, juxta ea, quae habentur in *M. levitana Perisionis disf. 89. tit. de iust. & tunc pariter id bene procedit, quoniam subsequens habitatio non terahitur in praedictum tertii, cui de tempore concursus, vel institutionis, ius quæritum fuit ob incapacitatem emuli, & hoc est, quod dicit *Letisher. d. qu. 11. §. 1. n. 2. & seg. q.**

Tertius vero est casus noster, quod verè & intrinsecè concurrens sit habilis, quia fecerit melioramenta, eaque etiam probaverit, sed casus praebet, quod non sint exhibita coram illis officialibus ad quos pertinent; Et tunc revera inhabilitas adesse non sicut cum in effecta adimpletum sit requisitum meliorationis, subsecutus autem exhibitio non continet actum novum vel novum implementum temotivum obtulit, ut est in casu solutionis debiti, quod revera exarbat, sed potius est clarior apertura ejus, quod jam aderat & latebat ad text. in *l. adeo, cum enim grana, ff. de acquir. rer. dom. cum iis, quae habemus in hac materia beneficiali circa provisionem in forma dignum, quoniam si ex subsequenti examine detegitur dignus, obtinere dicitur provisionem pensam ab initio, & si de regituri indignus, nunquam fuit provusus, ideoque non bene huius casui adaptantur ea, quae habentur de duobus casibus praecedentibus, & praesertim in secundo, in quo verè & realiter tunc adesse dicitur incapax, quae postea tollitur tanquam per curationem plagae, quae jam aderat.*

Ac propterea si fiat concursus ad beneficium, pro quo necessarius est clericatus, qui revera non adit, vel adit insufficientis, puta, quia urgeat oblatum irregularitatis, tunc attenditur tempus concursus, & non suffragatur in praedictum tertii concurrens superveniens capacitas per aliequationem clericatus, vel dispensationis irregularitatis, sed si revera concurrens sit clericus, & capax, non habeat autem promptas bullas, vel alias justificationes clericatus, qui postea revera justificetur, non exinde inferendum venit ad inhabilitatem, quoniam haec revera adesse non dicitur, neque illam inducit subsequens justificatio, quae solum aperit id, quod revera aderat iuxta *res. in d. l. adeo de acqu. rer. dom.*

Ponditabam propterea, quod non versaretur in casu statutorum, sed potius in casu omisso, vel mixto non cadente sub statutis expliciter. Primo, quia Commenda non esset ordinis militum justitiae, sed potius fratrum Cappellanorum, & per consequens cum statuta loquantur de illis, qui capiunt meliora de alia Commenda, intelligendi sunt de Commenda simili, juxta operationem verbi *alius*, quod denotat similitudinem ex *collec. per Rubic. d. 16. cu. vulgaribus*; Ac propterea si Ecclesiae statutum disponat, ut provusus de Canonatu non possit optare alium Canonatum meliorem,

meliozem, nisi primum melioraverit, aliquis autem obtineat in ea Ecclesia Cappellaniam, vel portionem, deinde concurrat ad allocationem Canonicatus non videtur, quod sibi obstat debeat d. statum, quod loquitur de transiit ab uno beneficio ad alterum ejusdem generis, vel qualitat.

Et secundo magis, quia hujusmodi statuta intelligenda videntur de illis Commendis, quæ obtineantur ex prerogativa antianitatis, absque alio onere, adeo ut obtinens favore dicatur causam lucrativam, scilicet autem quando obtineatur ex causa onerosa, & respectiva, ut probari videtur ex iis, quæ habentur in alia Melevariana Commenda *hoc eodem tit. d. 117.* occasione agendi de compatibilitate Commende cum Dignitate Priorali, dum istam Commendam extra ordinem militum iustitiz, utpote ordinis Cappellanorum obtineret ex eo, quod proprio sumptu & labore cum magnis incommodis, & periculis illam recuperaverat à manibus Hæreticorum; Sed quomvis hæc motiva deducuntur, sub silentio tamen in decisionibus involvuntur, neque per Scribentes in contrarium adducitur responsio debatur, ac propterea non videtur, quod mereretur negligi, nisi ex dicto motivo deferendi iudicio, Religionis.

TUSCULANA FRUCTUUM.

Pro FRANCISCO VIGNATO.

Cum ALPHONSO.

Responsum pro veritate.

Quinam fructus, & emolumenta pertineant ad coadjutorum, & quid ad coadjutum.

SUMMARIUM.

1. Falli series.
2. Quæ sint emolumenta particularia necessaria, & quæ voluntaria.
3. An facultas & candelæ sint voluntaria vel necessaria.
4. Quid de emolumentis missæ cantatæ.

DISC. CXXXI.

IN Tuscula Civitate nullæ adfuit Parochiæ distinctio, sed ipsa Cathedralis est unica Parochia universalis, ideoque habitualis cura residet penes ipsum Episcopum, & Capitulum juxta frequentem usum aliarum Italiz Civitatum, penesque generaliter Hispaniarum; exercitium verò curæ residet per Archiepiscopum, ejusque Vicarium, vel adiutores; Cumque inter jura parochialia præcipuum sit illud funerandi, ideoque cadavera sepeliuntur in Cathedrali, vel in alia Ecclesia, quæ ab ea dependeat cum interventu Capituli, atque pro sepultura emolumento, vel jure solvuntur baioe. 7. s. exceptis pueris, pro quibus solvitur medietas, Ac etiam solvi solent quoddam emolumentum præmissa solemniter, seu cantata super cadavere, super quo juxta Ecclesiasticum Riturum tenentur accensæ facultas, & candelæ certæ, quarum reliquæ remanent in ipsa Ecclesia ad commodum Capituli.

Cum autem Franciscus Vignatus Canonicus dictæ Ecclesiæ ratione ejus gratis ætatis obtinisset à Sanctissimo sibi dari in coadjutorum Alphonsum cum futura successione, in prædictam coadjutori obligatione absente coadjuro explendi omnia quæ ipsi incumbere, adeo ut si ex ejus culpa, vel negligentia, aut omissione coadjutus aliquid amitteret ex fructibus, redditibus, ac proventibus certis, ac etiam ex distributionibus quotidianis Canonicatus, & Præbendæ, quos omnes Franciscus sibi ad vitam reservavit, Coadjutus de suo reficere teneretur, cum ejusdem obligatione solven. i. onera Seminarii, ac tricenarium, & spoliis ex fructibus incertis dicti Canonicatus Præbendæ.

Hinc dubitari consigit, ad quem pertineant dicta emolumenta, quæ solvuntur pro jure sepulture, ac etiam obveniunt ex missa cantata præsentis cadaveris, & ex dictis facultatibus & candelis, an scilicet dicenda essent incerta, quæ pertinerent ad coadjutorum, vel potius & converso pertinerent ad coadjutum, atque desuper ex parte coadjuti consultus.

Quatenus pertinet ad dictos baioe 7. s. qui solvuntur pro jure sepulture pro ipso coadjuto, censui sine dubio respondendum, quoniam illud non est emolumentum voluntarium & incertum, sed necessarium, cum jus sepulture sit metè parochiale, ideoque ejus emolumenta sunt necessaria, dum jus parochiale in illa recipit necesse consistit, ex plenè deductis in his terminis juris funerandi per hoc dec. 148 par. 11. rec. & habetur sub tit. de Paroch. d. 21. 27. & 28. & 38. ac etiam sub tit. de jure par. d. 10. ubi quod aliud est agere de fructibus certis ad eisdem regulæ de valore pro solutione annuatæ, aliud verò ad alios effectus; Potissime quia ad favorem coadjuti reservatae fuerunt quoque distributiones quotidianæ, quæ dici non possunt fructus certi, ideoque dicebamus, quod sub incertorum nomine venissent quod illæ oblationes & emolumenta, quæ proveniant ex voluntaria devotione, vel arbitrio, ex auctoritatibus deductis dicto d. 10. de jure par. ubi concordantes.

Quo verò ad facultas & candelas, dixi quod antea agitur de illis, quæ distribuuntur singulis Canonicis & Clericis pro honorificentia Partium, ac majori decore funtis, sive pro quadam recognitione laboris personalis eorum, qui in funere interveniunt; Et tunc illa essent emolumenta omnino incerta, quæ cedere deberent ad commodum Coadjutoris, dum possunt partes nolle adhibere istam majorem honorificentiam, vel istum sumptum facere. Aut verò agitur de illa facultas, quæ pro Ecclesiastico ritu apponuntur circa cadaver, atque de jure remanent penes ipsam Ecclesiam Parochialem, & ubi funus fiat in ipsa Ecclesia, penes quam remaneant, ex eis debeat quædam Parochia, ex iis, quæ pariter deducenda habentur d. tit. de Paroch. d. 12. & d. 25. ac etiam ad rem d. 28. ubi de distinctione inter emolumenta jure parochi, & emolumenta metè voluntaria; Ac etiam in his terminis specialibus participationis certæ cum dicta distinctione sub. tit. de Canon. & Capit. d. 18. præsertim nu. 8. & 11. per tot. ideoque ex eadem ratione, de qua supra in emolumentis pecuniariis debentur coadjuto potius, quam coadjutori; In Ecclesia enim, de qua agitur d. d. 28. de Paroch. illa beneficia sunt pinguis gravari solita etiam notabilibus pensionibus, & tamen omnia emolumenta consistunt in his jure parochialibus ratione sepulture.

Demum quoad tertium prædictum emolumentorum ratione Missæ solemniter, vel cantatæ dixi, quod resolutio pendebat à natura, seu qualitate functionis; Si enim esset prædictæ necessaria, adeo ut Partes inviteret ad hujus emolumentum solutionem teneantur, & tunc intraret idem, quod de aliis emolumentis sepulture dictum est, Si verò ad honorificentiam pro majiori devotione, adeo ut possent partes sumptum non facere; Et tunc dixi videri, quod esset emolumentum verè incertum ex sola ratione laboris personalis, non autem ex prædicta ratione Canonicatus, quod cedat commodum coadjutoris, ideoque decisio pendet ex circumstantiis facti.

TUDEN COADJUTORIÆ

Pro JO. DE HEREDIA.

Consilium pro veritate.

An sublineatur gratia coadjutoriæ in vim consensus præstiti per Procuratorem coadjuti, postquam iste mandatum revocaverat.

SUM

SUMMARYM.

SUMMARYM.

- 1 *Falli series.*
- 2 *Attenditur tempus gratia, ut tunc firmum sit mandatum, & non attenditur consensus procedenter praestitus.*
- 3 *De invaliditate actus ob excessus fines mandati.*

DISC. CXXXIII.

1 Alphonsus Moscosius Cantor Ecclesiae Tuden, de mense Octobris 1670. constituit Procuratorem Petrum in Curia morantem ad consentiendum coadjutoriae ad favorem Joannis, dummodo iste gravatus remaneret post factum causam successione annua pensione ducatorum Camerae tignina duorum ad favorem duorum ejus nepotum. Sub die autem 21. Februarii sequentis mandatum praedictum amplissime revocavit, aliudque dedit ad consentiendum coadjutoriae ad favorem unius ex dictis neporibus, atque revocatione intimata fuit Petro in Curia de mense Aprilis, qui eadem die alium substituerat Procuratorem, qui curavit de mense Junii si quentis in vim consensus praestiti in dicto mense Aprilis penes Notarium signari gratiam ad favorem Joannis, ex cuius parte consultus, an gratia esset sustentabilis, adeo ut expediret, necne procedere ad expeditionem literarum, Respondi non expedire, sed abstinendum fore ex eo quod gratia non videretur sustentabilis ex duplici fundamento. Primo nempe revocationis mandati re integra ante signatam supplicationem, de cujus tempore opus est, ut mandatum existeret, quomvis revocatione intimata, vel notificata non esset procuratori, cum ista notificatio percutiat diversum effectum revocationis expensarum, non autem substantiam gratiae, nil obstante consensu praestito in manibus Notarii; Tum quia etiam de eo tempore mandatum revocatum erat juxta praemissam facti seriem. Tum etiam quia hodie non est in usu hae species consensus, de quo loquuntur *Paris. & Leter.* ac alii Beneficialistae, cum attendatur solum ille consensus formalis, qui praestatur in Cancellaria post signatam supplicationem, & non antea, ut advertitur *supra* di. 23. 6. & 42. & alibi, multo magis dum etiam notificatio acci sit ipsi procuratori, quomvis facta non esset substituto ab eo, upote ignoto possim ob non modicam suspicionem fraudis, dum substitutio facta erat eadem die notificationis.

Er secundo ob excessus fines mandati circa revocationem pensionis ex nunc, adeo ut etiam ipse coadjutus illa gravatus remaneret prae ejus intentionem, quae fuit gravandi coadjutorem quando si quita ejus morte ipse obtineret beneficium, quod poterat non sequi ob coadjutorem praemortientiam naturalem, vel civilem, & per consequens defectus erat in parte substantiali, adeo ut dici non posset suppletus ab illa verisimili voluntate mandantis, quae hunc defectum sanare solet in iis, quae sunt necessaria, vel utilia, seu connaturalia, & consequitiva pro executione, & implemento mandati, ut in suis sedibus pluries advertitur.

BARCHIONEN. VICARIAE.

Pro BERNARDOMASFERRE

Cum IO. BAPTISTA CORIA.

Causa, et resolutio per Rotam pro Bernardo.

An, & quando sub mandato generali, quod alicui per absentem datum sit, veniat facultas praestandi, vel nominandi ad beneficia ut propterea non inactione jam factae per Procuratorem non obliet praesentatio diversa facta per mandantem.

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

- 1 *Falli series.*
- 2 *De legitimo contradicere.*
- 3 *Quod ex mandato dato ad conferendum non inferatur ad praesentandum.*
- 4 *Procedendum est, cum distinctione casuum, & quando dicta conclusio procedat.*
- 5 *De applicatione ad casum.*
- 6 *Quod ad hunc effectum attendi debeat substantia voluminis, & identitas rationis.*

DISC. CXXXIV.

Provisus in Curia Jacobus Clement de Archidiaconatu majori Cathedralis Barchinonae, amplissimum dedit mandatum fratri Jo. Antonio Clemente existenti in paribus ad capiendum possessionem Archidiaconatus, & annexorum, nec non exigendum omnes fructus, & emolumenta, & conferendum omnia beneficia & Cappellanias, quantum collatio, & praesentatio, & alia quaecumque dispositio ratione dictae dignitatis competat cum clausula: quiquid ipse constitutus facere possit, si licet praesens etiam si talia forent, quae mandatum exigent magis specialia, ac individuum mentionem: Cuius mandati vigore dictas Procurator possessionem dignitatis adeptus est, aliaque pro ejus executione opportuna gestit. Cum itaque in mense reservato vacasset Vicaria Ecclesiae Parochialis S. Mariae de Prato unita dignitatibus Archidiaconatus & Praefecturae dictae Cathedralis, Perceptor praesens, & dictus Procurator Archidiaconi absentis coram Ordinario praesentant Bernardum, qui approbatus ab examinatore Synodaliibus cum iisdem Ordinarii solitis testimonialibus obtinuit provisionem Apostolicam executioni ab eodem Ordinario demandatam, sed Joannes Baptista cum narrativa, quod praedicti Archidiaconus, & Perceptor essent discordes, obtenta ab Archidiacono adhuc praesente in Curia praesentatione Vicariam impetravit cum derogatione juris alterius habentis jus praesentandi, vel nominandi cum clausula, dummodo non sit alteri jus quibitum, sed Ordinarius, cui licet in forma dignum erant dictae executionem denegavit, un le interposita per Joannem Baptistam appellatione, & commissa in Rota coram Calatani, & dato dubio, an ejus litterae sint exequendae, & eoque proposito de mense Junii 1673. probabiliter credo, quod negativa prodicis resolutio, dum post unicam informationem seu responsumem iuribus actoris, amplius de causa actum non audivi.

Ita tamen, etiam cum sensu veritatis, respondendum fore dicebam ex solatatione ordinis, absque necessitate allamendi inspectionem in meritis negotii principalis, quoniam cum Bernardus esset etiam provissus Apostolicus ad eandem praesentationem vel nominationem, imo pignus, cum haberet illam utriusque, & esset peller, inspectio autem, an Procurator haberet, necne hanc facultatem, esset aliorum indaginis, atque exigeret formalem declarationem, possim ob clausulam, dummodo alteri non sit jus quibitum, ita citra omne dubium videbatur, quod post istos esset legitimus contradicere ad impediendum processum ex quoque, quod ad effectum resolutionis dubii sufficiebat.

Verum etiam in methis dicebam iustitiam assistere primo proviso, & possim, upore nominatio ab omnibus, ad quos ad praesentationem Barchinonae spectabat nominatio; Et quoniam Scilicet per actorem fundamentum consistebant in auctoritatibus (*astren. consil. 361. lib. 1. in nov. quod laudatur per Felsum. in c. cum Bartolus num. 19. de re ind. Lamb. et lib. 2. par. 1. quest. 4. art. 3. num. 3. & 10. Casp. par. 1. cap. 6. num. 13. & 14. & c. 113. & 149. Gonzal. ad reg. 3. gloss. 16. num. 11.*)

apud quos habetur distictio inter mandatum datum à lege, & datum ab homine, ut priori casu laici, in posteriori autem strictius procedatur *Sbroz. de off. Vicar. l. 1. §. 6. & lib. 2. §. 7. & c. 1. 1.* quodque propterea dum mandatum loquebatur de collatione, trahi non poterat ad praesentationem, quæ est quid diversum; Hinc repetebam consuetum inter calate, adeo frequentes decantari solitum, quod scilicet ea, quæ apud allegatos habentur, sunt in suis causis vera, fallacia verò erat in applicatione, pro cuius opportuna regulatione recurrendum esse à veteribus ad solam sacram anchoram distinctionis casuum, quorum primus est, quando agitur de illo mandato, quod Prelatus habens ordinariam, & quasi Episcopalem jurisdictionem, tribuat ejus Vicario Generali super cognitione causarum, & exercitio dictæ jurisdictionis etiam quoad collationem beneficiorum, ut Episcopi, alique Prelati absentes, vel absintur facere solent, an scilicet sub hoc mandato veniat illa facultas praesentandi, vel nominandi, atque de isto casu loquuntur *Lamiers. & Koch. & alii tractant per Sbroz. ubi supra*; Idque aliquam habere potuit rationem; quod scilicet Vicario demandata censeatur, ea quæ sunt jurisdictionis, & quodammodo convenienti officio, non autem alia; Et nihilominus etiam isto casu id limitatur, quando adfuerint illa verba quæ continentur in mandato Procuratoris, de quo agitur, ex telis *per Garz. d. p. §. cap. 8. num. 68. cum plur. seqq.* apud quem concordantes.

Alter casus est, ubi agitur de appalu, seu attendamento fructuum, & emolumentorum beneficiorum, an scilicet sub eo veniat jus praesentandi, & de isto casu loquitur *Cassien.* ubi supra, cum quo pertranscunt alii supra recensiti, qui in contrarium allegantur, istoque casu intrat ratio, quod incongruum est, ut sub appalu, vel attendamento fructuum veniant hujusmodi jura conferendi, vel praesentandi: Ac propterea idem *Cassien.* in *prin.* advertit, quod facultas conferendi beneficiorum potius referenda est errori.

Tertius est casus, quando provisorius de Episcopatu vel de alia dignitate det mandatum amplum super Episcopatu, vel dignitate administratione, sibi autem competat aliquod jus praesentandi, vel nominandi ex persona propria independentem ab Episcopatu vel alia dignitate, puta ex jurepatronatus gentilitio vel hæreditario, aut consensu jure quod possidet; Et tunc recte procedere dicemus id quod ex dictis auctoritatibus per Scitentes in contrarium deducebatur, ut sub tali mandato quantumvis amplo hoc jus praesentandi non veniat, quoque à facultate conferendi ad aliam facultatem inferri possit.

In nullo ex his casibus veritari dicemus; quoniam mandatum continet ut supra facultatem conferendi beneficia, quorum collatio, & praesentatio, & quælibet alia dispositio dignitatis annexa esset, igitur non erat restitutum ad solam collationem, sed in verbis continebatur etiam praesentationem, & quamlibet aliam dispositionem ratione dignitatis, ideoque ubi etiam cum formalitate verborum procedendum esset, adhuc mandatum aderat.

Ceterum repetebam aliud pariter nimium frequentem, sed semper utilem, & opportunè decantari solitum intercalare, quod immemorandum non est in cortice, ac formalitate verborum more grammaticorum, sed in substantia veritatis de sumenda ex circumstantiis facti, ac illius tota massa, dum non agitur de questione juris sed facti, & voluntatis, istaque attendenda res videbatur clara, quod scilicet cum ageretur de noviter provisorio de dignitate, ignato quænam jura eidem dignitati annexa essent, stante ejus ad ora remota absentia, ita providere voluit, ut procurator ipsius vice explicaret omnia ea quæ sibi praesent incumbent, ne aliàs ob lapsum temporis amitterentur; Idque si desit id quod in his nempe facultatem conferendi,

multo magis censetur dedisse id, quod minus, dum eadem assistit ratio, nullumque dignoscitur discrimen, ac propterea recte attendo ad solam veritatem, credens quod iustitia assisteret Bernardo primo provisorio.

ULIXIBONEN. BENEFICII

PRO HIERONYMO COSTA BRANDANO.

Responsum pro veritate.

Deregula de viginti, si ve de infirmis resignantibus, an locum habeat, si resignans de tempore resignationis esset in statu valido; supervenerit autem obitus inopiat.

SUMMARIUM.

1. Falli series.
2. Quod questio intraret antiquis temporibus, non autem nunc, & de ratione.
3. Quando inspicere debeat an verificetur, necne fraus, ob quam lex aliquid statuit.
4. An ista regula habeat locum in resignationis officiorum vacabilium, & similibus remissis.
5. Quod de equitate nova provisorio videatur dubia resignatio.

DISC. CXXV.

Cum facta per Fraucicum in statu valido existentem dimissio beneficiorum ad favorem Hieronymi nepotis, calus dedisset ejus obitum infra viginti dies ex inopinato morbo retentionis uxoris, consilium fuit ex parte Hieronymi resignatarii, an exinde ejus gratia contracta per regulam de viginti, si ve de infirmis resignantibus, quasi quod ista intrare non deberet tanquam ex cessante ejus causa vel ratione fraudis.

Respondi contra requirementum tanquam in re hodie plana, quoniam antiquæ quæstiones super hac regula disputatæ per *Rebuff. & Gons.* alioque antiquos benedictualistas hodie sublatae remanent per regulam Clem. VI. ob additionem illorum verborum dum esset *suavi signanter*, & c. ut apud *Paris. de resign. libro 12. quæst. 6. num. 5. & seqq.* cum quo tanquam in re plana procedit *Lott. l. 1. §. 1. num. fin.* talique est praxis, ideoque modernus *Tondus.* in *quæst. benef.* qui proferitur multa colligere in materia istius regulæ, istam dubitandi rationem metito non deducit.

Utenim sub diversis materiis, praesertim verò *disc. 1. de feud.* advertitur, atque cum plerisque exemplis comprobatur, tunc intrat hæc inspectio fraudis, ac respectu bonæ fidei, & sinceritatis, quando lex aliquid disponit limitate ad causam vel rationem fraudis, in cuius casu ita disponere voluit, vel quando legis dispositio percutiat causam, vel materiam diversam, praesentatur autem illam extendi ad aliam causam, vel materiam ob identitatem rationis, puta ad rem, quia hujus regulæ dispositio trahi vellet ad resignationem officiorum juxta causam de *disc. 6. de Regal.* cum similibus, quoniam tunc inspicere debet an verificetur ratio, & an aditus fraudis consilii; Sed quando lex, cujus natura est adaptari ad ea quæ frequentius accidunt, edocta ab experientia de fraudibus, istisque occurrere volens, aliquid generaliter ac indefinite statuit, certamque formam praescribit, tunc spectandum non est, an in quocumque casu verificetur illa ratio, quæ ipsam movit ad ita statuendum, quoniam talis ratio fuit causa impulsiva, ut ita generaliter statuere juxta exemplum formæ præscriptæ in testamentis ordinandis, cum aliis ponderatis *ead. disc. 1. de feud.* ac etiam *disc. 8. eod. tit.* super puncto, an & quando attendi debeat acquiescentia cum similibus.

Quamvis autem de stricta, & rigorosa juris censura hæc ita procederet, adeo ut vacatio regulariter ex persona

persona resignantis perinde ac si verè adus resignatio-
nis nullatenus esset (sequitur, ut supra disc. 3. 4. & in aliis;
Dicebatur tamen quod ex quadam lege congruentia, &
honestatis Dataria debet hunc resignatarum providere,
illumque aliis præferre, quoniam ut præsupponitur,
ex facti circumstantiis constaret de bona fide,
atque abesse illa fraus, cujus præsumptioni hæc
regula innixa est, ducto argumento à regula de *subro-*
gandis colligantibus; Ac etiam ab his quæ disc. 3. &
segg. 4. 1. & alibi habentur de renovatione debita
ex æquitate ratione conjunctionis, vel melioramen-
torum cum similibus, habita præsertim consideratio-
ne expensarum à resignatario passarum in expeditione.

LAUDEN. INDULTI,

Pro CARDINALI VIDONIO.

Responsum pro veritate.

An Episcopus possessor Ecclesiæ, in qua Cardinalis
habet indultum conferendi beneficia reservata,
possit acceptare alternativam in præiudicium in-
dultarii.

SUMMARIUM.

1. *Causa questionis.*
2. *Quid importet alternativa.*
3. *Capitulum solum beneficia ad liberam collationem Episcopi.*
4. *Non capit ea que sint divisa inter Episcopum, & alium collatorem.*
5. *Quod à regula excipiuntur Cardinales, & quid alter-
nativa operetur.*

DISC. CXXVI.

DISMISSA per Cardinalem Vidonium Ecclesia Lau-
den, cum retentione indulti Cardinalitii confe-
rendi beneficia reservata, orta est dubitatio an Epil-
copus, qui de illa provisorius esset, acceptare posset al-
ternativam in præiudicium indultarii, qui loco octo,
sex habebat menses, atque desuper ex parte eiusdem
Cardinalis pro veritate consultus, respondi pro mea
notitia casus non videbatur adhuc sub formalis dispo-
sitionis trutina positus, neque Beneficialistæ ad illum
descendebant, crederem tamen respondendum esse
negativè ex pluribus.

Primo, quia alternativa aliud continet, nisi
quemdam contractum, qui fiat inter Papam, & Or-
dinarium sub futura eventualitate reciproci lucri, &
damni, quod scilicet Papa dat Episcopo residendi duos
ex suis octo mensibus; & e converso Episcopus non
residens amittit duos ex suis quatuor, quos lucratur
Papa, qui ita obtinebit decem menses. *Conz. al. ad*
reg. 8. gl. 4. num. 106. & segg. cum aliis supra disc. 93.
Et est in materia beneficiali notorium; Ideoque ille
contractus verificari potest inter duos æque Domi-
nos, & possit flores ejusdem juris; Et per consequens
cum Papa in casu indulti nihil possideat, non habet
de quo disponere possit.

Secundo, quia alternativa cadit solum in benefi-
ciis liberæ collationis, à deo ut non capiat ea benefi-
cia, in quibus addit mixtura alterius collatoris, ex
relatis *supra disc. 17. & 93.* ubi allegator *Conz. al. Lor-*
ther. segg. 2. alius beneficialis ac Rota decisiones. Ideo-
que cum in beneficiis octo mensium addit alter colla-
tor, qui non est in contracta, idcirco hæc beneficia
non possunt cadere sub alternativa.

Tertio in idem, quia alternativa non intrat ubi
inter Episcopum, & alium collatorem facta sit divisio
per menses, vel hebdomadas, vel dies, ex relatis *per*
Conz. al. ad reg. 8. gl. 4. num. 49. & segg. & conferti ni-
miùm ad rem id, quod ab eodem dicitur *num. 1. g.*
quod scilicet ad effectum alternativæ verificari debet

Card. de Luca Theat. Tom. XII.

libertas conferendi in utroque, nempe in Papa,
& in Episcopo; ideoque cum inter Episcopum, &
indultarium à lit. divisio per menses, atque non verificetur utrumque extremum inter Papam, & Episco-
pum, ut eorum quilibet habeat liberam collationem,
idcirco intrare non potest alternativa; dum revera om-
nes Beneficialistæ luquantur cum hoc præsupposito,
quod Papa habeat liberam collationem in octo mensi-
bus, idcirco concedat id, quod est suum, ita se pri-
vando ea majori facultate, quam habet, ac propterea
non datur nisi inter Papam, & Episcopum *Conz. al.*
gl. 18. num. 40.

Et quarto demum quia sicuti regula octava excipit
Cardinales, qui sub ea non comprehenduntur, ita eos
eadem regula afficere non potest in parte accessoria, ut
in specie *Conz. al. dictam regul. 2. 4. 7. 1.* & alibi; &
in summa omnes concordant, quod alternativa aliud
non agat, nisi removeat obstaculum, quod solum vi-
geat quoad Papam quod in presenti dici non potest.
Ac propterea quod hoc casus esset ita planus, quod ad rationem dubitanti DD. non descendunt, cum solum in proposito indulto Cardinalium beneficialistæ dispu-
tent, an alternativa sit compatibilis cum indulto ex
relatis *per Conz. al. & Gemen.* & alios, non autem de
hoc dubitant, quia casus videtur indubirabilis,

CAMERINEN. CANONICATUS.

Pro CAROLO DE JUVENIBUS.

Responsum pro veritate.

An dicatur simonia a resignatio beneficii ex eo, quod
conjuncti resignarii provideant resignantem de
ejus sublimitatione quam alias beneficio resignato
obtinere.

SUMMARIUM.

1. *Facti series.*
2. *Ad simoniam requiritur pactum, & quomodo id pro-*
cedat.
3. *An, & quando liceat dare aliquid resignanti, ut se-*
quatur resignatio.
4. *Quando liceat dare aliquid ingressorio in Religionem, ut*
ingrediantur.
5. *Attenditur modus, cum quo fiat altus.*
6. *Valet donatio ad præcium efficiendum suscipiendi sacros*
Ordines, & non alias.
7. *An pauperis presentare possit donatarium, ut ita libe-*
ret se ab onere.

DISC. CXXVII.

CUM Nicolaus de Juvenibus possideret Canoni-
catum in Ecclesia collegiata D. Mathie de pla-
tea Oppidi Mattellicæ, atque ex sui animi motu de-
crevisset illum renunciare ad favorem Caroli etiam de
Juvenibus nepotis, vel pronepotis, non posset autem
hanc voluntatem conjunctis patefactam ad effectum
deducere, eo quia ad ejusdem Canoniciatus titulum
promotus erat, ad sacros Ordines, atque non ha-
bebat aliunde vivere; hinc præfati Caroli Mater, duo
fratres, & patruus, seu alias conjunctus publicè, &
palam per publicum instrumentum coram præfati loci
Vicario furaneo donatum Nicolaò ad dictam resigna-
tionem faciendam, & effectandam atque ut Car-
olos Canoniciatum obtinere posset, tot bona, quo-
rum redditus pro sufficienti sustentatione, vel pa-
trimonia sufficerent, sub ea lege, ut hæc donatio
intelligeretur facta ad vitam tantum dicti Nicolai,
quinimo donec fuisset provisorius de aliquo suffi-
cienti beneficio, cujus pacifica possessione adeptus,
à deo ut fuctus ex eis libere percipere valeat, do-
natio in totum, vel pro rata ipso jure resoluere-
tur, atque invalida, & infecta esset; cumque post-

modum sequitur effectus resignatio, ac desuper expeditur fuisse licet Apostolicæ, sup. reatum executione per Ordinationem excitata fuit diffinitas, an aliquod addit Simonie vitium; dubitandi rationem principaliter præbentibus illis verbis donationis *sub inscriptione condonatur*, & *declaratio ibi &c.* & alii &c. ubi: *salvis tamen infra dicendis*, & non alius &c. quali quod ista verba continerent pactum prædictum? quoniam licet simoniae essentiale requisitum sit pactum seu conventio, ex qua formalitatem recipit, ad communitatem notata in cap. *veniens de istam M. med. decis. 1. de Simon. Gregor. dec. 517. nu. 32. dec. 93. nu. 6 & 7. par. 4. rec. tom. 2. Bub. dec. 482. nu. 11* & in aliis pluries, atque adducitur *supra* disc. 36. & 70. & *in aliis*; Nihilominus opus non est ut pactum sit explicitum cum sufficit etiam implicitum, ac virtuale, ne alias detur infa illam committendi impune, ad communitatem notata per Doctores *per cap. questum de re. perm. præsent. Ancluar. num. 2. & 3. Cardin. nu. 2. Pasquag. quæst. moral. cent. 4. quæst. 376. nu. 5. Cæcili. dec. 368. nu. 12.*

Hic tamen non obstantibus probabilius videri dixi nullam adesse simoniam talen: Quia nullum inspecto ne, an id quod per resignatarii conjunctus, ipso infuso, & non consentiente resignanti detur pro resignatione obinde, impotest necne simoniam, & in quo verior videtur affirmativa pro nullitate actus, ex *de d. c. is, apud Al. sol. de irregular. lib. 5. cap. 45. n. 2. & Paris. de res. lib. 14. quæst. 7. n. 57. & seqq.* Iustissime tali ignorantia resignatarii pro evitandis periculis, non autem pro validitate actus; potissimum quia ista ignorantia videtur nimium in versimilis, & potius excusa, vel excusata, per quam lata via fraudibus aperitur. Attamen non videbatur esse in casu ex natura, seu qualitate actus, quoniam donationis contextus ostendebat quod donatio bonorum facta non erat principaliter pro premio resignationis, adeo ut verificetur propriè illa commutatio rei spiritualis cum temporalis, in qua consistit simonia; sed principaliter facta erat ad facilitandum actum, quem sponte sua, & ex motivo sanguinis, & affectionis, conjunctas ad favorem conjuncti facere volebat; sed ob paupertatem impediebatur, ac propterea non fuit dare premium, vel commutationem actus spiritualis, & tanquam implicitum pretium impliciti contractus emptionis, & venditionis sed solum fuit tollere impedimentum, ac removere obstaculum, ut sequeretur ille actus, quem possessor beneficii, quando à iundè provisos fuisset, libere ac sponte fecisset, ad instar eorum, que de removens vacationum obstaculis, & impedimentis habentur *apud Fagnan. in cap. Non sine nu. 7. de arbit. cess. lib. 2. cap. 35. dub. 18. nu. 100. late post. alios Castropal. 1747. 17. de put. 1. de Simon. quæst. 20. & adducitur supra disc. 70. n. 12. & seqq.*

Claugus quoniam resignans nihil penitus obtinuit de quo disponere posset, vel ad ejus hæredes transmittere, dum donatio limitata fuit ad solam ejus vitam, & soli fuit hæc bona, quinimo quod magis fuit restricta ad ipsam causam, qua etiam ipso vivente cessante, ipsa donatio cessare debebat, cum provisio ne fuisset in toto vel in parte, & pro rata aliunde obventura ex obtentione beneficiorum, & alia acquipolleret, quæ potuisset sequi ad dies, adeo ut donatio nullatenus pateret commodum resignanti, unde patere dicebam, quod habuisset solum dictam honestam finem tollendi obstaculum, atque tollendi impedimentum faciendi id, quod alias jam in animo habebat facere.

Hinc si quis habeat animum ingrediendi Religionem, atque in ea proficiendi sponte sua, facere autem non posset ob aliquas expensas, quæ desuper necessariae essent, sive ob debita, quibus premeretur, vel ob alia impedimentum, illi vero, quomodo interfit ingressum, ac possessionem sequi ob consequentias exinde resultant, vacationis beneficiorum aliquid quæ-

dorum, puta quia de juramento, aut vacationis pensionum ecclesiasticorum, seu sedorum, & majoratum, dent per annum ad id necessarium, non ex pacto, quod sit causa principalis, & peracta ingressus, & Religionis, sed ex alio fine, atque pro removendo impedimento sive obla nio, quod impediabat actum alias faciendum, subsisterent ea, quæ desuper necessaria essent, tunc vetius videtur nullam adesse simoniam, quamvis ista ad id dicatur quando aliquod sit pro susceptione habitus monastici, vel pro professione, *ad xx. in cap. Veneris. de jinnia; atque peclatando deducta per Katam dec. 187. par. 3. rec. & vertitur sub tit. de Regul. disc. 47. ac etiam disc. 48. ubi commo lus auctoritates, & rationes videri possunt.*

Observabam quoque quod nimium bonam fidem, ac sinceritatem comprobaret modus tentus in hac donatione, quod scilicet publice, & palam facta esset coram Vicario furaneo, non quidem ut id salvaret simoniam libem, quando illa revera adisset, sed ut dignoscereur sinceritas actus, quodque resignans motus non fuit ad resignandum principiter ex causa hujus donationis, tanquam pro ius premio, & commutatione, dum nihil ut supra acquiritur, sed cupiens resignationem facere ex gratia sanguinis, & benevolentie motivo accipit dictam provisionem tanquam remotionem impediendi, ut supra.

Neque obitare dixi verbi superius ponderatæ denotantia prædictam vim faciendi actum ad dictum finem, seu effectum, quoniam flammam simul, ut actus fiat ad certum effectum, sine quo factus non fuisset ex parte tertii donatoris? & tamen quod ille non fuerit causa prædicta, & perinde resignatoris beneficii, sed locum causativa pro remotione obla culi, ut supra juxta quotidianam praxim, quam habemus in donationibus, quæ sunt promouendi ad sacros ordines prædicæ, ac limitate in illam causam, & sub ea conditione & non alias, adeo ut ordinarius non susceptus habetur pro infra dicta, juxta eam de quo agitur *sub tit. de donat. disc. 11. Sed non per hoc dici potest adesse simoniam, quæ ab ipso dubio adisset si donatio facta esset principaliter pro susceptione sacrorum ordinum, quoniam dicitur facta ad alium finem licitum, & honestum cum præsupposito, quod ordinandus alias vellet libera ac sponte ordines suscipere, sed non posset, quia non esset provisos de sufficienti patrimonio, & hoc videbatur casus.*

Ubi etenim possessor beneficii habuisset in nimo commutare rem spirituales cum temporali, sollicitus fuisset de donatione ibi, & cessit, ac transmissit, adeo ut illud commodum reportaret tanquam pretium resignationis quod utque ex præmissis dicendum non videtur, dum, superius provisione etiam ad dies, donatio cessare poterat.

In idem ponitur tanto quod si quis ex istis donationibus habet impressionem præmandi ad aliquod ecclesiasticum beneficium, cuius vaca ita conuigisset, vel contingeret, utique non esset prohibitus præsentate dictam Nicolæum donatarius, ad hoc in ita donatio resolveretur, atque præsentator recuperaret bona donata, neque extinde dici posset præsentatio simoniaca; & tamen ista dicitur talis quando patronus sub aliquo commodum, vel premio temporali præsentationem faciat ex deductis *sub tit. de iure patron. disc. 48. ex prædicta ratione, quod præsentatio non sit principaliter propter premium ex conventionem, sed sit ad dictum alium finem remunerationis operis, vel servitiorum, qui bona subiacent; ac propterea dicebam quod non essent deducta per Paris. & Mard. ubi supra, ac alios, qui idem dicant, cum percutiant casum, in quo per contractus resignatarii aliquid detur detur resignanti principaliter, ac directè pro resignatione, quæ sit mei est correctiva, alia non sequutura, quæ non erat casus.*

MEDIOLANEN. SIMONIAE.

Pro PETRO FRANCISCO CRISPIO.

Responsura pro veritate.

An & quando per conventiones inter resignantem, & resignatarium composita dicatur Simonia ad effectus praeteritum penales.

SUMMARIUM.

1 Falli series.

2 Ex quibus inferatur ad Simoniam.

3 De distinctione inter effectus leves, & effectus graves, & penales.

4 Narratio conventionis in supplicatione tollit vitium Simoniae.

5 An validum expressio valoris in maiori summa affectata facta pro reservatione maioris pensionis importet simoniam.

6 An conventio de emendo aliqua bona inter resignantem, & resignatarium importet simoniam.

DISC. CXXVIII.

FACTA resignatio de Ecclesia parochiali per N. ad favorem Petri Francisci cum reservatione pensionis, & cum altera reservatione habitationis parochialis R.itoris, detectaque conventionem per quam resignatarius se obligare mere ad resignante suppellectilia domus, Vicarius Mediolanensis ordinatus inquisitionem formavit, atque resignatarium per sententiam condemnare ad poenas per canones, & Apostolicas constitutiones, contra simoniacus inflictae illam praeteritum privationis beneficii, vel invalidae acquisitionis, quare desuper consultus cum notula, quam supponebatur extractam esse à processu, responsum omnino improbabilem maleque fundatum videri huiusmodi condemnationem, ideoque consultus, ut adiecit iudex particularis Confidentiarum, coram quibusmodi causae tractari solent, cum probabilis spe obtinendi absolutorem, ut credo sequutum esse.

Priusquam autem descenderem ad examen dictorum trium capitum, ex quibus praesupponebatur deduci simoniam; primo nempe ob reservationem expressivae pensionis, cuius Ecclesia non esset capax cum affectata maiori alteratione valoris ad hunc effectum scilicet facta. Secundo ob reservationem habitationis, vel aequivalentiae; & tertio ob dictam conventionem emendi suppellectilia, praemittebam distinctionem receptam de qua supra disc. 70. ubi allegatur concordantes, & postmodum late an Burgen. beneficiorum 23. Janii 1694. coram Rotaliano ubi forte cum aliqua superfluitate haec distinctio reassumitur per quendam speciem tractationis cum magno allegationum cumulo inutiliter, & non necessario in re hodie certa, & praesupponenda, quod scilicet Aut agitur de isto crimine ad effectus leviores, puta inducendi suspensionem, & diffamationem ad effectum, ut diffamatus non debeat praeelegi, live alias ad illum repellendum ab acquisitione beneficii, in quo nul um jus habet iuxta deducta dicto disc. 70. cum similibus; & tunc etiam leviores, & administrativae probationes, quinimo suspensiones, & diffamationes sufficiant; aut vero ad hunc effectum majorem nullitatis provisionis, vel privationis beneficii assequui, aliarumque poenarum, & tunc requirantur probationes perfectae, & concludentes, illa praeteritum pacti praecedentis, quod est requisitum magis principale, ac essentialis simoniae.

Hoc autem, praenotato, atque descendendo ad speciem super dd. capitum examine; quatenus pertinet ad primum, & secundum, res carere videbatur omni ratione dubitandi, cum in utroque accideret

Car. de Licit. Theaur. Tom. XII.

Apostolica auctoritas, adeo ut aliqua admirationis occasio subderet, quod in adeo magno Tribunali ita sententia prodierit, dum tam in supplicatione, quam in literis Apostolicis utrumque legabatur, cum tamen sufficere ut conventiones laetentur in supplicatione, quamvis per revivores, & officiales iuxta stylum delectantur, ideoque non exprimentur in literis, ex deductis supra disc. 16. Multo igitur magis dum non adesse delectio, & expressio in literis.

Et quamvis praesupponeretur omnimoda incapacitas beneficii in supportando istud onus, quodque ad hunc effectum scilicet, & affectata facta esset alterata expressio valoris, cuius scientia habebatur per resignantem, qui Ecclesiam per notabile tempus possedit, ac etiam per resignatarium qui eius coadjutor in exercitio curae pauciter per notabile tempus fuerat, adeo ut ista affectata mala expressio ordinata fuerit ad acquisitionem beneficii; nihilominus advertebam ex isto capite resultare quidem posse illam improprium mentalem simoniam, quae pro foro interno potius quam pro externo considerari solet per Morales in quocumque medio temporali, quod adhibetur pro acquisitione rei spirituali, vel, e converso, in quocumque suo temporali, ob quem spiritualia exerceantur, vel administrantur, ac propterea solent huiusmodi scriptores firmare quod illi Clerici, qui nullas, aliaque divina officia celebrant, & peragunt principaliter ob distributiones, aliaque temporalia emolumenta, censendi sunt simoniaci, sed id dicitur per quendam modum loquendi, exprimendo simoniam lato modo, non autem tunc exinde inferri possit ad istud crimen per veritatem, ita & taliter quod sit punibile; quoniam ita quoidem in magno numero inquirendi, & puniendi venient illi, qui affectantes Episcopatus, & Canonicatus, & dignitates, aliaque beneficia, scilicet exaggerant eorum majorem valorem, ideoque majores offiunt pensiones bene cautas cum schedulis, & tamen frequens, & quotidiana praxis (quae utinam non adesset) contrarium docet, id. oque advertebam quod ubi etiam de stricto jure id redoletur simoniam, cuius contrarium ad hunc effectum omnino verius est, cum deficiat essentialis requisitum pacti, ac etiam quia reservatio pensionis non pendet à solo facto, & voluntate Partium, sed ab auctoritate Papae, qui Ecclesiae indemnitati providit cum clausula *damnum centum remanens pro Reside.* cum qua pensio excessiva remanet inutilis, ac habetur pro non imposita; ideoque est potius decipere resignantem, qui sibi imputet dum erat conscius; adhuc tamen ista Curiae consuetudo sufficeret, cum agatur de materia proveniente ex jure humano, & Ecclesiastico, cui sicuti dispensari potest explicitè, ita etiam virtualiter, & implicitè cum illo consensu qui resultat à publico usu Curiae, quem Papa sciat, & tolerat, dum in casu falsae assertionis ad remedium annulationis vel reductionis pensionis in sui sede *sub sit. de pensio. plurim.* Et per consequens quidquid fit de foro interno, de quo inconcussa fuit & est mea consuetudo non agendi, quatenus pertinet ad forum externum, ad istud ductorem effectum penalem, dicebam quod id videretur habere speciem fabule.

Denum quoad tertium caput conventionis emendi suppellectilia, advertebam quod difficultas sollicitabatur ex facto, dum non bene iustificabatur, quod talis conventio praecedisset, quodque illa fuisse causa praecisa transactionis alius non sequitur, ut ad hunc effectum requiritur; & nihilominus quando de hoc constaret, adhuc tamen advertebam non sufficere, nisi etiam constaret, quod conventio esset de emendo haec bona pro alterato, minime iusto pretio, adeo ut id, quod expressè solveretur, referendum veniret pretio resignationis, secus autem ubi pro iusto pretio cum tunc nulla adesse dicitur lesio iustitiae iuxta rationes, & auctoritates, quae à simili habentur disc. 4. de usur. Potissimum quia talia

conventio videbatur consequiva, & conaturalis ac-
tui, ac h. bene fundamentum æquitaris, & rationis,
quod dum tergo. an erat discellus à loco cum u-
tatione domus, & conversio resignatio ibidem
habitate debet necesse esset eadem supplere illa,
ita congrua, & honesta esset talis conventio.

MESSANEN. BENEFICIUM.

Pro FRANCISCO CORVAIA.

Resp. n. n. pro veritate.

De clausula *sive premissis* &c. an & quando salvet pro-
visionem, non obstante falsa expressione.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Quædam clausula suffragetur necne.*
- 3 *Reservatio ex capitulo utrum etiam in iurpatronatu laicali.*
- 4 *Narrativam sufficit esse veram de facto.*
- 5 *Iurpatronatus penes Ecclesiasticos potest esse laicale.*
- 6 *Quæd narrativa ratione mensis excludat iurpatronatus laicale.*

DISC. CXXIX.

VACATO per obitum possessoris de mense Septem-
bris 1669. (Ordinario illustrativa gaudente) be-
neficio S. Blasii in Ecclesia Taurinensi Franciscus
Corvaia ejusdem Ecclesie Canonicus cum oportuna
dispositione super incompatibilitate, de mense Au-
gusti 1671 obitum de illo à Sede Apostolica providi
in forma dignum sub narrativa, quod perq. Vincen-
tium Fozziani fundatum, & dotatum esset de iurepa-
tronatus laicorum, ex fundatione, & dotatione, quod-
que ipse aliunde jus ad beneficium haberet, & quod
super eo lis pendetet inter eundem, & Vincen-
tium Lanbardum, ac etiam sub narrativa vacationis in
dicto mense Septembris, Ordinatio alternativa gauden-
te, & cum clausula vacationis *sive ut premitur, sive
alias quovis modo*, sive quod de beneficio Aposto-
licæ dispositioni ob regulam Cancellariæ reservato-
riam meritum subiacet, dummodo tempore data
non esset alteri specialiter jus quæsum.

Præsentis verò literis Ordinatio, seu ejus Vicario
Generalis eorum exequutori ex parte Promotoris fi-
scalis excitata fuit difficultas, quod idem Corvaia
nullum jus in beneficio haberet, quodque lis per ip-
sum excitata probabiliter non haberet fundamentum, ex
quo ultimus vocatus ad iurpatronatus laicale institu-
tiones hæredem Ecclesiam, ac propterea effectum
esset Ecclesiasticum subactum Apostolicis reservatio-
nibus, & affectionibus ex deductis sub tit. de *Iurp.*
disc. 67. Ideoque desuper consultus.

Respondi quod quando provisio restricta esset ad
solum causam præsentationis factæ à patronis jure
cujusdam institutionis obvenit à Papa; & tunc præ-
missæ difficultates, quæ excitatæ fuerant, subsisten-
tiam haberent, quodque etiam sine speciali opposi-
tione vel contradicatore, cui jus in beneficio quæsum
esset, recte promotor fiscalis se opponeret, quini-
mo idem Vicarius Generalis, ex officio exequutionem
provisionis denegare posset, ac deberet ob
interesse vel præjudicium Ecclesie administrando pro-
visionem ex causa iurpatronatus laicis ex funda-
tione, & dotatione, quæ verè non subsisteret, sed
in facti specie dixi quod difficultates non intrabant,
ideoque dum alter provius non aderat qui legitimus
contradictor saltem de facto dici posset, ad exequutionem
procedendum esset cum declaratione tamen
in sententia super exequutione profrenda, quod
literis Apostolicis exequutio detur ratione provisionis

ex capite vacationis in mense reservato, & ex alia
reservatione resultantem à lire quod implicite excludit
etiam iurpatronatus laicale, dum eo etiam posito,
intraret secunda reservatio juxta terminos *tex in can.*
& *2. ut lue pend.* in 6. cujus dispositionem receptum est
procedere etiam in beneficiis de iurpatronatus laico-
rum ex fundatione, & dotatione ex deductis *sed. tit.*
de *Iurp.* disc. 67. nullatenus autem intrare posset prima,
ratione mensium ex deductis *sed. disc.* 67.

Neque obstat dixi narrativam, dum ea non est
apud vitare gratiam, stante clausula *sive premissis* &c.
quæ illam salvat, quoties narrativa sit vera de facto
quævis non esset vera de jure, cum efficacia illius
clausulæ intraret, quando narrativa esset etiam falsa de
facto juxta distinctionem deductam supra disc. 36. *nm.*
21. disc. 77. *nm.* 4. & disc. 50. *nm.* 14. ubi concordantes.

De facto itaque vera erat narrativa, quod iurpa-
tronatus esset laicale ex fundatione, & dotatione dum
talis fuit primæva membra, & successus status per
aliquod tempus, usque quo ab ultimo hærede funda-
toris transitum fecit ad Ecclesiam, penes quam licet
regulariter efficiatur Ecclesiasticum, adhuc tamen
dari potest ut ex lege fundationis, vel ex iudicio res-
tatoris sit laicale, ex deductis supra disc. 67. *tit.*
de *Iurpatron.* disc. 59.

Erat etiam vera de facto narrativa litis, ac præten-
sionis ejusdem Corvaia, istaque veritas de facto sufficit,
quævis esset veritas de jure ob præsentationem subsi-
stentiam, & per consequens clausula *sive premissis*
remanet operativa.

Omneque tollere dixi difficultatem narrativam
mensis reservati ratione alternativæ, cum altera ex-
pressionem *sub dicta clausula sive premissis* ita enim im-
plicite narratum fuit, & Papa agnovit, quod illud
esset iurpatronatus subiectioni regulis Cancellariæ,
quoniam alias ubi sit provisio tanquam de iurepa-
tronatus laicorum inepta est expressio mensis, ac altera
expressio mensis si adesset reservatio ex ejusdem men-
sis ratione, & per consequens cura solum interesse
Archiepiscopi, vel ejus promotoris fiscalis versetur,
ut non canonizetur iurpatronatus laicale, dum in
reliquis stant vacatione in mense reservato, ipse Or-
dinaris in hac provisione nullum habet jus vel inter-
esse, minisque aderat alter provius Apostolicus, qui
de subreptione vel alia invaliditate gratæ objiceret,
deneganda non videbatur exequutio cum præmissa
declaratione præservativa cujuscunque juris Ec-
clesiæ.

NOLANA ANNATÆ.

P. PETRO SANCTE ANGELINO.

Responsum pro veritate.

An & quando impetrator excusetur à solutione anna-
tæ ob existentiam intrusi.

Argumentum esse loco summarii.

DISC. CXXX.

FACTA per Angelinum impetratione contra Gua-
dagnum de Parochiali possessa per Capitulum
Cathedralis in vim unionis juxta scitum de qua in
Nolana Parochialis disc. 136. ob falsam expressionem
valoris prætendebatur per Annatillas solutio annatæ;
unde desuper consultus respondit indebitum esse præ-
tensionem, quoniam antiquus est Cancellariæ stylus,
ut provius non teneatur solvere annatam, ubi con-
stet adesse intrusum, qui occupet beneficium, ut per
Galle. in opus. de anat. circa fin. vers. differtur annatæ.
Luther. lib. 1. g. 10. *nm.* 41. Greg. decis. 440. *nm.* 6. Qui-
nimo licet obligatio solvendi annatam ex decreto
Apostolico certam habeat diem; attamen de stylo
intelligitur

intelligitur post adeptam pacificam possessionem cum fructuum perceptione, seu libera facultate percipiendi, adeo ut fiat per eum quominus percipiat *Lotter. d. q. 20. num. 40.* & generaliter in omni casu in quo subsit jam nota difficultas, vel impedimentum *Giles. ubi sup. 13.* & à simili conferunt ea quæ habentur *supra disc. 17.* super obligatione dimittendi primum per assequutionem secundæ ut intelligatur de assequutione certa, & pacifica, ac etiam quæ habentur in *Nusum. disc. 17.* super obligatione expediendi literas infra sex menses post expeditum breve de capiendis, quod de stylo eandem habeat conditionem pacificæ possessionis cum similibus, quibus eadem congruat ratio. Multo igitur magis in hac facti specie, quod jus impetrandi erat magis remotum, magisque mediatum; unde dupplicem oppositorum superare oportebat, Capitulum scilicet, juxta deducta *disc. 17.* & novum impetrantem, qui victoriam reportaret; Ideoque dicebam quod casus haberet de indubitabili, talisque fuit exitus, quod non solvit.

MILETEN. BENEFICII.

Responsum pro veritate suppressis nominibus.

An provisorius beneficium per Ordinarium, ubi præsertim sit de Jurepatronatus, indigeat literis co-fundo, quo requiritur in provisorio Apostolicis, vel etiam sine illis capere valeat possessionem.

SUMMARIUM.

- 1 *Falli series.*
- 2 *De operatione possessionis decennalis.*
- 3 *De probatione negativa.*
- 4 *Literarum exceptio, in quibus provisionibus sit necessaria.*

DISC. CXXXI.

VAcato beneficio de Jurepatronatus Laicorum, quod ex lege fundationis debitum erat illis de familia, cum possessor jurispatronatus activi renuere præsentare agnatum, præsentando extraneum, obtinuit ille sententiam ab Ordinario super institutione ratione jurispatronatus passivæ, quam ex presentatione fundatoris juxta deducta *disc. 18.* & 20. de jurepatr. acque devoluta per appellationem causa ad Curiam, prædictæ duæ aliz sententiæ conformes canonizatae per Signaturam Justitiæ cum recepto sine præjudicio trium conformium, ac propterea adepta possessione, eaque continuata per annos undecim, idem patronus presentationem excitavit, quod ista possessio utpote sine literis, & propria autoritate adepta, dicenda esset illicita, & intrusiva, ob quam provisorius eeciderit ab ejus jure, atque beneficium positum sit in statu vacationis ad favorem alterius capitis de familia hoc medio tempore superventi; quare desuper suppressis nominibus, credo autem ex parte possessoris, pro veritate consultus

Respondi proterus improbabilem, nullique fundamento innixam esse præsentationem; tum quia ubi etiam necessarii essent literæ, adhuc possessio decennalis tutum redderet possessorem saltem præsumptivæ, donec per oppositorem probaretur concludenter negativa, quæ etiam in literis Apostolicis est nimium difficilis ob possibilitatem, quod expediti poterint per viam secretam, ac propterea revolutio registrorum ordinariæ eam non concluderet; multo verò magis in literis Ordinarii, in quibus videtur pene impossibilis, cum nunquam sint illi publici, & probati Officiales Datarie, & Cancellarie, qui ad hoc minus diligentes registrationes deputantur ob præsumptionem reluctantem à possessione decennali, quæ est longè majoris operationis, quam sit triennalis ex deductis *supra disc. 90.*

Tum clarius quoniam id, quod per Constitutionem Julii 3. & per regulas Cancellariæ statuitur est contra apprehendentes possessionem beneficiorum, & percipientes fructus procedit in provisorio Apostolicis ob interesse officialium Datarie, & Cancellariæ Apostolicæ ex deductis *supra disc. 11.* & *atibi*; Nullo tamen jure illi caurum est in beneficiis, quæ conferuntur per Ordinarium, etiam si sine libera collationis; Multo verò magis per viam institutionis, quæ dicitur importare actum extrajudicalem, quoties non adit legitimus contradiCTOR, idoque certum non habet formam, ut apud *Rich. dec. 412. num. 3.* Add. ad *Buratt. decis. 13.* & *passim*; Multo magis quod addit sententia canonizata per alias duas in Curia, & per Signaturam Justitiæ, ideoque illa fiat loco litterarum, ac precipue dixi, quod punctus videbatur inceptus rationis dubitandi; & à simili de Vicario electo per Capitulum Sede vacante, in vipe literis adificatur possessionem officii, illudque exerceat *disc. 26. de Canon.*

TUDEN. CANONICATUS.

PRO BENEDICTO FERNÁNDEZ

Cum ANTONIO DELLA BARRERA.

Causa decisa per Rotam pro Antonio.

De regula triennali, ejusque operatione ad eandem materiam de qua *supra disc. 47.* & 50. Et in specie an ille, cui obstat ista regula, adeo ut sententiam contrariam reportaverit, possit novam facere impetrationem; & aliqua de regula de triennali.

SUMMARIUM.

- 1 *Falli series cum resolutionibus super primo puncto.*
- 2 *Ad effectum regula de annali sufficit etiam possessio infra.*
- 3 *Secus ubi adsint impedimenta ex parte possessoris.*
- 4 *De causibus Hispaniarum, & de usu retentionis litterarum loco pignoris.*
- 5 *De aliis resolutionibus super nova gratia.*
- 6 *An resolutiones sint probabiles, vel improbabiles.*
- 7 *An indulgetur longè, vel stricte interpretanda.*
- 8 *Punctus justificationis valore est potius falli, quam veri.*
- 9 *Pariter falli potius, quam juri est materia regula de triennali, & quando illa intret, necne.*
- 10 *De ratione hujus regulae, & an large vel stricte intelligi debeat.*
- 11 *De regula de annali inhabilitante ad novam provisionem quomodo intelligenda.*
- 12 *Quando sententia in hoc attendatur, & obstat.*
- 13 *De qualitate nova gratia, ob quam cesset obstaculum regulae.*
- 14 *De sententia circumscripta cum clausula, ac si non emanasset.*

DISC. CXXXII.

Canonicatum vacatum de mense Augusti 1664, Episcopus in vim alternativæ contu Antonio, de anno verò 1666. Ferdinandus impetravit à Sede Apostolica uti reservatum ratione Prothonotariatus defuncti possessoris, expeditisque literis, aliqua intercessit mora in eorum presentatione, ac petiitio executionis, partim ob retentionem plurius juxta frequentem illius Regionis contingentiam penes Correfponfalem, & partim ob aliquas dispositiones habitas coram Regis Magistratibus, adeo ut adimpleta non fuerit forma regulae de annali; quare de anno 1668. per Ordinarium in literis deputatum, lata fuit sententia ad favorem possessoris super denegatione executionis, introductaque per appellationem causa in Rotam coram A. Legato binx prædictæ resolutiones

præfatæ sententiæ conformes super eadem denegatione executionis ex eodem motivo non servatæ formæ dictæ regulæ de annali *sub diebus 19. Junii 1671. & 19. Februarii 1672.*

In hoc autem statu, de mense Martii sequentis; ego novus in causa desuper pro veritate ex parte Ferdinandi succumbentis consultus fui, ad effectum deliberandi, an expediret causam ulterius persequi. Respondi autem, quod resolutiones in hac parte viderentur potius probabiles, & fundatæ ob dispositionem dictæ regulæ, non obstantè quod clatum videretur malum jus possessoris ratione reservationis, quoniam ut habetur supra *disc. 47. ex num. 16 ad 20. & disc. 50. num. 7. & seq. regula* prodit in odium impetrantis, non autem in gratiam possessoris, ideoque non attenditur, a) possessio sit iusta, necne, sed etiam nulla, & iniusta, atque ut nostri dicunt, asuina sufficit, ex ibi deducis, et in dictis decisionibus.

Et quamvis præsupponeretur, quod in observantia dictæ formæ provenisset ex affectu, & procuratis impediens possessoris, qui procurasset retentionem plicis penes correspondentem, ac etiam habuisset recursum ad Magistratus seculares, quo casu terminus non cerneret, juxta deducit *dicto disc. 50. num. 7. cum seq.* Nihilominus neutrum iustificabatur, & præsertim circa secundam speciem impedimenti supponebatur in facto, quod potius ipsemet Ferdinandus ob dissidentiam, quam habebat in Ordinario volente, substitueret suam provisionem, & dum recursum primo habuisset, ibique causam introduxisset; & quoad primam speciem, huiusmodi retentio sequi solet ex facto, & culpa provisi, non solventis pecunias expensas pro expeditionibus una cum canibus juxta stylum illarum patrum, de quo agitur *sub tit. de Camb. disc. 21.* dum interim plicus retinetur loco pignoris, ideoque observabatur, quod præsumptio resistebat potius ipsi Ferdinando.

Quia verò idem provisor Apostolicus post editam primam decisionem novam ex integro obtinuerat provisionem cum mentione dictæ sententiæ, ac resolutionis ob dictam formam non servatam, idcirco consultus, ut illi iudicio renunciaretur, atque ex integro institueretur alterum super ex-quitione novæ gratiæ, prævidendo solum difficultatem, quam inferre possit regula de triennali, non tamen alteram resultantem ab eadem regula de annali, prohibentem etiam novas impetrationes, quam revera mihi et infæ) videretur illam non intare, sed ex utraque, & præsertim ex hac posteriori, ac etiam ex dicto narrati valoris non bene iustificati, repropolita causa coram eodem *Allegato sub die 10. Junii 1672.* novum dubium, an nova gratia esset exequenda, pariter negative resolutionem fuit atque expedita sententia, & commissæ causæ appellationis in ead. *Rota coram Matheo* pro sententiæ confirmatione proditit *resolutio 5. Junii 1673. confirmata 13. Februarii 1675. coram eodem Allegato,* non obstantè declaratione post editam decisionem coram Matheo, ante ultimam disputationem coram *Allegato,* obtenta à Papa in Signatura gratiæ, ut procedi deberet, ac si dicta sententia Ordinarii non emanasset, ob quam præsertim, & ob clausulas novæ provisionis, de stricta, & rigorosa juris censura, resiliendo ad veritatem resolutionis parum probabiles videbantur; attenta verò æquitate, quæ assiluit provisoris, & possessoribus bonæ fidei, ut dici non valeant intrusi male fidei ab initio, & resistit huiusmodi impetrantibus beneficiis jam plena, à probabilitate alienæ viæ sunt, ob eandem rationem, cui iuxta sunt dictæ regulæ de annali, & de triennali, ac etiam ob æquitatem assistentem locorum Ordinariis adversus reservationes, & affectiones, quæ potius exorbitantes diel metentur, usque ex moderna introductione, quæ apud Canones antiquos registratos in libris Decretalium ignota est, & per

quam ipsi privantur illo jure conferendi omnia beneficia propriæ Diceris, quod habebant, ideoque omnis interpretatio facienda videtur pro reversione ad antiquam dispositionem juris.

Et ex qua ratione pluries in facti contingentia super interpretatione indulgentur, quæ conceduntur Cardinalibus, & aliquibus Prælati conferendi reservata, an scilicet illa benigne, & large, vel potius stricte, & rigorose interpretanda essent, quamvis illi qui procedunt ex consuetudine inopia cum propositionibus generalibus credant, quod stricte, & rigorose intelligi debeant juxta naturam privilegiorum ad terminos *ut, in l. commodissime &c.* cum concordantibus; advertere tamen consuevit, quod in hoc procederet cum æquivoco, cum potius de ciso pendere videatur à distinctione, de qua *supra disc. 2.* & in aliis, inter illa indulta, quæ conceduntur Ecclesiis possessoribus, per quæ verè nihil conceditur de novo, sed soluma removeretur obstaculum reservationum, ut eo remoto conferre dicantur jure suo primævo, & ordinario, quæ juxta antiquam opinionem, cum qua procedebatur antequam prodiret Consilium 88 Urbani VIII. per quam indulgenti esset dicuntur Apostolici delegati, improprie, & à certis esset Deus, respectu illorum beneficiorum, quæ sunt ad collationem inferiorum, vel quod isti aliquam mixturam habebant; revera tamen, & de facto in reliquis dictum effectum operantur, & illam speciem extraordinariam indulgentium, quæ conceduntur Cardinalibus, & aliis, qui non sunt Episcopi, & actuales administratores Ecclesiarum; ac propterea faciunt solum figuram delegatorum Apostolicorum, ut in hac posteriori specie stricte, & rigorose juxta naturam privilegiorum procedi debeat, in altera vero benigne, & large.

Quatenus itaque pertinet ad hanc novam provisionem super qua solum scripsi, cum priori iudicio ex meo consilio jam esset renunciatum, tria fuerunt resolutionum fundamenta; primo nempe illud regulæ de annali, non quidem circa inobservantiam formæ in hac provisione, sed ob inhabilitationem ab eadem regula resultantem obtinendi novas provisiones. Secundo ob regulam de triennali. Et tertio ob defectum justificationis valoris.

Illud ultimum fundamentum erat potius facti, quam juris, ideoque modica, penesque nulla erat iuristarum opera cum iuris theoreticæ sint ceteræ superiores recensite *disc. 90.* & alibi, ideoque disputationes restringuntur ad dicta testium, atque justificationes, super quibus certæ non cadunt regulæ, cum totum pendeat à singulorum casuum qualitate, & circumstantiis, adeo ut consuetudine dignoscatur inopia inutilis repletionis characterum, cum superfluo cumulo conclusionum, & auctoritarum.

Patet facti potius, quam juris videtur hodie alterum fundamentum regulæ de triennali decidendum ex singulorum casuum circumstantiis, an adit, necne illa pacifica possessio etiam de facto, quæ ad hunc effectum requiritur juxta deducit *supra disc. 91.* quoniam licet non desint volentes non suffragari illam possessionem, quæ de stricto jure intrusiva dici debet, vel haberi pro vacua juxta motivata *eidem disc. 91.* Attamen magis receptum videtur, ut solum obiter infectio simonica, vel illa, quæ resistit à reservatione clausa in corpore juris juxta deducit in *Vestana Canonica disc. 131.* ac late de diffundit præsertim secunda decisio 5. Junii 1673. coram Matheo, præsupposita tamen vera possessione debentis jam vacante; focus autem ubi sit de beneficio pleno, cuius plicio de jure sit penes alterum, adeo ut sua sit potius deperitio de facto, dum non intat regula, quia non adest possessio, neque per momentum temporis, ut in eodem proximè *disc. 131.*

Et quidem etiam in interpretatione istius regulæ dicendum videtur idem, quod supra ad favorem

Ordi

Ordinariorum dictum est in indultis quod scilicet cum ita fiat reversio ad jus commune, pro subalternis Ordinariis provisionibus alias de jure competentibus; ac etiam quia adaptari videtur eadem ratio, cui ianixa est lex civilis super introductione prescriptionis in favorem Reipublice, ne diu dominia sint in incerto, cum beneficia Ecclesiastica tanquam vitalicia inter bona mobilia computantur; merentur, ideoque ista sit species illius usurpationis, quae in mobilibus datur, adeo ut forte improbari potius, quam commendari mereantur illarum subtilitates recensit *disc. 21. d. Judic. & disc. 3. de Alien. & Contr. prohib.* & alibi pluries, ex quibus praesidium prescriptionis remanet impracticabile, penes effectum est ideale. Et sic ad rem, an intraret, necne regula de triennali, non penderet ex aliquo articulo facti, sed ex solo facto, in quo invicem certabant causae Patroni, an adessent, necne molestiae, & interruptiones etiam extrajudiciales, quae in hoc proposito sufficiunt juxta deducta *ead. disc. 91. & in alii.*

Juris ergo inspectio restringitur ad primum fundamentum regulae de annali inhabilitantis eos, quibus ob formam non servatam illa obstat ad obtinendum novas provisiones; atque hoc dicebam, etiam cum sensu veritatis, probabilis; namque receptum esse in novis gratiis, novisque provisionibus dependentibus, quae obtineantur in vim primae supplicationis ob clausulas in eo contentas, minus autem ubi agatur de nova interpretatione, & respectu provisione ex integro, ac independenti, qualis erat casus noster. *Lott. lib. 2. qu. 52. n. 73. Penia dec. 418. n. 6. Gregor. dec. 396. n. 1. & 399. n. 4.*

Admittunt decisiones conclusionem, sed dicunt procedere, quando prolata non esset sententia favore possessoris contra impetrantem; secus autem post sententiam, per quam ipse agnovit, vel agnoscere debuit se injustum, & calumniosum litigatorem, cum tunc etiam nova gratia independente indignus reputandus veniat juxta *disc. 313. Penia juxta Veneram repetit dicta dec. 418. juxta Lugdunens. impress. ex Sarnen. ad hanc regulam de annali qu. 78. n. 1. & qu. 81. in fin.* cum aliis, de quibus in decisionibus, praesertim in dicta prolatori coram Marbio; verum in hoc dicebam consistere gravamen, ac resolutionem improbabilitatem, non quidem ex fallacia conclusionis in abstracto, sed ex fallacia applicationis ad casum in concreto, ut frequentius contingere solet; quoniam ut patet ex eisdem auctoritatibus, & praesertim ex *Sarnen. ubi supra*, eatenus id procedit, quatenus revera per sententiam, quae sit iusta, beneque fundata declaratur certum malum jus succumbentis, adeo ut ipse agnoscat, vel agnoscere debeat se esse injustum, & calumniosum litigatorem, ejusque clara mala fides detegatur, cum iste sit verus sensus regulae etiam ab ejus litera, magis vero à ratione comprobatus; id autem in praesenti dici non poterat; tum quia dicta sententia Ordinarii, ut ostendebatur per causae Patronum, laborat manifestissimo vicio nullitatis; ac propterea habenda erat pro non exstante, tum clarius quia certum erat bonum jus istius provisi Apostolici, & malum provisi ab Ordinario, ob certam reservationem resultantem à Prototonariatu, qui bene justificabatur, ac etiam dubium erat, an alternativa suffragaretur, necne; ideoque intrabat etiam altera reservatio mensis, ac propterea sententia in meritis erat potius evidenter injusta, solumque fundabatur in rigore regulae de annali, & sic ratione ordinis potius, quam iustitiae; & per consequens dici non poterat, quod sententia derogeret malum jus, adeo ut ille, qui novam gratiam obtinuit, se agnosceret, vel agnoscere deberet injustum, & calumniosum litigatorem, ideoque conclusio nullatenus ad rem applicari videbatur ex praemissis.

Clarius vero quoniam in nova gratia facta fuit expressa mentio dictae sententiae, ac etiam obitaculi

resultantis ab hac regula, & tamen his non obstantibus ea concessa fuit, ac propterea clare sequi dicebam, quod Papa voluerit obitaculum tollere, quoniam cum id consistat in puncto iuris, cujus ignorantia non datur in Papa ob assistentiam ejus peritissimorum, ac diligentissimorum officialium Datarum, potissimum vero ubi agitur de hoc jure beneficii, consistente in regulis Cancellariae, quae per ipsosmet officiales componuntur, vel revidentur, & reformantur in quolibet novo Pontificatu, exinde de consequenti resultat implicita dispensatio, vel remotio obitaculi.

Omnisque dubitandi ratio cessare videbatur, dum ut supra, post editam decisionem coram *Mattheo 3. Junii 1674* alita fuit Signatura gratiae, atque prodidit referendum, per quod dicta sententia Ordinarii circumscripta fuit perinde ac si non emanasset, quae species respectu illam destruit in radice juxta *dec. 830. n. 16. & seq. Duvortii.* & pluries sub diversis materiis insinuat.

CALAGURITANA BENEFICII DEMARQUISSA

Pio DIDACO ORTIZ DE SALINAS

Cum IO. PEREZ DE URIUNDO.

Causa decisus per Rotam pro Joanne.

De eadem materia, de qua supra *disc. 67.* An beneficia Diocesis Calaguritanae debeantur digniori, ad interpretationem indultu Clem. VIII. & quis sit dignior.

SUMMARIUM.

1. Fallit series cum resolutionibus.
2. An sint per se necesse eligendi magis digni.
3. Quale sit munus Examinatorum, & qualis esse debeat eorum denuntiatio.
4. Quando minus doctus, vel minus qualificatus praefertur debet.
5. De eodem, de quo num. 3.
6. Quando edi debeant decisiones in causis.
7. De regula concedente praelectionem praesentibus, quomodo intelligenda est.

DISC. CXXXIII.

AD beneficium vacatum in Ecclesia de Marquissa se obtulerunt Didacus, Joannes, & Gabriel, Examinatores autem solum Didacum declaraverunt idoneum, cui Ordinarius ad praescriptum brevis Clem. VIII. de quo supra *disc. 67.* illud consultat, acquiescente autem Gabriele, Joanne autem appellante, commissaque causa in Rota coram Bourlemont sub die 4. Junii 1671. Jo. appellanti beneficium adjudicatum fuit, atque ad normam decisionis emanata sententia, & commissa causa appellationis in eadem Rota coram Taya sub die 8. Februarii 1672. pro sententia Rotalis confirmatione responsum est, ac pariter cum unica decisione expedita sententia, & commissa denuo causa coram Mattheo, ac dato dubio, an sententia Rotalis esset confirmanda, vel infirmanda, incertum est quid sequutum sit, cum post datam informationem pro Didaco appellante amplius de causa actum non audierim, vel quia concordata sit, vel quia responsum quoque de confirmatione, ac propterea haec pars acquievit.

In ista itaque ultima instantia scribens pro Didaco, dicebam etiam cum sensu veritatis, inherendo iis quae habentur supra *dicto disc. 67.* quod scilicet erroneum esset praesuppositum, cum quo in duabus instantiis processum fuerat, juxta aliquas intermedii temporis decisiones, ut digniori ad formam concurrens in Ecclesiis parochialibus Ordinarius hujusmodi beneficia conferre teneretur, quoniam ab initio, quod prodidit dictam Breve Clementinum, & per notabile tempus

tempus proximum illi diversa data fuit interpretatio, quod scilicet sufficeret conferre habili, & digno, quamvis alii dig:iores adessent, ut patet ex *dec. 72. par. 1. & 488. par. 3. rec. cum aliis relatis dict. d. sc. 67. Et licet ab anno 1635, apud *Dumozet. dec. 1. 8. Rota* mutaverit sententiam, ut conferre teneretur digniori, atque in ea per aliquod tempus perseveraverit, ut patet apud *hieb. dec. 381. & 489. quæ sunt repetitæ dec. 162. par. 10. & 210. par. 1. rec. & apud *Dumozet. dec. 950. & 969. in aliis* plerisque, ut etiam advertitur *eodem dict. 67. Attamen* quia id illam Dicerem involverat, magnisque litibus repleverat, adeo ut pone in omni Rota adessent hujusmodi causæ Catalogitanz; hinc de anno 1657. cum decisione generali ad antiquam sententiam revertisum fuit, & merito, ex moribus de quibus *rotem dict. 67. Et tamen* in utraque decisione *coram Bourlemont. & Taya* de his nullum verbum.**

Refliciendo autem ad veritatem, quamvis id, quod supra dicitur, firmum sit, nihilominus mihi difficultatem inferbat modus tentus per Examinatores in denunciando ex tribus concurrentibus unum tantum idoneum, dum ita implicitè visum facere injuriam aliis, qui revera digni, & idonei erant, illos indignos declarando, ac reprobando; unde justè appellatorem interponere poterunt, tanquam ab actu malè gesto; ubi etenim cum præfuppositum, quod ille præfuppositus appellans esset quoque dignus, & idoneus, ut se probaverat cum præcedenti approbatione ad confessiones audiendas, & cum subsequenti examine in Curia, talis fuisset denunciatus, adeo ut ejus exclusio proveniret à ratificatione collatoris, qui emissio ipso præfupposito digniori, elegerit alterum minus dignum quamvis in suo genere dignum, & idoneum, tunc injusta fuisset appellatio, beneque facta collatio, quoniam etiam in Parochialibus, in quibus præeligendus est magis dignus, atque alias à præelectione datur appellatio, adhuc nimis difficile est convincere iudicem irrationabilitatem, eo quia licet unus sit altero doctior, senior, & nobilior, aliasque extrinsecas habeat meliores qualitates, nihilominus ratione vitæ, & morum, vel ratione prudentiæ, aut inclinationis, & benevolentiz populi, potest esse alter magis dignus, magisque aptus, & proficiuus, ut advertitur in sua sede *sub tit. de Parochis*, multo magis in hac specie beneficiorum, dum ita exclusio nulla fieri dicitur injuria positiva; focus autem quando cum sola approbatione unius, alii implicitè reprobari videntur.

Et quamvis in *d. dec. 488. par. 3. rec. n. 1. in specie* rejiciatur istud motivum, eo quia non per hoc quod examinatores malè se gesserint, corrumpi debeat provisio in persona alterius, assignata ratione, quod illi, qui sub silentio involuti fuerunt, quamvis fuissent denunciati idonei, adhuc negligi poterant; non tamen videtur bona ratio, quoniam dici potest, quod si fuissent denunciati idonei, potuissent Ordinarius diversimode ejus arbitrium interponere, & regulare, quodque etenim denunciarum provisio, quatenus ita præfuppositum illam dignum & idoneum; & per consequens non videbatur bene servata forma dicti motus proprii Clementini, sed debebat Ordinarius indicere examinatos, ut declararent, an alios approbarent, vel reprobarent, ut ipse inter plures approbatos facere posset præelectionem, dum tale est munus examinatum, denunciandi scilicet solum, quinam sint idonei, & quoniam, alterum verbò munus præeligendi est Ordinarii, ut advertitur in eadem materia concursus ad Parochiales, quoniam licet revera non ageretur de illis terminis, aramen à simili, ex rationis identitate, nimirum attendendi veniunt.

Atque hinc advertendum, quod non bene in utraque decisione processum fuerat cum dicto medio stylo jam sublato declarandi, quoniam esset magis, & quoniam minus dignus ob extrinsecas qualitates, juxta antiquas

cantiones, quoniam ita esset refuscitatio antiqua inconvenientia jam sublata, sed potius agendo id, quod jam actum erat, dici poterat, quod cum Ordinarius male ejus facultatem egregeret, unde licite appellatio interposita fir, ejusque partes devolutæ ad Rotam iudicem appellatorem juxta *Clementinam Auditor*, poterat eadem Rota idem arbitrium, quod potuisset Ordinarius, si bene processum esset, interponere ad favorem appellantis tanquam digni, ubique necessitate odibilis comparationis, in qua cessassent inconvenientia, ita canonizanda motum particulare, quod servit in ista causa tantum, non autem ab eodem, quod esset aliis futuris vacationibus præjudiciale; atque in hoc consistere videtur aliquis error, insinuat etiam *disc. 32. in relat. Curia, & alibi*.

Er quoniam inter quædam, ex quibus appellans reparatur digni dignior in utraque decisione, recensetur illa præsentia in Curia juxta regulam Cancellariæ; in hoc etiam cum sensu veritatis, dicebam proci cuni æquivoco clari, quoniam juxta ea, quæ habentur *disc. 9. in relat. Cur. occasione* agendi de Dataria, & de introductione Apostolicarum reservationum, & affectionum sequuta in saculo decimo quarto, id prodit ea motivo providendi Clericis, qui Curiam Papæ sequerentur, ideoque merito regula Cancellariæ disponit, ut præfentes præfati di. b. ant absentibus, ut ita impleatur finis, vel ratio ob quam hæc in introductio sequuta est; & per consequens procedit in beneficiis reservatis, vel affectis in ipsa Curia per Papam, episcopum, & de eorum providendis, non autem in illis, quæ de eorum natura in partibus per Ordinarium inter ibi exsistentes, & concurrentes providendi debent, & qui revera ibi morantur, eorum vero aliquis occasione appellantis interpositæ ab ejus exclusione ad Curiam accedat, quoniam ista dicitur præsentia occasionalis, & accidentalis, ratione illius litis, ideoque sibi non adaptatur ratio regulæ, quæ congruit illis, qui sine præfentes in Curia, ut illam sequerentur, adeo ut quando sequuta est beneficii vacatio jam essent Curiales, quoniam alias illi, qui jam sequuta, & imminenti vacatione ex illius causa cum diligentia, vel navigatione à loco discedentes, ad Curiam accederent te integra, priusquam sequatur provisio, deberent gaudere beneficio regulæ, ut plerique credunt, sed est æquivocum, quoniam verè, & propriè regula loquitur de sequentibus Curiam, quamvis ista diligentia frequenter prodesse solet, cum præfens melius ejus præfentiones promoveat, quam faciant Expeditores, & negotiorum gestores pro absentibus, sed iste effectus provenit à majoribus diligentia, non autem à dispositione regulæ, quodque species præfentiz majorem inducat dignitatem, quoniam imò illi, qui hanc præfentiam affectant, solent esse minus digni, eo quia alii magis digni propriæ idoneitati consisti, non de facili hujusmodi incommodis se exponunt.

CAPUANA CANONICATUS,

Consilium pro veritate sue pressis nominibus.

De privatione beneficii non rescidentiam, & an impetrator ex ista specie vacationis imminutenda veniat in possessionem in eo processu exequutivo, qui competit literis Apostolicis.

SUMMARIUM.

- 1 *Fallit series.*
- 2 *quod impetrationes certo modo raro fortissimè effectum.*
- 3 *Quare non expediat assumere lites beneficiorum in Italia.*
- 4 *De materia legitimi contradictoris in beneficiis, & quando in iudicio Ordinario, non autem exco-
municato sit procedendum.*

5 *Imperator certo modo, etiamsi sit possessor, non est contradictor provisio pure in iudicio executionis litterarum.*

6 *De vacatione beneficii ex capite residentie remissive.*

DISC. CXXXIV.

1 **EX** Capite non residentie Petri Pauli Pinti Canonici Capuani, N. Pizzus Canonici impetravit, atque de facto pro confectis abusibus de paribus à quodam exequutore in literis deputato, nullo servato iuris ordine, intrusus fuit in possessione, à qua tamen expulsus fuit judicialiter cum reintegracione, vel manutentione Pinto concessa; verum isto sub variis prætextibus per plures annos continuante in absentia, alter Presbyter cupiens esse Canonicus in patria, à quodam præflore de paribus consilium elaboratum quidem, sed pro more indigestum, ac plenum æquivocis habuit super ejusdem Canonicatus vacatione, quodque propterea illum impetrare posset, cum credulitate, quod celeriter, ac promptè possessionem obtineret, eo modo quo in vacationibus veris per obitum sequi solet, prudenter autem idem, vel alter ejus nomine antequam faceret impetrationem desuper consilium pro veritate à me, & forsitan ab aliis Curie Advocatis petiti, incertumque remanet quod sequutum sit, cum amplius de negotio actum non audierim.

2 Respondi commendando laborem, & ingenium Consulis, improbandum tamen consilium etiam in negotio principali, in quo potius timendum dixi fore succumbentiam, quam ipsamdem Victoriæ expertus ob diuturnam Curie praxim, quod hujusmodi impetrationes certo modo, quod piscatorie in Curia nuntiuntur pene ullum, vel nimium rarum habent felicem exitum, utpote odibiles, & adversus quas de facili omnis possibilis, ac benigna interpretatio capitur, ut ultra alias species in individuo istius ob non residentiam patet ex casibus, de quibus agitur *hoc eodem tit. disc. 77. & in Vestana disc. 35.*

3 Magis verò circa ordinem, qui fortè in hac materia beneficii præsertim in Italia ubi frequentius hujusmodi Canonicatus, aliaque similia beneficia non sunt magni redditus, ut sunt in Hispania, & in Germania, principaliter attendendus videtur; quoniam ubi etiam fovetur bonum jus, adeo ut verisimiliter victoria sperari valeat, adhuc tamen quando agitur de hujusmodi specie impetrationum, in qua procedendum est in iudicio ordinario per tres conformes, & quandoque etiam per quartam executorem, non expedit, quia major est sumptus litis, quam emolumentum beneficii, quod propterea in malefium convertitur, magisque expedit non obtinere, quamvis Victoria reportetur, ultra incertitudinem, aliaque adeo magnalium incommoda, & per consequens cum magna maturitate, & circumspectione procedere debent illi, qui super hujusmodi impetrationibus faciendis consulunt; Ita concludendo, quod ab opere potius abstinere deberet.

4 Das itaque efformando inspectiones unam ordinis, & alteram meritorum in negotio principali; quatenus ad primam pertinet, inhærendo iis, quæ habentur *supra disc. 73. ac etiam disc. 43. de iudic. & in hac materia executionis litterarum Apostolicarum, ac respective existentie legitimi contradictoris cum distinctione ibidem insinuatæ inter illum, qui ratione possessionis, vel oppositionis dicitur quidem contradictor ad effectum, ut sit citandus, & audiendus, sed non mereatur citulum legitimi, & illum qui legitimus dici mereatur, quod scilicet in hac posteriori specie cesset iudicium executivum, atque procedendum sit in iudicio ordinario appellabili, atque terminando per tres conformes; descendendo vero ad applicationem an de una, vel altera specie contradictoris agatur, dicebam quod quando agitur de hujusmodi impetrationibus certo modo ratione delicti, ex quo resultat*

privatio beneficii jam legitime obtenti tanquam per speciem peccæ formalis, tunc perneceste, ac extra omnem dubitandum rationem antiquorum possessorum, contra quem facta sit impetratio censendus est contradictor legitimus ad hunc effectum iudicii ordinarii, & appellabilis, & à alterum conexum, ut executor dicendus veniat mixtus, qui assumere debeat partes iudicis formalis, ex ea ratione, quod oportet cum formali processu iustitiarum ac discussis, deindeque formiter iudicari, an addit, necne illud obijctum, & quatenus addit, an de iure importet illam privationem, & propterea in Iudice concurrebat duplex possibilis deceptionis, & gravaminis, cujus ratione intrat appellatio, una scilicet circa concludentes probationes, & altera juris circa effectus, ex ea probatione resultantibus, ac etiam, quia litteræ Apostolicæ, quæ super hujusmodi impetrationibus expediti solent, semper continent clausulas *confite, & aucto*, & similes, quæ faciunt executorem mixtum, & ac propterea in hac specie impetrationis casus videtur indubitabilis.

Quinimo adeo verum est, ut hujusmodi impetrantes prætereundum non valeant illum processum summarium, & executivum, qui litteris Apostolicis alias competit, 5 quod ubi etiam ipsi præveniant in possessione illum, qui sit provisus potè per obitum, vel per resignacionem, neque dicatur legitimus contradictor: licet provisio, contra quem talis impetratio facta sit ad impedendum processum summarium, & executivum juxta casum, de quo *apud Ortolan. d. c. 8. & supra in eodem casu disc. 35.* ex ea ratione, quod non dicitur legitimus contradictor nisi illi, cui si non possit leri debita esset immisio in processu summario, & executivo, quem alter impedire non possit.

Quo verò ad alteram inspectionem meritorum in negotio principali, pariter dixi timendum potius, quam sperandum fore ex eisdem fundamentis, 6 de quibus *disc. 77. ac etiam in Vestana disc. 135.* adeo ut in hujusmodi beneficiis, quæ non habent curam animarum tati, forteque nulli nisi casus, in quibus ista species vacationis, ac respective impetrationis reducta ad praxim; Eoque magis in hac facti specie consilium, ut abstinendum esset, quantam non unum, sed duos oppositores vincere oportere, nempe Pintum antiquum possessorem, ex cujus delicto vacatio prætendebatur, & Pizzium primum impetratorem ex eadem specie vacationis.

VESTANA CANONICATUS.

Pro DONATO MARTINO

Cum ANTONIO FERRO.

Casus decisus per Rotam pro Donato.

De eadem materia, de qua supra *disc. 77.* privationis beneficii ob non residentiam; & an ita privato obstat, necne regula de triennali, quæ allegatur per provisorum, & possessorum.

SUMMARIUM.

- 1 *Falsi serviti.*
- 2 *Quando expedit in dispensatione possessio in iussu de bono iure.*
- 3 *De invaliditate sententie ob male servatum ordinem.*
- 4 *Distinguuntur plures dispositiones iuris communis, & Concilii Tridentini in hac materia residentie.*
- 5 *De regula de triennali an, & quando intrat, necne & qualis dicatur titulus discoloratus qui non sufficit.*
- 6 *Non prodest spoliatoris, & attentanti.*
- 7 *Ad effectum regule necessaria est possessio sine qua illa non intrat, ideoque si primus possessor per sententiam nullam ea privatus non fuit, ea non intrat.*
- 8 *Et ex eadem ratione non intrat in mixtum.*

DISC.

DISC. CXXXV.

EX capite non residentie Episcopus cum citatione per editum ad prescriptum Concilii Tridentini privavit Donatum Canonico Cathedralis, quem contulit Antonio pacifico possessori per plures annos usque ad obitum Episcopi, quo vivente aulus non est Donatus sua iura promovere, ut postmodum fecit in Tribunali A. C. à quo obtinuit etiam in possessorio retinende, seu manutentionis, commissaque per Signaturam causam in Rota coram Priolo cum solita clausula translativa, quando aliqua subit turbiditas, cum facultate scilicet manutendi, prout de iure, eaque proposita, rescriptum fuit videri debere de bono iure, quod à me quamvis scribente pro eo, cujus intererat procedi cum illius iudicii possessorij rigore, non attendendi concernentia petitionum, commendatum fuit ob qualiter causae, & personarum; quoniam cum ageretur de tenui beneficio inter personas parum idoneas ad suppositionem expensarum litium in Rota, & Curia, ita utriusque intererat neglectis formalitatibus, ac distinctionibus possessorij, & petitorij, ut de bono iure videretur, non tamen id indefinite practicandum est in causis gravibus, & inter personas potentes, & habiles cum iuris ordo, cessante dicto iusto motivo, interverti non debeat, ne alias datur causa spoliandi de facto possessorio ab aliquas praesentiones, super quibus in bono iure longa disputatio assumenda sit, interim spoliatore in spolio se consovente, atque in hoc versatur frequens, & quotidianum equivocum circa istam praxim, aliaque similes, procedendi indefinite cum generalitatibus non reflectendo ad singulorum casuum circumstantias, ex quibus quandoque laudabile est dictam praxim servare, quandoque verò damnable.

Assumpta itaque dispositione super bono iure ad favorem Donati a iurisperitis sub diebus 20. Januarii, & 12. Decembris 1671. prodierunt resolutiones, quibus credo, quod Antonius succubens aequiverit, dum amplius de causa adum non aedivi; atque in huiusmodi dispositionibus duo fuerint paria; unus nempe an valide processum fuerit ad dictam privationem, & alter positum, quod non, sed potius invalide, an adhuc ad eam obstarit, ac resp. Ader. teo, & possessorio prodesse regula de trienniali, atque super hoc secundo potius, quam super primo maior, penesque tota fuit disputatio.

Quatenus pertinet ad primum, nullitas sententiae Ordinarii super privatione videbatur plana ex solo facto, quamvis alias de iure Decreta Concilii Tridentini intrantem privilegio facilitate procedendi per edita, eo quia non bene constabat de sufficienti afflictione editorum, ut ad eum eff. etiam requiritur ex relatis disc. 9. de iudic. ac hinc quia iuxta consuetum vitium illarum parium, sententia lata erat post diem cadentis citationis, cum aliis defectibus respicientibus ordinem iudicii de facto; verum quatenus uterque defectus defecerit, quia nempe dictorum afflictio bene facta esse atque sententia lata esset in termino, adhuc tamen dicebam etiam cum sensu veritatis, agniti per eosdem Scribentes in contrarium, qui propterea principaliter insistebant super dicto praedio regulae de trienniali, quod ista forma, vel modus procedendi per editum non intrabat, quoniam ut advenerit supra disc. 77. ites dispositiones super habemus; unam nempe juris communis Canonici, alteram Concilii Tridentini sess. 23. de reform. cap. 1. Et alteram ejusdem Concilii Tridentini sessio 24. de Reform. cap. 12. Istam autem modernarum, & Conciliarum posterior tantum congruo Canonice, & dignitatibus Cathedralium, & Collegiarum; quoniam prior congruit solum Ecclesiis, & beneficiis curatis, atque in hoc frequenter equivocari solet, ut etiam advenerit disc.

disc. 77. non reflectendi scilicet ad hanc distinctionem beneficiorum, atque iuris, quae non sunt curata procedendo cum priori decreto contentum in sess. 23. ut advenerit per Regnan. in cap. ex tua num. 14. & 15. de Clericis non residentibus. Atque autem posteriori sess. 24. cap. 12. mandatur quod in primo anno procedendo ad privationem medietatis fructuum, & in secundo anno ad privationem omnium, ac demum in tertio, contumacia crescente ad privationem beneficij, ideoque cum ista forma servata non esset, planum remanebat, quod male processum esset, atque moderno iure conciliari; Clarius verò male processum esse dicebam attenta antiquiori dispositione juris Canonici, quoniam ut advenerit eodem disc. 77. & in decisionibus in eo casu propositis, & per Regnan. d. cap. ex tua num. 4. & 9. cum seqq. ista dispositio attenta requiritur contumacia vera contrahenda per citationem personalem, vel per editum, quod bene concludenter constet de fraudulenta latitante ad eff. tum impediendi dictam citationem, iuxta disc. 10. de iudic. & alibi; unde cum de hac latitudine non constaret, certa videbatur nullitas processum possim, quia verificabatur ad amissionem eadem circumstantia, de qua disc. 77. quod scilicet Episcopo innotesceret locus, in quo Canonicus moraretur, quo casu cessatio, ob quam permittitur praedi per Editum, quod scilicet impracticabilis sit citatio personalis ob incertitudinem loci, in quo citandus moratur.

Agroscentes itaque, ut praefixum est, idem defensores Rei, & possessores hanc veritatem, in secunda praesentim disputatione habita super nova audientia concessa adversus primam resolutionem et, principaliter insistebant in praedio regulae de trienniali, cui dicebant non obstaré dictam nullitatem iudicii, ex qua de consequenti resisteret infectio tituli possessorij. Quoniam ad effectum huius regulae sufficit titulus coloratus, vel ille, qui discoloratus dici non valeat, ut advenerit supra disc. 91. num. 13. & seq. argue discoloratus dicitur solum ille, qui est de exceptis in ipsa regula, nempe Simoniaci ingressus vel reservationis clausae in corpore juris, omnes verò alii dicuntur colorati, quamvis possint redargui de aliquo defectu, quodvis proveniens ab habente facultatem generalem concedendi, ut sunt Papa, & Ordinarius, ut per Gonsf. ad hanc regulam quaest. 27. num. 3. & seq. Lettieri. quaest. 1. num. 15. Buratt. decis. 280. num. 16. & 581. num. 1. & seqq. dec. 264. num. 6. & 7. par. 9. rec. Ubi etenim nullus adesse defectus, inane, ac superfluum esset beneficium regulae, quoniam ipse titulus tanquam validus sufficeret.

Et quamvis color debet esse talis, ut aliquam habeat imaginem iustitiae, ideoque non prodest spoliatio, vel attentanti, ex deductis per Gonsf. ad eandem regulam quaest. 11. Et firmatur in causae decisionibus, & praesentim prima, neque id, utpote de iure verum negaretur per eosdem scribentes in contrarium, dicebant tamen, quod vicio spoli, & a mala fide positiva excusare debebat sententia Episcopi, cui assistit praesumptio iustitiae, & validitatis, curando cum facto excusare nullitates, de quibus supra, vel quod in omnem eventum proveniret à quibusdam subtilitatibus juris vix cognitis proflantibus & ab'que dubio ignorantia simplici Clerico non iuriste.

Super his atque, in harrando stylo effugiendi superfluas evagationes, ac immorandi studeo super praedio praefixo questionis, non censui assumere formales disputationes, possim quia propositiones in suis respective casibus sunt verae, dicebam tamen, quod quicquid sit de illis in suis casibus, attamen essent extraneae à casu questionis, quoniam punctus non erat super qualitate tituli, an esset coloratus, vel discoloratus, & ad intrantem limitationes sed erat in cessante questione in radice ob deficientiam possessionis, quae est essentialis requisitum, vel praesuppositum regulae, quoniam

quoniam cum possessio non possit esse eodem tempore penes duo in solidum, neque dentur duo ejusdem rei possidiores eodem respectu, hinc sequitur, quod cum Donatus esset iam possessor legitimus, ut ipsa sententia præsupponit, quia privatio supponit habitum, sique possessione per dictam sententiam nullam privatus, non facit ex deductis *disc. 44. de iudic. & passim*, hinc sequitur quod aliter dici non possit possidori, neque per momentum temporis, sed solum intrusus, & detentor d. facto, ut in indiviso *Gomes ad hanc regulam quest. 33. n. 1. & seq. ac etiam quest. 44. n. 1.* atque de eodem anno 16. 1. declaravit S. Congregatio Concilii in una *Cathacen.* præsupponendo antiquam reprobationem *dec. 67. Mantica*, factam per eandem S. Congregationem, ac relatam per *Fagnan. ubi supra.* & infirmatam etiam d. *disc. 77.*

Unde habetur, quod eadem regula non intat in beneficiis unitis, ut apud *Cavalier. disc. 201. in fine, que est eadem 410. p. 1. reg. & apud Coccin. dec. 351. que est eadem disc. 131. par. 1. Titul. quest. benefic. & c. 61.* & habetur in *Nolana Parochialis hoc eodem tit. disc. 136.* ex ista ratione, quod in unitis non datur vacatio, ideoque non est verificabilis possessio, sine qua impossibile est dare operationem regulæ, quæ exigit possessionem triennalem, dum ita neque addiscitur momentanea; & per consequens possessor d. facto censendus potius est intrusus, ac simplex detentor, quamvis esset ita excusabilis, quod dici non metueret verus spoliator.

NOLANA PAROCHIALIS.

PRO CAPITULO CATHEDRALIS.

Cum CAROLO GVADAGNO.

Casus decisus per Rotam pro Carolo.

De unione quando dicatur talis quod faciat cessare vacationem necne, cum aliis ad eandem materiam, & aliqua de subrogatione gratiosa in jus, & locum defuncti, ejusque executione.

SUMMARIUM.

- 1 Summa causa.
- 2 Falsi series cum resolutionibus.
- 3 De stylo Signaturæ pluries referendi etiam in executionibus.
- 4 Quandoque ex iudicio Dei produnt resolutiones.
- 5 Quod casus sit exorbitans, & singularis.
- 6 Fundamentum subrogationis est reservatio indubitata.
- 7 Quod ubi aditres iudicata velut anfallio, non possit intrare processus executionis.
- 8 De restitutione in integrum alterius rem iudicatam.
- 9 De necessaria transportatione actorum in alia instantia.
- 10 Pro subrogatione requiritur possessio defuncti iure beneficii liberi.
- 11 Quod non obtineatur possessio beneficii sine licentia.
- 12 De cumulatione titulorum, & quare Apostolica imputationes non expeditur iuris sunt.
- 13 De amissione possessionis per tempus non habile.
- 14 De fundamento resolutionum.
- 15 Quod non possit retrahari res iudicata sine alio.
- 16 De eadem multiplicatione titulorum, de qua n. 12.
- 17 De argumentis coadiuvantibus possessionem alterius tituli.
- 18 Quod Ordinaris non minuit d. ferendum, & quare.
- 19 In vim centenaria potest allegare quilibet titulus melior.
- 20 De eadem, de quo n. 9, & 15.
- 21 Quando sententia attendatur sine alio.
- 22 De restrictione præiudiciali reservatione ad productionem iurium, & tituli.

Card. de Luca Theatr. Tom. I I I.

- 23 Sententia præbet titulum punitum, qui iudicatur cum quadragenaria validum unio.
- 24 De differentia inter præscriptionem & presumptionem, vel possibilitatem iuris in rebus.
- 25 Possunt stare simul unio, & molica fructuum participatio.

DISC. CXXXVI.

Singularis fortè in hac beneficii materia censenda videtur ista causa siue exemplo, ut contra possessorem in vim unionis antiquæ & effectuatæ per annos circiter sexcentum, & canonizatæ per rem iudicatam Rotam, etiam pacificum sortitam per annos septuaginta, procederet etiam in iudicio executionis pro executione gratiosæ subrogationis in jus, & locum defuncti ab annis septuaginta quinque iteriter, & de ejus sufficienti titulo & possessione non constaret, istaque est causa summa, ex qua sine ulteriori studio seu refectione iudicium super refectionem d. versatis in materiam beneficii formam poterit. Ac propter ea in ista præsertim causa expectus sum, quandoque verificari dicendum, quod dentur facta causatum, quodque lites sint immortales, neque unquam ab eis quis redditor tutus, dum etiam diu morietur in facili reviviscunt, istique est unus de illis casibus primæ classis, qui considerandi veniunt in questione opinionis probabilis, vel magis probabilis.

De anno siquidem 1572. Sede Apostolica residente in Civitate Avenionis sub Gregorio XI. Capitulum Cathedralis Nolane ob magnas calamitates pro illorum conditione temporum passas obtinuit commissionem Archiepiscopo Nepolitano, ut ex triginta sex narratis Ecclesiis illi uniret eas, quæ sibi viderentur, & pro illis fructuum ratis, quæ pariter essent sibi beneficiæ pro Capituli indigentia earundemque Ecclesiarum respective servituri. Quare dictus Apostolicus delegatus nixit sexdecim, inter quas fuit Ecclesia cætera S. Felicis de Cemeterio, vulgo Cemeterio, pro diversis ratis juxta illorum temporum conditionem, & usum ad rationem unciarum, aliquas nempe ad unam, & alias ad duas vel plures uncias. Istius authenticæ duæ circumstantiæ scripturæ, una antiqua in papyro, seu pergamento existente penes Capitulum, in qua solum respectu dicte Ecclesie S. Felicis dicitur simpliciter eodem modo, quo in aliis, quod uniebatur, & altera informis exhibita per impetrantem, in qua legitur concepta unio per hæc verba præfata: Ecclesiam sancti Felicis de Cemeterio, que licet sit valoris unciarum undecim, tamen de voluntate amborum partium unimus ad unciarum unam, ceteris fructibus & valore ipso remanentibus sub potestate Episcopi.

Respectu aliarum quindecim Ecclesiarum unio continuatam habuit, & habet pacisum effectum Quo vero ad istam familiam de Albertinis domina utilis dicti loci Cemeterii, sub Leone X. quando, ut patet ex deductis *disc. 10.* & aliis de jure patronatus, huiusmodi concessiones erant faciles ac frequentes de anno 1516. obtinuit istam Ecclesiam sibi concedi in patronatum, sed non constaret quod concessio effectum sortita facit, vel quod potius subjaceret revocationibus Hadriani 6. & Conelli Tridentini, de quibus dicto *disc. 10. & 65.* & in aliis de jure patronatus, quamvis etenim de anno 1551. appareat hujus Ecclesie possessor quidam Franciscus Albertinus proptus per mortem Angeli etiam Albertini, non tamen constaret an ad præsentationem patronatum, vel potius ad nominationem Capituli, seu aliis obtinerent Cui autem de anno 1597. sequuta esset vacatio istius Ecclesie seu Vicarie per obitum ejusdem Francisci Maceratae, qui in eorum exerebat, Episcopus per solitum edictum indixit concilium ad formam Concilii Tridentini, & Subcollector Apostolice

cus sequestravit fructus, sed Capitulum recurrente Episcopo abstinuit à consensu, decernendo Ecclesiam providendam esse de Vicario deputando per Capitulum, & Nuntius Apostolicus removit sequestrum; sed quoniam quidam Albertius Sanctiorem eandem Ecclesiam de anno 1598. impetraverat à Dataria, idcirco introducta causa in Tribunali Auditoris Cameræ, fortè occasione Brevis de capiendi possessione obienti per proflum Apostolicum vel quia tunc diversa esset praxis, quid hoc Tribunal perageret causas beneficiales, Capitulum obinuit mandatum de manutentione, atque devoluta per appellationem causa ad Rotam coram Seraphino de anno subsequenti 1599. produxit pariter ad favorem Capituli sententia dictæ unionis canonizati, quæ transitum fecit in iudicium cum sequuta posita possessione usque ad annum 1650. in quo aliam sit impetrationem quidam Philippus Maierga, qui introduxit causam in Rotam coram Zarata, sed factis aliquibus pactis actus, illam deseruit, itaque Capitulum cortinavit absque alia molestia in possessione usque ad annum 1667. in quo Carolus Guadagnus eandem Ecclesiam impetravit, tanquam vacantem per obitum Joannis Mariæ Riccardi, qui præsupponebatur proventus per obitum dicti Maiergæ, in eodem itaque causa coram Archiepiscopo subrogato in locum Zarata, datum fuit dubium solutum, an constaret de re iudicata, vel potius de causis institutionis in integritatem, eoque proposito sub die 2. Novemberis 1667. proinde resolutio ad eam favorabilis, negative scilicet in prima parte, & affirmative in secunda, ad quæ resolutione prodita, item actor novam fecit impetrari ut ex vacatione per obitum dicti Felicis Maiergæ sequutum de anno 1597. obinendo etiam subrogationem in ejus jus & possessionem, atque aliud obinuit sub eodem dubium cumulativum, an gratia subrogationis esset exequenda, & sub die 27. Junii 1670. coram eodem Vicecomite, confirmando priorem resolutionem in meritis super restitutionem in integrum adversus dictam rem iudicatam ob invaliditatem unionis, dictum quoque fuit subrogationem esse exequendam, atque ad notam resolutionum concilia expeditione, commissæ causa in eadem causa coram Rondonio, cum clausula, pario literis obvio sub die 5. Junii 1671. resolutum fuit non intrare, atque concedere quoque expeditione, cum Signatura cognosceret gravamen, denuo commisit causam in eadem Rotam coram Priolo, cum clausula, qui ad legitimam, datoque dubio relinente ex vernæ ejusdem rescripti, an ad legitimam executionem procedendum esset, affirmativè ad favorem ejusdem provisionis fuit, dataque expeditione, quomvis ita adessent res conformes in tribus diversis instantiis, adhuc tamen Signatura agnosceret exorbitantiam, denuo commisit causam in eodem Tribunali coram Matreio, cum clausula, confiso de viribus, atque sub diebus 21. Januarii, & 22. Junii 1674. dictum fuit constare, idcirco cum alter non superellet rescribendi modus, processum fuit ad executionem.

Post finitum itaque causam, atque refrigeratum illum calorem, qui iam pendente offuscare solet intellectum Advocatorum ob affectionem erga clientem, & erga propriam opinionem, post aliquod intervallum, rescribendo ad veritatem, meus intellectus captivari non potuit, nec potest in istarum resolutionum obsequium, ac propterea in ista causa dicere consuevi idem, quod in altera causa Casaranguitana Cathedralitatis, in qua fuit major dignoscitur exorbitantia, petita sub re de premissis, dis. 3. & seqq. quod scilicet aliquod adsit arcanum supernaturale ex motivis nobis ignotis; Et præsertim ut dictam Agentibus pro Capitulo, quod cum ista Ecclesia esset decorata magno numero Reliquiarum Martyrum, à quoniam cæmeterio nomen desumpsit, quoniam ista est locus in Pincis prope Nolam frequen-

ter in actis Martyrum enunciatus, fortè in ejus cultu ac servio, & in illa cura animarum, ex eo quod commune negligitur, in umbendo solum perceptioni emolumentorum, Capitulum male se gereret, idcirco ex occulto Dei judicio causa talem habuit exitum, juxta regulas juris omnino inferatam.

Judicè autem, ut præmissum est, ista censenda videtur causa singularis absque exemplo ob plures exorbitantias tam circa ordinem processus exequiui Apostolici subrogationis, quam circa merita negotii principalis; Quamvis etiam in effecta causa habuerit in progressu de facto naturam judicii ordinarii per instantias, imò per quartam exequutorialem, ut lupia, at tamen id provenit potius ex judicio Signaturæ, quæ adversus expeditiones Rotalet in processu exequiui toties rescriptis de clausula translativa, sed id non tollit exorbitantiam super modo procedendi.

Quatenus itaque pertinet ad primam inspectionem ordinis, non videbatur quomodo ut quæ agi posset de subrogatione gratiosa in jus & possessionem dicti Felicis Maiergæ, & sancti usque ab anno 1597. ex pluribus fundamentis, quorum unum sufficere videbatur, multo magis eis simul junctis consideratis.

Primo nempe, quoniam subrogationis fundamentum est reservatio certa, & manifestata, adeo ut quælibet turbiditas faciat eam cessare, ut decis. 187. par. 1. rec. & apud Greg. dec. 38. & passim. Itaque cum ad esset titulus explicitus unionis cum archidiacono Apostolica effectus tam in ista, quam in quinquem alius Ecclesiis per annos trecentum, & canonizatur cum tota actibus, nempe cum agnitione veritatis Episcopii, & Nuntii Apostolici, & cum dicto mandato de manutentione concessio per A. C. ac demum per rem iudicatum Rotalet effectum sortitam per annos circiter septuaginta, non videbatur quomodo unquam dici posset, quod constaret de illa reservatione certa & clara, quæ ad hunc effectum requiritur.

Secundo, quoniam si receptum est quod unica sententia, quamvis suspensa per appellationem, vulnerat processum exequiui, & inducit turbiditatem, & o. cin. decis. 78. Duno. q. 2. decis. 63. in fin. & habetur sub tit. de judic. dis. 42. & 43. & alibi multo magis ubi adest res iudicata, quæ, ut nostri dicere solent, inducit ens de non ente, atque facit de albo nigrum, adeo ut quodlibet judicium contra rem iudicatam dicatur invalidum ex defectu jurisdictionis, juxta decis. 115. Puzi lib. 1. Dec. dec. 466. num. 3. ubi commendantes.

Et quomvis etiam contra rem iudicatam deur remedium restitutionis in integrum ex capite injustitiæ in ista causa prædictarum, ut etiam advenerit decis. 38. de iuris. 1. & habetur frequenter in omnibus per materiales actum de ista restitutione in integrum adversus rem iudicatam, ac propterea, ut advenerit dicto decis. 38. de iuris. & alibi ex ista ratione materia erit iudicatur in Curia videtur quodammodo ceremonialis; At tamen absolutum est quod iudicium restitutionis in integrum est ordinarium & appellabile, terminandum per res conformes, vel per aliam rem iudicatam, cum qua oportet eam tollere de medio, eaque sublata, resumenda est primæ actio, ad finem eorum quæ habemus in transactione, quæ habet imaginem rei iudicatur, juxta decis. 550. Cavalier. num. 4. Dec. 86. num. 9. par. 6. rec. decis. 34. post. Tur. de pact. fin. succ. & passim.

Tertio, ex eodem fundamento de quo infra in meritis, quod scilicet sine actis non solum cognosci non potest de injustitia, quæ est fundamentum restitutionis in integrum, sed etiam præsertim in spiritualibus, in quibus in forma prædicta inducitur per Concil. Trident. sess. 4. de reform. cap. 20. dicitur de iur. juris. Etio, ex clausula decis. 37. de iuris.

Quarto,

Quarto, quoniam ad effectum dictæ subrogationis, & pro ejus essentiali fundamento requiritur possessio defuncti, in cuius locum illa concessa est, quodque talis possessio fuerit tanquam de beneficio libere collationis, & per consequens quod gadat sub reservationibus, uti apud *Gregor. dec. 307. num. 1. & seqq.* De hoc autem non constabat, quoniam exhibebatur solum quædam supplicatio sine litteris, quæ ad hunc effectum nullatenus probat non solum ob regulam de non iudicando juxta forum supplicationis, sed forius quia in beneficiis libere per constitutionem Julii III. sub gravibus penis prohibitum est apprehendere possessionem sine litteris, multo verò magis in Regno Neapolitano, ubi obtineri non potest possessio beneficii sine litteris relaxationis sequestri fructuum Nunciaturæ Apostolicæ, itaque non dantur litteræ Apostolicis non presentatis, ac etiam sine regio exquiratur, quod pariter non conceditur nisi visis litteris, ideoque dicebam verius esse quod dictus Felix esset privatus ad nominationem Capituli tanquam de Vicaria Ecclesiæ unitæ juxta Constitutionem Pii V. sed quod ad majorem cautelam stante forsitan præsentatione dicti patronatus, curasset se munire cum hac supplicatione, pro illa titularum cumulatione, de qua pluries *hic* *et* *tit.*

Et quinto demum, quoniam si quælibet possessio amittitur per decennium *ex dictis. decursu. 44. de iudic. & alibi*, multo magis per annos septuaginta, cum res iudicatis interdictis, atque licet in isto casu non intraret ea, quæ ad favorem triennalis, & respective decennalis possessoris habentur, *supra* *disc. 91.* attamen dicebam attendi debere rationem, cui regula de triennali innixa est, & præsertim ubi quoque accedat possessio decennalis. An autem huiusmodi fundamentis sufficienter & adæquate responderetur in decisionibus, quilibet ex earum lectura inspicere poterit.

Quo vero ad alteram inspectionem Iustitiæ & meritum in negotio principali; Cum præcipuum ac totale fundamentum decisionum super unionis invaliditate vel inefficacia in eo consisteret, quod ad normam dictæ scripturæ informis exhibitis per provivum Apostolicum non esset unita Ecclesiæ, sed solum ei demandata quædam modica subventio ex ejus fructibus in undecima parte, dando scilicet unam unciam ex undecim, quodque alia scriptura antiqua in pergamento reperta penes Capitulum esset suspecta ob quandam rasuram, ut ex decisionibus patet; Hinc scribens pro capitulo dicebam, quod theoreticè & practicè juxta regulas jurídicas impossibile videbatur, ut de causis restitutionis in integrum adversus dictam rem judicatam respondendum esset ex pluribus, quæ pariter singulariter succiebant, multo magis unita; Possibile verò ex insinuatorio motivo, quod non habentur acta Rotalia *ceram Seraphini* super dicta re iudicata, & quæ ex notulis Notarii constabat, accommodata fuisse dicto Sanctorello, in cuius locum iste provivus fuisset, dum eandem impetrationem per obitum Macerata, ut supra fecerat, ideoque dicebam etiam cum sensu veritatis, non videri quomodo retractari posset antiqua res iudicata Rotalis ex capite injustitiæ, non visis actis, ex quibus patere valeat, in quibus iuribus & probationibus fundata sit, quæque ex eorumdem iurum infectionem vel inefficaciam injusta maleque fundata detegatur ex illis, quæ generaliter habentur *decis. 347. num. 3. in fin. par. 1. rec. dec. 79. num. 5. par. 7. & in aliis*, & in punctualibus terminis consimilis rei judicatæ canonicizatoris unionis, quæ postea impugnabatur *decis. 119. par. 8. rec. num. 1. & seqq.*

Cum etenim in beneficiis libere datur multiplicatio titularum, qui etiam circa unionem dari possunt, eo modo quo in omnibus, ut præsertim pluries *sub. tit. de iurepatr. disc. 65. & in aliis*, nil prohibet, vel excludit possibilitatem, ut possit istam unionem obtinere à *Card. de Luca Titular. Tom. X. 11.*

Gregorio, etiam ubi admitteretur eam esse juxta formam contentam in dicta scriptura informi, cum quæ Rota procedit, alia pinguior ac melior obtineri potuerit, atque in ea Rota antiqua *ceram Seraphini* se fundaverit, potissime quia ex eisdem notis vel productionibus patebat, quod quædam bulla Innoc. VI. aliæque documenta producta fuerint; Ac propterea dicebam quod nisi præsupponenda esset in iudicibus dictam prophetia de præterito, quæ fuit in Moyse, non videtur quomodo dicta res iudicata sine actis vel iustitia convinci valeat, ut bene advenit *dicta dec. 118. par. 8. rec. & habetur disc. 37. de iudic. & alibi.*

Clarius verò, quoniam ista possibilitas tituli melioris, multis fulciri videbatur argumentis & præsumptionibus. Primo nempe illa genericè præsupponitur, quæ assiluit iudici, ejusque sententiæ, ut in dubio præsumatur valida & iusta; Secundo, ob dictam productionem aliarum bullarum & documentorum, Tertio, ob gesta per Ordinarium de dicto anno 1668. & sic de tempore nimium proximo, quando memoria retinetur actus magis recens, & quæ nunc per silentium tanti temporis perierat, quoniam si generaliter in omnibus beneficiis nimium deferretur attentionibus vel aliis actibus Ordinarii ob ejus, interesse in illoque collatione, cum tamen ista sit n. m. m. rata, dum de duodecim anni mensibus habet solum quartam, ac etiam in istis ad sunt tot reservationes & affectationes reales, personales, locales, & accidentales, multo magis in parochialibus, in quibus ob formam concursus introductam in Concilio Tridentino etiam in reservatis videtur, quod in substantia opta collatio sit Ordinariæ, ac etiam ob remotioris sequestri per Nuntiaturam Apostolicam omnino inverisimile, quando beneficium esset libere collationis.

Ac etiam quod agitur de facta antiquissimo titulum sæculorum, de cuius non controversa effectuacione in quindecim aliis Ecclesiis constabat, ac propterea forius intrat dicta præsumptio vel possibilitas alertius tituli melioris, non in ratione præcaptionis, sed in ratione præsumptionis, juxta ea quæ habentur *disc. 3. de Alien. & Contr. prohib. disc. 133. de Rud. disc. 21. de iudic. & alibi pluries.*

Ad evitandum istud verè inevitabile fundamentum, in quo præsertim in ultima instantia coram *Mattheo*, magis insistebatur in prima decisione coram eodem *12. Januarii 1674.* præsupponendo quod defectus non esset in substantia, seu non existentia actorum & processuum, sed in sola transportatione ab uno Notario ad alterum, nimirum insisteret in eo, quod cum Rota sit unum & idem Tribunal, nihil recedat an acta essent penes unum vel alterum ex ejus Notariis, atque in hac parte bene dicitur in abstracto, sed male in concreto, ob cessantem assistentiam facti, dum non obijciatur de solo defectu transportationis productivo nullitatis, juxta deducta *dicto disc. 37. de iudic.* Sed agebatur de defectu in substantia, quoniam acta non erant in rerum natura; Et quod magis est, non poterat cadere suspicio, quod fuissent occupata per hanc Patrem, dum ut supra constabat, quod per Notarium illius temporis fuissent accommodata provivis Apostolicis prædecessoribus.

In ultima verò decisione *21. Junii 1674* agnoscendo æquivocum, dantur duæ aliz responsiones; Primo nempe, quod dum Capitalium pro fundamento suæ exceptionis deducebat rem judicatam *Seraphini* tenebatur ipse illam iustificare, sin minus intentio impugnatoris esset fundata, nullam de super deducendo rationem vel auctoritatem, sed solum regulam generalem, quod reus est in iuxa exceptione actor in id allegando *decis. 142. num. 4. par. 10. rec. & secundo*, quod cum Capitalium produxerit utulum d. unionis Gregoriana excluda remanet possibilitas cujusque actoris utuli juxta theoreticam *Innoc. in cap. dudum de Decimis.*

Verum istæ responsiones in suis casibus vetæ, sed fallacissimæ ad rem circa applicationem, ad evidentiam pro meo iudicio convincere videntur injustitiam iudicati; Quarens enim petitur ad primam, dicta regula procedit, quando etiam excipiendo deducetur sententia moderna, cujus exceptio in substantia redoleat illius exequutionem; sed quando est antiqua ultra triginta annos, quæ totum duplicatio in hac facti specie vinceretur, illaque exequutiva sit, atque continuatam observantiam habuerit, atque solum deducatur pro præsumptione iustitiæ, donec doceatur de iustitia, de qua utpotè in dubio non præsumenda, docere debet ille, qui petit restitutionem in integrum, cum injustitia sit lux intentionis fundamentum ex deductis *disc. 38. de Iudic. & passim*, cum sit principia certa & notoria, His ad evidentiam convinci videtur fallacia responsionis.

Eadem fallacia, & major assignatur, in altera responsione; Tum quia ad effectum in restitutionis ad titulum productum cum exclusionem tituli, melioris, opus est ut ille, qui productionem facit, possit sibi præjudicare, vel alteri cum mandato speciali & valido, eaque fiat pro titulo principia & unico, non autem in identem, & ad alium effectum, ex his quæ in hac materia habentur *disc. 4. de Regul. & disc. 3. de Allen. & C. tr. & disc. 21. de Iudic. & alibi pluries*, quorum nihil in facto verificabatur, quoniam non constabat, an de mandato speciali ista scriptura producta esset, nisi asque principaliter, & pro titulo unico, sed potius incidere. Et quod magis est, eadem scriptura non continet illud præscriptum, cum quo in decisionibus proceditur, atque in ea tanquam impugnata, utpotè abiecta & vitiosa, nullum fundamentum constitutum est, sed potius in altera scriptura ut supra omni o. informi exhibita per actorem, ut patet ex decisionibus; Et fortius quia ubi etiam concurrerent omnia requisita prædicta, adeo ut verificetur dicta theoria Innocentii, adhuc dicebamus quod non videbatur cum qua legali ratione vel auctoritate dici valeat, ut productio facta per Capitulum modetum non informatum, & ignarum, quoniam jura producta essent de dictis annis 1558. & 1599. super quibus res iudicata Rotalis adeo adminiculata, ut lapsa, fundari potuit, debeat habere oculos retrò, & inspicere, atque injustam probare sententiam latam ab annis septuaginta, & ultra.

Infragabile quoque videbatur morivum, in quo sæpius iteri, sed nunquam vidi a sequebatam & catholicam responsionem, quod scilicet dicta sententia Rotalis, præteritum conjuncta cum tot aliis actibus præcedentibus Episcopi, Nanrii, & Auditoris Cameræ, & cum dicto titulo unionis saltem sufficeret ad inducendum titulum coloratum vel putativum, ut *disc. 210. num. 9. par. 3. rec.* Quando autem cum isto titulo concurret postitio quadragenaria pacifica, tunc unio redditur firma, omni quæ defectus sanatur, ut apud Burati de *is. 374. num. 7. & 8. & disc. 9. num. 5. & 20. par. 10. rec.* Et quomvis in aliquibus decisionibus consideretur quædam præsupposita iustitia antiqui colligantis, quasi quod illud tempus legirimi impedimenti non veniret in calculo, vel præberet iustam causam restitutionis in integrum, juxta terminos generales præscriptionis, attamen ultra quod injustitia non iustificabatur, & ea etiam posita non videbatur quid faceret ad tempus non agebatur dei la formalis & odibili præscriptione, deducta ex solo lapsu temporis in poenam negligentie, sed potius de præsumptione, juxta distinctionem, de qua allegato *disc. 1. de Ford. disc. 3. de Allen. & contr. prob. & disc. 21. de Iud. & alibi.*

Demum ubi etiam procedendum esset cum dicta scriptura informi exhibita per actorem, cujus contrarium omnino videretur, adhuc ramem dicebamus, quod id non excluderet unionem, cum quia cum actus

esset unius ex sexdecim Ecclesiis, non videbatur quæ ratione sublimiter posset, quod respectu aliarum quidem esset unio indubium effectum sortita per tria sæcula, quod respectu istius non deberet esse talis ex vulgato axioma, quod una & eadem dispositio non debet diverso jure censeri, atque respiciens plura determinabilia, debet ea pariformiter determinare. Tum etiam quia in dubio præsumendum est, mettendo voluntatem à potestate, quod actus licite & valide gestus facit, eo modo quo fieri potest, non autem illicitus, & citra potestatem, ideoque cum commissio Apostolica esset, ut uniret Ecclesias, non poterat delegatus facere dismembrationem partis, prout est sensus decisionum, clare præsertim explicatus in quarta coram Priolo; Et clarior, quia eadem verba superius registrata, directa sunt ad ipsam Ecclesiam ibi: *Ecclesiam nanrii*, &c. Et quomvis dicatur uniam unaro ex undecim, attamen id fit ad designandam portionem dominicam, sive illam ratam, quam ille novus Rector habitualis habebat, ut alie rati deferrentur pro ministris, ideoque merito reservantur arbitrio Episcopis; Neque est novum, quod in Ecclesiis unitis aliqua modica portio fructuum sit illius, cui facta est unio, reliqui vero licet magni pertineant ad Vicarium, tam pro eius congrua sustentatione, quam pro expensis aliorum ministrorum, & pro restauratione Ecclesie, & pro sacra suppellectili, ut habetur præsertim *disc. 330. par. 9. rec.* in casu de quo *disc. 10. de Paroch. & apud Merlin. de *res. 95. & 115.* in alio casu, de quo *cod. de Paroch. in hoc supplemento disc. 39.* sed hoc non tollit veram unionem ad istum præsumendum effectum provisionis.*

Hæc itaque sunt quæ in præsentis causa deducebam, Lector autem, cujus intellectus non habet illam satisfactionem, quam meo habere possit ob affectionem, erga propriam opinionem, his consideratis atque visis decisionibus desuper editis, suum interponat iudicium.

ROMANA SPOLII,

Pro HÆREDITATE CARDINALIS BRANCACCHII

Cum CAMERÀ.

Casus disputatus in Congregatione Camerali, & sæpius per concordiam.

De eadem materia, de qua *disc. 81. & segg.* super fructibus pendentibus, & respectu inexactis tam beneficiorum, quam pensionum inter Cameram, & hæredes beneficiarii, vel pensionarii, & præsertim de intelligentia motus proprii Clementis IX. ad favorem Cardinalium super fructibus maturatis, & non exactis.

SUMMARY.

1. Falsi series.
2. De stylo Cameralium in his controversiis.
3. Quomodo debeant se gere Cardinales & Prælati in redditibus Ecclesiasticis.
4. De pensis vel inspectionibus.
5. Quod disponatur de jure communi.
6. Quid per motum proprium Clem. IX.
7. De distinctione inter pertinentiam rationis domini & illam rationis Spolii.
8. De fructibus quæ consistunt in pascuis.
9. De fructibus partim naturalibus, & partim industrialibus.
10. De pensionibus Ecclesiasticis inexactis.

DISC. CXXXVII.

De fructibus sub diversis materiis enuntiatis, ac de iustitia commendato Cardinali Brancaccio, qui

qui erat possessor Ecclesie Portuensis, ac etiam refer-
vaturus Ecclesie Viterbiensis, & Abbatii S. Adriani
in Calabria dimissurum Stephanum ex fratre nepo-
ti; Inter istum tanquam heredem Cardinalis, &
Cameram super fructibus inexactis hujusmodi Eccle-
siarum, ac etiam super ratis plurium pensionum, quas
idem Cardina- is super Ecclesia Caputaquen. aliis-
que Ecclesiis possidebat, orae fuerunt solite contro-
versie terminatae cum honesta concordia juxta fre-
quentiorem hujusmodi controversiarum spem, quo-
niam ubi etiam ex aliquo justo motivo in animo Pon-
tificis sit benignè se agere ad favorem hæreditatis de-
functi, adhuc tamen Camerale se solent opponere,
atque solliciti esse ut procedatur per viam compositionis,
ne alius exemplum præjudicet Cameræ in futu-
ris contingentibus & vacationibus, & ne canonicentur
illæ opiniones, quas idem Camerale negat, & ac-
titer impugnare solent; Et hæc erat casus, non solum
ob magna merita hujus Cardinalis erga Ecclesiam, &
Sedem Apostolicam, sed etiam quia licet spatium an-
norum quadraginta & ultra in statu Cardinalitio fue-
rit privatus de dicta Ecclesia Viterbiensi, aliisque Ab-
batiis, & beneficiis, ac pensionibus, adeo ut nota-
bile peculium, quando thesauris se voluisset parare
potuisset, attamen, ut patres boni Ecclesiastici im-
plet, in elemosinis aliisque operibus charitatis,
ejus hæreditas potius minus idonea reperta fuit ad
satis faciendum oneribus, quæ per gratum hære-
dem de proprio adimplenda fuerant, idque pro
Exemplari Ecclesiasticorum deservire debet.

In dispositionibus itaque desuper habitis, me
pro hæreditate scribente, plures fuerunt inspectio-
nes. Primo nempe circa species fructuum verè &
naturaliter perceptorum, ac omnino separatorum,
imò consumptorum Ecclesie Portuensis. non tamen
solutæ pensionæ per eorumdem fructuum conductores,
ut erant fructus piscationis, & venationis, & carbo-
nis. Secundo, circa fructus intellectuales perceptos
pro rata temporis merè naturales pascuorum.
Tercio, circa mixtos, quia natura & industria con-
currant. Et quarto, circa pensiones Ecclesiasticas re-
servatas super aliis Ecclesiis, ut supra.

Quatenus pertinet ad primam speciem, quando
perceptio & consumptio sequuta esset dictæ &
immediatè per ipsum Ecclesie possiderem, tunc res
esset plana nullamque patere difficultatem, atten-
to etiam Consilio Calderini, cum quo proceditur
juxta superius, deducit *diff. disc. 81. & seqq.* Sed diffi-
cultas oriebatur ex eo, quod eorumdem fructuum
pretium, vel æquivalentia, sub nomine pensionis
non esset solutum, neque commixtum cum reliquo
patrimonio, prophano Pizari. Ac propterea in-
trabat questio, de qua *cod. disc. 81.* Atque atten-
tis terminis juris communis, intrabant eadem rationes
dubitandi, de quibus ibi, verum illas cessare dice-
bam ex indulto Cardinalibus concessio per Clemen-
tem IX. registrato in adeo indecenter, maleque
compaginatis duobus ultimis voluminibus Ballarii
Constitutionum 19. dictoque motu proprio occasionem
dederunt questiones de recenti etiam finem Poni-
ficatus prædecessoris disputata, de quibus *diff. disc. 81.*
& *seqq.* In dicto enim motu proprio duo considera-
tur casus: unus nempe, in quo possessor Ecclesie per
se ipsum ejusque procuratores & ministros percipiat
fructus; & alterum, in quo idem fructus obtineatur
per beneficiatum conductorem in pensione pecunia-
ria statutus temporibus solvenda, prout conventum
fuerit pro partium commoditate potius, quam pro
fructuum perceptione, cum quandoque pensio so-
lear esse anticipata, & quandoque postici-
pata.

In primo etenim casu dictus motus proprius dili-
gere voluit obstatum Constitutionis 80. Urbani
VIII. ac etiam tollere questionis locis citatis perac-
Card. de Luca Theaur. Tom. XI.

tis, super intelligentia dicti Consilii Calderini, sta-
tuendo, quod sufficeret separatim à solo, & recupera-
rio à manibus eorumdem, quamvis adhuc fructus
essent in horris ipsius Ecclesie, vel quod alias fe-
quuta non esset illa commixtio, vel confusio cum
proprio patrimonio, aliisque bonis privatis, quæ
desiderari videatur. Deducendo etiam ad speciem ex-
sum disputatum *diff. disc. 81.* quod pecunie essent
exactæ, & depositæ in banco ad creditum, non ra-
men accederet scientia & commixtio; In altero autem
casu, cum id esset in questione ex iis quæ habebatur
per Rot. in nullius, seu Romana pecuniaria 4. Julii 1633.
coram Blanchetto apud Marchesani. par. 11. fol. 424.
Marc. Anton. resolut. 46. & Sperelli. dec. 82. num. 16.
atque magis receptum esset, quod in illis qui non
habent indultum testandi, pensio debita per con-
ductorem inexacta caderet sub spolio, non obstante
quod per conductorem fructus de facto percepti, imò
consumpti essent, secus autem ubi talis facultas ac-
cederet juxta resolutiones Tribunalis Camerae de an-
no 1633. quæ ita procedebat ad favorem Cardina-
lium, sicut ad favorem quorumcumque aliorum, qui
habebant indultum testandi, atque id moderatum
fuit per dictam Constitutionem 80. Urbani VIII.
quæ ita respicit Cardinales, sicut omnes alios ean-
dem facultatem testandi habentes; Hinc dicebam,
quod germani sensus dicti Motus proprii, seu veteris
sensus dicti Pontificis fuisse moderandi dictam Con-
stitutionem Urbani, atque reducendi rem in pristinam
in parte, non autem in totum, id est, ad favorem
Cardinalium tantum, non autem aliorum; qui consi-
mille indultum testandi haberent, dum idem Motus
proprius præsupponit, quod reliqui termini remane-
rent d. b. i. & sic non exacti.

Reflectendo ad id, quod patet advertitur locis
citatis, & ex quo restatere solent æquivoca, quod
scilicet in ista questione duo cadunt termini diversi.
Unus nempe pertinentiæ fructuum inexactorum jure
dominii ad Ecclesiam, in cuius locum subrogata est
Cameræ, ut fructus adhuc sequantur naturam pro-
prietatis, & bonorum; Et alterum spoli in bonis
Clerici de fundis provenientibus ex beneficiis & red-
ditibus Ecclesiasticis, ac propterea quando agitur de
pensionibus debitis per conductores, qui fructus
perceperunt, & de facto separaverint, & perceperint, adeo
ut sit consumpta perceptio, tunc istud nomen debi-
torum non cadit sub primo termino, sed sub altero,
cum non adapteatur illa ratio domini, seu accessorii
ad proprietatem, quæ consideratur in fructibus pen-
dendis, vel collectis, sed adhuc existentibus in
perceptis & horris ipsius Ecclesie.

Quoad secundam speciem consistentem in pascuis,
quamvis allicui duraret annus naturalis, in quo eo-
rum perceptio præquari solet, ac supersesset aliqui
menses, in quibus aliqua modica herbarum pastura
sequi deberet, eo quia juxta usum agriculturæ an-
nus incipit à die S. Angeli, eo modo, quo magis
distinctè habetur *disc. 24. de Perf.* idcirco pro fructi-
bus jani perceptis & consumptis haberi debere dice-
bam illas herbas, quæ jam essent depastæ ab initio
novi anni usque ad item obitus, dum licet in hac
specie non venisset contradictio perceptionis veræ
& naturalis, sed solum intellectus, quoniam ani-
malia de tempore mortis adhuc exstabant in tenuis,
& percipiebant pascua præfatum hymeniam, in quibus
major fructus consistit, adhuc tamen videbatur, quod
ex indigentia rationis intraret idem motus proprius ad
instar fructuum civilium, pensionum, domorum, &
similium, in quibus consideratur hæc species percep-
tionis intellectus & talis, juxta *decis. 10. Duvani*, cum aliis,
de quibus *diff. disc. 81. & seqq.* quamvis in hoc Came-
rales nimis se opponerent.

Circa tertiam speciem fructuum habentium qua-
litate mixtam naturæ & industrialis, ut sunt illi

segerum pro recolectione fumenti, aliamque fructuum, quando adparentur termini reparations fructuum inter virum & uxorem, & similes, de quibus eisdem locis citatis, & de quibus *sub tit. de dote disc. 160.* tunc advertebam, quod de illis segetibus, vel seminatis pro futura recolectione debuissent participare hæres defuncti, non solum pro rata illius anni, in quo recolecta facienda erat, sed etiam pro rata anni præcedentis preparatorii segetum, in quo terra quieverat, ut advertitur *eodem disc. 160. de Dote, & alibi* sed in his terminis agnoscebam esse opus desperatum, quodque hæres Prelati defuncti nullam participationem præstare posset de jure communi, quodque dictus Motus proprius istum casum non comprehenderet; sed esset insipiens inter Cameram & successorem.

Demum, quoad pensiones, quamvis de stricto jure illarum transmissio ad hæres morientis pro rata temporis spectare debet, cum sit quid meri temporale, ut in sua sede *sub tit. de Pers. plurim.* advertitur Attamen, quia in contrarium est praxis per Cameram deducta in temporibus præteritis Pii V. & Sixti V. quod pensionarii injunctam sui onus incedendi in habitum clerici, & recitandi officium factum B. Virginis, adeo ut quodammodo declarare videantur Ecclesiasticæ, videtur, quod de plano trañentur ad infra fructuum, ac propterea secundo dicto indulto agnoscebam, quod præstatio hereditatis non esset subalternabilis; Crediunt tamen, quod dicto argumento ab *Ant. multo magis*, &c. ea, quæ ex dicto indulto procedunt in casu ininus dubitabili fructuum Ecclesiæ, vel beneficii, foris procedere deberent in pensionibus, utpote in casu magis dubitabili favore Camere; Nihilominus Camerales prætendunt, atque acriter fastinent contrarium; Consuetudinem tamen huc usque habent terminandam hujusmodi controversias cum aliqua honesta concordia, absque eo quod punctus decidatur ex eo, quod cum hoc indultum in verbis loqueretur de fructibus beneficiorum; non deberet trahi ad pensiones, de quibus non loquitur ita procedendo cum inepto ac frigidissimo argumento formalitatis verborum.

SENEN. FRUCTUUM,

PRO CARDINALI PICCOLOMINO ARCHIEPISCOPO
SENEN.

Cum HÆREDIBUS ARCHIEPISCOPI
PRÆDECESSORIS.

Responsum pro veritate.

De eadem materia, de qua supra *disc. 83. & seq.* super controversiis circa fructus, & alia, quæ verti solent inter successorem in Ecclesia, vel beneficio, & hæres prædecessoris.

SUMMARIUM.

1. *De quaestis.*
2. *An reservatarius fructuum gaudet aliqua prerogativa circa fructus pendentes, vel non percipios.*
3. *An ex fructibus recolectis debeat prædecessor suppeditare semen, & alia necessaria.*
4. *De animalibus immixtis per beneficium in bona & prædia Ecclesiæ, an huic acquirantur.*

DISC. CXXXIII.

PROVISUS de Ecclesia Metropolitana Senensis Cardinalis Piccolominus per dimissionem de illa factam cum reservatione fructuum per possessorem de eadem familia sequuto istius obitu, me super tribus pro veritate consulit. Primò nempe, stante quòd non agebatur de possessore Ecclesiæ, sed de reservatorio fructuum, an fructus pendentes, vel respectivé in

exacti spectarent ad ipsum Ecclesiæ possessorem, vel potius ad Cameram, aut hæreses reservatarii. Secundo an dicti hæreses teneantur providere colonos de semine ex fructibus recolectis. Aliaque necessaria suppedicare pro cultura bonorum ad fructum parandi novam recolectionem. Tertio, cùm ex contraria serie Archiepiscoporum prædecessorum ab anno 1579. usque ad Archiepiscopum Petruccium immediatum prædecessorem dicti reservatarii constaret, quod in prædictis Ecclesiis adesset quamplura animalia, quorum specie nullum fecerat Inventarium, an omnia animalia, quæ de tempore mortis ejusdem in dictis prædiis reperi essent, vel quod aliis immixta & destinata, imminente morte per hæreses ab eis exacta fuerint, pertinerent ad Ecclesiæ quæ de illis reintegranda esset.

Ad primum respondit, quod licet *Spada cons. 131. lib. 1. cap. 10.* in specie de hoc puncto, probare conetur, quod fructus non veniant sub Constitutione Julii III. atque ego super eodem puncto prædicto ad idem comprobandum multa deducam & ponderem *suprà disc. 81. ex num. 13. cum pluribus seqq.* Arguunt, ut ibi insinuat *num. 2.* & comprobant quotidiana praxis, præsertim in *actu*, de quo *disc. prædict.* ob mortem Cardinalis Brancacii reservatarii fructuum Ecclesiæ Virebientis, & Abbatis S. Adiani, contrarium est receptum, & practicitur, ut in reservatorio procedat idem, quod in possessore Ecclesiæ, vel beneficii potissimum dum in praxi magis receptum est, ut etiam in pensionibus Ecclesiasticis inter idem, quinimò rigorosius, ut eodem *disc. seq.* & per consequens nulla subesse videtur ratio, ob quam in reservatorio fructuum non veniat dicendum idem, cùm de una vel de altera natura participare debeat, atque ratiocinando in casu pensionis, quod ratas decimas & non maturatas deberet pro exlusionem Camere magis de plano responderi, quàm pro liberatione Ecclesiæ titularis, vel pro transmissione ad hæredem, & tamen praxis docet contrarium.

Ad secundum habui me remissivè ad deducta *suprà disc. 84. & 85.* in quorum primo insinuat, & quod in puncto juris ex fructibus recolectis anni antecedentis, non solum relinquere debet idquod necessarium sit pro semine, vel alia specie culturae, sed etiam pro alimentis, & sustentatione successoris usque ad novam recolectionem, cum interim non possit vivere, & subministrare expensas necessarias pro cultu & administratione Ecclesiæ de hac re; Attamen ista posterior pars, ut etiam ibidem advertitur, non est in praxi, & circa primam subministrandi semen aliaque necessaria ad culturam, neque praxis est uniformis, Ideoque dici non potest, materia capax regulæ generalis sed juxta mores singularum regionum & diocesis sum deferendum est consuetudini.

Ad tertium pariter habui me respectivé ad *disc. prædict. 84.* adhibendo distinctionem priorum trium specierum animalium; Unam nempe illorum, quæ pro qualitate prædiorum, ac more regionis verè dici valeant instrumenta fundi. Alteram eorum, quæ clare constet, quod casualiter immixta fuerint ab ipso possessore Ecclesiæ tanquam à tertio pro industria, & pro fumentis pascuis. Et tertiam mixtam seu dubiam quia nempe excedant quidem usum necessarium culturae, adeo ut de stricto jure dici non valeant instrumenta fundi, sed non verò certum in eis qualitas merè accidentalis, adeo ut dici valeat casus mixtus & ambiguus. In priori etenim specie, actum aliter sequuntur, & sic in duobus extremis, dixi quod casus habere videretur de indubitabili ad favorem Ecclesiæ, & respectivé ad favorem hæredum; In tertia verò specie mixta dixi, quod punctus esset potius facti, quàm juris, quatenus consilio de antiquo solio in us, quæ excedunt, restringitur qualitas ad punctum prædictum per donationis, quam aliqui seniores præbiter intelligunt, alii verò negant. Quatenus verò dubie-

tas versoretur circa antiquum solitum, & an esset major, vel respectivè minor quantitas animalium repetitorum, vel alias in eis existentium ad effectum inspicendi, an intret necne obligatio subrogationis, à qua metienda est voluntas, nunc dixi, quod in dubio pro Ecclesia contra heredes respondendum veniet, ad instar eorum, quæ habuimus in hæredæ gravato, in emphiteusi, & simili confundente confines, vel alias culpa sua impediende liquidationem ac certificationem, ut intentio successoris fundata sit in toto, donec ex parte illius, qui impedimentum præstat liquidationi & certificationi, ista fiat ex deductis *disc. 16. de Emphyt. & alibi*, de hunc dicebam esse casum ob neglectam perfectionem inventarii.

ROMANA QUINDENNORUM,

Pro COLLEGIIS GRÆCORUM, ET MARONITARUM,
ET ALIIS,

Cum ANNATISTIS, ET MINISTRIS
CANCELLARIÆ

*Casus disputatus in Congregatione deputatus cum
incerto exitu.*

De hisdem quindennis, de quibus *supra disc. 89.* d-bitis
pro beneficiis unitis manibus mortuis, quando
debeantur necne.

SUMMARIUM.

1. Falli series.
2. Quod observantia non solvendi quindennia suffragetur, & quare.
3. Quando observantia attendi debeat.
4. Quid disponat & operetur moderna Constitutio Clementis X.
5. Quando omnis quindenniorum non intret ratione causæ, necne.
6. De eadem circa causam onerosam.
7. De regula subrogationis.
8. De alio casu, & an debeantur quindennia pro pluribus Ecclesiis unitis, ubi earum singula sint tales, quod non intret omnis solvendi annuam.

DISC. CXXXIX.

1. **E**DICTA per Clem. X. super quindenniorum solutione Constitutione innovatâ aliarum enuntiatarum *supra disc. 89.* registrata in Bullario ejusdem Constitutione 90. cum Collegiis Græcorum possideret Abbatis, & beneficium, de quibus sit mentio *disc. 12. de Pens.* absque eo, quod unquam solverit quindennia, idemque sequitur sit in Collegio Maronitarum, contra hæc & alia similia Collegia in particulari Congregatione deputata ex parte eorum, ad quos pertinet quindenniorum exactio & administratio, institutum fuit iudicium pro eorum solutione, non obstante contraria retroacta observantia, ex eo, quod negligentia eorum, penes quos hæc administratio fuit, non potuerit, nec debuerit præjudicare Collegio Cardinalium, aliisque interessatis & participibus, ac etiam ob decretum irritans contentum in dictis Apostolicis Constitutionibus, cum aliis, de quibus *dicto disc. 89.*

In una itaque informatione data pro Collegiis, seu Conventis, postquam amplius actum de causa non audiui, ideoque maturum iudicium desuper efformari non potuit, Dicebam improbabile videri hanc novam prætensionem, quoniam ex iis, de quibus infra, negari non posse videbatur, quin saltem casus esset dubius, an ista species unionis comprehensa esset, necne sub dictis Constitutionibus, ac subiaceret huiusmodi oneri quindenniorum, istudque probabile dubium sufficere dicebam, ut de sereno foret amicus observantiz annorum fere centum juxta naturam & operationem observantiz interpretativæ, cujus res-

pectu non intrant ea, quæ habentur de decreto intanti reprobante contrariam consuetudinem, vel impediende, ne illa orisur, quoniam id rectè procedit in consuetudine odiosa præscriptiva contra jus, non autem de interpretativa juris dubii, ut apud *Orsiob. d.c. 136. n. 17. & 18. & disc. 161. n. 14.* cum aliis, de quibus *disc. 12. de judic. & alibi.*

Neque obstatulum facere dicebam modernam Constitutionem Clementis X. cum magna verborum & clausularum amplitudine conceptam adversus retroacti temporis negligentiam, & inobservantiam, quoniam bene inspecto ejus tenore, illa non continet indicationem novi ordinis & gravaminis in illis casibus, in quibus de jure, & ad præscriptum dictarum Constitutionum non intraret, sed solum confirmat & innovat dictas antiquiores Constitutiones, demandando earum observantiam, ac tollendo illam inobservantiam, quæ resultaret à culpa non solventium, vel à negligentia non exigentium, & sic ubi observantia sit illicita juxta naturam innovantis, vel confirmantis, quod non alterat innovatum vel confirmatum ex deductis *disc. 33. de judic. & alibi.*

Quod autem huiusmodi uniones non essent comprehensæ, ideoque hinc oneri non subiacerent, vel saltem id esset probabiliter dubium, probari dicebam per pluribus. Primo nempe, quoniam attentis rationibus, quibus innixa est introductio annuatarum, & de consequenti quindenniorum, & earum loco subrogata sunt, istud onus percurrit illos, qui ex gratia & munificencia Sedis Apostolicæ, tanquam foveantes causam lucrativam, potius ut fructibus & emolumentis beneficiorum, ac propterea commodiorem assuequantur vitam personæ illius Collegii, vel Monasterii, vel alius corporis, sive ipsa Religio in universum exinde reportat commodum ratione unionis, dum majorem numerum Religiosorum in eo Monasterio vel Conventu retinere potest, cum similibus casibus, secus autem ubi agatur de unionibus, quæ sunt Hospitalibus, & aliis huiusmodi piis locis, in quibus de nullius privato commodo agatur, sed totum erogetur in æqualem hospitalitatem, vel alia pia opera, ex deductis *apud Vermyl. conf. 476. & seq. & advertitur disc. 162. de Regal. occasione agendi de puncto*, an quindennia debeantur pro officiis venalibus, alias de sui naturæ vacabilibus, quæ ex causa onerosa per manus mortuas in perpetuum obtineantur, & ex qua ratione exceptuata sunt Monasteria Monialium.

Istam itaque rationem exemplivam fortius intrare dicebam in hac specie, quoniam in huiusmodi Collegiis nullum est particulare commodum illorum, qui illaregunt & administrant, vel aliorum, qui ex quadam prærogativa sint Collegiales, ita de necessariis provisi, adeo ut dicatur cum eis exerceri gratia & liberalitas, sed erecta sunt pro bono publico religionis Catholicæ, ut in eis instruantur pueri & adolescentes nationum, in quibus vigeant hereses vel schismata, & per consequens Papa & Sedes Apostolica gerere dicuntur directè ac immediatè negotium proprium, atque ad ejus commodum potius, quam aliquorum privatorum cedant unitorum beneficiorum fructus & emolumenta.

Secundo, quoniam ut patet ex eodem *disc. 12. de Pens.* respectu Collegii Græci, cujus majus erat interesse, ista unio non provenit ex gratia & liberalitate, ad magis dicendum; sed potius ex causa merè onerosa & correspondiva loco scilicet annui redditus præstandi ex emolumentis Datariz & Cancellariæ, ut ab hoc onere ipsa Sedes Apostolica liberaretur, ideoque intrare dicebam ad amissum ea, quæ *dicto disc. 162. de Regal.* in hoc proposito habentur, ac etiam, quia sicuti pro huiusmodi assignamentis ex dictis emolumentis Datariz & Cancellariæ quindennia non deberentur, ita patet ex huiusmodi unionibus ob vulgarem naturam subrogatorum.

Et tertio, quia in facto supponebatur, quod quantum Abbatis & beneficia, de quibus agitur, conferrebantur in titulum, neque solverentur annate, ideoque intaret idem axioma subrogatorum, in idem ponderando à similia quæ habentur in materia decimarum non solvendarum ex novallibus, vel ex iis bonis, quæ non essent solia decimati.

In hoc item proposito quinquenniorum cum unica pariter informatione sub incerto exitu, scripti coram Iudice Annatarum pro Capitulo Cathedralis Nolane ad denuntiatio, five inhibitionem ejusdem impetratoris unius ex Ecclesiis Parochialibus illi unitis iuxta sententiam, de qua in *Nolana Parochialis hoc eodem die. dist. 136.* convertito ad solutionem quinquenniorum pro dictis Ecclesiis dicebam igitur etiam cum aliquo sensu veritatis improbabilem videri praesentionem, quam cetero non habuisset ultimum progressum ex eodem motivo cessantis rationis subrogatorum, dum disjunctæ & singulariter consideratæ non erant talis redditus, quod pro eis solveretur annata, adeo ut si unio dissolveretur, nullum jus annatarum haberetur; Et quoniam in consensum consideratur quædam verba Constitutionis Sixti V. quæ præbare videntur, ut quinquennium a solvi debant, etiam si Ecclesiæ disjunctæ non sibi accerant annatis, dummodo simul juncta dent talem fructum, ut interret annata; atamen disiectum id continere nimium exorbitantiam, nullamque subsistere rationem cui id innitatur, ideoque merito non esse in usu, ac aliter ubi standum esset in codice & rigore verborum, considerabam et converso in eadem Constitutione Sixti quædam verba denotantia exceptionem Ecclesiarum Parochialium, in quibus ad aliam curam animarum exerceatur; Et quæ magis advertebam huic solutioni locum esse non debere, ex eo quod ista unio esset valde antiqua sub Gregorio XI. de tempore, quo residabat in Civitate Avinionensi proutquam induceretur istius quinquenniorum, ac prodirent Constitutiones prædictæ, necnon multo magis intaret dicta operatio centenarie, dum aderat triplicata, & ultra.

PARMEN. CONSISTORII, AD PETITIONEM EPISCOPI,

Responsum.

An, & quando Episcopus aetate possit provivus de Beneficiis servitoriis ad addiscendum id, quod est necessarium cum abbreviatione temporis præscripi à Concilio Tridentino. Et pœnas imponere contra negligentes addicere tantum, et easque applicare Beneficiatis bene addiscentibus, & inservientibus.

SUMMARIVM.

- 1 Falli series.
- 2 Quando pœna dicatur excessiva, necne.
- 3 Quare pro primo termino deus major pœna, quam pro posteriori.
- 4 An & quando liceat abbreviare annum statum à Concilio Tridentino.
- 5 De applicatione pœnarum, & distributionibus aliis bene addiscentibus.
- 6 An obesse certa taxa distributionum hujusmodi juris accrescendi.
- 7 De distinctione majoris vel minoris peritia pro qualitate munerum.
- 8 De monetis, an ad satum importentia sentiat auri.

DISC. CXI.

CUM Episcopus in executionem oraculorum S. Congregationis Concilii occasione relationis

status Ecclesiæ dari solite in visitatione liminum, aliquas fecisset ordinationes cum Collegio consistoriali Cathedralis, eus usus mentio habetur *dist. 21. de Præeminenti.* Ex Collegii parte habitus fuit recursus ad eandem Sac. Congregationem se conquerendo de quatuor. Primo nempe de excessiva pœna contra non addiscentes tantum Gregorianum. Secundo de coactione temporis ad dictam disciplinam, illud restringendo ad sex menses. Tertio, de mala applicatione pœnarum, & distributionum aliis bene addiscentibus, & inservientibus. Et quarto, quod male ab omnibus equalis peritia in cantu requireretur, dum inæqualia erant munia; Quare Sac. Congregatione pro stylo referbente pro informatione, eoque me desuper consulente transmissis illis responsionibus, quæ sibi videbantur oportune, istas reformando censui ita respondendi debere.

Ad primum super excessiva pœna *sout. 25.* comminata illis, qui negligendo patere decreto ex hujus Sac. Congregationis Oraculo edito, non current infra sex menses tantum Gregorianum addicere, ex eo quod pro reliquo successivo tempore comminata sit longe minor pœna amissionis distributionum, quæ in sepelitali tempore vix decem scuta important. Respondi namque in jure desuper statutum esse certam pœnam, sed istam remissam esse Ordinarii arbitrio, ex facti qualitate regulando; Cumque major difficultas in subiecta materia esse videatur super hujusmodi Ecclesiæ disciplinæ assumptione in ipso initio, quo sequuto facilius est progressus; Hinc proinde ut oportumum, imò necessarium esset, pœnam aliquantulum graviolem, ac de proprio aere solvendam comminari, ut ita major inferretur justus timor ac impulsus, & ne alias ob exiguitatem pœnæ, præceptum negligetur, cum Ecclesiæ ac divini cultus detrimentum, ex deduct. *per Menoch. de Arbitr. tit. tract. præsertim casu 180. & Tirac. isto tract. de pœnis temer.* Et de autoritate Præsidentis Chori, ut pœnas & multas imponere possit, ne ejus præcepta contemnuntur, *Rota decif. 610. in prim. apud Merlin. requirit. dec. 253. par. 6. recif.*

Neque absolum videri debere, quod pro ulteriori tempore successivo minor pœna comminata esset amissionis distributionum; Tum quia, præsupposito jam sequuto istius disciplinæ initio per sex menses, ulterioris temporis progressus, potius exercitium ac majorem perfectionem, quam profectum faciliorem respicit, ideoque negligentia non est adeo præjudicialis; Tum etiam, quia hæc posterior comminatio ad certum tempus restricta non est, sed indefinita; Illaque licet super burfali interesse minor, attamen gravis censenda videtur, utpote quamdam præferens notam ac pœnam personalem, quam Canones & Sac. Concil. Trident. præparatoriam gravissimæ ac ordinariæ pœnæ privationis beneficii, occasione non resistente censuerunt, ut per Sac. Concil. Trident. *sess. 24. de Reform. cap. 12. ubi Barbof. in annotat. plura colligit num. 70. & supra ad discurs. 77. ubi de non resistibus.*

Ad secundum, quod coactione temporis advertebat Sac. Concilio Viennensi registrato in *Clementina secunda de aiat. & qualis. & Sac. Concil. Trident. sess. 22. de Reform. cap. 4.* Responsum fuit, quod Concilium Tridentinum loquitur de susceptione Ordinum, ut etiam Viennense innovatum, ideoque controversus casus remanebat extra Conciliarem dispositionem, in terminis alterius *Clementine prima eodem tit. ubi nullum præfixit tempus, quod proinde remanet sub Episcopi vel Prælati arbitrio, pro locorum temporum, & personarum qualitate regulando.*

Ac ulterius, præfixatum Concilium Viennense, à Tridentino innovatum, ne dum pœnam burfalem, sed etiam aliam adiecit privationis vocis in Capitulo, sic ut etiam remanentibus aliis pœnis à Sacris Canonibus

Inflictis, ac propterea Superioris arbitrium præclusum non remanet.

Et quamvis modernus Auctor Monet, de distribut. par. 2. quæst. 19. num. 35. & seq. dicat, quod provisi de Beneficiis, debent saltem iuxta annum se idontos docere, attamen loquitur de proprio iudicio, & ex quadam congruentia, ideoque ejus dictum aptum non est, Episcopo rationabile arbitrium restringere, cum id Sacris Canonibus, vel Conciliaribus & Apostolicis decretis tantum concessum sit; Ac etiam quia ipse dicit, ut provisi debeant se idontos præstare; quod supponit jam perfectam disciplinam; Præceptum vero continens breviorum terminum sex mensium, percutit potius quoddam initium seu præparationem, ut Beneficiati docere debeant se didicisse, seu discere; Magna etenim contumacia Beneficiati videtur, qui monitus per sex menses, parere negligit, ideoque calus à præfatis Decretis Conciliaribus omnino extraneus videtur.

Ad tertium questionis caput, quod decretum esset, ut penæ, ac etiam distributiones amittendæ per negligentem edicere tantum, applicari debeant aliis in Choro serviensibus ac bene plallentibus, quæ si quod advenisset decreto Concilii Trident. de Reformat. sess. 22. cap. 3. & declarationibus Sacre Congregationis, & decisionibus relatis per Barbof. in Colect. ad idem cap. 3. sess. 22. num. 5. Respondebatur ita statutum esse ex dispositione, vel ratione ejusdem Concilii Tridentini sess. 24. de Reformat. cap. 21. per quod præcise demandatur distributionem accretio serviensibus, prohibita etiam voluntaria condonatione, vel remissione; Præfatum autem alterum decretum sess. 22. cap. 3. non loquitur de massa distributionum in genere inter Beneficiatos, vel Canonicos pro ratione servitii distribuendi ut sunt distributiones, de quibus agebatur, sed de illa deductione tertie partis fructuum, quæ à præbendis Canonicarum, vel Dignitatum ibi demandatur, & sic in casu diverso, ut ita conciliando habetur apud eundem Barbof. dist. cap. 3. sess. 22. num. 5.

Et ulterius, etiam isto casu Sac. Conc. mandat applicari Fabricæ Ecclesiæ, vel alteri pio loco arbitrario Ordinarii, absque prohibitione, ut alijs bene infectis beneficiis applicari non possint, ideoque ubi Ordinarius videatur pro Ecclesiæ servitio, ac divini cultus augmento, hanc applicationem facere, ita cum majori præmio alienando ad hanc disciplinam Ecclesiasticam, colendam, divinamque psalmodiam bene recitandam, non videtur id prohibitum esse, cum satis pium ac laudabile opus sit. Ponderando quod magis expediret Episcopo, hujusmodi applicationem facere pro fabrica Ecclesiæ, pro se ipso exonerando ab onere, quod circa eam foret incumbere posset, ac propterea dum proprium interesse negligit, dicendum est, quod ita servitio Ecclesiæ & divino cultui expediret.

Propositio autem, & ubi certa distributionum taxa descripta est, non interit ius accrescendi, percutit casum, ut intervenientes non possint de iustitia ab Episcopo, quamvis invito, prætere de hujusmodi applicationem, non tamen quod ea prohibita sit pro illo arbitrio, cui Sac. Concil. totum remittit, ita bene regulato, nedum ad alienandum, ut supra, bene servientes, cum hoc majori præmio, sed etiam, ut ita major reddatur poena & afflictio segniorum & inobedientium, videndo æmulos cum eorum emolumentis impingui, quod utique majorem præbet stimulum addiscendi ac proficiendi, potissimè quia istud Collegium Confortialium distinctam habet massam à patrimonio Ecclesiæ & Capituli.

Ad quartum questionis caput super distinctione faciendâ, inter eos, qui ratione off. ii. magis vel minus frequenter choro interesse debeant. Respondebatur quod præceptum addiscendi tantum erat generale

super disciplina, quæ omnibus indefinitè Incumbit, juxta ejusdem S. Congregationis oraculum; Major autem vel minor assiduitas in Choro, vel necessitas aliqua officia peragendi, percutit arbitrii regulacionem, super majori vel minori sufficientia & idoneitate, ut in illis, qui majora habeant munera divinorum, major continuatio in addiscendo tantum, majorque professus desideretur, in aliis vero minor, pro iudicio & prudentia petitorum in ista Ecclesiastica disciplina, cum quorum interventu examen statutus temporibus fieri debeat, ad effectum dignoscendi profectum rationem, vel respective minorem.

Demum quoad differentiam scutorum auti vel monetæ, cum supplex libellus, super quo prodiit Sacre Congregationis oraculum, loqueretur de scuto, quod est vocabulum æquivoecum, æque apum convenire illis monetæ, ac illis auri; In edicto verò adhiberetur terminus aurorum, qui juxta diversam latinam elocutionem, etiam scuto monetæ congruere solet ac potest ex deductis in Fœderien. disc. 68. de Legat. Hinc dicebatur, quod imitatio illi recetur edictum adversari oraculo præfato, atque ad hujusmodi dubitationem tollendam, quod id poterat declarari.

FVLGINATEN. PAROCHIALIS,

Inter DATARIAM.

Et CARDINALEM SABELLUM

Votum in Congregatione particulari, cum resolutione, ut infra.

De reservatione ex capite Conclavistatus, an excludat indultum, vel excludat etiam regulam 32. de consensu Cardinalium, quinam sint conclavisti, in quibus idem procedat, Et an dicta regula 32. locum habeat in Parochialibus.

SUMMARIUM.

1. Falli series.
2. Alii sunt Conclavisti, & alii Dapiferi.
3. De differentia inter indultum Cardinalium conferendum reservatum, & regulam 32. de consensu.
4. An regula 32. locum habeat in Parochialibus.
5. De articulo principali super qualitate reservationis ratione Conclavistatus.
6. Quod in hoc operetur Constitutio 59. Urbani VIII.
7. De operatione dilectionis vel.
8. Argumentum superfluitatis debite.

DISC. CXLII

VAcata Parochiali Ecclesia S. Joannis pro Flamma, Fulginaten. Diceretis per obitum Francisci Germani, qui fuerat familiaris Cardinalis Sabelli, ante verò beneficii adeptioem fuerat Dapifer alterius Cardinalis in eo Conclavi, in quo per mortem Urb. VIII. creatus fuit Pontifex Innoc. X. Cumque per Ordinarium denuntiatus fuisset in concursu habito ad formam Concilii Trid. magis idoneus N. orta est in expeditione provisionis faciendæ per Datariam dubitatio, an ad formam regulæ 32. requireretur, necne consensus dicti Cardinalis Sabelli Patroni, quare per Innoc. XI. deputata fuit particularis Congregatio quinque Prælatorum, inter quos fui Ego pro decisione præfati dubii, quod resolutum fuit pro Cardinali, super necessitate scilicet præfati consensus, atque resolutio de concordi voto prodiit potius ex motivo facili per Scribentes hincinde non tacto, quod scilicet dictus Franciscus non fuerit Conclavista, de quo loquitur Constitutio 59. Urb. VIII. quæ ut infra dubitandi causam præbat, sed fuisse Dapifer, & de quo Constitutio non loquitur, ob magnam differentiam, quæ viget inter Conclavistas & Dapiferos clarè comprobata

probatam ex discretivo modo concessionis privilegio-
rum, & quia Papae non ingrediuntur conclave,
neque in eis discedunt illi requisiti, quae requiruntur
in Conclavistis enunciata, *disf. 3. in relatione Curiae*, &
per consequens, ubi etiam dicta Constitutio induceret
illam privilegiam & perpetuam reservationem, de
qua infra, cum restrictione indultum & regulae,
adhuc tamen exorbitans, & inductiva novae servitu-
tis intelligi debet in suo proprio & stricto sensu de
veris Conclavistis, ac propterea articulus disputatus
in infra allegandis decisionibus remanet indeci-
sus.

Ac etiam ubi ageretur de Conclavista, ut satisficeret
illis Praeclatis, qui consuetum famularum literarum deci-
sionum & auctoritatum abique alio discursu vel ratio-
cinio Prohibentur, advertebam Ego, quod si deci-
siones & auctoritates in litera actendi deberent, adhuc
decisiones, de quibus infra, non pertinebant casum,
quoniam ille loquutor de indulto Cardinalitio ad
eff. cum collationis, in praesenti autem agitur so-
lum de consensu ex regula 32. ob magnam differen-
tiam, quae dignoscitur inter unum casum & alterum;
Indultum etenim consistit maiorem exorbitantiam
ratione maioris praedicti Papae, eiusque Datae, &
dum illud jus conferendi, quod secluso indulto ad
Papam, ejusque Datae pertinet, ita transiit in
indultarium; Potissimum hodie post dictam Consti-
tutionem 59. Urbanam, per quam receptum est hujusmo-
di indulta in morte delegationem potius, quam
remotionem obitualem juxta frequentes apertius enun-
tiationes; Regula vero operatur quid minus, dum collatio
adhuc fit per Papam, & Datae, potissimum vero,
& clarius, ubi agitur de beneficiis curatis, quae juxta
dictam formam Conciliarem providentur per consen-
sum, dum tali casu consensus remanet potius ceremoni-
alis & honorificus, juxta distinctionem de qua
infra.

Ponderando etiam in idem, quod restrictio indul-
torum emanata à pluries enunciatis Constitutionibus
Gregorii XIV. & Pauli V. non legitur in hac regula,
quae solum excipit certas reservationum species, ac
propterea in reliquis finitur regulam, potissimum dum
illa renovatur per quemlibet Pontificem, ideoque pos-
terior est omnibus Constitutionibus hucusque prodi-
tis, & praesertim dicta Constitutione 59. Urbanam, ex
qua dubitandi ratio revolvitur, ideoque notabilis
dignoscitur differentia inter unum casum & alterum.

Examinatus verò ex professo non fuit articulus, an
dicta regula 32. locum habeat in parochialibus; Quo-
niam Scribentes hinc inde concorditer procedebant
cum *disf. 227. Coccin.* quae circumfertur in materia
magistralis, & in qua sumatur adhuc regulam intrare,
cum notabili tamen distinctione inter beneficia
curata, & non curata, ut in non curatis consensus
redoleat speciem provisionis, quae fiat arbitrio Cardi-
nalis Patroni, quoniam ipse potest eligere magis
unam, quam aliam personam, imò personae quoque
ad favorem alterius personae huius gratia provisionem
gravare, adeo ut consensus revera spectato eff. cum
equipolet provisioni, in curatis verò consensus dicen-
dus venit potius ceremonialis & honorificus, utpote
restrictus ad illam personam, quae in concursu prae-
lecta sit per Ordinarium, juxta dictam formam Con-
cilio, adeo ut non possit variare personam praelec-
tam, ac propterea est consensus potius coactus, qua-
tenus illum dare vult. Atque exinde provenit, quod
ut plurimum ille non solet intercedere, quia Cardi-
nales non curant, istique est error Expeditorem
& Officialium Datae, qui procedentes cum
sola praxi de facto, opinantur quod consensus
in parochialibus non requiratur ob diversam ob-
servantiam remanentem à dicto facultativo non
ultra.

Quinimo aliquis ex congregatis pro ratione dubi-
tandi motivabat, quod praefata distinctio neque sub-
sistere videretur, sed indefinita regula in curatis etiam
locum habere deberet cum libertate consensus abique
restrictione, quasi quod per regulam derogaretur Con-
cilio Trid. quod in hoc ab aliis Conciliis generalibus
distinguitur, ut non requiratur derogatio expressa &
specialis, sed veniat sub non obstantibus & derogato-
riis generalibus, ut advertitur in *annot. ad idem Con-
cilio Trid. in principio*, & alibi pluries; Verum adverte-
bam probabilius videri contrarium, quodque merito
praefata distinctio recepta sit, quoniam tunc argumen-
tum procederet, quando urgeret incompatibilitas, vel
fatuitas, quod scilicet regula ita remaneret inutilis,
ac sine operatione: Secus autem, ubi cum hac dis-
tinctione remanet utrique legi consilium, cum omnis
intellectus capiendus veniat per evitanda correptione,
vel derogatione, etiam contra probatam praxim in aliis
regulis inducunt reservationem realem, vel per-
sonalem, seu localem, aut illam temporis ratione men-
sioni ad favorem Papae, aut Datae, quoniam quavis
dictae regulae, & praesertim octavae, seu nona mensura
habeant amplissimas derogationes, adhuc tamen in
parochialibus Papa se agnoscit obligatum ad obser-
vantiam hujus legis Conciliaris, sive quae facultatem
restitutionem habere ad personam praedictam in concursu
per Ordinarium, quod notissimum est & expressè
hic legi derogare: Igitur multo magis id dicendum
est in collatore in sacro, & in hac regula habente mi-
norem derogationem.

Quatenus verò pignetur ad praesentem, pro quo
revera Cardinalis Patronus curavit obtinere deputa-
tionem istius Congregationis, ut scilicet ita per
istius resolutionem aperiretur aditus impugnandi
infra scriptas decisiones Rotae propositas super provi-
sionibus factis ab eodem Cardinali tanquam titu-
lari ejus Ecclesiae, seu Diaconis super qualitate
reservationis resultantis à vero Conclavistatu, an
sit perpetua, & operetur, etiam in beneficiis, quae
per Conclavistas obtineantur post mortem Pon-
tificis in illo Conclavi creati, vel potius ad illas
reservationis resultantis à familiaritate, illa duxit
durante familiaritate, ea non dissoluta per mortem
Papae remanant solum affectu in beneficiis obtentis
ante familiaritatem, vel ea durante, non autem
postea.

Dubitandi ratio resultat à Constitutione 59. Ur-
bani VIII. illa namque seclusa, quamvis hodie
receptum sit, quod Conclavistatus, causat reserva-
tionem non cadentem sub indulto Cardinalitio,
juxta *de iustis. Seraphin.* quae circumfertur in ma-
teria Magistralis prodita in controversia cum altero
Cardinali Sabello, & *quid Spad. consil. 16. lib. 3. quod
Coccin. de iust. 1059. num. 13. & seq. Barbof. de Epis-
copo alleg. 57. num. 107. & alios communiter*; Atamen
ut patet ex dicta decisione *Seraphin.* & aliis, id pro-
venit ratione familiaritatis Papae, quae absorbet ac
suffocatur aliam familiaritatem Cardinalis, juxta natu-
rale exemplum Solis, cujus lumen absorbet illud lunae
& stellarum, ut pluries in praecedentibus advertitur;
Non potest autem hac familiaritas ficta, & privile-
giaria, quae resultat à privilegiis, quae concedi solent
Conclavistis per Pontificem in eo Conclavi creatum
plus operari, quam operetur familiaritas vera &
effectiva, ideoque cum ista operetur hanc majorem
reservationem solum in beneficiis obtentis ante
ea, vel ipsa familiaritate durante, non autem in
illis, quae obtineantur post mortem Papae, & sic
post dissolutam ac cessatam familiaritatem, quae so-
cietas ad instar dissolvitur per mortem unius ex
sociis, ut sup. *disf. 5.* & in aliis, exinde planum rema-
net, quod seclusa dicta balla Conclavistatus nil ope-
ratur in beneficiis obtentis post mortem Pontificis in
Conclavi creati.

Et

Et quamvis per Scribentes pro Dataria diceretur quod ista familiaritas, quæ resultat à Conclavistatu, non sit cum persona Papæ in eo Conclavi creati, sed potius cum Sede Apostolica, quæ nunquam moritur, ideoque non datur dicta dissolutio per mortem. Attamen advertebamus istam esse planè meditationem nullius juris vel rationis fundamentum iuxtam, quoniam antiquam Pontificem introducerent hunc usum concedendi Conclavistis privilegia, inter quæ est istud familiaritatis Papæ, nulla aderat reservatio, nisi illa, quæ resultabat à familiaritate Cardinalis, cum quo Conclavista intrabat in conclavem, & per consequens dici non potest, quod esset familiaritas Sedis Apostolicæ, pro cuius servitio fit electio Summorum Pontificum, quoniam sita esset ab ipso initio introductionis Conclavis, vel introductionis reservationum, a se esse d. n. ista reservatio; Et tamen in dicta d. c. 1251. *Scrapiola*, quæ est in materia originalis ac imaginabilis, firmatur, quod hæc species reservationis provenit à præfata moderata privilegia familiaritatis, & merito, quoniam in Officialibus recentibus in *Extrav. ad Regimen*, & similibus verificatur, quod sint Officiales & Ministri Sedis Apostolicæ, cui congruit habere Ministros & Officiales, sub quorum genere veniunt etiam Cardinales, ipseque Papa, sed non congruit habere famulos, cum sit corpus inanimatum, quod non indiget famulatu personali.

Alimentum itaque inspectionem super dicta Constitutione, Scribentes pro Dataria constituebant principale fundamentum in Rote decisionibus proditis contra eundem Cardinalem Sabellum tanquam indulgentem in *Romana Canonica* quoniam 4. Aprilis, & 27. Iunii 1672. coram *Albergo*, & cum quibus proceditur in *Neapolitana Beneficiis* 18. Maii 1673. coram *Rondanino*, in quibus decisionibus firmatur, quod per dictam Constitutionem §. 9. Urb. inducta est quedam reservatio personalis & perpetua in Conclavistis, dum isti ponuntur tanquam discreti à familiaribus cum dictione *vel*, quæ ponitur inter diversa; Ponderando etiam, quod sicut nobilitas & civilitas, alique exemptiones, privilegia & prerogative, quæ Conclavistis conceduntur, sunt perpetuæ, atque durante ipsorum Conclavistatum persona durante, & non cessant per mortem Papæ, qui privilegia concessit, ita pariter perpetua & personalis esse debeat hæc reservatio. Ac etiam ponderando, quod si Conclavistarum reservatio esset ratione familiaritatis, superflua remaneret eorum expressio, dum venient sub nomine vel genere familiarium, & tamen non solum in ipsa Constitutione, sed etiam in indultis melioribus postmodum concessis, præsertim Cardinalibus Nepotibus, ponuntur tanquam discreti cum dicta distinctione disjunctiva *vel*, potissimum quoque fundamentum constituendo tanquam reservata beneficia Conclavistarum, etiam mortuo Papa.

His tamen non obstantibus per modum discursus potius, quam determinationis ac formationis maturi iudicii pro veritate, utpote extra casum questionis, dicebam, ut aliquæ Congregationis meo sensui adhererent, aliis vero impoſtantibus in sola auctoritate decisionum, vel in eadem formalitate licet, in qua decisione singulariter contrarium videtur probabilius, quodque nunquam intentionis fuerit Pontificis in ea declaratione non solum felicitate extensa, inducere de novo istam novam speciem reservationis, quæ sit fortior, magisque privilegiata, quam sit illa veteris familiaritatis ipsiusmet Pontificis, quoniam dicta declaratio alium omnino diversum habuit finem, quem principaliter ad invicem prodiit, destruendi scilicet decisiones, tunc editas super puncto, de quo *supra* dicitur. & §. 99. an indultum Cardinalium suffragetur Capitulo habenti simultaneam, vel aliis inferioribus aliquam participationem habentibus cum Cardinalibus Indultarius in collatione beneficiorum; Ac

propterea Conclavistæ incidenter vel positive enuntiantur, non autem ut de novo induci voluerit nova, & exorbitans reservatio, ut evidenter ipsius Constitutionis vel declarationis contextus ostendit, ac etiam evidentiis comprobatur ratio, quoniam cum Conclavistatus per se non sit dignitas, vel officium productivum reservationis, sed eatenus istum operetur effectum, quatenus annexam habeat sictam & privilegiativam familiaritatem Papæ, ut supra; hinc sequitur nullam rationem suadere, quod fictio superet veritatem, quodque magis qualificati essent Conclavistæ Cardinalium, quam veri aulici & familiares ipsiusmet Papæ longe magis privilegiati, & qui in Curia ac in palatio longe maiorem faciunt figuram, ut cuique patet ad sensum; Ac etiam quia si Papa id in animo habuisset, probabiliter ex professo per viam novæ formalis Constitutionis adegisset, non autem ita obiter, & per viam declarationis, vel decisionis articuli dubii & disputabilis ac propterea probabilius videri dicebam, quod expressio Conclavistarum post familiares Papæ facta esset gratia maiore declarationis casus magis dubitabilis, ad tollendum nempe non improbabile dubium, an sub nomine vel genere familiarium Papæ venirent solum veri & actuales, non autem isti ficti & imaginarii, nil obstante dictione *vel*, regulariter disjunctiva, & poni solita inter diversa, quoniam perpetuo ineptiam redolent in iudicando immorari in hac superflua licet, & in sensibus, & significationibus grammaticis verborum, cum potius attendi debeat substantia veritatis, atque veritabilis voluntatis, ut nimium frequenter in omnibus penè materiis advertitur & præsertim *disc. 32. de iudic. & in opus. styli*; Potissime verò, quoniam dictio *vel* non semper habet dictam significationem, disjunctivam, sed recipit interpretationem à subiecta materia, cuius ratione quandoque resolvitur in conjunctivam, & quandoque in explicativam, seu declarativam, ut pluries advertitur sub diversis materiis, & præsertim *disc. 44. de Fidei commissis. & alibi*; Atque ita responsio remanet alteri fundamento deducto ab indultis posterioribus, ac etiam motivo superfluitatis, cuius argumentum nimis debile in iure reputatur, cum sufficiat talis qualis effectus. etiam ille aliquibus maioris declarationis, ut *apud Ostiensem, decis. 144.* & in aliis casibus editis in casu, de quo *disc. 33. de Fidei. & alibi*. Et quoad observantiam illa in facto negatur univoca cum scientia & patientia Interessatorum; Ac propterea non videatur attendenda iuxta deducta *disc. 21. de iudic. & alibi*.

Motivabatur per aliquos, quod in eadem Constitutione seu declaratione disponitur, ut perpetuo etiam per successores Pontifices huiusmodi beneficia privativè ad indultarios conferri deberent, sed istud videbatur nimium leve motivum, quoniam id intelligendum venit discretivè, singula singulis congruè referendo, & in suis respectivè casibus, præsuppositis terminis habilibus, alias etenim etiam in familiaribus idem dicendum veniret, quod contrarium est verius, ut supra.

ROMANA BENEFICIATUS SANCTI PETRI

VOTUM.

In casu disputato in Congregatione particulari disputata.

De familiaritate Papæ an, & quæ cessare faciat indultum Cardinalis; Ac etiam quando dicatur a se vacatio apud sedem, quæ idem indultum cessare faciat. Et an regula 32. de consensu intret in casu vacationis apud sedem.

SFM

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *De inscriptionibus can. a.*
- 3 *An scriptor litterarum S. Officii sit officialis, & familiaris Papa.*
- 4 *Distinguuntur species familiaritatis Papae.*
- 5 *Quoniam familiaritas excepta sit ab indulto.*
- 6 *De vacatione apud sedem non cadente in beneficiis.*
- 7 *De limitatione quando vacatio sequatur per obitum Curialis.*
- 8 *De ratione dubitandi.*
- 9 *Solutio dubitationis, & quae sine officio vel munia prodesset curialitatis.*
- 10 *Quamvis iudices, Causidici, Notarii, & alii forenses in Urbe non sint Curiales.*
- 11 *De regula 32. de consensu, an introet in casu vacationis quae sit.*
- 12 *Familiaritas Papa absorbet, atque cessare facit familiaritatem Cardinalis.*
- 13 *De eadem de quo n. 11.*
- 14 *Observantia in ambiguo est descendendum.*

DISC. CXLII.

1 **V**Acato de mense Aprilis 1676. beneficiatus Basilix Vaticanæ per obitum Jo. Baptisæ Hossioni, qui per multos annos fuerat Secretarius Cardinalis Barberini, cum ad istum tanquam Ieniotem Cardinalem Sac. Congregationis Sancti Officii spectaret scribere litteras in negotiis pertinentibus ad dictam Congregationem, seu Tribunal S. Officii, ac propterea in dictis litteris conscribendis ab anno 1671. usus esset opera dicti Jo. Baptisæ, qui propterea in manibus P. Commissarii dedit solitum juramentum super secreto retinendo, ac etiam exinde usque ad obitum potitus est stipendio mensuario futurorum tredecim, & tertia parte alterius scilicet mense, hinc oritur est questio inter Datarianam, & præfatum Cardinalem tanquam reservatium juris conferendi beneficia reservata dictæ Basilicæ, an ad ipsum Cardinalem spectaret collatio, quam jam fecit alteri familiari, vel potius ad Datariam, atque desuper deputata Congregatione particulari quinque Prælatorum, quorum unus Ego sum, in congressu desuper habito sub die 14. Octobris 1677. dilata fuit resolutio cum restrictiva, ut strictè videtur, an introet reservatio ratione vacationis apud sedem.

In hac autem disputatione duæ fuerunt inspectiones, una super jure conferendi ratione indulti & altera quatenus indultum non suffragaretur, an saltem intraret regula 32. de consensu.

Quatenus pertinet ad primam, cum Cardinalis indultarius habeat pro se regulam generalem cum amplissimis, ac insolitius facultatibus conferendi omnia beneficia vacantia per obitum quorumvis officialium, & familiarium, ut patet ex iis, quæ in plevisque Rotæ decisionibus habentur de hoc individuo indulto, & præsertim de c. 4. & 174. par. 12. rec. & in aliis infra recensitis; Hinc punctus est in exceptionibus in eodem indulto contentis, quarum duæ ad rem faciunt, una ratione familiaritatis Pontificiæ, & altera ratione vacationis apud sedem.

Super prima specie reservationis ex capite familiaritatis Pontificiæ, magna fuit inter Scribentes hinc inde altercatio; Siquidem Scribentes pro indultario dicebant, quod istud munus scribendi litteras præfati Tribunalis dicendum venit accidentaliter annexum muneris secretarii domestici dicti Cardinalis, qui ob sibi superveniam hanc incumbentiam usus est opera ejus Secretarii tanquam familiaris, ac privati amantissimi, atque eo quod ipse in litteris se subscriberet, atque aliquando foret signum officialis, vel ministri Tribunalis, à quo dictam mensuram mercedem recipit

tanquam præmium laboris in scribendo eo modo, quo in quolibet copia contingit, ut propterea ad aliquod officium inserti non possent, & nihilominus, quanto istud adesset, cum sit dicti Tribunalis, à quo salarium solvitur, non autem Papæ, qui illum in rotulo ejus familiarium descriptum non habet, idcirco ad Pontificiam familiaritatem nullatenus inferri potest nil obstanti juramento secreti, quoniam istud etiam ab Auditoribus, & amantissimis Cardinalium hujus Congregationis præstatur, sed non per hoc isti dici possunt, vel debent officiales Tribunalis.

Econverso autem Scribentes pro Dataria mordicus insistebant in eo, quod hic tanquam Secretarius, vel Scriptor litterarum Tribunalis, atque ab eo stipendiarus dicendus esset verus ejus officialis, ac minister, vel famulus, quod est idem, ac familiaris, & per consequens, quod esset familiaris Papæ, cujus est Tribunal, quod ejus nomine à Cardinalibus, aliisque ministris regitur in rebus directè ac propriè supra omnes alias ad ipsum Papam pertinentibus ex deductis in relatione *Romana Curia disc. 14.*

Id autem ad evidentiam probari dicebunt ex pluribus, quæ simul juncta tem in claris ponent; Primo nempe, quoniam in juramento ut supra præstito in manibus Patris Commissarii non dicitur, quod id ageret tanquam Secretarius domus ejus dicti Cardinalis, & pro solo secreto, sed de fideliter inferendo in officio Secretarii, vel Scriptoris litterarum Sacre Congregationis, ac etiam jurat de secreto servando, unde propterea dicitur ita esse in claris, utpote in verbis expressis ex vulgari regula Textus in *Lille, an ille off. de leg. 3.* Stant tamen simul, quod istud sit officium, seu ministerium ipsius Congregationis, & istum quod providetur per Cardinalem seniores, qui illud conferat gratia majoris confidentiæ, ac majoris commoditatis ejus Secretario domestico, quem ita semper habeat promptum, & opportunum, & magis confidentem eodem modo, quo aliquando contingit in Cardinali Penitentiario, qui deputat in procuratorem, vel in Scriptorem Breviarum Penitentiariæ ejus Auditorum, vel Secretarium domesticum, qui utrumque munus exerceat, quoniam non per hoc ille dicendus non est officialis Penitentiariæ.

Secundo, consequutivè, & in claram comprobationem antecedentis, quod in mandato directo banco pro solutione mensuorum stipendiorum officialium Tribunalis subscripto ab eodem Cardinali Barberino seriatim describuntur septem Officiales, nempe Allector, Commissarius, Fiscalis, Summistæ, Secretarius, Notarius, & Archivista.

Tertio, quoniam in mandato expediendi gratis per Alexandrum Septimum concessio Joanni Baptisæ Ferrario prædecessori in hoc munere ille nunciatur Familiaris Cardinalis, & Secretarii inquisitionis, illoque respectu mandatum sibi conceditur. Quamvis enim istud argumentum solum, & deper se non sufficiat, quoniam de facili huiusmodi gratia fieri solent ob modicum præjudicium *ut disc. 651. par. 4. diversè* atque à me advertitur *disc. 101. de Ben. in Sum. plen. attamen est admitticulum considerabile, cum aliis junctum.*

Et quarto, quoniam ita verificatur requisita familiaritatis veræ, seu veri famularis, & ministerii, quod scilicet quis perpetuo, seu pro majori parte vite sit addictus servitio, atque habeat stipendium annuum, vel mensuram, cum quo vivat, quæ requisita ita verificari dicuntur.

Quamvis autem ex his demonstrationibus certa videatur qualitas familiaritatis, seu famularis Tribunalis; Attamen ad istam præsentis inspectionis iste labor videtur inanis (quamvis tamen proficius, & opportunus esse videtur pro altera inspectioe vacationis apud sedem ut infra) quoniam duplex familiaritas Papæ consideranda, (scilicet distinguenda est, una nempe privata, & domesticæ ejusdem Papæ, tanquam patris familias

in

patris familias in illis, quæ concurrebant servitium ejus personæ; & altera est illa familiaritas publica, & officiativa Papæ tanquam Papæ, & Sedis Apostolicæ, ejusque Congregationum, & Tribunalium, quæ considerantur in omnibus officialibus, & ministris Sedis Apostolicæ ab ea stipendiariis, vel saltem recognitis cum aliqua portione panis, & vini; Quicquid autem sit de hac portione specie ad effectum reservationis resultantis à regula *quarta*, & sequentibus, quæ dicitur reservatio ratione familiaritatis, & quæ juxta Consilium Pauli III. sufficiens etiam sita, seu privilegiativa ex deductis *supra d. sc. 3. & in a. iis pluribus locis eodem tit.* Attamen ad effectum exceptionis, de qua supra in indulto contentæ, nullatenus ista species familiaritatis attendenda videtur, sed solum domestica de prima specie, ne alias detur in Papa, qui indultum concessit, manifesta contradictio, sive quod indultum ejusmodi concedere voluerit, dum conceditur facultas conferendi beneficia vacantia per obitum familiarium predecessorum, & successorum Pontificum, ac etiam Sedis Apostolicæ Notariorum, Subdiaconorum, Acolutorum, Cappellanorum, Abbreviatorum, Scriptorum, Nuntiorum, Gubernatorum, Collectorum, & Subcollectorum, & quorumcumque aliorum Sedis Apostolicæ officialium, qui sine dubio ex dictæ Consilium Pauli III. aliisque subsequenibus juxta deducta *d. i. d. sc. 3. & seqq.* sunt familiares juxta secundam speciem; Igitur per necesse exceptionis intelligenda est de familiaritate privata, & domestica Papæ, tanquam patris familias in concentibus ejus personæ servitium, ut bene in puncto hujus indulti *d. 1. a. n. o. & seqq. d. dec. 1. 74. par. 12. rec.* atque in hoc finimus omnes concordet.

Quo verò ad alteram speciem vacationis apud Sedem per obitum possessionis beneficii in Curia, & ad quam, ut supra stricte, ac taxative restricta est difficultas, dicebam, atque alii tres ex quinque Prælati Congregationis non adhererant voto; quod licet sola mors in Curia non causet istam speciem reservationis in illis beneficiis, quæ sunt in ipsa Urbe, sive in illi Civitate, in qua Curia residet, adeo ut non sit privilegium particulare beneficiorum Urbis, sed in eis id accidentaliter sequitur ex quodam tamen accidenti, quod est quodammodo fixum, & invariabile ob residentiam Papæ, ejusque Curie in ista Civitate; Idque ex congrua ratione, quod residentia Curie non debet esse præjudicialis juxta dispositionem Textus in *exp. præfati 34. §. sanè de præb. in 6. ubi Gloss. dictam rationem assignat*; Attamen id non procedit, quando in possessore beneficii concurrat qualitas Curialitatis, ut licet licet probat ipsemet Textus *ibi non aliter incl. d. n. r. statuto, quoniam Curialis effectus amittit, & ibidem occasione Curia moraretur, atque cum hoc sensu procedunt DD. tam antiqui, quam mediæ, & modernæ, ac perpetuo processit Rota, adeo ut in his similibus questionibus nulla super hoc puncto habita fuerit disputatio, utpotè in casu jam expresse deciso per legem, sed ea solum semper fuit super facta, nempe super ista qualitate Curialitatis, an adesse, necne, ut patet ex auctoritatibus, & decisionibus, quæ referuntur in *d. Ba. de. c. 14. & 174. par. 12. rec.* in quibus individualiter agitur de hoc eodem indulto occasione alterius beneficiarii ejusdem Basilicæ, ac etiam occasione alterius beneficiarii similis in alia Romana beneficiatus Sancti Petri 16. Julii 1674. coram Vicecongre.*

Unus tamen in diversâ fuit sententia, idque ob quoddam ingeniosum quidem, sed non subsistens argumentum, quod occasione dedit dilationis, ex eo quod illa apud aliquos, non tamen apud me aliquam fecerit impressionem. Dicebat enim ipse, quod ista reservatio, vel est localis, vel est personalis ratione officii possessoris, neutra verò in præfati inrabat, quoniam localis ratione obitus in Curia non capit ista beneficia ipsius Curie, seu Urbis in supra; Personalis verò ratione officii cadit sub indulto, dum reservatio ubi

officium, sive sit ratione sive familiaritatis Papæ, sive ex dispositione *extravagan. ad regimen*, aut ratione prothonotariatus expresse tollitur per indultum, idcirco dici non potest vacatio apud Sedem, & per consequens, quod locus esse debet indulto.

Nullus tamen momenti dicebam esse hoc argumentum, quoniam postea Curialitate possessoris ejus, ut expresse decisum per dictam decretalem, ideoque ubi habemus legem expressam, & claram, quæ nulla indiget glossa, nullamque admittit disputationem, non intrant questiones, & argumenta quoniam de legislatoris potestate dubitari non potest deductis *d. c. 35. de indic. & est principium abolutum*. Fallacia quidem argumenti consistere dicebam in eo, quod istæ duæ qualitates, vel circumstantiæ localis, nempe Beneficii, & officii, si ministerii possessoris capereunt singulariter, & disjunctivè, quoniam potius capi debent conjunctivè, utpotè constituentes eam mixtum, qui longe diversus est à simpliciter, & sic quod officium in proposito attendendum sit, non tanquam officium productivum reservationis personalis ratione familiaritatis, vel prothonotariatus ex Bulla Pauli III. juxta deducta *d. i. d. sc. 3. & alibi pluribus*.

Sed tanquam productiva venæ Curialitatis, quam non omnia officia producant, sed solum illa, quæ tale ministerium annexum habeant, ut potestesse officiales Curiam sequi teneant, atque in ea morari, ut bene ita distinguendo aliis copiose relatis habetur *d. d. c. 14. & 174. par. 12. rec.* quæ in hoc proposito dici merentur magistrales, ideoque non officii titulus de jure attenditur, sed ministerii de facto, quoniam genere minus advocati, vel Procuratoris, vel Solicitatoris, sive negotiorum gestoris, vulgo Agente, aut expeditoris Datarie, sive Auditoris Clerici Cameræ, vel alterius Prælati, vel Auditoris studiorum Auditoris Rotæ, cum similibus non importat officium in titulum emptium, vel gratuitum, sed importat nudum ministerium productivum tamen Curialitatis, quoniam pro eo oportet sequi Curiam quocunque illa vadat, ac morari in loco, in quo illa pro tempore sit, Et hic est casus indubitatus in minere, de quo agitur, quoniam omnes Congregationes Cardinalitice, præterim vero ista Sacre Inquisitionis, quæ qualibet hebdomada tenetur coram Papa, qui singulariter videtur esse ejus præfatus, ut in *d. i. d. sc. 14. in relati. Curie*, & sic per necesse tenentur in Curia, in qua de eorumque residere debet antiquior Cardinalis, qui literas subnubrit, & iste Secretarius subscriptor, qui eas consensit, unde Curialitas videtur indubitata.

Tunc etenim, ut advertitur *d. d. sc. 46. in rel. Curie*, ac etiam in alia relatione contenta in opere Italici idiomatis, cui titulus est *Il Diritto Vo gare* dici potest, quod hujusmodi officia vel ministeria Judicis, Notarii, Advocati, Procuratoris, Solicitatoris, Mandatarii, & similia non producant Curialitatem, quando illi stricte versentur circa Tribunalia particularia ipsius Urbis considerata tanquam una ex Civitatibus istius Principatus, prætendendo à Curia Papæ petinde ac si illa alibi esset, ut ex gr. super Tribunalia Vicarii, & Gubernatoris Urbis, & Capitoli, & similia, adeo ut tales Officiales, vel Causidici nullo pacto se ingerant in Tribunalibus Papalibus, seu Curie, juxta dictum Quoniam, de quo occasione questionis iuræ Curiores, & Mandatarios habetur in *mon. ad d. c. 35. de indic. & alibi*, quamvis et mixtura, & quodammodo confusio hujusmodi Tribunalium de facto idealis, sive difficiles ac ratio verificabilis videatur ista taxativa, & præfata restrictio à sola Tribunalia Urbis conficere in ratione particularis Civitatis; Sed quicquid sit de ista specie Curialitatem eorum est, quod in casu, de quo agitur Curialitas vera est inconvertibilis, quod iam hoc Tribunal est præfate papale, imò principatiale, ac primarium sunt omnes alias Congregationes, omniaque alia Tribunalia, & officia Romanæ Curie,

utpote in concenentibus Catholicam fidem, ac Religionem.

Quo vero ad aliam inspectionem regulæ 31. seu 32. de consensu Cardinalis patrum in beneficiis vacantibus per obitum familiaris Cardinalis, dicebam, quod ex præmissis resolabatur etiam resolutio negativa contra Cardinalem; Tum quia ipsa regula circa finem vers. *Declarari* expresse declarat, seu disponit, ut ipsa non intret in illis beneficiis, quæ ratione officiorum essent reservata, unde propterea habetur, quod ista regula videtur pedissequa indultui, quo non intrante in illis beneficiis, quæ essent ad Cardinales collationem, quatenus privilegiata reservatio non intraret, neque regula intrare debeat, ut adducitur decis. 634. n. 24. & seqq. par. 4. rec. tom. 3. & decis. 53. n. 7. & seqq. p. 16. Tum etiam quia stante familiaritate papa reclusivante à præfato munere Secretarii Sac. Congregationis S. Officii, exinde sequitur, quod per hanc familiaritatem Papa excludit & suffocata remaneret familiaritas Cardinalis iuxta deducta de ill. disc. 3. de benef. & in aliis eor. tit. pluribus, ideoque non verificatur requisitum reg. 31. Aique adhuc effectum profectus, & operativus remanet præfatus labor, quæ alias ut supra advertitur inhiat remaneret, & scilicet deficit deus considerandus veniat tanquam simplex Secretarius domesticus Cardinalis, vel potius tanquam secretarius, & officialis Congregationis.

Et quare cessante isto motivo cessare vel suffocare familiaritatis Cardinalis, quatenus pertinet ad alium punctum vacationis apud Sedem ratione Curialitatis junctæ cum obitu in Curia, intrare videatur consideratio, quod si ita esset, nonquam locus esset huic regulæ, dum ipsa familiaritas Cardinalis secum ferre videtur Curialitatem, quia Cardinalium præcipuum, ac proprium munus est residere in Curia, ut Papæ assistant, & tamen regula 32. seu 33. circa finem vers. *Et si apud Sedem Apostolicam*, præsupponit, quod etiam in casu vacationis apud Sedem requiratur consensus Cardinalis, decidendo solum quæstionem concursus inter collatorem, & patronum; Nihilominus videtur quod in casu istius vacationis in Curia, illa solum qualitas curialitatis ad hunc effectum non esset, quæ resultat ab ipsa familiaritate, ne deuit repugnantia, sive ne regula reddatur fatua, & elusoria, aique ita videtur, quod repugnantia esset, recteque intret conciliatio, non autem ut in casu veteris vacationis apud sedem ratione diversæ speciei Curialitatis intret regula.

Nimiumque ad præmissorum comprobationem conferre dicebam oblationem, quoniam in alia consimili vacatione, collatio facta fuit per Notarium, ex cujus parte quamplura similia exempla deducebantur ex vulgari, & quotidiana propositione, de qua disc. 21. de Induc. & alibi frequenter, quod in ambiguis quæstionibus observantia est magna interpretis, magnæque arbitra.

EADEM FERRARIEN. PRIORATUS.

De qua supra disc. 103.

ET DE EADEM MATERIA

Volunt.

SUMMARIUM.

- 1 Occasio scribendi.
- 2 De nova audientia danda adversus resolutionem.
- 3 De appropositi in fallo.
- 4 Ordinarius licet indultarius non dat in Commendam beneficia secularia.
- 5 Quid in hoc opereatur clausula omni modo meliori.
- 6 Quando ista clausula veniat subintelligenda.
- 7 De dilectione quod cadit in casu.
- 8 Quo etiam in casu Commendæ vacatio reguletur, ut nunc.
- 9 Quare in dubio contr. Datariam.

- 10 De colitur de quo num. 8. & quod conclusio respicit favore Datarie.
- 11 De circumstantiis facti comprobantibus ipsi provisi Apostolici.
- 12 De presumptione resultante ab observantia.
- 13 De initio non operante in beneficio ab aliquo tempore vocato ante indultum.
- 14 Quomodo indultum intelligi debeat.
- 15 De eadem quæstione de supra disc. 104. vacationis per promotionem ad Episcopatum, si diu est resistentio.
- 16 De moderna cautela, & praxi super ista vacatione.
- 17 De indulto non capiente duplicem reservationem.
- 18 An Episcopatus causet reservationem, vel effectum, & quare.
- 19 De reservatione ratione Nunciaturæ Apostolicæ.
- 20 De differentia in Cardinalibus absentibus inter concessionem brevi, & concessionem galat, & annui.

DISC. CXLIII.

Per motus impetitoris jam transierat discursus in illa causa editus pro veritate de tempore vacationis sedis papalis, de quo supra disc. 103. quando illa ad disputandum motum tractata redacta fuit, Cum enim ad plures menses post creationem Innoc. XI. ille peroratorum, de quo agitur, contulit Cardinali Roccio, e converso autem Cardinali Cerro indultarius illum prius contulit Urbano, etiam Cerro tunc fuisse Nepoti Præfato utriusque Signaturæ R. R. R. pro controversiæ decisione, ad evitandum litium infractus, ac sumptus in forma contentiosa in ordinariis tribunalibus, concorditer deputata fuit Congregatio particularis quinque Prælatorum, cum facultate procedendi summariæ, absque tela judicaria, & appellatione remota; Cumque sub die Octobris prodierit resolutio favorabilis Cardinali proviso Apostolico; Hinc occasio dedit gustare denuo de ista causa ex eo quod provisos ab indultario coram me tanquam Auditore Papa institerit pro nova audientia, quam visum fuit concedere ex aliquibus rationabilibus moribus, desistit tamen occasio ulteriori disputationis, quia concordia à me tractata dedit finem controversiæ.

In hac itaque revisione, licet incidenti, ac superficiali, non ad effectum efformandi iudicium decisivum, sed ad Præfatum effectum inspicendi, ad quem concedenda esset; nec ne nova audientia, ad quem effectum sufficeret talis dubitas, adeo ut dici non valeat pari adversus iustitiam claram, ubi præfatum agitur de unica resolutione in causa, in qua procedatur appellatione remota, adeo ut non superflua reparatio gravaminis in gradu appellationis iuxta stylum Rotæ; aliorumque Tribunalium ex relatis disc. 32. in relatione Curia, & alibi; Quoad ea, quæ facti sunt, competiti tunc processum fuisse cum duobus falsis præsuppositis; Primo nempe, quoad valorem, qui præsuppositus fuit scutorum septingentum, cum tamen de præfenti juxta locationes esset solum quatuor, centum circiter, quamvis præsupponatur, quod cum aptitudine, aique cum aliqua majori diligentia sit, vel possit esse major; Bene verum, quod hic error adrem nullus est consequentia; Tum quia deficit præsuppositum, quod esset Monasterium regulare, ut infra. & quo præsupposito retento intrat inspectio valoris ad effectum, ut fortior naturam Consistorialis; Tum etiam quia etiam de Monasterio ageretur, adhuc ista summa scutorum 400. eundem produceret effectum, & per consequens nil refert, quod major summa sit vera, necne.

Alterum fuit præsuppositum, quod istud esset Monasterium regulare Ordinis sancti Benedicti commendari solum, ex eo quod sequuta ejus vacatione, de anno 1531. per obitum Marfilii Pietrucci Archiepiscopi Theauri Urb. VIII. cum hic præsuppositio illud dedit in Commendam Cardinali Biberino, per cujus effectum illud dedit etiam in commendam Cardinali Urino,

Ursino, cuius obitus dedit causam huic controverſe, atque cum eodem præſuppoſito Cardinalis indulgentiarum per conſimilem commendam tunc providi; Permodum verò poſt Apoſtolicam provisionem, illa- que diſputatione pendente, comperta eſt huius præſuppoſiti erroneitas, quoniam prius iſta erat Eccleſia parochialis ſecularis, quæ ad inſtantiam Camilli Pierucci poſſeſſoris pro Gregor. XIII. de anno 1581. erecta fuit in dignitatem prioreatus, cum erectione vicariæ pro exercitio curæ animarum, atque ex reſignatione piaſarii Camilli de anno 1592. illum obtinuit dictus Marſilius nepos, qui poſtmodum de anno 1618. evaſit Archiepiſcopus Theatinus. Et per conſequens iſte error nimium eſt conſiderabilis, dum ita cõtiungunt omnia quæ dicta ſunt circa reſervationem à qualitate Monafterii regularis.

Hinc itaque prænotatis, eoque reſento præſuppoſito, quod ageretur de ſimplici beneficio ſeculari præſata priorali dignitate ſeu nuncupatione decorato; Ex parte proviſi Apoſtolicæ auctoritatis ad excludendum indultum quaſtor deducebantur fundamenta. Primò nempe quod proviſio commendam facta per indulgentiarum in commendam eſſet invalida ex defectu poteſtatis, quoniam Ordinatio loci non conceditur hæc facultas concedendi beneficia ſecularia in commendam, dum ipſe tenetur intra terminum ſex meſium à ſacris canonibus præſcriptum conſectere beneficia, et quæ de rectore providere, atque alias ſi locus devolutionis, concedere autem in commendam non eſt providere, ut habetur infra in tertio actoris fundamento, quæ controverſis puncto. Quamvis enim in indulto Cardinaliſ conſectendi beneficia reſervata, vel affecta, tam ſecularia, quam regularia dicatur, ut etiam commendata ceſſantibus commendis ſub eo comprehendantur; Attamen ſemper indultum loquitur de jure conſectendi, vel providendi, non autem de facultate commendandi præſcriptum beneficia ſecularia, quibus iſte terminus omnino incongruus eſt, ubi proviſio ſequatur in perſona Clerici ſecularis, cum uſus commendarum habebatur in monaſteriis, aliſque beneficiis regularibus, quando clerici ſecularibus dentur, non autem in ſecularibus, in quibus nullum adit obſtaculum ne eideſ Clerico ſeculari conferantur, atque huic fundamento præſupponitur quod innixa fuerint duo ex quaſtor votis ad favorem proviſi Apoſtolicæ.

Pro ejus obſecti ſolutione ſcribentes pro proviſio per indulgentiarum conſtituebant fundamentum in clauſula omni modo melioritate extenſa, & contenta in dicta provisione, quaſi quod ita collator ejus animum declaraverit faciendi provisionem ex eo meliori jure, ac titulo quod poterat & per conſequens quod ſi poſuiſſet non obſtante reſervationibus, & affectibus, de quibus infra, conſectere in ſimul, ita cenſetur actum eſſe pro ſubſtituendo actum, ut aliſſiſſimis habetur in *decif. 1. 3. num. 8. & decif. 3. 1. n. 15. poſt Novar. in ſumma Bullar. juxta noviſſimam editionem*, illaque reſponſione contenti fuerunt alii duo, qui in hoc motivo nullum conſtituebant fundamentum, ſed in aliſ de quibus infra votando pro eodem proviſio Apoſtolicæ.

In huius autem motivi, vel reſponſionis reſpectivè ſubſtantia, mihi, ſuperſpecialiter ut ſupra cauſe metica guſtanti, viſum non eſt multum immorari ob dilemma, quod aut dicta clauſula operatur præſatum effectum ex parte proviſi ab indulgentiarum deductum, aut non. Si non producit, ut nimium dubitari poſſe videtur juxta dictum ſcſum duorum, qui in hoc motivo ſe fundant, quoniam huius clauſule operatio cadit in eo genere quod voluit, & cogitatum fuit, non autem in eo cogitato, neque volito, & ſic ut commendam valeat eo meliori modo poſſe, non autem ut ea proviſio quam collator in animo habuit facere in commendam ſubſtitueatur in titulum, & ſic in genere diverſo, imo oppoſito, & tunc contrit reſponſio, atque fundamen-

Card. de Luca Theſaur. Tom. XI.

tum proviſi Apoſtolicæ firmum remanet; Et ſi producat, tunc poſſus eadem reſponſio reſolvetur, atque ponit in claris jus proviſi Apoſtolicæ, adeo ut ceſſent omnes aliæ inſpectiones, & præſertim ſuper vera vacatione apud ſedem ob mortem ultimi poſſeſſoris in Curia. Si quidem ſi verum eſt quod illud non ſit Monafterium regulare, ſed ſimplex beneficium ſeculare hinc ſequitur quod proviſio de illo per Urb. VIII. facta de anno 1641. per obitum Marſilii in perſona Cardinalis Barberini nepotis, quamvis in verbis canet in commendam, attamen facta cenſenda eſſet in verum titulum, quoniam cum agatur de provisione Papæ ad favorem Cardinalis nepotis ejus primi miniſtri, & adiutoris in regimine juxta ea quæ de Cardinali nepote habentur *diſc. 6. in relatione Curie*; utique ſubintelligenda venit, quamvis in verbis non expreſſa eadem clauſula omni modo meliori, quodque Papæ animus fuerit conſectendi prædicto Cardinali, & poſt hunc Prioratum, ita, & taliter, ut collatio plenam ſortiretur effectum, eo pleniori, ac pinguiori modo quo melius ſortiri poſſet, juxta ea quæ paſſim recepta habemus de dicta clauſula, vel alia æquipollenti ſub intelligenda in diſpenſatione per ultimam voluntatem patris favore liberorum contra extraneos, vel alios minus dilectos, vel in contractibus, aliſque actibus inter vivos conventionalibus, & etiam judicialibus pro validitate actus, quando voluntatis veritatem aſſiſtat cum ſimilibus, de quibus ſparſim ſub variis ſedibus, vel matris, & in ſpectu late ac favorabilis interretationis diſpoſitionis Pontificæ ad favorem nepotis, vel conjugis ſequitur *hoc eſt, ut* advertitur occasione iſtius materiæ indultorum contra diſtinguendo illa quæ generaliter conceduntur aliis Cardinalibus, ab illis, quæ conceduntur Cardinalibus conjunctis, vel aliis minus dilectis ut *diſc. præc. & in aliis*; Unde propterea unum de duobus dicendum venit, vel ſcilicet, quod iſta clauſula expreſſe adjecta in provisione facta per indulgentiarum operativa ſit in eo genere, in quo proviſio facta eſt, & ſic ut Commenda valeat eo modo, quo illa valere poſſet, non autem ut opereatur circa genus diverſum; Vel quod magis ſubintelligatur, & operativa ſit in dictis provisionibus Apoſtolicis Urb. VIII. Et per conſequens quomodoque dicatur idem reſultat iſſe, & præſertim ubi in dictis Apoſtolicis provisionibus Urb. VIII. illa ſubintelligatur, quoniam ita ceſſant in radice omnes alie quaſtiones, vel inſpectiones de quibus infra, atque extra omnem dubitationem remanet, quod vacatio regularanda eſt ex perſona ultimi poſſeſſoris in Curia, unde propterea intret extra omne dubium vera, & propria vacatio apud ſedem, qua poſtea nullum cadit dubium, ut *diſc. præc. d. de 105.*

Alterum erat proviſi Apoſtolicæ fundamentum quod ubi etiam ageretur de Monafterio regulari dato in Commendam, ſive quod dictæ duæ provisiones Apoſtolicæ in perſona Cardinalium Barberini, & Urſini jure Commendæ, intelligi deberent abſque ſubintellectu prædictæ clauſule omni modo meliori, adhuc tamen vacatio regularanda eſt ex perſona dicti Cardinalis Urſini ultimi poſſeſſoris in Curia, & per conſequens apud ſedem, accendens vacationem de facto & juxta naturalem veritatem poſius quam illam à quadam fictione, & ſubſtitute juri: ut beneficium cenſetur vacare, ut ex tunc juxta ea, quæ ſuper hoc puncto habetur ſupra *d. decif. 104.* editio in hac eadem cauſa quæ occasione dediſi iſti quaſtio tolleret in radice, dum poſt hæc concordantiam iſti Pontifex Inn. XI. deſuper edidit declaratorie ſeu decreti, ut inter beneficia in titulum, & huiusmodi commendas nulla differentia diſtinguatur.

Et quidem, licet etiam adhuc animus nimium propenſus eſſet erga proviſum ab indulgentiarum poſius, quam erga proviſum Apoſtolicum, non quidem recte majoris dilectionis, & benevolentie, cum erga utrumque ſi illa eſſet paſſim, & magna, & ſincera, ſed ex eo quod proviſio per indulgentiarum ſuccumbentia magnam,

impore in contententibus Catholicam fidem, ac Religionem.

Quo vero ad aliam inspectionem regulæ 31. seu 32. de consensu Cardinalis patroni in beneficiis vacantibus per obitum familiaris Cardinalis, dicebam, 11 quod ex præmissis resoluatur etiam resolutio negativa contra Cardinalem; Tum quia ipsa regula circa finem vers. *Declarant* expresse declarat, seu disponit, ut ipsa non intret in illis beneficiis, quæ ratione officiorum essent reservata, unde propterea habetur, quod ista regula videtur pedicula indulta, quo non intransit in illis beneficiis, quæ essent ad Cardinalis collationem, quatenus privilegia reservatio non intraret, neque regula intare debeat, ut advertitur *decis. 654. n. 2. & segg. par. 4. rec. tom. 3. & decis. 33. n. 7. & segg. p. m. 6.* Tum etiam quia stante familiaritate papali resolutante à præfato munere Secretarii Sac. Congregationis S. Olli. n. exinde si quirit, quod per hanc familiaritatem in præfata regula suffocata remaneret familiaritas Cardinalis iuxta deducta *disc. 3. de benef. & in aliis eod. tit. plene*, itaque non verificatur requisitum regulæ. Atque adhuc effectum proficuum, & operativus remanet præfatus labor, qui alias ut supra advertitur inanis remaneret, non scilicet de his considerandis veniat tanquam simplex Secretarius domesticus Cardinalis, vel potius iam quam secretarius, & officialis Congregationis.

Et quævis cessante isto motivo cessat, vel suffocatur familiaritas Cardinalis, quatenus pertinet ad alium partem in vacationis apud Sedem ratione Curialitatis iunctæ cum obitu in Curia, intare videatur consideratio, quod si ita esset, nunquam locus esset huic regulæ, dum ipsa familiaritas Cardinalis secum ferre videtur Curialitatem, quia Cardinalium præcipuum, ac proprium munus est residere in Curia, ut Papæ assistant, & tamen regula 32. vers. 3. circa finem vers. *Et si apud Sedem Apostolicam*, præsupponit, quod etiam in casu vacationis apud sedem requiratur consensus Cardinalis, decidendo solum questionem concurrentis inter collatorem, & patronum; Nihilominus videtur quod in casu istius vacationis in Curia, illa solum qualitas Curialitatis ad hunc effectum non obstat, quæ resulat ab ipsa familiaritate, ne de iure repugnantia, siue ne regula reddatur superflua, & elusoria, sique ita videtur, quod repugnantia esset, reddebat iniquitatem conciliatio, non autem ut in casu veteris vacationis apud sedem ratione diversæ speciei Curialitatis intret regula.

Nimiumque ad præmissorum comprobationem conferre dicebam observantiam, quoniam in alia consimili vacatione, collatio facta fuit per Datariam, ex cuius patte quamplura similia exempla deducebantur ex vulgari, & quotidiana propositione, de qua *disc. 11. de Indic. & alibi* frequenter, quod in ambiguis questionibus observantia est magna interpres, magnæque arbitra.

EADEM FERRARIEN. PRIORATUS.

De qua supra disc. 103.

ET DE EADEM MATERIA

Font.

SUMMARIUM.

1. Occasio scribendi.
2. De nova audientia danda adversus resolutiones.
3. De acquiescentia in fallo.
4. Ordinarius licet indultarius non dat in Commendam beneficia secularia.
5. Quid in hoc opereatur clausula omni modo meliori.
6. Quando ista clausula veniat subintelligenda.
7. De dilectione quod cadit in casu.
8. Quo etiam in casu Commendæ vocatio regulatur, ut nunc.
9. Quare in dubio contra Datariam.

10. De eodem de quo num. 8. & quod conclusio respicit favorem Datariæ.
11. De circumstantiis falli comprobantibus juxta prædicti Apostolici.
12. De præsumptione resultantibus ob observantiam.
13. De indulto non operante in beneficio ab antiquo tempore vacante ante indultum.
14. Quomodo indultum intelligi debeat.
15. De eadem questione de supra disc. 104. vacationis per præsentem ad Episcopatum, si dicta est resolutio.
16. De moderna cautela, & præfata super ista vacatione.
17. De indulto non capiente duplicem reservationem.
18. An Episcopatus censet reservationem, vel officionem, & quare.
19. De reservatione ratione Nunciaturæ Apostolicæ.
20. De differentia in Cardinalibus absentibus inter concessum bienni, & concessionem galat, & annuam.

DISC. CXLIII.

PER motus imperiorum jam transierat discursus in ista causa editus pro veritate de tempore vacationis sedis papalis, de quo supra disc. 103. quando illa ad dispositionis iustitiam redacta fuit. Cum etiam ad plures menses post creationem Innoc. XI. iste prioratus, de quo agitur, contulisset Cardinali Rocci, e converso autem Cardinali Cetus indultarius illum prius contulisset Urbano, etiam Certo ex fratre Nepotii Prælati utriusque Signaturæ Referendario, pro controversæ decisione, ad evitandos litium anfractus, ac sumptus in forma contentiosa in ordinatis tribunalibus, concorditer deputata fuit Congregatio particularis quinque Prælatorum, cum facultate procedendi summariè, absque tela judiciaria, & appellatione remota; Cumque sub die *Octobris* prodierit resolutio favorabilis Cardinali provisio Apostolica; Hinc occasio dedit gustare denuo de ista causa ex eo quod provisos ab indultario eorum me tanquam Auditore Papa inisset pro nova audientia, quam visum fuit concedere ex aliquibus rationabilibus moribus, desuit tamen occasio ulterioris disputationis, qua concordia à me tractata dedit finem controversiæ.

In hac itaque revisione, licet incidenti, ac superficiali, non ad effectum efformandi iudicium decisivum, sed ad præfatum effectum inspicendum, an concedenda esset, nec ne nova audientia, ad quem effectum sufficit talis dubietas, adeo ut dici non valeat pati adversus iustitiam claram, ubi præfatum agitur de unica resolutione in causa, in qua procedatur appellatione remota, adeo ut non superfluo reparatio gravaminis in gradu appellationis iuxta stylum Roræ; aliorumque Tribunalium ex relatis *disc. 32. in relatione Curia*, & alibi; Quoad ea, quæ facti sunt, compertum tunc processum fuisse cum duobus falsis præsuppositis; Primo nempe, quoad valorem, qui præsuppositus fuit scutorum septingentum, cum ramen de præfenti juxta locutionem esset solum quatuor, centum circiter, quamvis præsupponatur, quod cum aptitudine, sique cum aliqua majori diligentia sit, vel possit effici major; Bene verum, quod hic error ad rem nullius esset consequentis; Tum quia defuit præsuppositum, quod esset Monasterium regulare, ut infra, & quo præsupposito retento intrat inspectio valoris ad effectum, ut fortiori naturam Consistorialis; Tum etiam quia etiam de Monasterio ageretur, adhuc ista summa scutorum 400. eundem produceret effectum, & per consequens nil refert, quod major summa sit vera, necne.

Aletem finit præsuppositum, quod istud esset Monasterium regulare Ordinis sancti Benedicti commendari solum, & ex eo quod sequuta eius vacatione, de anno 1631. per obitum Marcellii Pieturii Archiepiscopi Theatini Urb. VIII. cum hoc præsuppositum illud dedit in Commendam Cat. linguli Barberino, per cuius cessionem illud dedit etiam in commendam Cardinali Usino,

Ursino, cuius obitus dedit causam huic controver-
sæ, atque cum eodem præsupposito Cardinalis in-
dultarius per consilium commendam tunc providi-
dit. Postmodum vero post Apostolicam provisionem, illa-
que disputatione pendente, comperta est hujus præ-
suppositi erroneitas, quoniam prius illa erat Ecclesia
parochialis secularis, quæ ad instantiam Camilli
Pieritii ejus possessoris per Gregor. X III. de an-
no 1581. erecta fuit in dignitatem prioratus, cum
erectione vicarie pro exercitio curæ animarum, at-
que ex resignatione præfati Camilli de anno 1598.
illum obtrunxit dictus Marfilii nepos, qui postmo-
dum de anno 1618. evasit Archiepiscopus Theatinus.
Et per consequens iste error nimium est considerabilis,
dum ita contumunt omnia quæ dicta sunt circa reserva-
tionem à qualitate Monasterii regularis.

His itaque prænotatis, eoque retento præsupposito,
quod ageretur de simpliciter beneficio seculari præfata
priorali dignitate seu nuncupatione decorato; Ex
parte provisi Apostolici actoris ad excludendum indul-
tum quatuor deducebantur fundamenta. Primum nempe
quod provisio commendam facta per indulta-
rium in commendam esset invalida ex defectu
potestatis, quoniam Ordinario loci non conceditur
hæc facultas concedendi beneficia secularia in
commendam, dum ipse tenetur intra terminum
sex mensem à sacris canonibus præfixum conferte
beneficia, &que de rectore providere, atque alias
si locus devolutionis, concedere autem in commen-
dam non est providere, ut habetur infra in tertio ac-
toris fundamento, seu contræfæ pundo. Quam-
vis enim in indulto Cardinalitio conferendi beneficia
reservata, vel affecta, tam secularia, quam regularia
dicatur, ut etiam commendata essentibus commendis
sub eo comprehendatur; Attamen semper indultum
loquitur de iure conferendi, vel providendi, non autem
de facultate commendandi præterim beneficia secularia,
in quibus iste terminus omnino incongruus est,
ubi provisio sequatur in persona Clerici secularis,
cum usus commendarum habeatur in monasteriis,
allique beneficiis regularibus, quando clerici secu-
laribus dentur, non autem in secularibus, in quibus
nullum addit obstatulum ne eidem Clerico seculari
conferantur, atque huic fundamento præsupponitur
quod innixa fuerint duo ex quatuor votis ad favorem
provisi Apostolici.

Pro ejus objecti solutione scribentes pro provisio per
indultarium constitucione fundamentum in clausula
omni modo meliori latè extensa, & contenta in dicta
provisione, quasi quod illa collator ejus animum de-
claraverit faciendi provisionem ex eo meliori iure, ac
titulo quo poterat, & per consequens quod si potuisset
non oblationibus reservationibus, & affectionibus, de
quibus infra, conferte in titulum, ita censetur actum
esse pro substinendo actu, ut aliis relatis habetur in
decis. 13. num. 8. & decis. 31. n. 15. post Novar. in summa
Bullar. juxta novissimam editionem, istaque respon-
sionem contenti fuerunt alii duo, qui in hoc motivo nul-
lum constituerunt fundamentum, sed in aliis de quibus
infra votando pro eodem provisio Apostolico.

In hujus autem motivi, vel responsonis respectivè
substantia, mihi, superfluitate ut supra causæ merita
gustanti, visum non est multum immorari ob dilcma,
quod aut dicta clausula operatur præfatum effec-
tum ex parte provisi ab indultario deductum, aut non.
Si non producit, nimium dubitari posset videtur juxta
dictum sensum duorum, qui in hoc motivo se dila-
runt, quoniam huius clausule operatio cadit in eo ge-
nere quod voluit, & cogitatum fuit, non autem in
eo cogitato, neque volito, & sic ut commenda valeat
eo meliori modo quo potest, non autem ut ea provisio
quam collator in animo habuit facere in commendam
substituatur in titulum, & sic in genere diverso, imo
opposito, & tunc corripit responso, atque fundamen-

Card. de Luca Theat. Tom. X II.

tum provisi Apostolici firmum remanet; Et si producat,
tunc potius eadem responso retorquetur, atque ponit
in clavis jus provisi Apostolici, adeo ut cessent omnes
aliæ inspectiones, & præsertim terria super vera vaca-
tione apud sedem ob mortem ultimi possessoris in Cu-
ria. Si quidem si verum est quod titulus non sit Monaste-
rium regulare, sed simplex beneficium seculare, hinc se-
quitur quod provisio de illo per Urb. VIII. facta de an-
no 1631. per obitum Marfilii in persona Cardinalis Bar-
berini nepotis, quavis in verbis cæteris in commen-
dam, attamen facta censenda esset in verum titulum,
quoniam cum agatur de provisione Papæ ad favorem
Cardinalis nepotis ejus primi ministri, & adiutoris in
regimine juxta ea quæ de Cardinali nepote habentur
disc. 6. in relatione Curia; utique subintelligenda venit,
quavis in verbis non expressa eadem clausula omni-
modo meliori, quodque Papæ animus fuerit conferendi
prædicto Cardinali nepoti hunc Prioratum, & taliter,
ut collatio plenius fortiter efficeretur, eo pleniori, ac
pinguiori modo quo melius fortiri posset, juxta ea quæ
passim recepta habemus de dicta clausula, vel alia æqui-
pollenti sub intelligenda in dispensatione per ultimam
voluntatem patris favore libertatibus contra extraneos,
vel alios minus dilectos vel in contradietibus, aliisque
actibus inter vivos conventionalibus, & etiam iudi-
cialibus pro validitate actus, quando voluntatis testi-
finitudo assistit cum similibus, de quibus sparsim sub
varietatibus, vel matris & in specie late ac favora-
bilis inter retentionis dispositionis Pontificæ ad favo-
rem nepotis, vel conjuncti frequentiter hoc edicit, adven-
tatur occasione istius matris indultum contra dis-
tinguendo illa quæ generaliter conceduntur aliis Car-
dinalibus, ab illis, quæ conceduntur Cardinalibus con-
junctis, vel alias minus dilectis ut disc. præc. & in alio.
Unde propterea unum de duobus dicendum venit, vel
scilicet, quod ista clausula expresse adjecta in provi-
sione facta per Indultarium operativa sit in eo genere,
in quo provisio facta est, & sic ut Commenda valeat
eo modo, quo illa valeat potest, non autem ut operetur
circa genus diversum; Vel quod magis subintelligatur,
& operativa sit in dictis provisionibus Apostolicis
Urb. VIII. Et per consequens quomodocumque dicatur
idem resultat effectus, & præsertim ubi in dictis
Apostolicis provisionibus Urb. VIII. illa subintelli-
gatur, quoniam ita cessant in radice omnes alie quæ-
siones, vel inspectiones de quibus infra, atque exita
omnem dubitationem remanet, quod vacatio regula-
nda est per persona ultimi defuncti in Curia, unde pro-
pterea intret extra omne dubium vera, & propria vaca-
tio apud sedem, qua posita nullum cadit dubium, ut
disc. præc. d. de c. 103.

Alterum erat provisi Apostolici fundamentum quod
ubi etiam ageretur de Monasterio regulari dato in
Commendam, sive quod dictæ duæ provisiones Apostolicæ
in personis Cardinalium Barberini, & Ursini
jure Commendæ, intelligi deberent absque subintelle-
ctu præfate clausule omni modo meliori, adhuc
tamen vacatio regulanda esset ex persona dicti Cardi-
nalis Ursini ultimi possessoris in Curia, & per conse-
quens apud sedem, attendendo vacationem de facto, &
juxta naturalem veritatem potius quam illam à qua-
dam fictione, & subtilitate juris ut beneficium censetur
vacare, ut ex tunc juxta ea, quæ super hoc corpore habetur
supra d. decis. 104. idem in hac eadem causa quæ oc-
casionem dedit ut ista quæstio rolleretur in radice, dum
post à concordantia dicti Pontificis Inn. XI. de super edita
declaratione sentieretur, ut inter beneficia in titulum,
& hujusmodi cõmendas nulla differentia dignoscatur.

Et quidem, licet etiam adhuc animus nimium pro-
pensus esset erga provisum ab indultario potius, quam
erga provisum Apostolicum, non quidem ratio ma-
joris dilectionis, & benevolentie, cum erga utrumque
illa esset pariformiter magna, & sincera, sed ex eo quod
provisio per indultarium succumbentia magnam,

pereret præjudicium, & conversio illud nullum esset provisi Apostolici, dum Pontifex providendo cum ejus nimia hauriente, forteque sine exemplo Cardinales ultimæ promotionis tacte per præcedentem, ob ejus superentiam mortem male provisos, inter quos fuit iste, declaravit se datum æquivalentem in casu succumbentis, unde propterea victoria cedente potius ad communio Datariz, contra quam in dubio responderi debere mea est dicendi consuetudo, dumta veritatem videtur celebre exemplum Nahan Prophete relatuendo David pro casu Uriz, quod habens magnam ovile ovium, o. cupare satagat unicam vinci ovem, dum hæc propositio cadere videtur inter Datariam, & Cardinalem indultarium, ut habetur *dis. 9. in relatione Carisag. ad. de Dataria, & alibi.*

Attamen resistendo ad veritatem non potui in hoc intellectum capiuvare, illumque trahere ad id quod voluntas caperet, quoniam ubi agitur de beneficiis quæ ab antiquo tempore, cum actuum multiplicitate commendam consueverunt, adeo ut jam constituta sint in perpetuo ac fæci sivo statu collativo per istam speciem, seu viam commendæ, tunc ita revera nullatenus differe videtur titulo, adeo ut ideale potius reputari mereatur assumptum, de quo infra quod hæc beneficia censentur uti care ut tunc antequam commendarentur, ut advertebat etiam *ead. dis. 103. num. 6. & 7.* ubi quod præfatum assumptum vacationis, ut tunc tam per annuos, quam per modicos, ut patet ultra *Loster. ibid. allegatum. & apud Castropal. de benef. tract. 13. d. sp. 1. par. 8. num. 152. & Pagnan. in cap. cum ad nostram de elect. num. 25. & in cap. in Ecclesiis num. 17. de Capell. Monach. & in decisionibus ead. dis. 103. recensitis, vix percutit favorum Papæ, ejusque Datariz, ad hoc ut alter inferiori quicumque sit, non autem in casu conversio, ex ratione pro meo iudicio convincenti ibidem assignata, quod scilicet quando Papa concedit in commendam beneficium, ita dicitur declarare velle retinere in manibus ad ejus dispositionem illud interim dan lo in commendam tanquam per speciem tenet, seu ad institutionis provisionalis per quam beneficium non dicitur exire de ejus manibus, à quibus provide beneficium utpote jam occupatum inferior collator tollere non potest nec debet.*

Aque in hoc considerabam prædictum exemplum, quod in exempli gratia vacant beneficia reservata, vel affecta de tempore, quo in ea directi nullus adest indultarius, Papa vero differt ea providere, quia nempe pro futura promotione in animo habet facere cumulum ad effectum providendi novos Cardinales, interim verò pro contum bona administratione, illa aliquibus provisionali ter commendat qui decedant, utique vanum est dicere, quod Ordinarius, qui postea supervenit indultum, vel quod successor in Episcopatu qui sit Cardinalis, atque habet solum indultum hæc beneficia conferre valeat, eisque jam in manibus habitis Papam privare, & hic videtur casus.

Clarius verò ex duobus circumstantiis in hac facti specie concurrentibus, quarum una sufficere videtur multo magis ambibus infirmis junctis, una scilicet quoniam sequuta vacatione ut supra de anno 1631. per bitum extra Curiam Martii, quem supponitur habere beneficium in titulum Cardinalis Magalotus tunc Episcopus Ferratie, qui habebat contumile indultum, istius vigore illud consulit ejus familiari, sed collatio effectum fuerit non fuit, atque Papa illud bis consulit aliis cum subsequito effect. per spatium annorum 45. Unde propterea duo resulant; Primò quod ita Ordinarius functus est officio suo in illa vocatione jam consumpta, ideoque omnis ejus facultas expiravit, neque majus jus habere potest successor post annos 45. quam esset ille Cardinalis indultarius, qui tunc erat Episcopus, quod utique prorsus absolum vide ut, ac ab omni probabilitate alienum. Et secundo ut exinde resulet magna præsump-

tio, quæ speciem concludentis probationis redolere videtur, quod tunc quando memoria erat recens, ac meliores, & promptiores habebantur probationes nunc post adeo remotum tempus ignore. vel comper tum esset quod revera istud esset Monasterium regula re, quodque per errorem sequutum esset id, quod sub Gregor. XIII. ut supra supponitur sequutum esse tanquam in simplici Ecclesiæ parochiali seculari, adeo ut erectio dignitatis prioralis fuerit potius restrictio antiquæ, vel quod constaret de pluribus, vel talibus reservationibus hodie ignotis, adeo ut Indultum non intraret, ad magnam duplicem inverisimilitudinem, quod Papa hanc injuriam facere voluerit præfato Cardinali, ejus conjuncto, vel intimo, qui erat, vel de recenti fuerat ejus secretarius status, quodque Cardinalis Barberinus hanc provisionem acceptaverit, ut ad breve tempus alteri cederet, & quod tam præfatus Cardinalis indultarius quam provivus viri diligentissimi, ita acquiescere voluerint, atque adeo pinguem negligere provisionem, ideoque intrare propositio, quod verisimilitudo habet imaginem veritatis, potissime juncta cum diuturna observantia, per quam magna inducit veritatis præsumptio, quæ speciem concludentis probationis habere videtur ex deductis *dis. 1. & seqq. de alien. & contr. lib. prob. h. dis. 143. de dot. dis. 21. de judic. & alibi atque ita magis comprobata remanent alia duo fundamenta de quibus infra, quando etiam vacatio regulanda esset ut tunc ex persona dicti Martii.*

Ei altera circumstantia, jam incidenter insignua ta, quod agitur de vacatione adeo antiqua, & sequuta de tempore, quo Cardinalis indultarius non erat talis, neque sperabat, utpote tunc potius scholasticus adoles cens; Si enim in vim indulti con ferri possent, utex tunc illa beneficia, quæ per longissimum tempus per Sedem Apostolicam Cardinalibus commendati consueverunt, ita sequeretur quod in omnibus Monaste tiis, & beneficiis commendati solitis, quando contingit mors commendatarii, illi ordinarii collatores, qui habent hoc indultum inquirere censentur commen da antiquam originem primævamque provisionem hoc jure factam, atque ita providere beneficium à centum & ultra annis jam vacata per obitum ultimi titularis, quod utique manifestum est absurdum, ut ad sensum.

Et quamvis in indulto tribuatur facultas conferendi reservata vel affecta, & commendata illorum commen dias vacantibus; Attamen juxta sensum scribentium pro proviso Apostolico intelligendum venit quatenus etiam collatio commendæ facta ex extra Curiam, adeo ut nec de jure, nec de facto dici valeat vacatio apud sedem; Vel positus terminis habilibus, & quatenus non obstat ea quæ isto casu supra considerata sunt.

Tertium erat provisi Apostolici fundamentum in puncto, de quo in *Mediolanen. beneficiorum supra dis. 104.* quod scilicet ubi etiam reservatio regulanda esset ex persona præfati Martii possessoris in titulum adhuc intraret vacatio apud sedem, sine dubio exceptuata in indulto, dum illa excipitur etiam in magis amplis, ac insolitis indultis quæ Pontificem nepotibus concedi solent, ut patet ex deductis in *Romana benefi ciatus sancti Petri dis. præcedenti*, deducendo vacationem in Curia, & per consequens apud sedem, usque ab anno 1618. in quo præfatus Martius promotus fuit ad Ecclesiam Metropolitani Theatinam, quamvis dispensatus fuerit super retentione hujus beneficii; Atque super hoc puncto magis explicet, quam in aliis, hinc inde scriptum, ac disputatum fuit, reasumendo penè omnia, quæ pater hinc inde deducta fuerant in disputationibus habitis in dicta *Mediolanen.* Verum quando ad istud fundamentum restringeretur intentio provisi Apostolici, minus difficultatem contra ipsum habebim ex distinctione de qua *ead. dis. 104.* plenè tradita in ultima decisione edita in eadem *Mediolanen. 20. Septembris 1673. cum eadem Albe gato* quæ præsupponit

batur de recenti extensa occasione istius dispensationis, stante quod dicta causa fuit concordata cum divisione beneficiorum, unde propterea natura partium curavit amplius extensionem decisionis, quod scilicet, aut per promotionem ad Episcopatum abique dispensatione precedenti, vel instantanea, & in ipso decreto constituta, sequuta dicta valet vacatio beneficii, quod postea eidem promotio concedatur in commendam, vel in administrationem, & tunc dicitur jam consumpta vera vacatio apud sedem per mortem in Curia ita civiliter sequulam per promotionem; Aut conceditur preventiva retentio, & tunc nulla dicitur sequi vacatio per dispensationem, quae tanquam remedium praevicacium impedit, ne illa sequatur, ut eod. *disc.* 104. i. deoque tunc motivum intraret quando subsisteret praesuppositum, cum quo procedebant scribentes pro Apostolico proviso quod dicto promotio beneficium concessum fuisset in commendata, sed iustificatum est ex parte provisi per indulgendum, quod processum fuit per viam dispensationis super retentione, ita impediendo ne sequeretur vacatio iuxta primam partem distinctionis; Licet ista distinctio hodie impositum idealis remaneat, quoniam questio habita in dicta *Affidulamen.* aniam dedit officialibus Datariae curandi, quod in Decreto Consistoriali super huiusmodi retentione aliorum compatibilium cum Episcopatu adijceretur, quod censuerunt ex tunc vacare concessa ex nunc retentione iure commendae vel administrationis, adeo ut intrent ea, de quibus supra *disc.* 110.

Demum quantum provisi Apostolici fundamentum erat, retento etiam ex abundanti dicto praesupposito, quod vacatio regulanda esset, ut tunc ex persona dicti Marfilii ultimum titularis defuncti extra Curiam, adeo ut non intraret vacatio apud sedem, quod scilicet ista etiam privilegiata specie reservationis non intraret, adhuc tamen indultum cessabat ratione duplicis reservationis iuxta deducta superius *disc.* 3. & 4. & alibi sapies, deducendo multiplicem reservationem ex pluribus Primò nempe ex eo quod fuerit cubicularius intimus; ideoque familiaris Pontificis Pauli V. post adeptum hoc beneficium sub Clem. VIII. Secundo quia fuit etiam Auditor Cardinalis Burgheisii, quodque esset etiam pronotarius, adeo ut intraret dux personalis coequalibus iuxta const. Alex. VII. de qua *disc.* 3. Et tertio quia fuit Archiepiscopus & per consequens dispensatus ad huius beneficii retentionem, quae causat affectionem per oppositionem manuum Papae, ut supra dicto *disc.* 4. licet enim Episcopatus de per se non causet reservationem, vel affectionem eo quia neque in Extravag. ad Regimen, neque in regulis

18 Cancellariae repetitur ad tantum; Attamen ideo non est cautum quia non fuit praesuppositum necessarium, dum Episcopatus esset incompatibilis cum aliis beneficiis abique dispensatione, quae posita intrat affectio quae revera major esse videtur quam illa reservatio quae resultat simplici pronotariatus concessio per breve, vel per Cardinalem Legatum, aut Nuntium, vel familiaritate Cardinalis, aut Auditoris Rotae seu Clerici Camerae, aut si simplicis subcollatoris alicujus exigentiae dices, adeo ut illae criticaciones, quae deduci solent, quod cum votum de quo dicto *disc.* 1. & in Const. 157. Urb. VIII. loquantur de duabus reservationibus personalibus coequalibus, sub quorum genere ista species non veniant, continere videantur leguleicas frigiditates, & superfluentes omni destitutas ratione.

Et ultra istas ponderabam alteram majorem reservationem ex historiis potius, quam ex libris legalibus desumptam, per quam omnis cessare videbatur difficultas, quod scilicet idem Marfilii fuerit etiam Nuntius Apostolicus, unde propterea intraret reservatio de quatuor majoribus contentis in Extravag. Ad regimen, de qua d. decis. 4. Quamvis etenim in ejus epithaphio seu monumento registrato apud Vgheii. tom. 6.

Card. de Luca Theatr. Tom. XI. 11.

Italiae sacrae agendo de Ecclesia Theatina dicatur, quod fuerit labor purpurei bireti ad Ferdinandum de Austria filium Regis Catholici Philippi V. unde propterea ex hoc per scribentes pro Apostolico proviso inferebatur ad prothonotarium Apostolicum, quem scribentes pro a la parte negabant ex eo, quod quandoque etiam saeculares alicui ad istud munus deputari solent; Attamen in dicto monumento fuit inscriptio equivocatur, quoniam dictus Cardinalis creatus fuit de mense Julii 1619. unde propterea accessus dicti Marfilii in Hispaniam fuit de anno 1620. quando jam ipse erat Archiepiscopus Theatinus utpote promotus de anno 1618 & per consequens improprium, ac erroneum est dicere, quod accessisset tanquam simplex labor bireti, eo modo quo accedere solent familiares Papae, vel Cardinalis nepotis, sed accessisset tanquam Nuntius pro declaratione galici, & annuli Cardinalitici. Quando etenim crearetur Cardinalis abstinens, qui sint ultra montes ind. f. sic omnibus mitti solet biretum, per unum ex d. & familiaribus, nullatenus autem galicus, & annulus, pro quibus suscipiendis omnino tenetur personaliter accedere ad Curiam, ut recipiat à manu Papae ind. p. scilicet, ut in opere italici idioma is, cuiuslibet est d. Cardinales. Huic autem obligationi dispensare voluit Paulus V. qui dictum Cardinalem creaverat tam habito respectu tenetate status promoti, Tum fortius ac principaliter quod ageretur de adeo magno, & qualificato Principe, de quo Cardinalia dignitas nimium se gloriari debet, a: propterea missus fuit Archiepiscopus tanquam Nuntius Apostolicus eo modo, quo Nuntius mitti solet ad extendas fascias filii Regum. Et per consequens ubi etiam vacatio ex persona dicti Marfilii regulanda esset, quodque deducta in tribus aliis fundamentis non subsisterent, adhuc clarum videbatur bonum jus provisi Apostolici.

ROMANA CAPPELLANIAE.

VOTUM.

De eadem materia, de qua supra *disc.* 80. & 97. & *disc.* 112. de Canonice, quando scilicet Cappellano manuali competat interdictionum possessionum ne removeatur. Et incidenter de facultatibus Signaturae iustitiae, & de mandato de manutentione, quando intret, ut sit exequutivum, & summarium necne.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 Quando appellantes recurrant ad plenam Signaturam iustitiae.
- 3 De consuetudine Auditoris existendi vera pro eius iudicio efformando.
- 4 Quando constat de iustitia clara, non solent curari ea quae sunt ordinis.
- 5 Signaturae gratia non trahat causas decisas in Signaturam iustitiae.
- 6 In quo differat Auditor Papae ab aliis iudicibus.
- 7 De questione, an & quando cappellano manuali ejus competat manutentio.
- 8 Quando verba depurationis importent perpetuitatem obligatoriam.
- 9 An & quando beneficium manuale per patronum possit fieri perpetuum.
- 10 Praetextus cui male alienat bona vel pro Ecclesia venis contra factum proprium.
- 11 De differentiis inter Signaturam gratiae & iustitiae.
- 12 Quando, & quomodo circumscripta sententia Signaturae iustitiae.
- 13 De conclusione, quod manutentio peti potest in quacumque iustitia, quomodo intelligatur, & quando etiam hoc iudicium dicatur vulnerratum.

DISC. CXLIV.

EXistentibus in Ecclesia domus prepositi Societatis Jesu aliquibus Cappellanis manualibus ex variis piis dispositionibus ad P. Generalem ejusdem Societatis notum consensu solitis Clericis secularibus, ac ab eisdem amovet, unam ex eis hodiebus P. Generalis consulti Dominico Cantori pro maiori Ecclesie cultu, ut etiam in cantu servire posset, ut in plerisque aliis huiusmodi Cappellanis praticari solet, attento quod unus missam est valde exigentem comparatione emolumenti, istaque deputatio concepta fuit per quamdam verba denotantia perpetuitatem, ex eo quod deputatus commendatur Generalibus successoribus pro tempore, ne illum removeant. Quam autem ad aliquos annos idem Generalis, qui eum deputaverat, sive de ejus consensu Praepositi, aut Praefectus Ecclesie, ex iustis motivis illum dimittit, atque alii Cappellanus ejus loco deputatus esset; Hinc amotus iudicium instituit in Tribunali Auditoris Cameræ super manifestatione in quali possessione Cappellanie; prodit vero sententia diffinitiva absoventia ab imperitiis, cum denegatione innotentionis, declarando illam non competere; Ab hac autem sententia, licet absque citatione appellari, postulat appellans obtinere commissionem appellationis, ut vulgo dicitur, sub bana, dum ad plenam Signaturam non recurritur nisi illis causis, quæ non sunt de sui natura appellabiles ad effectum suspensum, præteritum tamen per succumbentem ex capite iniunctum locum esse commissioni, etiam ad hunc effectum, ut advertebat in *disc. 11. in relatione Curia*; Attamen adire voluit plenam Signaturam, coram his in benevolentia, & protectione aliquorum ex Prælatiis, qui sibi licitum credunt, (sed male) dari in iudicando affectionem, & gratificari voluntatem sub arbitri nomine, sive vocabulo explicari solitam, ut de facto evenius docuit, quemam prodit rescriptum pro commissione simpliciter in Roma, cum Clausula, *non amoto interim a possessione* ita implicitè concedendo mantentionem à iudice denegatam, atque circumscribendo sententiam diffinitivam super ejus denegatione; Quare adversus hanc resolutionem habito ex parte dicti Praepositi, sive Praefecti Ecclesie recursus ad me iamquam Auditorem Praepositi, ad effectum coram eodem recursum ad Signaturam gratiæ, impedimento interum cum superfluo praxata resolutionis ex quationem, curavi benevole controversiam componere cum quodam honesto temperamento, per quod indemonstrati praxati effecti in aliqua parte consultum remaneret absque eo quod ad Cappellaniam, & servitium reintegraretur, atque ad id principaliter notus fui ex motivo reverentiae erga Signaturam, ne alias cogeret resolutionem circumscribere.

Facta itaque super casu aliqua matura reflexione, ad effectum efformandi iudicium, quatenus praxatum concordat temperamento non possit effectum sortiri, ac propterea votum iuxta meam consuetudinem desuper extendendo in ipso met actu videndi causam, & scripturas, ne alias cogeret in intervallo eas ex integro cum duplicato labore reassumere, duas efformabam inspectiones, unam ordinis & an praxatum rescriptum esset iudicium, & sublevisabile necne; Et alteram iustitiae sui meritum negotii principalis.

De hac autem petitioni (ordine inverso) visum est prius agere, quoniam quando visum est quod iustitia Cappellani appellantis esset clara, unde de consequenti resuscitaret clara iniustitia dictæ sententiae, tunc fortè, licet neque rescriptum esset sublevisabile, ut in fra adhuc tamen quia genus ex iustitia zelo, abhorret inanes circuitus ac principaliter advertebat ad bonum ius non curando in cum formalitates legales, quas cessante iustitia, appellare solet superfluentes, calum-

narium, ac inanum sumptuum nutritivas, reformationes sublinissem, ejusque non impedissem exequutionem, denegando superfluos, & fute etiam recursum ad Signaturam gratiæ ad quam regulariter non recurritur à rescriptis Signaturæ iustitia ut advertebat *disc. 30 in eadem relatione Curia, & in eius amot.*

Auditor etenim Papæ dicitur consiliarius Principis supremi, quod more Principis potius quam iudicis inferioris judicare, ac procedere debet, quod iustitia, & veritas naturalis assitit, egrediendo illos rigorosos, ac superfluos legales cancellos, inanum circuitum nutritivos ad quos iudices se credunt obligatos, ut pluries advertebat sub diversis materiis; & præsertim *disc. 45. de iudic.* occasione agendi de materia attentatorum.

Quatenus ergo pertinet ad punctum, an præfatus Cappellano iuste competet mantentio in summario possessorio retinenda, donec negotium principale discutatur in petitorio, quodque propterea dicta sententia, quæ hoc remedium denegat, iniusta dici mereatur, pro congrua responsione ad *dec. 73. Cavalier.* aliasque auctoritates, quæ ex parte ejectionis deducuntur desumptas ex *deductis d. disc. 80. & 97. hoc tract. & disc. 22. de Canon.* in quorum ultimo pro mantentione appellanti ejectionis iudicatum fuit, atque Egomer scribendo pro Capitulo ejicientie ac succumbente, laudavi iudicatum, Advertebam rescribendum esse ad plurimum casum distinctionem deducam *disc. 80.* qua mediante de facili omnia diluuntur objecta, & conciliantur contraria, ut ibi videri potest ne superflue idem transcribamur.

Applicando vero ad rem dicebam elatum esse quod veraretur in eo ibidem recensito casu, in quo agatur de Cappellania mere famularia, in quo nullatenus cadere possunt illæ rationes dobitas, quæ cadunt in aliis casibus, ob quas pendente iudicio super negotio principali danda à se possessorio mantentio, quoniam durum est incipere à spolio, quodque ejus ita cogatur maribus vacuis litem sublinere, & converso autem spoliari, vel ejicienti confervendo se in spolio, cum ejusdem Cappellanie emolumentis litem sublineat. Ubi vero nulla cadit probabilis ratio dubitandi, tunc pariter, imo magis durum est, ut dominus cogi debeat longam litem cum famulo in petitorio per tres conformes sublinere, atque interim contra omnem legis dispositionem, omnemque humanum discursum, & communem usum, invitus illum sibi exosum habere in ejus famulatu; Et hic erat casus, in quo propterea nulla considerari poterat dubitandi ratio, quæ in aliis casibus ibi recensitis consideratur.

Nou negabantur hæc per scribentes pro ejectione, ac etiam per illos Prælatos Signaturæ, qui ejus partes confervabant, sed dicebant quod ea procederent quando deputatio facta esset juxta consuetum formulam super amovibilitate ad nutum, secus autem ubi perpetua sit deputatio, ut in hac facti specie ut supra præsupponebatur adesse; Verum, ubi etiam hoc factum tanquam certum præsupponendum esset, cujus contrarium dicebant scribentes pro Ecclesia, quasi quod illa verba denotarent solum quamdam majorem benevolentiam, & existimationem erga personam, non autem ut dicta essent animo immutandi naturam Cappellanie, illamque ex obligatione, & necessitate faciendi perpetuum, & irrationabilem, juxta illum loquendi usum, qui frequenter prædicari solet cum aliquibus famulis bene se gerentibus in servitio, quod eis promittitur panis in vita, sive perpetua retentio, cum sint potius urbane pollicitationes producentes quamdam obligationem congruentem, vel ad summum illam antidotalcem, quæ dari potest, ac solet inter famulum, & Dominum ex *deductis d. disc. 94. de feud. ad materiam bullæ parum & alibi*, præsertim vero cum majori clauitate, & distinctione in opere Italici rationis, cui titulus est *il Dottor Volare lib. 7. de Donat. cap. 4.* non autem ut apia sint producere obligationem civilem producam actionis in iudicio experibilis.

Adhuc

Adhuc tamen id nullius esset momenti, quoniam quidquid sit de questione infinita *sub tit. de jure patr. & alibi*, an beneficium, vel Cappellaniam manualementem de jurepatronatus, possit Patronus saltem respectu aliquus personarum, facere perpetuum, & irrevocabilem, quod adhuc obiter disputare, atque maturum iudicium desuper efformare oculo non dedit, cum solum otenus de hoc interrogatus facerem ob difficultatem, quam Episcopus faciebat promovendi provisorum de tali Cappellaniam manuali cum ista circumstantia ad sacros ordines ad illius titulum, atque ex improviso respondi, quod ubi non adesset præjudicium Ecclesiæ cujus ratione difficultas, de qua *disc. 15. end. tit. de jurepatron.* ratio dubitandi cadere potest ubi jurepatronatus sit gentilitium sive annexum rei, quæ jure feudali, vel fideicommissi defecatur successori Independentem, & ex persona propria, adeo ut factum prædecessoris illum non obliget, cum tunc possit Patronus supplantare successorem, atque suam præsentationem conferre in tempus inhabile, quando ipse non est amplius talis, juxta ea, quæ generaliter habentur in alienationibus, aliisque actibus præjudicialibus; secus autem ubi agatur de jurepatronatus hereditatio, cum tunc nulla subest ratio dubitandi juxta ea, quæ *cod. tit. de jurepatr. disc. 60.* habentur in altera questione, an jurepatronatus hereditarius fieri possit gentilitium, sive passivum restringi possit ad certum genus personarum cum similibus.

In casu tamen, de quo agitur, defunctus potestatis videtur indubitatus, non solum ob dictam generalitatem non supplantandi successorem, & conferendi provisionem in tempus inhabile, cum id procedat respectu successoris, non autem ejusdem qui actum fecit juxta ea quæ in proposito abusu seu præventivæ concessionis habentur *disc. 3. de regal. disc. t. de employ. & disc. t. de pensis*, & alibi, dum adhuc vivebat idem Pater Generalis; Sed clarius quod agebatur de Prælati disponente de re pertinente ad Prælaturam, & Ecclesiam, quo casu inrant termini *Extravagan. ambrosia de rebus Ecclesiæ non alienandis*, quod receptum, ac hodie firmum est locum quoque habere in impositione servitutis, & quocumque alio præjudicio etiam in iuribus incorporalibus ex deductis *disc. t. de alien. & contr. prohib. disc. 1.* & alibi pluries, cum sit principium quod hodie non admittit amplius questionem, ut in præsentem sequeretur imponendo servitutem Ecclesiæ, ut cogitur iniviam habere male morigeratum, seu alias male meritum vel patrum gratum famulum, & ministrum; Quo posito nil refert quod ageretur de eodem Prælati, qui fecit actum, quoniam pariter hodie receptum ac firmum est ut idem possit nomine Ecclesiæ impugnanæ factum proprium, atque adversus illud exercere etiam remedium possessorium reintegrationis, imo etiam manutentionis ex deductis *cod. tit. de alien. & contr. prohib. disc. 1.* & alibi pluries.

Sed quando etiam desuper cadere possit aliqua dubitandi ratio, ob quam dicendum veniet, quod esset punctus auctoritatis indaginis, examinandus in petitorio, quodque propterea interim possessorium manutentionis deberet, juxta deducta *disc. 20. & disc. 22. de Canonici*, cujus contrarium tamen verius videbatur ex deductis; Adhuc tamen id procedere dicebam, quando de hoc ageretur coram iudice primæ instantiæ re integra, sed quando iudex probuciavit, quod huic remedio possessorio non sit locus, tunc ubi etiam admittenda esset in Signatura hæc facultas circumscribendi sententias ex capite clare, & notorie injustitiae, nullatenus dici posse videbatur quod ista adesset, & per consequens, admitti etiam potestate adhuc resolutio nullatenus esset sustentabilis.

Ceterum quatenus pertinet ad primam inspectionem potestatis Signaturæ faciendi dictum rescriptum, advertebam ad id, quod in relatione Cuius *disc. 30.*

gratiæ, & iustitiæ, habetur circa differentias inter unam, & alteram Signaturam, quod scilicet illa gratiæ laiores habet habenas, atque legum canonicos egredi potest, unde prospera ejus rescripta magis afficiunt, magisque large intelligenda sunt; Altera vero Signatura iustitiæ restrictum habet arbitrium intra præfatos juris cancellos, ac limites quos transgredi non potest, ideoque receptum est, quod ejus rescripta intelligenda veniunt prout de jure ex illa differentia ratione, quod in Signaturæ gratiæ resolutiones non emanant ab assensu, ac iudicio Prælatorum votantium, quorum Votum est consultivum tantum, sed emanant ab ipso Papa ibi præsentem, & rescribentem. in altera vero Signaturæ resolutiones manant à Præfecto, & Prælati habentibus votum decisivum ex quadam Papæ delegatione restricta ad ea, quæ concernunt iustitiam à juris dispositione regulandam, ideoque erroneum est præsuppositum, quod hoc Tribunal respondeat vice, ac nomine Principis, ideoque illius more judicare valeat, quoniam vera est prima pars, ut repræsentet Principem, sed non est vera altera, ut possit facere totum id quod ipse facere potest, dum habet deputatorem restrictam, ut supra, neque gerat partes iudicis decidentis causas, sed solum referentis iudicibus, quomodo se gerere debeant in ordinatis potius, quam decisoriis circa effectus appellationis, & similia. Et quamvis soleat quandoque circumferbere sententias, vel decreta mandando eidem iudici, vel eidem Tribunali, quod iterum audiat, sive quod procedat ex integro, attamen id solum conceditur, quando sententia laborat vicio nullitatis, & injustitiæ adeo notoria, quod nullitatem causet, atque tunc dicitur potius explicare id quod est de jure, quod scilicet sententia nulla non confirmat iustitiam, atque non impedit, quin idem iudex post causam terminatam ejus cognitionem reassumere valeat, quoties agitur de iudice ordinario, cadente difficultate in iudice delegato, in quo quando signaturæ ius retribat operative remanet quædam ejus major auctoritas. adhuc tamen non iudicat ipsa Signatura sed committit alteri ut iudicet, & qui ut sit diversus à primo non iudicat nisi transportatis actis, ac servatis debitis terminis iudicialibus, & per consequens, tam ex deficienti nullitate, vel notoria injustitia, quam ex eo quod Signatura non assumit partes iudicis, semper dicta resolutio incongrua, & non sustentabilis remanere videbatur.

Motivabatur per eos, qui resolutionem subnitere satagebant, quod etiam post sententiam laram contra possessores imo, etiam plures in secunda vel ulteriori instantia, quinimo etiam post rem iudicatam exequutioni non demandant in gradu restitutionis integrum peti potest manutentio in possessione suspensa petitorio; Verum licet assumptum sit verum ex deductis *disc. 44. de iudic.* & alibi sæpius, Attamen fallacia erat in applicatione, quoniam id recte procedit quando sententia una vel plures prolata sunt in petitorio, sive in negotio principali, ut istæ non impediunt quin in quascumque instantia suspendi valeat petitorium atque intentari summariissimum possessorium retinendi, seu manutentionis, & in his terminis loquuntur omnes auctoritates, & decisiones, quæ in hac materia habentur, & quarum aliquæ emanantur dicto *disc. 44. de iudic.* Verum non est iste casus questionis, quoniam sententia lata fuit in ipsis possessorii summariissimi denegatione, & per consequens intrat ejus vulneratio, ut propterea nullatenus esse valeat exequutivum, & privilegiatum, prout est, quando conceditur re integra; Admittit eorum, quæ *disc. 40. de Cred. & disc. 124. 127.* habentur generaliter de vulneratione obligationis Cameralis, aut litæram Apostolicam, vel alterius processus exequutivum; Ex ea convincent ratione, quæ huic casui, vel iudicio est quodque adaptabilis, & congruit, quod scilicet oportet tollere de medio dictam sententiam cum altera sententia revoca-

caroria; à qua sine dubio datur appellatio suspensiva, non solum, quia ipsa revocatur per se continet declarationem iudiciali, à qua datur appellatio, sed etiam quia unam sententiam definitivam datam per eandem tollere oportet cum altera sententia diffinitiva pariter per eandem, quod trahit secum etiam in possessorio retinendæ appellationem suspensivam, quæ negatur solum, quando conceditur per decretum interloquutorium, ut eod. disc. 44. de iudiciis, & alibi, ac etiam ratione servandi æqualitatis, ut quemadmodum à prima sententia licitum fuit uni patri appellare, ita & foris licet quoque debet alteri parti appellare ab altera sententia revocatoria, idcirco ex pluribus præfatum scriptum nullo pacto videbatur sustinabile, ejusque effectum non impedivisse, nisi ut supra concordia de diffinitivam controversiam.

ALBANI. CANONICATUS,

Vnum.

De eadem materia, de qua supra disc. 21. ad regulam 7. vel 8. quando Cardinales Absentes habeant jus conferendi beneficia Episcopatum, & titulorum Cardinalitiorum.

SUMMARIUM.

- 1 Occasio scribendi super casu controversia.
- 2 De casu de quo dicto disc. 21. & quod in eo Cardinalis non esset dicendus absens.
- 3 Distinguitur species absentia iuxta ad varios effectus.
- 4 Quomodo debeant in rebus doctrina.
- 5 De regula 32. de consensibus.
- 6 De differentia inter jus conferendi beneficia ratione aliarum Ecclesiarum, & ratione Ecclesiarum Cardinalitium.
- 7 De alia differentia inter privationem juris quasiis, & exclusionem a jure querendo.
- 8 De pluribus personis consideratis in Papa, & qualis sit Episcopatus Romanus.
- 9 Quod sex Episcopatus Cardinalitii sine deiectione ipsius patris Romani.
- 10 De jurisdictione Cardinalis Vicarii, & Congregationis visitationis Apostolicæ.
- 11 De jure conferendi beneficia in Episcopatu Romano comprehendente Cardinalibus.
- 12 De eadem distinctione de qua num. 7. & quando absentia debet esse culpa.
- 13 Quod in hoc operetur indulgentiam Cardinalitium.
- 14 Quæ species reservationis sit illa, quæ continetur in hac regula.
- 15 De eadem operatione indulgentiarum in hac regula.

DISC. CLV.

EXorta controversia inter Carolum Pelegallum propositum per Sædem Apostolicam, & Jo. Vincentium Cotradum propositum per Cardinalem Gimaldum Episcopum Albanensem in ejus Metropolitana Ecclesia Aquisinensem super Canonica Cathedralis Albanen. introducta causa in Rota coram V. Comite; Cum in unica propositione, in qua nulla prodidit resolutio per scribentes hinc inde, magis vero per scribentes pro Cotrado propositum per Episcopum circumscriberetur de disc. 21. de ben. sic ad probandum quod absentia iusta, & non culposa non debeat præjudicare Cardinali, cumque privare illo conferendi jure, quod sibi præfatus competere ad intelligentiam regulæ 7. hodie 8. Hinc ex parte propositi Apostolici, & aliquorum officialium Datæ illi adherentium desuper consultus, ex impiovis dum meorum numerum occupationes non permittere illud accuratum studium, illamque diligentem aperturam liborum, quæ pro informando iudicio requi-

situr; In primis adverto, quod casus questionis, de qua dicto disc. 11. longè diversus est à præfati, dum in eo casu præcipuum fundamentum à me constituebatur in eo, quod Cardinalis, qui moram traheret in oppido Bracciani, dici non dubitaret absens à Vibe, utpote exiliens in ejus territorio, dum alias duo resultarent inconvenientia; Unum nempe ibidem ponderatum, quod ille Cardinalis, qui de tempore vacationis, in aliqua vire, seu viridario extra Urbem moreretur ita ad hunc effectum dicendus veniret absens à Curia, quod nil absurdum, et alterum quod si Cardinalis Episcopum pro majori zelo, atque ut melius ejus officium adimpleret gratia si stanti diecesim, vel alia occasione residere apud ipsam Ecclesiam Cardinalitiam, ejusque Diocesim prægratetur, ita dicendus veniret absens à Curia, & per consequens illo jure conferendi privatus, quod utique magnum esset absurdum, ut pro laudabili, ac emeritorio opere, damnum, ac potius potius sentiret; Ac etiam quod ita majoris operantis esset fectio, quam veritas, quod scilicet quando moratur in Vibe, seu in alio loco Curie, revera, & naturaliter absens ab ejus Ecclesia, cujus ratione haberi jus conferendi, possit illud exercere, & non possit, quando in illa residet, & effivire, ac naturaliter præfens, ut clare ad ipsum naturalem sensum præbatur.

Nimiumque in eo casu ad illum sensum queque me inducunt consideratio causæ absentie, quæ d. illum haberet suum obligationis, vel omnino ipsius Cardinalis, sed esset pro more servito Papæ, & Sedis Apostolicæ, cum ejus in eo modo, & dimno ob illorum temporum accidentia, in historiis nota, & perita infirmata, præfatum disc. 47. in Miscell. Eccl. & in A. per d. e. d. disc. 45. in Relat. Curia. M. quæ si quidem differentia in proposito regulari sit, sum ab eorum, constituta videtur in illius casu, in quo iusta dici debeat ad effectum excusandi absentiam illam, quodque ad id idem servitium Reipublicæ, vel Ecclesiæ, sed quod nunquam Principaliter respiciat commodum pecuniarium, vel honorificum, & intellectuale, & ob speratos majores honores illius, qui est absens ex causa illius nominis, & casum, in quo absentia principialet, & omnino respiciat eorum modum, & servitium ipsius Papæ, & Sedis Apostolicæ, absque aliquo commodo proximo, vel remoto, seu principali, vel secundario ipsius absentis, sed potius cum eodem modo, & damno, ut erat casus, de quo dicto disc. 21. Ut exemplificando primum casum contra quæ in præfatis hujus controversiæ, quod absentia proveniat à residentia in alia Ecclesia, ubi ibi prius præfatus redditus, atque pontificalis exerceat auctoritas, quoniam est quidem licita absentia, sed principaliter ordinata ad eundem modum, & utilitatem ipsius absentis. Idemque in illis, qui sunt absentes ex causa legationis, vel Nunciaturæ, vel alterius specialis munitis, quoniam dicunt quidem absentia iusta pro servitio Reipublicæ ad executionem absentie impulsæ, & illinc, magis verò ubi sit mere voluntaria, ad solum privatum commodum, sed cum licentia Papæ, quæ illi eum excuset, quoniam Legationes, Nunciaturæ, similiaque munera, potius desiderantur, & in biuntur, vel etiam non ambigua munus grava sunt ob herosificum, ac utilitatem, siue quia sunt gradus ad majora cum similibus; Et per consequens error videtur omnem iustam, & licitam absentiam passimmittere tractate, atque ita, quæ in dicto disc. 21. perderantur de iusta absentia in eo casu, & cum illis circumstantiis, trahere ad omnem aliam absentiam speciem, dum doctrinæ, ut advertitur disc. 31. d. indi. & in principio syl. & alibi pluries intelligitur de sunt tunc tunc thematis, seu casu, de quo agitur, attentis illis circumstantiis, non autem intelligendæ sunt ad licentiam generaliter in omni casu, non distinguendo circumstantias, cum

cum in hoc frequentior modernorum Juristarum, ac etiam moralium clatus error consistat.

Atque ad comprobationem boni juris illius Cardinalis in eo casu nimum quoque conferte videtur *regula 32. de consecrati.* quæ reputat præsentem illum Cardinalis, qui iterum intra duas dietas occasione iter ad breve tempus reversurus, habens domum apertam, & familiam in Curia; Itaque ex his omnibus in eo casu alibi in eodem sensu persistendum videtur, sed nil commune id habet cum præsentem casu, in quo omnes ponderatæ circumstantiæ cessant, imò potius faciunt in contrarium.

Seculso itaque dicto discursu, utpotè extra casum questionis, Quatenus pertinet ad punctum, an absentia extra Curiam, ejusque districtum, quæ iusta, & licita dici valeat, obiter necne, & quid in hoc opere tur indoluit; Aliterdum videtur, quod magna differentia constituenda est inter illud jus conferendi, quod competit ratione aliarum Ecclesiarum metropolitaniarum, & Cathedralium, quæ non sint ex istis sex Episcopatibus Cardinalitatis, sive ratione aliarum Ecclesiarum secularium, vel regularium, quæ non sint ratione titulum Cardinalitiorum, & illud jus, quod competit ratione hujusmodi Ecclesiarum Cardinalitiarum.

Priori etenim casu, Episcopus, vel Archiepiscopus, ac respectivè Prælati, vel Commendatarii dicitur in sua Ecclesia verus, & proprius Prælati, cui pleno jure talis facultas de iure communi competit, adeo ut si non fuisset introductus usus reservationum, & affectionum Apostolicarum, Papa, ejusque Datata nihil agere haberet in collatione beneficiorum illius Diocesis, vel Ecclesie, nisi quando ui veller ejus suprema potestate, cum qua prævenire potest quemcumque ordinarium Colatorem, quia tamen uti non solet, vel raro, & non nisi ex magna causa ut advertitur *disc. 24. de Benef. & alibi*; Et ad quem priorem statum, scilicet in notabili parte, si non in toto, indulta Cardinalia reducant Episcopos, vel Prælatos, qui in ista Cardinalia dignitate constituti sunt, adeo ut illos privare hoc jure co. ferendi redeat speciem pœnæ, qualis inesse dicitur, quoties agatur de privatione juris quæ sit, & competit iusta distinctionem, de qua *disc. 73. de testam. & disc. 114. de fideicom. & alibi pluries*, & quæ distinctio nimum ad rem facere videtur inter privationem juris quæ sit, & expulsiorem à jure querendo, & de qua etiam *disc. 70. & 71. de Benef. & alibi*; Itaque casus Bullæ Pauli II. super privatione Cardinalium absentium sine licentia illo jure conferendi, quod de jure communi, vel ex indulto eis alias competat, dum agitur de pœna formalis, quæ danda non est sine delicto, & per consequens ubi absentia sit licita, & iusta, præfata Constitutio intrare non debet.

In istis vero sex Ecclesiis Cardinalitatis, ac etiam in aliis 30 titulis bysbyteralibus, & in 14. Diaconis ista ratio non intrat, eaquelonge diversa est, quoniam ut pluries advertitur, tam in hoc Theatro, quam in opere Italici idiomatis, cui titulus est *Il Dottore volgare*, ac etiam in opere ejusdem idiomatis, cui titulus est *Il vescovo pratico*, & in alio opere pariter ejusdem idiomatis, cui titulus est *Il Cardinale*, quoad ea, quæ concernunt spiritualitatem seculso principatu temporali, in persona materiali Papæ ultra alias duas personas Patriarchæ, & Metropolitanæ ad rem non facientes, considerantur duæ personæ formales contra distinctionem, una Papæ Episcopi Ecclesie universalis, & Vicarii Christi, & altera Episcopi particularis Urbis; Iste vero Episcopus non est restrictus ad solum ambitum murorum ejusdem Urbis, vel ad illum proximum, & adjacentem circum vicinarum & prætorum, qui sub nomine agri Romani explicati solet ad differentiam restrictionis particulatium aliorum locorum existentium intra districtum, quoniam nimis

improprium, & indecorum esset, quod alie Ecclesie Cathedrales, & Metropolitanæ habeant amplam diocesium completentem quam plura oppida, & Castra, aliaque loca inhabitata ultra Civitatem, in qua sita est ipsa Cathedra; Et quod omnium aliarum Ecclesiarum caput, & mater, qualis est particularis Romana, ut Ecclesie Lateranensis inscriptio, sive intitulatio comprobant, nullam diocesium habere debeat; Ideoque verius est, quod diocesis Episcopatus Romani complectitur omnia illa oppida, & loca, quæ constituntur in Episcopatus Cardinalitatis, qui dicuntur etiam improprie Cathedralia, tanquam facientes istam figuram comparativè ad alias Ecclesias inferiores parochiales, vel simplices; Ibi vero sex Episcopi verè, & proprie considerentur tanquam Vicarii, & adjuutores Papæ eodem modo, quo cum sua proportionem considerantur alii 64. Cardinales in eorum titulis, & Diaconis in Urbe juxta deducta *disc. 32. de jurisdic. & in dissertatione Cardinalis de Abissis registrata in dicto tit. de jurisdic. disc. 95.* ac etiam considerantur tres Cardinales Archiepiscopi Basilicam Patriarchalem, ita administrando hanc Ecclesiam cum uno Vicario Generali, qui est Cardinalis Vicarius Urbis, de quo agitur *disc. 13. in Relatione Curie*, & cum illis Vicariis particularibus majoribus, vel minoribus respectivè.

Idque ultra præfatam argumentum omnimodè verisimilitudinis, comprobatur etiam à plerisque aliis argumentis, quinimo clavis demonstrationibus; Primum, nempe à jurisdictione ordinaria, quam etiam in prima instantia cumulatè cum istis sex Cardinalibus Episcopis in hujusmodi Diocesis, & locis habet dictus Vicarius Urbis, dum alias esset date absumptum plurius Episcoporum, & Ordinatorum in eodem Territorio, nisi hæc compatibilis subordinatio illud salvaret. Undè propterea in his tantum Diocesis ista Vicarii Urbis jurisdictioni locum habere videtur, non autem in aliis Diocesis, quamvis sint intra districtum quæ triginta miliarium circumcirca, quoniam iste est districtus modernò tempore firmatus per novas Urbis reformationes in temporalibus, à quibus infertur non licet in spiritualibus, in quibus hujusmodi Diocesis, ac etiam alie infra latiore antiquum districtum centum miliarium circum circa dignosci videntur illud jus metropolitanicum, quod etiam consideratur in Papa centralitatem à jure Papali, ut etiam locis citatis advertitur.

Secundò comprobatur praxis congregationis visitationis Apostolicæ, de qua *disc. 124. in relatione Curie*, quoniam, ut ibi advertitur, ista non est Congregatio papalis pro universa Ecclesia, ut sunt alie, sed est Congregatio deputata per Papam, tanquam Episcopum Urbis pro visitatione suæ Diocesis, ut ipse quoque satisfaciatur decreto Concilii Tridentini, & tamen ista Congregatio complectitur hos Episcopos.

Tertiò id comprobatur hæc eadem Regula septima, sive octava, quæ alia non videtur congrua ratio asserere.

Et quartò forè omnium clarior, quoniam isti Episcopus non obligant ad residentiam, atque sunt compatibiles cum altero Episcopo relictæ, & actualis residentie, ut latè probatur in *dissertatione Cardinalis Brancatii*, atque pluries advertitur in locis supra citatis, & comprobatur notoria praxis actualis in tribus ex his Episcopis, nempe in isto Albanen. qui retinet Spoletanæ, & in Tusculano, qui retinet Faventinam.

Istis itaque Vicariis generalibus, & particularibus respectivè Papa nolit omnimodam jurisdictionem Episcopalem communicare, sed praeque sibi reservavit, & præsertim istam collationis beneficiorum, quæ de sui natura exigit mandatum speciale, ideoque regulariter non venit sub mandato generali, quod datur Vicario, prout in præfato Vicario generali Urbis notoria praxis docet. Ad allicidendum verò Cardinales ad residentiam in Curia, istos Vicarios particulares melius tractare vult, quam Vicarium Generalem, cujus officium

cium non est præcisè Cardinalium, ut sunt prælati alii Vicariatus particulares, ut adversus *dicto* *disf.* 13. in *relatione* Curia, & sic in propria directi voluit eis concedere collationem illorum beneficiorum, quæ sunt in Ecclesiis sibi commissis, ut supra, sed sub ista qualitate, vel conditione, dummodo sint præsentis; Igitur non intrat inspectio, an absentia sit iusta, adeo ut vim habeat præsentis sicut necne, quoniam id procedit, quando ob absentiam agitur de privatione illius juris, quod alias habuisset ter competit, ita ut agatur de illa formali pœna, quæ consistit in privatione juris quæsitæ, & ad quem effectum requiritur malitia, vel culpa talis, quæ redo eat dilectum iuxta terminos dictæ Bullæ Pauli III. Secus autem, quando agitur de obtinendo ex alieni jure liberalitate, ac munificentia id quod alias jure suo non competat, quoniam in ista conditione, quæ adjicitur à parte antea tanquam qualitas necessaria pro allocatione juris quærenti attenditur nudum factum, non curato, an deficiat qualitas, vel conditionis sit culposus necne, juxta distinctionem acceptam de qua *dicto* *disf.* 3. de *relatione*, *disf.* 54. de *plebe*, & alibi pluries; Itaque est ratio, cui innixa est conclusio apud Beneficialistas recepta in materia alternativa, quod nisi refidetur, amittitur etiam pro duobus mensibus ordinariis, quia n. imp. non excusat iusta causa absentie quamvis illa sit pro servitio Ecclesiæ universalis, vel Republicæ, sive pro servitio ipsiusmodi Ecclesiæ particularis, illique videntur veri, ac proprii termini hujus regulæ, ad cuius effectum attenditur præsentia de facto tanquam conditio, seu qualitas necessaria ad assignandum illam facultatem ex gratia, & benevolentia concessam, quæ alia jure suo non competeret, unde propter defectum illorum verborum non tenet ob servitium sedis Apostolicæ, & cum licentia Sacrosanctæ, vel apud eorum Ecclesias residentes per Alex. demandata, atque per res successores Pontifices huc usque approbata ex eo quod in eorum regulis apposita non fuerunt, non fuit nova dispositio exhibens, sed potius declarativa ejus quod de jure inest, & correctio erroris commissi in huiusmodi verborum adjectione.

Ex his autem de plano resultat responsio ad notitium, in quo scribentes pro proviso per Episcopum magnum constituere videntur fundamentum, quod scilicet in omnem eventum, ubi etiam intraret reservatio huius regulæ ratione absentie à Curia, adhuc tamen suffragatur duplex indultum, & præsertim posterius, quod per Clem. X. concessum fuit huic Cardinali occasione assquisitionis istius Episcopatus Abbinen. ultra primum generale concessum sibi concessum per Urb. VIII. quoniam huiusmodi indulta, ex frequenter infirmatis, cum sit p. incipium hodie notorium, aliud non operantur, nisi testimonem obstaculi reservationum, & affectionum reluctantium à regulis Cancellariæ, & à Constitutio-

nibus Apostolicis, unde propterea Indultarii confectæ dicuntur pro proprio, ac primævo competente, atqueam istæ reservationum usus introduceretur, petendæ ac si non assensu. Et licet modetno tempore à Constit. 59. Urbani VIII. citrà non procedatur amplius cum ista propositione, sed cum diversâ, ut Indultarii confectæ potius dicantur reservata, vel afficta jure delegato, ac Vicario nomine Papæ; Attamen id inolevit in gratiam indultuorum ad effectum excludendi prætensionem Capitulorum, aliorumque inferiorum, qui aliquam participationem habeant cum Ordinatio in jure confecti, non autem ut eos faciant Collatores, quando non sint præscindendo à regulis, & observationibus, quodque tribuant illis illam facultatem, quam in puris terminis juris communis non habent.

Atque in hoc pro meo judicio dignosci videtur aliquod æquivocum opinando, quod ista regula septima, sive octava inducat illam veram reservationem, quam inducunt alie regulæ, quoniam reservationes propriæ sunt illæ, per quas Papa uti Papa tollit Ordinarii, vel restringit illam facultatem, quam isti alias haberent, quod applicari non potest huic regulæ, quæ licet ach beat istum terminum reservationis, attamen iste capiendus non est in præfata aliarum regularum vel Apostolicarum Constitutionum significatione, per quam Papa uti Papa tollit hoc jus Ordinarii, illudque ex parte appropriat, sed potius in altera significatione exceptionis, quam Papa tanquam Episcopus Urbis, ut supra facit per viam declarationis, quod in mandato huiusmodi Cardinalibus ejus Vicariis concessio in hoc suo Episcopatu non intelligit comprehendere collationem beneficiorum, nisi cum dicta qualitate.

Adhuc tamen isto intellectu retento indulta Cardinalitia operativa remanent quoad reservationes quæ resultant ab aliis regulis, & constitutionibus, quibus etiam Cardinales præsentis in Curia subiacerent, nisi indultum, quod propterea remanet operativum, atque excludit facultatem, cuius argumentum de converso intraret in ipsa regula, quando subsisteret motivum, quod etiam in ejus casum favore Cardinalis absentis intraret indultum, dum istud omnibus Cardinalibus conceditur, adeo ut est regula facta, & de vento, istaque videtur melior, ac solida responsio ad hoc motivum, quam altera, in qua ad hoc per scribentes hinc inde insinuitur super revocatione indulti per regulas supervenientes, cum pro meo judicio hæc videantur continere frigidas. Nimirumque ad præmissorum comprobationem considerabilis videtur observantia tanquam optima interpretis.

Et hæc sunt quæ mihi in ista controversia ex improvviso, atque curreniti casu abque librorum revolutione in notoria magna temporis angustia observanda videntur reservando aliis, qui majori abundent otio maturius illa ponderandi, & comprobandi partes.

SUMMATIVE COMPENDIUM

Eorum quæ in Foro magis practicabilia continentur in Titulo de Beneficiis Ecclesiasticis.

INDEX RUBRICARUM.

- I. Proccemialia, à *num.* 1. ad 5.
- II. De facultate concessendi beneficia secularia, ex juris communis dispositione locorum Ordinariis, vel aliis inferioribus competentibus; Et de devolutione, à *num.* 6. ad 23.
- III. De reservationibus, & affectionibus Apostolicis in genere; Et quando cessent, à *num.* 24. ad 31.
- IV. De reservatione ob vacationem in Curia vel apud Sedem, à *num.* 34. ad 39.

- V. De reservatione per obitum officialium Romanæ Curie, à *num.* 40. ad 45.
- VI. De reservatione ratione familiaritatis Papæ, & Cardinalium aliorumque Prælatorum, à *num.* 42. ad 51.
- VII. De reservatione ex collectoria, vel subcollectoria, à *num.* 54. ad 63.
- VIII. De reservatione ratione protonotariatus, à *num.* 64. ad 67.

IX. Da

- I X.** De reservatione majoris Dignitatis in Cathedrali post Pontificalem, ac principalis in Collegiata. *a num. 65. ad 75.*
- X.** De reservatione Monasteriorum, *a num. 76. ad 80.*
- X I.** De reservatione beneficii lingui, *a n. 80. ad 87.*
- X I I.** De aliis reservationibus ac affectionibus specibus, *a num. 88. ad 92.*
- X I I I.** De reservatione ratione mensium, & de Alternativa, *a num. 93. ad 108.*
- X I V.** De indulgiis, quæ Cardinalibus, ac aliis concedi solent, confertur reservata, vel affecta, præsertim Nautio Hispaniarum, *a num. 109. ad 123.*
- X V.** De aliis Cardinalium facultatibus, ac præeminentiis in provisione beneficiorum, *a num. 123. ad 126.*
- X V I.** De concordatis Germaniæ & Galliæ, *a n. 127. ad 130.*
- X V I I.** De qualitatibus necessariis in persona providenda ad effectum capacitatis vel incapacitatis, *a num. 131. ad 138.*
- X V I I I.** De ætate in beneficiis necessaria, *a n. 139. ad 144.*
- X I X.** De ordinibus in beneficiis assequutione, vel retentione necessarii; Et quando beneficium sit sacerdotale, *a n. 145. ad 150.*
- X X.** De valore, *a n. 151. ad 159.*
- X X I.** De aliis quæ narrari debent, vel narrata iustificari, *a num. 160. ad 167.*
- X X I I.** De resignatione pura, vel ad favorem, *a n. 168. ad 179.*
- X X I I I.** De permutatione, *a n. 180. ad 184.*
- X X I V.** De Coadjutoria, *a num. 185. ad 190.*
- X X V.** De Commendis, *a num. 191. ad 194.*
- X X V I.** De incomparabilitate ejusque dispensatione, *a num. 195. ad 200.*
- X X V I I.** De residentia, *a num. 201. ad 205.*
- X X V I I I.** De unione, & divisione, dismembratione, & nova erectione, *a num. 206. ad 211.*
- X X I X.** De privatione ob crimina vel contraventiones, *a num. 212. ad 216.*
- X X X.** De aliis speciebus vacationis, *a n. 217. ad 229.*
- X X X I.** De Regula de subrogandis colligantibus, *a n. 230. ad 235.*
- X X X I I.** De Regulis de Annali & Triennali, *a n. 234. ad 248.*
- X X X I I I.** De provisionibus in forma gratiosa & in forma dignum, & quale jus una vel altera tribuat, *a n. 249. ad 251.*
- X X X I V.** De gratiis revalidatoriis vel novum jus tribuentibus, puta perinde valere, & si nuntii; Et de forma rationis congruis, Et de dispensationibus, *a n. 252. ad 260.*
- X X X V.** De executione litterarum Apostolicarum, & de legitimo contradicatore, *a num. 261. ad 273.*
- X X X V I.** De possessione ejusque effectibus, *a n. 273. ad 276.*
- X X X V I I.** De sequestro, *a num. 277. ad 285.*
- X X X V I I I.** De fractibus, *a n. 286. ad 291.*
- X X X I X.** De remissoria, & compelloria, *a num. 292. ad 295.*
- X L.** De manualibus, *a n. 296. ad 298.*
- X L I.** De Canonicis & Dignitatibus, *a n. 299. ad 301.*
- X L I I.** De Parochiis, & Parochiis, *a n. 302. ad 319.*
- X L I I I.** De Beneficiis Regularibus, *a n. 330. ad 334.*

SUMMARIUM.

- 1 De beneficiorum origine, ac divisione, aliisque generalibus remissionibus.
- 2 De distinctione inter secularia & regularia, eorumque naturam.
- 3 De alia distinctione secularium.
- 4 Quia a dicitur verè, & propriè beneficia Ecclesiastica.
- 5 De possessoris Papa in beneficiis.
- 6 Omnia beneficia diversè de jure sunt ad liberam collationem Ordinarii.

- 7 Nisi agatur de illis de jurepatronatus ab eodem ad presentationem providendis, & quando etiam ista ab eo conferantur.
- 8 Canonici autem & beneficia in Cathedrali spectant ad simultaneam Episcopi, & Capituli.
- 9 Quando ista simulanea exercenda sit.
- 10 Tanta est vox Episcopi, quanta Capituli, quod a majori parte constituitur, atque minor ad avertit Episcopo non augeat.
- 11 Episcopi & Capituli concursus non requiritur collegialis.
- 12 Laudatur alternativa, seu turnaria divisio inter Episcopum & Capitulum.
- 13 De consuetudine in aliquibus partibus totum jus est Episcopi, & in aliquibus totum est Capituli.
- 14 Ubi totum competit Capitulo, an aliquod jus remaneat Episcopo.
- 15 In Collegiatis collatio fit ad electionem Collegii, & quanto securi.
- 16 Potest competere etiam inferiori Prelato, & quomodo.
- 17 Etiam Prelato Regulari potest competere collatio secularium.
- 18 Tenetur Ordinarius providere infra sex menses, alias intrat devolutio.
- 19 Impetrans ex capite devolutionis arctatur continenter probare, & de ratione.
- 20 Quomodo, & ad quem fiat devolutio.
- 21 In provisionibus Ordinarii alia desideratur expressio, vel iustificatio.
- 22 De nova providendi forma indulta in parochialibus.
- 23 Papa concurret cum quolibet Ordinario collatore eumque prævenit.
- 24 Quando initium habuerint Apostolica reservationes, vel affectiones.
- 25 De duplici specie reservationum de jure communi, & ex Regulis Cancellaria.
- 26 Per mortem Papa non cessant reservationes de jure communi, sed cessant illæ ex Regulis.
- 27 Verum adhuc in rebus, vel personis remanent affectio.
- 28 Papa in crastinum assumptionis reservat omnia beneficia vacata tempore vacationis Sedis Papalis non provisæ.
- 29 Si provisus Ordinarius sit eadem die, non suslinetur, & de præcedenti debet consistere alias quam ex data litterarum.
- 30 Ad materiam text. in cap. si Apostolica, &c. de non provisione falli infra mensem.
- 31 In manualibus & novis non datur vacatio, ideoque non intrant reservationes, & quando securi.
- 32 De indulgiis facientibus cessare reservationes remissive.
- 33 De non comprehensione beneficiorum de jurepatronatus sub reservationibus.
- 34 Vacatio apud Sedem, & in Curia confunduntur, cum utraque causet reservationem, atque in utraque idem procedat in beneficiis de jurepatronatus.
- 35 Differunt, quia vacatio in Curia non capit beneficia loci ejusdem Curie.
- 36 Falli, si possessor beneficii in Urbe sit etiam Curialis, & qui dicatur talis.
- 37 Que officia causent curialitatem, & qua non, & de distinctione officiorum.
- 38 Curialitas si vel contracta presumitur durare.
- 39 Moriente infra duas dies possidere, etiam beneficia Urbis sunt reservata.
- 40 An reservatio, que resultat ab officio, sit ratione ipsorum officiorum, ubicunque casus mortis contingat, vel a loco seu ab annexis qualitatibus.
- 41 Quod ob annexam qualitatem data pluralitate officiorum resultet pluralitas reservationum.
- 42 Officii Romana Curie sunt familiaritatis.
- 43 De familiaritate vera resultante a servitio Papa, & Cardinalium.

- 44 Familiaritas Papa absorbet illam Cardinalis.
- 45 Etiam familiares Auditorum Rota, & alterum Officium cadunt sub regula.
- 46 Quae sint requisita familiaritatis, & quando hac adesse dicantur.
- 47 Vicarius Generalis, & alii Officiales Ecclesiae Cathedralis, vel Abbatiae possessa per Cardinalem non sunt familiares.
- 48 Omnes familiares cadunt sub regula etiamsi certum officium non habeant.
- 49 Requiritur etiam ut familiaris vivat expensis Domini, & cum famulatu.
- 50 Utrumque requisitum debet concurrere copulativè, ac unum sine altero non sufficit.
- 51 Sed si concurrant, nihil refert, quod familiaris habitet extra domum Domini.
- 52 Familiaritatis contracta praesumitur durare, eaque cessata durat efflicta.
- 53 An exceptio familiarium ipsius Papa concedentis indultum duet post mortem Papa remissive.
- 54 Collectoria generalis sine dubio causat reservationem.
- 55 Idem operatur singula subcollectoria particulares durat. Et in quo subcollectoria differat a collectoria.
- 56 De duplici requisito unitatis, & universi jurisdictionis ad id necessario.
- 57 An oporteat probare deputationem per litteras.
- 58 Data unius deputatione censetur revocata deputatione alterius.
- 59 Requiritur etiam, quod persona sit constituta in dignitate Ecclesiastica, quod impugnetur.
- 60 Deputatio plurium in eadem diocesi diversis respectibus non tollit unitatem.
- 61 Minusque si plures dioecesis sint sub uno Episcopo.
- 62 Caput beneficii pendente subcollectoria, vel ante, non potest.
- 63 Non requiruntur acceptio & exercitium, & quando secus.
- 64 Reservatio Prebendorum participantium est certa, & clausa in corpore iuris.
- 65 Quid de aliis inferioribus, distinguuntur plures species, & in quibus requiratur scientia cum acceptatione.
- 66 Quomodo probeat portio honoratus.
- 67 Usus infirmum quid operetur.
- 68 In Cathedrali major dignitas post Pontificalem est reservata.
- 69 In Collegiata prima, seu principalis, quae habet curam jurisdictionalem, & si non habet, ubi excedat valorem in decem florenis.
- 70 Est reservatio, quae provenit à Regulis quibus tamen cessatis durat efflicta.
- 71 Si major, vel principalis est reservationis experti, illa libera quae sequitur, cadit sub hac reservatione.
- 72 Si est unica vel duae coaequales, adhuc intrat reservatio.
- 73 Non intrat, si non est major, licet prima respectu Collegii in Cathedrali existens.
- 74 Haec reservatio impedit optionem, & quando secus.
- 75 Quanto Ecclesia dicatur Collegiata ad hunc effectum.
- 76 Monasteria Conventualia sunt reservata, etiamsi de facto extra Conventum providantur.
- 77 Solent exceptuari in indulto conferendi reservata.
- 78 Item monasteria non Conventualia excedentia valorem 200. ducatorum, vel descripta in libris Camera.
- 79 An & quae sint reservata in corpore iuris, vel per Regulas, & quid refert.
- 80 Solent commendari, & commenda causat affectionem.
- 81 Beneficium litigiosum etiam de praeposito non providetur, nisi per Papam, & quando secus.
- 82 Quamvis sit casus hoc verum litigiosum, & quoniam.
- 83 Oppositio Capituli, vel infrae absque titulo non causat litium.
- 84 Negus litium in iura.
- 85 Quando ob hoc cessata dicantur, ut hoc vitium esset.
- 86 Durans vitio durans impeditur quomodo, ut quae sequatur vacatio, ac inficit etiam in possessore.
- 87 De aliis ad materiam litis & beneficii litigiosae.
- 88 Beneficia libera collationis Ordinarii sunt reservata Sede Episcopali, vel Praetura vacante.
- 89 Declaratur, & quid ubi collatio est cum alterius participatione.
- 90 Beneficium libera collationis sit coram Ordinario permutetur cum reservato, vel afflicto cadit sub eadem natura.
- 91 Ex Coadiutoria resultat efflicta, & quando non.
- 92 De aliis effectibus ob oppositionem inanium Papa.
- 93 Reservatio mensium est ultima, & subsidiaria quando alia deficiunt.
- 94 Ideoque alia reservatione, vel efflicione vigente non curatur de tempore.
- 95 Qui sint menses reservati cessante alternativa.
- 96 Caput hac reservatio etiam beneficia selectiva, & quantum de iure patronatus.
- 97 Qui collatores exceptantur, & de differentia inter indultum, & exceptionem remissive.
- 98 Tempus vacationis est praefixi probandum, & quid ubi sequatur in nocte de videtur unum mensem ab alio.
- 99 Attenditur tempus mortis naturalis, & vera, non autem ficta.
- 100 Alternativa acceptata, modo intrinsecum mutatur, illaque solus Episcopus, & Archiepiscopus conceditur, non autem Ca. titulus, & alius Praetura.
- 101 Minusque alternativa suffragatur pro beneficiis non omnino libera collationis.
- 102 Resultat acceptatio exhibitis litteris in Dataria.
- 103 Probat per ipsius Dataria librum, & illico operatur, licet non adsit Episcopi acceptatio.
- 104 Mensis ordinarius licet caput, illico sit Apostolicum, sed non contra, & de ratione differentiae.
- 105 Cessat per mortem Papa, vel Episcopi, seu per translationem, vel dimissionem.
- 106 Si Episcopus se ingerat in providendo vacata in mense reservato, amittit alternativum beneficium.
- 107 Episcopus non residens amittit etiam duos ex suis mensibus, quoniam absentia sit ex iusta causa, & residentia occasionali.
- 108 Quid de Episcopo possidente plures Ecclesias Cathedralis unitas.
- 109 Solet Sede Apostolica concedere Cardinalibus & aliis indultum conferendi reservata, vel affecta.
- 110 Sed non omnino eadem est formula latior, & strictior.
- 111 Primus indultarius conferebat iure ordinario, atque indultum suffragatur Capitulo, & aliis, hodie secus, & intrat ius delegatum.
- 112 An indultum suffragetur, ubi totum ius conferendi de iure est alterius, quam indultarii, & quid Sede Papali vacante.
- 113 Cessat indultum ex duplici reservatione, & qualis hac sit.
- 114 Non suffragatur pro Ecclesia dimissa nisi accedente indulto speciali, & istud pro sola Ecclesia ultimo dimissa.
- 115 Neque pro monasteriis, & quibus.
- 116 De exceptione familiarium Pontificis concedentis eo defuncto.
- 117 De alia exceptione familiarium Cardinalium viventium.
- 118 De indultis concedi solitis Legatis, Prolegatis, & Nuntiis.
- 119 Praeterea de Nuntio Hispaniarum, de cuius facultatibus frequenter agitur.
- 120 Quid continent dictae facultates, & quam conditionem, vel restrictionem habeant.
- 121 Cui incumbat onus probandi minorem vel maiorem vacationem, an praevio ab indultario, vel à Papa.
- 122 Non suffragatur indultum ad effectum faciendi unum.

- 123 *Cardinales in titulis Cardinalitibus exempti sunt a Regula mensium, quod differt ab ordinato reservationum.*
- 124 *Competit praesentibus tantum in Curia, & quinam dicantur praesentes.*
- 125 *De iure nominandi competente Cardinalibus in provisione beneficiorum familiarium.*
- 126 *De contentione inter Cardinalem Patrum, & Cardinalem Collatorem remissive.*
- 127 *Concordata Gallicae non cadunt sub Regula mensium, & alii, quod est sub questione in illis Germania.*
- 128 *Cadunt illa Germaniae extra controversiam sub reservatione prima dignitatis, speciali privilegio non accedente in contrarium.*
- 129 *Qualis locus attendi debeat, an Ecclesiae collatrici, vel beneficii in concordata Gallicae.*
- 130 *An ista concordata sint adiosa, & stricte interpretanda, vel potius favorabilia laicam interpretationem recipientia.*
- 131 *Clericatus saltem prima sonora est praefata necessarius.*
- 132 *Neque personae super beneficium, absque clericatus reservari solent.*
- 133 *Requiritur etiam qualitas legitimorum natalium, nisi super illegitimorum defectu dispensatum sit.*
- 134 *De idoneitate litterarum.*
- 135 *De gradu doctoratus.*
- 136 *Crimen, vel censura, vel irregularitas inhabilitat ab assequendo, quamvis non privet assequendo.*
- 137 *Quod in assequendis sola inquisitio, vel dissimulatio sufficiat.*
- 138 *Impuritas sanguinis, vel ignobilitas, aut defectus civicae qualitates cessantibus privilegio, vel status non praestat inhabilitatem; Et quid ubi adeat filius, vel pater in eadem Ecclesia.*
- 139 *De iure communi in simplicibus, vel illis Collegiarum sufficit etiam septem annorum, ex Consilio autem Tridentino hodie requiritur 14.*
- 140 *Etiā in illis de iurisdictione, & quando secus.*
- 141 *Quid in Conventibus, & non primis dignitatibus Cathedralium.*
- 142 *Et de primis dignitatibus, ac de Abbatibus, & parochialibus.*
- 143 *De Canonicali penitentiario.*
- 144 *Dispensatio ad ordinem non sufficit pro beneficiis.*
- 145 *Qualis ordo sit necessarius, distinguatur.*
- 146 *Terminus ad suscipiendum ordinem currit a die pacifice possessionis.*
- 147 *Non susceptio ordinis quando caset caducitatem ipso iure.*
- 148 *Ex voluntate fudatoris etiam in simplicibus requiritur ordo sacerdotatus.*
- 149 *Ista voluntas in dubio non presumitur etiam si ad ipsius celebrationis Missarum.*
- 150 *Quomodo talis voluntas probetur.*
- 151 *Valor beneficii, quod obtinetur ex provisione Apostolica, est narrandus, siue sit motu proprio, vel ad postulationem, ac etiam si non accedat 14.*
- 152 *In illis motu proprio non est necessaria iustificatio, nisi ad supplicationem.*
- 153 *Expressio, ac iustificatio necessaria est in provisionibus Legatorum, & Nuntiorum, ac aliorum conferentium ex concessione Apostolica.*
- 154 *In provisionibus, quae sunt per Ordinarium etiam vigore induiti neutrum requiritur.*
- 155 *Obientium narratio, ac iustificatio desideratur in provisionibus ad supplicationem, non autem motu proprio.*
- 156 *Soli fructus certi non autem incerti, vel distributiones veniunt in valore.*
- 157 *Quomodo probatio valoris fieri debeat, distinguatur.*
- 158 *De causis excusantibus malam narrationem, seu excusantibus nullitatem ex isto defectu resultantem.*
- 159 *De materia valoris ad effectum provisionis, & jurisdictionis remissive.*
- 160 *Narrari, ac iustificari debet causa, siue motu proprio, siue de versimili notitia.*
- 161 *De clausula siue praemisso, &c. quando suffragetur.*
- 162 *Ista clausula non suffragatur in provisione Ordinis si quamvis vigore indulti.*
- 163 *Si plures reservationes, vel effectiones concurrant, an omnium mentio fieri debeat.*
- 164 *Idem de loco vacationis, vel alia circumstantia, in qua sit fundamentum provisionis, & 166.*
- 165 *Alia narrata quando sint iustificanda necesse.*
- 166 *Resignatio exigit ut acceptetur, ac resignans habeat unde vivere.*
- 167 *Etsi ad beneficium titulum ordinatus est, debet fieri mentio specialis.*
- 168 *Ubi sit pura resignatio coram Ordinario, vel alio inferiori non potest beneficium, quod ita vacat, conferri conjunctis resignantibus, vel collatoribus.*
- 169 *Resignatio ad favorem fieri non potest nisi coram Papa, illaque exigit etiam dicta requisita, de quibus num. 169.*
- 170 *De Regula de virginis, & an procedat etiam in pura resignatione coram inferiori.*
- 171 *De publicatione resignationis ad formam Consueitudinis Gregorius XII.*
- 172 *Etiā in petitorio ob solam publicationem est publicanda.*
- 173 *De palliis simoniacis in resignatione.*
- 174 *Resignatio ad favorem dicitur conditionalis, & an abdicet ius a resignante, & ex cuius persona beneficium vacare dicatur.*
- 175 *Beneficium potest resignari non obstante lite, vel unioni non seu expectativa.*
- 176 *Consensus, vel mandatum ad resignandum potest revocari non obstante ius amento, & quando.*
- 177 *Resignatio meticulousa vel adiosa non valet.*
- 178 *Permutatio debet etiam publicari facti resignationis.*
- 179 *Si unus non publicat non praedicta alteri publicanti.*
- 180 *In permutatione coram Papa attenditur solum surripio seu defectus intentioni.*
- 181 *Quando coram Ordinario fieri possit permutatio, & quando non.*
- 182 *Si permutatio est invalida, an deus regressus vel fiat locus vacationi.*
- 183 *Pro coadjutoria requiritur infirmitas, & qualis.*
- 184 *Gravis senectus est etiam causa sufficiens, ac habet speciem infirmitatis.*
- 185 *De tempore gratiae debet beneficium esse plenum & de amicitia.*
- 186 *Si non habet effectum gratia coadjutoria, ad effectum habet altera successione.*
- 187 *Per coadjutoria consensum refulcit effectio ob oppositionem manuum Papae.*
- 188 *De praeminentiis, & obligationibus coadjutoris.*
- 189 *Per commendam beneficium regulari clerico seculari non alteratur status regni oris.*
- 190 *Commenda, an casus effectivorem.*
- 191 *Commenda regularitur circa aetatem, ordinem & alia iure beneficiorum.*
- 192 *Et quando secus, ut non habent speciem beneficiorum.*
- 193 *Incompatibilitas pendet a residencia vera, non autem consuetudine.*
- 194 *Incompatibilitas impedit retentionem primi, quod vacat per assignationem secundi, & quando utrumque amittatur.*
- 195 *Primum non est dimittendum, si secundum non est omnino pacificum, neque vacat.*
- 196 *De decreto de dimittendo, vel vacationis primi ipso iure.*

- 139 An etiam compatibilia possidere possint sub eodem titulo.
- 140 De dispensatione incompatibilium.
- 141 Antiquitas etiam inspicitur, aut residentialia, sed ex consuetudine non sunt.
- 142 Qua sint beneficia residentialia.
- 143 Etiam non residentialia ex lege foundationis, vel consuetudine effici possunt talia.
- 144 Quando ex voluntate fundatoris dicta qualitas impressa dicatur, & de differentia inter residentialiam precariam, & causativam.
- 145 De penis non residentialium, & quomodo contrarios procedatur.
- 146 In unione, vel divisione, aut dismembratione Papa non queritur de potestate, nec de causa.
- 147 De regia necessaria unumquamque intret.
- 148 Uno vel divisio seu dismembratio per Ordinarium exigit iustam causam, & sollicitudinem.
- 149 Affilia vel reservata uni non possunt, & quando secus.
- 150 Inalium conferendi reservata non suffragatur pro unione.
- 151 Unio fieri non potest seminario erigendo.
- 152 Facienda est probatio singulari non autem mensa Capituli, ac sic si possit digni actibus.
- 153 Quomodo uno probetur, & de materia huius probationis.
- 154 Unio aequae principalis rara est in beneficiis, sed frequens in Cathedralibus.
- 155 Non ex eo quod unus possidet plura beneficia resultat unio.
- 156 Quomodo possit ordinarius dispensare super multiplicitate.
- 157 Unio sociativa parochialium non laudatur, ideoque divisio sine solemnitate fieri potest.
- 158 Facilius datur unio, quam dismembratio, & quando huic sit locus.
- 159 Post legitimam factam dismembrationem, ac extinctionem quale res remanent matrici.
- 160 De unione aequae principalis, ejusque effectibus.
- 161 Beneficium subiective univium extinguatur ac sit praedium, ideo non vacat.
- 162 Ex homicidio, vel alio delicto non resultat privatio beneficii, sed inhabilitas ad assumendum, seu iusta causa privandi.
- 163 Crimini probato debet esse perfecta, & quando diffamatio iustificat.
- 164 Enunciatur aliqua crimina, ob qua resultat privatio.
- 165 Impetratores certo modo sunt odibiles, ac raro efficiuntur fortissimi.
- 166 De privatione ob non impletum decretum contentum in reservatione; & quando terminus ad implendum currat.
- 167 Vacans beneficium ipso iure per matrimonium etiam invalidum.
- 168 Per professionem in Religione.
- 169 Per militiam, & officia secularia, & quando.
- 170 Colligantur superius dari solet subrogatio in ius alterius deficientis.
- 171 Non datur de necessitate, sed ex benignitate, & arbitrio.
- 172 Denegatur calumnioso litigatori, ac impetranti certo modo.
- 173 Non datur post extinctionem licet.
- 174 Quid disponat Regula de annali.
- 175 An suffragatur injuncto, vel invalido possessori.
- 176 Rara est casus verificationis Regula de triennali, & de ratione num. 245.
- 177 Regula de triennali tenet pacificum triennalem possessorem in possessione, & in petitorio.
- 178 Impedit excitari licet, & tollit jurisdictionem.
- 179 Etiam contra provisorium de reservato, nisi sit reservatio clausa in corpore iuris.
- 140 Inducit praesumptionem tituli, & suffragatur possessori possessoris praedecessoris.
- 141 Constare debet de possessione vera, & an probatis extremis metui praesumantur.
- 142 Inducit praesumptionem contraria probatione elidibilis.
- 143 Non impedit superiorem, ut de titulo possessionis inquirat.
- 144 Non sufficit sola possessio sine titulo colorato, quem inducit possessio decennialis.
- 145 Sed possessio iustitia, & habenda pro vacua non suffragatur.
- 146 Non suffragatur Simoniaci vel confidensario.
- 147 Cessat per istem, & qualis in proposito sufficit.
- 148 Quando hic inducatur.
- 149 De provisione in forma gratiosa quando datur, & quoniam effectum tribuit.
- 150 Quid continet provisio in forma dignum.
- 151 Quale ius tribuit, & si non est effectus ex cuius persona vacatio sequatur.
- 152 Gratia per mortem Papae non expirat, & de literis in forma Rationi congruit.
- 153 De gratia Perinde valere.
- 154 De gratia Si neutri.
- 155 In quo consistat perititia Beneficialium.
- 156 Gratia Si neutri supponit licet.
- 157 Attenditur anterior, quod generale est in materia.
- 158 Dispensatio non tollit nisi tertius validum, & de invalido non est facienda mentio.
- 159 Dispensatio super uno impedimento non suffragatur pro altero.
- 160 Neque suffragatur literis non expensis, & quando proposit.
- 161 De Breve de capiendae possessione quam iustificatio nem requirit.
- 162 In dubio, an pro exequutione, vel contra sit respondendum.
- 163 Habens Breve praedictum tenetur expedire litteras infra sex menses, & quando hic terminus currat.
- 164 In quo differant litterae sub plumbis, & Breve de capiendae possessione.
- 165 Ubi agitur de executione merito sufficit extrajudicialis informatio, qua praesumitur.
- 166 Quilibet oppositor, vel possessor est citandus, licet sit verus legitimus contraditor, quem dicta citatio non facit.
- 167 Intrusus omnino notorius non est citandus, sed raro datur.
- 168 Vbi adest legitimus contraditor executor sit mixtus, ac cessat processus executivus.
- 169 Quando dicatur legitimus contraditor.
- 170 Semper tamen provisus per vacationem est legitimus contraditor impetranti certo modo, cui processus executivus non conceditur.
- 171 Et si talis impetrator sit possessor, non est legitimus contraditor provisus.
- 172 Capitulum non est legitimus contraditor, sed est quandoque oppositor.
- 173 De subrogatione gratiosa in ius, & possessionem defuncti.
- 174 Positio Canonatum in Cathedrali, & Collegiata est capiendae capitulariter, & quid in dignitatibus.
- 175 In aliis beneficiis quomodo capi debeat.
- 176 De effectibus possessionis, & quod etiam in beneficiis non queritur in possessione de iustitia, sed attenditur nudum factum, & quando secus.
- 177 De sequestro in vim Clementinae observantiam, quantumvis ab ea sit appellatum.
- 178 Non datur contra triennale possessorem nisi sit Simoniacus.
- 179 Datur solum in Rota causa cognita.
- 180 Privatus possessor.
- 181 Non revocatur nisi in fine litis.

- 182 Neque tollitur per cautionem.
 183 Squestum provisionale quando opponatur, & revocetur.
 184 Admittit cautionem, & non privat possessione.
 185 De causis, ob quas intrat squestum provisionale.
 186 De pluribus questionibus cadentibus in materia fructuum remissive.
 187 De questionibus super divisione fructuum inter predecessorem & successorem, vel inter heredes predecessoris, & Ecclesiam, vel Cameram.
 188 De distinctione inter fructus, & distributiones quotidianas.
 189 De distinctione inter beneficia curata, & non curata.
 190 De alia distinctione inter vacationem per dimissionem, vel per mortem.
 191 Indulgentiam testandi Cardinalium non suffragatur pro fructibus inextinctis.
 192 Remissoria, vel compulsoria generalia non retardat, idem non negatur.
 193 Omnia quae habentur in prophanis pro denegatione ex causa calumnia, vel irrelevantia facilius procedunt in beneficiis.
 194 Sub nomine causarum spiritualium ad hunc effectum non veniunt nisi causae beneficiales, & quae.
 195 Qua sunt specialia in hac materia prophanorum.
 196 Regularia sunt manualia, & obedientiaria.
 197 Quando in secularibus datur manualitas, & quod non sint vera beneficia.
 198 An & quando potestas amovendi intret in manualibus.
 199 De iis quae conveniunt Canoniceis, & dignitatibus Cathedralium, & Collegiarum, & non aliis beneficiis.
 200 Canoniceis in Cathedralibus sunt ad simultaneam Episcopi & Capituli, & in Collegiis ad electionem Collegii.
 201 De aliis ad materiam Canoniceis, & Dignitatum.
 202 De nova forma concessus in parochialibus indulla à Concilio Tridentino.
 203 Intrat etiam in beneficia ad provisionem inferioris collatoris vel electoris, aut de jure patronatus Ecclesiastico.
 204 Etiam in reservatis, vel affectis.
 205 Etsi extra diocesim in loco nullius, quando coram vicinioribus.
 206 Exceptio Pralati, vel Ecclesia non suffragatur.
 207 De edictis proponendis, eorumque terminis.
 208 Examen est peragendum coram Ordinario, vel eius Vicario generali, & potest etiam uterque intervenire.
 209 Et coram examinatore in ultima synodo deputatis, qui non sint minus, quam tres.
 210 Debent praestare juramentum quod unicum generale sufficit.
 211 Si non adsint tot examinatores synodales, quomodo alii deputandi sint.
 212 Interventus unus qui non sit deputatus in synodo, vel non praestiterit juramentum, vitiat alium.
 213 Examinatores pro una Diocesi non interveniunt in beneficiis alterius Diocesis aequè principaliter unita.
 214 Declaratur conclusio, de qua num. 312.
 215 Ordinarius vel Vicarius non habet votum decisivum, sed solum adhesionem in paritate votorum.
 216 Quomodo Examinatores suum votum proferre debeant.
 217 Examinatores omni emolumento careere debent.
 218 Examinatores debent solum renunciare idoneis & non idoneis, sed ad eos non pertinet declarare magis dignum.
 219 Sede vacante hoc jus pertinet ad Vicarium Capitularum & non ad alium.
 Card. de Luca Theat. Tom. X l. 1.
- 220 Praeclitio fieri potest ex intervallo & in dicerò loco.
 221 Potest Ordinarius praerigere habentem minora suffragia quae concludant approbationem etiam extra beneficium adhesionem.
 222 Ordinarius tenetur eligere digniorem, alia appellatur ab irrationabili iudicio, quod non procedit in beneficiis non curatis.
 223 Appellatio non retardat executionem.
 224 Irrationabilis non praesumitur, varumque ac difficile est illam convincere, & de ratione & ex quibus dignior dicatur.
 225 Rejello datur facultas provocandi electum ad examen in Urbe.
 226 In quibus beneficiis curatis non intrat hac forma.
 227 Etiam ubi non intrat, accedere debet approbatio examinatorum synodali.
 228 Canoniceis Capituli cui annexa est cura, non tenetur habere requisita beneficiorum curatorum, & quis tenentur.
 229 De aliis ad materiam.
 230 Quod Regularia sint manualia.
 231 De ratione ob quam excepta Religione Hierosolymitana non habentur in foro quæstiones beneficiorum.
 232 Commenda, & Dignitates Religionis Hierosolymitanae quomodo provideantur.
 233 Aliquamvis Milisaurum commenda jure prophanis regularibus.
 234 De materia secularizationis Regularium.

I. PROOEMIALIA.

Beneficiorum Ecclesiasticorum originem; siue introductionem, divisiones, ac alia generalia, viti forensis non est agere in compendio, forensi praxi tantum adaptato, si facile tamen est videre apud Tractantes A.

Ea vero generalis distinctio fore congrua est, quod alia sunt Beneficia secularia, alia vero Regularia diversam naturam habentia, quoribus Pontificia potestas, aut lex foundationis legitime adjecta, siue consuetudo aliter non suadeat, ut secularia sint perpetua, non nisi per clericos seculares obtinenda; Regularia vero sint manualia & obedientiaria, non obtinenda, nisi per Regulares, ideoque secularia secularibus, Regularia Regularibus.

Secularium vero alia sunt simplicia, & alia qualificata; & hæc subdividuntur in curata, & non curata; Prout generaliter, tam ex simplicibus, quam ex qualificatis, alia sunt liberæ collationis, alia de jure patronatus; Illaque libertatem habentia, subdividuntur in reservata, vel affecta, & ad ordinatum liberam collationem, ex quibus distinctionibus resultant effectus, de quibus infra in suis distinctis Rubricis.

Beneficia item Ecclesiastica dicuntur solum ea quae cum Superioris legitima auctoritate et cetera sunt, non autem, quae ex privata dispositione quamvis plium vel sacrum onus annexum sit, cum tunc pii legati potius, quam beneficii nomen congruat, & de consequenti non intrant regulæ Beneficialis, sed generales, cuiusmodi indistincti materiae congruat.

Illud quoque generaliter in uno vel altero secularium, ac regularium genere, vel cujuscunque generis speciebus prænotandum est, omnia provenire à lege ecclesiastica positiva, ideoque Papæ supremæ potestati, ac liberæ dispositioni subesse, ut perpetua facere valeat manualia perpetua, siue secularia facere regularia, & contra; seu alias eorum naturam, ac leges immutare, cum totum sub ejus dispositione, ac dominio sit B.

A. Gerz. par. 1. & seqq. Lott. lib. 1. cap. 1. & seqq.
 B. dist. 63. & 64. & sub iii. de pusion. dist. 44. & sub iii. de Regal. dist. 148.

11. *De facultate conferendi beneficia secularia, ex iuris communis dispositione locorum Ordinarius, vel alius inferioribus competentibus, & de devolutione.*

Iuris communis dispositione primævoque Ecclesiæ usæ utentis, omnia beneficia quæindocumque & quomodocumque vacant, ad Episcopum seu Ordinarium loci collationem spectant, exceptis illis de iure patronatus, ab eodem tamen Ordinario providendis, ad præsentationem patronorum, quatenus in ista legitima temporaria, servatisque aliis servandis, personam idoneam, concordem, vel pro maiori parte præsentem; adhuc remanente dicto iure conferendi habituali, ad exercitium deducibili, non facta validè præsentatione, putà extra tempus præ finitum, seu minus digne, aut eisdem patronis in diversis vota benevniis, addit ut maiorem partem non constituent, ut in sua particulari sede iurisperit C.

In Canoniciis vero, ac Dignitatibus, aliisque beneficiis Cathedralis, vel Metropolitanæ Ecclesiæ, cum provisiones sunt nomine ejusdem, representata per Episcopum tanquam caput, & Capitulum tanquam membra, hinc utriusque simultanea est collatio.

Expressa determinatio autem in iure non habetur super huiusmodi simultaneæ exercitio, unde propterea non modica lis inter scribentes desuper viget; Magis autem receptum est, consuetudini, vel expressæ conventioni, aut etiam particulari Apostolicæ determinationi (ubi adest) deferendum esse, si non mirus, eoque ius eorum esse, ut scilicet tanta sit vox solus Episcopi, quanta totius Capituli, quod à maiori seu legitima parte illud de iure repræsentante in proposito attenditur, perinde ac si omnes Capitulares in eandem devenerant sententiam, discordantium adhesionem voto Episcopi non curata, neque illud in aliquo augente D.

Simultaneus vero, seu collegiatus non requiritur concursus Episcopi & Capituli in huiusmodi acta explicando, sed quilibet suum jus, diverso loco, diverso tempore vel modo explicare potest, Episcopos nempe singulariter, Capitulum vero collegialiter dummodo in eadem persona sequatur concursus; Ubi verò sit in diversis, neuter actus conclusus remanet, idemque elapso statuto tempore à iure communi vel particulari, sit locus devolutioni, iuxta gradus ab eodem iure statutos.

Hinc laudabilis inolevit usus, huiusmodi iuris exercitium dividendi per alternativam, seu per menses & tempora, ut quilibet nomine consortis totum jus absque hac discrepantia exerceat; Eadem turnaria divisio laudabiliter quoque in plebisque Ecclesiis introducitur, inter ejusdem Capituli Canonicos vocales, ac etiam inter Patronos in iure præsentandi E.

In Italia frequentius illud Capituli jus ab aula recessit, illudque in solo Episcopo consolidatum fuit, eo solum in aliquibus Capitulis rarijorem remanente; in aliis verò provinciis, præsertim in Hispania e converso, totum de consuetudine consolidatum est in Capitulo, in quo Episcopos collegiati tanquam unus ex Capitularibus habet jus interveniendi, cum voto alicubi duplicato, alicubi verò præponderanti, juxta particularem consuetudinem, qua cessante, remanet simplex votum alius eorumque, quo etiam in aliquibus Ecclesiis, eadem tamen legitime inducitur consuetudine, quæ immemorabilis est debet; etiam caret F.

Cadente isto casu omnimodæ carentiæ quæstione, an Episcopo remaneat jus habitualis, ad exercitium quandoque deducibile, ad eff. cum, ut huiusmodi beneficiorum species cadat necne sub indulto conferendi reservata, quod eisdem Episcopis per Sedem Apostolicam concedi solet ut infra in particulari Indulgentium Rubrica.

Canonicatus vero Pœnitentiarius, ex Trident. Conc. decreto, per solum Episcopum absque Capituli participatione providetur, secus vero in Metropolitanis, & Cathedralibus Hispaniarum, in quibus ex Apostolicis C. sub tit. de iur. episc. on. D. de i. c. 30. & seq. E. Ibidem. F. Ibidem.

induleis, dicto Conciliati decreto non obstante, tam ille Pœnitentiarius quàm Doctoralis, & Theologalis providetur per concursum habendum coram Episcopo & Capitulo, juxta formam in iisdem Constitutionibus præscriptam; cadente alias quæstione, an Balearum Insulæ, & Cathalonix Principatus in proposito caderent sub huiusmodi indultis, de Hispaniis loquentes: illa verò jam sopita per Apostolicæ decreta seu declarationes pro comprehensione, quæ aliis probabilior quoque videbatur. Ac etiam alia cadente quæstione super Episcopi & Capituli interventu, an disjunctivus vel cumulativus esse deberet, atque probabilior pro simultaneo & cumulativo respondendum est G.

In Collegiatis autem, Canonicatum, & beneficiorum provisio est ad electionem ipsius Collegii, Episcopi verò seu Prælati confirmationem, nisi agitur de rebus ex antiquis beneficiis ad Ordinarii alias liberam collationem, quæ adhuc durat, huiusmodi limitatione non obstante, nisi uno vel altero casu lex fundationis seu legitime consuetudo, aut Apostolicum indultum aliter disponit; ista verò Indultorum species sub qua non est revocationis privilegium super iure præsentandi in Concilio Tridentino, & Apostolicis Constitutionibus contentis H.

His autem casibus passulicibus cessantibus, generaliter fundata est Ordinarii interventio in provisione beneficiorum in ejus diocesi vel territorio existentium, nisi ex Apostolica concessione, seu in immutabili consuetudine, vel præscriptione, alteri inferiori Prælati illud jus in aliquibus beneficiis quæsitum sit, eodem modo quo supra de Capitulo Cathedralis habetur; Eadem pariter cadente quæstione juris habitualis ad exercitium deducibilis in casu quo inferior negat, vel malè exerceat, pro comprehensione sub indultis ut supra, quasi quod inferior, ipsius Ordinarii vicario nomine hoc jus ex consuetudine vel privilegio exerceat in casu mali exercitii reassumibile I.

Taleque jus residere etiam potest in inferiori Prælato Regulari, non immutata beneficiorum secularium natura, ut secularibus conferti debeant, & e contra.

Tenetur Ordinarius, vel alter in quem hoc translatus sit, illud exercere infra terminum, qui generaliter, non datur contraria consuetudine seu lege particulari, est sex mensium, regulariter decurrendum à die vacationis, in ejus diocesi seu territorio contingentis, ob scientiam præsumptionem in Ordinario militantem eorum que in propria diocesi vel territorio contingunt, nisi mors possit illis extra diocesim, vel alia iusta causa huiusmodi præsumptionem inducat; Et ob quam possibiliter, inducitur est in impetrante à Superiore beneficium ex capite devolutionis, necessitas per se & conclusio præbitoris huiusmodi scientiæ, cum sola iuris præsumptio in iis que sunt actus vel intentionis fundamentum, sufficiens non sit, neque dicatur per se & conclusio probatio illa quæ contrariam habet per se possibilem.

Data verò negligentia contra ferendi intra terminum, sive facta provisione de scientie indigno, aut alia concurrente in ipso colatore incapacitate ratione excommunicationis, vel simili impedimenti, intrat gradualis devolutio ad Superiores, quibus idem providendi terminus statutus est, nempe ab inferiori non exempto ad Episcopum, ab Episcopo non exempto ad Metropolitanum, ac ab isto ad Papam, sive ad Primate, pro locorum ac regionum observantia ac privilegiis, denegata devolutione ad Episcopum à Capitulo Cathedralis exercente de consuetudine, ut supra integrum illud jus, quod ipsius quoque Episcopi est simultaneum, ita consolidatum in solo Capitulo, quod proinde nomine, ac vice ejusdem Episcopi quoque conferre dicitur, ac successive ad eundem devolutio danda non est.

Huiusmodi ordinariæ provisiones, utpote non ad partis supplicationem, sed more proprio manentes, G. de i. c. 28. & 29. H. de i. c. 17. I. eodem de i. c. 1.

minusque.

cadentes sub Regulis Cancellariæ, nulla indigent valoris, vel alterius qualitatæ expressione seu justificatione, ut in Apostolicis provisionibus desideratur I.

Atque respectu inferiorum collatorum, ex consuetudine vel privilegio habentium jus conferendi beneficia in aliena diocesi vel territorio existentia, Concilium Tridentinum respectu beneficiarum, quibus apud eam cura principaliter incumbit, & quæ sub parochialium nomine explicari solent, aliquam induit restrictionem, ut scilicet conferri non valeant, nisi iis qui in concilio, ad formam ab eo præscriptam coram loci Ordinatio habito, ab isto præelecti sint, ad huiusmodi tantum personas restricta inferiorum collatoris facultate, quæ ita quodammodo honorifica tantum remanere videtur; Idemque in Prælati non Episcopis, quamvis ordinarii & quasi Episcopalem jurisdictionem cum territorio verè separatè habentibus, quod de iure, vel de facto synodus non celebrant, unde coram eis forma Conciliaris imprædabilis remaneat, cum tunc illa coram viciniore Episcopo servari debet; aliæ quæcumque ipsorum Prælatorum vel Ecclesiarum exemptione non curata, ut infra in particulari parochialium titulus L.

Quia verò Papa dicitur Ecclesiæ universalis Episcopus, ac Ordinarius Ordinarium, hinc proinde, secluso etiam Apostolicarum reservationum usu, ex ipsius juris communis dispositione cum quolibet ordinario collatore concurrere potest, quæcumque prævenire, nulla desuper cadente questione potestatis, bene tamen illa voluntatis regulariter non presumenda, cum non de facili solet Papa, quamvis possit, huiusmodi potestatem exercere, nisi quando inferioris crimen, quamvis alias juris conferendi privationem non inducens, impulsu tribuat. Dicta voluntas desumi solet ex particulari providendi formula, isto casu adhibita, diversa ab altera, quæ in casu provisionis de reservato vel affecto seu devoluto adhiberi solet, aliis probationis speciebus non præclusis, utpote in questione facti & voluntatis potius quam juris M.

De aliis verò ordinariam provisionem concernentibus sparsim habetur infra occasione agendi de reservationibus vel affectis; Magis autem de indultis, quæ ipsi Ordinarii ratione Cardinalitatis dignitatis per Sedem Apostolicam concedi solent, conferendi reservata vel affecta. *III. De reservationibus, & affectionibus Apostolicis in genere, & quando cessant.*

Decimo tertio nostre salutis currenti sæculo, cepit Apostolica Sedes collationem aliquorum beneficiarum in aliena diocesi existentium sibi reservare, prius ratione loci, in quo vacationem sequi contingeret, puta in Curia, sive apud Sedem; deinde ratione personarum, puta ipsius Papæ familiarium, vel Sedis Apostolicæ qualificatorum officialium; Sive ratione qualitatæ beneficiarum, quæ primæ Dignitates in Cathedrali vel in Collegiata jurisdictionem vel Prælatuæ speciem annexam habentes; Ac denum ratione temporis, aliquos menses sibi reservando; juxta singulorum reservationum Rubricas, de quibus infra.

Duplex verò est huiusmodi reservationum species, Una earum quæ dicuntur clausæ in corpore iuris, utpote emanantes à Constitutionibus, vel decretis Apostolicis, quæ in Decretalium libris præsertim Sexto, vel Clementinis; & Extravagantibus inserta sunt; Altera verò manantibus à Regulis Cancellariæ, quæ Pontifex in crastinum suæ assumptionis edere solet; Notabilis autem differentia est inter huiusmodi reservationum species, quoniam prima per mortem Papæ non cessat, sicuti cessat altera resultans à Regulis Cancellariæ, quæ utpote editæ pro ipsius Papæ placito, præjussu mortem cessant; Ideoque Sede Papali vacante fit reversio ad primæum statum, ac juri communis dispositionem, super jam finitæ Ordinarii loci jure conferendi omnia beneficia quæcumque tempore vacantis N.

Dispositio L. n. 102. & seq. M. dif. 23. N. dif. 1. & 4. & 31. Card. de Luca Titul. Tom. XII.

Effectus autem hujus reservationis perentit solum reservationes accidentales (quas diu continuas dicimus,) ratione mensis, vel loci, non autem reales, vel personales, (quas continuas appellamus,) ratione scilicet qualitatæ beneficii, ut sunt primæ Dignitates, Monasteria, Consistoria, Canonici Basilicarum Urbis, & similia; Vel ratione personarum, quæ vacantia beneficia possederint, quæ nempe Officialis, Collectores, Protonarii, familiares, & similes; Quævis enim essent quoque istæ reservationes, quæ respectivè in corpore juri clausæ non sunt, sed à Regulis Cancellariæ tantum manere, adhuc tamen ob statum reservationis, in quo extiterint vigentibus Regulis, beneficia remanent affecta, cum huiusmodi qualitas semel impressa, semper duret pro ea vacatione O.

Verum & in discontini reservationibus, extenuis Ordinarium juri restituitur vel aperitur, quatenus ipsa vacatione durante provisio sequatur, cum novus Pontifex in crastinum assumptionis omnia beneficia vacata, & non provisæ, alias sub Apostolicis reservationibus cadentia, sibi reservare solet; idcirco quæ si eadem die creationis Pontificis, ordinariam provisionem sequi contingat, illa utpote in tempore inhabilibus visibus caret. De precedenti autem tempore extinctus constare debet, alias quam per ipsarum litterarum datam in proposito de antedicta suspensum P.

Crediderunt aliqui, sub reservationum vel affectuum cessatione, cadere casum negligentis Papæ nuper defuncti non providendi infra mentis, quasi tantum sequata Sedis Apostolicæ vacatione, jam impressæ reservationis qualitate non obstante, inferiori collator suam ordinariam resuscitant potestatem; Erronea verò huiusmodi opinio censenda est; Vel quia Canonici defuncti per disponentes, contrario usu antiquati sunt; Vel quia restrictionem habeant ad sola beneficia principaliter curata, quæ alias liberæ collationis, accidentaliter sub locali reservatione cadent per obitum in Curia Q.

Exceperunt aliqui reservationibus, vel affectionibus beneficia manualia, vel alteri Ecclesiæ accessorie, ac subjectivè unita, quod pariter æquivoce laborat, cum id non ratione cessationis Regularum sequatur, sed non comprehensionis, cum hæc verè ac propriè beneficia non sint, sed respectivè pia legata, vel prædia Ecclesiarum quibus unita sunt, ideoque vacatione non recipiunt, & successive in eis non cadit provisio; Verum præbente casu, quod in istis vera detur vacatio, intrant etiam reservationes, utinam verificabile est in vicariis perpetuis, quæ in titulum conferti solent R.

Attenta verò antiqua formula Indultorum, quæ Cardinalibus vel aliis per Apostolicam Sedem conceduntur, conferendi reservata & affecta, cessare quocumque dicantur reservationes vel affectiones, cum vicinis creditur, Indulta illi tribuere de novo, solumque renovare accidentale reservationem, vel affectionem obitalem, unde indultarius confertur ejus primævo jure ordinario, eo modo quo Sede Papali vacante; Hodie verò per novæ formulas per Apostolicas Constitutiones, jus delegatum Indulta continent, ideoque firmis remanentibus affectionibus, ac reservationibus, delegato seu vicario jure Papæ Indultarius confert S.

De non comprehensione autem beneficiorum jurisdictionis laicalis, ex fundatione vel donatione, aut Regio quamvis ex privilegio, habetur in sua particulari materia T.

IV. De reservatione ob vacationem in Curia, vel apud Sedem.

Pro synonymis ad omnes factis effectibus huiusmodi vacationes in Curia & apud Sedem haberi solent, atque simul confundi, præsertim, eo ad effectus reservationis, sub qua ita cadam beneficia vacantia in Curia ac O. d. dif. 4. & 31. P. dif. 24. seu 25. Q. d. dif. 24. & 25. R. infra n. 106 & seq. & n. 298. & seq. ubi de immutibus, & unitis S. infra n. 113. & seq. ubi de Indultis. T. sub tit. de præparatione.

apud Sedem, & e converso beneficia juripatronatus laicalis ex fundatione vel donatione, five Regio quamvis ex solo privilegio, ita non cadunt sub una, ac sub altera reservatione, sed in casu utriusque pariformiter pro ea vice derogari solet.

Differt autem circa beneficia existentia in Urbe (quatenus juxta frequentiores contingunt ibi sit Curia & Papæ residentia, five in alio loco, ubi Curiam reperiit contingit, quoniam vacatio apud Sedem etiam hæc beneficia capit, non autem vacatio in Curia.

Una verò vel altera species distinguitur, non ratione loci obitus, cuius identitas ita supponenda est, sed ex qualitate possessionis; Unim enim ejus domicilium in Urbe vel alio loco Curiz sequatur ex sola ratione beneficii vel originis, seu etiam domiciliariz civilitatis, absque alia curiali qualitate, tunc vacatio sequi dicitur in Curia, non autem apud Sedem: Sensus autem ubi domicilium esset accidentale ratione officii, vel etiam exercitii, puta Advocati, Procuratoris vel alias Curiam sequetur, illique additum, cum cuiuslibet vacationem apud Sedem producere dicitur, quævis in eo originaria seu domiciliaria civilitas quoque concurrat. *et V.*

Essi tamen officia hujusmodi curialitatis officium producant, quæ licet venalia, annexam administrationem vel potior aliam industriam habeant, secus autem ea quæ absquebus, ac etiam infartibus congrua, personalem industriam vel administrationem continent, pro solo emolumento erant, quævis ex privilegio annexam habeant familiaritatem vel protonotariatum, reservationem ex tali qualitate per annexione producant, cum non exinde altera qualitas curialitatis resultet ad hunc effectum vacationis apud Sedem: & de qua officiorum distinctio in sua materia X.

Semel autem contracta curialitas in dubio continuata presumitur usque ad obitum, nisi contraria expressa, vel adminiculativa prebatio corvarum suadeat.

Atque exceptorio beneficiorum Ubis, quæ per non Curiales, sed simplices incolas possideantur, juxta moderatas declarationes, locum sortitur, quatenus in ipsa Urbe possessorem decedere contingat, secus autem si infra duas dietas quævis infra districtum, qui in proposito ab ipsa Urbe seu loco distinguitur, ut etiam habetur infra in Rubrica facultatum Cardinalium Y.

V. De reservatione per obitum officiorum Romanæ Curie.

Aliaque majora seu qualificata officia, nempe, Nummulariorum, Legatorum, Rectorum, ac Thesaurariorum, generaliter reservationem fixam seu continuam causant in corpore juris clausam, ubicumque esset illi obitus sequi contingat; In aliis verò officii, quorum ratione resultat reservatio, in corpore juris etiam clausa, sub questione erat, an ipsius juris communis dispositione attendita, reservatio esset etiam continua & fixa, vel potius accidentalis, seu discontinua ratione obitus in Curia, vel intra duas dietas, quodque illa continua reservatio, quæ a saculo & ultra in hujusmodi quoque officii intus, ubicumque vacationem sequi contingat, resultet potius ad familiaritatem Papalem, vel respectivè protonotariatum hujusmodi officii, per Apostolicas Constitutiones privilegiate annexæ, nec autem ad primæ officii naturam, quod nimum refert ad effectum multiplicandi nec reservationes, quæ ubi sunt duplices, indulta cessare faciunt. Et quamvis alias ac fortè probabiliter, juxta hanc securam patrem pro accidentali seu discontinua reservatione ab ipso solo officio manente decideret sit: Apostolica tamen determinatio in contrarium questionem ibi habet, idcirco data officiorum duplicitate, ita duplex resultat reservatio, una ratione esset ii ex ipsius tantum qualitate, altera verò ratione familiaritatis vel protonotariatus, ab altero officio resultantis Z.

V. de j. 20 & 21 ubi de exceptionibus. X. de officii Romanæ Curie sub tit. de Regal. de j. 2. Y. infra unum. 127. & seqq. Z. de j. 3

V I. De reservatione ratione familiaritatis, Papæ, Cardinalium, aliorumque Prælatorum.

Ultra illam proximè supra enunciatam fidem seu privilegiam Papæ familiaritatem, quæ Romanæ Curie officii annexa est, adest familiaritas vera resultans ex æquali servitio Papæ vel Cardinalium, seu aliorum qualificatorum Curiz Prælatorum, ex qua absque dubio resultat reservatio, etiam in corpore juris clausa, absque tamen multiplicitate, cum duplici posita, major absorbeat, ac suffocet minorem in consideratione non habendam, ut præsertim frequenter contingit in vera, vel ficta, & privilegiativa familiaritate Papæ suffocante, seu absorbente familiaritatem Cardinalis.

Aliqua antiquiori tempore circa hujusmodi reservationis speciem cadente questione, inter familiaribus Auditorum Rotæ & Clericorum Cameræ, aliorumque Prælatorum, aliquid majus seu qualificatum officium habentium, quæ patitur cum affirmativa posita est.

In reliquis autem, frequentes in ista materia fori questiones facti potius quam juris esse videntur, super hujusmodi qualitatibus justificatione, & an concurrant ne ne requirita, mentis & dentis desuper necessaria; Mentis scilicet, ut iure illius contrahens vel quasi, qui inter dominum & famulum iniuri dicitur, super famulatu vel servitio concurrente personam Cardinalis vel Prælati, cui sit additus, non autem, ubi servitium non sit circa personam, sed in aliis, puta in Viarum Generali, vel in Auditoratu, aut æconomia Ecclesiæ Cathedralis, quam Cardinalis obtineat, five Monasterii, quod commendatum habeat, jurisdictionem vel administrationem annexam habentium cum similibus.

Quinimò personale servitium adeo præstare apud antiquiores desiderabatur, ut ad certa munera, puta Aux Prælati, Secretarii, Pincernæ, Cappellani, & similia, id resultatum esset, non autem convertitur familiaribus, qui absque certo ac determinatio officio, horumque officiorum ac splendoris gratia retinebant, qui vulgo in Curia dicuntur *Generali hominis di spallieris*, quod tamen receptum non est, cum dato formali famulatu, infinitè huiusmodi resultet, quamvis certum munus annexum non sit.

Alterum est requisitum dentis, ut scilicet famulus vivat expensis domini, & ex famularum mercede, vel recipiendo integrum vicum in ipsius domini domo, ut antiquior erat usus, comedendo scilicet, ut vulgo dicitur *in pinello*, & quandoque antiquius in ipsius domini mensa: Vel recipiendo eundem vicum, partim in diurnis portionibus panis & vini, & partim in mensura pecuniaria quantitate, obsoniorum loco subrogata, five recipiendo totum in salario, quod in certa unitati summa singulis mensibus præstetur pro servitio.

Utrumque autem requisitum copulativè concurrere debet, atque unum sine altero non sufficit, plerique siquidem obsequium ac servitium Cardinali præstant magis assidue, ac diligenter quam veri famuli salariati agant, ex parentelæ amicitia, vel protectionis impulsu, & tamen non sunt famuli salariati; Et e converso plerique vivunt in domo & quandoque etiam in mensa Cardinalis, five diurnas portiones panis & vini, benevolentia, vel subventionis iure recipiunt, & tamen servitio additi non sunt.

Utrumque autem requisitum concurrente, nil refert, an familiares in propria domo, vel in illa domini vivant, cum domus materialis in proposito nil alteret; Minusque familiaritatem tollit aliqua magis honorifica & insolita tractatio, quam ex genio & benevolentia, five ex alia superveniente qualitate de minimis faciat, quoties dicta requisita perseverent.

Semel autem contracta familiaritas continuata præsumitur, donec constet de dissolutione, quæ ad hunc effectum operativa est in beneficiis, quæ post dissolutionem ebineant, sed hujusmodi reservatione non cadentibus, secus autem, quod ea quæ ipsa familiaritate durante,

durante, vel antea obrenta sint, que niam ob semel im-
pressam reservationem ex ista qualitate resoluantem,
perpetuo pro evacuatione duntaxat ass. Quo A.

De familiaribus autem Papæ viventis exceptuatis in
Indulto, ac continens in exceptione post mortem
Papæ, habetur infra in Rubrica Indultorum B.

VII. De reservatione ex Collectoria vel Subcollectoria Apostolica.

IN Collectoriis generalibus spoliatorum, aliorumque
Camera Apostolicæ iurium ac emolumentorum,
alicujus provincie vel ditionis, nulla cadit questio,
cum sit reservatio clara, in corpore etiam clausa.

Apud antiquiores autem non levis questio fuit, an ead-
em reservatio oriatur ex singularium diocesum sub-
collectoriis, quod patet hodie remanet pro affirmativa
extra questionem, in eo solum cadentem, an hæc
assimilata alteri resistenti à collectoria, dici quoque
debeat clausa in corpore iuris, vel potius manant à Re-
gulis Cancellariæ: Huius tamen questionis modicus
est effectus, ideoque ratio fons illi non audit, quoniam
licet inter unam ac alteram speciem reservationis, nota-
bilis vigeat differentia, ob cessationem affirmativam
sua negativam per mortem Papæ, ac Sede Papali vacan-
te, adhuc tamen fore idem est effectus, ob iam
insinuatam affectionem à semel impressa personali
reservatione causatam.

Duplex autem requisitus compulsivè pro huiusmodi
specie reservationis verificandus est, Primo scilicet illud
unicitatis in ea diocesi, et secundo jurisdictionis
universæ in omnibus causis ac negotiis, illam collec-
tionem concernentibus: Hinc proinde parum refert
unicum esse subcollectorem ac aliqua particularia nego-
cia deputatum: Vel quod plures eodem tempore
existant, quævis cum universali jurisdictione.

Atque hinc in praxi refert quædam moralis nec-
essitas justificationis huiusmodi deputations per
scripturam: Non quia hæc præcisè necessaria sit, sed
quia per testes vel alias species probationis nimium
difficile est hoc secundum universalitatis requisitum
justificari cum perfecta & conclusivè probatione ad
id necessaria, quam sola contrariæ possibilitas edicti facit
ideoque super hoc major esse solet difficultas, po-
tius quam super unicitate, quoniam data unius depu-
tatione ad universatem negotiorum, alterius præce-
dentes deputations revocari præsumitur, nisi pateat,
secundum factam esse cumulativè & compatibiliter
cum prima quæ etiam duret.

Desideratus etiam, ut Subcollector in Ecclesiastica
dignitate sit constitutus, cum non nisi huiusmodi per-
sonis Apostolica Sedes causarum cognitionem delegare
soleat, ac alias deputatio invalida sit, neque reserva-
tionem causet: Hæc autem, præsertim circa motus
difficultate non caret, ob contrarium usum, ob quem,
sicut Episcopus, qui à Sactorum canonum præcrip-
tum non nisi personam in primaria dignitate constitu-
tas ad causarum cognitionem deputare potest: Archie-
piscopus scilicet in temporalibus, & Archiep-
iscopum in spiritualibus, hodie si applicem clericum
nullam habentem ecclesiasticam dignitatem deputato
posset in Vicarium Generale cum qualitate unicitatis,
atque cum majori & gravi causam universi-
tate, totiusque diocesis regimine ac administratione:
Ita non videtur, cur Collector generalis huiusmodi
Subcollectores tanquam ejus in singulis respectivè
diocesibus cum minori administratione, Vicarios ge-
nerales deputare non valeat, quumvis in Ecclesiastica
dignitate non constitutus, dum eorum deputatio non
prævenit directè à Papa non nisi constitutus in digni-
tate rescribere solito, sed à Collectore.

Unicitati vero non obstat illa contemptoranea plu-
ralitas, quæ diversis respectibus in una eademque dio-
cesis de his omnibus circa familiaritatem disc. 5. §. 6
& 11. B. infra num. 12. §. seqq.

cisi facta sit, quia nempe unus sit Subcollector spolio-
rum, alter decimarum, ac alter aliorum iurium seu red-
dituum, dummodo quilibet in suo genere sit unicus
cumini, verba jurisdictione, potissimè ubi deputaciones
à diversis fontibus manant.

Minusque obstat illa quæ respectu Episcopi est plu-
ralitas, respectu vero diocesum in singularitates resolu-
vitur, ubi scilicet dux vel plures Ecclesie, ac dioceses
sub uno Episcopo ac præcipualiter unitæ sint, vel uni
ex Apostolici dispensatione commendatæ, quoniam
sufficit quælibet diocesis esse unicam ac universalem.

Percurrit quoque si reservatio adinfrascriptum per-
sonalium, & beneficiarum, quæ durante subcollectoria, vel
antea, obtineatur, & quæ post illam quoque cessaret,
ob semel impressam reservationem, adhuc affecta rean-
nent, non autem ea quæ post cessationem obtineantur.

Credidimus aliqui, desiderari quoque acceptationem
nem, ac executionem, quo tamen receptum non est, cum
huiusmodi deputaciones in invitis vel signari fieri non
soleant, nullaque apparet suspicio fraudis, ubi Collectores
generales nullam habent collationem reservationum
participationem, secus autem huiusmodi suspicione cadente,
nisi uno vel altero casu contrariæ veritatis urgen-
tiora argumenta concurrant C.

VIII. De reservatione ratione Prænotariatus.

IN Prænotariis, qui in statu quavis ac Palatii
num. 1. totum Collegium in Curia continentur, ac re-
præsentant Nosarios in primitiva Ecclesia ad mortuum
acta scribenda deputatos, & qui ad aliorum differen-
tiam participantes dicuntur, nulla eorum sit difficultas
super reservatione, in corpore iuris etiam clausa: Infe-
riorum vero Prænotariorum plures habentur species,
Una scilicet eorum qui per litteras Apostolicas direc-
tè à Papa creantur, in quibus patet extra controversiam
est intrare reservationem ob præsumptum scientiam
& acceptationem, nisi contrariæ veritatis expressa
vel adminicularia probatio accedat.

Alteri species prænotariatus, ac Apostolica
quoque auctoritate manans, non explicite ut præce-
dens, sed implicitè, seu siccè, ac privilegia vel resiliens
ab aliis jure Romanæ Curie officialibus, ac quæ hæc
partiter hodie extra questionem est, reservationem causare.

Tertio demum illi eorum, qui creantur per Legatos,
vel Nuntios Apostolicos, ac alios ex Apostolica con-
cessione ad illi potestatem habentes, Et quævis ista quo-
que eundem causet effectum, attamen exigit factam
præsumptam seu conjecturam probationem scientiæ
ac acceptationis in aliis speciebus non necessariam, ac
etiam implementum illius formæ quæ vel in litteris de-
putationis, vel in facultatis deputatus præscripta est.

Quævis autem sequentibus, non nisi per litteras, vel
eorum regis huiusmodi deputatio probari, soleat,
præclara tamen non sunt alie probationum species,
præsertim per testes de litterarum tenore, bene depo-
nentes: Solus vero usus iurisdictionis quæ hanc dignitatem
congruit, sufficientem probationem non præbet, bene
tamen adminicularia præstat, atque data deputations
probat acceptationem D.

IX. De reservatione majoris dignitatis in Cathedralibus post Pontificalem, ac principalem Collegiatam.

IN Cathedralibus ac Metropolitanis, nullaratione
habita valoris, indefinite prima Dignitas, seu major
post Pontificalem, ex ipsius beneficii natura perpetuo
reservata est soli Collegiata vero prima seu principalis,
quæ jurisdictionalem quoque curam ac Prælatum esse
cum annexam habet, pariter indubitatè reservata est.
Dicta vero circumstantia cessante, non nisi ubi decem
florum notum valorem excedat, istaque dicitur realis &
continua reservatio, quæ cessat etiam per mortem
Papæ Regalis Cancellariæ, à quibus manat, adhuc
durat ratione ætatis, à semel impressa reserva-
tione, de præmissis administrantibus reservationem de 3.
§. 10. D. de hac, per te reservationis de 1. §. 3.

tionem resultantis, eo modo quo in personalibus reservationibus eadem est.

70 Quatenus vero maior in C. th. dotali, seu principalis in Collegiata sit, ratione juris patronatus vel optionis aut ex alio accedente reservationis expert, tunc altera illi proxima sub ista reservatione cadit, & sic successive, cum sufficiat cum ille primam inter beneficia libere collationis.

71 Si autem sit unica, quæ vulgò *monachialis* appellari solet, quamvis aliis sub controversia fuerit, ex ea dubitandi ratione, quod ob aliarum non existentiam ceteris terminis seu discretio majoris vel primæ, hodie tamen de plano receptum est, ut sub reservatione cadat idemque, si due cœquales in eadem Ecclesia existant, ut utatur sub hac Regula veniat; Secus autem, ubi est aliarum majorum existentia, secundum vel ulteriorem locum in Capitulo seu Ecclesia occupet, quamvis

72 primæ seu principalis figuram faciat in aliquo inferiori Collegio in eadem Ecclesia existente.

73 Sub consequente verò se prius ergo optandi, probabilis est hanc majorem seu primam dignitatem non eadere, nisi verba Indultus, seu diuturna pacifica observantia, potius ubi interpretatur terminus ei conveniat, aut alia facta circumstantiæ contrarium suadeant, quamvis etiam nostro moderno tempore id sub magna questione fuerit E.

74 Frequenter autem super hac reservationis specie questiones in foro habentur super collegiali qualitate Ecclesiæ, ex qua resultat, an ejus Rescripta seu illud beneficium, quod primam figuram facit, sub hujusmodi reservatione cadat; Id autem potius facti quam juris est atque ex ipsius facti qualitate, ac probatione collegialitatis in dubio non præsumenda determinationem recipit, ubi explicita non habetur Collegii erectio Apostolica auctoritate facta, unde ex adminiculis ac signis tam deduci contingat F.

X. de reservatione Monasteriorum.

75 Extra omnem questionem reservata sunt ea Monasteria, quæ utpote formalem administrationem habentia, in Consistorio providendi solent, *Consistorialia* proinde nunciata, cujuscumque valoris existunt, quamvis extra Consistorium provideantur; Adeoque certa ac de majoribus hæc species reservationis censetur, quod juxta consuetam per ordinariam formulam

76 Indultorum, quæ Cardinalibus ac aliis concedi solent, consistens reservata & illi datur, excipitur.

77 Quamvis autem ista reservatio expressè habeatur in corpore juris, quia tan in sub questione apud antiquiores erat, an Monasteria, de quibus jus loquitur. Consistorialem qualitatem, ac ad eam administrationem præcise habere debeant; Hinc Regula Canoniarum prodit, per quam generaliter omnia Monasteria valoris bificium ducatorum auri excedentia, sive in libris Canonice descripta, quamvis inferioris valoris existant, sub eadem reservatione cadant, licet nullam habeant administrationem, quoties collativa non autem electiva sint; Nilque speciatim esse referre videtur, an de una reservationis specie in corpore juris clausa, vel de altera à Regulis proveniente agatur quoniam licet hæc posterior per motum Papæ cesset, quod in prima non sequitur, adhuc tamen durat affectus in aliis personalibus, vel realibus reservationibus supra advertitis.

78 Cum autem hujusmodi collativa Monasteria ad Conventus seu Capitula esse temporaria providendi non solita, ut plurimum ac fere semper eorum regulari natura in reliquis non immutata, ex Apostolica dispensatione clericis secularibus commendari soleant, hinc nullus fere datur casus eorum libere collationis per inferiorem collatorem, ob affectionem, quæ ab hujusmodi commenda ob appositionem manum Papæ censetur G.

79 Cum autem hujusmodi collativa Monasteria ad Conventus seu Capitula esse temporaria providendi non solita, ut plurimum ac fere semper eorum regulari natura in reliquis non immutata, ex Apostolica dispensatione clericis secularibus commendari soleant, hinc nullus fere datur casus eorum libere collationis per inferiorem collatorem, ob affectionem, quæ ab hujusmodi commenda ob appositionem manum Papæ censetur G.

E. de hac specie reservationis disc. 12. cum seqq.
F. de e. 14. & sub tit. de præmonitionibus. G. de his disc. 12.

XI. De reservatione beneficii litigiosi.

80 Litigiosi beneficii quamvis alias libere collationis, si quinimo (quod magis) ad aliorum impetrationem vel præsentationem conferri solent, & quamvis juris patronatus laicorum ex fundatione vel donatione, sive juxta unam opinionem, etiam Regi, alteri quam Papæ collatio non conceditur, nisi in illis præsertim de juris patronatus, valida lex fundationis, aut legitima consuetudo aliter statuat.

Frequenter autem questiones cadentes super ista reservatione, quæ à juris communis dispositione maratur, potius facti quam juris esse videntur, super existentia, scilicet litis, quæ hujusmodi litigiosi qualiter seu vitium causet. Non enim omnis lis beneficium litigiosum efficit, sed solum illa quæ etiam Jodice competentis ac jurisdictionem in beneficiis habentis, per contestationem, seu ad eam contestationi equipollentem, inducta sit inter principaliter contententes de titulo, seu proprietate ac pertinentia beneficii, ideoque nil refert licet esse in solo possessorio, sive etiam super titulo coram Jodice incompetente, qui in beneficiis juris jurisdictione caret; (ut est præsertim Cameræ Auditor;) Sive quod lis principaliter sit inter patronos, vel respectu collatores, de iure conferendi vel præsertim contententes, quamvis ipsi provisi vel præsertim accessorie per eorum prope causas assint; Sicut contra litigiosi vitium non tollit assensum patronorum vel collatorum, ubi lis principaliter inter ipsos provisos, vel præsentatos existat.

81 Adeoque lis super titulo principaliter esse debet, quod id non resultet si de illo agatur incidenter occasione possessorii, vel executionis litterarum Apostolicarum; Et consequenter per oppositionem ejus qui titulo caret, atque de beneficii pertinentia & adjudicatione non agit, lis non inducitur, nec præsertim contingit in Capitulo ex inhabilitate provisi fe opponente, vel in introfuso, aut altero oppositore nullum non habente.

82 Debet item lis esse talis, quod calumniam non refoleat, cum lis calumniola seu affectata hujusmodi effectum non producat.

83 Cessat autem hoc litigiosi vitium per puram cessionem liti & causæ quæ bona, sincereque hinc non autem affectate, ac in fraudem sequuta fit; Sive ob legitimam ejusdem litis desertionem, ratio tamen ad praxim deducibilem; Aut per colligantis naturalen vel civilem morem, etiam ad incompatabilis ass. quæstione resultantem, quoties tamen nullum colliganti per jurisdictionem resultet, unde oritur ob prohibitionis, vel impedimenti ratio cesset, quoties tamen in beneficii juris patronatus laicorum ex fundatione vel donatione in consideratione haberi solet, raro autem in illis libere collationis.

84 Et converso, durat hoc litigiosi vitio, idem durat impedimentum, quomodecumque vacatio per gessum vel decessum, sive naturalen aut civilem mortem colligantis sequatur, illudque impedimentum inficit etiam in possessorio, alioque producit effectus, de quibus in sua fide H.

85 De reliquis autem litis effectibus, ac materia in beneficiis, habetur infra in Rubricis super Regulis de subrogandis, ac de Annali, & Triennali, ac sub altera legitimam contradicitoris, & executionis litterarum, & aliquid sub Rubrica resignationum.

XII. De aliis reservationibus, ac fidei specibus.

86 Præter alias, ultra prædictas, habentur reservationum, vel affectionum species: Prima, scilicet in beneficiis libere collationis, vacante Sede Episcopali seu Prælatu Ordinarii collatoris, dummodo ad solum Episcopum vel Prælatum collatio pertinet, scus autem, si cum alterius participatione, ut præsertim est in Canonicis, aliisque beneficiis Cathedralium, ac simulaneam Episcopi & Capituli, cum una cessante, per jus non decessendi tota

H. disc. 92.

facultas

89 facultas in altero consolidetur; Cadente solum quaestione, ubi ex conventione, vel consuetudine; divisio per menses vel turnum inducitur esset, cuius decisio pendet à facti qualitate, ac scilicet divisio, substantiam juris conferendi, vel potius exercitium percutiat, ut hoc secundo casu intret dicta consolidatio, fecus autem in primo, in quo reservatio locum habet. I.

90 Altera est reservatio, quæ in beneficiis alias libere collationis resultat ex permutatione, quæ coram Ordinario fiat cum beneficio reservato vel affecto, cujus mixtura alteri libero eamdem communicat naturam.

Affectio quoque refulsat à Coadjutoria, quoties jam
91 valida & perfecta gratia executionem accidentaliter
non habuerit, quamvis litteræ adhuc expeditæ non
essent, secus autem si ipsa quoque gratia invalida sit,
nisi agatur in odium culposi, ob cuius culpam invali-
tas refulcet, ut infra in Rubrica de Coadjutoria.

Prout affectio oritur ex appositione manuum Papæ, occasione validæ ac perfectæ religionis, per quam ius à signante abiceitur, quamvis effectum fortitè non firme: Si vacatione relutante ex defectu publicationis; Aut à contraventione Apolliticarum Constitutionum, ex quibus privato beneficii refulset, ut infra in privationum, ac reſignationis Rubrica; Sive ab appositione manuum ob commendam, ac aliis, ubi ead in ratio appositionis manuum intret.

XIII. De reservatione ratione mensium, & de alternativa.

Omnium reservationum, ac affectionum, postrema
 93 iūve subsidia est hęc reservatio mensium, ex qua
 provisio non datur, ac successivè temporis vacationi
 expressio negligitur vel necessaria non est, ubi quæli-
 bet alia reservatio vel affectio viget; Dato vero de
 causa subsidii, atque Ordinario alternativa non gauden-
 94 te, octo menses sub reservatione cadunt, Januarii scilicet
 & Februarii, Aprilis & Maji, & Julii & Augusti, Oc-
 tobris & Novembris; Reliquis quatuor Ordinario, vel
 alteri inferiori Collatori tementibus.

95 Itaque Regula capit nedum beneficia libera collationis, sed etiam ea quæ sunt ad aliorum electum, nominationem, vel præsentationem, jurispatronatus qualitate non curata, præterquam ubi esse laicale, vera fundatione vel dotacione, five partim ex ista, partim ex privilegio, dummodo causa onerosa piteponderet, vel saltem adæquet; Nullatenus curata fundatione vel dotacione in jurispatronatus Ecclesiastico, nisi flex fundacionis ita statuat, ac etiam excepto jurispatronatus Regio, quamvis jure specialiter competat. L.

Excipiuntur ab hac Regula, collatores Cardinalitiae dignitate fulgentes; Ac etiam qui vel ex concordatis vel ex Indultis jus habeant conferendi etiam reservata, quamvis notabilis differentia dignoscat inter casum exceptionis & alterum Indulti, ut infra in Rubricis Indultorum, & Cardinalitiarum facultatum.

In hac autem specie vacationis, concludens probatio desideratur temporis quo illa sequuta sit, dum in eo reservationis fundamentum est; Potissimè vero ubi contingat obitum possessoris sequi in ea nocte, quæ unum mensem ab altero distinguit, an scilicet ante vel post dimidium id sequatur M.

99 Attenditur autem tempus mortis naturalis, ac verum
non autem illud fictum, quam lex civilis in morientibus
in captivitate induxit N.

Ubi verò Archiepiscopi vel Episcopi, (quibus tantum, non autem Capitulis, aliisque inferioribus Prelatis in conceditur) alternativè acceptet, equaliter est diviso mensum. Initiando à Papa, cujus est ille Januarii, et hic succedat, in beneficiis tamen alias admodum ipsius Episcopi collationem, non autem aliis; in quibus alterius participatio addit, sub alternatim non cadentibus O.

102 Non negatur cuicumque Episcopo illam petenti per
I. disc. 92. L. sub tit. de preparation. M. disc. 15
N. disc. 16. O. disc. 17. & 18.

ejus litteras, quibus praesentatis, illico refutat acceptatorem, deficiit solita in libro Datarie, illam probante, 103
atque ex tunc operativa est, ipsius Episcopi tenebra
non deficiat. Cum ea tamen diff. remittit in Papam
& Episcopum, quod si acceptatio si quatuor mense
ordinario, quamvis incepto, illico sit Apostolicus, 104
Econ. vero autem mensis Apostolicus inceptus, jam
impressam qualiteret retinet, neque diff. esse talis;
Hujusmodi elucidicationis ratione re. ultat. te ab alia
claudicatione Episcopi favorabilis, in quo in ejus libro
repositum est quod cumque accipere, non autem
Papae concedere P.

Cessat alterutrum, per unius vel alterius contrahen-
tis mortem, vel per Ecclesie dimissionem, sive Episcopi
translationem ad aliam, istaque Episcopus etiam red-
ditur indignus, quoties in collatione beneficiorum va-
cantium in mente reservato se ingerat.

Cum autem hæc indulgentia Episcopis refidentibus 106 tantum, & ex more allicienda ad refidentium concedatur, hinc si postquam alternatim acceptavit, non reficiat, una opinio erit quod omnes etiam proprios menses amittat; Altera vero magis vera & recepta; illi aufert de propriis æquivalentiam ab alternativa resultantem, nempe Martium, & Septembrem, si remanentibus Junio, & Decembre, qui proinde ordinari 107 fixi nuncupantur.

Adeoque hoc residentiz requisitum desideratur, ut absentia ex quavis iusta causa etiam pro ipsius Apostolice Sedis servitio non suffragaretur; Quintimo si de tempore vacationis occasionaliter, a animo discedendi, multoque magis si studiosè & aff. Etat sit in residentia, neque suffragatur, atque adhuc pro non residente habetur Q.

Et tamen, ex unione æque principali, vel ex Apostolica dispensatione, plures Ecclesiæ possident, si pro omnibus alternativam acceptavit, residentem in una diocesi, pro aliis quoque suffragatur; Cadente aliquando quaestione, potius facti ac voluntarii quam juris, & facti propterea qualitate ac circumstantiis decidenda, ubi sub nomine vel intitulatione unius Ecclesiæ alternativæ acceptatio sequuta sit, an pro aliis quoque suffragetur, cum possit volens pro omnibus acceptare, vel pro una & non pro altera, R. De aliis vero hanc alternativam percutientibus, utpote in futo raris, in sua sede videndum est.

XIV. De Indulti que Cardinalibus, ac aliis concedi solent, conferendi reservata, vel affecta, praesertim Nuntio Hispaniarum.

SANDER ROMANORUM ECCLESIE CARDINALIBUS, ac etiam
SALUBERIS nUMERUS qualificatis, pREsertim ultra
montes ArchiepIScopIS, Apostolica Sedes indulgentERe
concedere solet conferendi beneficia, quorum liberam
collationem, cessantibus Apostolicis reservationibus vel
affectionibus ratione Cathedralium aliarumque EccleSiaRum
quas possident, alias ipsi Indultarii habentur
Non omnium tamen Indultorum eadem est formula,
sed magis lata vel stricta, prout ipsi PapAE concedendi
placet SANCTUS

Ance Urbani Octavi Constitutionem, magis receptum erat. ut hoc Indultum nil tibiueret de novo, solumque removeret obstatulum reservationis vel affectionis, quod sublatum. Indultarius confite dicebatur jure suo primovo ac ordinario, eo modo quo ante reservationem introductionem, ac ad limites ordinatæ facultatis, unde propterea testabatur. quod indultum suffragabatur quoque Capitulo aliisque inferioribus, participationem in jure conferendi de jure vel de consuetudine habentibus.

Postquam vero per dictam Urbani Constitutionem, istud Capitolorum, aliquoque inferiorum jus est sublatum, ipsique Indultis tributum, hinc resultavit delegatio, ideoque delegatio seu vicario jure Paup. ma-
P. d. d. c. 16. Q. eodem d. c. 18. R. d. c. 19.
S. d. c. 1. & seq. ad 8. & d. c. 11.

gis quàm proprio ac ordinario jure afflata vel reservata conferre dicuntur; Pluribus exinde resultantibus questionibus, præsertim ubi ex legitima consuetudine vel præscriptione, seclusis reservationibus vel affectationibus, totum jus conferendi absque aliquo Episcopi vel Ordinarii participatione, esse Capituli vel alterius inferioris collatoris, an hujusmodi beneficia afflata vel reservata cadant necne sub Indulto T. Et quid Sede Papali vacante, cessatis reservationibus quæ ab expiratis Cancellariæ Regulari subsistent V.

Suffragantur hujusmodi Indulta, ubi unica concurrat reservatio vel affectio, quæ expressè non sit exceptuata, secus autem, ubi illa esset duplex, principalis, & coadjuncta; Cadente quaestione super hujusmodi duplicitate, an oriatur ex pluralitate officiorum, quæ eadem qualitates familiaritatis, ac protonotariis privilegiatis annexas habeant X.

Dimissa Ecclesiæ, conjunctione jus conferendi competat, Indultum, ex probabiliori sententia, pro illius beneficiis non suffragatur, nisi per aliud Indultum speciale sibi concedatur retentio conferendi afflata & reservata; Itud verò (alio non expresso) pro sola Ecclesiæ ultimo dimissa, ac Apostolicis Constitutionibus suffragatur, non autem pro aliis, quamvis occasione eas dimittendi consimilia Indulta specialia obtineat sint Y.

Excipi solent Monasteria Consistorialia, live illa quæ ratione valoris, aut descriptionis in libris Cameræ jure Consistorialium in proposito censeri solent Z. Nec non beneficia vacantia per obitum familiarium ipsius Pontificis conceduntur, ac successorum pro tempore viventium; cadente quaestione, An dicta superviventiæ qualitas in successoribus expressa, in ipso quoque concedente subintelligenda sit, quæ probabilior affirmativa videtur, quamvis non extra dubitationem A. Pro ut excipiuntur beneficia vacantia per obitum familiarium Cardinalium viventium pro istorum jure de quo in proxime sequenti Rubrica; Non cadente certa & determinata regula super istis aliisque exceptationibus, cum totum pendet ex facto, ac tunc ipsorum Indultorum diversam, ut dictum est, laicorum, vel clericorum formulam habentium.

Similia vel dissimilia Indulta, quæ Cardinalibus conceduntur cum majoribus, vel respectivè minoribus facultatibus, concedi possunt aliquibus nimium qualificatis præsertim ultra montes, ac etiam ipsius Apostolicæ Sedis Legatis, vel Nuntiis, aliisque ministris, præsertim vero Legato seu Prolegato Avenionensi, ac Nuntio Hispaniarum, super cuius provisionibus, ob frequentiam beneficiorum in ea regione, si frequentius quam in aliis in Curia habentur controversiæ quarum decisio, aliis respectivè consimiles facultates habentibus congruit, ut præsertim contingit in illis facultatibus, quæ aliquibus Academicis vel Universitatibus concessæ sunt.

Cum enim facultates dicti Nuntii Hispaniarum respectivæ sunt ad beneficia certam qualitate non habentia, quæ valorem 14. ducatorum non excedant, sub ea tamen lege, ut valoris justificatione, quamvis absque formalis telæ judiciale necessitate præcedat, hinc proinde controversiæ cadente inter provisorium Apostolicum tanquam de reservato vel afflato, quod ratione majoris valoris sub Nuntii facultatibus non cadat, tunc onus est provisi ad Nuntio, quamvis rei ac possessoris, contra juris regulas generales, justificare ut unumque requisium, non excessus dicti valoris, ac præter informationis, alias quam per ejusdem Nuntii assertionem, ut potè antedictæ suspensionis laboratibus, idemque proportionabiliter ac respectivè in aliis Indultis, quæ Legatis seu Prolegatis, aliisque Officialibus, vel Academicis & Universitatibus concedendi contingat.

Ac denum, etiam in Cardinalibus multò verò magis in aliis inferioribus Indultis, Indultum quod suffra-

gatur pro cellatione, affectatione, vel reservatione non obstante, non sufficit pro facultate uniendo afflata, vel reservata C.

XV. De aliis Cardinalium facultatibus ac præmementis in præfione Beneficiorum.

Et Orumdem Cardinalium prærogativa est (cessante aliarum reservationum vel affectationum obfascio) conferendi omnia beneficia in omnibus annis mensibus quorum collatio pertineat ratione sex Episcopatum, aliorumque titulorum Cardinaliorum, in quibus Ordinarii sunt ob eorum exemptionem à Regula mensium reservatoria, illudque jus remanet ordinarium, jure exceptuati potius, quàm Indultariæ concessio ideoque differt ab eo, quod jure Indulti competit.

Conceditur autem prærogativa Cardinalibus in Curia præsentibus tantum, nisi in casu iustæ absentiæ expressè ac specialiter aliàs concessum sit, cadente quaestione, an præsens dici debeat qui in territorio vel districtu Urbis, seu loci Curie reperitur, si ve recreationis causa, aut aliàs acciden taliter ad breve tempus absit, citò reversurus quod varias habet opiniones D.

Altera est Cardinalium prærogativa in beneficiis vacantibus per obitum eorum familiarium, qui ad eorum nominationem per Apostolicam Sedem provideri solent E. Cadente quaestione, inter istum Cardinalem, qui vulgò Patronus dici solet, & Cardinalem Collatorem, dicta prærogativa in casu præsentis verè non autem fictæ competente, atque Patrono major probabilitas assistere videtur.

XVI. De Concordatis Germania, & Gallia.

In pluribus hujusmodi Concordatis differt; Potissimum verò in illis Germaniæ cadit quaestio, quæ in illis Galliarum non intrat. An eis per Cancellariæ Regulas derogatum sit, præsertim per illam mensium; Extra controversiam tamen est, eis derogatum esse per Regulam reservatariam primæ seu majoris Dignitatis in Cathedrali vel Collegiata F.

In illis autem Galliarum, potissima quaestio cadere solet, in casu quo inter locum beneficii, ac locum Prælati inferioris differentia vigeat, quia nempe Ecclesiæ Cathedralis seu altera, cujus ratione jus conferendi competat, sit extra Concordatiorum locum, ipsum verò beneficium intra, vel extra, de quo in sua sede G. Ubi etiam, an hujusmodi Concordata favorabilia vel odiosa censenda sint ad effectum eorum favorabilis ac latæ, vel potius strictæ ac rigorosæ interpretationis.

XVII. De qualitatibus necessariis in persona providenda, ad effectum capaciatum, vel incapacitatis.

Ultra requisum ætatis, ac alterum ordinis, de quibus infra in eorum particularibus Rubricis, ac præsupposito in beneficiis secularibus clericatu, saltem primæ conditionis qui præcisè necessarius est, sine quo Sedes Apostolica quamvis possit, nunquam tamen solè beneficia conferre laicis, cum imò neque pensiones super eis quamvis temporales, solumque fructum non autem ipsorum beneficiorum substantiam percipientes, absque clericatu servantur H.

Decidatur item de jure, ac generaliter, qualitas legitimorum natalium, in omnibus beneficiis indefinite necessaria, ubi non accedat Apostolica dispensatio, pro qualitate beneficiorum, scilicet vel respectivè difficultius concedi solita; Litteraturæ quoque idoneitas à beneficiis qualitate pauciter normam recipit, in simplicibus nempe pro sola habilitate ad recitationem divini officii, in aliis verò pro expendis numeribus beneficio annexis, & in plerisque magis qualificatis, puta majoribus, vel aliis primis dignitatibus, ultra litteratam, gradus quoque Doctoratus in Decretis vel Theologia, si ve habilitas ad illum intra brevem terminum assequendum decidatur.

Vix quoque innocentia ac morum honestas requiruntur, quod scilicet provideendus censuris majoribus C. d. sc. 7. D. d. sc. 11. E. d. sc. 6. F. d. sc. 13. G. d. sc. 17. H. sub ritu de pension.

innodatus

T. Ibidem d. sc. 1. V. d. sc. 31. X. d. sc. 3. Y. d. sc. 2. Z. d. sc. 4. A. d. sc. 5. B. d. sc. 16.

innodatus non sit, neque aliis criminofus, five irregularis, quamvis crimen, aut censura, vel irregularitas, talis non efferat, quod jam obtenti beneficii privationem causet, vel longam differentiam inter privationem quaesit, ac inhabilitatem ad assequendum, cum ad hunc secundum effectum, etiam sola inquisitio vel diffamatio per innocentie canonizationem non sublata, absque perfecta probatione ad id sufficiens reputari soleat, quamvis id omnimodam non causet inhabilitatem, sed moralem fere causativam, vel scilicet Collatori iustum præbeat motivum non præcogendi seu non admittendi, pro facti qualitate, ac scandali timore l.

Impuritas, vel linina qualitas sanguinis in beneficiis canonicum non præstat impedimentum, cum apud Deum personarum exceptio non detur, ideoque nedum infidelium, vel à fide apostatantium filii ac descendentes, sed ipsimet ad fidem Catholicam conversi, illamque bene proficientes (dummodo non sint relapsi), quorumcunque ordinum, & beneficiorum, ac dignitatum sunt capaces; Neque ignobilis vel advena (cui idiomatis defectus non obstat), excluditur, nisi Ecclesiæ vel regionum particulares leges (quæ juri communi contrariæ reputantur), à Sede Apostolica probatæ, five à legitima consuetudine roboratæ aliud statuunt, sanguinis puritatem vel civilitatem, five nobilitatem, aliasque accidentales qualitates exigentes; Non tamen hujusmodi leges quamvis Apostolica auctoritate mutæ eandem restringunt, quin eis deroget vel dispense.

Inter incapacitates autem species recenseri etiam solet illa filii in Ecclesia, in qua pater beneficiorum obtineat, vel e contra, quod non semper procedit, sed certis casibus K.

XVIII. De ætate in beneficiis necessaria.

IN simplicibus vel etiam in canonicatibus, ac beneficiis quamvis resistentibus, ac servitoriis Collegiarum, ubi lex fundationis, seu legitima consuetudo aliud non exigat, cum sufficiens sola tonsura, quæ ante ætatem septem annorum non est concedenda, hinc juris communis dispositio attendita, exceptum est hanc eandem ætatem ad id sufficere; Hanc autem Concilium Tridentinum duplicavit, illam quatuordecim necessariam statuendo, quamvis juris patronatus laicorum qualitas accederet, nisi lex fundationis, vel aliàs etiam præsumpta fundatoris voluntas sola tonsura cõsentia sit.

In Canonicatibus, aliisque Dignitatibus Cathedralium post majorem, si ad Concilio Tridentini præscriptum sacrum ordinem annexum habent, illa ætas requiritur, quæ ad annexum ordinem saltem intra annum suscipiendum idonea sit, Dicta verò annexione cessante, ætas habilis ad suscipiendum infra eundem anni terminum primum sacrum Subdiaconatus ordinem; Nisi consuetudo regionis, vel Ecclesiæ minori ætate contenta, ut in plerisque Ecclesiis, in partibus ultra montes vigere supponitur.

Majores autem Dignitates in Cathedrali post Pontificalem, vel principales in Collegiata curam jurisdictionalem, vel principales in Collegiata curam jurisdictionalem annexam habentes; ac Abbates, vel eorum Commendæ, quibus actualis vel habitualis administratio incumbat, nec non beneficia principaliter ac de perse, non autem accessorie curam, ætatem requirunt habilem ad sacerdotium pariter intra annum assumendum; si Canonici verò Penitentiarii illam annum 40. si haberi potest, sin minus, quo magis provecior; Neque Apostolica ætatis dispensatio ad ordinem suscipiendos, ad beneficiorum capacitatem sufficit, sed specialis accedere debet L.

XI X. De Ordinibus in beneficiis assequutione vel retentione necessariis; Et quando beneficium sit sacerdotale.

EX eadem distinctione resultat ordinum inspectio ut scilicet in simplicibus, ac aliis, in quibus de jure septem, vel ex Trident. Concilio 14. annorum ætas l. disc. 70. & 71. K. disc. 66. L. disc. 93.

sufficit, sola tonsura habilitatem præstat; In aliis verò qualificatis, ille ordo, pro cuius assequutione ætatem requirit infirmatum est cum isto effectum spectato, & desideretur, unde sylus est in Apostolicis provisionibus, cum decreto annullativo gratiæ ordinis, suspensionem injungere intra certum terminum, iocurrendum tamen ex recepto syllo à die pacificæ possessionis, quamvis à die datæ gratiæ illum currere decernatur; Atque accedente decreto, in ipsa gratia contento, defectus implementi causæ caducitatem ipso jure, secus autem eo deficiente, ut tunc contumacia, prævis monitionibus, requiratur.

Majores autem fori quæstiones desuper cadentes, facti potius ac voluntatis, quam juris esse solent super qualitate scilicet sacerdotali, etiam in simplicibus seu aliis non qualificatis beneficiis & Capellanis ad siderari solita ex fundatoris voluntate; Hæc autem in dubio præsumenda non est, quamvis celebrationis missarum, aliorumque sacerdotalium munus onus annexum sit, utpote per alium explebile, quoties explebile, quoties expressa vel præsumpta voluntas non suadeat, implementum ab ipso meto desideratum esse.

Super hujusmodi autem voluntatis probatione, licet in verborum formulis ac in vocabulis sacerdotis seu presbyteri interpretatione, five conceptione in latino, vel materno sermone, scribentes plura involvant; Non tamen est tanquam non cadere determinationem ex facti qualitate pendente; Possimum verò observantiam deservendo M.

XX. De Valore.

ILLorum beneficiorum, quorum Apostolica provisio obtineatur indefinitè valoris expressio necessaria est, sub decreto annullativo, quamvis solutionis annuæ ratio efferat ob non excessum 24. Et quamvis non ad supplicationem, sed motu proprio sequatur provisio; Ea differentia inter unam ac alteram speciem data, ut in illis motu proprio, sola expressio sufficiat, abque justificatione, quæ in illis ad supplicationem necessaria est; Eademque necessitas viget in provisionibus Legatorum seu Nuntiorum, aliorumque inferiorum ex Apostolica delegatione providentium; potissimum ubi ad certum valorem eorum delegatio restricta est, ut supra occasione facultatum Nuntii Hispaniarum advertitur.

Neutrum verò, nec expressio scilicet, nec justificatio desideratur in provisionibus quæ sicut per Ordinatum, utpote motu proprio providentem, ac de statu beneficiorum suæ diocesis vel territorii informatum, quamvis ex Indulto, reservata vel assensu constat.

Obtinentur verò, quocumque retento ex Apostolica dispensatione concedatur in gratiis ad supplicationem, tam expressio necessaria est, quam etiam justificatio licet minor, neutrum verò in gratiis motu proprio.

Sub valore, ut supra exprimendo, ac justificando, soli fructus certi veniunt, non autem emolumenta incepta, ac ea quæ ratione intererentis ac personæ servitii obtineantur, quamvis talis essent, quod ad alios effectus, fructuum loco habeantur.

Majores autem fori quæstiones desuper cadentes, ejusdem valoris justificationem percutiunt, an scilicet concludens ac pers. & a, cum præcisa onerum deductione & coarctatione, per & a que scientiæ causa requiratur, vel etiam imper & a seu levis sufficiat; Idque pendet ab effectu, ad quem de hujusmodi probatione queratur, ut ad illum simplicis justificationis gratiæ, ac litterarum pro eorum executione, levis, ac imperfecta sufficiat; Ad alterum verò obiectivum nullitatis gratiæ probatio per impetantem certo modo ob hunc effectum, omnino concludens ac pers. & a desideratur, cum de cenali experimento, ac per & a que ratione bene informatos, omnia onera præcise coarctata adducentes, beneque percutientes tempus gratiæ.

M. disc. 96. ubi de his omnibus.

Rari

Rari autem sunt casus, in quibus hujusmodi im-
 perationes ex defectu falsæ narrativæ valoris effi-
 ciuntur. Vel quia de stylo sublineatur narratio
 in sexta parte pluris; vel quia suffragetur clausula
 158 adjecti solita *cum facultate augendi &c.* dummodo re-
 integra & ante illius consumptionem, quæ per litte-
 rarum expeditionem sequi dicitur, facultas ad exerciti-
 um deducatur; Vel quia re pariter integra, & ante
 jus imprætantur peritum, (secus verò postea) nova
 obtineatur gratia tevalidatoria; Vel demum quia iusta
 concurrat causa quæ excuset, eaque multiplex esse so-
 let; Vel scilicet recusans à publicæ voce & fama; Vel
 à bonorum locationibus; Vel à consimili expressione
 in provisione prædecessoris, effectum tamen sortita;
 Vel ob consueti status beneficii immutationem, unde
 juxta præcedentem statum, cum probabili bona fide,
 valoris narrativa sequuta sit N.

Frequentiores verò controversias in hac valoris
 materia foci audit, occasione pensionum, quæ super
 beneficiis referuntur; Et quandoque etiam pro regula-
 159 nda natura jurisprædicationis, partim ex gratia, partim
 verò ex iustitia competente, ad præponderantem partem
 inspicendam, de quibus in suis respectivis sedibus O.

XXI. De aliis quæ narrari debent vel narrativa iustificari.

Vacationis causa seu modus omnino sub decreto
 160 annulativo narrari ac iustificari debet, illaque
 verisimiliter, utantur, ac Papa, vel ejus officialibus
 cognita, cum verisimilis notitiam defectus gratiam ir-
 161 ritet; Sola tamen possibilitas quæ ab exacta diligentia
 requiritur, sufficit ad inverisimilitudinis crimem tollen-
 dum, quod ab allegante probandum est; Et quamvis
 gratiæ Apostolicæ moniti solent clausula, *sive præ-*
missio sive alio &c. non tamen illa operativa, est nisi
 162 quando primus vacationis modus, cui alii cum dicta
 clausula cumulentur, de facto sit verus, vel non om-
 nino falsus, adeo ut saltem fama habeat fomentum.

Non tamen illa clausula prædestinat collatione facta
 per Ordinarium vel alium inferiorem, quamvis vigore
 163 indulti providentem P. Atque pluribus cadentibus re-
 servationibus, vel affectionibus à diversâ causa seu
 fonte marantibus omnium, ex probabiliori sententia,
 164 faciendâ est mentio, secus autem si ab eodem fonte,
 vel quod una alterius consecutiva sit.

Temporis autem iustitiam præfixa & concludens
 requiritur, ubi sit gratiæ seu modi vacandi fundamen-
 165 tum, idemque pariter de ejusdem vacationis loco seu
 alia qualitate quæ vacationis modum inducat.

Aliæ verò qualitates vel circumstantiæ narrandæ,
 166 vel iustificandæ sunt, ubi pars gratiæ dicendæ verian-
 ejusque fundamentum, quia nempe ad beneficii affec-
 tionem necessariæ; Vel ubi illæ quamvis non ne-
 cessariæ, attamen narratæ, causa vel impulsus gratiæ
 167 seu provisionis esse poterunt.

XXII. De resignatione pura vel ad favorem.

Pura & simplex resignatio, sive coram Papa, sive
 coram legitimo Superiore diluendi potestatem
 habente, ad ejus validitatem ac perfectionem, ut jus
 168 à resignante abdicat, duo copulative requirit. Primo
 admissionem. Et secundo, ut resignans aliud vive-
 re habeat, potissime ubi ad illius beneficii titulum ad
 sacros ordines promotus est, quod speciale exigit
 intentionem Q.

Quia verò coram Ordinario vel altero inferiori col-
 latore prohibitum est resignationem fieri ad favorem,
 itaque prohibitionis frans, ita sub potest ac liberæ re-
 170 signationis pallio fieri solet, hinc Piana Constitutio,
 sub nullitate actus, aliisque penis, vetat beneficii
 N. de his omnibus ac aliis ad materiam valoris disc. 50.
 ac etiam disc. 17. O. sub tit. de pension. sapius & de
 juræparatæ præsertim disc. 10. & d. disc. 90. hoc tit.
 P. disc. 11 & 36. Q. disc. 37.

resignati collationem ipsius collatoris vel resignantis
 conjunctis, quod tamen alicubi ulu receptum non 171
 est, atque tunc beneficium resignatum ex eadem Con-
 stitutione affectum remanet R.

Ad favorem verò, non nisi coram Papa, vel ab eo-
 dem potestatem habente fienda, ultra dicta duo re-
 172 quirit, exigit etiam alterum superviventis resignantis
 per 10 dies, quibus non expletis, ex ipsius persona be-
 neficii vacatio sequitur; Cadente questione, an hac
 retrahitio per veritatem sequi dicatur, vel potius
 pœnaliter ac per fictionem, unde inter affectio.

Quamvis autem istud superviventis requisitum,
 spectata originem regulæ ejus inductivæ, resignationi ad
 favorem tantum congruat; Verius tamen est ob sua-
 dem à dicta Piana Constitutione suspensam, in prima
 quoque specie putæ resignationis coram inferiori de-
 siderati S.

Postquam verò resignatio sequuta est, illa publica-
 tionem juxta formam Gregorianæ Constitutionis exi-
 git, quia non sequuta, beneficium pœnaliter ex persona
 resignantii vacat, atque effi- 173 tum est; Pluribus caden-
 tibus questionibus ac distinctionibus fidei quam juris,
 super hujusmodi publicationis affirmativa vel negativa
 probatione; Ac etiam super termini ad publicandum
 prorogatione obtenta re non integra post resignantis
 mortem, seu illis introductionem, cujus mentio facta
 non sit, quorum omnium decisio à pluribus pendet dis-
 174 tinctionibus, de quibus in sua sede T. Dictaque pu-
 blicatio desideratur etiam in ea impetratione, quæ ex
 hoc defectu fit; Uno vel casu iustis impedimentis ex
 cusanibus V.

Debet item resignatio ad favorem esse ab omni pae-
 nitione aliena, quæ simoniacam labem reducat, nisi sub
 Apostolico placito, & non aliis concepta sit, dummo-
 175 do ante beneficii experimentum conventio effi- 175
 tum non sortitur, nec executioni demandetur X.

Eadem resignatio ad favorem conditionalis dicitur,
 quatenus effectum in resignatario sortitur, sin minus
 tanquam infecta nullum jus à resignante abdicat, nisi 176
 inefficuat ex culpa etiam resignantis sequatur, ideo-
 que ex resignantis persona beneficium vacet, secus
 autem alio casu culpæ Y.

Resignandi facultas, per litteram, vel expectativam,
 aut unionem potest cessatum jus possessoris factam, non 177
 impeditur; Atque in resignante admittitur ante pœne-
 re acceptatam à Papa resignationem penitentia, cum
 facultate revocandi quoscunque consensum vel man-
 data, quamvis juramentum accedat; Remanente
 questione ex facti qualitate decidenda, super refectione
 expensarum Z. Ac demum debet esse ex puro ac libero
 178 consensu, non autem ex coactio seu meculoso, vel
 doloso, quamvis non ab ipso resignatario, sed à tertio,
 vis vel metus, aut dolus inferatur.

Cadentibus questionibus super regressu, quem re-
 179 signans ad resignatum beneficium petat, non obstante
 recepta regula, ut renuntiant non dect ad jus renun-
 tium regressus; Hic autem dupliciter peti solet; Pri-
 mo scilicet ob non solutionem, vel impugnationem
 pensionis ad regnantis favorem reservatæ, & de hoc in
 sua pensionum sede; Secundo vero, ubi de illo con-
 vèniatur in casu naturalis, vel civilis mortis resigna-
 rantis, super qua specie plures cadunt questiones, per
 modernos aliquos reassumptæ, inanis autem labor vi-
 detur, cum Dataria hanc speciem regressus, vel nul-
 latenus, vel nimum raro præcitet ideoque foras non
 de facili has questiones audit.

XXXIII. De Permutatione.

Speciem resignationis ad favorem in aliquibus habet
 permutatio, præsertim circa publicationis neces-
 sitatem, eodem modo quo ad formam Gregorianæ
 R. disc. 65. S. disc. 14. T. disc. 36. & 19. & 94.
 V. eodem disc. 94. & 31. X. eodem disc. 36.
 Y. disc. 35. & seq. Z. disc. 38.

Constituta

constitutionis in resignatione requiritur: Unius autem negligentia in publicando, sibi tantum, non autem alteri permittitur, qui aimpleverit, præjudicat.

In ea quæ coram Papa fiat, nulla cadit questio potestatis, sed solum deficientis voluntatis ob falsam narrationem, vel non bene expressam beneficiorum inæqualitatem, seu non factam mentionem patronalis qualitatis laicorum, cui utrumque beneficiorum vel eorum alterum subiacet.

Coram Ordinario autem, vel alio inferiori, cadit etiam questio potestatis in beneficiis reservatis vel affectis, ac etiam in illis de iurapatronatus, siue istud sit ecclesiasticum, siue laicale, ac siue ex gratia vel ex iustitia competat; Hisque impedimentis cessantibus, desideratur quoque iusta causa utilitatis, seu maioris servitii Ecclesiarum, quodque notabilis non adsit inæqualitas, ob quam resignatio ad favorem sub hoc alio occurreretur B.

Ea verò inval de facta questio cadit, an permutantibus deuter regressus ad propria beneficia, vel potius vacatio resulet, unde novæ provisioni, vel respectivè præsentationi locus aperitur, quod determinationem recipit ex facti qualitate & circumstantiis, non de facili sub compendio cadentibus, de quibus in fra sede C.

XXIV. De Coadiutoria.

PRecipuum ac essentielle coadjutorie requisitum (Apostolica auctoritate alter non dispensante) Coadjuti est infirmitas, quæ morale impedimentum servitii Ecclesie, vel exercitio incumbentis muneris præstat, illaque, juxta regularem naturæ cursum, perpetua repletur; Talis autem infirmitatis speciem habet seculæ nequæ quamvis valida, quæ septuagenariæ ætatis excessus accedat.

Alterum est requisitum superviventie coadjuti, quodque beneficium sit plenum de tempore concessionis gratiæ, ideoque, ubi præsertim de remota regione agitur, fectur Datarie stylum esse aliquam concedendam, quæ tamen ob excellentiam officii Datarii iustificabilis non est, ut ita coadjutor tutus reddatur, ac que elusus non maneat aliquo notabili sumptu desuper necessario, dummodo in statu bonæ fidei iustaque credulitatis superviventie coadjuti id sequatur.

Contingente autem coadjuti morte post perfectam gratiam, quamvis litteris non expresse illaque non effluat, a tunc finit remanet gratia futura successione coadjutori concessa, utpote diversa ab altera quæ coadjuto pro coadjutore habendo concessa erat; Postquam verò Papa manus valide opposuit, quamvis coadjutoria effectum non sortitur, beneficium tamen affectum remanet, ut in affectu Rubricæ advertitur D. Plures verò, effectuatæ gratiæ, quælibet eadunt, coadjutores potius percurrentes circa ejus præeminentias in Capitulo & choro, ac circa antianitatem, siue necessitatem ad ipsam novam capitularem possessionem, novamque si lei professionem faciendam, seu iustamentum pro Ecclesie usu præstandum, cum similibus de quibus in sua sede E.

XXV. De Commendis.

Quatenus ex Apostolica dispensatione ista sequatur de beneficio regulari ad favorem clerici secularis, ut frequens Monasteriorum usus probat, ipsa regularis qualitas in reliquis immutata non remanet; ipsaque commendatio appositionem manuum Papæ importat, ideoque affectionem adversus inferiores præcedentes jus eligendi inducit, ut in Monasteriorum Rubricæ advertitur F.

In reliquis autem, commendæ beneficiorum jure regulantur, tam circa ætatem, quam circa ordines, hancque qualitates ac requisita, nisi agatur de commendatione, eodem disc. 40. & sub tit. de iurapatronat. d. 46. C. loci proxime præcitat. D. de his ad materiam coadjutoria d. 42. & d. 78. E. sub tit. de Canonici. F. disc. 4.

Caed. de Luca Theatr. Tom. X I I.

dis illarum militiarum, quæ fidei commissorum, pro harumque dispositionum potius pecuniæ habeat quàm Ecclesiasticorum beneficiorum secularium vel regularium, adeo ut sola commendæ honorifica nuncupatio, spectato potius usu, quam de jure eis congruat G.

XXVI. De incompatibilitate, usque ad personam.

Incompatibilitas pendet à qualitate residentie veteris ac prædictæ, cujus defectus beneficii privationem causare potest, non autem causative seu occasionalis pro aliquorum emolumentorum ex causa servitii assequutione, juxta ea quæ circa residentialem qualitatem proximè sequenti Rubrica habentur.

Dicta verò qualitate posita, resultat altera incompatibilitatis, quæ non impedit secundi beneficii assequutionem, sed retentionem primi, quod per secundum vacat, nisi illo perfectè ac pacificè obtento, cessante iusta excusationis causa, in primi quod possit nec cum fructuum perceptione continueatur per aliquod notabile tempus, quod ex communi interpretatione duorum mensium est.

Sequitur autem primi vacatio, seu necessitas illud dimittendi, quatenus secundi omnino pacifica possessio sequita sit absque lite vel molestia, siue probabili timore, ideoque impetratio primi ob solam assequutionem secundi non omnino pacificam, juxta magis receptam opinionem, contradicentibus tamen non catenem, invalida est H.

Modicus tamen Datarie stylus inolevit, adijcendi vacationis decretum ipso jure, siue demandandi dimissionis necessitatem infra certum terminum, ac etiam quandoque contemporaneè alium de primo providendi, quæ tamen omnia implicitam sub se continent eandem conditionem pacifici effectus, vel quod per provisionem stet quo minus illa sequatur I.

Etiam in iis quæ compatibilia sunt, cadit quandoque dubitatio, ubi sint sub eodem recto. L. Diciturque incompatibilitati potius dispensari, ubi uttique commode inferviri potest M.

XXVII. De Residentia.

Antiquius omnia beneficia præcise residentialia, ac per se ipsa servitoria erant, cum hunc finem eorum introductio habuerit; Ex consuetudine verò, ea quæ ad residentialium differentiam simpliciter dicimus, istam non habent obligationem, vigentem solum in beneficiis qualificatis, qualia reputantur, tam habitualem, quam æqualem curam animarum annexam habentia, ac etiam Cathedralium, & Collegiarum Dignitates, Canonicatus, ac portiones in beneficiis ejusdem Ecclesie servitoria, nisi lex foundationis seu legitima consuetudo, etiam in simplicibus beneficiis, vel Cappellaniis regulariter non residentialibus, tale onus inducat.

Quando autem hujusmodi lex, vel fundatoris voluntas a se esse dicatur, facti potius quam juri est, ex facti qualitate ac circumstantiis decidendum, eo modo, quo supra in Rubrica ordinum, siue sacerdotalis qualitatis advertitur; Non tamen semper fundatoris voluntas seu lex foundationis veram ac præcisam residentiam inducit, quamvis injunctum servitium ab ipso met beneficiato præstari demandetur, excludendo implementum per substitutum, cum sæpius id solum pecuniarum assequutionem emolumentorum, quæ pro servitio assignata sunt, ideoque dicitur residentiæ causativa, seu occasionalis alium non producere effectum, nisi illum amissionem emolumentum, quod inspicere nimium refert, nedom pro exemptione à præfata coactione residentiæ, ac à pæcis quæ non residentiibus inflicte sunt, vel per Superiorem 1. flagi possunt, sed etiam ob incompatibilitatem exinde resultantem, ut in præcedenti Rubrica advertitur N.

G. sub tit. de iurapatronat. disc. 20. & sub tit. de fidei commissis disc. 5. H. disc. 34. I. disc. 36. L. disc. 37. M. disc. 3. N. de his ad materiam qualitatis residentialis disc. 37. cum pluribus sequen. & disc. 96.

Posita vera ac præcisa residentia contra non resi-
dentes, divetissime per Seros Canones ac per Con-
cilium Tridentinum statutum est, ideoque diversæ re-
sidentie præscriptæ sunt formæ, quibus mediatis ad non
residentium pœnas, illam præscriptam privationis ben-
205 ficii procedendum est; Aliqua notabili differentia consti-
tuitur inter beneficia curata & non curata, præsertim
circa citationem ac successivè contumaciam, & an de-
beat esse personalis, vel sufficiat in loco beneficii, cum
aliis de quibus infra sed. cum ea que certum ordinem
iudicium potius percutiunt, ut potè ex singulorum
casuum particularibus circumstantiis cadentia, non
de facili sub compendio cadant. O.

XXXVIII. De Unionē, Divisionē, Dismembrationē,
& nova erectionē.

Papa huiusmodi actus, vel eorum aliquos faciente, nihil cadit quæstio potestatis, & absoluta est; Minusque causæ requiritur desiderium, nisi quatenus ex
 206 illa præsupposita quæ non existat, scilicet luitreptio, seu
 defectus voluntatis, cuius omnis quæstio est, ad illum
 solum effectum desiderati solita in unionibus Apostoli-
 207 cae auctoritatis fieri, causâ necessitatis, quæ præcise
 debet, ut Regula unionum revo- autia successoris,
 illa non adhuc electura non cadat P.

Ubi verò ordinaria auctoritate huiusmodi actus vel
eorum aliter frequentantur, utpotè speciem alienationis re-
solventes, causa non cessitatis vel nimis utilitatis, plures
208 quæ solemnitates p. z. et tunc consensus Capituli, ac inter-
cessoriarum exiguntur; Hæcque etiam contentibuscis,
quoad uniendi potestatem, d. fidatur etiam liberitas
in iure conservanda, saltem sperata & eventualis, non au-
tem ubi iam reservata vel aff. Ita sunt, quod sufficit in
209 uno ex placibus beneficiorum unitis concurrere, et ideoque
uniendi potestas in reservatis verisabilis non esset, nisi
in ea reservatio & quomodo Beneficialiter, discontinuum
dicunt, ratione mensuræ vel loci, non autem in reali vel
personalis, quæ continua appellatur, neque ad id indul-
tum conferendi reservata suffragatur.

110 His autem p-ficit, p-utes cadunt quæstiones super
unione ad Concilii Tridentini mentem Seminaris fa-
cienda, an fieri possit nondum crederet, sed exigendo; at-
que verior est negativa; Sive in al- era pro Ca- thedra-
111 rum vel Collegiatum majori cu- tis, facienda ad ejus-
dem Concilii præfcriptum præbendis Canonicalibus,
ut singulis fieri debeat, non autem mensis vel mille æ-
caputulis; Cæteræ etiam quæstione, an fieri possit Dign-
tibus? affirmativa probior existere.

212 Majores autem fuit controversiæ sunt circa præbationem oneris, ejus explicitus titulus non habetur, cum ob ejus obligatorem silentiam potius quam aliteriam iuris habear, possint verò ubi de accessoria. & subje. dicitur, utque magis obligatorem, quam solutivum, æque principalis, ideoque perficim, ac rigoram exigit probationem per immemorabilem, vel quadragenariam cum f. m. tituli, live cum ipso putativo, nimirum de dñi illi est, ubi de administrativa.

213 agatur ob æquivocam qualitatem actuum, ac administratorum, ex quibus deduci solet, utpotè referribilium ad patronalem iudicariam, vel censitivam qualitatem, seu alterum subje. tionis titulum ob unionem diversum Q

Ratio autem in inferioribus Ecclesiis, vel beneficiis
 praxis docet magis favorabilem, seu minus odiosam
 speciem unionis æque principalis, quæ in Cathedrali-
 bus et magis frequens R. Licet enim sapius cernatur
 plurimum beneficiorum unio de facto penes eandem
 personam quamvis incompatibilium, non tamen exinde
 ad ipsorum beneficiorum unionem infertur, sed potius
 ad dispensativam facultatem uni personæ concessam,
 ad beneficia obtinenda, ac retinenda, incommuni-
 O. dñe 97. p. dñe 435. Q. de h. a. materiam, ubi in-
 membratur dñs a. cum seq. ad 6. et de prob. R.
 de notis Concilii sub vii. de premissis, dñe. a. 7. et

bilitate, vel multiplicitate non obstante, quod so-
lum Apostolicæ Sedis est dispensare, alia potestate Or-
dinariis, vel inferioribus non tributa, nisi super duo-
rum, comparibilium tamen, & non aliâs retentione,
quoribus unum ad congruam sustentationem non su-
fficiat.

Dati autem frequenter solet in parochialibus sociati-
ua unio, per quam abique terminorum vel anima-
rum distinctio plures in eodem territorio, ac popu-
lum curam habent, ac exerceant, quod parum com-
mendabile Triden. Concilium censuit, ideoque ista
divisionis species prohibitam alienationem non redo-
let, neque aliam exigit causam, cum nimium proba-
ta sit quae ab eodem Concilio probatur, ut oves pro-
prium agnoscant pastorem: In reliquis autem, praeser-
tim in parochialibus, minus odiosa est ratio ratione
pauperum, quam divisio vel dismembratio, quae vis
cauta multipliciter populi accedat, ubi Ecclesiae
adjuvantes, ac adiutores ministris occurrunt positi, nisi
interius longitudo, apositae, alique circumstantiae,
physicæ, vel nimium morale necessitates inducant,
solum ita tamen consentientibus, illa praesertim
concordis consensus populi, aliorumque interello-
rum, quodque omnia extrinsecus iustificentur aliis,
quam per ipsius Ordinarii auctoritatem, cui d. f. ten-
dum non est S.

Legitimè verò sequuta divisiōe vel respectivè diffinitione, ac nova cœtione, finguntur plures Ecclesiæ ab initio diversæ, abque eo, quod una erga alteram (sub)junctioem amplius recognoscatur, nisi in iis, quæ referata sint, remanente solum antiquæ, seu ma-
 219
 gis præminentiæ præcedentiæ, cadente autem qua-
 sitore super iure decimandi, cujus expressa mentio, vel dispositio facta non sit. T.

Converso autem, ubi unio æque principaliter fiat (quod ex infinitis, præter Cathedralis, ac Metropolitanas, in inferioribus nimum tatum est,) qualiter retinet suum primatum statum, primatuique dignitatem ac jurisdictionem, perinde ac si verè esset duobus sub uno regimine; V. ubi perit ad accessoria, ubi subjunctiva, ut frequentius, ac penè semper in inferioribus Ecclesiis, ac beneficiis contingit, illa Ecclesia, quæ subjectivam unionem patitur, quæ nomen, ac essentiam amittit, atque alterius efficitur nudum prædium, seu me: bium, nullas prioris status reliquias retinendo, idcirco in eo non datur vacatio neque proviso.

XXIX. *De privatione ob crimina, vel contraventiones.*

Regula est, ut ex crimine quamvis gravi, ipsoque voluntario homicidio irregularitatis inductivo, res sit quidem, ut fagda, inhabilitatio ad aliquidendum, non autem privatio aliquid, nisi in casibus in iure expressis: bene tamen crimina, quævis huius effectus non inducunt, motum Superiorem præbere possunt, inter alias: reas crimini cor gravis, istam quod privationis beneficiorum pro facti qualitate, præsertim contra contumaces ac inobedientes in agere; Cadente quæsitio, an solus processus et tum alias ad id sufficiat, nisi crimen bene, & concludere prebitur, quod distinctionem recipit à duratione, seu lapsu te: miri analis, qui contumacialis privationem continet. X.

In casibus autem in quibus ob crimen de jure hanc
privatorem incurrit illatum fit, illius concludens, ac
perfecta probatio desideranda venit, neglecta diffama-
tione quævis gravi, vel inquisitione, cum recte atten-
dantur ad repellendum ab acquirendis, ut supra inca-
pacitatis, vel inhabilitatis Rubrica advertitur, non
autem ad privandum asequendus Y.

Crimina vetò, ob quæ privatio ipſo jure incurritur, pleraque in jure habentur; Poſſimè ob ſimo. S. de parochis diſc. 35. T. de parochis diſc. 36. V. diſc. 19. & dicto iii. de præmuniis. diſc. 6. & ſub iii. de juriſdict. X. diſc. 73. & de penſion. diſc. 49. Y. diſc. 70. & 71.

niaro.

niam, vel confidentiam; Sive ob apostasiam à fide; Ob asilium; Ob sacrilegium in desolatione monialibus; Ob litterarum Apostolicarum falsificationem;

214 Ob eandem litterarum transumpta præter formam à Constitutionibus Apostolicis præscriptam; Ob infirmitatem dolosam in excommunicatione ultra annum, cum similibus in sua sede videndis, Z. cum nimium in foro rari sint casus, in quibus hujusmodi obiectivæ imperationes, quas piscatorias dicimus, 225 ob privationem ex crimine, luum, sortiantur effectum, utpote odibiles, idcirco de facili excusatio admittitur.

Ob contraventionem etiam decreto in ipsa provisione contento, sive ob ejus non implementum incurritur privato, vel eaducitis; Terminis, verò ad adimplendum quamvis in verbis computandus à die gratiæ, currere, incipit à die pacificæ possessionis, vel ubi per eum fiat quo minus adificatur. A.

XXX. De aliis speciebus vacationis.

Ultra superius insinuatæ vacationum species, per obitum, resignationem, aut privationem ipso jure vel per sententiam ex causa criminis, vel sententiæ, ut supra; Plures alix dantur species vacationis, præsertim per mortificationem per quod de facto contrahitur, 217 tum, quamvis nulliter, ubi nullitas ex defectu consensus non proveniat, alia non expectata declaratione, resultat; beneficium vacatio ipso jure, B. item per sollemnem validam professionem in Religione, 218 utpote in statu incompatibili ad retinendum beneficia secularia, nisi Apostolica dispensatio præcedat C. Ac etiam per militiam secularem cum statu clericali incompatibilem. Cadente questione, in eandem resultet 219 effectus ab aliquibus secularibus officiis, quod à facti qualitate, ac circumstantiis determinationem recipit, ut advertitur in sede pensionum ecclesiasticarum, quarum occasione frequentius foris hujusmodi questiones audit D.

XXXI. De regula de subrogando colligantibus.

Offitio vitio litigiosi, ex quo Apostolica reservatio, vel affectio resultat, ut supra in ejus particulari Rubrica advertitur, ex eodem motivo, ex quo ipsa reservatio prodit, novum scilicet non dandi colligantem, sed libebus finem imponendi, solet Apostolica benignitas, in naturaliter, vel civiliter morientis colligantis iura, superstitem colligantem subrogare, non tamen id obligationem, vel necessitatem causat, 230 sed ex benignitate pro arbitrio, ex facti qualitate quandoque etiam denegando, provenit. Denegatur autem calumniosis litigantibus, cum calumniositas 231 hujusmodi gratia indigna sit; Ac etiam odibilibus impetrantibus viventiū beneficii certo modo (quos piscatores Beneficialiter appellant): Prout cessat subrogationis Regula, vel stylus, post jam extititam, seu alias cessatam litem, super qua circumstantia facti potius, quam juris frequentet disputari solet, ut in 232 ipsa litigiosi Rubrica advertitur E.

XXXII. De Regula de Annali, & Triennali.

Regula de Annali possessore, non ad favorem ipsius possessoris inducitur, sed ad lites compescendas in odium impetrantis certo modo beneficii viventium, quibus proinde præscribitur necessitas inchoandi litem infra sex menses, & infra sex alios prosequendi, nisi oblitus iusta impedimenta quæ in termino prædicto, non autem extra contigisse constet.

234 Cadente questione, in ista Regula, injustum, vel in validum possessorem foveat; Atque probabilior est assertiva, ex jam assignata ratione, quod non in gratiam possessoris, sed in odium impetrantis illa prodit F.

Z. disc. 74. & dambus seqq. A. disc. 66. B. de pension. disc. 45. C. disc. 44. & de pension. disc. 44. D. Tit. de pension. disc. 46. & seqq. E. de kis disc. 50. & plur. seqq. F. disc. 47. & 50.

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

Frequentior autem in foro est altera Regula de Triennali, cui tamen vel us longè majorem tribuit operationem, quàm in effectu habeat, cum ob tunc restrictiones, ac declarationes, nimium rari sint casus, in quibus operativa remaneat.

Tuetur etiam hæc Regula ab omni molestia triennalem pacificum possessorum, non obstante quocumque defectu, quem ejus titulus patitur, illaque, tam in possessorio, quam in petitorio operatur, atque adimendo jurisdictionem, impedit licet exclamari, ac excitare acta annullat, quamvis cum Apostolico proviso de reservato, ubi reservatio in corpore juris 238 clausa non sit.

Inducit etiam præsumptionem tituli, atque suffragatur etiam successori, qui prædecessoris possessione 239 juvare potest: Neque illi obstat res judicata proveniens ex unica sententia lata extra forum, præsertim in contumaciam, vel ubi res judicata causata sit ex culpa procuratoris non appellantis.

Procedunt autem hæc, quatenus possessio per allegantem Regulam probetur per viam, & concludentem probationem, licet probatio initio cum vera 241 estimatione de facto, non autem verbali, vel instrumentaliter præsumptiva, probatio continuationis non urgente contraria præsumptione admittatur, cum & ipsa Regula in genere, etiam in casibus, in quibus, quacumque restrictione existante locum fortiter, inducat ad favorem possessoris præsumptivam tantum probationem tituli validioris, vel sanationis defectus, quam titulus patitur, contraria probatore, vel fortiori præsumptione elidibilem; Idcirco non impedit Ordinarium, vel alterum Superiorem, quin dicta 243 possessione non obstante, de jure possessoris inquirere valeat.

Sola vero possessio non sufficit, nisi accedat quoque titulus coloratus, cujus vigore consistit possessum fuisse; Nisi ultra triennale concurrat quoque longa pacifica possessio decennialis quæ dictum titulum coloratum suppleat.

Non tamen id sufficit, quando possessio ac eo infecta sit, quod quamvis plena, & pacifica de facto, de jure tamen habenda sit pro vacua, ut præsertim contingit 245 in provisionibus, quæ ab Ordinario, vel alio inferiori Collatore fiant de beneficiis reservatis, vel affectis ex Apostolicis decretis quæ continent decreta irritans, quatenus quo inficiens possessionem, pro vacua idcirco habendam; Atque hinc resultat dictus effectus, ut rari sint casus in quibus hoc solum prædictum tantum reddat possessorem.

Cessat item Regula, ubi agatur de poss. flore, Simoniaco, vel confidentiario, cum ille casus expressè in ea sit exceptus, quod tamen ipse possessor esset hujusmodi criminis auctor, vel conscius, aut approbator.

Prout cessat, ubi per licem, qualis illa sit, non ver fecerit qualitas pacificæ possessionis, non distinguendo, an sit super titulo, vel super possessione, & an per eam reddatur necne beneficium litigiosum sive 247 an ad sit nullitas alterum, quoties hæc non proveniat ab omnimodo defectu jurisdictionis, quantum sufficiunt quales molitæ judiciales; Quando vero inducti dicatur lis ad hunc effectum sufficiens, & quando inducta cessat, ita ut conjungatur, vel demò incipiat pacifica possessio, pendet ex facti qualitate, diversis quæ circumstantiis, de quibus in sua sede, cum 248 videatur questio facti potius quàm juris, præsertim circa huius defensionem, idcirco non de facili subcompensatio cadit G.

XXXIII. De provisionibus in forma gratiosa, & in forma Dignum, in quo differat, & quæ sit in una vel altera tribuat.

Forma gratiosa cõceditur ei, qui commutationibus Ordinarii, vel respectivè examinatorum Urbis, aut 249 per alias informationes, Datatis arbitrio, se probat ante G. de his disc. 91.

expeditionem gratiæ, tam circa idoneitatem, quam circa vitam, & mores, habilem, ac dignum, atque tunc gratia omnino perfecta est, & provisorius acquiritur dicitur jus formatum: in beneficio cuius possessionem etiam propria auctoritate, sive cum cuiuscumque personæ in ecclesiasticis dignitate constituta assensu appropinquare potest, cum gratia alium actum ad sui perfectionem non expectet, ideoque etiam aliisque possessione beneficium ex ejus persona vacat.

Ubi vero dicta iustificatio deficit, datur provisorius nuncupatus in forma *Dignum*, per quem Ordinarius, vel alteri exequutori committitur, ut si habilem, ac idoneum reperit, beneficium ei conferat, atque in ejus possessionem immittat. Et quando exequutor est talis, quod cessante legitimo contradicteore merus potius quam mixtus dicatur, nulla præscripta est forma super iustificatione idoneitatis, sed etiam extrajudicialis notitia vel informatio sufficit, nemine citato: juxta distinctionem de qua infra ad materiam exequutionis litterarum, ac legitimi contradicteoris.

Super ista vero specie provisionis in forma *dignum*, apud nostros majores, involuta questio fuit, an & quale jus ante exequutionem illa tribueret, & an contingente morte naturali, vel civili provisorius exequutionem, vacatio sequeretur exitus persona, vel prior vacatio adhuc duraret, cum aliis effectibus exinde resultantibus.

Hodie autem id extra controversiam est, ex recepta distinctione, super cuius applicatione cadit solum occasio dubitandi, si enim constat provisorium esse certitudinaliter minus idoneum, seu alius incapax, ita ut certum sit provisionem effectum sortiri non posse, & tunc non est provisorius, sed mandatum conditionale de providendo quod non data conditionis purificatione, nullum jus tribuit: Aut subsequens exequutio, vel alia iustificatio, quamvis exequutione ex aliquo accidenti impedita, ostendit de tempore provisionis idoneitatem, ac habilitatem adesse, & tunc provisorius reputatur, ac si esset pura & perfecta in forma gratiosi, jus provisorio tribuens ab initio, cum interim ex nostri intellectus imbecillitate fuerit nobis obscurum id quod subsequens probatio aperit, atque jam adesse ostendit H.

XX XIV. De gratiis revalidatoriis, vel novum jus tribuentibus puta perinde valere, & si neutri; Et de forma Rationi congruit, Ac de dispensationibus.

Cum gratia per solum supplicationem à Papa signatur, ac datatur, quoties aliqua futura conductio, eorum exequutionem solum, non autem substantiam percutiat, per mortem Papæ concedentis non expirent; Hinc dicta morte sequuta, successor pro eorum exequutione, ac effectu, litteras concedit, quæ appellantur in forma *Ratione eo gruit* eandem vim habentes, ac si ab ipso Pontifice defuncto essent expeditæ; Sive ac si ab ipso successore gratia concessa sit; Expirationis questionibus cadentibus in illis gratiis, quarum perfectio, ac substantia ad futuram eventualem conditionem, vel tempus incertum collata sit, non autem exequutio I.

Ubi vero subsistit suspicio, vel etiam iustus timor, quod gratia ob malam expressionem valoris, aut alium defectum surreptionis nullitatis vitio laboret, alia obtineri solet gratia revalidatoria, quæ *perinde valere* appellatur, illaque operativa est ac si ab initio gratia valida sit, dummodo alteri jus valide questum non sit, denegata retractione in recti præjudicium.

Cum autem sæpius litis progressus doceat, utriusque colligantis ius vel titulum vitibus carere, hinc ille qui est diligenter, aliam validiorem provisionem obtinere curat per illam gratiam quæ h. *Neuter* minuc-

patur; Atque in hoc magis consiliter videtur professio-
H. *dis. 7. l. 1. sub tit. de pens. dis. 1. & 2.*

tum beneficiæ matæ petitiæ, seu excellentiæ, opportune scilicet hæc remedia adhibendi; Cum reliquis, comparative ad materias prophanas, præsertim fundales, Regales, ac fidelicommittales, summa, minimeque facili ista beneficiæ esse videatur à prædicatorum iraditionibus ac Datarie observantia, in magna parte pendens.

Ista virò gratia si *Neuter*, requirit perneccesse litteram 256. quæ supponitur atque iustificanda est de tempore datæ; Major verò controversia versatur super non iuris iustificatione, quod pro facti qualitate determinationis 257 recipi; Et si amovet ligantes eam obiter curant, anterior attenditur; Atque regula est generalis, ut ex duabus gratiis ab eodem fonte & ex eadem causa anterior attendatur, etiam si anterior cessasset in momento. 258

In dispensationibus autem, quæ super impedimento provisorio, puta natalium ætatis, bigamiae, ac similibus, vel aliis concedatur, ultra ea generalia cuiuscumque gratiæ, vel materiæ congrua super intentionis defectu, vel sur- 259 reptione, aut super valido iure tertii, cuius mentio facta non sit: (cum juris invalidi mentionem facere non oporteat;) Illud præcipuum habetur, quod non detur extensio de uno impedimento ad alterum, quamvis rationis identitas, ac majoritas accedat, sed quot sunt impedimenta, tot esse debent dispensationes; Illæ autem litteris non expeditis, nec in iudicio, nec extra suffragantur, quamvis dispensationis obtentio citra litteras non expeditis non omnino inutilis remaneat, ob præservativam ab ea cadu citatæ, quæ aliis ab impedimento, vel diverso statu resultaret, nisi dispensatio præcessisset K.

XX XV. De exequutione litterarum Apostolicarum, Et de legitimo contradicteore.

Duplex habetur Apostolicarum litterarum species, Una per litteras in forma *Brevi* per capiendam possessionem homine Cameræ; Et altera sub plumbio; Prima species non cadit nisi in casu relegationis, quæ illarum fundamentum est, aliamque non exigit iustificationem nisi reservationis, & clericatus provisorii, id cuius commodum sub Cameræ Communitati nomine possessio apprehenditur; cadente questione in casu quo reservatio dubia sit, An pro exequutione in dubio responderi debeat, vel contra, quod determinationem recipit ab eo, An reservatio assilistat regula, vel potius cessat, unde limitatione eam deducere oportet L. 262

Obinienti vero hæc litteræ, incumbit obligatio expediendi alias litteras sub plumbio, ob decretum gratiæ nullatim in eis adjecti solum intra sex menses, quos disponitur à die datæ gratiæ computandos esse: Usus tamen recipit ut computatio à die adeptæ pacifice possessionis fieri debeat M.

Alteræ species litterarum sub plumbio, pariter executiva est, cum ea differentia, quod verificari debent ea quæ in ipsis narrata sunt, ubi præsertim sunt pars vel impulsus gratiæ, juxta distinctionem de qua supra in 264 Rubrica iustificationis narraturum; Hæc autem iustificatio, nullo existente contradicteore, vel oppositore, apud executorum, qui merus dicitur, etiam per extrajudiciales informationes sequi potest, atque ex subsequente executione præsumitur; Ubi verò contradicteor vel oppositor existat, potissimum qui beneficium possideat, sive legitimi contradicteoris titulum mereatur, sive non citandus ac audiendus est, quamvis huiusmodi citatio vel exauditi, quoties qualitas legitimi contradicteoris non accedat, exequutivum processum litterarum, vel exequutoris naturam non alterat, cum tunc in terminis oppositoris potius quam contradicteoris remanere dicatur; Et quamvis notorie intrusum citare non oportet nimium tamen ratur, ac difficile est huiusmodi notorietatem concludere. 267

Ubi autem legitimus contradicteor existat, tunc exequutor efficitur mixtus, allumere debens iudicis partes cum formali processu in iudicio ordinario, non autem K. *sub tit. de pens. dis. 4. & 46. L. dis. 5. M. dis. 1. & 2. c. cunctivo.*

cuto, ideoque appellabili, donec res iudicata vel tres conforis executioni locum præbent; Attentatorum vero liberrime executione post appellationem, vel ejus termino durante sequitur.

Nulla vero super hac theoria videtur hodie in foro amplius cadere quæstio, quæ tota remanet facti & applicationis, quando scilicet oppositor vel possessor, legitimum contradicitoris titulum mereatur necne, Super quo tamen, ob plures distinctiones ac declarationes certam determinatamque regulam sub compendio cadentem dare, non de facili praticabile est, ideoque in sua sede videndum, N. Præterquam in litteris impetantis certo modo, & ex causa objectiva beneficium viventi, ut tunc semper executor sit mixtus, ac ille contra quem facta est impetratio, legitimus contradicitor existat; Idque nedum ubi possideat, verum etiam 270. ubi gratia adhuc non exequuta, cum per hujusmodi impetationem, executio in processu summario ac executione impedienda non sit, quamvis imperator in possessione de facto se intrinsecat O.

Contra dictoris autem personam, non facit Capitulum, ejus nihil interest, animum vel alterum provecti, vel vincere, nisi quando oppositor principaliter suum 271. jus vel interesse rangat, ob deficientes in eo qui provectus est qualitates ab ejus legibus præscriptas; Quod tamen facit oppositorum, ut audiri debeat, non tamen legitimum contradicitorum ad effectum iudicii ordinarii P.

Ista litterarum species quandoque aliam gratiam ex ejusdem supplicationis ventre deductam, vel per separatam supplicationem continere solet, subrogationis scilicet gratiosæ in jus ac possessionem defuncti, quæ facilius in oppositore non habente consimilem subrogationem, legitimis contradicitoris personam excludit, atque à formali justificatione omnium ratorum eximit, cum adinstar alterius species litterarum in forma brevis, sufficit justificare clericatum, reservationem, ac possessionem defuncti, cum declarationibus, de quibus in sua sede Q.

XXXVI. De Possessione, ejusque effectibus.

Exclusa qualitate legitimi contradicitoris, postea que facultate adipiscendi possessionem beneficii, tunc exceptis Canoniciis abis Cathedralium & Collegiarum, ac etiam Dignitatibus, quatenus de consuetudine sine titulum de Capitulo, quorum possessio capitulariter capienda est, ac alias pro infecta habetur, nisi per Capitulum sit, quominus obtineatur R. in reliquis, certa forma adipiscendi possessionem præscripta non habetur, sufficit namque illam adipisci in Ecclesia principali, quatenus extet, vel in altari, sive in eo prædio, vel loco, in quo id solent fieri, ut exinde ad possessionem nedum prædiorum & bonorum omnium, sed etiam Ecclesiarum accessorio ac subijctivè unitarum inferatur; Secus autem ubi plures quæque principaliter unitæ sint, cum tunc earum distincta, vel æquæ principalis possessio capi debeat.

Quo vero ad effectus ex possessione resultantes, in beneficii materia peculiare sunt resultantes à Regulis de Annali & Trienniali, de quibus supra, in reliquis vero cum regulis generalibus metimur, quas in prophetis indistinctis habemus, de attendendo scilicet solo facto possessionis ad obtinendum in iudicio rei nendæ, absque justificatione tituli, vel iustitiæ, nisi obster præjudicialis ac restrictiva productio ejusdem tituli, ex quo incontinenti infestio pateat; Sive nisi clarum sit, quod decretum irritans obstat, cuius virtus est, possessionem inficere, secus autem si dubium sit.

XXXVII. De Sequistro.

Duplex habetur sequestri species, una formalis, quæ vulgo per Beneficialitas in *vim Clementina* dicitur, altera vero provisionalis.

N. *disc. 76. O. disc. 73. & disc. 55. P. a. disc. 55. Q. de stipulis. d. disc. 73. & de his omnibus etiam scribit de iustitia præxi R. tit. de Canonici. disc. 4.*

Card. de Luca Theaur. Tom. X l. 1.

Prima species non intrat, nisi ubi sententia ad favorem petitionis contra possessorem accedat, quæ juxta unam sententiam, debet esse Rotalis, istumque effectum operatur, quamvis ab illa appellatum sit, sive de nullitate oppositum; Nisi agatur de trienniali possessione, qui ab hac sequestri specie exemptus est, præterquam ubi cum simonia cum esse constet; Neque in alio Tribunali quam in Rota, ubi causa cognita, & prævia formali disputatione prædictur ista species sequestri, quod ipsius beneficii substantiam percutit, atque possessione privat; Neque revocatur, nisi in finelitis, quatenus utriusque partis consensus accedat, minuscule cautionis medicinam recipit.

Alterà vero species sequestri provisionalis (juxta accedente causa, sine qua regulariter est prohibitum) per quemcumque iudicem, & in quacumque instantia, vel iudicii parte apponitur, quamvis sententia non adit, etiam summariæ ac interlocutorie, eodemque modo pro iudicis arbitrio revocatur, atque medicinam cautionis admittit; Neque beneficii substantiam percutit, sed solum fructus, ideoque possessione non privat.

Frequentiores causæ ob quas huic sequestro locus datur, sunt; Attentatorum vitium; Possessio vacua, vel quæ pro vacua de jure habenda sit; Eiusdem possessionis in utroque contendente nimia turbiditas; Probabilis scandalorum vel dissipationis timor; Reservatio clara; Sententia in bono iure aletius iudicis quam Rotæ, cum similibus pro iudicis prudenti arbitrio pensandis: cum arbitraria certam ac generalem determinationem non recipiant, sed à facti qualitate regulentur, cum aliis in sua sede S.

XXXVIII. De Fructibus.

Istorum inspectio frequenter cadit super validitate, vel executione gratiarum ad satisfaciendum Regule de Valore, & de hoc supra in ejus particulari Rubrica; Sive pro pensionum capacitate vel invaliditate, de quo in sua pensionum sede T. Aut pro regulanda natura jurisprætorum, partim ex gratia seu privilegio, partim vero ex dotis augmento competentis; Et de hoc patet in sua peculiari materia V. Vel super fructuum perceptione absque residentia, vel respectivè interfructu & servitio, quod Canonicoium & Capitulum materiam percutit X. Vel pro ea reservatione, ad quam victis victori teneatur, aut alter qui possessori vel provisorio impedimentum præstat, quod potius damnotum & interfructu terminis percutit Y.

Frequentiores vero sub hac materia quæstiones, post dictam materiam Regule de valore cadunt super fructuum pertinencia inter prædecessorem & successorem in beneficio; Sive inter prædecessoris hæredes & Ecclesiam, vel Cameram loco Ecclesie per Apostolicas Constitutiones subrogatam ubi ejus collectorum usus vigeat.

In hoc autem, eadem quoque distinctio cadit, quæ tam in Regula de valore, quam in Canoniciis aliisque beneficii servitoriis habemus, super distinctione inter fructus, quorum nomine venit illud emolumentum, quod sola ratione beneficii absque necessitate interfructus ac personæ servitii obinetur; Id autem quod ex dicta interfructu & servitii ratione competit, non fructuum, sed distributionum nomen ac rationem habet, ideoque in eis non cadunt ea quæ de fructibus in jure disposita sunt, ad omnes effectus, etiam transmissiois ad hæredes tarquam merx laboris ac servitii, potius quam beneficii emolumentum lucrativum, aliisque effectibus. Illo excepto interfructus, quæ victis victori, vel impediens impedire facere tenetur, quoniam nulla data discretionem inter fructus & distributiones, & sub titulo de iur. utr. d. sc. 51. T. sub tit. de pension. & hoc tit. disc. 90. V. sub tit. de iur. patr. disc. 10. & p. utris. X. sub tit. de Canonici. pluribus. Y. sed tit. ac pension. disc. 31.

butiones, in infinitum restituendum est quicquid victor, vel impeditus fuisset obtenturus, si impedimentum non habuisset.

Ubi verò de iis emolumentis agitur, quæ contradiſtinctè à distributionibus sub fructuum nomine veniunt, Distinctio est inter collectos ac à solo separatos, sive pendentes aut collectos, adhuc tamen in eodem solo existentes, ut hæc secunda species naturalium vel mixtorum, indefinite pertinet ad succellorem vel Ecclesiam; Non de facili recepta in praxi distinctione (quæ tamen in puncto juris probabilis est,) inter beneficia habentia annexam curam animarum, vel

non, ut in curatis, utpotè ex onerosa potius, quàm lucrative causa competentibus, beneficiatus matricio potius, quàm usufructuario assimilatur, ideoque penditum quoque ratam oneri supportato proportionatam post dimissum beneficium obtineat, vel motiens ad hæredem prophauum transmittat, quod autem, ut dictum est, praxis non de facili admittit; Ubi vero agitur de jam collectis, ac à solo separatis, de isto pendet à facti qualitate, & an cum reliquo beneficiati patrimonio prophano commixti vel co-fusi sint.

Quo verò ad civiles, quos lex fingit singulis quibusque diebus, horis, atque momentis percipi; quando ante perceptionem esset jus beneficiati ex causa resignationis, tunc nisi expressa reservatio accedat, indefinite ad succellorem vel Ecclesiam transeat, quasi quod beneficium remittendo, emittis à se abdicasse voluntatem; Secus autem ubi per mortem, vel involuntariam translationem, quod tamen, respectu verè ac de facto, in electionem, non de facili in praxi admittit, ubi præsertim Camera in locum Ecclesiæ succedit, dum addit rigorosè in hoc fructuum in electionum materia proceditur, quod etiam Indultum Cardinalibus ac aliis concedi solitum testantur de bonis quamvis Ecclesiæ intuitu quaſitis, vel ad inceltos transmittendi pro inestatis non suffragaretur, nisi moderna Apostolica moderatio adesset, cum plenèque aliis distinctionibus ac de limitationibus in sua sede videndis, utpotè non de facili sub compendio cadentibus Z.

XXXIX. De Remissoria, & Compulsoria in beneficiis.

IN remissoria vel compulsoria generali processum non retardante minimeque dilationem aliquam inducente, quaſitiones non cadunt, sive in prophans, sive in spiritualibus agatur, ob essentem dilationis rationem, ob quam colligatis interest eas denegari, ideoque causæ cognitio non adhibetur eo modo, quo, ubi agitur de speciali dictam rationem habente.

In speciali autem, omnia quæ pro denegatione ex calumnia vel irrelevancia in prophans habentur, facilius & absque dubio recipienda sunt in hac materia spirituali, cujus vocabulum solis causis beneficiis, in quibus de beneficiis titulus, ac pertinentia agatur, congruit; Reliquis omnibus in hoc proposito sub prophana materia cadentibus, quamvis de causis Ecclesiasticis, ac merè spiritualibus agatur, Imò etiam de materia beneficiis, ubi non de titulo, ac pertinentia inter provisores quaſtio fit, sed inter collatores vel respectivè patronos, super iure conferendi, vel presentandi.

Quando igitur causa verè de beneficiis, ac spiritualis est, tunc ob calumnia suspensionem, ratione subiectæ materie de facili calentem, ex eo, quod super iure vitalicio controversia fit, quamvis alia accedant, ex quibus in prophans remissoria, vel compulsoria denegari non debeat, alioque in ista spirituali materia specialiter est ut non concedatur, nisi cum triplici qualitate in iis non desiderata. Primo scilicet articulatæ materie summo vehementi; Secundo consensus præstatione in unicam sententiam, nisi de tertia instantia agatur; Et terriò præstatione alterius consensus super apprehensione quaſitæ. Quibus etiam accedentibus, concessio

Z. de his dicitur 100. ac etiam dicitur 81. cum plur. se 99.

fieri solet cum retardatione, vel sine, iudicis, præsertim Rotæ arbitrio, pro facti qualitate regulando A.

N. L. De Annuitibus.

Qualitas hæc Regularibus beneficiis, utpotè obedientiam communitatis est, etiam illis Hierosolymitanæ Religionis, quæ emeritna ratione, atque ex iustitia potius quàm ex gratia conferri solent, quamvis de facto manualitatis effectus non de facili in praxi habeatur, sicut in aliis Religionibus.

Secularium verò natura in ipsum est, ut posita beneficii qualitate, perpetua censentur, minimumque tari sunt casus, in quibus vera beneficia cum Superioris auctoritate formaliter erectionem habentia, manualia sint, ac ad rutum amovibilia, cum illa, quæ nimis frequentia habemus, potius piorum legatorum, aliarumque piarum dispositionum speciem habeant, ideoque sub regulis beneficiis non cadunt; Sive officia, vel munia secularia sunt beneficia cum titulum non habentia, sed titulum simulatur, ac servit, quod, ubi ex libito ejus cui servendum est proveit, ad libitum quoque, seu nutum assumens an ovibile est, ad instar quasi contractus simulatur; Secus autem ubi ex civilia, vel alia qualitate, seu ex Ecclesiæ consuetudine, receptio potius necessaria sit.

Ubi autem receptio, seu admittit, non à nominantibus, sed ab alio Superioris potestate pendet, quamvis in ejusdem nominantis libito positum sit nominationem revocare, non tamen electum est destituere, vel removere, cum ex eadem Superioris auctoritate, ex qua facta est institutio, fieri debeat desinitio, quæ difficilis, quam institutio competit. Atque tunc ratio haberi solet, pro Superioris prudenti arbitrio, an iusta concurrat causa necne, sive an amoto grave præjudicium in fama causæ amoto, cum aliis, de quibus in sua sede B.

XLI. De Canoniciatibus & Dignitatibus.

ULTRA ea quæ in quibusque beneficiis generaliter cadentia, Canoniciatibus, ac Dignitatibus quoque congrunt, circa scilicet reservationes, & affectiones, ac alia, ut supra; in Dignitatibus, & Canoniciatibus, tam Cathedralium, quam Collegiarum, aliqua habentur peculiaritatis religionis beneficiis non convenientia, quæ in præcedentibus Rubricis quoque insinuata sunt, præsertim circa possessionem capitulariter apprehendendam; Sive circa fidei possessionem; Aut alias qualitates, puta nobilitatis, vel puritatis sanguinis, sive civilitatis & similibus, quæ in aliis non quaſificatis desiderari non solent.

Possima verò differentia est super iure conferendi, dum in Cathedralibus (contraria consuetudine non obstante) sunt ad simulacrum Episcopii, & Capituli; in Collegiis autem ad electioem Collegii, ut supra in ordinariis iuris conferendi Rubrica advertitur.

Reliqua vero, etiam potius Ecclesiæ servitium, ac fructuum, vel respectu distributionum participationem in eadem iustæ abentur, vel non interfectentia in choro, aliisque officiis, sive præbendis super functionibus Ecclesiasticis, ac præbendis, necnon vocem in Capitulo, ac ius eligendi aliisque similia de quibus in sua sede C.

XLI. De Parochiis, & Parochiis.

IN hac pariter beneficiis specie cadunt reliqua omnia, quæ in beneficiis in genere, ut supra habentur; Illi verò possunt differre, ex 1. d. Concilio parochialibus reſervatis, ubi nam in huiusmodi beneficiis specierum frequentior quaſitiones tractat, super nova scilicet forma in illorum provisione adhuc benda, ac eodem Concilio induta concessio habendi eorum loci Ordinatio; Sive agatur de illis ad liberam Ordinationis collationem, sive de aliis ad provisionem inferioris collatoris, aut ad patroni Ecclesiastici præsentationem A. dicitur 99. B. dicitur 80. & 97. & sub tit. de Canonie, dicitur 12. C. sub tit. de Canonie & Cap. 11. & sub tit. de parochiis.

vel electionem; Quinimò etiam si ad Apostolicæ Sedis provisionem ex reservatione, vel assensione, cum adhuc eadem forma concursus habenda sit coram Ordinatione, ad cuius prælectionis normam, ac testimonium, Apostolica Sedes, vel alter Collator provisionem faciet; Atque si agatur de parochia extra fines diocesis, in alterius Prælati territorio, quod nullius dicitur existerre, vel de jure, vel de facto Synodum non celebrat, coram viciniori Ordinario eadem forma adhibenda est, quacunque ipsius Ecclesiæ providenz, vel Prælati collatoris exemptione non aita.

Forma verò est, ut sequatur vacatione, in ipsa parochiali Ecclesia vacante, ac in Cathedrali, seu loco consueti Tribunalis, & residentie Ordinarii concursus edictis assignatur, quæ affixa remaneant durante statuto termino, qui pluries protogari potest, dummodo ille 10. diem non excedatur, quoties concurrerit compareat, secus autem nomine comparente, cum tunc, dum potest Ordinarius liberè abque alio concursu consistere, in adhibendis agere dicitur, novum edictum cum novo termino assignando.

Expirato termino, atque statuto loco, & die comparentibus iis, qui concurrere volunt, ut examini se subiciant, istud peragendum est coram ipso Ordinario, vel ejus Vicario Generali, utriusque etiam intervenientibus simul non prohibito, ac examinatos in proximè celebrata Synodo deputatus, qui non minus, quam tres esse debant, atque ad eundem Concilium præscriptum præstiterint juramentum, quod opus non est in singulis quibusque concursibus repeti, sed unico cum generale initio præstitum sufficit.

Si verò ob mortem, vel abscissionem, aliudque impedimentum, dicti examinatos ad minus tres haberi non valeant, alii in locum deficientium subrogandi sunt de consensu Capituli, dummodo id infra unum celebratæ Synodus sequatur, secus autem eo elapso, cum tunc Ordinario impetrandum sit, cur novam Synodum non celebraverit.

Adæque rigorosè non nisi cum hujusmodi examinatos ista forma explenda est, quod si intervenientium unus, qui ut supra non sit synodalis, vel si esset, juramentum non præstiterit, actum visit; Quinimò etiam si esset synodalis deputatus pro altera diocesi sub eodem Episcopo etiam principaliter unita non sufficit; Intelligendo tamen de intervenientibus formalibus, quod scilicet votum decisivum profert colligenter cum aliis examinatos, secus autem ubi intervenient esset materialis in examine abque voto decisivo, quod neque Ordinarius, vel ejus Vicarius Generalis habet, nisi quando examinatos in paribus votis existentibus neutra pars approbativa, vel reprobativa concludat, cum tunc Ordinarius, vel Vicarius Generalis a hæc conclusionem causet, atque approbatum, vel reprobatum declare; Istaque approbationis, vel reprobationis declaratio, in ipsomet actum, & colligenter, non autem singulariter perficienda est, abque necessitate certæ formæ, an per vota scilicet publica, vel secreta, sive oterens, vel in scriptis, sed juxta locorum consuetudinem, aut eorundem plebem, omnique emolumentum ab examinatos abesse debet, quod si monachum declaratur, etiam ex juris communis censura tale non esset.

Examinatos autem patres non sunt declarandi magis, vel minus dignum, sed solum renunciandi quum idoneum, & quem non idoneum reputent; Prælectione autem magis digni preterit ad ipsam Ordinationem, vel ad ejus Vicarium Generalem id in facultatibus habentem; Si de vacante, vel impedita ad Capitulum, cujus vice Vicarius ab eo deputatus, & non alter has partes explere debet.

Distinctam prælectionem fieri non oportet in ipso actu sententia, in quo, ut supra approbati, vel reprobati denunciandi sunt, sed fieri etiam potest ex intervallo, ac in diverso loco; Quinimò, & per diversas personas, quia nempe Vicarius intervenit in

concurso, Episcopus autem unum ex approbatis præligat.

Minus tenetur sequi numerum votorum, sed eligere potest approbatum dum minoribus suffragiis, quæ tamen concludant, etiam si mediante adhesionem.

Prælectio de magis digno facienda est, neque in libera voluntate, sed in bene regulari arbitrio id positum est; In hoc enim differunt curata & non curatis, quod in istis, ex magis recepta sententia sufficit eligere dignum abque necessitate eligendi magis dignum, secus verò in illis.

Hinc proinde relecto magis digno, conceditur jus appellandi ad Superiorem, qui daret irrationabilitatem & iudicii, prælectionem deservire, ac appellanti insinuare poterit.

Solum tamen devolutivum effectum, non autem suspensivum dicta appellatio operatur, adeoque non impedit executionem provisionis; Atque irrationabilitas non præstatitur; Rarum tamen ac difficile est illum convincere, cum non ex singularibus qualitatibus majorem dignitatem regularitatem præferentibus, puta, gradu, ætate, nobilitate, civilitate, & similibus, id resurget, sed ex omnibus simul junctis; Scilicet enim minus doctam, vel non graduatam, seu juniorem, (posita sufficienti idoneitate doctiori, nobilitate, seniori, vel gradu prætere congruitate majoris prudenzie, seu vitæ, & morum, sive quia populo magis gratus existat cum similibus.

Appellanti autem, etiam non docto de irrationabilitate iudicii, conceditur jus provocandi prælectionem ad novum examen in Urbe, nisi ratio nimium remota regionis, vel gravis ætas promoti, vel alia jura causa iudicis arbitrium regularet, illud decernendo in partibus.

Non in omnibus autem beneficiis animarum curam annexam habentibus ista forma concursus adhibenda est, sed solum in illis que sunt principaliter talia, atque in provisione sponsi seu rectoris Ecclesiæ parochialis, idæque nun intrat in vicariis pro exercicio curæ in illa parochiali, quæ accessorie alicui Capitulo, vel Monasterio, vel alteri corpori, sive alicui Dignitati, vel Canonici annexa sit, quamvis aliquando id solum fuerit; Minusque in parochialibus de jure patronatus laicali, nisi quando pluribus in paritate votorum, vel cumulative præferentis, mediante concursu, magis idoneum præeligere congruat.

His tamen casibus nominatus ab eo cui habitualis cura incumbat, sive à patronis laicis præferendus, ab Ordinatione examinandus, ac approbandus est, quamvis de Ecclesiæ exemptione agatur, vel exemptus esset ille cui provisio, vel nominatio competit, atque approbatio sequi debet prævio examine coram eisdem examinatos synodali.

Multo verò minus dictus concursus, vel approbatio, sive alia requiritur in parochialibus, necessario subsistenda veniunt, in Canonicis, & Dignitatibus, aliisque beneficiis Ecclesiæ Collegiatis, & Cathedralibus, cui Ecclesiæ parochialis annexa sit, præterquam in illo Canonico, vel beneficio, cui fixe, ac perpetuo cura, & exercitium demandatum sit, in quo dicta approbatio, cum ætate, ac ordine, ut in curatis deserviat.

Reliqua verò potius præminentia, vel jura parochialis sive congruam, alie hujusmodi præcedunt, quam materiam beneficalem, & de quibus in propria sede D.

XLIII. De beneficiis Regularibus, eorumque provisione, ac Sanctionatione.

Superius, in Rubrica monachum, insinuata est hujusmodi regularium beneficiorum, manualis, ac obedientiarum qualitas, etiam in Dignitatibus, & Commendis Hieronymianæ Religionis, quibus exceptis, de his omnibus libere de parochia distat, & sequi & per se ipsum, & dist. 37. ubi de parochia conju.

nimum raro forte audit Regularium bene totam controversias, præsertim circa nomen, ubi Religio-
 331 nam status ad talem Modum Religionum, ac regulis communionem o. r. speciem universitatis redactus est, quod potius officiorum merè temporalium, quam beneficiorum Prælatorum naturam fortantur in Monasteriis actualem conventum habentibus; Alia v. r. o. ceteris secularibus ex Apostolica auctoritate commendari solita, quamvis non exinde eorum regularis natura immutetur generali jure beneficiorum, vel Commendarum regulanda videntur; Ultra Montes autem pleraque adlunt Monasteria quæ singulariter administrantur, eorumque Prælatum beneficium importat frequentius el. c. v. m. E.

In Commendis autem, ac Dignitatibus Hierosolymitanæ Religionis, in quibus, ut dictum est, solum forenses quæstiones haberi solent, & dignoscitur differe-
 332 tia inter Commendas, & Dignitates, quod in illis, posita in reliquis capacitate, ac non obstantia stabilitamentorum, cum sola antianitatis prerogativa proceditur; In dignitatibus autem, non curata antianitate, principaliter attenditur benemercencia, circa quam, utpote in quæstione facti potius quam juris, certa, & determinata regula dari non potest, sed pro facti qualitate decidenda est F.

Aliarum vero militiarum Commendæ potius cum prophanis quam cum beneficiis regulis ut plurimum metiri solent G.

Prout facti etiam est, ex ejus qualitate pariter & circumstantiis decidenda altera quæstio secularizationis eorumdem regularium beneficiorum, eorumque

status immutationis, unde propterea id certam ac generalem determinationem non recipit, ut in sua sede advertitur H.

Extra controversiam autem est, Regulares professos incapaces esse beneficiorum secularium, quinimo pensionum Ecclesiasticarum super eis; E converso autem seculares esse incapaces regularium, ubi Apostolica dispensatio non accedat, ut in proterialibus advertitur, ubi quod secularia secularibus, & regularia regularibus, adeo ut per professionem in religione beneficia secularia vacent, ac pensiones amittantur, idemque e converso, ut vacent beneficia regularia non sequuta professione statuto tempore, vel a iuritate.

Supponebatur autem apud antiquiores Canonicos Regulares Lateranenses, eos beneficiorum secularium capaces esse, atque à dicta incapacitate immunes; Contrarium tamen verius est, præterquam quoad exercitium curæ in illis Ecclesiis secularibus curatis, quæ eorumdem Canonicorum congregationi annexæ sint; Vel quia ita canones vel canonistarum traditiones intelligendæ sint; Vel quia antiquam habilitatem alias competentem cessare faciant Apostolicæ Constitutiones ad Concil. Trident. præscriptum vel sensum editæ I.

Pleraque alia sub hac generali beneficiorum materia cadunt, in præsentem non contenta; Vel quia in foro sint rara; Vel quia eorum disputationem occasio non dederit, cum non totius materię transactionem, sed eorum quæ in foro disputari concessum est, institutum sit principaliter insinuare compendium, sub quo neque facile est omnia complecti.

E. disc. 4. F. disc. 68. & 69. G. sub tit. de jur. patr. disc. 20. & sub tit. de fidei comm. disc. 8.

H. disc. 63 l. disc. 75. & habetur actum etiam sub tit. de donationibus disc. 24.

FINIS.

D. JOAN. BAPTISTA
DE LUCA
DE
CANONICIS
ET CAPITULO.

JANUEN. PRÆBENDÆ THEOLOGALIS

PRO CAROLO NUCETO, CANONICO
THEOLOGO

Cum CANONICIS DIACONIS, ET SUBDIACONIS
ECCLESIAE CATHEDRALIS.

*Causa disputata in Sac. Congregatione Concilii,
& resoluta ut infra.*

An Episcopus annectere possit alicui Canoniciatui
Diaconali, vel Subdiaconali ordinem presbyteralem
cum loco fixo, in præjudicium Canoniorum
Diaconorum, & Subdiaconorum antiquiorum ha-
bentium jus optandi primas sedes post Dignitates;
Et de materia dictæ annexionis ordinum; Et quo-
modo Capituli consilium attendi debeat; Et an il-
lud semel præstitum sit revocabile.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 Quod præbenda Theologalis dicatur qualificata, & conferenda personæ idoneæ.
- 3 De modo providendi præbendam theologalem, & dello-
ralem in Hispania.
- 4 De dispositione Concilii Tridentini super ordine presbi-
terali annectendo Canonicatibus.
- 5 Quod Canoniciatui Theologali exequatur Canonicatus
penitentiarius.
- 6 Dignitates non sunt de Capitulo.
- 7 De distinctione ordinum in Collegio Cardinalium.
- 8 In arbitratu non de facili intrat injustitia.
- 9 Consensus semel præstitus, an sit revocabilis.
- 10 Consilium Capituli tenetur Episcopus petere, sed non
tenetur sequi.
- 11 Quando statui possit per Episcopum contra id quod
per Papam est concessum per privilegium.

DISC. I.

1 Capitulum Ecclesiæ Januensis constitutum est ex 17.
Capitularibus, hoc est quinque Dignitatibus, &
duodecim Canonicatibus, quorum sex presbyteralem,
tres diaconalem, & tres subdiaconalem ordinem an-
nexum habent, inter subdiaconales secundum locum
Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

habente Canoniciatu Theologali, cum ascensu, seu
optione in quolibet ordine respectivè, qui ascensus,
seu optio de anno 1660. ex decreto Capitulari appro-
bato, tam per Ordinarium, quàm per Sedem Aposto-
licam, exceptis Dignitatibus, communicatus fuit om-
nibus Canonicis trium ordinum, ita ut ad instar Col-
legii Cardinalium, Canonicis Diaconis, vel Subdia-
conis liceret optare Canoniciatus sacerdotales, atque
ad primos locos, seu sedes habita ratione antiquita-
tis ascendere, Canonico Theologo inferiori loco re-
lictò; Cum autem Archiepiscopus incongruum repu-
taret, ut Canonico Theologo talis inferior locus da-
retur; Hinc proinde prævio Capituli consilio, ad præ-
scriptum decreti Sac. Concil. Trident. sess. 24. de reformat.
cap. 12. dictò Canoniciatui ordinem presbyteralem
annexit, ita ut propter eam Diaconis, ac Subdiaconis
quavis antiquioribus præcedere deberet, quod isti
agrè ferentes recursum habuerunt ad Sac. Congrega-
tionem Concilii, pro infirmatione gestorum ab Ar-
chiepiscopo favore recurrentium responsum fuit ex
motivo attentatorum, stante recursum ad ipsam S. Con-
gregationem.

In hac igitur disputatione pro dictò Canonico
Theologali scribens dicebam, justam ac rationabilem
videri dictam provisionem conformem intentioni dic-
ti S. Concilii sess. 5. de catero vero, dum in hujusmodi
præbenda theologali plusquam in aliis desiderat per-
sonas idoneas, & qualificatas, cum irritatione pro-
visionis alias factæ; Quod etiam comprobari adver-
tebam ex indultis Sixti I V. & Leonis X. circa provi-
siones canonicatum Theologalis, & Doctoralis in
plerisque Hispaniarum Ecclesiis, ut per Ordinarium;
cum Capitulo fiant per concursum juxta ea, quæ ha-
bentur supra in tit. de Beneficiis in genere in Barcho-
nen. & Majoricen. canonicatus penitentiarii disc. 28.
& 29. & de consequenti, quod stante qualificatione
possessoris, & muneris, magis honorificus, & con-
gruus locus inter alios statuatur.

Pluribus etiam considerationibus accedentibus;
Primo scilicet, quod dum idem Concilium d. 10. cap. 12.
sess. 24. ordinem sacerdotalem saltim in dimidia
præcipit, credidit potius otios, & gravamen injunge-
re possessoribus præbendarum, vineulum presbyte-
ratus alias effugientibus, unde præciis obligare noluit,
nisi solam dimidiam, laudabilius tamen declarando,
A

2 ut omnes, vel pro maiori parte eundem ordinem habeant, ibi, ubi vero consensu laudabiliter habet, ut plures vel omnes sui presbyteri, omnino observetur. Ergo congruum, rationabile, ac menti Concilii adaptatum est, ut huic ita qualificato canonici presbyteratus annexatur.

Secundo ducto argumento ab indulto Gregoriano pro Ecclesiis Hispaniarum edito, de quo in dictis *discurs.* 28. & 29. *sub tit. de Beneficiis*, ita enim patet canonicatum theologicalem exequatum esse canonicatum poenitentiarum, Ideoque cum canonicatus poenitentiarum annexum habeat presbyteratum, hinc arguere licet quod, si non ex eadem ratione necessitatis, saltem ex ratione congruentiae rationabile videatur eundem ordinem huic etiam canonicatus, annexum esse.

Tertio quod cum canonicatus pro poenitentiarum ob ejus fore continuam occupationem in confessionibus reputari possit pro non existente quoad servitium chori, accelerationem Missarum praesertim solemniarum, aliasque functiones, exinde resultat, quod de facto inter canonicos remaneat major numerus subdiaconorum, & diaconorum, quam presbyterorum contra expressam dispositionem Concilii per necesse exigentis ordinem presbyteralem saltem in dimidia, laudantis tamen ultra rem, immo etiam in omnibus talem ordinem annexum.

Et quamvis replicaretur quod ad essent dignitates, attamen id non videtur obitare; Tum quia de jure, ac cessante particulari consuetudine, dignitates non dicantur de Capitulo, ut infra in *Intellen. Archiepiscopatus disc.* 4. Tum etiam quia illi sunt exempti a turno missarum conventuali aliarumque quotidianarum provisionum sacerdotum aliorumque solis canonicis incumbendum, cum Dignitatibus distributae sint aliquae majores sollemnitates aliarumque functiones.

Atque ad probandum quantum congruat majorem numerum presbyterorum adesse, dabam exemplum Collegii Cardinalium, qui apud Papam tanquam Episcopum Ecclesiae universalis eandem figuram facere videntur, dum ex 70. solum 14. Constituti sunt in ordine diaconali, sex in ordine Episcopali tanquam species Dignitatum, reliqua autem quinquaginta in presbyterali; Atque dum Sac. Concilium totum remittit arbitrio, ac iudicio Episcopi; Hinc dicebam, quod pro sustinendo ea, quae ab Episcopo gesta sunt, sufficere deberet, quod per oppositores non doceretur de omnimoda irrationabilitate, à qua tantum, & non aliis in arbitrariis licitum est appellare, vel recursum habere juxta ea, quae habemus praesertim de appellatione ab irrationabili iudicio Episcopi super approbatione in concursu à Parochialibus, ut infra *sub tit. de Paroch.* cum similibus, ex regula quod in arbitrariis non datur gravamen, vel iniustitia positiva *Castranf. conf.* 239 n. 4. in *sol. lib. 2. Gregor. decis.* 106. n. 1. *Rovis. super pragmat. in rubr. de appellat. n. 25. cum seqq.*

De duobus autem potissimum ex parte Canonico-
rum objiciebatur; Primo scilicet quod Capitulum revocasset per alterum decretum ejus consensum, seu consilium; Et secundo de litteris Apostolicis in forma Brevis editis super confirmatione dicti decreti Capitularis super ascensu, seu optione inter omnes canonicos tam presbyteros, quam diaconos ut (supra) stantibus decreto irritanti, & clausula sublata contentis in eisdem litteris inhiuentibus quemcunque ad eum contrarium.

Neutrū tamen videbatur habere substantiam; Quatenus enim pertinet ad primum, ubi etiam ageretur de consilio de necessitate sequendo, & quod potius saperet consensum, adhuc iste semel valide praestitus re non integra non est amplius revocabilis, quin imò etiam non praestitus, abique justa causa denegari non possit, atque denegatus per iudicem impleri ex *deduct.* per *Gregor. decis.* 117. *num.* 8. & 9. *Manic. decis.* 238. *num.* 9. & est in eo quodvisandum; Ac etiam quia Sac. Concilium exigit consilium, quod sufficit exqui-

ri, neque opus est illud sequi, ex *deduct.* per *Felin. in cap. cum omnes. num.* 19. *cap. cum ex parte de Constitut. Sanchez de matrim. lib. 1. dispnt. 24. num.* 24. *Menoch. conf.* 69. *num.* 17. *Adden. ad Boratt. decis.* 19. in *fine*; Et in his specialibus terminis *Barbosa. ad idem Concil. dicto cap. 12. num.* 45. in *fine*; Quodque ubi committitur Episcopo cum consilio Capituli, dicatur actus ad so-
lum Episcopum pertinere, neque Capitulum in eo habeat aliquam participationem, *Rot. dec.* 79. *de rescriptis antiqui bene in T. racomen. Sacrificia* 23. *Januarii* 1602. *coram iusto.*

Et quoad alterum obiectum, tunc illud intraret, quando ageretur de destruendo substantiam contentorum in eisdem litteris, nempe de tollendo facultatem oprandi, sed quod ubi numerus diaconorum, ac subdiaconorum sit major, ita ut alii alicujus ordinis immutatio, id non est contrarium, sed diversum, & sic est casus omisus non caletis sub decreto irritanti, & clausula sublata, quae non impediunt allegari non comprehensionem, atque de ea cognoscit, *Royas decis.* 410. *num.* 12. *Orthobon. decis.* 229. *num.* 17. & pluries *sub tit. de Benefic.* cum sit propositio quotidie in foro volitans; Ideoque ubi articulus fuisset integer, ita probabilius pro inno iudicio resolvendus videbatur, ut etiam scio quod esset sensus notabilis partis S. Congregationis, à qua tamen decretum Archiepiscopi improbum fuit utpote editum in preteritum recusum, seu quodam inhibitionis, neque res ultiorum progressum habuit, quia Carolus aliam obtinuit Dignitatem, ac etiam sequeuta fuit Archiepiscopi mutatio, unde propter continuatum in statu primævo.

† Super materia Praebendae Theologiae videri poterunt *deducta* in *Annot. ad S.C. Triad. & sub tit. de Beneficiis disc.* 112.

NEAPOLITANA CAPPELLANARUM

Pro CAPITULO ECCLESIAE METROPOLITANAE
Cum ANGELO SCIARRA, & ANGELO FASANO
CANONICIS.

Casus disputatus in Sac. Congregatione Concilii sub ignoto exitu.

De divisione Capituli ejusque Canonico-
rum in plures ordines; An de uno ad alterum detur transitus, vel communicatio iurium, quae per turnum inter eos divisa sunt.

SUMMARY.

- 1 *Fallit series.*
- 2 *Ad essentiam electionis est libertas, quae sit exercibilis inter plures.*
- 3 *De aliquibus ponderationibus, ut electio deberet esse libera ceteris inter plures.*
- 4 *Etiam ubi non agitur de vera electione, intram illius termini ex voluntate fundatoris.*
- 5 *Diffinitio, videlicet, est declarativa seu explicativa.*
- 6 *Ubi facultas eligendi restringitur ad certum genus, sufficit illud non egredi.*
- 7 *Observantia interpretativa quando attendatur.*
- 8 *De materia turni, & quando hic dicatur consumptus.*
- 9 *De distinctione, an Capellanaria, vel aliud emolumentum spectet ad canonicatum separabiliter, ac accidentiter, vel contra inseparabiliter.*
- † 10 *Turnus quando in electione dicatur consummatus.*

DISC. II.

Capitulum Metropolitanae Ecclesiae Neapolitanae, constitutum ex 30. Canonicis, divisum est in quatuor ordines, qui *chori* nuncupantur, quorum primus est septem presbyterorum praebendatorum; Secundus octo presbyterorum non praebendatorum; Tertius

Tertius septem Diaconorum, Et quartus octo Subdiaconorum. Dicitur quod ordines ita inter se distincti sunt, ut Canonici unius ordinis non transire ad alium, ita ut quavis antiquissimi non occupent nisi primam lucum sui ordinis respectivè; Cum autem Franciscus Bonus ejusdem Ecclesie Canonicus, ex ejus bonis et mille quatuor cappellanis pro quatuor cappellanis ad muros amovibilibus, eligendis singulis à Capitulo de tempore quo officium Capitularium electio fieri solet, & qui esse debent sacerdotes, & Canonici ex dictis quatuor choris, seu ordinibus pergitur, unus scilicet pro quolibet.

Hinc sequitur morte Fundatoris, Capitulum in primo anno eligat ad cappellanias quatuor Canonicos antiquiores, quoslibet scilicet antiquiorem sui ordinis, seu chori, ita servando in annis subsequen- tibus ordinem successivum antiquitatis usque ad ultimum; Contingente autem hoc medio tempore morte unius Canonici præbendati, ac unius Canonici diaconi, quorum uterque utpotè ex antiquioribus dictis, cappellanis potius fuerat, cum de istis Canonicis provisi essent, Angelus Sciara, & Angelus Fasanus, atque Capitulum de anno 1654. tanquam expleto juri- turno, novum incipiendo, dictas cappellanias duobus illorum ordinum Canonicis antiquioribus contulisset, præfati novissime provisi, prætendentes dici non posse turnum expletum, nisi etiam ipsi eisdem cappellanis possidentur, nemine citato obtinuerunt à Sic. Congregatione Concilii rescriptum, *provisi de cappellanis participare debere de emolumentis à die ad- missionis*, cujus rescripti vigore prætendebant cappell- anias eis debitas esse, ac propterea provisos ceram Or- dinarios molestabant; Quare adita per Capitulum eadem S. Congr. pro declaratione.

Scibens Ego pro Capitulo, cum sensu etiam veri- tatis, dicebam improbabile esse dictorum Canoni- corum præsentationem, quoniam auctenta dispositione fundatoris, tam in littera, quam in sensu, Capitulum adscriptum non est ad hujusmodi turnarium ordinem servandum cum singulis dictorum ordinum Canonicis, cum ejus necessitas restricta esset ad ipsos ordines, seu choros, ac qualitatem inter eos servandam, ut nempe ex singulis quatuor ordinibus unus eligi deberet, intacta remanente libertate inter singulas ejusdem respecti- vè generis personas gratificandi, dum fundator usus est verbo *eligere*, quod ex sui natura, & proprietate cadit inter plures eligibiles, ita ut sit verificabilis liber- tatis unus quàm alterum eligendi, quæ est essen- tia, & principale requiritum electionis, cujus terminus non cadit in una persona, adeo ut non leviter du- bium fuerit, an possint electores se coarctare ad duos tantum, ex plene ac magistraliter deductis in celebri *T'letana Canonice penitentiarum coram Orisobono inter suas dec. 19. & 17. in eadem coram Cerro, dec. 210. & 279. par. 9. rec. ubi concordant.*

Quod etiam probari observavi ex duplici demon- stratione; Primò quia restator voluit eligi Canonicos, qui essent etiam sacerdotes, ergo noluit servari ordi- nem, seu turnum necessarium in singulis, inter quos plures esse possunt non sacerdotes, præsertim in ordi- ne Diaconorum, & Subdiaconorum, ac etiam in utro- que presbyterorum inter quos possint esse provisi, cum obligatione assumendi ordinem infra annum, sive per- indultum ad id dispensari; Et secundo clarior, quia frustratorium fuisset committere toti Capitulo electio- nem singulis annis, præscribendo etiam certam diem, in qua aliorum officium electio fieri solet, ita enim hic à censu. l. superfluous, dum juxta antiquitatis ordi- nem tanquam per speciem optionis, quilibet singulo eoque anno ex vocatione fundatoris abiret alia elec- tione subintrare deberet; Et quamvis verè, ac rigoro- se termini electionis intente, ubi ipsius de illa facien- da ad prælatum, non autem in hujusmodi officiis, vel beneficiis ad natus, in rebus propriis de illis, cum

concordant, in dicta Toletana Canonice Penitentiarum coram Orisobono, & Cerro & habetur infra ad materiam actuum Capitularium, ac electionum; Atamen, dum fundator adhibuit hunc terminum electionis, ille satis attendendus est, non ex dispositione juris, sed ex vo- luntate fundatoris, atque pro ista interpretanda.

Neque alicujus momenti videbatur illud verbum *per giro*, quod idem est, ac *per totum*, quoniam illud adjectum non est personis, sed ordinibus, seu choris, ut clare idem fundator explicavit cum dictione *et*, quod idem importat, ac *id est*, seu *videlicet*, quæ est declarativa ex latè deductis per *Barbosa de illen. 423. n. 1. & diction. 145. n. 4. l. ellor. jun. c. 16. rum 4. & leg. Gregor. dec. 1286. num. 9. dec. 62. n. 12. par. 1. rec. ita ex- plicando ut Unus esset præbendatus, Alter non præ- bendatus, Alter Diaconus, & Alter Subdiaconus, ita ut omnes honorarentur, non tamen sublati Capitulo libertate inter eos præeligendi, cum sufficiat non credi genus juxta *Primis de in l. unum ex familiis. ff. de legatis secundo*, cum ibi committitur natus, ac habetur pluries *sub tit. de pæconoss. præsertim in Romana l. creditoris de spaci disc. 57.**

Constatuatur magnum fundamentum in obser- vantia tanquam interpretare; Verum id videbatur live fundamentum, quoniam interpretatio cadit in ambi- guis, ac omnino dubiis, secus autem in claris, in qui- bus non cadit terminus interpretationis, ideoque tali casu observantia non dicitur interpretativa, sed præ- scriptiva, indigens requisitis necessariis ad formalem præscriptionem, juxta secessissimam distinctionem, de qua *dec. 319. par. 6. rec. & Barbosa. in l. qua doctis num. 41. ff. soler. matr. ac passim*, cum sit propositio quotidiana cum hac distinctione practicata, & de qua supra *sub tit. de Benefic. in Romana quædam in d. c. 89. & alibi sæpius*; Potissime quia magis verisimili testa- toris voluntati ita consultum remanebat, ut scilicet a toto Capitulo elegeretur qui magis digni, vel indi- gentes hoc subsidio reputarentur.

Verùm ubi etiam giro seu turnus in singulis perso- nis de singulis ordinibus esset servandus, adhuc tamen dicebam injustum esse dictam præsentationem, quoniam turnus fructibus cappellaniæ jam consumptus erat in ipsis Canonicis, qui propterea ex mutatione pos- sessoris non debebant, in eodem turno bis, vel plu- rices, & sic inæqualiter cum aliis admitti; Adinslar turni existentis inter Episcopum, & Capitulum, quoniam si Episcopus confert in suo turno, ille dicitur consumptus, & non ex eo, quod per Episcopum cessum, vel decellum, alter in Episcopatu succedat, de quo collationem præterdet potest; Ita pariter in eo turno, qui servatur inter plures compatronos ratione officii, seu castri, vel majoratus, quibus ipsi patro- natus, ac præsentandi annexum sit, quoniam sufficit ipsum majoratum vel feudum explicasse suum turnum, non curata variatione possessoris, cum similibus, dum successores in hac parte representare videant eandem personam prædecessoris jam admissi, ut in sua materia *sub tit. de re patronat. ac etiam de ista materia turni habetur sub tit. de Regularibus.*

Ponderando etiam plura inconvenientia aliis resul- tantia, unum præsertim interversum ordinis anno- rum, faciendo illorum giro ad normam numeri fixi in quolibet choro existentis; Et demum quia dari pos- set casus, ut aliquibus Canonicis pluries vacanti- bus, semper successive juniores, noviterque provisi eli- gendi essent, abque eo, quod seniores ad novam fructi- onem adnati possent; Atque, ut dictum est, facilis eligendi data Capitulo cum lege illam faciendi oc- casione aliarum electionum, quæ singulis annis sunt de Capitulo officialibus, esset finita, & de vento; Et juxta præmissa creto fuisse resolutum, cum tam ratio justitiae, quam ista congruentia, ac verisimilis restato- ris voluntas, ita exigere videretur, firma remanente necessitate de restituendi inter turnos, seu ordines.

4 Parum primum scriptum nemo opponere
edictum fuisse datum est, in præsupposito, quod huiusmo-
di cappellaniz essent inseparabiliter annexæ canoni-
catui, quo casu r. & d. c. m. fuisse, noviter provisos
9 ad admissionem debere de cappellaniarum emolumentis
participare tanquam de fructibus canonicatus, sed
fallacia recurrentium consistit in applicatione,
dum illud est emolumentum accidentale, ac separabile,
quod non computatur in fructu canonicatus, juxta
distinctionem, quæ circa domos canonicas, vel
pædia, & præbendas temporales habemus apud Ad-
am, & Gregor. dec. 3. s. Caval. dec. 116. in Romana
passioni, 19. Januarii 1646. Cetero, & supra sub tit. de
benef. ad materia n. valotis disc. 90. & sub tit. de pension.
disc. 6. & 15. & in aliis; Ac in specie cappellaniz
quam h. beat. Rector Eccles. fix. dec. 73 p. 8. rec. & dic-
to disc. 90. sub tit. de benef.

† D^e materia electionis & signatur quando rursus
dicatur consummatus, habetur sub tit. de
10 iurepar. d. sc. 41. & sub tit. de Regula disc. 4. 6. & 10.

MEDIOLANEN. ASSISTENTIÆ

PRO CAPITULO ECCLESIE COLLEGIATÆ SANCTI
LAURENTII MAJORIS.

Cum ARCHIPRESBYTERO.

R. sponsum pro veritate.

An Canonici prestare debeant assistentiam Dignitati
celebranti, vel etiam alteri Canonico, quomodo, &
quando.

SUMMARIVM.

- 1 Falsi series.
- 2 Canonico celebranti debent assistere alii Canonici.
- 3 In materia ceremonialium satis deservit consuetudini.
- 4 Nisi consuetudo sit contra ceremoniale ultimum ob-
servandum.
- 5 De consuetudine, n. Canonici assistat Canonico.
- 6 Ceremoniale non solus statuta.
- 7 A. actus officii d. c. possit facultativus.
- 8 Si r. & d. sit consuetudo, quam d. beat. prevalere.
- 9 C. d. d. r. aliquaratio particularis in secunda Digi-
tate.
- 10 Dicitur camelus, qui præstare à præiudicio.
- 11 De primariis fuerunt omnes prima Dignitatis, & de
alijs præminentes Dignitatum, & Capitulum rem-
fere.
- † 12 De ceremoniali.

DISC. III.

1 IN Ecclesia Collegiata Sancti Laurentii Majoris
Mediolani, cuius principalis Dignitas est Præpositura,
aliquam etiam iurisdictionem, ac prælaturæ spe-
ciem habens, ad h. secunda Dignitas Archipresbyterali-
s, arque observantia dedit, quod solis Præposito, &
Archipresbytero celebrantibus, duo Canonici assisten-
tiam in munere diaconi, & subdiaconi facerent Decano
autem & Canonici in eodem munere assisterent bene-
ficiati, seu capellani.

Cum autem Decanus, & Canonici incongruam re-
putarent huiusmodi Archipresbyteri prærogativam,
utpote solii præpositi tanquam Prælati debitam,
quodque inter alios de collegio æqualis deberet esse
conditio; Hinc di. super pro veritate consultus,

Respondi, Archipresbytero probabiliter assistere
ex regula, quod celebranti assistere debent alii ejus-
dem ordinis, vel collegii, ut, plures solutissimi fuisse
per Sac. Congregationem de more colligit Barbo-
si in sua Apostolica vni. de canonico verbo Canonici, col-
lect. 42. num. 4. & in tit. de Canonici, cap. 4. num. 2.
& 3. cum quibus declarationibus tanquam in re plana

pertinuit Rota in his terminis in Majoricen. celebratio-
nis Missarum, 28. Iunii 1632. & 4. Januarii 1633. coram
B. chio, quarum prima est impellenda disc. 86. par. 11. rec.
ibidem ex errore repetita dec. 380.

Fortius autem accedente observantia, quæ in huius-
modi ceremonialium, ac præminentiæ materia
satis attendenda est, atque totum facit, ut ceteris re-
laris admittitur tanquam ceterum in proxime alleganda
Mediolanen. sustentationis libri, & habetur pluries
sub. tit. de præminentiis; Quoties tamen expresse non
adversetur ceremoniali moderno confirmato per Cle-
men. VIII. quo casu, ob decretum irritans contentum
in Bulla confirmationis, quod inficit quomunque con-
trariam possessionem, tollitur consuetudo, seu verius
impeditur ne oriatur, ut ultra generalia, de quibus in
Cefanaten. s. u. Saranaten. Laudemurum coram Ghilieri.
& Abregato, dec. 400. par. 9. & dec. 199. par. 11. recen.
In his specialibus terminis assistentia, vel obsequii
prestandi per unum Canonico alteri, habetur in Media-
lanen. sustentationis libri coram Ghilieri dec. 102. par. 10.
rec. & in eadem 30. Maji 1630. Duaceno inter suos de-
cis. 883. quæ videntur magistralis in materia ceremoni-
stalis, atque firmata, quod ceremoniale, non tollit
statuta scripta, ac laudabiliter ordinata.

Hinc dicebam corruere motivum, in quo ex parte
Decani, & Canonicorum totum fundamentum consti-
tuebatur, quod scilicet huiusmodi observantia tan-
quam facultativa non causaret præiudicium, neque
obligaret in futurum invitos, quoniam stante dicta
juris dispositione, ac etiam longo temporis interval-
lo, & æquum frequentia, excluditur facultas, atque
actus, necessitati potius, quam voluntati tribuendus
est, ut in specie huic objecto plenè responderet in al-
legatis, dec. Majoricen. coram B. chio.

Magnum fundamentum quoque constituebatur in
præfata consuetudine respectu Decani, & Canonicorum,
quodque propterea prevalere deberet consuetudo
magis generalis; sed pariter dixi id nullam habere
subsistentiam; Tum quia Archipresbyter habens in-
tentionem fundam in dispositione juris, seu ceremoni-
stalis, dicere posset istud potius esse abusum, & cor-
ruptelam, ideoque nulla juris ratione dicendum est, ut
potius prava, quam bona consuetudo servari debeat,
ac tollere jus tertii, qui titulum, ac possessionem ha-
bet; Tum etiam quia, ex his, quæ habentur in specialibus
terminis actuum capitularium in Majoricen. Canoni-
catum sub tit. de Benef. disc. 30. ac in decisionibus in ea
causa editis dec. 278. & 104. par. 12. rec. ubi concordantes,
in his specialibus terminis consuetudinis in Ca-
pitulo, seu actibus capitularibus, & canonicis,
consuetudinis natura est, ut attendi debeat in solo
individuo, non extendenda de casu ad casum, vel de
persona ad personam, seu de loco ad locum; Potissi-
me vero in hac facti specie, quod cum Archipres-
byter esset secunda Dignitas, cui frequentius, ab-
sentem vel impedito Præposito, incumbit explicare prima-
rias functiones, hinc proinde non improbabili-
ter in aliquo differe debet à reliquis Canonici.

Et propterea, quando tam Præpositus, quam Ca-
nonici huiusmodi prærogativam in hac dignitate æ-
gre ferrent, timentes forte ne ita lapsu temporis Archi-
presbyter præterire posset se esse Dignitatem co-
equali cum Præposito, ac supra Canonicos, ut ex
parte Capituli innuabatur; Dicebam alio modo me-
lius consultum non videri, nisi introducendo contra-
riam observantiam, juris dispositioni ut supra confor-
mem, quod scilicet, tam Decano, quam reliquis Canoni-
cis, eadē assistentia æqualiter præstaretur; Licet enim
id Præpositi prærogative quodammodo præiudicium
videretur; Arramen non videbatur præiudicium con-
siderabile, dum etiam Episcopo celebranti assistunt
idem Canonici, qui canonicano quoque de iure
assistentiam faciunt, ideoque ex duobus præiudiciis
minus considerabile videbatur illud, quam alterum
continuandi

continuant in retroacta observantia, per quam Archiepiscopus ita potendo dicta singulari prerogativa supra Decanum, & Canonicos adinstar Praepositi, aliquam ex qualitate cum isto successore pretendere possit, incertum est autem quid sequatur sit.

De praerogativa vero sciendi primarias functiones pontificales absente vel impedito Episcopo, aspiciunt ad primam Dignitatem, vel ad eum, qui deputaretur in Capitulo, & de praecedentia inter ipsas Dignitates, praefertim inter Archidiaconum, & Archiepiscopum, cum similibus, habetur actum in *Parment. in Ma orien. & in aliis, sub tit. de praerogativis, disc. 19. & 20 & infra disc. 30.*

† De Ceremoniali videri poterunt deducta sub tit. 12. de Praemin. disc. 44. & sub tit. de iurisd. disc. 31.

BITECTEN. ARCHIPRESBYTERATUS Pro TIBERIO SPERAINDEO.

Cum IOANNE BAPTISTA DE JANNINIS.

Causa decisus per Rotam pro Joanne Baptista.

Dignitates an, & quando sint de Capitulo? Et an possessio Dignitatis, vel Canoniciatus, in Cathedrali, vel Collegiata, capi debeat capitulariter, nec ne.

SUMMARIVM.

1. Fasti series.
2. Resolutio causae.
3. Possessio anterior etiam per horam est manutentibilis.
4. Possessio Canoniciatus, vel Dignitatis in cathedrali, vel Collegiata debet capi capitulariter.
5. Dignitates non sunt de Capitulo.
6. Fasti de consuetudine.
7. Ex consuetudine potest capi possessio beneficii capitulariter etiam non capitulariter.
8. Quando hac nullitas possessionis non capta capitulariter sit considerabilis.
9. Impetrans certo modo non potest capere possessionem non citato proviso.

DISC. IV.

Sequitur resignatio Archiepiscopatus secundae Dignitatis Cathedralis Bitecten, per Joannem Baptistam Janninum seniore ad favorem alterius Joannis Baptistae ex fratre nepotis, a quo signata supplicatione, Tibertius Speraindeus eundem Archiepiscopatum impetravit tanquam vacantem ex constitutione Gregorii XIII. ob non factam publicationem infra sex menses, & de qua Constitutione habetur sub titulo de Beneficiis, expeditisque litteris, cuius appprehendere possessionem, in qua tamen per horam a dicto Joanne Baptista resignatio praevenerat fuit; Atque introducta causa in Rotam coram Aetio, datoque dubio in possessorio retinendae, cui scilicet dandum esset mandatum de manutendo, sub die 4. Julii 1646, ad favorem Joannis Baptistae prodit resolutio ex motivo anterioris possessionis; quae in hoc iudicio attenditur, etiam si esset per horam, vel brevius intervalum, ex illis quae ad facietatem collectae habetur per *Post. loc. tract. de manut. observ. 7.* cum aliis in huius causae decisione, & passim, cum sit principium satis vulgare.

Scribens ergo pro Tiberio circa initia Curiae, dom adhuc determinatum non esset, an huic laborioso Advocationis muneri me addicere deberem, potissimum fundamentum constituerebam in dictae anterioris possessionis infectione, cum capta non esset capitulariter, ut requiritur in Beneficiis collegialibus, juxta traditionem Inno. centii, Butrii, Joannis Andreae, & aliorum in cap. cum in litteris, de resist. spoliatorum, Casador, de i. 8. de caus. possess. & propriis. Gregor. & Adlen, dec. 164. Buair de i. 318. num. 11. ubi laudat Adlen, num. 17. Rot. in Tit. Canoniciatus, 17. M. j. 1643. Cero, & Freuterer.

Card. de Luca Theatr. Tom. X l. 1.

Replicabant scribentes in contrarium (& bene) atque replicationem Rota admisit, dictam conclusionem recte procedere in Canoniciatus, non autem in Dignitatibus, quoniam illae regu ariter non sunt de Capitulo constituto per solos Canonicos juxta doctrinam *compellat. in cap. 4. de elect.* ubi testatur de observantia Romanae Curiae sustententis hanc opinionem, & sapienter sicnavit Rota praefertim dec. 7. c. 8. par. 2. rec. & dec. 11. apud Martin. And. ubique num. 3. ac in aliis in huius causae decisione relatis.

Et licet, ut in eadem decisione admittitur, recepta etiam sit limitatio, ubi accedat consuetudo, quae in hac facti specie in est. Quae vigeat, cum ferè per totam Italiam, praefertim vero in illis partibus, Dignitates sint etiam de Capitulo, nedum votum in ea habentes, sed etiam in plerisque Ecclesiis cum aliqua prerogativa, quoniam ipsi in actionibus capitularibus, negotia, vel personas eligendas proponere solent; Atque id probatum non erat, unde propterea nil suffragabatur, potissimum in hoc summarissimo iudicio possessorio.

Major autem difficultas contra Tiberium resolutabat ex eo, quod sua possessio pariter non erat Capitularis, unde propterea licitum non erat opponere illud defectum, quo etiam actus proprius laborabat, cum exinde, si non sufficiens probatio, saltem vehementer adminiculum resolutaret contrariae consuetudinis, quod scilicet huiusmodi possessiones etiam non capitulariter apprehenderentur, & quae consuetudo, ubi viger attendenda est, Ferret, consulti. in fin. lib. 1. Adlen. ad Gregor. dicta decisione 364. Seraph. dec. 1044.

Potissime quia huiusmodi nullitas satis considerabilis esse solet, quando obijciatur per ipsum Capitulum, quod ex ista causa denegaret proviso fructus, aliosque actus possessorios, cum eidem Capitulo principaliter inter sit, noviter provisum ab eodem, capitulariter, ac non aliis admitti; Tum ad effectum inspicendi, an in eo concurrant qualitates ad formam Statutorum, vel privilegiorum necessarias in admittendis, & super quibus qualitatibus, seu requisitis frequentes habentur controversiae in Hispania, frequentiores vero in Germania; Tum etiam ob iuramentum per noviter admissos praestandum de servandis Statutis, & Constitutionibus Capitularibus, seu juxta Ecclesiarum consuetudinem ob solutionem aliquorum emolumentorum facit; Secus vero ubi id obijciatur per tertium, in quo nulla ex dictis rationibus vigeat, & quia, ut dictum est eundem sylum in ejus possessione adipsenda servavit.

Ac etiam quia cum ageretur de impetratione certo modo, non poterat apprehendi possessio de facto non citato priori proviso, quamvis non possidente, juxta ea quae habentur pluries sub titulo de Beneficiis, & praefertim in *Melphim. Cantuar. disc. 55.* Cumque agnosceret, quod etiam in bono iure non levis superaret dubitandi occasio, idecirco consului Tiberio, ut acquiesceret, ut sequutum fuit.

LAURETANA CANONICATUS

Pro CAPITULO LAURETANO, ET DOMINICO
MACCHIATO

Cum ANGELO BERTANTIO.

Causa disputatur in Signatura Iustitiae, & in Rota sine resolutione, postea concordatur.

De aetate requisita in Canoniciatus Ecclesiae Cathedralis, quibus expressè nullus ordo sit annexus; Et an aetas praescripta per Sac. Concil. Trident. requiratur in illis Canoniciatus; qui sunt de iure patronatus laicorum; Atque dispensatio aetatis ad suscipiendum sacros ordines, an suffragetur ad Canoniciatum.

SUMMARIUM.

- 1 Facili series.
- 2 In canonicis Cathedralis, etiam non sit annexus ordo, requiritur etas ad primum ordinem sacrum idonea.
- 3 Ubi ordo est annexus, ille est necessarius.
- 4 Dispensatio ad unum effectum an suffragetur ad alios effectus.
- 5 Presertim in Papa dispensationes non extenduntur.
- 6 De differentia dispensationis super etate ad ordines, & ad canonicatus in Cathedrali.
- 7 Quod etas requiritur etiam in canonicibus de jure patronatus laicorum.

DISC. V.

Anglo Bertantio ad præsentationem Prosectoris Almæ Donus Laurentius proviso per Sedem Apostolicam de canonicatu illius Cathedralis, Capitulum denegavit pacificam possessionem ac participationem fructuum, & distributionem, ob invaliditatem suæ provisionis resultantem à defectu legitime ætatis, dum præsupponebatur de tempore provisionis cum constitutum esse in etate 19 annorum, atque reportata à per Capitulum sententia favorabili ab Ordinario, introducta per appellationem causa coram A. C. hic uspenso petitorio, manutentionem in summa retinendæ possessioni concedit Anglo, unde propterea ex parte Capituli adia fuit signatura justitiæ, quæ variè rescriptis de appellatione in Rota; Prima enim vice rescriptum ad utrumque simpliciter; Secunda vice, recedendo à decisum, cum clausula *sine præjudicio*, Et tertia vice recedendo à secundo, stetit in primo loco decisum, unde Macchias de eodem canonicatu ex dicta, & aliis nullitatibus ab eadem Sede provisos, præstavit literas in eadem Rota coram Celo datoque dubio, an literæ essent exequendæ, processum non fuit ad disputationem, eo quia concordia litem terminavit.

In disputationibus autem habitis in Signatura, ac etiam in illa, quæ preparata fuit in Rota, totus punctus erat super dicto defectu ætatis, licet in disputatione habenda in Rota, actum etiam esset de pertinentia patronali juxta deducta in sua materia *sub tit. de jure patronat.* Quatenus ergo ad hunc ætatis punctum pertinet, dicebam scribentibus, tam pro Capitulo, quam respective pro Macchiato secundo proviso Apostolico, quod cum agatur de canonicibus in Cathedrali, quavis etiam admittetur nullum ordinem eis expressè annexum esse, adhuc tamen verius, ac receptum est quod ex dispositione Sac. Concil. *Tridentini sess. 14. de reformat. cap. 12.* necessaria ad minus est etas habilis ad subdiaconatum suscipiendum infra annum ex pluribus declarationibus Sac. Congregationis ejusdem Concilii inter preteritum, ut firmant *Alex. infir. moral. par. 2. lib. 6. cap. 5. Garz. de Benefic. par. 7. cap. 4. num. 33. Barbos. ad idem Concil. ubi supra num. 18. & de Canonicis, cap. 13. num. 9. & 10.* & ceteri communiter, ac firmavit Rota in *Monasterien. Canonicatus, 2. Junii 1648. coram Chivierio, decis. 205. par. 10. recent.* ubi bene declaratur, quod qui contrarium dicunt intelligendi sunt de stylo particulari Germaniæ, secus autem alibi, præsertim vero in Italia, ubi id est receptissimum, ut etiam habetur *sub tit. de Benefic. disc. 93.* ubi de materia ætatis in genere.

Et quavis aliqui dixerint istam Conciliarem dispositionem procedere in illis Cathedralibus, in quibus per Episcopum juxta idem Conciliare decretum annexi fuerint ordines sacri, a tamen est æquivocum, quoniam illa duas continet partes, unam annexionis ordinis sacri omnibus Canonicibus Cathedralium in genere, ad quem effectum sufficit etas habilis ad obtinendum subdiaconatum, alteram vero annexionis, seu distributionis ordinem, atque in isto casu non sufficit talis etas, sed omnino requiritur illa, quæ necesse-

ria est ad illum ordinem infra annum assequendum, ut litteraliter probat idem Concilium ubi supra, dum præcipit Canonicos per se, non autem per subalternos divina obire debere, & sic per necessitatem requiritur habitus ad illum ordinem, quem exercere debent, ut advertunt *Compamil. diversor. juris Canonici, rubr. 7. cap. 7. num. 26. Garz. par. 7. cap. 4. num. 21. cum sequen. bene l'entrigl. in praxi fori Eccles. notabil. 6. de etate in Benefic. requisita 5. 1. num. 15.* & supra *sub tit. de Benefic. dicto disc. 95.*

Unde propterea clarius resultabat inf. Actio hujus provisionis, dum non solum concurrebat defectus generalis juxta primam partem decreti conciliarii circa ætatem necessariam ad obtinendum subdiaconatum, verum etiam in secunda, dum in facto supponebatur ex Constitutionibus Synodalibus, siue hujus Ecclesiæ particulari instituto caveri omnes Canonicos debere esse sacerdotes, ita ut ordo presbyterialis omnibus annexus esset, idque summationem ad magnum peregrinorum concursum ad illam almam Domum, ubi necessaria est copia sacerdotum pro Missis tam solennibus, quam privatis assidue celebrandis, quod institutum non adversatur Concilio loco citato, ex eo quod contentetur ordinem presbyteralem annexum, esse medietati canonicatum, quoniam ita disponitur, ut ad minus Canonici in eo ordine constitui sint, desiderat tamen, ut quo major numerus fieri potest, etiam omnes eundem ordinem habeant ex ea clara ratione, de qua in *Lanen. Primiceriarum, disc. 1.* quod scilicet constituti in ordine presbyterali possunt etiam explere munus diaconale, vel subdiaconale, non autem è converso, unde propterea sic resultat majus Ecclesiæ servitium.

Atque ex hac circumstantia magis de plano resultat, rem videbatur non suffragari dispositionem, quam idem provisos obtinuerat super etate 15. mensem deficiente ad suscipiendum ordinem subdiaconatum, quoniam si requirebatur presbyteratus, nullus exinde effectus profusus resultabat. Verum ubi etiam ista particulari circumstantia cessante effusus in casu regulæ generalis, quod scilicet sola habitus ad subdiaconatum sufficeret, dicebam non inde sufficere dictam dispensationem, quæ obtenta ad unum actum, seu finem non suffragatur quoad alios, nisi ad eos, qui veniunt in consequentiam primi, super quo dispensatum fuit, ut puta disponant Ecclesiæ statuta ut Canonici non habens certam ætatem non possint obtinere Canonicatum, & participare de fructibus, si Papa dispensat super etate ad effectum obtinendi Canonicatum, ista dispensatio suffragatur etiam adversus Statutum circa fructuum participationem, quoniam est casus consequitivus juxta *decis. Terlarum Statutum, 1. Aprilis 1644. coram Carillo*, quæ non est inter suas impressas, cum similibus, secus autem ubi est super diversis.

Præterea quidquid sit in aliis Principibus, an & quando dispensatio super impedimento ad unum effectum dispensatum censetur super eodem ad alios, quod neque dici potest sine scientia sine qua non datur voluntas, quæ non trahitur ad ignorantiam juxta *gloss. in cap. Statutum de rescri. 1. in 6. cum concordat. per Gimef. ad regul. de jur. tertio questio non tollit. n. 4. & per Gregor. decis. 109. num. 8. cum sequen. Attamen in Papa hujusmodi tacite ac illative dispensationes non dantur propter obstantiam Regule 11. *Canonicarum*, ex debeat per *Gonzal. ad regul. 5. gloss. 15. num. 19. Ader. ad Gregor. dicta decis. 109. num. 13.* præsertim vero attenta si byzta materia ob styllum Canonicarum, ex quo voluntas Papæ regulator, quoniam dispensationes super etate, quoties non est ultra 13. menses, ad ordines dantur passim cuiusque petenti per Secretarium Brevium cum modica impensa quatuor decarum de Conera, illæ verò ad obtinendos Canonicatus in Cathedrali dantur per viam Datarie cum magna difficultate, & ex gratia speciali, pro qua solvitur centum pendæ, seu fit alia notabilis impensa, illa præsertim novæ provisionis*

fionis Canonici, quando iste ab inferiori collatore datus esset, & sic abque dubio ab una dispensatione ad alteram inferri non potest.

Obijcebatur contrarium Canonatum esse de jurepatronatus ex fundatione, & dotatione facta per laicum, unde propterea intrare non debet dicta Concilialis dispositio, seu particularis Statutum Ecclesie, stante quod in eorumdem Canoniarum erectione Apostolica auctoritate si quæta, dicebatur illos conferendos esse alicui prebitero, seu clerico, unde propterea inferebatur etiam clericum in minoribus esse capax, ex conclusione in materia jurepatronatus recepta, quod in limine foundationis, Superiore approbante, alici possunt leges, & conditiones juri contrarie, ac effici capaces illi, qui aliis incapaces essent, Verum istud quoque movum corrumpere videbatur, quoniam receptum est dictam Concilii rem dispositionem regulariter in quibuscunque beneficiis indefinire locum habere, etiam de jurepatronatus laicorum. *Provan. lib. 6. cap. 6. num. 7. & 8. par. 6. cap. 4. num. 8. Campani. divers. jur. rubr. 7. cap. 6. num. 6. Barbosa. de Episcop. allegat. 60. num. 78. Duran. decis. 228. & habetur dicta decis. 95. supra tit. de Benefic. ac etiam habetur non semel in sua materia sub tit. de jure patronat. quod si hic facti specie declaravit etiam Papa, in quo juris ignorantia non datur, dum consulti istum Canoniarum huic secundo proviso tanquam vacantem ex dicto capite invalide provisionis in persona non habente congruam ætatem; Conclusio autem prædicta de lege foundationis cessabat ex defectu applicationis ad futurum; Nil obstat, quod in fundacione diceretur hujusmodi Canoniarum prebiteris, vel clericis conferri posse, quoniam id suffragatur ad effectum, ut in acta collationis non requiratur perneccesse qualitas sacerdotalis, ita ut sufficiat clericatus in minoribus, sed cum terminis habilibus, & compatibiliter cum dicta conciliari dispositione pro hujus derogatione ad hunc effectum, quoties agitur de patronatus erectis post Concilium requiritur mentio specialis, ut apud *Duran. dicta decis. 228. & habetur in dicta decis. 95. sub tit. de Benefic. Non habuit autem causa ulteriores prosecutionem ob subsequutam concordiam, quam egomet pro secundo proviso consilii ob occasione obtinendi aliam pacificam provisionem, & quia non expedit hujusmodi lites beneficiis ex impetrationibus quodammodo plicatoris, ac odiosis subsistere, unde non omnino certum iudicium de super efformari potuit, dum ob causam non disputatam in Rota, incertum est, quid in contrarium deduci possit.**

† Videi poterunt Annot. ad S. C. Trid. dist. 24.

COLLEN. DISTRIBUTIONUM

Pro CANONICIS ANTIQUIORIBUS

Cum CANONICIS JUNIORIBUS, seu MODERNIS
ECCLESIE COLLEN.

Causa varis resoluta per Sac. Congregationem Concilii.

Novi Canonici ultra consuetum, numerum, an & quando in Cathedrali, vel Collegiata per Ordinarium erigi valeant, & quomodo talis erectio faciendæ sit.

Et an Canonici novi, vel supernumerarii gaudeant voce in Capitulo, aliisque juribus, & emolumentis canonicis, sicut antiquiores.

SUMMARIUM.

- 1 Fuit series.
- 2 Distinguntur puncti controversi.
- 3 In Ecclesia non numerata possunt per Ordinarium erigi novi Canonici, & Dignitates.
- 4 Idem in Ecclesia numerata per ipsum Ordinarium, seu si per Papam, & num. 8.

1 An per mutationem Ecclesie de uno statu in alium inducantur omnimoda immutatio.

6 Quomodo fiat erectio Cathedralium.

7 Quod requiratur, ut dici valeat, Papam voluisse erigere novos Canonicos.

8 Etiam in Ecclesia numerata per Papam fieri potest erectio nova ob novo redditis.

9 De alio casu Canoniarum noviter erecti.

10 Coadjutor non est verus Canonici.

11 De nova erectione Canoniarum approbata non obstant numero prescripto.

12 Forum in Capitulo est prærogativa annexa Canonici.

13 Canonici noviter erecti non participant de antiqua massa, & quando fecerit.

14 Quid de distributionibus minis amversariarum, & funerum.

15 Quibus accretant fructus, vel distributiones alse, tamen, vel vacantium noviter erectorum.

DISC. VI.

Ecclesiam alias parochialem, seu plebaniam Collesensem, L. O. X. crevit in Collegiatam, cum tribus dignitatibus, nempe Archiepiscopatu, quæ esset principalis, Decanatu, & Archidiaconatu, & 12. Canonicis, & Clement. VIII. sub eodem numero, ac ordine Dignitatum, & Canoniarum cum crevit in Cathedrali, ut liquet ex bulla cretinus registrata 173. tom. Italia sacra sub Archiepiscopatu Ferrarino fol. 265. De anno autem 1699. ex conventionem, vel respectu ultimi voluntate quondam de Usimbardi, ordinaria auctoritate cum Capituli consensu, erecti sunt aditii fuerunt sex aliis Canonici dotati ex bonis præfatorum de Usimbardi (ideoque de Usimbardi nuncupati) sub ea lege, quod loco fructuum ac distributionum contenti esse deberent 100. stasis fructum, ex fundatorum bonis obtinendis, dicta hæc erectione sequuta, ac successive provisione, inter hos novos Canonicos, ac antiquos, plures exorta fuerunt controversie per Sanctissimum ad Sac. Congregationem Concilii remissæ, præsertim verò, ultra alias in facto potius, quam in jure consistentes, quoad ea quæ juris sunt, dubitatum fuit; Primo, an isti novi Canonici haberent vocem in Capitulo; Secundo, an participare deberent de distributionibus massæ antiquæ Capitularis; Tertio, quid de distributionibus provenientibus à mortuariis, ac funeribus, & anniversariis & similibus, five ex novis piis dispositionibus adactis, vel quas in futurum augeri coningeret; Et quarto, an Canonici antiqui participare deberent ex beneficio juris accrescendi, de illis distributionibus, quas in dictis 100. stasibus fructibus amitterent Canonici aditii abfentes, seu pro tempore vacationis.

Scribens pro Canonici antiquis prævidendo, quod admissa dictorum Canoniarum valida erectione, in aliquibus succumbentia esset certa, credidi in primis assumendum esse punctum invaliditatis dictæ erectionis, seu super additionis; In ea enim questione, an Canoniarum numerus augeri valeat, necne, distinctio est, quod aut agitur de Ecclesia non numerata, & tunc nihil prohibet novam superadditionem, quæ si purè fiat per Ordinarium cum consensu Capituli, tunc novi Canonici in nihilo differunt ab antiquis, sed omnibus præminentis ac emolumentis gaudent, cum dicatur animum, & idem Capitulum, nisi sub aliquibus limitationibus, ac legibus nova erectio facta sit tunc ista est servanda, cum non possint noviter erecti plus prætere, quam eis concessum est, sed intra limites suæ installationis debent se continere, juxta magistralem doctrinam Abbatis in cap. cum M. Ferrariensis sub num. 29. de Constit. Barbosa. de auctor. it. cap. 3. num. 14. & 15. Fagnan. in c. dilectus in primo de præbend. num. 21. & 24. & admittitur in Vallerien. coram Vrospio, & B. alio, quævis prima est 720. par. 3.

rec. & secunda inter suas decif. 195. in quibus agitur de erectione Dignitatis scilicet per Papam, quod si aliquam haberet restrictionem illa servanda est; Et generaliter habemus in materia juris patronatus, ut legi 8, cum superioris consensu in limite erectionis adiectae servari debeant, quamvis juxta contrarietate, ut in sua materia sub ist. de jurpatronat.

Aut vero agitur de Ecclesia numerata, & tunc si numerus est praefinitus per ipsammet Ordinationem, eadem denegata non videtur potestas illum augendi de consensu Capituli; Aut praefinitus est per Papam, & tunc, scribens tanquam Advocatus, negabam potestatem, ex iis quae post *Abbatem in cap. cum accessissent de Constitut. habetur apud Barbof. dicto cap. 3. num. 3.* atque hunc dicebam esse casum nostrum, dum ex dicta Bulla erectionis in Collegiatam *Leonis X.* constabat de praefinitione numeri Canonico-um, & Dignitatum, Perique d. f. ad potestatem, ac successivè nullitate certis, absque ulteriori disputatione singulorum dubiorum rescribat dicto antiquioribus in omnibus favorabilibus, quoniam si dici non poterant Canonici, & consequenter nullum jus canonicale, seu capitulare praerogare poterant.

Respondetur per scribentes in contrarium, quod praefinitio numeri continetur in Collegiata in prima erectione, qualis in Ecclesia amplius non erat, utpote erecta in Cathedrali, in cuius erectione, enunciatis tantum Canonici, & Dignitatibus, in ea existentibus, nulla legitur verba certam praefinitionem numeri denotantia, Verum istud erat leve fundamentum, quoniam immutatio status Ecclesiae per erectionem de Collegiata in Cathedrali, five de Regulari in Secularem operatur circa incompatibilia, secus autem quoad compatibilia, cum tunc prior status potius approbatus, atque confirmatus in omnibus remaneat, *Rev. a. ad Scrap. decif. 1444. n. 9. cum seq. & admittitur in Pcen. jurisdictio- nis 2. Martii. & 15. Decembris 1650. Circa dec. 33. & 99. par. 9. & in aliis.*

Ea potissimum consideratione accedente, quod ad erectionem Ecclesiarum in Cathedrali non proceditur per simplicem gratiam signatam in aula; Et per unicum actum juxta provisiones beneficiorum, aliasque gratias, sed praevius precibus ab aliquo Principe Papae portatis, negotium remittitur maiori examinandum Congregationi Consistoriali, ubi singulae circumstantiae inspicuntur, istae praefinitio numeri Dignitatum, & Canonico-um, & an congruam provisionem haberent, ut se sustineri possint in eo meliori statu Capituli Cathedralis, datoque dictae Congregationis voto negotium proponitur, ac petitur erectioni in Consistorio, ut patet ex deduc. *sub tit. de praeminent. disc. 1. & 6.* atque ita numerus alius praefinitus, absque dubio coi firmatus remanet.

Alterata erat responsio, quod isti novi Canonici haberent provisionem Apostolicam; Sed pariter responsio nullius in momenti erat, quoniam id casu contingerat ob discordias patronorum in praesentando, seu ex alio casu dicta provisio prodierat tanquam de Canonici- bus legitime erectis, atque cum isto praesupposito, coque retento in quibuscunque litteris provisionis, juxta consuetam formulam dicitur, quod ille noviter provifus vocem in Capitulo, ac stallum in choro habere debeat, atque emolumentis, & joribus canonicalibus participare, cum praesupposito tamen, quod de his omnibus participaret prior possessor, in cuius locum nova provisio fequitur; Non tamen exinde inferri potest ad novam erectionem, seu approbationem erectionis ab alio factae, cum ad hunc effectum requiratur, quod Papa sciens numerum praefinitum, illi detegere voluerit, atque novos Canonicos augere, *Fagnan. in d. d. l. l. m. 261. arbof. de Canonici. d. cap. 3. num. 14.*

Solida vero erat responsio, quam Sac. Congregatio admittit, tam in ista causa, quam in *Eugubina*, de qua infra, quod scilicet regula praedicta de non augendo

numetum Apostolica auctoritate praefinitum, procedat novis redditibus non supervenientis, ita ut superadditio in antiquorum Canonico-um praerogativam tendat, quod etiam in illius causae Ecclesiae redundare solet; Secus autem ubi erectio fiat ex novis redditibus sub hac lege datis, ita utrola prohibita omnino cesset, ut ex *Abb. autr. Imola, & alius d. cap. cum M. Ferrarici- si, habetur apud Gratian. d. script. 819. n. 21.* quoniam confirmatio, seu praefinitio Apostolica intelligitur, rebus in eo statu permanentibus, ideoque tacitam habet conditionem, nisi factus excreverant, unde ex hac responsione motivum invaliditatis erectionis, quod ab initio causae videbatur alicujus momenti, reflectendo ad veritatem leve, ac minus tutum remanebat.

Majoris soliditatis, non obstante dicta limitatione, credebam istud motivum in *Eugubina* Praedicta disputata in S. Congregatione Rituum inter Hiacinthum Fabianum Canonici-um Coadjutorem, & tres Canonicos noviter erectos cum dote assignata per illum Episcopum; Cum enim posita valida erectione, non dubitaretur, quod istamquam veri Canonici praecedere deberent dictum Coadjutorem, quamvis antiquiorum, ex eo quod vivente coadjuto non dicitur verus Canonici, qualis efficitur post sequam coadjuti mortem, ex quo tempore ipsi canonici affequir, ut apud *Martin. Andr. decif. 101. dec. 456. par. 1. rec. dec. 259. num. 1. par. 9. rec. & in aliis.*

Pio eodem Coadjutore autem scribens, principaliter insistebam super hoc motivo invaliditatis dictae erectionis in Ecclesia jam numerata, non obstante dicta limitatione, ex ea circumstantia, quod *Innocentius X.* ab ista Civitate originem trahens, in Canonici- bus concessisset indultum deferendi cappam, & rochetum more Canonico-um Basilicae Vaticanae, ideoque dicebam superadditionem illorum, qui eadem praerogativa gaudere debent faciendam non esse nisi auctoritate ejusdem Sedis Apostolicae, ad effectum examinandi, an novi Canonici ita congrue dorentur, quod eis conveniat iste status honorificus; Verum hoc non obstant, Sac. Congregatio Concilii, cui Dataria dubium decidendum remittit, erectionem validam declaravit, ex eo, quod dictum indultum *Innocentii* restrictum non esset ad solos Canonicos tunc existentes, sed expresse diceret pro illis, ac aliis in futurum canonice erectendis.

Posita valida erectione in ista causa *Colleen*. Quatuor pertinere ad primum dubium vocis in Capitulo, affirmativè resolutum fuit, ac resolutio mihi quamvis in contrarium scribentibus, iusta visa est, quoniam si erant Canonici legitime erecti, atque in erectione ista restrictio adiecta non erat, nil prohibebat eos gaudere debere hujusmodi praerogativa, quae canonice de sui natura annexa est, juxta dictas decisiones in *Pistorien. Prioratus coram Vero pio, & Baratto*, & est communis sensus Canonistarum in dicto cap. cum *M. Ferrariciensi*, solumque remanebat difficultas resultans ex quodam decreto, seu Statuto particulari, quod ex hac parte deducebatur, sed difficultas tollebat ex facto.

Super secundo dubio distributionum ac participationis emolumentorum antiquae massae, procellum fuit cum distinctione tradita per *Castrenf. cons. 170. lib. 1.* reasumpta per *Gratian. d. script. 867. per tot.* quod scilicet dum novis Canonici, proprii, ac particulares fructus assignati sunt, illis contenti esse debent, neque praetendere possunt participationem massae antiquae, ubi praesertim erectio, seu consensus erectioni praestitus a Capitulo non est purus, sed cum praeservativa proprii praedicii.

Et è converso iuste mihi videbatur responsum esse pro junioribus quoad participationem distributionum incertarum resultantium à funeralibus, seu mortuariis, ac anniversariis, alitque Ecclesiasticis functionibus à populi devotione resultantibus, juxta dictam distinctionem *Castrenf.* plene reasumptam à *Gratian. ubi supra*, cum quo procellum fuit, idem cum summa ratione,

SUMMARIUM.

- 1 *Falliseries.*
- 2 *Resolutiones causa.*
- 3 *De impracticabilitate dandi portiones in speciebus.*
- 4 *De differentia inter Dominum & Administratorem.*
- 5 *Quod Capitulum sit Dominus bonorum mensis Capitularis.*
- 6 *Quod Bulla secularizationis nihil immutaverit.*
- 7 *Beneficium & Portionarius non sunt de Capitulo.*
- 8 *Famulus contentus esse debet sua mercede.*
- 9 *In distributionibus habentibus certam taxam non intrat ius accrescendi.*
- 10 *Quomodo Capitulum dici possit Dominus & Administrator.*
- 11 *De Regula subrogationum.*
- 12 *De eodem compassibilis concursus Administratoris, & domini.*
- 13 *De rationibus ex quibus curandum non est de exerecentia, sed distributiones debent esse uniformes in summa consueti.*
- † 14 *De fructibus & distributionibus quotidianis.*

DISC. VII.

Postquam juxta seriem, de qua in *cesaragustana Cathedraliensi sub tit. de Præmone. disc. 3.* illius Ecclesiæ Capitulum assumpsit statum Regularem, unde Canonici, ac Dignitates, & Portionarii quondam collegialem, seu claustralem vitam ducebant, inolevit usus, ut singulis quibusque diebus, eorum singulis darentur quædam portiones panis, vini, & carniæ, seu aliorum obsoniorum, & ad quem effectum à reliquis bonis mensis Capitalaris quædam prædita, aliæque bona separata fuerunt ab eodem Capitulo, & concessa in administrationem duodecim, qui *Præpositi* nuncupabantur, tractuque temporis aliquas Canoniciatum, seu Dignitatum nuncupationes assumpsissent, quorum unus erat, ex bonis eulibet, respective assignantis, in omnibus 12. Annis quolibet, dictas diuturnas portiones suppeditare; Quia vero earumdem portionum præstatio tractu temporis incongrua forte reddita erat, hinc proinde ab Anno 1447. dictæ portiones dari consueverunt in pecunia, in septem scilicet mensibus eulibet Canonico, 15. denariis, Portionatio autem octo, in reliquis vero quinque; Canonico 14. & Portionatio septem, ut enantiatur apud *Scrapp. decis. 2. 11.* & est factum, quod ab initio causæ ex parte Portionariorum non controvertebatur, & licet postmodum negaretur, attamen in progressu causæ descensum fuit esse certum.

Cum autem de Anno 1604. illa Ecclesia per *Clementem VIII.* secularizata fuisset, hinc in Bulla secularizationis ex dictis 12. Præposituris, seu Dignitatibus, aliæque suppressæ fuerunt, applicando bona eisdem ut supra assignato ipsimet Capitulo, seu mensis Capitalari, eum eodem tamen onere suppeditandi in suis mensibus dictas diuturnas portiones, seu distributiones, juxta solitum, & ut de præterito fieri consuevit, Reliquis autem Præposituris, seu Dignitatibus non suppressis in junctum fuit onus solvendi in suis mensibus respective distributis eidem Capitulo senta mille pro qualibet, ad hoc ut pariformiter in toto Anno per Capitulum dicta portionum quotidiana distributio fieret, atque ita post sequentem secularizationem plurius annorum spatio sequutum fuit, ut quæ quo Portionarii prætendentes quod cum dicta summa mille ducatorum majores portiones distribui possent, prætendere ceperunt etiam summam exsuperentem, & sicquod ut. gra mille distribui deberent; Introductaque causa in *Rota coram Alergo.* & dato dubio, ut Capitulum teneatur ad restituere integros mille ducatos mensibus à prædictis Præposituris, seu Dignitatibus non suppressis præstandis sub die 16. Junii 1759.

ratione, quoniam participatio noviter additorum non præjudicat antiquis, sed solum auget præjudicium seu impem an populi volentis illas functiones Ecclesiasticas facere, quod tamen considerabam recte procedere quoad illas distributiones, seu emolumenta, quæ certam taxam non habent in singulis; Si enim e. g. singulis Canonici in finem interuentibus quædam certa portio pecuniaria vel candelarum dari soleat, non alterabilis, siue major, siue minor sit Canonico-rum numerus, tunc recte id procedit, quoniam nihil interest singulorum, majorem, vel minorem esse numerum participantium, dum cessat ius accrescendi; Secus autem ubi pro illa functione, ex consuetudine datur quædam summa Capitulo in iustincte, siue major, siue minor numerus Canonico-rum interueniat, ut scio prædicari in Cathedrali propriæ partit, quoniam in exequiis seu funeralibus ordinariis, vel minus solemnibus, ad quæ pro libito partium Canonici Cathedralis, vel omnes, vel in parte invitantur, datur certa portio pecuniaria in alterabilis, unde interuentium nihil interest, an major, vel minor numerus interueniat; Ubi verò agitur de funere solemniori, quod ibi dicitur Capitulare, datur certa summa in universum distribuenda cum iure accrescendi interuentibus, quibus major numerus Capitalatum præjudicat, quoniam ita antiquiores non obtineant illam majorem distributionem, quam prius habebant, quod tamen in præsentem causam disputatum non fuit ex cessante facto.

Demum quoad ultimum punctum, pro junioribus resolutum, Antiquiores non pretendebant participationem per jus accrescendi, dum e converso juniores eandem participationem præterdere non poterant in distributionibus masculis antiquæ, sed dicebant, quod denegato iure accrescendi, deficientes proportionales cedere deherent ad commodum Ecclesiæ, atque præteritio videbatur juridica, stante quod in eadem dictis novis Canonici assignatæ erant distributiones in certa taxa dictorum centium statorum, ex distinctione, de qua apud *Matric. dec. 2. 6. Coccin. dec. 500. Bellon. jun. de iur. accrescem. cap. 6. qu. 47.* quod scilicet jus accrescendi datur quando distributiones pro singulis Canonici in certa summa taxatæ non sunt, sed cum autem dicta taxa accedente, ita ut præstitutum sit quid Canonici toto anno intersuam obtinere debeant, cum tunc cessante iure accrescendi, portiones deficientium spectare debeant ad ipsam Ecclesiam, ut in *Cesaragustana distributionum discurs. seq.* & hic erat casus; Attamen Sac. Congregationi visum est contrarium determinare ex eadem ratione, obquam Sac. Concil. Tridentinum introduxit in distributionibus jus accrescendi, cum prohibitione, ut neque à volentibus illud remitti, seu condonari, valeat, pro majori scilicet Ecclesiæ servitio, & cultu, & ne istud aliis negligatur, atque intercessentes spe majoris emolumentis ad illud alliciantur; Reliqua vero ut supra dictum est potius in facto, quam in iure consistebant, quamvis quædam juridica questio habita sit consilium illi, de qua in *Cesaragustana portionum discurs. seq.* † De Canonici supranumerariis agitur infra disc. 37.

CÆSARAGUSTANA PORTIONUM,

Pro CAPITULOS. SALVATORIS,

Cum PORTIONARIIS ejusdem ECCLESIE.

Causa variè decisus per Rotam.

An Capitulum sit dominus, vel solum Administrator illorum bonorum, quorum fructus assignati sunt distributionibus, quæ sunt etiam communes portionariis, vel Beneficiariis, ad effectum videndi, cuius commodo cedat dictorum fructuum exsuperantia; Et an hæc dividi debeat, si distributiones habent taxam uniformem.

mi 1660. quod scilicet dictæ portiones à solito non alteratæ, non in pecunia, sed in speciebus distribui deberent; Verum cognito, quod hæc reformatio, seu declaratio non esset practiceabilis, idcirco reposita à causa; *sub die 11. Februarii 1661. recedendo à omnibus primo, & secundo loco decisus, dictam fuit Capitulum tamen ad distribuendos integros mille, quæ ad formam hejus ultimæ decisionis prolata sententia, & commissi per appellationem causa in eadem Rota coram Taja, datoque dubio, an dicta sententia esset confirmanda, vel infirmanda, pro confirmatione prodit resolutio sub die 16. Junii 1661. confirmata 23. Februarii 1661. sed concessa nova audientia, reposita causa, sub die 15. Decembris 1664. recedendo à decisus, atque amplectendo denuo fundamenta primæ resolutionis coram Albergo, pro infirmatione dictæ sententiæ responsum fuit, neque quod sciam causa ulterius progressum habuit, nisi mutaverit defensores, ut frequenter in his præsertim causis extitis ob ultrancos, vel mendicantes Advocatos, sequi solet.*

Restat igitur ad subsens causæ veritatem, dictarumque resolutionum subsistentiam, quatenus pertinet ad secundum, decisio edita sub die 18. Junii 1660. coram Albergo, nulli videbatur facti, vel iuris fundamentum innixi; Tum ob contrariam obervantiam duorum sæculorum, & ultra, ab anno scilicet 1447. etiam pro tempore quo Ecclesia fuit in statu Regulari; Tum possibile post secularizationem, quando Canonici & Portionarii, & alique ministri, sæculares effecti, in propriis domibus per Civitatem more sæcularium sparsim vivere cæperunt, unde prorsus incongrua erat dicta distributio in speciebus, stante præsertim antiquissima obervantia, de qua licet dubitatum esset in decisionibus antiquis coram Seraphino, attamen ex concordia aliisque iuribus, & ad probationibus postea factis, ac etiam ponderatis in ultima decisione 15. Decembris 1664. coram Taja, ista facti veritas clara remanebat.

Et demum clarius ob impossibilem præxim, quoniam expresse disponente Bulla secularizationis, ut portiones consuevit præstari essent, si juxta antiquum solitum in ipsis speciebus præstari deberent, ob notabiliter ubique exetum à sæculo citra victualium, omniumque aliarum rerum pretium, neque bis mille ducati singulis quoque mense sufficerent, ita ut iidem scribentes pro Portionariis hac impracticabilitate agnita, super motivo non insisterent, sed solum super integra distributione omnium mille, de qua proprie erat questio.

Hujus autem puncti determinationem in prima disputatione, dicebam scribens pro Capitulo, pendere ab eo, an ipsum Capitulum gereret personam domini bonorum, de quibus agebatur, vel potius administratoris; Isto enim secundo casu intererat præstatio Portionariis, secus autem primo, cum hoc diceret dominus ab administratore, seu executore, quod hic teneret totum distribuire, neque aliquid pro se retinere potest, illi autem sufficit injuncta onera implere, quod autem superest in propriis usus convertere potest, ad rex. in l. Lucius Titius §. à re veto ff. de leg. 2. Roman. conl. 227. cum concordant, collectis per Aid. dec. 25. num. 15. cum ser. par. 3. rec. & habetur etiam actum subit de Legatis super puncto, an quis censendis veniat legatarius, vel executor, propter istam differentiam exinde resultantem.

Quod autem Capitulum esset dominus, atque penes ipsum residere dominium bonorum, quæ dictis Præpositis administranda, ut supra, data fuerunt, in individuo firmata etiam Seraph. dec. 179. 196. & 211. atque commemorari obervantiam ex consuetudine plurimum Ecclesiarum Hispaniarum in quibus administratio bonorum Capituli dimittendi solet quibusdam Præpositis, seu alio nomine nuncupatis, in singulos men-

ses distributis, qui tamen dicuntur administratores, continuante dominio penes Capitulum, ut de Ecclesia Gerundensis habetur acut Peniam dec. 737. & 714. & apud Gregor. dec. 129. ac dec. 4. par. 2. r. c. Et de Ecclesia Bar. hien. habetur in Bar. sen. Añenorum coram Cocino dec. 337. par. 5. rec. in eadem 16. Maii 1647. 15. Decembris 1640. & 31. Maii 1651. Dunozeto inter suas dec. 775. 841. & 906. cum finalibus.

Quo dominio posito, incongruum esse dicebam titulum administratoris, qui per scribentes in contrarium deduci prætendebatur ex Bulla secularizationis, dum Bulla prædicta nullatenus immutavit antiquum Ecclesiæ statum quoad dominium, ac possessionem, aliaque jura, præterquam circa conversionem de statu regulari ad sæcularem, ut ibi expresse disponitur, & in simili advertitur apud Merlin. dec. 547. num. 1. & dec. 251. num. 4. par. 5. rec. Unde quando bona, quæ per eorum dominium data sunt alteri in administrationem, ista sublara, ad eundem redeunt, ita reverti dicuntur ad suam primam causam, tanquam ex cessante accidentali circumstantia administrationis alteri dimittatur, quoniam implicat in re propria dari titulum mere administratorium sonantem in querendum famulatum, seu negotiorum gestionem in re alienam.

Neque favere ædorum prætendi poterat distributio ratione juris accedens, quod intrat inter Capitulares ratione finium exetentium, quoniam illud recte procedit ad favorem Canonicoium, qui dicuntur de Capitulo hujusmodi bonorum domino, non autem ad favorem beneficiariorum, qui non sunt de Capitulo, sed illius rudi ministri, ac servitores dicuntur per Gl. ff. Rur. & Abbin. cap. penult. de Clericis non residen. Covar. d. c. 37. dec. 136. & 351. par. 6. & dec. 76. par. 7. rec. & sapius.

Et ideo cum eisdem tanquam famulis ac ministris assignatæ sint ab initio dimittæ, seu mercedis portiones in taxa certa, ac determinata, tanquam merces, seu salarii m. laboris, ac servicii, hinc proinde ad famulum pertinet non debet inquirere de exetentia fructuum bonorum Domini, sed contentus esse dicitur convento stipendio, cum quo conditus est, juxta parabolum Evangelii Matth. c. 20. in quo dicitur, tolle quod tuum est, & vade.

Accedente etiam recepta distinctione, de qua apud Manic. de is. 26. Coccon. dec. 115. & Billon. jun. de jur. accresc. cap. 7. qu. ff. 47. ut scilicet jus accedens intret, ubi bona, seu eorum fructus indefinite assignantur pro distributionibus, absque certæ quantitatæ taxa, secus autem hoc accedente, cum tunc id quod superest cedit ad commodum Ecclesiæ.

Marius autem in progressu causæ, ad veritatem restitendo, agnovi illud fundamentum, in quo satis instetabam, vere non subsistere, probabiliorumque esse intellectum, cui debeatur per scribentes in contrarium, amplexum etiam per Rorem interea dicti quod scilicet quam vis deminuit residet penes Ecclesiam, atque de consuetudine quædam penes Capitulum discretive ad prædictos Præpositos, qui revera non Domini, sed sup. plices Ad ministratores dicendi sunt, Avram ad. ff. de quo agitur, de Capituli persona reduplicative consideranda est, tanquam subrogata scilicet loco Actum Præbitionum in illis mensibus, in quibus aliquæ Præbitiones superflue fuerunt, circa administrandis bonorum, non autem super distributis mille incertum in supra, dum distributionem solum scienda erat portionariis, in quibus recte procederent dictæ considerationes de certo stipendio famulis assignato, sed etiam ipse Dignitatis, & Canonici de Capitulo, quoque unum respectu eadem uniformi taxa consuevit, alia differentia inter Canonicos, & Portionarios non constituta, nisi quod isti habent mercedem dimidiatam, illi vero in duplo,

duplo, ut in Basilicis Urbis videretur inter Canonicos, & Beneficiarios.

Hinc proinde, stante repartitione per quotas, nulla videtur suppetere ratio, cui augmentum, seu excrecentia cedere debet ad commodum Canoniorum, non autem Portionariorum, ut de facto praxis docet in Basilicis Patriarchalibus Urbis, ubi pro commodiori sustentatione Canonicorum, ac Beneficiariorum, & Clericorum, distributiones quamvis obvenientes a fructibus, qui certis Anni temporibus, ex bonis percipiuntur, distributæ sunt in singulos menses in certa summa æquali, & per quotas, dando, e. g. scuta 60. quolibet mense Canonicis, 30. Beneficiariis, & 13. Clericis, eandem quotam æqualiter, ac proportionabiliter singulis Annis immutando in plus vel minus, juxta fructuum seu reddituum excrecentiam, vel decrecentiam, ut infra *disc. 9.*

Adhuc tamen, restitendo etiam ad eandem veritatem, credebam injustam esse Portionariorum præteritionem, ac successive probabiliorem esse primam & ultimam, minus autem probabiles intermediarias super enunciatas resolutiones; Siquidem admittitur etiam dicta reduplicatio personarum, quodque Capitulum censendum esset subrogatum loco antiquorum Portionariorum, adhuc tamen, cum istorum obligatio antiquior, ac præambula hora secularizationis, esset adimplendi solum injunctum onus in singulis respective mensibus dandi dictas distributiones in uniformi quantitate pecuniaria loco specierum subrogata, ita ut neque ad Portionarios, minusque ad ipsos Canonicos inquirere spectaret de fructuum excrecentia, vel decrecentia, ita pariter continuandum erat, ex regula, ut subrogatum regulari debeat eodem jure quo is regulabatur, in cuius locum subrogatio facta est juxta regulam subrogatorum, de qua *Barboz. axiom. 213.* cum aliis in *prima decis. coram Albergato.*

Non obstante titulo administratorio, cujus effectus est, ut Administrator nihil pro se retinere valeat, ut supra, quoniam non implicat, aliquem esse Administratorem in exclusionem domini, & tamen per quandam speciem appaui seu partem eundem in se suscipere aleam futuri commodi resultantis ex incerta ubertate, vel sterilitate bonorum; Et hic erat casus præcisus, quoniam alias praticari non posset actorum præteritio in terminis veræ, ac simplicis administrationis, oporteret singulis quibusque mensibus, imo diebus, cum maxima confusione dictas distributiones variare, dum non semper est idem Canoniorum, ac Portionariorum numerus, tam respectu absentium, quam durante provisione vacantium.

Item quia, quemadmodum simplex Administrator nihil sibi applicare potest, sed de omnibus rationem reddere tenetur, ita pariter e converso, nihil de suo tenetur erogare, sed solum distribuere id quod exigit in illis temporibus in quibus exactio sequitur; Hoc autem pariter magna produceret inconvenientia, cum sæpius contingat ex bonis Præpositurarum suppressarum, ob sterilitatem, seu alia accidentia, non percipi fructus, qui sufficient pro distributionibus; Sive quod à reliquis Præpositis non suppressis, non de facili exigi possunt statim temporibus, ac mensibus scuta mille, sed exactio frequenter in longum protrahi solet, unde propterea Capitulum recte dicere posset, nolle de proprio dictas diuturnas distributiones facere, sed expectare actionem, quod involveret maximam confusionem, atque interverteret antiquissimum Ecclesiæ ordinem; Et sic emolumentum, quandoque resultant ab excrecentia dictorum ducatur, mille vel bonorum assignatorum, compensatum remanet ab incommodo, ac periculo subministrandi singulis diebus, ac etiam de proprio supplendi, quatenus exactio, vel nullatenus sequatur, vel illa diminuat, & distinet Appaltatorum, seu suscipientium partium aliquorum effectum,

cum onere subministrandi exercitui, seu domui Principis victualia, vel stipendia taxata in singula capita pro mercede excrecentiæ, ac juxta eam mercedem, quæ datur depositario Capitulum Basilicatum Urbis, ut infra *disc. 9.* Accedente præteritum longissima observantia interpretare hujus veritatis, quæ ex illa ratione videbatur clara, non indigens interpretatione, ac propterea non videbatur, quod casus exigeret tantam variationem.

† Ad materiam fructuum & distributionum quotidianarum habetur infra *disc. 40. sub tit. de Benef. disc. 44. & 50. sub tit. de Insuperat. disc. 10. de Penf. disc. 61. in Ann. ad S. C. T. disc. 15.*

Et de aliquibus questionibus in proposito participationis Massæ communis habetur *ead. in. in Supplemento disc. 34. & 36.*

Prima ex decisionibus proditis in casu, de quo *loc. disc. 7. est impress. decis. 9. p. 13. rec.*

TROJANA JURIS ACCRESCENDI.

PRO ARCHIPRESBYTERO ET CANONICIS
ANTIQUIORIBUS ECCLESIAE
COLLEGIATÆ FOGGIAE.

Cum CANONICIS JUNIORIBUS.

Causa disputata in Sac. Congregatione Concilii,
& resoluta pro junioribus.

De decreto Concilii Tridentini sess. 24. de reformat. cap. 14. & de Constitutione 104. Pii V. prohibentibus applicationem fructuum Canoniorum, seu aliorum vacantium ad commodum Capituli, & Canoniorum pro admissione noviter provisi, & quomodo procedant; Et an Canonici successores denegari possint illi majores fructus, quos jure optionis, vel juris accrescendi obtinebat ejus prædecessor,

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 Resolutiones Sac. Congregationis.
- 3 Concilium derogat statuti, & conversionibus Capitularibus, non autem concordati.
- 4 De dissentia, an statutum sit antiquum, & in limine erectionis, vel modernum.
- 5 De quo casu proprie loquuntur decretum Conciliare, & Constitutio Pii V.
- 6 Id quod obtrinetur jure optionis ratione antianistatis non est in fructu.
- 7 Dantur exempla.
- 8 Considerantur motiva congruentia hinc inde pro consuetudine solvenda vel infirmenda.
- 9 De doctrina Zaharella circa hujusmodi consuetudines.

DISC. VIII.

Orta controversia inter Episcopum Trojanum, & Archipresbyterum & Canonicos Ecclesiæ Collegiatæ S. Mariæ Foggie, super præterita exemptione ab Ordinarii jurisdictione, post aliquas sententias in causa emanatas ad favorem Episcopi, de Anno 1347. devenit ut ad concordiam à Sede Apostolica sub Clemente VI. in forma specifica inferro toto tenore confirmatam, per quam Episcopus exeret dictam Ecclesiam in Collegiatam, cum principali Dignitate Archipresbyterali, & Cantore, & sexdecim Canonicis, sub ea lege inter alias, ut quodcumque aliquis Canonicatus vacaret, bona quæ pro ejus præbenda, seu portione Canonicus naturaliter, vel civiliter mortuus possidebat, dividi deberent, atque quocumque inter alios superstitibus, & sic successive; per quoddam jus accrescendi, istaque concordia suam habuit inconcusam observantiam, unde propterea refulsabat, quod juniores Canonici noviter provisi satis modicum haberent emolumentum; in dies tamen excrecent, juxta vacatio

vacationum contingentiam, ita ut antiquiores, ac primi Canonici redderentur valde pingues, quod causabat magnam hujus Ecclesie ejusque Canonice-
tuum existimationem.

Cum autem de Anno 1666. ob pestem in eo loco grassatam, vacasset septem Canonici, atque novit, de illis provisi non acquiescentes dictæ inaequalitati, prætererent hujusmodi consuetudinem adversari decreto *Sac. Conc. Trident. sess. 24. de Reformat. cap. 14. & Constitutioni 104. Pii P.* hujusmodi consuetudines annullavit; hinc proinde causam introduxerunt contra Canonicos antiquiores coram Episcopo, quo consulente Sac. Congregationem Concilii, ista de Anno 1660. respondit successoribus in Canonice deberi redditus præbendam ad eorum Canonice spectantes, sed cum hujusmodi otaculum non terminaret controversiam, præteritibus antiquioribus, quod illa emolumenta, quæ sub dicto jure accrescendi ea debant, sapienter potius de distributionibus ratione optionis, quam de fructu præbendæ, ut infra, idcirco denuo adita eadem Congregatione, ista censuit hujusmodi observantiam decreto Conciliaris, & Constitutioni prædictis adversari, proinde quæ omnes Canonici esse debere æquales, quæ immutatio deinde ansam dedit alteri controversiæ super invalida imperatione facta juxta formam antiquam per non excusum 24. ob falsam expressionem, ut in *Tro ana Canonice sub tit. de B. n. p. c. d. c. 72.*

In utraque disputatione prædicta; Quatenus pertinet ad primum punctum, an scilicet dictum jus accrescendi adversari prædictis decreto conciliaris, & Constitutioni Piane & Dicbam scribens pro antiquioribus, quod per ea derogaret Constitutionibus, & consuetudinibus, seu etiam privilegiis, & Statutis, non autem concediis, quibus Concilium derogare nolit, nisi ubi expresse dixit, ut pluries decisum ab eadem Sacra Congregatione testatur, *Letter. lib. 1. quest. 15. numer. 88. & sequen. Barbos. ad Concil. dista sess. 24. de reformat. cap. 20. num. 82. & sequen. & sess. 25. de reformat. cap. 6. numer. 57. Rot. in Barchinens. jurisdictio. 8. Aprilis 1647. Bichio dista 44. numer. fin. par. 10. rec. & in aliis;* Unde propterea cum ista lex edita sit per viam concordie, confirmata etiam in forma specifica per Sedem Apostolicam, potissime vero in ipso limite erectionis Collegii, ita videbatur casus omisus, dum Concilium, & Constitutio abolere voluerunt consuetudines, & statuta introducta ab ipsis Capitulis; jam in esse productis, quæ paulatim per speciem corruptelæ itreperunt, atque ita istud fundamentum non videretur improbabile.

Veram quia eadem Congregatio, Episcopo quoque consulente, de anno præcedenti irritaverat quoddam consimile Statutum Ecclesie Cathedralis Trojanæ, idcirco istud exemplum, atque ut reliquæ Ecclesie Diocesani jure Cathedralis regularunt, fuit causa, ut prodiret contraria resolutio, non obstant, quod diceretur casum esse omnino diversum, cum ibi ageretur de Statuto voluntarie facto per Capitulum jam in esse productum, à moderno tempore, in forma communi tantum cum confirmatione circa ea tempora, in quibus plures itreperant abusus, quibus Concilium providere voluit, utpote per eis tollendis convocatum, quod in prædicti dici non poterat ex dicta diversitate, unde propterea sæpius causarum resolutiones, temporum, vel casuum contingentis, seu opportunitatibus referendæ videntur.

Præterea dicbam, tam in prima, quam in secunda disputatione, etiam cum aliquo sensu veritatis, quod nique versaremur in casu decreti Conciliaris, vel Bullæ Piane præcedentium, ubi militat ratio, vel suspicio simoniacæ, ne scilicet ratione collationis Canonice vacantis, vel receptionis, seu admissionis noviter provisi ad possessionem aliquid recipiatur, ut decisum testatur *Barbos. ad idem Concil. dista cap. 14.*

*numer. 9. de Canonice cap. 15. num. fin. Et sic vere, & proprie procedunt in illis fructibus, qui canonice, vel præbendæ perpetuo annexi sunt, & qui aliquo tempore per alium, quam per provisum percipiuntur, ita tamen, quod supponebatur quæ pertinere ad dictum provisum; Provisiones autem quæ sunt circa fructus Beneficiorum, beneficium, seu præbendam vacante, non dicuntur simoniacæ, neque talem provisionem habent, dum illa fundatur in actu collationis, seu admissionis, vel receptionis noviter provisi, inter quem, & Capitulum pro actu prædicto spirituali, saltem supponitur implicita conventio, quod est essentialie simonice requisitum, ut per *Paris. de confidenc. quest. 18. num. 44.**

Ille siquidem major redditus, quem habebat Canonice prædecessor, per cujus cessum, vel decellum Canonice vacavit, non proveniebat à præbenda, seu fructibus Canonice annexis, sed ratione ejus antiquitatis, quæ ob dictum jus accrescendi paulatim suum Canonice impingaverat, & sic fuit species optionis ratione antiquitatis, quæ importat quid meretemporale, ac separatam ab ipso Canonice, & præbenda, quævis sine earum possessione obtinetur, unde propterea non venit in fructu, ut de demibus canonicalibus, vel aliis bonis, quæ ratione antiquitatis optantur *Cavalier. dist. 116. Adde. ad Gregor. dist. 478. Romana perijoris 19. Januarii 1446. Cero, & habetur actum in Romana piosioni Canonice S. Angeli sub tit. de Personibus dist. 6. & supra sub titulo de Benefic. ad materiam valoris dist. 90.*

Dabam ad id duo exempla; Unum Collegii Cardinalium, quoniam ille, qui denovo ad Caidraliatum promovetur, non obtinet emolumenta Ecclesie *Hofien.* vel, *Portuen.* quæ obtinebat ille, per cujus obitum locus in Collegio vacuit, cum id proveniat ab optione ratione antiquitatis, sed solum obtinet consecuta, & communia emolumenta totius, seu galteri Cardinalium; Et alterum lectorum Sapientie, quibus ratione lectionis assignatum est certum moderatum salarium, quod ex laudabili usu, deficientibus antiquioribus, solet juxta antianitatem, ac ordinem servitii augeri, proindeque moriente antiquo lectione, cujus emolumentum (e.g.) importabat scuta 300. successor in lectione non obtinet dictam summam, sed solum fixam ab initio assignatam, quam prædecessor in ejus ingressu obtinebat.

Idem quoque comprobatur observantem ex observantia Nunciaturæ Apostolicæ colligentes fructus Beneficiorum pro tempore vacationis Beneficii juxta Constitutionem *sub Ill.* & aliorum Pontificum, quoniam nunquam aliquid percipit ex hujusmodi emolumentis, ex ea clara ratione, quod dici non poterat fructus prædictos ad illum Canonice, cujus vacatione sequuta, tanquam per cessationem personæ antiquioris, quæ ratione antiquitatis, ac longævi servitii illa obtinebat, illico illis accrescerent, unde propterea resistendo ad veritatem, resolutio non placuit; potissime quia hæc observantia potius bonos, quam malos effectus producebat; Tum ex eo, quod istam Ecclesiam satis conspicuum, ac celebrem reddebatur; Tum quia ita etiam personæ prædictæ hujusmodi Canonice libenter suscipiebant modico emolumento in primis annis contentæ, ob eam considerationem, quod in senectute, quando magis subsidium est potius necessarium, remaneret bene provisi.

Magnum impulsum dictæ resolutioni dedit casus vacationis tot Canonice, ob eam considerationem, quæ tam per Episcopum, quam per juniores nimium exagebatur, quod juniores nullos fructus ex canonice percipientes, de facili negligerent cultum, unde propterea consuetudo prædicta, utpote concernens Ecclesie præjudicium improba censenda esset; Verum videbatur hinc notivum, quoniam stante fertilitate regionis, etiam illud emolumentum, quod ratione

ratione distributionum quotidianarum, ac massæ communis ab omnibus percipiebatur congruum, ac æquale canonicatibus proutum Ecclesiæ Cathedralium adjacentium: Ac etiam quia ob dictam spem augmenti indies, alloquendi ratione dicti juris accrescendi, quilibet libenter interferebat, ne servitii desertio in dicta distributione sibi præjudicaret: Cumque omnium potissimum dicitur argumentum à posteriori, seu ab effectu, dicebimus illud convincere hanc veritatem, dum retroducta observantia docebat, nunquam istud inconveniens ex dicta ratione contigisse: Et quoad magnam accidentalem vacationem ratione pestis sequutam, dicebam, regulam de raro contingentibus operari quidem, ut lex super eo ferenda non sit, non autem ut cessare faciat legem generalem, seu consuetudinem jam vigentem.

Ad quod probandum in specie adducebam auctoritatem *Zabarii in cap. dilectus num. 15. de consuetud.* ubi loquitur per hæc verba prædicta: *Oppono ad idem de consuetudine, quæ est in Urbe, ubi etiam si portiones sunt non privilegia receptionem percipientes, nisi post certum tem. ut portiones &c. si contingit plures Canonici ex habentibus plures portiones decedere, non tamen noviter recepti recipiunt portiones, nisi sint in tempore, quo debent ex: esse de huiusmodi consuetudinem, & in hoc dicit Innocentius valere talem consuetudinem, etiamsi non sit ibi numerus Canonorum, vel portionum, quod nota &c.*

ROMANA CONTRIBUTIO,

Pro CANONICIS JUNIORIBUS,

Cum CANONICIS ANTIQUIORIBUS,

& cum DEPOSITARIO BASILICÆ VATICANÆ.

Discursus pro veritate.

An pro debitis Capituli contractis de tempore prædecessorum, capi possint fructus, vel distributiones currentes in præjudicium Canoniorum juniorum, non existentium in Capitulo de tempore contracti debiti: Et de concursu inter ipsos Canonicos juniores: & creditores.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Quod male faciant Canonici, exigentes maiora emolumenta, vel majores distributiones quam sint fructus Ecclesiæ.*
- 3 *Improbatur consuetudo contraria.*
- 4 *Fortius stante dispositione Concilii Tridentini.*
- 5 *Etiam si excessiva exactio dici non posset culpa, adhuc id non debet tendere in aliorum præjudicium.*
- 6 *Portio congrua destinata pro alimonia Canonorum aliisque expensis pro cultu Ecclesiæ est privilegiata adversus creditores Capituli.*
- 7 *Neque ista congrua exequi potest per creditores ejusdem Canonici, vel beneficiati.*
- 8 *Capitulum semper est unum, & idem quamvis mutetur Canonici.*
- 9 *Quales dicantur distributiones quodammodo habentes naturam fructuum certorum remissivè.*

DISC. IX.

VATICANÆ Basilicæ consuetudo est, aliis Urbis Basilicis, & Ecclesiis forte communis, quod omnes bonorum Capituli fructus, ac redditus, quamvis provenientes ex casualibus, aliisque bonis stabilibus, sublati præbendarum usu, pro meliori Ecclesiæ cultu, & servitio, redacti sunt ad distributiones quotidianas, de quibus non nisi interessent ratione servitii, & per puncturatos participant: Ut autem singulis mensibus, tam Canonicis, quam Beneficiatis, & Clericis, subsidium pro congrua sustentatione præstetur, hinc

Curd. de Luca Thesaur. Tom. X II.

inolevit etiam usus deputandi sub certa mercede idoneum camporem, qui sive redditus Capituli exacti fuerint, sive non, singulis quibusque mensibus solveret Canonicis, ac Beneficiatis, & Clericis quandam uniformem summam, verisimiliter redditibus Ecclesiæ respondentem: Verum quia propter lites habitas cum conductoribus casualium, aliorumque bonorum Capituli, seu ob debitorum deficientiam, depositarius non potuit se reintegrare de mensuris solutionibus, ut supra factis, unde remanebat creditor in notabili summa: Atque Sacra Congregatio Visitationis Apostolicæ decrevit, quod dictam debitum extingui deberet ex redditibus, & fructibus currentibus; Hinc proinde se opposuerunt Canonici juniores prætendentes, quod cum istud debitum proveniret ab excessibus in debitis distributionibus exactis per Canonicos antiquiores, scilicet ex eorum portionibus, ac etiam à Canonico-rum dysfunctionibus redditus, dictum debitum solvi deberet, ira ut ex fructibus currentibus, integre remaneret distributionibus, vel portiones ipsorum juniorum de hoc debito non participantium, atque desuper ex parte eorundem juniorum pro veritate consultus.

Respondi, duplicem desuper cadere inspectionem, Unam inter ipsos Canonicos antiquiores, ac juniores respectivè, super contributione ad istum debiti solutionem: Alteram vero inter ipsos Canonicos juniores, ac depositarium, an scilicet iste æstionem habeat ad fructus, ac redditus currentes in præjudicium dictorum Canoniorum juniorum, quorum portiones, seu distributiones ita diminutionem pati valeant.

Primo casu, pro junioribus probabiliter dixi respondendum videri, quoniam non agatur de debito contracto ex causa publica Capituli in universum, ut frequenter contingere solet pro litibus ad substantiam jurisdictionem, aliaque jura ipsius Capituli, vel pro aliis extraordinariis occurrentibus, quo casu litare posset questio, quæ habetur in materia collationum, an scilicet civis noviter electi collationi possint pro debitis jam contractis per Communitatem ante allocationem, & super quo, itante præsertim communi usui, probabiliter contra juniores respondendi debere videbatur, (quod tamen usque non necessarium examinatum non fuit;) Sed agatur de debito proveniente ex causa particulari, atque male contracto pro excessivis distributionibus, quod fieri non poterat, cum ira intraret terminus ultionis, vel hæc commissarii, ac mariti, seu conductoris, & similium, ac etiam beneficiati præmature percipientis fructus anni sequentis, seu temporis, in quo ad ipsum amplius non pertineant, in supplantationem successoris.

Non negabantur hæc per Canonicos antiquiores in puncto juris: Dicebant autem debere excusari ex consuetudine, ob quam ipsi quoque, vel eorum aliqui idem damnum cum eorum prædecessoribus possint fuorunt: Verum ista responsio non videbatur subsistens, cum hæc dicenda veniret potius corruptela, & consuetudo prava, per quam resularet locupletatio de alieno, ac etiam resularet desertio cultus divini, ac servitii Ecclesiæ, per juniores ita negligendi, ut in specie huiusmodi consuetudinis super distributionibus destinatis pro Ecclesiæ servitio *Dic. conf. 179. num. 4. & mem. 5. in fine vers. ultimo, non obstat consuetudo: & conferunt deducta apud Paris. conf. 11. n. 24. lib. 4.*

Clarius veto ac extra omnem difficultatem ob superentiam dispositionem S. C. T. *sess. 24. de R. form. cap. 2. vers. distributiones vero*, ubi revocantur quæcumque Statuta, & consuetudines, adeo ut neque volentes alii Canonici, vel Beneficiati eas absentibus, vel non intervenientibus remittere valeant, ut advertitur infra in *Novarien. disc. seq.* & alibi, culpa enim positiva fuit exigere in summa excessiva.

Et quamvis ad exconsilium culpam diceretur id provenisse ab accidentali inopinata deficientia conductorum, aliorumque debitorum; Atamen non videbatur

bona responsio, quoniam ubi etiam ille dicendus esset callos forisatus, ille referendus erat ad fructus illorum annorum, ex quibus debita hæc proveniebant, & consequenter non debebat refici huiusmodi damnum cum fructibus futuris; Cadenibus in idem iis, quæ notantur ad materiam *tex. in cap. propter sterilitatem extra locati*, & *l. licet, Cod. eodem*, ut scilicet subsequuta sterilitas, ita refutans à necessitate extinguendi istud debitum, compenferur cum ubertate annorum præcedentium, in quibus excessiva emolumenta obtinebantur.

Quo vero ad alteram inspectionem super concursu cum dicto depositario creditore Capituli, dicebant Canonici juniores, quod cum non ageretur de fructibus, seu de distributionibus ratione servitii per punctos, ita esse deberent potiusque cuicumque creditoti, utpote pro eorum alimoniis, dum fructus Ecclesiæ dicuntur principaliter destinati pro alimoniis ministrorum, alique expensis currentibus illius anni pro cultu Ecclesiæ, ne alias illa, cultu, ac servitio destituta remaneat ad *tex. in cap. fin. §. porro, de Off. Ordin. in sexto*, ex cuius dispositione deducitur conclusio, quod licet pro decursis annualitatibus pensionis citra culpam pensionarii qui debitis adhibuerit diligentias, ass. & sunt fructus etiam annorum sequentium, attamen id intelligitur sine præjudicio congruæ, quæ prius detrahi debet, ut *decis. 352. num. 4. par. 1. rec. Gregor. decis. 507. num. 5. cum aliis per Add. ad Ricatt. dec. 448. num. 11. & in sua materia sub tit. de pension.*

Quinimo neque ad instaurantium creditorum ipsiusmet 7 Canonici, vel Beneficiarii exequi, vel imprudenter potest congrua necessaria tam pro alimonia possessoris, quam pro aliis expensis necessariis ad cultum, idque ex dicta ratione præjudicii Ecclesiæ, ne alias cultu destituta remaneat ex deduct. per *Salgad. in labyr. par. 1. cap. 41. num. 10.*

In hoc autem dicebam præmissa recte procedere pro ca. rata, quæ congruè sustentationi Canonici necessaria est, secus autem in exuberanti, quoniam creditor obligatum habeat Capitulum, quod tanquam universitas, seu corpus politicum semper dicitur unum, & idem, neque mutatur ex mutatione Canonicorum, juxta celebre *conf. 21. Calder. de Præben. cum concord. per Rot. dec. 3. num. 64. cum seq. p. 7. rec.* quæ est eadem apud *Martin. decis. 663.* Id etiam comprobante convincenti ratione, cum aliis d. depositariis, qui Capituli fidem requirit, ita elusus remaneret, dum pro huiusmodi debitis non permittitur distractio bonorum Capituli in sorte principali, ideoque in hoc sentiebam difficultatem contra dictos Canonicos juniores, quibus dicebam remanere actionem contra antiquiores ad restituendum indebitè perceptum pro eorum reintegratione, non autem quod se opponere possint creditoti habenti obligatum ipsum corpus Capituli, ejusque effectus, quæ obligatio non erat in alio verificabilis.

Nihil obstant quod ageretur de distributionibus quotidianis, quorum cum istæ pendente à fructibus certis Capituli, dicuntur tales in solatatione modi percipiendi, sed in effectu sunt fructus, ut distinguendo habetur in *Lucana Prioratu sub tit. de quæ patronat. disc. 10.* ubi distinguitur hæc materia fructuum certo, ac incerto, & quando etiam distributiones quotidianæ jure fructuum certorum haberi debeant; De alio autem puncto cum pensionariis *sub tit. de pension. disc. 23.*

NOVARIEN. DISTRIBUTIONUM,

PRO CAPITULO CATHEDRALIS.

Casus decisus per Sac. Congregationem Concilii, ut infra.

An & quando sublineatur consuetudo, ut Canonici intervenire debeant pro lucro distributionum, qui

bisdum horis Canonicis tantum, non autem in aliis, ad interpretationem S. Concilii Tridentini *sess. 24. de reformat. cap. 12.* in illis verbis (*statu loco.*)

SUMMARIUM.

- 1 *Falli series.*
- 2 *Resolvisio causa in illa verba (statuti horis) intelligantur de omnibus.*
- 3 *Quando decretum irritum contentum in Constitutione confirmatoria Concilii intret, ac obstat.*
- 4 *Quod valeat consuetudo, ut pro distributionibus sufficiat servitium in aliquibus horis.*
- 5 *An, & quando consuetudo probeur per scripturam.*
- 6 *De ratione, ob quam consuetudo, de qua num. 4. debeatur sublineri.*
- 7 *In quo casu dicta consuetudo sit tolerabilis, & quando non.*
- 8 *Tempore quadragesime completorium est functio principalis.*
- 9 *In quibus horis desideranda magis veniat interessentia.*
- 10 *De Constitutione 104. Pii V. quæ casum percutiat, illius scilicet applicandi Capituli fructus, vel distributiones pro admisione noviter promissi.*

D I S C. X.

Vigente antiqua consuetudine in Cathedrali Novariensi canonizata etiam per Cardinalem Papiensem Legatum de latere de Anno 1518. ut pro integra allocatione distributionum sufficeret Canonici eorum intervenire in matutino, laudibus, nulla conventuali, ac vespersis; Ortaque difficultate in visitatione facta per Episcopum, an dicta consuetudo avertensæ dispositioni *Sac. Concilii Tridentini sess. 24. de reformat. cap. 12. v. Distributiones vero, ubi disponitur, distributiones percipi solum debere per eos qui statis horis interfuerint*, absque eo, quod neque à volentibus condonari, vel remitti possint non intervenire; Hinc idem Episcopus consulit desuper Sacram Congregationem Concilii, quæ de anno 1660. censuit hujusmodi consuetudinem improbam, dictoque decreto adversantem, proindeque distributiones, ac respective per Austras prius horis assignandas esse, dictaque resolutio inmixta fuit declarationibus ejusdem Sacre Congregationis relatis per *Garz. de Benefic. par. 1. cap. 2. num. 488.* ut illud verbum *statu horis* intelligi debeat de omnibus, in quibus divina celebrantur, atque cum eo pertransit *Barbof. ad Concil. ibid. num. 47.* Illam præsertim circumstantiam considerando, quod pro hora Completorii ass. quæ essent distributiones cum per Austras, unde propterea magis convici videretur dictæ consuetudini rationabilitas, dum negliguntur Terræ, Sexta, & Nona, quæ sunt horæ diurnæ celebrari solite de tempore, quo major adest populi frequentia.

Ponderando etiam, quod videretur quoque obstat Constitutionem 104. Pii V. per quam fortius, ac per verba magis ampla improbanur consuetudines circa fructus, vel distributiones.

Scribens pro Capitulo, quoad primum fundamentum dicebam, quod cum per dictum decretum expresse non declaratur, an sufficiat necne pro integra allocatione distributionum intervenire in aliquibus horis, ac functionibus majoribus, ita ut tanquam in casu claro intraret decretum ipsius contentum in Constitutione Pii V. edi a super confirmatione Concilii, quod utpote inficiens quancunque contrariam possessionem, tollit consuetudinem, quinimo ejus principio se opponit, ac impedit ne nascatur, ut pluries alibi advenitur; Sed solum id proveniat ab interpretatione, vel Sacre Congreg. vel DD. exinde resultat, ut contraria possessio, seu consuetudo non benefici possit ita infecta, ut ultra generalia, in his spec. libus ten. in consuetudine, ut distributiones dentur iis, qui aliquibus Horis duntaxat interveniunt, non in omnibus, p. st

4 post *Recob. de Curte Oiedam, Grassum*, & alios allegatos firmat *Mons. de distribut. par. 2. quest. 3. numero 43. cum sequen. ubi numer. 47.* certum dicit, quoties consuetudo habet spatium quadraginta annorum, quod etiam affirmat eadem *par. 2. qm. 12. num. 42.* atque cum eo pertransit *Barb. de Canonis. cap. 2. 1. num. 2. 2. & cap. 23. numer. 19.* Unde cum ista consuetudo esset antiquissima, nedum 40. annorum, sed etiam plurium seculorum, utpote attestata, & approbata tanquam antiqua per Cardinalem Legatum usque ab anno 1518. hinc proinde subsistenda videbatur.

Licet enim consuetudines non probentur per scripturas quoad introductionem seu principium, bene tamen probantur per eandem scripturas enunciantes, seu supponentes, aut canonizantes eas jam introductas, ex vigentes, ex iis, quæ in fortioribus terminis consuetudinibus, seu præscriptionibus immemorabilibus habentur collecta in *Boyn. Archiepiscopi hyeracensis 23. Martii 1648. Corrado decisi. 68. par. 10. rec. & pluries sub tit. de iurapersonat.*

Potissime vero quia eadem consuetudo aliquam rationalitatem continere videbatur; Cum enim nimis grave esset istius Ecclesiæ servitium ob necessarium interventum omnium Canonico-rum quotidie in matutino, ac laudibus, & prima, & in missa solemnibus, seu conventualibus, hinc proinde permittenda est absentia in illo intermedio spatio, in quo celebrari possint missæ extra Ecclesiam ad satisfaciendum oneribus forte incumbentibus, sive ut alia negotia explicari valeant.

Ista vero non valuerunt, quoniam dicebant PP. Congregationis, & bene, quod huiusmodi consuetudo reputari potuisset subtenibilis, quando respectu istarum Horarum contineret aliquam moderationem illius maioris queris, quod habetur quoad alias functiones majores, ut scilicet in istis necessariis non esset interventus omnium, ut in aliis, sed sufficeret ille aliquorum tantum per turnum, seu hebdomadam divisorum, qui punctatibus subiacerent, ut in aliquibus Ecclesiis praticatur, cum ita consuetus dicitur necessitati, atque cultus non remaneat omnino destitutus; Secus autem ubi ita desinit huiusmodi horæ non subjacent punctaturis, cum ita casus dari possent, ut omnes abessent, sive illæ per unam, vel duos recitarentur, atque hoc fuit principale, & non improbabile motivum resolutionis.

Aliud vero motivum deducit ad punctaturam adjuncta completorium, ut supra, videbatur leve, utpote fundatum in æquivoco facti, quoniam huic Horæ punctatura adjuncta erat in toto tempore quadragesimali, quando recitatis vespers una cum missa conventuali ante prandium, completorium dicitur functio principalis itans de per se, atque faciens figuram vesperturum in reliquis anni temporibus, in quibus completorium dicitur functio accessoria vespers, cum quibus continue recitatur in Ecclesiis secularibus.

Ideoque dicebam, principaliter per huius Ecclesiæ majores invigilatum fuisse super illis functionibus, seu Horis, pro quibus Canonici, vel alii intervenientes, spreto negotiis, vel commoditatibus, cogantur ad Ecclesiam accedere, non autem pro aliis intermediis inter functiones principales, ut sunt dictæ Horæ diurnæ, vel pro accessoriis, & consecutivis, ut est completorium, quoniam cum Canonici, & alii occasione dictarum functionum principalium jam repellantur in choro, & Ecclesiæ, hinc sequitur, quod istas alias Horas frequentius negligere non foleant, & sic longe diversa ratio est inter unam functionum speciem, & alteram.

10 Aliud demum motivum deductum ex Constitutione 104. *Pii V* nullius constitutionis videbatur, quoniam illa prodest, non ad observantiam, & maiorem declarationem istius decreti Conciliaris contenti in *sess. 24. cap. 12.* sed alterius contenti in eadem *sess. 24. cap. 14.* ne scilicet propter electionem, aut presentiam, vel nominationem, seu propter admissionem vel

Card. de Luca Testat. Tom. XI.

possessionem possint Prælati vel Capitulum etiam sub nomine dulciariorum, sibi applicare fructus, vel distributiones Beneficiorum vacantis, atque prohibito percutit solum commodum privatum ipsorum Prælati, & Canonicorum, eorumque mentis, secus si dicta applicatio fieret in fabricam Ecclesiæ, vel in subsidium hæredum Beneficiorum defuncti, seu alios pios usus, ut advertitur per *Rotam decisi. 660. par. 4. divers. ac firmat Garz. Ricc. Campam. & alii collecti per Barb. ad idem Ricc. Concil. dicto cap. 14.* sed hæc extranea erant à casu controversiæ.

HYERACEN. DISTRIBUTIONUM.

Pro CAPITULO CATHEDRALIS.

Casus etiam disputatur in Sacra Congregatione Concilii, credo resolutus pro Capitulo.

De eadem materia servitii necessarij pro consequendis distributionibus; Et an sit tolerabilis consuetudo super modico servitio turnario, ob distributionum tenuitatem.

SUMMARIUM.

- 1 *Falsi series.*
- 2 *Quod turnaria divisio servitii per dies, vel hebdomadas, non adversetur Concilio Tridentino.*
- 3 *Expenditur decisio in Novatien. super illis verbis, statis horis.*
- 4 *De alio casu consimilis consuetudinis toleranda, & de ejus rationabilitate.*
- 5 *Qualis videatur proprius casus, de quo agit Concilium.*
- 6 *Habens immemorabilem, vel centenariam potest allegare titulum meliorem.*
- 7 *Quadragesimaria cum titulo bonæ fidei putativa sufficit.*
- 8 *In hac materia sola scientia, & tolerantia Papa sufficit.*
- 9 *An obstat decretum irritans, vel improbatio contraria consuetudinis.*

DISC. XI.

CUM Ecclesiæ Cathedrali Hyeracen. esset etiam, juxta frequentem consuetudinem Cathedralium, & Collegiarum, ac etiam parochialium matricum Regis Neapolitanæ, receptiva omnium civium certas qualitates habentium, qui ad illius servitium adscribi velint, hinc proinde, forsitan potius ad evitandum forum, ac publica onera laicalia, quam ex devotione, usque ad satis damrabilis abusu, excreverit numero clericorum, ac presbyterorum, adeo ut per ures Sac. Congregationis Episcoporum, & Regularium coacta fuerit inhibere Episcopis nimium abutentibus potestate appositionis manuum, ne insonant vel ordines ipsa inconspicua confrant, in ista Ecclesiæ ultra præfixum numerum octo Dignitatum, & sexdecim Canonicorum, magnus excrevit numerus presbyterorum, qui Cappellani valgo dicuntur, ultra Diaconos, Subdiaconos, & Clericos, quod stante reddituum exiguitate causavit, ut computatis fructibus certis, seu distributionibus massæ, imo etiam elemosynis pro oneribus celebrationis missarum, quilibet Canonicus, vel Dignitas vix obtineat annuos ducatos viginti illius monete; quasi adqueantes decem ducatos anni de Camera; Ex hac igitur de causa, ac etiam ob Ecclesiæ humiditatem, & intemperiem, inolevit antiqua consuetudo, quod Dignitates, & Canonici haberent solum onus interessendi horis Canonicis, aliisque divinis in omnibus Dominicis, aliisque festivis diebus, in feriatis autem per turnum cum certis distributione temporum interveniret solum quidam numerus.

Credens autem Episcopus id advesari *Sac. Cons. Trid. sess. 24. de reform. cap. 12.* de superconsultis Sac. Congre-

gationem Concilii, in qua scribens Ego pro Capitulo, iam consensus fuit de Concgregationis super interpretatione illorum verborum *in illis horis*, ut de omnibus horis intelligi debeant occasione distributionis habitæ in *Novariensis*, de qua *disc. præc.* Dicebam non præterea assequutionem distributionum pro servitio, ac interestentia in aliquibus horis; & in aliis non, sed ratione servitii in omnibus horis, ac functionibus illorum dierum, scilicet, in quibus, juxta turnum, distribuitur est servitium; Consuetudinem vero consistere in dicta turnaria divisione existente necessarium interventum omnium singulis diebus, etiam simplicibus, ac feriatis abque aliqua requie, quod per Concilium non est prohibitum; Ita docente omnium fere Ecclesiarum Cathedralium Urbis usque, etiam Patriarchali Basilicorum Urbis, quod servitium, vel per dies, vel per hebdomadas, vel per menses ita alternatur, ac turnarie divinum est, quio casu non dicitur Canonici vel alios percipere distributiones pro tempore, quo non inserviant, sed pro eo servitio, quod ita in suis respective temporibus integre præstatur, cujus etiam est modica merx, idcirco creio, quod ita certe respectum fuerit, dum postulare, ultra emolumentorum remittatur, accedebat etiam altera iusta causa parum salubris qualitatibus Ecclesiæ.

Neque ad rem tacite videtur considerationes habitæ in *ita Novariensis disc. præc.*, quoniam ibi dare poterat casus, quod nullus Canonici, vel Beneficiatus interveniret in illis horis, quæ à punctu erant exemptæ, quod inconveniens in presenti non dabitur, dum illi qui alternatur, ac per turnum suis diebus assignati sunt, subiacent punctuaturis, atque omnibus horis, ac functionibus interesse debent.

Et in quodam alio casu alterius Cathedralis, in qua modicus est numerus Canoniconum in magna estimatione ibi existentium, & qui, utpote frequentius personæ satis qualificatæ, in quampluribus pietatis officiis occupati esse solent, adeo ut etiam Divinum servitium, ac animarum beneficium talis occupatio concernere videatur, magnus vero adsit numerus Beneficiorum, seu portionariorum qui forte majorem figuram faciunt, quam faciant Canonici plurium Cathedralium Italicæ, mediæ, vel infirmæ ordinis; Dicebam, stante præsertim centenaria jam completa post publicationem Concilii, substantabilem videri consuetudinem, ut Canonici in diebus feriatis non nisi missæ convenirent, ac vespere, & quandoque etiam matutino, a'ique horis pro majoris vel minoris solemnitatis qualitate interesse teneantur.

Idque ex urbis rationibus; Primo ob quamdam maiestatem, majoremque decorem canonici dignitatis, quod redunlar etiam in honorificentiam, ac maiestatem ipsius Ecclesiæ, quæ in illis horis, ac functionibus, cultu, ac servitio destituta non remanet, sed potius bene provisa cum interestentia Beneficiorum, seu Portionariorum, aut alio vocabulo nuncupatorum, qui honorificam, ac decentem figuram faciunt ut supra; Et sic cessat præcipua ratio considerata in *dicta Novariensis disc. præc.* quod Ecclesiæ remanere possit in illis horis cultu destituta.

Secundo quia verè, ac propriè decretum conciliatè percipere videntur exemptiones particularis aliquorum ab eo onere, quod alias supponitur incumbere Canonici, ita ut Canonici ruinis potentes magisque devoti, ac resistentes, & obsequentes cogantur porrare totum pondus servitii, alii vero licentiam sibi assumant non resistendi, seu Ecclesiæ non inserviendi, atque hoc non obstante integra emolumenta percipere, & hic videtur proprius casus, de quo Concilium loquitur, non autem ubi agitur de consuetudine generali ex aliquo iusto motivo, dum etiam in Urbe cernimus aliquas Ecclesias Collegiatas, quibus per Canonicos non præstatur servitium, nisi diebus festis, vis saltem aliqua parte Anni.

Tercio quia consuetudo non solum habet dictum probabile motivum majoris decoris, ac maiestatis canonici dignitatis, & consequenter ipsius Ecclesiæ, sed etiam alterum publicè utilitatis, etiam in spiritualibus resultantis ad occupationibus Canoniconum in aliis pietatis operibus in illis horis non adeo solemnibus.

Quarto, quoniam centenaria, fortius autem immemorabilis præscriptionis, vel consuetudinis virtus, ac operatio est, ut ejus vigore allegari valeat quicumque titulus de mundo melior absque necessitate illum iustificandi, quoniam ipsa immemoralis, vel centenaria observantia stat loco probationis, ejusque præsumptionem inducit, ut de immemorabili, ceteris relatis late *Sprell. dec. 37. Buratt. & Add. de i. 455. & 673. Cels. decis. 110. Apont. decis. 1. de i. 10 cap. 10. rec. & passim.* Et de centenaria *Mench. conf. 1023. numer. 3. & 4. Capobianc. 1010. et in tra. de Baron. &c.* committere, unde allegari potest speciali indulgentia Apostolica.

Et quinto, quia concurrent etiam quidam bonæ fidei putativus titulus super dicta speciali indulgentia, qui ubi solus, ac de per se consideratus aliquas paucitas difficultates, an sufficeret mœne, attamen junctus cum subsequente adeo longævæ observantia videtur, cum etiam tamen illis, quibus juxta expressè resistit, & in quibus alias necessaria est centenaria, vel immemorabilis, sola quadragenaria cum titulo bonæ fidei putativo sufficit, ad nos in cap. de præscriptio sexio, & Capuana. decis. 361. par. 2. dec. 1. num. 4. rec. som 2. & sapius.

Potissime vero ubi sumus in materia, in qua non urgeat vehemens, vel omnimoda juris resistentia, quoniam ad id solum scieniam, ac toleranciam Papæ sufficere firmant *Horrida, Menetia*, & alii collecti per *Barbof. ad idem Concil. sess. 12. de refor. cap. 12. n. 62.*

Ideoque dicebam idem, quo supra in alio casu, quod scilicet Canonici non dicuntur percipere distributiones pro horis, quibus non inserviunt, sed quod illæ distributiones quas percipiunt, sunt condigna merx illius tantum servitii, quod præstant, plus aliquantuli, si omnibus aliis horis, ac functionibus interesse deberent, quoniam alias tantus numerus Beneficiorum, seu Portionariorum introduci non esset, & per quorum distributiones, ac emolumenta minuitur illa Canoniconum.

Et quamvis in Constitutione *Pi IV.* confirmatoria Concilii Tridentini continetur decretum irritans, cujus natura est inficere possessionem, & consequenter impedire consuetudinem ne nascatur, ut alibi sæpe advertitur, fortius verò ubi ipsum Concilium expresse damnat consuetudines, cum tunc illæ non possint induci; Attamen id rectè procederet, quando aliquarum sola consuetudo tanquam purum beneficium temporis, seu tanquam præscriptio, secus autem ubi allegatur specialis concessio Apostolica, ad cujus probationem adducitur observantia, tanquam probatio præsumptiva, cum tunc non sit de directo ferite decretum irritans, sed agere de ejus non comprehensione.

SULMONEN. DISTRIBUTIONUM,

Pro IULIO MEZARA ARCHIDIAcono,
Cum CAPITULO CATHEDRALIS.

Causa dictæ per Rotam pro Capitulo.

An Canonici, qui de tempore valetudinis non est solitus residere, ac servitio Ecclesiæ interesse, gaudeat privilegio de jure competentis infirmis, ut habeatur pro præsentibus, & lucratur distributiones missæ grossæ vel minutas? Et quid ubi absentia fuit ex iusta causa.

SUMMARIUM.

- 1 *Falsi Series.*
- 2 *Resolutiones causa.*
- 3 *Insuper hactenus pro interesse, & lucratur distributionibus.*
- 4 *Limitatur, si in statu valido non esset solitus residere, seu non in servitio.*
- 5 *An absentes pro servitio Camera Apostolica lucratur distributionibus.*
- 6 *Quod non credatur Doctori attestanti de aliqua Constitutione Apostolica.*
- 7 *Quando procedat limitatio, de quamvis.*
- 8 *Absens pro servitio Papae, vel Episcopi non lucratur distributionibus.*
- 9 *Quod aliud sit absentiā non sufficere pro lucro distributionum, aliud vero quod sit iusta vel injusta.*

DISC. CXII.

Cum Julius Mezara provisorius de Anno 1634. de Archidiaconatu prima Dignitate Ecclesiae Cathedralis Civitatis Salomonae ejus patris, plurimum Annorum spatio residentia abfuisse, utpote occupatus in munere Auditoris, ac etiam Advocati Fiscalis Nunciaturae Apostolicae Neapolis, deinde ad patriam de Anno 1648. regrediens, atque morbo podagrae affectus impeditus esset interesse divinis, ac propterea praeterdeter non subiacere punctaturis, ac distributionibus quotidianas obtinere, Capitulum vero id deneget; Hinc proinde orta lite coram Ordinario, prodit sententia ad favorem Capituli, in gradu appellationis confirmata per A. C. commissaque causa in *Rota coram Bichio*, in praedictam sententiarum confirmationem pro Capitulo duae prodierunt resolutiones sub diebus 20. Junii 1653. & 11. Decembris 1654. neque causa ulteriorem progressum habuit ob subsequitam dicti Julii mortem.

Non negatur in decisionibus desuper editis, minorque negabatur per scribentes pro Capitulo, regula ad favorem infirmi deducta ex *rex. in cap. unico de Cler. non resident. in sexto*, ut haberi debeat pro praesente, ac etiam interistente pro lucro, nedum fructuum, sed etiam distributionum malitiae, ut post *Reptemes in eodem cap. unico*, quaranta in *summa Bullar. verbo Absentia, seu Residentia*, latè *Barbof. de Canonici cap. 24. numer. 27. summa seg. de Martin seg. 40. lib. 11. Penia dec. 1129. & communiter.*

Verum dictum fuit dictae regulae locum esse quatenus infirmus, seu alias iuste impeditus, de tempore valetudinis, aut cessante impedimento esset solitus residere atque Ecclesiae inservire, secus autem in casu converso; quod non esset solitus, ob praesumptionem, quod si non haberet impedimentum neque interesset, ideoque non potest nec debet fictio operari ultra veritatem *Felin. in cap. Apostolica numer. 12. de except. Covar. lib. 3. var. cap. 1. numer. 8. & ceteri collecti per Barbof. de Canonici dicto c. 24. numer. 35. & seg. Adden. ad decis. 108. numer. 8. cum aliis in utraque decisione.*

Cumque Ego scribens pro Archidiacono, allegarem Constitutionem Sixti V. disponentem, ut absentes pro servitio Camerae Apostolicae haberi debeant pro praesentibus, etiam ad effectum lucrandi distributiones, quam Constitutionem referunt *Moneta de distribut. par. 1. quae 11. numer. 111. & Barbof. de jur. Eccles. lib. 3. cap. 18. numer. 39.* Respondetur in decisionibus cum conclusione, quam in materia consuetudinis receptam, ac frequentem habemus, quod in iis, quae facti sunt, credendum non est Doctorum assertionibus, & propterea in Bullario, neque exhibetur in forma authentica, nullatenus dictae assertioni de ferendum erat.

6 Scribens ergo pro Archidiacono, ad mittebam omnia praemissa generaliter, ac in abstracto, dicebam tamen, etiam in sensu veritatis, fallaciam consistere in applicatione ad factum, ac in istius male conceptis praesuppositis; Allegati enim auctores, ac alii dictam

limitationem praebentes, duos praesupponunt casus, Unum scilicet quando Canonici absque iusta causa, & sic indebite non esset solitus residere, atque infirmatus extra locum residentem ad illam esset eate regrediat, ad effectum gaudendi hoc privilegio; Et alterum quando, licet praesens, ac solus, non erat solitus inservire neque in choro, aliique functionibus interesse, atque in his casibus, vel in alio simili ad mittebam limitationem esse veram.

Neutrum tamen subsistit in facto, unde propterea in decisionibus potius factum legi, quam lex facto adaptari videtur, quoniam concludenter iustificabatur, quod tam in primis annis ante discessum, quam etiam ab Anno 1648. in quo dictis muneribus expletis ad residentiam rediit, usque ad Annum 1652. in quo morbo nimium aggravante, otra fuit contravertia, semper quod omnino impeditus non erat, fuisset in servitio assiduus; Imo etiam podagra, quandoque adeo graviter non detentus, interisse cum incommodo curabat, expleto etiam hoc medio tempore per annum satis laudabiliter manente Vicarii Capitularis sede vacante, & sic vete secundus casus supra exemplificatus non verificabatur; Et quamvis in dictis decisionibus praeteritum secunda nimium subtilizandum consideraretur ea circumstantia, quod in Civitate Neapolis adhuc retineretur conductam quandam domunculem, ubi vicebat famula solita illi inservire, unde arguitur animus redeundi, non videbatur tamen circumstantia considerabilis, stante continuata residentia per tempus adeo notabile cum ror adhibus positivis absque dubio suffocantibus hanc satis levem, ac vagam praesumptionem refectibilem ad accidentalem ac modicam moram.

Tota ergo difficultas residere videbatur in eo, an verificaretur dictus alter casus supra exemplificatus, quod scilicet in statu valetudinis non esset solitus residere stante diuturna absentia Annorum duodecimo circiter; Verū, & in hoc mihi videbatur dictam limitationem male applicari, cum ea procedat retento praesupposito, ut culpose, ac sine iusta causa non resederit, quodque infinitas fuerit causa regressus, alias verisimiliter non sequentur, quorum neutrum non subsistebat, dum ut supra, regressus fuit ob cessatas occasiones munerum, atque in statu potius valido, in quo, nedum per. notabile tempus inservierat, sed etiam dictum aliud munus Vicarii exercuerat.

Quo vero ad non residentiam pro tempore notabilis, dicebam neque verificari casum limitationis, pro qua supponitur absentia illicita, & sine iusta causa, quod in praesenti dici non poterat dum absentia fuerit pro servitio Sedis Apostolicae; Nil obstantibus motivatis in decisionibus, quod tale servitium non sufficiat, nisi etiam accedat speciale indultum Apostolicum, sine quo etiam servitium Romani Pontificis non sufficiat ex deductis per *Barbof. de Ca. on. diste cap. 24. numer. 1. & 3. Monet. de distribut. par. 2. cap. 9. numer. 8. & 23. Tondus. quae Beneficial. q. 101. numer. 18. ubi numer. 16. & 27. agit de existentibus in servitio Legati seu Episcopi.*

In hoc enim mihi videbatur versari aequivocum clarum, quoniam Aliud est, an dicta absentia sufficiat ad effectum lucrandi distributiones quotidianas; Aliud vero ad effectum iudicandi an absentia sit iusta, vel iniusta; Seu verius, quod aliud est quod querere, an aliqua causa faciat Canonicum praesentem ad effectum fructuum; Aliud vero an eum faciat interistentem ad effectum lucrandi distributiones; Stant enim simul, absentiam esse iustam, ut ille reputetur praesens pro lucro fructuum, quodque non residents tunc non valeat culposus, & tamen quod dici non possit interesse ad effectum distributionum, ut habemus in dictis supra exemplificatis casibus absentis pro servitio Papae, seu Legati, vel Episcopi, sive in absentibus ex causa studiorum, cum similibus; Et sic non ex eo quod absentia non est apta ad lucrum distributionum, & ad faciendum aliquem

interfessentem, resultat, quod ille dicatur culpofus non fidens, qui redeundo ad residentiam, debeat in casu interimitatis dicto beneficio privari, ac propterea intelligitur non acquirere resolutionibus.

† Decisions coram Bichio hic enunciatz sunt inter ejus impress. decis. 567. & 626.

FLORENTINA INDULTI,

Pro ABB. NERLIO,

Cum CAPITULO ECCLESIAE METROPOLITANÆ.

Responsum pro veritate.

In Indulto Apostolico eximente Canonicum ex causa studiorum à residentia cum iure percipiendi etiam distributiones in absentia, an suffragetur post susceptum Doctoratum; Et de aliis ad hujusmodi Indultorum materiam pertinentibus.

SUMMARIUM.

- 1 Falsifies.
- 2 De doctrina Geminiani, ut indultum ex causa studiorum procedat etiam post Doctoratum.
- 3 Dicitur fieri potest doctor studendo.
- 4 Post Doctoratum est magis studendum.
- 5 An Doctoratus possit conferri non continuo presens.
- 6 De gradibus Regularium in hac materia.
- 7 De locis Hispaniarum, ac etiam Doctoribus illius regionis.
- 8 Quod Doctor Decretorum congruit vacare studiis Theologiae.
- 9 De alio casu indulti concessi scilicet, an suffragetur adversus studium Ecclesiae.
- 10 Dispensatio est sive stricte intelligenda, & non extendenda.
- 11 Quando datur extensio vel comprehensio.
- 12 Laudantur statuta excludentia à participatione cui non sunt in sacris.
- 13 De alio casu dispensationis ex causa studiorum, & quod indultarius debeat probare studium in publica universitate.
- 14 De decreto in literis provisionis suscipiendi doctoratum infra annum, an casus in se non fructuum.
- 15 Quid in hac materia veniat sub nomine fructuum vel distributionum.
- 16 De alio casu indulti percipiendi distributiones in absentia, an possit adversus Ecclesiam statuta jurata.

DISC. XIII.

Concesso Indulto Apostolico Abbati Nerlio Canonico Metropolitanae Ecclesiae Florentinae, ut ex causa studiorum in Decretis, vel sacra Theologia in aliqua publica Universitate, per triennium à residentia abesse possit, ac interim percipere nedum fructus, sed etiam distributiones; Cum illinc ad paucos menses Indultarius Doctoratus lauream in Decretis in Urbe suscepisset, hinc motivatum fuit ex parte Capituli, Indultum praedictum tempore expleto ejus fine, non suffragari; Quare dissuper ab eodem Indultario pro veritate consultus,

Respondi, casum in praefato disputari, ac decidi per Geminiani, in cap. cum ex eo, de Elect. in sexto, cujus haec sunt praecia verba; Sed pone quod d. i. est licentia clerico ratione studii, ut absens sit per 10. annos, & medio tempore effluat Doctor Decretorum, & tunc studere legitur, sed revocatur per Superiorem ad Ecclesiam, an liceat ei sic revocari &c. Alarius cui hoc accidit disputavit quod non &c.

Duplicem satis probabilem rationem habet ista decisio, Primo scilicet quod Papa non concessit Indultum limitate ad tempus, quod Indultarius esset scholaris, sed solum pro certo, ac determinato tempore adijcit conditionem studiorum, quam non implicat

posse à impleri etiam post Doctoratum; Quemadmodum enim iustus iustus, ac perfectus perfectus, ut efficitur, ita doctus doctior, ut observat Geminiani, ubi supra; Quinimo magis post Doctoratum studendum esset exemplo Bart. aliorumque majorum, bene admonet amicus meus Prat. in Adit. ad Muscatell. de Pract. Doctor. par. 1. in fine fol. 783. atque communis praxis comprobatur.

Et secundo in idem, quia licet plurimum sententia sit Doctoratus gradum conferendum non esse scholaribus mediocri doctrinae, sed tantum eminentibus, ac omnino provectis, quod alios docere valeant, ac leges interpretari; contraria tamen opinio est magis recepta, ut sufficiat mediocri doctrina, seu introductio, ac probabilis spes, quod studendo proficere valeat, ex eo Innoc. in cap. cum in curulis, de Elect. in addit. ad Bart. in l. medicos C. de Profess. & medicis, lib. 10. Prat. ubi supra vers. precul. incipit, quibus tamen; Atque abque auctoritate comprobatur praxis totius Orbis, praesertim vero in Italia, ubi etiam attentio rigore non denegatur Doctoratus iis qui ordinarium cursum studiorum impleverunt, & forte frequentius constitutur iis, qui neque studia initiaverunt, quamvis deinde de illi efficiantur, adeo ut videatur potius quædam introductio ad studia, praesertim practica, & theoretica, quae hodie magis proficiuntur pro fine, seu effectu ex eo frequentiori dictorio, quod leges in scholis diliguntur, in Palatis autem seu Tribunalibus digeruntur.

Dicitur autem rigor non concedendi Doctoratum, nisi jam provectis, quibus Magistri titulus convenire valeat, servatur in aliquibus Regionibus, in quibus Baccalaureatus in Theologia est figura nostri doctoratus secularis in Italia; Ac etiam in Legibus, & Decretis servatur in Hispania, ubi post exitum ordinatum cursum scholarum, est in usu Licentiarum, aequipollens Doctoratui in Italia, & de qua licentiarum specie intelligendum venit Sac. Conc. Trid. sess. 24. de Reform. cap. 12. circa primas Dignitates, ac etiam cap. 16. circa Vicarium à Capitulo sede vacante deputandum, adeo ut licentiarum sufficit pro omnibus illis muneribus, & Magistratibus, pro quibus de iure necessarius est Doctoratus, cujus gradus non conferitur, nisi eminentibus, ac provectis, post diuturnum exercitium in foro, vel in cathedra, adeo cum Magister meus Arias de Mesa Regius Consiliarius, ac primarius in horis vespertinis in Neapolitana Civitatis studiis, solitus esset in subscriptionibus adhibere pro dignitate titulum Doctoris, atque ab amicis monitus esset quod id causaret quamdam speciem invidiosam, respondit, quod attentis moribus patriae, magis existimabat illum titulum, quam alterum Consiliarii, dum pauci nationales, in majoribus etiam magistratibus constituti, de illo gloriari poterant.

Et propterea (applicando ad rem) ubi etiam indultum taxative concessum esset pro studiis in una scientia tantum, puta in Decretis, in quibus Doctoratus sequutus erat, adhuc illud suffragari deberet cum etiam post Doctoratum recte datur studiorum continuatio, ut supra; Multo magis quia per alternandam in hac materia in copulativam potius forantem, posita erant quoque studia Sacrae Theologiae, quae in viris Ecclesiasticis nimium proficiunt, unum cum studiis Decretorum, seu Canonum, & consequenter Indultarius tunc dicere poterat velle incumbere studiis Theologiae.

In proposito autem hujusmodi Indultorum, quæ concedi solent absentibus ex causa studiorum, in qua Comen pro Capitulo Sancti Fidelis cum Francisco Suavia, cum hic ex causa studiorum concessit indultum obtinisset, atque in ea Ecclesia adfuit statum, ut Canonici non existentes in sacris, quamvis praesentes & interfentes, participare non possent de quadam massa grossa, dictaque Indultarius, quamvis non in sacris, non obstante Statuto in vim dicti indulti participatio-

nem præteriret; Dicebam scribens pro Capitulo in Signatura Iustitiæ, improbabilem esse huiusmodi præteritionem ex duplici ratione; Primo quia non potest plus operari fido, quam veritas, & propterea cum his Indultis, quamvis verè interesset, participare non possit ex def. 6. & 10. idcirco suffragari non poterat indultum, quod solum fide reddidit aliquem præsentem, ac interessentem.

Et secundo clarius, quia dispensationes dicuntur fidei iuris, strictæque intelligendæ sunt, atque concessæ super uno def. 6. & 10. vel obstaculo, non suffragantur quoad alterum, quinimo neque pro casu mixto, quamvis id. neitas, quinimò majoritas rationis accederet, *Capit. q. dec. 8. var. 1. Gregor. & Add. dec. 109. numer. 6. & 13. Ad. ad eum dec. 87. numer. 17.* stante potissimum Regula Cancellariæ, quæ in dispensationibus Apostolicis cessare facit difficultates, alias in terminis generalibus juris communis cadentes.

Et quamvis nimum in contrarium urgere videretur decisio *Rota in Terulana Statutorum 11. Aprilis 1644. coram Carillo*, quæ non habetur inter ejus impressas, utpote extensa ob quæ discessum per *Pentingerum*, ubi quod dispensatus super ætate necessaria ad obtinendum Canonatum, censetur etiam dispensatus ad perceptionem in fructuum, non obstante particuli Ecclesiæ Statuto, prohibente perceptionem fructuum in Canonici in præfixa ætate non constitutis; Attamen quidquid sit de dicta decisione in casu suo, ea non videbatur obitare ad rem, cum Statutum in hac parte non videatur disponere quid novum, sed sit solum excitativum ejus quod est de jure, ideoque non est extendere dispensationem de casu ad casum, sed iste dicitur effectus accessorius, seu consequitivus.

Dicam vero S. autem esse validum, ac rationabile exteris relatis firmat in specie *Monet de distribut. par. 1. q. 19. numer. 28. & 35. & q. 20. numer. 12.* ubi testatur, ita servari in omnibus Ecclesiis Collegiatis Mediolani, ita itaque statutum esse per Synodum seu Concilium Provinciale; Et generaliter de validitate Statutorum Capitularium, circa participationem distributionum, vel massæ *R. dec. 32. & 107. par. 7. rec. cum aliis per Ad. ad dec. 20. numer. 37. par. 1. rec. & conferunt quæ habentur infra in Nazarena disc. 11.*

Et in una *Ferdanda* pro Capitulo Cathedralis cum proviso de Primicerio habente simile indultum, dicebam coram A. C. illud non suffragari, non solum quia non docebat de studiis in aliqua Universitate, in ea scientia, de qua indultum loquitur, ut de jure requiritur, ac probandum est per fundamentum in indulto *Gratian. de cept. 28. 3. numer. 28. Barbosa de Episc. alleg. 56. numer. 21. & 22.* sed etiam quia in ejus provisione continebatur decretum super susceptione Doctoratus infra annum, quodque alias gratia esset nulla ipso jure, quo casu abique sententia declaratoria resultare videretur effectus amissionis fructuum ex deduct. per *General. ad Reg. 3. Gloss. 15. numer. 150.* & generaliter per *Lotter. lib. 3. quest. 33. numer. 68. & seq.* Quidquid enim sit de ista questione ad alios effectus, id non proposito attendi debere observandum contra actorem iniicientem indulto, seu dispensationi exorbitanti.

In hacitem materia absentis ex causa studiorum, quæ quædam quis reputat præfens ad effectum, cadere solent quæstiones, quidnam sub fructuum nomine veniat, quoties non adsumt præbendæ distinctæ, quibus existantibus cessat omnis difficultas, an scilicet distributiones quæ rediguntur ad massam grossam distribuendam in singulos annos, vel menses, succedere dicantur loco præbendæ, sine qua Canoniam stare non potest? de hoc autem auctoritas agitur infra in *Angonen. disc. 46.* & pluries sub tit. de Personis, ac etiam in *Lucana Prioratus sub tit. de Inrepar. d. 10.* ubi distinguitur materia fructuum certorum ab incertis; Ubi tamen vivitur per pfectos, seu parataturas, ad quarum proportionem interpretatio, quæ nulla datur sine

servitio, ac effectiva interessentia, tunc receptum est, ad istum præfentem effectum fide præfentis ex causa studiorum vel simili, huiusmodi distributiones non venire, cum dicta causa suppleat præfentiam, non autem interessentiam, quæ ad hunc effectum necessaria est, ut in dicta *Angonen.*

In alio autem casu consimilis indulti, ex alia tamen causa concessi possessori Dignitatis, & Canonici insignis Metropolitani Ecclesiæ Tolentani percipiendi distributiones, & emolumenta in absentia ultra alia motiva, quæ in congressu habito ex parte Capituli adversus indultum ponderabantur in facto magis consentientia, illud considerabiliter nimium relevans juramenti ab eodem indultario de more præfentis super observantia Constitutionum, & Statutorum Capitalium dispositionum hanc indulgentiam obtineri posse, vel concessis utri, licet eorum idem indultum amplam contineret derogationem quibuscumque statutis, quamvis Apostolica auctoritate, vel juramento firmatis, attamen requiritur mentio specialis juramenti præfentis pro ipsum indultum de non impetando tali facultate, vel impetrata utendo, cum id sub dicta generali derogatione non veniat, ut punctualiter *Putens dec. 19. 3. lib. 1. Duran. dec. 5. numer. 4.* & fuit etiam dictum in *Pisana distributionum d. 1. lunii 1663. coram Bevilacqua*, a thuc tamen punctus ad forum deductus non est in Curia.

ROMANA JURUM CANONICALIUM,

Pro CAPITULO S. MARIE MAJORIS,

Cum COLLEGIO PENITENTIARIORUM EUSDEM ECCLESIE.

Causa disputata in Sacra Congregatione Viscationis Apostolica, & resoluta, ut infra.

Sub concessione jurium, ac emolumentorum Canonicalium, quænam veniant, & quæ non; Et de differentia inter actus Capitulares, & actus choriales.

SUMMARIUM.

- 1 De Penitentiariis trium Basilicarum Urbis, & præfentim illis S. Mariæ Majoris reputandis tamquam possessores unius Canonici.
- 2 Causa controversia cum resolutione.
- 3 Donatoris declarationis est deferendum.
- 4 Quid sint quinquennia, & quam speciem emolumentorum impotent.
- 5 Quid de laudemis.
- 6 De differentia inter actus choriales, & actus Capitulares.
- 7 In actibus Capitularibus requiritur interessentia vera cum jure votandi in Capitulo.
- 8 Datur exemplum officiorum Cancellariæ Apostolicæ.
- 9 Declaratur conclusio, de qua numer. 6. & 7. super emolumentis Capitularibus.
- 10 De distinctione quod aliud est: ut recardi in Capitulo, aliud participatio emolumentorum.
- 11 Canonici penitentiarii, dum est in Confessorio habetur ac si esset in choro.
- 12 Quod ad effectum participandi de augmento distributionum, ob aliorum absentiam requiritur vera, & realis interessentia, & de ratione.

DISC. XIV.

In tribus Basilicis patriarchalibus Urbis, loco Canonici Penitentiarii, qui in Cathedralibus, vel insignibus Collegiatis esse solet ex Apostolica provisione, a sunt Collegia penitentiarii Regularium, hoc est in Lateranensi, Minorum strictioris observantiz in Vaticana Societatis Jesu, & in Liberiana, seu Sanctæ Mariæ Majoris Prælatorum, atque in ista

praefertim pro dicti Collegii sustentatione assignata fuerant omnia iura, & emolumenta unius Canonici, & quantum percipiat quilibet alterius Canonici, & quantum percipiat quilibet alterius Canonici, qui interfect, ac inservit. Obsequia vero dedit quod Collegium participaverit solum de fructibus, seu distributionibus massae grossae, juxta commensuram repartitionem, quae enunciatur supra disc. 9. Recurrende vero Collegio praedicto ad Sacram Congregationem Venerationis Apostolicae, ac praetendente participationem quorundam aliorum emolumentorum, de quibus in praeteritum participare non consuevit, hoc est, de anniversariis aliisque functionibus pro devotione Regis Catholici in ista Ecclesia fieri solitis, nec non de laudemis pro consensibus, qui praestantur in alienationibus bonorum emphyteuticorum, ac de quinquennia ratione eorumdem bonorum existentium penes manus mortuas, ac etiam de distributionibus, quae ob absentiam vel vacationem aliquorum Canonico-rum aliis interessentibus ad praescriptum Sacri Concilii Tridentini accrescunt, aliisque emolumentis extraordinariis.

In omnibus autem Sacra Congregatio decrevit ad favorem dicti Collegii Penitentiariorum, praeterquam quoad dicta Anniversaria, aliisque functiones sub nomine Regis, in quibus totum remissum fuit declarationi Regis Oratoris ob decretum, vel constitutionem Innocentii X. per quam dispositum fuit, huiusmodi emolumenta à dicti Regis munificentia provenientia pertinere solum ad interessentes juxta quotidianarum distributionum naturam, praeservando dicto Oratori facultatem declinandi casus dubios, quod juris fomentum habet ex recepta propositione, de qua apud 3 *Orthobon. dec. 119. num. 8. & 193. num. 8. dec. 77. & 90. post. Cellari. Roder. & frequenter, ut donatoris declarationibus deferendum sit, potissimè vero ubi ipse nullum habet interesse.*

Quo vero ad alia jura, & emolumenta, ea distinguendo; quatenus pertinet ad quinquennia debita per manus nuntius possidentibus bona emphyteutica, & de quibus habetur in *Neapolitana sub tit. de Emphyt. disc. 50. & in Romana seu Portugallien. quinquenniorum sub tit. de Benef. disc. 4.* Alii quavis scribenti pro Capitulo, resolutio iusta, & probabilis, visa est, quoniam illa speciem fructuum certorum habere vide tur cum sint certa, & invariabilia tanquam species censuum seu canonum, & sic habent eandem naturam, quam habent fructus casualium, & domorum, aliorumque bonorum, quavis laudabiliter pro maiori Ecclesiae cultu ad summam distributionum redacti sint.

Quo vero ad laudemis, dicebam scribens tanquam advocatus, quod ista importent emolumentum praestandum ratione consensus, qui per Dominum directum datur alienationi rei emphyteuticae, seu pro recognitione novi emphyteutae, ut talis à Domino admittatur, juxta veriore opinionem, de qua *Clar. emphyt. quest. 13. num. 4. Rota apud Caval. dec. 121. num. 1. in Romana domorum 18. Aprilis 1644. coram Ghislerio, Roder. dec. 73. num. 12.* & habetur pluries in sua materia sub tit. *de cap. 37.* & consequenter quod sit actus capitularis potius quam choralis, in quo non attenditur praesentia, vel interessentia facta, sed requiritur vera, & realis, quae neque sola sufficit cum qualitate canonicali, nisi etiam accedat altera habendi voem in Capitulo gloss. & DD. in clement. ut in de anat. & qualitat. cum concordant. collecti per Barbof. de Canonici cap. 37. Rota in Valentina praeminentiarum 19. Novembris 1640. coram Co cino & 21. Martii 1641. coram Pirovano, Adden. ad dec. 16 par. 3. rec. numer. 22. cum seqq. per quos, recensentur, ac distinguuntur actus chorales à capitularibus, vel è contra, ad effectum videndi quoniam convenient, & qui non, Canonici non habereibus varum in Capitulo, quales sunt illi, qui non sunt constituti in sacris; Et propterea cum illud Collegium non interveniat in Capitulo, ne-

que in eo vorum habet, sed solum habetur pro Canonico praesente, ac interessente in actibus choralibus, non debet participare de actibus Capitularibus.

Ad quod comprehendendum adducam praeterea exemplum officiorum Cancellariae Apostolicae, quoniam plures officiales dispensati sunt ab interessentia personali in Cancellaria, & tamen ad instar interessentium participant de emolumentis ordinariis, & consuetis; non tamen de illis extraordinariis, & accidentalibus, quae obtinentur ratione Congregationum, tanquam pro actibus Capitularibus, seu Collegiatis.

His tamen non obstantibus, adhuc resolutio probabilis visa est, ex eadem ratione in quinquennis supra considerata, ut scilicet istud sit emolumentum ratione bonorum, & tanquam pars eorum fructuum, licet ad perceptionem requiratur actus capitularis, ad instar emolumentorum jurisdictionis fendi, vel castri, pro quibus obtinendi oportet iustitiam à ministrare, atque actus jurisdictionales exercere, sed non per hoc dicuntur mera emolumenta actuum jurisdictionalium, sed potius dicuntur fructus fudi, seu castri cum similibus: Unde propterea etiam Canonici, qui non existentes in sacris non habent votum in Capitulo, participant, quoniam aliud est non posse intervenire in Capitulo neque habere praeminentiam participandi de actibus Canonico-rum, seu electionibus, & similes: aliud vero participare vel non participare de emolumentis, ac fructibus bonorum, quavis ad eorum perceptionem actus capitulares requirantur.

Demum quoad tertium, & ultimum punctum, fundata videbatur de dicto jure intentio dicti Collegii, utpote representantis Canonico-rum Penitentiariorum, qui assistendo confessorio in audiendis confessionibus habetur pro vero interessente in choro, aliisque divinis, ad effectum participandi de distributionibus, juxta plures declarationes Sacrae Congregationis, relatas per *Monet. de distrib. pbr. 2. quest. 11. num. 64. cum seqq. Barbof. ad Collect. ad Concil. sess. 24. de format. cap. 8. num. 28. & seqq.*

Verum iste videbatur nimis rigor, quoniam istud argumentum à Sacro Concilio Tridentino rigorose decretum est illis, qui verè interfunt, ac inserviunt in praemium majoris, ac extraordinarii laboris, quem sustinent, & interviunt, ideoque convenire non debet illis, qui ex legitima causa impediti, pro praesentibus, ac interessentibus ex jurisdictione habentur, ut satis bene ex *Castro Palae, Bonacio, Barbof. & aliis firmatur per Rotam dec. 117. num. 5. & seqq. par. 9. rec.* Et sic huiusmodi Canonico factio sufficere debet, ut obtineat omnia emolumenta canonica, cum praesupposito quod omnes alii Canonici interfunt, ac inserviunt, quoniam aliquorum absentia à choro non alterat munus Penitentiariorum, quod aequaliter est idem, sive aliqui Canonici absint, sive non, & consequenter non congruit, neque adaptatur ratio, ob quam hoc jus accrescendi decernitur verò, ac realiter interessentibus, & inserviuntibus, quorum labor, & incommodum ita majora redduntur, ideoque augeri debet emolumentum, ex regula, quam habemus in materia salarii augendi, quando augetur labor, vel servitium ex deduct. per *Zach. in ejus tract. de salario, & habetur dec. 114. par. 1. rec. Extrat. & Adden. dec. 508. in Neapolitana funeralium 27. Junii 1661. Versioff.* edita in causa de qua sub tit. de Paroch. disc. 28. & in sua materia sub tit. de credito, vel sub altero de Administratibus, quae ratio, ut dictum est, non congruit Penitentiariorum, quorum onus, vel servitium ex intertento majoris, vel minoris numeri Canonico-rum in choro nullam recipit alterationem, ideoque resolutio in hac parte non captivavit intellectum.

ROMANA CONCESSIONIS INDULTI,
AD PETITIONEM
OCTAVII BOCCAPATULII.

Responsum pro veritate.

Sub nomine Decani Canonieorum, & Capituli, quoties agitur de Decanatu sonante in Antianitatem, non autem in Dignitatem, ad effectum præeminentiarum, ac exemptionis à servitio; An veniat ille qui verè, & de facto est talis tanquam antiquior Canonicus, vel potius qui ob aliquod impedimentum senioris occupat primum locum, ac nuncupationem Decani; Et an ratione longevi servitii concedenda sit exemptio ab interestentia, & servitio.

SUMMARY.

- 1 Falli series.
- 2 quod privilegia emerentia concedenda sint iis, qui verè magis servierunt.
- 3 Canonicus antiquior, seu antianus dicitur ille qui prius est receptus.
- 4 Non attenditur filio, quod ob aliquod accidente junior occupet primum locum, & datur exemplum.
- 5 In majoratibus, & fideicommissis, ac aliis quis veniat appellatio majoris natu.
- 6 Frater major retinet claves, & scripturas, ac facit partes in decisione.
- 7 Antienus importat exemptionem à servitio ad effectum distributionum.

DISC. XV.

Cum Alexander VI. concessisset indultum antiquiori Canonico, qui Decanus nuncupari solet, Basilicæ Vaticane, ac etiam alteri Basilicæ Lateranensis, haberet autem in animo idem concedendi in altera Patriarchali Basilica Liberiana, seu Sanctæ Mariæ Majoris, orta est dubitatio, cuiusnam tale indultum congrueret, an scilicet Octavio qui naturaliter, ac de facto erat primus, magisque antianus Canonicus, vel alteri post eum venienti, qui ob neglectam ab Octavio optionem, forte ob defectum ordinis presbyterialis, primum locum tanquam Decanus in choro, & Capitulo obinebat, (quod tamen fuit causa, ut neciter oblineret;) Hinc proinde desuper pro veritate consultus,

Respondi, probabilis gratiam concedendam esse Decano vero, seu per naturam ratione majoris antianitatis, cum enim non agatur de alio jure seu præeminentia debita ex jure vel hominis dispositione Decano, seu primo Canonico, sed de gratia, contra dispositionem juris, ac in præjudicium aliorum Canonieorum, ipsiusque Ecclesiæ ius diminutionem in cultu recipientis; Hinc proinde supponenda est iusta causa concessionis, referenda ad longævum servitium, ducto exemplo ab illis emerentia privilegiis, qui per Principes, vel militiæ Duces, veteranis militibus conceduntur, & sic ratione majoris ætatis, ac antiquioris servitii, spectata naturali veritate, non autem juris fictione, juxta text. in l. 2. in fin. C. de offic. Magistr. ibi, ut in gradu ceteros antecedit, quem stipendia meliora, vel labor prolixior fecerit autem, cujus textus verba in proposito optionis inter Canonicos registrat Gonzal. ad regul. 8. § 3. pro anal. num. 25. Et generaliter ut antiquitas delumenda non sit ab ætate, vel alia circumstantia, sed ex tempore receptionis, in Canonicum, ex eo quia honores, ac privilegia debentur antiquiori propter majora ætate, & servitii, quæ in Ecclesiâ præstitit. gloss. in cap. fin. verbo antiquior, de conjunct. in 6. ubi Geminian. num. 11. in principio, ubi advertit esse notandum pro privilegiis & statutis, vel licetis

Apostolicis mentionem facientibus de Canonico antiquiori, sequuntur Felin. in cap. cum omnes, num. 35. de Constitut. Chassanensis in Catalogo glor. mundi par. 11. considerat. 17. Gonzal. ubi supra, & gloss. 34. num. 100. Admont. de option cap. 4. quest. 13. 15. cum seq. Barbos. de Canon. cap. 30. num. 9. & seq. & communiter.

Neque obstat dicebam, quod digniorem locum in choro, & capitulo occuparet alter Canonicus postea receptus, ac provius, qui de facto Decani nomen, ac præeminentias habebat, quoniam non per hoc illi dicta ratio conveniebat, cum frequentius id contringat ex aliquo accidenti, seu qualitate; Ut inter plura exempla, quæ adduci possunt, deducebam illud practicum, & actuale Collegii Advocatorum Consistorialium, quoniam naturaliter, ac de facto antiquior est eximius ille Juris Consultus Cameræ Advocatus, de quo habetur mentio sub tit. de feudis di. 5. ac abibi, qui fuit dicti Collegii plurimum annorum spatio Decanus, seu quia ex laudabili stylo, qui plesque aliis Collegiis communis, est etiam Rector, hanc præeminentiam Decanalem habere non potest, nisi qui sit de eodem ordine, secus autem si de diverso, puta Episcopali, vel resp. & v. prælativo &c. dictæque Decanus statum prælativum assumpsit, hinc proinde de primo factus est secundus primusque Decani locum, ac vocabulum (satis etiam digne) occupat alter, qui forte minus habet ætatis, quam alter habet Advocacionis, seu Collegii; Ideoque ubi ratione antiquitatis servitii aliquod benemerentis privilegium concedendum esset, utique dicto naturaliter antiquiori convenire deberet.

Ponderabam quoque in idem ea, quæ habentur sub tit. de fideicommissis, di. 1. cum pluribus sequens. super quæstione majoratus, an scilicet vocato natu majori, id intelligatur de eo qui tanquam senior, seu primonatus verè, ac naturaliter est talis, vel potius de illo, qui ex prerogativa lineæ primogenitæ dicendus est major natu, quamvis junior; Atque ubi agitur de munere personalibus, seu adibus ratione ingenii, aut prudentiæ faciendis, receptum est attendi majorem natu per naturam, non autem illum per legis fictionem ratione lineæ exibi deducit.

Et, conferunt in idem, quæ ex Abbat. in cap. 1. de pens. & Felin. in c. cum omnes de Constitut. cum aliis per Michal. de f. tribus p. 1. cap. 37. And. vel. contr. 1. § 2. num. 1. habentur de fratre majore retinere debent scripturas, seu claves castri, aut in divisione facere debent partes, cum similibus, quod intelligitur de fratre majore per veritatem, & per naturam, non autem per fictionem.

In proposito item antianitatis, ac longævi servitii, ad effectum obtinendi exemptionem à servitio, ac interestentia, atque ut vulgo dicitur, effici jubilatus, ingeniosissimus Iuris Consultus Andolsa, qui prius eximius, ac primi ordinis Advocatus, deinde ad statum prælaturæ evehus effectus, Canonicus antiquior, seu Decanus Basilicæ Vaticane, dicebat, percipere non posse quomodo las Canonicum, quod acquirat longe supra jus civile profuerit, istud emerentia privilegium non concessit Canonicis vel Beneficiis veteranis, eo modo quo conceditur militibus, ac etiam lektoribus Universitatum, & similibus; Verum ei respondebam ego, quod Beneficiari, vel Canonici de hoc conquæri non debent; Tum quia eorum jus, seu emolumentum ratione beneficii verè, & propriè consistit in fructibus, pro quibus ubi etiam Beneficium sit residentiale, sufficit residentia absque necessitate servitii interestentia, emolumentum verò distributionis est per accidens, seu causativum pro illis. qui inservituri, ideoque illi, qui inservire non possunt, obinere non debent, cum major æquitas suffocare debeat minorem, illaque major assistere videatur Ecclesiæ ejusque cultui, qui ubi casus præbet plurimum Canonicorum longævam vitam, posset ita remanere delectus;

relictis, Tum etiam quia provifum eft, quoniam ubi beneficium fit talis, quod impediatur fervitium, in totum, vel in partes juxta functionum qualitates, cum æquipollens infirmitas, quoties de tempore valetudinis, feu robore ætatis confuevit interefle, ac inferuire, ita ut non intret difficultas, de qua fupra in *Solomon, difc. 12*, excufatur, atque habetur pro interefcente, adinfirmitatem, ut apud *Bonif. de Canonicis cap. 24. num. 37*, ubi a lii cumulatur.

Ac etiam quia, ubi agitur de fenefcente, quæ de jure reputatur infirmitas, quoties eft gravis, quæ decrepitem attingat, in ætate fcilicet feptuagenaria, tunc etiam abfque alia infirmitatis iuftificatione non denegatur coadjutor, quo mediante ipfe fenex eximitur, Ecclefia vero recipit fuum fervitium; Sive quod ipfa Sede Apoftolica, concurrentibus beneficentia diuturni fervitii, folet benigne fe gerere, concedendo particularia indulta, ut iurpa, quale eidem Adonifilæ concessum fuit, non autem, quod ex ifta fola ratione exemptio prædicta poffit de jure prætendi.

ANGLONEN. PARTICIPATIONIS MASSÆ,

PRO CAPITULO CATHEDRALIS,

Cum LEONARDO ANTONIO ZOTTA,
ARCHYPRÆBYTERO.

*Cafus difputatus coram Prælo judice commiffario
fub vocato exitu.*

An distributiones maffæ groffæ, vel alia emolumenta Canonicatus, vel Dignitatis, veniant fub nomine fructuum, ita ut debeantur abfenti ex legitima caufa; Et quando huic, quamvis non interefcenti, neque interfervienti, etiam distributiones debeantur. Et de fpeciebus maffæ groffæ.

SUMMARIUM.

1. *Faëli feriet.*
2. *Qua emolumenta verius fub nomine fructuum, ac debeantur refidentibus feu legitime abfentibus, etiam fine fervitio.*
3. *Qua fint distributiones minuta, ac vere quotidiana non debita, nifi fervitio.*
4. *Quando etiam non interfervientibus ifta distributiones debeantur, & de ratione.*
5. *Quod distributiones maffæ groffæ fuccedant loco præbende ac habeantur tanquam fructus.*
6. *Declaratur quando, & quando id procedat, & diftinguuntur diverfa emolumenta maffæ groffæ.*

DISC. XVI.

1. **I**llemet Archypræbyter Cathedralis, de quo ad materiam refidentia habetur actum in alia Anglonen. Archypræbyteratus *sub tit. de Benefic. difc. 77*. cum ex illius licis præterito licentiam obtinuillet à Sac. Congregatione Concilii, ad determinata tempora pluries protogata, ut à refidentia abfiffe poffet, liam excitavit contra Capitulum fuper participatione maffæ groffæ, quafi quod ifta veniet fub nomine præbendæ, atque obtema in contumaciam quidam fententia, ejusque executioalibus, allimentum Capitulo defenfionem coram Prælo judice appellationis; Cum fribentes pro eodem Archypræbytero actore in hac materia plura inculentem cum copiofo cumulo doctrinarum, ac decifionum, quæ licet diverfos terminos percutientes, de facili mentem judicum non adeo varfarorum, involvunt; Hinc proinde fcribens pro Capitulo, etiam pro veritate ipfi judici aperienda, dicebam in hac materia pro tollendis æquivocis, plures fructuum, ac distributionum fpecies diftinguendas effe, prout etiam diftingui debere perfonas, cum quibus agatur, non autem generaliter, ac indefinite pro-

pofitiones in uno cafu, vel ad unum eff. cum loquentes, cuicumque aliter applicandas effe.

In poffeffione fiquidem Canonicatus, vel Dignitatis, aut alterius beneficii refidentialis, vel fcrvitorii refpectivè, in Cathedrali, vel Collegiata, plures dantur fructuum, feu emolumentorum fpecies, quarum prima eft illa proveniens ex bonis, vel juriſibus fixis, ac perpetuo ipſi beneficio annexis, ac beneficio ex fola ratione beneficii, abſque alio onere, vel ſervitio debitis, & qui in jure, contradiftinctione à distributionibus, dicuntur fructus præbendæ, a que ifti verè, ac propriè veniunt fub nomine fructuum juxta *conf. 118. Oldrad.* cum aliis pluries deductis *sub d. tit. de Benefic.* ad materiam valoris in genere præſertim *disc. 90.* ac etiam habetur pluries in præcedentibus, & *sub tit. de jurepatr.* præſertim in *Lucanaprioratus, difc. 10.* iftorumque fructuum refpectu attenditur, ac fufficere præſentia fida, feu juſta cauſa, quæ excuſet à culpaſa non refidentia, ob quam, vel ex intentione juris communiſ, vel ex diſpoſitione Sac. Conc. Tuld. beneficiarius, qui non reſidet, eos in totum, vel in parte amittit, atque adhuc eff. cum ſuffragantur hujusmodi licentiæ, utpote excuſantes à culpaſa abſentia; Ideoque, cum hic Archypræbyteratus haberet fuam fuam præbendam reddemem in fructu duceat circiter octo monete illatum partium, ut firmatur in alia *Anglonen. dec. 242. n. 3. par. 12. rec.* hinc proinde in ifta fructuum fpecie admitterem bonum jus auctori adſiſtere, quodque ubi Capitulum dictam fructuum fpeciem perſcipillet, reſtituere teneatur.

Altera eſt fpecies distributionum verè quotidiana, ac minutarum, quæ in dies præſtantur pro ſervitio, ac labore merè perſonali, ut frequentius ſunt iftæ, quæ obſervantur pro exequiis, vel afſociatione cadaveris, cum ſimilibus, juxta locorum conſuetudinem, & tunc extra principium dubitandi eſt, iftas nullatenus per non interfervientes, quamvis verè & realiter, ac naturaliter refidentes, juſtque impeditos, prætendi poſſe, multò minus per eos, qui verè, ac naturaliter abſentes, fiſtè pro præſentibus, ac refidentibus habentur.

Et licet quandoque etiam adverſus Capitula, illis de facto non interferviant, hujusmodi distributiones decretæ fuerint, ut præſertim habetur apud *Royas dec. 137.* ubi de condemnatione Capituli præſertitis impedimenta; & de condemnatione ſpoliatoris velintruſi de facto impeditis beneficiatum, ne beneficii poſſiſſionem adipiſcatur, vel ne adeptam retineat, cæteris relatis habetur in *Romana Beneficentia S. Petri coram Breuilagna decif. 260. n. 10. par. 12. rec.* ac etiam *decif. 247. par. 10.* ubi contra attemptantem, ac in aliis; Attamen id non provenit ratione pertinentiæ, ſeu juris percipiendi ob juſtam cauſam excuſantem à præſentia, vel non interferventia, ſed debentur tanquam damna, & intereſſe ratione juſti impedimenti, quo non præſtito, Beneficiarius poſſidendo pacificè beneficium, ut juris eſt, illis functionibus interfuiffe, iftaque emolumenta petcepiſſet, adinfirmitas illius reſectionis damnorum, & intereſſe, quæ per injuſte impediendum debetur impedito ne aliam fuam artem, vel profeſſionem exerceret, cum ſimilibus.

Tertia demum fpecies eſt illarum distributionum, quæ ad maſſam vulgo groſſam unneupatam redigi ſolent, atque in fine anni, ſeu alias ſtatutis temporibus dividi, & tunc ob propoſitionem in Rota frequentem, quod hujusmodi distributiones maffæ groſſæ fuccedant loco præbendæ, atque fub fructuum nomine veniant, frequens cadit involutio ex deduct. apud *Buratt. dec. 694.* cum aliis collectis per *Add. ad dec. 176. n. 28 cum ſeq. p. 4. rec. tom. 3. & ſub tit. de penſion.* Et in ſpecialibus terminis, ut veniant fub condemnatione fructuum, habetur in dicta *Romana Beneficentia S. Petri coram Breuilagna decif. 260. n. 19. par. 12.* magisque in individuo ad favorem ejusdem auctoris, dictum fuit in *Anglonen.*

Anglonen. Archiepiscyteratus coram Melio, decis 242. num. 6. & 7. eadem par. 12. istaque præsertim decisiones iudicis mentem iuvo vebant.

Vetum & in hoc consistit frequens æquivocum, pro quo elucidando advertendam, restituendum quoque esse ad diversas emolumentorum species, ex quibus huiusmodi massæ, constitui solent; In plerisque enim Ecclesiis, etiam veteris ordinis, ac minutæ distributiones penes Capituli, seu Collegii Oeconomorum communari solent, cæteris temporibus distribuendæ, sed prorsus fabulosum est, ut illis quamvis in massam redactis fructuum vocabulum, vel effectus applicari debeant; His autem absque dubio seclusis, massa grossa quæ ex decimis, vel pensionibus, ac fructibus bonorum, seu etiam ex annuis censibus, ac livellis, aliisque redditibus constituitur ob triplicem causam Canonici, ac Beneficijatis distribui solet; Unam scilicet ob onera missarum privatarum ex piis dispositionibus Capitulo incumbenda, & quorum onerum implementum inter ipsos Canonicos vel Beneficiarios distribuitur, puta quod quilibet unam vel duas missas in hebdomada pro satisfactione onerum Ecclesiæ celebrare, vel celebrari facere teneantur, & pro hac rata; ut alibi supra adducitur, nedum ex identitate, sed ex maiore rationis fortius procedunt eadem, quæ de veteris ordinis ac quotidianis distributionibus habentur, cum sit modum salarium laboris personalis seu elemosyna pro celebratione missæ.

Altera distributionis causa est illa actualis servitij, ac intercessionis in choro divinis officiis & horis cum onere celebrandi missas conventuales, & solemnes per turnum, & cum punctaturis, ad quarum rationem fere proportionem, maior vel minor sit participatio. & tunc in effectu dicuntur veteris distributionis quotidianæ, quæ singulis diebus, ac horis percipi dicuntur, dilata solum exactione in fine anni, seu in aliquibus temporibus, ideoque prorsus erroneum est, dictam conclusionem de massa grossa succedente loco præbente huic massæ applicare, quamvis huiusmodi distributiones proveniant, non ab oblationibus, & anniverariis, sed à fructibus prædiorum, ac bonorum ipsius Ecclesiæ, id est quidem considerabile ad illum effectum, de quo agitur in dicta *L. un. Prioratus sub tit. de iur. par. d. 10.* regulandi scilicet augmentum dotis, quod reddat concessionem iurisdictionis ex causa onerosa, adeo ut non subiaceret reservationibus Apostolicis necne, secus autem ad hunc effectum, quoniam semper quod participatio massæ est per punctos, ac ratione servitij, absolutum remanet, dici distributiones, etque non convenire vocabulum vel terminum fructuum, ut plenè ceteris relatis habetur de *ces. 13. num. 7. par. 10. rec. ac etiam sub tit. de Pension. cum ad effectum sustinendi, vel impugnandi pensiones, vel translationes de his frequentius agi solet in ea materia.*

Tertia demum est sola causa Canonici seu beneficii abque alia necessitate servitij, vel intercessionis, & tunc rectè procedit dicta conclusio de massa grossa succedente loco fructuum, seu præbendæ, adeo ut iure fructuum censentur ex cumulatis per *Add. ad dist. dec. 567. m. 30. par. 4. rec. tom. 3.* Verum præsertim in Italia rari sunt casus huiusmodi massæ, cujus participatio absque punctis, ac onere servitij ex sola ratione Canonici, vel Beneficii competat; Et propterea applicando ad rem, cum ipsius Ecclesiæ massa esset iuxta primam ac secundam speciem, pro onere scilicet celebrationis missarum, ac pro actuali servitio in divinis per punctos, etiam cum sensu veritatis dicebam improbabilem esse dictum præensionem, quæ merito, ut credo, nullum effectum sortita fuit, cum dicta Rota scilicet ad ejusdem actoris favorem edita contra colligitur, aliam habere diversam causam damnorum, & interesse ut supra.

NAZARENA PARTICIPATIONIS.

Pro ANTONIO MASELIO ARCHIPRESBYTERO,

Cum CAPITULO.

Causa decisus per Sac. Congregationem Concilij pro Capitulo.

An provisi de Dignitatibus vel Canonicatibus subiacent Ecclesiæ statuto, vel consuetudini super gratuito servitio Ecclesiæ præstando, vel aliis implementis pro admissione ad participationem massæ communis.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series cum resolutione causæ.*
- 2 *De conclusionem quod massa grossa succedit loco fructuum & præbendæ.*
- 3 *Damatur consuetudo, ut dignior serviat inferiori, ac minus digno.*
- 4 *Laudatur resolutio in servitio statuta, & de ratione.*
- 5 *De aliaratione ob quam ista statuta sunt servanda.*
- 6 *Quomodo praticari debent servitium à statuto demandatum.*
- 7 *De alio casu, & an illa major participatio massæ, quam habent Canonici, & Dignitates, dicantur importare fructus & an debeant etiam fore requisiti statuti.*

DISC. XVII.

Cum in ea Ecclesiâ, quæ in aliena Diocesi constituta, proprium habet Archiepiscopum cum plena Episcopali iurisdictione, utpote in locum Metropolitane Nazarenæ subrogata, juxta scribem, de qua in alia *Nazarena*, seu *Tranen*, sub tit. de iurisd. dist. 20. illarum partium consuetudine præbente, præsertim vetò adjacentis Cathedralis Andriensis, ac etiam Ecclesiæ matricis, seu Collegiæ ejusdem Oppidi Batolitani, adessent quinque Dignitates in titulum collativæ, nulli vetò Canonici, quorum nuncupationem habent, atque figuram faciunt illi Cappellani, seu presbyteri, qui Ecclesiæ servitio adscripti, post adimpleta requisita, ex ejusdem Ecclesiæ statuto necessaria, admittuntur ad massæ communis participationem, in qua nedum dictorum simplicium presbyterorum nullum titulum collativum habentium, sed etiam ipsarum Dignitatum absque alia præbenda emolumentum consistit, adeo ut Dignitates, supra alias solam honorificam præminentiam habere dicantur, atque ex ejusdem Ecclesiæ statuto, vel recepta antiqua consuetudine, ad prædictæ massæ participationem non admittantur, nisi cives certas qualitates habentes, qui postquam in gremio recepti sunt; certo determinato tempore in acholiarum, subdiaconatus, ac diaconatus, & fortè etiam presbyteratus ordinibus gratuitum servitium præstiterint, quod Statutum fere omnibus illarum partium Ecclesiis etiam Cathedralibus uniforme videtur.

Provisus Antonius in Sede Apostolica ob vacationem in mense reservato de hujus Ecclesiæ Archiepiscyterato secunda Dignitate, prætereunte cepit dictæ massæ participationem, quamvis Statuto satisficeret circa gratuitum servitium præstandum, cui præsentioni se opponente Capitulo, provisorum recitum habuit ad S. Congregationem Concilij, atque dubio, an dicto Archiepiscytero obstat Statutum pro massæ communis participatione; contra eum affirmativa prodit resolutio Capitulo favorabilis, cui recurrens cum aliquo concordie temperamento acquievit, dum quod sciam, amplius de causa disputatum non fuit.

In hac autem disputatione, scribens pro Archiepiscytero, ex duplici fundamento dicebam, ut quoad istas Dignitates in titulum collativum provisas, locum

locum habere non debet hoc statutum, intelligendum totum de simplicibus presbyteris, seu Cappellanis nullum habentibus titulum, collativum ab Ordinario, vel à Sede Apostolica, ideoque habentibus solum titulum servitii, cupis ratione, & sub qua lege ad hanc participationem admittuntur, & secus autem in habentibus Dignitates, vel Canonici titulum collativum sine aliqua praevidenda, sine qua Canonici statu non possunt, nec debent, ideoque succedit recepta conclusio, quod huiusmodi participatio distributionis massae quod succedit loco praebendae, ac habetur loco fructuum Beneficii, *grog. in cap. unico de Cler. non resident verbo receptis, & in cap. licet de Præben. verbo Distributores. Gemianar. conf. fin. n. 1. quarant. in sum. Bullar. verbo Distributores, seu verbo absens, Baratt. dec. 64. n. 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. & dec. 260. n. 19. par. 12. & in aliis.*

Ac etiam quia incongruum, & indecorum est, ut ita Dignitates in ministris ordinibus servare deberent simplicibus presbyteris, & Cappellanis, nam esset ad absurdum, quod caput servaret pedes, ac dignior minus digno, & infusio, ideoque contraria observantia potius corrupta reputatur, ut à Iovinio *apud Gregor. dec. 10. n. 5. ex Abbat. conf. lib. 2. c. 1. n. 2* ibi allegatur; Et in puncto improbe consuetudinis, quod Archiepiscopus thronice debeat manifestari, & Cappellanos, firmatur per Kotam in *Brixie de iurisdictione eorum Remboldi dec. 64. par. 4. rec. 10. 11.*

Reflectendo autem ad veritatem, resolutio placuit, ac probabilis visa est, cum temperamento tamen de quo infra, quoniam huiusmodi massa vere ac proprie non constat ex fructibus, & dotibus ipsorum Canoniarum vel Beneficiorum, qui ita laudabiliter pro majori Ecclesiae cultu, ac divino servitio quod alias negligebatur, reduci debent ad formam distributionum quotidianarum, per punctatas, ut praefertim sunt massae Basilicarum Urbis, provenientes à fructibus casuum, & domorum, aliorumque praedictorum, quae originarie sunt dotes Canoniarum, & Beneficiorum, ex concessione Pontificum, & Imperatorum, aliorumque Principum, sed proveniunt ut plurimum à pijs legatis, autque dispositionibus cum onere missarum, & anniversiariorum, ac tanquam per speciem eiusdem societatis, seu communis clericorum sub his legibus constituitur, ac introductae inter ipsos presbyteros, abique preliant ratione Beneficii, seu Dignitatis, adeo ut illae Dignitates deinde ad quandam maiorem Ecclesiae honorificentiam erectae fuerint, abique situs antiqui dictaeque massae alteratione cum solis honorificis praerogativis, ac etiam cum aliquibus maioribus emolumentis in distributionibus quotidianis, & minus loco praebendae, seu fructuum tanquam in Dignitatibus potius abasivis quàm in veris, quodammodo stantibus loco praebendae, & consequenter qui vult ad societatem admitti, ipsius societatis leges, ac statuta servare teneatur, & caque adimplere, quae alii adimplerunt, vel adimplent, ad aequalitatem inter socios servandam.

Eoque magis in hac materia stricte, ac rigorose merito procedendum videtur, quoniam licet huiusmodi Ecclesiarum statuta ad participationem non admittant nisi originarios, qui certas qualitates habeant, & quatenus aliis ita videatur, iuxta ea, quae habentur infra in *Reggie Consilii disc. 21.* attamen talia statuta non habent confirmationem Apostolicam, ideoque non assunt Ordinarios, multoque minus Sedem Apostolicam, ne Dignitates, & Canonici aliaque Beneficia constarent exteris, seu alias non habentibus qualitates ab ipsis statutis, vel consuetudinibus requisitas; Hinc propterea esset revolvete huiusmodi Ecclesiarum statum, si sola Dignitas, vel Canonici abique avia servitiorum praestatione ad id sufficeret, atque id laudabiliter consuevit civicam pra-

rogativam, cum si elusiva participatione massae, exteri, seu illi cives qui necessarii requisita non habent, non afficiant illos Canonici, vel Dignitates abique emolumento, ideoque laudabilis est huiusmodi statutorum obviantia.

Aliquis ponderis tamen esse videtur dicta ratio absurda, seu inconveniens, ut constans in Dignitate superiori praeter obsequia, & servitia inferioribus minusque dignis, unde propterea, ut egomet praedicavi cum essem Vicarius Capitularis, ac Generalis in patria, tam in Cathedrali, quam in aliis Ecclesiis illius Diocesis, ac scio per alios Episcopos, seu Vicarios praedicatum esse, istius requisiti implementum discretè exigendum est in iis quae sunt compatibilia cum Dignitate, procurando cum terminis benevolis à Capitularibus, seu participantibus, gratosam, ac benevolam remissionem alicuius partis temporis praefiniti.

Cumque in dicta Cathedrali propriè patziz, in qua ultra 20. Canonicos, & quatuor Dignitates, utpote recepticia civium certas qualitates habentium, adfuerint etiam isti presbyteri, seu Cappellani participantes, consuetudo autem praebat quod illi, qui adimplere gratuito servitio, merentur ad participationem admitti, si sunt Canonici, habeant tertiam partem plus ejus quod habent simplices presbyteri, hinc alias apud me vigebar dubitatio, an dici posset, quod ista tertia pars esset emolumentum Canoniarum, & consequenter quod sola ratione Beneficii, concurreret tamen interestentia, ac servitio per punctos, iuxta naturam distributionum necessarium, non esset necessarium implementum Statuti, quod propterea non debet celsitate; Verum comperto quod in contrarium esset antiquissima inconcussa consuetudo, cum traditione quod ista praetensio alias excitata, rejecta fuerit, considerabam idem quod de duplicata, seu majori participatione Dignitatum, habetur in *Murana Congrua subri. de Parochis disc. 20.* quod scilicet totum proveniat, non à Beneficio de per se considerato, sed ab ipsa communia, retentis terminis habilibus; Qualitas autem Canoniarum, utpote inducens quandam necessitatem majoris impendae pro majori decore Dignitatis, ac etiam ab majora onera, quibus si haec Canonici circa assistentiam Episcopo, ac celebrationem solemnitatum, ita detur haec major participatio, non tamen, ut dictum est, ex sola ratione Beneficii, ac propterea quod consuetudini defendendum esset, postmodò vigente dicta ratione conservandi dictum ordinem, alias de facili intervertendum per Episcopos, qui propriis familiares exteros, de Canoniaribus, ac Dignitatibus providerent, quod ex illarum regionum consuetudine magna pareret inconvenientia.

CONVERSANEN. PARTICIPATIONIS,

PRO DIGNITATIBUS ET CANONICIS

Cum PRESBYTERIS PARTICIPANTIBUS CATHEDRALIS.

Causa disputata coram A. C.

An Presbyteri participantes de massa communi etiam cum Dignitatibus, & Canonicis, dicantur de Capitulo in omnibus, & praefertim circa participationem emolumentorum Parochiae quae annexa est Capitulo.

SUMMARIUM.

1. *Falsisseries.*
2. *In possessio manutentionis non quiritur de iustitia, vel iniustitia, sed attenditur nudum factum possessionis.*
3. *Quod in receptis, ac notorijs propositis incongrua sunt allegationes.*
4. *An in iudicio possessio laudabile sit gustare, ac agere de meritis.*
5. *Quod Beneficiarij, Cappellani, & Clerici debeant participare de legatis factis Capitulo pro anniversariis.*

- 6 *Dicti Beneficiati, Cappellani, & Clerici non sunt de Capitulo, et in ministeria ac servitutes dicuntur.*
- 7 *Quod ob hoc variis tanquam interpreti in causa dubio sit descendendum.*
- 8 *Distinctionum species emolumentorum, ac distributionum in finibus, & anniversariis.*
- 9 *Distributio candelarum in finibus, & eius distributio quotidiana, sed vix non est talis.*
- 10 *De illa distributione, qua fit parrocho ratione juris parochialis.*
- 11 *De eadem competente parrocho ratione eius d. juris parochialis.*
- 12 *Quod Dignitates cessante consuetudine non sunt de Capitulo.*
- 13 *Per consuetudinem induci potest, ut simplices presbyteri, seu beneficiati habeant vocem in Capitulo, sed non per hoc suum de Capitulo.*
- 14 *Consuetudo attendenda est in individuali, & non extenditur.*
- 15 *A consuetudine non jurisdictionalibus inferri non possit ad jurisdictionalia.*
- 16 *De distinctione inter alius chorales, & alius capitulares.*

DISC. XVIII.

PRæsupposito pluries illarum partium infirmato usu, quod scilicet in Ecclesia Cathedrali, iuxta Dignitates & Canonicos in numero præfinito in titulum collegativos, ad sint simplices clerici, seu Cappellani patrimoniales, seu cives, post expleta aliqua servitia, admissi ad participationem massæ grossæ, aliarumque distributionum quotidianarum. Cum in Civitate Conversanensi, juxta illarum partium pariter usum frequentior, non adessent parrochie distinctæ, sed cura animarum esset penes Capitulum, juxta casum, de quo in *Asaphiten. congrue sub tit. de Parochiis, disc. 18.* atque ex ratione assignata in *Tanen. eodem tit. de Parochiis, disc. 17.* observantia dederit, quod in exequiis seu funeribus, cerei & candelæ fœteti seu caltri doloiti, aut alias in Ecclesia super calavere tumulandi existentes pertinerent ad solum Capitulum constitutum ex Dignitatibus, & Canonicis, abique eo quod viderent in massa, seu participatione cum aliis presbyteris participantibus, qui contenti existerant illis ecclesiæ seu candelis, quæ singulis in allocutione funevis seu cadaveris distribui solent, excelsitatem autem dicti presbyteri præsentionem dictæ participationis de anno 1613. coram Ordinario, hic mantentionem Dignitatis, & Canonicis concessit; Introductaque per appellationem causâ coram A. C. longissimo tempore siluit usque ad annum 1665. in quo dicti presbyteri eam reasumplerunt.

In his autem ultimis disputationibus habitis in hoc Tribunali seu Prælatu deputato, ultra generales satis vulgares, & quotidianas propositiones, quas habemus in interdicto retinendæ, quod vulgò summariissimum judicium mantentionis dicimus, ut in eo, in quo Dignitates & Canonici insistebant, non queratur de iustitia vel iniustitia, sed attendatur nudum factum possessionis, possimè verò, ubi est diuturna, & temporis valde considerabilis, cum tunc procedat etiam in iis quæ habent juris resistentiam, præsertim ubi non agitur de subdito contra Superiorem, ut ad nimiam saticitatem caritas desuper replevit elaboratos collector *Potius in e. tractatu de mantentione*, magnæque numerus decisionum Rotalium desuper habetur, adeo ut satis displiceat, quod in decisionibus Roræ loqui debentibus more Magistris, hodie super hujusmodi ac similibus propositionibus etiam apud callentes prima principia notoriis, desuper fiant allegationum cumuli, damna bilis quoque, sed magis excusabiles, in Responsis seu informationibus Advocatorum pro satisfactioe ignavi legalis vulgi ad has inanēs cartarum repletiones r-foiciunt.

Card. de Luca *Tractat.* Tom. X. l. l.

Quatenus pertinet ad merita negotii principalis, de quibus incidenter, atque pro gustu, etiam in hoc summariissimo judicio, tam in Rota quam in hoc Tribunali, ac in aliis laudabiliter deduci solent, damna biliter autem cumulantur per iudices sportulares, cum judicio mantentionis ad excludendam appellationem suspensivam procedatur per decretum interlocutorium, non autem per sententiam diffinitivam, juxta distinctionem, ac distinctionis rationem, de quibus bene *dec. 20. par. 10. rec. & in sua materia sub tit. de iudiciis*; Cum enim pro decretis non debeantur portulæ, debet solum pro sententia diffinitiva, hinc magnus reperit abusus, cui mirum est quod non providetur, quod scilicet iudices nolunt decernere in possessione, nisi etiam eodem tempore cum cautela servandi diversos terminos ad primam, & ad secundam, sententiam quoque proferant, ex quo multa resultant inconvenientia, & partium præjudicia, *ut sub dicto titulo de iudiciis.*

Scientes pro Presbyteris actibus magnam fundamentum constituunt in iis quæ firmantur per Rotam apud *Martin. decif. 685. repetita dec. 55. par. 7. rec.* super puncto, quod factio legato, seu alia dispositione ad favorem Capituli pro funebus seu anniversariis, aliisque Ecclesiasticis sui cionibus, participare quoque debet aut Beneficiati, & Clerici.

Quod in hac facti specie fortius procedere dicebant, quam in casu, de quo agitur in dicta decisione, ac etiam in alia *desione Martin. 697. repetita decif. 76. eadem par. 7.* & in alia in eadem causa *decif. 32. ad par. 7.* in quibus omnibus presbyteri, Cappellani, & Clerici dici non possunt de Capitulo, neque in eo votum habent, sed in eisdem decisionibus firmatur esse potius Capituli ministros, ac servitores. In præsentem autem isti Presbyteri participant, non solum habent coequalis jus cum Canonicis, & Dignitatibus in participatione massæ grossæ Capitularis, aliorumque distributionum, sed etiam habent votum in Capitulo, ad initiat eorumdem Dignitarum, & Canonicorum, idque faciebat magnam impressionem.

Sciens ego pro Capitulo Dignitarum, & Canonicorum, etiam cum sensu veritatis, dicebam, huic parti iustitiam assistere, etiam in sol'o puncto juris, multo magis assistente tam diuturna observantia, quæ juxta pariter satis vulgarem, & quotidianam receptam propositionem dicitur optima interpretis, eique satis deferendum est juxta deducta præsertim in his terminis distributionum supra in *Casaraugustana disc. 7.* quoties, ut ibi alvertitur, non agitur de observantia mere præscriptiva, in qua rigorosa præscriptionis requisita desiderantur, sed de mere interpretativa.

In funeribus siquidem, ac anniversariis, aliisque parochialibus functionibus advertebam, ut pluries habebat in sua materia *sub dicto tit. de Parochiis*, præsertim in *Neapolitana funerarum disc. 28.* duas dari species emolumentorum, unam scilicet eorum & candelarum, ac etiam alicujus pecuniariæ quantitatæ, quæ juxta locorum mores distribuuntur inter singulos clericos, tam seculares, quam Regulares ad finem voluntariè invitatos, atque in eo intervenientes ex ratione laboris personalis, & quæ species emolumentorum, licet verè & propriè de stricto jure non importet distributiones quotidianas, atamen ex communi usu sub earum vocabulo explicari solet earumque jure regulatur, quoties diversa contractu non obstat, ut ceteris relatis habetur *disc. decif. 12. num. 7. par. 7. rec. & plenius decif. 59. num. 1. cum seqq. eadem par. 7.* alias apud *Martin. dicta dec. 685.*

Altera verò emolumentorum species est, non ex sola ratione laboris personalis, ac interessente hinc inde voluntariè, sed ratione juris parochialis habentis reciprocam necessitatem, & quoddam jus quod jurisdictionale dicitur, juxta *text. in cap. 1. cap. reatum, & cap. cum lib. rum, de sepulchris, cum concordant apud Martin. decif. 294. Babb. de Parochia p. 25.*

- Rota decif. 348. par. 11. rec. cum aliis, quæ habentur pluries difto tit. de Parochiis, ubi quod inter jura parochialia computatur istud fepeliendi cum emolumento ceræ, quæ apponitur super cadaver, vel in feto, quatenus fepeliri contingat in ipsa parochiali, vel in quarta seu alia quora, quas portio Canonica dicitur, quatenus in alia Ecclesia fepeliatur, ut præsertim in Romana quædam eodem tit. difc. 25. Et consequenter cum jus parochiale redeat penes Capitulum, quod de jure sine dubio constituitur à solis Canonicis, quinimò neque à Dignitatibus, nisi ubi consuetudo præbeat, ut supra in B-testen difc. 4. rationabile est, ut de hoc emolumento participare non debeat, nisi solus pirochus à Capitulo representatus.*

- Et quamvis admittendo conclusionem juris, negaretur applicatio ad factum, ex eo quod isti presbyteri participantes habent vocem in Capitulo, & consequenter de illo dicendi essent; attamen id pro meo sensu continet fallaciam claram, quoniam ut advertitur infra in Boren, juri ostendi difc. 10 de consuetudine in d. i. potest, ut illi, qui non sunt Canonici habeant votum in Capitulo, sed non per hoc dicuntur de Capitulo, ejusque corporis membra dici possunt, cum nullum habeant titulum Papa vel ab Episcopo formalis Beneficii, sed sint simplices presbyteri ad servitium recepti, neque ex eo quod habeant votum in Capitulo reluit, ut dicatur esse de Capitulo, ut in Germanian. in cap. fin. de præben. in sexto, & aliis Rot. apud Martin. Andr. 31. n. 8. repetit. dec. 7 c. 8. n. 6 p. 2. rec. & in aliis collectis per Add. ad dec. 27. n. 32 & seqq. par. 3. rec. Cumque hujusmodi juri habendi votum non proveniat à dispositione juris communis sed à particulari consuetudine à jure potius exorivanda, hinc ratiōne inerat recepta propositio, de qua præsertim in Majorien. Cano. scilicet sub tit. de Benefic. difc. 30. quod à consuetudine attendi debet in suo casu præfati, ac individuo non autem extendenda de casu ad alium.*

- Et in specie, quod à consuetudine inducitur in non jurisdictionalibus, infiri non possit ad jurisdictionalia, habetur decif. 708. n. 6 par. 2. rec. decif. 321. n. 8. & 351. num. 5. & 6. par. 6. rec. cum aliis collectis per Add. ad decif. 27. num. 52 par. 3. rec.*

- In idem conferente alia propositio, de qua supra in Romana. utrum Canonialium hoc eodem titulo, difc. 14. quod alii sunt actus choralis, alii vero actus capitulares, neque ab aliis infiri; Cumque in hac Ecclesia juxta communem illarum partium ulum actus choralis sint communes hujusmodi presbyteris æque interservientibus in divinis, ideoque pro servitii labore æque participantibus de massa, in qua principaliter sunt æqualiter intereffati, idcirco rationabiliter admittuntur ad votum in Capitulo, frequentius congregari solito pro massæ, ac reddituum administratione, ac electione Officialium idem interesse concernentium, ut sunt præsertim æconomi seu procuratores, ac punctatores, & similes, non tamen inde inferri potest ad actus merè Capitulares, alia jura Capitularia, quoties in eisdem quoque legitime inducitur consuetudo non assilatur supra, incertum autem est quid sequatur sit, ut frequenter in Advocatis sequitur.*

NERITON. STATUTI,

PRO DIGNITATIBUS ET PRESBYTERIS PARTICIPANTIBUS.

Cum NON PARTICIPANTIBUS ECCLESIAE MATRICIS.

seu COLLEGIATÆ GALATONÆ.

Casus decifus per Rotam per Participantes.

An in Ecclesiis receptitiis omnium civium seu naturalium præfici possint ceteros numerus, qui de massa communis siveque emolumentis participare debeat, exclusis aliis supra numerum, quamvis Eccle-

sia servitio adscriptis, atque in gremium legitime receptis.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 Refutatio causæ.
- 3 Episcopus non potest erigere Ecclesiam Collegiatam, vel etiam dissolvere.
- 4 Tres constituent Collegium.
- 5 Presbyteri vel Capituli quavis participantes de massa non habentes titulum collativum, non faciunt Capitulum vel Collegium.
- 6 Nuncupatio Canonico non facit veros Canonicos.
- 7 Habere vocem in Capitulo non facit, ut sint de Capitulo.
- 8 Declaratur conclusio, de qua numer. 3. quod aliud est erigere Collegium, vel etiam dissolvere, aliud autem in Collegio jam erecto aliquos Canonicos erigere, vel minuire.
- 9 Quod ex causa semitatis reddituum possit diminui numerus.
- 10 De jure quod habent cives, ut admitti debeant ad servitium Ecclesiæ, & massæ.
- 11 Sed quod hoc non obstante re. usari possit ex causa receptionis.
- 12 Dantur exempla ad id probandum.
- 13 Assignatur ratio ob quam dicta recusatio fieri possit.
- 14 Ex observantia longissima re. utatur præsumptio sive ministerium.
- 15 De regula text. in l. si quis conductionis, C. locat. procedente in omni materia.
- 16 De decif. ondamante restrictione numeri in Ecclesiis receptis.
- 17 Quod invalida sint hæc statuta vel decreta sine consensu Episcopi & quæ de locis.
- 18 Imo quod requiratur beneficiatum à statuto.
- 19 Expenditur decif. de qua num. 16. & assignantur, qui sint alii canonici, ac emolumentarum Canonici.
- 20 An Episcopus Capitulum possit adscribere servitio, in his Ecclesiis.
- 21 Quod Episcopi malè agant providendo exterius.

DISC. XI.

PRæsupposito eodem usu (de quo difc. præcedenti, ac in aliis pluries) illarum partium, admittendi ad servitium Ecclesiæ Matricis seu principalis loci etiam Cathedralis vel Collegiæ, omnes cives seu patrimoniales certas qualitates habentes, cæteræque oncia feren-tes, juxta singularum Ecclesiarum particularis Statuta vel consuetudines; Cum in Ecclesia matrice Oppidi Galatone, quæ ab antiquo in titulo à statu Collegiæ existit, ultra quatuor Dignitates in titulum collativum providi solitas, exercere inciperet presbyterorum numerus, adeo ut eis indices excessibus, emolumenta massæ ad quid modicum reducerentur, ac sufficerent omnino insufficientia ad congruam sustentationem; Hinc proinde de anno 1616 cum auctoritate ac decreto Episcopi præfinitus sint presbyterorum participantium numerus vicenarius ultra dictas quatuor Dignitates, juxta antiquitatem, ita ut per istos tantum h. b. tenitur, votum in Capitulo, ac participatio massæ Capitulari seu grossæ, reliquis presbyteris supra numerum participare de beneficiis de solis distributionibus quotidianis minoribus fuisset, ac anniversiariorum, & celebrationis missarum, eisdem juxta ordinem antiquitatis in locum deficientem subintrare quoque debentibus.

Post longævam verò dictæ reductionis numeri observantiam annorum 34. presbyteri non participantes, in quinquagenario circiter numero exeteri, de anno 1660. à dicto decreto ipsis inauditis emanato appellantes, licet introduxerunt eorum Ordinarium, à quo prodiit sententia absolutoria pro eis cum decreto observantia, introductaque causa in Rotam Taja & dato dubio,

duo, an Presbyteri ad Ecclesiae servitium & gremium jam admissi debitas qualitates habentes admit- tendi essent ad vocem in Capitulo, ac participatio- nem massae Capitularis, *sub die 18. Febr. 1602.* negativa proposita resolutio, sententia Ordinarii confirmatoria, cui puto quod auctores acquieverint, dum quod sciam causa ulteriolem progressum non habuit.

In hac igitur disputatione habita in Rota, scriben- tes pro actoribus cum longo apparatu allegationum examinabant quaestionem posita: Episcopi erigendi nova Collegia, vel erecta solvendi seu diminuendi, probare conantes, quod licet apud antiquos Canonis- tas magis communiter recepta videatur affirmativa: attamen Curia Romana constanter tenet negativam, quam praxis docet hodie receptam, ex his quae in hac materia habentur deducta *sub tit. de praesentibus, praesentim in Messanen. Erelisimii Collegiatae disc. 9.* ac etiam habetur supra *sub tit. de beneficiis disc. 14.* occasione agendi de reservatione *Regula quarta, seu quinta* super prima Dignitate in Collegiata.

Verum inanis videbatur ille labor, ac extra proposi- tum, quoniam in praesenti non agebatur de nova erectione, minime de jam erectae destructione, ideoque scribens pro Capitulo reo convento, admittebam veritatem dictae conclusionis supra insinuatam locis jam firmatae, negabam vero congruam applicationem, super qua, ut saepius insinuatum est, totae sunt par- tes consensuale vel iudicantes, dum cuilibet tyroni juris prima rudimenta mediocriter callenti, ob collec- tarum copiam, hodie satis facile est magnam sed in- digestam conclusionem, ac allegationum molem construere.

Admissa siquidem qualitate collegiali hujus Eccle- siae, quaeque constanter tuebar ex eo titulo, quem sibi praebet antiqua possessio; dicebam, Collegium seu Capitulum verè & propriè constitui à quatuor Dignitatibus in titulum collativum provideri solitis tanquam de veris Beneficiis, seu Canonicatibus ita nuncupatis, nam tres sufficientes ad efformandum Collegium, ex deductis per *Lotter. de Benef. lib. 1. quest. 4. num. 3. & seq. & admittitur in Vennisina Archipresbyteratus coram Carillo inter decis. 41. & 60.* quorum prima est repetita *decis. 143. par. 7. rec. & in Materanen. coram Corrado decis. 147. par. 10.* quamvis ex statu contrario, aliisque circumstantiis in illis casibus negetur Collegialitas.

Reliqui vero presbyteri, quamvis aequè cum Cano- nicis, vel Dignitatibus participantes de massa communi, quinimo de consuetudine vorum in Capitulo cum eis habentes, non constituunt Collegium seu legitimum ac verum Capitulum, utpote nullum titulum colla- tivum habentes, sed potius quandam congregationem seu communiam clericorum, ut habetur apud *Gonzal. ad reg. 5. gloss. 19. num. 12. cum seq. & in supra allegatis Vennisina & Materanen.* ac etiam in *Rheginen. Commu- nia coram eodem Carillo decis. 66. & 102.* inter suas, quarum prima est repetita *decis. 132. par. 7. & altera de. cif. 67. par. 8. rec. & in aliis*, quoniam cessante titulo Canonie vel alterius beneficii, non datur legitimum Collegium.

Et quamvis isti presbyteri participantes in numero praefinito nuncupentur Canonici, unde propterea con- cedere videantur praecipua Collegialitatis requisita in supra allegatis decisionibus enunciatia, ac in dicto titulo de Beneficiis, praeter istum illud numeri praefixi Canonico- rum; Attamen istud aequivocum clarum, quoniam Canonice dicitur ille, qui habet canoniam in titulum collativum ab Ordinario vel à Sede Apostoli- ca, juxta vacationum contingencias, non autem qui sine aliquo titulo solum habet nuncupationem im- propriam ac abusivam de facto, quae non facit Cano- nicum, ut dicitur *63. num. 14. & 15. par. 4. rec. 100. num. 3. in Placentina Archipresbyteratus 2 Junii 1616. coram Patenzolo, & in aliis*; Atque habet votum in Capitulo non *Card. de Luca Tuer. Tom. XII.*

facit Canonicum, cum de consuetudine etiam simpli- ces presbyteri possint hujusmodi praerogativam ubi- nere, ut infra in *Baren. juris vocandi, disc. seq. cum ibi deductis.*

His igitur ita constitutis, de consequenti resutare dicebam non intrare istos terminos erectionis vel res- pective suppletionis Collegii, cum ipsum Collegium antiquum, ut supra, de jure per solos quatuor Cano- nicos seu Dignitates constitutum, nullam in hoc recte- prect alterationem.

Et nihilominus ubi etiam reliqui Cappellani seu presbyteri haberent titulum collativum, unde consti- tuerent quoque Collegium, essentque illius pars vel membra, adhuc ob alterationem majoris vel minoris numeri, novos scilicet erigendo Canonicatus seu Be- neficia ob redditum ac emolumentorum incremen- tum, seu aliquos supprimendo ob decrementum, non concernit novam erectionem, minime destructionem, sed solum accidentalem alterationem numeri, quae ex justa causa, & cum consensu Capituli Episcopo permittitur; Ut de augmento novorum Cano- nicatum habetur actum supra in *Colen. distributionum disc. 6* Et de diminutione, quod scilicet Episcopo liceat ex justa causa diminutionis redditum, adeo ut alias clericalis dignitas vilesceret, atque Ecclesiae cultus negligetur, suppressimè aliquos Canonicatus vel Dignitates, sine praedictio possessorum, atque recu- sari valeat noviter provisorum receptio, firmant *Abb. cap. cum M. num. 1. de Constit. & in cap. ex parte num. 4. de concessione prebende, ubi Imol. num. 10. Felin. in cap. cum accessissent num. 3. eodem tit. de Constit. cum concor- dan. per Lotter. lib. 1. quest. 14. num. 39. & 21. cum se- quen. Rota apud Mantice, decis. 114. num. 2. & 129. num. 3. Casaravusana distributionum 7. Junii 1649. Cerro & in aliis*; Multo igitur magis licitum esse di- cebam diminuire numerum hujusmodi simplicium presbyterorum, nullum canonie vel beneficii titulum habentium, sed illum meri famulatus ac ser- vitii.

Licet enim ex Statutis, vel receptis consuetudini- bus hujusmodi Ecclesiarum, illi qui habent civitatem seu patrimonialem qualitatem, aliaque requisita, di- cantur habere aliquod jus, ita ut non sit admissio me- re voluntaria ad servitium, eo modo quo est illa Cap- pellanorum merè manualium & conducticiorum, quae dicitur jure simplicis famulatus, ut distinguen- do habetur infra in *Materanen. & Reggin. disc. 22. & 21.* & habetur etiam insinuatum *sub tit. de Beneficiis disc. 97.* ad materiam manualium, attamen istud jus considerabile videtur, ad effectum, ut non concu- rente justa causa, non possit civibus praescriptas, qua- litates habentibus denegari receptio, seu admissio ad servitium & massam, stante qualitate Ecclesiae receptivae, & non numeratae, ut advertitur in dictis *Rhegin. consensu & Materanen.*

Verum inter iustas causas, illa potissima esse vide- tur, indifferetis erectionis numeri seu decrecentiae reddituum ac emolumentorum, ne alias verificaretur oppositum ejus quod in Evangelio dicitur, *messi multa, & operarii pauci*; quod scilicet in modica messe multi adessent operarii; Et quemadmodum licitum est etiam in Ecclesia Collegiata seu numerata suppressimè nu- merum Canonicorum vel Beneficiatorum, canonicam titulum habentium, ut supra, ita multo magis in praesenti, eodem modo per Sacros Canones, & Sac. Conc. Trident. ob Ecclesiarum de pauperationem praecipitur earum suppressio vel unio respective.

Ad quod ponderabam etiam à simili ea quae habemus ad materiam text. in cap. *Supersuum, de decimis*, ac in sua materia *ead. tit. de decim.* circa privilegii exemptivae cessationem eo notabiliter immutatum te- rum statum; ac etiam habemus in contradi- ctis merè correptivis, h. b. n. b. b. b. tractum successus, quod ubi ex variatione temporum, aliarumque

circumstantiarum contrarius reductur ad nimiam justitiam ac inæqualitatem, tunc cessare seu reformari debet, atque ad æqualitatem reduci, ex deductis eodem tit. de decimis, & in altero de contralibus in genere, ac alibi.

15 Isti autem termini rectè ad rem congruere videntur, quod scilicet Ecclesiarum Rectores vel Colligia, ita antiquiori tempore omnes cives certas qualitates habentes libenter recipiebant ob penuriam clericorum, ut ita melior haberetur Ecclesiæ cultus, ac divinum ministerium, dum tunc ob majorem populi devotionem, majoremque divitiarum, majoris erant oblationes, & eleemosynæ, pique dispositiones, ac emolumenta; Cum igitur modernis temporibus res sit in oppositum, quod scilicet populus secularis, ultra devotionis diminutionem, ob temporum calamitates, ac onerum molem depauperatus est, clericorum autem numerus, magis forsitan ex motivo obtinendi exemptionis à publicis oneribus laicalibus, quam Spiritu Dei, sit adeo excessivè ac indiscretè cretus, hinc resultat dictum inconveniens, quod ob diminutionem messis, & multiplicatorem operariorum, facis exiguum redditur singulorum emolumentum, ideoque omnino congruè, & commendabiles videntur hujusmodi provisiones super præfixione certi numeri participantium, cum imo sancta, nimiumque commendabilis videretur generalis præfixio numerietiam simplicium clericorum ac presbyterorum in universa Ecclesia Catholica ob tot inconvenientia ex clericorum, & sacerdotum multiplicata resultantia pro locorum qualitate.

Facilius verò observabam ista procedere in hac facti specie, non solum quia totum gestum erat cum auctoritate Episcoporum, atque accedebat longissima observantia annorum 30. & ultra, ex qua resultat solemnitas præsumptio, etiam illa Beneplaciti Apostolice in iis, in quibus jus expresse resistit, ut satis frequenter in aliis advertitur, & in sua materia sub tit. de alienationibus & contralibus &c. Sed clarius quia illi qui reclamabant, non erant in rerum natura de tempore quo hujusmodi numeri præfixio facta fuit, ideoque dicebam, quod conqueri non poterant, ut illis tolleretur jus jam quæsitum, cum de tempore quo recipi ad servitium petierunt ac obtinuerunt, Ecclesia jam constituta esset in hoc statu rectè eis cognitio. Et consequenter, quod cum hac lege quasi contraxisse viderentur, acceptando adimensionem ab ipso Capitulo in hoc statu numero jam constituto, ideoque esset aliis reficere quæstionem proprio auctori, contra dispositionem text. in l. si quis conditionis, Cod. locati, quam receptum est procedere in omni materia, omnique casu in quo eadem intret ratio, ex plenè collectis per Adden. ad decis. 4. 20 par. 4. rec. tom. 2. numer. 50. cum seq.

16 Difficultatem aliquam in hac disputatione inferre potuisset, (quatenus per scribentes in contrarium deducta esset) Rota decisio in Melphiten. Statuti & censurarum 26. Novembris 1640. coram Ghislerio, in qua agitur in individuo consimilis Statuti Ecclesiæ Cathedralis Melphiten. habentis ultra sex Dignitates, & 18. Canonicos, hujusmodi simplices presbyteros ad formam Ecclesiæ receptitæ non numeratæ, ut stante eorum magna exerecentia, præfixio esset numerus sexagenarius participantium de massa, ac habentium vocem in Capitulo, quod Statutum improbatum, atque invalidum declaratur ob defectum consensus, seu auctoritatis Episcopi ex traditione Abbatis, Felini, Ancharani & aliorum, de quibus in eadem decisione, ac apud Burt. & Adden. decis. 758. super deficiente facultate Capitali statuendi sine Episcopo super mutatione status Ecclesiæ aliis receptitæ, & non numeratæ ad numeratam, cum Capitulo concedatur tantum jus statuendi super concernentibus temporale interesse, ac bonorum administrationem, ex iis quæ habentur

in Gerunden. jurisdictionis decis. 32. & 76. par. 7. rec. quarum secunda est apud Merlin. decis. 697. scilicet autem derogandi antiquis Statutis, vel antiquæ consuetudini favore civium inducitur; Quinto in eadem decisione advertitur, quod neque sufficeret Episcopi auctoritas, seu requireretur Apostolica, ad effectum excludendi Canonicos in titulum à Sede Apostolica, vel Ordinario provisos à participatione distributionum, ac à voce in Capitulo, cum hæc dicuntur Canonici annexa.

Adhuc tamen (quatenus dicta decisio deducta esset) licet juxta modernum abusum insistenti simplicitate in punctualibus auctoritatibus & aliæ alio examine, magnum dedisset obstaculum; Verè credebam illud non intrare, ubi etiam ejusdem decisionis omnimoda subsistentia admittenda esset ex pluribus diversis circumstantiis; Primo scilicet quod in hac facti specie accedat Episcopi auctoritas, quæ ibi deficiat; Secundò quod ibi agebatur de Statuto rectè condito de anno 1644. in præsentem autem concurrere longissima observantia trigeneria major per quam justificatio causæ tenuitatis emolumentorum, alique solemnitates etiam illa approbationis Pontificæ vel Sacre Congregationis præsumuntur; Et tertio quod in eo casu agebatur de Canonico in titulum provisos Sede Apostolica; Ac etiam quod ibi conquererentur illi qui de tempore Statuti jam ad nifi erant, si non ad massam, scilicet ad gremium ac servitium in minoribus ordinibus, ideoque dicti poterat eis quæsitum esse aliquod jus, quod in præsentem non concurreret ut supra ideoque ex pluribus decisio diversificat.

Ponderando autem, istius disputationis occasione, dictam decisionem, illi mihi probabilis videbatur in ea parte, in qua firmatur, ut etiam quoad simplices presbyteros non sufficiat Capitali consensus pro statuendo numero, nisi accedat Episcopi auctoritas cum causæ cognitione; Tum ex juris regula in genere, quod soli Capitulo non conceditur statuere sine Episcopo super iis quæ concernunt statum, ac servitium Ecclesiæ, quoniam esset præjudicare sponse absque scientia, & consensu sponsi; Tum etiam quod esset ratio Ecclesiæ corpore ex Episcopo tanquam capite, & Canonicis ac aliis de Capitulo tanquam membris, esset dare inconveniens, quod membra sine capite corpore regerent, illiusque naturam vel statum immutarent, Ac etiam quia stante antiqua consuetudine vel Statuto, ita omnibus civibus, saltem habitant vel sepe jus quæsitum est, & quavis hoc non obstante, concurrente dicta causa diminutionis emolumentorum, justè ac rationabiliter hæc reductio numeri fieri valeat, atque ista causa probari, atque cognosci debet per Superiorem, non autem per patrem jus dicentem in causa propria: Et consequenter factum Episcopis vel Prælati requiritur, non solum ad effectum solemnitatis, sed etiam ad effectum causæ.

Quatenus verò in eadem decisione firmetur, quod cum sit directio contra jus excludere Canonicum provivum in titulum ab iis præminentibus ac emolumentis, quæ de sui natura annexa sunt Canonici, requiritur auctoritas Apostolica, & quia inferiori non conceditur juri dispensare, seu contra illud statuere; considerabam principium ita generaliter sumptum esse verum de jure, non tamen ita generaliter ac indistinctè applicari ad factum, sed procedendum esse cum aliqua distictione, de qua etiam supra in Collen. distributionum decis. 6.

Aut enim agitur de iis quæ pernecessè annexa sunt Canonici, ut sunt, habere vocem in Capitulo, (quatenus deficientia ordinis Sacri ad normam juris, vel aliud Statutum Apostolica auctoritate probatum non obstat:) Sive habere stallum in choro, aliaque jura Canonicalia exercere, & tunc de plano procedit dicta dispositio, quod Episcopus & Capitulum de super statuere non possunt.

Aut verò de participatione massæ aliorumque emolumentorum, & distributionum, & tunc, ut in eadem Collen.

Collen. advenitur, si agitur de veris & quotidianis distributionibus ratione funeris vel alierius solemnissimis capitularis, & neque ille qui est Canonicus, atque cum aliis invisor, & intervenit, laborem personalem æque sufficendo, à participatione excludi debet atque alias esse statuere contra jus; Aut verò de participatione massæ capitularis, & succretenta eadem distinctione, de qua supra in *Anglonen. & in Nazaren disc.* 16. & 17. in aliis, si agitur de emolumentis proveniensibus à celebratione missarum, quarum onus inter illos de Capitulo vel Clero per dies, vel hebdomadas distribuitur, & nulla suppetit ratio, cur Dignitas vel Canonicus in ritulum provetus, esse si in factis, excludi debeat; Aut verò de aliis distributionibus ratione servitii in choro, & tunc ut advenitur presertim in *dist. Nazaren.* quemadmodum ex antiqua consuetudine, ille qui non sit civis, non debet participare, vel ille, qui licet civis, non habet necessarium requisitum gratui servitii, seu aliud ab eadem consuetudine vel statuto desideratum, juxta declarationem S. Congregationis, ejusque fundamentis recensita, ita parit ratione excludendum videtur ille qui non sit de numero, ita habendus, ac si non esset civis, & consequenter quod solâ canonica ad id non sufficiat, cum istud non dicatur jus præcise ac per se necesse canoniz annexum, sed potius dicatur quædam communia seu societas in litem pendens à qualitate canonicali, dum eorum illa carentes de tali massa æque participant, atque aliis esse dare, quod etiam exteri vel alias desideratas qualitates non habentes, co ipso quod de Canonicali provisum sunt, debent admitti ad participationem massæ, quod pro moribus ac statu illarum regionum magna pareret scandala, & inconvenientia.

Ad hoc liquidem tenaciter in illis partibus, fortius verò in Hispania, & in Germania insiluit in hujusmodi consuetudinibus vel statutis super qualitate personarum, quod per Capitula prætendatur, ut neque Episcopo licitum sit adscribere Ecclesiæ Cathedralis servitio clericos in minoribus, seu ad alios ordines promotos, absque prævia licentia, & consensu ipsius Capituli, Verum super hoc plures consuls respondere consuevi, fabulosam videri hujusmodi prætensionem, quoniam aliud est, ut clericos admittatur ad Capituli seu Ecclesiæ gremium, ad effectum ut per gradus, ac adimpletis requisitis, admittatur ad participationem massæ, & in hoc bene dicitur id pertinere ad Capitulum vel Congregationem, neque Episcopo desuper posse se ingerere vel statuere; Aliud verò quod ordinetur clericis, vel presbyteris atque adscribatur servitio ad satisfaciendum requisitis Concilii Tridentini pro foro privilegio, vel in Cappellaniâ sive in titulum, sive manutalem contradistinctam à massa capitulari obtinere valeat, ibique missas privas celebrare, & secus, imò ut pluris praxis docuit, etiam exteri, quandoque in hujusmodi Ecclesiis per Episcopos vel Sedem Apostolicam honorificentie gratia, seu ob alios profusos fines obtinere consueverunt Dignitates & Canonicatus, consenti modica præbenda ipsi Canonicatui annexa, nec non distributionibus quotidianis minutis ratione functionum, aliarumque functionum ac elemosynis missarum absque participatione massæ grossæ Capitularis, ad cujus effectum qualitates desiderantur, quod tamen est rationi, pluratque producit inconvenientia, ob quæ, statibus moribus regionis, malè agunt tam Episcopi providentes quam ipsi exteri, qui à Capitulo non acceptatam præbentur; Adinslar eorum qui per Hierosolymitanam Religionem non admitti ad receptionem habitus militaris justitiam, illam obtinent in gradu appellationis à Roma, sive plures casus, de quibus *sub tit. de præsumptis*, quoniam, excepta honorificentia familiaris circa legalem canonizationem notabilitatis in genere, quod ipsos admissos, longè melius esset, quod non fuisset admitti.

Card. de Luca Titular. Tom. X II.

† Agitur in hoc & seqq. discursibus de Ecclesiis recepticiis, de quibus postmodum & in alibi non fuit, præterquam incidenter in *Assell. Eccles. disc.* 1. num. 123. Decisio prodita in casu, de quo hoc *disc.* 19. est impressa *decis.* 32. par. 1. & 176.

BAREN. JURIS VOTANDI,

Pro DIGNITATIBUS ET CANONICIS ECCLESIAE COLLEGIATÆ OPPIDI JOVIÆ,

Cum PRESBYTERIS PARTICIPANTIBUS.

Casus decisi per Rotam pro Dignitatibus & Canonicis.

An simplices presbyteri, qui post adimpletâ Statuta Ecclesiæ Cathedralis vel Collegiatæ, quæ sit aliorum civium recepticia, amissi sunt ad æqualem participationem massæ Capitularis, aliorumque emolumentorum æqualiter cum Dignitatibus & Canonicis, habeant quoque votum in Capitulo.

SUMMARIUM.

- 1 Facti series.
- 2 Resolutio causæ.
- 3 In quo consistat scribentis seu consules peritia.
- 4 An portionarii vel beneficiati sint de Capitulo.
- 5 Distinguntur species portionariorum, beneficiariorum, & simplicium presbyterorum participantium.
- 6 Beneficiati non sunt de Capitulo, neque in eos habens votum.
- 7 Inducit potest per consuetudinem, & qualis ista esse debet.
- 8 Etiam simplices presbyteri ex consuetudine possunt habere vocem in Capitulo.
- 9 Quomodo debeat consistere de dictâ consuetudine, ac distinguuntur alius Capitularis.
- 10 De conclusione super causâ universali.
- 11 Consuetudo attendenda est in specie, & non extenditur de casu ad casum.
- 12 In quibus casibus admitti debeant presbyteri, simplices, & in quibus non, ac sit abus.

DISC. XX.

Cum in Ecclesia Collegiata, & matrice Oppidi Joviz, ultra tres Dignitates, & decem Canonicos in ritulum collatum providendi solos, juxta plures insinuatam illarum patrum consuetudinem, adessent plures presbyteri patrimoniales, post adimpleta solita solita requisita, æque cum Canonicis & Dignitatibus de massa communi, aliique emolumentis participant, orta controversia, à quale jus habere deberent circa votum in Capitulo, atque introducta causa in *Rota coram Versipio* per appellationem à sententia Ordinarii, & A. C. ad favorem Dignitatum & Canonicorum satis *sub die 22. Febr. 1663.* prodit resolutio eisdem Dignitatibus & Canonicis favorabilis in exclusionem dictæ prætensionis simplicium presbyterorum.

In ista disputatione expertus sum idem quod insinuat infra in *Materanen. deputatis Vicariis disc.* 16. ac alibi plures, quod scribentis doctrina seu excellentia non consistit in faciendo magnas allegationes, & conclusionum facticias extra propositum, cum id apud peritos potius convineat imperitiam seu iudicii imperfectionem, sed consistit in applicatione congrua eorum quæ strictè ferrius casum præcisi; Siquidem cum magno labore scribentes pro dictis Presbyteris examinant ferè omnia quæ apud DD. ac in plerisque Rotæ decisionibus habentur de portionariis, ac sint de Capitulo, atque in eo votum habeant, seu aliis illis conveniant ea quæ de Capitularibus disponuntur, præsertim habeant actum in *Hispalen. juris vocandi curam annuicio decis.* 4. par. 1. divers. 4 in *Tirafonen. juris votando decis.* 197. & 640. par. 2.

C 3

rec. in Calceatem conuictum dec. 296. par. 1. & dec. 708. par. 2. pariter rec. ubi conconclantes, & in aliis.

Scribens autem per Canonicis, & Dignitatibus, dicebam id continere clauum æquiuocum desumptum ex verbo *participationis*, quasi quod idem importaret, ac *Portionarios*, isti siquidem ita pro locorum consuetudine vocati sunt veri Beneficij in titulum collatum provisi à Sede Apostolica, vel ab Ordinario, quos frequentius in Italia, præsertim in Basilicis Urbis dicimus *Beneficiarios* & *Utriusque*, duos ordines cum aliqua subordinatione constituentes, in Hispania verò dicuntur *Portionarii*, & *medii portionarii*, & in aliis locis *hildemadani seu mansonarii* &c. ac alibi *conseriales*: juxta casum, de quo *sub tit. de præminentiis disc. 21.* semper tamen cum præsupposito tituli collatiui; Et consequenter ea quæ in jure de istis habentur, malè applicantur hujusmodi presbyteris nullum titulum habentibus, sed solum jure eiusdem famulatus adscriptis Ecclesiæ seruitio, pro cuius mercede admittuntur ad participationem massæ, ita nuncupati participantæ, ad differentiam aliorum, qui utpote adhuc necessaria requisita non habentes, non participant; Ideoque totius labor remanebat merè inanis ac extra proportionem.

Et nihilominus etiam in ipsismet Beneficijis seu Portionariis provisi in titulum, regula est eos non esse de capitulo, neque votum habere, quoniam Capitulum constituitur solum à Canonicis, adeo ut cessante consuetudine; neque Dignitates de illo dicantur, ut habetur supra in *Bueller. disc. 4.* & in aliis, multo minus Beneficij, qui in jure dicuntur Capituli ministri ac seruitores, ut in supra allegatis decisionibus, & apud *Cavaler. dec. 57. d. c. 423. par. 4. recens. 136. & 351. par. 6 dec. 32. 76. & 112. par. 7.* cum aliis apud *Barbosa de Canonicis cap. 37. & Add. ad dec. 27. par. 3. recens.*

Est bene verum, quod per consuetudinem introducti possent, ut habeant votum in Capitulo, atque de illo dicantur, sed cum sit consuetudo contra jus, requiritur vel immemorabilis, vel centesaria, vel saltem quadragenaria cum titulo putative seu colorato, ejusque fama bene probata, ut in supra allegatis decisionibus.

Quinimo dicta consuetudo sine accedente, etiam hujusmodi simplices presbyteros vel Cappellanos sine titulo collativo habere jure votandi supponitur in *Ortiana vici oram. Rembolio dec. 8 par. 3. rec. repetit. dec. 201. apud Pass. d. c. 423. par. 4. recens. 136. & 351. par. 6 dec. 32. 76. & 112. par. 7.* cum aliis apud *Barbosa de Canonicis cap. 37. & Add. ad dec. 27. par. 3. recens.*

Quinimo dicta consuetudo sine accedente, etiam hujusmodi simplices presbyteros vel Cappellanos sine titulo collativo habere jure votandi supponitur in *Ortiana vici oram. Rembolio dec. 8 par. 3. rec. repetit. dec. 201. apud Pass. d. c. 423. par. 4. recens. 136. & 351. par. 6 dec. 32. 76. & 112. par. 7.* cum aliis apud *Barbosa de Canonicis cap. 37. & Add. ad dec. 27. par. 3. recens.*

Quinimo dicta consuetudo sine accedente, etiam hujusmodi simplices presbyteros vel Cappellanos sine titulo collativo habere jure votandi supponitur in *Ortiana vici oram. Rembolio dec. 8 par. 3. rec. repetit. dec. 201. apud Pass. d. c. 423. par. 4. recens. 136. & 351. par. 6 dec. 32. 76. & 112. par. 7.* cum aliis apud *Barbosa de Canonicis cap. 37. & Add. ad dec. 27. par. 3. recens.*

Et ultimus, etiam dicti actus antiqui, de quibus docebatur, erant nimium rati, cum notabili spatio temporis seu intervallo inter unum & alterum, quod potius excludit jus essendi de Capitulo ac in eo votandi, quoniam cum Capitulo frequenter, tam pro actibus ju-

risdictionalibus, seu præminentialibus, quam pro æconomicis factè in qualibet hebdomada congregari soleat, ita intervenire debuisset esse frequens, & continuus, ideoque potius resultat argumentum, quod Capitulum sive aliquando admittit seu vocaverit tantum petitos seu informatos, ut audiret eorum votum tantquam consultivum seu informativum, potius quàm quod essent capitulares, ut in specie advertitur *d. d. dec. 640. par. 2. rec.* & habetur à simili apud *Cavaler. dec. 419.* circa illud votum consultivum seu nominationem, quæ per Episcopum petatur à parochianis in provisione parochi, ut istam populo gratum præberet cum similibus; Cum enim hujusmodi presbyteri sint æque intercessari in massa seu ejus participatione cum Canonicis & Dignitatibus, quamvis id non sufficiat, ut exinde dici debeat de Capitulo, seu quod haberent jus in administratione bonorum mensæ capitularis, ex *deduct. disc. præceden.* attem de congruo in illis Capitulis, quæ congregantur pro negotiis æconomicis, audiri debent, ad tollendas querelas super mala administratione ipsis præjudiciali.

Idem scribentes pro actoribus, magis se involvendo in æquivocis, nimium se diffundebant per conclusionem causæ universalis, de qua præsertim *sub tit. de eminentis, in Casa augustana Cathedralitatis disc. 5.* ac etiam in *Tolentana jurisdictionis sub tit. de jurisdictione disc. 1.* ac pluries *sub tit. de decimis* & alibi, quod scilicet possessio aliquorum actuum conservet jus in omnibus; Sed patet, ut dictum est, id continere æquivocum manifestum, quoniam id etiam præcedit in eo, qui habet juris assistentiam ac fundatam intentionem in universum, ut est Episcopus in jurisdictione Episcopali in sua Diocesi, & parochus in jure decimandi, cum similibus; Secus autem dicti juris assistentia non concutiente, adeo ut totiusque possessoris aliquorum actuum fundetur in sola consuetudine seu præscriptione, quoniam tunc id suffragatur ad limites possessionis, ac in illis actibus particularibus tantum, ut in his terminis advertitur *dicta dec. 423. par. 4. rec.* ubi Portionariis data fuit manutentio in illis actibus, in quibus probabatur possessio; Cadente in idem conclusione, de qua supra *sub tit. de Beneficiis in genere, in Ma. orien. Canonici, disc. 10.* super consuetudine attendenda in individuo, & non extendenda de loco ad locum, vel de casu ad casum, seu de actu ad actum.

Hinc proinde, cum in plerisque Ecclesiis, ita patrimonialium receptitum, etiam Cathedralibus vel Collegiatis, consuetudo præbeatur, ut hujusmodi presbyteri votum habeant in Capitulo, pluries de super consultus dicere consuevi, id esse quidem tolerabile in iis Capitulis, quæ congregantur pro negotiis æconomicis, ac recta administratione massæ, in qua tales presbyteri sunt æque intercessari, & consequenter etiam in electionibus Officialium in idem tendentibus, puta precuratorum seu Syndicorum, & parochorum; Manifestum autem abusum esse juris vehementer resistendum habentem, ut intervenire debeant, ac votum habere in actibus jurisdictionalibus seu præminentialibus, ut, e. g. sunt, electio Vicarii Capitularis Sede vacante, provisio, seu nominatio Canonici, aliorumque beneficiorum ejusdem Ecclesiæ jure simultaneæ seu ex alio titulo, cum similibus; Illo etiam magno inconvenienti concurrente, quod in plerisque Ecclesiis hujusmodi presbyterorum numerus esse solet longè major, etiam in duplo vel triplo quam Canonico, & Dignitatum, unde properea cum nimia juris resistentiæ, Capitulum potius ab hujusmodi presbyteris, quàm à Dignitatibus & Canonicis constitui dicitur, seu ab eis pendet conclusio Capitularis, quo nil absurdum.

REGGIEN. CONSORTII

Pro CONSORTIALIBUS OPPIDI HERBERIÆ

Cum MAURITIO BAROTIO.

Causæ variæ decisæ per Rotam.

An Collegium seu Congregatio simplicium presbyterorum alicui Ecclesiæ interservientium, teneatur recipere omnes cives seu patrimoniales in consortium seu gremium Ecclesiæ, habentes requisita per ejusdem Consortii statuta desiderata, vel possit receptionem aliquibus denegare; Et quando ad hunc eff. cum dicatur concurrere qualitas civilitatis seu naturalitatis per eadem statuta desiderata.

SUMMARIUM.

- 1 *Falsities.*
- 2 *Resolutionis causa.*
- 3 *Quæ placeant, siue quæ sit bona earum ratio.*
- 4 *De decisionibus probantibus receptionem esse arctatam & necessariam.*
- 5 *De contraria decisione illarum revocatoria, seu quando illæ procedant.*
- 6 *Quod filii Advocatorum vel aliorum Collegialium debeant admitti in locum patris.*
- 7 *De jure patronatus passivo, seu de beneficii debitis certo generi personarum remissivi.*
- 8 *De obligatione admitendi cives ad massam seu communiam vel consortium.*
- 9 *Quod termini, de quibus n. 6. & 7. sint extranei ab illis, de quibus n. præcedenti.*
- 10 *Laudabile est beneficia civibus potius quam exteris conferri.*
- 11 *Quod aliud sit, data necessitate recipiendi in genere ad locum vacantem, potius recipere cives quam exteros, aliud vero agere de necessitate recipiendi in genere.*
- 12 *De filiis vel conjunctis Consiliarii defuncti subrogandis in locum patris vel conjuncti.*
- 13 *De errore scribentium evagandi circa incongruam applicationem.*
- 14 *De jure prohibendi negativo producentis jus affirmativum.*
- 15 *Necessitas cooptandi ad Collegium vel massam tanquam servitus non præsumitur.*
- 16 *Ubi receptio facienda est per verba secreta, & prævia informatione super vita & moribus, illa non est necessaria seu arctativa.*
- 17 *De praxi Monasteriorum monialium, & virorum aliorumque Collegiorum.*
- 18 *Quando receptio sit necessaria non data iusta causa recusationis probanda per recusantem.*
- 19 *De receptione ad habitum iustitia in Religione Hierosolymitana.*
- 20 *Quando admissio ad massam seu communiam sit necessaria, & superior possit cogere.*
- 21 *De causis ob quas data etiam necessitate possit fieri recusatio.*
- 22 *Existencia plurium fratrum in eodem Collegio vel corpore non est laudabilis.*
- 23 *Quæ civilitas sit necessaria.*
- 24 *Natus extra locum, quando dicatur verus civis.*
- 25 *De eodem & quod aliud sit incolatus, aliud habitatio.*
- 26 *In statutis attendendus est effectus, ac substantia voluntatis.*

DISC. XXI

IN Ecclesia parochiali Oppidi Herberiz, v'uleta Patrochum seu Rectorem se ingerentem in cura animarum ac perceptione jurius seu emolumentorum parochialium, adest quoddam improprium Collegium seu Congregatio, sub Consortii vocabulo explicata,

aliquorum simplicium presbyterorum civium, qui juxta pluries in præcedentibus infirmata, admittit Ecclesiæ Collegiatæ illi interserviant, ac de quadam massa communium participant, dictumque Consortium propria habet Statuta antiqua ab Episcopo approbata, præscribentia qualitates concurrende debentes in iis, qui ad illud admitti debeant, quod scilicet congregati omnibus Consortialibus, vel saltem tribus partibus, à quodam Officiali, qui massarius nuncupatur, proponatur ille qui admitti velit, ipsi vero Consortiales diligenter indagare, ac investigare debeant, an sit bonæ honestæque vitæ ac famæ, ut cæteris Consortialibus, ab universo populo exemplum esse possit, quodque esset per tres menses antea sacerdos, ac serviet in choro, & sit natus in dicto Oppido ex parentibus, qui per decennium saltem antea in eo habitassent, ibique cum educaissent, nec aliter absque dictis requisitis recipiatur; Cum autem Mauritius institisset ad consortium admitti, atque negativam in scrutinio desuper habito reportasset, hinc introducta desuper lic. prius coram Ordinario, deinde vero in Rota coram sub die 18. Januarii 1667. ad ejusdem Mauritiū favorem prodit resolutio conformis sententiæ per Ordinarium ad ejus pariter favorem late, ac cujus resolutionis normam expedita sententiæ, & commissæ causa appellationis in eadem Rota coram Otalora, sub die 23. Januarii 1668. pro dictarum sententiarum i'firmatione ad favorem Consortialium prodit resolutio, ex solo motivo non probatæ civilitatis cum requisitis dicti Statuti, ad cujus resolutionis normam expedita etiam sententiæ, & commissæ denuo causa appellationis in Rota coram Bevilacqua sub die 23. Junii 1670. pro hujus ultimæ sententiæ ad favorem consortialium consummatione responsum fuit.

Mihi scribenti pro Consortialibus in dicta secunda instantia coram Otalora, & in altera coram Bevilacqua, etiam in sensu veritatis, videbatur bonum jus illis assistere, di&isque ultimis resolutiones esse probabiliores, non tamen placebat dictum motivum, cui resolutio coram Otalora innixa fuit, ac etiam altera coram Bevilacqua satis adhe'ret non justificatæ civilitatis, sed potius altetum, quod Statutum non esset arctativum neque Consortiales tenerentur inviti aliquem recipere, siue formiter in judicio justificare causas recusationis, nisi ob notoriam habilitatem personæ petentis admissionem, tam circa servitium quam circa vitam & mores, aliasque circumstantias, concludens vel saltem præsumptiva seu administrativa probatio concurreret, quod recusatio esset merè animosa, nullique jussu causæ innixa.

Duo igitur erant hujus causæ puncti: Unus generalis, an scilicet tenerentur Consortiales quamvis inviti, omnes cives ad consortium recipere; Et alter particularis, an constaret de civilitate cum suis requisitis hujusmodi colligantibus, & quatenus constaret, an ad esset causa particularis recusationis.

Quatenus pertinet ad primum, Scribentes pro auctore, cum quibus procedit prima decisio coram Taja, procedebant simpliciter cum decisionibus editis in Bonon. aggregationis ad Collegium coram Merlino inter suas decis. 831. & 832. ubi firmatur, quod Collegiales quamvis inviti tenentur recipere in Collegium illum qui habeat qualitates ab ejusdem Collegii statutis præscriptas, quasi quod ita haberetur casus decisus in propriis ac præcis terminis.

Verum istud fundamentum parvi momenti videbatur; Tum quia à dictis decisionibus, etiam in eo casu recessum fuit in secunda instantia coram Glasfio, ut patet ex decis. 880. par. 11. etc. Tum etiam quia eandem decisionem Merlini fundamentum consistit in Statuto arctante admissionem filiorum Collegialium, quatenus habeant necessaria requisita, & sic in peculiari qualitate Statuti, quod fomentum habere videtur juri communis, ex iis quæ in filiis Advocatorum

quatenus essent idonei. admittendis ad Collegium, ac in locum patris subrogari si disponuntur per *text. in l. puerum, & l. puerum Cod. de Advoc. divers. judic. l. nemini; & l. puerum Cod. de Advoc. divers. judicium;* Et generaliter disponit in *l. 2. Cod. de Decurion. lib. 10. & l. ult. Cod. de potior. ad numerum nominand. eodem lib. 10. & habetur deductum in *Forlivien. admiff. finit ad Consilium sub tit. de Praemin. disc. 31.**

In aliis vero instantiis alii scribentes ex parte actoris de novo assumpti cum copiosissimis allegationibus insistebant conclusionibus quas habemus in materia Jurispatronatus passivi debiti certo generi personarum, ut habentes patronatum activum, ac jus praestandi, teneantur quatenus inviti praestare personas de illo genere, alias reiecta extraneorum praestantione, insistendas, ut in *ius materia sub tit. de Inepatronatus pluribus; Quod etiam habetur sub tit. de Beneficiis in materia juris conferendi Beneficia. quae ex privilegio vel fundatione ex antiqua consuetudine debita sunt certo generi personarum.*

Aique ego scribens pro Collegio reo convento, ponderabam ad favorem actoris magis proximas ac ponderabiles esse decisiones in *Rhogenen. Communie coram Carillo inter suas disc. 32. 66. & 102. quatum secunda est repetita disc. 232. par. 7. & tertia disc. 67. par. 8. in quibus in individuo agunt de casu necessariz receptionis ad consilium Consortium, seu massam, quae ibi in illis partibus communia dicitur.*

Sed pariter dicebam omnes dictas conclusiones in suis casibus veras, non facere ad temeritatem fallaciam esse in applicatione; Extranei siquidem sunt termini Jurispatronatus, tam activi, quam passivi, cum non ageretur de Beneficiis, minusque de una & altera patronali qualitate; Prout etiam extranei sunt termini beneficiales, cum quibus proceditur in dictis *decisionibus Carilli*, praesertim in secunda, ubi plenè deducuntur eas, quae habemus de consuetudine vel Statuto non conferendi Beneficia nisi civibus, quod *num. 7. & 8. ex Divo Thoma & al. vi*, dicitur, quod sit res iusta & laudabilis, cum ita Ecclesiae ac divino cultui sanctius, ac

diligentius ministerium exhibeatur; Verum id pariter extraneum videbatur, tam ab isto casu quam ab altero, de quo ibi agitur; Tum quia ubi sumus in Beneficiis Ecclesiae iustitiae, illa vacare non possunt, sed per necessitatem consilii debent, unde propterea sola questio est, an uni potius quam alteri personarum generi conferri debeant, firma remanere necessitate conferendi seu providendi, quod in praesenti non cadit, cum ista non essent beneficia, neque Ecclesia esset numerata, adeo ut oporteret implere locum vacantem, solumque agitur de admitiendo vel non admitiendo in genere.

Tum etiam, quia aliud est agere, an in concursu civium, ac exterorum, sive civium habentium ac respectivè non habentium qualitates, postea substantia cooptationis in Collegium faciendae, debeat unus alteri praeferi, & tunc à simili rectè intrant dicti termini, cum quibus proceditur in dictis *decisionibus Carilli*; Aliud vero est, an adit necessitas in genere recipiendi in Collegium quoscunque ingredi volentes ex sola civica qualitate, absque illa necessitate, quae resoluat in praefinitione numeri, quem implete oporteat; Atque in hoc versatur pro meo iudicio aequivoium, cum quo in ista materia proceditur, quoniam, aliud est agere de accidenti praetationis postea substantia necessitate provisionis seu cooptationis iuxta casum disputatum in dicta *Forlivien. admiff. finit ad consilium, sub tit. de*

Praeminem. disc. 31. ubi agitur de certo, ac praefinito numero Consiliatorum, ideoque certum erat, quod de necessitate subrogandus esset alius in locum deficientis, solaque controversia erat, an filius vel conjunctus deberet praeferi; Aliud vero agere de necessitate aggregandi seu cooptandi in genere, ita ut ipsa substantia cooptationis sit in questione; Ideoque quotidie ac fere in omnibus forensibus quaestionibus

experimur istud malum, merito frequenter deestandum ac inelcandum, quod toti infirmis in conficiendo conclusiones, ac allegationes, nullatenus autem reflectimus ad congruam applicationem ad facti circumstantias atque ad casum praesentem, an scilicet conclusiones & auctoritates congruant necne.

Dicebam igitur, quod pro methodica hujus contravertit decisionem, praesuppositam tanquam absolutam, ac per scribentes in contrarium non negato principio juris generali assistente libertati, ac tescitè servituti non praesumendae, neque inducendae, nisi legitime probetur per Statutum conditum per habentem potestatem, vel per consuetudinem immemorabilem, & cum cujus praesuppositum proceditur in dictis *decisionibus Carilli*; praesertim *disc. 66.* Dux constituendae veniebant interpretaciones; Una scilicet super intelligentia Statuti hujus Ecclesiae, quod solum abique lege fundationis, vel probata consuetudine praestari debet causam edicto, an scilicet illud esset necne activum Collegii seu Confectii, quamvis inviti, recipiendi quocunque habentem desideratas qualitates; Et altera, postquam quod illud activum, an etiam non obstante concursu qualitatum, ex iusta particulari causa licitum esset necne recusare admissionem in hujus penitus.

Quoad primam, attento tenore Statuti, etiam reflectendo ad solam veritatem, mihi certum videbatur, quod Statutum esset quidem activum seu restrictivum facultatis Consortii non recipiendi nisi civibus habentes qualitates ibi praescriptas, adeo ut neque volentes possent Confortiales recipere exteros vel cives non habentes qualitates, atque in hoc consistit prerogativa civium qualificatorum, quod loca Consortii per alios implevi se occupari non possunt, unde impletè, ac de consequenti resultat necessitas eorum receptionis in genere, non autem in individuo; Adintra illius juris affirmativi quod resoluat ad favorem habentis forum vel molendinum, ex jure negativo seu prohibendi, ne ad alia molendina seu alios furnos accedatur ex *dictis in Concencia sub tit. de Regal. disc. 144. & in aliis eodem titulo.*

Non tamen exinde resultat alia restrictio Consortii circa individuum, recipiendi scilicet, talem, vel talem personam recipi volentem, id enim in Statuto non disponitur, quod sufficit, statè dicta juris regula generali assistente libertati, donec probetur servitus tanquam limitatio in dubio non praesumenda; Et clarior, quia id potius ex Statuti contextu excluditur; dum in eo disponitur, quod Consortii negotia tractandi debeant per vota secreta, ac etiam injungitur Confortialibus, ut diligenter inquirent, ac investigare debeant, an illi, qui petunt admitti, sunt bonae honestaque vitae & famae, ac tales, quod ceteris Confortialibus & universo populo exemplum, ac speculum esse possint.

Ita enim ad evidentiam excluditur necessitas praefixa, quoniam super vita & moribus, & aliisque animi dotibus & qualitatibus non formatur processus iudiciales, sed proceditur per secretas informationes, ob plura scandala & inconvenientia, quae alias resultare possent, publicando, ac patefaciendo vitia, malosque mores ejus, qui peti admitti, ut advertitur in dicta *Forlivien. admiff. finit ad Consilium sub tit. de Praeminem. disc. 31.* S an enim bene simul, quod Collegiales per informationes extrajudiciales secretas essent consensu de mala & scandalosa vita illius, qui admitti peti, & tamen quod non possit formiter iustificari, & quatenus possit, quod non expediat, ideoque non videtur, quomodo hujusmodi Statutum dici valeat praefixè activum recipiendi certam personam ob solam naturalem civicam qualiter, dum praescribitur inquisitio circa vitam & mores ac animi doctes, atque receptio faciendae est per vota secreta.

Ur docet praxis omnium fidei Collegiorum & Congregationum, frequentius autem illa Monasteriorum

Monialium, ac etiam Virorum, quod scilicet per Monasterium recipi non potest nisi puella, quæ certas habet qualitates, certamque solvat dotem; & tamen quamvis omnia hæc concurrant, quin imò admittatur etiam ad habitum monasticum, adhuc tamen priusquam admittatur ad professionem, & sic ad cooptationem in Monasterio recipiuntur vota secreta Monialium, atque majori parte concludente pro negativa, oportet quod illa puella exeat à Monasterio, cum similibus.

Tunc etenim causa exclusionis alleganda & probanda est, quando deduceretur per viam objecti, ad effectum scilicet excludendi à jure questio, seu ab eo jure, quod positis qualitatibus naturalibus negari non potest; Ut puta provideretur quis à Papa vel Ordinario de Canonatu in Cathedrali vel Collegiata, Capitulum vero ex Statutis vel privilegiis recusat, illum recipere, eique tradere possessionem propter objectum naturale resultant ab impuritate sanguinis, vel à defectu natalium, sive ab ignobilitate, aut forensitate &c. Tunc enim istud obiectum tanquam exclusivum à jure questio est formiter justificandum ab excipiente, qui in hac exceptione est actor, cum obiectum non præsumatur, ut cæteris relatis. *Rot. decis. 494. par. 1. rec. num. 2. & 335. num. 1. par. 2.* quæ est eadem apud *Greg. dec. 498. Merlin. d. c. 368. Rot. dec. 319. & 333. par. 11. & habetur actum in Meleviana seu Hyspalem. habitum sub tit. de Præminentiis, disc. 13.*

Sive habemus in Religione Hierosolymitana, quæ generaliter non negat habitum Justitiae habentibus qualitates naturales à stabilitatis præfinitas, etiam pueris, in quibus non datur requisitum animi dotium, vel an sit præditus bonis malisque moribus, neque admittuntur secreta informationes, ideoque ubi sine causa denegatur admissio, datur appellatio juxta plures casus, qui habentur *sub dicto tit. de Præminentiis in hac materia.*

Vel etiam in his præfinitis terminis, intrate quoque videtur imploratio officii judicis per viam recursum, quando ex facti circumstantiis, concludens probatio, seu vehemens fides haberetur, quod recusatio proveniat à malignitate seu emulatione, quia nempe recipiendus, ultra qualitates naturales, publicè reputaretur bonæ vitæ, & famæ, nullusque haberetur malus odor, de quo Superior cum eisdem extrajudicialibus informationibus certificari potest; Vel ubi idem Superior agnoscat id fieri ex avaritia Collegialium, cum præjudicio, nedum admittendorum, sed Ecclesie, ac populi, ut ita ob minorem numerum majorem fit emolumentorum portio, cum similibus pro Superioris prudenti arbitrio ponderandis, tanquam pro limitatione, non autem pro regula, nam alias data dicta ætatione generali, esset dare inconveniens ponderatum supra in *Neritonem. Status disc. 19.* quod ad eodè multiplicari posset numerus Confortialium, ut ipsa confortialis qualitas vilescebat, omneque fame perire cogentur, ex rationibus & auctoritatibus ibi deductis, ex quibus posita etiam regula generalis, quod hujusmodi Statuta vel consuetudines essent activæ, rectè limitatio resultaret, ut esset iusta causa denegandi novam admissionem, quoties jam admissi ac existentes constituant numerum congruum, Ecclesie & populi servitio, ac emolumentorum quantitati proportionatum, ut infra.

Quo verò ad secundam inspectionem particularem, an scilicet posita etiam dicta ætatione generali, iustè recusari poterit ista persona particularis; Advertebam quod theiaca resultabat ex ipsomet veneno actoris, qui ad ostendendum irrationabilitatem suæ exclusionis, deducebat admissionem aliorum ejus fratrum, quod ego retorquebam; Siquidem ubi agitur de sola justificatione qualitatis naturalis, puta nobilitatis, vel civilitatis, seu puritatis sanguinis, cum similibus, tunc rectè inerat conclusio, de qua præsertim

in *Meleviana seu Hyspalem. habitum sub dicto tit. de Præminentiis, disc. 33.* ut canonizatio qualitatum in uno fratre germano, faciat statum quo ad alterum; Secus autem quo ad vitam & mores, ac animi doctos, cum frequentissime experiamur, quod inter fratres eosdem nates habentes, oppositi sint mores, quodque unus sit dignissimus, alter indignissimus, ut etiam de gemellis docet sacra Scriptura de Jacob & Esau, sive de primis mundi fratribus, Abel & Cain, ideoque ita convinci dicebatur iustum motivum refusans à secreta informationibus istum excludendi absque suspensione mali animi erga domum, dum fratres admissi fuerant.

Et ulterius, ubi etiam nulla concurrebat causa exclusionis ob vitam & mores, adhuc ipsa aliorum fratrum existentia rectè iusta & rationalis causa cum excludendi, ut servaretur justitia distributiva inter alias domos ac familias loci, non autem quod una familia tot loca occuparet; Ac etiam ob monopolia, quæ plures fratres & conjuncti facere possent, ac solent, unde propterea in plenis Capitulis & Collegiis, etiam in ipso Cardinalium, prohibita est plurium fratrum receptio, quod habemus etiam in Monasteriis Monialium super prohibitione plurium sororum ultra duas, cum similibus.

Alter punctus civilitatis totus erat potius facti quam juris super illius probatione cum requisitis à Statuto desideratis, quibus non concurrentibus, certum est de jure admissionem denegari posse, ut in specie firmatur *apud Carillum dicta decis. 102.* quæ ex hoc fundamento deficientis civilitatis cum suis requisitis est revocatoria alterius præcedentis *decis. 66.* editæ ad favorem admittendi, & generaliter firmatur etiam in terminis civicae qualitatis seu nationalitatis requisitæ ad Beneficiorum admissionem *apud Buratt. decis. 631. & decis. 67. & 105. par. 12. rec.* & infirmatur in multis vel Sympetina Archiepiscopi byzeratensis, *sub tit. de Beneficiis, disc. 12.*

Verum quoad ea, quæ facti sunt, reflectendo ad veritatem, credebam justitiam actori assistere, cum constaret patentes esse originatos, ipsumque in loco natum esse, ac etiam accederet admissio germanorum fratrum; Et quamvis ex hac parte nimum insisteretur, quod dederet qualitas decennalis educationis factæ per parentes in loco, ob parentum absentiam per tempus notabile, atamen non videbatur motivum solidum, cum dicta absentia fuisset occasionalis, pro exercendis scilicet aliquibus Magistratibus seu Judicaturis, quod non immutat domicilium, neque tollit veram ac naturalem civilitatem etiam quo ad eos, qui ex dicta occasione verè, ac de facto nascuntur extra patriam in alienis locis, ut ad materiam civilitatis pluries advertitur *sub dicto tit. de Præminentiis, præsertim disc. 36. cum seqq.* ac etiam habetur *sub tit. de Regalibus in Anconiana enervum, disc. 104.* & alibi, ideoque dictæ posteriores resolutiones in secunda & tertia instantia *coram Olavara & Brulagui* infirmativæ prioris sententiæ, placuerunt quidem, ac iustæ probabiliterque sunt, non tamen placuit istud fundamentum seu ratio.

Et quamvis in decisione 20. Januarii, 1670. *coram Brulagui*, dicatur, quod aliud est vocabulum *incolatus*, aliud veto vocabulum *habitationis*, quasi quod istud non admittat fictionem, sed intelligi debeat per veritatem ex deductis. *per Menoch. lib. 6. præsumpt. 42. num. 2. Carleval. de judic. lib. 1. disp. 2. quest. 1. num. 12.* Ac etiam quod requiratur in utroque parente qualitas originaria, quæ hic deficiebat in matre; Atamen id non placebat; Tum ob contrariam observantiam in ipsis germanis fratribus istius concurrentibus; Tum clarius quia cum rectè procedat argumentum à Statutis, ad adventum vel mortuum dispositionem, procedendum videtur cum eadem regula, de qua pluries *sub tit. de fideicommissis*, ac etiam *sub altero de contrahibus & pact.* ut non cortex, & formula verborum, sed substantia volun

voluntatis attendi debeat, Spectato principaliter sine seu effectu, ut scilicet non admittantur cives fidei, & ex privilegio, seu alias noviter allekti, non autem ut in verè originariis, ita accidentaliter ab'entibus iste rigor literalis attendi debeat, cum ita ad hujusmodi ac similes honores admittebantur filii rusticorum, & artificum, excluderentur autem filii insignium Juris-Consultorum, & Professorum, qui ad Cathedras & munera invitantur, ac etiam filii militum, & mercatorum patrum decorantur, quo nil absurdum.

† *Ux priores decisiones enunciat in hoc disc. 21. sunt impress. decis. 37. & 176. par. 15. rec. ultra quas postmodum emanant alie nempe 15. Decembris 1670. 10. Aprilis 1671. coram Bevilacqua & 16 Junii 1671. 30. Aprilis 1672. 16. Januarii 1673. coram Beutemont & 21. Junii 1673. 5. Martii 1674. & prima Februarii 1675. coram Vicecomite, cum sententia ad istius normam favore Mastrillià qua interposita appellatione & de novo commissa causa Emerix cum dubio, an coniter de re judicata, vel potius de causis restitutionis in integrum, negativè quoad primam partem, & affirmativè quoad secundam fuit resolutum sub die 10. Aprilis 1676. coram eodem Emerix.*

MATERANEN. JURIS AMOVENDI CAPPELLANOS

Pro CAPITULO METROPOLITANÆ

Cum ALIQUIBUS PRESBYTERIS seu CAPPELLANIS.

Casus disputatus coram A. C. & in Signatura resolutus pro Cappellanis.

An simplices presbyteri pro Ecclesiæ consuetudine admissi ad gremium Ecclesiæ, ac participationem massæ, utpote nullum titulum habentes, ac manuales dimitti possint per Capitulum, ac expelli à servitio, & participatione.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Quod manualia sint ad nutum amovibilia etiam sine causa.*
- 3 *Declaratur in qua specie manualium id procedat, & quando etiam Cappellani non habentes titulum collativum non possint amoveri.*
- 4 *Quod etiam quædam præbeat sua receptionis in Ecclesiæ receptitium, & quando iniret, vel cesset necessitas admittendi.*
- 5 *Ubi sequuta est receptio, illa importat quandam speciem tituli, ad quam fit etiam promotio ad ordines.*
- 6 *De distinctione inter jui quæsitum, & quærendum, ac inter admissos, & admittendos.*
- 7 *Quod etiam in manualibus cesset facultas removendi ad nutum, si id præbeat grave prejudicium in fama.*

DISC. XXII

Cum Ecclesia Metropolitana Materanen. eandem haberet consuetudinem in præcedentibus plures enunciatam, fereque omnibus illarum partium Cathedralibus, & Collegiatis, ac etiam matricibus parochialibus communem, quod ultra præfinitum Dignitatum, & Canonicorum numerum, qui in titulum collativum providentur, sit etiam recepticia civium certas qualitates habentium, qui præfinito quodam gratuito servitio, aliisque adimpletiis, juxta singularum Ecclesiarum Statuta, ad participationem massæ, distributionem, aliorumque emolumentorum admittuntur; Ob aliquam autem indignationem à majori parte Capituli conceptam adversus quosdam ex his presbyteris seu cappellanis factionarias partes aliorum Canonicorum sede vacante sequentes, cum Capitulari decreto dimissi essent, atque ab albo seu rotulo presbyterorum deleri; Hinc adveniens isti per appellationem seu recursum,

Tribunal A. C. mantentionem in eorum quasi possessione obtinuerunt, à Signatura Iustitiæ etiam canonizaram cum clausula *sine prejudicio*, suspensivæ appellationis exclusivæ, atque ita, ut frequentius contingit, lis finem habuit.

In his autem disparationibus in utroque Tribunali prædicto habitis, scribens ego pro Capitulo dictam erectionem sustinere volente circa præfinitionis initia, quando in materia beneficii, utpote extra Curiam rari, non multum versatus eram, edoctus ex pluribus auctoritatibus ac decisionibus, de quibus *sub tit. de Benef. disc. 97. præsertim in Hispan. juris amovendi curatio 20. Aprilis 1640. 21. Junii 1641. & 22. Junii 1642. coram Præmingerio*, quæ circumferuntur in Curia magistrales frequenter canonizant, ut hujusmodi cappellanæ manuales, sint ad nutum amovibiles etiam sine causa, hinc non acquirerebam resolutis, in dicta propositione firmare inhzendo, etiam cum sensu veritatis; Verum deinde agnovi claram esse meam fallaciam in applicatione, circa quam frequens esse solet juvenum, quamvis ingeniosorum, ac elaboratorum defectus, ita in generalitate seu primo aspectu conclusionum insistendo, non autem bene perpendendo casuum diversitates, factique circumstantias.

Dicta siquidem conclusio est vera in suis casibus, ubi scilicet juxta deducta *dicto disc. 97. sub tit. de Benef.* agitur de illis manualibus, quæ alium titulum non habeant nisi illum conductitium, seu famularum, ideoque recte intrat dicta facultas dimittendi quandoque ad libitum etiam sine causa, eo modo quo famulos conductos dimittimus.

Non tamen erat iste casus controversiæ, quoniam cum Ecclesia ex Statuto, vel consuetudine esset civium recepticia, hinc proinde hujusmodi clericorum seu presbyterorum receptio non provenit à libera facultate Capituli, quod posset non recipere, seu conducere istos potius quam alios, sed ex jure civico, quod sine dubio præbet per oculos informationes de vita & motibus, siue alias concurrere potest probabile motivum non admissionis, quæ recusari etiam, quandoque potest in universum ad tempus cum nimium excretem numerum, ut *disc. præced.* sed quoad ipsam receptionem in universum, atque cessante justa causa, dictum jus civicum habet quandam speciem tituli; Et consequenter admissio non est merè voluntaria, ita ut pendeat à nutu Capituli, sed habet fundamentum in eo jure quod tribuit Statutum vel consuetudo habentibus præfinitas qualitates.

Quidquid verò sit, ubi agitur de admittendo vel non admittendo; Attamen ubi versamur in jam receptis & admissis ad gremium ac servitium, cum actuali vel habituali participatione massæ, tunc talis admissio præferre videtur quandam speciem tituli, adeo ut in plerisque Ecclesiis, ut scio præsertim prædicari in Ecclesia Melphien. admissi promoveantur ad sacros Ordines ad titulum servitii, ac participationis massæ, quæ posito servitio, eis negari non potest; Quinimò; ut advenerit supra in *Nazarena disc. 17. in aliquibus Ecclesiis etiam Cathedralibus, titulus collativus Dignitatis vel Canonicatus importat solum quosdam præminentias, seu quosdam alia extraordinaria majora emolumenta, participatio autem massæ provincit potius à qualitate cappellani seu presbyteri participantis ratione juris civici qualificati, adeo ut qui non est talis, quamvis obineat Dignitatem vel Canonicatum, non participet juxta distinctionem *ead. d. c. . deductam.**

Hinc proinde talis facultas Capitulo, vel Collegio seu Communiæ tribuenda non est, quamvis tribueretur

tur arbitrium pro facti qualitate non admittendi, quoniam posita admissioe, remotio esset quædam species privationis juris quæsitæ, quæ sequi non potest, nisi ex delicto bene probato, & causa cognita juxta distinctionem, quæ habetur in *Calaguriana Beneficii de Hilbo, sub tit. de Beneficiis, disc. 70.* ac in decisionibus in ea causa editis, quantum aliquæ sunt impressæ, *dec. 78. 172. 167. 301. & 366 par. 12. rec. ac etiam disc. 71.* distinguendo inter exclusionem à jure quærendo, ac privationem jure quæsitæ; Intrinsece quoque vulgari cetero, quo iuristæ in proposito hujus distinctionis etiam utuntur, quod turpius ejicitur, quam non admittitur holpes. *Surd. conf. 174. num. 13. & conf. 175. num. 42. & frequenter; ac etiam quia, ut advertitur d. 10. de Beneficiis, disc. 97.* ad materiam manualium etiam in iis quæ ad notum manualia sunt, si remotio infamiam, vel aliud notabile præjudicium causaret, a thæe intrat Superioris arbitrium pro hujusmodi factis reformatione, quod absque dubio adaptatur hujusmodi exceptionibus nimium insolitis, infamiam, atque grave præjudicium præferentibus, quia non nisi ex crimine, vel alia iniquitate fieri solent, vel ex æmulatione seu factionis determinationibus.

† **D**e manualibus autem est in sua sede *sub tit. de Benef. præterit disc. generali 9.* Et conferuntur dicta *sub tit. Regal. disc. 10.* ubi in fine fit in specie mentio hujus causæ.

CONCHEN. TERTII ADJUNCTI

PRO CAPITULO CATHEDRALIS.

Cum EPISCOPO.

Causa decisus per Sac. Congregationem Concilii, & per Rotam pro Capitulo.

An in causa Capitularium decidendis ad præscriptum Sac. Concilii Tridentini *sess. 25. de Reformat. cap. 6.* per Episcopum cum duobus adjunctis, in casu discordie, tertius debeat esse Capitularis, vel potius deputari valeat quicumque alter, quamvis non Capitularis; Et in quibus Capitulis dicta procedendi forma servanda sit, ac procedat.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series, seu casus controversæ super tertio adjuncto.*
- 2 *Resolutores sacre Congregationis, & Rota.*
- 3 *Quomodo S. Congregatio Concilii procedat in interpretando.*
- 4 *Quod tertius non possit esse beneficiatus, vel portionarius ejusdem Ecclesiæ.*
- 6 *De rationibus in contrarium, ut possit eligi quicumque.*
- 7 *Quod prima rationes debeant prevalere.*
- 8 *Decretum Conciliare de adjunctis procedit solum in Capitulis exemptis, atque potius jus novum Episcopi tribuit.*
- 9 *Non potest conquiri de inæqualitate, vel quod habeas minus jus Episcopus, qui primus nullum habebat.*
- 10 *De alio casu, & quod istud decretum Conciliare de adjunctis non procedat nisi in Capitulis exemptis.*
- 11 *De materia remissivæ.*

DISC. XXIII.

Disponente Sac. Concilio Tridentino, *sess. 25. de reformat. cap. 6.* ut in Capitulis exemptis causæ criminales Capitularium cognosci debeant conjunctim per Episcopum & Capitulum, ejusque vice per duos adjunctos ab eo deputandos, quodque in casu discordie eligatur tertius, qui sit Canonicus, vel in Dignitate Ecclesiastica constitutus; Hinc orta est controversia inter Episcopum & Capitulum Cathedralis Conchen. an iste tertius debeat esse Canonicus, vel Dignitas ejusdem Capituli, vel sufficiat quod sit alterius Cathedralis vel Metropolitanæ; Atque Episcopo consulente

Sacram Congregationem Concilii, ut fieri solet non in forma contentiosa, sed solum per viam petitionis otaculi nemine citato, inherendo alteri declarationi de anno 1618. contra ipsum prodiit resolutio *sub die 23. Novembr. 1647. Tertium scilicet eligendum esse unum ex Canonicis, vel Dignitatibus ejusdem Ecclesiæ;* Cumque Episcopus petisset iterum audiri, atque Sac. Congregatio mandasset audiri etiam Capitulum, allumpta formali disputatione, utraque parte informante, *sub die 19. Decembr. 1648.* perlitum fuit in decisum, idemque responsum de anno 1645. fed Episcopo non acquiescente, atque obinente committi causam in Rota coram Cerro, *sub die 3. Julii 1650.* solo Capitulo informante, in continuationem, seu ut in Curia dicitur per contradições, idem resolutum fuit inherendo dictis declarationibus Sac. Congregationibus, neque quod sciam causa ulterius progressum habuit.

Dictatum resolutionum fundamentum fuit in plebisque aliis antiquioribus ejusdem Sacre Congregationis resolutionibus, tam in specie istius Ecclesiæ, quam Ecclesiæ *Hispalen.* ac aliarum; Cum enim non agatur de articulo juris communis, sed de nova lege inducitur per Concilium Tridentinum, pro cuius interpretatione in casibus ambiguis in ipsomet anno 1564. paulo post ejus publicationem, & confirmationem lequuntur à Pio IV. ab eodem deputata iuxta ista Sacra Congregatio ex plurius tunc temporis Cardinalibus, qui in eodem Concilio tanquam Cardinales Petentes, ac Legati, vel tanquam Prælati postea ad Cardinalatum promoti intervenientes, ideoque Ræ concilii erant, qualis esset PP. & Concilii intentio in quibullibet Decretis, quæ non nisi prævia discussione, ac maturo examine prodirent, ut advertitur *sub tit. de Parochia in Civitatibus Castellane, d. 1. & in Papien. visitationis Hospitalis, sub tit. de jurisdictione, disc. 41. & 99.* & alibi; Consequenter quando præterit antiquæ, ac ibi proximæ declarationes prodierunt, illis absque alia discussione de ferri solet, non autem recurri ad generales juris regulas, vel propositiones, ad quas pro novæ legis interpretatione est recurrendum in illis dubiis, quæ nunc elapso jam sæculo oriuntur, quando notitia sensus PP. haberi non potest, quoties ad ejusdem Concilii tam non præterit, ideoque ea quæ in his disputationibus in S. Congregatione per Scribentes, hinc inde deducuntur, videbantur potius flores, ac ornamenta scripturarum, utpote consistentia in axiomatibus vel rationibus generalibus.

Ex hac siquidem parte, ego & ceteri pro Capitulo scribentes deducebamus; Primo axioma, quod additamentum debet esse ejusdem qualitatis cum suo principali ex collectis per *Barbosa. axiom. 34.* Secundo quia decretum Conciliare adhibet verbum *alius*, quod de sui natura denotat similitudinem ex collectis ab eodem *Barbosa. d. 16.* Et tertio quia non congruit, ut secreta Capitularium pandantur extraneis, ideoque conjudices esse debeat de ipso corpore Capituli, adeo ut neque Beneficiis, vel Portionariis ejusdem Ecclesiæ alium valeant juxta firmata *decis. 21. par. 3. res.* cum aliis ibidem plene cumulatis per *Addent.*

Econverso autem ex parte Episcopi adducebatur auctoritas *Gutierrez. prædicar. quæst. lib. 1. quæst. 90.* ubi innuit, quod hic tertius eligi potest quicumque; Secundo magis in specie adducebatur *de caso 180. Almerica.* ubi data fuit mantentio huic Episcopo procedendi ad summariam informationem & capturam Capitularium etiam sine adjunctis; Et tertio adducebatur motivum inæqualitatis, quod scilicet cum ex dicto decreto Conciliari equalis sit jus Episcopi & Capituli, adeo ut tanta fit vox illius, quanta conjudicium à Capitulo deputatorum, adinstar illius æqualitatis, de qua pluries habetur *sub tit. de Beneficiis* in materia simultaneæ; hinc si daretur, quod tertius in casu discordie eligendus esse deberet de Capitulo, resularet magna

inæqualitas, atque interventus Episcopi esset de vento, cum concordantes primi conjudices de Capitulo, ac etiam tertius de eodem, ita concluderent negativo Episcopi voto.

Ista ratio me torquebat, adeo ut quando articulos fuisset omnino novus, atque non haberentur plures antiquæ declarationes, satis dubitalsem; Adhuc tamen duo dicebam; Primò scilicet, quod cum idem Conciliare decretum statui eligi debere personam qualificatam, quæ juramentum juxta formam ibi præscriptam præstare quoque debeat, præsupponenda non est dicta collusio, sed quod adhesio fieret pro iustitia illi voto, quod melius esset fundatum; Et secundo, quod cum hujusmodi forma servanda sit solum in Capitulis exemptis, adeo ut non ex eo quod ageretur de Cathedrali, vel Collegiata id competat, sed solum ratione exemptionis, quam ita Concilium in præjudicium Capitulorum, ac favorem Episcoporum moderari voluit, ut declarationem esse per eandem S. Congregationem habetur apud Seraph. decis. 493. & 497. Inter. lib. 1. quest. 1. num. 62. Rayb. de Canonica, cap. 28. num. 2. & in Collectan. ad idem cap. 6. §§. 1. & 5.

Hinc sequitur, quod Episcopus, qui prius ratione exemptionis, nullum jus habebat, neque in hujusmodi causis poterat se ingerere, non potest conquiri de inæqualitate, ita quandoque accidentaliter subsistente, dum ejus jus prius non erat coarsale, ideoque conquiri non potest ille, qui minus habet, si prius nihil habebat, istaque responsio videbatur satis congrua; Concurrente etiam dicto motivo congruenti, ut lecta Capitularium extraneis non panderentur; Ac etiam vera legali propositione, quod ubi agitur de interpretando novam legem correctoriam juris vel status præcedentis, fieri debet interpretatio, ut quo minus fieri potest, resulet correctio, seu diminutio illius juris, quod prius integrum seu majus erat, ideoque ex his, etiam si articulus ex integro decidendus esset, credebam, ita quoque responderi debere.

In proposito autem hujus decreti Conciliaris, cum illius præxis frequens haberetur in Hispania aliisque partibus ultramontanis, parum vero in Italia, ubi nimium rarus est Capitulorum exemptorum usus, & merito quidem ex eorum contemptibilem statum, in plerisque præsertim exiguis Episcopatibus comparativè ad Capitula Hispaniæ ac Germaniæ, aliarumque regionum ultra montes; Hinc Capitulum ejusdem Cathedralis non exemptum, & in quo proinde forma hujus Decreti in cognitione Capitularium servari non consuevit, æque ferendo, quod non haberet hujusmodi præminentiam ibi frequentem, atque opinando quod id provenisset ex præteritis negligentia non utendi hoc decreto, quod præsupponebatur continere privilegium Capitulorum Cathedralium, cum ope, & consilio unius ex iis, qui Advocatorum titulum in sola nuncupatione usurpantes, totum super ultramontana vel religiosa simplicitate studium adhibent ad illicita lucra paranda, recursum habuit ad S. Congregationem Episcoporum, à qua obtinuit scriptum abstractè verum, ac rationabile, quod uti posset dicto Decreto Conciliari, & Constitutionibus Apostolicis; Verum super hujus recepti relevantia desuper ex parte ejusdem Capituli consultus, dixi illud esse idem ac nihil, utpotè præsupponens, quod Capitulum jam haberet exemptionem cum cujus præsupposito, & non alias dictum Conciliare decretum procedit juxta proximè allegatas auctoritates.

De materia verò dicti decreti, & in quibus causis possit Episcopus procedere sine adjutorio, & in quibus non habetur actum præsertim in pluribus *Majoricis*, *jurisdictionis* decis. 4. 105. 189. & 295. par. 7. sec. & dicta decis. 27. par. 3. ubi an Portuarii, vel Beneficiarii possint eligi in conjudices, ibi que late *Addem*, de tota materia.

Super hujusmodi Conciliari dispositione in materia Saisjutorum videri poterunt de dicta *in Ann. ad idem S. C. T. disc. 44. & in Miscell. Eccl. disc. 24.*

GALLIPOLITANA VICARII CAPITULARIS

Pro DECANO

Cum CAPITULO seu ALIQUIBUS CAPITULARIBUS.

An Capitulum Sede vacante, in depuratione Vicarii ad soimam C. T. existentis Canonici Doctoribus in Decretis, vel in sacra Theologia, possit eis neglectis, deputare non Doctorem; Et quatenus non possit, ita ut electio sit invalida; In ea annullata intrent facultates Metropolitanæ, vel potius competat Capitulo jus derod eligendi, seu deputandi.

SUMMARIUM.

1. *Falsisseries.*
2. *Quando casus fuerit resolutus.*
3. *An votum electi computandum sit ad concludendam electionem.*
4. *Ubi ad sunt Doctores in Capitulo, non possit deputari Vicarius non Doctor.*
5. *Sed possit deputari Doctor, qui non sit de Capitulo.*
6. *De quibus Doctoribus intelligitur.*
7. *Si Capitulum deputat non Doctorem, jus deputandi devolvitur ad Metropolitanum.*
8. *De ratione quia ita male agendo privatur sua facultate.*
9. *Dantur similia in jurepatrimoniis, & alibi.*
10. *Si major pars eligentium eligi minus dignum, totum jus devolvitur ad eligentem dignum.*

DISC. XXIV.

VAcante Ecclesia Cathedrali Gallipolitana, in primo congressu per vota publica habito pro depuratione Vicarii ad præscriptum S. C. T. *sess. 14. de Reformat. cap. 16. ex 17. vocalibus*, 14. elegerunt Decanum Doctorem in utroque jure; Sed quia ejusdem Decani votum computabatur, quod supponebatur deinde esse, hinc proinde, habita electione pro non legitime facta, utpotè facta à sola medietate, ad aliquos dies devenit ut esset novum congressum, in quo pro majori parte electus fuit alter, qui non erat Doctor; Quare Metropolitanus innotuit dicto decreto Conciliari, ob invaliditatem depurationis factæ per Capitulum de persona incapaci, deputavit in Vicarium eundem Decanum, qui depurationem acceptavit cumulatè, ac sine præjudicio iurium ex dicto primo actu Capitulari sibi quaestorum, exorta parte proinde inter dictos deputatos controversia, reque delata ad S. Congregationem Concilii, de anno 1656. incertum est quid resolutum fuerit, credo autem quod resolutio prodierit pro Decano.

In hac autem disputatione tres fuerunt puncti; Primò scilicet an prima electio facta per Capitulum dici posset conclusa à majori parte constituta ex voto ipsius electi; Secundò, quatenus non esset conclusa, ita ut integrum fuisset ad novam electionem procedere, an subsisteret secunda electio pro majori parte conclusa, ad favorem non Doctoris; Et tertio, quatenus non subsisteret, an Metropolitanus adhuc non elapso termino 8. dierum à dicto decreto Conciliari statuto potuisset procedere ad Vicarii depurationem, vel potius integrum esset Capitulum procedere ad electionem alterius Doctoris; Atque scribens pro Decano in omnibus pro ipso respondendum esse dicta, etiam cum aliquo sensu veritatis, ut credo sequorur esse.

Quatenus perinet ad primum punctum, deducit hanc eandem quæ deducta habentur in *Matharan. disc. 6. scilicet* in hac facti specie procedenda, cum in eo casu electio sequatur esset in forma scripturæ pro votis secretis, in præsentem autem per vota publica, quod non est prohibitum,

hibitum, quoniam ut ibidem advertitur, in hac specie electionis non oportet servare formam *lex. me.* quia propter de Elect.

Quo vero ad alterum punctum, quoties in Capitulo cuncti Doctores in numero competentes, a sed ut dici non valeat libertas electionis restituta, cum pluribus S. Congregatio Concilii declaravit, eligendum esse Doctorem, neque posse, Doctores neglectis, eligi non Doctorem, ut testetur Garz. de Benef. p. 5. cap. 7. num. 9. et seq. et in add. ad idem cap. 7. n. 12. per ex. co. Barb. in Collect. ad idem Concil. dicto cap. 6. num. 28. utque talis esset continuatus sensus dicti sacre Congregationis, et loque cum in isto Capitulo adessent testes Doctores in aetate congrua constituti, nullam patientes exceptionem, quae illos rediret ineligibiles, ita nullitas remanebat evidens, cum esset numerus congruus, in quo electionis libertas esset recte exercibilis.

Postulime verò, quia non existentia Doctorum in Capitulo non liceat solum pro iusta exultatione, quatenus deputaretur non Doctor de eodem gremio, quiaquod cogendum non sit Capitulum deputare in Vicariis extra gremium, non autem ut sibi incumbere necessitas deputandi unum de gremio, & consequenter magis excusabilis et liberris, cum idem Conciliare decreta in primo loco habuerint confirmationem in Vicariis generalis Episcopi di. functi, qui sit quatenus, præsertim in magnis Episcopatibus, solet esse externus, ac non de gremio, ut pluries vidi prædicatum, præsertim meo tempore in Metropolitana Barcin. quod ad tollendas dissensiones inter ipsos Capitulares ad Vicariatium aspirare, electus fuit ille qui erat Vicarius Archiepiscopi di. functi, qui non erat de gremio; Atque testificari possum de me ipso quod vacante sede Episcopali in Patriz, ad sedandum Capitularium factiones in prædictis vacationibus sequutas, quamvis plures ad idem Dignitates, & Canonici Doctores, qui alias Vicarii Capitulares, ac Generales fuerant; Ego clericus (loa tonsura initiatus, & non Canonicus, quamvis eiusdem Ecclesie Cathedralis servitio adscriptus ad satisfaciendum Decreto Conciliarii sess. 2. 3. de Reform. cap. 6. pro forti laicalis exemptione, pene adolevens in ætate 24. annorum, per utramque factionem ita concordantem, electus fui cum subsequente exercitio per annum & ultra, deinde per plures annos continuando in munere Vicarii Generalis, usquequo eodem officio retento, atque ejus occasione pro Ecclesiasticæ immunitatis servitio cito reverentius, ad Curiam accessi, quæ ex Dei gratia me destituit, itaque fuit occasio.

Non negabantur hæc per scribentes in contrarium, sed infestabant in eo, quod alii Doctores præter Decanum, et ad hunc effectum non mererentur dici tales, utpote non doctores in aliquo Collegio, vel publica Universitate, sed ex privilegio imperiali Comitem S. Floræ, quam speciem Doctoratus receptum esse non sufficere ad hunc effectum, vel ad illum obtinendam Dignitatem in Cathedrali vel Collegiata juxta constitutionem *in P. de qua Borell. in summ. rem. 1. tit. 65. de Offic. Advoc. num. 30.* atque vix pluries declaratum per S. Congregationem testatur modernæ *Pignatell. consule. canon. 212. et 312.* Quod ego e converso non negabam, sed obijci tum tollitur ex facto, quoniam doctores esse esse doctoratos in publicis Collegiis, vel Sapientiæ Urbis, vel Neapolis, de reliquo enim ego etiam adinvertebam obijci subsistentiam.

Quo vero ad tertium punctum, quod idem sit nulum deputari Vicarium termino praefinito, ac deputari, sed nulliter, ita ut illa verba Decreti Corollariis
 7 si *si uero fallum fuerit ad Metropolitanum de iusto iurisdictionis debeat, utrumque eam pariformiter comprehendant*, firmant in specie *Quam in sum, Bull. verba Archiepiscopi Antioris, num. 16, Barbo in collect.*

Card, de Luca Theatre, *Tom. XI I.*

ad idem cap. 16. n. 28. & 32. *Pentrigl. de iuri diff. Ar-*
chiepiscopi. cap. 76. n. 1. & 3. qui refert declarationes
Sac. Congregationis. 7. Atque ad favorem Episcopi vi-
cinitioris incassu Ecclesie exemptæ firmavit sacra Cen-
gregatio Concilii in *Newtonen. diss. seq.*

Et quidem merito, quoniam collatore negligente suam facultatem exercere, vel eam male exercite, tunc pro ea vice ipse privatur tali facultate, quod devolvitur ad Superiorem in penam negligencie non constendi, vel non eligendi, vel in penam culpæ conferendi, seu eligendi malè, ad text. in cap. cum in cunctis, §. in de Elect. cap. 2. de conc. si. præbent. p. si compromissarius de Elect. in fesso; Et confert eadem ratio, quod quamin beneficiis de pure patronatus, si patronus præsentet scienter indignum, privatur ea vice ipse præsentandi, atque beneficium efficitur liberè collationis; Sive in consoldatione totius iuris Capitularis in minori parte dignè eligentis, si maior pars indigne eligat, cum similibus; Et ex qua ultima propositione dicendum hunc Decanum non indigere Metropolitanæ deputatione, sed (si sufficit) eam primam deputacionem factam à Capitulo, etiam si admittent quod ævis, non computato ejus voto, non esset conclusus à majori parte, quoniam cum in ipsa pars Capituli minus dignè elegerit scienter indignum, quod notitiam, quod ipsi rectè habebant, quod in Capitulo ad ipsos vires Doctores, ita totum jus Capituli consoldatum erat in ipsi dignè elegerant ad text. in cap. Dudum in primo, & cap. cum in cunctis de Elect. utrobique fidei testes communiter Rot. in Ragusina Eleccionis, i. Julii 1643. Ghsler. & passim, ac habetur pluries sub vir. de purpatronatus, ut presentatio digna minoris partis prævalcat.

† **D**e electione Vicariis sede vacante agitur infra
disc. 33. & in Annot. ad S. C. T. disc. 31.

NERITONEN, seu GALLIPOLITANA DEPUTATIONIS VICARIII

PRO EPISCOPO GALLIPOLITANO

Cum METROPOLITANO,

Seu cum CAPITULO NERITONEN.

Casus decisus per S. Congregationem Concilii pro Episcopo.

De eadem materia devolutionis iuris deputandi Vicarium Sede vacante ad Episcopum viciniorum Ecclesiarum exemptarum, ob electionem male factam à Capitulo de non Doctore; Et an gessit per Episcopum viciniorum, qui sit subditus Metropolitano, detur appellatio nec ne ad illum, si ipsa Ecclesia in qua sit deputatio Vicarii, est exempta.

Et an appellatio etiam ad Sedem Apostolicam, vel factam Congregationem, in hac materia operetur effectum suspensivum, ac impediatur dictæ deputacionis executionem.

SUMMARIVM;

- 1 *Falli ferius.*
- 2 *De reuincionibus Sac. Congregationis super quæ-
stis.*
- 3 *Quod existentibus Doctoribus, Capitulum non possit de-
putare Vicarium non doctorem, ac alias nisi deueleat
tur ad Metropolitanum, vel ad vicinorem.*
- 4 *Sed si non adsint Doctores, non tenetur deputare Do-
ctorem extra Capitulum, licet possit.*
- 5 *Ab Episcopo vicinore ubiell Metropolitano, ad ipsum
non appellatur super conuentionibus de mutationem
Vicarii Ecclesiæ excepta.*
- 6 *Ea quæ de iudiciis clericalitatem, non admittunt ap-
pellationem suspensum.*
- 7 *In specie quod appellatio à deprivatione Vicarii Sed va-
cante non ritædes.*

DISC. XXV.

Vacante Ecclesia Netionem per translationem Episcopi ad electionem Saneulensem, cum Capitulum leputasset Vacatorem non Doctorem pluribus Doctoribus in Capitulo existentibus, dictaque Ecclesia ex mpta esset à Metropolitano, atque immediate subiecta Sedi Apostolica; hinc Episcopus Gallipolitanus vicinior aliquibus Capitulis recurrentibus, ex facultate sibi attributa per Sac. Concil. Trid. sess. 24. de reformatione cap. 16. alium Vicarium Doctorem, ac idoneum deputavit, Capitulum verò, ac Vicarius ab eo deputatus appellando ad Metropolitanum, cum istius inhibitione, executionem dictæ deputationis impedire curavit, plerisque etiam inconvenientibus hinc inde juxta stylium desuper ortis, quibus tamen, abque aliâ disputatione in Curia, consuluit celer provisione Episcopi suecessoris.

A hac tamen Episcopus prædictus vicinior adeundam censuit Sac. Congregationem Concilii, tam pro ejus existimationis in sententia circa jam gesta, quam pro regula tenenda in futurum, idæque de anno 1669. pro eo scribitur d. 2. tam Sac. Congregationem de tribus consuluit; Primò scilicet, an eadem facultas Episcopo viciniori in Ecclesia Metropolitana, vel exempla concessa in casu non deputationis Vicarii infra 8. dies, competat in casu male factæ deputationis de non Doctore, seu aliis non idoneis; Secus d. an à deputatione facta per vicinorem ex dicta causa daretur appellatio ad Metropolitanum; Et tertio an in casu legitime interpositæ appellationis ad Sedem Apostolicam, vel Sac. Congregationem, ea recideret, ac operaretur effectum suspensivum, Et in omnibus pro Episcopo responsum fuit, juxta quædam, ac fundatè, ad primam scilicet affirmative, ad alia verò negative.

Quatenus ergo pertinet ad primum punctum affirmative resolutum, deducbam eadem, quæ habentur in alia Gallipolitana disc. præced. quæ de plano admissa fuerunt per Sac. Congregationem hunc censum inconculse recinentem, quatenus ex parte Capituli, vel ab eo deputati, non doceatur de iusta, & præbili causa, ob quam deputatus non fuerit aliquis ex Doctoribus in Capitulo existentibus, in quibus quandoque iusta & rationabilia motiva concurrere solent, ut eligi seu deputari non debeant, licet enim Capitulum talicasu possit depotere alium idoneum extra Capitulum, ut disc. præced. atque laudabiliter faceret, attamen non tenetur ut pluries S. Congregatio censuit.

Ad secundum, super quo responsum fuit negative, quod scilicet non detur appellatio ad Metropolitanum; Dicebam quod licet ipse Episcopus esset suffraganeus, à cuius proinde sententiis, ac provisionibus ad Metropolitanum appelleretur; Attamen id intelligitur in concurrentibus propriam diocesin subditam in nec vincia existentem, atque in negotiis, in quibus Suffraganeus procedat jure suo, & juxta ejus ordinatæ facultates; Secus autem ubi jure extraordinario delegato. quoniam tunc appellandum esset ad delegantem, atque Metropolitanus habetur promerè extraneo. ex deductis per Felin. in cap. licet num. 1. & seq. de Officio Ord. n. ac alios collectos per Sac. de appell. quæst. 8. num. 86. cum seq. Ventr. de iurisdict. Archiep. cap. 134. num. 1. bene Egnau in cap. ubi audientiam primo de Eccl. A. l. 1. n. 47 & 48. ubi dicitur id decisum fuisse per hanc Sac. Congregationem.

Siquidem Concilium Tridentinum in hoc discretivè ponderat vicinorem in Ecclesia Metropolitana, vel exempla, à Metropolitano in Ecclesia suffraganea, in qua solum illi facultatem tribuit, ad casus non expressos non extendendam; Ac etiam quia Metropolitano injunctum sit in casu gravaminis, tegi nec provincie sibi commissæ, illiusque cleri, & populi, ideoque extraneis remanere negotiis extra suam provinciam Episcopo Suffraganeo demandatis.

Denum quoad tertium, rationabiliter etiam responsum fuit non intrare appellationem suspensivam, ex regula, ut omnia quæ celeritatem desiderant, atque sine irreparabili præjudicio moram seu dilationem non patientur, talem appellationem non admittant. *Field. in l. unica Cod. si de momen. poss. & ceteri*, de quibus Grammat. conf. civ. 3. num. 4. & 5. Maran. in præxi verbo & quandoque appellatur num. 330. *Add. ad Magen. decis. Lucen. 15. littera A. Scacc. de appell. quæst. 17. limit. 6. membr. 8. num. 1. cum seq.* Et hic est casus, quoniam administratio Ecclesiæ postulare viduata stare non debet ita sub incerto, ac propterea Concilium innovando in hoc juris communis dispositionem, fidere nolit de illa plurali administratione quæ alias ad terminos juris communi erat penes Capitulum, sed voluit esse penes unum cum præfinitione brevis termini octo dierum; Si enim daretur appellatio, res foret quod prius sequeretur Ecclesiæ provisio de Episcopo quam decisio illius, quinam esse deberet Vicarius Sede vacante, quod nil absurdum; In idem confluentibus iis quæ habentur sub tit. de Parochiis, in materia concursus ad Parochiales, quod licet ab irrationabili iudicio Episcopi à præfatione, vel ab injusta reprobandone examinationum datur appellatio, non tamen conceditur ad suspensivum, sed ad devolutivum tantum, cum similibus.

MATHERANEN. ELECTIONIS VICARII

Pro IO. BERNARDINO MARRA

Cum DECANO, ALIISQUE CANONICIS CATHEDRALIS, seu METROPOLITANÆ.

Casus disputatus in Sac. Congregatione Concilii resolutus pro Io. Bernardino electo.

De eadem materia electionis Vicarii Sede vacante, quæ forma servari debeat, & an ipsius electi votum computari debeat ad electionem concludendam; Et an electus exercere possit sine litteris suæ deputationis.

Et incidenter aliqua de duobus Vicariis Capitulatibus itarum Ecclesiarum, simul unitarum, Matheranen. & Acheruntinæ.

SUMMARIUM.

1. Falli solet.
2. Resoluto Sac. Congregationis.
3. De materia text. in cap. quia propter de elect.
4. Quod hic forma non servanda in electione Vicarii Capitularis.
5. Minusque in provisionibus Canoniceatum vel beneficiorum.
6. An & quando possit quis dare sibi votum proprium quod si numerandum.
7. Veratio eorum quam uno casu liceat, & altero non.
8. De dispositione text. in cap. cum in jure de elect.
9. Quod de consensu Electionis possit quis dare votum sibi ipsi.
10. Ad materiam text. in cap. avaritiz de præben. in sexto antequam datur in Vicario deputato per Capitulum.
11. Deputatio Vicarii importat mandatum, quod non requirit scriptum.
12. De alio casu controversia.
13. Sententia provisionalis non præjudicat etiam in postsejore.

DISC. XXIV.

Vacantibus de anno 1649. Metropolitans Ecclesiis Matheranen. & Acheruntina æque principaliter antisis, ob translationem Archiepiscopi ad Ecclesiam Messanen. atque utroque Capitulo pro sua respectivè diocesi, modo ut infra, diversum Vicarium constituit; Capitulo Matheranen. constituto

ruto ex 32. votis congregato pro electione Vicarii in forma scrutini fecerit, cum in primo scrutinio nulla adisset conclusio pro majori parte, decessum fuit ad secundam. prævia declaratione, ut nullibi licitum esset cum proprio voto sibi ipsi adherere, atque in hoc scrutinio pronunciaris fuit electus Io. Berardinus Marra unus ex Capitalibus, utpote habens 17. vota, computato tamen proprio, qui propterea illico in Vicarium recognitus fuit, (suumque officium exercere cepit; Præcedentes autem Decanus, & alii Capitalares, qui in diversam abierant sententiam, quod dicti electio non esset à majori parte conclusa, ex eo quod proprium votum electi computandum non esset, unde remaneret solum medietas; Vel quod electus ante expedita litteras suæ depurationis se introfuset in exercitio officii, ideoque à suo jure decidisset, recessum habuerant ad Sac. Congregationem Concilii, quæ tamen, auditis partibus, pro electo respondit, qui propterea usque ad novi Archiepiscopi adventum in officio continuavit.

In disputatione autem desuper habita duo fuerunt ponendi; Unus, an votum ipsius electi computandum esset necne ad constituendam majorem partem, per quam electio conclusa diceretur; Et alter circa exitum officii ipsius, quam sibi traderentur litteræ depurationis.

Quatenus pertinet ad primum; Scribentes pro recessu erant, cum magno labore, copiosissimeque allegationibus quasi per speciem tractatus, ressumebant materiam *text. in cap. quia propter de Elect.* & an attempta ejus forma, votum proprium computandum esset ad not. in eod. *cap. quia propter. & in cap. humana eod. tit.*

Verum inanis erat hic labor, cum clare æquivoco extra propositum adhibitis, quoniam dictæ forme rigor procedit, ubi agitur de electione Pastoris, seu Prælati præficiendi Ecclesiæ viduata, secus autem in depuratione hujusmodi Officialium, sive etiam in provisione, seu nominatione ad Canonicatus, & alias beneficia, quoniam illam per notum modum loquendi dicimus electionem, sed verè non est talis, ut in terminis individualibus depurationis Vicarii Sede vacante. *Garz. de Benef. par. 5. cap. 7. num. 21. & 22.* ubi refert declarationem Sac. Congregationis, quæ idem rescripsit inaltera *Maurerianæ* de anno 1621. Et de electione, seu collatione Canoniceatuum, seu Dignitarum aut officiorum Capitaliarum *Rer. dec. 289. n. 30. & 8. par. 6. rec. dec. 210. num. 9. par. 9. Add. ad Ruratt. dec. 809. num. 19. & frequenter, & consequenter non etiam in casu.*

Præterea ad quandam superabundantiam dicebam, quod ubi servati debuissent dicta forma *cap. quia propter*, atque dicta conclusio super non computatione voti proprii, procedit in ipso primo scrutinio, Secus autem ubi eo aperto, seu publicato, agatur de secundo actu per viam accessus seu adhesionis, quoniam tunc non prohibetur ipsemet, quando alias expressè in contrarium statutum non sit, sibi ipsi accedere, atque adherendo illis, qui in scrutinio cum elegerunt, augere numerum, atque perficere electionem alias imperfectam, juxta doctrinam *Abb. in cap. cum in jure num. 5. de Elect. Navarr. conf. 6. de Elect. n. 5.* cum concordant. apud *Ruratt. dec. 316. & 481. utrobique num. 4. dec. 364. num. 8 & 9. par. 9. rec. repetit. apud Vivian. de Jurepatr. dec. 135. num. 9. & 10.* Quod tamen, ut dictum est, deducebatur ad superabundantiam, aliquid de super mature non firmando, neque punctum ex processu examinando, cum necessitas non exigeret.

Assignabam etenim differentientiam rationem, quod in primo actu scrutini secreti ignorat quis, an alii in ipsum deveniunt essent, ideoque non la vana sibi ipsi, convincitur de ambigione, vel suspensa. maleque agit; Secus autem in secundo actu, quoniam audiendo, seu

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

videndo ab aliis eligi, ita eis consentire, ac bono animo sine ambitione adherere potest.

Quod clare decidere videmus *text. in cap. cum in jure de Elect.* ubi ex septem vocalibus, electus à tribus, cum adhesionem sui ipsius, dicitur electus à quatuor, & consequenter à majori parte, quem *text.* non esse correctum, sed hodie quoque attendendum esse fiant communiter scribentes ibidem; Et quamvis idem scribentes conciliare volentes hunc *text.* cum altero in dicto *cap. quia propter. & in cap. humana*, dicant cum procedere in electione, quæ fiat publice, & palam per viam compromissi, non autem in ea quæ fiat secretè per viam scrutini, at tamen ubi dicta forma *cap. quia propter*, non est præfice servanda, cessanteque dictatio ambigionis, rectè ejusdem *text.* dispositio innare videtur, post publicationem scilicet scrutini, & per viam adhesionis.

Accedente etiam expressa facultate de communi consensu data adherendi sibi ipsi; Licet enim divinativus reputetur aliter intellectus conciliativus inter *dict. text. & cap. quia propter & cap. cum in jure* quod scilicet hic procedenda procedat, quia data erat dicta facultas; Attamen id non videtur in jure prohibitum, ut electus de consensu eligentium post sibi ipsi votum dare *Syl. in sum. verbo Electio in secunda num. 22.* maxime quia Decanus oppositor, qui ab altera minori parte electus fuerat, idem servaverat.

Quo vero ad secundum punctum, procedebatur pariter cum æquivoce magis clare adhibendo terminis, *text. in cap. Avaritia de preben. in sexto;* Licet enim rejecta opinione *Gemin. & Lamberti*, receptum sit, sequendo opinionem *Archediaconi & Franchi*, ac aliorum, ut dictæ Decretalis dispositio procedat, nedum in Prælatis, sed etiam in inferioribus beneficiis, juxta *dec. 6. Crescen. de Jurepatr. Mantic. dec. 261. num. 3. dec. 184. num. 2. par. 10. rec.* cum aliis per *Lutet. lib. 2. quest. 13. n. 1. & 13.* Attamen id procedit, quando agitur de actu qui exigit ad ejus perf. ctionem auctoritatem Superiores, ut est in casu electionis, quæ indiget confirmatione, juxta ea quæ habentur iuxta in *Monasterien. Coadjutoria, d. c. f. g.* Vel ubi agitur de prælacione, seu nominatione ad beneficium, unde necessaria sit intuitio, per provisorio superiorem, & in his terminis loquuntur omnes auctoritates, quæ desuper habemus; Secus autem in hac subiecta materia, in qua non agitur, nec de vera electione, nec de prælacione, seu nominatione exigente post se alium actum ad sui perf. ctionem, sed agitur de simplici depuratione sonante in mandato, quod Episcopus, vel Prælati, vel ejus loco Capitulum, Vicario dare dicitur, quod mandatum ad sui essentiam non exigit scripturam, sed etiam ore tentis dari potest, *Sbroz. de Pcen. lib. 1. q. 64.* Et generaliter quod dicti termini non intrent in illis actibus qui alium actum ad eorum perf. ctionem non exigunt, ubi scilicet ipsa electio est electio & collatio simul *Garz. par. 1. cap. 6. n. 23. & seq.* Litteræ siquidem patentes expediuntur ad probationem, non autem ad substantiam, vel perf. ctionem actus, cum nullo jure cautum sit, eas requiri de substantia.

Irem, in hac materia Vicarii Sede vacante, cum ut supra, iste Ecclesiæ æque principaliter unitæ essent, unde propterea quolibet Capitulum deputat suum Vicarium pro eius diocesi, petin te ac si essent duo materialiter diversi Episcopi, ex iis quæ in specie habentur in *Ampurien. & Civitanen. sub tit. de Præminen. discurs. 7.* antiquitus orta fuit controversia inter istas Ecclesias, & Capitula super jurisdictione in quibusdam Oppidis, an sub minus vel alterius diocesis finibus essent, atque per *Rotam de anno 1600. coram Millinot* parit ex de *if. 104.* inter suas, Capitula Achetiniano decreta fuit manentio, quæ pacificam executionem, ac observantiam habuit usque ad annum 1665. de quo tempore vacante utraque Ecclesia

per translationem illius Archiepiscopi ad Ecclesiam Metropolitani Januensem cum Capitulo Mathereni, invalide suum Vicarium deputasset, unde propterea Sac. Congregatio Episcoporum summo remanente Vicario deputato per Capitulum Aheruntinum, deputasset pro hac Civitate & diocesi Vicarium Apostolicum, obtinuit iste, ad ampliandam ejus jurisdictionem, quæ juxta illarum partium abulum, ad industriam, ac negotiationem principaliter attendi videtur, magis quàm ad onus curæ ac regiminis spiritualis, ac Divini servitii, per modum provisionis sibi concedi jurisdictionem in illis Oppidiis, vulgò nuncupatis partis inferioris quæ fuerunt in lite ut supra; Hanc autem provisionem ego in eadem Sac. Congregatione dicebam nimium præjudiciale esse nulli probabilifundamento inmixtam, quoniam, aut Capitulum Acheruntinum bene deputaverat suum Vicarium, aut male; Si male, debebat quoque ibi deputari Vicarius Apostolicus pro universa diocesi; Et si bene nulla suberat ratio, cur dictæ dismembrationi locus esset; Et quamvis actus provisionis nullum præstent præjudicium etiam in possessório, ut per *Cavaler. decis. 565. num. 4.* At tamen de facto videbatur res malè exempli, maleque introductionis, unde propterea Sac. Congregatio erat in sensu revocandi, sed jam subsequens provisio novi Archiepiscopi suffulcit occasionem seu necessitatem procedendi ad alium actum.

MONASTERIEN. COADJUTORIE

Pro ARCHIEPISCOPO COLONIÆ

Cum EPISCOPO PADERBORNEN.

Causa disputatus in Sac. Congregatione Consistoriali, & resolutus ut infra.

De consensu Capituli super Coadjutore præstando Episcopo cum futura successione, quando dicatur bene vel male præstitus; Et de materia electionis dicte malam intimationem Capituli, vel spectum aliquorum Capitularium sub prætextu criminum seu inhabilitatis; Et de voto in Capitulo non competente non constitutis in Sacris, seu in illis ordinibus, in quibus constituti esse debent.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 Resolutio causæ.
- 3 De stylo cassandi utramque electionem, atque ex integro proficiendi unum ex electis.
- 4 Consensus præstandus à Capitulo super deputatione coadjutoris Episcopi cum futura successione non importat veram electionem, & num. 25.
- 5 Distinguantur puncti causæ.
- 6 Ex motivis prudentialibus magis quam legalibus pendet præstare id de quo num. 3.
- 7 Convocatio Capituli pertinet ad Decanum.
- 8 Atque invalida est convocatio alius facta.
- 9 Quando persona Capitulari non intervenient in Capitulo dicantur ab ipso extraneæ, & non computentur.
- 10 Male citatus si comparet, non allegat nullitatem citationis.
- 11 De alio casu invalida electionis ob malam convocationem.
- 12 Et quod id attendatur, ubi non comparent omnes vocales, secus si compareant.
- 13 Contempnus aliquorum vocalium, etiam minus irritus electionem.
- 14 Attendi debet sanior pars, & quando remissivi.
- 15 Contempnus ita resultat ab actu negativo non convocandi, ac à actu positivo inhibendi, ne accedat ad Capitulum.

- 16 Inquisitus de delicto, & gravatus non tenetur petere vel acceptare gratiam, quia videtur fateri.
- 17 Quod Capitulari inhibitus non tenetur accedere.
- 18 De Constitutione Pii V. super conferendis beneficiis conjunctis.
- 19 In electionibus non curantur censura vocalium, alias non justificata, & deducta ad iudicium.
- 20 Attingit delicta, & alii defectus.
- 21 Eligentes scientes indignum pro ea vice privantur jure suo, quod totum devolvitur ad pauciores dignè eligentes.
- 22 Consensu electio priusquam eligatur ratione ambiguitatis dicitur indigna.
- 23 Episcopus dandi sunt recusantibus, ac denegandi petentibus.
- 24 Declaratur conclusio, de qua num. 22.
- 25 Quod electio Coadjutoris sit quid diversum ab electione Episcopi, seu Prælati Ecclesiæ viduata, & supra num. 4.

DISC. XXVII.

Cupiens Episcopus Monaster. apud nostrorum temporum Historicos, non minus lorica quam mitra claus, sibi statuere successorem gratum, seu verius ita excludere successionem alterius parum grati, curavit ab *Alexandro VII.* in forma motus proprii dispensari jurata promissioni per eum factæ in inscriptione Ecclesiæ de non tractando de Coadjutore, neque illius electionem seu deputationem permitiendo, dictaque dispensatione per aliquod notabile tempus occultata, sumpta occasione intractatis vel absentibus Decani (quem fortè timebat.) curavit per Scholasticum convocari Capitulum, per quod statueretur determinata dies celebrandi Capituli convocatione ad ipsum spectante, nedum ad Capitulum congressum processum fuit, sed per aliquos dies antea per ipsum Episcopum declarati fuerunt suspensi à voto seu jure votiandi privati duodecim Capitulares, Decanus scilicet sub prætextu, quod infra annum non suscepisset ordinem presbyteralem ad præscriptum S. C. T. sess. 22. de reform. cap. 4. & Clement. 2. de etate & qualitate; Ac etiam quod in ejus turno consulisset Canoniceum personæ conjunctæ contra formam Constitutionis Pii V. ex quo etiam capite declaravit suspensum alterum Capitularem; Alterum vero ob notoria crimina, non expriment, quæ & qualia essent, reliquos autem novem, ex eo quod ipsi Episcopo Ecclesiæ ingredientem non occurrerint, seu associari non fuerint, ideoque ex 34. vocalibus, exclusis dictis 12 per reliquos pro majori parte electus fuit in Coadjutorem Episcopum Paderbornensem, ejusdem Ecclesiæ Canonicus, qui abens procuratorem constituerat ad votandum. nec non ad exhibendum in Capitulo dispensationem Apostolicam super ejus capacitate passivæ electionis, alio Episcopatu non obstante; Decanus verò, ac alii ut supra neglecti, in alio loco congregati elegerunt in Coadjutorem Archiepiscopum Coloniaensem pariter Canonicum, atque utroque adiunxit Sedem Apostolicam pro dicta Coadjutoria, remissione de more regie examinando & consulendo sacræ Congregationis Consistoriali, quamvis absque dubio per omnes utraque electio invalida reputaretur, pro majori tamen parte conclusum fuit consulendum esse Pontifici *Clem. IX.* ut dicta electio cassata, ex integro deputaretur Paderbornensis, proætera verò minoris, sed fortè sanioris, conclusum fuit, ut utraque cassata ad novam validam ac liberam & pacificam electionem procederetur, ipsum tamen votum ex prudentialibus fortè motivis receptum fuit, ac executioni demandatum, iherosolymis.

rendo pluribus exemplis antiquis quæ habentur registrata in sacris Canonibus *sub tit. De recto dñm. & de re de electione*, quam modernioribus registratis in Actis Consistorialibus, quod scilicet utaque electione casata, unus ex electis per Sedem Apostolicam ex integro eligeretur atque Ecclesie præficeretur, ubi iusta causa etiam prudentialis ita exigit, ut in præfenti ex temporum qualitate aliisque circumstantiis exigere videretur.

Potissimè verò quia non agebatur de formali electione Episcopii præficienti Ecclesie viduata, adeo ut Apostolicæ Sedis partes essent solum confirmandi, vel infirmam electionem, quo casu magis circumspectè procedi solet, atque invalida existente electione, ea infirmata demandari, ut ad novam procederetur, sive iure devolutio ex integro Ecclesie provideretur in persona Papæ placita, & quandoque ex ipsismet electis, non autem iure electionis ut supra; Sed agebatur de coadjutoria ditione, ac immèdiatè dependente ab arbitrio fœ voluntate Papæ, qui tamen desistere solet, nedum Adjutori, sed etiam Capituli consensum, ideoque huiusmodi actus capitulares, quamvis in forma electionis explicari solent, atque iuxta communem loquendi usum electiones dicantur, attamen in effectum simplicem consensum in potestate dicuntur, ac propterea attentè solet ipsum solum factum, non curat nullitatis ex iuris subtilitate resultantibus super non bene servata forma de iuris dicta censura servanda, ut ita scilicet Papa certum reddatur majorem partem Capituli, per quam illud totum deinde representatur, Coadjutoris deputati assensum præbere, in disputationibus autem habitis in dicta sacra Congregatione Consistoriali, duo erant puncti, unus super validitate, vel in validitate unius vel respectivè alterius electionis; Alter vero, postea utriusque invaliditate, an demerenda deberet nova valida & legitima convocatio Capituli, denegatio utrique electionis & deputationis.

De hoc secundo puncto oportet voluntatis seu arbitrii Papæ non erant Advocatorum partes agendi, cum ut dictum est, determinatio à prudentialibus magis quam legalibus motivis penderet, ideoque ex singulorum casuum particularibus circumstantiis regulanda, solumque infirmabantur illæ circumstantiæ, ex quibus ostenderetur probabilis videri, ut Colonienfis pro quo scribebam, vel neutri, & aliquod malum exemplum, gratificandum esset.

Quo verò ad primum punctum, qui iuris erat, & in quo propriè Advocatorum partes versabantur, Ego & ceteri scribentes pro Colonienfi, quamvis more Advocatorum plura deducere mus ad probandum, quod ob malè gesta per alteram partem Capituli, istius totum jus consolidatum esset in ea minori parte, quæ Coloniensem elegerat, agnoscebamus tamen occasione congressuum desuper habitorum; id non esse sustentabile, ideoque principiter insistebamus super invaliditate alterius actus explicati ad favorem colligantibus plures defectus deducendo.

Primo scilicet ob malam Capituli convocationem non factam à Decano prima Dignitate, ad quem de consuetudine talem convocationem pertinet firman. *Abb. in cap. auditis. num. 3. in tertio notabili de electione, & sequuntur alii apud Fagnan. in cap. ut Abbates de auctoritate. & qualitate. num. 2.* Clarius verò quia dicta generalis consuetudo juris intentioni etiam innixa, de qua superius allegati, ac alii testantur, specialiter extra controversiam viget in ista Ecclesia.

Quo postea recludit invaliditas convocationis factæ per alterum quam per eum ad quem pertinet, iuxta communem traditionem Canonistarum præsertim Innocentii, Joannis Andree, Abbatis, & Felvini cap. 1. de majoritate & obedientia, id in *Abb. in cap. cum nobis. num. 9. de Elect. & alii per Sigismundum de elect. dub. 8. num. 11. Castellus. eodem tract. cap. 13. num. 7. Passerin. eodem tract. a. 11. num. 3. communiter.*

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

Reflectendo autem ad veritatem istud motivum non erat subsistens, procedit enim, quando non omnes Capitulares interveniunt, unde absentes utpotè malè convocati non tenebantur accedere, atque tunc intrat altera nullitas, quæ refulat in non intervenientem contemptu, de qua infra; Etatenus enim non intervenit aliquorum Capitularium non curatur, quatenus ipsi legitime convocati dici valeant contumaces, atque ex eorum voluntate seu negligentia non intervenientes, ita dicuntur se voluntarie scisse extraneos à Capitulo ac iure votandi, eodem modo quo habetur de illis, qui intervenientes voluntarie exeunt à Capitulo seu loco Capitulari, *ad text. in cap. cum nobis. & cap. quod sicut de Elect. ubi scribentes communiter cum aliis per Alden. ad Rurart. decis. 809. num. 11. & 12. & advertitur per Passerin. de Elect. cap. 1. num. 115.*

Ideoque oportet dare contumaciam, quæ contrahi non dicitur nisi prævia legitima citatione, cuius defectus tunc non attenditur, quando omnes quamvis illegitimè seu minus valide citati comparent, ac interveniunt, quoniam cum finis citationis sit partis comparitio, ista sequente, tanquam implero sine, sanatus remanet quicumque de factis citationis attendendis quæ est, ubi agatur de sustinendis actibus contumacialibus, *Caput. 99. decis. 112. p. 1. Manric. decis. 132. n. 10. ad Gregor. decis. 17. ubi add. Rurart. decis. 727. ubi latè add. & passim.*

Hinc proinde in quadam alia causa, in qua agebatur de invaliditate actuum Capituli provincialis Regularium, & de qua forte in sua materia *sub tit. de Regularibus*, cum dubium esset, an ob alternativam in ea provincia servari solitam inter tres Valles seu regiones, illud Capitulum in uno vel altero Conventu celebrandum esset, atque Dissinitorio desuper non concordante, remissa esset determinatio Superiori Generali, transmissis litteris citatoris Vocalium cum alternativa in uno vel altero Conventu per dictum Superiorem Generale determinando, ac celebrato Capitulo in Conventu determinato, cum ageretur de illius validitate vel invaliditate; Dicebim. quod aut omnes Vocales interveniant, & tunc ille d. f. actus inetti loci per alternativam attendendus non erat, ex dicta ratione, quod sufficit obtrine finem, ob quem convocatio fiat, non curto modo; Aut non omnes interveniant suppon. batur sequens ille, quod scilicet Capitulum per minorem partem Vocalium infra dimidiam celebratum esset, & tunc nullitas erat insubstantia ob contemptum aliorum, qui redargui non poterant de mora in alternativis non committenda, nisi facta electione unius ex alternativis, eaque legitime denunciata ei, qui adimplere tenebatur, ut in specie debitoris solvere obligari in uno vel altero loco ad electionem creditoris, quod dici non valeat motuosus, non facta per creditorem electione, dum interim incertus est, in quo loco adimplere seu comparere debet Gratiam, *inquisit. 42. n. 44. Fab. de Aua. cap. 95. num. 10. & 11. Rota decis. 177. numer. 2. par. 2. rec.*

Alterata erat huius Actus Capitularis substantialis ac inevitabilis nullitas resultabat à contemptu adeo partis notabilis Capitularium, cum tamen de jure solus contemptus duorum quinimo unius sufficiat ad actus irrationem, ut ad litteram disponitur in cap. vobis, cap. quod sicut. cap. cum inter. cap. cum in genere, & cap. coram de Elect. ibique scriptum hinc communicat, & cap. cum in Ecclesiis de præb. in sexto; Et de contemptu unius, in terminis electionis coadjutoris admittitur tanquam absolutum, *decis. 6. num. 1. par. 6. rec.* Et generaliter apud Manric. decis. 168. Rurart. decis. 225. & 351. latè Barboz. voto 47. num. 174. Multo magis cum non ageretur de spe, ut unus vel duorum, sed de numero adeo notabili, in quo aderant primi Dignitates, ac alie Dignitates & qualificati Canonici, unde dici poterat, quod esset sanior si non maior pars, ut ponderatus apud Ostib. decis. 202. num. 13.

per translationem illius Archiepiscopi ad Ecclesiam Metropolitānam Januē. cum Capitulo Matheren. invalide suum Vicarium deputasset, unde propterea Sac. Congregatio Episcoporum summo remanente Vicario deputato per Capitulum Acheruntinum, deputasset pro hac Civitate & diocesi Vicarium Apostolicum, obtinuit iste, ad ampliandam ejus jurisdictionem, quæ juxta illarum partium abulum, ad industriam, ac negotiationem principaliter attendi videtur magis quàm ad onus curæ, ac regiminis spiritualis, ac Divini servitii, per modum provisionis sibi concedi jurisdictionem in illis Oppidis, vulgò nuncupatis partis inferioris quæ fuerunt in līe ut supra; Hanc autem provisionem ego in eadem S. Congregatione dicebam nimium præjudiciale esse nulli probabili fundamento innixam, quoniam, aut Capitulum Acheruntinum bene deputaverat suum Vicarium, aut male; Si male, debebat quoque ibi deputari Vicarius Apostolicus pro universa diocesi; Et si bene nullā suberat ratio, cur dictæ dismembrationi locus esset; Et quamvis actus provisionales nullum præstent præjudicium etiam in possessione, ut per Caval. decis. 365. num. 4. Actamen de f. cō videbatur res mali exempli, maleque introductionis, unde propterea Sac. Congregatio erat in sensu revocandi, sed jam subsequuta provisio novi Archiepiscopi suffulit occasionem seu necessitatem procedendi ad alium actum.

- 16 *Inquisitus de delicto, & gravatus non tenetur petere vel acceptare gratiam, quia videtur sateri.*
- 17 *Quod Capitularis inhibitus non tenetur accedere.*
- 18 *De Constitutione Pii V. super consensibus beneficiis conjunctis.*
- 19 *In electionibus non curantur censura vocalium, alias non justificata, & deducta ad iudicium.*
- 20 *Minusque delicta, & alii defectus.*
- 21 *Eligentes sciēter indignum pre ea vice privantur jure suo, quod totum devolvitur ad peniores dignè eligentes.*
- 22 *Consensienti electioni priusquam eligatur ratione ambiguitur dicitur indignus.*
- 23 *Episcopatus dandus sunt recusantibus, ac denegandi petentibus.*
- 24 *Declaratur conclusio, de qua num. 22.*
- 25 *Quod electio Coadjutoris sit quid diversum ab electione Episcopi, seu Prælati Ecclesiæ viduata, & supra num. 4.*

DISC. XXVII.

Cupiens Episcopus Monaster. apud nostrorum temporum Historicis, non minus lorica quam mitra claus, sibi statuere successorem gratum, seu verius ita excludere successionem alterius parum grati, curavit ab *Alexandro VII.* in forma motus proprii dispensari jurata promissione per eum factæ in inscriptione Ecclesiæ de non tractando de Coadjutore, neque illius electionem seu deputationem permittendo, dictaque dispensatione per aliquod notabile tempus occultata, sumpta occasione inhumanitatis vel absentie Decani (quem forte timebat.) curavit per Scholasticum convocari Capitulum, per quod statueretur determinata dies celebrandi Capitulum solenne, seu generale cum interventu omnium, per tractando, ac explicando in genere quod iam satis gravi negotio per ipsum Episcopum proponendo; Cumque statuta dies appropinquaret, atque Decanus cique adherentes protestati essent de indebita dicti Capituli convocacione ad ipsum spectante, necdum ad Capitularem congressum processum fuit, sed per aliquos dies antea per ipsum Episcopum declarati fuerunt suspensi à voto seu jure votandi privati duodecim Capitulares, Decanus scilicet sub prætextu, quod infra annum non suscepisset ordinem presbyteralem ad præscriptum S. C. T. sibi 22. de reform. cap. 4. & Clement. 2. de etate & qualitat. 3. Ac etiam quod in ejus turno consulisset Canoniciatum personæ conjunctæ contra formam Constitutionis Pii V. ex quo etiam capite declaravit suspensum alterum Capitularem; Alterum vero ob notoria crimina, non exprimendo, quæ & qualia essent, reliquos autem novem, ex eo quod ipsi Episcopus Ecclesiam ingredienti non occurrerint, seu associati non fuerint, ideoque ex 34. vocalibus, exclusis dictis 12. per reliquos pro majori parte electus fuit in Coadjutorem Episcopus Paderbornensis ejusdem Ecclesiæ Canonici, quiabens procuratorem confirmat ad votandum, nec non ad exhibendum in Capitulo dispensacionem Apostolicam super ejus capacitate passivæ electionis, alio Episcopatu non obstante; Decanus verò, ac alii ut supra neglecti, in alio loco congregati elegerunt in Coadjutorem Archiepiscopum Coloniaensem pariter Canonici, atque utroque ad unum Sedem Apostolicam per dicta Coadjutoria, remissio de more negotio examinando & consulendo sacre Congregationi Consultorali, quamvis absque dubio per omnes utraque electio invalida reputaretur, pro majori tamen parte conclusum fuit consulendum esse Pontifici Clem. IX. ut dicta electione cassata, ex integro deputaretur Paderbornensis, proaliterà verò minori, sed forte saniori, conclusum fuit, ut utraque cassata ad novam validam ac liberam & pacificam electionem procederetur, primum tamen votum ex prudentibus fortè motivis receptum fuit, ac executioni demandatum, inha-

MONASTERIEN. COADJUTORIÆ

Pro ARCHIEPISCOPO COLONIÆ

Cum EPISCOPO PADERBORNEN.

Casus disputatus in Sac. Congregatione Consultorali, & resolutus ut infra.

De consensu Capituli super Coadjutore præstando Episcopo cum futura successione, quando dicatur bene vel male præstitus; Et de materia electionis circa malam intimationem Capituli, vel spiritum aliorum Capitaliarum sub prætextu criminum super inhabilitatis; Et de voto in Capitulo non competente non constitutis in Sacer, seu in illis ordinibus, in quibus constituti esse debent.

SUMMARIUM.

- 1 *Falli series.*
- 2 *Resolutio causa.*
- 3 *De stylo cassandis utramque electionem, atque ex integro præficiendū unum ex electis.*
- 4 *Consensus præstandus à Capitulo super deputatione coadjutoris Episcopi cum futura successione non importat veram electionem, & num. 25.*
- 5 *Disiunguntur puncti causa.*
- 6 *Ex motivis prudentibus magis quam legalibus pendet præstare id de quo num. 3.*
- 7 *Convocacio Capituli pertinet ad Decanum.*
- 8 *Atque invalida est convocacio alius facta.*
- 9 *Quando persona Capitalares non intervenientes in Capitulo dicantur ab ipso extraneæ, & non computentur.*
- 10 *Male citantur si comparent, non allegat nullitatem citationis.*
- 11 *De alio casu invalida electionis ob malam convocacionem.*
- 12 *Et quod id attendatur, ubi non comparent omnes vocales, scilicet si compareant.*
- 13 *Contemptus aliquorum vocalium, etiam unus irritat electionem.*
- 14 *Attendi debet sanior pars, & quando remissio.*
- 15 *Contemptus ita resultat ab actu negativo non convocandi, ac alicui positivo inhibendi, ne accedat ad Capitulum.*

rendo pluribus exemplis antiquis quae habentur registrata in sacris Canonibus *sub tit. Decretalium. & de acti de electione*, quam modernioribus registratis in actis Consistorialibus, quod scilicet utraque electione cassata, unus ex electis per Sedem Apostolicam ex integro eligeretur atque Ecclesiae praeficeretur, ubi iusta causa etiam prudentialis ita exigit, ut in praesenti ex temporum qualitate aliisque circumstantiis exigere videbatur.

Potissimum verò quia non agebatur de formali electione Episcopi praefixi in Ecclesia viduata, adeo ut Apostolica Sedes partes essent solum confirmandi, vel infirmandi electionem, quo casu magis circumspectè procedi solet, atque invalida existente electione, ea infirmata demandari, ut ad novam procederetur, siue jure devoluto ex integro Ecclesiae provideretur in persona Papae placita, & quandoque ex ipsismet electis, non autem jure electionis ut supra; Sed agebatur de coadjutoria tunc, ac immediate dependente ab arbitrio seu voluntate Papae, qui tamen desiderare solet, nedum Adjuti, sed etiam Capituli consensum, ideoque hujusmodi actus capitulares, quamvis in forma electionis explicati solcant, atque juxta communem loquendi nium electiones dicantur, attamen in effectu simplicem consensum importare dicuntur, ac propterea attendi solet ipsum solum factum, non curatis nullitatibus ex juris subtilitate resultantibus super non bene servata forma de jure stricta censura servanda, ut ita scilicet Papae certis reddatur majorem partem Capituli, per quam illud torum deinde representatur, Coadjutoris deputati assensum praebere.

In disputationibus autem habitis in dicta sacra Congregatione Consistoriali, duo erant puncti, unus super validitate, vel in validitate unius vel respectivè alterius electionis; Alter verò, postea utriusque in invaliditate, an demeriti deberet nova valida & legitima convocatio Capituli, denegatio tuncque electi deputationem.

De hoc secundo puncto utpote voluntatis seu arbitrii Papae non erant Advocatorum partes agendi, cum ut dictum est, determinatio à prudentialibus magis quam legalibus motibus penderet, ideoque ex singulorum casuum particularibus circumstantiis regulanda, solumque infensabantur ille circumstantiae, ex quibus ostenderetur probabiliter videri, ut Colonienis pro quo scribebam, vel neutri, ob aliquod malum exemplum, gratificandum esset.

Quo verò ad primum punctum, qui juris erat, & in quo propriè Advocatorum partes versabantur, ego & ceteri scribentes pro Colonienis, quamvis more Advocatorum plura deducimus ad probandum, quod ob male gesta per alteram partem Capituli, istius totum jus consolidatum esset in ea minori parte, quae Coloniensem elegerat, agnoscebamus tamen occasione congressum desuper habitorum; id non esse sustentabile, ideoque principaliter insistebamus super invaliditate alterius actus explicati ad favorem colligantibus plures defectus deducendo.

Primo scilicet ob malam Capituli convocationem non factam à Decano prima Dignitate, ad quem de consuetudine talem convocationem pertinere firmant. *Abb. in cap. audit. num. 3. in tertio notabili de electione, & sequuntur alii apud Fagnan. in cap. ut Abbates de elect. & qualitate. num. 8.* Clarius verò quia dicta generalis consuetudo juris intentioni etiam innixa, de qua superius allegati, ac alii testantur, specialiter extra controversiam viget in ista Ecclesia.

Quo postea resultat invaliditas convocationis factae per alteram quam per eam ad quem pertinet, juxta communem traditionem Canonistarum praeteritum Innocentii, Joannis Andreae. Abbatis, & Felini in cap. 1. de majoritate & obedientia, id in Abb. in cap. cum nobis, num. 9. de Elect. & alii per Sigismundum de elect. dub. 8. num. 11. Castellanum eodem tract. cap. 13. num. 7. Passerinum eodem tract. a. 11 num. 3. & communiter.

Card. de Luca Theatr. Tom. XI I.

Reflexendo autem ad veritatem istud motivum non erat subsistens, procedit enim, quando non omnes Capitulares interveniunt, unde absentes utpote male convocati non tenebantur accedere, atque tunc intrat altera nullitas, quae resultat à non interventionem contemptu, de qua infra; Eatenus enim non interveniunt aliquorum Capitularium non curatur, quatenus ipsi legitime convocati dici valeant contumaces, atque ex eorum voluntate seu negligentia non intervenientes, ita dicantur se voluntarie secessisse extraneos à Capitulo ac iure votandi, eodem modo quo habetur de illis, qui intervenientes voluntarie exeunt à Capitulo seu loco Capitulari, *ad rev. in cap. cum nobis. & cap. quod sicut de Elect. ubi scribentes committunt cum aliis per Adden. ad Burali decif. 809. num. 11. & 12. & advertitur per Passerin. de Elect. cap. 11. num. 115.*

Ideoque oportet dare contumaciam, quae contrahitur non dicitur nisi pravia legitima citatione, cujus defectus tunc non attenditur, quando omnes quamvis illegitimè seu minus valide citari comparent, ac interveniunt, quoniam cum finis citationis sit partis comparitio, ista sequente, tanquam impleto fine, sanatus remanet quicunque defectus citationis, attendendus qui est, ubi agatur de sustinendis actibus contumacialibus, *Capit. an. decif. 111. p. 1. Mantie. decif. 12. n. 10. add. Gregor. decif. 17. ubi add. Burali. decif. 77. ubi latè add. & passim.*

Hinc proinde in quadam alia causa, in qua agebatur de invaliditate actorum Capituli provincialis Regularium, & de qua forte in sua materia *sub tit. de Regularibus*, cum dubium esset, an ob alternatam in ea provincia servari solitam inter tres Valles seu regiones, illud Capitulum in uno vel altero Conventu celebrandum esset, atque Diffinitio desuper non concordante, remissa esset determinatio Superiori Generali, transmissis litteris citatoris Vocalium cum alternativa in uno vel altero Conventu per dictam Superiorem Generalem determinando, ac celebrato Capitulo in Conventu determinato, cum ageretur de illius validitate vel invaliditate; Dixerim, quod aut omnes Vocales interveniant, & tunc iste defectus incerti loci per alternativam attendendus non erat, ex dicta ratione, quod fuisse obtineri factum, ob quem convocatio fiat non curro modo; Aut non omnes interveniant, ut supponitur sequutum esse, quod scilicet Capitulum per minorem partem Vocalium infra dimidiam celebratum esset, & tunc nullitas erat inhabitata ob contemptum aliorum, qui redargui non poterant de mora in alternatis non committenda, nisi facta electione unius ex alternatis, eaque legitime denunciata ei, qui adimplere tenebat, ut in specie debitoris solvere obligati in uno vel altero loco ad electionem creditoris, quod tunc non valeat mortuus, non facta per creditorem electione, dum interim incertus est, in quo loco adimplere seu comparere debeat *Gratian. disp. 42. n. 44. Fab. de Ama conf. 95. num. 10. & 11. Rot. decif. 577. numer. 2. par. 2. rec.*

Alterat erat hujus Actus Capitularis substantialis ac inevitabilis nullitas resultabat à contemptu ad partis notabilis Capitularium, cum tamen de jure solus contemptus duorum quinquid unius sufficiat ad actus irrationem, ut ad litteram disponitur in *cap. bone. cap. quod sicut. cap. cum inter. cap. cum in gessit. & cap. coram de Elect. ubique scribentes communicat, & cap. cum in Ecclesia de prob. in sexto*; Et de contemptu unius, in terminis electionis coadjutoris admittitur tanquam absolutum, *decif. 36. num. 1. par. 6. rec.* Et generaliter apud Mantie. decif. 168. Burali. decif. 225. & 351. latè Barbes. voto 47. num. 174. Multo magis cum non ageretur de preterito unius vel duorum, sed de numero adeo notabili, in quo aderant primi Dignitates, ac aliae Dignitates & qualificati Canonici, unde dici poterat, quod esset sanior si non major pars, ut ponderatur apud Ostiub. decif. 202. num. 13.

Et quævis contemptus vocalium regulariter consistere solet in actu negativo non convocandi ad Capitulum, attamen id exemplificatur & frequenter continentibus, dum etiam idem contemptus refertur dicitur ex acta positivo excludendi seu ejiciendi à Capitulo, ac inhibendi, ne accedant ad votandum *Cardinalis in dicto cap. in Genesi, n. 3. in princip. vers. 17 nota, & eodem n. 7. vers. Septimo oppono, Baratt. decis. 225, n. 3. & hinc ad litteram probat idem text. cap. in Genesi vers. nec præmissi duo*, ubi consideratur contemptus duorum Capitularium, unus scilicet, quia nullatenus vocatus, & alterius, quia exclusus; Quam imò etiam si admissus esset cum protestatione pro illo actu tantum tanquam per speciem dispensationis, si ille ita inhibitus ac respectu dispensatus discederet, adhuc contemptus dicitur, ut idem textus probat.

Ad evitandam istam verè solidam nullitatem, quæ ubi ageretur coram iudice de solo puncto validitatis vel invaliditatis, esset inevitabilis, scribentes pro altera parte duo deducant; Primum, quod sibi imputarent contempti, quare negligenter inhibitione Episcopi, quam nos dicimus injustam ac notoriè nullam, non intervenirent in Capitulo, possint quia respectu illorum novem, Episcopos pro illo actu tantum dictam censuram suspenderat, ut habiles ad votandum existerent; Et secundo factus insisterat super incapacitate Decani & aliorum ob in utrum penarum contentarum in *Constitutione Pii VI* supra, quam aliud obiectum attribuit Decano de carentia ordinis tolleretur ex factis.

Erant autem illæ nimis leves conditiones, quoniam ubi etiam dicti novem, quorum censuram Episcopus suspenderat, votare potuissent ac debuissent, adhuc inevitabilis remanebat nullitas ob contemptum Decani & aliorum duorum, cum sufficiat unus ut supra; Et ulterius cum id contineret quandam gratiosam dispensationem pro illo actu tantum, non tenebant eam acceptare ob quandam notam exinde resultantem, quasi quod petendo vel acceptando gratiam de se dicto, illud facere dicerentur, vel saltem illius notam de facto incurrerent ad notata per scribentes in l. finali, *Cod. de abrogationibus per ipsum text. Gabr. de malef. consuet. l. 3. Rovin. super pragmat. Gabr. de q. pellat.* Nulla enim juris dispositio vel ratio dicitur, ut qui condemnatus à iudice, declarat se gravatum ac injuriatum, appellando ad superiorem, ut in præserti sequuntur erat, teneatur acceptare gratiosam ac præjudicalem ejusdem iudicis dispensationem.

Et quoad alios tres non dispensatos, quorum respectu inhibitio subsistebat, omnino insulsa videbatur dicta responsio, quod sprete inhibitione, debebant accedere ad Capitulum de facto dum erant presentes, ac janus loci Capitularis non erant clausæ, quoniam ita fuisset exponere cum magna imprudentia evidenti periculo carcerationis vel alterius gravis offensæ seu injuriæ expulsiõnis, dum præsertim Episcopus ita pro illo actu gerendo potius partes Principis armari quam Episcopi, exercitum ibi convocaverat ac ordinaverat, ideoque reverti erat omnino insipida responsio, & tamen apud aliquos plausum habuit, talis est ingeniorum varietas.

Quo verò ad Decanum ac alteram Dignitatem declaratos inhábiles ob incursum penarum contentarum in *Constitut. Pii VI*. Ego & ceteri pro hac parte scribentes deducebamus ea quæ super ista Constitutio-
18 ne habentur in *Monasterien. Convocationum supra sub titulo de Beneficiis*, eisque subsistentibus, etiam si de ipso crimine ac penis principaliter ageretur, pro non incurfa respondere debuisset, quoniam, ut ibi advertitur; Aliud est de hoc agere ad effectum validitatis actus ac sustinendi provisionem; Aliud verò ad effectum penarum, pro quarum incurfu requiritur temeritas, quæ redoleat dolum ac delictum positivum, à quo diversa opinatio seu consuetudo quamvis mala excusatur; Ut habemus in materia alienationis bono-

rum Ecclesiæ ad terminos *extravag. ambrosiæ de reb. Eccles. non alienationis*, quod, Aliud est considerate defectum solemnitatum & causæ ad effectum nullitatis actus; Aliud verò ad effectum censuratum, aliarumque penarum, cum similibus.

Verum ubi etiam certa effert dictæ Constitutionis contraventio, attamen cum illa per notabile tempus præcedens sequuta esset, eaque non esset, tam Episcopus, quam Capitulum passi essent, quod illi publice & palam intervenirent in Capitulo, ac gererent omnia alia munia ad eorum dignitatem pertinentia, non poterat in limine hujusmodi electionis seu adeo gravis actus Capitularis id eis obijci ob plura inconvenientia exinde resultantia, ut in ea rerum summa & graviore electionis materia, quæ in Ecclesia habetur, electionis scilicet Summi Pontificis disponitur in *Clement. ne Romani, 6. Cæterum de elect. & in Constitutionibus Pii I VI. & Gregorii XVI*. editis super electione Pontificis, super qua ad annos post hanc disputationem tractatum edit *Passerin.* qui in specie id advertit in *quest. 32. num. 9.*

Et generaliter, ut incurfus censuratum vel aliud crimen, ex quo resultat votandi incapacitas, non admittitur in hoc actu, sed hujusmodi cognitio ad electum differenda sit, cæteris relatis *Cassellin. de elect. cap. 3. num. 20 & 21. Barbof. veto 47. num. 183. & sequen.*

Præterea ad probandum quod potius electio facta de Colonien. per dictam minorem partem negligam, atque in alio loco congregatam magis subsisteret, ego & ceteri deducebamus propositionem in litteraliter probatam in e. dudum in primo, & cap. cum vinton. de electione, utrobique *Imoc. Abb. & ceteri*, de quibus decis. 19. num. 5. & 6. par. 9. res. & pluries sub tit. de *jur. patronatus*, ac etiam *disc. præced.* quod scilicet eligentes scienter indignum, pro illa vice defuncti remanent jure vocandi, ideoque totum jus Capituli residere, seu consolidetur in aliis quamvis longe minorem partem constitutentibus, qui dignè eligant, atque hunc dicebamus casum, ex eo quod alter electus antequam venisset destinata dies convocationis Capituli, ejus ambitum patfecerat, dum ante electionem illi assensum præstiterat, procuratorem constituendo ad exhibendum in Capitulo Indultum Apostolicum dispensativum super hac passiva electione non obstante possessione alterius Ecclesiæ, qui ambitus cum indignum reddit ad electionem juxta *text. in cap. post de Elect. ubi gloss. verbo requisitum*, bene *Imoc. in cap. cum in iur. num. 4. eod. tit.* ubi quod etiam si eligentes expressè interrogaretur, respondere debet ac dicere, *nolo quod me eligatis*, imò rogo atque cum *Imoc.* tanquam magistro petulantibus omnes, ut præsertim bene reassumit *Tambur. de jur. Abbat. tom. 1. disp. 5. quest. 22. num. 3. cum sequen. Barbof. de univers. jur. Eccles. lib. 1. quest. 29. n. 27. Sigismund. Cassellin. & ceteri apud Cui. ob. decis. 202. numer. 3. n.* quia Episcopatus de subsistentibus est detegendus, fugientibus autem esse censendus, *gloss. in cap. in scripturis, 8. quaest. 1. Imoc. d. num. 4. in princip. cum quo omnes.*

Verum restituendo ad veritatem, istud videbatur debile fundamentum, quoniam hæc juris propositio de facto vera, & scholis tamen & Academiis hodiè de facto magis congrua videtur, utpote ad praxim raro vel nunquam deducta; Et quæ admittit procedi, ubi actus est talis, quod redolât præteritum positivum consensum electionis de se facienda unde pretere-
14 sulter ambitus, quod in facto non verificatur, cum dictus actus aliud non contineret nisi denunciam in remotionis aliis ceteris, ac notoriè impedimentis resultantis à possessione alterius Episcopatus. idque pro sola notitia, ut Capitularis id sciendo, possent eorum animum regulare, atque inspirationem sequi, possimè quia prudenter, ac bene consilio dicta exhibitio ita facta erat.

Aliæ plures nullitates de ductæ fuerunt, in facto potius quam in jure consistentes, atque ut supra dictum est,

est, magis rigoroſe procedebant potius in ea quæ dicitur vera, ac formalis electio faciendæ de Episcopo, seu Prælato Ecclesiæ viduatur; Secus autem in huiusmodi actibus adhibitis pro sola præstatione consensu, qui propterea potius simplices actus capitulares quam formales electionis præferre dicuntur.

† **D**E hac eadem materia, quando scilicet consensus Capituli pro Coadiutoria debeat esse Capitalis, & in forma electionis habetur infra disc. 38.

Et generaliter de hac materia Coadiutoriz videri poterunt adnotata ad disc. 42. de Benef.

TRIDENTINA ELECTIONIS

Pro CARDINALI DE THUN ARCHIEPISCOPO
SALISBURGEN.

Cum ALPHONSO ETIAM DE THUN EPISCOPO
BRIXINEN.

Casus disputatus in Sac. Congregatione Consistoriali, sed non decisus ob superventam mortem Cardinalis.

De electione novi Episcopi facta per Capitulum; An & quando valeat; Et quæ vota computanda sint, & quæ non ad concludendum maiorem partem.

SUMMARIVM.

- 1 Falliseries.
- 2 Quando dicatur conclusa electio, vel alius Capitalis a maiori parte.
- 3 Votum duplicatum non præsumitur, si d. probanda est consuetudo in casu præciso.
- 4 Quando facilius illud intret, & quando secus.
- 5 Violentia electi fieri dicitur per molestias comminatas conjunctis.
- 6 De electione per abusum laicalis potestatis.
- 7 Unum votum simoniacum inficit totam electionem.
- 8 Quando dicatur maior pars, an comparatione minoris vel omnium.
- 9 Vota conditionalia vel alia nulla non veniunt in calculo.
- 10 De alio casu controversia, & quando excessus, vel defectus (scheduling) seu fabrum vitios alium.

DISC. XXVIII.

Vacante Ecclesia Tridentina per obitum Cardinalis de Atach, congregatoque Capitulo pro electione Episcopi, ex 14. Capitalibus, quorum unum, Decanum scilicet primam Dignitatem, duplicatum votum habere supponitur, octo vota competentum est stare pro Episcopo Brixinen. & septem pro Cardinali de Thun Archiepiscopo Salisburgen. exortisque inter Capitalis controversiis, devenit ad schedulam aperturam, ex qua competentum est, Decanum, & quinque alios elegerunt Cardinalem, Præpositum verò, & septem alios Brixinensem; Unde redelata ad Pontificem pro confirmatione electionis, remissioque de more negotio Sac. Congregationis Consistoriali, seu cuidam Congregationi particulari, ad effectum certiorandi Pontificem uter ex electis confirmandus, dictæque Ecclesiæ præficiendus esset, cum totum jus Cardinalis minoris suffragia habentis penderet ad facti circumstantiis inuicem reddentibus quatuor ex votis assistentibus coelecto, hinc proinde, petita, & forè obtemperata fuit remissoria, ad faciendum probationes, sed supervenit mors ejusdem Cardinalis liti finem dedit, atque alter Electus confirmationem obtinuit.

In congressibus autem habitis ex parte Cardinalis, pro quo scribebam, ac etiam in disputatione habita pro concessione remissorie, cum ex 14. votis, juxta naturalem computationem personarum, octo assisterent coelecto, sex autem nostro, quando ex accidenti dicta vota non essent agenda, ac respectivè minuuntur

da, extra controversiam erat quod electio conclusa esset pro Brixinensi, quoniam electio conclusa dicitur per maiorem partem, quæ suffocata, atque ad se attrahit minorem, quando adest excessus supra votorum medietatem, etiam in uno, imò in dimidio voto *glos. & DD. in cap. cum in jure de elect. Abb. in cap. postulat. 1. n. 14. de concess. præben. & in cap. cum omnes, num. 1. ubi Felin. num. 33. de Consi. cum concord. aq. d. Burat. decis. 215. num. 2. & decis. 809. num. 1. ubi Aden. num. 9. cum sequen. & passim, ideoque ut dictum est, oportebat augere nostra vota, & minuire illa coelecti; Et consequenter duo erant puncti, unus super duplicato voto Decani, & alter super invaliditate aliquorum ex votis contrariis, atque sine hoc secundo, primum nil relevabat, quoniam posito etiam dicto voto duplicato, adhuc remanebant septem, contraria verò erant octo.*

Quatenus autem pertinet ad dictum primum punctum voti duplicati oportebat præbare fomiter præsuppositam consuetudinem in specie seu individuo electionis Episcopi, cum de jure talis duplicitas non competat, atque consuetudo inducitur in aliis actibus non suffragetur in actu diverso, ex recepta propositione, quod in consuetudinibus non datur extensio de loco ad locum, persona ad personam, vel casu ad casum, sed attenditur in ipso individuo, ut ultra generalia ibidem deducta, in his specialibus terminis, voti duplicati competentis Episcopo intervenient in Capitulo habetur actum in *Majoriten. Canonicatus supra sub tit. de Beneficiis disc. 29. ac in decisionibus in ea causa editis, quæ habentur impressæ decis. 116. & 278. par. 12. recent. repetita decis. 34. & 37. post Zeff. de legum. process. Licet enim in eo casu resolutiones non omnino satisfaciunt, attemen id provenit ex facti qualitate dupliciter diversa; Primo scilicet quod ageretur de Episcopo; Et secundo, quod de provisione Canonici, in qua alias de jure Episcopus ratione simultaneæ majus jus habet, ut ibi latius; In præsentem autem extra controversiam est, quod de jure talis duplicitas ad favorem primæ Dignitatis non intrat, minorque adaptatur ratio ibi ponderata ad effectum reddendi consuetudinem minus à jure exorbitantem, ideoque totum pendebat à probationibus, sine quibus judicium efformari non poterat; Et quavis dictæ consuetudinis plures justificationes darentur, attemen sufficere quidem poterant ad remissorie concessionem, sed non concludebant.*

Quo verò ad alterum punctum, supponebatur, quod quatuor vota essent param legitima, duo scilicet non libera ob vim & metum seu minas damnorum inferendorum, vel sibi, vel respectivè fratri laico, quod sufficit, ut in specie indirectæ coactionis clerici ob molestias datas fratri laico ex *Paris. de resignat. & aliis, Rota decis. 132. & 341. par. 10. rec.* Stylus enim frequens est ita indirectè vim facere Clericis, & Ecclesiasticis, molestando fratres, aliosque conjunctos laicos, quod tamen non est novum, dum antiquis etiam temporibus idem præcari consuevisse nos docent Chronicæ, illa præsertim B. Thomæ Episcopi Cantuariensis.

Et respectu aliorum duorum, alii supponebantur defectus; In uno scilicet ille non liberæ voluntatis, quodque id processit ex abusu laicalis potestatis, ex iis quæ post antiquiores Canonicos in cap. *quisquis de electione, dedit ibid. Fagnan. num. 12. cum sequen.* ubi latè agit pluresque casus distinguit, quando electio dicatur per abusum laicalis potestatis, & consequenter non libera; Et in altero supponebatur in electio simoniaca, quod sufficiens fuisset ad inficiendam totam electionem etiam in unico voto, ut plene antiquioribus relatis habetur per eundem Fagnan. in cap. *nobis de simonia, n. 1. & num. 16. cum sequen.*

Quatenus igitur ista quæ supponebantur, bene justificentur (quod tamen reputabatur difficile, ac forè improbable) planum remanebat, quod electio reman-

neret conclusa pro hac parte; Quamvis enim, tēdēis contrarium sentientibus, receptum sit, maiorem partem ad effectum concludendi electionem, non esse 8. gaudendam comparative ad alia vota in diversas personas abeuntia, sed comparative ad omnes congregatos, ideoque si, e. g. ex illis 14. vel 15. vocalibus, quatuor unum eligerent, quinque alterum, & sex alterum, non per hoc illa pars, quæ comparatione aliarum est maior, concluderet, nisi particularis consuetudo legitimè inducta aliter suaderet, sed debet esse maior comparatione omnium congregatorum, & sic quod ex 15. votis, octo concluderet cum excessu medietatis in uno vel saltem dimidio voto ex collectis per Alden. ad Buratt. dicta dec. 809. atque hæc est recepta praxis generalis, quoties ut dictum est, non addit legitima consuetudo particularis.

Attamen id procedit, quando omnia vota sunt valida & legitima, adeo ut totus processus sit solum in numero; Secus autem ubi aliqua sit illegitima, vel quia conditionalia, vel quia coacta, seu alias minus legitima, tunc enim non veniunt in numero, atque si giunt, quod illi Capitulares non essent in Capitulo, quod solum constituit per reliquos legitimos Vocales, seu validè votantes, dum etiam Vocales habiles perferendo vota inutilis, se facere dieuntur à Capitulo extraneos, eo modo, quo se faciunt illi legitimi Vocales, qui sine iusta causa voluntariè exeunt à Capitulo, & consequenter maior pars attenditur comparatione minoris, attento numero legitimorum vocalium, ad text. in cap. 1. de elect. in 6. ubi communiter scribentes Franch. dec. 438. n. 1. ubi Alden. Castellin. de elect. cap. 5. num. 4. Diana per. 8. resol. tract. 8. Miscell. resol. 77. Rota in dicta Majoricem. Canonicatur, dec. 56. & 178. par. 12. rec. repetit. apud Zuff. de legitim. process. dec. 34. & 37. & post Tondur. de pension. dec. 16. Ac propterea, ubi dicitur quatuor vota, vel etiam tria, quinirò duo debenda essent data dicta duplicitate voti Decani; alia concludebant electionem pro hac parte; Et consequenter nullum desuper efformari potuit iudicium utpote pendens à futuris probationibus, ac aliis consistentibus magis in facto quam in iure.

In proposito autem numerationis votorum, & quando adesse dicatur maior pars, five an error in voto vitiet necne; In una Romana Camerariatus, in qua in forma extrajudiciali consensus fuit pro veritate; 10 Cum de morte congruus esset electus Romanus pro electione Camerarii, atque tres positi essent in scrutinio, computum est. unum habuisse 91. vota affirmativa, & 57. negativa; Alterum 88. affirmativa, & 59. negativa; Et alterum 54. affirmativa & 93. negativa, ex quorum votorum dinumeratione liquet, quod in primo scrutinio essent vota in totum 148. in reliquis autem duobus 147. unde propterea orta est controversia, an ex hac varietate resultaret nullitas electionis primi, qui abique dubio habebat maiora suffragia electionem supra medietatem, ac longè ultra conclusam.

Et quando verificaretur præsuppositum, quod post primum scrutinium unus à Congregatione discessisset, tunc dicebam, quod cessaret omnis questio, cadens ubi certus, ac determinatus est numerus Vocalium in omnibus scrutinio intervenientium, in quibus detegatur huiusmodi error deficientie vel excessentie unus voti, vel quando ista circumstantia non assisteret; Adhuc dicendam pro primo electo respondendum videri, quoniam excessus non consistebat in uno voto, quod concluderet maiorem partem, vel ejus ratione unus alterum coelectum vinceret, dum excessus erat in ordine ad maiorem partem Capituli in votis 16. & in ordine ad coelectum habentem maiora suffragia in votis tribus, ex quibus, depreto etiam uno, quod superponatur excessivum, adhuc remanebat excelsus in duobus, juxta ea quæ in graviore materia, examinata

ad patres quæstione, habentur plene deducta per Fagnan. in cap. Massana de elect. ex nom. 2.1. ad finem; Questio enim circa schedulas seu fabas alteratas tractata per Castellin. de elect. cap. 5. n. 19. & cap. 12. n. 17. & Passerin. de elect. cap. 18. questio 1. n. 3. percutit casum, in quo esset certus ac determinatus numerus Vocalium; Potissimè verò quia non agitur de formali electione, in qua servanda esset forma text. in cap. quia propter de elect. sed de simplici deputatione ministri seu constitutione procuratoris.

† De hac materia habetur pluries sub tit. de Regud. præsertim dis. 1. cum seqq.

URATIS LAVIEN. ELECTIONIS

PRO EPISCOPO ELECTO

ET CAPITULO ELIGENTE.

Causa disputatus in Sac. Congregatione Consistoriali, & resolutus ut infra.

An & quando Capitula seu leges quæ per Electores ante electionem ordinantur, atque per ipsos Capitulares jurantur & promittuntur, quatenus in eorum aliquo electio lequeretur, dicantur simoniaca seu alias reproba ubi aliquam eligentium utilitatem, ita ut vitient electionem; Vel potius eis casualis aut suspensæ, electio in reliquis valida & legitima confirmanda sit.

SUMMARIUM.

- 1 Fæstiseries.
- 2 Capitula facta in comitiis observanda per eligendum, ubi non sunt simoniaca, etiam si mercantur reprobari, vitiantur, & non vitiantur.
- 3 De praxi sacre Congregationis in confirmatione electionis Vicarii Capitulari Sede vacante.
- 4 Pactiones etiam simoniace non sunt tales, & non vitiantur, si siant sub reservatione beneplaciti Apostolici, dummodo executioni non demandentur.
- 5 Simoniaca non dicuntur illa Capitula per qua injungitur eligendo observantia ejus, ad quod tenetur.
- 6 Item dicuntur simoniaca, ubi tendunt ad commodum eligentium, & quando secus.
- 7 Vel ubi eligendum nihil dat de suo.
- 8 Requisitionem simonice consistit in pacto sine quo non intrat.
- 9 Non verificatur dictum requisitum, ubi adhuc ad electionem processum est, atque incerta est persona eligendi.
- 10 Ex qua ratione Capitula Conclavis non dicuntur simoniaca.
- † 11 De simonia.

DISC. XXIX.

Congregato Capitulo Cathedrali Uratislavien. 1. Cpto electione Episcopi, ultra quodam antiquos articulos à Rodolpho Sedis Apostolicæ Legato alias approbatos, quos ibi Rodolphianos appellant, eidem Capitulo concorditer, ita temporum qualitate, ac circumstantiis exigentibus, visum fuit quoddam alios articulos seu leges aut capitula ordinare, & quorum observantiam singuli Capitulares cum juramento promitterent, quatenus contingeret eorum aliquem eligi; Quibus peractis, bene in omnibus servata forma textus in cap. quia propter de elect. conclusa fuit electio in persona Archidiaconi ejusdem Ecclesiæ; Cumque peteretur à Sede Apostolica dictæ electionis confirmatio, per Officiales, ad quos pertinet, excitata fuit difficultas super invaliditate dictæ electionis ex eo quod aliqui adessent articuli concernentes utilitatem Capituli, præsertim quod de feudis apertis Episcopus solvi faceret Capitulo tertiam de antiqua consuetudine debitam, quodque Ecclesiæ fructus Sede vacante ipsi Capitulo deberentur in vim antiquæ consuetudinis, abique co-

quod

quod Episcopus ex eis quicquam pretendere valeat, nec non quod idem Episcopus testandi facultatem obtinere non possit sine consensu Capituli, cui alias debita esset successio; Licet enim plerique alii adessent articuli aliquam prerogativam Capituli concernentes, qui pariter illiciti videbantur, attamen in illis videbatur consistere maior difficultas, quasi quod concerneret buralem Capituli ac eligentium utilitatem, & consequenter, quod intraret infectio simoniaca, quæ electionem irritaret.

Assumpta igitur desuper disputatione in sacra Congregatione Consultorialis absque oppositore, sed ipsam Congregationem ejusque Officialibus, ad quod pertinet difficultates promoventibus, duo erant puncti; Primo scilicet juxta ordinem tenent per causæ Patronum super dictorum articulo rum iustitia & validitate, quo loque essent liciti & honesti, ideoque potius approbandi; Et secundum quod ubi aliquam non mererentur approbationem, non per hoc vitarent electionem, sed ipsis vitiatis, electio valida remaneret, ideoque confirmanda.

Verum quia primus punctus super omnibus, præsertim vero prædictorum articulo rum approbatione, magnas patiebatur difficultates, vel saltem altiore indagine exigit, cum norabili morum nimium præjudiciali; Hinc proinde ego scribens pro Electo & Capitulo sibi adhærente, ordine interverlo agebam prius de secundo puncto, quod scilicet posita etiam aliquorum articulo rum invaliditate seu difficultate, quod non existeret infectio electionis infectio, ita ut confirmatio deneganda veniret.

Quatenus igitur ad dictum secundum punctum pertinet; Dicebam resolutionem pendere ab eo, an hujusmodi capitulationes seu articuli continerent nec ne simoniacam infectionem, cuius peculiaris qualitas est, ut vitiet totum electionis actum, ut *disc. præced.* ista enim seculis, quamvis tales capitulationes reprobationem mereantur, non per hoc vitiant, sed eis cassatis, seu vitiatis, firma remanet electio, quæ confirmationem mereatur ad *text. in cap. 1. de electione cum ibi notatis cum aliis de quibus infra*, atque talis est praxis in hujusmodi confirmationibus electionum ad Episcopatus, vel alias Prælatas, ac etiam est quotidiana praxis Sac. Congregationis Episcoporum vel Concilii in electionibus seu depurationibus, quæ fiunt per Capitula Ecclesiarum Cathedralium Sede vacante, quoniam antequam procedatur ad electionem, Capitulum plures leges seu capitulationes ordinare solet, limitantes Vicarii eligendi jurisdictionem & potestatem, tam circa tempus in quo suum jus duraturum, sit quæ circa modum tenendum in exercitio jurisdictionis; Verum Sac. Congregatio, quando desuper consultatur, si electio substantiales defectus non patitur, illam confirmat reprobatis tamen dictis legibus seu capitulationibus, à quarum observantia electum eximit, mandando deputatum debere continuare per toto tempore vacationis.

Certum autem videbatur dictam simoniacam infectionem non adesse ex pluribus fundamentis, quorum unum fuisset, major magis eis omnibus simul junctis; Primum & principaliter per quod omnis dubitandi occasio de plano removebatur, quoniam tunc pactiones temporales super re spirituali hujusmodi infectionem causant, quando illæ ex solo paciscentium facto effectum sortiuntur, vel fortissime sunt; Secus autem ubi fiant cum expresse reservatione Beneficii seu approbationis Apostolicæ, quoniam tunc si ad effectum seu consummationem non procedatur, simoniam non inducant, utpote inire sub conditione cujus implementum ex licitis redderet juxta ea quæ habentur supra *sub tit. de Beneficiis, in Tolentana Archiepiscopalis synodus decis. 36. cum ibi deductis*, quæ in præsentem etiam disputatione de hoc habetur.

Secundo, quia omnes dictas capitulationes præsupponebatur initas esse pro observantia antiquissimæ, ac

immemorabilis consuetudinis, qua posita, non dubitaretur de validitate ob immemorabilis consuetudinis virtutem seu operationem sæpius enunciata, quod ejus vigore allegari potest cuicunque titulus de mundo melior, ideoque simoniaca non dicitur illa pacta seu Capitula, per quæ eligendo injungitur observantia ejus, ad quod ipse de jure tenetur, quoniam non est pacifici, sed potius excitare seu monere ad faciendum id ad quod tenetur, ut ceteris relatis *Fagnan. in cap. cum M. n. 34. c. 15. de Constit. Caputiaquen. dec. 239. mem. 3. par. 3.*

Tertio, quia tunc dicta infectio intraret, quando utilitas rediret ad commodum singulorum eligentium; Secus autem ubi respiceret aliquod bonum Ecclesiæ in universum absque jactura seu diminutione proprii patrimonii ipsius eligendi, puta (exemplificando in eo articulo, qui maiorem difficultatem inferebat) applicationis fructuum Sede vacante ad dispositionem Capituli, quoniam non dicitur applicari debere Capitularibus, sed Capitulo tanquam administratori seu distributori in pios vel honestos usus, ut in dubio pro exclusionis delicti interpretandum esset pro restauratione scilicet vel ornamento ipsius Ecclesiæ (si hæc contra ipsi Capitularibus non incumbunt) vel in subventiones pauperum, aliaque pietatis opera; Ac etiam pro illis publicis expensis quas facere oportet pro convocando Capitulo, ac faciende electione, ut in specie advertit *Pacin. de potestate Capituli Sede vacante. quest. 8. secunda partii principalis. numero 27. inter tractatus magnos modernos. tom. 13. par. 1. fol. 427. à tergo.*

Item, quia eligendus seu electus nihil de suo ita dare dicitur, minusque suum patrimonium diminuire, quoniam ut advertitur *sub tit. de Beneficiis* ad materiam fructuum, illi fructus, qui maturant, ac percipiuntur Sede vacante (ubi non adfuit collectores Apostolici) pertinent ad Ecclesiam, cujus nomine percipere dicitur successores quodam jure administratorio magis, quam quod sint sui, ut sunt illi quos durante eius Prælatu percipit exuberantes, detractis Ecclesiæ oneribus; Ac etiam quia pro dicto quoque tempore post admissionem, si aliqua pars fructuum, puta primi anni ex Statutis Capitularibus illi prohibetur, non damni facit de proprio, sed solum impeditur ne acquirat; Atque ut advertitur *eodem tit. de Beneficiis*, ad materiam Bullæ Pii V. prohibentis hujusmodi Statuta vel consuetudines, id procedit, quando talis fructuum applicatio seu privatio tenderet ad commodum capitularium, sive fieret ob ipsam receptionem, ut ibi.

Et demum essentialia simoniæ requisitus consistit in pacto, quod fiat inter electum & eligentes, sive inter dantem, ac respectivè recipientem rem spiritualement ad communiter nota, in *quæ veniant de testib. Mohed. decis. 1. de simonia Greg. decis. 17. decis. 91. num. 6. c. 7. par. 4. rec. tom. 2. Gallien. Prioratus, 26. Junii 1651. Bichio, c. in dicta Tolentana Archiepiscopalis synodus sub tit. de Benef. decis. 16. cum ibi deductis.*

Ista vero circumstantia pactionis non remonet verificabilis in hujusmodi capitulationibus, quæ fiunt antequam procedatur ad electionem, dum incerta est persona, in qua electio cadere debet, & sic non adest concursus duorum contrahentium seu paciscentium; Ideoque ubi citius tales capitulationes reprobati mereantur, non per hoc dici potest, quod contineant simoniacam pactionem, quæ ipsam electionem vitiet, *Innoc. in dicto cap. cum M. Ferrariensis de Constit. num. 1. c. post. num. 5. vers. de melius*, quem ceteri communiter sequuntur collecti per *P. ris. de consuetudine. quest. 38. numer. 43. Fagnan. in eadem cap. cum M. numer. 37. Acill. de Grav. decis. 3. de simonia. Caputiaquen. decis. 129. par. 3.* Et quod capitulationes vitentur, & non vitentur licet alter *Paris conf. 9. lib. 4. Unde propterea ex Gambro, & aliis advertitur in specie apud Achill. dicto decis. 1. num. finali*, quod Capitula, quæ fiunt in Conclavi, non ducuntur simoniace: Quamvis

Quamvis enim illa fuerint ac promittantur per omnes Cardinales, vel respectivè Capitulares, in quorum personis verisimiliter, ac à frequentius contingentibus electio cadere debet, attamen id non est certum, dum electio cadere potest in persona extra Capitulum; De prima verò parte consistente in puro facto egit causæ Pattonus.

† Agitur de summa in *Ann. ad disc. 70 & 71. de Benef.*

COLLEN. PRÆMINENTIARUM

PRO CAPITULO CATHEDRALIS

Cum ARCHIPRESBYTERO

Causi disputatus in S. Congregatione Rituum, & pendet.

De jure explicandi functiones pontificales, ac primarias absente, vel impedito Episcopo; An ex consuetudine, vel conventione spectare possit ad Capitulum, seu Canonicum ab eo deputandum in exclusionem primæ Dignitatis; Et an super his transigi possit sine beneplacito Apostolico.

SUMMAMARIUM.

- 1 Falli series cum resolutione.
- 2 De alia controversia inter primam Dignitatem & Vicarium Generalem, & *num. 14. & 20.*
- 3 Functiones primæ pertinent ad Archidiaconum.
- 4 Immemorabilis requiritur inter dignitatem, & inferiori.
- 5 Secus inter Dignitatem, & Capitulum.
- 6 Corpus universale semper præcedit singulos.
- 7 Antiquus Archidiaconus, vel Archipresbyter non est in usu.
- 8 Archipresbyter Cathedralis non assistit matrimonio.
- 9 Archidiaconus præsumitur prima Dignitas in Cathedrali, & Archipresbyter in Collegiata.
- 10 Sed si prima Dignitas alio vocabulo appellatur, ad competentem functiones.
- 11 De ratione ob quam functiones pertinent ad primam Dignitatem.
- 12 Prima Dignitas non est caput Capituli, sed primum membrum.
- 13 Vicario Capitulari quamvis persone inferiori, quare obediatis dignitatis & aliis majores.
- 14 Quod decreta Sac. Congregationis ad favorem primæ dignitatis non procedant in concursu Capituli.
- 15 Capitulum non potest tollere in primæ Dignitatis, sed an ordinaria consuetudo sufficiat.
- 16 Laudum acceptum habet vim transactionis.
- 17 In transactione inter Ecclesiæ requiritur beneplacitum Apostolicum.
- 18 Bulla Urb. VIII. non procedit in alienatione inter Ecclesiæ.
- 19 Beneplacitum Apostolicum non requiritur in concordia inter personas ejusdem Capituli.
- 20 Sed bene inter Capitulum, & Vicarium Generalem.

DISC. XXX.

ANtequam controversia super jure explicandi primarias Pontificales functiones, absente, vel impedito Episcopo, inter Capitulum, & Archipresbyterum, qui est prima seu major Dignitas post Pontificalem, de anno 1633. sopita fuit per laudum Episcopi à partibus emologatum, per quod statutum est aliquid utrique parti, decernendo, ut aliquæ functiones fierent per Archipresbyterum, & aliquæ verò per Canonicum ab ipso Capitulo deputandum; Dictoque laudo, seu concordia spatio circiter 36. annorum pacifice observata, modernus Archipresbyter illi non acquiescendo, controversiam instauravit, introductaque causa in Sac. Congregatione Rituum, sub die 13. Septembris 1670. inherendo antiquis, ac reiteratis ejusdem Sac. Congregationis solitis decretis, res-

ponsum fuit dictas functiones indefinitè ad primam Dignitatem pertinere, dicta concordia non obstant, utpotè Apostolico beneplacito non munita, quod requirit ad eam obligandi successores, eodem anno ipsa Sac. Congregatio determinaverat, recedendo ab alia contraria resolutione capta de anno precedenti in una *Virellen.* in qua agebatur de præminencia præstandi Episcopo, vel respectivè recipiendi aspersorium, aliaque primarias functiones facienda, inter primam Dignitatem & Vicarium Generalem, dictaque causa huic non leve præbuit præjudicium.

Resolutio mihi scribenti pro Capitulo, reflectendo etiam ad solam veritatem, non omnino placuit, adeoque videtur probabilem subsistere spem recessus in nova dispositione, non negabam etenim quod regula generaliter & indefinitè assisteret primæ Dignitati, quoties in contrarium non concurreret consuetudo, quæ debet esse immemorabilis, juxta ea quæ in controversia inter Archidiaconum, & Archipresbyterum habentur plenè deducta *Parment. sub tit. de Præmin. disc. 10.* ubi enunciatur pariter altera controversia inter Archidiaconum, & Archipresbyterum *Vigilien.* ac etiam *Astipulen.* cum cessante dicta consuetudine, conclusio hodie non admittat amplius controversiam.

Dicebam tamen id procedere, quando de hoc agatur inter singulas Dignitates, vel Canonicos jure proprio ac singulari, absque eo quod Capitulum sit in causa, tunc etenim, quia est dare inconveniens, quod minus dignus præcedat magis dignum, ideoque intant dictæ resolutiones sacre Congregationis, ac etiam rationes & auctoritates, de quibus *disc. 10 sub tit. de præmin.*

Secus autem, ubi controversia est inter primam Dignitatem, & ipsum Capitulum, quoniam ut advertitur eodem tit. de Præmin. *disc. 19.* cum Dignitas sit pars, & membrum Capituli, nullatenus dicendum est, ut majus jus habere debeat membrum consideratum deper se, quàm habeat ipsum corpus, dum semper Universitates, seu corpora universalia vincunt personas singulares juxta distinctionem, de qua eodem tit. de præmin. *disc. 17.* ubi de Capitulo Collegiata præcedentiam habere debent supra Canonicos, vel Dignitates Cathedralis singulariter consideratos, ita ut non constituent corpus Capituli.

Præterea, ut locis citatis advertitur, ista conclusio, quod prima dignitas, absente, vel impedito Episcopo, facere debeat Pontificales, ac primarias functiones, non provenit ex jure annexo ipsi Dignitati, & quæ sit Archidiaconus, vel Archipresbyter, ut aliqui male opinantur, quoniam id procedit juxta antiquos Canones, qui dant causam equivocandi, procedentes in antiquis Archidiaconis, & Archipresbyteris habentibus jurisdictionem annexam, cum essent Vicarii nati Episcoporum, unus in temporalibus, & alter in spiritualibus, quod recessit ab Aulæ, atque hodierni Archidiaconi, & Archipresbyteri sunt impropii, & abusivi in sola nuncupatione, retinendo solum quandam antiquæ Dignitatis imaginem seu reliquias, ut advertitur *disso. disc. 20. de præmin.* cum aliis apud *Loter. lib. 1. quest. 116. num. 107. cum seqq.* ac habetur *apud Sanchez de matrimonio, lib. 3. d. 1. p. 27. in fin. Boff. eodem tract. cap. 4. §. 28. num. 75.* occasione agendi, an Archipresbyter Cathedralis assistere possit matrimonio tanquam Patrocho universalis, seu Episcopi Vicarius in spiritualibus, ut erat attenda Canonum dispositione, & deciditur negativè ex dicta ratione.

Dicta igitur præminencia explicandi functiones Pontificales, eatenus competet Archidiacono, vel Archipresbytero, in quibus frequentius istæ questiones cadunt, quatenus à frequentius contingentibus præsertim in Italia solent esse prima Dignitas, ut regulariter præsumitur Archidiaconus in Cathedrali, & Archipresbyter in Collegiata ex collectis per *Barb. de Canon. & Dignit. cap. 5. num. 38. & seqq. Merlin. dec. 152.*

decif. 191. decif. 99. par. 10. recem. & fapius; Unde si prima Dignitas sub alio vocabulo appelletur, ut in plerisque Cathedralibus contingit, quod nuncupatur
 10 Decanus, vel Cantor, seu Primicerius, aut Praepositus, ad hunc id pertinet ut *eodem disc. 10. de Praem.*

Iteque ex ea ratione, quod corpus mysticum Ecclesiae Cathedralis constituitur ab Episcopo & Capitulo, sicuti etiam illud Collegiatum a Praelato, & Collegio, ac propterea ubi deficit caput, ad quod pertinent istas functiones explicare, per jus non de rescindendo succedit reliquum corpus, quod est Capitulum tam in jurisdictionalibus quam in aliis, ut pluries in praecedentibus ad materiam potestatis Capituli Sede vacante, seu alias plena, sed impedita; Sed quia impossibile est, ut hujusmodi functiones explicentur ab ipso corpore universali Capituli, idcirco, ejus, omniumque Canonico-
 11 rum nomine id explicare debet ille, qui inter membra est primus, ac dignior, sed non caput, eo modo quod si naturaliter esset possibile, dici posset de brachio dextero hominis corpore, si caput abscisum, vel infirmum haberet, & prout in Collegiis, & Congregationibus, senior, vel antiquus loquitur nomine omnium.

Hinc proinde non intrat illud absurdum, vel juris resistencia, quae intrat, quando minus dignus praecedat magis dignum, eos considerando singulari jure, quoniam prima Dignitas in Cathedrali non est caput & Praelatum Capituli, ut contingit in Collegiata, sed est solum primum ac dignus membrum corporis, & consequenter non incongruit, ut membrum tubae ac ac pateat corpus, vel eique ipsius corpus loco sui deputat.

Siquidem, ut alibi infirmatur, mihi clerico solum tonsum habenti, ac pene adolecenti in aetate 22. vel 24. annorum, subiacent, ac obediunt tanquam Vicario Capitulari Sede vacante in parva, Archidiaconus prima Dignitas, aliaque Dignitates, & Canonici, cum tamen tanquam simplex clericus eorum est subditus, atque sedere debent in scabello parvo, nedum post eos, sed etiam post simplices cappellanos, sed subiacent, ac obediunt mihi tanquam representantibus Capitulum dominum, ac superiorem omnium, cui placuit me deputare; Ita & parvi Canonici hebdomadarius specialiter deputatus a Capitulo representant in divinis ipsum Capitulum Superiorem, ac Dominum, eo modo quo in jurisdictionalibus illum representant Vicariis ab eo deputatus.

Neque praemissis obstat dicebam tot decreta Sac. Congreg. hanc praeminentiam deferentia primae Dignitatis, quoniam ea bene procedunt in concursu secundae Dignitatis, vel alicuius inferioris, non autem in concursu cum Capitulo, ut ad aliud propositum advertitur *dispo. tit. de praeminent. disc. 19. & 22.* Sed quia ex maledicto abusu perpetuo detestabili proceditur cum declarationibus ac doctrinis in sola litera, atque ubi istae non adfuerint, reputantur haec subtilitates, ac ratiocinia Advocatorum, idcirco ad ea adverti non solet.

Est bene verum, quod Capitulum ex sola potestate sua non possit intervertere hunc ordinem a jure, ac a natura inductum, ut primum vel dignius membrum corporis explicet ejus nomine illas partes, quae non nisi per unum explicari possent; Sed non videtur adesse tanta juris vehemens resistentia quae viget inter singulos, ut minus dignus praecedat magis dignum, & cujus vehementer resistentiae ratione desideratur immemorabilis, cujus vigore allegari potest privilegium Apostolicum, vel alter melior titulus; Et consequenter, quod etiam ordinaria consuetudo decennalis tanquam praeter jus, vel ad summam quadragesimam tanquam contra jus, sed absque nimia resistentia sufficit.

Multo magis, dum in hac facti specie non solum supponebatur adesse antiquam consuetudinem Capituli assistentem, quamvis non probatam cum rigorosis requisitis immemorabilis, sed etiam accedebat laudum Episcoporum a partibus emologatum quod habet vim transactionis, ex *de lusu. per Barro. & add. decif. 657. dec. 65. par. 7. rec. & frequenter.*

Neque obstat mihi videbatur *decif. 191. beneplaciti Apostolici*, quod requirit etiam in transactionibus initis inter Ecclesiasticos in jurisdictionalibus, vel praeminentialibus h. b. tur apud Ottob. *dec. 120.* cum aliis de quibus *disc. 24. sub tit. de iurisdic. & alibi pluries*, quoniam ubi etiam requisitum esset, adhuc statum observantia pacifica annorum circiter 36. intrat ejus praesumptio, non obstante *Constitutione 157. Urb. VIII.* tollente hanc praesumptionem, quoniam, ut habetur apud *Unverz. decif. 713. & in Mediolanen. Parochialis. 10. Decembris 1664. coram Albergo, & in aliis*, id non procedit in transactionibus, quae fiant inter Ecclesias vel personas Ecclesiasticas, quorum respectu intacta remanet dispositio juris communis.

Verum in ista concordia, vel respective compromisso verius est necessarium non esse beneplacitum Apostolicum, neque intrare terminos *Extravagantis Ambrosiae de rebus Eccles. non alien.* Licet enim verum sit, dixit Extravagantis dispositionem procedere, etiam ubi agatur de transactione inter duas Ecclesias, vel Ecclesiarum Praelatos, aut ministris, attamen procedit, quando agitur de transactione, vel alia alienatione, per quam bona vel jura unius Ecclesiae ab ipsa abdicentur, seu minuantur, ut in aliam transeant, vel accedant, quoniam tunc intrat ratio, quod non debet dis-cooperiri unum Altare, ut alterum cooperiatur; Secus autem ubi agitur de concordia inter clericos, & ministris ejusdem Ecclesiae, quoniam tunc ab ipsa Ecclesia nihil abdicatur, ejusque jura remanent intacta, sed solum agitur de perniciem emolumentorum, vel jutium inter ipsos ministros, unde nullum prejudicium generatur Ecclesiae, cujus nihil refert, an unus vel alter ex ejus servientibus, ac ministris plus participet, ad *text. incap. 1. & cap. fin. de past. in sexto & cap. 1. de transact. ubi scriben. cum concord. per Rat. decif. 402. par. 5. rec. decif. 161. & 218. par. 7. rec. & in sua materia sub tit. de alienationib. & alibi*, multo magis ubi accedit longissimi temporis observantia, per quam solemnitas, ac iustitiae causae praesumptio, sedula dicta Bulla, atque non dato initio iustitiae, inducit praesumptionem.

Hinc stante dicta distinctione, a vertebam non facere ad casum dictam aliam controversiam in causa *percellen.* inter primam Dignitatem, & Vicarium Capitalem, tunc enim agi dicitur inter personas diversas, vel diversa corpora, Capitulum scilicet ex una, cujus vices explicat prima Dignitas, & Episcopum seu ejus Vicarium, unde intrat dicta ratio minoris vel tollendi jus unius, ut illud transferatur in alterum, vel augeretur, & sic discooperiendi unum altare, ut cooperiatur alterum, ideoque casus non est similis, neque idem innat termini, cum in praesenti agatur de controversia inter ipsum corpus Capituli, ejusdemque Capituli membra.

Remissive relationes plurium controversiarum, seu disputationum concernentium hanc materiam Capituli, Canonico-
 10 rum, & Dignitatum, tam etiam praeminentialia, quam alia de quibus hoc tit. actum non est, sed alibi sub tit. de Praeminentia.

SUMMARIUM.

- 1 Capitulum Cathedralis constitui potest per plura Capitula materialiter distincta plurium Ecclesiarum.
- 2 An Capitulum ubi in Cathedralibus jura habeat in altera aequae principaliter unita.
- 3 Capitulum Cathedralis quae praeminentiam habeat in functionibus, & aliis functionibus quae fiant in Ecclesia Regulari, seu aliis exempta.
- 4 Episcopo moranti ad quem pertinet administrare Sacramenta, cum Parochia vel Capitulo.
- 5 Functiones Parochiales abjunctae vel impeditae Episcopo, ad quae pertinent.

- 6 *Capitulum Cathedralis, vel ejus Canonici, an precedant Capitulum Collegiatum in propria Ecclesia.*
- 7 *De eadem re, de qua num. 3. functionum Capitularium in Ecclesia Regulari.*
- 8 *De precedantia inter Archidiaconum, & Archiepiscopum.*
- 9 *Et de alia inter primam Dignitatem, & Vicarium Generalem.*
- 10 *De precedantia inter plura Capitula vel Collegia.*
- 11 *De precedantia inter Canonicos Cathedralis, & illos de Magistratu Civitatis.*
- 12 *De jure Capituli Cathedralis in Cappella administrata per laicos in eadem Ecclesia.*
- 13 *De jurisdictione Capituli Sede vacante, ac etiam plena absente vel impedito Episcopo seu Prelato.*
- 14 *De Capituli consensu in alienatione bonorum Ecclesie, & alibi.*
- 15 *De eadem materia jurisdictionis Capituli Sede vacante, de quo num. 11.*
- 16 *De capitulis Generalibus, & Provincialibus Regularium.*
- 17 *Capitulum Cathedralis & Urbis quale sit & quid sit collegium cardinalium, & de potestate dicti Collegii Sede Papali vacante remissive.*

DISC. XXX4.

DE Capitulo Ecclesie Cathedralis vel Metropolitane formaliter seu intellectualiter unico ac indivisibile, an constitui possit per plura Capitula diversarum Ecclesiarum materialiter, ac de facto distincta, quinimodo diversæ seu oppositæ ratione, quod scilicet unum Capitulum sit sæculare, & alterum Regulare; Et an jura Capitularia possint invicem præcubijta ut unum Capitulum, seu una parcella obtineat privative ad alteram habetur actum in *Cesaragustana Cathedralis sub tit. de Præminentia, disc. 3. cum seq.*

An Capitulum unius Cathedralis jus habeat, vel acquirere possit in altera Ecclesia, vel diocesi invicem sub uno Episcopo æque principaliter unita habetur actum in *Ampurien. & Civitaten. unionis, eodem titulo de Præminentia, disc. 7.*

Interveniens Capitulo Cathedralis in funere quod celebratur in Ecclesia Regularium seu alias exempta, vel inferiori, an jussu præminentia faciendi officium super cavere pertineat ad Superiorem vel Rectorem Ecclesie quamvis inferioriorem, vel potius ad primam Dignitatem, seu alium à Capitulo deputandum habetur actum in *Ca'artana funerum, eodem titulo de Præminentia, disc. 21.*

An dicatur munus Capitulare pertinens ad Capitulum ejusque primam Dignitatem seu alium deputatum, administrare Sacramenta Episcopo morienti, ejusque mortui exequias celebrare, vel potius id pertineat ad patochum, habetur actum eodem tit. de *Præminentia in Majorien. disc. 19.*

Prout explicate alias functiones solennes & Pontificales absente vel impedito Episcopo, dicatur munus Capitulare, adeo ut ad Capitulum pertineat deputare pro libito Canonicum vel Dignitatem de ejus gremio, vel potius id pertineat ad primam vel successive alteram Dignitatem, quamvis ista non sit de Capitulo, habetur actum in eadem *Majorien. dicto disc. 19. & hoc tit. disc. præced.*

An Capitulum Collegiatæ in propria Ecclesia cedere debeat locum Capitulo Cathedralis tam circa præcedentiam, quam circa assistentiam faciendam Episcopo, aliaque functiones celebrandas habetur actum in *Ampurien. & Civitaten. præcedentia sub eod. tit. de Præminentia, disc. 17.* ubi etiam quid si in Ecclesia Collegiata vel altera inferiori non interveniat totum Capitulum Cathedralis, sed solum aliqui Canonici & Dignitates Episcopum assistentes in visitatione.

Et quid, si absente Episcopo ipsum Capitulum interveniat in Ecclesia Regulari, vel alias exempta pro

celebratione solemnitate Pontificalis per Episcopum alias celebrari solite, an celebratio Missæ vel alia functionis spectare debeat ad Ecclesie Prelatum seu Rectorem, vel potius ad primam Dignitatem, seu alterum de corpore Capituli habetur actum eod. tit. de *Præminentia, disc. 22. & de Jurisdictione disc. 30.*

De questione autem præcedenti inter Archidiaconum, & Archiepiscopum habetur actum in *Parment. cod. tit. de Præminentia, disc. 20.* Et de alia inter Capitulum, seu primam Dignitatem, & Vicarium Generalem in alia *Majorien. disc. 18. eod. tit. de Præminentia.*

Et de similibus questionibus præcedentiæ, vel alterius præminentie inter Capitula vel Cleros plurium Collegiarum, vel respective Ecclesiarum parochialium habetur in *Aliphana, & in Messanen. ac in aliis eod. tit. de Præminentia, disc. 8. & 9.*

De præcedentia vetò inter Canonicos Cathedralis, & Magistratus sæculares Civitatis habetur actum in *Feroloven. præcedentia eod. tit. de Præmin. disc. 23.*

De jure Capituli, & Canonicorum Cathedralis in cappella existente in eadem Ecclesia sub regimine laicorum, seu alias exempta habetur in *Neapolitana eod. tit. de Præminentia, disc. 12.*

De jurisdictione Capituli Sede vacante habetur supra loc eodem tit. sed quid si plena, Episcopo autem vel Prelato absente, vel infirmo sub tit. de *Jurisdictione, disc. 54.*

De Capituli consensu in alienatione bonorum Ecclesie, aliisque actibus faciendis à Prelato, an & quando requiratur, habetur actum *sub tit. de alienat. & contrahib. ubi de hac materia alienationis bonorum Ecclesie.*

De jure Capituli Sede vacante in universa diocesi, ultra ea quæ habentur hoc titulo ad materiam electionis, seu deputations Vicarii habetur actum *sub titulo de Jurisdictione, disc. 24. & 54. ac etiam sub tit. de Præminentia, ibidem annexo disc. 7.*

De Capitulis autem Generalibus, & Provincialibus, vel Conventualibus Regularium, eorumque electionibus habetur in sua materia sub titulo de *Regular. in Miscellanea variarum rerum Ecclesiasticarum.*

Quod Capitulum Cathedralis Urbis constitui dicatur à Collegio Cardinalium, & de ejusdem Collegii jurisdictione, & potestate Sede Papali vacante habetur *sub tit. de iudiciis, occasione agendi de praxi, ac statu Curie Romanæ, ejusque Tribunalium.*

CAMERINEN. PARTICIPATIONIS

Pro CAPITULO ECCLESIE COLLEGIATÆ APIRI

Cum ALIQUIBUS BENEFICIARIIS.

Casus disputatus coram A. C.

De eadem materia, de qua supra disc. 16. quæ scilicet sint fructus, & quæ distributiones, & quando istæ massæ grossæ speciem vel naturam fructuum habeant, ut absentes ex justa causa de illis participare valeant; Et aliqua de insigniis Canonicalibus; An exigant indultum speciale.

SUMMARIUM.

- 1 *Falsisseries.*
- 2 *Patronus ex Intervallo non potest alterare leges foundationis, vel alias adicere.*
- 3 *Canonici esse non potest aliqui præbenda, cujus loci succedit massa prossa, & quando de tertia parte pro distributionibus.*
- 4 *Declaratio fundatoris, vel donatoris etiam ex intervallo defertur.*
- 5 *Conclusio de qua num. 2. declaratur.*
- 6 *Expensis Ecclesiæ fructus redigantur in distributiones.*
- 7 *In Urbis Ecclesius fructus redacti sunt ad formam distributionum.*

8 *Testator*

- 8 Testator censetur se conformare cum legibus, & univ-
ersis loci ubi disponit.
9 Dispositio testatoris pro lege servanda est.
10 Possit testator disponere de bonis propriis heredibus.
11 Beneficiarii dicuntur servitores Canoniarum, & Ca-
pituli, eorumque munus est servitorium.
12 Sub generica concessione iurum, & praeeminentiarum
facta Canonici non venit jus deferenda insignia;
quod requirit concessionem specialem.

DISC. XXX II.

Insignis Medicus Jacobus Baldinus vivens, cum do-
te locorum 70. montium per ipsum data, cutavit
parochialem seu matriam Ecclesiam Oppidi Aperti
ejus patris Apostolica auctoritate erigi in Collegia-
tam cum Archiepiscopo byterro, & 12. Canonici; Cumque
in iustis erectionis, juxta consuetam formulam, di-
ceret quod Canonici gaudere debeant aliarum Col-
legiarum illarum parium privilegiis & honoribus
praestitum, ut gaudent illi Ecclesiae Collegiatae Oppi-
di Caldarolae ejusdem diocesis, hinc proinde Cano-
nici praedicti, consilio atque gratum habente ipso
fundatore, de facto assumpserunt eadem insignia,
quibus utuntur dicti Canonici Caldarolae absque
Ordinarii, vel alterius oppositione in gratiam ipsius
fundatoris, qui in Urbe ob suam professionem excellen-
tiam, apud Principes & Magnates in nimia existima-
tione erat; Mortuus autem haeredem instituit eandem
Ecclesiam sub administratione ipsius Collegii, plura
pietatis opera demandando, & praestitum, ut ex hae-
reditatis fructibus, qui expleis aliis operibus superes-
senter, Canonatuum emolumenta augeri deberent, ac
etiam erigi pro majori Ecclesiae cultu octo beneficia
residentialia & servitoria, ita tamen quod totum poni
deberet in massa ad formam distributionum quo-
tidianarum assignata ratione, ut qui non laborat,
non manducet; De functo autem testatore, Canonici
consilii quod insignium usus, cessata protectione, sus-
tentabilis non esset, curantur indultum Apostolicum
desuper obtinere, quod per *Alexandrum VII.* ob gra-
tiam memoriam erga fundatorem, cum eadem impen-
sa fieri solita pro minoribus insignibus, quibus dicta
altera Ecclesia Caldarolae utitur, concessum fuit cum
majori praeeminentia Rochetti, & Cappae magnae,
atque cum ordinaria auctoritate sequuta quoque fuit
dictorum octo beneficiorum erectio ad formam testa-
menti, juxta cujus tenorem totum redactum fuit in
massam, cum illa proportionata divisione inter
Canonicos & Beneficiarios, quam idem testator manda-
verat; Cumque ad aliquos annos alique ex Beneficia-
tis, ex iustis fortasse causis abesse coacti essent, hinc
praetendere coeperunt, in inhærentibus quibusdam de-
clarationibus ab Ordinario habitis, eis debitam esse dic-
tae massae participationem saltem pro duabus partibus,
reliqua tertia tamen pro distributionibus quoti-
dianis ad praescriptam *Sac. Concil. Trid. sess. 11. de
reform. cap. 3.* jactando etiam molestias Capitulo infer-
re ex causa massae administrationis pro dictam impen-
sam factam ex causa insignium; Quare introducta ex
parte Beneficiorum lites coram A. C. de duobus ex
parte Canoniceorum requisitus fuit; Primo scilicet pro
defensione dicte causae judicialis, Et secundo pro
consilio circa dictas jactatas molestias.

Quatenus igitur pertinet ad primum, dicebam etiam
in sensu veritatis, quod si quae difficultas desuper ca-
dere posset, illa pertraheret Canonicos, nullatenus
autem Beneficiarios quorum praesentio omni prorsus
fundamento destituta videbatur; quod Canonicos
enim duas advertebam distinguendas esse fundatoris
dispositiones; Primam scilicet per actum inter vivos
pro dote Collegii ad ejus instantiam fundati, Et alteram
testamentariam ut supra.

Circa primam dixi recurrendum esse ad tenorem
erectionis, ac litterarum Apostolicarum desuper conce-
ssurarum, absque eo quod in casu clari subsisteret fun-

Card. de Luc.

datoris voluntas aliquam alterationem facere posset,
cum ista species dispositionis potius onerosa, & corres-
pectiva inter Papam concedentem, ac ipsum fundato-
rem obtinentem dicenda sit; Quamvis enim ex iis quae
pluries habentur in sua materia *sub tit. de iure patronat.*
Patrono concedatur facultas adiciendi sibi placitas le-
ges quamvis juri contrarias, attamen id procedi publi-
co requisito copulative concurrente; Primo scilicet, ut
id sequatur in lumine foundationis, Et secundo, ut de con-
sensu Ordinarii, vel alterius superioris, quorum neutrum
in hac parte verificabatur, & consequenter jus Ecclesiae
quasitum, ex sola fundatoris voluntate ex intervallo
alterationem recipere non poterat, quamvis dicta vo-
luntas in hac prima parte accessisset, quae tamen neque
aderat, ideoque cum de jure Canonici esse non possit ab-
sque praebenda, cujus deficientis loco succedunt distri-
butiones massae profructus, nisi ex consuetudine vel lege ex-
pressa, illius participatio, servitii, ac punctuorum natura
habeat, ut advertitur *supra disc. 16. hinc* propterea,
ubi alias non exprimitur, attendenda venit juris dispo-
sitione, ut dos ad praebendam suam massam loco praebendae
succedente referri debeat, cum moderatione tamen à
dicto Concilii decreto inducta, ut scilicet quatenus
de distributionibus quotidianis servitio proportiona-
tis non esset sufficienter provisum, tertia pars illius
assignari debeat, ideoque Conciliare decretum est in
gratiam distributionum, non autem restrictionem, ut
praefate ad rectam partem restitui debeat.

Beneverum quod ubi foundationis tenor ambiguus
esset, adeo ut ad participationem ratione dicte dotis in
forma distributionum ratione servitii ex implicita fun-
datoris voluntate referri posset, tunc ubi ejusdem fun-
datoris expressa voluntas, quamvis ex intervallo de-
clarata accederet, adhuc dicebam illi deferendum esse, ex
recepta conclusione, de qua apud *Ottob. dec. 1. 197. 7. & 8.
& dec. 195. n. 18. dec. 402. p. 9. rec. n. 31. & seq.* & saepius in
sua materia *sub tit. de donat. & alibi*, quod licet donatio
irrevocabilis inter vivos non possit revocari, seu re-
stringi, vel alterari, adhuc tamen ubi sit ambigua, &
interpretationis capax, donatoris declaratione, praeser-
tim verisimili, & argue proprium commodum non con-
tinenti deferendum sit.

Possimè verò quia conclusio, de qua supra, ut patro-
nus, ex intervallo foundationis leges alterare non possit,
ut pluries advertitur in dicta sua materia *sub tit. de iure
patronat.* percutit praedicta Ecclesiae erigendi ejus cultum seu
libertatem; Secus autem ubi continet potius favorem,
qualis in proposito adesse dicitur, ut redius, & emolu-
menta omnia ad distributionum formam redigantur,
ut advertitur apud *Duran. dec. 285. n. 100.* ac pluries in
praecedentibus, & *sub tit. de iure patr. disc. 10.*

Alia etiam accedente consideratione verisimili vo-
luntatis fundatoris, resultant ab observantia Basilica-
rum Patriarchalium, ac fere omnium Collegiarum
Urbis, ut omnes Ecclesiarum redditus quamvis naturali-
ter, ac de facto certorum fructuum speciem habentes,
ad formam distributionum per punctos, ac servitium
pro majori cultu redacti sint; Cum enim fundator
penè ab adolescentia diuturnam vitam in Urbe duxe-
rit, ita intrare dicebam ea quae pro interpretatione
voluntatis testatoris, ut se conformare voluerit mori-
bus, seu legibus loci, in quo disponit, habentur Ca-
netis relatis apud *Merlin. dec. 44. 7. repetit. dec. 335.
num. 1. & seq. par. 3. recen.*

Quo verò ad aliam dispositionem testamentariam,
dicebam casum esse incapacem dispositionis, cum vo-
luntas esset expressa, ac litteralis, ideoque de plano
intraret vulgaris *text. in l. ult. au. illa. ff. de legat. 3.*
sive axioma desumptum ex vulgato 5. *disponat. auct.*
de mpr. ut dispositio testatoris pro lege servari debeat;
Adeoquae tenaciter id procedi, quod non solum lo-
cum habet in bonis ipsius disponens, sed etiam in
bonis propriis ipsius honorati, qui ad limites emo-

disc. 134. *culm plurib. segg. & sapius*; Potissimè verò dum erectio Beneficiorum facta per Ordinarium, expressam habet relationem ad testamentum, unde propterea recte adaptabilis est dicta conclusio de legibus adjectis in limine foundationis de consensu Ordinarii servandis, quamvis essent juris dispositioni contrariæ, multo vero magis, quia conformes, atque ad Ecclesiæ utilitatem, ac meliorem cultum tendentes.

Præterea quoad Beneficiarios, omnis penitus difficultas cessare videbatur, quoniam si quæ cadere posset, percuteret solum Canonicos, in quibus intrat dicta ratio quod Canonici stare non debet sine præbenda pro sustentatione Dignitatis, quæ non cadit in Beneficiatis, qui non funt de Capitulo, sed potius dicuntur Capituli servitores, ut pluries in *precedentibus* habetur, ideoque eorum officium est principaliter servitorium, non autem habet præminentiam, vel dignitatem, cujus ratione proditi conclusio, quod Canonici esse non debet sine præbenda, ideoque si Canonici iudicio testatoris acquiescebant, multo magis Beneficiati debebant acquiescere, atque hanc dicendam videri nimis claram veritatem.

Alter punctus erat potius facti quam juris, super voluntate scilicet fundatoris, quod Canonici hanc præminentiam habere deberent, atque in facto plura concurrebant, quæ simul iuncta clarè probabant voluntatem faciendi hanc impensam de proprio etiam in vita, quando non credidisset quod verba erectionis, ut isti Canonici gaudere deberent omnibus gratiis & privilegiis, quibus gaudent alii præsertim dictæ adiacentis Ecclesiæ Caldasole sufficere; Hoc autem præsuppositum erat falsum, quoniam extra contrarium receptum est, ut sub huiusmodi generalitate non veniat hæc præminentia insignium pro qua necessaria est gratia particularis, ita docente quotidiana praxi Datarie, ac etiam Sacr. Congregationis Rituum.

† De fructibus & distributionibus vide supra
Annot. ad disc. 7. cum segg.

† MAJORIGEN. VICARII

Pro CAPITULO ET GULIELMO ROSSINOL

Cum DIDACO DESCLOPES.

Causa disputata in Congregatione Concilii, & in Tribunali Auditoris Camere, resoluta ut infra.

De eadem materia de qua supra disc. 24. super necessitate eligendi Doctorem in Vicarium Sede Vacante, & an attendi debeat contraria consuetudo & qualis doctoratus requiratur.

SUMMARIUM.

1. *Fasti series.*
2. *De stylo Scribentium ad causam oportunitatem, ideoque consuetudinibus non deferendum.*
3. *Quare consuetudinem eligendi in Vicarium non Doctorem non debeat deferri.*
4. *De Differentia Doctoratus, & Licentiaturs in Italia, & in Hispania, & unde proveniat consuetudo, de qua nunc præcedenti.*
5. *Non existentibus Doctoribus in Capitulo eligi potest Doctor.*
6. *Qua identitas requiratur in eligendo ad istud munus, & quomodo Concilii decretum intelligi debeat.*
7. *Qualis sit sensus Sacræ Congregationis.*
8. *Concilium datum pro futuri vacationibus.*
9. *Quod prævia iurisdictionis & secularis sit magis opportuna, & de ratione.*
10. *In quo consistat hodie facultas legalis practica.*
11. *De differentia inter tempora antiqua & hodierna super studio legum civilium.*
12. *De ratione ob quam Concilium se restrinxit ad Doctoratum in iure Canonico.*

Conclusa per Capitulum pro maiori parte electione Vicarii Sede Vacante in persona Gulielmi Doctoris in iure Civili, qui possessionem adeptus est, atque durante vacatione officium exerceat ob approbationem etiam Metropolitanam, ad quem Didacus Doctor in utroque iure electus à minori parte appellaverat, eodemque Didaco introducente causam in Tribunali Auditoris Camere, cum Iudex provisus jam Ecclesiæ de Episcopo, adeo ut esset questio inanis, inclinaret pro confirmatione sententiæ Metropolitanæ, Didacus adiit Sac. Congregationem Concilii, à qua rescripti obtinuit invalidam esse electionem Gulielmi, sed acta sublineri, adversus causam resolutionem petente Capitulo audiri pro futuris casibus stare præsupposita consuetudinem eligendi ad libitum non Doctores perstitum fuit in decisis circa punctum præsentis consuetudinis, quam Congregatio approbare voluit, & circa inconvenientia, de quibus infra dictum fuit oretenus, quod quando in futurum agi contingat de casibus particularibus, tunc juxta eorum circumstantias providebitur.

In disputationibus itaque desuper habitis, duas efformando inspectiones, unam nempe generalem super dicta consuetudine in abstracto, etiam pro futuris electionibus, & alteram specialem super hac electione, ad eam instar in futurum, secunda etiam consuetudine licitum esset ob facti circumstantias eligere non Doctorem; Quatenus pertinet ad primum scribendo tanquam Advocatus conductio more ad causæ oportunitatem, curatam, tam cum aliquorum Doctorum Hispanorum traditionibus, quam cum attestationibus & justificationibus specialibus probare istam consuetudinem, exornando scripturam cum conclusionibus & auctoritatibus, quas habemus in hac materia consuetudinis, ut habeat vim legis, ac juri scripto prævalcat juxta deducta disc. 35. de Indic. & alibi; Quoniam quo magis Advocati agnoscunt difficultatem, eo magis curant informationes facere copiosas, nimirumque exornatas, ac magis eruditissimas; Unde convincitur sæpius inculcatus error eorum, qui deferunt auctoritati Consulentium, ut eodem disc. 35. & disc. 46. in relatione Curie, & alibi advertitur.

Nihilominus restricto ad veritatem ab initio partibus pro inconculso stylo libere insinuatam, nimirum dubitabam; Ideoque præbilem in hac parte credidi resolutionem; Tum ob non sufficientes probatam consuetudinem cum requisitis necessariis, quando est contra jus; Quoniam traditionibus Doctorum in hoc non defertur; potissimè quia non desunt negantes, ut præsertim Garz. de Benefic. & alii; Ac etiam qui deducebantur referti possunt errori, aut circumstantiis facti, quia non adessent Doctores eligibiles, juxta considerationes, de quibus infra, vel quod nemo contradixit.

Tum clarius ob sæpius enunciata conclusionem, & præsertim disc. 61. & in aliis in annot. ad Concil. Trid. quod ob decretum irritans contentum in Constitutione Pii I. super confirmatione & publicatione Concilii remanent infecta quæcunque contraria pæfessio, vel observantia, ut propterea consuetudo non incipiat.

Considerando etiam, quod Concilium prævidit casus, & mores Hispaniarum diversos ab illis Italie circa aliquidem gradus Doctoratus, juxta ea, quæ in proposito ipsius gradus habuit disc. 35. de Præmin. ideoque alternativè posuit Doctoratum & Licentiaturam; ista siquidem posterior qualitas verificatur solum in Hispania, non autem in Italia, quoniam ibi fit Licentiaturs sollemniter in publica Universitate prævio examine, quæ æquivalet gradu Doctoratus

Doctoresque illi soliti non concedi cum ea facere, cum qua conceditur in Italia, ubi non est in usu Licentiaura solennis, & publica per publicam Universitatem; Quoniam licet in aliquibus locis illi, qui per aliquod tempus in publica Universitate studiis utrosque juris vacaverint, non aliquo gradu Doctores solent appellari Licentiat, attamen hic est quidam utroqueque vulgaris, revera tamen non sunt tales, neque hoc decretum conciliare eis congruit, ut advertitur *ead. disc. 35. de Praemin.* & alibi.

Advertebam tamen, quod licet loquendo generaliter, & in abstracto probabiliter ac fundatè hæc præsentia consuetudo per Congregationem non admittatur; Nihilominus ea in hac regione magis, quàm in Italia attendenda videtur potius tanquam interpretativa pro illis diversis moribus, siquidem in Italia ob nimiam frequentiam Universitatum & Collegiorum habentium hanc facultatem doctorandi; Adeo ut in solo Statu Ecclesiastico magnus numerus adsit, ex recentis in *relat. Cur. dicto disc. 46. & dicto disc. 35. de Praemin.* & alibi pluries, cum magna facilitate etiam per eos, qui nunquam Legum & Canonum studii vacaverint nullamque terminorum, ac principum notitiam habeant, quinimò (ut pluries expertus sum) neque linguam latinam calleant, iste gradus obtineatur; Ac propterèa disputari solet, an isti qui Doctorati potius, quàm Doctores dici debent Doctorum gaudeant prerogativis & privilegiis, ex deductis *eadem disc. 35. de Praemin.* E converso autem in Hispaniis ob magis raram usum Universitatum, ac majorem rigorem, majoremque solennitatem, & sumptum, non de facili iste gradus obtineatur, illeque est in longè majori existimatione, immodica verò, penèque nulla est doctoratus. Itaque & præsertim ubi sit aliquarum parvarum Universitatum, in quibus magis, quàm in aliis dicta facilitas præstetur.

Et quoniam multi Hispani, & Insularum adjacentium ut est præsertim ista Majorica, occasione accessus in Italiam pro assequutione beneficiorum, vel pro aliis negotiis agnoscentes quàm facile sit, & cum minor sumptu obtinere istum gradum, illum libenter suscipiunt, quamvis iuxta illos mores studii in publica & approbata Universitate per totum tempus præfinitum non vacaverint, neque publicas ac solennes subintineant disputationes, hinc sequitur quod ibi ex communi opinione non habentur isti pro Doctoribus, neque sint in ea veneratione & existimatione in qua sunt illi, qui juxta eos mores illum gradum doctoratus, vel alterum licentiauræ obtinuerint, & qui ob magnos sumptus, magnasque difficultates solent esse nimium rari, & quandoque nulli.

Atque hinc dicebam manere dictam consuetudinem eligendi illos non graduatos, qui tamen idonei, & habiles reputentur, eo quia vel nulli adsunt de illis, qui in regione verè Doctores, vel Licentiat reputantur, vel nimium rari, adeo ut non verificetur libertas electionis, dum ex deductis *supra dicto disc. 24.* receptum est quod necessitas eligendi Doctores procedit, quatenus in Capitulo adsint plures habiles & idonei, cum quibus libertas electionis præstari ac verificari valeat, sin minus licitum est eligere aliquem Capitularem non Doctorem, quamvis extra Capitulum adessent plures Doctores habiles & idonei *in eodem disc. 24.* adeo ut inter hos Doctores adesse videatur eadem proportio vel differentia quæ in Italia viget inter Doctores alicujus publicæ Universitatis, & Doctores ex mero privilegio de quo *ead. disc. 24.*

Ponderando quoque circa idoneitatem à fortiori, id quod habetur *sub tit. de paroch.* in proposito præeligendi in concursu magis dignum, quod scilicet non attenditur solum gradum, nisi concurrat quoque congrua literatura, quinimò neque iste con-

juncta cum gradu sufficit, nisi ea conjuncta quoque sit cum viæ & morum integritate & cum prudentia, aliisque animi dotibus, quæ necessariae vel opportune sint pro regimine aliorum; Si etenim in simplicibus parochiis istæ circumstantiæ attendendæ sunt, multò magis in hoc munere Vicarij Capitularis, quod est aliquid magis quam sit illud Vicarij Generalis, dum gerit vices & partes Episcopi in utroque regimine temporali, & spiritali; Magis verò in casu præsentis questionis, dum agitur de regimine Civitatis Metropolitice, totiusque Regni in faciem Protegis, & majorum Magistratum, ac propterèa non solum requiritur major idoneitas in literatura, & praxi negotiorum, etiam sacularium & prophaneorum, ut infra, ac etiam in prudentia, sed in opinione & veneratione circa vitam & mores; Ideoque stant simul, quod in Capitulo adsint multi Doctorati, sed verè, quod non adsint Doctores circa literaturam, vel etiam adsint Doctores in literatura, sed non præditi illa prudentia & experientia, illisque moribus, ac exilimatione apud populum, quæ pro tali munere requiruntur; Unde congruat eis neglectis eligere illos, in quibus dictæ partes verificentur, quamvis gradum prædictum non habeant; Et sic decretum conciliare intelligendum venit præsuppositis terminis habilibus, quatenus scilicet in Capitulo adsint competens numerus Doctorum, qui in præmissis partibus habiles & idonei dici mereantur, & cum quibus libertas electionis remaneat practica bilis, adeo ut aliàs faciendo sit spernere decretum, secus autem ubi non ex precepto, sed ex jure & rationabili motivo id sequatur.

Agnoscebat Congregatio hanc veritatem, sed ut præmissum est ex prudentialibus motivis, ne sub hoc pretextu liceret decretum spernere, noluit recedere à declarationibus generalibus, dicendo ostenderet, quod in contingentia casuum particularium, quando dignoscetur istas circumstantias verificari, tunc approbabitur electio.

His autem sic stantibus in quadam instructione, quam petentibus agentibus Capitulo dedi pro futuris vacationibus, dicebam quod si Capitulum cupiebat conservare istam consuetudinem seu libertatem à se exoptatam, curaret concordare, si non in personis particularibus, cum id pro frequentiori contingentia, stantibus factionibus quæ in Comitibus & Universitatibus esse solent, videatur commodum impossibile, sed in personarum genere, quod scilicet omnia vota quamvis scissa cadant in personis non graduatis quoties verè dictæ rationes verificentur, secus autem ubi ut in casu particulari qui huic disputationi occasionem dedit, Capitulum scindatur, et juxta pars graduatis adhæret, cum in isto concursu pro stylo Congregationis approbati soleat electio graduati, & reprobari illa non graduati, quamvis minora habeat suffragia.

Quo verò ad inspectionem particularem, quæ inutilis erat, dum jam Ecclesia erat provisa de Episcopo, atque Congregatio declaravit valida omnia & a, adeo ut esset quæsitio de vento; Dicebam quod cum electus esset jam graduatus in jure civili in Universitate Hispaniarum juxta illos mores magis solennes & cum magis rigoroso examine, hinc sequebatur, quod attenta naturali veritate ex præmissis rationibus iste magis idoneus, magisque dignus reputari deberet quàm æmulus qui in utroque jure susceperat gradum in quadam Universitate Italice, in qua enumerata designatur facilitas; Possimè quia pro regimine tam politico quàm civili, ac pro decisione causarum ubi quis habeat illam juris civilis peritiam quæ ob gradum prædictum præsumitur, tunc longè magis idoneus & habilis reputandus videtur quàm ille qui esset solum Doctor in jure Canonico ob longè majorem facilitatem istius, quam illius,

ac propterea bonus Legista cum nimia facilitate efficitur optimus Canonista quod non est è converso, juxta vulgare dictum quod Legista sine Canonibus valet parum, sed Canonista sine legibus valet nihil, Potissimè quia hodie militare non videtur illa totalis discretio inter hæc jura quæ antiquiori tempore dignoscantur, quoniam legis facultas practica pro utroque foro consistere potius videtur in receptis conclusionibus desumptis, tam ex utroque jure communi civili

10 & canonico, quàm etiam feudali & locali, seu statutorio, ac receptis DD. opinionibus ita continens quoddam mixtum, adeo ut si resurgerent *Accurs.* *Azo.* *Bar.* & *Bal.* ac *Innoc.* *Jo. Andreas.* *Abb.* & similes antiquiores, & primi Magistri, tam amplius non recognoscerent, ipsique in praxi essent impetiti cum ex decem partibus vix duæ vel tres videantur illæ, quæ in mero jure civili, vel canonico communi consistant, ut expendendo omnes materias in foro practicabiles, advertitur in *discurso super defensione lingua Italica*, in eodem *italico idiomate registrato post opus Episcopi practici*; Et per consequens magis opportuna, fortisque magis necessaria, pro hoc munere Vicarii videtur perit in jure civili, & prophano communi, & locali, tam pro causis decidendis, quam etiam pro tuenda Ecclesiastica jurisdictione & immunitate, ut sciatur qualia sunt jura qualesve prætensiones secularium; Ac etiam quia ut præmissum est quando juris civilis magis abutitur, magisque alii & subtilis, ejusque terminorum perfecta peritia habeatur, nimium facilis est materias canonicas & Ecclesiasticas utpote magis faciles ac planas callere, adeo ut cum solo collectore *Barbosa* aliisque similibus levis armaturæ scriptoribus & collectoribus, & cum labore humerorum potius quàm ingenii ista peritia fortè obtineatur, quod utrique de altera dici non potest, ut advertitur *dicto disc.* 15, de *judic.* & *disc.* 46, in *relatione Curie*, & *alibi*.

Ponderando etiam quod magna dignoscatur differentia inter antiqua tempora in quibus prodierunt canones prohibentes Clericis studium legum civilium; & hodierna tempora, quoniam tunc ob legum prædictarum publicationem, juxta unam opinionem factam auctoritate Imperatoris Lotharii, 11 aliorumque Imperatorum, qui factionis Ghibellinæ fautores ac protectores videbantur, infensi pontificiæ potestati, ac etiam eò diversum modum vivendi Clericorum istis incongruum erat hoc studium juxta id quod advertitur prædictum *disc.* 135, de *send.* & *disc.* 16, de *Regal.* & *disc.* 1, de *Servit.* & in *anno. ad eundem*; Hæc autem ratio cessat in præfenti cum passim Clerici, etiam Episcopi & Cardinales vacent studio juris civilis communis & localis pro meliori praxi juris Canonici, adeo ut ista videatur una ex consuetis leguleiis simplicitatibus modernorum procedendi in sola littera antiquorum canonum, & canonistarum in hac materia, non refectendo ad hanc distinctionem temporum, aliasque diversas circumstantias, quodque prædenter Concilium Tridentinum mentionem fecit de Doctoribus vel licentiatibus decretorum, ut ita loqueretur more canonico & conciliari, & ne videretur expresse loqui contra antiquos canones, ac etiam quia disponendo pro Ecclesia universali, in qua diversi esse possunt in hac materia provincialium & regionum mores, idcirco noluit, canonizare studium, ac professionem juris civilis & secularis quod in aliqua regione ex usu non congruat Clericis, sed non per hoc illud intelligendum videtur in littera more grammaticali jure judaico, sed in spiritu & in ratione juxta regionum & locorum mores, & usum; ista tamen insinuando in ratione discursiva, relinquendo locum veritati, atque totum submitrendo judicio Ecclesiæ & Sac. Congregationis.

† SENEN. PRÆBENDARUM.

AD PETITIONEM CANONICI FRANCISCI PICCOLOMINI.

Responsum pro veritate.

An valeat & sublineatur, necne communicatio inter Canonicos super præbendis aliis inæqualibus cum earum reductione ad massam communem, ut ita omnium sit conditio æqualis.

SUMMARIUM.

- 1 *Falliseries.*
- 2 *Vnio est species prohibita alienationis.*
- 3 *Sensus Aulicis.*
- 4 *Qua solemnitates requirantur in unionibus vel suppressionibus, & disjuncturionibus.*
- 5 *An requiratur beneplacitum in conventionibus inter Clericos ejusdem Ecclesiæ.*
- 6 *De beneplacito Apostolico præsumptum.*
- 7 *Quando procedat conclusio de qua num. 2. & 4.*
- 8 *Præbenda sunt quid distictum à canonicatibus.*
- 9 *Quod inæqualitas præbendarum sit potius damnavilis & præjudicialis.*
- 10 *Laudatur suppressio præbendarum, & reductio omnimoda ad massam distributorum.*
- 11 *Quando major pars præjudicat minori.*

DISC. XXXIV.

O Baliqua inconvenientia quæ praxis resultare docebat ab inæqualitate quotozdecim præbendarum liberæ collationis Metropolitane Ecclesiæ Senen. & ab optione quæ fieri solebat, de anno 1634. Archiepiscopus cum consensu Capituli, omnium præbendarum quandam communionem fere massam statuit, ut propterea omnium esset æqualis conditio, postquam verò per spatium annorum quadraginta circiter id pacificum effectum habuit, prætensionem excitavit Canonicus Franciscus Piccolomineus separandi propriam præbendam, atque desuper consuluit quemdam hujus Curie Advocatum à quo pro dictæ unionis invaliditate responsum fuit ex eodem 2 damenio, quod uno redolere speciem alienationis prohibite, quæ per Ordinarium extra casus à jure permittos fieri non valeat ex iis quæ habentur *dictis.* de *alien.* & *contract.* *prohib.* & *sub tit.* de *benef.* & in *altero de paroch.* pluries, per Concilium autem Tridentinum facultas Episcopo attribuitur quando præbendæ Cathedralis essent tenues, illis inveniendis beneficiis simplicia juxta ea quæ habentur pluries *cod. tit.* de *benef.* ad hanc materiam unionis, non autem ut unire possit præbendas Canonicales ejusdem Cathedralis.

Non acquiescens autem idem Franciscus responso, cupiensque meum audire sensum, iste diversus quimòdò oppositus fuit pro ædus validitate, ideoque 3 consului, quod acquiesceret, atque ab opere abstinere, incertum est autem quid sequeretur sit, quoniam ubi actus redolere speciem prohibite alienationis, adhuc tamen advertendum quod non esset de illa specie quæ caderet sub dispositione *extravag. Ambrosii* circa necessitatem solemnitatis consentientis in beneplacito Apostolico, quoniam licet hujusmodi uniones, vel suppressiones, aut incorporationes exigant quidem justam causam necessitatis, & utilitatis, ac etiam quandam solemnitatem à jure communi præscriptam de quibus *apud Ottob.* *decis.* 6. & *decis.* 124. *par. 10. res.* cum *alio disc.* 34. & 11. de *Paroch.* & *dicto di. c. 1. de alien.* & *contr. prohib.* Non tamen exigunt beneplacitum Apostolicum sed sufficienti solemnitates ad limites juris communis, ut ibidem, idcirco cum causa videretur justa, & rationalis, ut in f. & atque intercessissent consensum Capituli pro solemnitate, & alter 4 conclusus

consensus singulorum Canoniconum pro interesse, ita videbatur actus bene gestus.

Potissimè verò quia non agebatur de abdicatione domus ab una Ecclesia vel Cappella, ejusque translatione in alteram diversam, quo casu intrat conclusio deducta *cod. disc. 1. de Alien. & alibi sæpius*, quod disceptatio d. *Extravag. Ambrosiana* locum habet etiam in contrariis quæ fiant inter duas Ecclesias, vel Cappellas, sed de conventionem inter ministros, & clericos ejusdem Ecclesiæ, quæ est præbendam dominia, talisque remanet etiam post conventionem respectu modum divisionis, vel distributionis inter Canonicos tanquam ejus famulos, & ministros, idcirco dicebatur intrare terminos *res. in cap. 2. & fin. de pall. in 6. cum concordant. supra disc. 30. in fine, & disc. 26. de Paroch. & eod. disc. 1. de Alien. & Contr. pariter in fine.*

Et nihilominus ubi etiam beneplacitum Apostolicum fuisse necessarium, adhuc advertebam allegari posse beneplacitum præsumptum itante pacifica oblatione temporis longissimi triginta, imo quadraginta annorum, non obstante constitutione Urb. VIII. per quam hujusmodi beneplacitum præsumptum sublatum videtur, quoniam receptum est quod ista constitutio non comprehendit alienationes, & contractus inter Ecclesias, quarum respectu firma remanet dispositio juris communis, ut advertitur *cod. disc. 1. de Alien. & Contr. l. probi. & alibi pluries.*

Deducuntur autem hæc ad quamdam exuberantiam, ubi etiam procedendum esset cum præsupposito præfati Respondentis, & cum terminis illius unionis quæ utpote redolens alienationem est regulariter in jure odibilis, & prohibita. Verùm advertebam quod omnia remanebant superflua utpote extra casum, quoniam illa dicitur prohibita unio, quæ tangat substantiam beneficiorum, quorum status alteretur cum eorumdem vel cum eorum possessionum diminutione, ex qua resultat altera diminutio ministrorum, puta quia fiat unio subiectiva per quam beneficium unum amittit ejus nomen, & essentiam, atque efficiatur prædium, vel membrum alterius, cui fiat unio, vel quod ubi etiam sit unio sociativa, vel incorporativa, & coequalis exinde sequatur quod loco duorum Rectorum, vel ministrorum sit unus, qui utrumque possideat, juxta distinctiones de quibus in hac materia unionis d. *disc. 34. & 35. de Paroch. & disc. 41. cum seqq. de Benef. & disc. 6. de Præm. & alibi.*

Id autem nullatenus in hac facti specie vetificari dicebam, quoniam numerus Canoniconum in nihilo immutatus, vel diminutus fuit, minusque diminutus modus cultus, & servitii Ecclesiæ, neque in aliquo alterata substantia ipsorum canonicatum, sed solum ita statutum fuit super præbendis temporalibus, quæ sunt quid distinctum à Canonicatu ex *deduct. disc. 15. & 76. de Pens. & alibi pluries*. Potissimè quia singulis canonicis habitualiter competere dicitur jus in præbendis pinguioribus, ob dictam consuetudinem optionis, ideoque revera dici non poterat quod abdicaretur dominium ab uno, ut transferretur in alterum, quodque unus fieret ditior, & alter pauperior, dum ut præmissum est dominium bonorum, & præbendarum revera dicitur residere penes ipsam Ecclesiam, cujus jus vel servitium ita nullam recipit diminutionem, vel præjudicium sed solum id percutit modum distributionis fructuum, & emolumentorum inter ejus ministros, & servientes.

Fortius verò quoniam ejusdem Ecclesiæ potius interest æqualitatem servari pro meliori ejus cultu & servitio, cui ministrorum dissensiones præjudicare solent, ducto etiam argumento ab illa æqualitate, quam lex laudat, & desiderat inter quosdam parentis filios, ac propterea in casu de quo supra disc. 3. repro-

Card. de Luca Tostat. Tom. 11.

bata fuit illa notabilis inæqualitas, quæ dignoscatur inter ejusdem Ecclesiæ Canonicos.

Quinimò commendabilis potius censenda venit omnimoda præbendarum suppressio, cum reductione omnium fructuum, & emolumentorum ad massam distributionum combinandarum in ratione servitii per punctos juxta praxim introductam in tribus Basilicis patriarchalibus Urbis, in quæ merito aliarum Ecclesiarum Cathedralium & Collegiarum norma, & exemplar esse debent, ac etiam in Ecclesia Tolitana, aliisque insignibus, & distissimis Ecclesiis Cathedralibus, & Metropolitanis Hispaniarum, aliarumque Regionum, ut insinuat *disc. 10. de jur. patr. & pluries sub tit. de Pension. & alibi*, cum usum præbendarum experientia doceat Ecclesiarum cultui, & servitio potius præjudiciale, quia præbendati fati faciendo residentie sine intercessione, & sine servitio, quod negligant, lucrantur fructus, quos etiam frequentius, in casu absentie aliquo modo colorate percipiunt, & lucrantur; Ac propterea idem Conc. Trid. mandavit Episcopis, ut aliquam præbendarum partem, nempe tertiam distributionibus quotidianis applicant; Etiam enim omnimoda suppressio cum immutatione naturæ est quid longè magis, quàm sit ista conventio sociativa, quæ se habet ad omnium coequalitatem, & damnum, atque non tangit substantiam, sed accidentia, habetque justum motum, tollendi lites, & discordias, quas præsertim consuetudo oprandi parere solet; Ideoque videbatur, quod pro meo judicio casus haberet de indubitabili, quamvis effit recens, quoties de consensu omnium Canoniconum fieret, cum ratio dubitandi caderet, quando Episcopus id demandare vellent sine consensu singulorum interessatorum sub prætextu consensu majoris partis Capituli, dum isto casu rectè intraret sæpius enunciata propositio, quod in iis, quæ tangunt interesse, ac præjudicium singulorum, non attenditur conclusio pro majori parte, cum aliis, ubi aliquæ modicæ præbendæ essent pingues, aliarum verò pro majori parte essent tenues, ita possent illi, qui obtinent pingues, inviti supplantari, sed quando accessit consensus omnium, cum subsequuta observantia quadragenaria videtur, quod nulla superesset ratio dubitandi, potissimè quia istemet Canonici per longum tempus annorum 15. in quibus fuit Canonicatus concessio, eidem observantia acquievit.

† ROMANA SERVITIUMUM,

Vel DISTRIBUTIONUM

Pro CLERICIS ANTIANIS

Cum CLERICIS IUNIORIBUS BASILICÆ S. MARIE MAJORIS.

Casus disputatus coram Iudice particulari, & resolutus pro Antianis.

De distributione Servitiorum, & Officiorum, aliarumque munerum inter Beneficiatos, & Clericos ejusdem Ecclesiæ, & ejusdem ordinis hierarchici.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *De distributionum ordinum, & Hierarchyarum in utraque Ecclesia militante, & triumphante.*
- 3 *Solet, & debet summam gustari de petitorio etiam in possessorio.*
- 4 *De materia prescriptionis in iis quæ sunt contra jus.*
- 5 *De eodem, & quando observantia sit patris interpretativa.*
- 6 *De distributione ordinum in Canonicis, & Beneficiis.*

DISC. XXXV.

IN Reformatione Basilicæ Librariæ, vel Sanctæ Mariæ Majoris sequuta sub Pio I. statuti fuerunt tres diversi ordines Clericorum, seu Ministrorum, ut ut: promajori, vel respectu minori gradu, & dignitate functiones Ecclesiasticæ, cum debito ordine summetico peragerentur, ad instar Ecclesiæ triumphantis, cum qua debet se regulare Ecclesiæ militans, quod distributi sunt ordines vel Hierarchiæ Angelotum, & Sanctorum juxta ponderationes, de quibus *disc. 24. de præmin. & disc. 40. in Miscell. Eccles.* statuendo tres ordines Canonicorum, Beneficiorum, & Clericorum, eorumque singulis officia, vel functiones, assignando, præsertim verò ad rem, ultimo ordini duodecim Clericorum in iuncta fuerunt duo muneræ, unum Subdiaconatus, & alterum Acolitatus; Verùm postmodum, ut hæc muneræ melius distributa remaneret S. Carolus Borromeus hujus Basilicæ Archiepiscopus sub B. Pio V. immediato successore, isto apprehendente, statuit ut ex his duodecim Clericis, sex deberent esse constituti in sacris ad effectum exercendi munus subdiaconale, alios verò sex sufficeret esse in minoribus pro alio munere Acolitatus; Sed quoniam obtinentes hujusmodi Clericatus ad effectum assequendi emolumenta obvenientia ex celebratione Missarum pro frequentiori præxi solent esse in sacris, adeo ut non verificaretur dicta contradistinctio, Idcirco observantia dedit, quod sex antiquiores gererent munus, Subdiaconi, & alii sex juniores gererent illud Acoliti: Id autem ægrè ferentes aliqui moderno tempore de Clericibus provisi, atque in sacris existentes, quasi quod coequali jure cum aliis ejusdem ordinis Clericorum habere deberent, ideoque per turbum pariformiter utrumque munus ab omnibus exercendum esset, introducta causa coram Prælato, deponatur per Cardinalem Archiepiscopum, ex parte Antianorum principaliter insistebatur in summarissimo possessorio retinendæ, seu mantentionis; At huc tamen pro commendabili Curæ stylo insinuato *diff. 4. de Ind. & alibi pluries*, ut concentratia peritiorum, ac merita negotii principalis summarium deducatur pro gestu ad effectum ut facilius idem possessorium decernendum sit illi, cui etiam bonum jus assiluit, juxta præxim in proximis terminis tentam per *Rat. decis. 10.2. par. 10. res. & apud Bich. dec. 34.2. & 34.1. & in aliis*; Idcirco etiam in bono jure scriptum fuit; & credo quod in utroque pro Antianis, vel antiquioribus resolutum fuerit dum post unicam disputationem ob superentem mortem causæ patroni amplius de illa actum non audivi.

Cum itaque Scribentes pro junioribus actoribus impugnarent potestatem dicti Cardinalis Borromei Archiepiscopi, quod immutare non potuerit ea quæ per dictum Pontificem Pium V. statuta fuerant, super coequali jure, & ordine Clericorum, atque circa observantiam, in qua magis constituebatur fundamentum; ex parte Antianorum præsupponeretur, quod necessaria esset centenaria bene completa ad effectum legitime, præscriptionis adversus id, quod per Apostolicam Constitutionem statutum fuerat; Ac propterea deducebantur aliquæ interruptiones, ac etiam infisteretur in eo, quod observantia non esset continua, & univoca cum aliis rigoribus, & subtilitatibus ponderati solitis ad impediendam præscriptionem. In iis quæ sunt contra jus, ex deductis *disc. 2. de judic. & alibi*.

Hinc Scribens pro Antianis, etiam cum sensu veritatis dicebam, quod ubi etiam in facto non subsisteret ea, quæ per causæ patronum pro stylo deducebantur, tam circa facultates præfati Cardinalis Archiepiscopi, quam circa existentiam centenariæ de facto ob jam elapsum tempus annorum centum cum

congruis responsionibus ad objecta, ex quibus prætendebatur legaliter centenaria bene completam non adesse, cum his subsistentibus omnis alia juris inspectio inanis remaneret; Adhuc tamen erroneum esset præsuppositum, ut ad effectum, de quo agebatur necessaria esset centenaria bene completa, eo modo quod desideranda venit in iis, quæ de sui natura sunt impræscriptibilia, sive nimium vehementer habent juris resistentiam, & in quibus illud tempus potius pro facultate allegandi, quæm quæque efficacem, ac meliorem titulum, quam pro formali præscriptione positivam remanet, juxta ponderationes de quibus eodem *disc. 2. de judic. ac etiam disc. 3. de alien. & com. probib. & alibi frequenter*; Quoniam data etiam positiva resistentia, adhuc sufficeret, atque centenariæ æquipolleret quadragenaria, quæ in facto remanebat indubitata, dum dicta provisio Cardinalis Archiepiscopi præstat saltem titulum coloratum, vel putativum.

Cæterum etiam hoc deducebatur ad superabundantiam, quoniam revera pro meo sensu non versabamur in casu talis resistentiæ, quæ indigeret centenaria, vel quadragenaria cum titulo colorato, seu putativo, sed quod imò, tam provisio Archiepiscopi, quam subsequens observantia haberent potius juris, ac rationis assistentiam; Ac propterea observantia mereretur dici potius comprobativa, vel interpretativa, quam illa odibilis præscriptiva, per quam tolleretur justitiam.

Quamvis etenim in dicta istius Ecclesiæ reformatione distributi essent dicti ordines: Hierarchici Canonicorum, Beneficiorum, & Clericorum, ut ita functiones Ecclesiasticæ decentius pro eorum qualitate, & dignitate peragi possent; At tamen in singulis annexi non erant pernecessarii ordines, in quibus hujusmodi beneficiorum constituti esse deberent, cum id postmodum sequitur in Concilio Tridentino *sess. 24. de reform. cap. 12* adeo ut dari possit casus, quod penè omnes, vel multi possiderent hujusmodi beneficiorum constituti non essent in illis Ordinibus, qui necessarii sint pro functionibus, & officiis Ecclesiasticis, præsertim verò in hoc genere, vel ordine Clericorum, quibus promissæ, ac indehinc in iuncta erant munera Subdiaconi, & Acoliti, quorum possessus nulla Ordinem sacrum exigit, unde confessiones, & inconvenientia sequi possent; Et per consequens rationabiliter, ac prout erit Archiepiscopus tanquam ordinarius Prælatum Ecclesiæ ipsam fecit distributionem, ut scilicet medietas constituta esset solum in Ordine Subdiaconatus pro exercendo sibi injuncto munere Subdiaconi, altera verò medietas hæc non haberet necessitatem, sed ei sufficerent Ordines minores pro exercitio alterius muneris Acoliti, ut ita juxta nimium rationabilem, & bene ordinatam dispositionem Conciliarum, quilibet sciret quale munus sibi incumbere, illudque explete, & ne alias orirentur confusiones, & inconvenientia, quibus Consilium occurrere voluit; Et sic provisio fuit potius conformis dispositioni, ac rationi, & intentioni Concilii; Plerisque in idem quoque accedentibus circumstantiis nimia consideratione dignis; Primum nempe qualitate præfati Archiepiscopi, tam circa magnam integritatem, magnamque zelum, adeo ut in Cathologo Sanctorum adscriptus haberetur, atque ex communi Catholicorum sensu sit idea, & exemplar Episcoporum, & Prælatorum, Tum etiam quia, ut docent plures hæc illa præfati Concilii, Tridentini Cardinalis Pallavicini, præsertim citæ hæc extrema temporis Pontificatus Pii IV. in quibus, tam ista, quam pleræque aliz reformationes in Curia sequutæ fuerunt, ac etiam ultimæ sessiones præfati Concilii super reformatione, in magna parte prodierunt ex consilio, opera, & sollicitudine ejusdem, qui dicti Pontificis nepos magnam in

in administratione Pontificatus participationem habebat; Ac etiam quia totum gestum fuit cum scientia, & approbatione zelantissimi Pontificis immediati successoris, quem etiam Beatorum Catholago adscriptum habemus, quem verisimile non est id permisisse, ubi non agnovisset esse rationabile, ac dispositioni, vel intentioni Concilii conforme; Potissimè quia historiz docent, quod iste Pontifex non fuit nimium laudator, & approbator gestorum prædecessoris.

Observantia verò potius diversa, ut scilicet non adesset fixa contradistinctio illorum, qui essent in sacris, ab aliis qui non essent, prodit ex insinuata ratione, quod omnes in Sacris ex eorum electione, ac majori utilitate se constituere soliti essent; Illa verò potius moderata præjudicii ex dicta provisione resultantis meretur, ideoque magis benigna, & favorabilis; quoniam juxta provisionem sex Clericatus essent perpetuo subdignatione & sex perpetuo in minoribus, adeo ut isti nunquam sperare possent ascensum ad præfatam majorem gradum, ita verò omnium æqualis effectus est conditio cum ordine antianitatis nimium rationabili, ut seniores majoribus potiantur prærogativis, & per consequens observantia potius juri & rationi conformis, quàm contraria censenda est, nullaque indiget præscripticne, ejusque rigorosis requisitis.

THEATINA CANONICATUS

Pro CAPITULO ECCLESIE METROPOLITANÆ.

Consilium proferat.

An erecto novo Canonicali de consensu Capituli cum assignatione dotis, quæ massæ Capitalitæ incorporaretur, adeo ut novi Canonici conditio sit æqualis cum aliis, diminutionem hac dote patiente, possit Capitulum prætere de suppressionem Canonici, vel excludere ejus possessorem, à coequali participatione massæ.

SUMMARIVM.

1. Facti series.
2. Quando Episcopus possit erigere novus Canonici.
3. Diminutio reddituum non facit cessare substantiam Canoniciatus ereclii.
4. Successori competis manutentio ex possessione prædecessoris.
5. Quale Consilium datum sit.
6. Competis evitio contra fundatorem.
7. An esset fundatio per deficientiam bonorum, ac reddituum.
8. Quando diminuti bonis, & redditibus supprimi debeant aliqui Canonici.

DISC. XXVI.

Cum in Ecclesia Metropolitana Theatina Archiepiscopus cum consensu Capituli novum erexisset Canoniciatum cum bonis, & redditibus à quodam devoto assignatis, & incorporatis mensæ Capitalitæ, ut propterea coequalis esset istius novi, ac antiquiorum participatio massæ, tractu verò temporis bona ad hunc effectum assignata valde notabilem diminutionem, penèque omnimodam peremptionem passa essent, adeo ut antiquioribus Canonici lætiva, & præjudicialis remaneret hæc nova erectio, ob admissionem Canonici ad coequaltem participationem absque recompensa; Hinc sequuta istius Canoniciatus vacatione, novaque provisione de eo facta per Datariam, creditur Capitulum de consilio aliquorum professorum de partibus huic noviter proviso se opponere posse, atque desuper pro veritate consilium à me petiit.

Respondi quod circa oppositionem, quæ fieret proviso ne Canoniciatum assequeretur, pro meo sensu videretur opus despetatum, quoniam ubi non constaret de præfinitione certi numeri Canoniciatum præfice, & taxativè facta per Sedem Apostolicam, ut in præsentem non constaret præsupponeretur, non prohiberet Episcopus novos erigere Canoniciatus cum bonis, & redditibus ad hunc effectum superventis, ex deductis *supra disc. 6. & apud Coccein. dist. 1092.* Potissimè verò, & cum minori ratione dubitandi, ubi accedat consensus Capituli, cum difficultas cadat isto consensu deficiente, ex ibidem relatis, & per consequens diminutionem bonorum, & reddituum istius Canoniciatus noviter erecti causare posse dicebam præfensionem in Capitulo dissolvendi dictam communionem, atque non admitendi novum Canoniciatum ad coequaltem participationem massæ Capitalitæ, sed quod contentus esse deberet sola dote per fundatorem assignata, non autem ut id destrueret Canoniciatum jam valde erectum in substantia, ob alterationem hujus accidentis, dum id nullum juris fundamentum habere videretur.

Quo verò ad punctum participationis coequalis, respondi quod adhuc valde durum opus videretur quo ad istum jam provisum, dum ex ejus parte intentari posset possessorum retinendæ, seu manutentionis in dicta possessione dictæ participationis, donec in judicio petitorii terminando per tres conformes decideretur præfensio Capituli absque dubio aliorum indaginis, nil obstant, quod ipse noviter provisus ex persona propria nullam haberebatur hujus participationis possessionem, dum adhuc neque ipsius Canoniciatus possessionem habebat, quoniam ad hunc effectum eidem suffragaretur possessio prædecessorum, dum possessio acquiri dicitur dignitati vel Canonici: Ideoque novus successor in beneficio, vel dignitate obtinet in hoc judicio, quamvis nunquam possederit, cum obtinere dicatur nomine beneficii, vel dignitatis, ex deductis *disc. 44. de judic. & passim*, cum ista sint principia hodie notoria, ideoque præsupponenda, super quibus verè contemptibilibus ineptia dignoscitur auctoritarum cumulum facere; Unde advertebam, quod Capitulum loco evitandi unum onus participationis, duplicatum subiret litis, quodque propterea melius consilium esset benevolè cum isto jam proviso agere, atque in futurum occurrere curando obtinere à fac. Congregatione in illa forma extrajudiciali, quæ in ea prædicatur, declarationem super facultate supprimendi istum Canoniciatum, quatenus, ut infra, ejus suppressioni locus esse deberet, vel super separatione bonorum assignatorum à mensa seu massa Capitalitæ, ut quilibet obtineat suum, nempe quod iste Canonicius in futurum contentus esse deberet sui Canoniciatus dote, talis qualis illa sit, ut ita contingente causa novæ vacationis non daretur alter novus provisus, vel ille dicta dote contentus esse deberet, non autem in præjudicium istius jam provisi rebus in hoc statu remanentibus; Incertum est autem quid sequutum sit, dum amplius de negotio actum non audivi.

Quatenus verò pertinet ad merita negotii principalis, ad effectum obtinendi dictam declarationem dicebam inspicendum esse; An diminutio reddituum, ac respectivè peremptio aliquorum bonorum proveniret ab illorum evictione ratione alieni domini, ut pro frequentiori contingentia sequitur in ea vendicatione, quam successoris possessoris, vel alterius à quo ipse causam habet, faciant ratione fideicommissi, vel investituræ feudalis, seu emphyteuticæ, aut quod sequatur à creditoribus ex ejusdem fundatoris, vel auctorum alienum, quibus bona assignata affecta essent; Vel e converso, quod assignatione firma, & irrevocabili

de jure existente, diminutio vel peremptio sequatur à casu fortuito. Priori etenim casu ob actionem evictions competentem ab'que dubio contra fundatorem, utpote in actu oneroso, & respectivo in ordine ad Capitulum, admonendam adhiberi debere diligencias pro evictions praestatione super aliis fundatoris bonis, quibus extantibus obtineretur intentum, atque cessaret causa conquisitionis & praedicti.

Ubi verò ista diligentia non prodesset ob deficientiam honorum, quod tunc iuste suppressio Canoniciatus, vel ejus dismembratio à massa, seu mensa peti posset, tanquam ex cessante respectivitate ab initio, adq̃ ut ex tunc bona assignata dicantur non extitisse, juxta ea, quae à simili super inexistibilitate census assignati, vel cessi, proveniente à deficientia fundi alieni, vel ab anterioribus hypotheis de tempore impositionis jam absorpti, habentur *apud Merlin. decis. 639.* cum aliis *sub tit. de Censibus*, cum similibus, quoniam licet post non-bile temporis interval-lum id derogaret, attamen dicitur esse ab initio.

Ubi verò id sequatur ex casu juxta alteram distinctionis partem, ut tunc etiam iuste suppressio peti posset, quatenus aliis notabile resisteret praedictum, ex quadam rationabili æquitate potius quàm de stricta, & rigorosa juris censura, quā attenti spectatur tempus contractus, non curato eo futuro eventu, qui sicut fuit malus, ita poterat esse bonus, & lucrosus ex deductis *disc. 1. de alien. & contr. probib.* & passim; Sed quod istud esset iustum motivum ut Papa, vel respective sacra Congregatio decerneret locum esse suppressioni, ex regula, quod sicuti ex auctis facultatibus Ecclesiae, locus est novis erectionibus Canoniciatum, & Dignitatum ut supra, ita e converso eis diminutis locus esse debeat aliquotum suppressioni, cum ex hujusmodi causae diminutionis reddituum iuste Capitulum se opponat novae erectioni Canoniciatum ex relatis, per *Lotter. lib. 1. quest. 14. num. 19. & seqq. Rot. decis. 317. num. 9. par. 10. rec.* Quamvis etenim id aptum non sit infirmare provisionem, praesertim Apostolicam jam sequutam de Canoniciatu vacato, attamen est iustum motivum, ut eo pleno absque praedicti possessoris facti ejus suppressio ut contingente casu vacationis, non sit amplius locus novae provisioni.

† PENNEN.

Pro M. ANTONIO APOLINARI.

Responsum pro veritate.

An, & quando Canonici supra numerum occupet locum provisionis, aliisque gaudeat praerogativis supra Canonicos numerarios postea admissos.

SUMMARIUM.

1. *Fasti series.*
2. *Distinguantur plures species Canoniciatum supra numerarios, & in quibus propriè locum habeant ea, quae de ipsis habentur.*
3. *De qua specie esset ille, de quo agebatur.*
4. *De errore procedendi cum litera legum, & doctrinarum.*

DISC. XXXVII.

1. Recto in Ecclesia Cathedrali Pennen. novo Canoniciatu supra numerum cum lege per ipsum Fundatorem, & per Episcopum, & Capitulum acceptata, ut ille Canonici passim ferretur de omnibus emolumentis, & praerogativis potius deberet adinstar aliorum antiquorum Canoniciatum juxta consimilem casum, de quo in *Theatina* hoc eodem tit. *disc. precedenti*, prodigrae declaratione S. Congregationis Concilii, in una *Surina* 28. Januarii 1668, quod Canonici supra-

numerarii occupare non possent, nec debet locum supra Canonicos numerarios, quamvis junioris, ac postmodum provisos, atque per aliquos juniores hujus Ecclesiae Canonicos pro illo, Parte non audita, obtenta de anno 1672. consimili declaratione, seu verus attestatio dictae declarationis anni 1668. Hinc desuper ex parte Apolarinis possessoris dicti novi Canoniciatus consultus.

Respondi bonum pro probabilibus illi existere, ut locum, & antianitatem juxta tempus suae provisionis, ac installationis occupare deberet, perinde ac si esset numerarius, & cum eodem ordine, qui inter alios servatur, quodque dicta declaratio esset in suo casu vera, malè autem ad rem applicata.

Ad id autem prebandum advertendum, quod tres species novorum vel supranumerariorum Canoniciatum in proposito considerari possunt, atque dari solent; Una nempe, quae antiquiori in tempore erat frequentior, hodie verò nimium rara, & praesentim in Italia pene abolita illorum Canoniciatum supranumerariorum, qui cum gratis expectativis providebantur pro prima futura vacatione, isti etenim sunt propriè illi Canonici supranumerarii, qui per Doctores appellantur solent Canonici in herbis, quia revera non sunt tales in re, sed solum in specie, ideoque ita propriè non occupantur Canonici, ob quandam certam spem, quam habent ex gratia expectativa, ut intrent in numero, atque in istis vera est propositio, quod non gaudent praerogativis canonicalibus, neque occupant locum donec sunt in isto statu.

Alteri est species illorum Canoniciatum supra numerum, qui non sint de corpore Capituli, neque participant de ejus Massa distributionum, sed revera sint Beneficiati in illa Ecclesia cum honorifica nuncupatione Canoniciatum juxta speciem illius Canoniciatus, de quo agitur *dec. 194. & 404. par. 14. rec. & disc. 182. de fidei.* & patet intrare eadem propositio ex identitate rationis, quod isti non sint veri Canonici in re, sed in sola honorifica nuncupatione, atque de isto casu praesupponebatur agi in *Surina*, in qua prodixit enunciata declaratio anni 1668.

Tertia demum est species illorum novorum Canoniciatum, qui ob superventos redditus, supra antiquum, & consuetum numerum, validè, ac legitime eriguntur cum omnimodis praerogativis & praerogativis canonicalibus, & cum incorporatione hujusmodi novorum membrorum cum antiquo corpore, juxta ea, quae habentur supra *disc. 6.* ac etiam in *d. Theatina disc. praed.* & in aliis, & tunc iste terminus supranumerariorum adhibetur improprie, & per quandam modum loquendi vulgarem ad effectum contra distinguendi Canoniciatus de novo erectos ab antiquis, revera tamen posita valida & legitima erectione, adeo ut quis habendus non sit pro infecto, omnes dicuntur pariformiter Canonici ejusdem naturae absque aliqua differentia praeterquam in iis, quae expresse fuerint exceptuata in erectione, tanquam per speciem alluvionis, sive additionis novorum membrorum corpori, quod ita creverit, atque majus effectum sit; Ac propterea in *Eugubina* enunciata *sub tit. de praemin.* *disc. 23.* resolutum fuit per S. Congregationem Rituum, quod Canonici demum erecti supra antiquum numerum, potiri debeant praerogativa capae magnae concessa Canonici illius Cathedralis per Innoc. X. quamvis enunciatus esset eorum numerus, qui tuncaderat, quoties non esset de voluntate taxativa, & praescriptè restricta ad illum numerum.

Applicando itaque ad rem cum iste Canoniciatus esset de hac ultima specie, adeo ut inspecta substantia nulla differentia dignoscatur inter istum Canoniciatum novum, & antiquum, hinc de plano resultare dicebam, quod à casu penitus extranea essent ea, quae percutiunt Canonicos supranumerarios de prima, vel secunda specie.

Hinc

Hinc sequitur ut semper, penèque in omni casu inculcare, ac repetere oporteat consuetum errorem Pragmaticorum in procedendo in sola litera legum, vel doctrinarum, non reflectendo ad huiusmodi distinctiones, & an agatur de illis supranumerariis, qui in re, vel in substantia sint tales juxta primam, vel secundam speciem, vel de illis, qui ita nuncupantur improprie ex errore vulgi, ejusque modo loquendi, revera tamen & juridicè incongruit iste terminus supranumerariis, dum confundit in omnibus materiis procedunt æquivoca & confusiones capiendò rem pro re, sive applicando ad unum casum ea, quæ alterum omnino diversum percutiunt.

† COLONIEN. COADJUTORIA

Pro CARDINALI DE BADEN.

Casus disputatus in Congregatione Consistoriali, resolutum pro Cardinali.

De eadem materia, de qua supra *disc. 17.* An scilicet consensus Capituli pro Coadjutoria debeat esse Capitularis, & in forma electionis.

SUMMARIVM.

- 1 *Falsi series.*
- 2 *De causis, ob quas dandus est Coadjutor.*
- 3 *De questionibus, quæ cadere solent in electionibus.*
- 4 *De differentia inter electionem Prælati, & consensum Coadjutoria.*
- 5 *Etiā sine consensu Coadjuti, & Capituli potest Papa dare Coadjutorem.*
- 6 *Ubi tractatur bene hac materia Coadjutoria.*
- 7 *An attendatur votum eorum, qui non sint in Sacris.*
- 8 *Quod contra decreta Concilii Tridentini non detur consuetudo, & de ratione.*
- 9 *Quomodo in hac materia debeat procedi.*
- 10 *De modo deferendi auctoritatibus.*

DISC. XXXVIII.

CUM Abbas Monasterii Sigburgen, Ordinis S. Benedicti, tam ob ejus infirmam valetudinem, quam etiam ob inobedientiam aliquorum Monachorum, qui ut in eorum contumacia se confoverent, ad quandam potentem protectionem secularem recursum habuerant, ita & taliter, quod ipsum Abbatem à Monasterio exulare cogent, expedire crederet se providere de Coadjutore alicujus existimationis, & potentis, ut pro illius Regionis moribus, & contingentiis praxis docere solet, ex relictis per *Fagnan. in dicto cap. nulla de concess. præben. num. 72.* idcirco cum consensu plurium Monachorum, qui sub ejus obedientia vivebant, conclusit supplicare Sedi Apostolicæ pro Coadjutoria in persona Marchionis Baden, tunc Abbatis Fulden, postea Cardinalis, deindeque singulariter per viam expressi consensus, vel ratificationis eidem petitioni accesserunt quidam alii Monachi, adeo ut majorem partem, ita constituerent, quindecim nempe ex viginti septem, atque examinato de more negotio in Congregatione Consistoriali, prodidisset resolutio juxta petita; Alii Monachi diversæ factionis, & præsertim illi octo, qui cum dicta seculari potentia se confovebant in Monasterio contra Abbatem, se opposuerunt obtinendo audiri; Unde reposita causa, & dilata resolutione ob aliquam difficultatem habitam, in hoc statu in repositione evocatus fuit, atque aliis defensoribus, qui jam scriperant, tanquam extraordinarius adjunctus, unicam desuper edendo informationem, præstitum verò fuit in rescriptis cum subsequo eff. &c.

Major itaque inspectio facti potius, quam juris videbatur super verificatione eorum, quæ hinc inde in facto præsupponebantur ad effectum incidenti, vel respectivè excludendi illos defectus, qui obijcebantur pro istius electionis nullitate adeò clara, ut confirmationem non mereretur; Quò verò ea quæ juris sunt, ultra propositiones generales, quæ in huiusmodi questionibus penè semper circumferri solent circa consensum non libitum, vel convocationem Capituli non, legitimam, aut aliquorum spectrum, juxta ea, quæ habentur supra *disc. 17. & segg.* Restringeretur principaliter difficultas ad punctum insinuatam in dicto jam edito *disc. 17. num. 4. & in fine.* an scilicet pro isto consensu, qui de consuetudine ex quadam honestate, & congruentia præsertim in illis partibus desideratur etiam in Coadjutoris, requiretur formalis electio cum acta verè Capitulari, in quo electio cum suis requisitis esset bene conclusa, eo modo, quo in spiritualibus requiritur à majore scilicet parte vocalium comparatione omnium congregatorum, non autem comparatione diversarum partium, vel potius sufficiat consensus majoris partis etiam singulariter, & extra Capitulum præstium per viam accessus aliis, qui collegialiter actum gesserint.

In hoc itaque inhaerendo voto *Maraldi*, quod in hac materia circumferri solet, ac iis, quæ insinuantur in dicto *disc. 17.* dicebam quod magna differentia constituenda venit inter casum, in quo agatur de providendo per viam electionis Ecclesiam Pastore viduatam de novo Sponso, & Pastore, adeo ut in statu Sedis vacantis administratio, & jurisdictione exerceantur penes Capitulum, à quo pendentia sit electio, partes autem Papæ sint solum in illam confirmando, quatenus ea sit legitima, & canonica; Et casum, in quo agatur de concessione Coadjutoris. Priori etenim casu desideratur vera, & formalis electio, quæ perficitur collegialiter, solumque habetur ratio illorum vocalium, qui fuerint in Capitulo, vel in Comitibus legitimè congregati, non autem absentium, quando se contempserint juridicè dicere non possunt, quia vel non deberent evocari, vel evocati in loco, & tempore statuto intervenire neglexerint, vel quod à Capitulo existint, aut alias ab eo se extraneos fecerint, atque si habita ratione omnium congregatorum electio à majore parte conclusa non fuerit, non suffragatur accessus aliorum votorum extra Capitulum; in altero autem casu concessio coadjutorie non pendet principaliter ab electione, quæ solum per Papam confirmari debeat, sed directè & immediatè pendet à gratia & arbitrio Papæ, qui pro sui arbitri regulatione desiderare solet aliquam justam causam, ac etiam consensum, tam coadjuti, quam Capituli ex quadam congruentia & honestate, ne alias iniustum ac odibilem, seu alias malè meritiū coadjutorem præficeret; Quandoque tamen, etiam Coadjuto & Capitulo invitis, quando ex aliquo justo motivo id expedire credat, Coadjutorem præficit, ut per *Joan. Andr. in cap. consultatus num. 10 de cler. agros. cum aliis deductis in hac materia coadjutorie per Fagnan. in cap. de R. Elor. cum duobus segg. de cler. agros. & in cap. Nulla de concess. præben. in quibus locis omnium fortè latius & accuratius tanquam nimium versatus per sexaginta circiter annos in huiusmodi negotiis, de ista materia tractat; Et sic consensus Capitularium exigere solet ad eff. &c. ut Papa se certificet de illorum animo, & an gratum vel ingratum præficiat, quo casu non exigitur ille sollemnis, & formalis aqus collegiatus conclusus à majore parte, qui exigitur, ubi agatur de forma electionis, ut bene ita distinguendo docet Canonistarum primus & Magister Innoc. in cap. in Cens. de elect. num. fin. cum quo pertranscunt *Abb. n. 11. & alii.* eadem*

eademque distinctio habetur apud Buras. *deci.* 139. *num.* 5.

Ex eadem ratione removetti dicebam obiectum, quod aliqui ex dictis quindecim confcientibus non essent in Sacris, ideoque non haberent votum in Capitulo; Quamvis etenim per alios Scribentes pro illius obiecti remotione infigeretur in consuetudine illarum patium, ut etiam non existentes in Sacris habereant vocem in Capitulo, & super quo magna erat contentio, tam in facto, in quo id negabatur, quam etiam in iure, an scilicet ista consuetudo, ea etiam posita, attendi deberet contra dispositionem Concilii Tridentini ob decretum irritans in Bulla Pii I V. confirmatoria, quod inhiit quamcumque contrariam possessionem, sine qua dari non potest prescriptio, ac propterea impedit ne ista oriatur ex infirmis *disc.* 11. *de Indic. & alibi* pluries dicebam tamen, quod absque necessitate assumendi hanc altioris inspectionem sufficiebat dicta responsio, quod ita Papa certificaretur de consensu subditorum, quodque non ageretur de formali acta Capitalari.

Hec scribebam tanquam Advocatus, ad cause opportunitatem, non potui autem cum unica informatione absque ulteriori progressu disputationis desuper efformare maturum iudicium pro veritate; Credebam tamen, generaliter loquendo de hoc puncto, quod ille sit incapax regulæ generalis, qui indistincte omnibus casibus prorsus formetur adaptari valeat, cum potius pro meo iudicio ista censenda veniat questio facti ex illius qualitate, & circumstantiis in singulis casibus regulanda, utpote in materia arbitraria, & pendente à voluntate, & arbitrio ejus, qui etiam sine tali consensu, quinimò cum dissensu, quando ex aliquo iusto motivo sibi videatur, id agere potest, quinimò etiam sine justificatione causæ juxta ea, quæ præsertim in beneficialibus habentur *disc.* 148. *de Regal. & alibi*, ideoque intrat consuetus error in iis, quæ à singulorum casuum qualitate, & circumstantiis pendet, procedere cum regulis, & conclusionibus in abstracto vel cum doctrinis in sola littera ad hæc non reflectendo, præsertim in ista Congregatione, quæ procedere non debet mote iudicis ordinarii, qui sit purus Minister iustitiæ commutativæ administrandæ per rigorosos iuris tramites, sed potius more Assessoris, & Consiliiarii summi Principis administrantis iustitiæ distributivæ, tam cum regulis legalibus, quam cum prudentialibus.

Sed quando cum autoritatibus procedendum sit, reflectendum quoque venit ad id, quod advertitur *disc.* 35. *de Indic.* circa Doctorum qualitates cum nimium adaptato exemplo testium; Ideoque in concursu 10. *la* infinuati *Maraldi*, qui prius in Curia qui versatus Advocatus, postmodum per spatium annorum quinquaginta, & ultra huiusmodi negotia præcavit in muneribus Sublatarii, Datarii, & Secretarii Brevium, ideoque non ponendus in comparatione, vel concursu aliquorum, qui in Claustris reclusi, vel alias nullam Curie, & huiusmodi negotiorum præcavit peritiæ habentes, replent chartas cum collectionibus eorum, quæ scripta inveniunt, vel de proprio indicio à praxi non edocto loquuntur, sed inspicienda est qualitas, non autem numerus, cum aliquando unus informatus prævaleat centum non informatis.

† ABULEN. DECANATUS PRO CAPITULO CATHEDRALIS.

Causa disputata coram Datario.

An & quando Capitulum habeat jus se opponendi concessioni Indulgi, vel dispensationis, quæ petatur per primam Dignitatem super obligatione assumendi Ordines sacros; Et qualis sit stylus Datarie super huiusmodi dispensationis prorogatione.

SUMMARIUM.

1. *Fuisti series.*
2. *Quamvis ad sit potestas, agendum est de voluntate bene regulata concedendi gratias Tertio præjudicialiter.*
3. *Gratia Principis censetur concessa sine præiudicio Tertii, multo magis illa "Papa."*
4. *Qualia sint præiudicia in casu.*
5. *An prima dignitas, cum non sit in Sacris convocet Capitulum, illique præsideat.*
6. *De stylo Datarie in huiusmodi prorogationibus.*
7. *Qualis cautela adhiberi deberet ad occurrendum fraudibus.*

DISC. XXXIX.

PROVISIS de anno 1568. Antonius de Villalba de Decanatu prima Dignitate Cathedralis cum solito decreto assumendi infra annum gradum Doctoratus, & sacros Ordines, de anno 1670. sub narrativa, quod unicum fratrem haberet non uxoratum occupatum in quodam munere Regio in Indis, ac propterea quando sacros Ordines assumeret, exponeret ejus nobilem domum periculo amissionis conspicui majoratus, obtinuit dicti termini prorogationem ad triennium cum jure interim habendi vocem in Capitulo, omnesque alias prerogativas Decanatus annexas, atque de anno 1671. sub narrativa, quod eadem causa duraret, aliam obtinuit prorogationem ad biennium computandum à fine dicti triennii cum decreto vacationis ipso jure, cumque neque in hoc posteriori termino dictum implementum sequeretur esset, idem Provisis supplicavit pro restitutione in integrum adversus vacationem, ac etiam pro concessione prorogationis ad alium annum; Primæ autem petitioni Capitulum me consulente se non opposebat, quoniam oppositio videretur odiosa utpote sine interesse, dum Capituli non interesset, an Dignitas vacet, necne, & an ab uno, vel ab altero obineatur, & quæ est ratio, ob quam non dicitur legitimus contraditor; Bene tamen se opposebat alteri petitioni ob præiudicium Ecclesie; Atque scribens per Capitulum coram Datario, dicebam iustam esse oppositionem.

Quamvis etenim in omnibus, quæ manant à jure positivo, præsertim verò in beneficialibus supremis, & absoluta sit Papæ potestas, quam non impugnabam juxta deducta *sub tit.* *de Regal. disc.* 184. & *alibi*. Attamen dicebam ex infirmis *ibid.* & *disc.* 177. & *in aliis eodem tit.* quod iusta causa, & an petitio sit irrationabilis, ac alteri notabiliter præjudicialis attendi solet, & debet per regulatione voluntatis, qualis generaliter in quocunque Principe de jure præsumitur non concedendi ea, quæ non sint honesta, & rationabilia, multò magis, ubi sint Tertio præjudicialia; Fortius autem in Papa, qui per ejus regulam Cancellariæ de jure Tertii questio non tollendo, expressè se declarat, ac protestatur de hoc, quodque gratiæ præjudiciales non attendantur, nisi facta mentione, ac derogatione hujus regulæ, quoties non agatur de gratis, quæ de earum natura sint per se necesse præjudiciales, *ut locis citat.* & alibi pluries; Multoque magis, ubi præjudicium non est privatum, sed publicum Ecclesie, & cultus divini, cum semper causa publica prævalere debeat privatæ.

Præjudicia verò multa considerabam; Primò nempe ob functiones pontificales, quæ absente, vel impedito Episcopo peragi debent à prima Dignitate representante ipsum Capitulum, cujus interest ipsum à tali dignitate, & non ab aliis representari ex deductis *disc.* 19. & 20. *de Præiudic.* ac propterea si fiant ab inferiori gradu, id minuit functionum maiestatem; Secundo quia indecorum, quinimò pro moribus regionis scandalosum nimium reputabatur, ut simplex Clericus in minoribus, qui in statu

ſeculari potius conſtitutus videtur, atque ob ſtatum terraſtabilem ad dies cerni poteſt uxoratus, præſidere debeat Capitulo adeo qualiſcunque conſtituto ex Sacerdotibus; Et tertio fortius ob conſuetudinem particularem iſtius Eccleſiæ, quod niſi prima Dignitas ſit conſtituta in ſacris, non habet jus interveniendi in Capitulo, eique præſidendi; Quamvis etenim prima Dignitas, quæ non ſit in ſacris non habebat votum in Capitulo, adhuc tamen habet jus convocandi Capitulum, illique præſidendi, & negotia proponendi juxta declarationem Sac. Congregationis relata per Garz. par. 3. cap. 3. num. 26. qui num. 28. declarat non procedere, ſi ille qui non eſt in ſacris ex conſuetudine nullatenus intrare poſſit in Capitulo.

Conſiderabam ulterius, quod ex lapſu temporis adeo notabilis, & ex abuſu trium prorogationum, primæ ſcilicet in ipſa proviſione, & duarum ſequentium, deſumebatur animus fraudulentus retinendi ſcilicet hanc Dignitatem, ejuſque emolumenta percipiendi, deindeque illam dimittendi; Quodque dictæ prorogationes eſſent contra ſtylum Datarie, qui eſt ut prorogationes non dentur majores primo termino aſſignato in proviſione, ſed potius minores, ut per Amayden. de ſtylo Datarie lib. 1. cap. 11. n. 5. & 6. & Pyrr. Corrad. in prax. Apoſtol. diſpenſat. lib. 4. cap. 42. in fin. ubi in ſpecie de iſta prorogatione ad ſuſcipiendos ſacros Ordines, ut deus ſolum ad menſes.

Et in omnem eventum, quando placeret hanc aliam prorogationem concedere, inſinuabam, quod ad occurrendum ſuſpicatæ fraudi, deberet adijci conditio, quæ debuifſet adijci, etiam in prima prorogatione triennali, magiſque in altera, quod eo non ſuſcipiente ſacros Ordines, ac propterea dignitatem amitteret, vel dimitteret, teneatur reſtituere fructus interim perceptos, atque inhabilitaretur ad reſignandum ad favorem, dum ita fraudibus occurreret, atque datur ſtimulus ad adimplendum, ſitque experimentum ad quem finem prorogationes petantur; Incertum tamen eſt quid ſequutum ſit, neque iſta eſt materia capax regulæ, cum tota pendat à voluntate, & arbitrio, quod eſt varium juxta genium, ac majorem, vel minorem facilitatem Papæ, & Datarii.

† ACHERUNTINA DISTRIBUTIONUM

Pro CAPITULO METROPOLITANÆ
Cum NICOLAO PALMA ARCHIDIAcono.

Cauſa diſputatus in Sac. Congregatione Concilii, reſolutus pro Capitulo.

An & quando Canonico, & Dignitati non interſervit in divinis ob impedimentum cenſurarum, quæ poſtea injuſtè declarantur, vel ob abſentiam ex cauſa litis, debeantur necne distributiones quotidianæ.

SUMMARIVM.

- 1 *Faſti ſeries.*
- 2 *Diſtinguntur plures cauſæ, & quando aſſiſt excuſatio, necne.*
- 3 *Ubi impedimentum proveniat ex propria culpa non excuſat.*
- 4 *Abſentia ex cauſa litis non excuſat.*
- 5 *Limitatur, quando litis ſit cum ipſo Capitulo, & ſuper eodem beneficio.*
- 6 *Quod procedi debeat cum diſtinctione cauſarum.*

DISC. XL.

Cum Nicolaus tanquam Vicarius Capituli Seſe vacante contra unum ex Canonicis ejusdem Eccleſiæ proceſſiſſet ad venditionem aliquorum ejus bonorum pro quadam pœna pecuniaria in ſumma decatorum trecentum, atque multatus habito recurſu

ad Sac. Congregationem Epiſcoporum ebrietur reſcriptum pro reſtitutione bonorum, pro cujus reſcripti obſervantia obtento monitorio Auditoris Cameræ in contumaciam contra dictum Nicolaum expeditum fuit mandatum perſonale, & reale, deindeque contumacia continuante, dictoque mandato, adhibitis juxta ſtylum diligentis exequationem non habente, proceſſum fuit ad declarationem cenſuram, poſtmodum verò, eodem Nicolaò Curiam adente, & recurrente ad eandem S. Congregationem per plures vires perſiſtum fuit in deciſis; Sed deinde ab eis recedendo reſcriptum fuit abſolvi debere, ac propterea in vim dicti reſcripti in eodem Tribunali A.C. prodiit ſententia abſolutoria, hiſque ita ſequutis adiit Sac. Congregationem Concilii petendo declarari ſibi debere distributiones quotidianas pro tempore abſentie, vel reſpectivè impedimenti cenſurarum in vim decretorum, quæ referuntur per Barboſ. de Canon. cap. 24. num. 43. ſed rejecta fuit petitio cum ſolito reſcripto *Nihil*, atque reſcedendo ad ſolam veritatem, juſta viſa eſt reſolutio.

Scrībens itaque pro Capitulo dicebam idem, quod in plerique aliis ſimilibus dicere conſuevi, & præſertim in una Capuana etiam pro Capitulo contra alterum Canonicum in eadem Congregatione diſtinguendo tres cauſas, qui utpote diverſam habentes rationem invicem non ſunt confundendi, quorum primus eſt incarcerationis, vel reſpectivè abſentie, aut occultationis ob metum incarcerationis, aliarumque afflictionum corporalium; Alter eſt cenſuram, & tertius eſt abſentiam ad effectum aſſiſtendi liti in Curia, vel coram Metropolitano, ſeu Legato, aut alio Superiore ad effectum obtinendi revocationem gravaminis.

In primo cauſa cum carceratio, vel aliud impedimentum proveniat ab iniquiſtione, vel alia cauſa, quæ detegatur injuſta ob ejus innocentiam, tunc rectè procedunt decreta, quoniam iſte cauſa aſſimilatur inſeſmiati, neque aliqua ejus culpa dignoſcitur, dummodo tamen verificetur id, quod etiam in cauſa inſimilitatis eſt neceſſarium, quod ſcilicet effect ſolus interſervire, adeo ut niſi injuſtè impeditus fuiſſet verſimiliter inſerviſſet, atque distributiones lucratus eſſet juxta ea quæ habentur *ſupra diſc. 12.*

Idemque in cauſa, in qua proviſus non interſervit ob impedimenta ſibi injuſtè præſtita ab eodem Capitulo quod reſcuſſet illi tradere poſſeſſionem, vel adeptam proſequi juxta firmata apud Royas dec. 173. cum ſimilibus, ut etiam ſupra advertitur, & in annot. ad Concil. Trid. diſc. 15.

In altero autem cauſa cenſurarum diſtinguendum eſt inter illas cenſuras, quæ proferantur ex cauſa iniquiſtioniſ, & imputationis criminis, de quo comperitur innocens, vel in contumaciam, quia juſtè timentur carceratio, vel aliz afflictiones corporales; Et tunc videtur dicendum idem, quod in cauſa præcedenti ex identitate rationis.

Ubi verò agatur de cenſuris merè contumacialibus provenientibus à contumacia, & negligentia in non comparando, præſertim ut in præſenti pro cauſa civili, pro qua juſtus timor aſperæ incarcerationis, aliarumque perſonalium afflictionum non adeſt, adeo ut proveniant potius ab ejus negligentia, quàm à cauſa principali, ut in hac facti ſpecie ſequabatur; Et tunc nullo pacto videtur excuſabilis, ut in fortioriſ terminis negligentiz petendi abſolutionem idem Barboſ. in Colleſt. in cap. paſtoralis de appell. num. 16. ubi allegantur Riccioli. Garz. Ronacin. & alii, cum iſto cauſa non intret excuſatio, de qua in aliis præcedentibus, ſed dicatur culpa propria juxta ea, quæ de culpoſa incarceratione non excuſante ex doctrina lo. Ardr. in cap. 1. de Cler. non reſid. in 6. habentur collecta per eundem Barboſ. in annot. ad Concil. ſeſſ. 24. de Reformat. cap. 102. de Adarin. reſol. 42. num. 10. lib. 1.

Quo

Quo verò ad tertium absentie post sub atas censuras, ut assisteret in Curia sua, dicebam nullam adesse auctoritatem, vel rationem, quæ iis suadeat cum nulla subest necessitas assistendi et se ipsum, dum haberi possunt Procuratores & Advocati præsertim in civilibus, alias enim quilibet afficeret lites, ut ita excusaretur a servitio & residentia, ideoque inter casus recensendos per elaboratum, & diligentem Collectorem *Barbosi. disto. cap. 24. de Canon. & in Collect. ad Concil. sess. 24. de Reform. cap. 12. ex num. 75.* iste non repetitur, & merito; Ad quod conferunt ea, quæ habentur *disc. 16. de Indic. n. 17.* quod in condemnatione expensarum non veniunt illi viaticorum, & mortæ in vias.

Unicus autem casus videtur ille supra enunciatus, de quo *apud Regas dist. dec. 173. de Marin. d. resol. 40. n. 13. ex dec. Seraph. n. 5. & 1131. n. 7.* quod scilicet si esset cum ipso Capitulo super ipsomet Canoniarum, vel Præbenda, cum tunc obligatio Capituli rescindi etiam distributionem non proveniat ex eo, quod de jure haberi debet pro præsentem & interessente, ut contingit in inferno, vel in alias innocentem & absque ejus culpa carcerato vel censurato ut supra, sed proveniat potius ex ratione refectionis animarum & interesse, ut bene *apud Seraphin. d. dec. 1141.* Et per consequens error est in hac materia procedere in littera aliquarum resolutionum sac. Congregationis indefinite in omni casu, non reflectendo ad singulorum casuum particularitates circumstantias, ut pene in omni materia contingit.

† JANEUEN. HABITUS,

PRO CAPITULO CANONICORUM

Cum BENEFICIATIS, VEL CAPPELLANIS ECCLESIE METROPOLITANÆ.

Casus disputatus in S. Congregatione Rituum, & resolutus ut infra.

An Canonici jussu se opponere valeant, & impedire quod Beneficiati & Cappellani ejusdem Ecclesie uniformem habitum deferre non debeant, sed difformem, & inferiorem.

S U M M A R I U M.

1. Falli series.
2. De controversiis solutis inter Canonicos, & Beneficiatos.
3. Beneficiatos dicuntur servitores Capituli.
4. Quod iussu petatur diversitas inter Canonicos, & Beneficiatos.

DISC. XLII.

1. Cum Cappellani Ecclesie Metropolitane Januz Cobduissent indultum deferendi cappam cum

pelle diversi coloris ab ea, quam deferbant Canonici ad instar Basilicarum Urbis, cum ita distinguantur Canonici à Beneficiatis, ex morivo pestis, quæ ad eam in ea civitate grassata erat, obtinuerunt à S. Congregatione Rituum gratiosam concessionem, ut per biennium adhibere possent habitum similem illi Canoniarum, cum tunc de dissimili non possent se providere; Cumque vellent elapso biennio in eodem consimili habitu continuare, hinc Capitulum Canoniarum in eadem Congregatione petiit eis id prohiberi, incertum autem est qualis fuerit exitus, dum ex pluribus infirmato Procuratorum & Agentium vitio post datam informationem amplius de negotio actum non audiui.

Dicebam itaque scribens pro Canonici, quod nec nova, neque ambitiosa censenda erat eorum petitio, seu oppositio, sed potius justa & rationabilis, eò quia frequenter Beneficiati & Cappellani, alique similes inferiores ministri æqualitatem cum Canonici ambientes hujusmodi innovationes tentare consueverunt, quibus Canonici se opposuerunt; Ut de controversia inter Canonicos, & Beneficiatos Basilicæ Vaticanæ super interventu in Capitulo & participatione administrationis mensæ Capitularis *apud Cavalier. dec. 57.* Et de alia inter Canonicos & Beneficiatos Basilicæ Liberianæ, vel S. Mariz Majoris, super quibusdam participationibus *dec. 59. par. 7. rec. & generaliter in aliis Ecclesiis dec. 309. & 351. par. 6. rec. dec. 96. & 112. par. 7.* & in plerisque aliis quæ habentur in voluminibus decisionum Rotalium, præsertim in *Cæsariæ augustanæ portionem enunciata disc. 3 & segg. de præminis.* ex qua tot inconvenientia, & præjudicia illius Capituli manarunt, & habentur alie controversie *supra disc. 16. & 20.* & in aliis de oppositione Capitoli, ne Presbyteri inferiores se denominent Canonicos, habetur enunciatum *disc. 7. de præminis.* cum similibus, quibus eadem congruat ratio, quam rectè congruere dicebam circa hanc differentiam in habitu, ac etiam sede, aliisque præminentis, ut ita dominus à servo, ac superior, vel dignior à subdito, vel à minis digno distinguatur juxta late deducta *per Alograd conf. 1. lib. 1.*

Rectè autem intrare dicebam comparationem domini, & famuli, vel superioris, & subditi, quoniam de jure Beneficiati dicuntur servitores Capituli ex auctoritatibus relatis *locis citatis*; Ponderando absurdum, quod ita essent melioris conditionis isti Cappellani, quàm Beneficiati Basilicarum Patriarchalium urbis, aliarumque Metropolitandarum majoris classis; Alia verò quæ deducebantur præsertim circa quoddam indultum Innoc. VIII. consistebant potius in factis, quàm in jure, cujus tamen dispositione attenta, certum esse dicebam, quod iussu, ac rationabiliter dicta diversitas habitus petebatur.

S V M M A

Sive Compendium eorum, quæ continentur sub hoc tit. de Canonicis, & Capitulo, habentur comprehensa sub præcedenti Summa tituli de Beneficiis, præcipue à num. 299. ad 301.

FINIS.

D. JOAN. BAPTISTA DE LUCA DE PAROCHIS.

CIVITATIS CASTELLANÆ PAROCHIALIS,

Pro BLASIO ZULLO,

Cum AUGUSTINO CASCIO.

Casus decisis per Sacram congregationem Concilii pro Blasio.

De accessu Episcopi, vel Vicarii generalis in paritate votorum in concursu quomodo intelligatur, an scilicet intelligatur in paritate votorum Examinatorum, ut adhesio faciat concurrentem approbatum vel reprobatum, vel potius in paritate votorum inter ipsos concurrentes.

Et an habens minora suffragia in approbatione possit prælegi, spectro altero habente suffragia majora.

S U M M A R I U M.

- 1 De quibus questionibus agatur in hoc titulo.
- 2 Falli series, seu casus controversia.
- 3 Resolutio casus.
- 4 Quare Advocati debeant multiplicare motiva, & deducere etiam levia.
- 5 De opinione, quod Episcopus in concursu debeat eligere illum, qui habet majora suffragia, & num. 17. & 26.
- 6 Episcopus, vel Vicarius non habet votum decisivum, illudque non calculatur.
- 7 Decis. Rota in casu simili, & num. 27.
- 8 Registrantur verba Concilii, & de eius intellectu, & num. 11.
- 9 Quomodo procedendum sit in interpretatione novæ legis.
- 10 Distinguntur inspectiones pro determinatione puncti.
- 11 Intellectus literalis contra id, de quo num. 8.
- 12 Expenduntur auctoritates agentes de dicto intellectu.
- 13 Quæ regula tenenda sit in metiendis doctrinis, & quod restituendum est ad qualitatem scribentis.
- 14 Recensentur aliquæ declarationes S. Congregationis in materia.
- 15 Observantia est interpres legum, & statutorum.
- 16 Distinguntur plures diversæ personæ quas gerit Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

Episcopus, vel Vicarius in concursu.

- 17 Episcopus non tenetur sequi maiora suffragia, sed potest prælegere unum ex approbatus, licet habeat minora suffragia.
- 18 Non pertinet ad Examinatores prælegere, ac declarare magis idoneum.
- 19 Non attenditur sola literaturæ in prælectione, sed attenduntur etiam circumstantiæ.
- 20 Prælectio fieri potest per Episcopum vel Vicarium, diverso tempore, & loco sine concursu Examinatorum, & quandoque unus altus sit a Vicario, & alter ab Episcopo.
- 21 Adhesio faciendæ est collegialiter in ipso actu.
- 22 Qualis sit propriæ causæ habentis.
- 23 De voto præponderante Prælati in Capitulo, vel Collegio.
- 24 Quod non detur casus prælectionis in paritate passiva.
- 25 Quod forma Conciliaris exorbitet à jure, & sit præjudicialis Ordinariis.
- 26 Rejicitur auctoritas Tridentina, de qua num. 3.
- 27 Declaratur decisio, de qua num. 7.
- 28 De concursu ad Parochiales.

D I S C. I.

D pluribus concernentibus etiam Ecclesias parochiales habetur actum supra sub tit. Beneficium in genere, utpote communibus omnibus aliis beneficiis, quamvis istam qualitatem non habentibus, ita ut casuale sit; controversiam esse super beneficio curato, potius quam non curato, eodem jure dissolutione in utroque cadente; In hac autem parte agitur de iis quæ pecuniaria sunt Ecclesiarum parochialium, seu Parochorum, & parochianorum, & cuius animalium, quæ aliis beneficiis non sunt communia, in quibus frequentiores fore controversiæ cadere videntur super nova forma concursus in provisione parochialium inducitur per Sac. Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 18. ac super Constitutione Pii V.

Inter plures autem casus quos in foro tractavi sub hac materia cadentes, valde notabilis videtur iste; ob magnam perplexitatem, ac votorum scissuram in Sac. Congregatione Concilii; Vacante siquidem Ecclesia parochiali indicoque per Vicarium Generalem Episcopi Civitatis Castellanzæ concursu; duo se

• A • opposuē

opposuerunt, Blasius scilicet, & Augustinus, cumque sex essent examinatores synodales, ultra Vicarium ibi assistentem, quatuor approbaverunt Augustinum, Blasium vero tres approbaverunt, & tres reprobarunt, unde propter in hac votorum paritate. Vicarius adhaerit approbantibus, sique ita Blasio inter approbatos innuuntur, succedat Vicarius, per diversum actum, diverso tempore explicatum, praeelegit praefatum Blasium, qui in vim litterarum testimonialium in forma conclusa provisionem Apostolicam obtinuit, stante reservatione beneficii.

Appellavit Augustinus ab irrationabili iudicio, commissaque causa in Rota, convolvit deinde ad nullitatem concursus ob non servatam formam Concilii, atque forsitan ex refectis etiam Sinodis, dato 3 dubio in Sac. Congregatione Concilii, *an concursus subsistat*, post plures disputationes, absque resolutione, ob magnam votorum scissuram, demum sub die 9. Februarii 1669. non sine discrepan-
tia, pro validitate actus producti resolutione, quae reflectendo etiam ad solam veritatem, probabilis, bene fundata vis est.

In his autem disputationibus, scribentes pro oppositore plura deducebant fundamenta, quorum aliqua uni, & alia alii hanc opinionem pro invaliditate frequentes amplectebantur, pro ea, quam quodam ex parte, magna ingeniorum diversitate, ob quam edocentur Advocati multiplicare motiva etiam levia, cum saepius neglectis solidis, illa majorem plausum habeant.

Primo enim adducebant auctoritatem *Trentacens. cons. 10.* ubi firmatur, Episcopum in concilio tenere praerogative illum, qui à majori parte suffragiorum approbatus fuit; Quae etiam auctoritatem *Vgolini de Episcopo §. 12. num. 3.* qui praesupponit paritatem votorum in ipsis concurrentibus, exemplificando, quia scilicet duo Examinatores approbent Titium, & duo Simpronium.

Secundò adducebant quasdam declarationes S. Congreg. relatas per *Massbrium in praxi habendi concursum requisit. 4. dub. 5.* ubi quod votum Episcopi, vel Vicarii non computatur ad faciendam majorem partem, eo quia ipse non habet votum decisivum, quod etiam communiter firmant scribentes, de quibus infra, & ego non negabam.

Tertiò adducebant tanquam sitis punctualem declarationem *Rote in Elen. parochialis 4. Decembris 1661. coram Bevilacqua*, ubi in specie respondetur de invaliditate concursus, ac praeelectionis illius, qui à duobus ex quatuor examinatis approbatus fuerat, & à duobus alius reprobatus; istaque decisio magnam faciebat impressionem.

Aliqui vero, negligendo omnia haec fundamenta, toti insisterent litterae Concilii, ejusque interpretationi in illis verbis, *omnes qui descripti fuerint examinentur ab Episcopo, atque ab aliis examinatribus, quorum votis, si pares vel singulares fuerint, accedere possit Episcopus vel Vicarius, quibus magis videbitur*, ut scilicet votorum paritas intelligatur inter ipsos concurrentes, qui habeant vota aequalia approbativa, ut Episcopus gratificari possit, explicando illa verba *quorum votis*, ut refecti debeant ad vota, quae respectivè habeant concurrentes examinati.

His tamen non obstantibus, scribens ego pro validitate concursus ad favorem Blasii praeelecti, (cui adhaerebant etiam Officiales Datariae,) cum sensa etiam veritatis, dicebam contrarium omnino probabilius videri, Et quoniam agitur de lege nova antiquis Canonistis, ac Civilistis ignota, ideoque adduci non poterat illa magis veneranda seniorum auctoritas Innocentii, Joannis Andreae, Abbatis, & similium, vel Accursii, Azorini, Bartoli, & Raldi &c. quam antiquitas, vel fortasse, quod essent de primis interpretibus, crederetur, unde propterea procedere

oportebat cum illis generalibus, quas habemus in materia interpretationis Sacrorum, vel novorum legum, recentissimas praefectim per *Alderannum Massard. de interpretatione. Statutorum conclus. 2. & 3.*

Hinc potius ponderabam, P. imò litteram legis; Secundò traditiones illorum modernorum, qui post editam legem super ea scriptentur; Tertiò declarationes ejusdem Sac. Congregationis, hujus legis interpretationi specialiter deputatae; Quarto obfervantiam; Et quindò discutebam per rationes, & principia ex quibus etiam lex de recenti edita esset, nullaque haberetur auctoritates, vel declarationes, neque observantia adesset, ita omnino illa interpretanda veniret, respondendo demum praemissis, quae in contrarium deducebantur.

Quatenus igitur pertinet ad litteram hujus decreti Conciliaris in verbis supra registratis, advertebatur, quod illa verba, *quorum votis accedere possit*, habeant relationem ad examinatores, & sic relativum *quorum* regitur à praecedenti substantivo, *Examinatorum*, nullumque legitur verbum, quod percutiat ipsos concurrentes, quorum votis adhuc fieri debeant, quoniam alias esset prolixus inepta, & impropria loquutio, cum ipsi concurrentes ac examinati non dicantur habere votum, atque super haec grammaticae constructione, seu interpretatione data fuerint plura responsa peritissimorum professorum linguae latinae, cum in effectu alteri intellectus omnimodò inproprie videatur.

Quo vero ad auctoritates, omnium primus, qui in materia scripsit post Concilii publicationem, videtur *Paris. de resignat. lib. 8. quest. 9. num. 109.* ubi refert declarationem Sac. Congregationis anni 1570, ut examen fieri debeat coram Episcopo, vel Vicario, absque unius vel alterius voto decisivo, sed quod possit accedere, ubi vota sunt paria, & sic accessum percutit vota ipsorum examinatorum, ob quorum discordantiam nihil concludatur, nullum autem verbum profertur de ipsis concurrentibus; Et post *Paris. idem dicit Zeech de Repub. cap. 18. de Parochia n. 6. & 7.* & ex utroque *Garz. par. 9. cap. 2. n. 54. cum duobus sequen.* qui juxta ejus consuetum fote stylum communem modernorum, magis colligit, ac refert aliorum dicta, absque alio discussu vel examine.

Massbrius autem telaro *Garzia ubi supra*, cum quo, retento eodem telaro stylo procedit in *praxi habendi concursum, requisit. 4. dub. 2. num. 2.* dicit, quod Episcopus accedere potest ad vota examinatorum in casu paritatis vel singularitatis, dummodo fiat coram ipsis simul congregatis, & in ipso actu, non autem separatim, atque *dub. 7. num. 1. & 2.* clarè dicit, quod ut quis dicatur approbatus, debet habere ultra dimidium votorum, scilicet unum, quodque Episcopus dare non potest votum, sed solum accedere, quando vota sunt paria vel singularia, & sic utroque loco percutit vota examinatorum, non autem ipsorum concurrentium.

Plures autem alii, ut sunt *Gratian. decis. Marchia 97. n. 18. Gennen. in praxi Archiepiscopali. Neap. cap. 66. num. 18. Barbosa. de Parochia cap. 2. num. 91. Paris. Jordan. variarum elucidat. lib. 10. tit. 8. de cellat. Parochial. num. 165. & sequen.* & similes, ut dictum est potius collectores, seu relatores quam discutientes procedunt cum eadem generalitate verborum *Paris. & Gabr. ubi supra*.

Magis ad specialia descendit *Casparpalao*, qui inter motales ex frequentiori etiam jussu Rota materiam beneficiale melius callere videtur, *in ejus oper. moral. tract. 13. par. 2. disp. 3. §. 4. num. 6.* bene exemplificat casum paritatis ponderat singularitatem in quolibet concurrente de per se, non autem comparative ad alium, ubi, *si pares in votis sunt examinatores, si quatuor sunt, & duo reprobent Ca. num. & alii duo approbent, at quibus tunc Episcopus accedet*,

4. G. n. d. i. & examinatoribus simul congregatis, præ-
fatus autem ut ab Episcopo etiam extra diocesim,
& extra notabili intervallo dicunt, vel mentium.

21. Attenta vero prima persona, in qua cadit solum
terminus adhesionis, diversus ab illo prælectionis,
ita ut collegialiter cum examinatore tanquam
per actum collegiatum seu Capitularem, qui fiat à
corpore nullo seu politico, cujus Episcopus vel Vi-
carius sit caput, vel unus ex membris, nec alius fieri
possit, ut apud allegatos abique controversia.

Ubi ergo vota examinantium concludunt pro ma-
jori parte, ita ut non verificetur eorum paritas, tunc
Episcopus vel Vicarius ibi præfatus nullam gerit
personam, nullumque habet votum decisivum
juxta superius deducta in objectis, unde si concurrens,
ex quinque votis habet tria negativa, & duo
affirmativa, non potest Episcopus vel Vicarius adhe-
rere duobus, ac ita reddere vota æqualia, sed ille
concurrens dicitur esse reprobatum, & sic converso,
unde propterea adhesio, de qua loquitur Concilium,
non intrat.

Causa autem prædictæ adhesionis est iste, quando
scilicet, ex sex, vel quatuor votis examinantium,
22. tria vel respectu duo approbant, & tria vel respectu
duo rei tantum concurrentem, quo casu actus pro
neutra parte dicitur conclusus, illeque dici non potest
nec approbatus, nec reprobatus, sed est in quodam
datus medio, ita licet existente in æquilibrio, tunc
enim adhesio Episcopi vel Vicarii Generalis dicitur
illud gerere, quod possumus in una ex bilan-
cis æqualibus, sicut cum præpudicare, atque consti-
tuere illum qui est in statu ambiguo, in statu certo ap-
probati, vel reprobati; Admittit illius præponde-
rantis voti Episcopi vel alterius Prælati, de qua
habetur supra sub tit. de Beneficiis in Majoricem.

23. Canonici autem discept. 30. quod scilicet sic Episcopus
intervenit in Capitulo tanquam Canonicus, vel unus
ex Capitularibus, atque vota sint æqualia, quia
nempe ex viginti Vocalibus, decem concurrant in
unam partem, & decem in alteram, ita ut nullus
actus dicatur conclusus, tunc enim si ex consuetu-
dine, seu alia, votum Episcopi reputetur pondero-
sius, actus Capitularis dicitur conclusus ab illis de-
cem, inter quos ipse erit; Ibi quoque etiam habetur
de dicta dupliciter personarum concurrere in eadem
persona materialiter Episcopi, tanquam Capitularis scilicet
in Capitulo, & tanquam Episcopi exercentis
suum simultaneam, seu jure devoluto concurrentis,
&c. Dictaque praxis adhesionis habetur quando-
que in Tribunali Signaturæ Justitiæ constituto ex
Collegio 12. Prælatorum, quorum caput seu Præ-
fatus est Cardinalis, qui Præfatus dicitur, ille si-
quidem vel non habet, vel si habet, abstinet, ac
proferre non solet votum decisivum, sed si vota sint
æqualia, tunc cum ejus adhesionem intrat resolutio,
que capta dicitur à toto Tribunali, perinde si ab om-
nibus, ex certo principio, quod major pars avertit
ad se minorem, ut in eadem Majorie. & aliibi
pluries.

- Atque isti videntur veri, ac proprii termini hujus
Conciliaris decreti, non autem illi paritatis votorum
passive, inter ipsos scilicet concurrentes, cum id, nec
24. disjunctive seu rationative, neque prædictæ aliquam
habeat probabiliteram; Ponamus enim, quod ex-
stentibus quinque examinatorebus, & quatuor con-
currentibus, unus ex istis habeat omnia quinque, alii
duo habeant æqualiter quinque, & quatuor habeat
tantum tria vota favorabilia, utique omnes erunt
approbati, neque Episcopus, ut supra ex aliis casibus
statuimus arbitrium regulativum, prælegere pote-
rit illum qui habeat tria tantum, ergo non vide-
bitur quid serviet paritas votorum inter concu-
rentes.

Et nihilominus aliqui ex his qui hos pariter tene-

bant, in genere ponderabant sufficere, quod id esset
dubium, ut in dubio pro validitate actus res solven-
dum esset, non ex vulgaribus axiomatibus generali-
bus, quibus regulariter inniti solent homines levis
ammutat, sed ex ea satis congrua ratione, quod
secluso illo Conciliaris decreto, atque dispositi-
one juris communis, etiam in parochialibus Epis-
copus habet liberum arbitrium eligendi eum, quem
reputet idoneum abique ista forma vel restrictione ad
approbandos vel reprobandos ab Examinatorebus;
Remanente solum quaestione petente folum in-
tervenum, an teneatur conferre digniori, vel sufficere
conferre digno, hinc proinde dictum decretum Con-
ciliare remanet à jure exorbitans & cunctosiam, ad-
mittens Episcopos facultatem alias competentem, quo
posito intrat propositio, quæ in materia interpre-
tationis Statutorum, & novarum legum receptam, &
quotidianam habemus, ut in dubio capi debeat ille
intelligitur, per quem nimis corrigatur juris commu-
ne, minusque tertio præjudicetur.

Neque aliquam subtilitatem habere videbantur
ea, quæ ut supra deducebantur in contrarium; Qua-
tenus enim pertinet ad auctoritatem Trentanæ
26. conf. 10. adversum illum Doctorem Aquilinum,
in patria versantem, esse quidem elationem, ac funda-
mentum Doctorem in prophetis, non autem calere
materiam beneficialem, & nec præfatum extra Cur-
iam Romanam magis obsequium ac pene ignorantem,
cunque processit cum æquivoco manifesto, dum
præsupponit, quod Episcopus teneatur prælegere
habentem majora Examinatorum suffragia, quod
est absolute falsum ut supra; Et quod Vagelinum
illa auctoritas, nec pro una, nec pro altera parte com-
putari videtur, cum æquivocat exempli secundo casum,
atque loquitur ita generaliter, quod in effectu
nihil concludit.

Quo vero ad dictam decisionem Rotæ in Flenn.
parochialis 5. Decembris 1661. coram Becalquo,
principale dubium ibi disputatum, non erat super
27. nullitate concensus ob non servatam formam Con-
cili, ut in præfatis, sed erat super irrationabili judicio
Vicarii Capitularis, à quo fuerat appellatum, atque
pro irrationabilitate responsum fuit, ex eo quod con-
stabat prælectionem esse minus dignam, appellatam
vero, tam ratione litteraturæ, quam ob alias quali-
tates esse longè digniorem.

Et ulterius ex abundanti ponderatur nullitas præ-
lectionis tanquam factæ in persona non habente
approbationem, dum ex quatuor examinatorebus
habeat duo vota approbantis, & duo reprobantis,
Vicarius autem in eo actu collegiali nullum fecit
actum adhesionis, & sic non exercit primam per-
sonam supra distinctam adhaerentis, sed solum ex
intervallo post biduum, atque in diverso loco expri-
cavit secundam personam prælegentis, unde nullitas
remanebat clara, cum ille dici non posset appro-
batus, quamvis neque reprobatus, & sic termini
erant diversi; Ideoque monetur, attendi non debere
decisiones, ac auctoritates simpliciter, ac in littera,
sed bene ponderari debere circumstantias illius casus,
in quo decisio prodit, & combinari cum illo con-
troversis, ad effectum inspicendi, an inter nec ne
congrua applicatio, in qua, ut frequens est nec
dicendi consuetudo, tota consistit peccata.

CAPUTAQUEN. ARCHIPRESBYTERATUS.

Pro JOANNE BAPTISTA CAIRELLO.

Cum N.

Causa disputata coram Prelato Iudice Commissario,
& resoluta pro Joanne Baptista.

De eadem materia concursus in Parochiali fluxa formam Concilii; Et an dicta forma male servata dicatur, si pro concursu prorogatus esset major terminus praefixus per Constitutionem Pii V. Et quid si inter Examinatores interveniant unus vel plures, qui non reperiuntur descripti in Synodo; an id causet nullitatem; Et quomodo probetur quem esse Examinatorem synodalem.

S V M M A R I V M.

- 1 Falli series.
- 2 De nullitatis concursus, quae objiciebantur.
- 3 Resolutio causae.
- 4 Si in editis continetur major terminus quam 10. dierum, sed concursus fiat infra terminum, subsistit.
- 5 Intra terminum 10. dierum possunt fieri plures prorogationes, quae illum non excedant.
- 6 Lapsus 10. dierum attenditur, ubi intra terminum concurrentes comparuerint, & non alias.
- 7 Si infra terminum nemo comparet, Episcopus potest libere providere absque alio interveniente examinatore synodali.
- 8 Interventus examinatoris non synodalis vitiat totum actum.
- 9 Qui se fundat in negativa quod quis non esset examinatus synodalis, debet probare.
- 10 Non dicitur probata negativa ex actis, nisi sint integra.
- 11 Quod negativa probetur ex inspectione synodi, aliquem non esse examinatum.
- 12 Dari potest examinatus deputatus extra synodum.
- 13 Attestationi Episcopi isti deferendum, potissime si est administrata.
- 14 Deputatus Examinatoris potest probari, etiam si id non reperitur in synodo.
- 15 Quod non possit prorogari iurisdiclio qua non adfit.

DISC. II.

Habito concursu super Ecclesia parochiali, Archiepiscopatus nuncupata, ejusdem Ospidi hujus diebus, cum per Ordinarium praelectus esset Joannes Baptista, interposita appellatione per alterum concurrentem, qui se praetendebat magis dignum, eoque Curiam advenit, cum ex consilio peritorum Curialium agnovisset magnam difficultatem ad convincendum Ordinarii iudicium de irrationabilitate, hinc ad aliam inopis opportunam viam convolvit, impetrandi eandem parochialem ob non bene servatam formam à Concilio Tridentino praescriptam, & quae species impetrationis vulgo in Curia dici solet, juxta Constitutionem Pii V. expeditusque litteris directis prelato satis docto, ac petito in iudicando, atque assumpta disputatione super dicta praesupposita nullitate concursus habiti coram Ordinario.

Scribentes pro agere impetrante; illam ex duplici capite deducebant; Primo scilicet, quod pro concursu prorogatus fuisset major terminus 10. dierum, qui praefixus in Constitutione Pii V. Et secundo quod inter examinatores intervenissent nonnulli, qui non erant

Card. de Luca Tocar. Tom. XII.

talibus, dum non repenebatur descriptis in synodo; Quamvis autem utraque nullitas ita abstractè loquendo, subsistat, quatenus concurrerent illae facti circumstantiae, quae praesupponebantur; Attamen scribens pro Joanne Baptista eo convento, etiam cum sensu veritatis, qualem agnovit quoque iudex, denegando executionem litterarum, & concedendo absolutoriam, dicebam neutram in hac facti specie intrare.

Quatenus enim pertinet ad primam nullitatem ob prorogationem edicti ultra terminum 10. dierum, à Piana Constitutione praefinitum, id non verificabatur in facto, quoniam post primum edictum cum termino decem dierum, promulgatum fuit secundum cum prorogatione ad adventum Episcopi existentis in diebus, qui citò infra alios decem dies accessit, praevio novo edicto cum die certa, atque concursum perfecit; Nullitas enim intraret, ubi actus gestus esset post terminum 10. dierum à dicta Constitutione Piana praefinitum, sed si fiat eo termino durante, non intrat, quamvis prorogatio esset major, ut ex mente Pajae, ex aequitate verius videtur hinc Garz. par. 9. cap. 2. num. 49. & sequitur Massob. requisi. 2. dub. 8. num. 5. & per tot. qui tamen est simplex retractor Garzia, cujus dictum videtur probabile, quia de facto non contravenitur.

Praeterea testificatio facultatis Episcopis prorogandi dicta, vel nova statuendi, percurrit excessum 10. dierum, intra quem terminum, & donec ille compleatur, ejus facultas durat pluries prorogandi, dum ita nemini sit injuria vel praedictum, ut advertit Lotier. lib. 2. quaest. 31. num. 41. & sequen. ideoque licet post completum primum terminum decem dierum praefinitum in primo edicto apposito per Vicarium Generalem, hic fecisset novam prorogationem vagam, & incertam, usque ad reditum scilicet Episcopi, quod aliquam probabilem difficultatem causare poterat, attamen illa cessabat, eo quia sequuto Episcopo reditu, aliud assuevit fuit cum praefinitione termini certi non excedentis dictum spatium 10. dierum, atque ita cessare videbatur omnis occasio dubitandi.

Clarius verò, quoniam ea quae dicuntur de lapsu primi vel secundi termini, seu de excessu 10. dierum, procedunt quatenus concurrentes in dicto termino comparuerint, quibus nova quæstio esset, ac praedictum causaretur cum nova prorogatione, sed ubi nemo comparuit, cum tunc non dicitur satisfactum intentioni vel rationi legis, hinc postinde nil prohibet nova edicta edere, novosque terminos statuere, Lotier. d. quest. 31. num. 45. & non negat Garz. de part. 9. cap. 1. v. 9. in fine.

Ad quod commobandum duplicem ponderabam rationem. Primo quia elapso termino, ac nemine comparente, in linea facultate Emissori est siquis & concursu consensu Parochialem personam idoneam sibi bene visam ad hunc iuris communis, ad quod tantum ex cessante dicta nova forma conciliari fieri dicitur reversio, Garz. eodem cap. 2. num. 218. Barbos. de Parocho. cap. 2. num. 51. & in Collection. ad Concilium hoc eodem cap. 18. num. 70. ideoque redagitur non potest de invaliditate ille actus, qui ex mera benevolentia, & urbanitate in gratiam concurrentium factus est per Episcopum, qui poterat non facere, nunquam enim minus vel male dare dicitur ille, qui potest nihil dare; Et secundo quia idem oppositor comparuit in eodem termino, in quo comparuit praelectus, atque concursus iustus est, & consequenter alligare non poterat illam nullitatem, quia ipse quoque laborabat, ideoque illud primum obiectum vetè nulla consideratione dignum erat.

Alienijus inajoris ponderis erat alterum, quoniam non dubitatur inventum examinatore non synodali in viariæ totum actum, ex iis quae habentur deducta in Naulen. disc. seq.

Verum difficultas cessabat ex defectu probationum

A 3 negativa.

6 negative, quæ iustificanda erat per dictum imperatorem tamquam fundamentum suæ intentionis, ut sita generalia, de quibus *Gabr. de probat. conclus. 1. Buratt. & Adden. decis. 10. & 943.* pluries supra sub tit. de beneficiis; In his specialibus tenentes probant negativam, quod quis non esset examinatus synodalis firmatur per *Rotam in Nicen. parochialis 25. Iun. 619. coram Virili*, quæ circumferretur tanquam in materia iurisdictionis, & adveniret per *Loiter. dicto lib. 2. quest. 3. num. 59.*

10 Illa verò probatio non adest, quoniam licet oppositor deduceret ultimam synodum, in qua ostendebat nomen huius examinantis in aliorum ibi descriptorum albo descriptum non esse, attamen id non concluditur; Tum quia non iustificabatur illa esse integra acta synodalia, & quæ integritas præcise necessaria est ad convincendum negativam, cum alias possit altera pars dicere actum contineri in actis deficientibus, itaque sola possibilitas sufficit ad excludendam concludentem probationem, quoties actus non est talis, qui periculis contineri debet in actis seu iuribus exhibitis, ut ultra generalia quæ habemus in materia nullitas iurisdictionis ab ommissione citationis &c. non probatur nisi exhibitis actis integris ob possibilem existentiam in parte omissa ex deducit per *Buratt. & Adden. decis. 164. & passim*, in his specialibus tenentes adveniret in dicta *Nicen. parochialis coram Virili*, & per *Adden. ad Buratt. decis. 479. n. 20.*

Tum etiam, quia ubi acta synodalia essent integra, non per hoc concluderetur. Licet enim per *Rotam in Seguntina parochialis 15. Iun. 1638. coram Ghesle-* 1
11 *rio* hincur huiusmodi negativam probant per exhibitionem totius synodi, attamen diversæ erant circumstantiæ casus, de quo in dicta decisione ab illo præsentis controversiæ, ibi enim concurrebat confessio tam Episcopi, quam prælati, quod post synodum alia facta non esset deputatio examinatum; In præse it autem potuit infra annum in locum examinatum moriurum vel absentem, alter de consensu seu consilio Capituli deputari, quamvis extra synodum, iuxta firmata apud *Buratt. dicta decis. 479.* ideoque dicta possibilitas sufficiebat, dum nulla aderat in contrarium confessio, sed potius illa erat super affirmativa, super qua dabatur assensus Episcopi, cui deferendum esse habetur apud *Loiter. dicta quest. 1. n. 90.* Possibile verò, quia dici poterat confessio valde adimmutata, cui deferendum est etiam in prohibitis, in quibus aliis nuda, & simplex confessio attendenda non esset, ut passim in iure habemus in confessione tutoris, vel prælati, seu iurati, aut procuratoris, cum similibus, quoniam ipsemet oppositor erat unus ex examinatis synodalis, verisimiliter notitiam habens Collegium ob frequentes concursus in ista ampla die: cessi haberi solitos, ideoque verisimile non est, quod ipse se exponere voluisset examini ejus quem sciret non esse legitimum examinatorem.

14 Et ex qua circumstantia, quod concurrens esset unus ex examinatis, deducebam verisimilem deputationem alterius extra synodum ut supra, dum ita in illo actu unus ex eis deficiebat; At etiam quia stante dicta Episcopi attestatione ut supra adimmutata, non remanebat concludens probatio negativæ ex inspectione actuum synodali, quamvis essent integra, ob contrarium possibilitatem negligentie Cancellarii non detrahendo istud nomen in albo examinatum, quod non præjudicat veritati, ut in specie habetur apud *Barbof. de parochia dicto cap. 2. par. 1. num. 7. & 8. dicta Nicen. parochialis coram Virili*, ideoque aliter in contraria probatio per illas vel alias species periculis.

Et quamvis scribentes in contrarium explicarent, quod dictus actus non potuisset examinari, cum ipsi ejus qui v. e. non esset examinatus, non possent revalidare actum, neque recedere iurisdictioni, si qui

carebat, ex veta confessione, de qua *Adden. ad Greg. decis. 18. & supra* sub titulo de beneficiis, quod prorogari non potest illa jurisdictione, quæ omnino abest, replicabam tamen dictam computationem non considerari pro revalidatione actus alias nulli, quam admitterem non intrare, sed tanquam administriculum, seu verisimilitudinem eorumque, quidem erat examinatus synodalis etiam juris peritus, qui propterea acquievit.

NAULEN. PAROCHIALIS.

Pro JOANNE ANTONIO MORICONO.

Cum BERNARDO FULCO.

Casus decisus per Rotam pro Bernardo.

De eadem forma concursus habendi in parochialibus; Et quomodo examinatores debeat suum votum præferre; Et an in quolibet concursu præstare debeant iuramentum à Concilio Tridentino demandatum, vel potius iuramentum generale; Et an Episcopus in præeligendo teneatur sequi maiorem partem iustitiorum.

SUMMARIUM.

- 1 Fasti series.
- 2 Rejunctio. causa.
- 3 De defectibus concursus qui obiciebantur.
- 4 Examinatores debent præstare iuramentum, aliquo interveniens unus qui non sit examinatus, vel non juravit, vitiat actum.
- 5 Etiam si sit examinatus deputatus in synodo pro altera diocesi unita.
- 6 Sufficit nomen iuramentum generale initio processum.
- 7 Iota debent præstari collegialiter in ipso actu concursus.
- 8 Non est opus quod tradantur in scriptis.
- 9 Non pertinet ad examinatores iudicare quis sit magis idoneus, & Episcopus potest præferre etiam qui habet minora suffragia.
- 10 Secus in urbe ex stylo particulari.
- 11 De alio casu, in quo magis literatus iussu possessus fuit minus literato, ob singularem opinionem in populo.

DISC. III.

Indictio concursu ad Parochialem Ecclesiam loci Septuim, vacantem per obitum in nuncio reservato, approbati fuerunt Joannes Antonius, ac Bernardus, quorum secundis ab Episcopo parochialis, in vim testimonialium in furna, obtinuit provisionem Apostolicam, cum subsequuta possessione, Interposita verò per Joannem Antonium appellatio ab irritato abdicato iudicio Episcopi, à iudice delegato in partibus reportavit sententiam favorem, unde commissa ex parte possessoris causa appellavit in *Rota coram Taja* ipso possessore solo informante, sub die 28. Aprilis 1659. producit resolutionem suam favorem pro dictæ sententiæ infirmatione, argue ad dictæ unice decisionis normam ex dicta sententiæ, commissaque denuo causa appellantis in eadem *Rota coram Cervo*, Joannes Antonius agens ex consilio peritum Curialium nuda difficultate obtinendi per hanc vim testimonialis iudicis, eodem modo quo dictum præced. ad istam convolvit impetrandi resolutionem parochialis, ut dicta solent, paxa secundum Constitutionem huius ob male servatam legem

concurfus, expeditisque litteris directis eidem *Cerra*, ac dato dubio, an litteræ sint iustificatæ, ira ut sint exequendæ, sub die 11. *Maui*. 662. negativa prodidit refolutio, quæ habetur impellita post *Zoffum* de *legum. processu* d. 68. neque quod sciam, causa ulteriori progressu habuit, quoniam ego scribens pro Joanne Antonio lumbente, consului quod acquiesceret, dum refolutio probabilis beneque fundata mihi videtur.

Quamvis enim ego scribens pro dicto Joanne Antonio, morte Advocati dicentem invalidum dictum concursum ex duplici defectu: Primo scilicet ob non præstitum juramentum per examinatores juxta ejusdem Sac. Cone. Trident. præscriptum; Et secundum quod examinatores vota non protulissent collegialiter in ipso actu examinis, eaque non receperit Cancellarius, qui attestabatur ex intervallo recepisse vota ab Episcopo, atque uterque defectus ita generaliter ac absolute loquendo esset substantialis, attamen cessabat applicatio ad factum.

Quatenus enim perinet ad primum, certum est necessarium esse juramentum per examinatores præstitum sub pena nullitatis actus resultantis, non solum, ubi defectus est in omnibus, sed etiam si in uno tantum, quoniam in hac materia, mixtura seu interventus minus, qui non sit examinatus synodalis, vel non adimplevit ea, quæ sunt necessaria, ut dicatur legitimus, vitiorum totum actum, tanquam individuum, *Massol.* in *praxi requisit.* 14. dub. 11. & 2. *Linter.* lib. 2. quæst. 31. num. 92. *Barbo.* ad idem *Concil.* cap. 18. §. 2. *num.* 105. & de *Paracho* par. 1. cap. 1. *num.* 76. *consequent.* *Baratt.* & *Adden.* de *vis.* 263. & 279. *Danno.* de *vis.* 666. *num.* 7. in *Frequentia* nullitatis concursus 13. *Junii* 1635 *coram* *Coleto*, ubi notabiliter firmatur invalidum esse concursum adhibitum eum interventu examinatorum synodali deputatorum ab eodem Episcopo pro altera diecesis æque principalem unitam ad aliud propositum advertitur in *Marianen.* & *Actien* sub tit. de *Beneficiis* *disc.* 19. ac etiam enunciatum in *Ampurien.* & *Civitanen.* *monis* sub tit. de *Præbendis* *disc.* 7.

Verum cessabat applicatio motivi ad factum, in quo docebatur, quod per examinatores post eorum deputatorem fuerat jam præstitum juramentum, quod unicuique ac generale sufficit pro omnibus concursibus, neque requiritur juramentum particulare pro singulis. *Linter.* *disc.* 9. 31. *num.* 94. *Garz.* par. 9. cap. 2. *num.* 359. cum aliis in hujus causæ decisione, ac habemus in juramento præstando per Magistratus, quod unicuique sufficit in susceptione officii, non autem reiterandum est in singularium causarum determinatione.

Quo vero ad alterum defectum non præstationis votorum collegialiter in ipso actu examinis, pariter generaliter, ac in abstracto motivum erat verum, ut apud *Massol.* *requisit.* 4. *num.* 2. *Barbo.* *disc.* cap. 18. *num.* 112. & de *Paracho* *disc.* cap. 2. *num.* 86. & 88. *Cavalier.* *decis.* 299. *num.* 1. ac habetur supra *disc.* 1. Verum cessabat applicatio ad factum, dum Episcopus testabatur vota tunc sibi tradita esse quamvis deinde ipsi tradidisset Cancellario, qui affirmabat verum non recepisse vota ab examinatis in ipso actu concursus, sed ex intervallo ab Episcopo, sed hoc non causat nullitatem, quoniam Concilium præcipit vota proferri Episcopo non autem Cancellario; Quinimodo neque opus est illa redigi in scripta cum ita oretenus tanquam in actu collegiario proferri valeant juxta usum frequentiore Tribunalium Collegialium, præterquam Rotæ Romanæ, ubi vota dantur in scriptis ad effectum, ut desuper extendi possent decisio, ut in specie hujusmodi votorum examinationum advertitur apud *Cavalier.* *decis.* 299.

Eo magis quia veritas comprobatur ex testimonio eorumdem examinatorum, procurator ac ex-

libito per ipsammet Joannem Antonium ad convincendum irrationabile iudicium Episcopi, ex eo quod ipse per tres examinatores concordibus suffragiis approbatus esset, præcedens autem duo tantum suffragia approbativa haberet.

Quamvis autem ista circumstantia deduceretur ad convincendum irrationabile iudicium, attamen merito neglecta fuit, quoniam ut habetur supra *disc.* 1. ubi allegatur hujus causæ decisio, ad examinatores non pertinet prælegere, seu declarare, quinam sit magis, & quis minus idoneus, sed solum approbare vel reprobare ac renunciare Episcopo, an quis sit idoneus necne, ex ea convincenti ratione insinuata eodem *disc.* 1. quod non attenditur sola litteratura admittenda quantum sufficit, sed attendi debent etiam partes prædictæ & morum &c. solum id servatur in Urbe in Tribunali Vicarii ex stylo particulari.

Hinc proinde habito eorum quodam Episcopo meo benevolo concessu in parochiali Ecclesiæ matricis ejusdem Oppidi, cum nuncupatione Archiepiscobiteratus, quamvis ex duobus eocurrentibus, unus abque dubio esset altero magis literatus, utpote Sacre Theologiæ professor: alter vero haberet tantam litteraturam, quantæ sufficeret; attamen consultus ab Episcopo, laudavi prælectionem habentis minorem litteraturam, eo quia alter habens majorem, plurimum annorum spacio fuisset professus in quadam Religione medicanti, à qua exierat ex motivo nullitatis professionis; Quamvis enim egressus supponeretur sequutus ser. ser. ac mediante sententia juxta formam Concilii Tridentini, attamen apud populum suspicio aderat, an egressus prædictus fuisset legitimus nec ne. Et quatenus etiam fuisset talis, adhuc tamen ista qualitas egressi de Religione elausalit, de facto apud vulgas causas solet quandam notæ speciem, licet sequutus esset intra annum probationis; multo magis post professionem, ac notabilem permanentiam in eo statu, ideoque videtur iustum movum excludendi patientem talem defectum quamvis alias magis qualificatum, cum in concursu ad Beneficium assequendum attendatur sola diffamatio, vel quod nulli sinistra opinio, juxta distinctam inter assensum & assequendum, de qua sub tit. de *Beneficiis* in *Ca. de* 14. *na* *Beneficium* de *Bulbo*, & in *Melevisana* *Bajulorum* *disc.* 68. & 70.

† *Prima decisio enunciativa in hac disc. est impressa de *cais.* 55. par. 3. rec.*

GERUNDEN. PAROCHIALIS,

Pro RAYMUNDO DE ROS,

Cum LAURENTIO COSTA.

Causa decisus per Rotam pro Raymundo.

De eadem materia concursus ad Parochialem habitum coram Vicario Capitali, seu coram possessoris Prælaturæ, quæ tunc vacabat ob ejusdem Vicarii seu Prælati promotionem ad Episcopatum, an valeat nec ne; Et antequam regula textus in l. *Barbarius* &c.

SUMMARIUM.

- 1 *Fallit* *seris.*
- 2 *Resolutiones* *causæ.*
- 3 *De materia* *legitimi* *contradictoris* *remissio.*
- 4 *An* *Advocatus* *scribere* *possit* *in* *causa* *synodali.*
- 5 *An* *Beneficiu* *vacant* *pro* *promotionem* *ad* *Episcopatum* *vel* *translationem* *ut* *utro* *Episcopi* *cap. 14. d. 14. num.*

DISCURSUS III.

- 8 De eadem materia, & an requiratur scientia, & consensus promittit.
 7 De differentia inter novam promotionem ad Episcopatum, vel translationem de uno Episcopatu ad alium.
 8 Quod concursus importet quandam quasi constitutionem, ac aliam iustitiam magis, quam gratiam.
 9 Quod regula text. in l. Barbajus non intret in Beneficialibus.
 10 Declaratur quomodo, & quando id procedat.

DISC. IV.

1 Administrate Ecclesiam Gerunden. tunc vacantem illius Archidiacono, qui ex consuetudine, vel Privilegio, Sede Episcopali vacante, succedit in jurisdictione, ac gerit partes Vicarii Capitularis, habitus fuit coram eo concursus ad Parochialem Ecclesiam S. Romani Oppidi de Loret. vacantem per obitum in mente reservato, in quo preelectus fuit tanquam magis idoneus Laurentius, qui in vim testamentarium in forma obtinuit provisionem Apostolicam, Raymundus vero ob dicti concursus nullitatem impetitionem fecit, ut dicitur in vim Constitutionis l.ii. p. deducendo nullitatem ex eo, quod dictus Archidiaconus tunc non esset talis, utpote per tres menses antea in Consistorio promotus ad quandam Episcopatum; Cumque ante litis assumptionem, Raymundus plures huius Curie Advocatos pro vetitate consultasset, ego & aliqui ex senioribus ac provectionibus, sumus in sensu, quod licet nullitas non subsisteret, aliqui vero iuniores, ac minori numero fuerunt in contrario voto, quod imperatres sequi voluit, unde praesentis litteris coram A. C. pro executione, fuc ubi mediante sententia absolutoria Laurentio concessa; Commussa vero causa appellationis in Rota coram Bevilacqua, datoque dubio, an dicta gratia Raymundi impetrantis esset justificata sub die 8. Martii. 1660. affirmativa prodidit resolutione, quae habetur impressa apud Zuff. de leg. process. decis. 54. confirmata 18. Iunii sequentis; Deindeque oborta per eum in vim clandestinam generationis primae supplicationis subrogatione gratiosa ad Jus, & possessionem definiti, sub die 4. Decembris. eisdem anni 1660. coram eodem Bevilacqua pro eius immixtione responsum fuit, idcirco approbatum in altera instantia coram Vero pio 18. Maii 1661. unde puto quod impetratio effectum sortita sit, dictaque duae posteriores decisiones sunt fautes notabiles in materia legitimi contradicitoris, quod ad favorem impetrantis certo modo procederet executivae, ut adveniret sub tit. de Beneficiis decis. 73. ubi de hac materia legitimi contradicitoris.

Super illa praesentis causa, stante ejus exitu, petere licentes iudicium illorum Mortuorum, qui testes forent nullatenus callentes, adeo libere loquuntur de periculo statu, imoque conscientia Advocatorum defendentium causas injustas, quales iudicant ab eventu, eodem modo quo habetur in alio casu, de quo sub tit. de fidei. an. 179. ac penè in mille similibus, dum plures doctissimi, ac provecti Advocati inter quos ego etiam juror ac minimus) credidimus hanc impetitionem injussum, qualem etiam credidit facti doctus, nimirum in iudicando versatus iudex primae instantiae, & tamen diversus fuit exitus, unde videtur, an in eis causis, quae consistunt in puncto seu articulo juris, non omnino certi ac indubitati (quo casu non datur Advocatorum disputationes,) detur casus certe veritatis, ob quam Advocati coguntur abstinere à patrocinio, Consistente A. C. in equivoico in periculo resistenti à eorum iuris ac affectus dilati mus, ad indebitum deinandam, utam petenti, sive in illis, quae consistunt

in facto inalterabili, unde inest mandicium semper peccaminosum, ac de genere malorum, in quorum neutro se ingerunt Advocati Curie Romane, adeoque eorum propositio est vera in abstracto, sed fallacia est in applicatione.

Quatenus agitur ad hunc articulum pertinet, visus dictis decisionibus, (dum ut frequenter contingit in libere dicentibus veritatem, ac non adulantibus, in causa non scripti,) non potuit intellectus capitulari eorum, ideoque perstiti in priori sententia; Non negabam etenim, obsequium etiam in ipso primo responso, vacationem dicti Archidiaconatus ab ipsa die sequente promotionis ad Episcopatum in Consistorio, quoniam licet inter aliquos Beneficialistas sub quaestione sit, an per promotionem ad Episcopatum Beneficia vacent ipso iure, vel potius per ademptionem possessionis, atamen ista quaestio hodie sublata est cum decreto Consistoriali in ipsa promotione apponi solito super huiusmodi vocatione illud sequenda, juxta decis. secundam Casus de concess. praebenda cum concord. per Garz par. 11. cap. 6. num. 10. Seraphin. decis. 110. Millin decis. 45. n. 9. larè & bene Dunoart. sent. decis. 394. num. 13. & seqq. decis. 475. n. 9. & 10 par. 1. rec. cum aliis per Adden. ad Burati. decis. 264. n. 1.

Dicebam tamen ad duos effectus de huiusmodi vocatione agi; Primo scilicet in praedictum ipsius promoti, seu alias ad effectum videndi, an sit valida, vel invalida collatio beneficii illi vacati ex tunc facta, & ne alias caderet questio, de qua in Avellina Canonici sub dicto tit. de Beneficiis decis. 54. Et secundo in praedictum tertii bona hodie actum gerentis coram eo, qui de facto erat possessus beneficii, seu Praelati, cusuriatione jurisdictionem exercebat, ita pro tali publicè & palam legendo, quamvis de iure ob dictam promotionem non esset amplius talis.

Ad primum effectum, ubi agitur de vocatione primi Beneficii per affectionem alterius incompatibilis, iurate posset questio, de qua in dicta Avellina Canonici; Ubi vero agitur de promotione ad Episcopatum, cadere potest altera quaestio, quoribus promotus est absens, an requiratur ejus scientia, & acceptatio, ex eo quod potest non acceptare, ex iis quae habentur apud Massebr. in praxi concursus requis. 1. dub. 9. per totum, & Barbos. de Episcopo alleg. 119. num. 9. apud quos concordantes, & pro quo dubio evitatum prima decisio satis insinuat super praesumpta scientia ob lapsum triuni mensium, praesumptoque consensu, ob mandatum datum ad dimittendum Archidiaconatum, ac transmissionem pecuniarum pro expeditione litterarum, aliarumque expensarum Episcopatus.

Quidquid autem sit de his, de quibus expresso agere non oportebat, utpote extra praesentis causae punctum, juxta laudabilem Curie stylium non immorandi in superfluis, effugiendique evagationes, quamvis etiam super hoc aliqua difficultas haberi posset, quia promotus possit non acceptare, non obstantibus deducit dicta decisio 475. num. 6. & 7. par. 1. rec. ubi firmatur vacatio illico etiam sine scientia, & consensu, cum dicta decisio loquatur de casu translationis ab uno Episcopatu ad alterum, qui termini sunt diversi, quoniam ubi quis est jam Episcopus, atque matrimonium spirituale contraxit, loque in hoc statu Episcopali Ecclesiae servitio additus, reculare non potest alterum Episcopatum, eo modo, quo juxta opinionem huiusmodi alimen cessante necessitate, vel publica utilitate Ecclesiae, reculare possit, qui in dicto statu, alio ordinem non est, illique obiter insinuat, nihil de super firmando, utpote ad rem non facientibus.

Punctum etiam in dicto effectum praedicti tertii, qui cum Praelato seu Superiore bona fide junctus,

8 ac publice palam fe gerente pro tali, quali contra-
dictax; lita liquidem confensus ad formam Concilii,
quandam ipſe iam quali contractus coniungere vi-
detur, diuin concurrentis fua fama, ac exilimatio-
nem periculo ita publice exponit lub ſpe lacri, quod
docendo fe digniorum, pluraus ite negare non poteſt,
adeo ut ab ejus irrationabili iudicio libi concedatur
facultas appellandi; quæ concedenda non eſſet, ſi
prædictio penderet à mera gratia, libeque arbitrio;
nam aliud eſt quod Ordinarius non teneatur legi vo-
ta Examinatorum citra maiorem, vii minorem i-
doneitatem ob alias partes, quæ illam magis doctri-
næ ſufficere poſſunt; ut in præcedentibus pluries
advertebat; aliud verò, quod ipſe teneatur juſſe,
ac regulare ſuum arbitrium interponere ad favorem
ejus, qui ponderatis omnibus paſſibus, ac animi do-
tibus, aliique circumſtantiis, vix ita dignior eſſet.

Posito autem hoc assumpto, quod versemur in mero
quasi contracta correlative, quod inter concurrentem
et Ecclesiam, ejus nomine contrahit Prelatus;
Hinc resultat dicendum rectam propositionem de-
ductam ex textu ruli *Barbarini ff. de offic. Praetoris*, circa
facta judicialia, seu ea quae habent de contractibus,
atque actibus iuris cum iudice vel Prelato. seu haec
de bonae fidei putativo, cum similibus.

Et quantis apud Beneficialitas magis receptum
videatur in beneficialitas non intret equitas dedu-
cta ex dispositione vel ratione dicti textus in dicta
Barbarius ex iis que exieris relatis habetur apud
C. 2. p. 1. §. 1. cap. 4. numer. 177. Et in addit. eundem
numerum, §. 2. cap. 8. numer. 279. Gratian. d. f. e. p. 1. §. 1. numer.
45. non sequitur. Et dicitur 127. numer. 42. cum sequitur.
Gozal. ad regul. §. 1. §. 2. numer. 91. Licitur lib. 2.
quod 22. numer. f. nat. i. Et super quo adhiberi solet di-
stinctio inter more inurolum, nullum habentem titu-
lunita ut effci simplex potatiuas, et illum qui habe-
at veronac legitimu titulum, quantvis tunc cessan-
tibus, abique eo quod cessatio detecta tunc effi. Quia sic
juxta acis. 266. Pater lib. 2. cum aliis deductis per alleg-
atos, per quos rejicitur opinio Panisii de resignan. lib.
1. quod 1. §. 1. numer. 1. cum sequen.

Attamen advertebam, istam quaestionem cadere, quando ageretur ad effectum subnitendi privilegionem, seu collationem Beneficii factam ab hujusmodi Praelato putativo in praerudicium Praelati veri, vel sedis Apostolicae, aut alterius provisi ab eo, cui veris jure confectum competat, tunc quoque non potest extra puncti necessitatem, certum ac maturum iudicium non clamando, relinquere locum ventilati.

Secus autem ad effectum presentium controuersie,
dampnata et in concilio habebat praesentibus A-
postolicis, solumque in concilio Officialis, seu Praeatus,
ita gesserat partes telis, super maiori idoneitate &
qualitate dicti concilii: Ideoque cessat ratio
dubitationis, quae dicitur in beneficiis, in quibus veritas
praesentis opinionis, iuxta deducta apud allegatos,
ac etiam per *Rota* apud *Barat*, necf. 479 num. 18. &
sequent, & *desf*, 17. num. 6. *part. 2. nec*, in quibus ita de-
claratur allegatio 83. l. 1. *api*, quod scilicet, cum tunc a-
ctus continetur etiam partem gratiae, vel concessio-
nis rei alienae cum praesidio domini, et ejus, ad
quem veritas concedere pertinet, ideo veritas praevaleat
debet opinioni.

Secus autem in presenti, dum actus nullam gratiam vel confessionem contineret in actibus præiudicium, sed meram iustitiam, simpliciterque attestationem veritatis, quam aliter facere non poterat, nisi alle qui publice & palam gerendos vice Episcopi, in eo Tribunalis refectus, ita iustitiam, non autem gratiā administrando, neque ex solo proprio iudicio, sed ex alio Examinatorum ad formam Concilii Ideoque vel improbare, vel nimis affectum videbatur, ut huiusmodi consensus adeo invidius declarandus esset, quod pro-

visio Apostolica remaneret infecta, cum revera Aucto-
ritates ac rationes in prima & secunda decisione de-
ductæ percussant calum provisionis ipsius Beneficii,
hæc prævisis ab ipso putativo suum jns metiatur in
concurſu alterius proviſi à vero hie à Sede Apoſto-
lica, atque iſta mihi videbatur veritas, Agitur etiam in
hujus cauſæ decisionibus de materia legitimi contra-
dictoris, de qua infra diſc. 75.

† **D**ecisiones prodiſſe in caſu de quo hic, ſunt
imprefſ. dec. 25 q. 322. 2567 par. 13.

MIRANDEN. CONCURSUS.

Discursus pro veritate ad petitionum praeferentium in genere.

De eadem materia concursus in Parochialibus Sede
Episcopali vacante ad eff. cum testimonialium su-
per provisione Apostolica, an fieri possit coram Ca-
pitula vel fieri debeant coram Vicario Capitulari,
& non alias.

S U M M A R I Z E M.

- 1 *F. Ali series.*
- 2 *Quandoque ex lege prudentiali conceduntur, vel deno-*
gantur ea, quæ de stricto iure non procedunt.
- 3 *Potesit al. in duobus concursum transierit ad Capitulum*
lun Sede vacante.
- 4 *Sed exercitium peritum ad V. carium Capitulum irem.*
- 5 *Et de ratione.*

DISC. V.

In diurna vacatione, quam ex notoriis belli ac-
cidibus, passæ sunt Ecclesie Cathedralis, & Me-
tropolitane Regni Portugallicæ, occurrentibus pa-
rochialium vacationibus, concurfus ad formam Con-
cili Tridentini haberi conuenit coram Capitulo, vel
aliquibus ab eo deputatis, atque per idem Capitulum
da eorum fuit litteras testimoniales, per Datariæ
officiales, nemine opposente admittas; Cum autem
vacatione vacationis cuiusdam parochialis in hac
diocesi quidam nationales se opposcentes provisioni
prelatis petent in Datariæ providendi ad formam,
in dicitur, *Constitutionis Tit. V.* ob concursum male
servatum coram Capitulo non autem coram Vicario,
hinc providi exorata diu litante, atque per dictos op-
positores e nihil per vi uitate,

Respondi, in puncto puris probabiliter beneque
fundamentum videtur oppositum periculum huiusmodi
provisionibus. & ne illa fuerit in persona habente dictas
litteras testimonialia Capitali in vim concursus, quod etiam
agros eorum talem Daretur peritissimis Officiales, qui
tamen ex prudentialibus motivis. & ne illa super tot provisionibus, situm finitimum excitaretur,
dictam impetitionem denegantur, concedendo provisionem habui testimonialia, ita huiusmodi
difficultate deleviente pro monitione in futurum, ita
sequendo quateritur deductam ex dispositione vel ratione
textus in l. Barb. rursus, de qua dist. proced.

In hoc igitur responso duas efformabim inspectiones, unam super iurisdictione Capituli in genere super huiusmodi concursu, in alioh Decretum Conciliat loquens de Episcopo vel Vicario generali, locum habeat in Capitulo Sede Episcopali vacante; et secundo, posita affirmativa, talis actus explicari precise debeat coram Vicario, ad formam eiusdem Concilii Tridentini deputato; vel explicari possit coram Capitulo.

Quatenus pertinet, ad primum planam ac re-

11. *Ex quibus exinductur irratioculatio prima*
 12. *An in ior atis induit p. acc. utrum, quo facit*
diutorem.
 13. *Si concurrunt quatuor d. g. ut al. d. h. e. b. a. l. e. f. f.*
cum quo d. i. m. i. s. i. t. e. u. m. s. e. m. p. e. n. s. i. t. a. p. u. n. c. t. u. m.
e. s. i. t. i. n. c. o. n. c. u. r. s. u. m. e. s. t. i. m. p. e. n. s. i. t. a.

D I S C. VI.

VAcata Plebania Villæ S. Eusebii prope Gual-
dum iudicque concursu, pzeleclusus fuit Jo-
hannes Baptista, qui obtenta provisione Apostolica
exequutioni demandata, ob peccatas molestias Adri-
ani in eodem concursu postpositi, ex remedio iudici-
fariari, coram committi causam in Rota, ubi in Pe-
regrino, Adriano vero adiens Sac. Congregationem
Concilio, cum quæstio generaliter, nemine citato, ob-
stinuit respondere, quod sibi competeret ius provo-
candi ad novum examen coram Cardinali Vicario
in Urbe, Verum Johannes Baptista, his pæcogitatis,
adita eadem Sac. Congregatione, obtinuit ut
interpositi essent causam ad Rotam, ubi commissa re-
peditur bator; Adriano vero adit S. quatuor gratia
ad illi eum obtinendi commissionem in eadem
Rota appellatione temerata, dictaque petitione re-
peditur, datum fuit doctum, an *esse licet provisionem
in casibus de iure in Curia*. Quare convocato ex parte
Johannis Baptiste Advocatorum concursu pro causa
fuit de iure, conclusum fuisse, eodem dubio, se
exponere examini, ne inciperet et si incurberentia,
quod gratum etiam fuit Rote in hanc sententiam
esset, ita declaranti ejus animam illeat. Cum ex-
eant fuit, debet non privari coram aliquibus
ex notariis, sed publice in plena Congregatione,
oratione et necuriis ad quamdam aliam parochiam
coram Cardinali Vicario, ejusque solitis examinatori-
bus, argui ita sequuntur fuit, an ubi æque idoneis
retruncatis, deindeq. dato dubio, an *esse fuit de iure
in casibus de iure Episcopi*, cum provocans occasio-
nem disputationum habiturum in Sac. Congregatione
Concilio pro remissione causæ ad Rotam, & in Signa-
tura Sanctissimi, agnovit, si nec equali appro-
batione in hoc novo examine, certam ejus suc-
cessionem, hinc neglexit amplius causam prosecuti,
unde provocatus in pacifica possessione parochialis
continuat.

In his igitur dispositionibus h-ibris in dicta Congregatione, & in Signatura gratæ, ac etiam in dicto congressu, & in preparatione futuræ dispositionis in Rota, de pluribus punctis circa istam materiam appellantiis ab irrationabili iudicio lupremæ prælectionis in concursu adsum fuit: Primo scilicet, an ad eff. 4. m. ut admittenda fit appellatio, & concedenda provocatio ad novum examen, emulæ debeat, vel dati fumus de iudicii irrationabilitate; Secundo an hæ appellans de congruo poterit a Papa grariam commissionis appellacione remota; Et tertio quomodo debeat censere de iudicio irrationabili, & ex quo ibi ille qui postpositus est, iudicandus veniat dignior.

Quoad primum, quando non adesset declaratio-
nis Sac. Congregationis Concilii, in p^{re}sentia
sui ex mente Doctorum, qui de materia post
Concilium scripserunt, probabilis dixerim veriusse,
concedendam non esse provocacionem ad novum
examen, nisi doceretur de irrationabilitate iudicii,
vel certe in magnis casibus fieri debere ex duplici rati-
one.

Primo scilicet, quod probatio est pro iudice
Ergo, seu Ordinatio, deinde de conatio docetur,
ut et allegata contrarium. Sicut ille, ac fin-
chiliter probato. *De iud. l. 8. §. 4. Amer.*
117. §. 132. Amer. l. 10. Amer. l. 11. Amer.

NUCERINA PAROCHIALIS.

Cum ADRIANO SCATURSI.

De eadem materia concursus ad Parochiales circa appellationem ab irrationabili iudicio Episcopi; Et de provocatione appellantis ad novum examen, an ad hunc effectum constare debeat de irrationabili iudicio.

S U M M A R I Z E M.

- [illegible]

deif. 22. m. n. r. 30. deif. 654 p. r. 4. *superf. d. c. 1234. ill*
f. e. d. m. v. l. c. e. f. e. m. e. & m. illis. de quibus in v. s. r. a
legam. A. m. o. c. e. r. e. P. a. r. o. b. d. a. e. o. r. a. m. C. e. l. s. i. t. e. c. c. a. n. d. o.
quā ex novo examine desimi non potest nisi munus
illius minor idoneitas circa illud, causam, quā non suf
ficit, quoniam in data in prelocto litterarum insufficienti
ad excutendam eam animarum, possunt flare simul,
quod alter concurrens, qui postpositus fuit, esset magis
deus & etiam quod in prelocto casu ob mores, p
udentiam, aliasque circumstantias, illam presterim af
f. d. i. o. r. i. s. & p. a. r. i. t. d. i. n. 3. i. o. u. s. i. f. n. a. g. i. s. apud ad Ec
clesiā g. b. o. i. u. m. & e. u. a. n. a. n. i. a. n. o. r. u. m. i. t. e. m. G. r. o. g. o.
d. i. c. a. d. e. 11. n. 1. B. u. a. t. i. c. i. t. e. 2. m. n. 29. & l. i. q. u. e. n. & c. f. 61
3. m. n. 4. i. d. e. n. d. e. i. c. i. s. 53 & 65 p. r. 4. v. o. r. f. i. s. 1.
n. m. 3 & 4. m. n. 3. & bene habetur in A. m. o. r. t. e. n. i. n. P. a. r. o.
c. h. i. d. i. 23. f. u. n. n. 1. o. 4. b. & 28. f. u. n. n. 16. 4. c. e. r. a. m. C. e. l. s. i.
u. n. i. f. u. a. s. v. e. s. t. f. & 4. & quoniam prima illi etiam im
p. r. e. s. s. i. o. n. e. 1. 105 p. r. d. i. c. e. r. e. & p. r. d. i. c. a. m. p. o. t. p. a. r. t. e.
r. o. x. i. q. u. i. b. d. e. v. i. s. i. b. u. s. l. i. q. u. e. t. q. u. a. n. d. o. q. u. a. n. d. o.
d. i. c. t. e. d. e. c. l. a. r. a. t. i. o. n. e. s. n. o. n. o. b. t. i. n. e. n. t. i. u. m. h. a. n. c. s. e. n. t. e. n. t. i. u. m.
R. u. r. a. m. e. h. i. n. d. i. s. t. e.

[illegible]

Uti enim bene advertitur in dictis *decis.* 24. *Celfi*,
Consultatio 3. *Pu. F.* duas continet partes, unam in
decernendo facultatem appellandi cum provocacione:
7 præ-lecti ad novum examen, & alteram circa meritum,
scilicet terminacionem negotii principalis super rationabi-
litate, vel irrationabilitate potestis Ordinarii, & an pa-
rochia adjudicanda sit præ-lecti, vel respectu pos-
posito. Ideoque illa, quæ supra hab. nris de præsump-
tione militante pro dicto iudicio, ac de difficultate il-
lus convincendi de iustitia, vel irrationabilitate, & ob
dictam rationem, quod attendi non debet sola maior
litteratura, fed constantia et summi circumstantiæ ni-
l supra, procedunt quoad secundam partem, non autem
quoad primam.

Ponderavi occasione scribendi in dicta Sac. Congregatione, quod dictæ ex declarationis, ac praxis rectè procederet: et eos terminis emisso Constitutionis *Pæne*, appellations eliceret legitime interpositi infra tempus à iure statutum, & cum quo piz upposito eadem Constitutio dictam provocacionem, tanquam quid appellations conexum cederet, ideoque secus dicendum esset in hac facti specie, in qua appellatio interposita non erat intra legitimam temporalem. Unde Episcopi iudicium transiit fecerat in iudicatum, & consequenter iuxta terminos iudicales quotidianos cessabat remedium ordinarium appellations, solumque remanebat extraordinarium restitutionis in integrum, quod non datur huiusæ fœson, cujus fundamentum esset infirmitas, *ut decisi, & restit. in integrum in novis, & in alijs per Bratti, & Aiden. decisi, & 10.* atque est propositio in foro quotidiana, & consequenter quod isto casu ex hac circumstantia videretur contrariam sententiam probabilius tenendam esse; Verùm licet in dicta disputatione habita in Sacra Congregatione Concilii obtemperatum fuerit intentum, ut punctus remitteretur ad *Rotam* disputandum, atamen hoc non

obitare, pro eadem provocacione Congregatio incli-
nabat, idemque, ut supra infirmatum est, erat sensus Re-
ta, declaratus occasione mandandi oratenus, aique ut
dicitur per *memoriale*, quod novum examen licet in
plena Congregatione Vicarii Urbis.

Quo vero ad secundum punctum disputatum in
Signatura gratiae, an scilicet dicto appellanti concedenda
esse commisso p. *1. tunc remota*, dicebam
etiam cum sensu veritatis, incongruum esse petito-
rium, quoniam Sac. Concilium Tridentinum in hac ma-
teria, appellanti preiuravit, his omnino denegavit, ob
vehementem praesumptam Ordinarii iudicio assente-
ntiae etiam ob dictam satis convincentem rationem,
quo quam praeiudicet dictum in Constitutione *Pr. 1.*
quae ex quadam maiori indulgentia id concedit, de-
clerare ad defatigatos profusos incommotis, ac sumptu-
osis litium, quae frequentius ex quadam iracundia per-
pessus in illo prima caluse per appellatorem in-
roducantur, cum rari sint casus, in quibus dicta irra-
tionabilitas convinci valeat, ob alias circumstantias
inducta considerandas, in quibus etiam licet rari pre-
ponenda, si tamen licet p. dictum in Constitutionem id
concedatur, argumens in fieri videtur abique minus ex-
actum, praesuppositum dante in eo non impeditur eo-
rum provisionis excentio, concessio, solum scilicet ap-
pellandi ad solum d. voluntum, tamen etiam ex pre-
missis dicta Constitutio in hac parte videtur exhiberi
et consequenter exsistens, attendens la non veni-
entiam circa substantiam ipsos appellantis, alias ad
Concilio rationabiles denegat, quam circa modum
colendi appellatio alias infamias,

Et quamvis fertiliter per appellante nimum inflatit in eo, quod inter causas, ob quas huiusmodi gratia de congruo concedenda est relata per *Marchef. de crimin. app. l. i. c. de reota par. i. q. 8. numer. 4. cum sequit.* illa etatis colligenda in huiusmodi iuribus vicinis, ne alias, dum in his per plures instantias, prebeatur bonum ius provisi, arguitur fomentum prebeat habenti manum ius, ita indicat de victoriani ordinis. Et Avram. dicitur in l. i. de procedere in causis B. nefici. libus, in quibus contentio sit super titulo beneficii inter duos ex eodem vacatione ad diversos collatores provisionem habentes, seu alias prater ordinem de B. nefici. per penitentia contententes, quocumque Signatore huius est, contentente gravi xate, huiusmodi et gratiam concedi nullam vero etiam ad hoc novis, ostendit non in Statutis cum re. cripit, ut *l. item de sen. app. l. i. c. de Neficiis* vero huiusmodi gratia concedi fuit odiosius per tamibus certo modo Beneficia vivatium, Et quod per B. nefici. alias, *per autor. d. dicantur*, quoniam spectant in illi licet appellantes habere videntur, utque talibet provisi, ac patrimonios.

[illegible]

12. senex non erat idoneus, eique ubi esset jam rector, datus d. buisset ex ista causa coadjutor.

Alia etiam notabili circumstantia conueniente, quæ oppositoris exclusionem satis comprehendebat, quod scilicet ille jam priuilegius de altera parochiali, eam uoluntarie dimiserat ex permutatione cum simplici Beneficio, quæ circumstantia satis habetur in consideratione, etiam in Dataria & in gratiosis collationibus, præferendo non priuilegiu priuilegio, neque ista reputatur una ex iustis causis concedendi prælationem ex Regula 16. hodie 17. Cancellaria, ubi *M. in of. q. 4. p. 16. Rota in Linzana Capellania 1. Junii 1630. B. b. det. f. 74. num. 22. p. 11. r. 6.* Ellet enim species mercaturæ, quoniam si habebat animum continuandi in exercitio curæ animarum, non debebat primam sponfam dimittere, præsertim, quia dimissio non fuerat gratuita, sed mediante permutatione cum altero beneficio ad maiorem durationem, quatenus deinde illud aliud obinere, atque hanc credebam ueritatem.

VENETA JURISPATRONATUS.

Pro PROMOTORE FISCALI CURIÆ PATRIARCHALIS.

Cum ANTONIO PANTOSO.

Causa disputata in Rota, & resoluta, ut infra.

De eadem materia appellationis à reiectione concursus, & provocacione ad nouum examen, iuxta Constitutionem P. P. Er an examen sit subdelegandum in iuribus, uel sequi debeat in Curia? Et, an in Parochialibus de iuripatronatus inret concursus ad formam Concilii, & dictæ Constitutionis Pii.

S U M M A R I U M.

1. Falli series.
2. Resolutio causæ.
3. Quod datur provocacio ad nouum examen etiam non docto de irrationabilitate.
4. Quando sit necessaria integra transportatio aliorum in genere.
5. In specie de illis concursus.
6. A siemel approbatus indiget nouo examine, ac possit reprobari.
7. Consijsari Menialium non admittuntur in uno Monasterio, in altero sit.
8. De remissione noui examinis in partibus.
9. De ratione ob quam introductum est nouum examen in Urbe.
10. An in parochialibus de iuripatronatus inret concursus.
11. Etiam in parochialibus de iuripatronatus, uel aliis, in quibus non seruatur forma concursus, adhuc examen super idoneitate eorum Examinatoribus synodalibus fieri debet.
12. De differentia inter parochiales libera collationis, ac illas ad presentationem, uel nominationem.

D I S C. VII.

Postquam Antonius Pantosus per plures annos absque legitima auctoritate Ordinarii exercuerat officium Carati in Ecclesia Collegiata S. Cassiani Venetiarum, cui animarum cura annexa est, deindeque ab eodem Ordinario suspensus fuit, curauit ad eandem Ecclesiam præsentari per patronos laicos, sed in examine fuit reprobatus per maiorem partem examinatorum, iuxta quorum votum seruatis seruandis prodiiit sententia reiectionis, à qua interposita ap-

latione, & commissa causa in Rota coram Celfo sub die 10. Ianuarii 1660. prodiiit resolutio pro subdelegatione examinis in partibus, stante dicti Pantosi graui xiae, ut ex decisione desuper edita inter suas decis. 307.

Duo igitur erant puncti. Primus, an appellans admittendus esset ad hanc prouocationem; & secundus circa locum. Quoad primum, admissa etiam opinione, quam sequitur Sac. Congregatio Concilii, & quam Rota reueretur, quod scilicet appellanti liceat, etiam non docto de irrationabilitate iudicii, ad nouum examen provocare, iuxta decisiones in Majoricis. *Paro. h. 1. 15. Junii 1646 & 18. Junii 1647. coram eodem Celfo inter suas decis. 5. & 14. cum aliis, de quibus disc. præced. 11.*

Adhuc tamen dicebam, scribens pro Promotore Fiscali, dictum examen decernendum non esse ex defectu jurisdictionis, quæ ex dispositione Sac. Concilii Trident. sess. 14. de r. format. cap. 20. in causis spiritualibus, & Ecclesiasticis caret iudex appellationis ante transportationem actorum, quæ debet esse integra etiam irrelevantium, utpotè requisita per Concilium pro forma; In hac differentibus causis Ecclesiasticis à merc prophanis, quod in istis, de quibus Concilium non loquitur, unde remanent sub dispositione juris communis, necessaria solum est transportatio relevantium, ex quibus iudex ad quem dignoscere valeat, an iudex à quo bene uel male processit, in illis uero transportatio debet esse integra etiam irrelevantium, utpotè à concilio requisita pro forma, ut bene ita distinguendo inter causas Ecclesiasticas, & prophanas firmatur in Romano Societatis Officii 27. Martii 164. coram A. gualles de decis. 15. par. 1. & rec. cum aliis per A. den. ad Barate. de i. 405. num. 21. Diciturque transportationem præcessisse constat ex d. Majoricis. Parochialis 13. Junii 1646. coram Celfo in Calaguriana Beneficii de Salubritas 18. Junii 1654. Verispro, & in Calaguriana de Aleson. 15. Junii ejusdem anni coram Priolo, & plerisque aliis Calaguriani, quæ in hac materia nimis frequentes erant, atque ob amplitudinem diuicis, ac numerositatem Beneficiorum Curiam nimis diuturni causis Beneficialibus, priusquam prodiret Apollolica declaratio, de qua sub tit. de Benefic. disc. 67.

Et quando etiam non obstat dicta Conciliaris dispositio, quæ in causis Ecclesiasticis id præferbit pro forma, adhuc tamen ex sola dispositione juris communis, dictam transportationem saltem relevantiam, omnino necessariam esse dicebam, ex ea clarè ratione quod in parochialibus providèdis non attenditur sola sufficientia circa litteraturam, sed etiam principaliter investigantur alie qualitates circa vitam & mores, ac prudentiam, ac populogratus, uel econuerso scandalosus futurus esset cum similibus, ut pluries in præcedentibus; Et consequenter expetenda sunt acta, ex quibus dignosci valeat de causis, quæ mouere poterunt Examinatores, uel Ordinarium ad reiectionem, cum ex nouo examine ad aliam cognitionem deueniri non possit, nisi ad sufficientiam circa litteraturam, quæ sola non sufficit, dum stant bene simul, aliquem esse litteratum, & tamen non esse apium, & idoneum ad curam animarum, ut bene in allegatis Majoricis. cum aliis in præcedentibus.

Et quamvis scribentes pro appellante satis infisterent in eo, quod hic fuisset alias ad Parochiales approbatus, eisque Rota adhærescit, nihilominus id nihil relevare videbatur, quoniam quidquid sit quoad alia Beneficia non curata, siue quoad alium punctum, an scilicet semel approbatus reprobari possit, uel nouo supponi possit examini, de quo in Pampilonen. disc. 16. Attamen receptum est, approbationem occasione unius parochialis non suffragari pro alia assequenda, Garz. par. 6. cap. 2. num. 253. p. 266. Rota decis. 174. num. 13. par. 5. rec. & in aliis Possibile.

Potissimè ubi notabile intervallum inter unum examen, & aliud intercedit, cum tunc desertis studiis per oblivionem effici poterit illiteratus, ut infra in *disco.* *disc.* 16. Ac etiam, quia retenta quoque litteratura, adesse potuit mutatio vitæ & morum in deterius; Quinimò etiam sine mutatione, sunt bene firmal eandem personam esse habilem, ac idoneam ad unam parochialem, & non ad alteram eò facti circumstantias, ex quibus in una sit congruus, in altera verò incongruus.

Quod frequenter prædicatur in Consecratiis Monialium, qui non nisi concurrentibus ætate gratiæ viarum vitæ & morum probitate, aliisque bonis qualitatibus ad huiusmodi munus in genere deputantur, & tamen quotidiana experientia docet, eosdem dictis qualitatibus pollescentes, ad unum Monasterium admitti, ad alterum verò non; Quinimò ab uno removeri, atque ad alterum transferri, quod etiam prædicatur in Episcopatibus aliisque Prælaturis, Verum hæc implicite admittere videtur decisio, respondendum difficultati cum solo facto, quod scilicet constaret de transportatione.

Quo verò ad alteram partem dubii super loco discernendi examen, an scilicet sequi deberet in Curia coram iudice appellationis, vel potius subelegandum esset in partibus, dicebam, quod casus erat iam decisus per allegatas decisiones *Majores, Parochiales, eorum eodem Cæso*, ex quibus liquet ad sensum Constitutionis *Pii V.* litteraliter quodammodo ita decernentis, receptum esse id fieri debere in Curia.

Contrarium tamen fuit resolutum ex dicto iusto impedimento ætatis, quod mihi in contrarium scribenti placuit, quoniam ista praxis discernendi examen in Curia videtur quodammodo irrationabilis, præsertim ubi accedit dicta & circumstantia gravis ætatis, vel altera longæ distantie; Ac etiam quia in Curia deveniri quidem potest ad notitiam sufficientem circa litteraturam, non autem circa aliam magis necessariam sufficientiam quoad vitam, & mores, ac prudentiam ad populi gratitudinem.

Considerabam tamen, forè prudenter talem praxim introductam esse, ad compescendos scilicet huiusmodi appellantes, ut ob huiusmodi incommoditatem ab hoc retrahantur, quæ tamen ratio rectè militans in isto casu ob defectum concurrentis prælecti, non semper est bona, cum sæpius retorqueri valeat quod scilicet reiectus, ex iracundia, vel in odium prælecti, huiusmodi appellationem interponat, atque prælectum provocet pro illius incommodo, pro quo evitando quandoque prælectus cogit ut Parochialem deserere.

Hinc proximè non bene regula generalis desuper statuenda est, sed etiam intra montes, intra quos regulariter ista praxis recepta est contradiſtinctè à locis ultra montes, juxta distinctionem, de qua in *Calaguriana de Ocho*, 19. *Novembris 1649. coram Argenteis*, sed discretè pro prudenti arbitrio juxta facti qualitatem, ac particulares circumstantias procedendum videtur, adeo ut videatur quæstio potius facti, & arbitrii, quàm juris.

10 Scribentes in contrarium insistebant nimium in eo, quod hæc esset Parochialis de jurepatronatus laicorum non cadens sub dispositione Sac. Concilii Trident. & dictæ *Constitutionis* 31. *Pii V.* etique ad hæret decisio; Verum dupliciter tollebat obiectum; Primum quod ad hanc effectum omnino necessaria erat actorum transportatio, ad effectum inficiendi an plures à comparationis præsentati essent, cum tunc adhuc provisio faciendi esset per concursum ex collectis per *Burbos*, ad id. *cap. 18. n. 146. Aden. ad Gregor. dec. 444. num. 6. ad Burat. decis. 25. n. 10.* ubi concordantes, & infra *disc. 37.*

Et secundò clarius, quia licet non inter concurrentes ad dictam formam Concilii ad effectum libertatis *Card. de Luca Theatr. Tom. XII.*

13 tis, quod scilicet cuique liber pateat aditus, ut est in parochialibus ad liberam collationem, attamen illi qui præsentantur, adhuc examinari ac approbati debent ab eisdem examinatoribus (synodalis, ad Concilii formam deputatis pro examine habendo, ut ad litteram disponitur in textu Concilii, ac firmant communiter *Gonzal. Garz. & ceteri Benificiales collecti per Aden. ad Gregor. & Burat. & p. r. Barbos*, ubi supra *Rota in Lunden, Taru b. d. 9. 7. n. 1649. Matio, & infra disc. 37.* ubi de concursu in genere.

In duobus igitur differe videntur Parochiales liberæ collationis, vel de Jurepatronatus Eccl. fastico, quæ in hoc liberis exequatur sunt, ab illis de jurepatronatus laicalis; Primo quod in prima specie datur quibuscumque aditus concurrendi, non autem in alia, dum provisio faciendi est solum de persona præsentata quoties sit idonea; Et secundò quod licet etiam in illis de Jurepatronatus examen superindoneitate fieri debeat per examinatos synodales, attamen non intrat illa discretio super prælectione unius inter plures, ut intrat in alio casu concursus ad illas liberæ collationis, nisi essent plures præsentati juxta ea quæ latius habentur infra *disc. 37.* Idemque quod dicitur de illis de Jurepatronatus, dicendum videtur de istis, quæ sunt de mensa alicujus Monasterii, sive annexa sint alicui Dignitati, vel Collegio, in quibus ad præscriptum Constitutionis *Pii V.* provisio faciendi est ad nominationem eorum quibus habitualiter cura annexa est, juxta plures casus, de quibus infra.

CASERTANA PAROCHIALIS,

Pro ANSELMO ANTONIO,

Cum TYBERIO.

Casus decisus per Rotam pro Anselmo Antonio.

De eadem materia revocationis ad novum examen quæ fiat ab irrationabili judicio, an cesset si contesti provocantem de buille rejeci, unde ineonitenti pateat de irrationabilitate.

SUMMARIUM.

1. *Fideli series.*
2. *R. solutio causa.*
3. *Non dubitatur amplius de conclusionem, quod fieri potest provocatio ad novum examen non ulla de irrationabilitate.*
4. *Non admittitur hæc provocatio, ubi esset circumstantia, quia provocans etiam solus non deberet eligi.*
5. *Inquisitio vel diffamatio criminis arceat à beneficio sequendo.*
6. *Quando fortiter id procedat.*
7. *Quod eligi debeat ille qui sit populo gratus non autem exosus.*

DISC. VIII.

Prælecto per Episcopum Anselmo, Tyberius postpositus, qui in concursu per Examinatores idoneus quoque renuntiatus fuerat, interposita appellatione ab irrationabili judicio, & commissa causa in *Rota coram Priolo*, provocavit ad novum examen in Curia prælectum, unde dato de super dubio, sub die 31. *Ma. n. 1669.* ad favorem Anselmi provocati prodit resolutio, cui credo quod provocans acquieverit, dum amplius de causa actum non audivi.

In hac autem disputatione, quamvis scribentes in contrarium deducendo plures declarationes

B

Sacri

14 Sacre Congregationis Concilii, atque desumendo totum ex *act. 5. & 14. coram Celfo*, ad probare coterent, quod ad eff. *etiam* provocandi ad novum examen in Curia, opus non est docere de aliqua iudicii irrationabilitate, atque super hoc nimium se diffunderent; E converso autem alii scribentes pro hac parte comitantur docere de prudentia, & bonis moribus, aliisque animi dotibus, pielecti, ad eff. *etiam* ostendendi rationabilitatem iudicii Episcopi, atque in his pariter nimium se diffunderent; Expettus tamen ego casus, de quibus *in duobus diversis precedetibus*, quod hodie firmiter vivatur in hac opinione admittendi dictam provocationem absque alia discussione, quæ referatur ad aliud dubium disputandum, postquam in Curia sequutum est examen circa litterarum super iudicii rationabilitate vel irrationabilitate; Hinc proinde his neglectis, atque implicite admittendo, quod ubi provocans aliud non habet oblatum, affirmative respondendum est, potissime quia neque gravis ætas commendat, neque magna loci distantia excusationem inducere poterant.

Totum ac principale fundamentum consilii huius in circumstantiis, siue actus irrelevantia, iuxta ea quæ habemus quotidiana in materia remissive vel compulsoe specialis non conceditur, quanto constat materias articulas, ubi etiam essent prohibere, non relevare; P. sua enim irrelevantia, quodque provocans, ubi etiam longè magis idoneus detegatur, quinimò fortius, quod reprobo provocatio, seu nolente se exponere novo examini, ipsi esset solus, adhuc non debet ad h. iudicium admitti; Tunc enim intrare quoque dicebam ea, quæ ad materiam textus in *l. alius Cod. de servit. & aqua h. b. cum* in materia emulationis, quos actus alteri nocet, ac facienti non prodest. Ita etiam deducendo per argumentum à contrario vulgare axioma, ut *quod non prodest, & alteri prodest* &c. Ac etiam alterum pariter satis vulgare axioma super *nam circumst. &c.* cum ob casus singularitatem super lege nova seu vetus nova ejus praxi, quasi à temporibus dictarum decisionum *coram Celfo* in Rota magis stabilira, non de facili haberentur auctoritates ac decisiones ad hanc speciem descendentes.

Stans igitur facti præsupposito, quod provocans alias possessor alterius ibi commixtæ parochialis, necdum diffamatus, sed etiam fortiter inquisitus fuisset de illo pro uno ex ejus parochianis, cum procurator etiam abortu, quodque licet ex defectu probationum, non autem ex capite innocentie, atque, ut Criminalisæ dicunt, *ex hactenus deductis*, reposuisset sententiam absolutoriam, ea tamen non obstante remaneret diffamatus; Hinc proinde clarum esse dicebam, quod ubi etiam in consensu ipse solus idoneus reputatus fuisset, quinimò ubi etiam non factum, vel male servatum concursum ipse provisionem Apostolicam obviuisset, adhuc tamen repellendus erat, juxta ea quæ distinguendo inter privationem juris quæstui, & exclusionem à jure querendo, ut ad primum eff. *etiam* requiritur concludens, ac per h. ita probatio delicti, ad alterum verò sufficiat sola diffamatio, ac non relevet sententia absolutoria, quos non sit ex capite omnimodæ innocentie, habentur supra *sub tit. de Beneficiis in Calaguriana, & in Novariæ, d. 70. & 71.* ubi de auctoritatibus, ac decisionibus.

Potissime vero, quia totus populus parochiæ, ejusque Communitas, quinimò & loci Dominus expressè instabant dictum provocantem desuper non audiri, nedum quia ob dictum criminis diffamationem esset populo scandalum præbiturus, sed etiam quia ob illius regionis nimium asperos mores in hac materia honestatis multum, omnino impracticabile fuisset exercitium curæ animarum cum mulieribus; Ex hac enim circumstantia dicebam, quod ver-

sabam in terminis longè fortioribus illis, de quibus in allegatis *Calaguriana, & Novariæ*, cum ibi crimina non essent in officio, atque referri possent vel motivo ambitionis ac honorificentie vel respectu motivo caloris iracundie, obque positiva turpitudine, ac timore novorum criminum, ut in presenti adeo ut illo casu, quoniam ad formalem inquisitionem, & incarcerationem deveniri non esset, adhuc sola sinistra populi opinio sufficere deberet, quoniam inter eas circumstantias, quæ in hac materia considerari solent ac debent, majorem litterarum, seu majorem ætatem vel majorem gradum suffocantes, præcipua ac forte primaria est illa, quod qui proponendus est, sit gratus, siue non ingratus, vel non exolus populo; Adeo ut antiquus ulus in Ecclesia haberetur proponendi clericis à populo nominatis, quem tamen usum quavis nimium commendabilem, ac prædicandum, abolere oportuit ob laicorum ac populorum petulantiam, quod illi prævidere cœperunt Juspatronatus, ac præstentandi, ut habetur apud *Capitulum, d. 4. 9.* ac pluries in materia Jurispatronatus sub eo titulo, & advertitur etiam occasione archiepiscopi deputatos laicos super custodia clausuræ monialium *lib. 1. de Jurid. d. 1. d. 17.* in fine. Ideoque et si Anulo etiam ad solam veritatem, juxta, satisque probabilis visa est doctrina potissime quia ad evidentiam incontinenti reobatus de causa induciatur, tam circa litterarum, quam alias animi dotes pielecti.

SURRENTINA PAROCHIALIS,

PRO PETRO CALIPHANO, ET ARCHIEPISCOPO illi adhaerente,

Cum JOSEPHO POLLIO, ET CAPITULO LATRANENSIS illi adhaerente.

Causa de ius per Rotam pro Petro.

An in Ecclesiis parochialibus sitis in solo Basilicæ Lateranensis, ejusdemque tribunalis vel censuibus, servari debet forma concusulæ ad præscriptum Concilii Tridentini, & Constitutionis *Pii V.* vel potius provisio pertineat ad Capitulum.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Responso causa.*
- 3 *In possessoria summæ iustitiæ r. sinenda non queritur de iustitia vel iniustitia, sed attenditur nudum factum possessionis.*
- 4 *Quod quandoque videatur de bono jure, & de effectu boni.*
- 5 *De maintenance dando a priori possessori, & quando obstat exceptio boni juris.*
- 6 *De privilegiis Basilicæ Lateranensis.*
- 7 *Non firmatur status prejudicialis sine scientia, & potentia.*
- 8 *Non attenditur ultimus status, ubi constat de contrario.*
- 9 *Potissime ubi lis est principaliter super jure conferendi.*
- 10 *Quomodo procedatur, & intelligi debeat privilegia, de quibus supra num. 6.*
- 11 *Privilegia exemptiva non suffragantur quoad curam animarum.*
- 12 *De differentia inter illas quæ origine sunt parochiales, & eas quibus Episcopus dedit populum, & territorium.*
- 13 *De alio casu similis controversia.*

DISC. IX.

CUM in plano Surrentino adesset quædam Ecclesia sub invocatione Sanctissimæ Trinitatis, ut supponebatur, constructa in solo, quod per concessum fuerat Basilicæ Lateranensî, ad effectum gaudendi ejusdem Basilicæ exemptionibus ac privilegiis, de quibus habetur in *Benedictana Ecclesia sub ut. de jurisdictione disc. 39.* dictaque Ecclesia esset nimium commoda incolis libenter in ea divina recipiendis; hinc proinde Archiepiscopus de anno 1567. ad supplicationem populi ibi proxime viventis, ac etiam ejusdem Confraternitatis in eadem Ecclesia erectæ, prævia dismembratione partis populi, ac respectivè territorii ab aliis ibi proximis parochiis, illam erexit in parochialem, sub expresso decreto, quod esse deberet ad ejus, ac pro tempore, successorum Archiepiscoporum liberam collationem, ut de facto, contingens ibi vacationibus, sequorū fuit, quamvis ex probabilis motivo insinuat *disc. præced.* Archiepiscopi libenter prælegissent nominatum in populo seu à dicta Confraternitate tanquam statum; 3. quæta verò hujus parochiæ vacatione de anno 1633. illaque prævio concursu ad præscriptum Sac. Concil. Trident. & Constitutionis *Pn V.* per Archiepiscopum collata Petro, in concursu præcedo. Capitulum Basilicæ Lateranensî ad nominationem dictæ Confraternitatis in vim suorum privilegiorum illam contulit Josepho, qui litteris expeditis, de facto in possessione se intrusit, quare introducitur causa in Rota. *coram Cæro* deputato per ejusdem Basilicæ Archiepiscopum, datoque dubio in solo possessorio summariissimo retinenda, tam quoad collatores quam quoad provisos, sub die 14 Junii 1656. pro mantentione Archiepiscopi in possessione conferendi, ac Petri in possessione Ecclesiæ proditi resolutio, adversus quam concessa nova audientia, & reposita causa, proditi rescriptum quod videretur de bono jure, neque hincque ultiorum progressum habuit, Petro, ac Archiepiscopo interim possidentibus.

In hujusmodi autem disputationibus, stante stylo, quod etiam obi agitur de solo possessorio, quamvis de stricto jure in eo querendum non sit de iustitia vel iniustitia negotii principalis, sed attendatur nudum factum possessionis, remittendo reliqua ad petitorium, ut in specie contentiosis super Ecclesiâ parochiali habetur in *Benedictana parochialis coram Cæro decif. 35. par. 10. rec.* & in aliis, adhuc tamen deducatur concernentia bonum jus, quod nimium prodesse solet, vel ad effectum facilitandi resolutionem in possessorio, vel obtinendi (ut frequenter contingit) quod videatur de bono jure. & quandoque etiam cum sequestri provisionalis appositione, juxta casum, de quo infra in *Faventina parochialis disc. 16.* Hinc proinde duæ fuerunt inspectiones, una in possessorio, & altera in bono jure Super prima verò inodice, ac fortè nullæ erant partes Advocati, quoniam nimium vulgaria & quotidiana sunt principia juris circa mantentionem damdam possessori anteriori, quamvis anterioritas effect per diem, imò per horam vel momentum, rejiciendo ad petitorium concernentia bonum jus, quoties istud non esset omnino certum, ac indubitatum, seu quod anterior possessio non esset notoriè interruptiva, sive habenda pro vacua, ut potè arentata vel infecta à decreto irritanti contento in regulis Cancellariæ, cum similibus, adeo ut omnes quæstiones videantur potius facti, & applicationis quam juris.

Hinc proinde, Advocatorum opera magis erat super altera inspectione boni juris inter Archiepiscopum, & Capitulum, contendentes de pertinencia juris conferendi, admissio etiam ex abundantia facti præsupposito [quod adhuc erat sub controversia,]

Card. de Luca Tenet. Tom. XII.

quod Ecclesiâ constructa esset in solo Lateranensî, adeo, ut secluso illo puncto curæ animarum, intrarent aliz ejusdem Basilicæ prerogativæ seu privilegia, quoniam ubi neque hoc subsisteret, proflus inane opus remanebat agere de hoc puncto concursus, ac provisionis parochialis.

Quatenus igitur ad hunc punctum pertinet, scribentes pro Capitulo, dicebant, ejus intentionem fundatam esse in Indultis Apostolicis *Honorii III & Bonifacii IX.* innovatis per *Sixtum V.* in ejus Constitutione 13. & *Pau. in V. Conflati.* 49. illaque effect in visid observantia circa provisionem Beneficiorum, constat ex ded. *dis apud Gregor. decif. 13. & in Ad not. alii Beneficiorum 15. Decretis 1645. coram Burchard. impress. par. 9. r. c. dec. 166.* & de aliis privilegiis circa exemptionem à jurisdictione Ordinarii habetur firmatum in *C. bu. en. Eccle. eadem par. 9. rec. dec. 115. 217. 310. & 313.* de quibus etiam in *la Benedictana Eccle. sub ut. l. 1. & juris. ill. one d. 309.*

Atque ad rimam statum, qui dedebatur ex parte Archiepiscopi, dupliciter se pondebat, primum quod non constabat id sequiturum esse cum ipsius Capituli scientia & patientia, quæ in corporalibus stat loco poss. sionis necessariæ ad præscriptionem, vel aliud præjudicium, ut in specie privilegiorum hujus Basilicæ firmatur in *dict. & decif. sub l. c. la. n. m. m. pref. par. 9. rec.* & est generalis propositio in foro quodridiana.

Et secundò quod ut pluries advertitur ad materiam ultimi status, *sub ut. d. Ec. sc. 1.* & sub a sero de *jur. patronat.* ille non ad. nititur, quando incontinenti per publica documenta constat de contrario *M. ref. sub l. 1. & r. c. 55. n. m. 68. & d. Du. ut. 11. dec. 86. 1. & 88. r. c. 188. & 219. p. r. 1. r. c. Lucana Capel. an. 1. p. 1. 1650. B. hio de. 1. 74. par. 10. rec.* & frequenter; Fortius verò ubi licet agatur de lite inter provisos, atque sunt in ea causa collatores, atque principaliter agitur de pertinencia juris conferendi, ut ita distinguendo atque contrarias decisiones cenciliando advertitur *decif. 154. n. m. 3. & 4. par. 1. r. c. & i. illa Lucana Capel. an. coram Eukio decif. 74. par. 10. rec. 9. n. m. 10. & 19. & in aliis.*

His tamen non obstantibus, cum sensu etiam veritatis, contrarium omnino probabilis dicbam scribens pro Archiepiscopo, ac provio per cum; Non impugnabam etenim hujus Basilicæ privilegia, per me quoque defensa in *dict. & cenciliando Ecclesiâ*, quoad exemptionem matricalem ipsam in Ecclesiâ statum, quæ sunt in solo Lateranensî, à jurisdictione ordinaria, non autem à delegata; Dicebam verò eam non suffragari ad hunc effectum provisionis parochialis, alioquinque concernentium curam animarum, ac administrationem Sacramentorum ex pluribus fundamentis; Primum scilicet, quoniam ut advertitur in *Feretrana Cathedrali sub eodem ut. d. & r. c. illone discursu 18.* ubi de hujus Basilicæ privilegiis quoque agitur, per *Pium IV.* revocata fuerunt antiqua privilegia *Honorii & Bonifacii*, ac aliorum. Et quamvis per *Sixtum V.* moderata dicta revocatione, illa reintegrata, seu inopvata fuerint per ejus Constitutionem 19. atque expressè eximuntur concernentia curam animarum, ac administrationem Sacramentorum, circa quæ intacta reliquit dispositio Concilii Trident. & Constitutionem Apostolicam *Pn V.* aliorumque Pontificum, dom à Concilio Tridentino circa ut plures advertitur *sub. illa r. c. de 1. in d. illone. præf. ut. in Fventina, discursu 4. hujus.* 1. 1. modi privilegia exemptiva istam materiam non comprehendunt.

Secundo magis in specie, quod effectio hujus parochialis sequatur fuit de tempore, quo hujusmodi privilegia jam abolita erant, adhuc non reintegrata & sic in eo interim edio tempore, inter *Pium IV. & Sixtum V.* unde in ipso limite erectionis pat. sub libera,

libera, atque juxta quæsitum Ordinario, cui dixit. *P.* præjudicare noluit, dum etiam quoad Ecclesiæ erigendas eatenus reintegrationem concessit, dictaque privilegia suffragari voluit, quatenus id sequeretur de consensu Ordinarii.

Tertio clarius, quia juxta Ordinarii non solum venit ex generali dispositione juris communis, ut proxime supra, sed etiam ex pacto, & speciali conventionione, quoniam supplicantibus dicta Confraternitate, & incolis ibi proximè viventibus pro erectione hujus parochiæ, Ordinarius id concessit sub expressa conditione, quod provisio Rectoris esse deberet ad ejus liberam dispositionem ad formam juris, & Sac. Conc. Tridentini idcirco verificabatur in contractu correspondivo ut infra.

Clarius verò, ac extra omne principium dubitationis, quoniam hujusmodi inspectiones, an scilicet Ecclesiæ parochiales, quæ sint annexæ alteri Ecclesiæ, ejusque membra, seu de mensa, cadant necne sub consensu ad formam Concilii, vel potius provideri debeant ad nominationem, juxta *Constitutionem* 47. *Pii P.* percurritur casus, in quibus ipsæ Ecclesiæ, attento earum nativo seu antiquo statu essent jam parochiales habentes proprium territorium, ac populum, adeo ut nisi supervenissent Concilium Tridentinum, aliæque Apostolicæ Constitutiones, Ordinariis locorum hanc jurisdictionem delegantes, provisio spectaret ad ipsas Ecclesiæ majores, de quarum mensa seu membris ipsa Ecclesiæ parochialis existeret, juxta casus, de quibus infra in *Senogallien. ac Mediolanen. disc.* 12. & 13. ac in aliis, quo etiam casu præsentatio seu nominatio fieri debet Episcopo, ad quem pertinet approbare ex ibi deductis.

Verum iste non erat casus, quoniam admissa etiam nominatione hujus Ecclesiæ in solo Lateranensi, quodque circa eam ejusque servientes, ac ministros de plano intrarent dicta privilegia, attamen ipsa Ecclesiæ non erat parochialis, nullumque habebat populum & territorium, sed erat simpliciter constructa intra fines alterius parochiæ, ad devotionem volentium ad illam confluere, sine tamen aliquo jure parochiali. Unde quando erectio in parochialem sequuta fuit, Archiepiscopus, prævia dismembratione territorii, ac populi ab aliis ejus parochiis liberæ provisionis, ac sub ejus omnimoda jurisdictione & potestate existentibus, tanquam per contractum correspondivum sub hac lege territorium ac populum concessit; ideoque admittendo dictæ insignis Basilicæ privilegia, quæ non impugnare, sed potius tueri ac ampliare profitebatur, dicebam ea rectè procedere in eo quod est suum, id est in ipsa Ecclesiæ materiali, ejusque ministris ad solum servitium seu cultum ejusdem Ecclesiæ destinatis, non autem in eo quod est alienum, de quo esset locupletari invito domino, ac spera illa lege, sub qua & non aliàs dominus, ex benevolentia, & ad gratificationem concessit, super quod dari non possunt privilegia, quæ suffragentur, nisi Papa de ejus potestatis plenitudine ex certa scientia, & cum expressa derogatione juris tertii id specialiter concedat.

Idem scripti pluries consilium pro veritate in similibus controversiis super Ecclesiis parochialibus sitis in hoc solo Lateranensi, vel annexis aliis Ecclesiis ad ipsam spectantibus, præsertim occasione vacationis Ecclesiæ parochialis S. Marthæ Civitatis Massanen, quæ supposebatur annexa, & de mensa Abbatiz S. Mariz de Balnearia Rhæggenen. dicecisi, per ipsum Capitulum possidere, occasione vacationis sequentis anno 1660. scribendo pro Vincentio de Anhalti in concursu præelecto, atque in viis testimonialium Ordinarii provisio per Sedem Apostolicam, cum Josepho Marefcaira provisio per Capitulum hujus Basilicæ, ac in aliis, in quibus deducebam eadem quæ in præfati disputatione habentur.

BARCHIONEN. PAROCHIALIS.

Pro FRANCISCO RIBALDA,

Cum MICHAELE GARAU.

Causa decisus per Rotam pro Michaeli.

De eadem materia concursus in parochialibus, juxta formam præscriptam à Concilio Tridentino, An servati debeat in Vicariis parochialium unitarum alicui Dignitati, vel Beneficio, seu Collegio; Et quando dicatur constare de unione.

SVM MARIVM.

- 1 *Falli series.*
- 2 *Decisiones causæ.*
- 3 *In Vicariis Ecclesiarum parochialium unitarum non intrat concursus.*
- 4 *Declaratur quomodo, & quando id procedat.*
- 5 *Vnio sine solemnitate & causâ non valet.*
- 6 *Quomodo dignoscatur unio.*
- 7 *Quando Ecclesiæ dicatur unita, vel potius subiecta & reddita.*
- 8 *Verbum præsentate, an excludat unionem, & probet patronatum, & de ratione.*
- 9 *De observantia pro beneplacito presumpso qualis esse debeat.*
- 10 *Quando in hac materia concursus deferendum sit necne observantia.*

DISC. X.

DE mense Februarii Apostolico, vacavit Ecclesiæ parochialis S. Stephani de Cervellione, unde Ordinarius ad forum Concilii Tridentini adduxit concursum per edictum cum præfixione terminis, quo durante Decanus Cathedralis, sub prætextu, quod dicta Ecclesiæ unita esset ejus Decanatu, nominavit ad formam *Bulle Pii P.* Michaellem coram eodem Ordinario, qui ob non justificatam unionem, dicta nominatione rejecta, perfecit concursum, in quo renunciatus fuit magis idoneus Franciscus, qui in vim testimonialium obtinuit provisionem Apostolicam, executioni etiam demandatam; Verum dictus Michael aliam provisionem Apostolicam in vim dictæ nominationis obtinuit, commissaque istius executione in *Rota coram Taja*, ac dato dubio, an litteræ essent exequendæ sub die 26. Junii 1662. affirmativa proditiæ resolutio, ad cujus normam prodit etiam sententia, cujus resolutionis fundamentum fuit unio, utpote plenissime firmata occasione alterius vacationis ejusdem Ecclesiæ in consilium *Barchionen. de anno 1646. coram Corrado*, quæ habetur inpress. dec. 330. par. 9. rec. ubi ad fatieret, posita unione, firmatur etiam conclusio, de qua pluries in aliis proximis, ut in hujusmodi parochialibus alteri Ecclesiæ, vel Beneficio unitis, cum non agatur de principali Rectore, sed potius de Vicario deputando ad nudum exercitium curæ, quæ habitu residere dicitur penes eum, cui annexa est, non intrat dispositio Concilialis, sed potius Constitutio 47. *Pii P.* non obstant quacumque contraria observantia, quæ abusus potius, & corruptelæ referenda est. ut in *dicta decis.* 130. par. 9. ubi ad fatieret concordantes, & ad quam hæc posterior decisio ferè in omnibus relationem habet.

Scribens pro Francisco approbato in concursu, non impugnabam dictam conclusionem, utpote veram, atque hodie inconvictissimam, quoties constat de formali, ac valida unione, per quam extitit

Ancara habitus omnes Ecclesiam, vel Beneficium, cui facti est unio, agatur de providendo Vicarium pro solo exercitio, cum tunc iste consideretur tanquam nudus minister, ac famulus, non autem tanquam Ecclesiae Rector, & sponsus; Secus autem ubi penes providendum, sive nuncupetur Rector, sive Vicarius [cum vis non sit in vocabulo, seu nuncupatione, sed in rei substantia] residet omnimoda, & totalis cura, iam actualis, quam habitualis, ita ut unio vel tanquam invalida habenda sit pro infecta, ac non existente in rerum natura, sive illa percutiat quendam emolumenta, de quibus altera Ecclesia, vel Beneficium participare debeat, non autem ipsam curam substantiam, seu habitualem competentiam, ut ita distinguendo cæteris relatis firmatur apud *Burrat. d. c. 2. §. 4. num. 2. decis. 163. §. 779. & 710. par. 2. c. in omnibus numeris*, & admittitur apud *M. r. lin. decis. 115. num. 4.* non negatur in *alibi alia decisio coram Corrado*, & in aliis dictam regulam firmiter de quibus in *Assis. d. c. §. 4. & in aliis proximis hoc eodem tit.*

Utrumque videlicet in hac specie concurrere, quod scilicet unio esset invalida, quodque data etiam validitate, illa esset impropria, & abusiva, utpote magis percutiens quoddam vis patronatus, seu protectionem, ac emolumentorum participationem quam ipsam formam Ecclesiam, & jusque habitualem curam, & us parochiale.

Primum movitur invaliditatis dictæ unionis, habet pro se regulam, quoniam cum ex titulo exhibito per ipsum Decanum, vel per nominatum ab eo constaret, dictam unionem factam esse per Ordinarium absque beneficio Apostolico, & non iustificata causa necessitatis præfixæ, hinc proinde actus corruit, quoniam dicitur species alienationis ex iis quæ deducuntur eadem *decis. 330. num. 4. & 11. cum seq. par. 9. r. 6.* Et de unionis facta per Ordinarium absque præfixa necessitate, ut vel sit invalida, vel subiacet supervenientibus regulis revocatoriis unionum, habetur pluries actum *sub tit. de Benefic. præsertim in Mediolanen. beneficiorum d. c. 47. & in aliis, & conferunt quæ habentur infra in Novarien. & in Bononien. d. c. 33. & 35* in materia divisionis, seu dismembrationis parochialium.

Alterum motivum circa speciem, seu qualitatem unionis, ubi etiam hæc valida esset, ut scilicet percuteret solum participationem emolumentorum, cum quadam patrali præminencia, pariter videbatur probabilis; Ad dignoscendum enim quomodo talis unio facta censetur, principaliter inspicitur penes quem residet universitas bonorum, ac jurium Ecclesiæ, illorum præsertim quæ sunt magis propria, & pecuniaria juris parochialis, ut est ius percipiendi decimas; Si enim hæc universitas residet penes eum cui unio facta præstiditur, tunc recte intrat regula, quoniam penes ipsum verè dicitur residere cura, seu ius parochiale, ita residens penes alterum nudo exercitio, Secus autem e converso, ut ita distinguendo apud *Burrat. decis. 114. num. 4. & dicta decisio 179. & 710. mirabilis, num. 3. par. 2.*

In hac verò secunda parte probabilis versari videbatur, quoniam huius parochie Rector possidet decimas, omniaque bona, & iura parochiæ; Decanus verò consequitur, iuxta tam primæ, quam huius secundæ decisionis præsuppositum [adhuc ex hac parte in facto impugnatum] quoddam emolumentum pecuniarium, quod referri potest ad pensionem perpetuam, vel ad censum, sive ad quadam patronalem præstationem in recognitionem dominii, seu protectionis, ut bene in his terminis præcisus habetur in *Bononien. parochialis 24. Aprilis 1651. coram Melio*, quæ videtur in hac materia magistralis, & prius in aliis infra proximè recensita.

Quodque hæc Dignitas habet solum in illa Ecclesia.

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

clis iurisdictionis, probari videtur, nedum ex eo quod ubi casus vacationis evenit, Decanus usque est termino præsentis, qui patronatus magis convenit, [quod tamen videtur leve fundamentum, cum isti termini præsentationis, & nominationis haberi soleant pro synonymis ac promiscue adhiberi, ut in hac parte bene firmatur *alibi decis. 330. num. 24. & seq. par. 9.*] Sed clarius quia expresse dicitur Ecclesiam esse de jure patronatus, quod dici non potest verbum æquivocum, ut præcedens, sed univocum, cum iurisdictionis dicitur servitus, quæ non datur in re propria, qualis dicitur Ecclesia unita, quæ per formalem unionem dicitur effecta nudum prædium alterius Ecclesiæ, cui facta est unio, atque hæc fundamentum nulla in iurisque decisione datur responsio.

Et licet uterque defectus in utraque decisione salvari præterdatur cum obsecrantia longissima inducente præsumptionem Beneficii Apostolici, ac iustæ causæ, nec non declarationem qualitatibus unionis; Attamen non videtur tutum fundamentum ex recepta propositione, quam in proposito Beneficii præsumpti, super alienationibus bonorum Ecclesiæ habemus quotidianam, ut ad effectum prædictum requiratur, quod observantia sit, nedum temporis longissimi, sed etiam continua, pacifica, non interrupta, ac univoca, non autem æquivoca, ex deductis apud *Oribon. decis. 159. numer. 11. cum seq. & in his terminis specialibus in dicta Bononien. parochialis coram Melio*, qui omnes defectus in hac facti specie concurrere videbantur; Tum quia participatio emolumentorum in certa præstatione pecuniaria remanet æquivoca, & referibilis ad pensionem, vel censum, ut supra; Tum etiam quia processum fuit per viam præsentationis, cum explicita narratione iurisdictionis, unde propterea saltem actus remanet æquivocus; & demum clarius, quia in casu vacationis, pluries provisio facta erat per concursum ad formam Concilii, unde observantia remanebat clare interrupta.

Neque obstat videbatur responsio tadita in prima decisione coram Corrado, cum qua posterior procedit, quod scilicet fuisset error, seu abusus, quodque ob decretum irritans contentum in *Constitutione Pii V.* quod inficit possessionem, quæcumque contraria consuetudo infecta remaneat, seu impedita, ne nascatur; Quoniam responsio est vera, quando aliunde certitudinaliter constaret de legitima, ac effectiva unione formali juxta primam speciem, ita ut contraria observantia deduceretur tanquam præscriptiva, seu inductiva novi status, ut in aliis proximis ad hanc materiam advertitur; Secus autem ubi de unione non constat, seu illa de per se non est valida, & sufficiens, sed validitas vel efficacia deduci præterdatur ab observantia, cum tunc actus contrarii non deducantur ad effectum inducendum diversam observantiam, seu consuetudinem, sed solum ad effectum tollendi dictam observantiam, illamque interrompendi ne nascatur seu ad esse non producat, ita ut ex ea dicti effectus revalidativi, vel declarativi non resuscitent, atque huic fundamento non satisfecerint decisiones, unde propterea intellectus non omnino eis acquiescebat; Est bene verum quod materia est potius facti, quam juris, ut advertitur in *Senegallien. d. c. 1. 2. & in aliis hoc eodem tit.*

ASSISIEN. VICARIÆ.

Pro CARDINALI LUDOVICO. COMMENDAPARIO
ABBATIS S. PETRI.

Cum PROMOTORE FISCALI CURIÆ EPISCOFALIS.

*Responsum pro veritate.*An forma concusius præscripta per Sac. Concil.
Tident. adhibenda sit in provisione Vicarii in
Ecclesiâ Regulari, cui annexa sit curia animarum.

SYMMARIVM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Distinguitur quando in Ecclesiis parochialibus alteri Ecclesiæ subiectis intret concursus, & quando non.*
- 3 *De alia distinctione inter curam annexam ipsi Ecclesiæ Abbatiali, vel alteri Ecclesiæ quæ prætendatur annexa.*
- 4 *Concursus voluntarius & facultativus non præiudicat.*
- 5 *Decretum irritans contentum in Constitutione Pii V. irritat quicumque alium contrarium.*
- 6 *Derivatione ob quam antiquitus adhibebatur concursus qui hodie non adhibetur.*

DISC. XI.

CUM Regulari, seu Abbatiali Ecclesiæ S. Petri Assisi, annexa esset curia animarum per unum Vicarium secularem exerceri solita, & qui fortè, vel ex consuetudine, vel connivencia Abbatis pro tempore, perpetuus esse solet. Atque vacante huiusmodi Vicaria, Cardinalis Ludovicus Commendarius ad formam *Constitutionis* 46. *Pii V.* Sacerdotem secularem ad hoc munus exercendum nominasset ab Episcopo approbandum, se opposuit Promotor Fiscalis, qui iniunctis cuidam enunciativæ Visitationis Apostolici de anno 1573. quod Vicarius tunc existens per Episcopum in concilio approbatus esset, ac etiam duabus provisionibus pro concursu sequentis de anno 1589. & 1599. prætendebat in huiusmodi provisione dictam formam adhibendam esse, unde preterea requisitus ex parte dicti Cardinalis Commendarii de proprio iudicio pro veritate.

Respondi, omnino improbabilem videri dicti Promotoris prætensionem, atque responso acquievit Episcopus, qui contentus simplici examine personæ nominatæ ad formam dictæ *Constitutionis* *Pii V.* cum eum repertiis idoneum, approbavit, ac admisit.

Difficultas enim in proposito cadere solet, quando agitur de providendo Ecclesiâ parochialem statum de per se, materialiter ac de facto separaram ab Ecclesiâ Monasterii, tunc enim decisio pendet ab eijusmodi Ecclesiæ qualitate, ut scilicet illa sit unita Monasterio, & de ejus mensa, vel potius censuali, seu de ejus iurepatronatus, ut isto casu intret dispositio Conciliaris pro concursu, secus autem primò ex plenè deductis in *Benoniensis parochialis* 24. *Aprilis* 1651. *Melito*, ac habetur in *Senogallien. parochialis* *disc.* 12. & in alias hoc eodem titulo.

Ubi verò agitur de ipsamet principali Ecclesiâ Regulari, seu Monasteriali, cui annexa sit animarum cura, per unum Vicarium quamvis secularem ac perpetuum exerceri solita, tunc casus videtur indubitus, ut non intret dispositio Conciliaris *sess.* 24. *de reformat. cap.* 18 sed potius locum habeat dicta *Constitutio* 47. *Pii V.* ut huiusmodi Vicarii providendi debeant ad nominationem, seu præsentationem eorum, quorum Ecclesiis annexa est cura, quæ ha-

bitu esse dicitur penes dictam Ecclesiâ, ejusque Rectorem percipientem decimas, alique jura parochialia, actu verò, seu in solo exercitio penes Vicarium, ut per *Gonzal. ad regul.* 8. *gl.* 5. *5.1. num.* 43. *Garz. par.* 9. *cap.* 1. *num.* 289. & *seq. Lotter. lib.* 2. *quest.* 31. *n.* 5. & 10. *cum seq. Barbos. ad idem Concil. dicto cap.* 18. *n.* 5. & 10. *cum eq. & de Paroch. cap.* 1. *num.* 19. & 20. atque hanc opinionem perpetuò, & inconcusse firmavit Rota usque ab anno 1584. in una *Tirasonen. de qua* *decis.* 798. *par.* 1. *diver.* & de anno 1588. *apud Garz. dicto cap.* 1. *n.* 290. *decis.* 102. *par.* 1. *rec.* 579. & 710. *par.* 1. *dec.* 6. *par.* 6. *decis.* 310. *par.* 9. *dec.* 48. & 104. *par.* 10. & *apud Merlin. dec.* 106. & in aliis frequenter, quæ in proximè allegatis etiam habentur collectæ.

Et ex quibus liquet, id procedere, sive ageretur de Ecclesiis secularibus, sive Regularibus; Ac etiam si ageretur de Ecclesiâ parochiali, quæ materialiter distincta esset ab alia Ecclesiâ principali, cui annexa sit, quia punctus est, an agatur de providendo Ecclesiâ, quæ principaliter, & de per se sit parochialis, ita ut agatur de providendo illam sponso viduatum, unde providendus dici valent ejus Rector, ac sponus, quod verificabile non est in huiusmodi Ecclesiis parochialibus alteri Ecclesiæ, vel beneficio annexis, quia Vicarius non est Rector, vel sponus, sed solum minister; Multò magis extra omnem dubitationem in hac facti specie, in qua Ecclesiæ sponus, seu minister erat ipse Abbas, seu Commendatarius.

Ad prædicta verò contraria fundamenta plures dabam præfensiones, quarum una Insufficiens videbatur. Primo scilicet quod illi ponerent esse actus facultativi, ac ad quandam voluntariam superabundantem sensu. Cuius enim, qui non inducitur statum, ut *apud Merlin. d. ha. dec.* 106. *n.* 8. & 9. *dicta dec.* 310. *n.* 29. *par. rec.* Secundo ob decretum irritans contentum in dicta *Constitutione* *Pii V.* quod inficit quicumque contrarium consuetudinem, vel possessionem; ac in pedis, ne nascatur, ut in omnibus supra allegatis decisionibus; ita ut potius dicenda sit corruptela, & abusiva; Et tertio quia non agebatur de observantia longæva, & continuata, ita ut dici posset, quod cessante dicto decreto irritanti, apta esset ad præstibendum statum contrarium; indicendamque legitimam consuetudinem; stante præsertim longissimo ultimo statu contrario in beneficiis regulariter attendendo.

Ponderando etiam dicti contrarii usus rationem circa ea tempora seculi præcedentis; Licet enim usque ab anno 1584. ille fuerit sensus Rotæ supra, & ac etiam Sacri. Congregationis Concilii in una *Abulen.* de anno 1593. relata per *Garz. dicto cap.* 2. *num.* 295.

Attamen hæc erant abscondita, etiam in Curia, in qua antequam ederentur labores *Gonzal. Garz. Lotter. Barbos.* & similium, neque adessent tot Rotæ decisiones, paucis materiæ beneficiæ innotescerant, multò magis extra Curiam, neque Rota adeo materiam explanaverat, ut fecit in dictis modernioribus, ac aliis plerisque decisionibus, quarum prima, quæ circumferret magistralis est de anno 1605. in *Vixbonen. coram Luca, dicta dec.* 102. *par.* 1. *rec.* ideo non mirum, si prius vivebatur cum ista credulitate in seculo præcedenti, secus autem in currenti.

SENOGALLIEN. PAROCHIALIS.

Pro BARTHOLOMÆO POLYDORO,

Cum ÆMILIO AMATORIO.

Causa variè decisa per Rotam.

De eadem materia *Constitutionis Pii V.* super provisione Ecclesiarum parochialium, quæ prætentantur subiectæ alicui Monasterio, vel alteri Ecclesie: Et quando seivari adhuc debeat concursus coram Ordinatione ad formam Concilii, vel sufficiat examen super idoneitate juxta *Constitutionem Pii V.*

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 Resolutiones causa.
- 3 In Ecclesiis parochialibus unitis vel de mensa Monasterii non datur concursus, sed sit provisio ad nominationem.
- 4 De theoria cadente in hac materia.
- 5 Unio non presumitur, sed est probanda.
- 6 De probationibus unionis, & in specie de illa jurisdictionis.
- 7 A dotalio vel jurisdictione temporalis non inferitur ad spirituales.
- 8 Quando Ecclesia dicantur filiales, & de mensa.
- 9 Archivum proprium non probat ad ejus favorem.
- 10 Quæ renunciativa in hac materia attendatur.
- 11 Respondetur ad alius jurisdictionales, alique ad minicula.
- 12 De theoria cum qua ista materia regulari debet.
- 13 Quod observantia sit satis descendendum.
- 14 Status collativus repugnat unioni.
- 15 Ponderatur observantia ante, & post Concil. Trid.
- 16 Satis refert, quod provisio facta sit ad terminos text. in cap. consultationibus.
- 17 Quod etiam administrativa probationes admittantur in unione.
- 18 An circa concessuras, & adminicula datur certa regula.
- 19 Expeditur aliqua decisiones.
- 20 Sufficit conjecturas concurrere hinc inde pro exclusione probationis.

DISC. XII.

Parochiali Ecclesia Castri Leonis vacante, Episcopus Senogallien. ad formam Sac. Conc. Trident. concursus induxit, in quo tanquam magis idoneus renunciatus fuit Bartholomæus, exinde cum subsecuta possessione provixit; Cardinalis autem Commendatarius Monasterii Sancti Laurentii in campo prætendens dictam Ecclesiam esse de dicto Monasterio mensa, eique unitam, cum contulit Æmilio; Et commissa causa in Rota coram Priolo, datoque dubio ad quem spectaret jus conferendi, sub die 6. Junii 1664. pro dicto Cardinali Commendatario prodidit resolutio, 3. qua deinde recessum fuit sub die 12. Februarii 1666. contra Bourlemont in locum Prioli absentis subrogato, atque per subsequutum mortem Æmilii, causa ulteiorum progressum non habuit.

Scribens pro Bartholomæo proviso per Episcopum, qui etiam erat in causa, nedum pro submittenda collatione, sed etiam pro jure conferendi in futurum, usque ab initio, reflectendo ad solam veritatem, credebam quod iustitia Episcopo, ejusque proviso assisteret, unde propterea parum probabilis visa est

prima resolutio, & consequenter probabilior secunda, quoniam ubi etiam subliteret unio ex parte Abbatæ prætenfa, ita ut Ecclesia dici posset de mensa Monasterii, adhuc tamen id importare non poterat jus conferendi Ecclesiam parochialem in aliqua diocesi existentem, sed ad summum id eximere à concursu juxta formam in parochialibus præscriptam à Sac. Concil. Trid. quodque ad formam *Constitutionis* 47. *Pii V.* Ecclesia providenda esset ad præsentationem, seu nominationem Abbatis coram Episcopo, ad quem spectat approbatio præsentari, ejusque institutio, juxta decisiones & auctoritates, de quibus in *Affisien. disc. præced.* etiam esset Regularis seu aliis exempta, quoniam ut sapius habetur *sub tit. de Jurisdic. præteritum in Sancti Severini, & in Firmiana disc. 1. 4. & 15.* ac in aliis, quando agitur de providendis Ecclesiis parochialibus, punctus non est in provisione ipsius Ecclesie materialis pro ejus cultu, ac administratione, sed est in providendo populum de Pastore, ac Rectore; Ideoque cum populus sit sub cura, & gubernio spirituali Episcopi, ad istum tanquam primum Pastorem cognoscere pertinet, an sit commissis ovibus congruus esset ille inferior, vel subordinatus Pastor qui præstaret; Unde dicebam scribendo in repositione, quod ubi etiam prætenfa unio subsisteret, ita ut irritant conclusiones in prima decisione deductæ, adhuc resolutio imrobata iis remanebat ob incongruam conferendi, seu ad submittendam collationem, dicere ac immediate factam per Abbatem inconsulto Episcopo.

Verum neque jus nominandi ad formam dictæ Constitutionis Planæ prætendi poterat, istæ sequelæ quæstiones po iusfacti quam juri, hodie principaliter consistere videntur in facto, super probatione scilicet unionis, seu existentie de mensa; Quatenus autem pertinet ad juri theoricam, videtur, quod extra controversiam procedendum sit cum eadem distinctione, de qua in dicta *A. sien. disc. præced.* & in aliis proximis, quod scilicet, Aut constet de unione, ita ut Ecclesia dicatur de mensa, & tunc non inter concursus ad formam Concilii, sed potius nominatio ad Bullæ Planæ formam; Aut de hoc non constet, & tunc casus est conversus, quemvis Ecclesia esse centualis, seu de jure patronatus, aut aliis subiecta Monasterio.

Prout certa juris propositio est, unionem in dubio non præsumi, sed per allegantem concludi ter probandam esse, cum aliis Ordinariis per datam dicatur habere intentionem in omnibus Ecclesiis suæ diocesis, ex deductis apud Ortolan. *decis. 179. in principio Bonomen parochialis 14. Aprilis 1651. Mellis;* & in omnibus aliis de quibus in præcedentibus, & in hujus causæ secunda decisione *coram Bourlemont;* et ius principium cetum, admissum etiam in prima decisione, in qua proinde insinuitur in facto super unionis probatione, quam judicatum fuit adesse ex quatuor fundamentis.

Primo & præcipue, quod Ecclesia controversa sit esse in dicto Castro Leonis, quod cum toto retorio spectat ad Monasterium, unde desumitur presumptio, quod si fieri spectat Castri, ita & ejus Ecclesia, adducendo in id punctualiter firmata in *Vix-banen. decis. 102. par. 1. & 204. pa. 2. rec. utrobique num. 1.* Secundo, quod Abbates pro tempore ab anno 1430. usque ad annum 1513. providerint de ista parochiali absque consensu; Tertio ob plures enurciativas antiquas, quod ista Ecclesia regi conleveret per presbyteros seculares ad nutum Abbatis amovibiles; Et quarto id deducitur ex actibus jurisdictionalibus, quos Abbas pro tempore in Ecclesiæ Rectores, & clericos exercere conleverit, quo tamen probationes seu adminicula, tanquam omnino æquivoca, nullam probationem constituent.

Potissimum verò, primum, quod super omnis ita

consideratione habitum fuit, illud enim clare & quovoco laborare videbatur, quoniam ex dominio temporalis, non infertur ad jurisdictionem spirituales, cujus tamen quoad quod aliud de per le leve administriculum prestat, cum aliis ponderabile ex delectis in *Tolerana jurisdictionis, sub tit. de Jurisdic. disc. 1.* & in aliis ibidem.

Quinimo ponderabam istam circumstantiam potius rotoqueri ad convincendos æquivalentes alios actus, ex quibus cetera adminicula deducebantur, quod scilicet ratione dictæ jurisdictionis temporalis competere jus patronatus tanquam castro annexum, dictæ vero decisiones in *Plixbonen.* nullatenus erant ad causam applicabiles, ob omnimodam diversitatem facti, ibi enim constabat, quod Ecclesiæ de quibus erat controversia, essent sitæ intra fines Ecclesiæ principalis commende, quæ habebat jura decimandi in toto territorio, aliaque jura parochialia, & antequam dictæ alie Ecclesiæ construerentur, unde propterea clare resultabat illam esse solam parochialem, & sic dominam, & matrem in ipsa jurisdictione spirituali, seu parochiali, velis verò Ecclesiæ controversas postmodum contractas esse tanquam adjunctices, seu filiales, proindeque juridicè esse membra dictæ Ecclesiæ principalis, ac de ejus membris.

Reliqua adminicula, seu probationis species, nullam fidem mercebantur, utpote deducta ex quibusdam scripturis extractis ab archivio ejusdem Monasterii interfecti, quod fidem non præstat, nisi aliunde eorumdem scripturarum veritas comprobetur, ut ultra generalia satis frequentia, de quibus infra in *Romanum, seu finium parochialium disc. 12.* in his specialibus terminis excludendi unionem bene firmatur in *Vicen. parochialis 10. Junii 1650. coram Bichio decif. 9. par. 1. rec.* Et nihilominus ubi etiam juriū veritas amitteretur, neque concludebant, quoniam enunciative non erant Ordinarii interfecti, juxta casum, de quo in *Pampilonen. Vicaria 3. Martii 1664. coram Versipio*, in qua prima decisio nimum le fundat, cum ibi concurrenter dux enunciative Ordinarii super unione, necnon jura decimandi, & continuata possessio in jure deputandi Vicarium absque ullo actu in contrarium; In præfenti verò enunciative erant solum ipsius partis interessate, de quibus ratio habenda non est, ut in specie apud *Ostobon. decif. 179. num. 14. & dec. 213. n. 13. ca. segg.* Actus vero jurisdictionales referri possunt ad jus patronatus, seu aliam prerogativam, ut apud *Ostobon. proxime allegat. decif. & in d. Bononien. parochialis coram Melio, & in aliis.*

Deducendo quoque illam veram theoreticam, de qua satis frequenter *sub tit. de fideicommissis* super materiis conjecturalibus, ac præsumptivis, quod scilicet in hujusmodi probationibus, certa & determinata regula constanti non potest super singulorum adminiculorum, vel conjecturarum pondere ac efficacia, ex eo quod admittit, vel respectivè rejecta reperiuntur, quoniam stant simul, ut in uno casu ob ejus circumstantias admittit sint, ac subsistant & in altero non, quia sic unus, vel alterius facti qualitas exigeret; Ac propterea quando allegantur decisiones vel alie auctoritates, combinare oportet omnes eorum circumstantias, ad effectum videndi, an intret congrua applicatio necnè, & in qua totus est punctus.

Præfentim vero circa observantiam, ac ultimum statum, ut concurrebat in casu dictæ *Pampilonen.* cum tunc hujusmodi adminicula, quamvis alias levia, magnam pondus habere videantur, secus autem in casu converso, in quo versabamur, (& quæ circumstantia vetè destruebat, ac inefficacia reddebatur adminicula prædicta, ut possimum ponderatur in secunda decisione,) dum Monasterium carebat possessione confendi, vel nominandi per annos cir-

citer 150. atque per plures vacationem casus, Ecclesiæ erat in statu collativo per vacationem, quæ repugnaret unioni, ut in allegatis decisionibus coram *Ostobon. in dicta Bonon. coram Melio, & passim;* Et in quibus, præsertim in dicta *Bonon.* satis ponderatur ultimus status provisionum per concursum juxta formam Concilii.

Nimum quoque ponderando, quod tunc adminicula magnificanda sunt, quando illa deducuntur ex actibus recentibus, & post Concilium Tridentinum, & Constitutionem Pianam, & sic ab anno 1574. citra; Secus autem ubi percutiuntur tempus antecessens, in quo plures irreperiant in hac materia abusus, ac usurpationes, pro quibus oportuit convocare Concilium, quod eis ita providere voluit; Unde propterea absurdum est allegare illos actus, quos tanquam abusus, ac malè gestos Concilium subvertit; Ità etiam subsequenter observantia docente, ideoque ultimus status in proposito satis considerabilis est, non tanquam præscriptivus, seu innovativus, ita ut desideranda veniant rigorosa requisita præscriptionis, vel consuetudinis contra jura, sed tanquam interpretativa dictæ veritatis, quod scilicet esset unus de abusus per Concilium sublatus.

Istà verò quæ quoad jura conferendi in genere, ac pro quibuscumque etiam futuris vacationibus, ita procedebant, multò magis ac indubitanter procedere dicebam in hac specie, & ad effectum particularem sustinendi præfentem provisionem, pro qua sufficiebat recepta conclusio deducta ex vulgari *text. in cap. Consultationibus de jure patronatus*; Provis enim improbabile esset, ut ob antiquitatem præfensionem, spatio scilicet duorum seculorum neglectam, Ordinarius possessor, qui in statu bonæ fidei providerat, dicta possessione de facto spoliandus esset; Ac propterea ubi etiam deducerentur probationes sufficientes circa unionem, adeo ut tolli posset contrarius status præscriptivus, tollendo scilicet de medio provisiones Apostolicas per reneigacionem, seu alia impedimenta, quæ in proposito ad impediendum ultimum statum præscriptivum ponderari solent, adhuc id solum suffragari potuisset in petitorio, ac pro vacationibus futuris, secus autem pro ista, juxta dictos terminos *in cap. consultationibus, & sæpius sub tit. de Jurapatron.* multò magis dum etiam in bono jure, ac futuris vacationibus non bene constabat de unionem.

Quamvis enim pluries Rota firmaverit, ut etiam imperfectæ ac adminiculativæ probationes ad id sufficiant cum regula, ut *singula quæ non proficiunt &c. 17.* Atque in hac facti specie concurrenter conjecturæ, aliæ canonizate, ut præsertim apud *Seraphin. decif. 1304. & in dicta Plixbonen. decif. 102. part. 1. & 204. part. 2. rec. & in Persina benef. 10. Febr. 1648. Bich. decif. 152. part. 10.* in quibus magnum continebatur fundamentum.

Attamen, ultra quod plures conjecturæ canonizate in dicta *Persina rejectæ* fuerunt apud *Ostobon. dicta decif. 179. & 123. & in dicta Bononien. coram Melio*, advertebam, juxta ea quæ circa præsumptivas, ac adminiculativas probationes pluries habentur *sub d. & tit. de Fideicommissis* & alibi, quod clarus, licet frequens, error est, in his facti ac probationum questionibus, certas regulas ex decisionibus deducere, quoniam stant simul ut in uno casu aliquæ conjecturæ, seu præsumptiones sufficiant, & tamen quod eadem, ac majores in altero sint insufficientes, quia sic unus, vel respectivè alterius facti qualitas, & circumstantiæ exigant, ideoque easdem individuales præsumptiones, conjecturas, modo approbatas, & modo reprobatas habemus citrà repugnantiam, seu volubilitatem, ut ignavus vulgus credit, sed justè, ac fundatè pro casuum diversâ qualitate.

Expendendo

Expendendo autem dictas dictiones, & præteritum illam *ap. d. Seraphin. decis. 1304.* quinque concurrunt conjecturæ, seu circumstantiæ; Primò nempe donatio Ecclesiæ facta per Regem habentem potestatem ad favorem Monasterii; Secundò perceptio decimarum, quæ magnum præstat administratum juris parochialis; Tertio amovibilitas Vicarii; Quartò ejusdem Vicarii præsentatio facta per parochianos Abbati; Et quinto fortissimè quod Abbas coactus fuit augere servitium, & assignare congruam.

Et in dictis *Vlixbonen. decis. 102. part. 1. & 204. part. 2. rec.* valdè considerantur, non solum perceptio decimarum, aliorumque jurium parochialium, sed supportatio onerum, nec non assignatio congruæ, quod magis est, statum antiquus Ecclesiæ Abbatialis Domine totius territorii, in quo deinde constructæ faciunt Ecclesiæ controversiæ potius tanquam adjuvantes, seu filiales: In dicta verdè *Pernfina coram Bichio*, concurrerunt septem antiquissimæ enunciativæ, ac pleaque fortia administracula, illud præsertim, quod spatio 300. annorum nulla dabitur Episcopi visitatio, ut in specie examinando dictam decisionem advertitur in *specie decis. 70. & 223. coram Ottob.*

Applicando autem ad rem, quamvis aliquæ concurrerent conjecturæ, attamen evanescunt, ac leves, quibus præponderabant contrariæ, illa præsertim satis efficax, tam diuturnæ observantiæ; Et tamen præponderans opus non esse, ut contrariæ præponderarent, cum sufficeret quod per eas confirmaretur, seu debilitaretur concludens probatio, ob cujus defectum fundata est Episcopi intentio.

† Decisio coram *Bourlemont* est impressa *part. 14. rec. dec. 197.*

MEDIOLANEN. PAROCHIALIS.

Pro PROMOTORE FISCALI CURIÆ.
ARCHIEPISCOPO PALIS.

Cum MONASTERIO S. SIMPLICIANI.

Causa disputata in Rota, incertus est exitus.

De eadem materia Ecclesiæ parochialis, quæ præteritatur unita seu aliis subiecta alicui Monasterio Regulari, An cadat sub decreto Concilii Tridentini circa formam concusui, vel potius sub Constitutione *111 V.* Et quid ubi agatur de Ecclesiis parochialibus, de jure patronatus Ecclesiastico, seu ex privilegio.

S V M M A R I U M.

- 1 *Falsi series.*
- 2 *De resolutione Abbatis Monis Cassinen. an conveniat aliis Abbatibus hujus Religionis.*
- 3 *De Prælati cum territorio separato, & omnimoda jurisdictione.*
- 4 *Et de aliis Prælati inferioribus in aliena diocesi quamvis exemptis.*
- 5 *De distinctione, seu theoria, quæ habetur in hac materia.*
- 6 *Sub dispositione Concilii Tridentini circa formam concusui cadunt Ecclesia de jure patronatus Ecclesiastico.*

DISC. XIII.

¶ Cum in Ecclesia parochiali S. Prothasii Civitatis Mediolani exerceretur cura per unum Vicarium

ad nutum amovibilem, d. electionem parochianorum, & confirmationem Abbatis Monasterii S. Simpliciani Ordinis S. Benedicti, Congregationis Cassinensis, alias S. Justini de Padua, *Nicolas V.* de anno 1448 ex tribus simplicibus beneficiis in eadem Ecclesia existentibus, erexit duas Portiones curatas in titulum perpetuum ad præsentationem parochianorum, & institutionem dicti Abbatis, cui post quadriduum, ob dissensionem, & inconvenientiam, quæ inter ipsos parochianos occasione electionis oriebatur, omnimodam collationem dedit; Tractu verdè temporis ob diminutionem reddituum, S. Carolus tunc Archiepiscopus de anno 1578. aliam ibi adiacentem parochialem supplevit, eamque hanc Ecclesiæ univ. cum subsequuto effectu, Vacante autem una ex dictis Portionibus anno 1617. Archiepiscopus indicto concilio ad præscriptum Concilium Tridentini, illam consulit Carolo Abbas autem præteritavit seu nominavit Benedictum, sed Joannes, sub prætextu non factæ præsentationis in tempo, e, vel non bene servati concusui, eam imperavit à Sede Apostolica, unde propterea triangularis orta est questio, commissaque causa in *Ro a coram Melio*, ad instantiam Abbatis subscritum fuit dubium, an illi dandum esset mandatum de manuten. do in quasi possessione confendi absque concusui, eoque proposito sub die 26. *Ma i 1619.* memoria non siccit, an aliqua capta fuerit resolutio, probabilis autem credo, quod ea non capta, rescriptum fuerit, quod videatur de hujus jure, neque amplius de causa dictum esse auidi, vel quia concordata fuerit, vel quia defensores mutaverit.

In hac autem disputatione, deducebantur eadem quæ habentur supra in *Serapolliten. disc. præced.* hinc inde; Ac ulterius scribentes pro Abbate se extendendo, præterdebant aliquid magis speciale circa omnimodam independentiam O. dinario, constituendo fundamentum in iis, quæ in his specialibus terminis providendi Ecclesiæ parochialem fructuum de mensa Monasterii regularis, firma: tui p. *Rotam in Montis Cassini parochialis 17. Februarii 648. coram Bichio decis. 156. par. 10. rec.* ad favorem Abbatis Monasterii Cassinensis ejusdem Ordinis seu Congregationis, quasi quod ibi sumata, ex rationis identitate huic etiam Abbati, vel Monasterio convenire deberent.

Verum istud erat æquilocum manifestum, quoniam in eo casu rationabiliter ac fundatè ita sumaturum fuit, eo quia Abbas Cassinensis, in loco, de causis parochiali agebatur, esset verus Ordinarius, cum omnimoda ac plena jurisdictione quasi Episcopali, tam ordinaria, quam delegata, cum territorio separato, ac independenti à quacunque diocesi, ac tanquam in diocesi propria juxta eam inferiorum Prælatorum distinctionem, quæ habetur *pluries sub tit. de jurisdictione, in Toletana d. c. 1. ac pluribus aliis sequentibus*, cum tunc hujusmodi Prælati in effectum, exceptis iis quæ sunt ordinis, habeant omnia, quæ habent Episcopi; Id autem convenire non potest aliis Prælati inferioribus quantumvis exemptis ac privilegiatis, in aliena diocesi, ac sub diverso Ordinatione existentibus, quoniam *in dicto titulo de jurisdictione* pluries advertitur, præsertim *Maceraten. & in Firmiana, ac in S. Severi disc. 6. 14. & 15.* in quibus in specie agitur de hoc puncto provisionis parochialium vel curæ animatum, exemplo quantumvis ampla, suffragari potest circa Ecclesiam materiale, ipsosque Religiosos, aliosque servientes & ministros, non autem quoad jus parochiale in clerum & pontificum in territorio Episcopi viventes, ex ea clara ratione, quod ista sunt oves Episcopo commissæ, ideoque ad ipsum tanquam primum ac majorem Pastorem inquirere pertinet, an inferiores Pastores præponendi vel præpositi, bene sibi commissas oves custodiant,

custodiant, vel ad talem custodiam sint habiles, ac idonei necne.

Quare ut in specialibus terminis Ecclesiarum parochialium unitarum, seu de mensa istiusmet Religionis S. Benedicti seu Congregationis Cassinensis, cæteris relatis habetur apud *Othobon*, decif. 179. & 213. & in *Bonon. parochialis* 24. Aprilis 1651. *Melrio*, ac generaliter admittitur in plenissima decisione *Barchionen. coram Cerrado* decif. 330. par. 9. rec. edita in casu, de quo supra disc. 10. Hodie ista questio non est amplius juris, sed facti & applicationis, quoniam ut etiam habetur *disc. preced.* & in aliis proximis, iuris theoria videret extra controversiam. Siquidem, agitur agere de Ecclesia, quæ sit solum de jure patronatus Monasterii vel alterius Ecclesiæ, seu alias subiecta, quia tributaria vel censualis, aut verò de illa quæ formaliter unita dicatur ejus membrum seu de mensa; Primum enim casu, certum est intrate dispositionem Concilii Tridentini super forma concursus, dum illud loquitur ad litteram, etiam de Ecclesiis juris patronatus Ecclesiasticis, ut apud *Martin. decif.* 198. decif. 543. par. 3. rec. *Adden. ad Buratt. decif.* 23. & tanquam absolutum habetur in *dilla Bonon. coram Melrio*, ac supponitur *dilla decif.* 330. par. 9. & sub tit. de *Paroch.* disc. 37.

In secundo autem casu non intrat dicta forma Concilii, sed potius Constitutio 7. *Pii V.* ut provisio fieri debeat ad nominationem Abbatis vel Prælati Ecclesiæ seu Monasterii, de cujus mensa sit ipsa parochialis, cum approbatione tamen Episcopi, tam circa litteraturam, quàm circa mores, prævio examine habendo coram Examinatoribus synodalibus, adeo ut etiam quandoque concursus adhiberi consuevisset, id non attendatur, ut pluries in præcedentibus, & *dilla tit. de Paroch.* & consequenter omnes disputationes reducantur ad factum, an scilicet constet necne de unione, quæ in dubio non præsumitur, sed per allegantem probanda est, ut advenitur *disc. preced. & passim*, & super qua probatione, certa, & determinata regula dari non potest, cum totum pendeat ex facti qualitate, & circumstantiis.

9 *Declaratur conclusio, de qua num. 6.*

10 *Quod iusta sit & rationabilis consuetudo, seu lex concedens optionem, seu ascensum a minori beneficio ad majus.*

D I S C. XIV.

IN Ecclesia parochiali S. Felicis, ultra Rectorem, & inter alii Cappellani perpetui in titulum providendi soliti, ab antiquo adesse consueverunt, curam animarum quoque exercentes, ac sacramenta ministrantes, de decimis aliisque juribus parochialibus partiantes; Quia verò ob excrecentiam populi, alii ministri desiderabantur, hinc Episcopus ad supplicationem, tam Rectoris, & Capellanos, quàm parochianorum, de anno 1519. quartam erexit Capellaniam, sub ea tamen lege, quod iste Capellanus non deberet equaliter cum aliis participare, sed quadam congrua, seu minori participatione contentus esset, cum jure optandi unam ex tribus antiquis, quando casus vacationis contingeret, atque ita observatum fuit usque ad annum 1633. in quo, vacante una ex dictis tribus Capellanis, Vicarius Capitularis, rejecta petitione Josephi possidentis quorundam Capellaniam super jure optandi, indixit concursum ad formam Concilii Tridentini, atque æquè idoneis renunciavit, eodem Josepho, ac Dominico, iste prælectus fuit. Quare interposita per Josephum appellatione, & commissa causa in Curia Prælato, Dominicus, ut titulos, ac jura cumulare, impetrationem Apostolicam fecit ob concursum male servatum, atque litteris coram eodem Prælato presentatis, assumptaque disputatione, cuiusdam ex contententibus dicta Capellaniam adjudicanda esset, pro Josepho iudicatum fuit cum subsequuto effectu, dum altera pars acquievit.

In disputationibus desuper habitis, punctus erat, an in hujusmodi Capellanis servari deberet forma præscripta per Concilium Tridentinum, & Constitutionem *Pii V.* in provisione parochialium, vel potius intaret jus optandi absque alio concursu, dum Joseph, cui tale jus competebat, quavis examini se exposuerit cum protestatione, dictum jus præservare curaverat.

Scribens ego pro Josepho, tanquam Advocatus deducebam super jure optandi dictum decretum Episcopi in erectione quartæ Capellaniz, necnon observantiam super earum provisione sine concursu adhiberi tantum solito in provisionibus ipsius principalis Rectoriz; Verùm ista sola, & de per se parvi momenti erant, quatenus beneficium esset verè curatum, adeo ut caderet sub decreto Concilii ac Piana Constitutione, quoniam ultra generalia, quæ habemus circa operationem decreti irritantis inefficacis quamcumque possessionem, & observantiam ex plenè deductis *decif.* 400. par. 9. & *decif.* 199. par. 12. 3. rec. & *passim*.

In his specialibus terminis observantiz affirmativæ, vel negativæ concursus haberi, ut haberi non debet, vel non haberi, ubi debet haberi, quod attendi non debeat propter decretum irritans contentum in Concilio, seu Constitutione *Pii IV.* super ejusdem Concilii confirmatione, & in Constitutionibus *Pii V.* cæteris relatis firmatur *decif.* 330. par. 9. rec. n. 30. *decif.* 104. num. 12. par. 10. & *Alien. Vicaria* 26. Junii 1654. *Bichio*, in quibus habetur eam potius dicendam esse abusum; Idemque circa defectum potestatis Episcopi decernendi contra dictum decretum Concilii, & Constitutiones Apostolicas.

Quare punctus erat, an irritant, necne decretura & Constitutiones prædictæ, ita ut res reduceretur ad probabile dubium, qua posito planum remanebat deferendum esse dictæ observantiz tanquam interpretativæ, non obstantè dicto decreto irritanti, quoniam

NUCERIE PAGANORUM CAPPELLANIE.

Pro JOSEPHO PIGNATORIO,

Cum DOMINICO PEPE.

Causa disputatus coram Prælato Iudice commissario, & resolutus pro Josepho.

An in Cappellanis, seu aliis Beneficiis existentibus in Ecclesia parochiali, cum onere curæ animarum, requiratur concursus ad formam Concilii; Et quomodo in una Ecclesia dentur plures Rectores, vel Beneficiarii habentes curam.

S U M M A R I U M.

- 1 *Falsi series.*
- 2 *Resolutio causæ.*
- 3 *De operatione decreti irritantis in genere.*
- 4 *Quod observantia non attendatur in hac materia concursus habendi, vel non habendi.*
- 5 *Declaratur quando observantia obstat decretum irritans necne.*
- 6 *An possint dari plura beneficia curata in Ecclesia parochiali.*
- 7 *Quod possint dari plures Ecclesiæ Cathedralis ad unam Cathedralis efformandum, vel plures Episcopi in una Cathedrali.*
- 8 *Quod possint dari plures primæ dignitates coequaliter.*

nam, ut pluries advertitur hoc eodem titulo, & sub altero de *beneficiis*, ac alibi, illius ovetatio bene intrat quando certum est illi locum esse, ita ut agant de actu contrario, seu destructivo, ac de observantia præscriptiva, secus autem illi cadat probabile dubium super comprehensione, unde observantia attendatur tanquam interpretes.

Quatenus igitur pertinet ad dictum punctum dicentem scribentem pro Dominico, quod licet regulariter non dentur plures Rectores unius Ecclesiæ, nec deus monium plenum capitum in uno corpore, seu de dentur plures vii unus mulieris, atamen non implicat, ut formalis, seu intellectualis unica persona Rectoris residat in pluribus personis materialibus, qui tanquam per speciem Collegii efformant unicum corpus representativum Rectoris, & consequenter, quod omnia beneficia dicantur principaliter curata, ut ad instill. cum conf. 76. Oldrad. habetur ceteris relatis apud *Garz. par. 9. cap. 2. n. 193. & seq. & in additione ad idem c. 2. ad n. 191. & bene Rota decis. 48. par. 1. diver. n. 5. cum sequent.*

Ad quod ego ponderabam, conferre quoque ea, quæ habentur in *Cesarangustana Cathedrali*, & in *Sipontina* sub tit. de *incumbent. disc. 2. & 4.* super Ecclesia Cathedrali unica, & individua, non apta habere nisi unum solum, quod tamen ipsa representant potest per plures Ecclesias materiales, coequali jure concurrentes ad unam Cathedraliam efformandam; Sive quod unica etiam materialis habere possit suum unicum sponsum, cujus formalem personam representant possint duo Episcopi, vel Rectores circa monium, ob respectum diversitatem, quia nempe unus sit pro ritu græco, alter vero pro latino; Eodem modo quo in casu converso dari non potest vir, qui habeat duas uxores, & tamen passim habemus unum Episcopum duarum Cathedralium quæ principaliter unitarum, ex deductis in eodem tit. de *prebent. in Amburien. & Civitaten. disc. 7.* & in aliis, quantum ejus persona consideratur reductibilis, atque in qualibet Ecclesia reputatur unus, si u quoad ipsum Episcopum reputantur per una, habetur etiam supra sub tit. de *Benefic. in Marianen. fec. Actien. disc. 19. cum similibus.*

Ac etiam consilere videntur ea quæ habemus de prima dignitate in Cathedrali, vel Collegiata cadente sub Regula quarta, seu quinta, quod non implicet eam, quæ una supponitur representant per duas coequalis, ex q. eadentes sub dicta regula ex deductis decis. 99. par. 10. rec. cum similibus.

Dicebam tamen, etiam in sensu veritatis, præmissa rectè procedere, quando illi Ecclesia non habet proprium Rectorem, ac sponsum, ita representatum per Collegium hujusmodi Capellanorum, atque in his terminis, & cum hoc præsupposito procedunt supra allegata, ac similes auctoritates ad casum non applicabiles, dum ista Ecclesia habet proprium Rectorem, penes quem residet cura, non solum habitualis, sed etiam actualis, ac omnimoda, & qui providetur solet per concursum juxta formam Conciliarum, dicti vero Capellani sunt potius vicarii, seu adjuutores Rectoris, habentes curam in exercitio, non autem in habitu, qui totus est penes ipsum Rectorem, ut bene habetur apud *Gregor. decis. 370. n. 5. ubi ad num. 11.* ibique concordantes & ita propterea, quemadmodum in terminis fortioribus vicarii quamvis vicini Ecclesiæ parochialis annexæ alicui Collegio, vel Dignitati, cui incumbat solum cura habitualis, non intrat concursus, ut pluries habetur in præcedentibus, præferim *disc. 10. ita*, & multo minus in præfenti, dum adest Rector, non solum cum cura habituali tantum, sed etiam cum actuali ac omnimoda, cum quo servatur dicta forma Conciliaris, adeo ut etiam de hoc puncto citrà aliquam observantiam in solo puncto juxta agendum esset, adhuc

negativè probabilius respondendum veniret, multò vero magis stante tam diuturna observantia, quæ in omni-us dicitur optima interpretes.

Exclusa vero dicta necessitate concursus, ac positiva resistitæ decreti Conciliaris, de lano sequèbatur, ut optioni locus esset ex dicta lege electionis nimium iusta, & rationali, ut q. in minori beneficio cum minori stipendio Ecclesiæ inferre cum ista spe, non debeat illa desistant remittere; Ut in proximis terminis consuetudinis, quod dimidius Beneficiarius succedere debeat in integro beneficio primum vacante, habetur apud *Buratt. decis. 839. num. 1.* Dictamque consuetudinem, seu legem esse satis iustam, ac rationabilem probat text. in *cap. fin. de consuetudin. in sexto, ubi gloss. & DD. & advertitur apud Buratt. decis. 195. num. 1.* & bene confertur *Seraph. decis. 942. num. 8. circa finem*, ubi consideratur magnam inconveniens, ut q. in plu. ex annos Ecclesiæ servitio infudavit, excludatur per alium nulum servitii meritum habentem.

FAVENTINA PAROCHALIS,

PRO SEBASTIANO MIGNANO.

Cum ANDREA GORIO.

Casus decisus per Rotam, ut infra.

An inter concursus in parochialibus de jure patronatus laicorum, & quid ubi istud est dubium, atque ultimus status est de libero.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 Resolutiones casus.
- 3 In parochialibus de jure patronatus laicali, vel mixto non servatur concursus.
- 4 Attenditur ultimus status, an parochialis sit libera, vel de jure patronatus.
- 5 Quid requiratur ad firmandum hunc statum.
- 6 Licit quæ possessor viciat non interrumpit bonam fidem.
- 7 Declaratur materia ultimi status cum distinctione.
- 8 Et de materia exte in cap. consuetudinibus de jure patronatus, quando inspectione bene juris attendatur.

DISC. XV.

VAcata parochialis S. Marie in Ferculis loci *Planigiani*, Ordinatus in dicto Concursu juxta formam Concilium illam consulit Sebastiano cum subsequente effectu, Andreas autem cum præsupposito, quod illa esset de jure patronatus laicorum, quod quæ Patronis vel eorum majori parte præsentatus esset, obtinuit provisionem Apostolicam, cujus vigore Vicarius Ravennatis. excoit in litteris deputatus, de facto ad executionem processit, quare commissa causa in Rota coram *Bourlemont* cum clausula pario litteris arbitrio, propolita ea sa super dubio ex rescripti ventis resule nte, an intraret arbitrium, sub die 23. Junii 1662 dictum fuit, ut appositæ sequello videretur de bono jure, si nec quæ assumpta disputatione sub die 4. Decembris eadem anni. prodit resolutio Sebastiano faventia, quod constaret de ejus bono jure, dictaque resistitio confirmata, assumpta fuit disputatione eorum *Ninot subrogato*, an Sebastiano danda esset manutentio cum revocatione sequellæ, atque sub die 4. Julii 1661. prodit resolutio, per quam bene firmatur punctus in stabilitate, quod sequellum provisionale non privat possessione, neque

neque impedit quin possessor legitimus, ac certus debeat manerere, sed habita fuit difficultas, quod non bene probaretur ipsam Sebastiani possessionem, & in propositione dictum fuit, quod istud esset potius sequendum in vim Clementinae non revocandum nisi in line litis; Verum detecto illo equivoco, factaque meliori probatione possessionis, sub die 17. Martii 1664. pro ut resolutio ad favorem Sebastiani pro ejus retentione, ac revocatione sequestri, & repropofita causa sub die 1. Junii 1664. peritum fuit in decisio, unde credo, quo si altera pars acquieverit, cum amplius de causa actum non audierim.

Ista disputationes fuerunt partim super concernentibus ordinem, seu possessorium, ac nullitatem dictae executionis concessae per executores litterarum Apostolicarum, qui absque dubio erat mixtus, & partim super bono jure; Super hoc autem scribentes pro dicto proviso Apostolico, & pro Patronis cum praesentibus, qui pro suo jure adhaerebant, (imò forte principaliter item fuissent, &) nimum se diffundebant in eo, quod Conciliare decretum super concursu adhibendo in parochialibus locum non habeat in illis quae sunt de jure patronatus laicali, vel mixti, cum decretum Conciliare d. sponat concursus subiacere tantum illas, quae essent de jure patronatus Ecclesiastici, idcirco in aliis de jure patronatus laicali, vel mixto sufficit, quod praesentis sit idoneus ex deductis apud Buratt. decis. 942. n. 1. in fine. Adde. ad eum decis. 15. Adde. ad Gregor. decis. 494. Nota decis. 72. in fine par. 7. rec. & in aliis plurius, praesentium in Laud. parochialis. 9. Junii 1649. coram Melio, dec. 321. par. 10. rec. ubi firma ut punctus, de quo alia dubitabant ex deductis. per Adde. ad Greg. r. & Buratt. ubi supra, ut etiam ius patronatus mixtum hinc decreto non subiacet, & de qua Laud. sub tit. de jure patronatus disc. 6.

Scribens ego pro Sebastiani proviso per Ordinarium; non negabam veritatem dictae conclusionis in abstracto, dicebam tamen illam extraneam esse ad causam, dum ita supponebatur pro conclusione id, quod erat principaliter in questione, et scilicet ista parochialis esset necesse de jure patronatus, quod negabatur; Licet enim ad illius probationem exhiberentur quaedam antiqua documenta, at tamen ultra investigationem, an illa essent in forma probanti, necne, quod consistens potius in facto, quam in jure.

In sensu etiam veritatis dicebam omnem difficultatem cessare, dum ultimus status annorum centum, & ultra erat tanquam de libero, & consequenter ille attendendus veniebat ad effectum occurrentis vacationis, ut ultra generalis circa ultimum statum, de quibus Adde. ad Gregor. decis. 77. & Adde. ad Buratt. decis. 776. cum aliis sub tit. de Beneficiis in genere; In laicalibus terminis ultimi status Ecclesiae parochialis, ad effectum, ut tanquam libera provideri debeat per concursum, non obstante praesentis qualitate patronali, bene firmatur per Rotam decis. 435. par. 1. rec. & in Novarien. ius patronatus, seu parochialis 10. Decembris 649. prima Julii 1650. & 16. Januarii 1651. coram Penningero, quatum ultima est decis. 106. par. 11. recen. & habetur in hac eadem causa sub tit. de iure patronatus decis. 11.

Pro tollendo istud fundamentum, dicti scribentes in contrarium, cum copiosis allegationibus nimum se diffundebant in probando, quod ad effectum firmandi statum beneficii, illudque de patronali faciendum liberum, requiratur bona fides, sine qua de jure Canonico non datur praescriptio, quam bonam fidem cessare dicebant ob quasdam lites, ac interruptiones, & consequenter, quod cessante praescriptione libertatis, atque consilio de qualitate patronali in bono jure, istud absorbere debebat possessorium, & non intrabat dispositio text. in cap. consiliariis de iure patronatus, totum penè desumendo ex firmatis

in Capuana Abbazia 5. Junii 1659. & 16. Januarii 1660. coram Priolo, de qua causa habetur in dicta sua materia sub tit. de iure patron. disc. 36.

Verum, ultra plures responsiones, quae dabantur adversus interruptiones, ex quibus mala fides deduci praevidebatur, stante quod lis bona possessori victoriam reportanti, non inducit malam fidem, sed potius confirmat bonam, & consequenter praescriptionem non impedit ex generaliter deductis apud Gregor. decis. 467. num. 1. Buratt. decis. 172. num. 16. cum aliis in prima decisione coram Bonlement. & in terminis beneficiis bene firmatur in Majoricen. Beneficii 27. Junii 1648. coram Bichio.

Advertebam in hoc procedi cum claro equivoco, ad quod bene advertitur in dicta decis. 435. par. 2. 7. rec. quod scilicet aliud est agere de ultimo statu ad effectum illum firmandi in perpetuum, & tanquam per formalem praescriptionem, ad cuius effectum tanquam in determinatione petitoris, cum gravi, ac perpetuo praedictio, rigorose quaeritur de requisitis ad praescriptionem necessariis, ut advertitur in ista causa in dicta sua materia sub tit. de iure patronatus discursus 11. aliud verò agere de ultimo statu in possessionis, ad effectum providendi Ecclesiam interim lite pendente, nec alias diurnam vacationem pati cogatur, quae diuturna vacatio, si in quocunque beneficio de jure improbabat, multo magis ubi agitur de parochiali, dum non solum adest praedictum istius Ecclesiae circa cultum, sed etiam praedictum omnium remanentium fidei pastore; Ideoque ultimus status, quamvis recens, ac per omni actum sufficere videtur, ut in specie dicta decis. 415. ex ea clara ratione, quod quemadmodum in prophetis, aliisque indifferenter, in possessorio non quaeritur de iustitia, vel iniustitia possessionis, quae reservatur ad petitorium, sed attenditur nudum factum, ita in praesenti, dum praesentis praesentium adest antiquata sine dubio discutienda erat in iudicio ordinario petitoris, terminando per tres conformes, non debebat interim Ordinarius privari quasi possessione confendi tanquam de libero, in qua reperiebatur, praesentium dum non erat possessio recens, & per unicum actum, sed antiqua per annos centum, & ultra, & cum rot adhibuit; Ideoque intrare videbantur eadem, quae à simili habentur supra in Senegallien. disc. 12.

Et ad aliam conclusionem, quod quando constat de bono jure, istud absorbere debeat possessorium, & ac faciat cessare dispositionem text. in cap. Consultationibus, de iure patronat. plures dabam responsiones, ex quibus in eodem sensu veritatis dicta conclusio non intrabat; Primum scilicet, quod id procedat, quando bonum ius est clarum per confessionem patris, vel per rem iudicatum, aut ad summum per instrumentum publicum, & clarum quod faciat rem probatam, & manifestam, nullamque patiantur exceptionem, ut habetur pluries sub tit. de iure patronat. & est generalis propositio quotidiana, de qua sub tit. de iudiciis in materia possessorii retinenda, vel reintergranda impediendi, necne per exceptionem boni juris, quod in praesenti erat turbidissimum; Tum quia nimum dubitari poterat de fide probante instrumenti concessionis; Tum etiam quia videbatur incongruenti constare de ejusdem concessionis infestatione, cum facta esset ab Episcopo non habente potestatem faciendi servam Ecclesiam liberam, ac denum, quia tam diuturna contraria observantia magnum praebat argumentum, quod dicta concessio subfata fuisset per Concilium Tridentinum, vel per constitutionem revocatoriam Hadriani, & sic erat bonum ius turbidissimum, in quo sine dubio dicta conclusio non intrat.

Secundò, quia eadem conclusio rectè procedit, quando res esset in fieri, quia scilicet sequenda vacatione, priusquam sequeretur effectus provisionis, vel

vel institutionis, constaret de bono jure petitoris, secus autem ubi in statu bonae fidei, atque continuando antiquam possessionem, jam facta, & exequuta est provisiō, ita ut agatur de expellendo provisorio, ac possidem, qualis erat praetens casus, tunc enim dicta conclusio non intiat ut dicta distinguendo habetur in eadem Capuana Aibazie sub titulo de jure patronatus. disc. 16. & in aliis indein.

Et tenio ponderabam, quod etiam re integra dicta conclusio de facili admitenda est, ubi nulla quaestio esset super qualitate beneficii, ac existentia juris patronatus in genere, sed solum ageretur de lite inter compatronos super pertinentiis, juxta casum, de quo in dicta Capuana, cū similibus, cum tunc aliqua videatur vigere ratio acquiritur, & congruentia discendendi à juris rigore ad beneficium possessoris, de cuius malo jure constat, ut ibi advertitur. Secus autem, ubi quaestio est super natura beneficii ejusque libertate, quoniam tunc aequitas assiluit libertati in exclusionem servitutis, atque de facili admitenda est beneficium revocatio ad suam primitivam naturam; Porro si verò ob duplicem circumstantiam in hac f. Ali specie concurrerent enim duae omniem difficultatem; Primo scilicet, quod agitur de Beneficio curato, in cuius diuturna vacatione duplex concurret praepjudicium, ut supra; Et secundo, quod constat de antiquo statu libero, dum praetentum juratationatus non deducebatur ex fundatione, ita ut Eccl. si nara esset in ipso statu servitutis, sed deducebatur ex concisione; Ideoque ex pluribus omnino certum videbatur, quod Ordinarius bene concensum indixit, & aequae servata forma Concilii Ecclesiam providit, quodque improbabilis esset praetensio alterius impetrantis; Et haec circa materiam concensus ratione parochialitatis, quo verò ad concernentia jus patronatus, habebat in hac eadem causa dicto tit. de jure patronatus disc. 1.

Decisio coram Bonremonat est impell. dec. 514. par. 3. rec. Alix verò coram minor. sunt inter eas impell. dec. 39.65. & 73.

PAMPILONEN. JURIS EXAMINANDI CURATOS,

PO EPISCOPO,
Cum CURATIS.

Casus disputatus in Sac. Congregatione Concilii, & in Signatura Gravia, & resolutus, ut infra.

An Episcopus possit novo examini subijcere parochos jam approbatos; Et quid ad istum effectum requiratur.

S U M M A R I U M,

1. Falli series.
2. Resolutio es Sacra Congregationis quando Episcopus possit examinare curatos jam approbatos.
3. Decisio Rota, reprobandi parochum jam approbatum.
4. Quod parochus semel approbatus sine causa non possit examinari.
5. Expenditur decisio Rota, de qua num. 4.
6. Referuntur auctores volentes fieri posse novum examen.
7. Distinguntur effectus, ad quos dictum examen fieri possit.
8. Quod etiam docti non studendo efficiantur indolli.
9. De ratione ob quam expedit, quod Episcopi habeant hanc potestatem.

Card. de Luca Theatr. Tomi XII.

10 De distinctione inter approbatos in concursu, vel sine, cum simpliciter examinare.

DISC. XVI.

Renuentibus aliquibus curatis hujus diocesis se exponere novo examini, quod moderatus Episcopus ob relationes habitas de illorum insufficientia in visitatione facere intendebat, consulit idem Episcopus Sac. Congregationem Concilii cum tribus quaestis; Primo, an possit Episcopus examinare parochos à se vel praedecessore jam approbatos, quando ex rationabili causa habetur vehemens suspicio imperitiae; Secundo, an id facere possit etiam extra visitationem respectu alicujus parochi, de cuius imperitia certa notitia habetur; Et tertio, an ad hunc effectum sufficienter informatio fore notitia extrajudicialis, & in omnibus Sacra Congregatio sub die 15. Januarii 1667. affirmativè respondit, istaque declarationes registrantur per modernum collectorem Pagnatelli consulti 132. num. 18. & seqq. Deindeque prout etiam declaratur, in actu visitationis possit etiam procedere ad dictum examen, quominus nulla vigeret imperitiae suspicio, & Sac. Congregatio sub die 22. Septembris 1668. respondit negativè.

Cumque super huiusmodi declarationum executione in ipsa Curia Episcopali, ac etiam in Metropolitana, ad aliqua acta judicialia processum esset, atque parochorum Universitas interposita appellacione citasset causam committi in Rota, obtentaque solita citatione cum inhibitione, ita ut Episcopus impediatur ad dictum examen procedere; Hinc deinde adivit dictam Sacram Congregationem, quae censuit Episcopum uni, inhibitionis non obstantibus, ad executionem dictarum declarationum procedere posse, quare dicta Universitas Parochorum adit Signaturam Gratiae, ex cuius respectu causa remissa fuit ad Rotam, ubi pendet, ita tamen, quod interim non retardaretur executio examinis, ad quod procedere possit.

In hac autem formali disputatione habita in Signatura, ultra ea quae sunt ordinis, & an causa remittenda esset ad dictam Sac. Congregationem, vel ad Rotam, quod magis pendebat ex circumstantiis facti circa aliqua acta judicialia; Cum etiam incidenter, juxta stylum, actum esset de concernentibus negotium principale, an scilicet possit necne Episcopus ad dictum examen procedere; Scilicet pro parochis, potissimum fundamentum constituebant in decisione Rota apud Penium decis. 444. reperit. decis. 13. par. 3. rec. ubi in individuo revocatur sententia Ordinarii, per quam parochus ob insufficientiam suspensus fuerat, etique datus Coadjutor.

Quodque parochus semel approbatus non possit, nisi nova superveniente causa, novo examini subijci, fuisse declaratum per Sacram Congregationem, & referunt Barbofi. ad Concil. ff. 23. cap. 7. num. 8. Nicellus in fofcul. verbo Examen num. 9. & forsan alii similes Collectores.

Scilicet ego pro Episcopo, quatenus pertinet ad dictam decisionem Rota coram Penia dicebam, illam extraneam videri à casu quaestiois, ibi enim agitur de casu particulari unius parochi appellantis, non ab evocatione ad novum examen, sed à gravamine illato circa declarationem imperitiae, quam cum examine habito in Urbe coram examinatore Cardinalis Vicarii detectum est non subsistere, quod non negabam per singulos parochos suspensos, ac sentientes se gravatos heri posse, sed non erat iste casus quaestiois, in qua agebatur in genere de puncto potestatis evocandi ad novum examen.

Circa quem, ultra dictas declarationes Sacrae Congregationis illam decidentis, adducebam plures Auctores di firmantes, ut scilicet Episcopus probabili-

lem habens suspensionem de insufficientia parochiorum, possit, mediante novo examine, hanc suspensionem tollere, ut præsertim hincant Gonz. ad regul. 8. gloss. 1. n. 10. Recens in prax. fori Ecclesiast. dec. 574. Barbosa de Parochia par. 1. c. 2. n. 10. & par. 2. cap. 23. n. 8 cum eiq. & 14 Collect. ad. oncl. sess. 21. de reform. ut. cap. 6. n. 4. bene Cardinalis de Lugo de penitent. disp. 21. sect. 3. n. 2. 66

Præterea advertebam quod dicta questio, an semel approbatus ad parochialem possit reprobati in sensu negationis percussit causam omnimodæ reprobationis cum privatione beneficii, quod ita tanquam vacans possit alteri conferri, atque ad hunc effectum necessaria est formalis iustificatio imperitæ talis, quod cessaret probabilis spes addiscendi, seu reminiscendi, dum aliis idoneus declaratus fuerat, quod difficile est ad praxim deducere, atque in hoc sensu rectè procedit propositio, ut semel approbatus non possit amplius reprobati juxta theoric. in Abben. in cap. scriptum num. 26. de elect. & cap. cum Venerabilibus num. 55 eod. cum aliis apud Manic. decif. 274. n. 2. & admittit in decif. 174. par. 5. rec. & dec. 248. num. 5. & segg. par. 10. & in aliis, in quibus dubitatio est, an approbatio ad unam parochiam sufficiat ad alteram.

Secus autem, ubi ob conceptam suspensionem, vel extra judiciales informationes, Episcopus vult procedere ad novum examen, non ad effectum reprobandi, ac privandi beneficio, sed ad solidum effectum providendi, ut ille, qui, studis neglectis, patum idoneus detegant in exercitio curæ, ac administratione sacramentorum, suspendantur, ad incipiam cum provi-
sio ali deputatione coadjutoris, ut studia reassumendo, ad priorem idoneitatem ex reminiscencia redire valeat; Ut enim ego in expertus sum, quamplures mei condiscipuli, vel socii præzis Tribunalium, tunc ingeniosissimi, atque scholastici primarii, otio postmodum dediti, ut prioris doctrinæ obliti sunt, perinde ac si rudis nunquam vacassent, cum etiam ingenia, adinstar terræ, quamvis fecundæ, ac benè culturæ, non continueant cultura, sterili, & infructuosa reddantur; Ideoque dicebam omnino hanc facultatem Episcopis tribuendam esse, non solum, ut consulatur in casu parochia ipsi parochia, de ejus insufficientia suspicio habeatur, sed etiam, ut ista facultas omnibus timorem incutiat, atque simululum præbeat ad non deferendam studia, postillimum verò in parochis villatum & castro, ubi veritatem non potest id, quod per omnes Episcopos in quibuslibet locis, ubi fieri potest, introduci deberent conferentia scilicet casuum mensibus singulis hebdomadis, vel saltem singulis mensibus.

Clarius verò præmissa procedere dicebam in hac facti specie. in qua supposebatur, quod parochia non providetur per concursum juxta formam à Concilio Tridentino præscriptam, sed ad præsentationem Universitatis parochianorum, seu aliorum patronorum, unde institutio sequitur cum simplici examine super idoneitate, qui casus videtur longè diversus, quoniam formalis concursus sapere videtur quandam speciem Doctorum solemnis in hac materia, simplex verò examen super idoneitate, importare videtur quandam simplicem declarationem habilitatis, non tamen adeo solemnem, sed adinstar illius, quæ fieri solet de simplicibus confessoris, quibus, sive secularibus, sive Regularibus hodie ex pluribus declarationibus Sacre Congregationis extra controversiam est, licentias posse suspendi, vel tolli, nisi novo examini se supponant; Cumque dictæ declarationes Sacre Congregationis indefinitè percussant etiam parochos approbatos in concursu formali, seu solemni, multo magis eas recipiendas esse dicebam isto casu, in quo agitur de privata, & non solemni approbatione.

MAJORICEN. VICARIÆ.

Pro BENEFICIATIS ECCLESIAE S. CRUCIS,

Cum MELCHIORE GARZIA.

Causa decisus per Rotam pro Beneficiariis.

An Vicarius perpetuus Ecclesiæ parochialis habens Vicariam in titulum deputare possit alterum Vicarium ad exercitium curæ; Et in quo differant Re-
ctor, & Vicarius perpetuus.

Et an idem Vicarius participare debeat de distributionibus massæ Beneficiorum, seu Cappellano-
rum eidem Ecclesiæ infervienti.

SVM MARIVM.

- 1 Falli series.
- 2 Reolutio causa.
- 3 Vicarius Vicarium non deputat.
- 4 Vicarius non est Rector, & verus sponsus Ecclesiæ
- 5 An in hoc differat Vicarius perpetuus à man-
nuali.
- 6 Quod Vicarius non debeat participare de massa
distributionum.
- 7 De facultate substitui ndi vicarium.
- 8 De concursu habito eam vicario substituit.

D I S C. XVII.

Cum Monasterium Carthusianorum dimississet Episcopo jus quod habebat nominandi Vicarium pro exercitio curæ in Ecclesiâ parochiali S. Crucis, Episcopus eundem decrevisset talem facultatem competere debere ejusdem Ecclesiæ Beneficiatis, seu Cappellanis quandam Collegii speciem, juxta frequentiore Hispaniæ usum, de facto constitutibus, qui Vicarium amovibilem deputare solebant; modernus verò Episcopus stauisset, inhærendo dispositioni, vel intentioni Socii Concilii Tridentini, illum esse debere perpetuum; Hinc inter Vicarium ita deputatum non habentem amplius timorem dimissionis, ac dictos Beneficiarios, aliquæ exortæ sunt controversiæ, præsertim, Primò, an ipse deputare possit alterum Vicarium, vel Substitutum ad exercitium curæ; Et secundò, an participare deberet de massa communi distributionum; Cumque super utroque Episcopus ad ejusdem Vicarii favorem decrevisset, hinc interposita per Beneficiarios appellacione, & commissa causa in Rota coram Nino, ipsi Beneficiatis tantum informantibus, sub die prima Februarii 1662. super utroque negativa prodit refolutio, incertumque est quid unde causa sequutum fuerit, dum de illa amplius actum non auidi; Et sic duo erant diversi controversiæ puncti, unus super facultatem deputandi Vicarium super coadjutorem ad curæ exercitium, & alter super participatione dictæ massæ distributionum.

Quoad primum, clara est decisio text. in cap. Clericos 4. de off. Vicarii, ubi ad litteram disponitur, quod Vicarius Vicarium substituere non potest, & firmiter communiter DD. ibidem collecti per Rec. collectan. 1599. Barbosa. ad eundem text. & de jur. Ecclesiæ. lib. 3. cap. 6. n. 37. & de Parochia cap. 27. n. 38. & cap. 19. num. 37. cum seguen. bene Squillan. de privil. Clericor. cap. 2. n. 33. & seguen. ex ea clara ratione, quod Vicarius non dicitur Rector & sponsus Ecclesiæ, illam habens in titulum jure proprio, sed dicitur potius famulus, vel minister deputatus ad exercitum à Rectore, qualis dicitur ille, pedes quem relidet
cura

cura habitualis, juxta receptam *glos. final. in c. ad*
hec il. terz. de off. Vicarii. Cavalier dec. 593. n. 2. & 3.
Greg. & Add. dec. 174. Bur. & Add. 214. dec. 445.
par. 5. rec. & s. pini Sive consideretur tanquam dele-
 gatus, qui non concutitur formalis consuetudine, non
 potest subdelegare ad universitatem causam, sed so-
 lum ad negotia particularia, eo quia habens auctori-
 tatem alicuius iuris, non potest sibi æqualem constituere,
 ut ratiocinantur *quillan. ubi supra.*

Et quoniam satis elaboratur super puncto, an hæc
 Vicaria dicenda esset perpetua, vel manualis, atque
 probabiliter videretur dici posse eam esse potius
 manualem, non obstante dispositione Concilii Tri-
 dentini loco citato procedente in cura animarum an-
 nexa Capitulis & Ecclesiis secularibus, non autem
 Monasteriis Regularium, ut habetur *decis. 5. n. 7. & 8.*
par. 7. rec. (Quod tamen poteratur difficultatem,
 ex eo quod tante dicta cessione facta per Monaste-
 rium Episcopo, qui ius sibi cessum declaraverat com-
 petere Beneficiariis, videtur effecta secularis, ni-
 hilominus dicebam, hunc esse inanem laborem, quo-
 niam hec sibi inspectio manualitatis, vel perpetui-
 tatis non tollit dictas rationes, neque inducit in Co-
 rato Rectorem, seu ius proprium independentem, sed
 solum quoddam ius simulatum irrevocabile; Et sic alia
 non videtur adesse differentia, nisi quod unus sit amo-
 vibilis, aliter non, uterque tamen delegatus ad solum
 exercitium. Unde videmus quod coequaliter, sive
 in perpetuum, sive in manualibus Vicariis, ex eadem
 ratione non servatur forma concursus in parochialibus
 præscripta per Sac. Concilium Tridentinum, sed pro-
 cedunt juxta *Constitutionem Pii V.* dum potissimum
 non concurrat illa circumstantia, ob quam penes Vi-
 carium residere dicitur etiam ius habituale, prout est
 quando universitas iurium parochialium ei competit,
 cum huic Vicario solum assignata sit tertia pars fru-
 ctuum pro congrua, reliquis remanentibus penes
 ipsum Monasterium, cui Ecclesia annexa est.

Quo vero ad altitatem ubi pattem super participa-
 tione distributionum una cum Beneficiariis, pariter
 negativa probabilior cum sensu etiam veritatis mihi
 videbatur, quoniam distributiones dicuntur merx
 laboris, seu salarii operariorum psallentium in
 choro, alique divina pro cultu Ecclesiæ celebra-
 ntium, ex plenè collectis per *Adden. ad decis. 576.*
num. 111. par. 4. rec. tom. 3. & plures sub tit. de Cano-
niciis & Capitulo, ubi de hac materia distributionum,
 unde cum iste Vicarius non esset de corpore Bene-
 ficiariorum, neque deputatus ad servitium chori &
 Ecclesiæ, sed solum ad exercitium curæ, & administra-
 tionem sacramentorum cum suo salario, seu congrua,
 ista debet esse contentus, & si præterit eam modi-
 cam, & insufficientem, agere debet pro suppletionem
 ad versus Monasterium, cui annexa est cura, cum pec-
 ceptione universitatis fructuum, & emolumentorum,
 juxta *decisionem 420. par. 1. rec. & 130. par. 6.* & ha-
 betur supra in *Persona congrua, disc. 19.* Dicta verò
 participatio distributionum prædicari solet, quando
 Vicarius est unus de Capitulo, seu Collegio, cui an-
 nexa est cura, dictæque distributiones cedunt in locum
 congruæ, ita ut adinstar Canonici Pœnitentiarum as-
 sistens in confessionario, seu aliis in exercitio curæ, &
 administratione Sacramentorum impeditus, habeatur
 pro assistente in choro juxta prædicta in una *Acer-*
nen. enunciata infra in *Murana Congrua, disc. 20.*
 sed ista circumstantia cessante, non videtur subesse ra-
 tio, cui hæc præsentio innitatur.

† Super data facultate deputandi alium Vicarium
 videri poterit deducta *disc. 45.* occasione gendi
 de puncto, an valeat concursus habitus coram Vicario
 substituto ab alio Vicario Generali habente faculta-
 tem substituendi.

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

MELPHICTEN. CONGRUA.

AD PETITIONEM EPISCOPI, ET CAPITULI.

Responsum pro veritate.

Ubi nullæ adsunt Parochiæ, sed cura pro universis
 populo exercetur in Ecclesiâ Cathedrali per illos
 de Capitulo, & Clero ejusdem Ecclesiæ; An super-
 veniente præcepto Superiorum, ut ad ejus exerci-
 tium deputati debeant ceteri Vicarii ad formam
 Decreti Concilii Tridentini, & Constitutionis 47.
 Pii V. incumbat onus præstandi congruam Episcopo,
 vel potius Capitulo, aut Populo.

SUMMARIUM.

- 1 *Falli series.*
- 2 *Quod magis expediat deputare Vicarios, quam*
erigere parochias.
- 3 *Onus congruæ solvenda Vicario incumbit habenti*
curam habitualement.
- 4 *Vbi parochia non sunt distincta, cura est penes*
Episcopum.
- 5 *Quod onus congruæ incumbat ei qui percipit emolumenta*
parochialia.
- 6 *An pro licentia laborandi diebus festis possit ali-*
quid exigi.
- 7 *An præstatio quam exigit Episcopus referri debeat*
ad decimas.
- 8 *De congrua detrahenda ab emolumentis parochia-*
libus.
- 9 *An & que emolumenta non computentur in con-*
grua.
- 10 *Habens curam habitualement non tenetur pro congrua*
solvere ultra id quod percipit à parochia.
- 11 *Quando emolumenta non sufficiunt ad sustentatio-*
nem Curati, populus debet supplere.
- 12 *Quando habeatur ratio de incertis circa con-*
gruam.

DISC. XVIII.

Cum Civitate Melphictensi in sinu, proportionabili-
 ter ad brevem rectitudinem, nimium populo plena
 in numero animarum circiter 7. m. nullæ adsent
 parochiæ distinctæ, sed cura animarum indetermina-
 tæ exerceretur in Ecclesiâ Cathedrali per ejus Cano-
 nicos, & cappellanos, qui participantes nuncupan-
 tur, & qui adinstar Canonicorum idem Capitulum
 constituere videntur; Sacra verò Congregatio Con-
 cilii Trid. Interpretum, referentem Episcopo statum
 Ecclesiæ occasione visitandi limina Apostolorum, id
 incongruum reputaret, ac potius absurdum, ideoque
 mandasset, ut ad formam decreti Conciliaris, & *Con-*
stitutiois 47. Pii V. erigerentur parochiæ populi
 numero proportionate, vel deputarentur ceteri Vicarii
 perpetui ad curæ exercitium, ut ita ovis certum agnos-
 cerent pastorem; Hinc orta est extrajudicialis con-
 tentio inter Episcopum, & Capitulum, super qua
 concorditer meum consilium pro veritate expetitum
 fuit, cuiusmodi incumberet onus solvendi dictis Vi-
 carii congruam juxta taxam in eadem Piana Constitu-
 tione præscriptam; Licet enim decretum Sac. Con-
 gregationis alternativè disponeret; Vel erigi paro-
 chiales, in quibus tanquam filialibus Cathedralis, curæ
 exerceretur ad formam decreti contenti, *sess. 21. de*
reformat. cap. 4. Vel non immutato loco, deputati
 Vicarios ad formam Decreti, *cap. 7. sess. 7. de reformat.*
 & *dicta Constitutionis Pii V.* Attamen me consulente,
 omnino expediebat hanc secundam partem
 eligere; Tum ad effectum non imminuendi morem, cum
 quibus

quibus iste populus vivere consueverat, recipiendo divina in Cathedrali; Tom etiam ob minus onus, quod etiam ad mentem ejusdem Concilii ac dictæ Constitutionis prima, major dicit esse de Ecclesiæ parochialis quam congrua Vicarii, quam sufficit non esse unumquemque fontium 50. Ac etiam quia data erectione parochialium, illarum provisio esse deberet necessaria juxta Conciliarem formam per concilium, cum omnibus, five civibus, five exteris, in vicis etiam Episcopo & Capitulo respectivè, patet aditus, cum obligatione prelatendi digniore; E converso autem exigendo vicarias, illarum provisio facienda esset de personis gravis ad nominationem ejus, cui declararetur curam habitalem imminere; Et quatenus immineret Capitulo, cum modico istius incommodum id sequi posset, deputando duos vel tres ex eisdem Capitalibus, alias de massa communi participantibus, assignando participationem loco congruam, cum sola supplementatione, quatenus dicta participatio non constitueret taxam à dicta Parochia Constitutione præscriptam, juxta usum, de quo infra *Almana, disc. 10.* dum flantem prima Capituli & cleri numero licet, ut penitus culeri, & Ecclesiæ servitio præjudicaret quod duo vel tres Capitalibus à choro, aliisque divinis assentes & curæ exercitio incumbentes habebantur pro intelligentibus.

Quatenus igitur pertinet ad punctum prædictum, cui scilicet immineret onus suppeditandi dictam congruam; Dicemus, in puncto juris regulam esse certam, ut incurreret ei, qui percipit, ut decimas, alias quæ parochialis emolumenta, etiam nullam haberet curæ participationem, quin imò etiam illi esset laicus, ut constat ex *decis. 101. Comitali, dec. 420. par. 1. rec.* & ex aliis de materia agentibus, de quibus in *Perusina congrua, disc. sequenti*; Licet enim regula sit, quod ubi parochie non sunt distinctæ, cura universa animarum dicatur esse penes Episcopum, qui dicitur parochus universalis, non autem per Episcopulum, ex *deductis per Buratt & Adden, decis. 164. & 402. dec. 22. n. 1. par. 7. Tolitana decimarum, 15. Junii 1648. Celsæ, inter suas decis. 44. n. 4.* ac frequenter in aliis; Nilominus id procedit ad effectum pertinentem juris decimam, aliorumque juncum parochialium, tam juridictionalium quam bifalium, juxta ea quæ habentur *sub tit. de decimis, præsumptum in 1. palen. & in aliis*, sed ubi dicta jura & emolumenta penes alium quam Episcopum sunt, tunc quidquid sit ad alios effectus, ad istum tamen supplementationem congruam, extranea est dicta questio, penes quem habitualis cura residet, cum certum sit onus ferendum esse ab eo, qui habet emolumentum, non curato dicto jure habituali.

Quare difficultas consistebat potius in facto quam in jure, penes quem scilicet ex ipsis concedentibus, dicta jura, & emolumenta parochialia residerent, cum in ea Civitate juxta frequentiorum illarum partium consuetudinem non solvantur decimæ; Episcopus enim prætendebat emolumenta parochialia percipi per Capitulum, consistentia in funeralibus, & matrimonii ac Baptismate, quorum Episcopus percipiebat quartam, & quædam portio, seu species assignatur Sacristæ ab eodem Capitulo electo, cui consuevit incumbere onus administrandi infirmis Sacramentum Eucharistiæ pro viatico, & extremæ unctionis, nec non baptizandi, & assistendi matrimonii, ac interveniendi in funeralibus cum stola, faciendo figuram parochi, & sic dicebat Episcopus quod ex his emolumentis, dictæ congruæ detrahendæ erant ad præscriptum ejusdem *Constitutionis* *Præf. V.*

E converso autem Capitulum prætendebat quod Episcopus exigeret de cimas de piscibus qui capiuntur in illis festis diebus, in quibus Ecclesia duplex officium celebrare solet, ac etiam sub nomine decimæ annuam præstationem fontium circiter 500. ab emolumentis Dehanæ spectantibus ad Baronem, seu Domi-

nium temporalem; Atque respondendo ad dictam Episcopi prætensionem, dicebat dicta emolumenta percipi tanquam speciem distributionum quotidianarum ratione laboris, ac assistentia personarum in funeribus aliisque functionibus, istaque conieciuntur in nonnulla transmissa in qua motiva hinc inde deducebantur.

Quoad dictum emolumentum decimæ piscium, habebam difficultatem, quod illud referendum esset ad illam decimam parochialem, quæ solvitur curato ob administrationem Sacramentorum, quoniam si talis esset, deberet indistincte exigi, five pisces caperentur in die festivo, five in die feriato, unde propterea, stante præsertim consuetudine, seu venis nimum damnabili illarum partium abusu, dandi aliquam recognitionem Episcopo concedenti in diebus festivis illam licentiam, quam accedente iusta causa gratis dicitur teneatur, quod dicta decima referenda potius esset ad illam elemosynam, quæ in specie præcipitur in *cap. licet de feris*; Et licet glossa ibi dicat, hanc esse licentiam decimæ prædialis, attamen hoc dicit ad effectum taxandi quoniam in Canone non præscribitur, non autem ut dicatur illa decima, quæ solvitur Parochio ratione Sacramentorum pro ejus sustentatione, d-m ad præscriptum dicti Canonis solvitur Episcopo ex ratione permittendi laborem in die festivo tanquam licetis elemosinæ pro ab eodem Episcopo distribuendæ pauperibus, vel in alios pios usus erogandæ, ut prædicant Episcopi timoræ conscientie, non autem sibi applicandi, ut alii male fiunt.

Magis de decimæ specie pariter, ac videbatur dicta annua præstatio ex emolumentis Dehanæ, quæ solvitur per populum ratione introductionis, vel extractionis elci, aliarumque rerum, quasi quod per viam concordie, ab antiquo in locum decimarum ex singulis fructibus solvendarum, dicta præstatio subrogata esset; Verum adhuc adus remanet æquivo, 7 cus, dum refertur potius ad conventionem pro aliqua subtractione, quam in dicto onere, five ductu, five inducere patiuntur Ecclesiæ; Idcirco etiam quæstio consistebat in facto omnino obsecro, quo dictatio plausibilis fuisse punctus juris, quoniam si dicta emolumenta Episcopi, juxta antiquas traditiones, ac populi opinionem, essent ratione decimarum, atque eorum loco subrogata, exinde sequeretur tanquam absolutum de jure quod ab eis dictæ congruæ seu earum supplemento ultra emolumenta, de quibus infra detrahendæ essent, ut in specie contra Episcopum habetur *apud Mantice, deci. 169. & generaliter Millin, de a dec. 101. & dicta dec. 420. par. 1. rec.* cum aliis de quibus in sequenti.

Unde tenendo quandam mediam viam, dicebam quoad primam speciem emolumentorum, quæ percipiuntur per Capitulum, distinguendum esse inter illa, quæ in funeralibus aliisque functionibus solvuntur singulis ratione laboris, ac intercessionis personalis; Et illa quæ solvuntur pro jure parochiali, ut præsertim censenda veniunt emolumenta matrimoniorum, & Baptismatum, ac in funeribus illa pars, quæ vulgo dicitur *pro stola*; Cum enim ista sint emolumenta parochialia, assignari deberent dictis Vicariis, & non pro penda in massa Capitali, dum supponebatur non esse talia, quod excederet, quin illa neque congruam modicam partem constituerent, nulla ratione habita dictorum aliorum emolumentorum, quæ singulis Capitalibus aliisque clericis solvuntur ratione honorificæ associationis funeris, ac laboris meræ personalis, cum istæ sint meræ distributiones quotidianæ.

Quia verò ista emolumenta, quæ dici possunt meræ parochialia, erant valde modica, absque dubio insufficientia, atque certum est de jure, Capitulum cui annexa sit cura, non teneat uni vel pluribus Vicariis constituendis pro congrua dote ultra id quod percipit à parochia & parochialibus emolumentis; Hinc pro-

inde

inde cum non constaret, aliud ratione parochiarum possi-
deri vel percipi, ad aliud tenei non debebat, ut ad
litteram disponitur in eadem *Constitutione* 47. *Pii. V.*
§. 2. *in fine*, ideoque pro supplentione etiam in voto,
ut Episcopus deberet de dictis emolumentis in aliqua
moderata parte contribuere, saltem ad tollendum
scandalum, populi mutinationem, stante dicta
opinione, quæ ex antiquis traditionibus in populo
habetur, quod dicta emolumenta, & præfatum Do-
hana percipiuntur loco decimarum.

Et quando, ut supponebatur, dicta moderata con-
tributio neque sufficere, tunc dicebatur, quod popu-
lus, utpote non solvens decimas ad huiusmodi sup-
pletionem teneatur, atque cum Ecclesiasticis remediis
cogendus esset, cum de iure sit pariter receptum, quod
quando emolumenta, quæ ratione curæ percipiuntur,
non sufficiunt ad congruam parochi sustentationem,
tunc cogi debeat populus ad ea supplenda, ut expresse
disponitur per Sac. Conc. Tridentinum *sess.* 1. *cap.* 4.
de Reformat. ac etiam si cautum de iure communi,
ubi præfatum populus nullas solvit decimas, vel ita
exiguas, ut ad congruam sustentationem curati non
sufficiant, ut per *Abbatem in cap. de Rectoribus*, n. 6.
de Cler. agros. Sord. de alim. tit. 1. *quæst.* 60. num. 2.
Bellet. disquis. Clerical. t. 1. *de Clerico debitore*, §. 14.
n. 7. *Barbof. ac idem Concil. dicto cap. 4. num.* 15. ubi
n. 7. agit in specie de necessitate erigendi parochiam
novam seu deputandi particularem Vicariam in alia
Ecclesia existente extra muros, ac recinctum Civitatis
pro administrandis Sacramentis populo in hac parte
vivent, præfatum tempore nocturno, in quo portæ
Civitatis sunt clausæ, qualis erat casus præfatus, ac
possimilis ratio, ob quam Sac. Congregatio ita de-
crevit.

Sed quia difficile est cum populo dictam contribu-
tionem prædicare absque exercitio gladii spiritualis,
ex quo multa inconvenientia resultare solent, idcirco
mea sententia erat, quando alias concorditer & paci-
fice consuli non posset, ut moderate, ac ad necessita-
tem augeretur dicta emolumenta ratione administra-
tionis Sacramentorum à populo solvenda; Et quam-
vis pro ratione dubitandi obitare videtur conclusio,
quod ad ejusdem Bullæ præscriptum, in dicta
congrua habenda non esset ratio de incertis, ut *adver-*
titur decis. 5. num. 3. & *sequen. par. 2. divers. Mantie.*
dec. 269. *in fine*, & *d. dec.* 410. n. 2. *par. 1. rec.* Atte-
men non videbatur movum considerabile, quoniam
dicta conclusio intelligenda est de illis emolumentis
merè incertis, & voluntariis, quæ pendent à sola po-
puli devotione, & quæ possunt nulla esse; Secus au-
tem in emolumentis parochiarum solvendis occasio-
ne Sacramentorum, vel sepulture, cum non possit
populus non mori, non nasci, & non baptizari, atque
non contrahere matrimonium, ut ita distinguendo ha-
beatur præfatum in *Lucana prioratus*, *sub tit. de iure*
parren. disc. 10. & *sub tit. de Beneficiis*, *disc.* 90. ubi
generaliter de valore beneficiorum; In pleisque enim
parochiis nullum alium redditum habentibus, ista sola
emolumenta, ob populi numerositatem, adeo ma-
gnum redditum constituunt, quod sufficiunt etiam
ad sustentationem Collegii, quibus beneficia adeo pin-
guia reputantur, ut etiam graventur pensionibus, ut
praxis docet in Ecclesia parochiali S. Joannis Majoris
Civitatis Neapolis, de qua infra *disc.* 28.

DE materia Congruæ conciliaris de quâ in hoc
disc. *disc.* agitur infra *disc.* 39.

PERUSINA CONGRUÆ.

Pro CAPITULO CATHEDRALIS.

Cum VICARIO PAROCHIALIS S. ANGELI.

Casus decisus per Rotam pro Capitulo.

An concordia inita inter Vicarium, & cum, cui
parochia annexa est super congrua Vicarii, impu-
gnari possit sub prætextu diminutionis fructuum,
seu bonorum assignatorum; Et an competat actio
ad petendum supplementum summe taxatæ per
Constitutionem Piamam.

S V M M A R I V M.

- 1 *Falli series.*
- 2 *Resolutio causa.*
- 3 *Congrua taxa, vel assignatio semel facta, an de-
beat alterari.*
- 4 *Beneficium Apostolicum requiritur etiam in
transfatione inter Ecclesias.*
- 5 *Quando inter beneficium præsumptum.*
- 6 *Facta electione in alternativis non licet variare.*
- 7 *Non intrat latio ex futura contingentia, quæ pote-
rat dare lucrum.*

D I S C. XIX.

Cum Capitulo Ecclesiæ Cathedralis annexa esset
parochialis Ecclesia sancti Angeli Perusini, Car-
dinalis à Cornæ Episcopus Perusinus de anno 1567.
ut *causa* et Decreto Sac. Conc. Trid. tunc de re-
centi publicato, crevit in dicta Ecclesia perpetuum
vicarium cum congrua Vicario præfanda futurorum
60. auri, & anno sequenti inter Capitulum & Vicarium
deputatum devenit est ad concordiam, per
quam Capitulum loco congruæ assignavit Vicario
quædam bona & redditus, quibus tam primus, quam
ceteri successores Vicarii, stantibus etiam emolumentis
incertis & diurnis contenti fuerunt usque ad an-
nam 1614. quando modernus Vicarius prætendens
dictorum bonorum, ac reddituum notabilem dimi-
nutionem, dictumque concordiam cum non ligare;
iudicium instituit contra Capitulum coram Ordina-
rio, à quo sententiam obtinuit, ab A.C. confirmatam
super solutione scut. 60. auri ad formam erectionis;
Commissa verò per appellationem causa in *Rota* co-
ram *Bevilacqua*, datoque dubio, an & ad quam ratio-
nem congrua debeatur, sub die 24. *Martii* 1659. ad
favorem Capituli resolutum fuit, eam scilicet non
deberi stante concordia, quia dictis Vicariis contentus
esse debet, qui proinde acquiescit, ut aliàs cum Ca-
pitulo se concordare curavit, dum causa ultiorum
prosequutionem non habuit.

In hac unica disputatione habita in *Rota*, in qua so-
lum pro Capitulo scripsi, dicebam, etiam cum *causa*
veritatis, minus probabilem esse præfensionem huius
moderni Vicarii, à futurum prædecessorum vigiliis
ac observantia discedentis, annorum assignatio semel
facta, & longissimo 88. quoniam spatio observata
atendi debet, neque ab ea recedi potest nisi tractu tem-
poris adeo ad tenuitatem redacta sit, ut Vicarius nolla-
tenus se sustentare possit. *Mantie. decis.* 12. *Gregor.*
decis. 419. *dec.* 449. *par.* 2. n. 5. & 230. n. 6. *par.* 6. *recen.*
Hoc autem in dubio non præsumitur, atque ex parte
actoris iustificatum non erat, & quo casu solum,
supplementum necessitatis peti possit, ut in allegatis
decisionibus, & per *Linter. lib. 2. q. 1. n. 27. cum seqq.*
Scribentes in contrarium super tribus insistebant;
Primo, quod dicta conventio seu assignatio fuisset
personalis

ista taxa faciendi est, pro servitii, ac onerum & Ecclesie reddituum qualitate; Concella verò Capitulo nova audientia, assumptaque disputatione sub die 15. *Annus ejusdem An. 1661. coram eo- dem Bourlemont*, peñitium fuit in decimis, ac etiam taxata congrua in ducatis quinquaginta monetæ illarum partium computatis fructibus ac introitus certis debitis ratione Archiepiscopos, biteratos, non autem ratione laboris, & servitii, nullaque ratione habita inceptorum; Expeditisque ad normam decisionum sententia, & deinde executorialibus ob non paritionem, sub die 13. *Febr. 1663. coram Cerro* subrogato, decreta fuerunt declaratoria, demum ob eandem contumaciam in non parendo decreta sub die 4. *Decembri. 1669. coram Bevil. q. a etiam subrogato*, atque in hoc statu causæ pendet.

In his autem disputationibus quatuor fuerunt puncti: Primò scilicet, an congrua debetur à Capitulo, non obstante concordia; Secundò, in qua summa; Tertiò, quid in eam veniat imputandum; Et quartò demum circa declaratorias.

Sup. r. primo, satis modica penèque nulla fuit dubitatio, quoniam tam ex *Constitutione 47. P. I. V.* quam etiam de jure communi, certum est quod ille, cui annexa est cura habitus, ejusque jura & emolumenta percipit, tenetur Vicario, aliisque ministris in curæ exercitio interventibus, congruam mercedem laboris ac servitii suppeditare, ut qui altari servit, de altari vivat, ad text. in *cap. extir. aucta de preben. in sexto cum concord. per Mantis. decis. 169. Grigor. & Adden. decis. 429.* cum aliis deductis in duobus *disc. proxime præced.*

Neque curata fuit concordia, quoniam quidquid sit, an illa indigeret, nec ne Beneplacito Apostolico, ac formali causæ cognitione, ad hoc ut successorem obligatoria, de quo infra in *Comen. disc. 16.* cessabat omnis difficultas; Tum quia expresse adversabatur dictæ Piane Constitutioni disponenti ut congrua non sit minor quinquaginta, & non major centum; Tum etiam quia constabat de evidenti læsione, ac insufficiencia, ideoque remanebat personalis successorum non obligatoria ex deduct. *per Grigor. & Adden. decis. 152. Berratt. decis. 152. dec. 402. num. 1. par. 5. rec. decis. 430. num. 8 par. 6.* potissimè ubi non concurrent circumstantiæ, de quibus in *Personæ disc. præced. & in disc. 111. 16.*

Nullaque pariter difficultas fuit circa secundum punctum taxæ, dum ad præscriptam Piane Constitutionis, non poterat in minori summa discerni, eadem Constitutione disponente congruam non posse esse infra summam quinquaginta, neque supra centum; Cadente solum questione infra summam intermediam, quod remissum est superioris arbitrio ex facti qualitate regulando, ideoque si dici poterat adesse gravamen, istud erat potius ex parte, cum haberetur etiam coadjutor; Verum attentata quali aie loci, attentisque ipsius parochiæ redditibus, visum est adæquate dictam summam taxatam fuisse, quamvis etiam de illa conqueratur Capitulum ob assertam tenuitatem fructuum dictæ parochiæ, super quo tandem merito exaudium non fuit, quoniam ego admittendo. quod teneri non debet de proprio, ac ultra id quod Ecclesie redditus importat, ut habetur etiam *disc. præced.* Dieb. m. tamen. quod nemo ad id cogebat, dum in suo libito erat dimittere omnes redditus ad commodum Archiepiscopos byteri, qui plus præstendere non poterat.

Major igitur ac penè tota difficultas erat super tertio puncto, quid scilicet in dictam summam taxatam veniret imputandum, ex iis quæ Archiepiscopus percipit ratione Archiepiscopatus byteratus in ratione fructuum non autem in ratione distributionis seu mercedis laboris personalis; In hac etenim qualitate Ecclesie, de stricto jure nihil imputari debuisset, cum in illis partibus non de facili dentur præbendæ seu fructus certi

obtinendi ex sola ratione redditus absque necessitate interessentia, ac servitii, sed ultra distributiones minutatim singulis diebus, contingenter potius, quam fixæ juxta locorum diversos usus percipi solitas, ab exequiis & cadaverum allocationibus, obtineretur solum in fine anni quædam portio frumenti, aliarumque frugum, ac assignatio aliorum tendentium in pecunia, tanquam per distributionem massæ grossæ, quæ tamen neque sub nomine fructuum ex facti qualitate venire poterant, quoniam ut advenit pluries supra sub *tit. de Canonici, & Capitulo prælectum in Anglen. disc. 16.* ac etiam sub *tit. de personis. conclusio*, quod ubi nullæ adfunt præbendæ, distributio massæ grossæ succedat loco præbendæ, ejusque naturam fortiori, procedit, quando eadem distributio fiat inter præsentem veros, vel fidos, ex sola ratione redditus, non autem ratione interessentia, ac servitii; Secus autem, ubi ad mensuram, ac proportionem servitii, atque, ut dici solet per punctaturas, quoniam tunc dicuntur veræ distributiones quotidianæ, quæ singulis diebus ac horis percipiuntur, tanquam merx servitii, & laboris personalis, dilata solutione in fine anni, seu in aliud tempus, ideoque revera nihil percipitur ratione beneficii.

Expertus tamen, occasione consimilis controversiæ circa professoris initia disputatæ in Sac. Congregatione Concilii in una *Act. 17.* quod sensus dictæ Congregationis, (& quidem rationabiliter juxta distinctionem, de qua infra) est ut ista massa grossa imputari deberet, consensu Archiepiscopos byteri, ut acquiesceret. cum hac tamen distinctione, quod; Aut dicta participatio massæ erat ex sola ratione servitii in choro, ac missæ conventuales perturnum, absque alio onere celebrationis Missarum privatarum pio satisfaciendo anniversariis, ac piis legatis, ex quibus sequentius annui redditus, vel alia bona obtineri solent, & tunc totum venire imputandum, atque participatio habetetur naturam præbendæ ad hunc effectum, stante quod servitium parochiæ, & in exercitio curæ, succedit loco servitii in choro, dum pro non interessentia ob dictum impedimentum, non punctatur, atque ista est congrua ratio, ex qua sacra Congregatio ita sentit; Aut verò adest etiam ad mixtum onus celebrationis Missarum, in quo non datur adimplementum factum, seu per æquipollens, ut est prædictum aliud onus interveniendi in choro, & tunc elemosyna proportionata huic oneri sine dubio deducenda venit, ac non imputanda, cum in ea cadat admodum illa ratio, quæ cadit in distributionibus meræ quotidianis, ac minoris, quin imò fortior.

Quia tamen in ista Ecclesia consuetudo est, ut Dignitates, quæ sunt quinque, habeant aliquam majorem portionem, quam habeant Canonici, vel simplices presbyteri partecipientes; Hinc in ultima disputatione habita *coram Cerro*, super puncto declaratorie, opposebatur ex parte Capituli, quod ista portio duplicata, seu alia major, debet remitti; Verum id quoque rejectum fuit; Licet enim pro imputatione nimium stringere videretur, quod ista ex crescentia, verè, ac propiè esset illud emolumentum, quod percipitur in sola ratione beneficii, non autem laboris; Attamen e converso pro non imputatione magis obstat [ut in decisione advertitur] quod etiam hoc debetur per punctos ratione servitii; Atque observabam considerandum esse, quod ista ex crescentia, referenda veniret quidem ad præminentiam Dignitatis, sed propriè majora canonica, quæ magis Dignitatis, quam reliquis Canonici, & capellanis incumbunt, tam circa maiorem assentiam sciendam Episcopo celebranti, vel assistenti in throno, ac etiam circa Missas solennes aliasque functiones in majoribus solennitatibus, quam ob majorem impensam, quam sufficere coguntur.

23. in fa nalam, & aliis pro majori decore Dignitatis, & h: quod vere effectus incrementatio oneris, ac laboris magis quam finis beneficii, ut etiam advertitur in *Nazarena sub titulo de Canonie. discurs. 17.*

Quartus denique punctus declarationis respicit potius ordinem, de quo habetur actum in sua materia sub tit. de iudic. ac etiam sub altro de censur. In eo autem dicta ultima decisio sub die 4. Decembris 1669. coram *Bevilaqua* notabilis videtur, quod firmatur, (& quidem iuste, ac rationabiliter) decerni posse ex ne declarationis pro annis sequentibus, quatenus solutio non fieret juxta decis. 588. *Buratt. n. 4.* cum aliis ibi allegatis; Licet enim regula sit, ut non dentur declarationes pro culpis futuris, quoniam esset inferre pœnam ante delictum, atamen in iis quæ habent tractum successivum, ita ut non sufficiat semel paruisse, tunc rectè decernuntur ita conditionaliter; nam aliis magnum absurdum esset, ut singulis quibusque annis cogercetur iste Vicarius, pro modica supplementatione assumere novas lites, & disputationes in Rota, cum expensis emolumentum superantibus, ut in causa decisionis, ac in dictis respectivæ sedibus materiæ.

† Prioris decisiones editæ in hoc disc. sunt impressæ par. 13. rec. dec. 347. & 391.

VOLATERRANA CONGRUÆ

Pro PETRO ANTONIO DE CLARENTIS

Cum MONASTERIO CAMALDULENSIUM FLORENTIÆ.

Causa disputata coram A. C. & resoluta ut infra.

De eadem materia congruæ debet Vicario, à quo tempore debeat? Et an habeatur jure fructuum beneficii pro tempore quo vicaria vacat ad effectum videndi, ad quem pertinet.

Et de Vicario seculari præficiendo exercitio curæ in Ecclesiis parochialibus annexis Monasteriis Regularibus.

SUMMARIUM.

- 1 Ecclesiis parochialibus annexis Monasteriis regularibus dandus est Vicarius secularis.
- 2 Falli series cum resolutione.
- 3 An dicta vicaria debeat esse manualis, vel perpetua.
- 4 In Ecclesia regulari, vel de illius mensa esse possunt beneficia secularia perpetua.
- 5 De taxa congruæ.
- 6 In arbitrariis difficile est convincere gravamen.
- 7 Vicaria perpetua regularitur jure beneficiorum.
- 8 An congrua vicaria pro tempore, quo vacat, spectet ad successorem, vel ad Cameram.
- 9 Quando bona assignata pro congrua dicantur dismembrata ab Ecclesia dominanti, & quando non.

DISC. XXI.

- 1 Disponente Constitutione *Innocentii X.* edita de Anno 1650. super reformatione Regularium, ut in Ecclesiis probabilibus annexis Monasteriis, vel Ecclesiis Regularibus, eregi deberent vicariæ seculares perpetuæ, vel manuales, à arbitrio Ordinariorum, ad hoc ut cura populi secularis per clericum secularem exerceretur; Cum Monasterio Camaldulensium Florentinæ annexa esset Ecclesia parochialis *Mucchii*, hinc proinde in executionem dictæ Constitutionis, Sac. Congregatio ejusdem reformationis injunxit Episcopo

Volaterrano, ut ad erectionem dictæ vicariæ procederet, unde Vicarius Generalis, asserendo id agere de mandato Episcopi absentis, ad erectionem processit vicariæ perpetuæ cum assignatione congruæ securorum 100. sed ob brevi subsequutam mortem Episcopi, sequuta non fuit illius provisio, illinc ad triennium facta per Episcopum successorem in persona *Petri Antonii*; Ab hoc autem actu appellante Abbate ad A. C. ac præcedente ad istam congruam etiam in futurum non teneri; Econvertè autem Petro Antonio petente etiam annualitates decursas à die erectionis, prodit sententia utrique parti respectivè favorabilis, Vicario scilicet, ac decedendo congruam à die suscepti exercitii curæ, & Abbati, cum absolviendo ab annualitatibus; Atque mihi pro Petro Antonio scribenti, utraq; determinatio iusta visa est.

Tres autem erant controversiæ puncti; Primò; super ipsa erectione vicariæ perpetuæ in genere; Secundo; super taxa congruæ; Et tertio, super dictis annualitatibus decursis.

Quatenus igitur pertinet ad primum; Scribentes pro Monasterio, nimium se diffundebant super indebita erectione facta de vicaria perpetua, quodque potius deberet esse manualis, ex eo quod accessorium regulari debet à sua causa, arque membrum debet esse ejus naturæ, cujus est caput; Adinflat eorum, quæ habemus de lubemphyreusi, vel subfundo, ut sit ejusdem naturæ, cujus est caput, cum similibus, & consequenter cum ipsa Abbatia juxta naturam beneficiorum Regularium esset manualis, ita debebat esse ista vicaria tanquam accessoria, seu membrum Abbatiz.

Contrarium dicebam ego scribens pro Vicario, etiam in sensu veritatis, quoniam hujusmodi inspectio intraret, quando edita non esset dicta Constitutio *Innocentii*, ac successivè non adesset provisio particularis dictæ sacre Congregationis pro ejusdem Constitutionis executione, idem in vicariam perpetuam arbitrio Ordinaris, ideoque tanquam in clavis, ac expressis cessant quæstiones & argumenta juxta sæpius insinuatam vulgarem regulam textus, in l. ille aut ille ff. de legatis tertio, plenè exornatam per *Rotam* dec. 44. num. 14. par. 11. rec.

Et nihilominus, quod probabilius in puncto juris, vel in sensu sacri Concilii Tridentini, Ecclesiis parochialibus unitis Monasteriis vel Ecclesiis Regularibus, vicaria debeat esse perpetua, ut oves habeant fixum ac determinatum pastorem, qui eas cognoscat, ac bene curare valeat, late sustinet *Fagnan. in cap. ex parte. n. 19. & seq. de officio Vicarii*, quod ex dicta ratione videtur satis congruum ac probabile.

Neque argumentum deductum à qualitate Abbatiz concludit, quoniam in ea id provenit ex qualitate provisi, qui ob votum obedientiæ non potest se opponere præceptis, ac nutui Superioris, ut advertitur sub tit. de benefic. ad materiam manualium disc. 97: & sic potius ratione qualitatibus personæ, quam ratione rei; Neque implicat in Ecclesiis Regulari conferenda Regularibus cum dicta qualitate manualitatis, adesse propriæ ac materialiter, vel per annexionem, cappellanias vel beneficia secularia, conferenda in titulum perpetuum clericis secularibus per ipsos Regulares, *Lotter. lib. 2. quaest. 34. num. 8. Gonzal. gloss. 8. n. 38. Rot. decis. 578. num. 2. par. 1. rec. decis. 65. num. 15. par. 11. & sæpius.*

Quo verò ad secundum punctum taxæ, cum ea non excederet limites Pianæ Constitutionis præscriptis tantum deo extrema, ut scilicet non sit infra 50. & non supra 100. relinquendo arbitrio Ordinaris, id quod intra dicta duo extrema intermediat, hinc si Ordinarius arbitrium non de diminutione extremi majoris interponit, non de facili gravamen convinci potest, nisi doceatur de irrationabilitate;

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Determinatis causis.*
- 3 *Vicaria parochialium Urbis sunt perpetua, & conferuntur in titulum.*
- 4 *Describuntur jura per R. t. de re. vicaria.*
- 5 *De alia controversia, & de iis sacra Congregationis Visitationis Apostolicae.*
- 6 *An in leg. i. Papalibus dari possit de non usu.*
- 7 *Parochialia de jure pertinet ad habentem curam habitalem.*
- 8 *Damatur stylus deducendi superflua & male applicata.*
- 9 *De alio casu consimili controversia ejus resolutione.*
- 10 *De pluribus speciebus unionis, & de illa per viam unionis, quae facit ut unum censetur ejusdem juris, & naturae.*

DISC. XXII.

ORta controversia in Tribunali A. C. inter Capitulum Ecclesiae Collegiatae S. Angeli in foro picinum, quae est etiam parochialis, & Vicarium perpetuum provisionem in titulum ad praescriptum Constitutionis 139. *P. VI.* super juribus ac emolumentis parochialibus, quae scilicet spectarent ad Capitulum, cui annexa est cura habitualis, & quae ad Vicarium habentem actuale, in possessione summariissimo munitionis decretum fuit pro Capitulo, in petitorio autem prodit sententia dispositiva ad favorem Vicarii, deindeque ad honestam concordiam devolutum est.

In disputationibus autem desuper habitis, etiam in sensu veritatis, dicebam iustitiam assistere Vicario super quarta funerali, aliisque momentis parochialibus, ob expressam ac litteralem dispositionem dictae Constitutionis 139. *P. VI.* per quam statuendo, quod vicariae undecim parochiarum Urbis, quae annexae sunt Capitulis, vel Collegiis d. b. am esse petuntur, ac in titulum collantur, disponitur etiam ut ultra congruam in quantitate ibi praefinita, debeant etiam ad Vicarium sp. Que, & ideo dum habetur lex clara, quae in verbis ita determinat, aliud querendum non est in iis, quae ibi deceduntur.

Clarus verò, quoniam exorta consimili controversia inter Capitulum, & Vicarium Ecclesiae S. Mariae in via lata, & introducta causa in R. t. coram C. c. o. p. intulit. *R. t. coram C. c. o. p. intulit. 14. 7. m. 1619. & 4. D. t. m. 11. 1620.* ad favorem Vicarii ad praedictam Constitutionis praescriptum prodierunt resolutiones, in quarum prima deferbantur illa jura, seu emolumenta parochialia, quae Vicario competere debent, consensu scilicet; Primò in certa, quae fuerunt comitatur, dum cadaver defertur ad Ecclesiam; Secundò in alia certa quae ponitur circa cadaver in Ecclesia; Tertio in quarta funerali, quando cadaver sepeliatur extra parochiam; Quarto in elemosyna dari solita pro sepultura; Quintò in Fasciculo candelarum dari solito parochio; Sextò in obventionibus, & elemosynis pro administratione Sarramentorum; Septimò in elemosynis, quae proveniunt ex benedictione ovorum, & domorum de tempore Paschali; Octavo in convocatione sacertiorum tam illius Ecclesiae, quam extra ad funus; Et nono, ut ab ejusdem Ecclesiae clericis inferriatur in iis, quae necessaria sunt pro Sarramentorum administratione; Et in secunda decisione, etiam in petitorio decreta sunt ad favorem ejusdem Vicarii quarta funeralis debita Ecclesiae parochiali, in casu electionis sepulturae in alia Ecclesia.

Et exorta consimili controversia in Sac. Congregatione Visitationis Apostolicae de anno 1639. inter

tate, quae non praesumitur, ex iis quae habentur in materia irrationabilis iudicii circa praedilectionem magis idonei in concursu, idcirco frequentem in foro propositionem habemus, quod in arbitrariis non intrat gravamen; Potissimè verò quia ex facti circumstantiis constare videbatur arbitrium esse bene regulatum.

Demum quoad testium punctum, Scribens tanquam Advocatus dicebam, quod huiusmodi vicariae erant in titulum perpetuum collatae, hinc iure beneficii dispositive sunt, etiam in istis vicariis procedam, sicut ex *Oldrado conf. 67. num. 2. & al. i. Graz. par. 9. cap. 2. num. 186. Spida conf. 147. num. 2. lib. 3. Ex an. in disto cap. ex parte de off. Vicarii, num. 19. & sequen. ubi concordantes.*

Et consueverunt, cum fructus b. n. ficii etiam curati pro tempore vacationis, quoties non intrat Constitutio *Iula III.* ad favorem Cameræ, de quae pertineant ad Ecclesiam, atque ex ejus persona ad successorem ex deductis apud *Azeli. d. c. 503. num. 4. & plures sub in. de Beneficiis*, hinc deducto solum salario, quod durante vacatione praestari debet æconomus, seu Vicario provisionali ad praescriptum *Sacr. Cong. Tr. d. sess. 24. de reformat. cap. 18.* fundata dicere, intentio successoris petentis decus annualitates à die electionis.

Reflectendo autem ad veritatem, petitio videbatur minus probabilis, ut lib. rē ab initio actum, sen pro eo agentibus insinuavi, sed ex def. tū conclusio, quam in supra deducebam, non ex def. tū applicatū ad casum; Ea enim procedit quando, iam erectio vicariae, quam assignatio congruæ, iam effectum sortita est, adeo ut agatur de tempore vacationis ob cessum vel decessum possessoris, tunc enim congrua iam taxata, dismembrata dicitur à Monasterio, ejusque bonis ac redditibus, adeo ut ad praescriptum *Constit. t. m. 47. P. VI.* pro hac rata Monasterium eximatur ab onere quindecim annorum, si fructus considerentur sine de per se, omnino independentes à priori sua causa; Adinstar eorum quae habemus de subditiis vel nambis feudis, ut efficiantur fructus in capite ut in sua materia *sub tit. de feudis*, praesertim in *Monasterio d. se. 8.* Et in his terminis beneficium curatum habetur *sub tit. de decimis* in proposito Ecclesiarum filiarum etiam unum per dismembrationem ab alia Ecclesia, cum similibus; Sicut autem ubi erectio adhuc effecta non est, sed solum ad effectum sententia vel provisio de erigendo, cum tunc adhuc sequuta non dicatur dismembratio, sen honorum separatio, ex conclusione, quod sententia non privat dominio vel possessione sine executione, atque mandatum de adjudicando seu vendendo, aut dando in solum non inipit ad adjudicationem, sen venditionem, aut dationem in solum. *Gregor. dec. 546. num. 9. dec. 24. 8. m. n. 4. & 3. & dec. 424. num. 2. par. 9. r. c. & sequens.*

ROMANA JURUM PAROCHIALIUM

PRO VICARIO S. ANGELI IN FORO PICINUM

CUM CAPITULO.

Causa disputata coram A. C. & resoluta pro Vicario.

An & quae jura, & emolumenta parochialia comprehendat Capitulum, vel alteri habenti curam habitalem; Et quae competant Vicario habenti exercitium curae.

consideratione habitum fuit, illud enim claro æquivo-
 7 laborare videbatur, quoniam ex dominio tem-
 porali, non inferretur ad jurisdictionem spiritualem,
 cujus tamen quoad quæ aliquod de per le leve admi-
 niculum præstat. cum aliis ponderabile ex delectis
in Toletana jurisdictionis, sub tit. de Jurisdic. disc. 1.
 & in aliis ibidem.

Quinimo ponderabam istam circumstantiam potius
 8 rotoqueri ad convincendos æquivocos alios actus,
 ex quibus cætera adminicula deducebantur, quod
 scilicet ratione dictæ jurisdictionis temporalis compe-
 teret jus patronatus tanquam castro annexum; dictæ
 vero decisiones in *Vlixbonen.* nullatenus erant ad casum
 applicabiles, ob omnimodam diversitatem facti,
 8 ibi enim constabat, quod Ecclesiæ de quibus erat
 controversia, essent sitæ intra fines Ecclesiæ principalis
 commende, quæ habebat jus decimandi in
 toto territorio, aliæque jura parochialia, & antequam
 dictæ alie Ecclesiæ construerentur, unde propterea
 clarè resolutar illam esse solam parochialem, & sic
 dominam, & matrem in ipsa jurisdictione spirituali,
 seu parochiali, alias vero Ecclesiis controversas post-
 modum contratas esse tanquam adjunctices, seu filia-
 les, proindeque juridicè esse membra dictæ Ecclesiæ
 principalis, ac de ejus membris.

Reliqua adminicula, seu probationis species, nullam
 fidem merebantur, utpotè deducta ex quibusdam
 scripturis extraneis ab archivio ejusdem Monasterii
 interestati, quod fidem non præstat, nisi aliunde ea-
 rumdem scripturarum veritas comprobetur, ut ultra
 generalia satis frequentia, de quibus infra in *Roma-
 na urum, seu finium parochialium disc. 12.* in his
 specialibus terminis excludendi unionem benè fir-
 matas in *Vicen. parochialis 20. Junii 1650. coram
 Bichio decif. 9. par. 11. rec.* Et nihilominus ubi etiam
 jatum veritas admitteretur, neque concludebatur,
 quoniam enunciative non erant Ordinarii interestati,
 10 juxta casum, de quo in *Pampilonen. Vicaria 3. Martii
 1664. coram Verosio,* in qua prima decisio ni-
 mium se kindat, cum ibi concurrent dux enun-
 ciative Ordinarii super unione, necnon jus deci-
 mandum, & continuata possessio in jure deputandi Vi-
 carium absque ullo actu in contrarium; In præfenti
 vero enunciative erant solum ipsius partis interestate,
 de quibus ratio habenda non est, ut in specie
 apud *Ostrob. decif. 179. num. 24. & dec. 213. n. 13. cu-
 seqq.* Actus vero jurisdictionales referri possunt
 ad jus patronatus, seu aliam prærogativam, ut apud
 11 *Ostrob. proxime allegat. decif. & in d. Bononien.
 parochialis coram Melio, & in aliis.*

Deducendo quoque illam veram theoricam, de
 qua satis frequenter *sub tit. de fideicommissis* super
 materis conjecturalibus, ac præsumptivis, quod sci-
 12 licet in hujusmodi probationibus, certa & determi-
 nata regula constitui non potest super singulorum ad-
 miniculorum, vel conjecturarum pondere ac effica-
 cia, ex eo quod admittitur, vel respectivè rejecta re-
 periantur, quoniam stant simul, ut in uno casu ob
 ejus circumstantias admittatur, ac subsistant & in
 altero non, quia sic unus, vel alterius facti qua-
 litas exigeret; Ac propterea quando allegantur de-
 cisiones vel alie auctoritates, combinare oportet om-
 nes eam circumstantias, ad effectum videndi, an
 inter congrua applicatio necne, & in qua totus est
 punctus.

Præsertim vero circa observantiam, ac ultimum
 statum, ut concurrebat in casu dictæ *Pampilonen.*
 13 cum tunc hujusmodi adminicula, quamvis alias levia,
 magnum pondus habere videantur, secus autem in
 casu converso, in quo versabamur, (& quæ cir-
 cumstantia verè destruebat, ac inefficacia reddebat
 adminicula prædicta, ut potissimum ponderatur in
 secunda decisione,) dum Monasterium carebat pos-
 sessione conferendi, vel nominandi per annos cir-

citer 150. atque per plures vacationem casus, Eccle-
 sia erat in statu collativo per vacationem, quæ re-
 pugnat unioni, ut in allegatis decisionibus coram
Ostrob. in dicta Bonon. coram Ad. lio, & passim; 14
 Et in quibus, præsertim in dicta *Bonon.* satis pondera-
 tur ultimus status provisionum per concursum juxta
 formam Concilii.

Nimium quoque ponderando, quod tunc admini-
 cula magnificienda sunt, quando illa deducuntur
 ex actibus recentibus, & post Concilium Triden-
 tinum, & Constitutionem Pianam, & sic ab an-
 15 no 1574. citra; Secus autem ubi petuntur tempus
 antecedens, in quo plures irreperant in hac mate-
 ria abusus, ac usurpationes, pro quibus oportuit con-
 vocare Concilium, quod eis ita providere voluit;
 Unde propterea absurdum est allegare illos actus, quos
 tanquam abusivos, ac male gestos Concilium subla-
 lit; Ità etiam subsequuta observantia docente, ideo-
 que ultimus status in proposito satis considerabilis
 est, non tanquam præscriptivus, seu innovatus, ita
 ut desideranda veniant rigorosa requisita præscriptio-
 nis, vel consuetudinis contra jus, sed tanquam inter-
 pretativa dictæ veritatis, quod scilicet esset unus de
 abutibus per Concilium sublaitis.

Ista vero quæ quoad jus conferendi in genere, ac
 pro quibuscumque etiam futuris vacationibus, ita
 procedebant, multò magis ac indubitanter procedere
 16 dicebam in hac specie, & ad effectum particularem
 sustinendi præsentem provisionem, pro qua suffi-
 ciebat recepta conclusio deducta ex vulgari *text. in
 cap. Consultationibus de jure patronatus;* Porro enim
 improbabile esset, ut ob antiquatam præfessionem,
 spatio fere duorum sæculorum neglectam, Ordina-
 rius possessor, qui in statu bonæ fidei providerat,
 dicta possessione de facto spoliandus esset; Ac propter
 ea ubi etiam deduceretur probationes sufficientes
 circa unionem, adeo ut tolli posset contrarius status
 præscriptivus, tollendo scilicet de medio provisiones
 Apostolicas per resignationem, seu alia impedimenta,
 quæ in proposito ad impediendum ultimum statum
 præscriptivum ponderati solent, adhuc id solum
 suffragari potuisset in petitorio, ac pro vacationibus
 futuris, secus autem pro ista, juxta dictos terminos
*text. in cap. consultationibus, & sæpius sub tit. de
 præfession. multò magis dum etiam in bono jure,
 ac futuris vacationibus non benè constabat de
 unione.*

Quamvis enim pluries Rota firmaverit, ut etiam
 imperfectæ ac adminiculative probationes ad id suffi-
 17 ciant cum regula, ut *singula que non profunt &c.*
 Atque in hac facti specie concurrerent conjecturæ,
 alias canonizate, ut præsertim apud *Seraphin. de-
 cif. 1304. & in dicta Vlixbonen. decif. 102. part. 1.
 & 204. part. 2. rec. & in Persina benef. 10. Febr. 1648.
 Bich. decif. 152. part. 10.* in quibus magnum consti-
 tuebatur fundamentum.

At tamen, ultra quod plures conjecturæ canoniza-
 tæ in dicta Persina rejectæ fuerunt apud *Ostrob.
 dicta decif. 179. & 123. & in dicta Bononienf. coram
 Melio;* advertebam, juxta ea quæ circa præsumpti-
 vas, ac adminiculativas probationes pluries ha-
 bentur *sub d. tit. de fideicommissis* & alibi, quod
 clarum, licet frequens, error est, in his facti ac
 probationum questionibus, certas regulas ex deci-
 sionibus deducere, quoniam stant simul ut in uno
 casu aliquid conjecturæ, seu præsumptiones sufficiant,
 & tamen quod eadem, ac majores in altero sint in-
 sufficientes, quia sic unus, vel respectivè alterius
 facti qualitas, & circumstantiæ exigant, ideoque
 easdem individuales præsumptiones, conjecturas,
 18 modò approbatas, & modò reprobatas habemus
 citrà repugnantiam, seu volubilitatem, ut ignavis
 vulgus credit, sed jussit, ac fundatè pro casuum di-
 versis qualitate.

Expendendo

Expendendo autem dictas decisiones, & præteritam illam *op. d. Seraphin. decis. 1304.* quinque concurrere coniecturæ, seu circumstantiæ; Primò nempe donatio Ecclesiæ facta per Regem habentem potestatem ad favorem Monasterii; Secundò perceptio decimarum, quæ magnam præstaret administratum juris parochialis; Tertiò amovibilitas Vicarii; Quarta ejusdem Vicarii præsentatio facta per parochianos Abbati; Et quinto fortissimè quod Abbas coactus fuit augere servitium, & assignare congruam.

Et in dictis *Vlixbonen. decis. 102. part. 1. & 204. part. 2. rec.* valde considerantur, non solum perceptio decimarum, aliorumque jurium parochialium, sed supportatio onerum, nec non assignatio congruæ, quod magis est, status antiquus Ecclesiæ Abbatialis Domine totius territorii, in quo deinde constitutæ fuerunt Ecclesiæ controversæ potius tanquam adjudicæ, seu filiales; In dicta verò *Persina coram Bichio*, concurrebant septem antiquissimæ enunciativæ, ac pleaque fortia adminicula, illud præferri, quod spatio 300. annorum nulla dabatur Episcopi visitatio, ut in specie examinando dictam decisionem advertitur in præfatis *decis. 70. & 223. coram Ortlieb.*

Applicando autem ad rem, quamvis aliquæ concurrerent coniecturæ, attamen etiam vix, ac leve, quibus præponderabant contrariæ, illa præsertim satis efficax, tam diuturnæ observantiæ; Et tamen præponderant omni non esse, ut contrariæ præponderarent, cum sufficeret quod per eas conquassaretur, seu debilitaretur concludens probatio, ob cujus defectum fundata est Episcopi intentio.

† Deciso coram *Bourlemont* est impressum *part. 1. 4. rec. dec. 197.*

MEDIOLANEN. PAROCHIALIS.

PRO PROMOTORE FISCALI CURIÆ
ARCHIEPISCOPALIS.

Cum MONASTERIO S. SIMPLICIANI.

Causa disputata in Rota, incertus est exitus.

De eadem materia Ecclesiæ parochialis, quæ prætendatur unita seu aliis subiecta alicui Monasterio Regulari, An cadat sub decreto Concilii Tridentini circa formam concusui, vel potius sub Constitutione *7. ii. P.* Et quid ubi agatur de Ecclesiis parochialibus, de jure patronatus Ecclesiastico, seu ex privilegio.

SVM MARIÆM.

- 1 Falli series.
- 2 De resolutione Abbatis Montis Cassinen. an conveniat aliis Abbatibus hujus Religionis.
- 3 De Prælati cum territorio separate, & omnimoda jurisdictione.
- 4 Et de aliis Prælati inferioribus in aliena diocesi quamvis exemptis.
- 5 De distinctione, seu theoria, qua habetur in hac materia.
- 6 Sub dispositione Concilii Tridentini circa formam concusui cadunt Ecclesiæ de jure patronatus Ecclesiastico.

DISC. XIII.

† Cum in Ecclesia parochiali S. Prothasii Civitatis Mediolani exerceretur cura per unum Vicarium

ad nutum amovibilem ad electionem parochianorum, & confirmationem Abbatis Monasterii S. Simpliciani Ordinis S. Benedicti, Congregationis Cassinensis, alias S. Justini de Padua; *Nicolaus V.* de anno 1448 ex tribus simplicibus beneficiis in eadem Ecclesiâ existentibus, erexit duas Portiones curatas titulum perpetuum ad præsentationem parochianorum, & institutionem dicti Abbatis, cui post quadriennium, ob dissensiones, & inconvenientia, quæ inter ipsos parochianos occasione electionis oriebantur, omnimodam collationem didit; Tractu vero temporis ob diminutionem reddituum, S. Carolus tunc Archiepiscopus de anno 1578. aliam ibi adjacentem parochialem suppressit, eamque hanc Ecclesiæ univir cum subsequente effectu; Vacante autem una ex dictis Portionibus anno 1657. Archiepiscopus indicto concusui ad præscriptum Concilii Tridentini, illam contulit Carolo Abbas autem præteritæ seu nominavit Benedictum, sed Joannes, sub præterito non factæ præsentationis in tempo e, vel non bene servati concusui, cum impetravit à Sede Apostolica, unde propterea triangularis orta est questio, commissæque causæ in *Ro. coram Melio*, ad instantiam Abbatis subsecuti fuit dubium, an illud mandatum esset mandatum de manutenendo in quasi possessione descendendi absque concusui, eoque proposito sub die 26. *Maïi* 1659. memoria non suggerit, an aliqua capta fuerit resolutio, probabilis autem credo, quod ea non capta, rescriptum fuerit, quod videretur de hoc pure, neque amplius de causâ actum esse audiri, vel quia concordata fuerit, vel quia defensores mutaverit.

In hac autem disputatione, deducebantur eadem quæ habentur supra in *Senogallien. disc. præced.* hinc inde; Ac ultimus sentientes pro Abbate se extendendo, prætendebant aliquid magis speciale circa omnimodam independentiam ab Ordinario, constituendo fundamentum in iis, quæ in his specialibus remissis providendi ecclesiam parochialem (procuratam de mensa Monasterii regularis, sumatur *p. r. Rotam in Montis Cassini parochiali 17. Februarii 648. coram Bichio decis. 156. par. 20. rec.* ad favorem Abbatis Monasterii Cassinensis ejusdem Ordinis seu Congregationis, quasi quod ibi sumata, ex rationis identitate huic etiam Abbati, vel Monasterio convenire deberent.

Viduum istud erat quodvovum manifestum, quoniam in eo casu rationabiliter ac fundatè ita sumatum fuit, eo quia Abbas Cassinensis, in loco, de cuius parochiali agebatur, esset verus Ordinarius, cum omnimoda ac plena jurisdictione quasi Episcopalis, tam ordinaria, quam delegata, cum territorio separato, ac independenti à quacunque diocesi, ac tanquam in diocesi propria juxta eam inferiorum Prælatorum distinctionem, qua habetur pluries *sub tit. de jurisdictione, in Tolera di. c. 1. ac pluribus aliis sequentibus*, cum tunc hujusmodi Prælati in eff. quæ, exceptis quæ sunt ordinis, habeant omnia, quæ habent Episcopi; Id autem convenire non potest aliis Prælati inferioribus quantumvis exemptis ac privilegiatis, in aliena diocesi, ac sub diverso Ordinario existentibus, quoniam in dicto titulo de *Jurisdictione* pluries advertitur, præsertim *Maceraten. & in Frmana, ac in S. Severi disc. 6. 14. & 15.* in quibus in specie agitur de hoc pundo provisionis parochialium vel curæ animatum, exemplo quantumvis ampla, suffragari potest circa Ecclesiæ materiam, ipsosque Religiosos, aliisque servientes & ministros, non autem quoad jus parochiale in clerum & pœnulum in territorio Episcopi viventes, ex ea clara ratione, quod istæ sunt oves Episcopo commissæ, ideoque ad ipsum tanquam primum ac majorem Pastorem inquirere pertinet, an inferiores Pastores præponendi vel præpositi, bene sibi commissas oves

corrodiant,

22 custodiant, vel ad talem custodiam sint habiles, ac idonei necne.

Quare ut in specialibus terminis Ecclesiarum parochialium unitarum, seu de mensa istiusmet Religiosis. S. Benedicti seu Congregationis Cassinensis, ceteris relatis habetur apud Ortboban, *decis.* 170. & 213. & in Bonon. parochialis 24. Aprilis 1651. *Melito*, ac generaliter admittitur in plenissima decisione *Barthionem. coram Cerrado* *decis.* 330. *par. 9. rec.* edita in casu, de quo supra *disc.* 10. Hodie ista questio non est alius juris, sed facti & applicationis, quoniam ut etiam habetur *disc. preced.* & in aliis proximis, juris theoria videtur extra controversiam; Siquidem, aut agitur de Ecclesia, quæ sit solum de iure patronatus Monasterii vel alterius Ecclesiæ, seu alias subiecta, quia tributaria vel censualis, aut verò de illa quæ formaliter unita dicatur ejus membrum seu de mensa; Primum enim casu, certum est integræ dispositionem Concilii Tridentini super forma concursus, dum illud loquitur ad litteram, etiam de Ecclesiis juris patronatus Ecclesiasticis, ut apud *Merlin. decis.* 198. *decis.* 543. *par. 3. rec.* Adden. ad *Burnat. decis.* 25. & tanquam absolutum habetur in *dilla Bonon. coram Melito*, ac supponitur *dilla* *decis.* 330. *par. 9. & sub tit. de Paroch. disc.* 37.

In secundo autem casu non intrat dicta forma Concilii, sed potius Constitutio 47. *Pii V.* ut provisio fieri debeat ad nominationem Abbatis vel Prælati Ecclesiæ seu Monasterii, de cujus mensa sit ipsa parochialis, cum approbatione tamen Episcopi, tam circa litterarum, quàm circa mores, prævio examine habendo coram Examinatoribus synodalibus, adeo ut etiam quando concursus adhiberi consuevisset, id non attendatur, ut pluries in præcedentibus, & *dilla tit. de Paroch.* & consequenter omnes disputationes reducantur ad factum, an scilicet constet necne de unionem, quæ in dubio non præsumitur, sed per allegantem probanda est, ut advenitur *disc. preced. & passim*, & super qua probatione, certa, & determinata reg. la dari non potest, cum totum pendeat ex facti qualitate, & circumstantiis.

NUCERIE PAGANORUM CAPPELLANIE.

Pio JOSEPHO PIGNATORIO,

Cum DOMINICO PEPE.

Casus disputatus coram Prælo Indice commissario, & resolutus pro Josepho.

An in Cappellaniis, seu aliis Beneficiis existentibus in Ecclesia parochiali, cum onere curæ animarum, requiratur concursus ad formam Concilii; Et quomodo in una Ecclesia dentur plures Rectores, vel Beneficiati habentes curam.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Resolutio causæ.*
- 3 *De operatione decreti irritantis in genere.*
- 4 *Quod observantia non attendatur in hac materia concursus habendi, vel non habendi.*
- 5 *Declaratur quando observantia obstat decretum irritans necne.*
- 6 *An possint dari plura beneficia curata in Ecclesia parochiali.*
- 7 *Quod possint dari plures Ecclesiæ Cathedralis ad unam Cathedralam efformandum, vel plures Episcopi in una Cathedrali.*
- 8 *Quod possint dari plures prima dignitates coequalles.*

9 *Declaratur conclusio, de qua num. 6.*

10 *Quod iusta sit & rationabilis consuetudo, seu lex concedens opinionem, seu ascensum à minori beneficio ad majus.*

D I S C. XIV.

IN Ecclesia parochiali S. Felicis, ultra Rectorem, tres alii Cappellani perpetui in titulum providendi soliti, ab antiquo adesse consueverunt, curam animarum quoque exercentes, ac sacramenta ministrantes, de decimis aliisque juribus parochialibus partem habentes; Quia verò ob incrementum populi, alii ministri desiderabantur, hinc Episcopus ad supplicationem, tam Rectoris, & Capellanorum, quàm parochianorum, de anno 1519. quartam creavit Cappellaniam, sub ea tamen lege, quod ille Cappellanus non deberet æqualiter cum aliis participare, sed quadam congrua, seu minori participatione contentus esset, cum iure optandi unam ex tribus antiquis, quando casus vacationis contingeret, atque ita observatum fuit usque ad annum 1653. in quo, vacante una ex dictis tribus Cappellanis, Vicarius Capitularis, rejecta petitione Josephi possidentis quartam Cappellaniam super iure optandi, indixit concursum ad formam Concilii Tridentini, arqui æque idoneis renunciatis, eodem Josepho, ac Dominico, ille præelectus fuit. Quare interposita per Josephum appellatio, & commissio causa in Curia Prælo, Dominicus, ut titulos, ac jura cumularet, impetitionem Apostolicam fecit ob concursum male factum, atque litteris coram eodem Prælo præsentatis, assumptaque disputatione, cumque ex contententibus dicta Cappellania adjudicanda esset, pro Josepho iudicatum fuit cum subsequuto effectu, dum altera pars acquievit.

In disputationibus desuper habitis, punctus erat, an in hujusmodi Cappellaniis servari deberet forma præscripta per Concilium Tridentinum, & Constitutionem *Pii V.* in provisione parochialium, vel potius intaret ius optandi absque alio concursu, dum Joseph, cui tale jus competeat, quamvis examini se exposuerit cum protestatione, dictum jus præservare curaret.

Scribens ego pro Josepho, tanquam Advocatus deducebam super iure optandi dictum decretum Episcopi in erectione quartæ Cappellaniæ, necnon observantiam super eorum provisione sine concursu adhiberi tantum solito in provisionibus ipsius principalis Rectoris; Verum ista sola, & de per se parvi momenti erant, quatenus beneficium esset verè curatum, adeo ut caderet sub decreto Concilii ac Piana Constitutione, quoniam ultra generalia, quæ habemus circa operationem decreti irritantis in finem, quicumque possessionem, & observantiam ex plenè deductis *decis.* 400. *par. 9. & decis.* 193. *par. 12. & rec. & passim.*

In his specialibus terminis observantiæ affirmativæ, vel negativæ concursus habiti, ut haberi non debet, vel non habiti, ubi debet haberi, quod attendi non debeat propter decretum irritans contentum in Concilio, seu Constitutione *Pii IV.* super ejusdem Concilii confirmatione, & in Constitutionibus *Pii V.* ceteris relatis firmatur *decis.* 330. *par. 9. rec. n. 30. & decis.* 104. *num. 12. par. 10. & Alien. Vicarie* 26. *Junii* 1654. *Bichia*, in quibus habetur eam potius dicendam esse abusum; Idemque circa defectum potestatis Episcopi decretandi contra dictum decretum Conciliare, & Constitutiones Apostolicas.

Quare punctus erat, an intarent, necne decretura & Constitutiones prædictæ, ita ut res reduceretur ad probabile dubium; quo posito planum remanebat deferendum esse dictæ observantiæ tanquam interpretativæ, non obstante dicto decreto irritanti, quoniam

niam

niam, ut pluries advertitur hoc eodem titulo, & sub altero de beneficiis, ac aliibi, illius oratio bene inerat quando certum est illi locum esse, ita ut agatur de actu contrario, seu distinctivo, ac de observantia prescriptiva, sicut autem ubi cadat probabile dubium super comprehensione, unde observantia attendatur tanquam interpretis.

Quatenus igitur pertinet ad dictum punctum dicebant scribentes pro Dominico, quod licet regulariter non denunt plures Rectores unius Ecclesie, ne denunt monitum plerumque capitum in uno corpore, seu ne denunt plures viri unius muneris, attamen non implicat, ut formalis, seu intellectualis unica persona Rectoris residat in pluribus personis materialibus, qui tanquam per speciem Collegii efforment unicuique corpus representativum Rectoris, & consequenter, quod omnia beneficia dicantur principaliter curata, ut ad intellectum conf. 76. Oldrad. habetur ceteris ceteris apud Garz. par. 9. cap. 1. n. 198. & seq. & in addition ad demc. 2. ad n. 191. bene Rot. decif. 48 par. 1. divers. n. 5. cum sequent.

Ad quod ego ponderabam, conferte quoque ea, quae habentur in *Cesaraustrana Cathedralitatis*, & in *Sipontina sub tit. de increment. disc. 2. & 4.* super Ecclesia Cathedrali unica, & individua, non apta habere nisi unum solum, quod tamen ipsa representant potest per plures Ecclesias materiales, coequali iure concurrentes ad unam Cathedram efformandam; Sive quod unica etiam materialis habere possit suum unicuique sponsum, cujus formalis personam representare possint duo Episcopi, vel Rectores circa monitum, ob respectum diversitatem, quia nempe unus sit pro ritu graeco, alter vero pro latino; Eodem modo quo in casu converso dari non potest vir, qui habeat duas uxores, & tamen passim habemus unum Episcopum duarum Cathedralium aequè principaliter unitarum, ex deductis in eodem tit. de praemission. in *Amburien. & Civitaten. disc. 7.* & in aliis, quoniam eius persona consideratur reduplicative, atque in qualibet Ecclesia reputatur unicus, si quoad ipsum Episcopum reputantur pro una, habetur etiam ipsa sub tit. de Benefic. in *Marianen. seu Accien. disc. 19.* cum similibus.

Ac etiam conferte videtur ea quae habemus de prima dignitate in Cathedrali, vel Collegiata cadente sub Reg. 6. quarta, seu quinta, quod non implicet casu, quae quia supranumerarii representant per duas coequalis, aequè cadentes sub dicta regula ex deductis decif. 99. par. 10. rec. cum similibus.

Dicebam tamen, etiam in sensu veritatis, praemissa rectè procedere, quando ipsi Ecclesia non habent proprium Rectorem, ac sponsum, ita representatum per Collegium huiusmodi Cappellanorum, atque in his terminis, & cum hoc praesupposito procedunt supra allegatae, ac similes auctoritates ad casum non applicabiles, dum ipsa Ecclesia habet proprium Rectorem, penes quem residet cura, non solum habitualis, sed etiam actualis, ac omnimoda, & qui provideri solet per concursum iuxta formam Concilialem, dicti vero Cappellani sunt potius vicarii, seu adiutores Rectoris, habentes curam in exercitio, non autem in habitu, qui totus est penes ipsum Rectorem, ut bene habetur apud Gregor. decif. 370. n. 5. ubi ad num. 11. ibique concord. ntes; Et propterea, quemadmodum in terminis fortioribus vicarii quavis unius Ecclesiae parochialis annexae alicui Collegio, vel Dignitati, cui incumbat solum cura habitualis, non inerat concursus, ut pluries habetur in praecedentibus, praesertim disc. 10. ita, & multo minus in praesenti, dum adest Rector, non solum cum cura habituali tantum, sed etiam cum actuali ac omnimoda, cum quo servatur dicta forma Conciliaris, adeoque etiam si de hoc puncto citra aliquam observantiam in solo puncto iuris agendum esset, adhuc

negativè probabilius respondendum veniret, multo vero magis stante tam diuturna observantia, quae in omni vix dicitur optima interpretis.

Exclusa vero dicta necessitate concursus, ac positiva insistentia decreti Conciliaris, de quo loquebatur, ut optioni locus esset ex dicta lege etiam omnis nimium iusta, & rationabilis, ut qui in minori beneficio cum minori stipendio Ecclesiae inseruit cum ista spe, non debeat illa defraudatus remanere; Ut in proximis terminis consuetudinis, integro dimidius Beneficiatus succedere debeat in integro beneficio primum vacante, habetur apud Buratt. decif. 819. num. 1. Dictaque consuetudinem, seu legem esse satis iustam, ac rationabilem probat text. in cap. fin. de consuetudin. in sexto, ubi glof. & DD. & advertitur apud Buratt. decif. 195. num. 1. & bene confert Seraph. decif. 942. num. 8. circa finem, ubi consideratur magnum inconveniens, ut qui per plures annos Ecclesiae servitio infudavit, excludatur per alium nullum servitii meritum habentem.

FAVENTINA PAROCHIALIS,

Pro SEBASTIANO MIGNANO.

Cum ANDREA GORIO.

Casus decifus per Rotam, ut infra.

An intret concursus in parochialibus de iure patronatus laicorum, & quid ubi istud est dubium, atque ultimus status est de libero.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 Resolutiones causa.
- 3 In parochialibus de iure patronatus laicali, vel mixto non servatur concursus.
- 4 Attenditur ultimus status, an parochialis sit libera, vel de iure patronatus.
- 5 Quid requiratur ad firmandum hunc statum.
- 6 Locus qui possessor vixit non interruptit bonam fidem.
- 7 Declaratur materia ultimi status cum distinctione.
- 8 Et de materia ext. in cap. consuetudinibus de iure patronatus, quando inspectio bene iuris attendatur.

DISC. XV.

VAcata parochialis S. Mariae in Ferculis loci *Planig panti*, Ordinarius in dicto concursu iuxta formam Concilialem illam consulit Sebastiano cum subsequente effectu, Andreas autem cum praesupposito, quod illa esset de iure patronatus laicorum, quodque à Patronis vel eorum majori parte praesentatus esset, obtinuit provisionem Apostolicam, cujus vigore Vicarius Ravennaten. executor in litibus deputatus, de facto ad executionem processit, quare commissa causa in *Rota coram Bourlemont* cum clausula *partito litteris arbitri*, proposita causa super dubio ex rescripti ventis et rescriptis, an intraret arbitrium, sub die 23. Janis 1662 dictum fuit, ut apposit. sequens quæstio videtur de bono iure, super quo iam impetrata disputatione sub die 4. Decembris et eodem anni, prodidit resolutio Sebastiano favore illi, quod clausula de ejus bono iure, dictaque resolutione confirmata, assumpta fuit disputatione coram *Nuot subregato*, an Sebastiano danda esset manutentio cum revocatione sequenti, atque sub die 4. Julii 1662. prodidit resolutio, per quam bene firmatur punctus in abstracto, quod sequentium provisionale non privet possessione, neque

neque impedit quin possessor legimus, ac certus debeat manerenti, sed habita fuit difficultas, quod non bene probaretur ipsam Sebastiani possessio, & in propositione dictam fuit, quod istud esset potius sequeli, quam in vim Clementinæ non revocandum nisi in fine litis; Verum detecto illo æquivoco, factaque meliori probatione possessionis, sub d. e. 17. Martii 1664. pro ut resolutio ad favorem Sebastiani pro eis manentibus, ac revocatione sequestri, & reposita causa sub die. 1. Junii 1664. peritum fuit in de. his, unde ciedo, quod altera pars acquieverit, cum amplius de causa actum non audierim.

Istæ dispositiones fuerint partim super concernentibus ordinem, seu possessorium, ac nullitatem dictæ executionis concessæ per executorem litterarum Apostolicarum, qui absque dubio erat mixtus, & partim super bono iure; Super hoc autem scribentes pro dicto proviso Apostolico, & pro Patronis cum præsentantibus, qui pro suo iure adhaerebant, (imò forè principaliter litem suscitabant,) nimium se diffundebant in eo, quod Conciliare decretum super concursu adhibendo in parochialibus locum non habeat in illis quæ sunt de iure patronatus laicali, vel mixti, cum decretum Conciliare d. sponat concursui subiacere tantum illas, quæ essent de iure patronatus Ecclesiastici, id.que in illis de iure patronatus laicali, vel mixto sufficit, quod præsentatus sit idoneus ex deductis apud Buratt. decis. 742. n. 1. in fine. Adden. ad eum decis. 15. Adden. ad Gregor. decis. 494. Nota decis. 72. in fine par. 7. rec. & in aliis pluribus, præsertim in *Lauden. parochialis*. g. Junii 1049. coram Melio, dec. 3. 11. par. 10. rec. ubi firma ut punctus, de quo aliis d. ibatibatur ex deductis. per Adden. ad Gregor. & Buratt. ubi supra, ut etiam ius patronatus mixtum huic decreto non subiacet, & de qua *Laud. sub tit. de iure patronatus* disc. 6.

Scribens ego pro Sebastiani proviso per Ordinarium, non negabam veritatem dictæ conclusionis in alio actio, dicebam tamen illam extraneam esse à causa, dum ita supponebatur pro conclusione id, quod erat principaliter in questione, et scilicet ista parochialis esset necesse de iure patronatus, quod negabatur; Licet enim ad illius probationem exhiberentur quædam antiqua documenta, attem ultra inspectio necesse, an illa essent in forma probanti, necne, quod considerat potius in facto, quam in iure.

In sensu etiam veritatis dicebam omnem difficultatem cessare, dum ultimus status annorum centum, & ultra erat tanquam de libero, & consequenter ille attendendus veniebat ad effectum in occurrentis vacationis, ut ultra generalis circa ultimum statum, de quibus Adden. ad Gregor. decis. 77. & Adden. ad Buratt. decis. 776 cum aliis sub tit. de Beneficiis in genere; In specialibus terminis ultimi status Ecclesiæ parochialis, ad effectum, ut tanquam libera privilegia debeat per concursum, non obstante præsentis qualitate patronali, bene firmatur per Rotam decis. 435. par. 1. rec. & in Novariens. iuripatronatus, sen par. 6. alio 10. Decembris 649. prima Julii 1650. & 16. Januarii 1651. coram Penzingerio, quarum ultima est decis. 106. par. 11. recen. & habetur in hac eadem causa sub tit. de iure patronatus decis. 11.

Pro tollendo istud fundamentum, dicti scribentes in contrarium, cum copiosis allegationibus nimium se diffundebant in probando, quod ad effectum firmandi statum beneficii, illudque de patronali faciendi liberum, requiritur bona fides, sine qua de iure Canonico non datur præscriptio, quam bonam fidem cessare dicebant ob quosdam lites, ac interruptiones, & consequenter, quod cessante præscriptione libertatis, atque consilio de qualitate patronali in bono iure, istud absorbere debebat possessorium, & non mirabitur dispositio text. in cap. consultationibus de iure patronatus, totum penè desumendo ex firmatis

in Capuana Abbatia 5. Junii 1659. & 16. Januarii 1660. coram Priolo, de qua causa habetur in dicta sua materia sub tit. de iur. patron. disc. 36.

Verum, ultra plures responsiones, quæ dabantur adversus interruptiones, ex quibus mala fides deduci prætendebatur, stante quod lis mota possessorii victoriam reportanti, non inducit malam fidem, sed potius confirmat bonam, & consequenter præscriptionem non impedit ex generaliter deductis apud Gregor. decis. 467. num. 1. Buratt. decis. 172. num. 16. cum aliis in prima decisione coram Bourlemont. & in terminis beneficialibus bene firmatur in Majoricens. Beneficii 27. Junii 1648. coram Bichio.

Advertebam in hoc procedi cum claro æquivoco, ad quod bene advertitur in dicta decis. 435. par. 2. 7. rec. quod scilicet aliud est agere de ultimo statu ad effectum illum firmandi in perpetuum, & tanquam per formalem præscriptionem, ad cuius effectum tanquam in determinatione petitoris, cum gravi, ac perpetuo præiudicio, rigorose quaeritur de requisitis ad præscriptionem necessariis, ut advertitur in ista causa in dicta sua materia sub tit. de iure patronatus discursus 11. aliud verò agere de ultimo statu in possessionis, ad effectum providendi Ecclesiæ interim lite pendente, ne alias diuturnam vacationem pati cogatur, quæ diuturna vacatio, si in quocunque beneficio de iure improbat est, multo magis ubi agitur de parochiali, dum non solum ad est præiudicium ipsius Ecclesiæ circa cultum, sed etiam præiudicium omnium remanentium sine pastore; Ideoque ultimus status, quamvis recens, ac per unicum actum sufficere videtur, ut in specie dicta disc. 435. ex ea clara ratione, quod quemadmodum in prophanis, aliisque indiff. rentibus, in possessione non quaeritur de iustitia, vel iniustitia possessionis, quæ reservatur ad petitorium, sed attenditur nudum factum, ita in præiudicium, dum præscriptio præscriptum ad antiquata sine dubio discutienda erat in iudicio ordinario petitoris, terminando per tres conformes, non debebat interim Ordinarius privati quasi possessione conferendi tanquam de libero, in qua reperiatur, præscriptum dum non erat possessio recens, & per unicum actum, sed antiqua per annos centum, & ultra, & cum tot actibus; ideoque intrare videbantur eadem, quæ à simili habentur supra in *Engallien. disc. 11.*

Et ad aliam conclusionem, quod quando constat de bono iure, istud absorbere debeat possessorium, & ac faciat cessare dispositionem text. in cap. Consultationibus, de iure patronatus, plures dabam responsiones, ex quibus in eodem sensu veritatis dicta conclusio non intrabat; Primò scilicet, quod id procedat, quando bonum ius est clarum per confessionem partis, vel per rem iudicatam, aut ad summum per instrumentum publicum, & clarum quod faciat rem probatam, & manifestam, nullamque patietur exceptionem, ut habetur plus ius sub dicto tit. de iure patronatus. & est generalis propositio quotidiana, de qua sub tit. de Iudiciis in materia possessorii retinenda, vel reintegranda impediendi, necne per exceptionem boni iuris, quod in præsentia erat turbidissimum; Tum quia nimium dubitari poterat de fide probante instrumentum concessionis; Tum etiam quia videbatur intinenti consistere de eiusdem concessionis infractione, cum facta esset ab Episcopo non habente potestatem faciendi servam Ecclesiæ liberam, ac denique, quia tamen diuturna contraria observantia magnum præbebat argumentum, quod dicta concessio soluta fuisset per Concilium Tridentinum, vel per constitutionem revocatoriam Hadriani, & sic erat bonum ius turbidissimum, in quo sine dubio dicta conclusio non intrat.

Secundò, quia eadem conclusio rectè procedit, quando res esset in fieri, quia scilicet sequuta vacatione, proutquam sequeretur effectus quo provisionis, vel

vel institutionis, constaret de bono jure petitoris, secus autem ubi in statu bonæ fidei, atque continuando antiquam possessionem, jam facta, & exequuta est provisorio, ita ut agatur de expellendo provisorio, ac possessorio, qualis erat præfens casus, tunc enim dicta conclusio non intrat, ut ita distinguendo habetur in eadem *Capuana Abbatis sita titulo de jure patronat. disc. 36.* & in aliis ibidem.

Et tertio ponderabam, quod etiam re integra dicta conclusio de facili admittenda est, ubi nulla questio esset super qualitate beneficii, ac existentia juris patronatus in genere, sed solum ageretur de lite inter compatriotas super pertinentia, juxta casum, de quo in dicta *Capuana*, cū similibus, cum tunc aliqua videatur vigere ratio aquiratus, & congruentiæ discedendi à juris rigore ad beneficium possessoris, de cujus malo jure constat, ut ibi advertitur. Secus autem, ubi questio est super natura beneficii ejusque libertate, quoniam tunc appetitas assistit libertati in exclusionem servitutis, atque de facili admittenda est beneficii reversio ad suam primariam naturam; Possibile verò ob duplicem circumstantiam in hac facti specie concurrere em diuinentem omnem difficultatem. Primo scilicet, quod agitur de Beneficio curato, in cujus diuturna vacatione duplex concurret præjudicium, quod superi; Et secundò, quod constat de antiquo statu libero, dum præfens iurisdictionis non deducebatur ex fundatione, ita ut Ecclesiæ nana esset in ipso statu servitutis, sed deducebatur ex concessione; Ideoque ex pluribus omnino certum videbatur, quod Ordinarius bene concursum indicere, atque servata forma Concilii Ecclesiæ providere, quodque improbabilis esset præfens alterius impetantis; Et hæc circa materiam concursus ratione parochialitatis, quo verò ad concernentia juris patronatus, habetur in hac eadem causa dicto tit. de jure patronatus disc. 1.

Decisio coram *Bourlemont* est impress. dec. 514. par. 13. rec. Aliæ verò coram *minor.* sunt inter ejus impress. dec. 39. 65. & 73.

PAMPILONEN. JURIS EXAMINANDI CURATOS.

P. O. EPISCOPO,

Cum CVRATIS.

Casus disputatus in Sac. Congregatione Concilii, & in Signatura Gratia, & resolutus, ut infra.

An Episcopus possit novo examini subicere parochos jam approbatos; Et quid ad istum effectum requiratur,

S U M M A R I U M.

1. Falli solet.
2. Resolutiones Sacre Congregationis quando Episcopus possit examinare curatos jam approbatos.
3. Decisio Rota, reprobandis parochis jam approbatum.
4. Quod parochus semel approbatus sine causa non possit examinari.
5. Expenditur decisio Rota, de qua num. 1.
6. Referuntur auctores volentes fieri posse novum examen.
7. Distinguntur effectus, ad quos dictum examen fieri possit.
8. Quod etiam docti non studendo efficiantur insoliti.
9. De ratione ob quam expedit, quod Episcopi habeant hanc potestatem.

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

DISC. XVI.

Renuentibus aliquibus curatis hujus diocesis se exponere novo examini, quod modernus Episcopus ob relationes habitas de illorum insufficientia in visitatione facere intendebat, consulit idem Episcopus Sac. Congregationem Concilii cum tribus quæstibus; Primo, an possit Episcopus examinare parochos à se vel prædecessore jam approbatos, quando ex rationabili causa habetur vehemens suspicio imperitiæ; Secundò, an id facere possit etiam extra visitationem respectu alicujus parochi, de cujus imperitia certa notitia habetur; Et tertio, an ad hunc effectum sufficerent informatio seu noticia extrajudicialis; & in omnibus Sacra Congregatio sub die 15. Januarii 1667. affirmativè respondit, istaque declarationes registrantur per modernum collectorem *Pignatelli consulti 132. num. 18. & seqq.* Deindeque petiit etiam declinari, an in actu visitationis possit etiam procedere ad dictum examen, quamvis nulla vigeret imperitiæ suspicio, & Sac. Congregatio sub die 22. Septembris 1668. respondit negativè.

Cumque supra hujusmodi declarationum executione in ipsa Curia Episcopali, ac etiam in Metropolitana, ad aliqua acta judicialia processum esset, atque parochorum Universis interposita appellacione curasset causas committi in Rota, obtenantque solita citatione cum inhibitione, ita ut Episcopus impeditur ad dictum examen procedere; Hinc denud aditv dictam Sacram Congregationem, quæ censuit Episcopum, inhibitionibus non obstantibus, ad executionem dictarum declarationum procedere posse, quare dicta Universis Parochorum aditv Signaturam Graue, ex cujus respectu causa remissa fuit ad Rotam, ubi pendet, ita tamen, quod interim non retardaretur executio examinis, ad quod procedi possit.

In hac autem formali disputatione habita in Signatura, ultra ea quæ sunt ordinis, & an causa remittenda esset ad dictam Sac. Congregationem, vel ad Rotam, quod magis pendebat ex circumstantiis facti circa aliqua acta judicialia; Cum etiam incidenter, juxta stylum, adum esset de concernentibus negotio principale, an scilicet possit necnè Episcopus ad dictum examen procedere; Scribentes pro parochis, porissimum fundamentum constituiebant in decisione Rota apud *Peniam* decif. 444. reperit. decif. 3. par. 3. rec. ubi in individuo revocatur sententia Ordinarii, per quam parochus ob insufficientiam suspensus fuerat, eique datus Coadjutor.

Quodque parochus semel approbatus non possint, nisi nova superveniente causa, novo examini subijci, fuisse declaratum per Sacram Congregationem; referunt *Barbosi. ad Concil. sess. 23. cap. 7. num. 8. Nicolini in fisco. verbo Examen num. 9.* & forsan alii similes Collectores.

Scribens ego pro Episcopo, quatenus pertinet ad dictam decisionem Rota coram *Penia*, dicebam, illam extraneam videri à casu questionis, ibi enim agitur de casu particulari unius parochi appellantis, non ab evocatione ad novum examen, sed à gravamine illato circa declarationem imperitiæ, quam cum examine habito in Urbe coram examinаторibus Cardinalis Vicarii detectum est non subsistere, quod non negabam per singulos parochos suspensos, ac sentientes se gravatos heri posse, sed non erat ille casus questionis, in quâ agebatur in genere de puncto potestatis evocandi ad novum examen.

Circa quæ, ultra dictas declarationes Sacre Congregationis illam decidentis, adducebam plures Auctores id firmantes, ut scilicet Episcopos probabili-

lem

lem habens suspensionem de insufficientia parochia-
tum, possit, mediante novo examine, hanc suspensio-
nem tollere, ut *placet* firmant *Gonz. ad regul. 8.*
gloss. 2. n. 107. Recius in prax. fori Ecclesiast. dec. 574.
Barb. de Parocho par. 1. c. 2. n. 10. & par. 2. cap. 23.
n. 8 cum eqq. & in Collect. ad encic. sess. 21. de re-
form. cap. 6. n. 4. bene Cardinalis de Lugo de pani-
sent. disp. 21. sect. 1. c. 2. n. 66.

Præterea advertebam quod dicta questio, an semel
approbatus ad parochialem possit reprobari in sensu
negantium percutit eam omnimodæ reprobationis
cum privatione beneficii, quod ita tanquam vacans
possit alteri confecti, atque ad hunc effectum ne-
cessaria est formalis iustificatio imperitiæ talis, quod
cessaret probabilis spes addiscendi, seu reminiscendi,
dum aliis idoneus declaratus faceret, quod difficile
est ad praxim deducere, atque in hoc sensu rectè
procedit propositio, ut semel approbatus non possit
amplius reprobari juxta theoricam *Abben. in cap.*
scriptum num. 16. de elect. & cap. cum Venerabilibus
num. 5. eod. cum aliis apud Mantie. decisi. 2. n. 2.
& admittitur in decisi. 1. n. 4. par. 5. rec. & dec. 148.
num. 5. & seqq. par. 10. & in aliis, in quibus dubi-
tatio est, an approbatio ad unam parochiam sufficiat
ad alteram.

Secus autem, ubi ob conceptam suspensionem,
vel extra judiciales informationes, Episcopus vult
procedere ad novum examen, non ad effectum repro-
bandi, ac privandi beneficii, sed ad solum effectum
providendi, ut ille, qui, studii neglectis, parum
idoneus delegatur in exercitio curæ, ac administratione
sacramentorum, suspendatur ad tempus cum provi-
sorio ali deputatione coadjutoris, ut studia reallumen-
do, ad priorem idoneitatem ex reminiscencia redire
valeat; Ut enim ego inter expertus sum, quamplures
mei condiscipuli, vel socii praxi Tribunalium, tunc
ingeniosissimi, atque scholarum primarii, otio post-
modum dediti, ut prioris doctrinæ obliiti sunt, perin-
de ac si studiis nunquam vacassent, cum etiam inge-
nia, adinstar terræ, quamvis fecunda, ac bene cultæ,
non continuantur cultura, sterili, & infuctuosa red-
duntur; Ideoque dicebam omnino hanc facultatem
Episcopis tribuendam esse, non solum, ut consulatur
in casu particulari ipsi parochio, de cujus insufficien-
tia suspicio habetur, sed etiam, ut illa facultas om-
nibus timorem incutiat, atque stimulum præbeat ad
non descendendam studia, potissimum verò in parochiis
villarum & castrorum, ubi verificari non potest id,
quod per omnes Episcopos in quibuslibet locis, ubi
fieri potest, introduci deberent conferentiæ scilicet
casuum conscientiarum singulis hebdomadaliis, vel saltem
singulis mensibus.

Clarius verò præmissa procedere dicebam in hac
facti specie, in qua supponebatur, quod parochia
non providenter per concursum juxta formam à Con-
cilio Tridentino præscriptam, sed ad præsentationem
Universitatis parochianorum, seu aliorum patrono-
rum, unde institutio lequiritur cum simplici examine
super idoneitate, qui casus videtur longè diversus,
quoniam formalis concursus sapere videtur quandam
speciem Doctoratus solemnem in hac materia, simplex
verò examen super idoneitate, importare videtur
quandam simplicem declarationem habilitatis, non
tamen adeo solemnem, sed adinstar illius, quæ fieri
soler de simplicibus confessariis, quibus, sive Sæcu-
laribus, sive Regularibus hodie ex pluribus declara-
tionibus Sacre Congregationis extra controversiam
est, licentia posse suspendi, vel tolli, nisi novo exa-
mini se supponant; Cumque dictæ declarationes Sac-
re Congregationis indefinite percutiant etiam paro-
chos approbatos in concursu formalis, seu solemnem,
multo magis eas recipiendas esse dicebam isto casu, in
quo agitur de privata, & non solemnem approbatione.

MAJORICEN. VICARIÆ,

Pro BENEFICIATIS ECCLESIE S. CRUCIS,

Cum MELCHIORE GARZIA.

Casus decisus per Rotam pro Beneficiatis.

An Vicarius perpetuus Ecclesiæ parochialis habens
Vicariam in titulum deputare possit alterum Vica-
rium ad exercitium curæ; Et in quo differant Rec-
tor, & Vicarius perpetuus.
Et an idem Vicarius participare debeat de distribu-
tionibus massæ Beneficiariorum, seu Cappellano-
rum eidem Ecclesiæ interservientium.

SVM MARIVM.

- 1 Faltis series.
- 2 Resolutio causæ.
- 3 Vicarius Vicarium non deputat.
- 4 Vicarius non est Rector, & verus sponsus Ec-
clesiæ
- 5 An in hoc differat Vicarius perpetuus à ma-
gnali.
- 6 Quod Vicarius non debeat participare de massa
distributionum.
- 7 De facultate substituti vicarii.
- 8 De concursu habito eorum vicario substituto.

DISC. XVII.

Cum Monasterium Carthusianorum dimisisset
Episcopo jus quod habebat nominandi Vica-
rium pro exercitio curæ in Ecclesiâ parochiali S. Cru-
cis, Episcopus autem decrevisset talem facultatem com-
petere debere ejusdem Ecclesiæ Beneficiatis, seu Cap-
pellanis quandam Collegii speciem, juxta frequen-
torem Hispaniæ usum, de facto constitutibus,
qui Vicarium amovibilem deputare solebant; moder-
nus verò Episcopus statuit, inhærendo dispositioni,
vel inreutioni Sacri Concilii Tridentini, illum esse
debere perpetuum; Hinc inter Vicarium ita deputa-
tum non habentem amplius timorem dimissionis, ac
dictos Beneficiatos, aliquæ exorta sunt controversiæ,
præsertim Primò, an ipse deputare possit alterum
Vicarium, vel Substitutum ad exercitium curæ; Et
secundò, an participare deberet de massa communis
distributionum; Cumque super utroque Episcopus
ad ejusdem Vicarii favorem decrevisset, hinc inter-
posita per Beneficiatos appellatione, & commissa cau-
sa in Rota coram Nino, ipsi Beneficiatis tandem
informantibus, sub die prima Februarii 1662. super
utroque negativa prodit resolutio, incertumque est
quid unde causa sequutum fuerit, dum de illa am-
plius actum non audivi; Et sic duo erant diversi con-
troversiæ puncti, unus super facultatem deputandi
Vicarium seu coadjutorem ad curæ exercitium, &
alter super participatione dictæ massæ distribu-
tionum.

Quoad primum, clara est decisio text. in cap. Cle-
ricos 4. de off. Vicarij, ubi ad litteram disponitur,
quod Vicarius Vicarium substituere non potest, &
firmant communiter DD. ibidem collecti per Rec.
collebat. 1599. Barbos. ad eundem text. & de jur.
Ecclesiæ. lib. 3. cap. 6. n. 37. & de Parocho cap. 17. n. 38.
& cap. 19. num. 37. cum sequen. bene & equant. de
privilegiis Clericorum cap. 1. n. 33. & sequen. ex ea clara ratio-
ne, quod Vicarius non dicitur Rector & sponsus Ec-
clesiæ, illam habens in titulum jure proprio, sed di-
citur potius famulus, vel minister deputatus ad exerci-
tium à Rectore, qualis dicitur ille, penes quem residet
cura

cura habitualis, juxta receptam *glof. final. in c. ad hanc* in terzo, de off. Vicarii. Cavalier dec. 595, n. 2. & 3. Greg. & Add. dec. 174. Bur. & Add. 214. dec. 445. par. 5. rec. & *fupius*; Sive consideretur tanquam delegatus, qui non concurrebat formalis consuetudine, non potest subdelegare ad universitatem causam, sed solum ad negotia particularia, eo quia habens auctoritatem alieno jure, non potest sibi æqualem constituere, ut tinnocentius *Squillant. ubi supra*.

Et quamvis satis elaboraret super puncto, an hæc Vicaria dicenda esset perpetua, vel manualis, atque probabiliter videretur dici posse eam esse potius manuales, non obstantis dispositione Concilii Tridentini loco citato procedente in cura animatum annexa Capitulis & Ecclesiis secularibus, non autem Monasteriis Regularium, ut habetur *decis. 5. n. 7. & 8. par. 7. rec.* (Quod tamen patiebatur difficultatem, ex eo quod stante dicta sessione facta per Monasterium Episcopo, qui juxta sibi cessum declaraverat competere Beneficiis, videbatur effecta secularis, Nilominus dicebam, hunc esse inanem laborem, quoniam hujusmodi inspectio manualitatis, vel perpetuitatis non tollit dictas rationes, neque inducit in Curato Rectorem, seu juxta proprium independentem, sed solum quoddam juxta simulatos irrevocabiles; Et sic alia non videtur adesse differentia, nisi quod unus sit amovibilis, alter non, uterque tamen delegatus ad solum exercitium. Unde videmus quod coequaliter, sive in perpetuum, sive in manualibus Vicariis, ex eadem ratione non servatur forma concensus in parochialibus præscripta per Sac. Concilium Tridentinum, sed procedit juxta *Constitutionem Pii V.* dum potissimum non concurret illa circumstantia, ob quam penes Vicarium residere dicitur etiam juxta habituale, prout est quando universitas juri parochialium ei competit, cum huic Vicario solum assignata sit tertia pars fructuum pro congrua, reliquis remanentibus penes ipsum Monasterium, cui Ecclesia annexa est.

Quo vero ad alteram partem patet super participatione distributionum una cum Beneficiis, patet negativa probabilior cum sensu etiam veritatis mihi videbatur, quoniam distributiones dicuntur merx laboris, seu salarium operatorum psallentium in choro, aliaque divina pro cultu Ecclesie celebrantium, ex plenè collectis per *Adden. ad decis. 376. num. 12. par. 4. rec. tom. 3.* & *plures sub tit. de Canonici & Capituli*, ubi de hac materia distributionum, unde cum iste Vicarius non esset de corpore Beneficiatorum, neque deputatus ad servitium chori & Ecclesie, sed solum ad exercitium curæ, & administrationem sacramentorum cum suo salario, seu congrua, ista debet esse contentus, & si pretendit eam modicam, & insufficientem, agere debet pro supplementatione ad vicarium Monasterium, cui annexa est cura, cum perceptione universitatis fructuum, & emolumentorum, juxta *dispositionem 420. par. 1. rec. & 130. par. 6.* & habetur supra in *Pernina congrua, disc. 19.* Dicta vero participatio distributionum practica solet, quando Vicarius est unus de Capitulo, seu Collegio, qui annexa est cura, dictæque distributiones cedunt in locum congruæ, ita ut admittat Canonici Penitentiarum assistens in confessionario, seu alius in exercitio curæ, & administratione Sacramentorum impediens, habeatur pro assistente in choro juxta practicata in una *Aceren.* enunciatia infra in *Murana Congrua, disc. 20.* sed ista circumstantia cessante, non videtur subest ratio, cui hæc præsentio innitatur.

† Super data facultate deputandi alium Vicarium videri poterunt deduci *disc. 45.* occasione agendi de puncto, an valeat concursus habitus coram Vicario substituto ab alio Vicario Generali habente facultatem substituendi.

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

MELPHICTEN. CONGRUÆ.

AD PETITIONEM EPISCOPI. ET CAPITULI.

Responsum pro veritate.

Ubi nulla adfuit Parochia, sed cura pro universo populo exercetur in Ecclesia Cathedrali per illos de Capitulo, & Cleto ejusdem Ecclesie; An superveniente præcepto Superiorum, ut ad ejus exercitium deputati debeant certi Vicarii ad formam Decreti Concilii Tridentini, & Constitutionis 47. Pii V. incumbat onus præstandi congruam Episcopo, vel potius Capitulo, aut Populo.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Quod magis expediat deputare Vicarios, quam erigere parochias.*
- 3 *Onus congruæ solvenda Vicario incumbit habentis curam habitualem.*
- 4 *Ubi parochia non sunt distincta, cura est penes Episcopum.*
- 5 *Quod onus congruæ incumbat ei qui percipit emolumenta parochialia.*
- 6 *An pro licentia laborandi diebus festis possit aliquid exigi.*
- 7 *An præstatio quam exigit Episcopus referri debeat ad decimas.*
- 8 *De congrua detrahenda ab emolumentis parochialibus.*
- 9 *An & qua emolumenta non compentur in congrua.*
- 10 *Habens curam habitualem non teneatur pro congrua solvere ultra id quod percipit a parochia.*
- 11 *Quando emolumenta non sufficiunt ad sustentationem Curæ, populus debet supplere.*
- 12 *Quando habeatur ratio de incertis circa congruam.*

DISC. XVIII.

Cum Civitate Melphictensi, proportionabilitet ad brevem rectitudinem, nimium populo plena in numero animarum circiter 7. mil. nulla adesset parochia distincta, sed cura animarum indeterminata exerceretur in Ecclesia Cathedrali per ejus Canonicos, & cappellanos, qui participantes nuncupantur, & qui admittant Canonicoz idem Capitulum constitute videntur; Sacra verò Congregatio Concilii Trid. Interpretum, referente Episcopo statum Ecclesie occasione visitandi limina Apostolorum, id incongruum reputavit, ac potius abusum, ideoque mandasset, ut ad formam decreti Conciliatis, & *Constitutio 47. Pii V.* erigerentur per parochias populi numero proportionatæ, vel deputarentur certi Vicarii perpetui ad curæ exercitium, ut ita ovæ certum agnoscerent pastorem; Hinc orta est extrajudicialis contentio inter Episcopum, & Capitulum, super quo concorditer meum consilium pro veritate petiit fuit, cuinam incumberet onus solvendi dictis Vicariis congruam juxta taxam in eadem Piana Constitutione præscriptam; Licet enim decetum Sac. Congregationis alternativè disponentet; Vel erigi parochias, in quibus tanquam filialis Cathedralis, curæ exerceretur ad formam decreti contenti, *sess. 21. de reformat. cap. 4.* Vel non immutato loco, deputati Vicarios ad formam Decreti, *cap. 7. sess. 7. de reformat. & dicta Constitutionis Pii V.* Attamen me consuleret, omnino expediret hanc secundam partem eligere; Tum ad effectum non immutandi mores, cum

C 3 quibus

quibus iste populus vivere consueverat, recipiendo divina in Cathedrali; Tum etiam ob minus onus, quod non ad mentem ipsius Concilii; ac dictæ Constitutionis prima, majori d. i. x. c. ff. de dos. Ecclesiæ parochialis quam congrua Vicarij, quam sufficit non esse timorem futurorum so. Ac etiam quia data erectione parochialium, statim provisio esse debet necessaria juxta Conciliatorem formam per concilium, cum omnibus, five civibus, five exteris, invitatis etiam Episcopo & Capitulo respective, patet aditus, cum obligatione parochialis digniorum; & converso autem exigendo vigentis, illarum provisio facienda esset de personis gratis ad non inactionem ejus, cui declaratur curam habitalem imminere; Et quatenus immineret Capitulo, cum modico istius incommodo id sequi posset, depurando duos vel tres ex eisdem Capitularibus, alijs de missis communis participatibus, assignando participationem loco congruam, cum sola suppletionem, quatenus dicta participatio non constitueret taxam à dicta Parochia Constitutionem præscriptam, juxta casum, de quo infra *Murana, disc. 20.* dum stante prima Capituli & cleri numero sitire, nil penitus cultus, & Ecclesiæ servitio præjudicant quod duo vel tres Capitulares à choro, aliquæ divinis absentes & curæ exercitio incumbentes haberentur pro inaccessibilibus.

Quatenus igitur pertinet ad punctum prædictum, cui scilicet incumbere onus suppeditandi dictam congruam; Dicebamus, in puncto juris regulam esse certam, ut incumbere ei, qui perit, ut decimas; aliaque parochialis emolumenta, etiam si nullam haberet curæ participationem, qui imo etiam si esset laicus, ut constat ex *decis. 101. Comitali, dec. 420. par. 1. rec.* & ex alijs de materia agendis, de quibus in *Perusina congrua, disc. sequenti*; Licet enim regula sit, quod ubi parochia non sunt distinctæ, cura universalis tantum dicitur esse penes Episcopum, qui dicitur parochus universalis, non autem peres Capitulum, ex deductis *per Baratt & Adden, decis. 164. & 402. dec. 22. n. 1. §. ar. 7. Tolitana decimarum, 15. Junii 1628. Celsæ, inter suas decis. 44. n. 4. ac frequenter in alijs*; Nihilominus id procedit ad effectum pertinentiæ juris decimandi, aliorumque juris parochialium, tum jurisdictionalium quam busialium, juxta ea quæ habentur *sub tit. de decimis, præfatum in I. salen. & in alijs*, sed ubi dicta jura & emolumenta penes alium quam Episcopum sunt, tunc quidquid sit ad alios effectus, ad istum tamen suppletionis congruam, extanea est dicta questio, penes quem habitus cura residet, cum certum sit onus sciendum esse ab eo, qui habet emolumentum, non curato dicto jure habituali.

Quare difficultas consistebat potius in facto quam in jure, penes quem scilicet ex ipsis concedentibus, dicta jura, & emolumenta parochialia residerent, cum in ea Civitate juxta frequentiore illarum partium consuetudinem non solvantur decimæ; Episcopus enim prætendebat emolumenta parochialia percipi per Capitulum, consistentia in funeralibus, & matrimonijs, ac Baptismate, quorum Episcopus percipit quartam, & quædam portio, seu species assignatur Sacristæ ab eodem Capitulo electo, cui consuevit incumbere onus administrandi infirmis Sacramentum Eucharistiæ pro viatico, & extremæ unctionis, nec non baptizandi, & assistendi matrimonijs, ac interveniendi in funeralibus cum stola, faciendo figuram parochi, & sic dicebat Episcopus quod ex his emolumentis, dictæ congruæ detrahendæ erant ad præscriptum ejusdem *Consilij ntionis Pii V.*

E converso autem Capitulum prætendebat quod Episcopus exigeret decimas de piscibus qui capiuntur in illis festis diebus, in quibus Ecclesiæ duplex officium celebrare solet, ac etiam sub nomine decimarum annuam præstationem futurorum creiret 300. ab emolumentis Dehanæ spectantibus ad Baronem, seu Domi-

nium temporalem; Atque respondendo ad dictam Episcopi prætensionem, dicebat dicta emolumenta percipi tanquam speciem distributionum quotidianarum ratione laboris, ac assistentiæ personalis in funeribus aliisque functionibus, istaque continebantur in vultu transmissa in qua motiva hinc inde deducebantur.

Quoad dictum emolumentum decimæ piscium, habendam difficultatem, quod illud referendum esset ad illam decimam parochialem, quæ solvitur curato ob administrationem Sacramentorum, quoniam si talis esset, deberet indistincte exigi, five pisces caperentur in die festivo, five in die festato, unde propterea, stante præfata consuetudine, seu verius nimium damnatis illarum partium abusu, dandi aliquam recognitionem Episcopo concedenti in diebus festis illam licentiam, quam accedente iusta causa gratis d. i. e. tenetur, quod dicta decima referenda potius esset ad illam elemosynam, quæ in specie præcipitur in *cap. licet de ferijs*; Et licet *gloss. ibi* dicat, hanc esse licentiam decimæ prædialis, istamen hoc dicit ad effectum taxandi quotam in Canone non præscriptam, non autem ut dicitur illa decima, quæ solvitur Parochia ratione Sacramentorum pro ejus substatione, d. i. n. ad præscriptum dicti Canonis solvitur Episcopo ex ratione permittendi laborem in defunctivo tanquam licetis elemosinæ ab eodem Episcopo distribuendæ pauperibus, vel in alios pios usus erogandæ, ut prædictum Episcopi timoratur consentire, non autem sibi applicandi, ut alii male faciunt.

Mais de decimæ specie patet, ac videbatur dicta annua præstatio ex emolumentis Dehanæ, quæ solvitur per populum ratione introductionis, vel extraditionis cleri, aliarumque rerum, quasi quod per viam concordiz, ab antiquo in locum decimarum ex singulis functionibus solvendam, dicta præstatio subrogata esset; Verum adhuc actus tenebatur æquivoque, cum dicti referri poterat ad conventionem pro aliqua substatione, quam in dicto onere, five ducte, five inducte paritum Ecclesiasticis; Id. oque tunc quæstio consistebat in facto omnino obscuro, quo dilucidato planius fuisset punctus juris, quoniam si dicta emolumenta Episcopi, juxta antiquas traditiones, ac populi opinionem, essent ratione decimarum, acque totum loco subrogata, exinde sequeretur tanquam absolutum de jure quod ab eis dictæ congruæ fuerant suppletio illius emolumenta, de quibus infra detrahendæ essent, ut in specie contra Episcopum habetur *apud Mantice, decis. 169. & generaliter Millin, dicta dec. 101. & dicta dec. 420. par. 1. rec.* cum alijs de quibus in sequenti.

Unde tenendo quandam mediam viam, dicebam quoad primam speciem emolumentorum, quæ percipiuntur per Capitulum, distinguendum esse inter illa, quæ in funeralibus aliisque functionibus solvantur singulis ratione laboris, ac intercedente personalis; Et illa quæ solvantur pro jure parochiali, ut præfatum censenda veniunt emolumenta matrimoniorum, & Baptismorum, ac in funeribus illa pars, quæ vulgo dici solet *pro stola*; Cum enim ista sint emolumenta parochialia, assignari debent dictis Vicariis, & non ponenda in massa Capitulari, dum supponebatur non esse talia, quod excederet, quin imò neque congruam modicam partem consisterent, nulla ratione habita dictorum aliorum emolumentorum, quæ singulis Capitularibus aliisque clericis solvantur ratione honorificæ associationis funeris, ac laboris mercedis personalis, cum istæ sint mercedis distributiones quotidianæ.

Quia verò ista emolumenta, quæ dici possunt mercedis parochialis, erant valde modica, absque dubio insufficientia, atque certum est de jure, Capitulum cui annexa sit cura, non tenei nisi vel pluribus Vicariis constituendis pro congrua dote ultra id quod precipit à parochia & parochialibus emolumentis; Hinc pro-

inde cum non constaret, aliud ratione parochiæ possi-
deri vel percipi, ad aliud tamen non debebat, ut ad
litteram disponitur in eadem *Constitutione* 47. *Pii. P.*
§. 2. *in fine*, ideoque pro supplementatione eram in voto,
ut Episcopus deberet de dictis emolumentis in aliqua
moderata parte contribuere, saltem ad tollendum
scandalum, populi mutuarionem, stante dicta
opinione, quæ ex antiquis traditionibus in populo
habetur, quod dicta emolumenta, & præsertim Do-
hana percipiuntur loco decimarum.

Et quando, ut supponebatur, dicta moderata con-
tributio neque sufficere, tunc dicebam, quod popu-
lus, in potestate non solvens decimas ad huiusmodi sup-
pletionem teneret, atque cum Ecclesiasticis remediis
cogendus esset, cum de iure sit pariter receptum, quod
quando emolumenta, quæ ratione curæ percipiuntur,
non sufficiunt ad congruam parochi sustentationem,
tunc cogi debeat populus ad ea supplenda, ut expresse
disponitur per Sac. Conc. Tridentinum *sess. 21. cap. 4.*
de Reformat. ac etiam sit casum de iure communi,
ubi præsertim populus nullas solvit decimas, vel in
exiguis, ut ad congruam sustentationem curati non
sufficiant, ut per *Abbatem in cap. de Rectoribus. n. 6.*
de Cler. egrot. Sord. de alim. tit. 1. quæst. 60. num. 2.
Bellet. diquis. Clerical. t. 1. de Clerico debitore. §. 14.
n. 7. Barbof. agrot. Sord. de alim. tit. 1. quæst. 60. num. 2.
n. 7. agit in specie de necessitate erigendi parochiam
novam seu deputandi particularem Vicariam in alia
Ecclesia existente extra muros, ac recincentium Civitatis
pro administrandis Sacramentis populo in hac parte
viveni, præsertim tempore nocturno, in quo po-
ritæ Civitatis sunt clausæ, qualis erat casus præcisus, ac
potissimus ratio, ob quam Sac. Congregatio ita de-
crevit.

Sed quia difficile est cum populo dictam contribu-
tionem prædicare absque exercitio gladii spiritualis,
ex quo multa inconvenientia resultare solent, idcirco
mea sententia erat, quando alias concorditer & paci-
fice consuli non posset, ut moderate, ac ad necessita-
tem augere per dicta emolumenta ratione administra-
tionis Sacramentorum à populo solvenda; Et quan-
vis pro ratione dubitandi obitare videretur conclu-
sio, quod ad ejusdem Bullæ præscriptum, in dicta
congrua habenda non esset ratio de incertis, ut ad-
vertitur *decis. 5. num. 3. & sequen. par. 2. divers. Mantie.*
dec. 269. in fine, & d. dec. 420. n. 1. par. 1. rec. Atta-
men non videbatur motum considerabile, quoniam
dicta conclusio intelligenda est de illis emolumentis
meis incertis, & voluntariis, quæ pendunt à sola po-
puli devotione, & quæ possunt nulla esse; Scus au-
tem in emolumentis parochiis solvendis occasione
Sacramentorum, vel sepulture, cum non possit
populus non mori, non nasci, & non baptizari, atque
non contrahere matrimonia, ut ista distinguendo ha-
betur præsertim in *Lucana prioratus sub tit. de iure*
parvon. disc. 10. & sub tit. de Beneficiis, disc. 90. ubi
generaliter de valore beneficiorum; In plevisque enim
parochiis nullum alium redditum habentibus, ista sola
emolumenta, ob populi numerositatem, adeo ma-
gnum redditum constituunt, quod sufficiunt etiam
ad sustentationem Collegii, cuius beneficia adeo pin-
guia reputantur, ut etiam graventur pensionibus, ut
prævis docet in Ecclesia parochiali S. Joannis Majoris
Civitatis Neapolis, de qua infra *disc. 18.*

DE materia Congruæ conciliariis de qua in hoc
& *seqq. disc.* agitur infra *disc. 39.*

PERUSINA CONGRUÆ.

Pro CAPITULO CATHEDRALIS.

Cum VICARIO PAROCHIALIS S. ANGELI.

Casus decisus per Rotam pro Capitulo.

An concordia inita inter Vicarium, & cum, cui
parochia annexa est super congrua Vicarii, impu-
gnari possit sub prætextu diminutionis fructuum,
seu bonorum assignatorum; Et an competat actio
ad petendum supplementum summe taxatæ per
Constitutionem Pianam.

SYMMARIVM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Resolutio causæ.*
- 3 *Congrua taxa, vel assignatio semel facta, an de-
beat alterari.*
- 4 *Beneficium Apostolicum requiritur etiam in
transfatione inter Ecclesias.*
- 5 *Quando inter beneficium præsumptum.*
- 6 *Facta electione in alternativis non licet variare.*
- 7 *Non intrat lesio ex futura contingentia, quæ pote-
rat dare lucrum.*

DISC. XIX.

Cum Capitulo Ecclesiæ Cathedralis annexa esset
parochialis Ecclesia sancti Angeli Perusæ, Car-
dinalis à Cornæ Episcopus Perusinus de anno 1567.
ut satisfaceret Decreto. Sac. Conc. Trid. tunc de re-
centi publicato, erexit in dicta Ecclesia perpetuam
vicariam cum congrua Vicario præstantia scutorum
60. auri, & anno sequenti inter Capitulum & Vica-
rium deputatum deventum est ad concordiam, per
quam Capitulum loco congruæ assignavit Vicario
quædam bona & redditus, quibus tam primus, quam
ceteri successores Vicarii, stantibus etiam emolumen-
tis incertis & diutinis contenti fuerunt usque ad an-
num 1654. quando modernus Vicarius prætendens
dictorum bonorum, ac reddituum notabilem dimi-
nutionem, dictumque concordiam cum non ligare,
iudicium instituit contra Capitulum coram Ordina-
rio, à quo sententiam obtinuit, ab A. C. confirmatam
super solutione scut. 60. auri ad formam erectionis;
Commissa verò per appellationem causi in Rotam
co-ram Brèvilacqua, datoque dubio, an & ad quam ratio-
nem congrua debeatur, sub die 24. Martii 1659. ad
favorem Capituli resolutum fuit, eam scilicet non
deberi stante concordia, quæ dicti Vicarius contentus
esse debet, qui proinde acquievit, seu aliam cum Ca-
pitulo se concordare curavit, dum causa ulteriorem
prosequutionem non habuit.

In hac unica disputatione habita in Rota, in qua so-
lum pro Capitulo scripti, dicebam, etiam cum sensa
veritatis, minus probabilem esse præsentationem huius
moderni Vicarii, à suorum prædecessorum vestigiis
ac observantia discedentis, quoniam assignatio semel
facta, & longissimo 88. annorum spatio observata
attendi debet, neque ab ea recedi potest nisi tradita tem-
poris adeo ad tenuitatem redacta sit, ut Vicarius nulla-
tenus se sustentare possit. *Mantie. decis. 21. Gregor.*
decis. 419. dec. 449. par. 2. n. 5. & 130. n. 6. par. 6. recent.
Hoc autem in dubio non præsumitur, atque ex parte
actoris iustificatum non erat, & quo casu solum,
supplementum necessitatis peti posset, ut in allegatis
decisionibus & per *Later. lib. 1. q. 1. 2. n. 27. cum seqq.*
Scribentes in contrarium super tribus insistebant;
Primo, quod dicta conventio seu assignatio fuisset
C j personalis

ista taxa faciendi est, pro servitii, ac onerum. & Ecclesie reddituum qualitate; Concessa verò Capitulo nova audientia, assumptaque dispositione sub die 13. Julii ejusdem a. n. 1651. coram Jo:anne Boullemon, pectum fuit in decimis, ac etiam taxata congrua in ducatis quinquaginta moneat illarum partium computatis suis debitis ac introitus bus certis debitis ratione Archiepiscopatus, non autem ratione laboris, & servitii, nullaque ratione habitata incurrerunt. Expositisque ad normam decisionum sententia, & deinde executionalibus ob non paritionem, sub die 13. Februarii 1663. coram Cerra subrogato, decreta fuerunt declaratoria, denno ob eandem contumaciam in non parendo decreta sub die 4. Decembris 1669. coram Bevil. g. a etiam subrogato, atque in hoc statu causæ pendet.

In his autem disputationibus quatuor fuerunt puncti: Primò scilicet, an congrua debeatur à Capitulo, non obstante concordia; Secundò, in qua summa; Tertiò, quid in eam veniat imputandum; Et quartò demum circa declaratorias.

Sup. r. primo, satis modica penèque nulla fuit dubitatio, quoniam tam ex *Constitutione* 47. *Pa. V.* quam etiam de jure communi, certum est quod ille, cui annexa est cura habitualis, ejusque jura & emolumenta percipit, tenetur Vicario, aliisque ministris in curæ exercitio interficientibus, congruam mercedem laboris ac servitii suppeditare, ut qui altari servit, de altari vivat, ad text. in *cap. extor. quado de preben. in sexto cum concord. per Manic. decis. 169. Gregor. & Adden. decis. 429.* cum aliis deductis in duobus *disc. proximè præced.*

Neque curata fuit concordia, quoniam quidquid sit, an illa indigeret, nec ne Beneficentia Apostolica, ac formalis causæ cognitione, ad hoc ut successorum obligatoria, de quo infra in *Comen. disc. 16.* cessabat omnis difficultas; Tum quia expresse adversabatur dictæ Planæ Constitutioni disponenti ut congrua non sit minor quinquaginta, & non major centum; Tum etiam quia constabat de evidenti læsione, ac insufficiencia, ideoque remanebat personalis, successorum non obligatoria ex deduct. *per Gregor. & Add. decis. 152. Berrati. decis. 152. dec. 402. num. 1. par. 3. r. c. decis. 430. num. 8 par. 6.* potissimè ubi non concurrunt circumstantiæ, de quibus in *Personâ disc. præced. & in disc. de r. 16.*

Nullaque pariter difficultas fuit circa secundum punctum taxæ, dum ad præscriptum Planæ Constitutionis, non poterat in minori summa decerni, eadem Constitutione disponente congruam non posse esse infra summam quinquaginta, namque supra centum; Cadente solum questione infra summam intermediam, quod remissum est superioris arbitrio ex facti qualitate regalando, ideoque si dici poterat adesse gravamen, illud erat potius ex parte, cum haberetur etiam coadjutor; Verum attentata quali aie loci, attentisque ipsius parochie redditibus, visum est adæquare dictam summam taxam fuisse, quamvis etiam de illa concerneretur Capitulum ob æstimationem fructuum dictæ parochiæ, super quo tandem merito exaudition non fuit, quoniam ego admittendo, quod tenei non deberet de proprio, ac ultra id quod Ecclesie redditus important, ut habetur etiam *disc. præced.* Dieci m. tamen, quod nemo ad id cogebat, dum in suo libito erat dimittere omnes redditus ad commodum Archiepiscopatus, qui plus prætereendere non poterat.

Major igitur ac penè tota difficultas erat super tertio puncto, quid scilicet in d. m. summam taxatam veniret imputandum, ex illis quæ Archiepiscopus percipit ratione Archiepiscopatus, in ratione fructuum non autem in ratione distributionum, seu mercedis laboris personalis; In hac etenim qualitate Ecclesie de stricto jure nihil imputari debuisset, cum in illis partibus non de facili dentur præbendæ seu fructus certi

obtinendi ex sola ratione residentie absque necessitate interessentis, ac servitii, sed ultra distributiones minutas singulis diebus, contingenter potius, quam fixè juxta locorum diversos usus percipi solitas, ab exequiis & cadaverum allocationibus, obstrictum solum in fine anni quedam portio frumentis, aliisque frugum, ac assignatio aliquorum tendentium in pecunia, tanquam per distributionem massæ grossæ, quæ tamen neque sub nomine fructuum ex facti qualitate venire poterant, quoniam ut adveitit pluries supra *disc. tit. de Canonici, & Capitulo, præsertim in Anglorum. disc. 16.* ac etiam *sub tit. de personis.* conclusio, quod ubi nullæ adfunt præbendæ, distributio massæ grossæ succedat loco præbendæ, ejusque naturam sortiatur, procedit, quando eadem distributio fiat inter præsentia veros, vel fictos, ex sola ratione residentie, non autem ratione interessentis, ac servitii; Secus autem, ubi ad mensuram, ac proportionem servitii, atque, ut dici solet per puncturaturas, quoniam tunc dicuntur verè distributiones quotidianæ, quæ singulis diebus ac horis percipiuntur, tanquam merx servitii, & laboris personalis, dilata solutione in fine anni, seu in aliud tempus, ideoque revera nihil percipitur ratione beneficii.

Expertus tamen, occasione consimilis controversiæ circa professionis initia disputatæ in Sac. Congregatione Concilii in una *Act. r. c.* quod sensus dictæ Congregationis, (& quidem rationabiliter juxta distinctionem, de qua infra) est ut ista massa grossa imputari deberet, consensu Archiepiscoporum, ut acquiesceret, cum hac tamen distinctione, quod; Aut dicta participatio massæ erat ex sola ratione servitii in choro, ac missæ conventuales periturnæ, abque alio onere celebrationis Missarum privatarum pio satis faciendi anniversariis, ac piis legatis, ex quibus frequentius annui redditus, vel alia bona obtineri solent, & tunc totum veniret imputandum, atque participatio haberet naturam præbendæ ad hunc effectum, stante quoque servitium parochiæ, & in exercitio curæ, succedit loco servitii in choro, dum pro non interessentia ob dictum impedimentum, non punctatur, atque ista est congrua ratio, ex qua sacra Congregatio ita sentit; Aut verò adest etiam admixtum onus celebrationis Missarum, in quo non datur adimplementum factum, seu per æquipollens ut est prædictum aliud onus interveniendi in choro, & tunc elemosyna proportionata huic oneri siue dubio deducenda venit, ac non imputanda, cum in ea cadat admissum illa ratio, quæ cadit in distributionibus merè quotidianis, ac minutis, quin imò fortior.

Quia tamen in ista Ecclesia consuetudo est, ut Dignitates, quæ sunt quinque, habeant aliquam majorem portionem, quam habeant Canonici, vel simplices presbyteri participantes; Hinc in ultima dispositione habitæ *coram Cerra*, super puncto declarationis, opponebatur ex parte Capituli, quod ista portio duplicata, seu alias major, debet imputari; Verum id quoque rejectum fuit; Licet enim pro imputatione nimium stringere videretur, quod ista ex crescentia, verè, ac propriè efficit illud emolumentum, quod percipitur in sola ratione beneficii, non autem laboris; Arctamen e converso pro imputatione magis obstat [ut in decisione advertitur] quod etiam hoc deberet per punctos ratione servitii; Atque observabam considerandum esse, quid ista ex crescentia, referenda veniat quidem ad præminentiam Dignitatis, sed propter majora onera, quæ magis Dignitatibus, quam reliquis Canonici, & capellanis incumbant, tam circa majorem assistentiam faciendam Episcopo celebranti, vel assistenti in throno, ac etiam circa Missas solennes aliasque functiones in majoribus solemnitatibus, quam ob majorem impensam, quam sufficit cogitatur

tate, quæ non præsumitur, ex iis quæ habentur in materia irrationabilis p.d. cii circa præelectionem magis idonei in concursu, et idcirco frequentem in foro propositionem habet a us, quod in arbitrariis non intrat gravamen; Potissimè verò quia ex facti circumstantiis collare videbatur arbitrium esse bene regulatum.

Denum quoad tertium punctum. Scribens tanquam Advocatus dicimus, quod huiusmodi vicarie etiam in iuribus perpetuum collativum habentur iure beneficiorum, ad. o. ut omnia que in beneficiis disposita sunt, etiam in illis vicariis procedant: et ut ex Oladrado conf. 67. num. 2. et al. Grat. par. 9. cap. 2. num. 286. Spida conf. 147. num. 2. lib. 3. Figuez. in dicto cap. ex parte de off. Vicarii, num. 39. et sequen. ubi concordantes

Et consequenter, cum fructus b.n.ficii etiam curas pro tempore vacationis, quoties non intrat Constitutio *Julia II* ad favorem Cameræ, de jure pertineant ad Ecclesiam, atque ex ejus persona ad successorem ex deductis apud *Azili* l. c. *de off. p. n. n. s. s.* Et pluries *sub tit. de Beneficiis*, hinc detecto solum salario, quod durant vacatione prebati debet economo, vel Vicario provisionali ad preceptum *Sac. Constit. l. de off. p. n. n. s. s. de reformat. cap. 8.* fundata decreteretur intentio luccessoris petentis decus annualitates à die electionis.

Refcl. & deo autem ad veritatem, petitio videbatur minus probabilis, ut libere ab initio auctori, seu pro eo agentibus insinuavi non ex defectu conclusionis, quam ut supra deducebam, sed ex defectu applicationis ad casum; Ea enim procedit quando jam erectio vicarie, quam assignatio congruæ, jam effectum sortita est, adeo ut agatur de tempore vacationis vel cessant vel decessum possessoris, tunc enim congrua jam taxata, dismembrata dicitur à Monasterio, et quæque bonis ac redditibus, ad eum à præscriptum *Constitutum* 47. *Pii* 6. pro hac ratiâ Monasterium, eximatur ab onere quinqueniorum, impleque fructus consideretur sicut de per se, omnino independens à priori sua causa; Ad solvendum eorum quæ habemus de subfeudis vel nimbis feudis, ut efficiatur. Euda in capite ut in sua materia *subfeudis*, de feudis, præsertim in *Mastiniana* d. 8. Et in his terminis beneficiorum canoniarum habetur *sub tibi*, de decimis in proposito Ecclesiæ filiarum et d. 20. non per dismembrationem, ab alia Ecclesiâ, non similibus; Sicut autem ubi: et tibi adhuc spectata non est, id solum adest sententia vel provisio de erigendo, cum tunc adhuc feudum non dicatur dismembratio, seu bonorum reparatio, ex conclusionem, quod sententia non privat dominio vel possessione sine executione, atque mandatum de adjudicando sine vendendo, aut dando in solum non impedit adjudicationem, seu venditionem, aut dationem in solum. *Gregor. decis.* 546. *num. 9. decis.* 424. *8. num. 4. & 5. decis.* 424. *num. 2. & 6. & c. superius.*

ROMANA JURUM PAROCHIALIUM

Pio VICARIO S. ANGELI IN FQRO PISCUM

Com CAPITULO.

Casus disputatus coram A. C. & resolutus p. o Vicario.

An & quæ jura, & emolumenta parochialia compe-
rant Capitulo, vel alteri habenti curam habitualem;
Et quæ competant Vicario habenti exercitium cu-
ræ.

- 1 *FaTi feris.*
- 2 *Intermittitur causa.*
- 3 *Vicaria parochialium Orbis sunt perpetua, & conferuntur in iuram.*
- 4 *Deservuntur jura per R. tdm de re. Vicario.*
- 5 *De alia controversia, & diffinitione sacra Congregationis Visitatorum Apostolicae.*
- 6 *An in legib. Parochialis auri possit de non usu.*
- 7 *Para parochialis de jure pertinet ad habentem curam habentem.*
- 8 *Dammatur stylus deducendi superflua & male applicata.*
- 9 *De alio casu similis controversiae ejusque resolutione.*
- 10 *De pluribus speciebus unionis, & de illa per viam alluvionis, quae facit in nobis censetur ejusdem juris, & naturae.*

DISC. XXII.

ORta controversia in Tribunali A. C. inter Capitulum Ecclesiae Collegiatae S. Angeli in foropitium, q. x et etiam parochialis, et Vicarium perpetuum provium in titulum ad praeripitum *Constitutum* 139 *P. K.* super iuribus ac emolumentis parochialibus, quae scilicet spectarent ad Capitulum, cui annexa est eorum habitatio, et quae ad Vicarium habentem actam, in postfessorio summumsummamentionis decretum fuit pro Capitulo, in petitorio autem prodit sententia disjunctiva ad favorem Vicarii, deindeque ad honestam concordiam devenitum est.

In disputationibus autem de super habitis, etiam in sensu veritatis, diebam iustitiam afflicte Vicario super quarta funerali, aliisque emolumentis parochialibus, ob expellam ad litteralem dispositionem dei dicitur *Constitutionibus* 139. *Pu. P.* per quam statuendo, quod vicarius undecim parochiarum Urbis, quae annexae sunt Capitulis, vel Collegiis d. Urbis esse perpetuae, ac in stipulium collatae, disponentur etiam et altera congenerum in quantitate ibi praescripta debeatur etiam ad Vicarium ly. *Aut.* et ideo dum habetur lex clara, quod in vobis ita determinat, aliud querendum non est in iis, quae ibi decernuntur.

[illegible]

Exorta confirmata in Sac. Congregatione Venerationis Apostolicæ de anno 1649. inter

Vicarium & Capitulum Lateranense, idem decusum fuit ad præscriptum dictæ Constitutionis, unde constat eam esse in viridi observantia, per quam omnis cessat difficultas quæ alias in eam non usus vel contrarii usus cadere posset; Licet enim receptum principium sit, quod leges Papales in hoc diversificantes ab aliis legibus tolli non possunt per non usum, vel contrarium usum ex duplici ratione; una scilicet decreti irritantis in eis contineri soliti quod inhiat quancunque contrariam observantiam & altera, quod eam Papa potestatem habet à Deo non autem à populo, à quo habent alii Principes; hinc proinde in legibus non intrans illa requisita, quæ in aliis desiderantur, ut advertitur supra sub tit. de Beneficiis in Leodien. disc. 76. & sub tit. de cess. disc. 1. ac alibi pluries; Attamen dari etiam potest earum tacita abolitio per non usum ipsi Papa sciente & tolerante, à quo proinde ita potius quam à non usu populi, talis abolitio resultare dicitur, ut advertitur de cess. 1. 94. par. 4. res. tom. 2. num. 14. & sig. ac pluries alibi habetur, quæ tamen difficultas in præfati cessabit ut supra.

Hinc proinde conuenire ex defectu applicationis dicebamus ea, quæ scribentes in contrarium deducebat, regulariter in puncto juris vera, quod scilicet in huiusmodi parochiis amicus alicui Capitulo, seu alicui corpori universali, aut etiam alicui Dignitati, omnia iura & emolumenta parochialia spectare debeant ad eum, cui cura habitusque competit, quoniam ille verè dicitur Parochus, seu Rector, Vicarius autem, seu alio nomine nuncupatus ad solam curam actualement, seu ejus exercitium deputatus, inter famuli, seu operarii censendum, contentus esse debeat ejus congrua tanquam salario, seu mercede operis, ac laboris juxta consil. 190. G. briel. lib. 2. num. 7. & 8. pluries canonizatum etiam in dicta secunda decisione Romana funeralium, 4. Decembris 1620, coram Cocino, & in Romana juriurum parochialium coram Celfo inter suas decis. 135. numer. 5. reposit. de cess. 104. par. 1. res. tom. 4. & in aliis; Attamen ob id eam legem particulatim contrarium expresse determinantem, totum id quod in terminis generalibus juris communis plena manu, & cum magno allegationum cumulo deducebatur, continebat laborem prosum inanem, ac superfluum charitatum repletionem, juxta modernum frequentem abusum ignoto vulgo placitum, apud sensarios autem nauseativum, ac irritum dignum, dum ita est componere magnum corpus inutile absque anima, vel spiritui, consistente in applicatione ad casum, de quo agitur, quæ eo melius resulat quo cum breviori, sed bene stringenti stylo motiva deducantur; Unde respondendo, dicebam scribens pro Vicario, id quod in scholis frequenter dici solet, accepto verum, sed nego consequentiam.

Pleraque alia deducebantur circa concordias cum prædecessoribus Vicariis, sed verè discursu indigna erant, ut potest ex solo facto sublata, siue in jure omnino clara, nullam admittentia probabilem dubietatem.

Consimilis etiam controversia octa fuit inter Capitulum, & Vicarium S. Nicolai in carcere; Non negatur enim per Capitulum, quod ad limites dictæ Constitutionis, jura, & emolumenta recentia in dicta prima decisione Cocini spectarent ad Vicarium, sed dicebatur, quod id intelligendum esset intra propriam antiquam parochiam, & in eo statu, in quo erat de tempore. quo edita fuit dicta Piana Constitutio, non autem in augmento postmodum supervento ex suppressione trium parochiarum, cum distributione parochianorum inter parochias adjacentes; Et introducta causa in Sac. Congregatione Visitationis Apostolicæ, prodit resolutio ad favorem Vicarii, pto quo ego scribebam; Et merito, quoniam non agebatur de aliqua unione æque principaliter, ita ut res unita, retineret suam antiquam naturam, & consideraretur, ut quid diversum ab ea, cui unio facta esset, quo-

casu intrare posset difficultas, an esset casus omissus remanens sub dispositione juris, sed erat per viam aluvionis, tanquam amo accessoria seu unitiva, quæ alterare non dicitur priore statum, sed ipsa parochia dicitur una, & eadem qualis prius, juxta illarum unionum species, ac distinctiones, de quibus præsertim in Ampusien. & Crutien. & n. Pampilonen. sub tit. de Praemixtis, disc. 7. & 29. Et conflat, quæ habentur in Urbinate, prædis sub tit. de fundis, disc. 83. super articulo, an lex alicujus Principatus attendi debeat in locis, vel provinciis aditus; Potissimè verò ob rationis identitatem, dum Vicarius hic populo ex ceto, vel superaddito, pariformiter, & absque aliqua discretionis sacramenta aliaque divina ministrat, ideoque revera erat punctus satis modica disputationis docte dignus.

† Vnde deducta infra disc. 46.

ROMANA JURUM FUNERALIUM

Pro PP. HOSPITALIS S. JOANNIS COLABITÆ

Cum PAROCHO S. BARTHOLOMÆI IN INSULA.

Casus decisus per Rotam, ut infra.

De juribus, ac emolumentis parochialibus pro futuris, & ex quibus momentum in Hospitali existente intra fines alicujus parochiæ, si illi sint de eadem, vel de aliena parochia, ad quem respectu pertineant.

SUMMARIUM.

- 1 Fidei series.
- 2 Resolutio causæ.
- 3 De privilegiis Apostolicis Hospitalium, ut eorum Rectores admittunt Sacramenta, & reputentur tanquam parochi.
- 4 Quod in dictis privilegiis requiratur expressa derogatio Clementini ad Vadium.
- 5 Non requiritur, si constet de voluntate Papæ.
- 6 An & quando requiratur derogatio specialis Concilii gener. alibus.
- 7 Emolumenta parochialis debentur eo respectu ad labores pro administratione Sacramentorum.
- 8 Jus parochiale consistit in recipere necessitate parochi, & parochianorum.
- 9 Per accidentalem habitationem extra parochiam non immutatur jus parochi.
- 10 Quid in hoc disponat statum clerici Romani.
- 11 Reo sufficit vincere per non jus aliorum.
- 12 Quod hæc privilegia concessa Hospitalibus suis rationabilibus, & quare.
- 13 De eodem, de quo n. 3. ut Hospitalia dicantur parochia infirmorum.
- 14 An in hoc adsit aliqua differentia inter Ecclesiam annexam Hospitali, & Cemeterium ejusdem Hospitalis.
- 15 Morientes in Hospitali qui sepeliuntur in alia Ecclesia, subjacent proprio Parocho.
- 16 Quale sit jus parochiale Rectoris Hospitalis.
- 17 De requisitis necessariis ad faciendam parochiam.
- 18 Quale sit territorium Monasterii, seu Conventus Regularium.
- 19 Ad quos effectus Rector Hospitalis habentur tanquam parochus infirmorum.
- 20 Etiam ad illum testamenti ad terminos sex. in cap. cum elles.

DISC. XXIII.

Cum in Insula Urbis, ubi adest Ecclesia parochialis S. Bartholomæi, cujus cura administratur per Minores Observantes, adit etiam Hospitali beati Joannis Colabitzæ administratur per PP. O. dinis beati Joannis Dei, qui vulgo nuncupantur *sate ben fratelli*, ex quorum iustitio, unus, vel plures, juxta infirmorum numerum, ac indigentiam, in sacris constituti ejusdem Ordinis, Sacramenta infirmis administrant, ac etiam eis morientibus sanas celebrant, aliaque divina petunt. Contingat autem morientes in diversis locis sepeliri, aliquos scilicet in cæmeterio, alios in Ecclesia ejusdem Hospitalis, ac alios in diversâ Ecclesia, in qua sepulturam ipsi elegerint. Hinc proinde excitata est præsentio parochi dictæ Ecclesiæ S. Bartholomæi super iuribus parochialibus, vel respectivè super quarta respectu eorum, qui tumularentur, non in cæmeterio, sed in ipsa Ecclesia, vel in aliâ Ecclesiâ, atque post disputatam causam in Tribunali Vicarii, illa introducta in *Rota coram Zarata*, atque ducto dubio, an & ad quos spectarent quarta & alia jura parochialis, sub die 4. Julii 1653, prodit resolutio, ut quoad morientes in Hospitali absque alia electione sepultura, sive in Ecclesia, sive in cæmeterio sepeliuntur, nullum jus parochi competere, neque in quarta. Quo verò ad eos, qui sepulturam elegerint in alia Ecclesia, ut jus eo u. petat ipsorum defunctorum parochi, absque eo, quod Religiosi dicti Hospitalis aliquid pretendere possint, ut liquet ex decisione desuper edita, quæ habetur impressa *par. 1. rec. decis. 348* cui contententes acq.ieverunt, ideoque causa ultetiorum progressum non habuit, atque mihi pro Hospitali incumbendi, resolutio probabilis, beneque fundata visa est.

In hac igitur disputatione, tres erant puncti. Primò scilicet quoad eos, qui in Hospitali morientes absque alia electione sepultura, ubi, sive in cæmeterio, sive in Ecclesia tumularentur. Secundò, circa morientes in eodem Hospitali, in alia Ecclesia tumulandos; Et tertio; circa morientes in propriis domibus, vel alibi, qui in ejusdem Hospitalis Ecclesia ex electione, vel ob familiare sepulchrum tumularentur.

Quoad primam speciem, bene dictum fuit parochi, intra cujus limites Hospitali situm est, nullum jus competere, quoniam ex pluribus Apostolicis indultis huic Religioni in genere, ac etiam huic Hospitali in specie, seu per communicationem concessis, per *Pinn. V. Gregorium XIII. & Gregorium XIV.* ista Hospitalia exempta sunt à parochorum jurisdictione, quoniam ille qui ex eodem Ordine, seu aliâ deputatus ad administrandum Sacramenta infirmis, habetur loco parochi, ipsiunque Hospitali intrâ suum ambitum dicitur habere territorium sepulcrum, atque quoad ibi viventes constituere quandam speciem parochiæ diversæ, ac stantis de per se, juxta ea, quæ frequenter in materia exemptionis Monasteriorum, seu Conventuum Regularium à jurisdictione Ordinarii circa personas in ipsis Monasteriis viventes, habentur in sua materia *sub titulo de jurisdictione*; Et in his terminis specialibus Hospitalium hujusmodi Religiosorum usque ad anno 1639. firmatum etiam fuit per Rotam in *Licent. coram Rojar* inter sua *decis. 36* cum aliis in hujus causæ decisione.

Et quamvis scribentes pro parochi insisterent in eo, quod dicta privilegia Apostolica non contineant derogationem decreti Conciliaris contenti in *Clement. Audum de sepulcr.* cujus specialem derogationem necessariam esse firmatur *decis. 122. num. 1. par. 1. divers. & apud Cavalier. decis. 101. num. 2.* & in aliis; Attamen replicabam ego scribens pro Hospitali sufficere derogationem implicitam, quoniam specialis derogatio requiritur ad effectum certitudinis voluntatis de *ap. derogandi dictæ Clementiæ*, unde quando hæc

voluntas aliunde sufficienter demonstratur, id sufficit ex deductis per *Barbos. de jur. Eccles. lib. 3. cap. 24. & de Paroch. cap. 2.* utrobique. *num. 8. Rot. in Cracovien. quarta funeralis. 15. Maii 1646. Penitingeri*, in hujus causæ decisione.

Ad quod conferant ea quæ habentur *sub tit. de decem. ad materiam derogationis Concilii Generalis* contenti, in *cap. Nuper de decem* quod licet receptum sit, Concilia Generalia (excepto Tridentino) non venire sub derogationibus generalibus, sed requiri derogationem specialem Attamen si ex prægnantia verborum, seu alias constet de voluntate Papæ derogandi etiam Conciliis Generalibus, id sufficit, cum conclusio fundetur in aliâ præsumpta cessatione voluntatis.

Potissimè verò, ubi (ut in hac facti specie) cessat ratio dictæ *Clementin. Dudum*, quod scilicet parochus nullum suserit in Sacramento administratione laborem, cujus ratione quarta funeralis, aliaque emolumenta parochialis debita sunt, tunc enim intrat potius dispositio alterius, *Clementin. fin. 3. fin. de religio. dom. ubi Abb. Imol. & alii*, & ceteri deducti per *Genuen. in prax. Archiep. cap. 6. num. 1. Amayn. obfer. 12. num. 18. cum eeq. cum aliis in hujus causæ decisione.*

Ac etiam quia, vel nulli, vel nimium cari sunt casus, quod in hoc Hospitali moriantur subditi hujus parochiæ, cum frequentius id contingat in illis aliatur parochiarum, ideoque iste parochus nullum jus in hoc habeat, cum quarta funeralis, aliaque emolumenta parochialis debeantur parochi ratione jurisdictionis parochialis.

Ista verò jurisdictione, seu jus parochiale consistit in mutua & reciproca necessitate super administratione, ac respectivè perceptione Sacramentorum, quod scilicet parochus quavis invitatus teneatur subministrare Sacramenta, & funera parochianis, qui licet invitati ab eo recipere teneantur, *glor. in dicta Clement. Dudum ubi Ancharan. Imol. & alii de quibus apud Gregor. decis. 108. num. 3. & decis. 108. num. 3. & decis. 387. num. 7. ubi Adden. & frequenter*, cum sit principium certum.

Necessitas verò prædicta non intrat quoad eos, qui ex diversis parochiis Urbis, vel extrâ, occasionaliter conflant ad Hospitali causa curationis, quoniam causativa, seu accidentalis mutatio domicilii absque animo deferendi primò, & acquirendi secundum; non facit cessare jurisdictionem proprii parochi, neque illam inducit in eo, intra cujus parochiæ limites hujusmodi accidentale, seu casualitatem domicilium habetur ad *tex. in cap. de his de sepulcr. cap. 1. & 2. eodem tit. in sexto cum concordant. collectis per Barbos. de Paroch. cap. 25. num. 26. cum eeq. & in causæ decisione*, ac habetur pluries præsertim in *Romana nullitatis matrimonii sub tit. de matrimoniis*, ac etiam in hujus causæ decisione advertitur id fortius procedere in Urbe stante Statuto clerici expresse disponente, ut saltem biennialis habitatio requiritur in nova parochia, ut jus parochiale acquiratur.

Ideoque cum alii parochi non essent in causa atq; ut dictum est, non de facili deter casus, quod habitatores hujus parochiæ satis breves limites habentes in hoc Hospitali decedant, hinc dicebam, atque in decisione admittitur; bene intrare regulam de eo vincente per non jus aitoris, quod locum habere in omni materia etiam in beneficiis habetur pluries supra *sub tit. de Benef. & alibi*.

Præterea, ubi etiam alii parochi essent in causa, adhuc dicebam, etiam in sensu veritatis, idem respondendum esse, stantibus dictis privilegiis Apostolicis; quæ potius juris rationi, vel intentioni conformia, quàm difformia; & exorbitantia videntur; ideoque merito per Sedem Apostolicam omnibus ferè Hospitalibus, præsertim magnarum Civitatum, eo necessaria sunt;

sunt. Tum ob cessantem rationem laboris, & incommodi in suis; Tum etiam ob magnam confusione in his residentibus circa Sacramentorum administrationem, quam sequitur ex improbitate, & quacunque horarum de nocte facere oportet, si pro singulis infirmis diversarum parochiarum etiam distinctum, convocare oportet proprios parochos, quod esset impracticabile.

Ideoque huiusmodi, ac rationabile videtur id, quod supra dictum est, quod scilicet huiusmodi Hospitalia habentia proprios sacerdotes, & capellanos legitime approbatos, ac deputatos ad administrandum Sacramenta infirmis, pro istis tantum, ac pro eis ministrantibus, qui intra eorum sepra vivant, constituunt quandam impropiam parochiam, & quicquidam impropiam territorium separatim, eo modo, quo tam circa administrationem Sacramentorum cum ipsis viventibus intra sepra, quam circa alia, ordinariam, non autem delegatam jurisdictionem concurrentia, habentur de Regularium, Monasteriis, & Conventibus sequentes *suo iur. de iurisdict. præsertim in Facultate, disc. 4. in Macerata. disc. 6. & in aliis.*

Insistentibus in contrarium, quod id procedere possit quo ad morientes in isto Hospitali, qui tumulose in ejusdem Hospitalis ordinario cæmeterio, & secus autem, quoad eos, qui pariter in Hospitali morientes, cum aliqua funeris pompa sepeliantur in Ecclesia publicè exposita, ac habente pium in via publicâ, quasi quod ista dicenda esset potius Ecclesia Conventus dictorum Religiosorum, quam Hospitalis. Verum erat motum nullum habens probabile fundamentum, id, quod merito rejectum. Siquidem ut bene in decisione advertitur; Ecclesia dicitur membrum, ac pars ipsius Hospitalis, pro cuius usu, & conservatione Sacramentorum illa necessaria videtur, neque inter claustra, seu recinctum, & Ecclesiam ibi annexam, incorporatam, adesse videtur considerabilis differentia, quoad viventes, vel morientes intra ipsa claustra, seu recinctum, ut comprobatur communis praxis Monasteriorum, & Conventuum Regularium, in quorum Ecclesiis, non obstante exemptione, adesse dicitur jurisdictioni Ordinarii, vel parochi, in concentuentibus curam animarum, ac administrationem Sacramentorum, non in ratione ipsius loci materialis, vel personarum ibi viventium, sed ratione ceteri, & populi subditi Ordinarii, vel respectivè parochi, ad eam Ecclesiam confluentis, juxta distinctionem, de qua pluries sub *dist. tit. de iurisdictio.*

Atque ex hoc dicebam in congressibus habitis, clarum esse bonum juxta istius, quam aliorum parochorum, super tertio puncto supra distincto quoad eos scilicet qui extra Hospitali viventes, ac morientes, in ista Ecclesia ex electione, vel ob sepulturam majorum ibi existentem sepelirentur, quoniam ad istum effectum, seu isto casu rectè intrat dicta consideratio, quod Ecclesia consideretur de se, ut quid distinctum ab Hospitali, cuius privilegia proinde non intrent.

Quo verò ad secundum punctum, morientium scilicet in Hospitali ex electione, alibi sepeliendorum (qui tamen casus nimium raro contingit) Dicebam pariter in congressibus pro causâ directione, utriusque contententis malum jus concurrere, actoris scilicet, quod non ageretur de ejus parochianis, dumcum aliis nullam habet jurisdictionem ut supra, & ipsorum PP. eorum, quia pariter extra Hospitali nullum jus, nullamque jurisdictionem parochialem habent, sed juxta associandi cadaver cum stola in forma jurisdictionali ac successivè percipiendi quartam funeralem, atque emolumenta parochialia, pertinet ad proprium parochum ejus, & simulandus est, quamvis accidentaliter extra parochiam decederet, cum id non solat subjectionem, seu respectivè jurisdictionem parochialem.

Et quamvis, ut supra, istud Hospitali sapere videatur

atque quandam speciem parochiæ quoad infirmos ibi viventes, ac morientes, quorum parochus dicitur ille sacerdos, vel capellanus, qui pro ejusdem Hospitalis servitio est deputatus, attamen dicitur quoddam jus parochiale impropium, & cum quodam jurisdictione in personis sine territorio, juxta illam speciem jurisdictionis in personis, absque territorio, seu verius juxta illam impropiam territorii separationem, quæ ad hunc effectum consideratur in Monasteriis, & Conventibus Regularium.

Ad effectum enim veteræ ac propriæ parochiæ requiruntur quatuor requisita recensita, *per Gonzal. ad reg. 8. glof. 6. ex num. 34. Barbosa. c. Parochiis, par. 1. cap. 1. numer. 27. & seqq. decis. 12. par. 2. divers. & 380. par. 1.* cum aliis in hac decisione in fine, inter quæ est illud territorii, in quo vivit populus constitutus ex aliquo congruo numero familiarum, saltem decem. Ita verò qualis adesse non dicitur in huiusmodi Hospitalibus vel Conventibus & Monasteriis, quorum territorium consistit dicitur intrare ipsum recinctum, quod non egreditur juxta magistralem doctrinam Cardinalis in *Clementina de iur. Monachorum*, ut pluries advertitur in *dist. tit. de iurisdict.* ac etiam habetur pluries *sub tit. de Regular. seu in Miscell. varior. re. Ecclesiast.* occasione processionum, aliarumque functionum, quæ per Regulares fiunt intra, vel respectivè extra claustra.

Dictum verò jus parochiæ Rectoris Hospitalis, vel sacerdotis ibi deputati, admittendum venit quoad ea, quæ in his viventibus, vel morientibus in Hospitali congrua sunt, & in quibus nihil dicta ratio conflictus, & impracticabilitatis, circa scilicet Sacramenta penitentiae, Eucharistiæ, ac extremæ unctionis, nec non circa ramulationem, non autem circa Sacramentum matrimonii, cum ad hunc effectum major jurisdictioni, seu juris parochialis formalitas requisita videatur, ut in dicta Romana nullitatis matrimonii, ac in aliis in dicta sua materia *sub tit. de marr.* Bene tamen talis sacerdos, vel Rector Hospitalis loco parochi habendus est pro testamentis, quæ per infirmos condantur ad formam text. in *cap. cum effect. de testament.* cum etiam simplex confessarius, quavis non parochus pro dicta forma sufficiat, ut in sua materia *sub tit. de testament.* ut in specie ad hunc effectum advertitur in *dicta dec. 16. Rayn. num. 6. & seqq. & de eadem materia infra disc. 38.*

† A Gitur de eadem materia *disc. 41.*

ROMANA PAROCHIALITATIS.

PO PAROCHORUM UNIVERSITATE

Cum ECCLESIA S. JOHANNIS FLORINTINORUM

Causa disputata in Sac. Congregatione Vistationis, & remissa ad Romam.

De privilegio parochialitatis concessio alicui Ecclesie in personis alicujus nationis quamvis viventibus in alienis parochiis, An amissum dicatur per non usum; Et de materia parochialitatis in personis absque territorio.

SUMMARY.

- 1 Falli series.
- 2 Ecclesia parochialis debet habere territorium, & populum.
- 3 Quod dari possit jurisdictioni vel parochialitatis in personis sine territorio.
- 4 Lex vel privilegium tollitur per non usum.
- 5 Maxime si nunquam fuit effectum.
- 6 Vis non procedat, quando dedit decretum in iur.

- 7 *Effectus in parte sufficit in totum, præsertim in causa universali.*
 8 *Negligentia aliquorum non utendi privilegiis non præiudicat universitati.*
 9 *Privilegia recipiunt normam ab eorum usu.*
 10 *Quando non usus, vel limitatus attendatur pro interpretatione.*
 11 *Ex quibus censetur revocatum privilegium parochialiter in personas.*
 12 *Fons baptismalis non probat parochialitatem.*
 13 *Quod præceptum Paschale impletur in Ecclesia Cathedrali, vel alia maiori.*
 14 *De conclusionibus, de qua num. 6. in materia decreti irritantis, quando impediatur effectus resistentes à non usu.*
 15 *Privilegium quando amittitur per non usum.*

DISC. XXIV.

1 **D**efiniente Florentinorum natione construere in Urbe Ecclesiam (postmodum cum sumptuosa structura constructam) sub invocatione S. Joannis Baptiste, *l. 10 X.* indultum concessit, ut postquam dicta Ecclesia constructa erit, esse deberet parochia dictorum nationalium in Urbe commorantium. Usus verò dedit, quod dicta etiam constructio ne sequeretur, nationales prædicti continuarent, ut prius, subjectionem Ecclesiæ parochialis, intra quorum fines vivebant, tam circa Sacramentorum administrationem, quam circa sepulchram, ac funus, consueverunt tamen præceptum paschale communionis adimplere in illa Ecclesia, eorumque pueros ibi baptizari; Cumque occasione dicti fontis baptismalis nonnullæ exortæ essent controversiæ cum proxima Ecclesia parochiali S. Celsi, post aliquas sententias, introducta fuit causa in Rotam, utraque parte acquiescente, atque in dicto statu continuante prosequuta non fuit; Verum recurrente anno 1659. universitate parochorum ad Sac. Congregationem Visitationis, ut inhiberet etiam dicta administratio Sacramenti Eucharistiæ in die Paschalis, atque à converso petemibus Administratores ejusdem Ecclesiæ de mandati observantiam præfati in luiti Apostolici, ac ad ejus normam declarari dictam Ecclesiam parochialem omnium nationalium, assumptione de super disputatione. Congregatio habita notitia dictæ commissionis in Roma, eidem causam remisit, quæ hucusque; prudenter quiescit, continuante eodem statu antiquo ut supra.

In unica igitur dispensatione, in qua ob non communicata jura hinc inde, maturum iudicium pro veritate scribendo pro Universitate parochorum efformate non potui, controversia reducebatur ad punctum, an dictum indultum ex præfato contrario longo usu abolutum esset nec ne; Postquam enim illius subsistentia, planum fuisset bonum jus dictæ Ecclesiæ indultariæ, quoniam licet ex deductis *visc.* præc. inter quatuor requisita parochialitatis, illud sic præcipuum territorii, in quo vivat populus cum numero competente familiarum; At tamen non implicat dari ex Apostolico indulto, vel antiqua legitima consuetudine jurisdictionem parochialem in personas, seu familias quævis in alieno territorio viventes, ex iis quæ de hac jurisdictione in personas absque territorio habentur pluries sub titulo *de iurisd.* præsertim in *Roxarena seu Traxen.* disc. 20. & in *Leurentana* disc. 34. Et de parochiis distinctis per familias, quævis sparsim, ac promiscue habitantes, habetur infra in *Rogvar. divisi-*
 5 *onis parochialis* disc. 33. & seq. E converso autem secluso dicto indulto, planum erat bonum jus parochorum in omnibus concorrentibus jurisdictionem, omniaque jura parochialia cum viventibus intra parochiæ fines, & consequenter tota disputatio erat, an

per non usum, seu aliis dictum indultum non suffragaretur.

In hoc autem dicebam, regulam assistere parochiis, ex juris recepta propositione, quod etiam leges generales, multo vero magis & absque dubio parochialia privilegia, per non usum seu contrarium ulum abolerentur, ac cessant, ad textum *cap. de ierra.* & *cap. de cunctis de privileg.* *glos. Bari.* & *ceteris* in *l. 1. ff. de Nundinis.* *Apost. de pœst.* *Pro. eg. in de mercat.* n. 13. *Cap. de c.* 114. ubi *Aldeu.* cum aliis collectis per *Barros.* de *episcop. allegat.* 26. num. 10. & *apud Ottobon.* disc. 175. num. 9. & supponitur in infra allegandis, *Jannen. pri. elegiorum coram Royas & Corrado.* & in aliis pluries, & non negatur *cisi.* 38.

Quod si procedit etiam in lege, vel privilegio aliis exequuto, ac effectum sortito, multo magis, ac extrâ minorem controversiam, ubi non usus, vel contrarius usus impedit, ne lex, vel privilegium incipiat, seu effectum sortitur, ut advertitur præsertim in *Neposita* n. 2. sub tit. *de servitut.* disc. 1. & alibi.

Cum autem communicata non essent jura alterius parisi, incertum est, qualia essent ejus fundamenta; Quantum verò supponebantur per causæ Patronum, pro hac parte in factis se habentibus, tria erant; Primum scilicet ratione decreti irritantis contenti in dicto indulto, inefficientis quæcumque contrariam posthæc, & observantiam, ideoque prohibentis dari de non usu, ut in specie advertitur apud *Cavaler.* disc. 413. cum aliis plenè cumulatim disc. 400. par. 9. rec. & disc. 199. par. 12.

Secundo, quod idem indultum jam executioni demandatum, ac effectum esset in parte circa dicta jura parochialia præcepti paschalis, ac fontis baptismalis, ideoque intraret conclusio, quod effectus in parte suffragatur pro effectuatione in totum ex deductis per *Gregor.* & *Add.* disc. 557. n. 6. cum seqq. cum aliis, de quibus sub tit. *de beneficiis* in *Sorena.* disc. 43. ac etiam in *Toletana.* sub tit. *de iurisd.* *Alme.* disc. 11. in materia causæ universalis, ut per aliquos adus etiam unico illa in totum conservetur, de quo latè *Add.* ad *Gregor.* ubi supra.

Et tertio, quod negligentia, vel non usus prædecessorum particularium præjudicare non poterat successores, ac nationi in universum, ut de adibus gestis per particulares non præjudicantibus Civitatibus, vel Universitatibus, ceteris relictis *Cavaler.* disc. 631. num. 7. & habetur pluries alibi deductum, præsertim verò in *Sabinen.* *transitus.* sub tit. *de Regalib.* disc. 136. Et latius quod per non usum privilegiorum concessorum non præjudicaret Religioni, vel Universitati, quando hæc uti vult, plenè firmatur in *Jannen. privilegiorum coram Royas* inter suas disc. 127. & 356. & in eadem *coram Corrado* disc. 337. par. 10. rec.

His tamen non obstantibus, credebam bonum jus utrique parti respectivè assistere; ad limites dicti usus, cui utraque pars (aliud non inquirendo) acquiescere deberet, ex regula quod privilegia à longo usu normam recipiunt, unde si habens privilegium latum, strictius, ac in parte utatur, in hac tantum parte suffragatur per dispositionem text. in *l. si qui usum fructuum.* ff. *quibus mod. usus fruct. amitt.* & *l. usum aquæ.* C. *de aquæ duct.* lib. 11. & advertitur ceteris relictis per *Franch.* de *ij.* 56. num. 6. & 10. & *d. c.* 22. num. 5. *Anna alleg.* 120. num. 6. *Capyc. latr. consult.* 12. n. 6. *Ottob. diff.* disc. 175.

Clarius verò, quoniam plura concurrebant, ex quibus in puncto juris præcendi poterat dictum indultum revocatum fuisse, ac vitibus non subsistere; Et propterea quidquid sit de singulorum motivorum subsistentia, cum solum obiter insinuarentur, sufficere dicebam ita casum reddi probabiliter dubium, ad effectum, ut dictus usus ita decreteret, attendendus veniret potius tanquam interpretativus, seu induc-

vos cujusdam implicite concordie, per quam nationales in reliquis cedent, contenti dictis duobus juribus fontis baptismalis. & precepti paschalis, quibus est converso cederent parochi, reliqua omnia jura parochialia obtinuerunt.

- D. bictatem autem prædictam rezultate dicebam ex pluribus; Primum scilicet ex *Constitutione* 94. Pii II. revocante similia indulta, potissimum dum ob adhuc non factam Ecclesiarum constitutionem illud adhuc effectum non erat; Secundo in idem ob Regulam Cancellariæ *Pauli III.* & successorum revocationem quorumcumque unionum, & demembrationum, & gravatum effectum non fottitatum; Tertiò quia in illis temporibus plures itreperant ab usus, pro quibus tollendis convocatum fuit Concilium Tridentinum, quod præ cæteris *sess. 24. cap. 13. de reformatione*, disponit, quod populus debet esse distinctus in proprias, ac certas parochias propter plura inconvenientia alias resultantia; Et quatio ob eandem impracticabilitatem ponetatum iuxta *de c. prox. m. præd.* Cum enim nationales viverent sparsi per Urbem, cuius situs nimium vastus est, hinc proliis impracticabile videtur ut deputatus ad exercitium curæ in dicta Ecclesia nationali, prompè omnibus occurrere posset ac Sacramenta aliisque divina, vel solennia, vivis, & de sanctis ministrare.

- Econverso autem tolerabilis videbatur dictus usus præcepti paschalis, ac fontis baptismalis; Tum quia fontis baptismalis non importat perneccesse parochialitatem, se. l. esse potest etiam in Ecclesia non parochiali. *G. r. de eccl. 108. & 387.* & in aliis; Tum etiam quia, sicuti fere ubique servatur, quod sufficit satis facere præcepto paschali in Ecclesia Cathedrali ac in Urbem in tribus Basilicis Patriarchalibus, ita non incongruum, sed potius congruum videtur id explicari posse in Ecclesia nationali, ex majori spirituali consolatione nationalium in ea solennitate ibi congregatorum.

- Atque his stantibus, obstat non videbantur contraria; Siquidem quoad decretum irritans, ut advertitur pluries *hoc tit.* ac etiam in altero de *Benefic.* & alibi pluries, tunc decretum irritans dictam operationem facit, quando certum, & clarum est illud intrare, ita ut agatur de non usu, vel contrario usu metè p. ascriptivo, seu ceteræ legis destructivo; Secus autem ubi probabiliter dubitari potest, an illud intret, nec ne, ita ut non usus, vel contrarius dicatur potius interpretativus quam præscriptivus.

Et ulterius ut advertitur præsertim apud *Oribonem. dicta dec. 175.* & habetur alibi pluries, dicta conclusio, quod stante decreto irritanti dari non possit de non usu; procedit adversus leges generales, vel alias provisiones Pontificias ex causa publica, secus autem in indultis, & privilegiis particularibus, quoniam privilegians potest non uti privilegio sibi concessio, seu illo uti limitatio, ut supra.

Eademque responsione cessant alia motiva procedentia, ubi ageretur de aliquibus actibus particularium verisimiliter ignotis ipsi Universitati; Secus autem ubi de observantia universalis, ac diuturna per omnes; Et fortius; ubi non agitur de amittendo ius omnino certum, & clarum, sed de jure ex præmissis nimium dubio in omnibus iuribus, etiam illis, quorum usus permixtus fuit, unde propterea intrate videbatur dicta consideratio tacite, seu implicite concordie, ita ex dicto usu resultantis, ac probatz, atque ista mihi videbatur veritas.

De materia privilegii emittendi per non usum nec ne, agitur *sub tit. de iurisd. disc. 7. & de Proam. disc. 1.*

ROMANA QUARTÆ FUNERALIUM

Pro UNIVERSITATE PAROCHORUM URBIS

Cum CONVENTU ARÆ COELI

Casus disputatus in Congregatione particulari, & resolutus pro Parochis.

De quarta funerali de jure debita Parochis; An debeatur ex funeribus quæ sunt in Ecclesiis Regularium super hoc habentium privilegia exemptivæ; An scilicet istis, per sacrum Concilium Tridentinum derogatum fuerit. Et de differentia inter quartam funeralium ipsa die humationis, & quartam legatorum, seu anniversariatum. &c. Et aliqua de observantia particulari Urbis.

SUMMARIUM.

- 1 Quod in Urbe portio Canonica sit dimidia, & exiguatur in amens Ecclesiarum.
- 2 De casu controverso, ac privilegiis Regularium.
- 3 Resolutio causæ.
- 4 An decretum irritans contentum in privilegiis impeditur in usu.
- 5 Quod etiam in Constitutionibus Apostolicis intret non usus.
- 6 Quod declarationes sacra Congregationis, & alia provisiones non capiunt Urbem.
- 7 De privilegio particulari Conventus Aræ Caeli.
- 8 De ubi casu controverso.
- 9 De illius resolutione.
- 10 Quod de legatis non debeat quarta.
- 11 Declaratur quando debeat.
- 12 Quod si deferat conferre dispositionem in arbitrium, vel in voluntatem.
- 13 De exemptione Regularium à quarta.
- 14 Adversus ad modum extendendi decisiones.
- 15 Declaratur exemptio, de qua sumitur, & distinguuntur privilegia, & quæ faciunt veto a a.
- 16 De revocatione & contenta in Concilio Tridentino.
- 17 De moderamine illius revocationis per Constitutionem Pii V. & de alia Constitutione Gregor. XIII.
- 18 Concilium Generalibus requiritur derogatio specialitatis.
- 19 De jure faciendo officium in funere rursus ve.
- 20 De quibus debetur quarta per Regulari.

DISC. XXV.

Cum in Urbe ex consuetudine, vel antiquo Statuto cleri, parochis debeatur Canonica portio funerum, quæ quarta nuncupatur, in majori quora, nempe in medietate, in quibuscumque Ecclesiis cadavera sepeliri contingat, fuit funera fieri; Et de quo Statuto, seu consuetudine testatur *Sylvestre* in summa verbo *Canonica portio in fine*, ac etiam enunciat in moderno Statuto parochorum impresso, de anno 1618. Minores autem Observantes existentes in Ecclesia, quæ dicitur *Aræ Caeli*, ex tunc præsentionem eorum exemptionis ab hujusmodi portione; Tum ob privilegia Apostolica generalia super hujusmodi exemptione concessa per *Clementem IV. Sixtum IV. Alexandrum III. Julius III. Pium V.* & alios Pontifices; Tum etiam ob privilegium particulare huic Conventui seu Ecclesie concessum per *Innocentium VIII.* Hinc proinde per *Innocentium X.* deputata fuit Congregatio particularis trium Cardinalium, cum interventu etiam V. Gerentis, atque paribus pluries auditis, quatenus pertinet ad quartam funeralium in ipsa die humationis cadaveris, de qua solum actum fuit, prodit resolutio ad favorem parochorum, cum subsequente sententia, cui dicti Religiosi acquieverunt, atque ita passim servatur ad huc controversia.

Resolutio

Resolutio mihi pro parochiis scribenti probabilis visa est, quoniam quicquid fit de huiusmodi privilegiis in aliis locis iuxta infrascriptas decisiones Rotæ, quæ ex parte Regularium deducuntur; Advertendum in U^o: cessare difficultatem ex ejus particulari antiqua & inconcussa supra enunciata consuetudine, cui innixa fuit resolutio abique alia difficultatione privilegiorum in genere, quamvis plura hinc inde desuper deducerentur.

Et quamvis scribenti pro dictis Regularibus, nimirum insisteret in pluribus enunciata conclusio, in Romana Curia minus frequens, quod scilicet ob decretum irritans in præfatis Apostolicis Indultis contentum, inficitur quæcumque post illis sine qua non datur consuetudo vel præscriptio, quæ proinde ita impedita remanet, ne quando nascatur; Attamen ut pluries in præcedentibus, ac sub tit. de *Beneficiis*, & alibi advertitur, id præcedit in Constitutionibus generalibus pro bono publico editis per viam legis, non autem in privilegiis particularibus, quibus potest privilegium non uti, vel uti limitate, ut habetur etiam *dispositio*.

Et clarius, quia licet adversus Apostolicas Constitutiones non detur de non usu, attamen id non procedit quando ille est in faciem ipsius Pontificis scientis ac tolerantis, ut advertitur *decis. 194. num. 16. §. siqq. par. 4. rec. tom. 2.* Cunque illa consuetudo sit antiquissima, observabam non versari in casu non ulas præscriptive seu abrogative legis jam in esse producere, ac effluere, sed potius impeditivæ, ne illa pro Urbe unquam esset citata firi; Sed quod ita interpretatio esset, ut intentio Pontificum concessio- nis huiusmodi privilegia faceret, quod non ita crederetur ad Urbem; Eodemque modo quod de decretis generalibus, ac resolutionibus sacrarum Congregationum, Urbem non comprehendentibus, adeo ut in *Romana hændit. tit. de qua habetur actum sub tit. de Fideicommissis, disc. 155.* ac etiam sub tit. de Regularibus, nimirum disputatum fuerit; An Constitutiones Apostolicæ super novorum Conventuum erectionibus; Urbem comprehendant, ut patet ex decisione in ea causa edita 28. Aprilis 1659. *curam Melino impressi, post collationes Bindi dec. 62.*

Et quoad Indultum speciale per *Innocentium VIII.* huic Ecclesie seu Conventui concessum, ultra inspectionem revocationis huiusmodi privilegiorum reluctantis à Concilio Tridentino, de qua infra, ac aliam circa inefficaciam dicti Indulti, utpotè non continentis specialem derogationem Concilii Generalis Viennensis registrati in *Clementina Dudum de spulsiis*, ut regulariter in Conciliis Generalibus requiritur.

Cessabat omnis difficultas ex factis, quoniam cum ex dispositione dicti Concilii Generalis parochiis decerneretur, undem quarta seu portio Canonica funerum ipsa die humationis cadaverum, sed etiam aliorum quæ fierent tertia, septima, vigesima, & altera die post sepulchrum, nec non de legatis aliisque obventionibus factis in Ecclesiis, in quibus defunctos sepeliri contingat, tam ad usus terminatos, quam indeterminatos; Atque *Sixtus IV. Constit. 6.* generaliter huic Ordini concessisset exemptionem à quarta eorum, quæ per defunctos vel eorum conjunctos occasione sepulture extra ipsum finem dari contingeret pro ulibus determinatis, hinc *Innocentius VIII.* ex speciali Indulto pro isto Conventu, eandem exemptionem ampliavit etiam ad ea quæ darentur pro nîbus indeterminatis, & sic extra eam quartam funeralium, de qua solum ac præcisè ageretur, ita non cadente sub Indulto; Accedente potissimum observantia id bene interpretante.

Quatenus verò pertinet ad punctum dictæ exemptionis in genere tam pro Urbe, quam ubique locorum ad formam privilegiorum generalium concessorum toti Ordini, in ista causa actum fuit solum in *Card. de Luca Theatr. Tom. XII.*

denier; De illo autem formiter actum fuit, in *alia Romana quarta* inter Parochum seu Vicarium S. Angeli in foro piscium, ac eodem Minores strictioris observantæ Conventus S. Francisci ad Ripam, non super quarta funerali ipsa die humationis, sed super quarta legatorum, aliarumque pecuniarum datarum, cum relictatum pro celebratione Missarum; Cum enim Nicolaus Rencius eligendo sepulturam in dicta Ecclesia S. Francisci, aliquam pecuniarum summam reliquisset pro Missis ibi celebrandis, aludque fecisset legatum scutorum 4. m. pro restitutione ejusdem Ecclesie ruinam minantis, relinquendo tamen desuper totum sub pleno & amplo arbitrio P. Provincialis ac executoris, eoquidem fundito, executoris testamentarii concordaret cum Provinciali, ac Diffinitorio in istam causam legatum applicassent; Hinc præsentionem excitavit dicti parochus, intra cujus parochiam fines testator vivebat ac obibat, quod de d. quoque legato quarta sibi deberetur; Et introducta causa coram A. C. seu Prælatu deputato, mescribente pro parocho, contra eum proditi sententia dicti Conventus absolutoria; Introductaque per appellationem causa in *Rota coram Borlucio*, & ac dato dubio, An & quæ canonice portiones parochi debeantur, illis pro paracho scribentibus, sub die 4. Junii 1663 resolutum fuit nullas portiones deberi.

Tam resolutio Judicis primæ instantiæ, quam ista Rotalis, mihi r. d. d. n. ad veritatem probabiles visæ fuerunt, super particulari seu præcio puncto, de quo agitur, portionis scilicet à paracho præsentis de dicto legato fidei ac applicatio in restitutionem Ecclesie minantis ruinam, cum scilicet etiam privilegiis, ex huiusmodi legatis portio canonica non debeatur ad text. in *cap. uti. de testamentis, ubi Abb. num. 2. Bur. cons. 26. Perr. de Usual. de Canon. Episcopali, cap. 6. nota apud Seraph. decis. 726. num. 3. cum sequentibus, cum notor. a. collectis per Barbos. de Episcop. a l. 86. num. 23. cum. sequentibus, & de Parochis, cap. 25. num. 47.*

Et quamvis ex deductis per *Barbos. dicto cap. 2. num. 50.* ista legandi causa non attendatur, quando ea non est necessaria, sed remissa ad liberam voluntatem, ac dispositionem ipsorum Religiosorum, cum ita videatur color quaestus ad fraudem ipsius parochi, juxta sensum ejusdem Concilii Viennensis in dicta *Clementina dudum de spulsiis*; Attamen cessabat applicatio, cum relictum non esset in liberam voluntatem Religiosorum, sed in arbitrium, quod regulandum est à jure, ac rationabiliter interponi debet tanquam à bono viro; Ut ultra generalem distinctionem inter arbitrium & voluntatem, de qua apud *Cap. vol. r. dec. 374. & sub tit. de Fideicommissis, disc. 61. & 62.* ac etiam pluribus sub tit. de *Tribunaliis*, ad materiam dispositionis collatz in alienam voluntatem, seu alienum arbitrium.

In his terminis executionis ultimarum voluntatum, cæteris relictis *Corpus de ex. exec. testam. auctor. 6. n. 145. & siqu. n. Borlucio, decis. 41. num. 12. & 13. par. 5. & apud Seraph. decis. 726. num. 5.* Arbitrium siquidem prædictum respicienda: potius modum quam substantiam legati, quatenus scilicet tanta summa necessaria non esset pro restitutione, unde propriè expellens, ac rationale reputaretur dicti legati partem pro ejusdem Ecclesie ornamento vel cultu in sacra suppellectili erogare, abique eo quod immutaretur substantia legati ad favorem Ecclesie illudque non cederet ad commodum & utilitatem ipsorum Religiosorum, unde propriè ab initio, quo parochus in prima instantia necum imploravit patrocinium, liberè juxta stylum, difficultatem insinuavi.

Quamvis autem dicta Rotalis resolutio fuerit juxta votum, non tamen placuit decisio desuper extensa, dum initio præsupponit, quod ageretur de Canonica portione, tam ex funeralibus, quam ex dicto legato, atque priusquam descendatur ad dictam materiam principalem

4° principale, cui innixa est resolutio, & firmatur generaliter nullas portiones deberi in vim privilegiorum, ita simpliciter procedendo cum antiqua decisione in *Hisp. funerum*, 4. Junii 1590. coram Pamphilio, & in *Li. ii. in q. art. 15. Junii 1618. coram Cocino, impressi, post Tabu. in de jur. Alb. tom. 3. acis. 84. & registrat. apud Barbos. de Episcopodicta alleg. 86. num. 17. & in alia *Luce. coram Royas* inter suas decis. 179. cum quibus proceditur etiam in *Aldon. funerum*, 1. Julii 1665. coram Carpene, ita in dicta cisione cumulo antiqua & moderna privilegia eo modo quo per *Rodriguez, & Vadinghumb* ejusdem Religionis profultores collecta, seu registrata fuerunt.*

Sub ista etenim generalitate de omni portione, ita venit etiam illa funeris ipsa die humationis cadaveris, quæ propriè stitit dicitur quarta funeralis, & tamen de illa non agebatur, ceruicque est eam, privilegiis non obstantibus, in Urbè deberi ex particulari consuetudine juxta superius dicta, atque de facto iste parochus circa aliquam controversiam istam quartam habuere, ideoque nunquam intellectam captivè potui in hujus styli obsequium, evagandi pro libito extensoris super punctis sub d. sputatione præfata non contentibus, cum in decisionibus edi debeant stitit, ac præfate super ripo suo puncto disputatio ac decisio, quamvis enim casum Rota prudenter pluries protestata fuerit, in d. ex prot. stetit, decisiones dici solutas, & quæ continent præfatum punctum d. sputationem ac decisionem, non autem in istis, quæ obiter seu ad ornatum d. cisionum dicuntur; Non per hoc tamen totum in convenientes apud iudices inferiores, ac pedaneos, multo verò magis si sint non malum petiti, dum capient decisiones in solo sensu verbali, quin imò et pluries sum expertus arguendo etiam super verbis à contrario sensu, vel nolunt vel ignorant advertere ad huius distinctiones, quas reputat Advocatorum subtilitates, cum non modico iustitiæ detrimento.

In d. sputationibus ergo in prima instantia habitis in hac particulari controversia, ac etiam in dicta alia controversia generali pro Universitate parochorum, super ipsa quarta funerali ipsa die humationis, Resoluto quod dictæ decisiones coram *Cocino & Royas*, ita generaliter ac indefinitè hujusmodi privilegia canonizantes, non videntur omnino maturæ, cum dicta prima decisio coram *Cocino*, cum qua deinde processum fuit in alia coram *Royas* prodierit infirmantibus tantum ipsis Regularibus absque oppositore, & sic quod dici non possit articulus formiter, ac maturè discussus & decussus.

Hinc dicebam tres classes hujusmodi privilegiorum seu Apostolicarum Constitutionum constitutas esse, ideoque non bene ita generaliter cumulari; Prima siquidem species est illorum, quæ prodierunt ante dictum Concilium generale Vienneense registratum in d. Clementina dudum de *seculis*; Altera verò intermedia eorum quæ post dictam Concilium Vienneense concessa fuerunt ante publicationem aliorum Concilii Tridentini; Et tertia eorum quæ post Concilii publicationem sequutam de anno 1564. concessa sint.

De prima specie nulla penitus ratio habenda est, ob expressam revocationem contentam in dicta *Clementina Dudum*, solumque observabam hujusmodi antiquas Constitutiones vel privilegia attendi debere pro interpretatione modernorum ex propositione pluries per Rotam firmata, præsertim in *Ferrarien. pensioni*, de qua *sub tit. de Pensionibus*, quod Apostolicæ Constitutiones quamvis revocantur, seu alias moderantur, adhuc attendi debent saltem tanquam doctrinæ magistrales pro interpretatione juris dubii, in reliquis autem meretur poni ad partes; Ac propterea observabam dictas decisiones coram *Cocino & Royas*, non esse omnino bene digestas, excusabiliter tamen, ut potè una tantum parte informante editas.

Super secunda non posse specie dicebam, regulam generalem statui non posse, sed in singulis quibusque casibus ex eorum particulari qualitate ac circumstantiis resolutione pendere; An scilicet verificentur extrema, quæ continentur in Concilio Tridentino *sess. 5. 16 de Reformat. cap. 13*, ubi in specie revocatur Constitutio Sixti IV. quæ omnibus amplior est atque ex ejus amplitudine *Mare magnon* nuncupatur, quia fœderi Regularis credunt omnia sibi licere; Concilium siquidem distinguit domos Regulares fundatas per quadraginta annos autè, vel respectivè post ejus convocationem, ac etiam, an ex illa Ecclesia solitus esset parochus hanc portionem percipere.

Et quamvis in dictis decisionibus coram *Cocino, & Royas*, cum quibus proceditur etiam in hac ultima coram *Bourlemont*, dicitur hæc intermedia privilegia, illud præsertim *Sixti IV.* non cadere sub hac revocatione, ob declarationem *Pii V.* & consequenter quod suffraganeum, tam dicta Constitutio *Sixti IV.* quam alia, illa præsertim *Pauli IV.* atque cum qua decisio coram *Cocino* juxta consuetum stylum collectis, aliud non examinando, procedit *Barbos. de Parocho, dicto cap. 25. num. 14.* non obstante *Constitutione Gregorii XIII.* reduc. nec ad terminis juris dictam *Constitutionem Pii V.* ad favorem Regularium editam, quia quod dicta deductio sit circa ea quæ declaratur, atque cum hoc sensu communiter procedant Morales, qui utpote Regulares, causam propriam fovere student.

Attamen intellectus non de facili acquirerebatur, cum tenor dictæ *Constitutionis Gregorii XIII.* contrarium suadere videatur, quod scilicet dicta moderatio esset generalis quoad omnia; Sed quoniam istiusmodi res decisionibus, ac doctrinis, remanereque in foro contrarium asserere vel i. stinere, hinc providè, tam super hoc, quam super pluribus aliis, desideranda videtur natura de statu hac. Congregationis Concilii per viam regulæ vel legis generalis, ut ita dirimantur adeo frequentes controversiæ, quæ præsertim extra Urbem, non absque magnis scandalis, & inconvenientibus, contingere solent inter clericos & seculares, & regulares.

Denique circa tertiam speciem privilegiorum, quæ concessa essent post Concilium Tridentinum; Adhuc dicebam esse quæstionem facti, an scilicet illa adsint nec ne, & quatenus adsint, an continent expressam derogationem dicti Concilii generalis Vienneensis, quam esse necessariam, in specie advertitur apud *9. Casulati, decis. 101. & acis. 83. post Tamarini, de jur. Alb. tom. 3. & est recepta propositio generalis*, de qua alias supra, ac etiam *sub tit. de Beneficiis*, frequenter verò *sub tit. de Decimis*, occasione Concilii Lateranensis registrati *4. Cap. nuper de Decimis*. Quamvis enim in dicta ultima decisione coram *Bourlemont*, ponderentur aliqua privilegia *Pauli V.* & *Urbani VIII.* Attamen id continere videtur aliquod æquivocum, cum istæ sint confirmationes generalis privilegiorum, absque eo quod sensus Pontificum fuerit redintegrandi hanc speciem exemptionis per duo Concilia Generalia damnata.

De jure autem seu præminencia Regularium, vel respectivè parochorum circa celebrationem officii faciendi in funere seu super cadavere; Et quid in casu quo interveniat Capitulum Cathedralis, habetur actum *sub tit. de Præminenciis*, præsertim in *Calixtina funerum, disc. 22.* ubi de hac materia videri potest.

† AN & de quibus rebus per Regulares debeatur quarta seu portio Canonica, agitur infra *disc. 44.*

COMEN. FUNERUM.

Pro CAPITULO ECCLESIAE COLLEGIATÆ S FIDELIS.

Cum PRÆPOSITO.

Causa & causas per Rtam pro Præposito.

An in concordis super emolumentis funerum, aliisque iuribus parochialibus inter Capitulum, & Vicarium, seu alium ad curæ exercitium deputatum, vel inter ejusdem Ecclesiæ clericos & ministros, requirantur nec ne solennitates alias in alienationibus, vel concordis super bonis & iuribus Ecclesiæ requisitis; Et quando hujusmodi concordia dicantur personales successorum non obligatorie, vel e converso eos obligent.

SUMMARIUM.

- 1 *Falli series.*
- 2 *Resolutio causæ.*
- 3 *De Regulis in materiæ possessionis.*
- 4 *Quod si contra ordinem dicantur favorabiles non de facili irritanda.*
- 5 *Quod non possit fieri transactio de bonis & iuribus Ecclesiæ, etiam inter duas Ecclesias sine beneplacito Apostolice.*
- 6 *Secus ubi inter ministros & servientes ejusdem Ecclesiæ.*
- 7 *Quando hæc transactio sit successorum obligatoria nec ne.*
- 8 *An Vicarius Generalis possit autorizare concordias, et iuræ facere successorum obligatorias remissive.*
- 9 *Quando sufficit observantia longi temporis, vel requiratur longi temporis ad inducendam presumptionem solennitatis.*
- 10 *Transactio inter Clericos ejusdem Ecclesiæ quando sit valida absq^{ue} beneplacito.*

DISC. XXVI.

Exortis controversiis inter Capitulum, cui annexa est cura habitualis, & Præpositum habentem per seipsum vel coadjutores curæ exercitium, super emolumentis funeralibus, aliisque iuribus parochialibus, de anno 1619. devenit ad concordiam, à Vicario Generali autorizantem, super æquali dictorum emolumentorum, ac funeralium divisione, cui concordie tractu temporis non acquiescente Capitulo, introductente causam reversionis coram Ordinario, prodiit sententia in possessorio ad favorem Præpositi; Introducta verò per appellacionem causa coram A.C. ab isto prodiit decretum in eodem possessorio ad favorem Capituli, commissaque causa in Rta coram M. lito, ac dato dubio in eodem possessorio, cui scilicet dandum esset mandatum de manutendo, sub die 7. Junii 1612. ad favorem Præpositi responsum fuit, dictaque resolutio habetur impressa par. 11. res. decis. 160 cui puto quod Capitulum (sequendo meum consilium) acquieverat, attento quod mihi pro dicto Capitulo scribenti resolutio probabilis visa sit; Non quidem ob generalitates, cum quibus proceditur in decisione de super edita circa hoc iudicium. possessorium, super justificatione scilicet possessionis in facto, ac super vulgaribus & quotidianis iuris propositionibus, quod in hoc iudicio non queritur de iustitia vel iniustitia, sed attenditur nudum factum possessionis, atque remittitur concernentia bonum ius ad petitionem, adeo ut sufficere debuit, an nullitas transactionis, vel alie exceptionis subsisterent nec ne; Sed quia occasione maturius examinandi ipsum negotium principale, mihi videbatur non adesse lectionem seu defectum causæ, eo modo quo concurrebat in con-

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

simili concordia merito neglecta, de qua supra in *Mutatio, diss.* 20. Idcirco præsenio Capituli annullare volentis hujusmodi concordiam restringi. hanc ad solum defectum solennitatum, in quo cessante altero defectu causæ] in concordis præsertim aliquo tempore oblatvaris, ac effectum sortitis, cum aliqua circumsp. cione proceditur; Ninium enim favorabilis reputatur in iure transactio, ubi præsertim effectum sortita est per aliquod tempus, ideoque non de facili admittitur ejus annullatio vel rescissio; cum etiam præceptum testatoris de non transigendo spectari valeat, ut pluries alibi advertitur.

Duo autem erant Capituli fundamenta; Primum scia licet, quod concordia munta non esset beneplacito Apostolico; Et secundò, quod quatenus illud non esset necessarium, sed sufficeret illud Episcopi, adhuc tamen actus erat defectivus, vel saltem personalis, succellorum non obligatorius, utpote prælitus, non ab Episcopo, sed à Vicario Generali talem facultatem non habente, ac etiam quia per Episcopum quoque seu per Vicarium, quatenus talem facultatem habeat, adhiberi debet cum causæ cognitione.

Quatenus igitur pertinet ad primum; Quamvis ego scribens tanquam Advocatus dicerem, quod quicquid per scribentes variatum fuerit super articulo, An transactio dicatur alienatio prohibita cadens sub *extravas.* Ambrosia de reb. Eccl. l. 1. §. 1. an alienum. nec ne Aliquibus simpliciter negantibus; Aliis verò distinguendis, an Ecclesia dimittat bona, & intret affirmativa; Secus autem si aliquo dato in pecunia, vel mobilibus alienari non prohibitis, retineat, seu acquirat; Attamen in Rta, & Curia Romana indubitanter recepta videtur opinio affirmativa, ac effectum, ut transactio sit perpetua & successorum obligatoria, non solum si ea sequatur super bonis stabilibus, sed etiam si super iuribus incorporalibus, ac etiam super jurisdictione vel præminentia; Idque licet sequeretur, inter duas Ecclesias, quin imò, & inter ejusdem Ecclesiæ duas cappellas vel beneficia, ex recepta vulgaris propositione, quod non debet disceoperiri unum altare, ut alterum coopeiatur, ex iis quæ cæteris relatione, in terminis transactionis cum Episcopi auctoritate inire inter Capitulum Cathedralis, & illud Collegiatæ super jurisdictione, ac deputatione Vicarii Sede vacante, habentur in *Aernen. Vicarii coram Oribobona* inter suas decis. 220. & 17. eadem 31. *Januarii 1612. coram Bichio*, de qua causa habetur actum sub tit. ac *Jurisdictione, diss.* 14. ac etiam habetur pluries in suamateria sub tit. de *Alienationib.* 1. & *Contratib.* & sub tit. de *Decimis*.

Attamen restringendo ad veritatem, fallacia consistebat in applicatione; Id enim rectè procedit, ubi agatur de transactione inter duas Ecclesias, adeo ut agatur de privando unum aliquo iure in toto vel in parte, ut istud alteri acquiratur, & in his terminis rectè procedit dicta conclusio; Secus autem, ubi ius habituale Ecclesiæ integrum ac salum remanet. nullamque patitur scissuram, sed oritur de cordia inter ejusdem Ecclesiæ servientes, ac ministros super fruitione, ac distributione & pertinetia emolumentorum, aliorumque iurium, tunc enim quoties ipsi Ecclesiæ præjudicium non resoluat citra servitium seu cultum, quod scilicet adjudicando majora emolumenta aliquibus, alii servitium deferant vel negligant, sed non immutato servitio vel cultu, componatur controversiæ super emolumentorum repartitione, & tunc cum Ecclesia remaneat integra domina & possitrix, neque ejus principatui inter sit. an uno vel alio modo, servientes, ac ministri emolumenta dividant, veri sunt est non intrare terminos ad dispositionem *extravas.* Ambrosia, sed cum sola auctoritate Ordinarii licitè ac validè transigi potest, juxta dispositionem *textus* in cap. 1. & *finalis de pælis* in sexto, quorum iurium dispositio alterata non est per dictam *extravas.*

D 3

ut adducitur *decis. 402. num. 1. par. 5. rec.* cum aliis in hujus causæ decisione, & habetur in dicta sua materia, *sub tit. de alienationibus*; Dicitur verò de decisionibus *Acer-ner.* & similes percipiunt causis, in quibus agatur inter duas diversas Ecclesias vel duo Capitula, seu diversa corpora Ecclesiastica, quibus casibus alia rigoris moderatio non habetur, nisi illa, quod non interit novissima Constitutio *Urbanus VIII.* quæ suscitavit beneplacitum præsumptum, quod ad limites juris communis refertur ex observantia longissimi temporis, ut adducitur in *d. A. ernus. sub tit. de Jurisdic. disc. 24.* & pluries in dicta sua materia *sub tit. de alienationibus*, & *supra de Canon. disc. 304.*

Alicujus majoris soliditatis videbatur alterum motivum, quod scilicet non accessisset auctoritas ipsius 7 *Episcopi* sed Vicarii, ac etiam quia ubi accessisset, seu quod Vicarius hanc haberet facultatem, non adhibita esset causæ cognitio, sine qua retentis etiam dictis terminis, *secundum cap. 1. & finali de pactis in sexto*, concordia remanet personalis, ac successorum non obligatoria. *Abb. & ceteri in cap. multiplici de decim. eadem decis. 402. par. 5. & 170. n. 3. par. 4. decis. 410. ead. par. 5. Gregor. & Alden. decis. 152. Butari. & Alden. decis. etiam 152.*

Verum quidquid sit, de puncto juris in abstracto circa potestatem Vicarii Generalis absque speciali delegatione, super quo Rota in hujus causæ decisione, relatis utroque sententiæ æquibuscumque, nihil firmat super utroque defectu; Pro meo sensu difficultas tolli videtur ex pacifica longa observantia decem annorum, ex qua utroque requisiti præsumptio resultare dicitur, quod scilicet Episcopus dedisset Vicario hanc facultatem, vel quod accessisset ejus ratihabitio, quæ mandato æquiparatur, ejusque vim habet, quodque id gestum fuerit causa cognita, & fer. ser. Licet enim in hac materia inducendi præsumptionem ex lapsu temporis juncti cum observantia, sub questione sit inter 9 *scribentes*, an sufficiat longam, vel potius requiratur longissimum tempus, Vera tamen ac recepta distinctio est, inter casum, in quo adit juris resistitiam, ut est quando intrat prohibitio *extravag. Ambrosias*, & casum in quo dicta resistitiam non adit, quamvis non adesset assistentia, ut in primo requiratur tempus longissimum, in secundo autem sufficiat longum, ex plene deductis per *Gruberl. de præscript. onclis. 1. Meno. h. l. 5. præsump. 131. & seq. Gregor. & Alden. decis. 52. & 354. & in dicta sua materia sub tit. de alienat.*

In præsentem autem nulla aderat resistitiam ut supra, cum in effectu ageretur de conventionione salarii seu mercedis super congrua, tanquam inter dominum & famulum, juxta casum, de quo supra in *Praefata congrua, disc. 19.*

Transactio inter Clericos ejusdem Ecclesiæ quædam subjacet Extravag. *Ambrosias*, agitur *sub tit. de Alien. & Contrad. prob. disc. 1. n. 142. & disc. 17. & 34.*

TRANEN. JURIS SEPELIENDI

Pro ECCLESIA PAROCHIALI S. JACOBI

Cum PAROCHIALI S. MARIE BAROLI.

Causa disputata coram A. C. resoluta pro Ecclesia S. Jacobi

De jure sepeliendi eos qui decedunt non facta electione sepelitur; An competere valeat uni Ecclesiæ parochiali privative ad aliam; Et quid ad hunc effectum requiratur.

S U M M A R I U M.

1. *Falli series.*

2. *Jus sepeliendi morientes sine electione sepultura est parochiale, ac pertinet ad propriam parochiam.*

3. *Habens pro se regulam dicitur habere intentionem fundatam; & qui allegat limitationem, debet eam probare.*
4. *In vim immemorabilis potest allegari quicunque titulus de mundo melior.*
5. *Probatio immemorabilis quid requirat, & quando ea sit impossibilis.*
6. *Lit. in qua alter succubus, vel derelicta non interrupt ionem fidei, ac præscriptioem.*
7. *Prescriptio immemorabilis impeditur etiam per extrajudicialem contradicteorem.*
8. *Ad deservitionem liti non sufficit tempus longissimum sine malo jure.*
9. *In Eccl. filiali dari potest, ut aliqua jura parochialis remaneant penes matricem.*
10. *Mutuatati vocabulum est æquivocum.*
11. *De casu duarum parochialium ob diversum ritum.*
12. *De antiqua potestate Patriarchæ Constantinopolitani in aliquibus partibus Italia.*
13. *Quomodo fuerint illa Ecclesia Cathedralis Provinciae Barensis.*
14. *Causa progressiva.*

D I S C. XXVII.

Cum in insigni Oppido Batolitano, cura animarum promiscuè absque finium ac populi distinctione incumbere Ecclesiis S. Mariæ, & S. Jacobi, quod in ea provincia, & alibi etiam hodie practica- tur, præsertim in proxima Civitate *Andrien.* ubi cura ind. finire absque finium ac populi dispositione exercetur per Capitulum Cathedralis, ac per aliud Capitulum Collegiatæ S. Nicolai, inter occasione aliquatum functionum infirmatur *sub tit. de præment. disc. 10. num. 12. Archiepiscopus Tranen. Ordinaris*, inherendo decreto Sac. Concilii Trident. *sess. 24. de Reform. cap. 13. circa finem. §. in iis quoque Civitatibus*, de anno 1394. in visitatione, populum, ac territorium divisit, unicuique Ecclesiæ certos limites præscribendo, ut ita oves propriam ac certum pastorem, & e converso pastor proprias oves agnosceret, cum subsequente dictæ divisionis effectu, in reliquis omnibus juribus parochialibus, ac aliis curam animarum, ac Sacramentorum administrationem concernentibus pacifice, & sine contradictione, præterquam quoad jus sepeliendi mortuos non eligentes sepulturam, quod Ecclesiæ S. Mariæ (quæ supponitur matris, seu aliquam Collegiatæ majorem figuram facit) prætendit ad se spectare privative, etiam intra fines alterius parochiæ, & quoad ejus subditos; Quare desuper de anno 1633. coram Ordinario introducta fuit litis, quæ ulteriores progressum non habuit, continuantibus controversiis de facto, cum aliquibus etiam inconvenientibus, quando casus contigit; Reassumpta vero lre innovata dicta lre coram Ordinario, prodit ad favorem dictæ Ecclesiæ S. Mariæ sententia, vel decrevit in possessorio retinende; Introdottaque per appellationem causa coram A. C. Cum mihi scribenti pro altera Ecclesia S. Jacobi ob aliquos actus possessorios dictæ alteri Ecclesiæ assistentes, visum fuerit magis opportunum, acquiescendo judicio possessorio, & admittere petitorium, hinc assumpta in eo disputatione prodit sententia huic parti favorabilis, in exclusione dicti præsentis juris privati, à qua pendet appellatio in Rota.

Quantum autem ob subsequatam mortem Procuratoris seu causæ Patroni, dicta sententia lata fuerit in contumaciam, seu, ut in Curia dicitur, *per contradicteas*; Attamen, ante casum dictæ mortis, plures habitæ fuerunt dispositiones in contradicteorio judicio cum informationibus hinc inde; Cumque verisimile sit deducta fuisse omnia dictæ alterius partis fundamenta, hinc proinde, saltem ex hæcenus deductis, mihi videbatur quod, etiam in sensu veritatis, iustitia hule

huic parti assisteret, dictumque jus privatum non haberet probabile fundamentum.

Regula enim assilisti parochia quoad morientes intra hunc ejus parochia; qui jam parochiani, ac subditi effecti erant, alibi sepultum non eligentes, cum hoc dicitur jus parochiale, in quo alter parochus se ingerere non potest, ut expresse statuitur per Concilium Generale Viennense in *Clementin. Dudum. §. hujusmodi de sepulchris, Abb. in cap. abolenda. num. 6. extra eodem tit. in rub. de parochiis, num. 2.* & scribentes communiter in cap. i. eod. tit. de sepulchris in sexto, ac exten collecti per *Barb. de parochia, cap. 26. num. 1. Rot. decif. 348. num. 9.* & per totum par. 11. rec. edita occasi one morientium Hospitalis *Romana fune-* rum, de qua *supra* disc. 23. & *infra* disc. 38.

Et consequenter cum ista Ecclesia haberet pro se certam regulam, ista sufficit, ut fundata dicatur ejus intentio, donec ille qui allegat limitationem, eam concludenter probet, cum in dubio non præsumatur, juxta vulgare, ac satis frequens axioma, de quo *Barb. axiom. 198. Rota apud Manic. decif. 251. num. 4. decif. 337. num. 14. par. 10. rec. & frequenter.*

Allegabatur per alteram partem consuetudo immemorabilis, qua posita, scribentes in contrarium cum copiosis superfluis allegationibus super certo principio, quod præsupponendum est, late insisterent super effectu exinde resultantem sacralitatem allegandi quæcumque titulum de mundo meliorem, & sic etiam privilegium Apostolicum, sive ejusdem juris præservationem in dicta divisione, & Aut quod dicta Ecclesia S. Marie utpote matricis figuram faciens, ac præminentiam retinens, antiquitus esset unica, deinde verò ob populi excessivum incrementum erecta esset altera S. Jacobi tanquam filialis, vel adjuncta, atque super hac ultima ratione magis insisteretur.

Verum punctus erat potius facti quam juris; Non negabam etenim ego dictos effectus de jure resistentes ab immemorabili, quatenus probata esset, sed difficultas foret inevitabilis consistere in eo quod ista probatio de facto non adesset, etiam esset impossibilis, stante lite mora ut supra usque ab anno 1653. quo tempore subduco, cum testes de immemorabili deponentes habere debeant saltem ætatem annorum 54. ad effectum, ut post tempus pubertatis deponere valeant de quadragenaria pacifica de visu, quod est primarium magisque necessarium requisitum, ex his quæ ad immemorabilis probationem recensentur factis vulgaris, ac receptæ *glossa in cap. de præscriptis in sexto*, cum qua passim proceditur, hinc proinde testes esse debent ad minus annorum 128. dum præsens disputatio habebatur de anno 1669. quod est impossibile, ideoque ex isto capite Rota pluries denegare consuevit remissionem petitiæ ad probandum immemorabilem, ut habetur præsertim apud *Burrat. decif. 551. & 864. decif. 344. par. 1. recet. & sæpius.*

Et licet replicarentur, quod dicta lis habenda non esset in consideratione, utpote delecta per longissimum spatium annorum 30. & ultra, per quod ejus desertio induceretur etiam de jure Canonico, quo attentio instantia est perpetua, & non datur illa peremptio, quæ datur de jure Civili, unde propterea inferabant ad conclusionem præsuppositam facto de jure veram, quod lis qua possessor obrinnit, seu quam actor delectuit, non interumpit præscriptionem, dum potius ea confirmat bonam fidem possessoris, ut *decif. 140. ger. & Add. decif. 467. Sarasinum fundi, 20. Decembr. 1638. Cocino impress. apud Capyc. Latr. consult. 75.*

Attram cellabat pariter applicatio ad factum, stantibus continuatis contradictionibus, ac jurgis de facto, quando casus contingit, quod sufficit ad interrompendum, & impediendam immemorabilem, cuius alterum essentiale requisitum est, ut nunquam in contrarium aliquid gestum, visum, vel auditum fuerit, adeo ut etiam contractus tumor sufficiat, *Ottob.*

decif. 159. num. 6. late decif. 153. num. 15. & sequ. par. 11. rec.

Ac etiam qua, ut pluries habetur *supra* sub tit. de Benefic. disc. 9. ad materiam Regulæ de trienniali, seu luis super beneficio, ad effectum inducendi dejectionem non sufficit longissima in silentio, nisi etiam concurrat malum jus, de cuius vehementi fumo saltem doceatur.

Dicebant scilicet in contrarium, mali juris sumum vehementer insultare ex eo, quod dicta Ecclesia S. Jacobi esset filialis seu adjuncta, & consequenter, quemadmodum matri manere solet jus decimandi, aliisque jura parochialis, ut habetur sub tit. de decimis, in *Nevar. en.* & in aliis, ita congruum ac verisimile videbatur istud jus in hac erectione remansisse, ac fuisse præservatum, ut plurimum locorum praxis docet, præsertim in Ecclesia S. Joannis Majoris Neapolis, juxta casum de quo *disc. proxime sequenti*; Verum pariter remanebat verus discursus de jure abique aliquo fundamento facti, quoniam licet dicta Ecclesia S. Marie præcedentiam habeat, atque matriæ, & Collegiæ, saltem de facto, figuram faciat, non tamen exinde inferri potest, quod ista Ecclesia esset filialis vel adjuncta, nisi alia de iure probatio, quoniam istud vocabulum, *matricis*, est æquivocum, id non concludens per se necesse, utpote reificabile ad quandam maiorem præminentiam, quod scilicet esset Ecclesia ratione antiquitatis, vel ex aliis circumstantiis majori, juxta casum, de quo *Præm. sub tit. de Præm. nentis, disc. 9.*

Ponderabam, stante frequentiori hujus Provincie usu, ac antiquo statum hujus partis Italice, quod in istis duabus Ecclesiis congruerent ea quæ habentur in *d. Messanen. erectionis Collegiæ sub tit. de Præm. nentis disc. 9.* quod scilicet ille populus sub duplii tit. Græco & Latino antiquitus viveretur, ita promissæ & sparsis, quodque propterea duplex erecta esset Ecclesia pro utriusque ritus exercitio abque distinctione filium & populi, eundemque observarem esse casum, de quo in ibi proxima Civitate *Andria*, ac in aliis locis illius regionis.

Cum cum ista Regio per notabile tempus, etiam post erectionem Imperii occidentalis, remansisset sub Imperio Orientali, seu Græco, ita contradiuncta à reliqua Italia, quod etiam contingit in aliis partibus maris Adriatici, & Ionii, hinc sequebatur quod ista Græco magis viveretur, Paulatim verò deinde, postquam Græci per Normandos expulsi fuerunt, introductus fuisset Latinus, unde propterea oportuit pro introque ritu habere duplicem parochiam, duplicemque Ecclesiam; & cum durante dicta dominatione Græcorum, Patriarcha Constantinopolitanus, saltem de facto, in hac parte se gereret tanquam pro Pontifice, hinc proinde in ista Provincia quasi privilegiata ad alias Italice partes, atque cum raro exemplo introductus fuisset, ac tenuit ad frequens usus Episcoporum in sola Civitate sine directis, in locis adeo contiguus, & cum tam exiguo territorio, quod, ut dici solet, vix Episcopus hanc diocionem impartiri possit cum brachio totius extenso, quod sunt territorium non egrediatur, eo quia *Epiphanius* in Constantinopolitanus Patriarcha de anno 540. auctorizante, vel permissente *Felice IV.* Ecclesiam Barensem in Metropolitana nam existeret, cum potestate eadem Archiepiscopo ordinandi duodecim Episcopos suffraganeos, ita ordinato s in qualibet Civitate ex adjacentibus, tanquam per speciem tot Archiepiscopos byzantinorum, seu Plebanorum, cum usu pontificali, Expulsi verò Græci, cellataque dicta, vel intrusive, vel per Sedem Apostolicam de mandata potestate dicti Patriarchæ, Sedes Apostolica: Vel pro benevolentia, & quiete illorum populorum; Vel in gratiam novorum Principum Normandorum, seu alias, eorundem Episcoporum usum, & continuationem toleravit, adeo ut isti Episcopatus

capatusdici non possint de erectis in primavā divisione sequuta sub *Dionysio* juxta magis comminam opinionem, quam sequitur *Citra*, ex pluries deductis ad hanc materiam Cathedralitatis, vel jurisdictionis Episcopalis sub *rit. de jur. assil.* ac sub altero de *Præminentiis*, neque habuerint re electionem cum ea causæ cognitione, cum qua per Papam in pleno Consistorio Cathedralium electiones sequuntur, ut habetur *cod. tit. de Præminentiis*, sed peritus cum sola auctoritate dicti Archiepiscopi Burenfis, Et tamen hodie cernimus, quod Episcopi adjacentes, etiam exiguarum Civitatum, cum satis modico populo, & testitorum, adeo ut vix titulus Plebanorum eis conveniat, ut e. g. sunt *Burellen. Juvenacen. Minerbinen.* & similes in titulis, aliisque tractatibus omnimodam æqualitatem cum dicto Archiepiscopo præstentur. Talis est conditio temporum, ex quibus primavus rerum status adeo immutatus est.

† In hac causa introducta postmodum in Rota emanantur dote decisiores ad favorem Ecclesiæ S. Jacobi Majoris prima sub die 1. Decembris 1671. coram *Prolo.* & 2a. unda sub die 11. Januarii 1673. coram *Rondinino*, ad quarum noticiam obtentæ fuerunt sententiæ, omissis.

NEAPOLITANA FUNERALIUM

PRO COLLEGIO HEBDOMEDARIORUM S. IO MAIORIS

Cum CONGREGATIONE CONFRATUM
EJUSDEM ECCLESIAE.

Causa variè decisus per Rotam, postea concordatus.

De jure funerandi, & participatione emolumentorum funeralium quoad clericos Ecclesiæ parochialis non habentibus participationem in cura animarum.

SUMMARIVM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Resolucioe causæ.*
- 3 *Datur restitutio in integrum adversus rem judicatam ob injustitiam, de qua queri solet.*
- 4 *Quod augmentum regulatur eadem jure quo ipsa res cui fit accretio.*
- 5 *An labor augeri debet salarium, & num. 11.*
- 6 *Interventus parochi in funeribus est necessarius activæ & passivæ.*
- 7 *Sed non tenetur parochus ad magnum non necessarium laborem pro sola pompa, & voluptate parvum.*
- 8 *Distinguitur exequia simplices à pompis.*
- 9 *De distinctione mercedis, quæ datur singulis, & illius quæ datur Capitulo seu Collegio in universum.*
- 10 *Ex deficientia singulorum non alteratur ipsum corpus Capituli vel collegii.*
- 11 *Declaratur conclusio de qua num. 5.*
- 12 *Emolumentum à consuetudine taxatum pro interventu in funeribus non debet alterari.*
- 13 *An beneficiarii, cappellani, & clerici participant de legatis factis Capitulo pro funeribus, & anniversariis.*

DISC. XXVIII.

In magna Neapolitana Civitate, inter alias antiquas Ecclesiæ parochiales, adeest illa (forè in Catholico Orbe singularis) S. Joannis Majoris, quæ utpote sita in extrema parte antiquæ longè magis augustæ Civitatis sitæ ab eadem Ecclesiâ versus celeberrimum Sebectem, seu forum magnum, illaque sub se habebat eam magnam partem territorii, tunc campestris, ac si-

ne habitatoribus, quæ nunc nobiliorum, ac forè majorem ejusdem Civitatis partem constituit, usque ad montem Paullippum, ac fines Puzolanæ diocesis, adeo ut ante maximum divini belli exitium sequutum de anno 1656. 300. m. circiter animarum in hac modestiori parte viverent, quibus cum in ista Ecclesiâ Sacramenta aliæque divina ministrari non possent, hinc tractu temporis, ob excessum populū, quamplurimæ Ecclesiæ filiales erectæ fuerunt, proprium Parochiam, seu Rectorem in titulum habentes, reservata Ecclesiæ Matrici jure funerandi, quod intra antiquos fines residet penes istius Ecclesiæ Collegium nuncupatum *Heb. hebdomedariorum* quoniam additus in hujusmodi funeralium emolumentum consistunt saltem pro notabili parte, Cumque in eadem Ecclesiâ erecta esset quædam congregatio clericorum seu sacerdotum, qui *confratres*, seu *fratresarii* vulgo appellantur, ad funera præsertim solennia invitari soliti, atque casus frequenter præbeant, quod, vel ob itineris distantiam, vel ob nocturnum tempus, in quo cum quadam vana pompa, à solidis Urbis moribus merito expulsa, exequitur, seu funera in ea Civitate fieri solent, dictum Collegium Hebdomedariorum, seu ejus economus, qui *cellerarius* nuncupatur, convenire solet de aliquo augmento consuetæ mercedis. Hinc dicti confratres præsertim exstiterunt super dicti augmenti participatione, quasi quod esset unam & idem corpus, eodem jure regulandum, seu quod eadem exercitii laboris ratio eis quoque conveniret. Et introducta de super lite coram Ordinario, ab isto favore confratrum prodit quoddam decretum provisionale, à quo introducta per appellationem causa coram A. C. in contumaciam contra Hebdomedarios indefensos super dicta confratrum participatione prodit sententia, quæ ob non inter positam intertempore appellationem in judicatum transiit, unde propterea habita notitia, & commissa causa restitutionis in integrum in Rota coram *Versopio*, datoque solito dñbio ex commissiois ventris resurgente, An scilicet constaret de re judicata, vel potius de causis restitutionis in integrum, sub die 17. Junii 1661. affirmative in prima, negative autem in secunda ad favorem confratrum resolutum fuit, sed teptopolitana causa sub die 12. Maii 1662. facta melius dilucidato, recedendo à decisio, oppositum dictum fuit, tæque post aliam dispositionem habitam super temissione, honesta concordia liti finem dedit, ac quoque consulente.

In his autem dispositionibus nulla fuit questio super iis quæ sunt ordinis, quoniam planum est, ut ob non interpositam in tempore appellationem sententia faciat transitum in judicatum, atque tati sunt casus, in quibus ob nullitates, res judicata impediantur, cum laudabilis Civitatis stylus frequentior sit non nullum immorandi super scrupulis iugioribus ordinis judiciali, sed seic omnes questiones esse solent circa injustitiam, ob quam, receptum principium est, cessare rem judicatam, in quam sententia injusta nunquam transit. Atque ad hunc effectum non requiritur injustitia notoria, eo modo quod desideratur, ut adversus possidentem factio judicis competere possit extraordinarium remedium possessorii retinendæ vel redintegrandæ; Et consequenter (ut pluries alibi advertitur) quasi ceremonialis remanet materia rei judicatæ ob non interpositam, vel non prosequutam appellationem, cum in gradu restitutionis in integrum disputari etiam soleat de justitia vel injustitia tanquam ex integro.

In prima igitur decisione processus fuit cum generali regula, quod accessorium regulatur eo modo, quo principale, seu augmentum est ejusdem naturæ cuius est res, cui fit accretio, ex deductis apud *Gregor. decis. 132. num. 17. & 144. n. 14. apud Dinnocent. decis. 857. num. 6.* ubi de augmento gabelle; seu cum alia generalitate, quod cum ista merx præstetur tan-

Hebdo

Hebdomedariis, quam confratribus ex causa laboris; ob ejus augmentum meix augetur, ideoque ad omnium commodum cedere debet, cum omnibus congruat eadem ratio, ut aucto labore salarium seu meix augetur, ut deducis per *Maistril de Magistrat lib. 1. cap. 2. num. 2. 73. & 79 apud Merlin. decy. 108. n. 3.* cum aliis in prima decisione.

Verum id continebat æquivocum, quo agnito, merito rectum fuit, adeo ut, etiam refertendo ad locum veritatem, ultima resolutio probabilior visa sit, quoniam conquele non est his hebdomedariis, & confratribus, Primi enim repræsentant parochum, cui de jure competi jus interveniendi funeribus, hinc inde coactivum, & ex necessitate reciproca, seu activa & passiva, quod scilicet ipse tenetur quamvis invitatus intervenire, & e converso parochiani teneantur quamvis invitati vocare ad text. in *cap. 1. de sepulchris Clement. Dudum §. verum, eodem tit. ubi omnes, & habetur pluries in præcedentibus, & sic non dicitur sola mercede laboris, ut in prima decisione supponitur, sed est emolumentum juris parochialis, quod in summa determinata (quando non adest incommodum extraordinarium) præstandum est; Sed quia parochus non tenetur hujusmodi functiones facere de nocte, seu in forma pompæ cum extraordinario ad magno incommodo & labore, hinc proinde hæres defuncti cupientes majorem functionis pompam, aliquam majorem præstare recognitionem, in qua nullam dictam congregatio seu confraternitas participationem præterire potest, quoniam ipsa non est de corpore dicti collegii, neque aliquam habet participationem in cura animarum, ideoque non intrat dicta reciproca necessitas activa & passiva, quæ viget in parochia, dum dicti confratres nolentes in funeribus intervenire, ad id cogi non possunt; Et e converso non possunt cogere parochos ad eos convocandos.*

Et quamvis scribentes pro dicta confraternitate nihil insisterent, quod partes tenerentur ex antiqua consuetudine eam convocare; Artamen duplicem ego præbebam responsum: Primo scilicet, quod de hoc ipsi confratres vident patribus, à quibus curent mercedem augeri, sed non per hoc refulat illa participatio; Et secundo clarius, quoniam verè id nullam habebat substantiam, Siquidem in duplici specie sunt eque; Una enim est simplicium cum illo solo collegio hebdomedariis, cum quibus tamquam unus ex eis intervenit Rector illius Ecclesiæ filialis, intra cujus fines defunctus vivebat, ac etiam convocatur ex placito partium aliqui clerici conducti. Altera vero dicitur duplicium seu pompatum, ad quas convocantur etiam alia collegia secularia Civitatis, nec non Regulares, & quandoque ipsummet Capitulum Ecclesiæ Metropolitanæ; Istoque secundo casu, ex quadam epicheia seu congruentia vocantur isti confratres, quoniam justum ac rationabile est, quod dum clerici aliarum Ecclesiarum invitantur, negligi non debeant clerici servientes ipsi Ecclesiæ parochiali seu matri, Et ex qua etiam ratione, vel omnes, vel aliqui ex eis pro libro partium invitantur etiam quandoque in exequiis simplicibus; Utroque tamen casu, merx pro functionis qualitate habet certam taxam, non collegiative, sed singulariter, ac distributive ad rationem scilicet tot granorum pro quolibet, unde si casus præbet, quod non omnes, sed eorum aliqui tantum interveniant, eorum merx non crescit, sed non interventionium stipendium remanet penes partes.

Non sic est in mercede collegii hebdomedariis, habentem certam taxam majorem, vel respectivè minorem, pro qualitate funeris, quod fiat intra vel extra muros Civitatis, quoniam non est singulorum, sed ipsius collegii in universum, adeo ut si non omnes hebdomedarii interveniant, ob vacationem, vel absentiam, seu aliud impedimentum, non per hoc dicta

taxa minuitur, sed accrescit interesse omnibus juxta naturam distributionum quotidianarum, cum spectetur ipsum collegium tanquam constitutum seu representativum personæ parochi, non curato, an major vel minor collegialium numerus interveniat, quoniam de jure aliis absentibus vel impeditis, collegia vel Capitula, aliaque corpora politica, etiam per minorem partem imò per unum constituti ac repræsentati possunt, ex ii quo habentur supra in *Cesarangiana Canonica sub tit. de Benef. disc. 2.*

Cumque taxa singularis in dictis confratribus quamvis sit, non ratione solus parochialis, ut est in hebdomedariis, sed ex sola ratione laboris, ac servitii personalis, normam non recipiatur majori vel minori labore resurgente à majori vel minori distantia seu itinere, cum eadem ordinetur, etiam quando labor est modicus; Hinc proinde non intrat dicta regula; quod aucto labore augeri debet salarium; sed major labor in uno casu compensatur cum minori in altero, abique mercedis alteratione ex dictis *apud Merlin. dist. decy. 108. num. 4. Zach. de Salaris, quest. 11. num. 3.*; & in secunda hujus causæ decisione, ubi in specie allegantur *Genuen. in praxi Eccles. quest. 638. aliis 640. numer. 1. & Labor. de funeribus, tit. 2. cap. 10. numer. 35.* super prohibita alteratione hujusmodi mercedis per antiquæ consuetudine taxatæ.

Sed quidquid sit de hoc, ego insisterem in eo, quod hæc inspectio cadit inter ipsos clericos, seu confratres, ac partes intervenientes ad finem, dum eorum interventus est voluntarius, non autem necessarius; sicuti est ille collegii hebdomedariis, utpote repræsentantis parochum, ideoque ubi creditur finis esse minus incommodum, quod non interveniant.

Magnam vim consilientibus scribentes pro dictis confratribus in iis quoque habentibus *apud Merlin. decy. 685. aliis decy. 59. par. 7. rec. ubi* disponitur quæ sit, an beneficiarii, cappellani, & clerici Basilicæ Libertatis, seu S. Martæ Majoris participare debeant de legatis, seu aliis dispositionibus factis ad favorem Capituli pro anniversariis seu aliis functionibus, & decidit ad favorem beneficiariorum, & capellanos, atque clericorum, ex versimili voluntate disponentium; Ac etiam quia licet isti non fuit de Capitulo; attamen id intelligitur circa actus capitulares, ac præsentimentis habendi vocem in Capitulo, nec non administrandi bona Ecclesiæ, aliaque jura excedendi, sed quoad actus chortales, ac alios concernentes divina; præsertim funera & anniversaria, vel unum & idem corpus constitunt juxta gradum seu ordinem diversitatem, vel saltem tanquam Capituli servitores; ac ministri sunt de illius appenditiis, ita saltem de facto eandem universitatem constituentes, quod non congruit hujusmodi confratribus; & interventibus quidem in choro in iis quoque concernent solennitates & cultum Ecclesiæ, eo modo quo in quolibet alia Ecclesiæ non parochiali, independentem tamen à cura animarum, administratione Sacramentorum; quæ resident penes solum Collegium hebdomedariis; adeo ut confratres non dicantur, neque de corpore; neque de appenditiis, quamvis ut dictum est ad hanc functionem parochialem magis solenniter, seu cum majori numero clericorum faciant, potius ipsi quam alii extranei clerici aliarum Ecclesiarum convocentur; Ideoque reverè ista præsentio nullum habebat probabile fundamentum, quamvis ego scribens pro hebdomedariis, satis laudaverim, atque consultet aliquam concordiam, potius ad redimendas litis molestias ac expensas, forte longè excedentes emolumentum, quod erat in lite, & fortius ad tollenda jurgia & scandala ex hac lite resultantia inter clericos eident Ecclesiæ servientes.

† De participatione hujusmodi Clericorum, & Beneficiorum, actum quoque fuit in præced. tit. de Canon. & Capit. in dist. 7. 18. & 20.

Posterior ex decisionibus infirmis in *presenti* disc.
est *impress. disc. 448 par. 13. rec.*

ROMANA PRETATICI

P. UNIVERSITATE HEBRÆORUM

C. m. PAROCHIOS ANG LI IN FORO PISCUM.

*Casus disputatus in sacra Congregatione Vilitationis
Apollolicæ, & solutus pro Universitate.*

An parochus aliquod emolumentum exigere possit
ab Hebræis, vel aliis infidelibus ratione damno-
rum & interesse, in locum decimatum, vel emolu-
mentorum, quæ percipiuntur à Christianis, qui
alias habitant domus per ipsos Hebræos seu infi-
deles inhabitantes.

Et an eadem ratio peti valeat à Religiosis, qui pro
nova fundatione conventus, vel antiqui ampliatione,
occupant domus, in quibus alias habitabant sæcu-
laris.

SUMMARIVM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Resolutio causæ.*
- 3 *Quod parochus nil obtineat ab Hebræis habitanti-
bus in parochia.*
- 4 *Nisi id quod competet pro decimis prædialibus.*
- 5 *Ob id autem ratio facit presumere solemnitate.*
- 6 *An parochus petat recompensam a religiosis pro do-
mibus secularibus, quas convertunt in erectionem
conventuum.*
- 7 *Religiosi non solvant decimas pro domibus, & hor-
tis ad usum proprium.*
- 8 *De ratione ob quam id non dicatur importare præ-
judicium parochie.*
- 9 *In quo consistat præjudicium parochi ob novam
erectionem conventus.*
- 10 *Reficere non est construere vel fundare de novo.*
- 11 *De consensu Parochi in fundatione conventuum.*

DISC. XXIX.

Cum sub Paulo IV. Hebræi, qui in Urbe sparsim
vivebant more Christianorum, (& forte cum
magiori laxu) reclusi essent in ghetto, hinc ad jacenti-
bus parochiis, incertum est, an in refectionem emolu-
mentorum, ita deficientium ob diminutos paro-
chianos habitantes in domibus in dicto ghetto inclusis,
vel ex alia causa, implevit usus, quod aliqui parochi ex
adjacentibus exigere ab Universitate Hebræorum
annuum præstationem, vulgò *pretaticum* nuncupa-
tam, ad rationem bonorum 12. pro quolibet fo-
culari seu familia vivente intra illius parochiæ fines;
Cum ista verò juxta iter adjacenti parochia S. Angeli, ab
antiquo intra fuit concordia, per quam statuta fuit
unica summa singulis anni præstanda; Cumque idem
parochus seu vicarius litium amator, qui me pro eo
scribente contra ejusdem Ecclesiæ Capitulum, ac
etiam contra Minores Conventus S. Francisci ad Ri-
pam habitantes, de quibus supra dixi, 1. 2. prætenderet
hujusmodi concordiam esse nimium laxam, ac præ-
judiciale, eo quia exigendo hanc præstationem ab
Hebræis habitantibus intra suæ parochiæ fines ad di-
ctam rationem ad quam alii parochi exigunt, bonone-
notum 12. pro quolibet foculari, sed familia, id longe
plus importet, Hinc proinde recursum habuit ad sa-
cratam Congregationem Vilitationis Apollolicæ, pe-
tens, quod dicta concordia annullata, utpote laxa,
ac etiam invalida ob dictam beneplaciti Apollolici
ex dispositione *extravag. Ambrosiæ de reb. Eccles. non
alienan.* licita sibi esset dicta exactio, sed Congregatio

hujusmodi præstationem rejecit, mandando obser-
vari dictam concordiam, neque innovari solitum.

In hac autem disputatione, dicebam scribens pro
Universitate, quod licet aliqui crediderint Hebræos
teneri pro domibus quas inhabitant, reficere parochio
damna & interesse ob emolumenta, quæ alias percipi-
unt à parochianis Christianis, easdem domos inhabi-
tantibus, Attamen hæc opinio outpotentuli juridico fun-
damento innixa, rejecta est, atque contraria est verior,
quam cæteris relatis probat Riccioli de *jure personarum*
extra *gremium existentium*, lib. 2. cap. 9. per totum, at-
que ad litteram bene decidit textum *cap. penult. de ex-
cessibus Prelatorum*, ubi in specie damnatur hæc præ-
tentio per verba præcisæ; *Nec non de habitaculis fra-
trum*, sicuti de *judaorum domibus contendunt redditus
extorquere, sferendo quod nisi fratres morarentur, ibi-
dem ab aliis habitaculis preventum aliqui solverentur*
etc.

Et quamvis in contrarium adduceretur text. in *cap.
4. §. finali de usuris*, ubi disponitur Hebræos teneri ad
certam refectionem parochi, Attamen textus lo-
quitur de decimis realibus seu prædialibus, Secus au-
tē de decimis personalibus, quæ exiguntur ex sola ra-
tione administrationis Sacramentorum, aliorumque
vinorum, vel de aliis emolumentis parochialibus, quæ
ex frequentiori Usibus, ac Italici usus subrogata sunt loco
decimarum personalium, quæ ab aula quodammodo
in hac regione recessisse videntur, cum enim istud sit
emolumentum causatum tantquam merx sui præmi-
um laboris, cessante causa cessare debet, Et consequen-
ter si ex consuetudine aliqua recognoscitur introducta est
sive ex ista, sive ex alia nobis ignota causa, ad limi-
tes illa servari debet, ideoque hæc prætentio nullum
habebat probabile fundamentum; Possit vērò
quia dicta concordia erat antiqua habens longissimi
temporis uniformem ac pacificam observantiam, ex
qua resultat præsumptio ejusdemque solemnitas
ex qua *audis per Gabr. de præscript. conclus. Gregor. &
Adden. doc. 52. & 354. Buratt. & Adden. 45.* & ha-
bitur in aliis supra præsertim *Com. 26.* in sua mate-
ria *sub tit. de alienat.* Et clarius, quia non agitur de alie-
natione bonorum vel juriurum, quæ pro certo compe-
teretur, unde propterea obstat postest constitutio *Vrbani
VIII.* quæ hujusmodi præsumptionem suffulit.

Idem parochus consilium litem excitavit coram
V. Gerente coram PP. Congregationis Lucensis; Cum
enim isti duas haberent domos, unam sub invocatione
S. Mariæ in campitello, Alteram uerò sub invocatione
S. Mariæ in porticu, atque juxta illi seriem enarratam
sub tit. de *Præmissis*, *dis. fin. de relicta* secunda do-
mo in porticu, Religiosi in ea videntes se transulissent
ad primam in campitello, quam poindē notabiliter
ampliare oportuit in corporando plures domos adja-
centes per seculares inhabitantes existentes infra hujus
parochiæ fines, Hinc dictus parochus prætendebat sibi
deberi recompensam fide refectionem emolumentorum,
quæ à prædicta domo incolis percipiebatur, quod
tamen, etiam in sensu veritatis, dicebam nullam habere
sufficientiam, Tum ob claram decisionem superius al-
legati text. in *cap. penult. de excess. Prelatorum*, Tum
clarior, quod religiosi pro domibus quas inhabitant,
seu pro prædiis quamvis aliis decimalibus, quæ acqui-
runt pro constituenda Ecclesiæ vel Conventui, sive pro
hortis desertivibus ad usum eorumdem propria ma-
nu vel sumptu excolitis, neque decimas prædiales de-
bent, ut debent per Hebræos supra advertitur ad text.
in *cap. ex parte* primo de *decimis*, ubi *Abb. & cæter.
communiter Rebuff. de decim. quest. 14. Pent. dec. 1. 272*
& pluries in sua materia *sub tit. de decimis*. Igitur
multò minus in ordine ad hæc emolumenta subrogata
loco decimarum personalium, quibus nullum censetur
præjudicium, cum ille populus non cesset, sed alias dis-
cipiat habitationes, dictaque emolumenta parochi præstet.
Et quamvis replicaretur, quod populus prædictum

8 in alienis parochiis ita domicilium eligeret, non tamen videbatur responso considerabilis, cum ita parochi attingi debeant tanquam universitas, cui in genere nullum causatur præjudicium, & quoad singulos, quilibet ita se habet ad commodum, & incommodum, quoniam quemadmodum casus præbuit, ut in ista parochia hujusmodi erectio vel ampliatio sequuta sit, unde pars populi ad aliam parochiam accesserit, ita converso in casu novæ erectionis vel ampliacionis domorum regularium in aliis parochiis, ista augmentum recipit, vel recipere in futurum potest.

Deducebantur pro magno fundamento firmata per Rotam in pluribus decisionibus quæ in pluribus instantiis edita fuerunt in *Casarangust. fundat. Conventus*, de qua habetur actum sub tit. de Regularib. coram *Bevilacqua, Cerro, & Melio*, quarum duæ sunt 189 & 309. par. 12. rec. super præjudicio, quod parochio seculari dicitur ex novorum Conventuum seu domuum regularium fundacionibus, unde propterea receptum est, ejus consensum requiri, seu licite habere jus se opponendi; Verum id extraneum a casu videbatur; Tum quia in presenti non agebatur de nova constructione, sed de rescissione seu ampliacione juxta decisionem 131. *Mantica*. Tum clarum, quia dictum præjudicium non consideratur in ordine ad domos materiales, aliis per seculares inhabitari solitas, quas ita Religiosi occupant, dum ut supra, populus non evanescit, neque immineat, sed consideratur in ordine ad anniversaria, & electionem sepulchri, ac administrationem Sacramentorum, seu ob diminutionem concussus populi ad Ecclesiæ parochialem; Eodem modo quo ex ista ratione vel altera emulationis itatum habetur fieri non posse novas erectiones, reliquantibus Religiosis vel aliis Rectores Ecclesiarum intra tot annos juxta deducta in dicta sua materia sub tit. de Regularibus; Unde propterea si fieret erectio domus absque Ecclesiæ habente jamjam ad publicum, adeo ut non daretur aditus populi ad Sacramenta, aliaque divina recipienda, seu ad eligendum sepulchrum cum similibus, hæc erectio non venit sub dicta prohibitione ex deductis in *Neapol. Seminarii eodem tit. de Regularibus*, & in decisione Rotæ desuper edita coram *Dunozzo* inter suas decis. 98.2.

Accedente etiam tortus Carolici Orbis praxi ac observantia, quod scilicet nunquam auditum est, Religiosos ob novas constructiones vel ampliaciones, ad hujusmodi recompensam, seu rescissionem teneri; idcirco merito, atque cum iustitie fundamento hujusmodi prætextus rejecta fuit; Potissime verò dum ista ampliatio non fuerat voluntaria, sed potius quodammodo coacta, & de mandato Papæ cum suppressis in altetius domus juxta sententiam, de qua dicto disc. finali, sub tit. de Præminentis.

† De consensu Parochi & aliorum in fundacione conventuum habetur in sua sede sub tit. de regular. disc. 19. & 30.

MAJORYCEN. SOLENNITATUM ET FUNERUM.

Pro MAGISTRO CAPELLÆ ECCLESIAE CATHEDRALIS

Cum PAROCHO S. EULALIÆ.

Responsum pro veritate super casu postea disposito in Rota.

An in Ecclesia parochiali in invitato parochio, ita in funeribus seu exequiis, & anniversariis, quàm etiam in solennitatibus, adhiberi possint Cantores, & Organistæ, atque alii clerici seculares vel regulares convocari, pro libito piam Congregationum seu privatorum solennitates, vel funera suo sumptu magis pompose celebrare voluerint; Et incidenter de Statutis seu provisionibus secularium circa moderationes pom-

pæ, & expensarum in exequiis, ac funeribus.

SYM MARIVM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Quales sint præminentie parochiales in funeribus.*
- 3 *Quid de funeribus in Ecclesiis Regularium, in quibus intervenit Capitulum Cathedralis remissivè.*
- 4 *Est in libito parium vocare clericos seculares & regulares, aliaque, sacre concernentia pompam funeris, ubi parochio in eis juris parochialis non praedicetur.*
- 5 *An valeant statuta secularia super reformatione pompæ funeris, & quando.*
- 6 *Quid de aliis solennitatibus, quæ in Ecclesia parochiali celebrantur, an parochus possit eas impedire.*
- 7 *Magister capellæ non habet iuratum, neque officium prae proprio, ut invitari condueatur.*

DISC. XXX.

CUM in Ecclesia parochiali S. Eulaliæ, pluribusq; talis ejus filialibus, vel adjunctibus, sed aliis dependentibus, plures erectæ essent pæ Congregationes seculares ad pietatis opera exercenda (ut ubique cernimus) per quas pleræque anni solennitates pompose celebrari solent, ac etiam in sollemnibus seu pomposis funebus missici convocarentur, hinc orta est dissensio inter magistrum capellæ & missicos Ecclesiæ Cathedralis per dictas Congregationes vel privatas ad hujusmodi functiones evocari solitos, & parochum prætextu evocati non posse ipso invito, nisi suum magistrum capellæ ac missicos, quibus in parochiis sollemnitatibus ipse utitur; Quare desuper per veritate consultus, ex parte magistri capellæ Cathedralis, seu Capituli illi assistentis,

Respondi, distinguendo funera & anniversaria, ab aliis sollemnitatibus; Quatenus pertinet ad primam speciem, sine dubio improbabilem parumque fundatum videri parochi prætextum, ejus cum parochiale, quod sibi privatè ad omnes in funeribus seu exequiis competere, versatur circa præminentiam occupanti primam locum cum stola seu pluviali, nec non faciendi officium super cadavere, juxta ea quæ habentur pluries in præcedentibus decis. & præsertim in *Romana juriurum parochialium, disc. 21.* & in decisione in ea causa edita, quæ habetur in impress. par. 11. rec. decis. 348. ac etiam apud *Mertin. decis. 480.* & in aliis, & habetur etiam in *Edictum sanctorum sub tit. de Præminent. disc. 12.* ubi de puncto, an ista præminentia parochialis competat in funeribus, quæ celebrantur in Ecclesiis Regularium, seu aliis exemptis.

Secundo autem isto jure parochiali, quod active ac passive est necessarium, ut supra in *Neapolitana d. 28.* & in aliis; Quatenus pertinet ad eorumdem sanctorum; pro locorum consuetudine, majorem pompam, ac sollemnitatem ab Ecclesiis Catholicis ritibus non abetantem, neque à Rituali reprobam, nullum jus habere dicitur parochus, cui sufficit dictam præminentiam sibi non tolli, neque minui solita emolumenta parochialis, quorum augmentum quandoque licet petere, ac obtinere potest rationem majoris laetoris vel incommodi ex hujusmodi pompa vel sollemnitate resultantis, puta ob tempus nocturnum, sive ob longum iter &c. ex deductis dicto disc. 28. In reliquis autem in libito parium positum est, quoribus velint facere ea quæ à Rituali improbanda non sunt, convocare clericos seculares, ac regulares pro sibi placito numero; nec non adhibere majorem, vel minorem numerum facularum, seu cerceorum & candelarum, ac minus vel magis pomposas culcitra, cum similibus, absque eo quod parochus opponere se valeat, quoniam ubi desuper in jure provisum non reperitur, pro parium libertate judicandum est, ut in his terminis advertit *Riccioli*

cui decif. 124 par. 1. atque ita fuiffe pluries decifum per Sac. Congregationem Rituum testatur Barbof de parochia, cap. 16. num. 57. cum fequitur in Collectione ad Concil. Trid. feff. 24. de reformat. cap. 13. num. 10. cum fequitur, talique eft communis recepta praxis Urbis & Orbis.

Solumque obiter infinabam, difficultatem in hac materia cadere, non circa jus parochiale, fed circa iurisdictionem ac potestatem facularem, an fcilicet poffit deſuper dicta facularis potestas fe ingerere, faciendæ ſtatui vel alias ordinationes, feu reformationes ſuper huiusmodi pompis & ſolemnitatibus funerum juxta ſingular 358. *Reverendi*, de quo agunt *Marta de iurisdictione, Sebaj. Medices de ſepulchris*, & alii reſolvi per Beilef, de quæſt. clerical. tit. de exempt. clerical. ad Statum 5. 3. n. 17. & 18. & habet apud Rot. in Romana pecun. 2. Januarij 657 coram Cervo decif. 164. §. 6. par. 1. recedit in cauſa de qua ſub tit. de Dot. d. 22. ubi etiam in hoc obiter infinatur; Atque recepta diſtinctio eſt, quod, Aut agitur de ſpiritualibus concernentibus ſutrogiũ primæ diſtincti, vel conſecrationem devotionis ac pietatis populi, puta circa celebrationes miſſarum, & convocationem majoris vel minoris conventus clericorum, tum ſecularium quàm regularium, cum ſimilibus, puta circa diſtributionem elemoſynarum pauperibus &c. & tunc ſecularis potestas deſuper fe ingerere non valet; Aut circa ea, quæ ſuperſtitiæ, ac nec temporalem pompam reſpiciunt, ut ſunt culicæ pompæ, viſtes legibres, caſtrum doloris, & ſimilia, & ſecus; Cadente ſolum quaſtione in facibus ſeu cereis, præſertim extra Eccleſiam, an dicantur de una vel altera ſpecie.

Quo vero ad alias ſolemnitates, diſtinguebam, quod; Aut agitur de illis quæ per parochum ſeu rectorẽ Eccleſiæ celebrandæ ſunt admiſſæ earum quæ in Cathedralibus vel Collegiatis dicuntur Pontificales ſeu majores per Episcopum vel Prælatum, aut primæ Dignitatem celebrandæ, ut e. g. ſunt, ſolemnitates Nativitatis & Reſurrectionis Domini, ac Pentecoſtes & Corporis Chriſti, aut ſancti Titularis cum ſimilibus; Et tunc dicantur de jure parochiali, neque laici vel laicorum congregationes in hoc fe ingerere poſſunt, vel debent invito parochio, niſi legitime præſcripta conſuetudo, vel privilegium, aut legitime inita concordia cum ipſo parochio aliud ſtatui; Aut vero de aliis ſolemnitatibus ad ipſius congregationis vel populi ſeu privatorum micram devotionem ac pietatem; Et tunc, quoties agitur de ipſa Eccleſia parochiali, vel ejus filiali ſeu adjunctice, loco parochialis habenda, jure parochi conſiſtere videtur circa celebrationem iſtius miſſæ vel alterius functionis, ut ab eo non autem ab extraneo fieri debeat, juxta ea quæ habentur in *Parmen. diſc. ſeq.* Reliqua vero tendentia ad majorem cultum ac ſervitium ipſius Eccleſiæ, quoties, ut dictum eſt à Romanæ Eccleſiæ probatis ritibus non aberrant, reponi debent in libito patrum, ex eiſdem rationibus, de quibus ſupra; Neque in hoc magiſter capellæ ipſius parochiæ aliquod jus habere dicuntur, cum ipſe id non habeat in officium ſeu dignitatem ſub nomine Primicerii vel Cantoris in jure exſpectatam, ſed dicatur nudus miniſter conduciendus, ut in ſpecie organiſtæ *Ror. apud Seraph. dec. 639. n. 6. §. 7. & dec. 643. n. 2. §. 1. & in eadem cauſa apud Carill. dec. 96. & conſequenter ſux partes erunt ſervire parochio cum conducenti, non autem invitatus ab aliis conduci debeat; Quia vero Episcopus deſuper aliqua edicit decreta, quibus neutra partium contendentium acquieſcit, hinc commiſſa fuit per appellationem cauſa in *Rota coram Emerix*, ubi imminet diſputatio.*

Conſentit ad hunc & ſeq diſcurſum deducta diſc. 443. occasione agendi de puncto, an Parochus, vel Capitulum prohibere valeat Regularibus, ne funera peragant, neque in eis interveniant.

Ex propoſita cauſa coram Emerix ibi deducta pro

libertate vocandi placitos Cantores decifum fuit ſub die 1. Decembris. 1670.

PARMEN. ORATORII

Pio CONGREGATIONE S. MARIE DE SCALA,

Cum PAROCHO S. MICHAELIS DE ARCU.

Reſponſum in cauſa extra Curiam ſuper cauſa, qui etiam incidenter diſputatus fuit in S. Congregatione Episcoporum.

An & quando parochus impedire poſſit, ne alii ſacerdotes celebrent Miſſas ſolennes, aliſque Eccleſiaſticas functiones explicent in Eccleſiis, vel Oratoriis intra ejus parochiæ fines exiſtentibus.

SUMMARIVM.

- 1 Falli ſeries.
- 2 Quod ſacra Congregatio non ſe ingerat in cauſis judicialiter introductis.
- 3 Etiam in judicio poſſeſſorio, vel alio incidenti ad faciendum expedire deducere bonum jus, ſi hoc aſſiſtit.
- 4 In Oratorii privati parochus impedit functiones parochiales.
- 5 Secus autem in functionibus, quæ ſiunt in Eccleſia publica, quoties non præjudicetur iuribus merè parochialibus.
- 6 Eccleſie conſtituta intra fines parochiæ non ſunt ſubſeſta.
- 7 Etiam circa officium in ſumere, quod ſit in alia Eccleſia quæ parochialis.
- 8 Quæ dicantur jura proprie ac præſe parochialia.

DISC. XXXI.

RECTA cum Ordinarii auctoritate, uſque ab anno 1555 intra fines parochiæ S. Michaelis de Arcu Civitatis Parmen conſpicua congregatione, cum Eccleſia, vulgo Oratoriu nuncupata, cujus caput ſeu Primicerius eſſe ſolet novus ex Canonici vel Dignitarius Cathedralis, qui conſuevit in aliquibus diebus feſtiviſ ſolemnitatem celebrare, præſertim vero in anniversaria ſolemnitate B. Mariæ de Scala, ſub cuius titulo ac protectione dicta eccleſia ſequitur fuit, invitando etiam honoriſcentiæ gratia parochum, eique aliquam benevolam recognitionem præbendo; Cum hodiernus parochus dictam adeo diuturnam obſervantiam impugnando, prætenderet, quod ipſo invito, ſen ipſo volente celebrare, non poſſet dictus Primicerius in ejusmodi ſolemnitatibus fe ingerere; Hinc ex parte congregationis coram Ordinario introductum fuit judicium poſſeſſorium ſuper manutenzione in hoc ſtatu, quo pene inſtituto, parochus recurſum habuit ad ſacram Congregationem Episcoporum, juxta quælibet reſcribentem Episcopo pro informatione, qua ſequuta ſuper ſtatu litis judicialiter introductæ ac pendenti, Sac. Congregatio reſcripſit eidem Ordinario, quod prout juriſ fuerit, præcederet in cauſa, in qua poſt dictam remiſſionem, ego ſcribens etiam in Sac. Congregatione pro dicta remiſſione ad favorem Congregationis, reſponſum quoque dedi ad opportunitatem cauſæ more Advocati.

Quamvis autem in informatione data in Sac. Congregatione, punctus principalis conſiſteteret in eo quod ex diſpoſitione Conſtit. 74. Sixti P. ac juxta ſtylum iſtiſ, & aliarum Congregationum, in cauſis jam judicialiter præſiſ, ac pendentiſ, non ſoleant apponi manus; Atque in dicta alia informatione coram Ordinario,

nario, stante suspensione petitorii, principalis infirmitas esset in possessorio, plures desuper deducendo conclusiones satis vulgates, & quotidianas, super quibus tamen quamvis præsupponendis, adhibendo apud me nimum odibilem, & contemptibilem stylum, ad ornatum, seu ad vulgi satisfactionem, inquam decisionum ac auctoritarum copiam deducebam; A tamen in utraque agebam eri- de bono iure, ut laudabilis Curie stylus est, quoribus illud assistit, ad faciendum incidens, de quo agitur.

Dicebam igitur, etiam cum sentio veritatis (qualem quique habebat ipsa sacra Congregatio) quod ob plures ejusdem declarationes omnino improbabiles, inaleque fundata erat dicti parochi præsentio, quoniam non agebatur de privato oratorio, minusque in iuribus mere parochialibus, in quibus terminis cum utroque præsupposito inspecte consimilis controuersia loquatur *Rota 194. apud Mantuam*, qua frenus parochis, forte huiusmodi præsentionem excitauit, sed agebatur de Ecclesia publica habente janiam ad viam; Atque non agebatur de iuribus seu functionibus mere parochialibus, sed de solemnitatibus ad devotionem, & Ecclesie maiorem cultum, ac incitamentum ad opera pietatis in quibus actibus, ut pote ex voluntate seu devotione, atque ius parochiale non concernentibus, vel usurpantibus, quoties à rituali Ecclesiastico non abertatur (de quo tamen non ad parochiam, sed ad Ordinarium inspicere pertinet) non potest ipse impedire, vel se ingerere in iuris partibus, iuxta deducta in *Ma. v. c. n. 1. disc. præced.*

Ecclesie siquidem intra aliquos parochie limites fundata, non dicuntur ipsius parochie subditi, neque ab ea aliquam habent dependentiam, nisi ex lege fundationis, aut legitime consuetudine seu aliis id specialiter probet, cum id soli Cathedrali competat, ad text. in *cap. finali de off. Archid.* & bene firmat *Rota Auverlana funeralium*, 23. Iunii 1634. coram Coccino *impress. decif. § 52. par. 3. rec. n. 11.* & sequens, quæ decifio est in materia magistralis, etiam in terminis forioribus ut eligente defuncto sepulturam in aliqua ex huiusmodi Ecclesiis, quamvis intra parochie limites existentibus, non ad parochiam, sed in ipsius Ecclesie Rectorem, vel alium, qui huiusmodi functiones peragere solet, officium supra finis in ipsa Ecclesia pertinet, salvo iure parochi, tam in associacione cadaveris, quam etiam in quarta, aliisque emolumentis parochialibus, quod etiam dictum fuit in *Romana funeralium supra*, *disc. 21.* Et conferunt quæ de partium facultate convocandi alios clericos & canonicos, aliaque faciendi, iuribus parochialibus non præjudicantia, etiam in functionibus, quæ fiunt in ipsis nec Ecclesiis parochialibus vel earum filialibus habentur *di c. proxime præced.* quoniam ut dictum est, salvis iuribus parochialibus, huiusmodi Ecclesie nullam subjectionem vel dependentiam habent à parochia; Adeo ut S. Congregatio declaraverit, etiam in oratoris ruralibus non posse parochiam prohibere celebrationem Missæ, antequam celebraretur in ipsa parochiali, ut testatur *Barbosi de Parocho, cap. 1. n. 33.*

Atque circa facultatem celebrandi solennitates iuribus parochialibus non præjudicantes, nedum in Ecclesiis, sed etiam in oratoris legitime erectis, ita ut aliud non obiter, dicebam omne dubium cessare ex communi & inconcussa notoria obsequia Urbis, totiusque Orbis Christiani.

Ut enim advertitur *disc. decif. § 52. num. 3. cum sequens*, ius parochiale consistit in iure decimandi, ac percipiendi oblationes, necnon in obligatione parochianorum recipiendi sacramentum Eucharistie in die Paschæ, & aliaque Sacramenta moribundis conferri solita, illud scilicet Eucharistie, quod sumitur pro viatico, ac aliud extremæ unctionis, nec non in iure funerandi, ac sepulturæ, quoties defunctus in alia Ecclesia sepultus non eligat, vel sepulturam

Majorum non habeat, quo casu quarta, seu portio canonica sibi debetur; Licet enim inter iura parochialia numeretur obligatio parochianorum audiendi Missam diebus festis in parochia, de consuetudine tamen in non servatur, ut eadem *decif. § 52. num. 3. par. 5. recens.*

ROMANA IMAGINIS, AC FINIUM PAROCHIALIUM,

PRO ECCLESIA S. MARIE MONTIUM.

Cum BASILICA LATERANENSI.

Causa disputata coram Vicario.

De sacris Imaginibus, quæ in privatis, ac prophanis locis existentes, vel repetæ, aliquam devotionem; ac populi concursum habent, eisque oblationes fiant; An pertineant ad parochiam, tam circa facultatem asportandi Imaginem ad parochiam, quam circa ius percipiendi oblationes; Et aliqua de finibus parochialibus eorumque probatione.

SVM MARIVM.

1. *Facti series.*
2. *De materia probationis finium seu limitum parochialium.*
3. *Quando & ad cuius favorem archivium præbeat fidem scripturæ.*
4. *Oblationes, quæ sunt imagini repetæ infra fines parochie, pertinent ad parochiam.*
5. *Declaratur.*
6. *Episcopus non potest transferre imaginem ad alium locum.*
7. *De custodia imaginis per seculares, & quale ius in hoc habeat Reitor Ecclesie remissive.*

DISC. XXXII.

Cum ad Imaginem B. Mariæ, ex privata devotione de recenti depictam supra portam seu cancellum iustitiam hactenus, ex quibusdam accidentibus, magnus populi concursus haberetur, pluresque fierent oblationes; Hinc orta est controversia inter Basilicam Vaticanam, cui annexa est quadam parochia; & Ecclesiam parochialem S. Mariæ de Montibus, intra cuius parochie fines dicta Imago existere dicebatur; Introducitur causa coram Vicario, duo erant puncti; unus facti super finibus utriusque parochie, ad effectum videndi intra quos esset dictus murus seu cancellus, in quo Imago depicta erat, & alter iuris, posita scilicet situate intra unam vel alteram parochiam, quale esset ius parochi.

Quatenus pertinet ad primum punctum, Dicebam scribens pro Ecclesia B. Mariæ de Montibus, istam finium quæstionem esse nudi facti, ideoque decidendam ex ejus qualitate ac particularibus circumstantiis; præsertim ex majori obsequia circa frequentiori administrationem Sacramentorum, ac exercitium iurium parochialium, ut inhærendo prius firmatis in *Barchinonen. consensum 19. Januarii 1607 coram Sacramento*, firmatur in *Caven*. Limitum parochialium *decif. 433 & 446. par. 5. rec.* cum quibus tanquam in hac materia magistralibus passim proceditur, ut ego in pluribus similibus controversiis disputatis sum expertus, præsertim in alia *Caven*. inter Ecclesiam parochialem Sanctissimæ Annunciatæ, & alteram S. Petri ad sæpe; Cum enim illa quamvis populari Civitas non habeat aliam Civitatum terminum sed figuram, sed ejus incolæ per universum territorium sparsim vivant in tot pagis seu villis in magno numero

50 numero, unicum Civitatis corpus constituentibus, quod etiam in aliis illius regionis locis cernitur, ut infirmis in *Acerne*, sub tit. de *Iuri dictione* disc. 24. Hinc proinde frequenter huiusmodi finium questiones oriri solent, occasione novorum domorum, quæ in locis apertis, citra unius, ac alterius parochiæ fines construuntur.

Istis autem actibus attentis, pro ista Ecclesia B. Mariæ potius respondendum videbatur, dum docebatur ejus parochum, frequentius, ac pene semper, exceptis quibusdam clandestinis vel casualibus recentibus actibus, sacramenta ministrasse, aliaque jura parochialia exercuisse cum hujus hominibus, ac adjacentium locorum incolis; Et quamvis ex parte B. filicæ Vaticanæ parochiam annexam habentis construeretur fundamentum in quadam notula in ejus archivio existente, ita illius parochiæ fines describente, quod ille locus contineretur; Atamen ultra motivum, quod archivum proprium suffragari non potest ex deductis dec. 59. num. 18. par. 11. rec. cum aliis ibi relatis, quodque esset archivi iam privatum ex plene collectis per *Adden*, ad *Buras*, dec. 66. num. 14. & 15. Dicebam dictam notulam nullam mereri fidem, cum ex sui facie deegeretur informis, ac simplex chartola, cui archivum fidem seu robur non præstaret *Caputaquen* dec. 41. num. 3. par. 1. *Cavaler*, dec. 93. num. 1. *Koyas* dec. 113. num. 12. cum aliis per *Adden*, ad *Buras*, dicta dec. 66. num. 18. ubi etiam num. 19. ac in dicta dec. 59. in fine par. 11. rec. habetur, quod constare debet, de quo tempore scriptura in archivio reposita sit, cum de recenti apponi poterit.

Fortius veto ex duplici contrario adminiculo; Uno scilicet contrariæ observantiæ, quæ in hac materia nimium attendi debet, ac pene totum facit, ut in dictis decisionibus 413. & 446. p. 5. rec. Et altero resultante ex Bulla *Paschal* 11. registrata etiam in Bullario, in qua fines hujus parochiæ Lateranensis describuntur, restituti intra certos terminos ultra Coliseum, qui continere dicitur terminum certum, notorium, ac invariabilem, ex quibus videbatur bonum jus huic parti assistere, quamvis in huiusmodi questionibus puri facti ac probationum, quarum præsentium adminiculorum relevancia in iudicis arbitrio reposita est, certa regula generalis, certumque ac determinatum iudicium dari non potest.

Quo vero ad alterum punctum, magis juris quam facti; dicebam, posita situatione, fundatam esse intentionem parochi in jure percipiendi oblationes, quæ huiusmodi imaginibus fiant, juxta communem traditionem *Canonistarum in rubr. de parochiis*, ac aliorum de quibus *Asarescoti*, liber. 2. var. cap. 42. num. 2. *Genneti*, in *praxi* *Archiep.* 72. num. 1. cum sequent. *Ventrigli*, var. rer. *Eccles.* annos. 26. §. unico num. 2. *Rota apud Merlin*, dec. 257. repetit. dec. 37. par. 5. rec.

Quod tamen neque certam ac determinatam regulam generalem habet, quoniam, ut patet ex allegatis, quoties oblationes sunt magnæque est populi concursus, præclusum non est Ordinarii arbitrium, ita bene regulam, ut in eodem loco, Ecclesia ad Imaginis honorem ædificetur, ut de istamet Ecclesia B. Mariæ de Montibus sequutum fuit, & de alio casu in *Rosanen*, sub tit. de *Iure patronat.* ac praxis docet in tot insignibus Ecclesiis, quas in Orbe Catholico habemus, ita initium habentibus.

6 Non posse autem Episcopum vel Ordinarium transferre huiusmodi Imagines ad aliam Ecclesiam vel Cappellam contradicente parochia, decisum fuit per *Rotam in Hispanen*, translationis Imaginis 9. Martii 1598. coram *amplicio*, quam referunt *Marescotti*, liber. 2. var. cap. 42. num. 10. *Ventriglia* in *praxi rerum Eccles.* annos. 36. §. unico. num. 26. & ceteri.

De custodia vero alicujus devotæ Imaginis in Ecclesia competente secularibus, & quale jus sit parochi, vel Rectoris Ecclesiæ, habetur actum sub tit. de *Præminentia* disc. fin. ubi videri potest.

† De oblationibus vide sub tit. de *decimis*, disc. 19. & de *Iure patronat.* disc. 12.

NOVARIEN. DIVISIONIS PAROCHIALIUM,

Pro ECCLESIA S. MARIE,

Cum ECCLESIA S. GREGORII VALLIS UGGIÆ.

Casus variè decisis per Rotam.

Existentibus in eodem territorio duabus Ecclesiis proprios habentibus Rectores distinctos in utrumque collativum, quorum quilibet curam animarum promiscue exerceat; An dicantur duæ Ecclesiæ parochiales, vel potius una per duas efformata, vel una matrix, altera vero filialis seu adiutrix Et quatenus dividi debeat, quomodo divisio facienda sit.

SUMMARIUM.

- 1 Facti series.
- 2 Resolutiones causæ.
- 3 Qualis sit controversia pænult.
- 4 Inter duas parochias coequali jure curam administrantes faciendæ æst equalis divisio.
- 5 Arbitrium Episcopi in hoc debet esse regulatum à jure.
- 6 Ecclesia adiutrix nulli habet jus parochiale, quod totum est penes Ecclesiam matricem adiutam.
- 7 Quod constaret antiquam Ecclesiam esse unicam parochialem, & de non dando plura capita in uno corpore, vel duos Rectores unus Ecclesiæ.
- 8 Non implicat tamen personam individuum Rectoris representari per plures personas materiales, & de exemplis.
- 9 In quo differant scholastici à forensibus.
- 10 Quomodo dari possit, ut vicarius, seu minister parochi sit ab eo independent, & dantur exempla.
- 11 Et an vicarius vel natus adiutor pretendere possit loco congrua equaltem participationem exercitæ cura, ac emolumentorum.
- 12 Quando una parochia dicatur subdita alterius.

D I S C. XXXIII.

IN Valle Uggia (ubi ac in montibus adjacentibus, ad insulas eorum quæ insinuantur disc. præced. incolæ vivunt in domibus ruralibus, vel pagis per universum territorium sparsis) antiquius una aderat Ecclesia parochialis sub invocatione S. Georgii. Cumque populus ita crevisset, quod dicta Ecclesia eum capere non posset, neque unus Rector illa sacramenta, aliaque divina ministrare, hinc circa annum 1413. Ordinarius ad ejusdem populi supplicationem, concessit facultatem construendi aliam Ecclesiam sub invocatione S. Mariæ, ubi per alterum Sacerdotem ibi perficiendum, promiscue, ac absque aliqua territorii vel familiarum distinctione, sacramenta, aliaque divina administrare possent, atque ita continuatum fuit, istius etiam Ecclesiæ presbytero seu rectore in titulum collativum providendi solito, usque ad annum 1646. quando Ordinarius in visitatione, inhiærenti decreto Sac. Concilii Trident. sess. 14. de reformat. cap. 13. §. 6. In his vero, istam curam divisit assignando antiquæ Ecclesiæ S. Georgii, cum notabili inæqualitate, 183. familias, quæ

ditiores ac majores supponebantur, alteri vero S. Martiæ familias 109. pauperiores ac minores; Quare per istum rectorem ac aliquos parochianos ei adhaerentes, interposita appellatio ad Metropolitanum, sequuta fuit aliqua reductio dictæ divisionis ad majorem æqualitatem, cum aliqua majori prærogativa Ecclesiæ antiquæ, illi scilicet assignando familias 156. moderniori autem 136. Istaque sententia in gradum appellationis confirmata fuit per A. C. Introducta vero causa in *Rota coram Perspie*, sub die 4. Aprilis 1661. pro dictarum sententiarum confirmatione responsum fuit, sed reposita causa coram, eodem sub die 6. Februarii 1661. recedendo ad decisum, resolutum fuit, Ecclesiæ S. Georgii esse unicam parochialem, ejusque Rectori competere jus administrandi sacramenta in universo territorio aliam vero Ecclesiæ esse filialem seu adjutricem, ejusque presbyterum esse vicarium in dicto rectore dependentem, cui debita esset congrua, istaque resolutione confirmata sub die 5. sequentis, emanavit sententia, confirmata in altera instantia coram *Emetix*, prævia decisione 16. Martii 1661. & commissa denno causa appellationis in eadem *Rota coram Albergato*, sub die 5. Julii 1666. responsum fuit pro dictarum sententiarum infirmatione. Repositæ vero causa 4. Martii 1667. recedendo ad decisum, pro confirmatione responsum fuit, idemque affirmatum sub die 3. Julii 1668. ac expedita in hac reita sententia, commissaque per Signatorem denno causa appellationis in eadem *Rota coram Calasain*, cum clausula *confisso de tribus*, sub die 10. Maii 1669. affirmativa prodiit resolutio, nec tamen in his aliis dispositionibus, (parte forsan defatigata) non scribente.

Causæ punctus erat in eo, an ista nova Ecclesiæ S. Martiæ dicenda esset vere parochialis habens coæqualem jus cum altera, S. Georgii absque dependentia, adeo ut essent in hujusmodi territorio & cura sociæ, totum insolum pro communi possidentes juxta casus insinuatos supra in *Tranen. disc. 27.* cum similibus; Vel e converso esset Ecclesiæ adjutrix, ac dependens tanquam ejus membrum, adeo ut ejus presbyter, vicarius potius, quam rector independentes esset.

Primo enim casu, huic parti assistebat regula plenè firmata in prima decisione 4. Aprilis 1661. super æquali divisione facienda inter socios pro communi rem æqualiter possidentes, ad text. in cap. 1. de parochiis cum concord. generaliter in materia inæqualis divisionis ad æqualitatem reducendæ, deductis apud *Celsum* decis. 186. decis. 600. par. 5. rec. & frequenter; Licet enim per dictum decretum Conciliare sess. 24. cap. 15. hujusmodi divisio remittatur arbitrio Ordinarii; Attamen istud debet esse arbitrium boni viri, regulatum à jure, à quo tanquam irrationabili juridice datur appellatio, ac successive reductio concedenda per Superiorem, ut in dicta prima decisione, quæ tenet dicti facti præposito non impugnatur in aliis sequentibus.

E converso autem posito quod ista moderna Ecclesiæ non esset parochialis independentem cum jure coæqualem, sed filialis impropria, id est, adjutrix seu pars, ac membrum parochiæ, pro communi curæ exercitio, ac sacramentorum administratione ad præscriptum ejusdem Sac. Conc. Trident. sess. 21. de reformat. cap. 4. tunc certum est, curam, ac jus parochiale in solidum esse penes Ecclesiæ matricem, quæ unica dicitur parochialis; Et consequenter non intrant termini divisionis, qui dantur inter duos dominos coæqualem jure pro communi possidentes, non autem inter dominum & famulum, cujus jure, adjutrici Ecclesiæ vicarius censetur, contentus congrua tanquam laboris mercede, vel salario, cujus vice non incongruit aliquam emolumentum parochialium patrum cum hujusmodi familia-

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

rum distributione assignari; Unde propterea quoad juris theoreticæ, seu propositionis in abstracto, nulla vel modica videbatur adesse discrepantia, quæ potius pro meo sensu erat facti sui applicationis, an scilicet versaretur in casu unius, vel alterius præsuppositi.

Super hoc autem magna fuit quæstio, quoniam licet haberetur initium utriusque Ecclesiæ, atque in ficto non dohraretur, antiquiorem S. Georgii fuisse unicam; Alteram vero erectam fuisse ob illius incapacitatem, ac unius sacerdotis insufficientiam, & sic non eramus in calu, de quo in dicta *Tranen.* ac alijs ibidem insinuat, ubi duarum Ecclesiæ promiscua cura erat antiquissima, hinc proinde fundata videbatur intentio Ecclesiæ antiquæ in universo territorio, dum de istius aliqua dismembratione vel separatione non constabat, & consequenter unica dicenda est, parochia, atque unicuique soci rector, ne alias dote monstrum plurium capitum in uno corpore, seu pluralitas vitorum unius sponsæ, quod in jure implicat, ex plene deductis in causæ decisionibus; Atque in proposito Ecclesiarum Cathedralium, seu quæstionum, quæ habentur inter Ordinarios, ac Prælatos inferiores, habetur pluries *Sub tit. de Iurisdictione*, ac sub altero ibidem annexo *de præminentia* it.

Ego & ceteri pro hac parte scribentes, non negabamus hujus assumpti veritatem; Dicebamus tamen; unum de duobus, vel scilicet non implicare, quod jus parochiale sit individuum residens in una persona formaliter seu intellectualiter, efformata seu representata per plures personas materiales, penes quas insolidum sit exercitium juxta traditionem *Innoc. in cap. cum non ignores. sub num. 1. de præbendis, ubi Hostien. unum 6. hinc. num. 4. Zabarella num. 1. Anania n. 2. & alii apud Lott r. lib. 1. quest. 20. num. 115 & sequens. & num. 14. cum sequens. Gregor. decis. 479. ac in prima decisione huic parti favorabili coram Albergato 1. Julii 1666. Atque in hac decisione ponderatur simile, quod ego deducebam de feudo dignitatis individuum, cujus possessio, ac fructus esse possit apud plures agnatos coæquali jure possidentes tanquam plures petitiones materiales representantes unam situlatum individuum, ut *sub tit. de feud. di. c. 8. Ad eam ex quæ sub dicto tit. de Præminentia in Casaravogustana. & Syontina*, & in alijs habentur de unica Cathedrali representabili per plures Ecclesias materiales, quævis inter se distinctas.*

Vel quod, sicuti excrecente populo; poterat Ordinarius, prævia dismembratione partis territorii ac populi (pariter aut Concilium Tridentinum) novam parochialem ab antiqua independentem erigere, antiquæ tantum remanente quadam honorifica præeminetia matriciaris super novam; quæ filialis in jure dicitur; Ita non videbatur, quod prohiberet facere hanc novam erectionem, cum implicita dismembratione medicetur territorii, ac populi, absque eo quod deveniret ad actualem divisionem, ita occultando quandam novam societatem inter hujusmodi Ecclesias, quamvis coæquales, ac æque parochiales, atque super hoc nimium acuendo ingenium, plura hinc inde deducebantur quæ in decisionibus insinuat sunt præsertim in ultimis coram Albergato. & Calasain; quamdam tamen Metaphysicæ speciem continentia.

Mihi vero reflectenti ad veritatem, videbatur quod superflui essent hujusmodi labores, quodque ista causa academico potius quam forensi more tractata esset, quoniam ut pluries aliò advertitur, in hoc scholasticæ, seu academici differunt à forensibus, quod illi pro ingenti acumine, ac exercitio, idealiter tractant quæstiones in abstracto, isti vero stricte

E 2 morantur

52
motantur in concreto ad præcisum effectum questionis, effigendo superflua seu extranea, quamvis apud modernos iste laudabilis stylus adhuc nimium corruptus videatur.

Effectus igitur questionis, erat inæqualitas familiarum, ex qua relatabat alicui inæqualitas emolumentorum, quæ præbebat causam edito; Licet enim Ecclesiarum presbyteri seu rectores, ad captandam parochianorum assidenciam pro litis sumptibus sustentendis, principaliter contendere in verbis ostendendis de præsentia, seu dependentia, vel independentia, attamen quoad eos, in effectu videbatur principaliter agi de æqualitate emolumentorum.

Hoc autem posito, nil referre videbatur assumere tam alias questiones, quoniam, posito etiam quod, ut probabiliter advertitur in posterioribus decisionibus, necdum ex defectu potestatis, sed etiam ex illo voluntatis, ut formalis electio novæ parochiæ independentis ex hac parte præsentia sequura non esset, ita ut revera unica parochia esset dicta antiqua seu matris, moderna vero per quamdam impropietatem potius quam propriè dicta filialis, esset adjuncta, ejusque pars vel membrum, & consequenter quod sacerdos in illa præpositus, non rector, sed vicarius seu adjutor rectoris dicendus esset, adhuc tamen non implicar utrumque effectum, tam independentiæ de facto, quam æqualitatis in exercitio cuius, ac participatione emolumentorum resultare.

Quatenus enim pertinet ad independentiam de facto, comparabilitatem cum dependentia de jure, tam in Urbe, quam alibi praxis id docet; Ut puta Vicarius Urbis est unicuique, unicuique constitutus Tribunal in exercitio jurisdictionis ordinariæ Papæ, non tanquam Papæ, sed tanquam Episcopi Urbis; ob amplitudinem vero administrationis, habet V. Gerentes, ac Locumtenentes, absque dubio ejus adjutores ac dependentes, nullum coæquale jus habituale habentes in Episcopali, seu ordinariæ jurisdictione habituali, sed adjutores in solo exercitio, & tamen deputantur à Papa, non autem ab ipso Vicario, atque ita de facto sunt independentes, quamvis de jure sint dependentes; Idemque de Auditore Cameræ ejusque Locumtenentibus, cum simulibus, & in Regno Neapolitano de Substitutis seu Locumtenentibus M. Camerarii, vel M. Justitiarum &c. Et generaliter antiquitus libebatur de Archidiacono, & Archipresbytero, qui erant Vicarii nati Episcopi, unus in temporalibus, & alter in spiritualibus, adjutores in exercitio jurisdictionis Episcopalis, quæ penes solum Episcopum habitualiter existebat, cum dependentia ab eo de jure; non autem de facto, quia providebantur in titulum &c.

Et quoad æqualitatem in exercitio, ac omnibus emolumentis, quemadmodum si super congrua inter rectorem, & vicarium fiat concordia diu servata super aliquorum bonorum, vel jurtum assignatione, illa servanda est, quamvis tractu temporis, unus vel alterius partis læsiva, seu præjudicialis efficiatur, quoties læsio ad iniquitatem non reducatur, ut habetur supra in dicta *Pernsina* diss. 19. Ita cum ex diuturna observantia duorum seculorum, & ultra, æqualis fuerit in vicario participatio emolumentorum cum æquali exercitio, non bene dici videtur, ut omnia emolumenta debeant esse rectoris, obligati solum ad congruam, pro arbitrio Episcopi seu Rotor, nunc ex integro taxandam, quoniam super dicta congrua, ita cum assignatione medietatis seu æqualis participationis exercitii, ac emolumentorum concordatum jam fuit, ideoque illa licet consistere videbatur in applicatione seu consequentia, magis quam in conclusionibus juris.

Est quidem iste famularus, sed necessarius, ut sci-

licet quis cogatur habere illum famulum, vel ministrum, seu adjutorem quem superior illi quamvis invivo assignet, ideoque illud salarium, quod ita per concordiam à tam diuturna observantia inducitur, seu presumpsum est, non debet minui; Quemadmodum si populus diminutus esset, non posset iste Vicarius prætereundum congruè supplementum juxta deducta in dicta *Pernsina* diss. 19. In plebsque quidem diocesibus, Vicario Generali non datur salarium, cujus loco succedit medietas, vel tertia, seu alia quora emolumentorum Cancellariæ, atque datur casus vicarii necessarii quem Sacra Congregatio mandat Episcopo, ut deputet cum consensu emolumentis, ideoque ista sunt recte comparabilia.

† DE materia præsentis discursus videri poterunt deducta diss. 40. occasione agendi de puncto, quando unà Parochia fiat subdita, & dependens alterius, ejusque filialis, ut propterea obedientiam, & subjectionem agnoscere teneatur.

Decisiones enunciatæ habentur *impress. decis. 313. & 397. par. 13. dec. 284. par. 14. & decis. 38. & 281. par. 15. rec.*

NOVARIEN. ERECTIONIS PAROCHIALIS,

Pro CAPITULO CATHEDRALIS ET CURATIS
BACCENI.

Com ALIQUIBUS PAROCHIANIS.

Casus disputatus in S. Congregatione Concilii, & credo resolutus pro Capitulo.

An & quando procedi debeat vel possit ad erectionem novæ parochiæ, cum dismembratione territorii, & populi ab antiqua.

S V M M A R I U M.

1. Falli series.
2. De materia novæ erectionis parochialis cum dismembratione antiqua, & an deat in hac regula.
3. Facilius deferatur Episcopo denegati quam concedenti dismembrationem, ac novam erectionem, in qua circumspicere proceditur.
4. De ratione denegationis novæ erectionis.
5. Quod expediat Ecclesias habere numerum clericorum ad opportunitatem servitii.
6. De alio casu, in quo prætendebatur denegata dismembratio cum nova erectione.

D I S C. XXXIV.

Ecclesia parochialis Bacceni, quæ vel ratione annexionis, vel juris patronatus, aut alio titulo est subiecta Capitulo Cathedrali, ob finium amplitudinem, ac populi numerum, plures habet Capellanos & Clericos, adeoque faciat figuram conspectu Collegiatæ juxta illas Ecclesias, de quibus occasione reservationis primæ dignitatis habetur pluries mentio sub tit. de Beneficiis. Cum autem quædam Contrata, seu pars populi, ex motivo distantiæ, ac asperitatis itineris, præsertim hyberno tempore, petisset ab Ordinario Ecclesiam S. Michaelis ibi constructam pro commoditate administrationis sacramentorum aliorumque divinarum, prævia dismembratione partis territorii & populi, erigi in parochialem, Ordinarius autem denegasset, hinc recursum habuit ad S. Congregationem Concilii, quæ prævia ejusdem Ordinarii informatione, ac parvis auditis, de anno 1661. hujusmodi petitionem quoque rejectit.

In hac autem disputatione, plura elaborata edita fuerunt responsa, per scribentes in Curia, plenius vero per illos de paribus ad favorem potentium dictam dismembrationem, conficiendo speciem commentationum super Constitutione *Alexandri III. reglata in cap. ad audientiam de Eccles. edificat. innovata per Sac. Concil. Trident. sess. 21. de Reformat. cap. 4.* ac deducendo quantum per antiquos, ac modernos adnotatum sit in hac materia novæ erectionis parochie cum dismembratione antiquæ, cum stylos extensis sit deducere totum id quod scitur, ac reperitur in materia.

2 Scribens autem pro dicta Ecclesia Bacceni & Capitulo illi adhiærente, brevis debebam, adeo magnam laborem inanem videri, cum illa materia certam ac determinatam regulam non recipiat, ut potest reposita in arbitrio Episcopi, adversus quod, licet ubi est irritatio, debet appellari vel recursus, ut in precedentibus pluries habetur, præsertim occasione prælectionis in concursu Aramenarum, & difficile est, ut illud de iniuria posita convinci valeat, quoties, ut in præfati interponitur pro dismembrationis denegatione, frequenter autem reprobari solet in casu converso, in quo tanquam in specie formalis alienationis rigorose proceditur super intervenientibus causis & solemnitatibus, juxta ea quæ habentur *Bononi. diss. proxime sequenti*; Atque super hoc laborant scribentes super dicta Constitutione *Alexandri III. ad effectum* scilicet sublinendi hujusmodi dismembrationes, ac respectivè novas erectiones, quantum Episcopo videantur esse concedere, secus autem in casu opposito, cum forte nulli vel nimium rari sint casus, in quibus (Episcopo denegante) Romana Curia in gradu appellationis vel recursus id præciat, quoniam moderno tempore, ut præsertim docet praxis plurimum erectionum Cathedralium, cum dismembratione ab antiquis habetur in *Burgens. sub tit. de Prebendis diss. 6. & alibi*, satis mature, ac circumspiciendè procedunt, quod utinam sequutum fuisset retro dictis temporibus, quoniam ita non videretur tot exiguis, ac pene contemptibilibus Cathedralibus, ob quas dignitas Episcopalis adeo vilis sit.

Clarius vero in hac facti specie, in qua cessabat illa præfata, vel saltem nimium moralis necessitas quæ ad hunc effectum desiderata videtur ex deductis *diss. sequenti*, quoniam de tempore impediendi, in ista Ecclesia, quoniam præcedebat exigi in parochiam, tanquam adjunctum, administrabantur sacramenta, aliaque divina per vicarium seu presbyterum ad id deputatum, juxta sensum Sac. Concil. Trident. loco, ubi supra. Ac etiam quia Episcopus vir probatissimus, atque zelo Ecclesiastico plenus, satis congruas assignabat rationes in informatione datas Sac. Congregationi super hujusmodi denegatione, illam præsertim, quod cum in hac regione populus vivat spatiosus per universum territorium in domibus rusticis, seu parvis villis, ac pagis, eo modo quo infinnatur in alia *Novarien. diss. præced.* eadem ratio distantiæ, ac asperitatis itineris hyemno tempore ex regionis qualitate viget in aliis Contrariis, quinimo in aliquibus fortius, unde propterea plures confimiles novas erectiones, ac respectivè dismembrationes concedere oporteret, atque ita dissolvere dictum conspiciam & considerabile corpus, quod ob populi & clericorum numerum, ista Ecclesia constituit, cum majori animarum profectu, ac divini cultus decore, non solum quia missæ conventuales, aliaque divina statutis temporalibus solemniter celebrantur more Cathedralium, vel Collegiarum, quod in singulis parochiis sequi non potest; sed fortius, quia in hujusmodi ruralibus parochiis facilius quam in iis quæ sunt in Civitatibus, vel locis inhabitatis sub oculis superiorum plura reserantur inconvenientia

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

comprobat praxis, tam circa desertionem studiorum, ac succellere illitteratum exinde resulantem in parochiis, quam etiam circa vitam & mores; E converso autem in hujusmodi Ecclesiis speciem collegii continentibus, ultra meliorem cultum divinum ac criminianum petitiom, & frequentem revisionem Superioris, haberi solent singulis hebdomadis vel aliis statutis temporibus conferentia seu congregationes casuum conscientia, quæ per omnes Episcopos in Cathedralibus, vel Collegiatis demandari deberent, quod exercitium etiam apud ignavos, ac studiorum inimicos deseruit pro aliquo studio conservante idoneitatem pro exercitio curæ, ac administratione sacramentorum; Et conferunt, quæ à simili per Apostolicas Constitutiones disponuntur circa parvos Conventus Regularium, quodque non nisi in competenti numero duodenario erigantur.

Et ulterius, vehementer accedebat fumus, quod hæc sentio proveniret magis à quadam hujus Contrariæ seu partis populi emulatione, vel ambitione non patiens subjectionem erga dictam Ecclesiam matricem Bacceni, dum mediis Ecclesiis adjutricibus per illud territorium erectis, ita consulebatur de tempore impediendi.

Item in hoc proposito; Cum Monasterio Olivetanum sub invocatione Sanctorum Bartholomæi, & Pontiani Civitatis Lucubræ, annexa esset parochia, cupis huius se extendere extra Civitatem, consimilem prætensionem excitarunt incolæ cujusdam vicini nuncupati de *Arancio* extra Civitatem, sub eo prætextu, quod de nocte, quando portæ Civitatis clauduntur, remaneant sine administratione sacramentorum infirmis juxta currentes necessitates faciendæ; Conque desuper doctum, satique elaboratam responsam pro Monasterio edidit quidam J. C. Lucanus, desuper consultus pro veritate de meo sensu, ac de subscriptione, libenter, dicto sensu veritatis retento, ut sciatis, ex eisdem rationibus, de quibus supra, dum præfato inconvenienti recte consuli potest cum deputatore vicarii, seu presbyteri in aliqua Ecclesia existente extra portas, pro administratione sacramentorum penitentia & eucharistia, cum illud extreme unctionis sit quidem congruum, & salutare, non autem præcisè necessarium, juxta ea quæ in consimili casu habentur supra in *Melphiten. diss. 1. 8.*

4 De hac materia Erectionis novæ Parochiæ cum dismembratione antiquæ, agitur *diss. 42.*

BONONIEN. DISMEMBRATIONIS

Pro SEMINARIO BONONIÆ.

Cum RECTORE ECCLESIE PAROCHIALIS S. JACOBI BAGNAROLÆ.

Causa decisa per Rotam pro Rectore.

De eadem materia dismembrationis factæ ab Ecclesia parochiali, quid requiratur, ad effectum, ut substatuatur status antiqui, sed solum dissolutio antiquæ unionis duarum Ecclesiarum, quarum quolibet ad primæum statum reducatur.

S U M M A R I U M.

1. Facti series.
2. Resolutio causæ.
3. De motivo congruentia, ob quod resolutiones videntur rigore.

- Non possunt uniri. *Seminario Ecclesie parochiales.*
 Unio æque pluraliter duarum Ecclesiarum non alterat earum primum statum, ideoque utraque est parochialis, licet in una tantum cura exercetur.
 Dismembratio est species alienationis, & quid ad eam validitatem requiratur.
 Quando fit de membrato, & quando dissolutio unionis, quodque attendi debeat substantia veritatis, non formula verborum.
 An & quando Ordinarius possit dissolvere unionem duarum Ecclesiarum.
 Data potestate, quæ solemnitates requirantur.
 De potestate Coadiutoris Episcopi, in quibus possit se ingerere.
 De præsumptione solemnitatum ex longa, vel longissima observantia.
 Unio præscribitur per 40. Annos.
 De motivo dubitandi ob quod resolutiones de stricto jure subsistant.
 Quod quandoque debeat interponi arbitrium pro moderatæ rigoris juris.

DISC. XXXV.

VAcantibus de Anno 1376. Ecclesiis parochialibus S. Jacobi, & S. Blasii loci Bagnarolæ, Ordinarius ob eorum tenuitatem ad invicem æque principaliter univit, sed quamvis unio esset æque principaliter, attamen ad majorem commoditatem, ac meliorem cultum, longevæ observantia dedit, quod in sola Ecclesia S. Jacobi fons baptismatis, aliaque sacramentalia retineret, ac administrari consueverunt, adeoque altera S. Blasii figuram fecerit simplicis Ecclesiæ sine cura, quinimo in pluribus provisionibus dictæ alterius Ecclesiæ S. Jacobi, tanquam talis enunciarit consuevit; Cum autem dicta Ecclesia parochialis S. Jacobi ex piis dispositionibus, aliisque contingentiis ditata, beneque provisa esset; Econverso autem cum aliqua admiratione Seminarium ejusdem Civitatis, quæ inter studiorum dicitur, esset satis male provisum; Hinc proinde de Anno 1594. sequuta vacatione, Coadjutor Cardinalis Palcottius Archiepiscopus, dissolvendo dictam unionem, providit ad præscriptum Sac. Concil. Trident. Ecclesiam S. Jacobi, alteram vero S. Blasii univit Seminario, dictamque unionem pacificum effectum sortiente usque ad annum 1653. de hoc tempore Recltor dictæ Ecclesiæ S. Jacobi judicium instituit contra Seminarium super reintegratione ad possessionem alterius dictæ Ecclesiæ; Et introducta causa in *Rota coram Vero pio*, sub die 22. *Martii* 1658. ad favorem actoris pro reintegratione prodit resolutio, quæ habetur impressa inter *recent. par. 12. decis. 320.* in repositione coram eodem confirmata, unde expedita sententia, & commissæ causæ appellations coram *Brevi*, pro confirmatione dictæ sententiæ sub die 20. *Februarii* 1660. responsum fuit, atque expedita secunda sententia, commissæque denuo causæ coram *Taya*, pro confirmatione pariter responsum fuit sub die 16. *Aprilis* 1668. unde instantibus iuris conformibus forte exquirit, credo quod causa finem habuerit.

Ego scripti solum in hac ultima instantia, quando causæ ob tot resolutiones semimortua dici poterat, atque resuscitando ad veritatem, cum cujus sensibus præsertim discutere occasio dedit in congressu, qui pro causæ directione habuisti fuit; Dicebam, hujusmodi resolutiones, attenta quadam episcopica, seu non scripta auctoritate, non de facili necesse commendationem, cum in factum supponeretur dictam aliam Ecclesiam S. Jacobi esse bene provissam, adeoque hujusmodi reintegrationi deservire deberet pro ea majori ditione, quæ forte ipsi Ecclesiis iudicatis, etatque rectoribus magis præjudicialis esse solet.

ob onus pensionum, quod ita adjicitur, alias non adiciendum, adeoque quandoque experientia doceat, præsertim in Episcopatibus, meliorem esse conditionem pauperum, ac exiguum Ecclesiarum, quam divinum, ac magni nominis; Econverso ita magnam parabatur præjudicium Seminario, quod præjudicium publicum magis quam privatum dicendum est, stante præsertim adeo diuturna observantia annorum 60.

De stricto siquidem jure, ejusque principiis, ac propositionibus rigorose attentis, non possunt de injustitia redargui, sed potius bene fundatæ dici possunt, cum nimio tamen rigore; Ideoque credebam, non quidem iudicis, sed Pontificis patres de congruo in ista causâ interponi debuissent ad favorem Seminarium, cum ea potestate, quam Papa in beneficalibus habet absolutam, *disc. 148. de Regalibus.*

De stricto siquidem jure, iuste dictum fuit, (inherendo tot præcedentibus ejusdem Recltoris desponsibus) hujusmodi dismembrationem, ac respectivè unionem invalidam esse, adeoque defectus in utroque actu dignosceretur, super unionem scilicet facta Seminario, quoniam licet ex dicto Sac. Concil. *Trident. sess. 23. de reformat. cap. 8.* Ordinatio concedatur facultas faciendi beneficiorum uniones ad favorem Seminarium, attamen id intelligitur de beneficiis simplicibus, non autem de curatis sub dicto Concilii decreto non cadentibus, *Gonzal. ad reg. 8. Gloss. §. 7. num. 63. & 64. cum sequent. Letter. lib. 1. quest. 20. num. 167.* cum aliis in causæ decisionibus.

Et quamvis ex hac parte replicaretur, istam Ecclesiam constitutam esse, ut supra, cum longevæ observantia in statu simplicis non autem curatæ, non tamen videbatur tuta responsio, quoniam cum constaret explicite unionem fuisse æque principaliter, per quam status Ecclesiarum in nihilo alteratur, præterquam in administratione penes unum existentem, reliquis omnibus in suo primævo statu remanentibus, ac perseverantibus, ex iis, quæ in hac materia unionis æque principaliter habentur in *Ampuriæ & Civitatis. sub tit. de præeminentiis discurs. 7.* Hinc proinde si de facto, ob residendum Episcopi seu Recltoris in una Ecclesia, in qua curam administraret, seu Pontificalia exerceat, altera de causâ his functionibus destituta, suam primævam figuram non faciat, cum id percutiat solum exercitium, non autem substantiam, idcirco naturam immutat, ut dicto *disc. 7. de præeminentiis.*

Adeat etiam defectus in ipsâ dismembratione, quoniam recepta conclusio est, dismembrationem unionis Ecclesiæ ab altera sapere speciem veræ alienationis, ideoque requiri copulativum concursum solemnitatis, ac iustæ causæ, juxta doctrinam *Abb. in cap. ad audientiam primo non. 2. de Eccl. adif. Achilli. decis. unic. de reb. Eccl. non alien. Greg. & Adden. dec. 304.* & frequenter in aliis, de quibus late apud *Orthon. decis. 6. & latius decis. 224. par. 10. rec.* cum aliis in hujus causæ decisionibus, atque inter cætera requiruntur consensus rectoris, & parochianorum ac alia, quæ in præsentem non iustificabantur, & super quibus non statim assertioni Episcopi dismembrantis, sed aliunde constare debet, ex regula, quod in prohibitis non statim assertioni, ne quod directè est prohibitum, indicè sequatur, ut in allegatis decisionibus.

Non negabamus ego & cæteri veritatem dictæ conclusionis, quodque procedendo per viam dismembrationis, actus non esset substantialis; Insisteremus vero in eo, quod cum ista unio ut supra facta esset non subjective, ita ut Ecclesia unita affecta sit membrum seu prædium alterius, cui facta est æque principaliter, tanquam per speciem cujusdam sociæ

societatis, hinc proinde extranei remanebant tennini dismembrationis cadentes in prima specie unionis, non autem in iura; Et consequenter quod dictæ auctoritates, ac similes non facient ad casum.

Et quoniam præsertim in decisione *coram Bevilacqua* 20. Februarii 1660. insisteretur in eo, quod decretum Ordinarii intererat verbis denotantibus dismembrationem, atque non videbatur bona responsio; Tum ob clausulam *omni modo meliori*; Tum alibi ob receptum principium in omni materia ante oculos principaliter habendum, ideoque satis frequenter *sub tit. de fidei commissis*, & sub altero de *Contradictibus*, & alibi enunciatur, ut non formula verborum, sed substantia veritatis attendi debeat.

Proinde, in sensu etiam veritatis, dicebatur non relevare, quod aliqui dicant, ut etiam in dissolutione unionis requiritur beneplacitum Apostolicum, quoniam ultra istius præsumptionem resultantem à longissima observantia; Advertebam istam quæstionem pertinere ad casum, in quo unio facta esset per Papam, quasi quod distractio fieri debeat cum eadem auctoritate, cum quæ iniuria foret contractus, & tamen etiam in hoc casu *Petrus de Persio in tract. de revocatione unionis cap. 4.* distinguit, an unio facta sit per Papam de potestate ordinaria, vel de suprema, & cum istius plenitudine, ut isto secundo casu non possit, secus autem in primo; Quodque autem sit de hoc puncto, (quem examine non oportuit, dum unio facta erat cum sola potestate Ordinarii) planum remanebat, quod cessante causa depauperationis, ob quam unio facta erat eadem manus, quæ ligaverat, solvere poterat, atque Ecclesias ad primum statum reducere, ad text. in *cap. finali de parochiis cum concord. per Rebuff. de unionum revocat. num. 1. & sequen. & n. 15. Garz. par. 1. cap. 1. n. 301. cum sequen. Caccialup. de unionem art. 9. cum legg. & communiter.*

Fuit bene verum, quod etiam hic actus exigit aliquas solemnitates, nempe consensum Capituli, ac illius parochianorum, vel saltem eorum citationem ex deductis per *Barbosi de Episcopo alleg. 67. num. 1. & 17. Rot. decif. 139. num. 5. par. 5. rec. & in aliis*; Proinde etiam dubitari poterat de potestate Coadiutoris, qui, excepto casu, quod datus esset ob imbecillitatem mentis Coadiutori, non habet hanc potestatem, præsertim in beneficiis, ut ex deductis per *Parsif. de resignat. lib. 7. cap. 20. num. 1. & sequen. Barbosi de Episcopo alleg. 18. in fine, & de iure segg.*

Verum facilius erat respondere, quod omnes isti defectus sanati remanebant à longissima pacifica observantia annorum 60. circiter; Si enim, etiam in terminis veræ alienationis requiritis perneceffe beneplacitum Apostolicum ad limites *Extravag. Ambrosia de reb. Ecclesiæ non alien.* recentem est sufficere observantiam tricennale, etiam hodie non obstante Constitutione *Pbani VIII.* cum illo non procedit inter Ecclesias & Ecclesiasticos, ut alibi pluries firmatur; Multo magis igitur præsumptio in huiusmodi minoribus solemnitatibus, in quibus non adest adeo positiva resistencia inducta per decretum irritans, contentum in dicta *Extravag. Ambrosia*, adeo non improbabilius etiam decennalis sufficere videatur; Potissime vero quia non agebatur de actu clandestino, in quo dubitari posset de scientia Capituli & Episcopi, cum actus gestus esset ad favorem corporis publici existeris sub administratione Episcopi & Capituli, respective atque ad publicam utilitatem, ideoque incongruenter videbatur, tam scientia, quam ratificatio, quæ æquipollens mandato seu consensui, ideoque observabatur quod conclusiones, quibus decisiones iniunguntur, sunt in suis casibus veræ, sed incongrue applicati videbantur ad casum.

Fortius vero, quia si habemus, quod unio, quæ in iure reputatur odibilis, præscribitur seu firmatur per observantiam quadragenariam ex deductis per

Gregor. & Adden. decif. 51. Baratt. decif. 714. n. 7. & 8. bene decif. 433. num. 5. cum sequen. par. 9. rec. ubi quod præsumitur etiam beneplacitum Apostolicum, multo magis per observantiam 60. annorum firmatus remanere debebat actus, qui in iure reputatur potius favorabilis quam odiosus, & per quem res redirent ad suum primum statum, suamque causam.

Difficultas autem, quæ me torquebat, non consistebat in dictatum decisionum fundamentis, utpote pro meo sensu generalibus, ac percutientibus potius materiam veræ dismembrationis, quam dissolutionis, hujus communis, sed in eo, quod posita etiam veritate omnium, quæ ex hac parte dicebantur super veritate dictæ dissolutionis unionis æque principalis, ac sociativæ, adhuc tamen actus remanebat infectus, cum evidenti læsione ac præjudicio Ecclesiæ ætælicæ, quoniam ubi societas dissolvitur, tunc omnia redeunt ad suum primum statum, & quilibet ex locis reallum eius bona & iura cum suis oneribus, prout antea; Et consequenter ista Ecclesia S. Blasii debuisset reallum metæ, onus curæ animarum, ac administrationis sacramentorum, quoad reallum non fuit, sed remansit, atque continuavit in altera Ecclesia, ideoque iste actus ita remanebat lœonius, dissolvendo scilicet unionem pro solo commodo bonorum ac futurum, non autem pro incommodo ac oneribus; Vel, (& magis proprie) quod ita eadem unio continuaret circa substantiam consistentem in iure parochiali, & cura animarum, actus vero, etiam spectata substantia veritatis, denotaret seu importaret dismembrationem potius bonorum, ac reddituum ad istam Ecclesiam pertinentium, quam veram dissolutionem unionis ipsarum Ecclesiarum, atque ex hoc motivo credebam, quod de stricto rigore actus remaneret invalidus, à lapsu temporis non sanatus, stante observantia contraria in substantialibus; Adhuc tamen videbatur quod esset nimis rigor, ut soli solent, legulei, pro cuius moderatione seu temperantia credebam recte in magnis Tribunalibus intrare posse, ac debere arbitrium; Siquidem quoad Deum & Ecclesiam in universum, nulla sequi dicitur alienatio vel dismembratio, sed locus ita fieri commutatio de uno Ecclesiastico, ac pro usu in alterum, ex satis iusta & rationabili causa, concenente publicam utilitatem ejusdem Ecclesiæ in universum, præponendam utilitati privatæ concenente; vel superfluum hujus rectoris ditionem, in clericis potius damnabilem, siue aditum ad magis eandem Ecclesiam gravandam ut supra, ideoque resolutiones de stricto iure, potius probabiles quam improbabiles dicendæ sunt, ex dicto motivo congruentiæ, ac æquitatis, non omnino placebant.

† Decisiones emanatæ in hoc casu sunt impressæ par. 13. rec. decif. 29. & 165. & decif. 226. par. 15.

NOVARIEN. FUNCTIONUM PAROCHIALIUM.

Pro PAROCHO OIRÆ.

Cum PAROCHO CREBOLÆ.

Casus disputatus coram A. C. & in possessorio resolutum pro Parocho Oira.

Erecta Ecclesia filiali, mediante dismembratione populi, & territorio ab antiqua Ecclesia parochiali, quoniam functiones pertineant ad Matricem, privative ad filialem.

SUMMARIUM.

- 1 *Falsi series.*
- 2 *In possessione non queritur de iustitia, sed attenditur nudum factum possessionis etiam in processibus, & similibus.*
- 3 *Pro possessio est temporis considerabilis, excluditur tunc facultatis.*
- 4 *Quod in clari propositionibus non debeat fieri cumulus allegationum.*
- 5 *An ius decimandi spectet ad matricem, vel filialem remi sit.*
- 6 *Falsa dismembratione, ac nova erectione, finguntur duæ Ecclesie distinctæ.*
- 7 *Si finalis erigatur in Collegiatam, præcedit matricem.*
- 8 *Excepio firmat regulam generalem in aliis.*
- 9 *Processiones, & solemnitates in eodem loco debent fieri eodem die, & quomodo praticandum sit.*
- 10 *Si loca sunt diversa, in quolibet faciendi est processio, &c.*

DISC. XXXVI.

1 U Sque ab Anno 1632. ob notabilem distantiam loci Oitzæ, ab Ecclesiis parochialibus Crebule, nimirumque itineris asperitatem, ac periculum hybernæ temporis, Ordinatus ad præscriptum *Sacri Concilii Tridentini sess. 21. de Reformatione cap. 4.* prævia dismembratione, servatis servandis facta, novam erexit Ecclesiam parochialem in hoc loco Oitzæ, re-servatis decimis, ac penitus dari solitis antiquæ sui matrici Ecclesiæ, nec non in iuncto ouere, tunc Rectori, quam populo in die solemnitatis S. Petri, ad dictam matricem Ecclesiam accedendi cum oblatione cuspidam cerei, in signum antiquæ subjectionis, ac tractatus; Post diuturnam vero pacificam observantiam huiusmodi separationis, Rector dictæ antiquæ, seu matricis Ecclesiæ Crebule, & extensionem excitavit, quod Rector dictæ alterius Ecclesiæ filialis processione facere non possit in solemnitate corporis Christi, omnique solemnem fontis baptismalis benedictionem in die Sabbati sancti, sed utraque functio per Ecclesiam matricem privative fieri deberet; Introducenda distinxerit causa coram A. C. cum ex parte parochi Oitzæ provocati, sub iussu penitorio, prolatum esset procedi in solo possessorio, ad favorem ipsius parochi Oitzæ, stante diuturna inconvertibili possessione, decretum fuit mandatum de manutenuendo, quod pro causa fuit deditur, dum de illa amplius actum non audivi, nisi ob subsecutam mortem causæ Patroni me sequentis mutaverit defensores.

In hac autem dispositione, principalis, ac præcipua inspectio fuit in solo possessorio, in quo juxta vulgares propositiones quotidie in foro decantari solitas, passimque receptas, non queritur de iustitia, sed attenditur nudum factum possessionis, cum sola possibilitas iustitiæ in petitorio iustificabilis in profito sufficiat, ut ultra plene deducta per elaboratum collectorem *possum in ejus tr. de manutenuendo. observat. 31.* ubi in specie possessionis in huiusmodi actibus jurisdictionalibus, vel præiudicialibus, in specie processione, seu iuris deferendi Baldachinum in processione, plene ceteris telatis habentur de 419. par. 9. rec. Præsertim vero ubi agitur de possessione temporis considerabilis, quando excluditur præsumptio, quod actus possessorii essent facultativi ex deducto, in *Mazovien. celebratiois missarum coram R. b. chio decis. 186. & 380. par. 1. rec. & in aliis frequent.* cum illæ dicantur propositiones, in quibus commendabilius esset introducere usum illas præsuppo-

nendi, tollendique abusum faciendi extra omnem necessitatem inanes allegationum cumulis, qui reddunt legistatum scripta adeo nauseativa, quod apud aliarum scientiarum proficillos, lectura omnino indigna reddita sint.

Incidenter autem, & pro gestis, juxta commendabilem Curia Ilylum, actum aliquoties fuit de meritis negotii principalis, in quibus, etiam cum sensu veritatis, dicebam iustitiam assilire parochi Oitzæ, pro quo scribebam; Quæ quid enim sit de questione iuris decimandi, an scilicet illud remaneat pates Ecclesiam matricem, vel transeat in novam, ac filialem, de quo in sua materia *sub tit. de decimis*; dum in hac facti specie quædam existeret ex facto ob expressam reservationem ad favorem antiquæ seu matricis, Respektu aliarum functionum parochialium, nulla subesse videbatur probabilis ratio dubitandi, quoniam eo ipso, quod dismembratio, ac respectiva nova erectio sequatur, vel fingatur duæ Ecclesiæ omnino distinctæ, ac si ab initio essent tales, nulla ratione habita statim præcedentis, nisi quoad præcedentiam aliasque præiudicantis, in signum antiquitatis, ac primæve superioritatis, ut quondam praxi docer in novis erectionibus Cathedralium, vel Metropolitanarum, quæ, prævia dismembratione ab aliis Cathedralibus vel Metropolitanis, factæ sint, juxta casus, recensitos in *Burgen. erectionis Cathedralis sub tit. de præiudicant. disc. 6.* Quinimo si moderna, seu filialis Ecclesiæ novam acquirat qualitatem, puta quia fiat Collegiata, præcedentiam habebit supra antiquam parochialem matricem, juxta ea, quæ habentur in *Messanen. ubi eodem tit. de præiudicant. disc. 9.*

Clarior vero, ob exceptionem casum in infra dismembratione, ac respectiva nova erectione facta, in quibus filialis manentem recognoscere debeat, ex vulgari axiomate, de quo *Barbof. axiom. 8. num. 4. Rota dec. 124. par. 6. rec. & passim*, ut exceptio aliquorum casuum firmiter regulam in casibus non exceptis.

Tunc autem dicebam, quod hæc præiudiciali-quam probabilitatem habere posset (in processione tamen Corporis Christi, non autem in benedictione fontis, in qua eodem ratio non intrat) quando scilicet utraque parochia esset in eodem loco, itemque in effectu esset populus, ita in plures ejusdem loci parochias distinctas; Vel quia tunc eadem fieri facienda non est ista processio in diversis Ecclesiis, sed omnes ad Cathedralium vel Matricem accedere debent juxta decreta Sac. Congregationis rebus per *Barbof. in sum. Apostol. decisio. collect. 605. num. 10.* Vel quia distinguendi sunt dies, ad tollenda scandala, & inconvenientias juxta praxin Urbis, aliarumque Civitatum, ut etiam advenit in *dicto tit. de præiudicant. disc. 10.*

Secus autem dum agebatur de locis, ac populis omnino distinctis, cum notabili distantia passuum circiter 1500. quod magis, asperi, & incommodi itineris, unde id quod fuit causa dismembrationis, ac novæ erectionis, quæ importat quid magis, importare debeat hanc aliorum separationem in eo quod minus; Ut in specie duorum diversorum locorum, ut cuilibet permittebat sit propria processio ob loci distantiam, quamvis unus locus ad alium accedere deberet, tellus descensum per Sac. Congregationem *Barbof. in dicta sum. Apostol. decis. collect. 606. n. 4.* Multo igitur magis itane adeo diuturna observantia in contrarium, cui in casu etiam ambiguo omnino deferendum est ob scandala, quæ ex huiusmodi innovationibus oriri solent.

Et quamvis in concedentibus merita negotii principalis, non viderim jura alterius partis, unde propere non omnino maturum iudicium de super efformare potui, attamen ex præmissis dicebam, (quando alia

alix facti circumstantiæ casum non diversificentur
vix dari posse, ut dicta præsentio probabile funda-
mentum haberet.

† Quod punctum de quo n.g. videri poterunt de
ducta in *Miscell. Eccles. disc.* 31. & 32.

Instructio Episcopi ad bene servandam formam con-
cursus à S. C. T. præscriptam in provisione paro-
chialium.

S V M M A R I V M.

- 1 Occasio scribendi.
- 2 De dispositione S. C. T. & Constitutione Pii V super
formam concursus.
- 3 Alias actus esse nullus, ut neque suffragetur in
posse vix.
- 4 Forma procedi etiam in reservatis.
- 5 In primis durante concursu, & provisione provi-
dendum est de vic rio.
- 6 Apponi debet editum, & qualis sit ejus ter-
minus.
- 7 An & quando, ac quomodo dictus terminus possit
prorogari.
- 8 Fieri non potest prorogatio ultra 20. dies si concur-
rentes comparuerint.
- 9 Secus si nemo comparuit.
- 10 Examinatores non possunt esse minus quam tres.
- 11 Non debent intervenire alii non synodales, alias
actus est nullus.
- 12 Declaratur quando mixtura non synodaliū can-
cet nullatenus.
- 13 An & quomodo Vicarius Generalis interveniat
interveniens Episcopo.
- 14 Examinatores synodales debent prestare jura-
mentum.
- 15 Sufficit unicum generale pro omnibus actionibus.
- 16 Examinatores unus ductus non interveniunt in
concur, si beneficiorum aliterius, licet sint unita.
- 17 Si deputati in synodo non adjuncti, quomodo de-
beant alii subrogari.
- 18 Qualis modus seu stylus teneatur in examine.
- 19 Relatio examinatorum non est de necessitate faci-
enda in scriptis.
- 20 Examinatores debent referre quis sit idoneus &
qui non, a quo ad eos non pertinet referre quis
sit dignus.
- 21 Major pars votorum attenditur.
- 22 Neque oportet referre omnes qualitates.
- 23 Relatio debet fieri in eo actu collegiati vo.
- 24 In hoc Episcopus vel Vicarius Generalis non habet
votum decisivum.
- 25 De adhesionis competente Episcopo, vel Vicario,
ubi vota sunt paria & quomodo intelligenda
sit.
- 26 Praellectio inter approbatos pertinet ad Episcopum
seu Vicarium.
- 27 Non tenetur sequi majorem partem votorum, sed
sufficiat eligere unum ex approbatis.
- 28 Attendi debet unum ex approbatis diffamatio cri-
minis pro exclusione.
- 29 Alii p. praellectionis fieri potest diverso tempore
& loco.
- 30 Fieri potest per diversas personas, quia Vicarius
Generalis præsideat in concursu, & Episcopus
præligat.
- 31 Dictum arbitrium prælegendi debet esse regula-
tum à ratione.
- 32 Alias appellatur ab irrationabili iudicio.
- 33 Sed hoc appellatio non retardat.
- 34 De concurrentibus appellationibus, & irrationa-
bilitatem remissive.
- 35 Et ad quem de hoc persinet inspicere.

- 36 Non requiritur concursus, si cura est annexa digni-
tati, vel consecratui.
- 37 Vel si Capitulum, seu Monasterium.
- 38 Neque in vicariis.
- 39 Etiam si fuisse solitum ita provideri.
- 40 Declaratur quando in vicariis intret concursus.
- 41 Quando dicatur agi de vicaria, & quando non.
- 42 Quando Ecclesia dicatur unita, vel censita seu
jurepatronatus, & de probatione unionis.
- 43 Quod in dubio Episcopus debeat indicare con-
cursum.
- 44 In parochiali de jure patronatus laicali non requi-
ritur concursus.
- 45 Quando etiam hac forma intret.
- 46 Bene intret in illa de jure patronatus Eccle-
siastico.
- 47 Quid in mixto.
- 48 De aliis casibus, in quibus dicta forma non ser-
vetur remissive.
- 49 De ratione ob quam in provisionibus Papa non
requiritur concursus.
- 50 In beneficiis curatis facienda est mentio cura in
omnibus provisionibus.
- 51 Etiam in casibus, in quibus non est erigend
forma
concursus, adhuc examen super id: citate
faciendum est per examinatores synodales.
- 52 Quod de parochialibus exemptis sub interdictio e
Prelati inferioris, ut debet adhiberi concur-
sus, vel fieri approbatio ab Episcopo.
- 53 De ratione ob quam exemptio non suffragetur.
- 54 Licet examen sit faciendum coram Episcopo, at-
amen institutio, vel collatio pertinet ad Prelatum
inferiorem.
- 55 Secus si in territorio separato, & nullius.
- 56 Declaratur quando id procedat.
- 57 Quales debeant deputari in examinatore.
- 58 Examinatoribus nulla premium dari debet.
- 59 Qui dicantur digniores, & quæ qualitates at-
tendantur.
- 60 De potestate Capitali Sede vacante in hac mat-
ria concursus & quod fieri debeat coram Vica-
rio Capitali non coram Capitulo.

DISC. XXXVII.

Cum quidam Curialis (Aulicus tamen potius
quam Curialis, etiam amicus, provisos esset
de Episcopatu, in quo magna copia est Ecclesiastici
parochialium, ipsique innotescerent plures lites,
quæ in Curia agerentur fuerant, ac agitabantur fore
in omnibus parochialium vacationibus, sui pro-
visionibus de tempore prædecessoris (qui Theologus
erat) ubi mlt. servatam formam concursus, atque
sequebantur impetrationes Apostolicæ, nuncupatæ
juxta Constitutionem Pii V. Hinc proinde ad istud
inconveniens evitandum à med. super petiti instructio-
nem, quam dedi, ut sequitur.

Inter cætera, quæ facio Cœmœnico Tridentino
Concilio A pro fidei Catholicæ conversatione, ac
animatum salute magis cordi fuerunt, merito fuit
illi provisionis parochialium, ut ita ovius boni
præbentur pastores, ideoque restringendo s culta-
tem de jure communi alias Episcopis, vel Ordina-
riis collatoribus competentem, novam præscrip-
sit formam concursus, juxta quam Ecclesiæ parochia-
les providendi deberent, sub decreto annullativo qua-
tenus alias fieret, dictæque Conciliaris dispositionis
formam, vel declinando, vel in aliquo evadendo,
magis servari debere statuit Constitutio Pii V. B cui
proinde apud Beneficialitatis referunt illa immetra-
tio, quæ à Sede Apostolica fieri solet, parochia-
lium tanquam vacantium, ob nullitatem provi-
sionis resistentem à dictæ formæ inobstantia; Adco-
que nullus remanet actus, quod consiliuro de dictæ
formæ

formae inobservantia, neque suffragetur in possessione C.

Formi igitur est, quod contingente Ecclesiae parochialis variatione, nulla mensura, vel tempus facta distinctione, sive in mensura Apostolico, ac respectu, sive in ordinato, sive quod alias realiter vel personarum affectu Apostolica addit, D. Episcopus vel eius Vicarius Generalis, providere in primis debet Ecclesiam de Vicario cum honesta congrua, qui, donec provisio, sequatur, curam animarum excerceat, ac faciat uti muniri, et aliaque parochiales functiones peragere debet, ne interius oves abique pastore remaneant, & ne verificetur Proverbia dictum, *filii perierant pauper, & non erat, qui frangeretur*. L.

Idemque provisio sequitur, quando Episcopo opportunum videtur, infra fixi vel electi quatuor menses, apponi debet, seu affigi publicum edictum in ipsa Ecclesia parochiali, aliisque locis consuetis, cum termino decem dierum, ad comparandum statum loco, & die coram Episcopo, vel eius Vicario Generali, ac Examinatoribus synodaliibus, ut concurrere volentes examini circa idoneitatem se exponant; F. Illi autem terminus quatuordecim Concilii decreto statutus sit decem dierum, autem per Episcopum vel Vicarium pluries prorogari potest, dummodo non excedat terminum 20 dierum ad quem prorogatus est per Constitutionem Pii V. G.

Non potest autem fieri alia prorogatio quoties in terminis praefixis vel electivis prorogari intra hoc spatium aliqui concurrere volentes comparuerint, quibus ita jus quatuor videatur, in cuius praepodictum ultio prorogatio fieri non valet, licet autem si nemo comparuerit, tunc enim, cum tanquam per revocationem, ad antiqui juris dissolutionem, in libera Episcopi facultate repositum sit a quoque alio concilio Ecclesiam conferre sui placitae personae, quam idoneam iudicet; H. Hinc proinde novam prorogationem faciendo, pinguius, ac urbanus agere dicitur in gratiam concurrentium, qui in hac nova exuberanti prorogatione competentes, nullam conquirendi vel opponendi causam habere possunt, nec debent. I.

Comparentibus igitur statutis loco & die concurrentibus, haberi debet eorum examen coram Episcopo seu Vicario Generali, & Examinatoribus in ultima synodo deputatis, qui sunt non minus quam tres, L. absque mixtura seu interventu aliorum, qui non sint synodales, atque alias ille interventus etiam unus non synodalis vitari adest; M. Quod tamen intelligendum venit de mixtura sive interventu forinali, quia nempe ille qui non est de Examinatoribus synodaliibus, det votum decisivum super approbatione, vel reprobandone, constituendo unum corpus collegiativum cum Examinatoribus; Secus autem ubi intervenit esset solum materialis pro assensu Episcopi, adeo ut non se ingratum in functione dandi votum, seu alias constituendi illud corpus collegiativum, quod per solum Episcopum, vel eo absente, seu impedio, per Vicarium Generalem, tanquam caput seu Praesidentem, solumque Examinatores synodales constituitur; Adinstat functionis examinis pro Doctorum in Collegio, vel Universitate, quod scilicet illi tantum, qui sunt de Collegio examinant, seu argumentantur ex officio, ac praebent votum approbativum, vel reprobativum absque aliqua mixtura non collegiativum, qui tamen non prohibentur esse praesentes functioni, ac etiam iuxta diversos Collegiorum seu Universitatum usus, interrogare vel argumentari; Quo enim magis examen est publicum, eo magis detegitur idoneitas examinandi.

Et propterea licet decretum Conciliare, alternative demandet interventum Episcopi, vel eo absente, seu impedio, illum Vicarii Generalis, atque alternorum natura sit, ut uno posito, alium excludatur, 13 attamen de communi praxi receptum est, ut praesentem Episcopo cum Examinatoribus, interveniat etiam Vicarius Generalis, qui etiam interroget, absque tamen voto, sed tanquam assessor, sive assistens Episcopo, nam etiam Conciliarius in plerisque Episcopatus assistere solet praeter absque voto, cum vis consistat in interventu formalis in ipso corpore collegiativo, a quo pendet approbatio, vel reprobandio.

Non solum autem Examinatores debent esse deputati in ultima synodo legitime convocata, ita ut non synodales habeantur pro extraneis, ac potius vitentur ad id supra; sed etiam, ad ejusdem Concilii decretum praefatum, praetere debent juramentum sibi interius, quod ibi demandatur, adeo si unus eorum tale juramentum non praestitisset, habeatur pro extraneo, atque solus vitetur, eo modo quo supra circa voce extranei interventum dictum est, N. Non tamen opus est, ut dictum juramentum praestetur in singulis actibus, seu conciliis habendis, sed sufficit illud semel praestitum fuisse in genere pro omnibus conciliis habendis. O.

Ad idque requiritur, ut Examinatores sint synodales, quod si duae Cathedralis sub uno Episcopo essent aequae principaliter uniae, in synodo autem etiam pro utraque celebrato distincta fieret Examinatorum deputatio, quod scilicet alii pro una, & alii pro altera diocesi deputarentur, non possunt Examinatores unus intervenire in concursibus parochialium alterius diocesis, quamvis unus & idem sit Episcopus, qui praesidat. P.

Ubi vero ob meritem, vel absentiam, seu aliud impedimentum non adint tot Examinatores, qui concursum perficere valeant, cum ut dictum est, non possint, esse minus quam tres, tunc Episcopus, de consilio tamen Capituli, deputate vel subrogate potest alios non ad illum actum tantum, seu etiam ad omnes, usque ad synodum proxime celebrandam; Q. Dummodo tamen il sequatur infra annum a synodo jam celebrata, secus autem post annum elapsum, cum ad ejusdem Concilii praescriptum, teneatur Episcopus singulis annis synodum convocare ac celebrare;

A. S. ff. 24. de reform. cap. 18.

B. Constitutione. 13.

C. Mantie. decis. 40. num. 8. Coccin. decis. 51. num. 4. decis. 48. num. 29. par. 5. rec. decis. 156. n. 14. par. 10. Alerien. Vicaria 26. Junii 1644. Bichio.

D. Ut in eod. Decreto Conciliari dicto cap. 18. sess. 24. ubi Barbof. in collectan. n. 27.

E. In eodem Decreto Conciliari.

F. In eodem Decreto Conciliari.

G. D. Ita Constit. 31. H. Supra disc. 2.

I. Eodem disc. 2.

L. In eodem decreto Conciliari ad litteram,

M. Barbof. decis. 362. Add. ad eam decis. 479.

Dumozet. decis. 666. n. 7. supra dicto disc. 2.

N. Supra disc. 3.

O. Eodem disc. 3.

P. Rota in frequentissima nullitatis concursus, 13. Junii 1635. Coccino, & supra dicto disc. 2.

Q. Barbof. decis. 362. & decis. 479. & dicto disc. 2. Barbof. in Collectan. num. 93. & seqq.

lebrare; R. Unde propterea licet in quolibet Episcopatu rari sint synodi solemnes, in quibus edantur Constitutiones circa omnia concernentia regimen diocesis, cum notabili intervallo inter unam & alteram, frequenter tamen convocantur, & congregantur synodi in forma magis privata pro aliquibus particularibus occurrentiis, confirmando proprias, vel prædecessorum jam editas synodales Constitutiones, præsertim vero ad istum effectum renovandi examinatorum, novisque in locum deficientium subrogandi.

8 Congregatis igitur examinatribus, cum Episcopo vel Vicario ut supra, atque concurrentibus, ac se exponentibus examinandi, certa istius forma præscripta non habetur, sed varia est locorum, seu Episcopatu consuetudo; Alicubi enim servatur stylus examinatorum Vicarii Urbis, quod omnes concurrentes eodem tempore interrogantur, ut videtur, quis melius responseat; Alicubi vero, & frequentius, examen est singulare, atque ex eo quod unus videat, vel audiat interrogationes, ac responseiones alterius concurrentis; Prout etiam variis est examinandi modus circa interrogationes; nam alicubi omnes, quamvis separatim interrogantur super eisdem quæstionibus, alicubi vero super diversis. pro examinatorum stylo vel arbitrio, cum in us quæ expresse statuta non sunt, non videatur prohibitum, unum vel alterum modum adhibere; Frequentior autem ac laudabilior videtur stylus interrogandi omnes super eisdem, ut ita comparative dignoscatur major vel minor idoneitas.

19 Peracto examine, Examinatores sive in scriptis, sive orationis (cum requisita non sit perneccesse scriptura vel processus,) S. renuntiare debent Episcopo vel respective Vicario Generali, qui in locum Episcopi vel impediri præsidet, quos reputent idoneos, & quos non; T. Et quamvis fere ubique huiusmodi examinatorum opinatio sit, ut ad ipsos pertineat iudicare, quoniam sit dignior, seu magis idoneus, atamen id solum servatur in Urbe ex stylo particulari; Generaliter autem erronea est opinio, quoniam eorum partes sunt approbandi, vel reprobandi, sui referendi, quos reputent idoneos, & quos non; V. cum Episcopi sint patres prælegendi inter plures approbatos.

20 Approbati autem dicuntur illi, qui habent maiorem partem votorum favorabilium, quamvis minor pars eas reprobat, minusque idoneos renunciat, quoniam tanquam in actu capitulari, seu collegiativo, maior pars attrahit ad se minorem, eamque suffocat, ita ut habeatur, ac si æt sit ab omnibus gestus esset. X.

1 Neque opus est, quod examinatores referant omnes qualitates concurrentium in decreto Conciliari specificatas, sed sufficit, quod dicant in genere, an reputent idoneum nec ne; Y. Neque, ut dictum est, in hoc requiritur scriptura vel rogatus Cancellarii, sed sufficit, quod orationis, Episcopo, vel Vicario præfidenti referant, ita tamen, quod relatio fiat ab omnibus, non autem quod unus, vel duo nomine omnium id agant, cum ille sit adus explicandus ac perficiendus, tunc, & illico perfectio examine, vel singulorum, vel omnium in forma collegiativa, & priusquam dissolvatur congressus, seu resolvatur illud politicum corpus, ita per Episcopum vel Vicarium, ac examinatores efformatum. Z.

Atque in hac functione approbandi, vel repro-

bandi, Episcopus vel respective Vicarius Generalis, nullam habet votum decisivum; A. Unde si (e.g.) ex quinque vel tribus examinatribus, tres ac respective duo reprobent, erit ille reprobatus, neque poterit Episcopus vel Vicarius adhaerere uni vel respective duobus approbantibus facere votorum paritatem. B.

15 Solumque Episcopo vel Vicario Præsidenti, ab eodem decreto Conciliari conceditur adhærio in casu paritatis votorum, quod scilicet si concurrentes habeat duo vota approbantia, & duo reprobantia, unde propterea ob votorum paritatem, neutrum dici potest legitime conclusum, illeque concurrentes ita remaneat anceps, nec approbatus, nec reprobatus, tunc adhærio Episcopi operabitur conclusionem adus, tanquam per speciem præponderantiam addat in æquilibrio, ideoque si adhaerebit approbantibus erit approbatus, & e contra si reprobantibus, reprobatus; Licet enim longe post hanc instructionem datam; super intellectu decreti Conciliaris circa huiusmodi adhæzionem, in Sacra Congregatione Concilii, magna fuerit quæstio, magneque votorum scissura, atamen ita decisum fuit, atque videtur germanus, ac verus Concilii sensus. C.

16 His peractis, inter eos, qui candidatorum albo jam scripti sunt, Episcopus, seu eo absente, vel impedito Vicarius Generalis (quantum ejus facultates ad hoc etiam se extendant) unum pro ejus arbitrio prælegere potest, tanquam digniorem ab eo reputatum, atque si collatio parochialis ad eum pertinet, ita ad provisionem procedere, si vero ad Sedem Apostolicam ob aliquam reservationem vel actionem, seu etiam ad alium collatorem, litteras testimoniales desuper dabit, ad quarum normam in persona prælecta facienda est provisio. D.

Non tenetur autem in huiusmodi prælectione Episcopus sequi maiorem partem votorum, sed sufficit, quod prælectus sit de ordine approbatorum, etiam quantum præcisè necessarium est ad constituendam maiorem partem, seu etiam in paritate, per adhæzionem, ut supra, quamvis alii concurrentes longe maiorem partem suffragiorum habeant, ac etiam, si aliqui adint, qui cum plenis suffragiis idonei relati sint; E. quoniam in regulando super prælectione, non attenditur sola maior idoneitas litterarum, vel aliorum supereminens qualitas, sed habenda est ratio prudentie, ac vici & morum, aliarumque qualitarum, ex quibus prælegendus, magis charus, ac benevolus, seu magis proficiuus populo esse credatur vel speretur, cum circa litterarum attendatur talis idem citas quæ sufficiat. F.

Ad illud autem præ cæteris advertendum est, an aliquis ex concurrentibus sit de crimine diffamatus, quamvis non condemnatus, quinimo absolutus, si de facto adhuc diffamatus seu criminis opinatio dicat, ita ut ejus prælectio scandalum in populo causare valeat, cum ista dicatur notabilis circumstantia, quæ illum reputari facere debet minus dignum, quamvis alias, litterarum, gradu, natalibus, vel ætate dignior esset; Et multo magis si diffamatio esset circa ipsum ministerium curæ, vel circa ipsum actum concursus G. Vel etiam concurrat talis circumstantia, quod licet non redoleat delictum, adhuc præbeat de facto aliquod scandalum. H.

Præ

R. Buratt. dista decis. 479. & 261. Barbof. ubi supra.

S. Cavaler. decis. 199. Barbof. in dista collectan.

T. Apud eosdem ubi supra.

V. Decis. 68. post Zuff. Add. ad Buratt. decis. 637.

supra dista decis. 1.

X. Supra decis. 1.

Y. Cavaler. dista decis. 99.

Z. Dist. decis. 1.

A. Eod. decis. 1.

B. Eodem decis. 1.

C. Eodem decis. 1.

D. Pr. in eodem Decreto Conciliari, & dista decis.

E. Eodem decis. 1.

F. Dist. decis. 1. & 2.

G. Dist. 7. & 8.

H. Ibidem.

Prælectionis actus explicandus perneceffe non est in ipfo confelfu habito pro concelfu, ac examine, fed in diverfo loco, diverfoque tempore etiam cum notabili intervallo explicari potefit, cum fufficiat explicari intra tempus præfixum ad conferendum, adeo ut non fit factus locus devolutioni; I. Quinimo dari potefit perfonarum diverfitas, quod fcilicet abfente vel impedito, aut nolente, Epifcopo, Vicarius Generalis in concelfu præfideat cum examinantibus, ipfe autem Epifcopus in diverfo loco diverfoque tempore præfigat, et præfctum in magnis & confpicuis Epifcopatibus frequentior præxis doct. L.

Dictum vero prælegendi arbitrium non eft liberum ac effrenatum, fed potius tanquam boni viri, à ratione regulandum eft, prælegendum illum qui omnibus qualitatibus, ac circumftantiis fimul ponderatis reputetur dignior, quo neglecto, in his beneficiis curatis, minus dignis prælegi non potefit; M. Adeo ut alias detur pofitio ius appellandi ab irrationabili iudicio Epifcopi; N. Hæc autem appellatio ex epifcopi decreti conciliaris præfcripto, non operatur effectum fufpenfivum; fed devolutivum tantum, adeo ut interim non ligentur manus Epifcopi providendi Ecclefiam, cum effectu feu executione, unde provifus teftimonialis, ut fequi valeat provifio à Sede Apoftolica, vel ab alio, ad quem pertinet, atque hucufque fe extendunt partes Epifcopi in concelfu.

De aliis autem concernentibus appellationem tam circa provocationem ad novum examen in Curia, quam circa infpectionem; an iudicium Epifcopi, (pro quo tamen in dubio fiat præfumptio,) P. fit rationabile; vel irrationabile; Sive an appellatio ob notoriam irrationabilitatem operari debuerit etiam effectum fufpenfivum, ita ut provifio dici mereatur attentata, cum fimilibus, infpicere pertinet magis ad Iudicem appellationis, quam ad Epifcopum, coram quo faciendus eft concelfus, ac fervanda eft dicta forma Conciliaris, ideoque eft extra institutum præfentis institutionis. Q.

Adverte idem debet Epifcopus, an Ecclefia providenda fit talis, quod in ea fervari non debeat dicta forma Conciliaris, quæ in pluribus cafibus non eft fervanda, quamvis Ecclefie, vel beneficio animarum cura incumbat. e

Primo fcilicet, ubi Ecclefia parochialis, vel cura annexa eft alicui Dignitati, vel canonicatui ftapiti principaliter de per fe, cui dicta annexio facta fit, etiam fi exercitium fit penes poffefforem ipsius Dignitatis, vel Canonicatus, quoniam tunc non intrat hæc forma R.

Secundo fit Ecclefia parochialis, vel cura annexa fit alicui Capitulo, vel Collegio, quoniam etiam fi finguli Canonici, feu Collegiales curam exercent, non per hoc in provifione Canonicatum, vel aliorum beneficiorum ifta forma adhibenda eft. S.

Tertio in Vicariis etiam perpetuis folitis providi in titulum, illarum Ecclefiarum parochialium, quæ unitæ feu annexæ funt alicui Capitulo, vel Monafterio feu Dignitati, penes quam dicatur refidere

cura habitualis, refidente folum penes Vicarium cura actuali, feu curæ exercitio, quoniam tunc huiusmodi vicariorum provifio ex Conftitutione Pii V. facienda eft ad nominationem ejus, cui cura habitualis incumbit, T. Non curando quod de præfcripto provideri confueverit per concelfum; Vel quia id poterit fequi voluntarie ad fuperabundantiam, ac meliorem provifionem defideratam per habentem curam habitualem; vel quia procefferit ex erronea opinione; V. Nifi tamen agatur de tali vicaria, penes quam refidet, tam cura actualis, quam habitualis, quoniam tunc folum vicarie vocabulum fine effecta non alterat qualitatem parochialitatis, ideoque intrat concelfus X.

Hinc proinde, quæftiones in hac materia cadentes, remanent potius facti, & applicationis quam juris, an fcilicet illa fuperioritas, vel alia præminencia, quam in Ecclefia parochiali habeat Capitulum, vel Monafterium, feu aliud corpus univerfale, aut etiam aliqua Dignitas &c. importet curam habitualement ratione formalis unionis, feu quod fit membrum, ac de menfa, adeo ut verificetur utrumque extremum habitualitatis fcilicet penes corpus vel dignitatem, folius vero actualitatis penes vicarium; Vel è contra, dictum ius feu præminencia importet folum qualitatem patronalem vel cenfitam, feu protectionem &c. univerfo iure habituali, ac actuali refidente penes providendum, non curato vocabulo feu nuncupatione, an fcilicet dicatur Rector, vel Vicarius, quoniam non verborum formula, fed fubftantia veritatis attendi debet Y.

Quando autem dicatur effe in una, vel in altera fpecie, certa & determinata regula generalis dari non potefit, cum totum pendeat à fingularum cafuum particularibus circumftantiis, ac probationibus, inter quas, ubi res ad probabilem dubietatem reducatur, magnæ confiderationis eft ultimus ftatus, qui tamen contraria clara probatione, ubi præfcriptum res eft integra, & in fieri, non attenditur; Quoties tamen eft talis, quod vim habeat interpretativi, fecus autem ubi poffet habere vim præfcriptivi, feu immutativi ftatus præcedentis, quod totum pendet ex facto.

Illa folum iuris regula generali cadente, quod cum uno dicatur in iure odiofa, ideoque in dubio non præfumenda, fed perfecte & concludenter probanda fit per allegantem; Hinc proinde fundata eft intentio Ordinarii fuper concelfum, atque actus æquivoci, potius ad iufpatronatus, vel protectionem feu aliam fubjectionem, quam ad formalem unionem, vel omnimodam dependentiam referendi funt; Et confequenter Ordinarius in dubio bene fuas partes implebit indicendi concelfum, ac affigendi edicta, quæ ita defervire poterunt, non folum ad invitandum concurrere volentes, fed etiam ad excitandum illum qui præferat habere curam habitualement, ut deducat ejus iura & probationes, quibus concludenter concurrentibus, abftinebit à concelfu, ac providebit ad nominationem, quoties ifta fequatur de perfona idonea per ipfum Epifcopum examinanda, & approbanda per examinatores fynodales, & non alias. A.

Quarto

I. Diffo difc. 1.

L. Eodem difc. 1.

M. Difc. 1. & feqq. & difc. 6.

N. Eodem difc. 6. & feqq.

O. Difc. 14. n. 15. par. 5. rec. d. decif. 156. par. 10.

P. Barbef. in colleclan. ad cap. 18. num. 155. Celf.

decif. 5. & 24.

Q. Agitur fupra difc. 6. cum feqq.

R. Difc. 10. & feqq.

S. Ibidem.

T. Ibidem.

V. Idem.

X. Buratt. decif. 214. num. 1.

Y. Difc. 10. & feqq.

A. De his difc. 10. cum plur. feqq.

Quarto cessat hæc forma concursus in parochialibus de jurepatronatus laicorum, cum provilio fieri debeat ad presentationem patroni; Competente solum Episcopo jure examinandi, ac inquirendi de idoneitate, tam circa litteraturam, quam circa vitam & mores, aliaque requisita; Solumque isto casu videatur adhiberi posse concursum, quando patroni, concorditer cumulative plures præsentarent, vel plures cessent præsentati in paritate vocum, adeo ut nemini de iustitia debita sit institutio, sed intrinsecus gratificatio, cum pro hac vice, beneficium censeri videatur tanquam liberum, B.

45 Ubi vero agatur de jurepatronatus Ecclesiastico, intrat sine dubio concursus, C. compatibiliter tamen cum jurepatronatus passivo, quod scilicet ex fundatione vel privilegio, aut legitimo Statuto beneficium debeat certo generi personarum, puta civibus seu patrimonii libus &c. quoniam tunc intrat quidem eadem forma concursus, sed cum hac restrictione, quod non patet omnibus accessus, ut est in parochialibus libere collationis, D.

In patronatu vero mixto, sub quaestione est, an dicta forma intret necne, & de qua specie in proposito participet, an scilicet potius laicalis, quam Ecclesiastica, vel de converso; Aliqui enim credunt jure Ecclesiastico potius censendum esse; Probabilior autem videtur contraria, ut magis de laicali quam de Ecclesiastico ad hunc effectum indefinitè participet, quiaque illa distinctio præponderantia, quæ attendi debet circa reservationes vel affectiones Apostolicas, E.

Moderni collectores, alios annectere solent casus, in quibus hujus formæ necessitas cesset, Ubi scilicet agatur de permutatione, seu de resignatione ad favorem certæ personæ; Aut etiam libera in manibus Papæ; Vel de vacatione in Curia, cum similibus, in quibus provilio Apostolica tantum intret; F. Verum improprium est istos casus considerare tanquam limitationes regulæ, ad effectum inspicendi, an Episcopus servare debeat formam concursus, vel ab illa abstinere, quoniam cum in istis casibus præsupponatur Apostolica provilio ad favorem certæ, ac determinatæ personæ, quam Papa sciens qualitatē parochialem, ita providere voluit, improprie remanent isti termini; cum ob assilientiam ejus permissum officialium, præsupponenda sit eerta, & indubitata notitia dicti Conciliaris decreti, dictæque formæ alias adhibendæ, ideoque ita providendo, tali decreto seu formæ, implicite dispensare dicitur; Atque hinc inducta sit recepta propositio, quod in provisionibus, omnibusque aliis dispositionibus Apostolicis; in beneficiis, quibus imminet animatarum cura, istius expressæ ac specialis mentio fieri debeat, ut ita Papa notitiam habeat eorum quæ sunt facti, quæ ignorare potest, atque in eis dicit, secus autem in iis quæ cognito facto sunt juris tantum.

In omnibus autem prædictis, vel similibus casibus, in quibus cessante forma concursus, de sola idoneitate seu approbatione personæ nominatæ

vel provisa agatur, adhuc examen faciendum est per Episcopum vel Vicarium Generalem, ac examinatores synodales habentes votum decisivum super approbatione vel reprobandone ut supra, neque alias Episcopos pro ejus sola notitia nominatum vel provillum instituit debet. G.

Quando autem cessantibus limitationibus, intrat regula super dicta forma habenda; Vel etiam intrantibus limitationibus, dictæque forma cessante, agatur solum de inquirendo de idoneitate personæ nominatæ, vel habentis mandatum de providendo, circa examen faciendum colligativè cum examinatores synodales supra; Tunc præmissa procedunt, non solum in parochialibus, quæ sunt, in, & de diocesi sub omnimoda Ordinarii jurisdictione, sed etiam ubi sint, in sed non de diocesi, quia nempe sint exemptæ, vel sub jurisdictione, & collatione inferioris Prælati secularis vel regularis exempti, quosdam adhuc ad dictos effectus hujusmodi parochiales regulandæ veniunt in omnibus eodem jure, quo alie existentes sub omnimoda Episcopi jurisdictione; H. Quoniam non attenditur in ipsa Ecclesia materiali exempta, quæ provideri debeat, sed attenditur Ecclesia formalis, id est, clerus & populus, qui vivit in territorio Episcopi, ad quem proinde inquirere pertinet de sufficientia, & qualitate personis qui ejus oculis præficiendus est; I. Remanere solum jure dicti inferioris Prælati faciendi institutionem sub collationem, postquam Episcopi approbatio sequuta sit, Vel etiam illam præmittendi, sub dicta explicita, vel implicita conditione, quatenus Episcopo idoneus videatur, ejusque approbationem habeat, J.

Quatenus autem agatur de parochialibus existentibus extra omnem diocēsin, sub Prælato habente omnimodam ordinariam jurisdictionem, cum territorio propriè ac verè separato, in quo vivat clerus, & populus intra parochiæ limites, atque, ut vulgò dicitur, *Nulius*, ita ut non dicantur oves Episcopi, sed potius oves dicti inferioris Prælati; Et tunc, Aut hic Prælatus habet etiam jus indicendi synodum, quam de facto celebrat, ita ut ad sint examinatores synodales, & eorū eo concursus habendus est, omniaque superius dicta de Episcopo, etiam quo ad alios inferiores Prælatos vel collatores comparant, sibi conveniunt, quoniam exceptis iis, quæ sunt ordinis Episcopalis, in reliquis omnibus, hujusmodi Prælati tanquam veri Ordinarii, etiam dicta jurisdictionem delegatam censentur; L. Si verò prius indicendi synodum non habeat, vel habens non indicat, ita ut non habeat examinatores synodales, & consequenter dicta forma servari non valeat, tunc concursus habendus est eorū Episcopo viciniore, ad quem pariter, in casibus, in quibus adhibenda non est dicta forma, pertinet examinare providendum, cum alias ob defectum examinatorum synodaliū, res non sit practicabilis. M.

Cujus autem qualitatē esse debeant illi, qui in synodo deputati sunt examinatores, certa, & determinata regula dari non potest; Licet enim idem Conciliare decretum desiderare videatur ut sint Decreto-

B. Disc. 15. Buratt. decis. 942. Add. ad eum dec. 25.

Add. ad Gregor. decis. 494.

C. Ad litteram in Decreto Concilii.

D. In tot decisionibus Calaguritan.

E. Add. ad Greg. dec. 494. Add. ad Buratt. decis. 25. in fin. decis. 321. numer. 2. par. 10. re. cen.

F. Barbos. in collectan. ad idem Concil. Trident. cap. 18.

G. Disc. 7.

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

H. Disc. 12. & sub tit. de iurisdic. disc. 14. & 15.

I. Ibidem.

L. Ibidem ac pluries in aliis eodem tit. de iurisdic.

M. Barbos. in collectan. ad idem Concil. cap. 18. disc. supra citatis.

rum vel faciat Theologiz Doctores, seu alijs qualificatis, At tamen id non in omni diocesi est de facili practicabile, præsertim vero in alijs Italiæ partibus, in quibus adeo exigui, ac infelices sunt Episcopatus, quod pro Doctores primarias habentur illi, qui modociter callcant linguam Latinam, ac intelligant seu explicare sciant Concilium Tridentinum, seu Catechismum, atque aliquam talem peritiam habeant casuum conscientiarum: Ideoque invigilandum est in deputando personas magis idoneas & qualificatas, quæ juxta locorum qualitatem haberi possint; Illud tamen adverteo, ut examinatores ab omni fide, omnique præmio, etiam sub colore vel specie expensarum seu mercedis laboris personalis, juxta ejusdem Concilii decreti enixam dispositionem abstinere. N.

Qui vero dicendi sint digniores, quos Episcopus inter approbatos prælegere debeat; Pariter certa & determinata regula dari non potest, sed totum pendet ex facti qualitate, ac singulorum casuum particularibus circumstantiis; Licet enim aliqui considerare soleant gratiam, quodque doctor dicatur dignior non doctor; Vel ætatem, ut senior præferri debeat juniori; Sive natus, ut nobilis præferatur ignobili; Aut nationem, ut civis, vel nationalis præferatur extero; Ac etiam provisionem, quod scilicet non provisus de beneficiis præferatur provisio, cum similibus O. Attamen istæ sunt quædam regulæ generales, præ oculis quidem ab Episcopo habende pro quadam norma regulandi ejus arbitrium, non tamen arctative, seu per necessitatem exigentes, quoniam ut supra advertimus, sæpius contingitur, ex facti qualitate, opportunum sit, minus doctum, vel minus nobilem, seu juniorem, præferre alicui habentii aliquam ex prædictis majoribus qualitatibus, qui tamen in alijs deficiat, seu aliud pariat obstatulum, ita bene regulando suum arbitrium, quod prudentis, ac boni viri dici valeat, neque de irrationabilitate redargui possit, ideoque totum est facti potius, quam juris.

Demum quæ dicantur de Episcopo, procedunt etiam in Capitulo sede vacante, quod in hac Episcopali jurisdictione succedit, quoad jus indicendi, ac habendi concursum, vel respectu approbandi, ad eundem tamen dandi litteras testimoniales pro obtinenda provisione Apostolica, quamvis de vacatione in mensibus ordinatis agatur, ita tamen quod actus explicare debeat à Vicario per ipsum Capitulum ad ejusdem Concilii Tridentini præscriptum deputato pro universæ diocesis administratione, non autem ab ipso Capitulo, vel alijs ad id particulariter deputatis. P.

Et hæc sunt quæ in hac materia, quantum memoria suggerat, adnotatione digna videntur pro Episcopo vel Vicarii generalis directione, ut hanc formam bene servare valeat; Reliqua verolociis allegatis perquiri poterunt.

† Iste Discursus generaliter reallum materiam concernit super qua annotatum ad disc. 1. cum seqq.

N. Barbos. ad. ca. 1. idem cap. 18. n. num. 106. & seqq.
O. Barbos. ad idem cap. 18. num. 129. & seqq.
P. Disc. 4. & 5.

ROMANA HOSPITALIS

Sive IURIUM PAROCHIALIUM

Pro Hospitalis, SALVATORIS AD SANCTA SANCTORUM

Cum PAROCHO ECCLESIAE LATERANEN

Casus disputati in Sac. Congregatione Vistationis Apostolicae, & decisus pro Parocho.

De privilegiis Apostolicis concessis Hospitalibus super exemptione à jure parochi, de quibus intelligenda sunt; Et de eadem materia, de qua supra d. 23.

SYMMARIUM.

1. Facti series.
2. Parochus habet intentionem fundatam etiam in Hospitali habet intentionem fundatam etiam in privilegium.
3. Communis scatio privilegiorum non attenditur in iis qua sunt tertio prædicialia, & num. 16.
4. De privilegiis Basilica Lateranensis, & num. 18.
5. Ex quibus deducuntur observantia contraria privilegio.
6. Privilegium cessat per non usum.
7. Item recipit interpretationem vel restrictionem ab n. magis restrictio.
8. Quando infirmus moriens in Hospitali sepelitur in alia Ecclesia, non intrat Hospitalis privilegium.
9. Quid de Baptismo puerorum ministrorum Hospitalis.
10. Ions baptismalis non est signum necessarium parochialitatis.
11. Quid de Baptismo ministrando ipsi infirmis in Hospitali.
12. De sacramento matrimonii ministrando in Hospitali.
13. Descriptio status animarum Hospitalis, ad quem pertinet.
14. Interpretatione privilegiorum attendi debet ratio ac substantia voluntatis.
15. Quid privilegium Hospitalis redündet in iustitiam parochi proprii, & de ratione.
16. Declaratur conclusio, de qua num. 3.
17. An verbum, exemptio differat à verbo immunitas, & quid attendi debeat pro interpretatione privilegii.
18. De privilegiis Basilica Lateranensis.
19. Observantia debet esse univoca, & percutere casum præcisum.
20. Consuetudo non extenditur de casu ad casum.
21. Resolutio causa.

DISC. XXXVIII.

AD instar antiquissimi ac celeberrimi Hospitalis S. Salvatoris ad Sancta Sanctorum, cujus fundationis initium certa memoria non habetur, ac etiam conspicui, ac pariter celeberrimi Hospitalis S. Spiritus in Saxia fundati sub Innoc. III. ut patet ex ejus Constit. 7. sub Leone X. pro incurabili morbo laborantibus; fundatum fuit pariter conspicuum Hospitalis S. Jacobi, quod incurabilium nuncupatur, cui idem Pontifex omnia privilegia, omnesque exemptiones præfatorum antiquorum Hospitalium concessit, seu communicavit; Cum autem in Urbis excidio, quod sub

Clement. VII. sequuntur est; dictum Hospitali Saluatoris, utpote in loco inhabitato, militum depravationibus magis expositum, omnium mobilium, ac scripturarum totalem penemissionem passum esset; Hinc idem Pontifex, anno dictum excidium subsequente, in effectu potius per viam restitutionis, quam novæ concessione, prædictorum aliorum Hospitalium privilegia, præsertim à Leone, illi S. Jacobi concessa amplius incommunicari, cum clausula obsequi nulla penitus differentia; Cumque illud Hospitali sum esset in una hinc parochia annexa ibi contigua Basilicæ Lateranensi; Hinc usque ab anno 1625. & forsitan antea, controversiæ exortæ sunt inter dicti Hospitalis Administratores, dictæque Basilicæ curam seu vicarium exercitio curæ dictæ parochiæ deputatum, introductaque causa in Sac. Congregatione visitationis Apostolicæ, variæ provisionales, vel in possessione producere resolutiones.

Assumpta verò de ordine Pape formalis inspectione boni juris ad effectum totuliter hujusmodi controversiæ decidendi, eisque silentium imponendi; Scribentes pro parochia, hinc pro Capitulo dictæ Basilicæ illi adhaerere dicebant (& in hac parte bene) totam vim consistere in dicto indulto *Clem. VII.* quod ex parte Hospitalis deducebatur pro exemptionis fundamentum, eo quidem non suffragante, extra controversiam remanet, fundatam esse parochi intentionem in iuribus parochialibus infra fines ejus parochiæ, ut in consimili controversia cum alto Hospitali admittitur *Supra*, *disc. 23.* & in decisione in ea causa edita, neque Ego, & ceteri pro Hospitali scribentes negabamus, Indultum autem prædictum, ad effectum controversiæ non suffragari dicebant ex quatuor fundamentis; Primum scilicet, quod illud esset solum communicativum privilegiorum, ac immunitatum dicti alterius Hospitalis, ideoque operari non debeat in iis, quæ sunt tertio præjudicialia, cum ita de jure privilegiorum communicatio intelligenda veniat, juxta decisionem in *Valentina decimarum coram Lancellotto apud Martine*, an. par. 1. fol. 639. Pen. decis. 1090. n. 24. & 25. *Cavalier. decis. 101. num. 3. & sequitur*; Potest fieri in iis, quod non de facili concedi solent, ut decis. 250. num. 35. & sequ. par. 7. rec. Pen. ubi supra, *Cocceius* decis. 179. num. 3. & 4. & in aliis.

Secundò, sortus ob privilegia per Sedem Apostolicam concessa huic Basilicæ Lateranensi, ut ab aliis privilegiis præjudicialibus non afficiatur, nisi ejus merito specialis fiat.

Tertiò, quod dictum indultum *Clem. VII.* enunciando, quod in dicto altero privilegio concessio Hospitali S. Jacobi per Leonem X. concederetur immunitatis, ac exemptionis, in concessione, quæ sit huic Hospitali, omittitur verbum exemptionis, solumque agitur de immunitatibus; unde propterea deducebatur argumentum, quod minus concedere volebat.

Et quartò, magnum ac potissimum fundamentum constituebatur in observantia, dum in facto justificabatur, quod iste parochus sepulchrum dedisset pluribus in isto Hospitali defunctis in Basilica, vel ejus annexis, exigendo consueta emolumenta; Ac etiam quod Sacramentum Baptismatis, & alterum matrimonii ministrasset, tam infirmis, ubi casus dedisset, quam ejusdem Hospitalis ministris; Nec non consuevisset singulis annis describere animas tam infirmorum quam ministrorum pro ea descriptione, quæ circa tempus Paschæ fieri solet. Ideoque in infrenabilem, quod vel dictum privilegium per non usum sublatum esset juxta doctrinam *Barz in l. 1. ff. de mund. cum concordant per Capyc. & add. dec. 14. Seraph. decis. 1043. Barbosa de Episc. allegat. 16. num. 10 G sequ. & communiter*; Vel quod silent concutiente dubitate quidam illud continere, ita interpretationem recipiet ab observantia, ad *lex. in c. cum dilectis, de*

confus. cum concordant. apud Mant. decis. 320. num. 3. Ottob. decis. 165. num. 10. Capyc. Laur. Consult. 12. num. 5. cum seq. ubi quod habens privilegium laicum, si strictè utatur ad latitudinem redire non potest, juxta doctrinam *Bald. in l. usum aquæ. num. 2. c. de aqua duct. lib. 1. & advenitur plures suprahoc eodem titulo, & alibi frequent.*

E conversò scilicet ego pro Hospitali, pro methodia hujus controversiæ inspectione, ac pro tollendis æquivocis, quæ ex dicta observantia resultare possent; Advertebam reflectendum esse ad distinctionem casuum sive actuum, ac iurium parochialium, super quibus cadebat controversia, & super quibus non.

Primum igitur casus est infirmorum vel ministrorum, qui morientur in Hospitali, sepulchrum eligent in dicta Basilica, vel altera eis placita Ecclesia. Et in hoc dicebam nullam cadere questionem, nihilque per Hospitalis administratores prætendi, quoniam eo ipso quod cadaver extra januas vel ambitum Hospitalis est, ut asportetur ad Ecclesiam, in qua defunctus elegit sepulchrum, nil refert quo ad iura Hospitalis, an magis unus quam alter parochus finis agat, atque evolumenta parochialia percipiat, cum tunc contentio cadat, inter proprium parochum de fundi, & parochum, seu rectorem Ecclesiæ, in qua sepelitur juxta ea, quæ habentur supra in consimili controversia inter Parochum & Hospitali *disc. 23.* ac in decisione in ea causa edita *inpregr. par. 11. rec. decis. 48.*

Alter casus est administracionis Sacramenti Baptismatis infirmorum, quos mulieres ministrant in isto Hospitali, vel ministrorum uxores suscipiunt, vel ipsarum mulierum infirmorum, five etiam infidelium, qui in fonte baptismali solenniter (cessante periculo) baptizari debent, ac solent, recte baptizari consueverunt in dicta Basilica, cum in ea adesset fons baptismalis in ipsis Hospitalis Ecclesia non existens, idcirco necessitate vel commoditate impellente id sequuti sunt.

Fons enim baptismalis non est signum necessarium parochialitatis, sed bene ad ejus probationem vel administracionem confert ex *deduct. per Greg. & Add. dec. 108. & 387. decis. 43. par. 5.* & in aliis illi siquidem esse solet in plerisque Ecclesiis, p. æteterum Cathedralibus, vel Collegiatis, quæ non sint parochiales, & è converso non adesse in Ecclesiis parochialibus, unde propterea parochi accedunt ad alteram Ecclesiam pro hujus Sacramenti administracione, & consequenter ex eadem supra innuuntur rationes, eademque alibi tumulandorum, ad Administratores non pertinet inquire, ubi infantes extra Hospitalis ambitum baptizentur.

Respectu verò infirmorum quibus idem Sacramentum administrandum est in isto Hospitali, ut aliquando (licet minimis casibus) contingit in infidelibus, qui ex causa infirmitatis ad Hospitali accedentes morti proximi ad fidem conversi Baptisma suscipere volunt; Dicebam procedere idem quod infra e Sacramentis penitentiarum, & Eucharistiæ, ac extreme unctionis habentur, ut ad ipsius Hospitalis capellanum pertineant, ex eadem ratione; Neque in hoc aliqua observantia contraria dabitur, cum ea percuteret dictum alium casum infirmorum, qui solentur in fonte baptismali hoc Sacramentum suscipere.

Tertius est casus administracionis Sacramenti matrimonii, & pariter in hoc nulla cadebat controversia; Tum quia illud est extra Hospitalis institutum, neque intra ea ratio, quæ militat in aliis Sacramentis; Tum etiam quia pro hujus Sacramenti administracione requiritur quædam major magisque formalis subjectio parochialis, atque non attenditur locus materialis, sed attenduntur personæ, ut in sua materia *sub tit. de matrim.* Idque non pertinebat solum ius illius parochi, sed omnium aliorum intra quorum fines vivebant iustrius occasione illud ad Hospitali ob infirmitatem accedentes, ut advenitur *supra dicto disc. 23.*

64 Quartus est Audsandandi notam animarum, & hic actus de iurisdictione pure patet. Sed et debet ad omnes parochos habentes in eo Hospitali subditos infirmos, quibus aditus denegari non possit, ut quilibet pastor proprias oves defenderet: Sive quod, dicto ingressu denegato (ut probabiliter denegari posse dicebam), teneretur ejusdem Hospitalis appellantis singulis parochis requiritibus, talis notulam dare, Sed quoniam hic, uno, vel altero modo nimium incommodum est, hinc non mirum si ille parochus ratione majoris commoditatis propter adjacenciam, vicario, seu mandatario pure omnium parochorum istas partes impleverit, quod si vera parum vel nihil esset, cum absque ingressu in Hospitali, ac absque eo quod actum aliquem jurisdictionale exerceret, ex relationibus ministrium, has partes explicare poterit.

Quintus dumtaxat proprius, ac praecipuus controversia casus erat ille administrationis Sacramentorum poenitentiae, Eucharistiae, & Extremae unctionis infirmorum, nec non sepulturae eorumdem, ubi in ejusdem Hospitalis capite non, vel coppeilla, in Ecclesia speliu contingit, & tunc dicebam privilegium praedictum intrare debere, non quidem ob verborum formalitatem, in qua hinc inde multi in insisteretur, elaborando, an verbum *immunitatis* idem importaret ac verbum *exemptio*, sed principaliter spectata ratione, ob quam Sedes Apostolica omnibus fere totius Orbis aliquantulum qualificatis Hospitalibus idem privilegium concessit, & de qua infra dicto disc. 12. q. od scilicet de iurisdictione singulorum infirmorum proprii parochi ad hanc peragenda evocandi essent, quod omnino impracticabile est, praesertim in adeo magna Civitate, ac in loco adeo distanti a patribus inhabitatis Et de consequenti si non habent incommodum administrationis Sacramentorum, neque habere debent incommodum emolumentorum sepulturae, quae in compensationem dicti incommodi, ac laboris, per sacros Canones demandata sunt; Idque non solum respicit interesse vel praedictum istius parochi, sed omnium aliorum.

Quin imo observabam, ex hoc privilegio notabile commodum huic parochio de facto resultare, quoniam cum frequenter infirmi, vel ex devotione, vel quoadmodum quadam vana ambitione, aliquid habentes de proprio sepulture eligant, in hac frequentius adiacenti Basilica, ita fide obinet emolumenta sepulturae eorum, qui non sunt ejus subditi.

Hinc de plano cessare dicebam dicta quatuor objecta, Quarens enim pertinet ad primum super non admittenda communicatione eorum quae sunt reitio iurisdictionalis; Dicebam id procedere in iis quae concernunt iura privilegia a jure exorbitantia, in quibus terminis procedunt auctoritates hujusmodi conclusionem firmantes; Et nihilominus etiam in illis ubi amplitudo verborum, seu alias conjecturata voluntas Papae accedit, talis regula limitatur ex plene deductis apud Royas decis. 5. 2. & 156. & latius decis. 37. par. 10. rec. Fortius vero attenda identitate rationis, ac etiam illis verbis pluries repetitis absque ulla penitus differentia.

Quin imo advertebam, quod cum juxta dictam facti sententiam, istud Hospitali esset antiquius, magisque qualificatum, ad cuius instar, illud S. Jacobi fundatum fuit, & cui istius privilegia communicata fuerunt, ex dicto Urbis excidio premissa, idcirco potius per Clem. VII. inflaurata, hinc proflus improbable videtur, ut Papa hac Hospitali minores exemptiones, ac mitiora privilegia concedere voluerit.

Sicundum fundamentum discretivae inter verbum *exemptionis* & *immunitatis*, vere nulla consideratione dignum erat; Tem quia alii pro hac parte sentientes, cum pluribus iuris civilibus, & canonicis, ac Doctorum traditionibus bene probabant, istos terminos esse synonymos, ac frequenter unum pro alio usquepassi

Tem etiam quia ut satis frequens esset mea consuetudo dicendi, in quaestione volutatis, immorandum non est in corrice, ac formula verborum, cum istae sint grammaticorum partes, sed attendi debet substantia verisimilis voluntatis ex facti qualitate, & circumstantiis; Praesertim vero ex identitate rationis regulanda; Ac etiam quia Pontificibus notorium est quod istud Hospitali adprece dictae Basilicae, cujus praerogative apud Pontifices patet notorie sunt, idcirco non agitur de rebus extra Urbem, in quibus notoria defectus dari valeat, qui in Papa, tanquam in re consentiente in facto admittitur.

Ad tertium fundamentum deductum ex hujus Basilicae privilegiis, deducebam ea, quae circa illorum revocationem habentur supra disc. 9. Ac etiam quod in praesenti non ageretur de praedictio Basilicae principalis, constitutis juxta unam opinionem, Urbis Cathedrali, quae juxta alteram efformari dicitur ex omnibus Basilicis Patriarchalibus, quae jure quodam sociativo aequè concurrunt ad unam Cathedrali efformandam, ex deductis sub tit. de P. aem. sed agitur de simplicis parochia illi annexa, in qua proinde dictae praerogative ratio non intrat.

Quartum denique magis considerabile obiectum observantiae, de plano collebatur ex facto cum dicta casuum distinctione, cum actus ad illam probandum deducti, percuterent dictos: Illis casus diversos diversam rationem habentes, ac non cadentes sub indulto; Ideoque ad observantiam sive interpretativam, sive praescriptivam inferri non poterat, ex vulgari quotidiana propositione, quod observantia debet esse univoca ac percutere casum praesentem, non autem quicquid percutiens casum diversum ex deductis dec. 176. n. 46. par. 5. rec. dec. 168. n. 25. par. 12. apud. Bur. dec. 47. n. 6. & frequenter; Ad quod consensit, quae habentur sub tit. de benef. disc. 30. super consuetudine non extendenda de casu ad casum, sed attendenda in casu praesentis, ac individui, adeo ut juxta dictam distinctionem actum, illa videretur potius Hospitali adhaerere in actibus, de quibus erat quaestio.

Dum autem hic discursus erat sub prelo, proposita causa sub die 17. Novembris 1670. producit, resolutio parochi f. vorabilis, ei scilicet competere jura parochialis in Hospitali; Incertum vero est, quomodo & in quibus actibus, & cum quibus fundamentis processum sit, cum edi non soleant decisiones, quae tunc in Urbe, Rotae stylus est, dictaque notitia non habita, non de facili manum in vicium pro veritate efformari potuit, quamvis dicta Hospitalis fundamenta nimium probabiliter viderentur praefatis generalitatibus praeponderantia, quae in contrarium deducebantur, Saepius enim discusso cause in ipsius ad vocatis succumbentiam patientibus, qui prius, etiam reflectendo ad veritatem diversam sensum habebant, mutationem sententiae inducit, ut praesentem constet in casu, de quo sub tit. de iurisdictione, disc. 41. & 95. Quare in supplemento in hujus discursus observationibus maturius adnotabitur, cuiusmodi probabilitas magis assiluit, sive quomodo jura parochialis in Hospitali practabilia sunt, & pro quibus actibus.

† Naoratum fuit ad disc. 25.

BARCHIONEN. VICARIE, VEL CONGRUAE

Pro BERNARDO MAISSER

Cum IACOBO CLEMENTE ARCHIEPISCOPO.

Causa decisus per Rotam pro Bernardo.

An ille, cui sit unita Ecclesia Parochialis, pretendere valeat augmentum bonorum assignatorum Vicario pro

pro ejus congrua, vel potius esse debeat contentus illa præstatione, quam Vicarius ei dare consuevit ad eandem materiam, de qua supra *dist.* 19. & seq.

S U M M A R I U M.

- 1 Falli series cum resolutionibus.
- 2 De conclusionibus, quæ habentur in materia unionis sub illa.
- 3 Quod sint vere, & procedant in casibus suis, qui debent distinguere, & alia inveniuntur in æquivo.
- 4 De plerique casibus, & questionibus diversis in materia.
- 5 Qualis sit casus præcisus questionis.
- 6 Habere constitutionem potest allegare quemcumque titulum de mundo nescientem.
- 7 De casu converso diminutionis bonorum assignatorum Vicario.
- 8 De differentia inter unum casum, & alterum diminutionis, & respectu argueri.

DISC. XXXIX.

DE anno 1325. Episcopus Archidiaconatus dignitatem univ. Ecclesiam Parochialem S. Baudili, ejus arbitrio reservando quid Vicario pro ejus congrua assignandum esset, de anno vero sequenti statutum est, quod Vicarius administraret, & colligeret omnes fructus, & de Archidiacono certam eorundem portionem, sed postmodum ad tollendam omnem controversiam occasione statutum est, ut loco dictæ portionis fructuum, quæ variâ esse solet Vicarius daret Archidiacono singulis annis certam præstationem libram septuaginta, quæ importaret idem, ac 70. scutos monie Romanæ, atque ita per tria secula, & ultra servatum fuit; Modestus autem Archidiaconus videndo, quod redditus bonorum Ecclesiæ notabiliter creverint, præsentem excitarit, quod ad ipsam tanquam dominum illi omnes pertinerent, Vicario autem danda esset congrua pro exercitio curæ, introductæque causæ in Tribunali A. C. prodire sententia absolutæ Vicarii, atque devoluta per appellationem causæ in Rot. coram *Taya* sub diebus 26. Novembris 1672. 17. Martii, & 17. Aprilis 1673. prodierunt pariter ad favorem Vicarii resolutiones, ad quam normam expedit sententia, & commissa demum causæ in Rot. coram *Em* ix sub die 16. Februarii 1674. per confirmationem sententiæ totalis responsum fuit, atque in hoc statu causæ reperiatur.

Cum autem in disputationibus de super habitis, Scribentes pro Archidiacono, quibus adhaerebant, etiam aliqui ex Judicibus, quorum voia hinc inde recitentur in tertia decisione 17. Aprilis 1673. coram *Taya*, insisterent in multis propositionibus, quas habemus in materia unionis subiectivæ, quod scilicet Ecclesiæ univ. efficiant membrum, vel prædium ejus, cui facta sit unio, quodque Rector, vel Prælati Ecclesiæ dominantis dicatur verus Rector habitus, & Dominus, ac possessor bonorum, & iurum ad illam pertinentium, Vicarius autem habear tanquam famulus, vel Minister ab eo dependens pro exercitio Curæ, pro quo aliud jus non habet, nisi illud ascendi congruum pro ejus sustentatione tanquam salarii, & mercedem laboris, non obstante quæcumque contraria possessione, ob quam præscriptio, vel aliud jus privativæ ad principalem Rectorem præteri non potest, ad instar famuli, vel Ministri non præscriptis contra Dominum; Ac propterea receptum est, quod in hujusmodi Ecclesiis, ita univ. non datur vera vacatio, minimeque interit forma concensus in Vicariis providendis, ex deductis supra *dist.* 10. cum similibus propositionibus, quæ in materia habentur, in idem cumulando multas auctoritates, & decisiones

Card. de Luca Theat. Tom. XII.

desuper editas, præsertim verò præcisas, ac individuales super illa Ecclesia apud Aterlin. inter suas dec. 95. & 113. & in eadem apud *Ubal.* decis. 380. par. 4. *rec.* tom. 3.

Hinc in hac ultima disputatione, reassumendo deducta in duabus præcedentibus instantiis, ut satisficeret objectis, ad quæ restringebatur disputatio, dicebam scribens pro Vicario, quod dictæ propositiones, ac respectivæ auctoritates, & decisiones erant in suis casibus veræ, illasque admittebam, sed quod juxta frequentiore contingentiam, fallacia erant in applicatione, illas invicem confundendo, dum unum percutientes casum, vel effectum, aliis longe diversis applicabantur, isque est fons, vel fœtus origo omnium æquivocorum, & confusionum, quæ in ista scilicet dignoscuntur, ex pluries inoleant virio procedendi in litera doctrinarum, & decisionum, illaque transcriptorio more cumulandi, quasi quod tota vis consistat in earum cumulo, & arithmetico numero, non ratiocinando, sive non distinguendo diversos casus, vel effectus, Ideoque ad æquivoca tollenda, & pro congrua applicatione advertendum ad plurimum casuum, & respectivæ effectuum distinctionem.

Primus itaque casus est, quando de qualitate unionis, vel respectivæ naturæ Vicarii agitur ad effectum in eadem Vicaria importet plenam, ac veram Rectorem Ecclesiæ cum utraque actuali, & habituali Curâ, & cum omnimoda independentiâ ab altera Ecclesiâ, vel dignitate, ad effectum videndi; an providendi debeat per concensum, juxta sumam Concilii Tridentini, vel potius deconvulso factenda sit provisio ad nominationem Prælati, vel Rectoris Ecclesiæ dominantis, juxta, Constitutionem Pii V. atque iste est casus, vel respectivæ effectus, de quo agitur in *decisionibus* 95. & 113. *Merlin.* & *de dec.* 180. par. 9. *rec.* tom. 3. & de hoc etiam in diversis Ecclesiis agitur apud *Conc.* dec. 844. & *latè* dec. 130. par. 9. *rec.* quæ est in altera *Barth. nonen.* & quæ agitur supra *dist.* 10. & in aliis *dist.* & similes decisiones, & auctoritates dicebam quod ad rem nostram meritaui poni ad patres, utpote extraneæ ab casu controvertendo, quamvis in suo casu veræ sint.

Alter casus est, ubi questio sit inter Rectorem habitalem Ecclesiæ scilicet dominantis, & Vicarium Ecclesiæ univ. super iuribus, & præeminentiis parochialibus, & dominialibus, ipsique cura habituali, quæ prætendatur per Vicarium privativæ ad Prælatum, vel Rectorem Ecclesiæ dominantis, & ista est questio, de qua *dec.* 10. par. 3. *rec.* & in aliis in eadem causâ proditis, atque ad hunc effectum inter dictæ propositiones, quod famulus, vel minister non præscribit contra Dominum, dum ejus possessio ita pure familiaritatis, vel famulatus, & ministerii penes ipsum esse dicitur, ideoque pariter dicebam intrare idem, quod in casu præcedenti, quod scilicet auctoritates, & propositiones quæ desuper ad istum effectum habentur sunt in suis casibus veræ, sed extraneæ ab illo questionis, & meriti segregandæ, ac ponendæ ad patres.

Tertius est casus, in quo agatur de jure decimandi, an competat Rectori Ecclesiæ dominantis, vel Vicario, & de hoc agitur in *Aurien. Paro. bialis*, & *concordia* 14. Martii 1618. coram *Ottomberg.* in qua magnam fundamentam confirmi videtur, & in sua sede *sub tit.* de decimis, sed iste casus tanquam præcedens similis, atque cadens sub eisdem regulis, & propositionibus, pariter extraneus est a nostro.

Quartus est, ubi agatur de illis modis Vicariis, quos oportet deputare in Ecclesiis jam pleno jure univ. alieni Capituli, vel Monasterio ad tollendam Rectori, & Pastoris illam intercedentem, quæ accusatur ab exercitio Curæ esse solite penes omnes de aliquo corpore universalis, puta Capitulo, vel Monasterio, juxta decretum *Concilii Tridentini*, *dist.* 17. *de ref.* *rem.* ad eum quæritio inter Rectorem habitalem, & Vicarium si su-

per majori, vel minori quantitate congruæ, quam solum Vicarius præstendat, juxta quæstiones, de quibus *supra* *disc.* 19. & *seqq.* & in decisionibus, quæ in his casibus produciunt, quæ patet in his dissertationibus cummulabamur, Aut quod sit quæstio super augmento montis, præsertim scutorum auri juxta quæstionem disputatam apud *Cocina*, in *dec.* 1340, in qua etiam magnum constituebatur fundamentum, sed frustra utpote extra causam.

Quintus est casus inter Rectorem, vel Prælaturam habitalem, & Vicarium super jure amovendi, ut præsertim contingit in Hispania, quod cura est penes Episcopum in universa Diocesi ad exercitum vero deputantur Vicarii, qui præstendunt manuales, juxta celebres decisiones in *Pamplona*, *u. si amovendi curatos* enunciatis *disc.* 80. de *benef.* & *supra* hoc *cod.* ut *plures* Sed pariter extra quæstionem.

Secus est casus quæstionis, de qua in *Cesar augustana pensionum sub tit. de Canonici*, & *cap.* 157. in qua enunciatur plures decisiones prodixit in *Bartholomæo*, *alimeturum*, in quibus pariter nimium inflectitur, sed etiam frustra, utpote extra causam, dum ibi quæstio est inter Capitulum Donicum, & quosdam Ministros Præpositos, vel alio vocabulo nuncupatos economicæ administrationis deputatos; Unde merito tanquam famuli, & ministri jure merè ad ministratorio possidentes, non possunt ex possessione aliquod jus contra Dominum acquirere.

Ultimus demum casus (neglectis aliis, qui fortè considerari possent, utpote ad rem minus facientibus, magisque extraneis, est casus prædictæ quæstionis, quod scilicet Vicarius nascatur eodem tempore, quo nascitur jus habituale Ecclesiæ dominantis, ab ipso, quod circa perpetuitatem, ac independentem administrationem suam immutat naturam, quæ solum immutari dicitur circa modum provisionis, ut non fiat juxta formam Concilii per concursum, sed juxta alteram formam Bullæ Piæ, in reliquis autem provideatur in titulum perpetuum, & collativum, adeo ut in substantia aliud non importet, nisi quandam subventionem ejus, cui facta est uno ex fructibus, unde non deur tempus, in quo Ecclesiæ principalis actuale dominium & possessionem habet bonorum, & jarum Ecclesiæ unitæ, qualis propriè juxta præmissam facti seriem, erat casus controversæ, ad eum Vicaria non esset res nova, & omnino dependens jure famularis à rectore habituali Ecclesiæ dominantis, sed potius quædam continuatio de facto antiquæ Rectoriæ, immutata solum ejus antiqua natura ex quadam fictione, vel intellectuali operatione, & metaphysica legis.

Et in isto casu dicendum, quod si ab initio unionis, atque in actu eam facienti Episcopus hanc legem præstipulisset, quod scilicet participatio domicalis Archidiaconi esset uniformis in dictis libris septuaginta, omnes autem fructus & emolumenta essent Vicarii, non solum pro ejus congrua subventionem, sed etiam pro supportandis Ecclesiæ oneribus, tunc utique nulla cadere ratio dubitandi, cum esset lex adjecta in limine unionis; Idemque si Episcopus sub diversâ lege eandem unionem fecisset, Papa vero in ejus confirmatione, quæ necessaria est, juxta ea, quæ habentur *supra* *disc.* 3. & *alibi*, ita demandasset, cum pariter esset lex in limine.

Hæc autem præsupposito pro constanti & absoluto, exinde sequi dicebimus rectè allegari posse hanc legem in ipso limine unionis, vel patrum post in Apostolica confirmatione, quam præsupponendum est tanquam necessariam fuisse adjectam, quauvis ejus justificatio non daretur ob vim, & operationem possessionis tripliciter censetur, 1. dom etiam simplex contraria illam operatur. 2. & in, ut allegari possit quicumque titulus de mundo melior, ex deductis *disc.* 3. de *Alienar.* & *Contrah. prob.* 6. *disc.* 21. de *jur. iur.* & *alibi* frequenter; Quauvis tamen titulus unionis factæ per Episcopum,

de quo constat id non contineret, sed potius contrarium juxta præmissam facti seriem, ideoque inferretur ad theoricam *Inno.* in *cap. dudum de decim.* de qua *disc.* 47. de *Regul.* cum aliis in dicto *disc.* 3. de *Alienar.* & *disc.* 21. de *jur. iur.* Attamen dicebam obiectum removeri ex eadem responsione locis citatis data, & alibi, quod scilicet difficultas cadetet, quando hic titulus productus esset ab hac parte limitate, ac præcise, ac propterea excluderetur possibilitas alterius tituli melioris, secus autem ubi per alteram Partem, in præsentia.

Neque his adversari dicebam dictas propositiones circa dominium bonorum, & jarum Ecclesiæ unitæ, ut esse dicitur penes Ecclesiam dominantem, ejusque Rectorem, vel Prælaturam quoniam stant simul, ut dominium directum, & habituale sit penes hujusmodi Rectorem, vel Prælaturam, & tamen dominium utile, vel subalternum sit penes Vicarium ad totale ejus commodum & incommodum, eo modo quo sequitur in feudo, vel emphytheusi, & similibus, quod dominium directum, & habituale est penes dominum, sed ille prætendit non potest nisi illam dominicalem portionem quam convertit, vel confertudo præscriptorum vero commodum, vel incommodum est seu datarii, vel emphyteusæ, ut etiam advertitur in specie in decisione hujus causæ 95. & 115. *Molin.* ac etiam in *dec.* 330. *par.* 9. *rec.* *num.* 20.

Isti namque Rector, vel Prælatus, & Vicarius actualiter dicuntur correlativi, ideoque ex natura correlativorum, quod in uno dicitur, alteri congruit, atque inter eos attendi debet regula *secundum naturam*; Ac propterea quemadmodum in casu converso, de quo *supra* *disc.* 19. quando Vicario assignatur quædam bona pro ejus congrua, non potest ipse prætendere supplementum eorum diminutionem, quæ ipsius tanquam Domini saltem sub alteri periculo cadere debet, sicuti & converso cedet augmentum, ex eo quod utrumque est effectus, & sequela domini, ita & converso.

Et quauvis ubi in dicto alio casu valde notabilis esset diminutio, adeo ut revera id, quod superest omni non insufficiens esset, intert supplerio ex deductis *cod.* *disc.* 19. Attamen ultra quod non oportebat hujusmodi inspectionem assuere ob deficientem assensum facti, dum ista dignitas continuando in eodem statu, adhuc erat bene provisâ, neque deficienti illi, qui eam acceptarent, quin imò ambirent etiam cum aliquo gravamine pensionis; Adhuc tamen argumentum non procedere dicebam ex diversitate rationis, quoniam in altero casu converso valde notabilis diminutionis redditum assignatorum Vicario habent curam actualem, adesse dicitur non solum præjudicium, & interesse ipsius Vicariæ ejusque possessoris, sed principaliter interesse ipsius Ecclesiæ, quæ revera est domina bonorum, ne detrimentum patiat in cultu ob inopiam ejus ministrorum, ac etiam præjudicium, & interesse animarum illi Ecclesiæ commissarum, ne Vicarius, qui revera, & de facto est earum pastor, cogatur ob inopiam, aliunde victum sibi quaerere, curam deferre, vel negligere; Et quæ rationes non intrant in casu converso, si utrumque sit, non erat opus de his agere, cum non verificaretur casus, Atque in idem considerabam ea, quæ habentur *disc.* 54. de *Emphyt.* quod scilicet quandoque datur casus remissionis canonis ad favorem Emphyteutæ, ob immoratum vel sterum, ac diminutos fructus, rarius autem ac difficiliter datur augmentum canonis ad favorem Domini ob eorumdem fructuum augmentum, cum similibus. Et quemadmodum si hæc bona diminutionem passa essent, adeo tamen, ut congrua necessaria ad illas, non possent Vicarii prætendere diminutionem dicti oneris, sed Archidiaconus posset prætendere illud integrum, ita & converso in illa mihi primo veritate, videtur prætensio.

ROMANA PRÆMINENTIÆ

PRO CAPITULO S. LAURENTII IN DAMASO

Cum PAROCHO S. CATHARINÆ DE ROTA.

Casus disputatus coram divo suo Iudicibus, & variè resolutus.

An, & quando una Parochia sit subdita, & dependens alterius, ejusque filialis, ut propterea obedientiam, & subjectionem agnoscere teneatur.

SUMMARIUM.

1. *Falsi series.*
2. *De actione negatoria.*
3. *De diversis specibus matricitatis remissivæ.*
4. *De distinctione inter matricitatem dativam, & accidentalem, & nativam, sive originariam, & de effectibus exinde resultantibus.*
5. *De situatione alicujus Ecclesiæ intra fines alterius.*
6. *De ratione ob quam antiquitus erant latiores fines Cathedralium, & Parochialium, quodque postea alia Ecclesiæ filiales creata sint.*
7. *Datur distinctio inter jus competens ex causa universalis, & alterum competens ex causa particulari ratione privilegii, vel præscriptionis.*

DISC. XL.

Cum antiqua Parochialis postmodum insignis Collegiata Ecclesiæ S. Laurentii in Damasio nimium latus haberet fines, intra quos ob nova ædificia, nimiumque exerceretur populus, qui prius in aliquibus locis non aderat, oportuerit plures erigere Parochias, aliqua eorumdem finium parte adiacente pro se retenta, eodem admissum modo, quo in casu, de quo agitur *supra disc. 18*. Hinc sequitur est quod quam plures hujusmodi novæ Parochiæ tanquam filiales, ac dependentes, illam Sancti Laurentii tanquam matricem, & superiorem agnoscerent; Cumque ex parte Capituli præteriretur, quod inter istas adesset etiam Parochia S. Catharinæ de Rota; Parochus autem, sed magis Capitulum Basilicæ Vaticanæ, quod præteritis quandam superioritatem in illa Parochia habere id negaret; Hinc introducta sit eorum Prælati deputatio, ut credo per Archiepiscopum, dicitur Basilicæ Prælati resolutio ad favorem Capituli, declarando Ecclesiæ S. Laurentii esse matricem concedendo eidem mantentionem, sed concessio recurso, & commissa causa alteri Prælati cum facultate mantentendi quem de jure, iste concessit mandatum de mantendendo Parocho, & forsan etiam pronuntiavit pro Ecclesiæ libertate, & in hoc statu causa pendet.

Ego scripsi solum, & semel in hac ultima instantia, atque juxta stylam evocatus fui in statu, quod causa semimortua dici poterat, tam Juxta nimium tenax eq; opinionum jam votum propalaverat, atque causa erat in limine expeditionis, cumq; non viderim jura alterius partis, neq; formalis reherata disputatio habita fuerit, non potui de super efformare maturum judicium pro veritate, quod absq; continuata disputationis trutinâ vix forteque unquam efformari non potest, sed quoniam præsupponatur, quod per alteram partem procederetur, cum terminis generalibus actionis negotiorum, de quibus latè *decis. 101. par. 4. rec. tom. 2. c. disc. 23. de Servit.* quod scilicet ille, qui allegat servitutem, atque negat subjectionem, habere diciur intentionem fundatam contra allegantem superiorita-

tem, ac matricitatem, quæ in dubio non præsumitur, sed probari debet, ut in specie matricitatis habetur *supra disc. 2*, ubi distinguuntur plures ejus species.

Hinc in unica informatione desuper data, dicebam reflectendum esse, quod alia est illa matricitas, quæ prætendatur ex aliquo jure speciali, & exorbitanti resultante à privilegio, vel præscriptione; Alia verò est illa, quæ resultat à dispositione juris, & ab ipso naturali statu quod scilicet consister Ecclesiæ filiam antiquiori tempore erectam fuisse intra fines antiquioris Ecclesiæ cum dismembratione alicujus partis ejus populi, & Territorii juxta casus de quibus *supra disc. 18*, cum plurius *seqq.* ac etiam juxta illos, qui recensentur *disc. 6. de præmin.* de pluribus Cathedralibus de novo erectis ex parte Territorii, & populi alicujus Cathedralis antiquæ, cum similibus. Priori etenim casu strictè, & rigorosè proceditur proceditur, ideoque perfecta, & concludens probatio requiritur, atque in dubio pro exclusione hujusmodi superioritatis est respondendum, quoniam agitur de re odibili, & exorbitanti, facienda nempe servum alterius illum, qui natus est liber, & per consequens intant omnes illæ regulæ, & præsumptiones, quæ libertati assistant; Secus autem in altero, in quo res videtur in oppositum, quoniam omne jus divinum, naturale, & humanum, seu positivum docet, ac præcipit ut parentibus à quibus progeniti sumus, atque nostrum recognoscimus esse, obsequium obedientiam, & subjectionem proficere debeamus, ideoque ista non dicitur subjectione, vel dependentia accidentalis, & dativa, quæ præjudicat naturali libertati, quæ alias retineretur, sed potius nativa, & per consequens benignè, & favorabiliter est procedendum, atque regulæ, & præsumptiones potius huic matricitati assistant, juxta illam subordinationem, quam membra suo capiti proficere debent; Atque hinc sequitur, ut hujusmodi questionibus facti potius quam juris censendæ videantur, ut in majori parte aliarum forensium questionum hodie verificari videtur, an scilicet in una vel in altera specie, seu distinctionis parte versari dicamur.

Ad probandum hanc quod versaremur in hac posteriori parte matricitatis, ac respective filiationis & subordinationis nativæ, deducebam in primis ea, quæ habentur pluries *lib. 1. de iur. pra. prim. disc. 1*. Et in decisionibus citatis in eo casu, ac in aliis, quæ in sequentibus habentur, super probatione situationis loci intra fines, quod scilicet illa præsertim probati dicatur per circumstantiam ab extremis, quibus positus media præsumitur, dum in facto docebatur quod Territorium vel confines istius parochiæ ab omnibus extremis circumdarentur à Territorio & confinibus alicujus parochialis subditi, & quæ hujusmodi matricitas, & superioritas, & cum introvertuntur circa fontem baptismalem, qui in illa matrice solum retinetur, quam circa alios adus, & signa superioritatis, & matricitatis, cum aliis probationibus, & argumentis, quæ deducebantur in facto per causæ Patronum ad quem juxta pluries insinuatam Curia stylum, non autem ad Advocatos pertinet agere de his quæ sunt facti.

In comprobationem tamen eorum, quæ in facto deducebantur, atque ad ostendendum quod essent nimium verisimilia, dicebam observandum esse quod antiquis temporibus Ecclesiæ primitivæ, in quibus ista Ecclesiæ S. Laurentii per S. Damasum fundata fuit, numerus fidelium non adeo excreverat, nec adeo dilatatus erat divinus cultus, & frequens administratio Sacramentorum præsertim baptismatis, quoniam non administrabatur singulis infantibus paulo post natiuitatem singulis diebus, & horis juxta hodiernam præxim, sed habebatur usus Neophytorum, qui per tempora notabile postquam fidem susceperant in eo statu perseverabant tanquam per speciem probationis, deindeque tunc

quam per speciem professionis solemnem in aliquibus solemnioribus anni temporibus, præsertim verò in Dominica prima post Pascha, quæ propterea in albis dicitur, turmatim, & in magno numero in sacro fonte abluebantur, & per consequens minor erat numerus tam Cathedralium, quam Parochialium, quæ longe majores habebant fines, adeo in ipsa Roma, quæ tunc triumphantrix erat adeo plena populo, ut juxta relationem hystoriorum pene majorem numerum animarum haberet, quam nunc habeat universa Italia, solum viginti quinque Parochiæ erectæ fuerint, ut ex deductis disc. 34. de jurisd. & in prima disc. 1. Card. de A. hujus edita in eodem casu, & registrata eod. tit. de jurisd. occasione agendi de titulis Cardinalitatis, & etiam patet ex his, quæ super latioribus finibus Ecclesiarum Cathedralium hab. nunt. dicto disc. 6. de prævin. & alibi ideoq. tractu temporis ex crescente numero fidelium, ac etiam mutato stylo circa cultum, & administrationem sacramentorum, & præsertim Baptismatis, ut supra opportuit novas Cathedralis, vel Parochias respectivè intra fines antiquarum erigere tentatis per antiquam tanquam matrem aliarum aliquibus privilegiis vel præeminentiis juxta diversas erectionum formulas vel diversas consuetudines, ut patet ex calibus recensitis supra disc. 28. cum pluribus seqq.

Alia quoque magna verisimilitudine accedente in hac facti specie ex eadem circumstantia de qua dicto disc. 28. in cujus casu intra fines unius Parochiæ antiquæ aliz viginti duo erectæ fuerint, quarum singulæ hodie adhuc magis dici possunt, quod scilicet in hac parte nullus aderat populus, qui antiquitus vivebat in ea parte, quæ nunc desolata cernitur versus agrum boarium & Hortos Palatinos, sive Lateranum, aliaq. ibi adjacentes partes, adeo ut ista sit Civitas nova constructa in Territorio campestri, & destinato culturz, Et per consequens nimium verisimile est quod amplius fines ista Ecclesia haberet ob cessantem necessitatem existentiz aliarum parochialium, quæ postmodum fuerant mutati ne status rerum, erectæ fuerint juxta id, quod in casu converso docet praxis super amplitudine finium Parochiæ annexæ Basilicæ Lateranensis, quia nimium exiguus populus hodie in illis vivit, cum similibus.

His autem sic stantibus dicebam, quod circa probationes criticandi non erant rigorose singuli actus, eo modo quo sequitur in altera specie subjectionis dationis, & accidentalis ratione privilegii, vel præscriptionis, in cujus casu stricte, & rigore proceditur, cum regula, ut tantum præscriptum quantum possit sumitur, ut id solum competat, quod in privilegio continetur, & non ultra, denegata extensione de casu ad casum etiam ex identitate rationis juxta ea, quæ habentur disc. 23. Ind. in proposito præscriptionis, vel consuetudinis, ac etiam disc. 30. de hñef. & alibi, cum potius intrent alii termini causæ universalis, de quibus dicto disc. 1. de jurisd. & sub tit. de decim. & alibi pluries, ut probatio, vel possessio aliquorum actuum sufficiat pro aliis cadentibus sub eadem causa universali tanquam sub eadem radice.

ROMANA JURUM PAROCHIALIUM

Pro HOSPITALI S. SALVATORIS AD SANCTA SANCTORUM.

Cum VICARIO, seu CURATO BASILICÆ LATERANENSIS.

Causa disputata in S. Congregatione visitationis Apostolica, resoluta pro Curato.

De eadem materia de qua supra disc. 23. & quæ jura competant parochio cum infirmis, & aliis existentibus in Hospitali sito intra Parochiam, ac etiam cum ibidem decedentibus.

1. Fidei series.
2. Quod sit procedendum cum distinctione casuum, & duntaxat generalitatis.
3. De administratione sacramentorum in baptizatis, & maritoniis in hospitalibus, cum incumbat.
4. De deserviente amissionem.
5. De decedentibus in Hospitalibus, quæ legant sepulturam in alia Ecclesia.
6. De puncto principali super sepultura, & super administratione sacramentorum, & fructuum parochialium in hospitalibus, & de observantia.
7. Observantia attendenda in interpretatione privilegiorum.

DISC. XXXXI.

CUM ob nimiam vicinitatem, & teque adjacentiam insignis Hospitalis Salvatoris ad Sancta Sanctorum sub administratione Populi Romani, seu aliquorum nobilium secularium cum Basilica Lateranensi, functiones parochiales in eo exerceri consueverint per Vicarium, seu Curatum ejusdem Basilicæ, atque ex el. ctione decedentium, major pars fortè in eadem tomolaretur, ex aliquibus tamen contingentiis administratores immutato stylo, ejusdem Hospitalis Capellanis dictas functiones committerent. Curato vero denegrentur Hinc orta controversia, & eaque delata ad S. Congregationem Visitationis Apostolicæ, atque assumpta desuper dispositione, quæ in facto potius quam in jure consistebat super justificatione scilicet observantiz, ex illa, quæ præstent in Cardinalitatis Congregationibus nimium attendi solet, quasi quod nedum legales, sed etiam prudentiales regulæ ita exigant, ut solum non alteretur, ad favorem Vicarii seu Curati, prodiit resolutio in iis, in quibus observantia assiltebat adeo ut in dispositione desuper habita mediæ fuerint partes Justitiarum, dum inspectio fuit potius super facto nempe, & super probationibus observantiz, quæ controversabatur.

Scrībens autem, in unica dispositione pro Hospitali, videns quod potius Scribentes hinc inde procederent cum generalitatibus super juribus parochialibus in abstracto, advertebam errorum videri cum hujusmodi generalitatibus procedere, cum potius procedendum esset cum diversotum casuum, vel fundionum distinctione, quæ mediane conciliari dicebam ea quæ hinc inde deducuntur pro majori parte desumpta ex decisione edita in alia consimili controversia, de qua supra disc. 23. impressa dec. 348. par. 1. rec. & inter alias Zarata di. 45.

Primus itaque erat casus, vel punctus in administratione illorum sacramentorum, quæ de regulari natura, sive pro frequentiori contingencia in hujusmodi Hospitalibus administrari non solent, nempe Baptismatis, & Maritoniis, dum quandoque datur casus, eorum administrationis etiam cum personis quæ in Hospitali degant; Et tunc dicebam distinguendum esse inter infirmos, qui à diversis Parochiis, & partibus Civitatis, ac etiam à locis convicinis ad Hospitale confluant gratia curationis, cum quibus sacramenta quandoque administrari contingit, puta quia pauperes mulieres prægnantes infirmæ pariant, ideoque infanuli baptizari debeant, vel quia viri pro exoneratione conscientiz, vel pro legitimazione filiorum, aliiisque effectibus, etiam in articulo mortis ibidem desponsare velint illas mulieres, cum quibus ratione concubinatus longam habuerint conversationem, & illas personas quæ tanquam medici, vel Chirurgi, sive assistentes, & ministri, ac servientes in dicto Hospitali continuam moram agant.

Piroti.

Priori etenim casu certum videri dicebam, quod neutri contentendium huiusmodi Sacramentorum administratio competere, sed propriis parochis infortiorum, & praesertim respectu matrimonii, pro nova forma indicata per Concilium Tridentinum, pro qua requiritur praesentia illius, qui est verus parochus proprius unius ex contrahentibus ratione veri, & iudicii domicilii, non autem istius accidentalitatis, adeo ut non dicatur Parochus proprius ille, qui sit loco, in quo etiam turandi gratia, vel pro salubritate aeris, vel ex alio accidenti, & occasionaliter vivat, ut in sua sede *sibi sit, de matrim. disc. 1. cum pluribus seqq.* Atque in baptisinate infanulorum nulla urget necessitas, ut tunc & illi co baptizentur, dum antiquis ista functio in Cathedra differebatur per annos, atque ubi necessitas urgeat ob imminentium periculi mortis, à quocumque, etiam ab officio administrari potest, ideoque possunt infanuli asportari ad parochiam matris.

Quo vero ad alias personas in statu valetudinis existentes, & quae occasione nascuntur ut supra in Hospitali morientur, advertebam pariter decisionem pendere à circumstantiis facti, an scilicet illae personae, ut frequentius contingit in forensibus, nullum aliud in ea Civitate habeant domicilium, & adeo illud sit fixum, & continuum in Hospitali, vel ejus adjacentibus domibus, & mansionibus, vel e converso habentes in alia Parochia domicilium, ibi occasionaliter morientur ut hoc postea dicendum sit idem, quod de infirmis; In priori autem pro Parocho potius contra Cappellanum Hospitalis esset respondendum, dum istorum respectu, cessantibus privilegiis Apostolicis, per quae regula limitetur, non intat illa ratio, quae infra ad administrationem illorum sacramentorum, & aliorum divinatorum, quae congruunt infirmis, consideratur.

Alter erat controversia casus super illa descriptione animarum, quae singulis annis per Parochos fieri debet, & solet prope diem Paschalis, ad diversos bonos effectus, illum praesentem sciendi, ac dignoscendi, quoniam satisfaciunt praecepto, quod isto casu de stricta juris censura advertebam dicendum videri idem, quod in precedenti, ut pertineret ad singularem personarum Parochos proprios, quibus tanquam pastoribus ita incumbit tanquam in quodam totulo habere descriptas proprias oves earumque statum scire, ut moribatis cognoscere, & curare valeant, sed quoniam id esset nimium incommodum, pleneque impracticabile, hinc refectendo ad veritatem credendam quod pro isto Parocho potius respondendum esset, cum pariter non adaptaretur illa ratio, ob quam inolevit usus, quod ipsorum Hospitalium Cappellani, & ministri munera explicent parochialia, & deducit *supra eod. disc. 23.* Ac propterea inter ipsos Parochos jure ejusdem societatis in hoc parochiali ministerio ita adesse dicebat quoddam reciprocum mandatum, ut unus describat animas alterius, quae occasionaliter eo tempore in ea parochia reperiantur, dum etiam in Hospitalis, & Caponis describuntur forenses, vel alii occasionaliter, ibi morantes; qui tamen verè non sunt domicilii; Potissime quia ista non est functio jurisdictionalis, ac praesae Parochialis, & per consequens in hac parte iustavisa est solutio.

Tertius erat casus illorum, qui in Hospitali gratia curationis, vel occasione ministerii ut supra degentes, moriendo elegant sepulturam in ipsa Basilica, vel in alia Ecclesia, Et tunc pariter advertebam, quod Cappellanus Hospitalis nullum jus nullamque praerogativam praetendere poterat, quamvis ex privilegiis, vel consuetudine, in ipso Hospitali munus Parochi gereret; quoniam eo ipso quod cadaver exiit januas, vel limines Hospitalis nil ad ejusdem Hospitalis administratores, & capellanos pertinet; Sed contentio

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

esse solet inter Parochum proprium defuncti, & Rectorem illius Ecclesiae, in qua ecclesia sit sepultura, ac etiam Parochum loci, in quo Hospitalis situm sit à juxta firmata *dicta decis. 348. par. 11. rec. & supra dicto disc. 23. & sic extra casum.*

Quartus demum erat casus in quo propriè difficultas residerebat super administratione scilicet illorum sacramentorum quae infirmis congruunt, & respectivè funeris, vel sepulturae illorum, qui in Hospitali morientes nullam elegant sepulturam; Ideoque in ipsius Hospitalis Ecclesia, vel Cameterio tumulantur, atque in eo recipient Sacramenta parochialia, qualia sunt illa viatici, & extremæ unctionis, cum illud poenitentiae sit voluntarium; Et tunc, ut seculis privilegiis, vel legitima consuetudine, de stricta juris censura dicendum esset idem, quod supra in primo casu dictum est; ut scilicet ad proprios cujuslibet infirmi Parochos id pertinere debeat, dum illa occasionalis mora non inducit domicilium, ac veram subjectionem parochialem. Sed quoniam id videtur impracticabile, praesertim in adeo magna Civitate, atque in Hospitali adeo remoto à locis inhabitatis, ac etiam quia Parochus loci, in quo Hospitalis situm est, jurisdictione se opponere potest, nè alter Parochus in ejus Territorio crucem erigat, aliasque jurisdictionales peragat functiones dum sacramentum matrimonii est actus voluntatis jurisdictionis, idcirco, quoniam privilegia Apostolica non assistunt Cappellani, & ministri Hospitalis, juxta casum, de quo in *dicto disc. 23.* quatenus etiam nulla assistat consuetudo, adhuc pro Parocho potius respondendum venit; nè aliàs deur casus, quod in ejus territorio, ipso infirmo, vel inviro, jura parochialia per alium exerceatur; Quartus vero ad id consuetudo, quae assistit Cappellani, & ministri Hospitalis, tunc si ista esset aliquis temporis considerabilis, quamvis non esset talis, quod sufficeret in iis, quae sunt contra, sed in iis, quae sunt propter jus, juxta distinctiones, de quibus *disc. 21. de judic.* adhuc eam sufficere videri dicebam, quasi quod ista illa sit potius interpretativa, seu probativa ejusdem mandati, quod Parochorum universis dederit illis Cappellani, & ministri Hospitalis, ut eorum vice, ac nomine ille actus exerceatur per eorum indemnitate, nè Parochus loci cum eorum sodditis jurisdictionem exerceat, quam verè praescriptiva, sed quando ista consuetudo, vel observantia deest, tunc regula assistit Parocho ut supra, magis vero ubi eadem Parocho assistit quoque consuetudo, vel observantia tunc tunc casus pro eo videatur indubitatus. Ideoque reflectendo ad veritatem, administratoribus Hospitalis pro stylo libere insinuantur dicebam id, quod intro supra insinuatum est, quod questio esset facti, & probationum potius quam juris, super hac observantia, qua Parocho assistere, iustam benigne fundatam credidi resolutionem; quamvis ego more Advocati in contrarium objicerem, quod observantia non esset univoca, ut requiritur ad praescriptionem, minimeque haberet alia praescriptionis requisita, de quibus *eod. disc. 21. de judic.* cum non ageretur de observantia praescriptiva, vel juri contraria, sed quae potius habebat juris assistentiam, vel esset interpretativa.

Ad quod quoque fuit de interpretatione privilegii concessi per Clem. VII. huic Hospitali, et pro cujus interpretatione per Scribentes hinc inde nimiam insisteretur super verborum, & clausularum formulis, & grammaticalibus significationibus, sed pariter advertebam quod observantia tanquam optima interpretres erat ejusdem questionis Index, & decisio juxta deducta *eod. disc. 21. de judic.* & alibi frequenter.

PARMEN. DISMEMBRATIONIS.

pro ALEXANDRO LENIO.

Responsum pro veritate.

De eadem materia de qua supra *disc. 34. & 35.* An scilicet, & quando sublineatur nova erectio parochie cum dismembratione antiquæ, & cum illius unione.

S U M M A R I U M.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Dismembratio, & unio redolent prohibitam alienationem.*
- 3 *In quo differat ista species alienationis ab alienatione bonorum.*
- 4 *De presumptione solemnitatum resultante ex lapsu temporis.*
- 5 *De causa requisite ad effectum dismembrationis, & unionis respectivæ.*
- 6 *Presumptio de qua num. 4. cessat ubi alius ex sui facie apparet lapsus.*
- 7 *De motibus ex quibus gesta mereantur approbationem.*

D I S C. XLII.

1 **V**illa Monchii, quæ habet sub se plerasque villas minores enunciatas *sub tit. de fend.* antiquitus habebat Ecclesiam parochialem, Plebaniam nuncupatam sub invocatione SS. Laurentii, & Michaelis, cum duobus Rectoribus, quorum unus dicebatur Rector portionis S. Laurentii, & alter Sancti Michaelis; Ad preces autem villarum minorum de anno 1637. per Ordinarium, seu ejus Vicarium stantibus quibusdam piis dispositionibus ad hunc effectum factis, de consensu dd. duorum Rectorum in dictis Villis prævia earum dismembratione erecta fuit nova parochia sub invocatione S. Rocci, sub ea lege ut continuare deberet sub eisdem antiquis Rectoribus donec viverent, cum obligatione in ea tenendi unum Capellanum, uno autem eorum moriente portio deficiens solidaretur in superstiti, ut ex duabus efficeretur unica, & nova Parochia provideretur; Super validitate autem præmissorum pro veritate consultus fui, ex parte Lenii possessoris dd. portionum S. Michaelis, & S. Laurentii, an illas retinere posset, vel potius una eorum esset imperabilis.

Pro omnium invaliditate respondendum censui, adeo ubi in puncto juris ad disputationis titulum casus reduceretur coram Judicibus, pro infirmatione probabilis judicandum esset: Ideoque consultus, ut recurri deberet ad Darariam pro revalidatione cum Apostolica auctoritate, dum ambo actus dismembrationis scilicet dictarum Villarum ab antiqua Parochia pro erectione novæ, & unionis dd. portionum, redolent alienationem prohibitam sine solemnitate, & causa, ex deductis supra *disc. 34. & 35. disc. 1. de alien. & contr. prohib. num. 44. & seqq. & disc. 8. in annot. ad Conc. Trid. & alibi.*

Utrumque autem requisitum cessare advertebam solemnitatis, & causæ; Quærendum enim pertinet ad primum, quamvis ista species alienationis juri spiritualium in eum differre videatur ab alienatione bonorum, & juri temporalium, ut non requiratur beneplacitum Apostolicum, sed fieri valeat cum auctoritate Ordinarii; adeo ut non sit casus regulandus ad terminos *Extravag. Ambrosio,*

sed potius cum canonibus antiquioribus, attamen desiderantur alia eorumdem Canonum requisita, quæ in altera specie alienationis, à beneplacito Apostolico remanent suppleta; namque consensus Capituli, ac populi, & Rectoris.

Quando autem ad hunc solum defectum solemnitatum difficultas retingeretur, dicebam, quod ea videretur superabilis stante lapsu temporis longissimi annorum triginta, per quem præsumptio hujusmodi solemnitatum refutat, juxta deductam *ead. disc. 1. de alien. & contr. prohib. & disc. 243. de dote, & alibi* in hac materia præsumptionis beneplaciti Apostolici, vel alterius extrinsecæ solemnitatis, quoniam licet de stricta censura solum tempus non sufficiat, nisi accederet etiam observantia metienda ex tempore, in quo erectio effectum sortita est cum provisione novæ parochiæ in titulum, non computato tempore, in quo continuavit penes antiquos Rectores sub administratione Capellani manualis; Attamen adhuc videbatur, quod dici posset difficultas superabilis, quoniam ista species solemnitatum regulanda non videtur eo modo, quo illa beneplaciti Apostolici ad terminos *Extravag. Ambrosio*, in qua adest magis positiva resistencia ideoque sufficere posset observantia longi temporis juxta distinctionem, de qua *ead. disc. 1. de alien. & contr. prohib. & disc. 143. de dote.*

Majorem itaque, ac fortè insuperabilem difficultatem consistere dicebam in d. factu causæ, quæ magis in hac materia prohibet alienationis attendenda videtur, non solum quia de illius justificatione in actis non constabat, ut constare debebat, adeo ut non deferatur attestationibus Ordinarii juxta deductam apud *Ottob. dec. 6. dec. 224. par. 10. rec. & in alibi, de quibus supra d. disc. 34. & 35.* Sed etiam, quia constabat potius de exclusionis causæ, dum ista requiritur, ut sit talis, quod aliis consuli non valeat cum provisione Ecclesiæ adjunctis, & Capellani in ea residentis pro aliquo impedimento temporaneo, & accidentali, ut advertitur locis citatis, ac etiam *disc. 16. in annot. ad Conc. & alibi.* Ita etenim probatum remanere dicebam, quod firma remanente cura habituali in antiqua parochia, & penes ejus Rectores, exercitium esse posset penes Capellanum in Ecclesia adjunctæ, dum pro tempore, in quo dd. Rectores vixerunt, ita observantiam fuit, ergo non dicitur adesse illam præcisam necessitatem, quæ ad hunc effectum desideretur ut supra, ideoque dicebam intrare conclusionem, de qua *ead. disc. 1. de alienat. & contr. prohib. & disc. 143. de dote & alibi*, quod scilicet non intrat dicta præsumptio, quàm aliis diuturna observantia inducit, quando actus ex sui facie illam excludit, quoniam præsumptio cedit veritati. Benè verum, quod stantibus bonis piè elargitis ad hunc effectum, atque sub ista lege, quodque necessitas hujus novæ erectionis, si non esset præcisæ, ut requiritur ad effectum, ut Ordinarius cum ejus auctoritate ad hunc actum deveniret valeat, esset tamen moralis, idcirco dicebam, quod hæc essent iusta motiva, ex quibus de facili sperari posset approbatio Sedis Apostolicæ, atque ita obtineri intentum ponendi rem in tuo dum posita ista nova erectione secum ferente dismembrationem dd. Villarum, cessabat ratio habendi duos Rectores in antiqua parochia, & per consequens unio iustum habebat motivum, sed quod Apostolica approbatio in utroque esset necessaria; incertum tamen remanet, quid sequatur sit.

MAJORIZEN. FUNERUM.

Pro CLERO LOCI DE CAMPIS.

Responsum pro veritate.

An Parochus, vel Capitulum prohibere possit Regularibus ne funera peragant, neque in eis intervéniant, quomodo, & quando.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 Verum auctoritas.
- 3 Quomodo intelligi debeat huiusmodi conventiones.
- 4 De liberate Partium convocandi ad funus religiosi, & alios.

DISC. XXXXIII.

CUM in Civitate, & Diocesi Majorizen, adfit concordia inter utrumque clerum sæcularem, & regularem in iuxta cūdam antiquæ consuetudini, per quam conceditur facultas Regularibus ingrediendi Parochias, atque elevata Cruce peragendi funera eorum, qui sepeluntur in ipsorum Ecclesiis eligent abique Parochi, vel Cleri sæcularis licentia, ita tamen, quod sub ista concordia comprehensum non esset lex Conventus in eadem concordia specificati ex eo, quod in eorum fundatione ita expressè cautum esset, atque de illis lex esset ille Minorum, loci de Campis, ut non possent funus peragere, sed quod ad Capellanos Parochiæ pertineret cadaver deferre ad eorum Ecclesiam ante cuius januas ipsi illud recepturi essent aliqui verò eligentes sepulturam in ista Ecclesia cuperent, quod in funere à Parocho, & à Clero sæculari peragendo intervenirent etiam Religiosi ipsius Ecclesiæ, in qua tumulandi erant, ita autem per Clerum sæcularem negaretur; Hinc introducta desuper lite coram Ordinario proditi sententia Regularibus favorabilis; Unde desuper ex parte Cleri sæcularis consultus fui pro veritate, ad effectum deliberandi super prosecutione appellationis. Respondi autem contra requirentes pro iustitia sententiæ consulendo, ut à prosecutione abstinere, incertum vero est, quid sequum sit, cum amplius de negotio actum non audiverim.

Cum itaque aliqui Scribentes de partibus, ac etiam in Curia ad favorem Cleri vim constituerent in pacto expresso adjecto in limine fundationis Conventus, nimium se diffundendo in robore, & efficacia huiusmodi conventionum in limine fundationis, quæ alias sequuta non esset, charitas inutiliter pro confusa ineptia replendo pro comprehensione istius absoluti, ac præsupponendi principii; Hinc dicebam, quod omnia desuper deducta erant quidem vera sed juxta frequentiore contingentiâ fallacia erat in applicatione, cum ista conventio adjecta in limine fundationis aliud non contineret, nisi moderationem præfatæ exorbitantis consuetudinis, ut Regulares possent abique licentia, vel interventu Parochi erigere Crucem, & peragere funus contra id, quod est de jure dispositum ex deductis supra disc. 23. & disc. 51. & 65. de Regular. & alibi, sed non tollit libertatem morientibus, vel eorum conjunctis, ne pro devotione, vel honorificentia convocare possint regulares, ac etiam alios clericos sæculares, ac etiam confraternitates laicorum, & mulcos pro alio

Card. de Luca Theatr. Tom. XII.

ciatione, & solemnitate funeris, quoniam Parocho sufficere debet, quod ipse peragat funus, atque sub ejus cruce alii incedant, adeo ut ipso invito non possint proprias Cruces erigere, quoties legitima consuetudo id non permittat, ex iis, quæ habentur in alia Majorizen. supra disc. 30. ubi concordantes, Ideoque exceptio contenta in concordia generali de dictis lex conventionibus, in quibus urgentiæ ratio conventionis in fundatione, non alterat id, quod de jure in hoc proposito dispositum fit super intelligentia conventionum particularium, sed solum istas præservat, ne aliàs eis præjudicent, juxta naturam præservativæ, quæ sicuti nihil tollit, ita nihil de novo concedit, sed relinquit rem in eo statu, in quo sit.

ROMANA QUARTÆ FUNERALIUM.

Pro PP. CONGREGATIONIS LUCENSIS

Vel SANCÆ MARIÆ IN CAMPITELLO.

Cum PAROCHO S. ANGELI IN FORO PISCUM

Responsum pro veritate.

De eadem materia, de qua supra disc. 25. An scilicet & de quibus per Regulares debeat quarta, seu portio Canonica Parocho, & quando privilegia non solvendi suffraganeur, necne.

SUMMARIUM.

- 1 Falli series.
- 2 In quibus legatis, & dispositionibus non habeat locum Clementina Dudum.
- 3 Aliud est religiosum, & aliud Ecclesia, cui religiosi interveniunt.
- 4 De consuetudine ubi circa istam quartam.
- 5 De distinctione inter quartam funeris, & quartam legatorum.
- 6 Assumi non debent quæstiones generales dubio ubi habentur motiva particularia solida.
- 7 Quando in concilio requiratur delegatio specialis, vel sufficit generalis.
- 8 An Clementina dudum procedat in clericis regularibus.
- 9 De intelligentia clausula aponi solita dummodo non sint Concilio Tridentino, & sacris Canonibus contraria.
- 10 Quomodo in his quæstionibus decidendis procedi debeat, & quod observantia nimium deservenda sit.

DISC. XXXXIV.

CUM Sancta Bellona, electa sepultura in Ecclesia Sanctæ Mariæ in Campitello, hæredem instituisse Congregationem Clericorum Regularium, quæ à dicta Ecclesia, vel à Civitate Lucen, patria fundatoris nuncupationem desumpsit cum onere, ut ex fructibus ejus bonorum substantiæ deberent duo Novitii ultra numerum, quem ipsa congregatio suo sumptu subministrare solita esset, prætensionem excitavit Parochus, vel Vicarius Parochiæ S. Angeli in foro piscium super quarta huiusmodi dispositionis, ultra illam, quam jam obtinuerat juxta consuetudinem Urbis in medietate ætæ funeris, introductaque causa in Tribunali Vicarii, ex parte dictæ Congregationis, desuper consultus fui tam super casu prædicta controversiæ, quàm generali-

72
ter pro aliis, qui in futurum ubique contingere possent. An scilicet ei suffragaretur ampla communicatio privilegiorum omnium aliorum Clericorum Regularium, exceptis illis Societatis Jesu, sibi facta per Gregorium XV. atque in hoc potissimum puncto generali magis insulabatur. Quare distinguendo inspectiones.

Quatenus pertinet ad primam inspectionem particularem respondi planam videri negativam contra Parochum, cujus præsentio indebita censenda esset ex tribus fundamentis, quorum unum sufficeret, multo magis eis simul junctis. Primum nempe ex facto, quoniam ea, quæ disponuntur in *Clementina dudum* percutiunt legata, aliasque dispositiones, & emolumenta ratione sepulture, seu ejus causa, & occasione ad favorem Ecclesiarum, in qua illa electa sit, secus autem ubi ex diversa causa onerosi, & correctiva, vel etiam lucrative independenti iuxta firmata in *alia Romana quarta 4. Junii 1668. coram Bourlemont in casu de quo supra disc. 52.* Multo vero magis, ac extra omne principium dubitandi, quando etiam accedat alia diversitas personæ, ad cujus favorem dispositio facta sit, atque utraque diversitas in hoc facti specie verificabatur. Tunc quia dispositio diversam habebat causam onerosam, & omnino correctivam substitutionis duorum novitiorum ultra numerum, pro qua supponebatur vix sufficiens bonorum sufficere; Tum clausus ob diversitatem personæ cum dispositione facta esset ad favorem corporis, vel Universitatis Congregationis, quæ licet in illa Domo novitium retineat, attamen est per accidens, cum possit alibi retinere, aliud etenim est Religio in universum, aliud vero Ecclesia particularis, cui aliqui Religiosi inserviant, adeo ut illa esse possit secularis, ac diversæ naturæ sub diverso Rectore, juxta ea, quæ habentur *disc. 34. de jur. sd. & alibi plures*, istudque solum fundamentum de plano sufficere advertebam.

Secundo ex eodem motivo, de quo supra *disc. 25.* quod scilicet in Urbe diverso jure vivatur in hoc materia quartæ parochialis, quàm in aliis Catholicis orbis Civitatibus, & locis, quoniam alibi regulariter, cessante particulari consuetudine, illa portio canonica ad limites *dictæ Clementine dudum*, est in sola qua parte, atque multa. Religiones ex privilegiis ad ea sunt exemptæ, in U. ne visus est medietas, nulla, que admittitur exemptio, & per consequens, ut ibidem advertebat, illa consuetudo, quæ est adeo favorabilis Parochis, divisi non possunt, neque in parte approbata, & in parte reprobatæ, præsertim dum est adeo consuetudo, id est, quæ compendit riva alterius consuetudinis, sur nulla præstatitur quartæ legiorum, aliarumque tenim extra famas.

Et tertio, quoniam aliud est agere de ipsa quartæ fænerum, aliud vero de quarta legiorum, quoniam in prima specie adestur tam *dictæ Clementina dudum*, quàm Concilium Tridentinum, Scdus autem in altera ob Constitutionem Pav. quæ moderata non est per alteram Constitutionem Gregorii XII. ut advertebat *ead. disc. 25.* & nihilominus advertebam sufficere, ut esset dubium ad effectum, ut *dicta observantia attendenda veniat tanquam interpretativa potius, quàm præscriptiva*, juxta frequenter enunciata distinctionem, de qua *disc. 21. de judic. & alibi plures.*

Hinc ad effectum, de quo agebatur advertebam opus non esse, quin minus malum consilium esse, assumere magis dubium inspectionem generalem, dum habebatur in *dicta* motiva solida, beneque fundata, præsertim primam, ex quo (alios non neglectis) eredo, quod prodierit sententia absolutiva. Sed quatenus illa esset assumenda, nullum dedi certum responsum, sed remansi in terminis consultando quod quando requirerent vellent experiri aliam, recursum deberent ad S. Congregationis Concilii oraculum, admo-

nendo tamen, quod experimentum esse poterat periculosum, observabam etenim in primis cadere dubium, an privilegium suffragaretur, dum non continebat derogationem decreti conciliaris in *dicta Clementina dudum*, ut in his specialibus terminis habetur apud *Cavaler. decis. 101.* E converso autem pro solutione hujus objecti duo considerabam; Primum nempe latitudinem verborum, & clausularum, ob quam ista derogatio adesse diceretur implicita quæ sufficit, cum ea non requiratur pro forma probatoria, ex generaliter deductis *dec. 101. & 137. par. 10. rec. & in his specialibus terminis in Licien. coram dec. 1073. in Cracovien. coram Pentinger. decis. 243. & in d. Romana quarta coram Bourlemont. de qua supra d. disc. 25.* atque insinuat *disc. 1. in annot. ad Conc. Trid. & alibi.*

Et secundo, quod cum *Clementina* loquatur de Religiosis medicantibus, non comprehendat Clericos Regulares, ex deductis per *Passarin. de statu hominum tom. 2. quest. 18. art. 4. num. 646.* Verum de hac secunda responsione dubitabam, quoniam idem Concilium non loquitur de Clericis Regularibus, quia tunc eorum usus non habebatur, cum ille sit modernus à temporibus Clem. VIII. citæ per primam Clerici reformationem factam per S. Cæjarianum Thienicum, & Paulum IV. alioque socios, Unde postmodum ad instar tot aliarum Congregationum Clericorum Regularium excreverunt, sed ratio est eadem; Potissime, quia iidem Clerici Regulares proficere esse medicantes verè, eorumque privilegia, & naturam sortiri, idem maturum iudicium desuper non efformavi, neque adhuc occasio dedit efformandi cum disputationis trutinæ, & puncti formali examine.

Aliud majus dubium oriebatur ex clausula in eodem privilegio contenta, *dammodo tamen sint in usu, & non sint revocata, nec sacris Canonibus, & Concilii Tridentini Decretis, aut Constitutionibus Apostolicis repugnent*, dum ita expresse præservata videtur præfata conciliaris dispositio registrata in *dicta Clementina*, in corpore juris Canonici contenta. Si etenim Papa voluit præservare simplices Canones Summorum Pontificum, vel eorumdem Constitutiones, ac etiam Decreta Concilii Tridentini, multo magis dicendum est præservare voluisse istud Concilium generale magis privilegium, dum in aliis etiam in Concilio Tridentino sufficunt derogationes generales absque ratione specialis ex deductis *ead. disc. 1. in annot. ad Conc. I. Trid. & alibi plures.*

Considerabam posse responderi cum iis, quæ dicunt aliqui moderni morales, & præsertim *Lezzana quest. regular. tom. 3. verbo Plasmum num. 27. & Bordon. res. sol. mor. tom. 2. resol. 52. num. 312.* ut illud verbum *Canonum*, intelligendum sit de Canonibus ipsius Concilii Tridentini, non autem de aliis contentis in corpore juris Canonici, Verùm de responsione nimium dubitabam ex deductis in eodem iuxta per *Fagnan. in cap. tuorum de privil. num. 16.* quodque responsio suffragare solum posset cum distinctione, de qua supra in tertio motivo inter ipsam præfaram quartam funeris, quæ non erat in controversia, & quartam funeralium, de qua solus agebatur, quoniam in prima specie adesse dicitur repugnantia positiva, in altera vero secus atque ad hunc effectum observabam, quod Papa adhibet verbum *Repugnare*, quod præsupponit repugnantiam positivam, & claram; Unde propterea videbatur, quod utraque opinio *Lezzani, & Bordonii, & aliorum Moralium, & Fagnani* respectu, contineret extrema vitiosa illa scilicet Moralium super intellectu propositi inprobabili, & illa *Fagnani* super nimia restrictiva, Et privilegium suffragaretur solum in iis, quæ sint secundum, vel præter jus, cum ita quedammodo videantur privilegia de venio, sed quod clausula intelligi debeat in iis, quibus adest clara, & vehemens repugnantia, quæ redeat speciem vehementis

mentis resistentia.

Hæc autem infirmam per modum simplicis discursus adhuc indeterminatus ut supra, Pontissime, quia in hac materia pro meo sensu erroneum videtur cum generalitatem procederet, quodque potius inspicere debeat locorum, & Diocesium obsevantia, cui tanquam huiusmodi dubiorum inter preti deferri debeat, ideoque damnari mereretur innovationes regularium contra Parochos, quando obsevantia sit pro solutione huiusmodi quæstionum, sicuti & converso innovationes Parochorum contra regulares, quando obsevantia sit pro non solutione; Quamvis etenim ob legales subtilitates obsevantia attendi non soleat, ex iis, quæ ad versus præscriptionem pro ea impedienda habentur, *diss. disc. 11. de iudic. & alibi*. præsertim ob solitum confugium decreti irritantis inficientis quamcumque contrariam possessionem, vel quia negligentia prædecessorum non possit præiudicare successoribus, vel respectu universæ Religionis iuxta plenè cumulatam *diss. decis. 137. par. 10. recent.* ubi concordantes, Attamen illæ videntur leguleiæ sapientiores pro meo iudicio non de facili admittendæ in hac materia, aliis quæ similibus controverſis inter ipsos Ecclesiasticos, ob scandala, quæ apud populum exinde oriri solent sed potius procedi debeat de bono, & æquo, & cum religiosa simplicitate, ac naturali veritate attendendo obsevantiam de facto, ubi sit aliquis temporis considerabilis, atque non sit positive viciosa, eaque in ratione potius interpretativa ut supra.

CASSANEN. PAROCHIALIS.

Pro JACOBO SPINELLO

Cum DOMINICO VENETIANO. ET DOMINICO LAUREA.

Causa disputata in S. Congregatione Concilii sub incerto exitu.

An valeat concursus habitus coram Vicario substituto ab alio Vicario Generali habente facultatem substituenti.

SYMMARIVM.

- 1 Falli videtur.
- 2 Appellatio suspensiva datur à præelectione, & iudicio Ordinarii, & de ratione.
- 3 Provisus certo modo non est legitimus contradictor provisio pure.
- 4 De stylo Dataria cognoscendi, an oppositiones impetrantium sint bene fundatæ, necne.
- 5 De pæcto principali controversæ, & an validus sit concursus coram Vicario substituto ab alio Vicario.
- 6 Vnicus est Vicarius Generalis, & non datur in eadem Diocesi duo Vicarii Generales.
- 6 Communis opinio, vel communis error non attenditur.
- 8 Dantur exempli, quod substitutus efficitur principalis, ac directus.
- 9 Dari potest hæc facultas Vicario, vel alteri Officiali alterius eius loco deputati.
- 10 Non attenditur vocabulum, sed substantia, an sit, necne in effectu Vicarius Generalis, quamvis non appelletur talis.
- 11 De decis. 1035. Seraphin, in quo casu loquatur.
- 12 De diversa quæstione, an Vicarius Vicarium deputet.

DISC. XLV.

CUM Episcopus Cassanensis natione Hispanus in ea regione infortaretur, idcirco ob longum distantiam amplum dedit mandatum Francisco Antonio Leopardo, quem deputavit Vicarium Generalem in omnibus etiam speciale mandatum requirentibus, cum facultate quoque ut loco sui semel, & pluries alium Vicarium substituere, vel deputare posset, quare cum in vi huius facultatis deputasset quemdam Canonicum Franciscum de Senis cum titulo Locum tenentis Generalis, istæque tanquam Superior à Capitulo, & universa Diocesi recognosceretur, omniaque exerceret ad inanus Vicarii Generalis pertinentia, sequente vacatione Ecclesiæ Parochialis S. Leonis de Saracena, de mense Apostolice reservato, coram eo ad formam Concilii T. II. habitus fuit concursus, ipseque prælegit Jacobum, alii vero duo Dominici, qui se opposuerunt, appellarunt, eorumque unus eandem Parochialem à Dataria impetravit ob malè servatam formam concursus, & ex illa impetratione, quæ dicitur iuxta Constitutionem Pii V. frequenter in præcedentibus enunciatæ, cum penè omnes redi hanc viam aggredi solent quavis rari profectantur, prætendendo non bene servatam esse dictam formam ex eo quod Concilio demandante consensum fieri debere coram Ordinario, vel ejus Vicario Generali, habitus esset non coram Vicario, sed coram Locumtenente; Ac propterea opponeret expeditioni provisionis dicti Jacobi præelecti, atque Dataris post aliquas disputationes remisit negotium consulendum Sac. Congregationi Concilii, in qua disputatum fuit dubium; An bene servata esset dicta forma, incerta tamen remaneret solutio, dum juxta commune verum Procuratorum, & Agentium, amplius non vidi illum, qui negotii curam habebat, probabiliter tamen credo, quod fuerit ad favorem præelecti pro validitate.

Duas itaque desuper dedi informationes, unam coram Datario pro non retardatione expeditionis, & alteram in dicta Congregatione, atque in Prima instantiam in eo, quod aut oppositores veniebant jure appellantis ab irrationabili iudicio, Aut unus eorum tanquam impetrator, Priori casu expressè ab eodem Concilio provisum est, ut huiusmodi appellatio operari non debeat effectum suspensivum, neque retardare provisionem, Et merito, quoniam cum hæc irrationabilitas non præsumatur, illaque iustificata sit foris in iudicio ordinario, & appellabili, ideoque exigente tres conformes, non debet interiri Ecclesiæ, & Cura animarum adeo diuturnam vacationem pati, dum alias ista nova forma, quæ à Concilio introducta fuit ad bonum finem pro meliori provisione Ecclesiarum Parochialium, ac meliori administratione curæ animarum, produceret effectum contrarium, dum ut præmissum est contrarius est appellatio aliis concurrentibus ob opinionem, quam quisque naturaliter habet de se ipso, ita se mensurando cum mensura nimium lata, alios vero cum altera nimis brevi, ut patet ex tot casibus supra recensitis, Aut oppositio erat ex parte impetrantis, & cum impetratio esset certo modo, unde pariter non intraret processus executivus, sed procedendum esset in iudicio ordinario, & appellabili per tres conformes, ut pluries advertitur etiam *sub tit. de Benef.* Idcirco eadem intrabat ratio, ut præsertim prædictum fuit in casu de quo *diss. 5. eod. tit. de Benef.* super quo habetur *decis. Orto*, quod impetrator certo modo ob præsentiam nullitatem provisionis pure à beneficio vacato per obitum, quamvis fuisset diligentissimus atque prævenisset provisiolum in expeditione litterarum, & in adeptione possessionis, adeo effectum jam possessor, non per hoc reputatus fuit legitimus contrarius, & ad impediendam executionem litterarum provisi,

cum plerisque similibus, dum est casus frequenter contingibilis; Itaque etiam in sensu veritatis dicebamus, quod partes Datarie erant in concedendo expeditionem præcedito in vim testimonialium Ordinarii, quodque impetrator uteretur jure suo coram Judicibus ordinariis, ad quos pertinet.

Adhuc tamen ex quodam non scripta æquitate, & Ecclesiastica pietate, commendatione dignus videtur stylus introductus, vel frequenter quam antea practicus per doctum, & pium Cardinalem Corradum, prius Rotæ Auditorem, & Datarium Alex. VII. ad referendam quo magis fieri posset hujusmodi lites, ideoque aliquando etiam continuatus, & practicus per alios duos successores Datarios æque doctos, ac pios ac etiam prius Rotæ Auditores; nempe Cardinalem Orthonum Datarium Clem. IX. & Cardinalem Carpinum Datarium Clem. X. Quamvis id certum, & generale non habeat regulam, cuiusque casui adaptabilem, cum sit materia arbitraria regulanda ex singulorum casuum circumstantiis, & præsertim an oīj dā nullitas habeat aliquam bonam faciem probabiliteris, necne.

In altera vero disputatione habita in Sic. Congregatione, dicebamus quod pro meo iudicio punctus videbatur potius facti, quam juris; An scilicet dictus Leopoldus vicarius, quia alterum loco sui substituerat, post substitutionem, atque de tempore huius actus gesti, residet in Diocesi, & exerceret suum munus Vicarii, necne. Ubi etenim residet, atque exerceret, tunc admittam nullitatem actus, utpote non gesti ad hanc formam Concilii coram Vicario Generali, non ob ante dicta deputatione, quoniam cum per necesse unicus debeat esse Vicarius Generalis, neque in eadem Diocesi dentur duo Vicarii Generales, ex iis quæ habentur *disc. 12. & 24. de iur. dist. 6. & alibi*. Hinc sequebatur, quod alter substitutus esset potius Vicarius Foraneus, vel quidam ipsius Vicarii Generalis adiutor potius de facto, quam de jure, & consequenter talem potestatem non habebat, nil obstante, quod publicè, & palam exerceret iurisdictionem, & omnia ea, quæ pertinent ad munus Vicarii Generalis, cum ista potius esset intrusio, & res male gesta, potissimè ob *decis. Rotæ* jam proditam in casu de quo *supra* di. c. 1. jun. citato, ut communis opinio, vel i. putato ad id non suffragaretur, neque intrant terminum *sex. in l. Barbarius ff. de offic. pref. vigil.*

Secus autem è converso, quod dictus Leopoldus, qui prius Vicarius deputationem fecerat, amplius non residet in Diocesi, vel residet, illi permittitur, tanquam homo privatus, & unus de populo, omnino se abstinendo ab exercitio sui muneris, ut potè jam dimissi, quoniam tunc non substituens, sed substitutus dicendus venit Vicarius, perinde, ac si ab ipso Episcopo directè, & immediatè deputatus esset, juxta ea, quæ passim recepta habemus in Procuratore substituto ab altero libente facultatem substituendi, vel de eunte pro persona nominanda post factam nominationem, sive de investito de feudo cum facultate subfeudandi post factam subinfundationem, quoties nihil pro se retineat juxta pluries deducta in sua sede *sub tit. de Feud. cum similibus*.

Neque de ista facultate substituendi alterum loco sui, quoties expresse data est, dubitandum esse dicebam ex collectis per *Barb. de Episcopo alleg. §. 4. num. 9.* & admittitur tanquam absolutum apud *Seraphin. decis. 1033. in princ.* in qua totum erat oppositum fundamentum, cum nulla habeatur lex, vel ratio, quæ id prohibeat. Potissimè verò, & clarius, quando concurrat iusta causa absentis, in valde remota regione; Ut observabam de praxi Regis Catholici in Præsidibus, & Gubernis Regnorum, & dominiorum in Italia, & in Flandria, aliisque regionibus, quod iidem Præsides, vel Vicarii conceditur facultas ob eorum

absentiam, vel mortem, vel alium casum, alterum loco sui cum eadem potestate deputandi; Atque observabam etiam docere praxim Curie in commissionibus, quæ per litteras in forma Brevis diriguntur Episcopis, & aliis in paribus, quoniam dāi soler facultas in casu proprii impedimenti vel recusationis deputandi alterum, juxta ea, quæ generaliter de subdelegatione faciendā per *Del. gotum* habentur, quoniam hæc facultas attributa sit, ideoque ut parvulum est, punctus erat facti potius, quam juris; An scilicet ille, qui alterum loco sui substituerat, aliquid pro se retinisset, atque munus Vicarii exerceret, necne.

Nullius verò momenti esse dicebam etiam cum sensu veritatis, quod Concilium loqueretur de Vicario Generali, ille verò coram quo habitus erat concursus, non haberet titulum Vicarii, sed Locumtenentis Generalis, quoniam in hoc rectè verificatur pluries in omni penè materia insinuatam assumptum, ut non cortex, & formalitas verborum, sed substantia veritatis attendi debeat, quoniam si ita esset, non possent illi, qui revera gerunt munus Vicarii Generalis in Hispania habere concursus eo quia non appellantur Vicarii sed Provocatores, vel Officiales, & alibi sub diversis vocalibus recentiss *Pellegrin. de off. Vicarii par. 1. sect. 1. sub sect. 2. fol. 11. & 12.*

Obstare autem non videbatur *dicta decis. 1033. Seraphin.* quinimo istam potius assilire dicebamus, quoniam in ea admittitur, ut Vicarius discessurus deputare possit alium Vicarium, si id habeat in facultatibus, potissimè ubi accedat iusta causa in præfenti, sed illos resolutionis fundamentum in eo residet, quod Episcopos per deputationem alterius Vicarii illum jam revocaverat.

Quæstio autem de qua *supra* disc. 17. de Vicario non deputante alterum Vicarium esset in diversis terminis, ut ibi.

NULLIUS GUASTALLÆ JURUM PAROCHIALIUM

Inter ARCHIPRÆBYTERUM,
Et COLLEGIUM MANSIONARIORUM.

Responsum pro veritate.

An curam animarum esse dicatur, tam actu, quam habitu penes Archipræbyterum Ecclesie Collegiatæ, vel potius penes Collegium, vel respectu sit etiam penes Archipræbyterum, & in exercitio penes Archipræbyterum pro competentia iurum paro-chialium.

S V M M A R I V M.

1. *Facti series.*
2. *De distinctione, quando cura habitualis sit penes Collegium, vel respectu sit etiam penes Archipræbyterum.*
3. *De libertate Parochi, & Partium evocandi ad funera Clericos sibi beneficos.*
4. *An ad ista libertas, quando cura habitualis sit penes Collegium.*
5. *De æquitate, vel honestate interponi potest officium Iudicis, ut evocetur potius Clericus illius Ecclesie Parochialis.*
6. *De conclusione in casu.*

Ecclēsiā Parochialem Oppidi Guastallæ Nullius Diocesis sub Abbate Prælatō Ordinario habente jurisdictionem Episcopalem, prius existentem sub uno Rectore, Sixtus V. crexit in Collegiatam, cujus dictus Abbas esset Prælatus, & prima Dignitas, Rectorem verò pro cura animarum crexit in Archipræsbyterum, ut esset secunda Dignitas, exigendo etiam duas mansionarias, quas declaravit non curatas, atque tractu temporis idem Abbas crexit quatuor alias consimiles mansionarias, ac propterea, ipso Abbate faciente figuram Prælati, Collegium constituitur ex Archipræsbytero, & sex mansionariis, ipso tamen Archipræsbytero habente curam animarum, ut pote subrogato loco Parochi, Hisque sic stantibus dux exerce fuerunt controversiæ inter Archipræsbyterum, & Collegium Mansionariorum: Primò nempe absente vel impedito Archipræsbytero, an jus defendendi solam, & faciendi officium in funeribus cum præcedentia supra Mansionarios, & alios Clericos, spectaret ad Vicarium ab eodem Archipræsbytero deputatum, vel potius ad Mansionarium antiquiorem, sive alium ab eodem Collegio deputandum; Et secundò an dictus Archipræsbyter, vel ejus Vicarius, ac respectivè hæredes defuncti tenerentur evocare ad funus dictos Mansionarios, vel potius eis neglectis concorditer evocare possent alios Clericos sibi beneficos, atque desuper pro veritate consultus.

Respondi quod in utroque puncto decisio pendebat ex eodem principio, an scilicet penes Collegium adesset Cura habitualis, adeoque penes Archipræsbyterum adesset solum actualis, & in exercitio tanquam penes Vicarium, & Ministrum Collegii juxta casum, de quo *suprà disc. 10.* cum similibus, vel è conversò utraque habitualis, & actualis esset penes ipsum Archipræsbyterum, qui jure suo independentè à Collegio esset Rector, & sponso Ecclesiæ Parochialis; Priori etenim casu pro Collegio respondendum fore dicebam, posteriori autem pro Archipræsbytero contrà Collegium juxta distinctionem, de qua *suprà disc. 14. & 17. cum plur. seqq. & disc. 6. & 18. 30. & 31. ac etiam disc. 18. de Canonis, & disc. 19. & 21. de Præmin. & alibi*; Ubi etenim Collegium gerit figuram Parochi, dicitur intervenire in funere jure suo necessario, neque Archipræsbyter tanquam ejus Vicarius, & Minister potest excludere, sed aliud jus non habet, secus autem è conversò, dum Parochus concorditer cum Partibus, quòmodo Partes etiam dissentiente Parochio possunt evocare Clericos, alios sibi beneficos, & non tenentur invitè evocare Clericos de Capitulo, vel Collegio illius Ecclesiæ, quod reputatur extraneum à Parochio, *ut dicto disc. 30. & 31. alibi*; Stant etenim benè simul, quod eadem

Ecclesiā sit eodem tempore Parochialis, & Collegiata, id est, quod habeat ejus unicum Rectorem; cujus respectu consideratur tanquam Parochialis, & tamen, quod in ea erectum sit Collegium distinctum, adeoque ad sit independentia hinc inde, quamvis Parochus efficiatur Collegii caput, & prima Dignitas ut in casu de quo *suprà disc. 18. & disc. 9. de Præmin. & alibi*.

Quinimò etiam in casu, in quo Ecclesiā Parochialis natus ipsi corpori politico, vel intellectuali Capituli, vel Collegii, adeoque penes ipsum zdesse dicitur cura habitualis, penes Archipræsbyterum autem, vel alium Collegialem esse dicitur solum exercitium jure vicario juxta casum, de quo *dicto disc. 20.* cum similibus; Adhuc tamen ubi defuncti hæredes nolint ad funus evocare Canonicos, & Cappellanos, aliosque Clericos ipsius Capituli, vel corporis, penes quod residat cura habitualis, sed evocare vellent singulares, & regulares aliarum Ecclesiarum, non videntur prohibendi, quoniam sufficit evocare Parochum, qui repræsentatur ab eo, penes quem sit exercitium curæ, quodque sub ejus Cruce alii Clerici incedant, ipseque gerat solam, & faciat officium intra fines suæ Parochiæ, & quatenus duret ejus iurisdicção juxta deducta *superius disc. 21. & disc. 21. de Præmin. & alibi*; Alii etenim Canonici, & Beneficiati ejusdem Ecclesiæ, penes quam sit cura habitualis non dicuntur Parochi, neque horum Beneficia dicuntur Curatæ ad effectum concursus, vel ad alterum examinis, aut ætatis juxta deducta *disc. 55. & 56. de Benef. & suprà disc. 37. & alibi*, ergo non possunt prætereire jus Parochiale.

Benè verùm, quod quando partium nil interesse unos, vel alios Clericos evocari, quia nempe illi de Collegio, vel corpore, penes quos residat cura habitualis se offerant inservire pro eadem mercede, videtur quod cadere possit iudicis officium pro concessione prælationis juxta ponderationes, de quibus *disc. 144. de Regal. & alibi* pluries, cum ita esset quædam species malignitatis, vel emulationis; Nimmum autem refert stami dictam libertatem, quodque evocatio Canonicorum, & Clericorum ipsius Ecclesiæ sit voluntaria, & ad summum habeat illam necessitatem, quàm inducat lex æquiratis, & congruentiæ pro sola prælatione in concursu æquali ad tollendum jus privativum, illaque suffocationes, quæ ex illo resultare solent, pluries innuatæ.

Applicando autem ad rem, tenor ipsarum litterarum Apostolicarum erectionis clarè, & ad litteram probare videtur, quod utraque cura actualis, & habitualis, esset penes Archipræsbyterum, tanquam antiquum Rectorem, cujus status nullam immutationem, vel alterationem recepit circa curam, sed solum circa majorem præminentiam, ut esset etiam de corpore, Collegii; Et clariùs, dum in eisdem literis expresse decernitur, quod Mansionarii nullam haberent curam, ideoque pro Archipræsbytero in utroque concludebatur.

S U M M A,

Sive Compendium eorum, quæ continentur sub hoc tit. de Parochiis, habetur comprehensa sub precedenti Summa tituli de Beneficiis, præcipuè à num. 302. ad 329.

F I N I S:

